PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 1. Onsdagen den 2 Januari 1841.

Utnämnd,

D. 1:ste dennes, till Generalguvernör öfver jordens begge halfvor, dess Mäktige och Vanmäktige, dess Höge och Låge, dess Rike och Fattige, dess förnuftiga och oförnuftiga varelser: Hans Excellentisimus, Riddaren och Kommendören af H. M:t Tidens alla ordnar, Friherren, Herr **1841**.

Afsked,

Beviljadt, d. 31:ste sistlidne December, Generalguvernören, Hans Excellentissimus, Riddaren och Kommendören af H. M:t Tidens alla ordnar, Friherren, Herr **1840**, från alla dess då innehafvande befattningar. Pensionen kommer, utan någon diskussion, att utgöras af alla de förhoppningar, på hvilka menskligheten under hans styrelse blifvit bedragen.

I tjenst åstundas.

En HOFMAN, som icke smickrar, en JÄGARE, som icke skryter, en FISKARE, som icke ljuger, och en gammal MÖ, som icke förtalar sin nästa, kunna nu genast blifva anställde, om de anmäla sig hos undertecknad, boende i hörnet af Pretentions- och Omöjlighetsga'orna, Huset N:o 11.

ANSPRÅKSLÖS,
Intendent.

— 20 à 30 stycken med goda lungor begåfvade HURRABASAR kunna i sinom tid erhålla förmånlig employ, om de anmäla sig hos undertecknad, boende på källaren *Beställsamheten,* 2 trappor upp.

B. L. Å. DUNST,
Polisagent.

— KUNSKAPARE, försedde med goda betyg från hemliga Polisen i S:t Petersburg, kunna när som helst erhålla passande sysselsättning genom

SPÜRLING,
Titulär-råd.

Tjenstsökande.

En STORLJUGARETJENST på stat åstundas nu genast. De mest rekommenderande betyg från Leipziger Allgemeine Zeitungs svenska Korrespondent kunna presteras, hvarförutan undertecknad är beredvillig, att, när så påfordras, aflägga prof på sin ovanliga förmåga.

MÜNCHHAUSEN *junior.*

Åstundas köpa.

Tjugo à trettio, i behörigt skick varande, VOTERINGSMACHINER kunna under innevarande riksdag finna afnämare, om anmälan sker i huset N:o 00 vid Befordringsbacken, eller ock på Hotel d'Invalide, i hörnet af Disciplins- och Uppkomstgatorna.

— Till en BAROMETER, som 50 år i förväg angifver alla politiska stormar, finnes nu genast en tacksam köpare om anmälan göres på källaren *Diplomaten,* 2 trappor upp.

— Köpare till ett FJERRGLAS, med hvilket man kan genomskåda menniskor, uppgifves på denna tidnings officin.

— Nu genast åstundas köpa en så kallad PSYCHOMETER, som noga angifver hvarje individs lynne, anlag och karakter. Den, som en sådan har att aflåta, torde benäget uppgifva sin adress, i biljett till "Representantpröfvaren", der detta blad utgifves.

— Ett politiskt SOLGLAS, som icke släpper strålarne af upplysningens sol igenom oftare, än då en servil med detsamma vill antända — sin tobakspipa.

— Ett VEFPOSITIV, hvilket på en och samma melodi spelar Marseillaisen och den bekanta, på Rosersberg afsjungna, Upsalasången: *"Prêts à mourir, obéir et se taire, si Ta sagesse cette offrande demandoit!"*

Till salu:

Ett nytt slags STÄMGAFFLAR, medelst hvilka de olika "tonerna" bland folket kunna bringas i en regelmässig klaviatyr. För diplomater, hvilka gerna vilja stämma folket efter sitt sinne, bör denna nya uppfinning vara synnerligen välkommen. Bemälte ovärderliga instrumenter finnas att tillgå hos undertecknad, Hans Tartariske Majestäts förste instrumentmakare, boende i Herr Depravationsrådet Ryssenfreunds hus vid Bestickningsgatan.

X. GELDBEUTEL.

— NATTMÖSSOR, af fabriken *Menlöshetens* välkända tillverkning, finnas till köps i Hattstofferaren Dummkopfs salubod vid Okunnighetsgatan. — *N.B.* För svenska Folkets Högvälborne, Välborne, Högvördige, Högädle och Högvälaktade Representanter äro de att tillgå för ytterst nedsatta priser.

Diverse.

I händelse någon af de "goda" tidningarnes resp. Redaktioner skulle behöfva någon extra FÖRFATTARE af *"Bref från Landsorten"* eller andra dylika skrifter, och derföre ville betala ett "klækkeligt" honorarium, så kan denna loyala önskan blifva uppfylld om man gunstbenäget behagar vända sig till underteknad, under adress: *Nödstad* och *Penningevik.*

FALE PANURGOS,
f. d. Kongl. Hoftrapplöpare.

— En gammal äkta carolinsk VÄRJA, med den besynnerliga egenskapen, att ingen Ryss, eller Ryssvän, kan trifvas i det rum, der hon befinnes, är mot vissa vilkor att erhålla hos en ättling af CARL XII:s Drabanter. *N.B.* Såsom present till en svensk Krigsminister skulle bemälte värja vara synnerligen passande.

— Beställningar på GÅNGSTOLAR och FALLVALKAR, för Riksdagsmän, som kunna vara i behof af dylika, emottagas och expedieras med skyndsamhet i huset N:o 8, qvarteret Råfsaxen större, till venster in på gården, der bikupan är målad öfver dörren.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Gubbarnes spådom har slagit in: vi hafva mellan helgdagarne fått oss ett litet "slinkföre", som flitigt begagnats. För öfrigt har under julveckan, oss veterligen, ingenting anmärkningsvärdt sig tilldragit. I går korsade, såsom vanligt, en mängd Nyårsönskande hvarandra på gatorna. Sute, såsom talesättet lyder, "hjertat på alla tungor", hvilka under loppet af det nya årets första dag uttala välgångsönskningar, så hade man sannerligen icke något skäl att klaga öfver brist på "hjertlighet" här i verlden. De andra 364 dagarne af året opponera sig dock alltför enigt emot ett sådant förhallande, för att icke majoritetens mening i detta fall skulle blifva respekterad, tillochmed af de i galadrägt utstyr-

de, bugande, af de nådiga solskensblickarne lyckliggjorde Hofmännen — ja! af sjelfva det svenska Riddarhusets loyala kohorter. Det skulle annars vara intressant nog, att blott för en enda Nyårsdag vara begåfvad med den öfverjordiska förmågan att genomskåda menniskor, och tillika då innehafva en sådan ställning i lifvet, att man kunde draga all möjlig fördel af densamma. Dock nej: vi frukta att en sådan revy af menniskornas innersta tankar skulle sluta sig med mönsterherrens befordran till — dårhuset, åtminstone om han, såsom sig borde, reflekterade öfver de mörka taflor, som då afslöjade sig för hans blickar ..... Men vi tro sannerligen, att vi återigen kommit in på det alfvarsamma kapitlet, och det var icke just vår mening nu. Betraktar man nyårsönskningarne såsom en plägsed, en *jullek i stort*, så — gerna för oss: icke ett ord mer då om den saken! Vi vilja tillochmed, såsom goda och snälla barn, vara med om leken, och få derföre önska alla våra läsare *"en god fortsättning af det nya året!"*

— Tidningar och privata underrättelser från hufvudstaden förmäla, att H. E. Herr Grefve Brahe i julklapp erhållit en "hedersvärja." Denna julklapp tillställdes honom dock ingalunda genom någon julbock (en sådan bock kunde man visst icke göra sig skyldig till) utan af deputerade från "arméens officercorpser", anförda af arméens äldste tjenstgörande General, H. E. Herr Grefve Lövenhjelm. Ryktet förmäler icke om någon inskription prydt denna hedersvärja; men nog är det temmeligen "tvärsäkert", att der icke stod:

"Om svenska stålet liter,
Kom låt oss pröfva på!
Ur vägen Moskoviter!"

STOCKHOLM.

Enligt Aftonbladet kommer, från Bokhandlaren Bonniers butik och på dess förlag, att under det nu ingångna året utgifvas ett söndagsblad, med titeln Bazaren. Profblad utkom julaftonen. Titelvignetten föreställer i trädsnitt sjelfva bazarbyggnaden på Norrbro, med Hr Bonniers bokhandel i förgrunden och omgifven af åtskilliga emblemer. Orvar Odd, en medarbetare i Aftonbladet, har tecknat sig såsom den der öfvertagit redaktionen öfver det hela, och således å nyo skjutit ut jemväl en liten egen farkost på publicitetens haf, der man önskar honom gynnande vindar. Hvarje nummer af Bazaren innefattar ett ark liten qvart, eller halfark mycket stor oktav, eller samma format som Lördagsmagasinet, och har i tryck tvåtredjedelar af detta. Priset är 3 R:dr 16 sk. för halfår eller 2 R:dr för qvartal. Den kommer, enligt anmälan, icke att befatta sig med politik, utan är ämnad till "ett blad enkom för salongerna, af le"kande och lättsmält innehåll, att läsa "vid tékoppen under konversation, då "man har hufvudvärk och tycker rikdags"förhandlingarna vara för tungsamma."

— Aftonbladet förmäler, att den sällsynta händelsen har inträffat, att en af frälseståndet sökt befrielse från adelskapet, för att kunna inträda i borgerligt stånd. En v. Häradshöfding Drakenberg har nemligen blifvit vald till Rådman i Arboga; men valet öfverklagadt af den anledning, att Hr Drakenberg är adelsman. Denna invändning har Herr Drakenberg sökt omintetgöra genom den radikala åtgärden, att hos Kongl. Maj:t söka tillstånd att afsäga sig adelskapet. Det är att gå rakt på saken, och man kan icke annat än önska, att exemplet vunne en så allmän efterföljd, att alla konstgjorda stånd och ståndsskillnader upphörde, så mycket hellre som anledningar till splittring och afund icke dess mindre äro flera, än för den nödvändiga sammanhållningen hos ett fritt folk gagneligt är. — I sammanhang med denna notis må anföras, att Grefve E. A. Adelsvärds för någon tid sedan hos Kongl. Maj:t gjorda anhållan, att, för bevarande af sina anspråk till ett fideikomiss, blifva befriad från grefvevärdigheten, blifvit honom beviljad, och med det, efter utseende förmånliga, vilkor, att grefvevärdigheten icke må gå i arf till någon annan ättlägg inom familjen.

Politiska Aforismer.

I.

Den rena rojalismens parti, afsöndrande den gamla servila läran, som ej framställde något högre syftemål för undersåtarnes sträfvanden, än deras monarks ära, har nu till valspråk: "Allt för folket: intet genom folket!" Detta parti har rönt liberalismens inflytande; det har gått framåt med statsvetenskapen, när det kommit så långt, att det säger: "Allt för folket." Men är det möjligt att göra allt för folket, när man ej vill göra något **genom** detsamma? Är det icke tvertom att förbise det ena af statsinrättningarnes tvenne mål: allas fullkomnande? Af alla vetenskaper är dock den, som lär att göra menniskorna lyckliga, den mest upphöjde, den alla menniskors uppmärksamhet och betraktande mest värde; den med den moraliska utvecklingen, med den allmänna välgörenheten innerligast förenade. Af alla vetenskaper tillsammanstagne är regeringsvetenskapen den, som mest utvecklar förståndet, men också den, som, för att kunna utöfvas, fordrar största kunskapsförrådet. Af alla funktioner slutligen är medborgarens deltagande i suveräniteten den, som mest odlar karakteren, och som mest inger menniskan känslan af den värdighet, man af henne fordrar, af den heder, som hon aldrig bör fläcka. Att påstå, att man icke bör göra någon ting **genom** folket, är således detsamma som att beröfva alla individer denna kraftiga eggelse till dygd; denna mångsidiga, intagande och alltid nya undervisning; denna karakterens värdighet; denna tilltagande, innerliga känsla, som folket endast röner då, när det har del i makten, del i den politiska friheten.*

II.

Theorien, bekräftad genom en långvarig erfarenhet, lärer oss, att folket, der det lyckats det att låta höra sin röst, eldas till utöfvande af medborgerliga dygder, upplyses och upphöjes till en högre värdighet i menskligheten; och att det tvertom, när man beröfvar detsamma denna delaktighet i herraväldet, förslöas, förnedras och nödgas inskränka alla sina intressen inom sin familjs trånga område, eller inom sig sjelft. Det förjagar således från sin tanke allt, som ej är vinstgifvande; ty hvarje annan tankeföljd skulle endast förorsaka det lidande. Det berusas af sina njutningar, när det någon gång kan vinna sådane. Det är endast det närvarande ögonblicket, ett sådant folk eger; framtiden hvilar alltid i andras händer. Likasom det endast ge-

---

* *Hvad vilja väl de "svenske Herrar och Män" svara härtill, hvilka påstå att "packet" (folket) aldrig borde befatta sig med regeringsärender? Theorien är dock uppställd af J. C. L. Simonde de Sismondi, hvilkens auktoritet de till stöd för sina satser så ofta åberopa. Det kan åtminstone icke vara ur vägen att äfven visa andra sidan af den medalj, hvars vackra prägel de, gång efter annan, och det med skäl, förevisa och berömma.*

nom fruktan är förenadt med det samhälle, hvars medlem det är, vänjer det sig också snart att frukta för sjelfva drifljedern till sina handlingar. Fruktan har gjort det servilt i politiken; den skall ock göra det fegt vid arméerna och vidskepligt i religionen. Hela Orienten kan bestyrka rigtigheten af denna theori.

III.

"Det finnes", yttrade sig ofta Madame Staël, "en mera sprituell opinion, än verldsmannens, vore han ock begåfvad med det största snille, och denna opinion är Allmänhetens, ty den omfattar alla de mest utmärkta opinioner, upplyser dem, skärper den ena genom den andra, är, med ett ord, summan af det bästa, de innehålla, och icke den minst proportionella mellan de mest upphöjde och de orimligaste." Det gifves således i den allmänna opinionen en hel statsvetenskap, djupare och mera utredd, än någon publicist någonsin kunnat framställa densamma. Det är denna opinion, som vi kalla till handling och makt, när vi proklamera folkets suveränitet. Vi åberopa denna suveränitet; men det är nationalförståndets, den upplysta, dygdiga, progressiva opinionen, som utbildat sig inom nationen. För att uttänka ett bättre samhällstillstånd, och för att sätta det i verkställighet; för att hafva en öfversigt af allas framsteg, måste man vara framom och upphöjd öfver alla andra; man måste ej allenast hafva talang, utan geni. Väl kan nationen endast blifva styrd endast af sina mest upplysta och dygdiga medborgare. Det är likväl icke desse, som för sin dygd och sitt förstånd hafva rätt till suveränitet; det är nationen, som, såsom suverän, har rättighet till begagnande af allt förstånd och all dygd, som de innehafva. Om man afskiljde dem, för att af dem bilda en styrelsearistokrati, skulle man på samma gång bilda ett kast-intresse, som sannolikt skulle undergräfva denna dygd och detta förstånd; men om man, af fruktan att åt dem inrymma mera, än deras lika del i suveräniteten, lemnade dem i minoriteten, der de nödvändigt hafva sin plats, så förlorade man alla fördelar af denna dygd och detta förstånd, som tillhörde nationen, och man komme sannerligen icke derigenom till målet.

IV.

Vi hafva blifvit vana i vårt nya Europa vid styrelser, hvilka icke utgått från den princip, som stöder sig på allmänt bästa: vid ärfda styrelser, för hvilka folken endast och allenast anses vara mer eller mindre vinstgifvande egendomar; deras Herrar tänka endast på att af dem draga den största möjliga fördel, men ingalunda att medverka och påskynda deras framskridande i lycka, förstånd och dygd. När dessa folk började gå in i sig sjelfva, lärde känna sin betydelse och läto höra sin röst, blefvo suveränerna förvånade eller förskräckta öfver detta nya återskall, och tänkte på ingen ting annat, än att få det att tystna. Än bedrogo de den allmänna rösten genom prester, sålda åt makten*; än förderfvade de den genom lättsinnighet och nöjen, eller genom en falsk äras lockelse; än ålade de den stillatigande medelst förskräckelse och straff; aldrig gåfvo de sitt bifall att höra densamme och ledas af dess råd. Denna maktens fiendskap mot allmänna opinionen har gjort oss vana att aldrig i den se annat, än ett materiellt hinder, som förtrycker densamma.

** Vi bedja om förlåtelse, J Högvördige, som, oftare än Judas, stoppat "trettio silfpenningar" i edra rymliga fickor! Det är Simonde de Sismondis egna ord, som vi här på modersmålet återgifva.*

Hvarjehanda.

Fosterjorden.

Bor du förgäten i din låga hydda,
den stormen skakar i en höstlig qväll,
och ser din morgons gyllne drömmar flydda,
och mörka bilder fylla nattens tjäll,
säg, hvarför älskar du likväl den dalen,
der tyst du brottades med nöden och med qvalen?

Och kämpar du för menniskovål, och träder
med ljusets fackla djerft i lifvet fram,
men hånets tunga blott din idrott qväder,
och striden höljer dig uti sitt dam,
hvi längtar du likväl att lugnt omsider
få slumra i den jord, som burit dina strider.

Och går du hän till söderns lagerlunder
med vår och sång och kärlek i ditt bröst,
och hänrycks der utaf en fornverlds under,
af konstens stämmor och naturens röst,
o, hvarför blickar du likväl så gerna
från kollosséen upp till nordens milda stjerna?

Der glöder i hvart rent och ädelt sinne
en mäktig känsla, vigd vid fädrens jord,
och evig rosenfärg bär hemmets minne,
det hemmet hete söder eller nord.
Hur ringa än din arfvedel är vorden,
en rikdom dock du ärft, och det är fosterjorden.

Ack fosterjorden är dock ej, du broder!
ett namn allena, är ej endast stoft.
Hon är det varma bröstet af en moder,
hon har af paradiset än ett doft,
hon andas kärlek, religion och minne
af allt det skönaste vi här i lifvet vinne.

Ty ingen sol så gyllne strålar bringar,
som den, som värmer fosterlandets barn,
och intet språk som modersmålet klingar,
och ingen hand är som en landsmans varm,
och intet tak som hemmets vänligt hägnar
husgudarne, som bo hos oss å himlens vägnar.

Hvarhelst din vagga stod — bland blomsterstänglar,
i fjellens drifvor eller öcknens sand, —
det är ett heligt rum, ty himlens englar
ha vakat der vid ljufva stjernors brand,
och der har bönens hvita dufva flugit,
och frid och oskuld tryggt till modershjertat smugit.

Så låt oss älska utan flärd och villa
vårt hem, vårt land, — vår endaste relik,
och ej vår kraft i dagens chaos spilla:
rikt är det nog, om kärleken är rik,
sjelfständigt nog, om intet slafviskt sinne
(det är ej fosterländskt) bor i vårt hjerta inne.

A. L—D.

Bröllop utan Brudgumme.

J unga förtjuserskor, som dagligen emottaga de dyraste försäkringar om outsläcklig låga och outplånlig kärlek; J som så ofta för edra fötter sen desse tillbedjare, hvilka skatta som en seger att få bära edra bojor, och med slafvens lydaktighet fullgöra edra befallningar! Skullen J, om kullerstolarne voro framställda och presten stode färdig med vigselbönen, kunna tro, det någon af dessa edra tillbedjare ett ögonblick kunde dröja att antaga bojorna, och gifva eder sorgespelet af ett bröllop utan brudgumme? Nej, J skullen aldrig tro det; det vore någonting alldeles oerhördt, något som aldrig skedt eller kunnat ske i tiden; — men se, i våra dagar kan det oerhörda låta höra sig och det oskedda tima. Varen derföre på eder vakt, och

sjungen ingen segersång, förrän slafven ligger med full säkerhet inläst i edra fjettrar.

I en af Westmanlands församlingar var nyss ett bröllop tillredt. Redan kl. III på eftermiddagen voro gästerna församlade, bruden stod glad och förhoppningsfull i sin krona, presten bläddrade i handboken, och fiolerna lågo redan stämda för bröllopsdansen. Allt var i ordning; men brudgummen syntes icke. Under spänd väntan njöt man den ångande drycken från Mokka; men brudgummen kom icke. Det klingande uret slog IV, slog V, ja det slog VI; men kärlekens vingar måtte ha svikit brudgummen; han kom icke. Den väntande bruden badade sin slöja i tårar, presten tummade sina kragar, och gästerna sågo betänksamt på hvarandra; men ändå anlände ej den senfärdige brudgummen.

Hvad var att göra? Ett ilbud affärdades, som kl. XI på natten återkom med det besked, att dagens hjelte, efter mycket sökande, igenfunnits i ett lag af lustiga bröder, samt på budets framställning gifvit detta oväntade svaromål: "Åh f—n, var det i dag jag skulle stå brudgum? det hade jag verkligen förgätit. Nåväl! ..... men — nej — nej — icke nu ..... jag har här så roligt, jag kan önska mig. — Helsa flickan och värdfolket, att jag någon annan dag skall gå öfver och gifta mig, när så passar."

Som brudgummen är en ganska vigtig person der bröllop hålles, gjorde hans uteblifvande ett högst obehagligt och störande intryck; dock hindrade det icke gästerna ifrån att njuta bordets läckerheter, och med musten af den ofta fyllda bägaren döfva sin förargelse. Men bruden hvarken åt eller drack; med förtviflan slet hon kronan ur de yppiga lockarne, befriade från snörlifvets fängsel sin flämtande barm och kastade sig gråtande i brudsängen .....

O, du kärlekens eviga gudinna! O, J skönhetens hulda döttrar! kan något förskräckligare gifvas, än ett bröllop utan brudgumme? (W. L. T.)

Tillkännagifvande.

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst begväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad detta år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För en vigt på	3 000	skålpund.	R:gs R:dr 220.
„ „ „ „	2,500	„ . . .	„ „ 200.
„ „ „ „	2,000	„ . . .	„ „ 180.
„ „ „ „	1 500	„ . . .	„ „ 160
„ „ „ „	1,100	„ . . .	„ „ 140.
„ „ „ „	800	„ . . .	„ „ 120.
„ „ „ „	500	„ . . .	„ „ 100.
„ „ „ „	300	„ . . .	„ „ 80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att atföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Annonser.

Sammanträden.

AMARANTHER-ORDEN *sammanträder å vanligt ställe, Trettondedagen den 6 Januari 1841. Högre Gr. kl. ½ 7, och lägre Gr. kl. precis 7 eftermiddagen.* (14)

Skillings-Lotteriet,

som är 1839 här inrättades, är med denna dag flyttadt från f. d. Nordenbergska huset till Kommissions-Kammaren i huset N:o 38 vid Drottninggatan, der såväl hela som ½ fva och ¼:dels Lotter till 23:dje Utdelningen (grundande sig på Svenska Kongl. Nummer-Lotteriets dragning den 20 dennes) äro att tillgå t. o. m. den 22 i denna månad. Götheborg d. 2 Jan. 1841.

Utbjudes hyra:

Uti Fru Wallborgs hus Nr. 21 vid hörnet af östra Hamn- och Kyrkogatorne finnas 4 à 8 Rum med Kök och Skafferi, att tillträda d. 1 nästk. April. (9)

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. Annonser, à 2 sk. **riksgäld** *raden, emottagas till införande i tidningen alla söknedagar till kl. 5 e. m. Önskas de satte med större, eller utmärktare stilar, beräknas insertionskostnaden i proportion af det rum, de i tidningen komma att upptaga.*

Obs. *Annonser om* Vigde *och* Döde *införas* utan betalning.

GÖTHEBORG *i December 1840.*

REDAKTIONEN.

NB. *De resp. Redaktioner, som utbyta tidningar med Phoenix, torde godhetsfullt, mot reciprocitet å vår sida, i sina blad införa ofvanstående anmälan, till och med ordet "postförvaltarearfvode" jemte den nederst stående adressen!*

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Rahmn.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg,* som då upptager sitt årsoffer.

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Nästa Måndag, d. 4:de Januari, kl. 5 e. m., förrättas uti Domkyrkan, af Consistoriinotarien *Grundell,* Missionsbön öfver Uppb. B. 15: 1—4.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 2. Måndagen den 4 Januari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Slädföret härstädes är nu ypperligt, och kölden lindrig. För öfrigt vill här allsicke passera något nytt, som är värdt att omtala. Nyheten att Phoenix i sitt förra nummer gjort Lördagen till Onsdag är redan gammal, och bevisar for öfrigt endast, att fogeln ännu icke rigtigt "följer med sin tid." I samma mån som vingarne vexa, skall den dock försöka att reparera detta fel.

STOCKHOLM.

Statstidningen förmäler, att fregatten Chapman, enligt ingången rapport från Kommendörkaptenen Frih. Nordenskjöld, d. 4:de sistlidne December anländt till Gibraltar, efter att under resan hafva haft att kämpa mot regnig och stormig väderlek.

Såsom en intressant litterär underrättelse meddelar Aftonbladet, att en öfversättning af Musulmännens heliga skrift, Koranen, från Arabiska på Svenska nyss hitkommit från Algier, och endast väntar på tillräckliga medel till kostnadens bestridande, för att utgifvas af trycket. En för mången ännu intressantare omständighet är säkert, att öfversättaren är förre Löjtnanten vid Andra Lifgardet Herr Fredrik Crusenstolpe, en broder till Assessor Crusenstolpe. Han har nu i 11 à 12 år vistats utomlands och derunder en längre tid i Afrika, dervid han studerat sig in i Arabiska språket, samt derefter användt sina lediga stunder på detta ingalunda lätta arbete.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

NORRKÖPING.

Vi hafva här fått en förträfflig julklapp, nemligen underrättelsen, att, enligt 3:ne stånds beslut, kläden fortfarande komma att vara förbjudne till införsel. Prosit!

LINKÖPING.

En af vårt Samhälles åldrigaste och ädlaste medlemmar, Postdirektören *C. G. Hvasser,* har nyligen aflidit, nära 89 år gammal.

CARLSKRONA.

Herr *d'Aubert* har härstädes med sitt spel så förtjust oss, att vi knappt hafva rigtigt reda på hvilket instrument, han trakterar.

LUND.

Prosten Wieselgren i Westerstad fortsätter, äfven för innevarande år, Nykterhetsvännernas tidning.

HERRN OCH KOCKEN,

eller

EN VECKAS MATSORGER.

MÅNDAGEN.

Herrn: Nå, min kära Willig, hvad har du för godt till middagen åt mig i dag?

Kocken: Hvad befaller Herr Patron?

H: *(ond)* Hvad, slyngel, "befaller," "befaller!" Har du väl lön och kost af mig, för att jag skall befalla dig? Skall väl jag, kanhända, äfven draga försorg om bitarne, som jag skall ha i mig? Vill du kanske att jag skall gå ned i skafferiet och se åt hvad der finnes? Ja måhända vill du tillochmed att jag skall ställa mig för köksspisen sjelf. Åh!

K: Kära, bästa Patron, det var intet så illa ment, som Patron tyckte att det var sagdt. Nog skall Herr Patron få föda alltid.

H: Nå, hvad ger du mig då.

K: Sillsallat.....

H: *(faller in)* "Sillsallat"! Åsna! tror du väl, att jag var öfverlastad i går, hä?

K: Nej, gudbevars, kära Patron, det tror jag visst icke, och vet äfven, att icke så var; men jag trodde ändå, att litet sillsallat skulle sätta Patrons mage i ordning efter det myckna söta slisket, som Patron förtärde i förra veckan.

H: Hvad angår det väl dig, hvad jag förtär? Jag har icke tagit dig i min tjenst såsom en matsmältningsobservator, utan såsom kock. Förstår du det?

K: Ja, kära Patron, det förstår jag visst; och jag skall äfven tänka på något annat åt Herr Patron.

H: Nå, låt höra!

K: Griljerad kalfbringa, vinsoppa, ragoût på vildt....

H: Karl! är du rent af galen? Fick jag icke kalfbringa i dag 14 dagar sedan, vinsoppa i går tre veckor sen, och vildt i Tisdags. Vil du då rent af taga lifvet af mig med ditt *eviga enahanda?* Finns då intet hummer och ostron? Har du då redan glömt att laga den der präktiga engelska soppan?....

K: Nej; men, kära Herr Patron, sådan soppa fick ju Patron till middagen i *går,* och hummer och ostron i *förrgår?.....*

H: Det angår dig icke. Det är nog af, att jag vill ha sådant. Marsch!

K: *(i det han går):* Det får jag likväl tillstå, att det är en bra kuriös Patron.

TISDAGEN.

H: Hur lyder din matsedel i dag, min kära Willig. Har du någonting *lättsmält* att ge mig?

K: Kors! vill Patron i dag hafva *lättsmälta* rätter, och i går kunde Patron icke nog prisa de *hårdsmälta.*

H: Ja, ser du, det var i *går* det; men i *dag* vill jag ha något helt annat. Låt derföre höra, hvad du har att bjuda på!

K: På min heder, Herr Patron, om

jag i dag kan prestera något af hvad Herr Patron önskar. Min matsedel innehåller nästan ingenting annat, än starka och kryddade rätter, eller just dem, som Herr Patron i går, under måltiden, uppräknade och berömde.

H: Ack Herre Gud, hvad jag är olycklig med en sådan nattmössa till kock. Hvem i all verlden bad dig lägga mina gårdags-tycken på hjertat? Gå din väg! Jag vill icke se dig för mina ögon.

K: *(under det han går åt dörren)* Den karl, som kan bli klok på en dylik Herre, har jag lust att se i synen.

H: *(ropar)* Willig!

K: Ja, Herr Patron.

H: Nå låt nu åtminstone se, att du i morgon kan ge mig någonting, som smakar; något *à la française*, förstår du!

K: Skall det vara lättsmält, Herr Patron?

H: Åh, det bryr jag mig just icke om; bara det är pikant och fransyskt.

K: Skall ske, Herre! *(går.)*

ONSDAGEN.

K: Nu hoppas jag då att hafva något att bjuda på, som Patron tycker om. Åtminstone har jag bjudit till att ställa mig Herr Patrons i går gifna befallningar till efterrättelse.

H: Låt höra då, kära du!

K: *Ragoût à la financière, Relevé à la S:t Godard, Boeuf à la Royale, Cortelettes en papillotes, Filettes en Chevreuil, Matelote blanche,* Foreller *à la Bourgogne, Bouillon à la Jardinière, Potage à la Grimaud de la Reynière, Salmi en Bernardin......*

H: Brrr! Hvad skall detta heta, min Herre? Jag begriper ju icke ett ord af allt hvad du der står och pratar. Jag skulle, min själ, med bästa aptit i verlden, få svälta ihjäl, om det ålades mig att förklara sammansättningen af en enda af de der rätterna. Nej! ge mig någonting *svenskt,* något, som jag vet, om det är tagit ur djur- eller vext-riket; något bastant, stadigt!

K: Ja; men, kära Herr Patron, Patron begärde ju i går *endast* fransyska rätter. Några rent af *svenska* är det mig i dag omöjligt att prestera.

H: Stekt fläsk och potäter måtte du väl åtminstone kunna skaffa.

K: Stekt fläsk och potäter!!

H: Ja just det, ja.

K: Befaller Herr Patron vattensoppa också?

H: Ja-men, du.

K: Men, kära Herr Patron, detta blir ju bara helt och hållet *husmanskost!*

H: Jag har en gång för alla sagt dig, att du icke eger att resonnera. Du gör hvad jag befaller, och dermed punkt.

K. *(går och ger med åtbörder tillkänna sin förundran.)*

THORSDAGEN.

H: Det var en bra klen middag, du gaf mig i går, min kära Willig.

K: Ja, jag vet nog det, Herr Patron; men det var Herr Patrons egen skull. I dag skall Herr Patron dock kunna taga sin skada igen; ty middagen består af endast goda, välsmakande och födande *svenska* rätter.

H: Si-så-ja! Nu kommer du väl med abborrar och gäddor och köttsoppor och stekar och bakelser, och Gud vet allt hvad det heter!

K: Alldeles Herr Patron. Att börja med: en ypperlig krumgädda, fångad i dag på morgonstunden; dito de förträffligaste abborrar i verlden, i fall Herr Patron skulle tycka bättre om denna fisksort; dito en präktig köttsoppa, kokt på ......

H: Fårhufvud! Tycker du, att det der är mat att komma med, sedan man i går fastat så godt som hela dagen? Har du ingenting bättre, ingenting *engelskt* att bjuda på.

K: Nej, Herre, det har jag sannerligen icke.

H: Så packa dig din väg då, och laga, att jag i morgon kan få en middag, sådan som i onsdags hos den engelska Bankiren X. Se du, det är en karl, som förstår att lefva, det! Ack, den som bara hade en sådan kock som han!

FREDAGEN.

K: Hör du, Willig, den der svenska middagen, som du gaf mig i går, var ändå icke så rasande. Du såg, med hvilken god smak jag förtärde densamma; jag förmodar således, att du äfven i dag har något dylikt att bulla upp med.

K: Nej; det har jag visst icke, Herr Patron. Bara engelskt allting i dag: rostbiff, biffstek, rundbiff, budding med brinnande sås, rumpsoppa, m. m. — Alldeles som hos Herr Bankiren X. häromdagen.

H: Och ingenting annat?

K: Nej, Herr Patron. Det var Herr Patrons uttryckliga befallning i går, att middagen i dag skulle vara anrättad på engelskt sätt; denna har jag på bästa vis sökt att uppfylla, och.....

H: Tig! Du kan komma en stackars menniska att 100 gånger om året förlora aptiten bara med din "punktlighet" ditt "ställande till efterrättelse", din "välmening", och Hin Onde vet icke allt. — Apropos: hvarföre ger du mig aldrig grönsaker?

K: Emedan Herr Patron en gång för alla förbjudit mig att komma med någon "oxföda."

H: Såå! Har jag det? — Jag tycker emellertid nu, att litet grönt skulle smaka mig rätt bra, och du kan derföre draga försorg om, att jag i morgon får något sådant.

K: Skall hörsammas, Herr Patron. *(går)*

LÖRDAGEN.

H: Hvad godt till middagen i dag, kära Willig?

K: Utom några kött- och fisk-rätter: skidfrukter, sallater.

H: "Skidfrukter"! Är du besatt, menniska! När åt väl *jag* legumer sist?

K: Ja visst är det bra längesedan; men alldenstund Herr Patron i går gaf befallning om en vegetabilisk middag, så tyckte jag, att några späda skidfrukter äfven borde vara till att välja på.

H: Ja, du tycker alltid, du. Du får icke ha något tycke, har jag sagt dig.

K: Befaller intet Herr Patron något af de ypperliga sallaterna då?

H: Åh, gå åt Häckenfjell med både dina skidfrukter och dina sallater? T y c k e r du väl, att jag är en g r ä s ä t a r e, jag?

K: Jag har icke något *tycke,* Herr Patron.

H: Har du icke något tycke? Nå hvarföre det då, om jag får lof att fråga?

K: Emedan Herr Patron förbjudit mig att hafva något sådant.

H: Godt! Men nu befaller jag dig att hafva det, och dermed punkt. Farväl med dig.

SÖNDAGEN.

H: Det var en ypperlig sallat i går, kära Willig, och några delikata legumer sen.

K: Fägnar mig obeskrifligt, Herr Patron. Taffeltäckaren berättade det också för mig, och jag har derföre tagit mig friheten, att äfven i dag uppvakta med några icke mindre delikata, äfvensom med några mycket pikanta såser till åtskillige af de andra rätterna.

H: Hvem har väl bett dig om några

pikanta såser? Åh, det bränner mig i magen, när jag tänker på de pikanta såserne, du sist tillagade!

K: Det var mycket ledsamt det, Herr Patron. Nog mins jag dock, att Herr Patron *den gången* sade något helt annat.

H: Hvad! vill du göra *mig* till lögnare, din egen Herre och husbonde! Skäms du icke! Gå genast så långt som vägen räcker! Om jag gjorde rätt, **så skulle** jag genast drifva dig på dörren, du oförskämde, som jag haft så mycket öfverseende med.

H: Jag går, Herr Patron. Farväl *(går åt dörren.)*

K: *(ropar efter honom)* Willig!

H: Hvad befaller Herr Patron?

K: När jag rigtigt drar mig till minnes, så voro ett par af de der pikanta såserna ändå icke så oäfna. Låt mig derföre få dem till middag.

K: Skall efterkommas, Herr Patron. *(går.)*

Högtärade Allmänhet, stormäktigste Patron och Gynnare, igenkänner du icke i den stränga Herrn, med alla hans nycker och kapriser, din *egen* värda person, och i den arma *Willig* en publicist, sådan som vi och många med oss äro? Stufva vi icke, ragusera vi icke, steka och brassa vi icke hela året om för dig, och dock är du aldrig, eller åtminstone högst sällan, nöjd med alla våra bemödanden, all vår tjensteifver, allt vårt nit att gifva akt på, och, om möjligt är, förekomma dina minsta önskningar? Servera vi dig med inländska nyheter, så vill du hafva utländska; anrätta vi åt dig en ragu på liberalt vildt, så vill du hafva en sådan på loyalt fjäderfä; uppstufva vi åt dig det gamla "systemet", så vill du hafva nya, gröna "reformer"; bjuda vi dig på svensk husmanskost, så vill du hafva engelska eller fransyska kalaser; koka vi åt dig en moderationssoppa, så ropar du på pikanta såser; tillaga vi åter sådane, så påstår du, att de äro för ampra, för salta, för skarpa, för bittra, och Gud vet icke allt; uppvakta vi med kremer, snömos, à-la-glacer och konfektyrer, i form af "Hvarjehanda", "Blandade Ämnen", "Ett och Annat", o. a. d. så "vämjes dig vid den lösa maten", och komma vi med reaktionär hummer, eller stationära ostron, så klagar du öfver indigestion; bjuda vi dig belletristiska rapphöns, så fordrar du politisk stockfisk, och knappast har du fått ett par portioner af *den* till lifs, så vill du, en annan Lucullus, hafva esthetiska näktergalshjernor, eller sentimentala syltsaker à la Böttiger; bulla vi upp för dig allt det bästa, i visthuset finnes, så kunna vi dock svära på att få höra dig knota öfver att vi icke på bordet framsatt kalla, oskalade potäter, annonser nemligen, och när sådane finnas att tillgå, så förundrar du dig öfver, att man för dig framsätter dylik fattigmansföda. Sannerligen (det måste du medgifva sjelf), dina publicistiska kockars öde är icke i minsta mån afundsvärdt. Vore det icke derföre, att vi ej äro fallne för ombyte, så kunde vi, åtminstone för vår egen del, nästan vara frestade att utbyta den hvita mössan mot en kalott, förklädet mot ett pastoralexamens-betyg och köksknifven mot en fjerding predikningar. Vi kunde åtminstone då hafva *någon* utsigt att en gång få komma upp till en riksdag och "votera" oss till ett fett pastorat i någon af Sveriges mest bördiga bygder, der vi sedan i all maklighet kunde skratta både åt dina nycker, våra förra sysselsättningar och alla publicistiska raguer, soppor, kalopser och såser i verlden.

Hvarjehanda.

*Lifvet på sjön, eller en dag ombord *.*

Fragmenter ur ett outgifvet arbete.

— — — Klockan sex på morgonen uppväckes man af det myckna buller, som börjar dåna genom hela fregatten, ända från öfra däck till trossbotten. Besättningen är nu sysselsatt med kojstufning, rengöring och allt hvad de många bestyr heta, som under de påföljande timmarne förvandla fartygets tvenne däck till ett bullrande hvimmel af barbenta matroser, hängmattor, qvastar, vatten, sand, pytsar och svablar, tumlande om hvarandra i detta fantastiska kaos, som slutligen fördelar sig så småningom i det nästan otroligt snygga, städade och ordentliga utseendet af ett örlogsfartyg kl. åtta förmiddagen, då dess toilett först är slutad. — — —

Från klockan sju till åtta promeneras på halfdäcket, der rengöringen först börjas och först slutas; och behaget af denna timma kan ej fattas af någon, som icke gjort en längre sjöresa om sommaren eller emellan tropikerna. Den rena sjöluften, afkyld genom nattens svalka, och nyligen uppfriskad af de salta störtskurarne, stärker och uppmuntrar kropp och sinne på alla ombord. Sjelfva fregatten tyckes lifvas af den allmänna lefnadslusten, och liksom besättningen känna sig uppmuntrad af nattens hvila och morgonens bad. Med begärlighet uppfatta dess daggfugtade segel den lätt tilltagande morgonvinden, som smeker så vänligt deras svällande sköten, och hviskar sitt tysta godmorgon, genom den våta tacklingen. Det nyss badade skrofvet simmer med tilltagande fart öfver den ännu lugna sjön, och dess drypande bog dyker med ökadt behag emellan de jemna dyningarne, lik en plaskande sjöfogel, som under badande lek hälsar den nykomna dagen. Allting ombord andas nytt lif, och alla föremål glänsa i friskare färger emot den nyssuppgångna solen, som sprider sitt glada leende öfver skrof, master och segel. Det glänsande klotet har ännu icke kommit nog högt för att besvära, och dess milda, gyllene strålar brytas med regnbågens färger i daggdropparne, som här och der ännu hänga i tacklingen, och tindra som kristaller emot den höga azurhimmelen. — — —

Klockan nio brytes det muntra laget af trumman, som kallar besättningen till mönstring. Innan man hinner uppkomma, är manskapet redan uppställdt på öfra däck: matroserne på begge sidor, sjösoldaterne akterut och skeppsgossarne vid stormasten. Om man under en dylik mönstring icke skulle få klarare begrepp om rätta orsaken till engelska flottans oöfvervinnerlighet, så kan man åtminstone icke underlåta att få klarare begrepp om huru en ägta sjöman bör se ut, och huru en verklig matros bör vara klädd. De muskulösa lemmarne, den lätta figuren och den lediga kroppsställningen förråda en styrka och vighet, hvilka hvarken döljas eller besväras af den enkla klädseln, endast bestående af skjorta, linbyxor och halmhatt. — Det är en verklig njutning, att på en gång skåda ett par hundra sådana män, snygga och lätta, med helsa i kroppen och lif i blicken, färdiga att på första vink kasta sig dit endast en sjöman kan gå, och verkställa hvad endast en sjöman kan uträtta. — En sådan mönstring förefaller mig alltid som den vackrast prentade och tydligast skrifna fullmagt en Skepps-kapten kan uppvisa, — Ack! den som finge en sådan fullmagt i den ålder, då den

* *Meddeladt Tidn. Najaden.*

lifligast värderas och måhända bäst motsvaras. — — —

Sedan man sett sig mätt på allt det här, går man in i Kaptenens inre kajuta. Detta lilla glada rum är väl också det allratrefligaste läskabinett man kan tänka sig, med sin milda dager, återkastad från de mörklå böljorne straxt utanföre, och sin behagliga tystnad, endast störd af porlandet från det bortilande kölvattnet, hvars hvita perlmassa strömmar tätt under de öppna fönstren. — Väljande sin plats på en af divanerne vid dessa fönster, och sin lektur bland de många engelska författare, hvilka formera detta bibliothek, kan man knappast tillbringa en behagligare timma, än den, som nu förflyter, eller till middag. Denna ombord märkvärdiga tidpunkt förkunnas först af vakthafvande officern, hvilken inkommer till Kaptenen med det lakoniska yttrandet: "klockan tolf, Herre!" och snart återvänder, efter att ha fått Kaptenens lika lakoniska svar: "Gör det så, Herre!" Så despotisk är nemligen Chefen ombord å örlogsfartyg, att han tillochmed befaller tiden; ty icke förrän officern hunnit återvända på halfdäcket, med tillåtelsen att "göra det" till klockan tolf, ljuda skeppsklockans fyra parklämtningar, som underrätta alla ombord, att det är åtta glas. Straxt derefter kallar också båtsmannens hvisselpipa besättningen till middag. — — —

Då man lemnar detta besättningens rum, för att gå akterut till officerarnes, passerar man kadetternes "gräns", till hvilken dörrarne alltid stå vidöppna, äfven i gästvänligt afseende. "Kom in, Herre, och smaka på Kungens ärter och fläsk!" eller "kom in och tag en lillemiddag och åttaglas-groggen hos midshipsmännen!" lät det alltid från detta muntra lag, der jag så ofta var en välkommen gäst, äfven derföre, att jag kunde ge de äldre af sällskapet underrättelser om de många svenska Sjö-officerare, med hvilka de farit som kamrater på andra fartyg. Denna konversation var så mycket angenämare, som den alltid intygade, huru väl de omtalade stått med kamraterne, och hvilka goda minnen de efterlemnat; ty sällan slöts samtalet om någon sådan, utan diverse tillägg af "rask karl"; "dugtig sjöman"; blir snart "Kapten"; och så vidare. *(Forts. följ.)*

Sällskapssammanträde.

AMARANTHER-ORDEN *sammanträder å vanligt ställe, Trettondedagen den 6 Januari 1841. Högre Gr. kl. ½ 7, och lägre Gr. kl. precis 7 eftermiddagen.* (14)

Borgenärers Sammanträde:

Herrar Borgenärer i Handlanden A. Anderssons Concours, anmodas att Tisdagen den 12 Januari 1841, kl. 4 e. m. hos Gäldenären sammanträda, för att öfverlägga och besluta om Massans förvaltning m. m.. Concurslagens föreskrift i afseeende på uteblifvande, åberopas. Götheborg den 16 December 1840.

Gode män. (8)

Annonser.

Auktioner:

Genom offentlig Auction försäljes härstädes, för vederbörandes räkning, Thorsdagen den 7 nästkommande Januari 1841, kl. 11 f. m., 65 säckar mer och mindre skadadt Caffe, hitkommit från Rio de Janeiro med Briggen Augusta, Capt. C. J. Thurdin. Varan är att bese i fjerde våningen af gamla Sockerbruket vid stora Hamngatan, Tisdagen d. 5 Jan. mellan kl. 10 och 12 f, m., och vilkoren tillkännagifvas vid Auctionstillfället. Götheborgs Confiscationscontoir den 24 December 1840.

G. E. Bergwall. (11)

Thorsdagen den 7 nästinstundande Januari försäljes härstädes medelst Auction från kl. 11 f. m. för vederbörandes räkning samt för Tull och öfriga afgifters bestämmande följande: neml. 5 st. tryckt Callicoes, 2 stycken Pique-täcken samt 5 st. Ylle-schawlar. Vid samma tillfälle försäljes följande under Beslags-anspråk anhållne varor: neml. 173 kan:r Franskt Bränvin, $6\frac{1}{2}$ kan:r Mallaga Vin, 9 t:r Hvete, $\frac{3}{4}$ t:r Ärter, 15 skålp. Ost & 28 skålp. Cicoria; och kunna varorne härstädes beses d. 5 nästkommande Januari. Götheborgs Confiscations-Contoir d. 24 December 1840.

G. E. Bergwall.

(12)

Fredagen d. 8:de nästinst. Januari 1841, från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst Auction följande konfiskable dömde varor, neml. 359 aln. slät & faconerad Taft, 1 st. Kläde, 15 st. Yllebyxtyger, 140 st. Sitz, 15 st. tryckt Halfylle-väfnad, 4 st. tryckt Musslin, 25 st. Gardintyger, 9 st. Gaze, 6 st. svart Bomulls-satin, 5 st. gult Nankin, 1 st. Scherting, 8 st. Cambric, 1 st. Halfsiden-Västyg, $5\frac{1}{2}$ dussin Silkeshalsdukar, $5^{1}\frac{0}{2}$ dussin tryckta Silkesnäsdukar, 10 st. Halfsidenschawlar, 100 st. Ylle-schawlar, 6 st. tryckta Halfylle-schawlar, 124 dussin äkta tryckte Bomullsdukar, 2 dussin Indiennes-dukar, $240\frac{7}{12}$ dussin tryckta Bomullsdukar, $2\frac{1}{2}$ dussin facon. dukar, $4\frac{1}{2}$ dussin broderade mans Yllehalsdukar, 25 dussin Ylle-bunddukar, 13 dussin Silkesvantar, 37 dussin Silkesmuddar, 27 dus. Bomullsstrumpor, 62 dus. Bomullsvantar, 26 st. Gardinfransar, & 21 qvartlådor Cigarrer, m. fl. v., som dagen före Auction får beses. Götheborgs Confiscations-Contoir den 24 December 1840.

G. E. Bergwall.

(13)

Förloradt.

Under gåendet, d. 2:dre dennes, från Brunnsinrättningen till Juveleraren Blomstervall, förlorades ett par släta FINGERRINGAR, den ena ny och förfärdigad af Hr Blomstervall, den andra gammal och märkt. Den rättsinnige upphittaren erhåller vid återlemnandet deraf nöjaktig vedergällning af ägaren, som nämnes å detta tryckeri. (17)

Till salu:

En i godt skick varande, vacker, tvåsittsig SLÄDE med Sele, är till salu hos A. W. Jonsson vid Wallgatan. (16)

Diverse.

P. C. Rettig & Associés'

Kontor är flyttadt till Frödingska huset, näst intill Frimare-Logen. Ingången är till höger i porten. (18)

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk.; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. Annonser, à 2 sk. **riksgäld** *raden, emottagas till införande i tidningen alla söknedagar till kl. 5 e. m. Önskas de satte med större, eller utmärktare stilar, beräknas inserationskostnaden i proportion af det rum, de i tidningen komma att upptaga.*

Obs. *Annonser om* Vigde *och* Döde *införas* utan betalning.

GÖTHEBORG *i December 1840.*

REDAKTIONEN.

NB. *De resp. Redaktioner, som utbyta tidningar med Phoenix, torde godhetsfullt, mot reciprocitet å vår sida, i sina blad införa ofvanstående anmälan, till och med ordet "postförvaltarearfvode", jemte den nederst stående adressen!*

Kyrkotidningar.

Trettondedagen predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Mag. Petterson.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 3 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,
Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 3. Lördagen den 9 Januari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Natten till i Tisdags anträffades i den såkallade Nyfikeliden, mellan Staden och Gammelstaden, en död mansperson, hvilken efter all sannolikhet omkommit af köld. Det har ännu icke kunnat utrönas hvem den aflidne i lifstiden varit.

— I Tisdagsafton ankom från Regementsläkaren Herr Doktor Lundblad ett bud till Poliskammaren, med begäran att en okänd qvinsperson, som befanns liggande i Herr Doktorns förstuga, måtte genom Polisens försorg varda derifrån afhemtad. Denna Herr Doktorns begäran efterkoms genast, och den okända qvinspersonen blef afhemtad och uppburen i Poliskammarens vaktrum, der hon, innan läkare, som ofördröjligen efterskickades, hunnit ankomma, afled, hvarefter hon nedbars i Stadshäktets likrum. Medicolegal besigtning å den döda kroppen lärer ännu icke hafva blifvit förrättad; men i anseende till det ytterst nakna och usla tillstånd, hvari den olyckliga anträffades, är all anledning att förmoda, det äfven hon omkommit af köld. Huru länge hon legat i Herr Doktor Lundblads förstuga, är icke bekant. Det har sedermera blifvit utrönt, att den aflidna i lifstiden varit hustru till en skomakare, vid namn Erikson, med hvilken hon dock icke på ett par år skall hafva lefvat tillsammans.

STOCKHOLM.

Svenska Kongl. Nummerlotteriet har blifvit tillsvidare, och, som vi hoppas, för alltid, stäldt på indragningsstat. Denna indragning är emellertid icke något verk af Herr Hartmansdorff, utan af Rikets Ständer.

— Rikets Ständers Statsutskott har i nyårsgåfva erhållit en nådig skrifvelse, rörande anslag för Kabinettskassans behof. Vi skole i nästa nummer återkomma till densamma.

— H. M. Drottningen och DD. KK. HH. Kronprinsen och Kronprinsessan bevistade nyårsdagen den på Börssalen anställda och talrikt besökta assemblén. Hennes K. H. dansade en angläs med Grosshandlanden Hr Bohnstedt.

— Dagligt Allehanda förmäler, att Konstitutionsutskottet lärer beslutat, att, uti sitt förnyade betänkande, angående representationsfrågan, föreslå representationens fördelning i två Kamrar.

— Presteståndet har ånyo förlorat en af sina ledamöter vid innevarande riksdag, Kontraktsprosten D:r J. Wieslander, som afled d. 25:te sistl. December.

— Krigsministern, Grefve A. O. Mörner, är hemrest till Småland under julhelgen. Ett rykte har sagt, att General-adjutants-batongen under tiden blifvit anförtrodd åt H. E. Grefve Löwenhjelm; men förhållandet lärer icke vara sådant, utan tror man sig veta, att nyssbemälte batong förvaras i H. M. Konungens egen sängkammare.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

KALMAR.

Nyårsdagen firades härstädes som vantigt med gratulationer och bal. — En bonde, Peter Larsson i Kråksmåla har, d. 29:de sistl. December, hastigt aflidit, såsom det tros i följd af ett omåttligt förtärande af bränvin. Denne vore då den tredje eller fjerde personen, som, sedan sistlidne November månad, då bränvinspannorna ånyo började koka och rinna, supit ihjäl sig. — Till Kalmar hafva under sistlidet år inklarerat 468 och utklarerat till utrikes orter 441 fartyg. Dessutom hafva, under loppet af året, 339 fartyg passerat Kalmare sund. — Ett bränneri med deruti befintliga inventarier har nyligen uppbrunnit för en bonde i södra Hagby. Elden förmodas hafva löskommit från en panna med glödande kol, hvilken egaren ställt i ett af tillsättningskaren, för att få det torrt. — För långvarig och trogen tjenst har Kongl. Patriotiska Sällskapet tilldelat torparen Jonas Dahl, på Grönskogs egor, en silfvermedalj att i kedja af samma metall bäras på bröstet. — En bondhustru i Blackstads socken har, i sjukligt tillstånd, och under det att husfolket varit ute på arbete, fallit framstupa i spiselden och derigenom ömkligen omkommit.— En piga, vid namn Anna Lisa Danielsdotter, i Aggatorp, Wirserums socken och Asbolands härad, har, efter fördöljande af sitt hafvande tillstånd, i enslighet framfödt ett barn och gömt det bland en hop hyfvelspånor i ett oeldadt rum, hvarest det af köld omkommit. Anna Lisa, som ännu är för svag att afföras till länshäktet, har i sitt hemvist blifvit ställd under Kronobetjeningens uppsigt. — Fyra personer hafva, sistlidne Annandag Jul, å allmän väg, med knifvar öfverfallit och sårat tvenne bönder i Dröstorp af Thorslunda socken på Öland. Våldsverkarne voro de öfverfallnes grannar, och grannsämjan i den socknen tyckes således stå på ganska dåliga fötter. — Landshöfding Nerman är från hufvudstaden hit återkommen.

NORRKÖPING.

En af stadens tidningar innehåller nyårsverser, af hvilka man får veta: 1:mo att "alla stjernor tyckas stanna i det fält, der vintren bor"; 2:do att sipporna om våren "spira *under alens knopp*"; 3:tio,

att vintern, liksom nordens svala, *"går ur hafvet"*; 4:to, att han har *"snöbetäckta blickar"*; 5:to, att han är väktare; 6:to, att "ifrån hans ögon *strömma* dödens fasa och dess qval"; 7:mo, att han (vintren) *"går på vanligt vis"*; 8:vo, att molnen kunna liknas vid *"brutet* flor"; 9:no, att det gamla året flytt ifrån oss, "lik en lyselds sköna *strimma"*, och blifvit förbytt i ett ännu skönare; 10:mo, att axen på våra åkrar *"knytas"* liksom kålhufvuden; 11:mo, att Bore "spinner garn" (väl icke på Norrköpings spinnhus heller) och 12:mo, att det är likgiltigt om man i bunden stil skrifver *"byts"* i stället för *bytas*. Ryktet förmäler ej, huruvida den skald, som gjort alla dessa nya upptäckter, blifvit hedersledamot af någon af våra akademier; men verkligheten påstår, att om någon af den gamle skolmästaren Qvintiliani disciplar "gjort" dylika verser, så kunde han med säkerhet hafva beredt sig på en liten extra och välförtjent — handplagga.

LINKÖPING.

Här vankas nyårsönskningar och mycken snö. Begge dessa ord kunna sammanslås till *ett enda:* snömos.

CARLSTAD.

Ifrån C. W. Ugglas tryckeri härstädes kommer att utgifvas en periodisk skrift, kallad *"Nya Tidningen."* Att dömma efter N:o 7, lofvar den att blifva liberal, smårolig och — *svårläst*, i anseende till den nötta stilen, nemligen.

NYA WENERSBORG.

I fall någon kristen menniska vet hvar denna stad är belägen, så kommer derstädes, att, från Herr A. Lundblads tryckeri, utgifvas ett blad, kalladt: *"Nya Wenersborgs Tidning."*

HELSINGBORG.

Det gamla året slutades med blåst; förmodligen ville det med den blåsa omkull de sista korthus, det byggt. Den 2:dre Januari fingo vi snö och godt slädföre.

MALMÖ.

Härvarande gamla kommunal-former förhålla sig till det tänkbara bättre, ungefär som det gamla urverket i S:t Petri kyrka till det nya. — Ja hvar är icke förhållandet sådant?

Korrespondens.

Upsala d. 31 Dec. 1840.

Vi hafva här en kulen Nyårsafton: snön yr i hvirflar på gator och gränder; vädret är just passande för brefskrifning, och det är postdag till på köpet; alltså får du i dag från mig några rader. I går hade vi här en vacker, klar och frisk vinter. På aftonen sken månan rigtigt på nordiskt manér, och ungdomen samlade sig på torget samt tågade under munter sång och klappande hjertan Carolinabacken uppföre, för att helsa sin älskade Geijer, som nu under julen i skötet af sin familj söker vederqvickelse från riksdagsgöromålen. Efter slutad sång, beledsagad af ett jublande "hurrah!" synțes den ungdomligt sinnade mannen nedkomma på trappan af sin boning och tackade ynglinga-skaran i ungefärligen följande ordalag: "Mina Herrar! Jag tackar för det prof af tillgifvenhet, J i dag visat! Detta gläder mig så mycket mer, som jag deraf finner, att de band, som i långliga tider förenat mig och Eder, ej af min bortovaro från Universitetet kunnat slitas. Jag tror på en fäderneslandets framtid och bygger detta mitt hopp på Sveriges uppvexande ungdom. Jag är ej den ende, som detta gör: från alla håll synes man, nu mer än tillförene, egna sin uppmärksamhet åt det unga slägtets bildande. Varen förvissade derom! Det tillhör icke mig att tala till Eder om dagens frågor och tvisteämnen; dock må det tillåtas mig säga Eder, att så mycket är vunnet, eller står åtminstone på vägen att vinnas, att hvarje opinion, som utgår från ett fosterländskt och öppet hjerta, aktas och respekteras, och att man låter den gerna genom sjelfpröfning och forskning vinna styrka och kraft, äfven om den befinnes stridande mot ens egen. Gud välsigne Eder mina vänner! Lefve Upsalas Studerande Ungdom!" Så föllo sig ungefärligen hans ord. De voro enkla och flärdfria, såsom han sjelf, och, kommande från hjertat, trängde de till hjertan, till friska och hoppfulla ynglinga-hjertan. — Den rättvisa, som göres åt hvarje opinion, vill jag ej bedömma, men endast anmärka huru den store mannen vid detta tillfälle tycktes glömma bort de många smädelser, hans egen opinion, mot all rättvisa, fått lida så väl i vissa Tidningar, som förhanda ock från håll, derifrån man bort vänta mer fördragsamhet och bildning. Men denna glömska, hvad är väl den annat, än ett nytt ett talande bevis på mannens verkliga storhet? — — —

Jag har svårt att förlika mig med den tanken, att de i Leipziger Allgem. Zeitung från Sverige införda brefven skulle ha sin författare här i Upsala; ty våra "devouerade" vill jag ej tro ha så liten heder, att de skulle kunna skrifva dylika osanningar. Jag vill tvärtom tro och tror, att de älska sitt fädernesland af allt hjerta, och den, som älskar sitt fädernesland, han älskar äfven sanning och rätt. Endast den der märkvärdiga broschyren, som utkom här, strax efter händelserna i Stockholm sommaren 1838, gör min tro något vacklande. Hade den bara icke utgått härifrån, så skulle jag med verklig ifver förklarat det rykte, som hit förlägger verkstaden för dylika fabrikater, för en osanning, lika gemen och krass, som de i nyssbemälte tidning införda brefven. — — —

Det var ett bedröfligt öde, som drabbade "Biet" i Götheborg. Att på sådant sätt hämnas, ogillar jag dock på det högsta och vill förmoda, att ej andra än stadens gatpojkar kunnat taga en dylik hämnd; men är öfvertygad att Biet bär denna motgång med samma värdiga lugn, som det, hvarmed Callicrates afhörde, huru gatpojkarne i Athén kallade honom förrädare. Vare det dock långt från mig att vilja likna Biet vid Callicrates! det kan du väl begripa.

Litteratur.

"SNÖSIPPAN, *Poetisk Vinterkalender för år 1841,"* är den anspråkslösa titeln på en, nyligen från Berlingska boktryckeriet i Lund utkommen, liten broschyr, innehållande "bidrag" af flere bland fäderneslandets mest frejdade författare, och utgifven af Herr N. Lilja. Någonting egentligen nytt träffar man der väl icke, men mången diktens blomma, för hvars återseende man annars vore nödsakad att genombläddra åtskilliga, vidlyftiga och nerdammade, tidningsherbarier, har, anbragt på det finaste tryckvelin, funnit en plats i det lilla häftet, der den utan någon möda kan uppletas. Detta oaktadt, har samlingen, eller, rättare sagdt, samlaren icke kunnat finna nåd infor kritikens ögon, utan har hon, i tidningen *Malmö Allehanda*, uppträdt, icke med dissekerinstrumenter och retorter, utan med ett glödande jern och dermed sökt brännmärka utgifvaren af "Snösippan" såsom en grof — *bidragare.* Som motiv till detta sitt "obarmhertiga" förfarande uppger hon, eller hennes ombud, recensenten, att utgifvaren af nyssbemälte kalender kallat de i densamma upptagne dikterne "bidrag

af Tegnér, Geijer, Atterbom", m. fl., då de likväl helt simpelt äro **stölder** *från* desse författare. Att förhållandet verkligen är sådant, söker han "ända till komplett evidens deducera", och förmenar, att med "bidrag" förstås endast *"frivilliga gåfvor eller skänker, lemnade med varm hand till den, som om sådane gåfvor anhållit, eller hvars behof af sådane annars varit kändt."* — Det är nu en god tid förfluten, sedan vi vid universitetet befattade oss med etymologiska studier; men icke destomindre våga vi bestrida rigtigheten af Herr recensentens definition af ordet *"bidrag"*, och lämpligheten af dess användande på detsamma under alla förhållanden. Så t. ex. har ju Herr rec. sjelf i Malmö Allehanda lemnat oss ett icke så ringa "bidrag" till det menskliga småsinnets historia, hvilket visserligen kan passera såsom en "frivillig *skänk eller gåfva"*, gifven "med varm hand"; men *hvarom* vi aldrig anmodat rec., och *af hvilket* han aldrig kan bevisa oss hafva varit i något behof. Vidare kan man ju *tro sig* vara mycket hemmastadd i en viss vetenskap, t. ex. kemien; men likafullt, då det kommer till sjelfva stycket, *befinnas* vara så klen i densamma, att en individ, som endast grundligt inhemtat dess första elementer, kan se sig i stånd att beslå den egenkäre kemisten med en mängd origtigheter och inadvertenser. Har då icke denne senare just derigenom lemnat ett "bidrag" till analysen af sitt värde såsom vetenskapsman? Jo: det har han visst; men icke lemnade han det såsom en *"frivillig skänk eller gåfva."* — Äfven vi, i det ögonblick vi nedskrifva dessa rader, lemna ju ett "bidrag" ur vår öfvertygelses fatabur; men icke har recensenten derom hos oss anhållit. Således: huru man än vrider och vänder recensentens definition på ordet *bidrag*, så blir den dock aldrig hvad den borde vara: bestämd och användbar för detsamma under alla förhållanden. Lika litet bör han hos den tänkande och pröfvande Allmänheten lyckas i sina oädla bemödanden att få de af Herr Lilja i Snösippan reproducerade poemerne ansedda såsom stölder från deras författare, äfven om det framdeles skulle visa sig, att Herr L. icke erhållit deras muntliga eller skriftliga tillåtelse till en dylik reproduktion. I vår tanka är den lilla kalendern att anse såsom ett slags anthologi, sådan som de af Herrar Wallmark, Lénström, Du Rietz, m. fl. utgifne. Oss veterligen har har det icke ännu fallit någon menniska in att anklaga dessa Herrar för brott mot 9:de mom. 1:sta § Tryckfrihetsförordningen, och vi kunna derföre icke inse, hvarföre detta lagrum just skulle tillämpas mot Herr *Lilja*, hvilken, i ifrågavarande fall, icke gjort annat, än trädt i deras fotspår. För öfrigt skulle vi tro, att det är författarnes *ensak* att beifra eller tillåta dylika samlingar af deras skrifter, och förr, än recensenten visar sig vara befullmäktigad, att, mot Herr Lilja, föra Herrar Tegnérs, Geijers, Atterboms, Lindeblads, Wieselgrens, Ridderstads, Orvar Odds, Carléns, Manfreds och Sankt Görans talan, kunna vi icke anse honom för annat, än en slags litterär fiskal, hvilken, icke af kärlek till ordning, utan endast af kitslighet och skadelust, opåkallad blandar sig i andras angelägenheter.

Herr *N.N.* "Det är lofligt att vara en skral poet; det får passera att vara en dålig, men ändå *obarmhertig* criticus"; "det kan lemnas opåtaldt", att, i hvilken kalender som helst, låta inrycka sina "poetiska utgjutelser"; "men det går icke alltid an", att, på sätt Ni gjort, "nedsvärta" och med vanärans stämpel söka brännmärka hvar och en, som råkat ut för er ogunst. Det kunde nemligen annars lätt hända, att man, äfven för er *egen* "räkning", samlade "bidrag" hvilka inför den vetenskapliga verlden framställde er som "en grof — *bidragare."*

Hvarjehanda.

Också ett samtal.

A. Hör du bror, kan du gifva mig en god svensk öfversättning af ordet *scoundrel?*

B. *Scoundrel!* Ja; det betyder ju *skurk.*

A. Den öfversättningen duger icke; den är för gammalmodig, för utsliten, för grof. Kan du icke hitta på någon annan?

B. Nej, bror! jag är allsicke bevandrad i det kärnspråk, som nu för tiden föres i åtskilliga af våra tidningar*.

A. Nå, så vill jag, efter du kom att nämna tidningarne, gifva dig en i enlighet med deras språkbruk gjord öfversättning af nyssnämnde engelska ord.

B. Låt höra!

A. *Scoundrel* betyder på nymodig svenska en — *bidragare.*

B. *Bidragare!* Hvad är det för en gynnare?

A. En bevingad och gaddbeväpnad insekt, som *drar* giftig vildhonung och konservativt vax till den svenska *bikupan.*

B. Såå. Men hvarifrån har du fått det der nya, tvetydiga ordet?

A. Ur *Malmö Allehanda.*

B. Har du icke sett det på något annat ställe?

A. Jo jag har sett det reproduceradt i sjelfva det *Svenska Biet.*

B. Men hvad i all verlden tänkte Svenska Biet på då!

A. Ja, du, det vet vår Herre allena; men nog tänkte det hvarken på sig sjelft, eller de andra många, i samma kupa och för samma fosterländska syftemål arbetande — *bidragarne.*

*Se t. ex. Svenska Biet i nästan hvartenda nummer.

Lifvet på sjön, eller en dag ombord.

Fragmenter ur ett outgifvet arbete.

(Forts. fr. föreg. Nummer.)

Men nu slår det sex glas, eller klockan tre eftermiddagen. Midshipsmannen, som just loggat, kommer från lä, slår på mössan och säger till Löjtnanten: "Sju och en half, Herre!" samt får till svar: "Gif henne åtta, Herre!" Den gamle Qvartermästaren med sin lilla hatt och stora polisonger, som förut stod så bredbent vid nakterhuset och varskodde rormannen, går nu åt lä, sedan han blifvit aflöst af en annan kamrat med ännu yfvigare skägg på kinderna och ännu säkrare ställning på benen. Löjtnanten börjar titta ner genom däcksfönstret öfver gunrummet och smågräla öfver att hans aflossare icke infinner sig; ty han är bjuden till middag hos Kaptenen, och der kommer redan matbudet, en ung man, hvars befattning man kan läsa i den städade drägten, handduken öfver armen, och det icke solbrända ansigtet. — — —

Men ändtligen ha vinkarafinerne börjat mindre anlitas, och slutligen ha de gjort en full bordrund, utan att någon derunder påfyllt sitt glas. Nu frågar Kaptenen: "Vill ni icke dricka mera vin, mina herrar?" och detta är signalen till allmänt uppbrott. Man är så mycket förr på däck, som tiden icke upptages med tacksägelser för maten, hvarken till Vår Herre, eller vår värd. Den förre är redan gjord vid dukens borttagning, då värden alltid minner dertill medelst hufvudets nedböjning — en vacker plägsed, som äfven ofta iakttages af Engelsmän-

nen i land — och för det sednare narrspelet har engelska språket lika litet något ord, som Engelsmännen några böjda ryggar eller vänliga handslag att bortkasta. — — —

Klockan sex dånar trumman "ställning till kanonerna." Folket mönstras för andra gången på dagen. Kanonsurrningarne omläggas och försäkras; batteriportarne tillslutas för natten. — Nu kommer ett muntrare arbete, en af sjömanskapets vigtiga hufvud- och stats-aktioner. Se blott, huru högbåtsmannen står der borta på backen med hvisselpipan för munnen och ögat på förste Löjtnanten, samt en högtidlig förnöjd min, liksom sägande till matroserne: Nu gäller det gossar! — — "Alle man, refva märssegeln!" ljuder Löjtnantens klara altstämma, från kommando-pallen akterut, med en liflighet och hänryckning, som muntert genljuda i hvarje ägta sjömanabröst, och utgöra första anslagen i ouverturen till den sköna, välkända operetten, som uppföres alla aftnar å sjön. Två gälla toner från båtsmannens silfverpipa följa genast, och derefter en grof basstämma från samme virtuos — härmande på en gång lejonets rytande och tjurens bölande — hvaruti endast ett vandt öra kan urskilja *"Hands reef topsails!"* hvilket dånar genom hela skeppet, och återstudsar i upprepade, svagare echo från de yngre båtsmännens pipor och röster på batteriet och trossbotten.

Innan denna blandade vokal- och instrumental-musik hunnit dö bort nere i skeppets djupare regioner, är också hela besättningen på däck, och märsgastarne — desse utvalde bland matroserne, officerarnes favoriter och skeppsgossarnes idealer — stå der redan vid vantstegarne med samma väntan och samma känsla af sin stora vigt för tillfället, som de öfverste kavaljererne i anglaisen vid en bals öppnande, under väntan på musikens början. — En djup tystnad råder nu på skeppet: inget ord höres, ingen lem röres: allas blickar äro vända akterut på den kommenderande officeren. — — — "Äntra opp!" är den besvärjningsformel, som lossar skeppets förtrollning. Lekande staccato-toner från båtsmannens pipa infalla genast, och öfvergå snart till den tutti-fuga af alla hvisselpipor ombord, som uppstämma musiken till den raska dans, hvarmed matroserne äntra upp i lovarts veflingar. Alla tre märsarne stormas på en gång, och i ett ögonblick, af de lätta trupparne. Nu är allt lif och rörelse i fregatten. Hela dess tackling lefver och röres. Brassar, fall, rår, segel och menniskor skynda om hvarandra. — "Låt löpa märssegeln!" ljuder trollkarlens allsmägtiga stämma. Fallblocken flyga med ett genomträngande tjut uppåt salningarne, och de tunga märsrårna ila utför stängerne med en hisklig gnisslande fart. "Lägg ut!" låter det igen. Märsgastarne flyga, som verkliga gastar, hvita och luftiga, ut på rånockarne. Reftaljorne halas, märssegeln minskas, sejsingarne knopas och matroserne äntra in. "Hissa märssegeln!" höres nu; och under en munter slängpolska från en piccolaflöjt springer manskapet rundt om däcket med märsfallen: rårna skynda återigen uppåt stängerne, och de förminskade segeln äro ånyo utspände, liksom hade deras öfra delar blifvit bortklippte med en trollsax. Bramsegeln tillsättas, läsegeln uthalas, folket äntrar ner, ändarne uppskjutas, och hela refningen är slutad inom två minuter från första signalen till en manöver, som satt hela besättningens armar och ben, samt nära nog alla skeppets löpande ändar och rundhult i den häftigaste rörelse.

Hvad sägen Ni om det, J Landmän! och kännen Ni igen leken, J Sjömän! — Åh-ja, Ni kännen visst igen både den och Er sjelfva, samt önsken med mig, att, både i verklighet och inbillning, snart få något mer af "lifvet på sjön"; och räkna flera, än "en dag ombord."

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Gud den aldrahögste genom en stilla död d. 8 dennes behagat hädankalla Fru Susanna Nordström, född Ekedahl, efter en lefnad af 48 år och 5 månader; ömt saknad och sörjd af maka, barn och barnbarn. (21)

Borgenärers Sammanträde:

Herrar Borgenärer i Handlanden A. Anderssons Concours, anmodas att Tisdagen den 12 Januari 1841, kl. 4 e. m. hos Gäldenären sammanträda, för att öfverlägga och besluta om Massans förvaltning m. m.. Concurslagens föreskrift i afseende på uteblifvande, åberopas. Götheborg den 16 December 1840.

Gode män. (8)

Upplöst Bolag.

Att vårt Bolag, under firma Agardh & Strömberg med denna dag upphört, varder härmedelst enligt författningarne tillkännagifvet, äfvensom att vi gemensamt ansvara för Bolagets skulder och incassera dess fordringar, samt att vi enskildt hvar för sig fortsätta handel. Götheborg d. 31 December 1840.

Ludv. Strömberg. *Jöran Peter Agardh.* (22)

Bokhandelsannonser.

Uti A. Bonniers Bokhandel
emottages Subskription
på
KABINETS BIBLIOTHEKET,
Sjette Samlingen, under loppet af år 1841, med sammma Plan och betalningsvilkor, som under det föregaende. Första delen är utkommen och innehåller Kyrkinvigningen, Roman af Emilie Flygare.

I samma Bokhandel
emottages Prenumeration
å
TIDNINGEN BAZAREN,
hvaraf 1:sta Numret finnes att tillgå.

Nyårshelgen. En Andakts-Bok af F. A. Krummacher, 1 Rdr 8 sk.

Harpo-Lekar af G. E. Wenström, 40 sk.

Inträdes-Tal i Svenska Akademien af A. M. Strinnholm, 1 Rdr 12 sk.

Naturtecknaren, med 5 Tabeller, 32 sk.

Prakt-Bibel, 8 häftet, 24 sk. (20)

Till salu:

Utmärkt god Mjölk och Grädde
finnes alla dagar till salu uti Herr Dekartör Tillgrens hus, Nr. 48 vid Kronhusgatan. (19)

Skillings-Lotteriet

härstädes

får äran tillkännagifva, att sedan underrättelse ingått om Kongl. Svenska Nummer-Lotteriets "tills vidare inställelse", komma Skillings-Lotteriets Vinstutdelningar från denna dag att grunda sig på Kongl. Danska Nummer-lotteriets dragningar i Köpenhamn, *hvilka i alla delar öfverensstämma med f. d. Svenska, och ligger alltså 1515:de dragningen i Köpenhamn d. 26:te dennes till grund för Skillings-Lotteriets 23:dje utdelning, hvarföre de, som redan köpt Lotter, äga, att å Commissions-kammaren härstädes uttaga antingen redan erlagde insatser, eller nya Lotter. Götheborg den 9 Januari 1841.* (23)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson, Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Broman.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Petterson.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 4 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 4. Måndagen den 11 Januari 1841.

Resp. Subskribenter,

i landsorterne, å tidningen Phoenix torde godhetsfullt, och så skyndsamt som möjligt, från närmaste postkontor prenumerando reqvirera nyssbemälte blad, på det att vi derigenom må blifva i tillfälle, att med någorlunda säkerhet kunna bestämma upplagans storlek.

Götheborg i Januari 1841.

REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Det med Lördagsposten hit ankomna 3:dje numret af *Svenska Biet* innehåller, bland annat, första artikeln af en uppsats, kallad *"Svenska Biets program och Tidningen Phoenix."* Något mera evident bevis på det slags "humanitet", som Svenska Biet tänker att iakttaga mot sina motståndare, kan ej gerna presteras: den är med ett ord dess Redaktion fullkomligt värdig; värdig den "ordets tjenare", som författat densamma; värdig den tidning, som säger sig "vilja tryckfrihet utan *godtycke* och utan *terrorism.*" Utgifvaren af Phoenix, mot hvilken artikeln är personligen rigtad, skall icke blifva skyldig sin ädle, upplyste, presterlige antagonist ett "genmäle"; men han torde få dröja med att afgifva detsamma, tills Herr Christoffer Olsson Angelsdorffs, af det bittraste *odium theologicum* öfverfyllda, gallblåsa hunnit för en gång blifva uttömd, d. v. s. tills alla "artiklarne" hunnit komma utgifvaren tillhanda. Vi skola då, om Hr Angeldorff så behagar, se hvarandra litet närmare i hvitögat, uppgöra vår räkning, och sedan låta Allmänheten bedömma, hvilken af oss, som "af politisk passion, *uppoffrat sin moraliska menniska.*"

— I N:o 2 af denna tidning omförmäldes, att Postdirektören i Linköping, Herr *G. C. Hvasser*, nyligen aflidit. En inbringande syssla inom Kongl. postverket är således vorden ledig, och meriterade sökande till densamma inom nyssbemälte verk komma nog icke att saknas. Att någon af *dem* erhåller henne, hafva vi emellertid våra stora skäl att betvifla. Linköping är icke något Hedemora eller Skellefteå: det är emellan dem ungefär samma skillnad som emellan en simpel Postskrifvare och en Öfverste eller Öfverstlöjtnant. Vi tro också, att en Öfverste, nemligen Chefen för Wermlands Fältjägareregemente, Hr *Michael Adolf Blüm*, kommer att både söka och erhålla den efter Herr Hvasser ledigblifna postinspektorssysslan i Linköping. Åtminstone hafva vi i flera år hört af trovärdige personer berättas, att Herr *Blüm* fått H. E. Grefve *Brahes* bestämda löfte om densamma, likasom Hr Öfverstlöjtnanten *Nils Christian Neiglick* en gång fick ett sådant om postinspektors-beställningen i Jönköping, hvilken han nu, efter Herr Sjölin, innehar.

— Gårdagens utländska post medförde inga politiska underrättelser af vigt, utom den, att den mellan Spanien och Portugal uppkomna tvistefrågan rörande skeppsfarten på Dourofloden, hvilken redan tagit en ganska allvarsam och krigisk vändning, nu lärer komma, att, genom engelsk bemedling, i all fredlighet afgöras.

STOCKHOLM.

Regeringen har funnit för godt att förordna, det utförselstullen å stångjern må, intilldess en ny tulltaxa varder utfärdad och träder i verkställighet, fortfarande beräknas till 16 skillingar banko skeppundet.

— Regeringen har, i enlighet med Rikets nu församlade Ständers beslut, stadgat och kungjort, att Bankens från och med 1777 års början tillochmed den 31 Mars 1836 utgifne samt å Specie eller banko lydande transportsedlar, äfvensom dess från och med 1777 års början till och med 1812 års slut à 3 och 2 Riksdaler på dubbla blad, samt från och med år 1813 tillochmed 1836 års slut, likaledes à 3 och 2 Riksdaler å enkla blad tillverkade sedlar af ofärgadt papper, icke få emottagas i uppbörden af allmänna medel längre än till och med år 1848.

— Under den 21:ste sistlidne December har Kongl. Maj:t, uppå gjord underdånig ansökning, beviljat Kaptenen vid Götha Artilleri-regemente, H:r F. G. Liljehöök, transport till Wermlands regemente.

— I Kongl. Witterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien anställdes d. 2:dre dennes val och lottning till Ordförande under årets första fem månader, hvarvid Statsrådet m. m. H:r *S. Grubbe* blef President, och Erkebiskopen m. m. Herr D:r *C. F. af Wingård* vice President.

— Sällskapet för inhemsk silkesodling hade nyårsafton sin årssammankomst hos H. K. H. Kronprinsessan, vid hvilket tillfälle Kamereraren Herr *Brogren*, såsom vedermäle af Sällskapets erkänsla för hans nitiska deltagande i dess arbeten, erhöll en guldmedalj. För närvarande hafva 50,000 tusen mullbärsplantor blifvit till särskilta orter i riket utdelade under den tid af 10 år, som bemälte Sällskap varit i verksamhet.

Den i N:o 3 af Phoenix omförmälta Kongl. skrifvelsen till Rikets Ständers

Stats-utskott, i fråga om anslag för Kabinetts-kassans behof, lyder som följer:

"Uti skrifvelse af d. 18 sistl. Februari har R. St:s Stats-Utskott, genom dess Ordförande, af dåvarande t. f. Hof-Kanslern begärt åtskilliga upplysningar rörande Kabinettskassans ställning, för att komma i erfarenhet deraf, i hvad mohn för kassans utgifter beviljandet af något anslag borde i sammanhang med Extra Statsregleringen tagas i betraktande.

Under d. 7 påföljande Mars öfverlemnades till Stats-Utsk. en till Kgl. Maj:t af Stats-Ministern för Utrikes Ärendena på nådig befallning i förrberörde ämne afgifven underdånig rapport, hvari Statsministern för Utrikes ärenderna, jemte framställning af de såväl *bestämda* som *tillfälliga* titlar, hvarunder de diplomatiska utgifterne i allmänhet kunna hänföras, tillika i und. anmält: att Statsverkets hittills fastställda anslag till Minister-Staten, under somliga tidskiften, varit tillfyllestgörande, då de deremot, under andra, befunnits otillräckliga: att hvad det ena året för mycket medtagit af ett efterföljandes öfverskott någon gång blifvit ersatt, men att de 16 år, som närmast föregått nuvarande Utrikes Stats-Ministerns inträdande i Embetet, efterlemnat en ganska betydlig brist, hvilken, enligt hvad räkenskaperne utvisa, uppkommit dels af flera af behofvet oundgängligen påkallade utgifter, hvaröfver handlingarne äro af natur att endast kunna föreläggas ett Hemligt Utsk., dels af åtskilliga högst kostsamma utomordentliga ambassader, dem Rikets värdighet icke tillåtit att åsidosätta, dels äfven af de många under samma tidrymd, med fremmande makter afslutade Handelstraktater och andra konventioner: att för afhjelpande af detta missförhållande mellan inkomster och utgifter samt till beredande af en utväg för Minister-Kassan, att, jemte betäckande af ytterligare tillkomne oförutsedda behof, tillika kunna successive befrias från ett under förenämnde ogynsamma omständigheter åsamkadt tryckande deficit, flera åtgärder och inskränkningar på Kongl. Maj:ts nådiga befallning blifvit vidtagne, hvarigenom det varit möjligt att från och med år 1837, förmedelst årligen uppkomna större och mindre besparingar, i mån af de tillfälliga behofvens större eller mindre kraf kunna tillvägabringa en årlig förminskning af den balancerade bristen, så att denna sednare inom 5 à 6 år torde vara fullkomligen betäckt, så vida någon nedsättning i de anslag och tillgångar; Minister-Kassan hittills haft att disponera, icke kommer att ega rum, hvaremot om en förminskning deraf ifrågasattes, Stats-Ministern för utrikes ärenderne ansåg sig för sin underd. del böra yttra den till visshet gränsande farhåga, att ofvannämnde Kassa å nyo tillbakafaller i sin fordna brydsamma belägenhet, lika äfventyrlig för Utrikes ärendenas ändamålsenliga ledning som omöjlig att åter upphjelpa för de Embetsmän, hvilka, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts nådiga afsigt, söka att i förvaltningen bibehålla ordning och sparsamhet.

Då hos Kongl. Maj:t tillförordnade Stats-Ministern för utrikes ärenderna nu i underd. anmält, ej mindre det R. St., genom Förstärkt Stats-Utskott, beslutat att med en fjerdedel nedsätta det hittills bestämda anslaget för Minister-Staten samt till hälften förminska de till Kgl. Maj:ts Nådiga disposition för extra utgifter uppförde 100,000 R:dr B:ko, å hvilka Rikets år 1823 församlade Ständer medgåfvo anordning till fyllande af Kabinetts-Kassans behof för kurir-resor, hemliga eller extra utgifter m. m., i den mån besparingarne å förutnämnde anslag af 100,000 R:dr B:ko, kunde dertill lemna tillgång — än äfven att Stats-Utskottet, som i Utlåtandet N:o 40, angående ordinarie Statsregleringen, tillkännagifvit, det något hinder icke möter, att, der så nödigt pröfvas, vid en blifvande extra statsreglering taga i betraktande frågan om anvisande af extra anslag för Kabinetts-Kassan, likväl i Utlåtandet N:o 354, rörande extra Statsregleringen, sig i ämnet ej yttrat, så vill Kongl. Maj:t, med anledning af hvad t. f. Stats-Ministern för utrikes ärendena sålunda i underd. framställt, härmedelst hafva fästat Stats-Utskottets uppmärksamhet på nödvändigheten deraf, att vid Extra Statsregleringen taga förrberörde fråga uti öfvervägande, och har Kongl. Maj:t för detta ändamål anbefallt t. f. Stats-Ministern för utrikes ärenderna, att till Stats-Utskottet öfverlemna alla de ytterligare upplysningar, hvilka härutinnan kunna afgifvas.

Kongl. Maj:t förblifver R. St:s Stats-Utskott med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen. Datum ut supra.

CARL JOHAN.

ALB. IHRE."

Häröfver gör *Dagligt Allehanda* följande, i vår tanka, ganska rigtiga reflexioner:

"Hvad tänker läsaren om denna Nådiga skrifvelse? Hvad vi för vår del derom tänke är i korthet, att den (för att begagna ett oöfversättligt franskt ord) är ett fullkomligt "hors d'oeuvre." Eller månne *anmärkningarne* mot Stats-Utskottets underlåtenhet att anvisa medel till betäckning af Cabinetts-kassans "deficit" få mera kraft derföre, att de komma från Regeringen kollektivt, än då de på Riddarhuset blifvit framställda af Hr t. f. Utrikes Stats-Ministern? Emellertid ser man nu, att icke blott Ledamöter af Riks-Stånden, utan Regeringen sjelf, kan, i anledning af återremiss utaf Utskottsbetänkanden, uti Nådiga Skrifvelser afgifva sina erinringar och yrka ärendets förnyade och mera fullständiga behandling. Det är väl något nytt, men af *det* slaget, hvarför det gamla systemet ej bär farhåga.

Eller kanske den ifrågavarande Nådiga Skrifvelsen är ämnad att föreställa någon af de der "koncessionerna"? Den är då, lindrigast sagdt, serdeles illa uppfattad, ty tonen är allt igenom temligen förebrående mot Stats-Utskottet och slutet blir — ingenting af hvad man kan kalla proposition; Stats-Utskottet blir lika slugt som förut, hur stor "bristen" eller egentligare *skulden* är, hur den uppkommit och hur den lättast må kunna betalas. Öfver allt detta sväfvar samma dunkel som hitintills; den enda skillnaden är, att uppmaningen till Utskottet, att, kosta hvad det vill, skaffa medel, numera antagit en officiel karakter, då den förut var mera enskild. Det är ändock besynnerligt, att man då icke en gång kan åtminstone försöka att gå rätt fram till målet; ty fara är verkligen för handen, att man icke kommer dit på vare sig den ena eller andra omvägen.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

Kyrkostöld har, natten till den 1:ste dennes, blifvit föröfvad i Ekerö Kyrkas sakristia, hvarvid tjufvarne tillgrepo åtskillige kyrkan tillhörige dyrbarheter samt 200 Rdr banko i kontanta penningar. Intet af det stulna hade ännu kunnat återfinnas.

— Äfven Herr Statsrådet Grubbe tillbringar julen härstädes i skötet af sin familj, och har af den studerande Ung-

domen blifvit uppvaktad med sång och vivatrop.

NORRKÖPING.

Under loppet af sistlidna år hafva inalles 60 fartyg från utrikes orter hit ankommit, af hvilka 26 till Utrikes orter åter afgått. Från inrikes orter hafva 91 fartyg hitkommit och 128 till dito afgått, oberäknadt stadens ångfartyg, prå-mar och öppna farkoster.

UDDEVALLA.

Grosshandlaren Hr Carl J. Engelke har, med förlidet års slut, dragit sig tillbaka från affärerne och öfverlemnat dem åt sin äldre son, v. Konsuln Hr Joh. Engelke.

— Herr Olivo, jordens störste trollkarl, vistas för närvarande härstädes och visar sina svartkonster för stadens förvånade publikum. Efter att hafva gifvit tvenne representationer till, tros han komma att afresa till Götheborg, för att äfven der uppträda som en hexmästare af första slaget.

CARLSTAD.

Det nya året har ingått med snö och ett godt slädföre, på hvilket vår Biskop, Herr D:r *Agardh*, natten till den 1:ste dennes anlände från hufvudstaden. Han tros komma att qvarstadna härstädes omkring en månad.

HELSINGBORG.

Vi hafva härstädes en temmeligen jemn och allvarsam köld med godt slädföre. Sundet är ännu öppet; men seglarne äro sällsynta.

LUND.

Af akademiska medborgare inom Götheborgs nation hafva under sistförflutna hösttermin följande examina blifvit tagne: Theoretisk och praktisk theologisk examen, af *P. S. Lindgren;* praktisk theologisk examen, af *C. G. Wallengren;* theoretisk theologisk examen, af *H. O. Killman* och i hilos. Kandidaten *Berg;* medico-pharmaceutisk examen, af Medico-philosophiekandidaterne *Fr. Bratt* och *J. A. Bergvall;* philologisk juridisk examen, af *S. J. Johnsson.* Högsta betyget för undergången studentexamen har tillfallit *P. A. Wengberg,* Götheborgare.

Hvarjehanda.

Betraktelser vid eldbrasan d. 2 Jan.

Huru olik är ej d. 1:ste Januari d. 24:de Juni! sitter jag och tänker under det jag med den smärta eldgaffeln makar bränderna upp i kakelugnen. Då på den förra jorden ligger kufvad af Konung Boresjernspira, fröjdar sig den senare åt Drottning Floras milda regemente; då på den förra Hans Maj:t Apollo med vresigt humeur tar nattmössan på sig och går till sängs kl. 3 på eftermiddagen, håller han den senare en riktig midsommars-hvila; då på den förra man måste krypa till brasan att söka vederqvickelse — alldeles som jag nu — söker man på den senare vederqvickelse både för själ och kropp ute i de milda, ännu ej brännande, solstrålarne; då på den förra Stockholms unga Damer i pelsar insvepas och i täckslädar inpackas för att försändas till exposition på stora Börssalen, trippa de den senare i lätt drägt i Djurgårdens sköna parker, nu ej för att bekikas — ehuru de visserligen ej illa upptaga om någon gardes-löjtnant upptar sin lorgnette och egnar dem några ögonblicks uppmärksamhet samt till sin vän vid dragonerna hviskar sitt omdöme — men dock egentligen för att bekika den Kongl. middagen på Rosendal; då på den förra *vår* stads n o b l e s s — för att nyttja ett bekant uttryck — lägrar sig omkring whistborden i salongerna och med allvarsam mine kastar de dansande kortlapparne på det fina mahogenybordet, begifver den sig på den senare i de elegantaste vagnar ut på landet, för att i skuggan af Bokedalens ekar och Lerjes lönnar njuta af den fria naturen. Ja kontrasten är stor — det måste vi medgifva — men större är likväl olikheten mellan gårdagen (vi skrefvo då den 1:ste Januari) och denna dag, den fatalaste jemnt uppå hela året. I sanning: vore jag Riksdagsman, jag skulle genast väcka en motion om, att denna dag toges bort ur Kalendern, och vore jag ledamot af Kongl. Wetenskapsakademien, aldrig skulle vår Almanach få upptaga densamma. Men nu är jag hvarken Riksdagsman eller Ledamot af någon Wetenskaps-akademi, och derföre, endast derföre, står denna olycksdag qvar. Men huru kan olikheten vara så stor mellan den förste och andre Januari? Infalla icke båda dagarne under den stränge Bores tyranni, och gör icke Apollo begge dagarne sin nyhetsvisit hos oss lika kort, och svänger sig icke Hertha i samma hvita balkostym i dag som i går i den yra polskan? Jo visst! men dock är det en himmelsvid skillnad emellan dessa båda dagar! I går mottog jag lappar från grefvar, baroner, lagmän &c &c (ty se jag är en man comme il faut, förstår Ni) och hvilka lappar sen! huru nätta voro de ej! huru prydligt voro ej de klingande namnen graverade och med smakfulla sirater utstyrda! och framlemnades de icke af hyggliga karlar i granna livréer! I dag deremot — hvilken förtret! — räkningar, endast räkningar, tillskickas mig, och dessa till på köpet från skräddare, skomakare, bryggare, slagtare, bagare, modehandlare samt allt tråkigt folk i staden, och kringburna af de tölpaktigaste pojkar, man kan tänka sig, pojkar, som till råga på min harm alltid göra sina besök så långa och sin konversation så prosaisk. I går helsades jag på morgonen med en hjertlig nyårsönskan af min egen lilla hustru, och mina små barn sjöngo och öfverlemnade mig verser, som min Marie — så är min hustrus namn — författat. I dag deremot hade jag knappt fått kaffekoppen i mig, förr än jag anfäktades af min värdinnas gälla stämma: käringen fordrade sin hyra och räckte mig det fördömda hyreskontraktet. — Huru smålog icke hvarje mun, som i går mötte mina blickar, huru vänligt utsade den icke sitt "god fortsättning"; men i dag ingen leende mun, inga vänliga helsningar: allas pannor äro skrynklade, och det dystra bekymret står inprentadt på hvarje anlete. Då jag i går stoppade den af gulingar, blåingar och gröningar stolt pösande sedelboken i min ficka, under smågnolande på min gamla favoritstump, lägger jag henne i dag, "platt som en pannkaka", på samma ställe, under en djup suck. Ja! huru olik är icke gårdagen mot denna dag, och dock skiljer dem åt — endast en enda natt!

"Théet är färdigt, min vän", ropar min hustru, och jag lemnar eldbrasan, för att i en kopp thé nedsvälja min förbittring öfver den 2:dre J a n u a r i.

. . . . . f.

T A L

af den gamle Mandarinen Li-tschi-ong, *(kallad vältalighetens porlande tépanna), till Krigs-mandarinen* Ping-pu, *(eller Lyckans framfot), vid öfverlemnandet af en förgylld rotting, såsom hela den Chinesiska arméns vördnads- och tillgifvenhets-gärd.*

Det Himmelska Rikets generalitet och deputerade af arméns, både Krigstigrarnas och de ljusblåa Mandscharyttarnes, särskilta korpser hade beslutat att öfverlemna Hans Herrlighet Ping-pu en

hedersrotting, och utvalt *vältalighetens porlande tépanna,* att vid öfverlemnandet hålla tal. Den ståtlige Li-tschi-ong församlade sina vänner på öfverenskommen dag, utstyrde sig med sin gula gördel, drack några varma koppar mandarinté och begaf sig åstad i spetsen för vännerna. Då han ankom till Ping-pus trappor, begynte ceremonien. Samtlige herrarne knäböjde först och kysste trappstegen, dem de aftorkade med sina mustacher. Derefter aflades tofflorna, till ett tecken att de alla erkände sig stå under Ping-pus toffel. Li-tschi-ong fattade den förgyllda rottingen i venstra handen, och uttog med den högra sina löständer, för att icke behöfva frukta något hinder för sin tungas vältalighetsström. Han vinkade och hela deputationen följde honom upp för trappan till Ping-pus salong. Der bugade de först nitton resor, så kysste de golfvet sju resor och slutligen slogo de sig tvenne resor med sina egna hårpiskor om öronen. Då upplät Li-tschi-ong sina vidsträckta läppar och talade;

"O du lyckans framfot, Ping-pu, du som är uppammad med förnämhetens mjölk och snillets torrföda! Håll nådigt till godo denna rotting, som i följd af de många, ja, enhälliga önskningar, som af de af det Kinesiska rikets officerare, hvilka sett sig hugnade med din Herrlighets välbehag yttrats, blifvit förgylld, för att beteckna den dyrbara glans, hvarmed dina bragder i fridens sköte hafva upplyst och förherrligat dina Kinesiska nickande porcellinshjeltar. Visserligen, o strålande Ping-pu, var det i begynnelsen krigarnes mening att för dina förgyllda fötter nedlägga ett skarpt svärd med rubinknapp, men då de betänkte, att du är alltför mycket vän af den menniskoälskande menlösheten, för att älska menniskoblodets röda rubinfärg och stålets härjningar på valplatserna, beslöt man i stället den mera passande gåfvan af denna mjuka rotting. Den är en symbol af den stora princip, som genomgår hela det Himmelska Riket, nemligen styrelsens och lydnadens princip; styrelsens, som sätter den i rörelse och lydnadens, som njuter frukterna af dess verksamhet. Din upplysta vård, o du upplysningens vidtberömda ljus och blomma, har bibehållit Tartarerna vid sina hästar. Din rastlösa verksamhet, o du snillets och uniformernas skapande son, har åt krigstigrarne förvärfvat nya ränder på byxorna. Ditt ädla förmanskap, du den underdånigaste bland alla underdåniga, har skänkt åt krigarnes anförare lysande band och kejserliga guldknappar. Alla de nio gradernas mandariner kyssa dina saffiansbeklädda fötter. Då du, prydligaste bland den högsta gradens mandariner, svänger denna rotting på en krigares rygg, må dess glans påminna dig, huru gerna hjeltarna erkänna din storhet. Du är värd att beherrska alla de oförgängligen tacksamma, hvilkas högsta ära det är att buga sig i stoftet inför dig! O, att alla hjeltar vore, såsom du, o Ping-pu, de fredliga bragdernas fosterson! Då skulle det blifva en evig frid på jorden! Då skulle vårt krut icke förspillas på förderfliga och menniskoödande fälttåg, utan fredligt stråla i fyrverkerier och illusioner samt användas till lyckliga hästkurer mot folket. Då skulle vi icke behöfva väckas ur den ljufva domningen af opiiruset, utan få i drömmen njuta lifvets högsta sällhet. Vi innesluta oss i din nåd, o du nådens reflexionsspegel, Ping-pu!"

Så talade Li-tschi-ong, vältalighetens porlande tépanna, i det stora himmelskriande Riket. (FREJA)

"DEN ÄR FULLVIGTIG!"*

En fattig man med sista dukaten
Till vexlaren måste gå;
Sin vågskål denne ur skåpet hemtar
Att väga dukaten på.
Och kall såsom is nu gnidaren talar:
"Här fattas rätt mycket, min vän.
"Om du en Riksdaler ej vill förlora,
"Så lemnar jag den igen!"
Mot himlen den fattige höjer handen
Och störtar i tårar ner:
"Det är den sista — du himlens Herre!
"Du vet, att jag äger ej mer!"
Då talar gnidaren plötsligt åter:
"Nej, nej, jag såg miste. Se här,
"Hur skålen sjunker allt mera neder,
"Fullvigtigt ditt guld ju är!"
Och nu han vexlade in dukaten,
Som tung uppå skålen låg!
Det var — en tår, *som på guldet fallit,*
Men gnidaren icke såg.

Talis Qualis.

* *Af Max Langenschwarz.*

Annonser.

Tillvarataget.

Från en Qvinsperson har på misstanka om olofiig åtkomst blifvit anhållen en Silfvermatsked, förfärdigad af Nylander; på öfra sidan af skaftet, rundt omkring, krusad, men icke refflad, och hvarpå en oval Namnstämpel varit påslagen, deruti namnet synbarligen är utskrapadt. Kunnande rätter ägare härtill sig anmäla hos undertecknad. Götheborgs Polisfiscals-Contoir den 10 Januari 1841.

Gustaf Roberg.

Diverse.

Den genom flere in- och utländska tidningar bekante och berömde Konstnären

A. v. Olivo

inträffar i Götheborg vid slutet af nästa vecka och ämnar derstädes gifva föreställningar i Mekanik, Magnetism, Fysik och naturligt Trolleri, hvilket allt närmare genom affischer skall blifva tillkännagifvet.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. Annonser, à 2 sk. **riksgäld** *raden, emottagas till införande i tidningen alla söknedagar till kl. 5 e. m. Önskas de satte med större, eller utmärktare stilar, beräknas inserationskostnaden i proportion af det rum, de i tidningen komma att upptaga.*

Obs. *Annonser om* Vigde *och* Döde *införas* utan betalning.

GÖTHEBORG *i December 1840.*

REDAKTIONEN.

NB. *De resp. Redaktioner, som utbyta tidningar med Phoenix, torde godhetsfullt, mot reciprocitet å vår sida, i sina blad införa ofvanstående anmälan, till och med ordet "postförvaltarearfvode", jemte den nederst stående adressen!*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 5 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 5. Onsdagen den 13 Januari 1841.

Resp. Subskribenter,

i landsorterne, å tidningen Phoenix torde godhetsfullt, och så skyndsamt som möjligt, från närmaste postkontor prenumerando reqvirera nyssbemälte blad, på det att vi derigenom må blifva i tillfälle, att med någorlunda säkerhet kunna bestämma upplagans storlek.

Götheborg i Januari 1841.

REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Nyheter härifrån äro, så vidt vi veta, inga att berätta, utom stölder, dels med och dels utan inbrott. Af dessa senare har den största blifvit begången hos Grosshandlaren Herr R. Dickson; men genom polisens försorg hafva så väl tjufven, som de fleste af de tillgripna effekterne, blifvit tillrättaskaffade. Det märkvärdigaste vid denna stöld är, att tjufgodsgömmaren, hvilken säger sig hafva såsom pant emottagit de stulna sakerne, "ansett sig böra förvara dem *väl*", och derföre, då polisen kom för att hos honom anställa visitation, lagt dem på — en snödrifva, aflägset på gården, der de af de visitationsförrättande påträffades. Att sidentyg och filtar förvaras *väl* på snödrifvor, hade man icke förut kommit underfund med; men se hvad hittar man icke på i vårt industriella tidehvarf!

— Till en härstädes af privata personer inrättad skola för praktisk-intellektuell sjömannabildning, har af H:r Expeditions-Kronofogden *A. Nilsson* på Tofter blifvit skänkte tvenne utmärkt goda glober, samt af ett par andra för inrättningens framgång nitälskande personer åtskillige kartor och sjökort. — Heder och tacksägelser åt alla dem, som *så* understödja och befrämja upplysningens och bildningens i ordets skönaste bemärkelse "goda sak!"

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Ett tryckfrihetsmål, det första härstädes, har blifvit entameradt mot egaren af den officin, från hvilken *"Venus, poetisk kalender för Ungkarlar"* utkommit: han har nemligen blifvit kallad och stämd för "gäckeri med Guds ord", i förening med ett, ärbarenheten sårande, skrifsätt. De poemer, som blifvit aktionerade äro: *Rebecka,* förut tryckt i Nyare Dikter af Braun för ett år sedan, samt "Läsförhöret", ur en anonym samling.

— Ett bränvinstempel härstädes håller på att ramla, dels för den bättre öfvertygelsen, dels af ekonomiska skäl. Väl, om förhållandet vore sådant med alla dylika!

FAHLUN.

En härstädes bosatt handtverkare har förfalskat handteckningar på ett lånedokument, hvarå han erhållit penningar i privatbanken. För detta sitt "tilltag" har Rådhusrätten dömt honom *till* böter och ersättning, samt *från* äran.

UPSALA.

En sig så kallande "Belysare" kommer att i Upsala Tidningar "vid sina rätta namn tilltala och belysa alla de brochyr- och tidnings-skrifvare, små och stora, om hvilka han kan vinna kunskap." Detta oaktadt kan han icke, *"för vissa omständigheters skull"* sjelf fälla viziret, utan "måste insvepa sig i det mest ogenomträngliga incognito", hvarföre han ock, i likhet med den vidtbereste Odyssevs, kallar sig OUTIS (ingen). Kommer "Belysaren" att draga lika mycken omsorg om sina "belysningars" *ärlighet,* som om sin personliga *anonymitet,* så nekas icke, att ju de kunna blifva af någon nytta för det allmänna. Man kan dock icke inse, hvarföre "Belysaren" just valt publicisterne och *inga* andra till föremål för sina belysningar. Det tyckes dock som om äfven Presten, Domaren, den högt uppsatte Embetsmannen, m. fl., äfven vore personer, hvilkas "moraliska karakter, för bedömandet af motiverne till deras handlingar", behöfde en sådan der kontrollant som "Belysaren." Får Presten följa den gamla, till ordspråk blifna regeln: *"Lef som jag säger, men icke som jag gör"*, så förstå vi ej, hvarföre den icke äfven skulle få gälla för publicisten, oaktadt vi gerna medgifva, att den visst icke är någon "gyllene regel."

CARLSKRONA.

Herr *d'Aubert* afreser snart härifrån, der han förvärfvat sig många vänner, till Götheborg. Frampå våren ämnar han företaga en utländsk resa.

MARIESTAD.

Inom Gudhems församling har yppat sig en smittosam sjukdom, i hvilken till och med hela hushåll insjuknat.

— Uti Sunnersbergs församling har en hustru helt hastigt aflidit, såsom det förmodas, genom åtskilliga af mannen utdelade hårda *julklappar.*

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref, dat. Newyork d. 8:de December 1840.

— — — Jag har icke nyligen hört af någon omsättning i vår jernmarknad, och troligen få vi ännu en tid bortåt behålla den inträffade stagnationen, emedan vår handel med det inre af landet, tillfölje af vintrens annalkande, af-

stadnat. Detta förhållande har naturligtvis inverkat på priserne; men i min tanka borde de, som hafva jernladdningar osålde, icke låta skrämma sig, utan vänta med försäljningen till något längre fram. Priset kan man i denna stund icke så noga bestämma; men 87 och en half dollars kan troligen nu ej erhållas.

Affärerne äro, som vanligt vid denna tid af året, i lägervall, med undantag af thée, hvilken artikel är i jemt stigande pris, och har under den senare delen af året på densamma förtjents utomordentliga summor.

Skeppet Nahant från Götheborg har ankommit till Newbedford. Hvad som betalts för dess last, skall jag underrätta med mitt nästa.

P. S. Ett skepp från Stockholm har i dag hit ankommit med 650 tons jern. Skonert Victory, Paulson, har lagt an på Rotterdam.

Ekonomi.

*Grundläggning för byggnader med sand.**

"De svårigheter och kostnader, som uti sanka trakter, der fast botten saknas, yppa sig vid anläggning af grundvalar för byggnader, hafva, som bekant, föranledt flera försök att minska dessa olägenheter. Den djupa floddal, i hvilken staden Götheborg är anlagd, medför dessa svårigheter i en ganska hög grad, och de mångfaldiga, oftast vågformiga sänkningar, byggnaderna i denna stad undergått genom pålarnes och det så kallade motverkets ojemna sjunkning och opålitlighet, visa tillräckligt behofvet af en förbättring uti grundläggning, just i denna stad. Dessa olägenheter återfinnas, mer eller mindre, i flera städer och landsorter, äfven inom Sverige; och vi anse det derföre vara nödigt att här återkalla i minnet något, rörande detta sätt för grundläggning, som icke torde vara bekant, ehuru det redan år 1833 blifvit utförligare beskrifvet uti en svensk Militär-tidskrift.

Medlet för åstadkommande af en fast grund i förenämde fall, är *sand*, hvilket vid första betraktandet synes vara nästan otroligt. Redan för längre tid tillbaka hade Kapten *Ronmy* föreslagit, att i Surinam använda sand till grundläggning för byggnader; men denna method

* *Ur Chalmerska Slöjd-skolans i Götheborg årsberättelse.*

kom i Frankrike icke i utöfning förr än år 1822, då den infördes af *Devilliers*, som använde den i stort vid kanalen Saint Martin. Oaktadt den framgång, med hvilken detta företag kröntes, var den nästan bortglömd till år 1830, då Kapten *Gauzence* vid Ingeniörkorpsen gjorde försök dermed i Bayonne, för att lägga grund till pelarne för hvalfven framför ett Corps de Garde, och man har att tacka Kaptenen vid Ingeniörkorpsen *Moreau* för den i K. Svenska Krigsvettenskaps-akademiens Handlingar införda afhandlingen.

En, förliden sommar i Hannover verkställd, grundläggning på sand, torde förtjena att här anföras. Konduktören *Wellenkamp*, som utfört densamma, har derom lemnat en så lydande berättelse: "Uti staden Rehburg, som är belägen i närheten af det så kallade Steinhuderhafvet, erhöll jag sommartiden 1839 uppsigt öfver en ny, massiv tvåvånings fängelsebyggnad för gröfre brottslingar, och det beslöts att uppföra grunden på en 6 fot hög bottenfyllning af sand. Anläggningen har så fullkomligt lyckats, att man vid uppbyggande af flera nya hus i Rehburg med bästa framgång efterföljt den. För att göra denna litet kostsamma dock så säkra method, att uti sumpiga trakter gifva den kompressiva byggnadsgrunden större fasthet, mera känd, meddelar jag detta nya exempel på grundläggning med sand.

Den sumpiga marken uppgräfdes till 6 fots djup, och för att gifva huset bredare fot, utvidgades gropen på alla sidor 5 fot öfver byggnadsarealen. Under och omedelbart efter gräfningen steg källvattnet i grundgropen 5 fot högt, och upphann derigenom den niveau, i hvilken samtlige stagnerande vattnen i den vattensjuka trakten stå lika högt med den bäck, som flyter ur Steinhuderhafvet. Till sandfyllning i grundgropen togs ren, skarpkornig sand, som man med skoflar helt löst och tunnt småningom nedskyfflade i den med vatten fyllda gropen, hvarigenom en del af vattnet efter hand undanträngdes, flöt öfver och fann aflopp uti den ej långt derifrån belägna bäcken. Under sådana omständigheter var det således omöjligt, att fast tillstampa sanden eller på annat sätt göra den tätare. Genom det i gropen stående vattnet kunde detta icke heller vinnas; ty efter noga beräkning förbrukades lika många kubikfot lös sand, som den till uppfyllande bestämda gropen kunde rymma. Vattnet fyllde således endast sandens toma mellanrum, och åstadkom på intet sätt sandmassans fullkomliga sättning.

Sedan 8 dagar förflutit efter gropens fyllning, lät jag börja murningen, och brukade endast den försigtigheten att icke för hastigt drifva byggnadsarbetet och att, så mycket som möjligt, låta uppföra alla murar till lika höjd.

Genom denna enkla och icke konstiga method, har det önskade resultatet vunnits, och de hittills här öfliga, kostsammare grundläggningarne på liggande eller stående rustverke, med alla åtföljande vidlyftigheter, tidspillan och större kostnader, äro nu för alltid afskaffade i Rehburg, sedan regeringen gifvit exempel på en förträfflig grundläggning."

Hvarjehanda.

Bethelflaggan.

En pennritning ur folklifvet.

För icke så många år sedan lefde i Majorna vid Götheborg en enka, hvars man blifvit borta på sjön. I sin djupa saknad lyckligare än många, som hafvet årligen beröfvar deras män, egde hon ett litet hus i Coopmans-gatan, hvarest hon med sina händers arbete samt omtanka och sparsamhet försörjde sig och en liten gosse, som var sin moders enda hopp och glädje. Denne hade, sedan den moderliga undervisningen slutat, gått i *Hagstedts* skola några år, så att han kunde väl både läsa, skrifva och räkna, och var vid den tid, som vår berättelse börjar, på sitt tolfte år. Som gossen förmärktes hafva lust för sjön, hade den omtänksamma modren af kapten *Melin* erhållit löfte, att genom hans bemedling få sin *Janne* ut med en Amerikanare. Redan följande våren antog också en kapten från Boston den lifliga gossen som prentis. Med mycket bekymmer för modershjertat nalkades afskedsstunden; men det var dock för det en stor tröst att skeppet var bestämdt att årligen hemta jern från Götheborg. Följande sommaren hade modren äfven den glädjen att erhålla underrättelse, det skeppet Euphemia från Boston ankrat på Götheborgs revier, och snart derefter omfamnade hon under glädjetårar sin son, som, munter och glad, inträdde inom modershemmet. *Janne*, redan tämligen hemmastadd med sina nya landsmäns språk, var särdeles belåten med sin belägenhet, hvilket så väl hans

ekipering som trefliga och glada utseende nogsamt bevittnade. När *Janne*, efter flera besök hos sin mor, skulle taga afsked, fann han henne nedstämd af dystra aningar. Många förman'ngar att blifva gudfruktig och dygdig erhöll den lille lefnadsglade sjömannen; men huru lätt glömmas icke de löften, man gifver vid denna ålder? — "Var ej så ledsen!" tröstade han sin mor, "nästa sommar är jag tillbaka och skall då hafva många vackra saker med mig till min mor. Också tycker jag att mor ej behöfver vara så ensam. Hvem är den der lilla tösen, som går ärender åt mor?" "Det är en liten flicka, utan både far och mor, hvilken jag i min enslighet tagit till mig: hon är villig och snäll, och, ehuru endast på tionde året, spolar hon så fort jag väfver och går alla de ärender jag behöfver. Dröj en stund min gosse och drick en kopp kaffe till afsked hos din gamla mor!" fortfor gumman, hvarefter hon ropade på "Hanna" och bad henne "springa till Svenssons och köpa för 6 skilling brunt socker och för 2 skilling smör, samt på återvägen taga två åttastyfvers limpor hos *Mandahls*. — "Tösa är rask", yttrade gossen, då han i fönstret såg efter den bortilande Hanna, hvilken snart återkom med de köpta sakerne. Efter undfägnaden, då Janne skulle gå, slöt den gråtande modren honom i sin famn med de orden: Gud välsigne dig mitt barn! Glöm ej din moders ömma förmaningar! Haf alltid Gud för ögonen, så går dig alltid väl!" — "Farväl min mor! Gud välsigne äfven er!" yttrade gossen rörd; bjöd sedan äfven Hanna farväl, satte sin lilla väl lackerade sjömanshatt på hufvudet och försvann. — Tidigt följande morgon vinkade från skeppet Euphemias akterdäck en liten sjöman sitt sista farväl emot land, och på "gamla Gustaf den III:dje" stod en gråtande qvinna, som var hans mor. — O! huru många afskedstårar hafva ej blifvit fällde just på detta ställe!

Påföljande sommaren anlände som vanligt skepp från Amerika, att hemta jern i Götheborg; men Skeppet Euphemia var ej bland dessa. Så väntades förgäfves i flera år, och som modren, oaktadt den välvillige kapten *Melins* efterfrågningar, icke erhöll någon underrättelse mer, försvann hos henne småningom hoppet att någonsin mer återse sin *Janne*, den hon slutligen trodde, likasom hans far, hvila i Oceanens svallande sköte. *(Forts. följ.)*

Irrande fantasier.

1840 i september.*

Jag ledsen är åt blomstrande nejders frid,
Åt ljuflig hvila i lugna, leende dalar,
Åt solens varma blick, som en konungs blid,
Åt månskenströsten, som mildt om förnöjsamhet talar.

Till gröna lunders sus står ej mer min håg,
Ej balsamflägtar mera till sömns mig smeka.
Jag länge nog mig speglat i insjöns våg
Och sjungit kärlek. Mig lyster ej längre att leka.

Nu glädes jag af stormvindens vilda röst,
Som lik en stridstrumpet öfver jorden skallar,
Jag gläds af vågors tummel i dyster höst,
Då hafvets uppror mot skogkrönta klipporna svallar.

När åskan, draklik, flyger i himlens sky
På svarta vingar, och skräck och härjning förkunnar,
Och skrämmer svaghet med dundrande vingslags gny,
Och slickar med eldgula tungor de frossande munnar;

När norrskensflammor, korsande hemskt hvarann
Likt kämpaklingor, brinna i nattens armar;
När örnen sliter till döds det rof, som han vann,
Och segerskriet ängsligt bland klipporna larmar;

Då står jag djerf bland blixtrar och åskors dån,
Glad ser jag skenet i susande vinternatten,
Och lyssnar lugn på roffoglens vilda hån,
Ty doft jag hör det ljuda kring land och vatten:

"Till strids, till strids! ej evigt skall våldets klo
Utöfver jorden visande spiran bära!
Till strids, till strids! stån upp från den usla ro,
Som verkligheten köpte för frihet och ära!"

* * *

Väl högvis statskonst på sällsamma vigter har
Lagt strid och frid, och de hålla så vackert balancen;
Men en gång blir upptäckt, att vågen förfalskad var,
Farväl då med friden och — Heliga Alliancen.

Ha! redan hör jag trummornas krigsmusik,
Och stålen blixtra, och kanonaderna dåna,
Och striden går, det retade lejon lik,
Att sprida fasa och död, och verlden förvåna.

I början vet den striden ej sjelf sitt hopp,
Och herrskarviljan de hotande leder uppställer;
Men folkens anda vaknar ur slumren opp,
Och kamp mot mörkret och tyranniet det gäller.

Men gryr en gång ur stridernas natt en tid,
Då menskospråket frihet och sanning talar,
Då gläds jag åter af blomstrande nejders frid,
Af ljuflig hvila i lugna, leende dalar.

—be—

* Medan Thiers ännu var Krigsminister i Frankrike.

Den bekanta dansösen *Fanny Elsler* uppehåller sig för närvarande i Newyork, hvarifrån hon ämnar att företaga en resa till Havana och NewOrleans. Under loppet af sistförflutna theatersaison belopp sig behållningen af hennes inkomster till den enorma summan af 32,500 dollars. I Newyork är man alldeles förtjust i denna drottning för alla danserskor i verlden. Så snart hon visar sig i sin med fyra präktiga skymlar bespända släde, sluta sig genast 40 à 60 andra slädar till densamma, och på så sätt far hon, liksom i ett slags triumftåg, omkring på gatorna.

— *Louis Napoleon* skall, enligt en utländsk korrespondents berättelse, finna sig ganska väl i Ham, der han tillochmed får njuta af sin älskarinnas, Miss E:s, sällskap. Hans nettoinkomst anslås till 55,000 francs årligen, som han använder, dels till egna behofver, dels till sina olyckskamrater, bland hvilka han synnerligast utmärker General *Montholon*, såsom den der för honom uppoffrat hela sin timliga existens.

— På den såkallade sachsiska platsen i Warschau har ryska Regeringen låtit af gjutet jern uppföra en hög obelisk, hvilken i gyllene bokstäfver åt efterverlden förvarar namnen på de Polackar, som under 1830 årsfrihetskrig stupade i kampen för — sitt fädernesland, menar läsaren; nej, i striden för *Ryssland* och mot deras egna landsmän. Från en dylik "ärestod" hade det väl dock varit bäst om de "trogne undersåtarne" blifvit i nåder förskonade.

— Théâtre de la Gaîte i Paris har varit nära deran att för andra gången blifva ett rof för lågorna. Lyckligtvis varseblef en nattväktare elden i så god tid, att den utan synnerlig svårighet kunde dämpas. Eldens uppkomst tillskrifves mordbrand, hvars anstiftare dock ej ännu kunnat upptäckas.

— I Lyon har helt nyligen en skådespelare, som utförde hufvudrolen i dramen *Tempelriddaren*, låtit sig af densamma så hänföras, att han verkligen genomborrade den emot honom spelande aktrisen, Fru Buyet, med sin dolk. Stöten träffade den olyckliga midt i bröstet, och allt hopp att kunna rädda henne lärer vara förloradt.

— En veteran från segren vid Fontenoy, vid namn Ligneras, har för kort tid sedan aflidit i Perigord, 117 år gammal. Hans efterlemnade enka är 98 år.

— I Antverpen hade man, d. 17:de sistlidne December, en högst ovanlig och

märkvärdig syn, nemligen en upp- och nedvänd regnbåge.

— I södra Frankrike har fallit mycket snö: i Belgien hade redan i början af December flere floder lagt sig; i södra Tyskland har kölden under sistförflutna månad varierat mellan 15 och 17 grader: allt tyckes således antyda att vi hafva en allvarsam vinter att förvänta.

Medel emot Gikt.

Engelska tidningarne uppgifva ett medel mot gikt, hvilket här meddelas, emedan försöket icke är kostsamt eller skadligt. Vid rheumatiska anfall skall man bada den lidande kroppsdelen i uppvärmdt, dock ej alltför hett vatten, hvari potäter kokts; tills den blir varm, innan man lägger sig. Nästa morgon skall smärtan vara lindrad eller alldeles försvunnen. Flera, hvilka plågats af en envis rheumatism, skola blifvit återställda genom detta enkla medel. Det lönar åtminstone mödan att försöka, såsom varande oskadligt.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 6 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 6. Lördagen den 16 Januari 1841.

Tjenstledighet,

beviljad, d. 18:de sistl. December, svenska och norrska Konsuln i Bahia, D. Lindgren, på ett års tid, räknad från d. 1:ste nästk. April.

Förordnad:

Herr J. P. Melitz, att, under den svenske och norrske Konsuln i Bahia beviljade tjenstledighet, på bemälte Konsuls ansvar förestå svenska och norrska konsulatet dersammastädes.

Lediga tjenster:

Regementspastors-beställningen vid Wermlands Kongl. regemente; sökes hos Chefsembetet för nyssbemälte regemente inom 56 dagar från annonsens införande första gången i Statstidningen.

— Borgmästare-embetet i Enköpings stad; sökes hos Enköpings stads Magistrat inom 56 dagar från den 30:nde sist. November.

— Stadsfiskalstjensten i Gefle; sökes hos Justitiekanslersembetet inom 56 dagar från d. 24:de sistl. December.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Vi hafva nu på snön fått en ganska allvarsam vinter, som tecknar sig till att blifva ihållande. För öfrigt ingenting nytt, oss veterligt, utom det, att Polisen skall hafva lyckats gripa 10 stycken tjufvar, hvilka under de senare veckorne föröfvat flere djerfva inbrotts-stölder.

STOCKHOLM.

Den klädesfabriksidkare hitintills beviljade 33 1-3:dels procent förhöjning i låneräten för de kläden, de kunna styrka sig hafva af svensk ull tillverkat, har af Regeringen blifvit ökad med ytterligare 16 2-3:dels proc., så att den utvidgade låneräten, i sådant afseende, må utgöra hälften af den låneprocent, hvartill klädesfabrikanter i allmänhet äro berättigade.

— Uppå Krigskollegii hemställan har Kongl. Maj:t, under d. 7:nde innev. månad, funnit för godt fastställa följande försäljningspriser för år 1841 å krut och saltpeter från Kronans förråder, nemligen: för en centner handgevärs- och stycke-krut 35 R:dr; för en centner bergkrut 34 R:dr; för ett lisp. rå saltpeter 5 R:dr, och för ett lisp. luttrad eller troublerad saltpeter 7 R:dr 24 sk., allt bko.

— Ryktet om Herr Statsrådet *Törnebladhs* utnämning till Justitiestatsminister förnyar sig. *Dagligt Allehanda* formäler, att det tillochmed troddes i hufvudstaden, att han, i den konselj, som var bestämd att hållas den 11:te dennes om aftonen, skulle till denna höga värdighet utnämnas.

— Nyssbemälte tidning förmäler äfven, att ett rykte spridt sig, att Rikets Ständer snart skulle hafva att från Regeringen förvänta en nådig skrifvelse, med underrättelse, att riksdagen komme att afblåsas den 20:nde nästk. Mars. Vi för vår del tycka dock, att Regeringen kunde vänta med denna åtgärd till — *den första April.*

— Krigsministern Grefve *A. O. Mörner* har återkommit till hufvudstaden, och man vet således numera bestämdt hvar General-adjutants-batongen är till finnandes.

— Följande af *Dagligt Allehanda* framställda fråga förtjenar att af de liberala tidningarne reproduceras, och att af de ministeriella erhålla ett svar:

Sedan, som det berättas, i anseende till Holländska kabinetts-kassans "brist", Nederländska Regeringens härvarande minister, Herr Baron *de Croomlughe,* blifvit återkallad, och denna diplomatiska plats troligen kommer att bestridas af en Charge d'affaires; så frågas vördsamt om det kan strida mot "Rikets värdighet", att, i anseende till enahanda officiellt tillkännagifna "brist" i vår kabinetts-kassa, svenska och norrska ministerplatsen i *Haag,* som ändock väl lärer kosta mellan 20 och 40,000 R:dr om året, för framtiden indroges?

— Svenska Biet underrättar Allmänheten om, att hufvudstaden snart har att vänta ett nytt besök af Herr Landshöfding Nerman. Herr *Nerman* kan således numera icke sägas tillhöra det stationära, utan rörelsepartiet.

— Herr *v. Hartmansdorff* har varit sjuk; men är nu så till hälsan återställd, att han kan hafva många och långa konferenser med H. M. Konungen.

— Samfundet för utgifvande af handlingar, rörande Skandinaviens historia, har till Ordförande för innev. år valt H. E. Grefve *Brahe,* samt till ledamot Herr Statsrådet *Grubbe.*

— Den 9:de dennes hade alla Ríkstånden sina första plena på det nya året.

— Riksrätten har d. 11:te dennes på Kongl. slottet haft sitt andra sammanträde, under ordförande af Presidenten Frih. *Jacob Cederström* såsom älste närvarande President, efter det att Presidenten i Svea Kongl. Hofrätt, Herr Rosén, redan vid första sammanträdet anmält sig vara af skyldskapsjäf hindrad att i Riksrätten deltaga. Flere jäfsfrågor lära vid detta tillfälle hafva blifvit väckte. Svaranderne hade å den förelagda inställelsedagen infunnit sig, dels

personligen, dels genom ombud. För förhandlingarne kan dock ingen redogörelse, före protokollsjusteringen, blifva lemnad. Rätten hölls för slutna dörrar, och betjeningen hade befallning att afvisa alla dem, som sökte tillträde i sessionsrummet.

— Underkonstapeln *Silfversparre* har, den 8:de dennes, under återresan från Eckerö, 3-4:dels mil från Grisslehamn, gått under med postbåten och 7 man. Vid olyckstillfället blåste ostlig vind, bottenrefvad märssegelskultje. Båten, som var en af de bästa och mest pålitliga seglare, dref samma dag, kl. 5 e. m., i land under ett brant berg; men bränningar och isstycken gjorde det omöjligt, att, åtminstone för tillfället, berga några inventarier.

— Gumman Minerva har på gammeldagar blifvit komediförfattarinna. Visste man icke på hvilken "vördnadsfull fot" hon står med Höga vederbörande, så kunde man nästan vara frestad att tro, det de af henne i "Storhertigens" mun lagde orationer vore parodier på vissa andra dylika, hvilka ex officio blifvit hållne till "våra trogna undersåtare från kompassens alla väderstreck."

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Stort snöfall och yrväder. — Förre Korporalen J. Lust i Nannsta, af Forssa socken, har sistlidne år invid sin gård planterat 24 unga fruktträd, och blir derför om några år berättigad till en af de för trädplantering bestämde belöningar, 25 R:dr R:gs. Önskligt vore att hans exempel efterföljdes af många andra. — Byggmästarne *J. Norin*, uti Norrala socken, *Anders Andersson* i Fogle, af Fernebo socken, och kontingent-handlanden *Lindström* i Hanebo, hafva under loppet af förlidet år erhållit Kgl. Patriotiska Sällskapets hedersmedaljer; de förstnämnde för skicklighet i byggnadskonsten, och den sistnämnde för odlingsflit.

FAHLUN.

Under julen har härstädes, dels i och dels utom staden, uppehållit sig en norrsk resande, som nu efteråt med all sannolikhet anses vara den beryktade norrska stortjufven *Ole Höjland*. Bankens och Bergslagets styrelser hafva, uppskrämde häraf, anordnat om vakthållning vid dessa verks kassor och kontor.

UPSALA.

Barnen i härvarande folkskola voro d. 6:te dennes, såsom vanligt vid nyårstiden, bjudne till Landshöfdingen Frih. v. Kræmer på slottet, der de fingo roa sig med dans och erhöllo undfägnad. Barnens längtan efter denna julfröjd är alltid stor. Vid bjudningen följes den grundsats, att de barn, som gjort sig mindre väl kände i afseende på flit och seder, uteslutas, hvilket för dem samtligen blir en sporre, att icke genom något ovärdigt uppförande beröfva sig den glädje och den utmärkelse, som denna vackra julfest för dem medför.

— Flere vargar hafva, vid anställde skallgångar, blifvit i trakten häromkring dels skjutne och dels fångade.

KALMAR.

Blå ögon, knifstyng och andra näfrättsuppträden höra här till oordningen för dagen. Länshäktet, der vid slutet af sistlidne år öfver 70 fångar förvarades, erhåller nästan hvarje vecka nya innevånare. — I Locknevi socken, i Tjust, lärer rötfeber hafva yppat sig.

CARLSHAMN.

Nöjen och förströelser höra här till ordningen icke allenast för dagen, utan äfven för aftonen. 1:mo hafva vi vackert väder och ljusa qvällar; 2:do hafva vi ett "slungande före"; 3:tio förlustar Herr Magito våra ögon med solar midt i månskenet; 4:to mötas vi, utan att känna hvarandra, på stadshuset, der vi öfva oss i den ädla danskonsten; och 5:to hitvänta vi Herr *d'Aubert*, "hvars violin med sina ljufva toner både skall hänföra och förvåna oss." En koncert af Direktör Lühmann lärer äfven vara att förvänta.

CARLSKRONA.

Här, som annorstädes, finnas partier. De för ögonblicket rådande äro dock allsicke af den natur, att de kunna sägas stämpla med "demagogische Umtriebe; de äro nemligen, till alla Spürlingars stora förargelse, helt enkelt — *"slädpartier."*

MALMÖ.

Här hafva vi ändtligen fått en äkta nordisk vinter, med så mycken snö, att snöplog måste användas på gatorna. — Onsdagen den 6:te dennes gafs af en mängd personer, särdeles inom Borgerskapet, en middag för Herr *Halling*, som i ett långt och intressant tal ordade om åtskilliga ställningar och förhållanden från riksdagen.

WENERSBORG.

Här har fallit mycket snö. — Landshöfdingen och Kommendören Sandelhjelm har erhållit en gulddosa, och Prosten Carlsson 97 R:dr banko, såsom bidrag till bildande af småbarnskola härstädes.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Fransyska tidningarne äro öfverfulla med reproduktioner af de tal, som Nyårsdagen blifvit hållne i Tuillerierne, och hvilka samtligen varit af en fredlig syftning. Också har Krigsministern redan träffat anstalter till en partiell afväpning, hvilket dock, enligt en skrifvelse från Paris af d. 2:dre dennes, skall vara en följd af en från Lord *Palmerston* till franska kabinettet afgifven note, i hvilken han i mycket energiska ordalag fordrar att Frankrike ögonblickligen icke allenast skall inställa sina rustningar, utan äfven sätta allt i sitt förra skick, på fredsfot, så kärt det vore franska Regeringen att icke af de andra stora Makterne tvingas till detta steg. — Få nu se hvad *Nationen* svarar härtill! I en fråga af sådan beskaffenhet som denna, torde äfven *hon* vilja hafva ett ord med i laget, och icke så med några få penndrag låta frånskrifva sig århundradens ära och ryktbarhet.

ENGLAND.

Londonertidningarne klandra, i mycket skarpa ordalag, både den senast afgångna och den nuvarande fransyska ministèren. För resten äro underrättelserne från detta rike af föga intresse.

AMERIKA.

General *Harrison* har med utomordentligt stor pluralitet blifvit vald till Förenta Staternes President. Man väntar sig häraf stora fördelar, synnerligast hvad den inhemska handeln och industrien beträffar. För öfrigt skildra de utländska tidningarne den nya Presidentens ställning såsom icke varande i ringaste mån afundsvärd, dels i anseende till det mäktiga parti, han har att bekämpa, och dels i anseende till den i Förenta Staterne rådande financiella oredan.

Otrolig Nyhet.

Det berättas att sjelfvaste vår Vishetsgudinna, den oförlikneliga *Minerva*, skall vara på tapeten att blifva anklagad för brott emot 9:de mom. 3 § Tryckfrihetsförordningen, hvilket handlar om "smädliga, förgripliga, eller till osämja med främmande Makter syftande omdömen", &c. Anledningen härtill säges böra sökas i N:o 4 af *Svenska Minerva* för d.

9:de innevarande månad, hvarest hon smädligt yttrat sig om en af den Höge Portens ”Höga Embetsmän“, *Paschan af Egypten* nemligen, i det hon låter honom framställa sig inför en imaginär person, ”Storhertigen“ kallad, och af honom utbedja sig beskydd, kraftiga förord och ett skyndsamt understöd i sin betänkliga ställning. — Otrolig låter nyheten, det medgifve vi; men då man erinrar sig de instruktioner, som befälhafvaren på fregatten Chapman, Frih. Nordensköld, erhållit rörande det försigtiga uppförande han hade att iakttaga mot Hans Höghet *Mehemed Ali;* så får den ändå ett slags sken af sannolikhet, åtminstone jemförligt med *det,* som det rykte hade, hvilket för ett par år sedan förkunnade, att tidningen Frejas ansvarige utgifvare skulle anklagas för brott emot 8 mom. 3 § Tryckfrihetsförordningen, emedan Hästgardisterne i nyssbemälde tidning blifvit benämnde ”ljusblå paschar af en hästsvans.“ — Det är dock att förmoda, att ryska Kabinettet, eller kanske tillochmed hela den Heliga Alliansen, lägger sig ut för sin gamla svenska trotjenarinna, så att hela saken aldrig blir annat, än hvad den är: *en otrolig nyhet.*

Insändt.

Ett ord om Svenska Psalmboken.

I *Aftonbladet* har insänd. nyligen läst en anmälan af några nyss utkomna anmärkningar vid vår psalmbok. Deri yttras åtskilligt, som tål berigtigande, t. ex. att ingen förr än nu framkommit med någon slags kritik öfver psalmboken, troligen af fruktan för den store mannen, som kallats ”Davidsharpan i Norden.“ Om recensenterne i hufvudstaden befattade sig med läsning, skulle de veta, att anmärkningar från flera håll, och alfvarsamma, på *sak,* mer än på *ord,* gående anmärkningar framträdt i dagsljuset för längre tid tillbaka. Schartau, Thomæus och Sellergren hafva från hvar sin synpunkt anmärkt åtskilliga brister i vår nya psalmbok. Likaledes Wieselgren i svenska kyrkans sköna litteratur. Men den i Aftonbladet lofordade anmärkaren har skiljt sig från sina föregångare och beträdt en en egen väg, på hvilken, som vi hoppas, han ej får många efterföljare. Onekligen har psalmboken af år 1819 många och stora brister bredvid sina många och stora förtjenster. Der finnas psalmer, som icke äro psalmer, icke christliga psalmer. De borde utdömas, och andra komma i deras ställe. Men att ur Psalmboken bannlysa bibliska ord, sådana som Sulamith, Cherubim, Hosianna o. s. v., det vore helgerån. Må vi komma ihåg hvad en af våra Skalder, Kellgren, har sagt om bibliska ords, såsom Golgathas, Gethsemanes, m. m. användande i predikningar! De hafva något heligt för den religiösa känslan: de må ej förkastas. Den fromma andakten i vadmalströjan begriper ofta mer, än mannen eller qvinnan i siden, när fråga är om de stycken, som Gudi tillhöra. Genom en dylik utmönstring skulle slutligen hela det poetiska elementet försvinna ur den christliga sången, och ett prosaiskt orthodoxt skelett qvarstå.

Vi hafva ej sett ifrågavarande anmärkningar, blott utdraget ur dem i Aftonbladet. När broschyren kommit oss i handom, torde vi få tillfälle att något fullständigare yttra oss i detta visserligen högst vigtiga ämne.

Hvarjehanda.

Akademiskt plockgods.

1.

För några år sedan infann sig å Kongl. Akademi-biblioteket i * * Historiarum professorn och begärde att till låns få bekomma *Örnhjelms Bullarium.* Kort derefter inträdde adjunkten i historien och anhöll om *Celsii historia ecclesiastica,* och slutligen Docenten i historien och önskade låna *Palmsköldska Samlingarna.*

2.

Vid nämnde Bibliothek var S. amanuens, — en föga boksynt, men barsk man. När den bekante W. mottog Bibliotheket, skedde en och annan omflyttning af böcker, till icke ringa förundran och förtrytelse för S. Sålunda fann W. en dag i historiska afdelningen en brochyr, med titel: *Corona angelica, qua defuncti in Christo coronantur* (englakronan, med hvilken de i Christo saligen aflidne bekrönas). W. ville hänföra den till Theologi, men S. påstod, att den hörde till historien, ty han hade sjelf infört den i katalogen, under titel: *Engelska kronan,* och corona angelica kunde ej annat betyda. Så påträffades ock i moralfilosofiens afdelning en bok med namnet *”Errores Ulyssis“* (Ulyssis irrfärder, en öfversättning af *Odysseia).* Sätt denna bok bland vitterheten, sade W. Ha, utropade S., *Errores,* är det ock vitterhet !

3.

Th. kom en dag och frågade om Tiecks noveller voro inne: han ville låna dem. Tiecks noveller! sade S., det vet jag icke: jag skall se efter. Efter några minuter kom S. och förkunnade, att de icke funnos på Bibliotheket. Hvad, inföll W. och gick till en hylla, nedtog en bok och visade den för S. Der står *Tjeck* och icke *Tieck,* utbrast S. helt käckt, inskref boken i utlåningskatalogen och öfverlemnade den till Th. under yttrande: der har Herrn Tieck eller Tjeck, hvilket Herrn då behagar säga.

4.

I katalogen fann W. en bok, kallad *Homérs ästhetik.* Som S. inskrifvit titeln, bad W. honom framtaga boken. Jaha, sade S. och kom helt dryg fram med *Homes Essay critical* (om vi rätt minnas) Huru, frågade W., har du häraf fått Homér? Home, svarade S., är tydligen tryckfel, i stället för Homér. Nå, men ästhetik, hvarifrån har du fått det, frågade ytterligare W. Se i boken sade S., så får du se att der är vers.

5.

Till Upsala kom för många år tillbaka en Magister från Lund. I ett sällskap Magistrar och Studenter blef åtskilligt ordadt om den rigtning, som den franska vitterheten tagit, och någon vände sig härvid till Lundamagistern, för att få höra hans tanka. ”För min del, yttrade han, ”anser jag *Jean Paul* och *Lafontaine* för **Frankrikes** yppersle romanförfattare. Han, som så yttrade sig, bär nu — Nordstjernan.

Tre slags Folk.

(Efter Danskan.)

Det finns en ringa hjelteskara,
Som ljusets fana vill försvara,
Om det än kostar lif och blod.
Så dristigt de mot tiden tala,
Dem gifvits namn af *Liberala,*
De ha i sköldemärket: *Mod.*

Det finns en större träldomsskara,
Som allestädes ser en fara;
Tillbakagång ha de till mål.
De tåligt under oket smila,
De kallas, som bekant, *Servila,*
De ha i sköldemärket: *Tål!*

Den tredje och den största skara
Skall på befallning verksam vara,
Och saknar värma, saknar köld;
Man kallar dem *Konservativa;*
De *Mod* och *Tål* tillsammanskrifva,
Och hafva *Tålamod* i sköld.

E. M. H.

Unionen.

Förenade ligga två länder så skönt,
fast böljorna mellan dem vandra.
När vintern med snödiademet dem krönt,
när sommaren klädt deras lunder i grönt,
i kärlek de famna hvarandra.

Och Svea och Dana är ländernas namn,
två syskon från åldriga tider,
så lugna som vikingaskepp i sin hamn,
med segrar och ära i systerlig famn;
och bleknande minnen af strider.

Hvem slingade kring dem föreningens band?
Ej kungars, ej drottningars välde,
men konsten och sången med älskande hand
knöt ungdomens hjertan, så bli vi ett land,
fast Sundet sig mellan oss ställde.

A. L—D.

Torg-, Hamn- och Börs-priser i Riksgäld.

Torgpriser:

Götheborg den 16:de Januari: Råg 13: 24 à 14 R:dr; Korn 7: 24 à 8 R:dr; Hafre 3: 24, 4 à 4 R:dr 12 sk.; Ärter, *hvita* 14 R:dr; *grå* d:o 9 R:dr, pr tunna. Brånvin 28 à 29 sk. pr kanna.

Norrköping, d. 9:de Januari: Hvete 20: 24, à 21 Rdr; Råg 11: 24, à 12 Rdr; Korn 8: 24, à 9 Rdr; Ärter 12 Rdr, à 12 Rdr 24 sk.; Hafre 5 Rdr 24 sk., per t:a; Bränvin 32 sk. pr kanna.

Westerås d. 7:nde Januari: Råg 12, à 12: 16; Korn 8: à 9: 16; Blandsäd 5:, à 5: 12; Hafra 4: 24; Hvete 18 à 21 Rdr per tunna.

P. S.

GÖTHEBORG.

Ett rykte cirkulerar, att Strömma, vid Carlshamn belägna, bomullsspinneri skall hafva nedbrunnit någon dag i början af denna vecka. Någonting med säkerhet vet man dock ej ännu; men emellertid har ryktet inverkat på priserne å bomullsgarn härstädes.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk.; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tilläggef vanligt postförvaltare-arfvode. Annonser, à 2 sk. **riksgäld** *raden, emottagas till införande i tidningen alla söknedagar till kl. 5 e. m. Önskas de satte med större, eller utmärktare stilar, beräknas inserationskostnaden i proportion af det rum, de i tidningen komma att upptaga.*

Obs. *Annonser om* Vigde *och* Döde *införas* utan betalning.

GÖTHEBORG *i December 1840.*

REDAKTIONEN.

NB. *De resp. Redaktioner, som utbyta tidningar med Phoenix, torde godhetsfullt, mot reciprocitet å vår sida, i sina blad införa ofvanstående anmälan, till och med ordet "postförvaltarearfvode", jemte den nederst stående adressen!*

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck: Pettersson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbeck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 7 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 7. Måndagen den 18 Januari 1841.

Resp. Subskribenter,

i landsorterne, å tidningen Phoenix torde godhetsfullt, och så skyndsamt som möjligt, från närmaste postkontor prenumerando reqvirera nyssbemälte blad, på det att vi derigenom må blifva i tillfälle, att med någorlunda säkerhet kunna bestämma upplagans storlek.

Götheborg i Januari 1841.

REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Väderleken här nere och oppositionen på svenska Riddarhuset ett par grader högre upp hafva under loppet af de sistförflutna dagarne haft mycket tycke af hvarandra. Än kallt, så att det knäpper i knutarne, och än regn, som om man vore midt i April; än snö och yrväder, så att man knappt kan se upp, och än klar himmel och blidt väder, som om sjelfva Mars vore i sitt barnlockarelynne. Vinter få vi nog likväl efter all denna ombytlighet, allvarsam, nordisk vinter, och vi skulle önska att äfven då, hvad jemnhet och oföränderlighet beträffade, kunna få skäl att göra en lämplig jemförelse mellan väderleken och riddarhusoppositionen!

— Ett bref från Skåne, infördt i Phoenix mot slutet af förra året, har gifvit publicisterne både i Nordan och Sunnan mycket att fundera på, och det är icke något ondt derutinnan. Märkvärdigast är, att en skriftställare, Herr *N. Lilja* i Lund, ansett sig böra offentligen *gå ed på*, att han icke, såsom Malmö Allehanda skall hafva antydt, författat densamma. Detta kunde Herr Lilja också ganska tryggt bedyra, ehuru vi tycka att den der *publika* edgången stöter litet på...... ja Malmö Allehanda kan ju fylla meningen med någon af sina nymodiga och af Svenska Biet gouterade ordbildningar.

— Det EriksSonska underslefsmålet har nu tagit en för sin hufvudman högst beklaglig, men dock rättvis vändning. Handlanden *Eriksson* i Halmstad har med ojäfaktiga vittnesbörd blifvit öfvertygad om, dels att icke i sitt fartyg hafva intagit den last, som han uppgifvit, och dels att han gifvit ordres att sänka bemälte fartyg, för att sedan åtkomma den höga summa, för hvilken både det och lasten voro assurerade. Hvad som ännu mer föryärrar Erikssons sak, är att han blifvit öfverbevist om att hafva köpt falska vittnen, trenne arbetskarlar från Halmstad. Både Eriksson och hans skeppare, C. M. Pettersson, hafva blifvit dömde skyldige att träda i häkte, hvadan de också affördes till Halmstads slott sistlidne fredag.

— Troligtvis till följe af det yrväder, som i går rasade, är ännu ingendera af Stockholmsposterne ankommen kl. 12, då ombrytningen af tidningen måste företagas. Tyska posten ankom först i dag på morgonen. De underrättelser, den medför, äro icke af någon synnerlig politisk vigt, hvadan vi anse oss kunna uppskjuta meddelandet af desamme till onsdagsnumret.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

NORRKÖPING.

En gammal piga, vid namn Brita Maria Ahlbäck, afled den 2:dre dennes, å härv. Enkhus, hvarvid den här i Sverige sällsynta händelsen inträffade, att hon efterlemnat en summa af 240 R:dr R:gs, hvilken hon förvarat mellan sina sängkläder. Under lifstiden iakttog hon den yttersta sparsamhet och troddes derföre vara i ganska torftiga omständigheter. En i samma rum som Brita boende gumma visste icke det ringaste af penningarne, hvilket tyckes bevisa att B. var på en gång sparsam och tystlåten.

LINKÖPING.

Herr *Djurström* med sällskap befinner sig för närvarande härstädes, der han ger både många, goda och omtyckta pjeser. I en af dessa, *Enfalden från landet,* spelas hufvudrolen af Fru Djurström.

CARLSTAD.

Vi skrifva i dag d. 13:de Januari och äro som bäst sysselsatte med att köra ut julen. En varg deremot höll häromdagen på att blifva inkörd, och det till och med till sjelfva Länsmannen. Genom en drängs dumhet och feghet räddades dock Herr Gråben från alla obehagligheter af sitt djerfva besök midt inne i en folkrik stad, dit han, såsom en af stadens tidningar förmodar, kommit "för att njuta af julnöjena."

— Herr Landshöfding Hammarhjelm gaf härstädes förliden Trettondedag Jul en supé på Residenset. — Franska tapeter hafva för härv. frimurarsal blifvit förskrifne från Paris. — Såsom någon ting ovanligt förtjenar anföras, att en Possessionat på Näset uppgjort en spannemålsleverans på — Carlskrona. Partiet säges utgöra 1000 t:r Hafre, hvilket af köparen kommer att afhemtas i Forsviks hamn vid Dalbosjön, och betalas med 3 R:dr b:ko p:r tunna. Synnerlig stor profit tyckes köparen icke kunna hafva af denna spekulation, då, enligt tidningen Najaden, torgpriset å nyssbemälte sädesslag i Carlskrona, noteras till 4 R:dr banko.

PHILIPSTAD.

Vintermarknaden härstädes, som i se-

nare tid blifvit inrättad att hållas samtidigt med den af ålder brukliga tiondetackjerns-auktionen, synes föga vilja lyckas, och har i år varit ännu mindre besökt än tillförene. På spannemål har varit icke ringa tillförsel. Kronans tiondetackjern har försålts på den derå hållna auktionen, till B:ko R:dr 8: 24 à 8: 26 per Skeppund.

HELSINGBORG.

En sjöexpedition till lands ägde rum härstädes d. 10:nde dennes, då en stor del af härvarande yngre sjömän, i en med flaggor rikt prydd och på kälkar satt båt, aflade ett gästbesök i grannstaden Engelholm, hvarifrån de först frampå aftonen, under klingande spel, återvände. Äfven utfarten skedde under full musik, och beledsagades expeditionen då af flere slädar, från hvilka flaggor af alla färger svajade.

LUND.

Herr *N. Lilja* har, enligt tidningen Lunds Weckoblad, dokumenterat sig ega författarnes tillstånd att reproducera de poemer, som i hans kalender, SNÖSIPPAN, befinnas upptagne.

Korrespondens.

När utgifvandet af en litterär tidning i Lund tillkännagafs, gladde jag mig uppriktigt, dels emedan behofvet påkallade en dylik, dels emedan jag föreställde mig att unga akademiska krafter skulle motsvara, kanske öfverträffa, de förhoppningar, allmänheten billigtvis fästade vid ifrågavarande företag. Jag var visserligen icke bland dem, som obetingadt antogo namnen under nämnde tidnings anmälan som en borgen för tidningens värde: blott två eller tre af dessa namn tillhöra kända litteratörer; de öfrige tillhöra obekanta storheter, på hvilka således icke mycket kunde byggas, men vid ett Universitet, tänkte jag, är mycken intelligens verksam, och ehuru här uppgifvas *Studier* möjligtvis af både dem som studerat och "icke studerat ut", så kan väl det akademiska samspråket, hvarom anmälan ordar, icke blifva helt och hållet tomt, färglöst och ytligt: tvertom skall det väl alltid bära prägeln af "en på forskning och studium grundad öfvertygelse, för hvilken de (samspråkande) äro färdige att strida och kämpa i lifvet." Så tänkte jag och uppmanade mina vänner att prenumerera på den lundiska litterära tidningen, och jag lyckades här så för r ifligt, att till och med ett par hedersgubbar, som på flera år icke ens hållit ett provinsblad, af det skäl, att deras ekonomi skulle lida för mycket afbräck genom litterär sysselsättning, nu grepo sig an med reqvirerandet af *Studier, Kritiker och Notiser.* N:o 1 af denna tidning ligger nu framför mig, och jag bekänner öppet, att få hade väl väntat den intresselösare. Den innehåller hufvudsakligen en anmälan af en brochyr *om det akademiska studium af Snellman.* Det ser ut som vore denna anmälan tillkommen, endast för att fylla tidningen, eller, om vi icke gerna vilja tro det, för att säga H:r Snellman några artigheter och den nya tiden några vanliga oartigheter. Allt detta måtte sägas, när Herrarna äro samlade i Lund till colloquia familiaria; men att låta hela svenska allmänheten höra dylikt, det är mindre väl betänkt. Jag förstår i sanning icke hvad nytta och lärdom vi deraf kunna draga. Låtom oss skärskåda ett par yttranden. Det heter (sid 3): "I och med detsamma som vi påstå, att det är en akademisk lärares pligt, att modigt, när det gäller, föra talan för sanning och rätt, antingen denna talan må stöta enskild vilje eller ett för ögonblicket rådande tänkesätt, likaledes måste man erkänna den sanning, att det för en student och hans framtida, genom studier beredda, välfärd icke kan gifvas någon argare fiende än den, som vill inbilla honom, att han genom sin opinionsyttring kan bidraga till styrande af samhällets angelägenheter, innan han sjelf vunnit genom allvarliga studier en manlig öfvertygelse." Hela verlden känner, huru i allmänhet våra akademiska lärare "föra talan för sanning och rätt." Ganska ofta hafva de ett eget begrepp om sanning och rätt: och en student må icke yttra sig öfver någon samhällsangelägenhet förrän lärarne inpluggat detta begrepp i honom, eller enligt den akademiska frasen bibragt honom "en manlig öfvertygelse." Liksom de akademiska lärarne i allmänhet sjelfve hade en "manlig öfvertygelse!" Underligt är det i sanning, att man åflas med att förneka studenten rättighet att yttra en opinion i samhällsfrågorna för dagen eller tiden. Att han vill genom en dylik yttring "styra samhällets angelägenheter", såsom orden råkat falla i tidningen, det har väl ingen fördomsfritt tänkande inbillat sig, och det kan väl näppeligen ega rum i ett land, der det välsignade alienastyrandet florerar. Studenten, det fordrar man, må dömma öfver Cicero, Homerus, Voltaire och Byron; men icke öfver en Hartmansdorff eller Anckarsvärd. Vill man hindra studenten från tidningsläsning, så kan man ock tillstoppa hans mun i politiska frågor: annars aldrig. Man frågar ju sjelfva barnet, hur det tycker om den eller den historien i sin barnbok, och barnet afger sitt omdöme. Skall studenten vara sämre än ett barn? Tidehvarfvet är för mycket politiskt, att icke politiken ock må spela en rol vid Universiteterna. Jag tror ej, att regeringsdetaljerna särdeles perskruteras af studentkorpsen: det är den eller den idéen, representerad af den eller den personen, som gör studenten till "feuer und flamme." Bedröfligast är dock att man vill förespegla studentkorpsen vådan af en fri politisk mening, genom talet om dess "framtida välfärd." Vill man då uppamma lycksökare vid sånggudinnornas bröst? vill man förvandla Universitetstrapporna till hoftrappor?

Vidare yttras (sid. 4), efter några ord om den akademiska frihetens "missförstånd eller oförstånd": "Upplöses nu ett sådant allvar redan vid universitetet, genom att ikläda den akademiska friheten sjelfviskhetens olater, eller att ge studenten politisk betydelse, antingen genom att tillställa och njuta af loyala opinionsyttringar, eller anstifta andra i motsatt rigtning, — så har du en mörk framtid, du gamla Sverige, du arma fosterland, kifvets och kälkborgareandans blifvande moder!" — Förebråelserne drabba hufvudsakligen vissa akademiska fäder och höga vederbörande, hvilka gjort allt sitt till för att ge studenten "politisk betydelse." Är han utan en sådan betydelse, hvarföre blifver elden då lös, blott ett politiskt poem uppläses för kamrater? Hvarföre darra konungathronerna, när studenterna ropa hurra? Man har åtminstone väsnats och bäfvat så i dessa sednare tider, som om en jordbäfning gått genom landet, när studentkorpsen sagt: lefve Nils Månsson! lefve Hans Jansson! Huruvida Sveriges framtid blefve ljusare, om studenterna ingenting sade, utan läto statsmachinen gå, som den i allt fall går, det må de akademiske lärde fundera på, om de ingenting bättre hafva tillhands. Sådana "studier" må dock helst stanna i Lund, och jag kan ej annat än beklaga att första numret af den litterära tidningen skulle i all

sin andliga magerhet innehålla satser, som aldrig kunna vinna den tänkande allmänhetens sympatier. Tidningen har dock en fördel — den att vara den yngsta i landet: all bildsam ungdom kan förbättras, och jag önskar allvarligt, att— o hvarför har du ej ens ett rigtigt namn, du studerande, kriticerande och notificerande tidning? — att du må tillvexa i ålder, men äfven i visdom, annars äro dina dagar snart räknade.

BLICK

på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

Den asiatiska idén om Adel har icke i Sverige blifvit införd med väpnad makt och stödd på eröfringens rätt, ehuru den leder sitt ursprung utifrån. Det var den Odinska invandringen, som i Sverige införde äfven begreppen om andra företräden, än den personliga dugligheten. Egentligen uppkom Svenska statsförfattningen icke såsom de flesta andra på en gång och genom en hjeltes kraft. I Sverige lefde en mängd af oberoende odalmän, hvar på sin egen grund, och förenade sig småningom till allt större samhällen. Det var först då dessa samhällen, härader och fylken, uppnått en viss fulländning inom sig, som Upsalakonungen Ingiald förenade dem till ett större rike, der dock hvarje landskap behöll sina särskilta lagar, sin i viss mån oberoende författning. Att det hedniska Sverige redan vid Ingialds tid uppnått en högre grad af kultur, än man kunnat finna hos mängden af de öfriga Vest-Europeiska folkslag, hvilka Romrarne kufvade, bevisas af de gamla lagarne: i dem finner man bevisen på ett ordnadt samhällsskick, på rena seder, på känslan af sträng rättvisa. Folket utgjordes då af de egentliga odalmännen, de sjelfägande bönderne, af hvilka hvar och en ansåg sig för kung i sitt hus och öfver sitt husfolk. Af trälarna, som till en början utgjordes af krigsfångar, och hvilkas mängd med sådana förökades och underhölls, utbildade sig en särskild kast, likväl icke så oförenligt skiljd från de egentliga odalmännens, att den icke kunde förvärfva både frihet och jord. I allmänhet var det naturligt, att denna kast, då samhället mera utbildades, skulle vinna allt högre medborgerliga rättigheter, och slutligen sammansmälta med odalmännen, så framt icke de sednare lyckades att ordna ett feodalsystem, hvarigenom trälarne för evigt skulle stängas ifrån friheten och aldrig kunna blifva *Lausingia* och *Frelsingia* (frigifna). Men det låg icke i Nordbons lynne att utöfva ett lumpet förtryck. Svensken kan vara hård och grym, men att sätta våldet i system, dertill passar icke hans sinne. Odalbönderne, som utgjorde kärnan och stammen af Svenska folket, ledo likväl snart intrång i sina rättigheter och sitt anseende, af en ny kast, *Hirdmännen*, som förnämligast infördes af Asarna. Till en början bildades Konungarnes *hird*, eller hof, af af de yppersta kämparne, i synnerhet så länge konungamakten egentligen var inskränkt till anförarskapet i krig. Men då äfven inre angelägenheter kräfde konungamaktens mellankomst, då icke blott lagen skulle skipas, hvilket skedde af odalböndernes egna lagmän, utan andra författningar handhafvas och åtgärder vidtagas, hvilka icke kunde blifva föremål för rättegångar, erfordrades af hirdmännen andra egenskaper, än blott krigiska. Deras beröringar med folket, vid uppbördsstämmor och Konungens gästningsbesök, blefvo allt tätare och kräfde å deras sida en myndighet, hvilken låg i sakens natur, men som ofta, då den icke af lag var stadgad, bestriddes af allmogen. Deraf dessa vanliga uppträden, att de, som utskickades af konungarne att uppbära skatt och afhandla med allmogen, ihjälslogos eller bortdrefvos. Liksom hirdmännen utgöra början till adelsståndet, så utgöra dessa uppträden de första symptomerna af en reaktion emot Adelns myndighet. Denna reaktion blef dock icke utbildad och det utgör egenteligen Adelns största vinst, att den kunnat slingra sig fram genom densamma, och just på grund af allmogens motspänstighet förskaffa sina rättigheter bekräftelse af konungamakten.

Konungarne sökte att ordna sin *hird* efter utländska mönster, som de vid christendomens införande lärde att känna, och då hirdmännen, utom den bättre vapenöfning, de alltid hade tillfälle att erhålla vid Konungens hof, der deras tid icke var upptagen af jordbruket, äfven hade tillfälle att mera lysa med ett öfverflöd, som ur odalmannens hus småningom uppsögs till hofvet, då det (öfverflödet) icke mera underhölls af vikingafärderna, var det naturligt att glansen, om icke makten, skulle alltmera komma att falla på *hirdmännens* sida. Bönderne uttalade mer än en gång sin opposition mot de adliga anspråken, som då, likasom alltid, sökte att skjuta konungamakten framför sig. Uppträdet med Thorgny Lagman vid Mora stenar bevisar det. Men sjelfva konungamakten var icke ännu rätt utbildad i en adlig anda, så länge riket var valrike. Det var derföre de adliga slägterna, sedan de lyckats att förvärfva sig ett slags eganderätt inom hofvet och dess befattningar i stället för till odaljorden, sökte att, så länge valrätten fortfor, begagna den för sitt inflytande, men, då den måste uppoffras, i bestämda privilegier sökte skydd för sina anspråk. Denna brytning i förhållanderna just vid Christendomens första införande i Sverige, var en djup olycka för landets välstånd och folkets odling. Det var adeln, som på en gång hejdade utvecklingen af en äkta fosterländsk anda, sådan den ville framskjuta ur de gamla lagarna, och röjde rum för de papistiska ränker, genom hvilka folket småningom bragtes under vidskepelsens och fördomarnas ok. *(Forts. följ.)*

* *Ofvanstående uppsats, hvilken, för att döma af hvad man redan haft tillfälle att se, lofvar att blifva i högsta grad intressant, är hemtad ur tidningen Freja, hvars Red. icke torde hafva någonting emot, att vi, i den mån vi kunna, bidraga till dess allmängörande.*

BETHELFLAGGAN.*

En pennritning ur folklifvet.

I Batavias hamn, hvimlande af handelsfartyg från nästan alla verldens länder, lågo tvenne skepp förtöjde längs sidan på hvarandra. Det ena af dem var en stor amerikansk Ostindiefarare, och det andra ett mindre skepp, hvilket, att döma af tackling och konstruktion, var hemma i norra delen af Europa. Det rörliga lif, som de båda skeppen framställde, var ej nu så öfverljudt bullrande, som man var van att höra, ty det var Söndag. Under det mindre skeppets gaffel svajade den skandinaviska unionsflaggan och på mesantoppen svenska Sjömannasällskapets nummerflagga. Skeppsklockan kallade besättningen på däck, der de, snygge och helgdagsklädde, samlades till gudstjenst. Nu höjde sig, lik en vänligt skyddande genius, svenska Bethelflaggan på stortoppen. Vid kajutkappen stod en åldrig, väderbiten sjöman, vändande sig emot besättningen, som samlades på däcket nedanför. Det

* *Forts. fr. N:o 5.*

var Bethelkaptenen. En stark manlig röst började Psalmen N:o 145, i hvilken alla instämde, och med en stilla högtidlig andakt förrättades, efter en enkel och passande ritual, gudstjenst på det språk, som för närvarande talas i det gamla Manhems bygder. På den nära invid liggande Ostindiefararen grupperade sig den nya verldens vidtbefarne söner långs bastingeringen, stilla och uppmärksamt lyssnande på hvad som föregick, ehuru på ett för dem fremmande tungomål. Dock märkte Bethelkaptenen att en ung, athletiskt byggd sjöman andäktigt blottade sitt lockiga hufvud, samt att under sången tårar glänste på hans solbrända ansigte. Gudstjensten slutades med en choral, och sakta nedsjönk bethelflaggan från stortoppen.

På eftermiddagen inkom kajutvakten till Bethelkaptenen och anmälte en man från det främmande skeppet, hvilken önskade ett samtal, som äfven beviljades. Straxt derefter inträdde den af kaptenen under gudstjensten bemärkte Amerikanarn, som på blandad Engelska och Svenska berättade, följande:

"För omkring 10 år sedan lemnade jag, såsom gosse, Götheborg, der jag hade min mor, och for ut med en amerikansk kapten som prentis. Ett år derefter gjorde vår redare bankrutt; skeppet blef såldt och kom i en annan befälhafvares händer, och jag lemnades följakteligen utan all råd och hjelp. Sedan jag i Boston länge förgäfves sökt att få hyra, träffade jag slutligen en kapten, som, ömmande för min öfvergifna belägenhet, tog mig med som kajutvakt. I denna egenskap blef jag väl anskrifven hos min kapten, och avancerade inom året till jungman, hvilken befattning jag snart visade mig vara vuxen. Hvarje fara gick jag utan fruktan till mötes, och var alltid den första på rånocken. Numera aflägsnad från min kaptens särskilta uppsigt, tillbragte jag, då ledighet dertill gafs, min tid i sällskap med dåliga kamrater, hvilkas förledande exempel, tillika med min egen oerfarenhet, snart förde mig på afvägar. Landgångsdagarne förnöttes bland glädjeflickor och i dryckeslag, hvilket ofta föranledde oenigheter och slagsmål. Jag blef trätgirig, låg ofta i delo med kamrater, och utbärdade mången boxning både som segrare och besegrad. Emot mina förmän blef jag stursk och öfvermodig, och till råga på allt detta rymde jag i Newyork från mitt skepp och kastade mig i armarne på en af de så kallade Boarding-house-keepers, hvilka till ett stort antal finnas i detta stad. Nu var jag rigtigt kommen ur askan i elden. Tillbringande min dag i svalg och dryckenskap ibland mensklighetens afskum, som samlades å dessa sataniska nästen, dit sjömännen på alla sätt inlockas, utplundrades jag alldeles, och för att slutligen betäcka de skulder, man föregaf mig hafva gjort i land, blef jag såld till en Söderhafs-farare. Från den usla bädd, der jag, trasig, frusen och hungrande, hade insomnat, ryckles jag en morgon af 2:ne armstyfva karlar, som jemte värdshusvärden voro komne att hemta mig. Inseende min förtviflade belägenhet, satte jag mig till motvärn, och nu började en strid på lif och död, från hvilken jag, blodig och mörbultad, släpades som en hund ombord på det fartyg, dit jag var såld, och der man, uppretad af mitt våldsamma uppförande, nedkastade mig bunden i den djupaste vrå af kabelgattet, der jag i 2:ne dagar hade tid att öfvertänka min bedröfliga belägenhet, under det jag plågades af hunger och törst, och svedan af de skråmor, jag erhållit. Och ändå var detta yttre lidande ett intet emot det qval, som rasade i mitt inre. Mången gång önskade jag att kunna beröfva mig lifvet; men dertill hade man visligen betagit mig alla utvägar, och när jag omsider uppkom på däck, bevakade man mig som ett slags fånge. Ombord på detta skepp, förstörd till kropp och sinne, måste jag uthärda två evighets-långa år, misshandlad af mitt befäl och föraktad och hånad af mina kamrater, som ansågo mig för ett afskum, och till följe deraf beredde mig dagliga förödmjukelser, hvarigenom hat och hämnd ständigt kokade i min själ. Ändtligen voro de blodspenningar, för hvilka jag blifvit såld, aftjente, och i Boston upphörde min egyptiska träldom. Förhyrd med samma skepp, som nu ligger här på långsidan, har jag i tre år, under lyckliga turer, oafbrutet tjent ombord å detsamma. Vår kapten, en aktningsvärd man, och tillika medlem af en Temperance-Society, har genom sitt exempel förbättrat mången vildbasare; och då han en gång uppmanade oss att aflägga spirituosa, var jag en bland de första, som derpå ingick, hvartill minnet af min förra lefnad synnerligen bidrog. Såsom uppmuntran erhöllo vi förhöjd månadspenning samt löftet att idka en liten handel, hvarigenom jag på dessa åren klädt upp mig igen, och dessutom samlat mig en icke så obetydlig penningsumma. Då jag någon gång på dessa aflägsna kuster träffade landsmän, ville jag ej ge mig tillkänna, ty mitt förut förda lefnadssätt hade äfven förqväft alla hemlands- och barndoms-minnen; men sedan jag omsider börjat lyssna till förnuftets röst, har med allt annat godt äfven dessa återvändt, så att jag ofta längtar att återse Sverige och min gamla mor. Huru välkommet det nu för mig var, då vi förtöjdes vid sidan af ett skepp, der mitt modersmål talades, kan jag ej beskrifva, ty hvarje ljud klingade med underbart välkända toner i mitt öra. Djupt rördes min själ vid åhörandet af predikan och psalmerna, emedan jag ej hört ett guds-ord på svenska, sedan jag i sällskap med min mor bevistade gudstjensten i Majornas kyrka vid Götheborg. Sådan är i korthet min historia. — Skulle kapten behöfva en man, så önskade jag nu att med kapten få återvända till Sverige."

(Fortsättning följer.)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 8 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 8. Onsdagen den 20 Januari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Hvad vi i vårt förra nummer förutsade, har inträffat: vi hafva härstädes nu en så allvarsam vinter, som den härdade Nordbon någonsin vill önska sig. I går afton kl. half 8 visade Celsii thermometer 15 grad. köld; i morse kl. 6 17 grad., och efter solens uppgång 14 och en half grad. Det börjar nu, kl. 9, att smått snöga, hvilket merändels plägar vara ett tecken till tilltagande köld.

— Privata skrifvelser från Stockholm gifva vid handen, att Statsrådet och f. d. Justitieombudsmannen, Herr *C. P. Törnebladh*, d. 14:de dennes blifvit utnämnd till Justitie-stats-minister, samt Justitierådet Friherre *O. W. Staël von Holstein* till konsultativt Statsråd.

— Under rubriken Korrespondens upptaga vi i dagens tidning svaret i *sak* på Biets mot Phoenix gjorda utfall. Utfallet mot utgifvarens af Phoenix *person* skall, såsom vi förut en gång tillkännagifvit, varda tillrättavisadt, så snart Biet i ett af sina tidningsnummer behagar publicera, att det icke förgätit den gamla rättvisa regeln: *audiatur et altera pars.*

LANDSORTSTELEGRAFEN.

HUDIKSVALL.

Härstädes har, under firma Hudiksvalls Handelskompani, bildats ett aktiebolag till bedrifvande af in- och utrikes sjöfart. Direktörer för detta bolag äro för närvarande *A. Åström, Joh. Wahlström & Son,* samt *O. Wallströms enka & Son.* Hudiksvalls sjöfart har hitintills inskränkt sig nästan till Stockholm och några omliggande platser. En utflygt till någon af Östersjöhamnarne har hört till undantagen. Platsen skall, enligt *Nya Norrlandsposten*, vara synnerligen väl belägen för trävaruspekulationer.

FAHLUN.

Också här hafva vi ställningar och förhållanden, ehuru de, personifierade, äro långryggade, halta och skefögda, samt befatta sig endast med klockareutnämningar.

ESKILSTUNA.

Dödens engel har öfver oss utsträckt sitt svärd och en svårartad nerffeber nedlagt många på sjuksängen. — N.B. Dödsengelns svärd är icke *"Eskilstunaarbete"*, utan, såsom gossen sade till Kungen, "något ännu bättre upp."

WESTERÅS.

Fråga har härstädes blifvit väckt om en insamling till förmån för Riksdagsfullmäktigen *Hans Jansson*. Westmanlands Läns Tidning säger dock, att det obestånd, hvari så många af detta samhälles medlemmar råkat, samt det bekymmer, som vållats genom en betydlig förskingring af stadens medel, göra det hardt nära omöjligt att bereda ofvanbemälte insamling någon framgång.

— En dräng har frusit till döds, och en annan tagit lifvet af sig med ett så kalladt skjutjern. — Mycken snö har under julhelgen fallit.

KALMAR.

En bonde i Wissefjärda socken har under sinnesförvirring skurit halsen af sig. — En elakartad febersjukdom har yppats inom Tornsfalla socken i södra Tjust härad. — Vid en såkallad helgringning i Åhs kyrkotorn har den sällsynta händelse inträffat, att en dräng, som nedstörtade ur tornluckan på kyrkogården, endast erhöll en lindrig kontusion i hufvudet och en mindre skråma på ena tumleden. Det kan man säga vara ett saltomortale, som icke ens de mest öfvade akrobater och jonglörer skulle hafva lust att göra efter.

WEXIÖ.

Vid 1840 års slut var Wexiö stad delaktig uti städernes allmänna Brandstodsbolag för 447,876 R:dr 41 sk. banko.

CARLSKRONA.

Tidningen *Najaden* förmäler, att korvetten af samma namn låg i Malta den 15:de sist. December, och att fregatten *af Chapman* ännu den 17:de i samma månad qvarlåg i Gibraltar.

— En bonddräng i Ljungryda af Jemshögs socken har i slutet af förra månaden ihjälskjutit en annan, sedan han förut trakterat honom med flera supar. Mördaren heter *Pehr Håkansson* och har blifvit i häkte inmanad.

SKARA.

Domprosten härstädes, Doktor *J. Kjellander*, afled den 14:de dennes, i sitt 62:dra lefnadsår.

BORÅS.

Thorsdagen den 7:nde dennes tilldrog sig den olyckshändelsen å Auditörsbostället vid Elfsborgs regemente, Ramnås, i Örby socken af Marks härad, att en, indelningshafvaren enskilt tillhörig, större manbygnad, med nästan allt hvad deruti fanns, till grunden afbrann. En hederlig, redbar och arbetsam familj har derigenom blifvit störtad i det djupaste elände. Red. af Borås tidning uppmanar Allmänheten att bispringa de brandskadade med något understöd, under adress till Häradshöfdingen *N. G. Sommelius* i Borås.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

General *Bogeaud* har blifvit utnämnd till Generalguvernör öfver de fransyskafrikanska besittningarne. Platsen är icke

afundsvärd; men icke destomindre äro flere tidningar missnöjde med denna utnämning. Hvad nyssbemälte besittningar kostat Frankrike, torde bäst kunna skönjas deraf, att den i Afrika stående arméen, under loppet af 13 månader, eller från den 1:ste Nov. 1839 till den 1:ste Dec. 1840, förlorat öfver 17,000 man, af hvilka endast omkring 1,500 fallit för fiendens svärd; men de andre omkommit genom sjukdomar och strapaser. På en enda månad dogo 1,608 man, och bland dem 10 officerare. 11,000 sjuka fylla för närvarande fältlazaretterne, hvartill ytterligare kommer 8,000 man reconvalescenter. Frankrikes disponibla styrka i Afrika belöper sig således i närvarande stund endast till 34,000 man, eller icke hälften af det antal, som det i slutet af år 1839 derstädes räknade.

— En afdelning af den i Toulon förlagda flottan håller sig beredd, att, i hvilket ögonblick som helst, kunna gå till sjös. Alla disponibla ångfartyg derstädes hafva erhållit order att komplettera sina kolförråder.

— Det omtalas såsom säkert, att Österrikiska och Preussiska Kabinetterne till det franska aflåtit trenne nya, likalydande noter, i hvilka de i temligen hotande ordalag fordra en kategorisk förklaring öfver de fortsatta krigsrustningarne och befästnings-arbetena. Det ser således ut, som om ryktena om en partielt företagen afväpning i Frankrike icke skulle vara så alldeles att förlita sig på.

SPANIEN.

Den 6:te dennes cirkulerade på börsen i Paris det rykte, att *Espartero* blifvit störtad af det s. k. ultraradikala partiet. Förmodligen är dock utbredandet af detta rykte endast ett påhitt af någon spekulant, som dervid finner sin räkning. — Rustningarne mot Portugal fortfara, oaktadt alla de fredliga löften och försäkringar, spanska Förmyndareregeringen gifvit och dagligen gifver de portugisiska och engelska sändebuden.

MAYLAND.

Utomordentliga krigsrustningar bedrifvas härstädes, hvilka alla anses gälla Frankrike. Herr *Bagnalo,* Kejserlig österrikisk Generalleverantör i Italien, har afslutat kontrakter om proviant för en armé af 150,000 man, att lefvereras i medio af Mars månad. Stora förråder af ammunition af alla slag blifva här hopade. Allt antyder, att man befarar ett krig, och det ett, af hvilket man icke oförberedd vill blifva öfverraskad.

STORBRITTANIEN.

Enligt *Morning Post* kommer den lilla Kronprinsessans döpelse att försiggå d. 10:nde nästk. Februari, årsdagen af Drottning Victorias förmälning. — I Dundee har rasat en stor eldsvåda, som, bland annat, äfven förstört en dervarande, 700 år gammal, gothisk kyrka.

HANNOVER.

Äfven här rustas af alla krafter. — Konung *Ernst* har varit sjuk, blifvit frisk, och ånyo fått ett recidiv. — I Kongl. slottet utbrast d. 10:nde dennes en eldsvåda, som dock, efter trenne timmars förlopp, lyckligen dämpades. Förlusten lärer vara ganska betydlig, oaktadt elden icke hann angripa sjelfva hufvudbyggnaden.

— Ryktet förmäler, att Regeringen af Huset Rothschild upptagit ett lån, stort en million Thaler. Hvad som i synnerhet gör detta rykte trovärdigt, är den mängd nya bajerska Dubbelthaler, hvilka plötsligt kommit in i allmänna rörelsen.

ORIENTEN.

Om slutliga utgången af de orientaliska angelägenheterne har man inga *tillförlitliga* underrättelser. Än heter det, att *Mehemed Ali* blifvit formligen afsatt och förklarad förlustig alla sina embeten ock värdigheter; än åter att han på lifstid får behålla paschalikatet Egypten; än igen att han, på de fyra stora Makternes uttryckliga begäran, af Porten i ärftlig förläning erhållit nyssbemälte paschalikat, och än åter, att han, till förmån för sin son, *Ibrahim,* vill afsäga sig alla anspråk både på Egypten och Syrien. — I sistnämnde landskap skildras tillståndet såsom i yttersta grad beklagansvärdt, och man anser att Ibrahim utan någon synnerlig svårighet skulle kunna återeröfra densamma, emedan innevånarne, för att kunna sätta en gräns för den gräsliga, derstädes rådande, anarkien, ifrigt önska hans återkomst. — Den heliga staden har fallit i händerne på några arabiska horder, hvilka derstädes dagligen utpresssa de mest oerhörda kontributioner. Innevånarne hafva i sin nöd bönfallit hos den egyptiske befälhafvaren i Gaza att skyndsamt komma till deras bistånd och befria dem från deras fruktansvärda arabiska gäster.

CHINA.

Om man får sätta tro till hvad tidningen *Bombay Times* berättar, så skall det Himmelska rikets Regering nu mycket jordiskt hafva beslutat att låta tala vid sig och gifva gehör åt Engelsmännens fordringar. Kejsaren skall nemligen hafva förklarat: att han erkänner Drottning Victoria såsom herrskarinna äfver en stor nation; att han med yttersta förvåning sett en af henne utsänd beväpnad expedition vid sina kuster; att han blifvit missledd af sina Mandariner; att han och hans folk ingenting högre önska än fridens bibehållande, och att han fördenskull vore villig att gifva Engelsmännen all den upprättelse, som de billigtvis kunde begära. Såsom ett vilkor derföre fordrade han dock, att den engelska flottan ofördröjligen lemnade den nordöstra kusten och afginge till Canton, der alla misshälligheter genom en fredlig traktat skulle varda bilagde. — Så fredligt låter det emellertid icke från andra håll. I Macao föreföll i Augusti månad sistlidet år, mellan Chineserne och Engelsmännen, en ganska het träffning, i hvilken dock de senare behöllo segren; och de för förstörandet af engelska skepp och på Engelsmännens hufvuden utfäste prisbelöningar fortfara ännu att offentligen proklameras. När härtill kommer att all tillförsel från det inre af landet till Engelsmännen blifvit vid lifsstraff förbjuden, så tyckes "det Himmelska Riket" icke vara så synnerligen väl stämdt för de jordiska fredsbestyren.

Korrespondens.

Bi-saker.

Våra Bisaker (se denna Tidning N:o 10 för sistlidet år) hafva högeligen förtörnat och förbryllat *Svenska Biet.* Som läsaren torde erinra sig, företogo vi oss den djerfheten att göra några små reflexioner öfver en artikel, som fått sin plats i Biets profblad, N:o 185 för sistlidet år, och som hade till rubrik: *"Hvad vill den ministeriella pressen?"* Trettondedagsafton var utsedd till den dag, på hvilken Biet skulle taga en ädel (se Svenska Biets 3:dje N:r för innev. år) hämnd på oss för detta vårt ofog. Den lilla insekten var dock då så förbittrad, att den ej kunde försöka någon vederläggning af vara Bisaker; den endast stack med sin giftfyllda gadd och flaxade med sina vingar, jemrade sig öfver lemvridningar och bad oss låta dess "motiver" vara i fred. Att någon lem på det stackars kräket blifvit vriden, kunde man också lätteligen finna; men beklaga måste vi, att olyckan denna gång drabbat hufvudet.

Först 3:ne dagar derefter, eller Fredagen den 8:de innev., blef denna åkomma, förmodeligen genom skickligt biträde af Biets läkare, botad, och Biet började då sitt vederläggningsförsök. Det var rätt ledsamt, att vi skulle lägga sten på börda och tillfoga det lilla djuret, som, våra anmärkningar förutan, har tillräckligt tungt lass att draga, så mycket bryderi; men vi bedja Biet erinra sig det gamla ordspråket, att den, som tagit Hin Onde i båten, får ock föra honom i land, och, då det onda lynnet påkommer, trösta sig med betraktandet af den goda sak, för hvilken det så manhaftigt och ridderligt kämpar. Som dock Biet, sedan det fått hufvudet åter rätt, och första etterberusningen gått öfver, börjat tilltala oss i en hofsammare och anständigare ton,* vilja vi på samma sätt förhålla oss emot Biet; men en gång för alla bereda det på, att vi alltid med ett vaksamt öga ärna följa dess publicistiska utflygter, och äfven stundom att granska de *"motiver"*, som kunna ligga till grund för desamme.

Huru lyder Biets vederläggningsförsök? Jo Biet börjar sålunda:

Uppsatsen "i sak", vid hvilken Phoenix fasthakat sig, är vårt program i förra årgången N:o 185, *hvad vill den "ministeriella" pressen?* Han medgifver, att *om* denna press *vill* hvad den vill, så är den "verkligt liberal", men söker bevisa, att åtminstone Biet *icke vill* hvad det vill. Benämningen "verkligt liberal" skulle vi vid andra förhållanden taga åt oss; men ordet har genom den fria pressen kommit i så fult vanrykte, att vi ej kunna hafva äran. Verkligt *svenske* är hvad vi eftersträfva att vara.

Man finner häraf, att Biet anser sig vara verkligt liberalt, men att Biet härmed, liksom med reform, hushållning &c &c, förstår något helt annat, än vanliga menniskor, d. v. s. icke Bi-menniskor, mena med dessa ord. Emedlertid vill Biet, sedan ordet liberal kommit i *"så fult vanrykte"* ej taga åt sig benämningen, utan utbyter detta epithet mot epithetet *"verkligt Svensk."* Vi hemställa nu till alla våra läsare, om ej denna senare benämning just genom denna Biets tillegnan kommer i ett än "fulare vanrykte", än det, hvarmed Biet vill stämpla benämningen verkligt liberal. Ty är Svenska national-lynnet af den beskaffenhet, som Svenska Biets lynne, att det neml. ej vill lyssna till tidens minsta fordringar; i Chinesisk anda isolerar sig från hela den öfriga verlden; anser ingenting för dugligt, som ej kan framvisa seklers anor; fördömer hvarje försök att tillegna sig andra nationers förbättringar i administrativt, statsekonomiskt och industrielt hänseende, med hån och bitterhet söker bekämpa sina motståndare; med äckligt smicker prisar och rosar de maktegande — så är det ej heder att vara Svensk, och denna Svenskhet må *Svenska Biet* och *Svenska Minerva* för sig behålla, och ingen skall afundas dem "den äran." Men, Svenska national-karakteren har föga gemensamt med Svenska Biet, och kan aldrig så omskapas, att Biet hos nationen kan vinna några sympathier, utan skola dessa vinnas, är det Biet som måste omskapa sig sjelf. Detta borde Biet redan veta utaf egen erfarenhet; ty oaktadt de många försök, de största ansträngningar och den ihärdigaste zelotism står Biet till *nationen* denna dag i samma förhållande, som då det tog sina första egna fjät på publicitetens bana. Om äfven dess gång nu ej är så vacklande, och det är sanningsenligt, att Biet nu kastat bort den hofkrycka, på hvilken det då släpade sig fram, tro vi dock, att de Biskopskräklor och förrostade hellebarder, på hvilka det nu förnämligast stöder sig, ej bidraga att förskaffa det nationens förtroende. Detta om Biets *Svenskhet.*

På vår tillfrågan hvarföre Biet, då det säger sig vilja en Rådkammare, ej gjort påminnelser om vår nuvarande Rådkammares ofullständighet, gifver Biet följande svar:

"1:o Emedan den nuvarande *"rådkammaren"*, komplett, just *är* en sådan, som *grundlagen* bjuder; men en *"ministère"* deremot är ett grundlagsvidrigt svenskt oting eller osvenskt ting, en de "liberala" Tidningarnes dröm, som hvarken *kan* realiseras, emedan Sverige saknar vilkoren derför, eller *får* realiseras, emedan 4 § R. F. det förbjuder. 2:o Emedan det vore både för kitsligt och opassande att påminna Konungen om något, som Han, så länge koalitionen och nationens män herrska, svårligen kan afhjelpa."

Blanda ej bort korten, kära Bivise! Vi hafva aldrig bett Biet yrka en ministère, utan endast, att vår Rådkammare skulle bli öfverensstämmande med våra grundlagars föreskrifter. Att åter så ej är förhållandet, har ju Biet sjelf i ofvanstående svar måst medgifva. Men att Biet anser det *"opassande"* för en tidning att vaka öfver grundlagens efterlefnad och anmärka grundlagsvidriga förhållanden, är endast ett nytt bevis på Biets Svenskhet och rättskänsla. Uttrycket "så länge koalitionen och nationens män herrska" anse vi för en tom fras, och att svara på en sådan, är, enligt Biets egna ord, "att fäkta med väderqvarnar."

På vår tillfrågan hvarföre Biet, om det ville en Rådkammare, skulle utfara emot Konstitutions-Utskottet, då Utskottet sökte få denna Rådkammare i öfverensstämmelse med grundlagens bud, svarar Biet:

"Drömmer Phoenix? Biet har ju aldrig yttrat ett ord mot Konstistutions-Utskottet för detta tillstyrkande. Det har blott på skämt föreslagit, att, *om* Ständerne skulle aflåta en skrifvelse i denna fråga, borde den innehålla ett tillstyrkande att i konseljen inkalla — Aftonblads-redaktionen. Skulle Biet yttrat sig på allvar, så hade det ej kunnat annat än ogilla en manöver af "grundlagens högste väktare", att med kränkande af grundlagen vilja påtvinga Regenten 3 eller 4 af "nationens män." Men kan icke Biet, detta ogillande oaktadt, vilja en *svensk* rådkammare?"

Hvilkendera som drömmer mest, antingen Phoenix i sin gjorda förfrågan, eller Biet, då det inbillar sig kunna blifva Svenskt, i ordets sanna och ädla bemärkelse, må våra läsare afgöra! Att Biet alltid varit gramse på Konstitutions-Utskottet torde Biet ej kunna neka, men att denna afvoghet ej obetydligt tilltagit sedan förenämnde Utskott framgifvit sitt förslag i omförmälte ämne, kan hvar och en finna som aldrig så litet följt Biet på dess utflygter. Biets "skämt" är dessutom af sådan beskaffenhet, att vi och många med oss nödgas benämna det "smuts." Att åter Konstitutions-Utskottet gjort sig skyldigt till "kränkande af grundlagen", då det föreslog en underdånig skrifvelse till H. Maj.t, i afsigt att få vår Rådkammare i det skick, grundlagen bjuder, bevisar att Biet är alldeles okunnigt om Riksdagsordningen. Hvad det vill säga att Konstitutions-Utskottet skulle vilja påtvinga Regenten 3 eller 4 af nationens män, förstå vi sannerligen icke. Vi tro fullt och fast, att vår nuvarande Regent i sin Rådkammare ej vill se andra män, än dem, som ega nationens förtroende, d. v. s. nationens män, och om han ej alltid varit lycklig nog att få sådane dit in, äro vi öfvertygade att orsaken ej legat i hans vilja, utan att han, i likhet med hvarje dödlig, misstagit sig på en och annan af de personer, han hedrat med sitt höga förtroende. Ordet "påtvinga" är således ganska illa valdt af Biet, och

---

* *Då vi tala om en anständigare och hofsammare ton hos Biet, vilja vi dock ej dermed hafva sagt, att det blifvit anständigt och hofsamt.*

vi äro öfvertygade, att, om någon Tidning under den oblidkelige Hr *v. Hartmansdörffs* stränga Hofcancellariat, i denna mening användt detta ord, skulle den säkert för detta "opassande" uttryck, utan både diskussion och pension, kommit på indragningsstat. Dessutom be vi Biet "ej drömma, utan genomläsa" Konstitutions-Utskottets föreslagne skrifvelse i detta ämne, då Biet måste finna, det Utskottet icke föreslagit *någon* såsom företrädesvis passande till detta vigtiga embete. Att åter Biet förråder så stor okunnighet i våra grundlagar, att Biet tror, det Utskottet kunnat göra det, är beklagligt; men spår af dylik okunnighet — den må vara låtsad eller verklig — förmärkes ofta hos Biet. På Biets tillfrågan om Biet ej, oaktadt det ogillar Utskottets ofta omnämnde skrifvelse, ändå kan vilja en Svensk Rådkammare, taga vi oss friheten svara i Biets egen humoristiska ton: jo visserligen, ty "Rådkammaren blefve ju Svensk", om Svenska Biet och Svenska Minerva sattes på taburetterna.

Då vi i våra förra Bisaker frågade Biet, hvarföre det, om det verkligen vill en Svensk representation, skulle nedsmutsa Konstitutionsutskottet, då detta vid innev. Riksmöte föreslagit oss en representation, den vi togo oss friheten visa vara mer Svensk, än den vi nu äga, svarar Biet, att det varit fiendtligt mot Utskottets representationsförslag för dess "oförnuftiga sträfvan att vilja lägga *hela* lagstiftningen i obildningens och halfbildningens händer, att öppna vägen för penningearistokratien m. m. dylikt. Huruvida Biet i sitt utfall mot Utskottet brukar oftare skäl än smuts, kan lätteligen inhemtas om man kastar en blick på t. ex. Sv. Biet N:o 186, 1840 års årgång.* Hvad uttrycket *"hela lagstiftningen"* vidkommer, är det rätt ledsamt, att Biet nu igen skall förråda sin okunnighet med våra grundlagar och ej veta att lagstiftningen i vissa fall tillhör Konungen och Riksens Ständer gemensamt, i andra åter Konungen ensamt. Huruvida obildningen och halfbildningen skulle genom den föreslagna representations-förändringen få en så vidsträckt makt, som Biet i öfrigt förmenar, kunne vi icke inse, utan det återstår för Biet att bevisa. Men troligen är hvar och en, som icke är född adelsman, eller icke valt till sitt vitæ genus det presterliga embetet, i Biets ögon obildad eller halfbildad, och då låter saken lätt förklara sig. Om Konstitutionsutskottets förslag till förändrad representation lärer i öfrigt ej löna mödan att tala med Biet. Vi hafva i detta ämne endast sökt visa att den föreslagna representationen är mera Svensk, än den nu rådande. Då vi spörja Biet, hvarföre det ej, då det är angeläget om en Sv. representation, visat, att våra tvenne första stånd ej äro till sin grund svenska, och således, såsom stånd, ej tjenliga i vår representation, tiger det helt visserligen. *"Ad hæc Forbesius nihil."*

(Fortsättning följer.)

) Detta nummer är, kan man säga, ett uttryck af Biets hela publicistiska karakter. Följande vackra artiklar hafva der fått sin plats, nemligen: "Lärdom och okunnighet." *(Denna art. är rigtad mot Konstitutions-Utskottet: en af Biets politiska motståndare som var ledamot af Konstitutions-Utskottet, men nu ej är mera till, uppgräfves ur sin mull, öfversprutas med etter, nedlägges igen — dock ej för att i lugn få multna i sin graf, ty några veckor senare företages med den försvarslöse döda kroppen samma snygga operation; småsinnade insinuationer framkastas mot andra!)* "Fransysk Aftonbladism"; "Aftonbladet bigott"; "Något om Tanke- och Rak-instituter." "De liberala lurkarnes grymmeliga vrede"; "Det stackars Aftonbladet" m. m.

Insändt.

Frågas huru det kan anses öfverensstämmande med den tillsyn och omtanka, man är skyldig att egna åt allmänna farvägar, att resande, som komma från Götheborg och skola ombyta hästar å Gästgifvaregården Kärra, vid höst- och vårflöden äro i fara att se sina åkdon äfversvämmade af vatten, då de skola taga af från stora vägen till gästgifvaregården, eller att då snö fallit om vintern ingen tillhålles att skotta vägen.

Man önskade att fästa vederbörandes uppmärksamhet härpå, ty då en väg finnes, på hvilken man kan komma utan omväg, är det väl icke billigt att nödgas fara ett stycke förbi, och sedan tillbaka för att komma upp till nämnde gästgifvaregård.

Märk!

Artikeln om Charles Naylor Bey skall uti nästutkommande nummer varda införd.

Annonser.

Avertissement.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 9 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 9. Lördagen den 23 Januari 1841.

Resp. Subskribenter,

i landsorterne, å tidningen Phoenix torde godhetsfullt, och så skyndsamt som möjligt, från närmaste postkontor prenumerando reqvirera nyssbemälte blad, på det att vi derigenom må blifva i tillfälle, att med någorlunda säkerhet kunna bestämma upplagans storlek.

Götheborg i Januari 1841.

REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref från Marstrand förmäla, att en olyckshändelse derstädes nyligen inträffat med en artillerist vid ett af de å Carlstens fästning förlagde depôtkompagnier af Götha Kongl. Artilleriregemente, vid namn *Blomqvist,* som tidigt på morgonen d. 14:de dennes hade pikpost vid torgvakten, från hvilken han, med qvarlemnande af sabeln, men för öfrigt så klädd han var, med kapott och vaktpels, aflägsnade sig, i afsigt att rymma. För detta ändamål begaf han sig ned till kajen, der just en nyss inkommen fiskarbåt med upphissadt segel låg till hands. I denna nedsteg *Blomqvist,* lösgjorde densamma och satte af, ut igenom norra inloppet. Som han emellertid icke lär hafva varit van att manövrera en segelbåt, strandade snart hans farkost mot ett af skären, och då *Blomqvist* från den ville hoppa i land, halkade han på den isiga bergshällen och föll i sjön, ur hvilken han några timmar derefter död upptogs.

— "Nya Tidningen" i Carlstad har blifvit litet smått förtörnad på Phoenix, emedan denne funnit honom "svårläst — i anseende till de nötta stilarne nemligen." Nya Tidningen, ehuru sjelf af skämtande innehåll, tyckes således icke förstå skämt, och hade Phoenix vetat detta förut, så skulle han nog, i stället för sitt nyss anförda yttrande, hafva sagt rent ut, att "Nya Tidningen lofvar att blifva svårläst — för höga Vederbörande nemligen."

— Tillverkningen af hallstämpladt socker å i Götheborg tillhörige sockerbruk uppgår, under loppet af sistförflutne år, till den betydliga summan af 2,208,425 skålpund. Af dessa har å Hr *D. Carnegies* tillverkats 1,314,837; å Herr *L. E. Magnus'* 737,998; å Herrar *Willerdings & Comp.* 150,208, samt å Herr *C. Barcks* 5,382 skålpund. Dessutom har å Hr D. Carnegies bruk tillverkats: kaksocker 455,548 skålp.; Candisocker 27,122 d:o; Hvitt och gult s. k. Bastersocker 333,093 d:o, samt 734,820 skålpund sirap. Uppgiften å dessa sockersorter samt å sirapstillverkningen har från de andra bruken ej ännu hunnit inkomma.

STOCKHOLM.

Kongl. Maj:t har, i öfverensstämmelse med hvad Kommersekollegium i underdånighet tillstyrkt, funnit för godt tillåta, att urfabriksegare i allmänhet här i riket må, der de äro berättigade afyttra ur af egen tillverkning, jemväl ega att till salu hålla sådane, från utrikes orter införskrifna och bevisligen förtullade ur, som af dem blifvit renoverade och iordningställda.

— Statsutskottet har på begäran erhållit del af åtskillige, med bristen i kabinettskassan sammanhang egande, hemliga handlingar, hvilka dock till det mesta lära bestå i en hop specifika räkningar.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

KALMAR.

Onsdagen d. 13:de dennes gafs här en maskeradbal — utan masker, i det närmaste åtminstone. — En f. d. Stadsmäklare, vid namn *Milander,* har, på Smedby Sockneåldermäns reqvisition, blifvit af Kronorättaren i orten håktad och inställd inför Konungens Befallningshafvande härstädes. Denna senare embetsmyndighet har emellertid ogillat "tilltaget" och dymedelst på häktesreqvirenterne statuerat ett exempel, att ålderdom och visdom icke alltid följas åt.

— En liten gosse har drunknat i Alsterån, och 3:ne qvinnor hafva vådligen förqväft sina späda barn. Kronobetjeningen har blifvit förständigad, att om dessa olyckshändelser inkomma med noggranna upplysningar och underrättelser.

— I Långemåla socken har en elakartad röt- och nerffeber yppat sig. Flere personer hafva redan aflidit i den smittosama sjukdomen.

— Den 15:de dennes måste härstädes ett spektakel inställas, af brist på spektakelälskare.

WEXIÖ.

En ny planreglering för marknadsbodarne å stadens torg lärer vara i fråga att försiggå till instundande Sigfridsmässomarknad.

— Tvenne drängar från Stensjömåla i Allmundsryds socken hafva på en lekstuga med sina knifvar öfverfallit och sårat flere personer. Våldsverkarne hafva, för såväl dessa bragder, som för det att de öfverfallit sina föräldrar, blifvit i häkte inmanade.

CARLSHAMN.

Flera hundrade fattiga arbetare hafva genom den eldsvåda, som, natten till d. 11:te dennes, öfvergick Strömma mekaniska bomullsspinneri, blifvit bragte till tiggarstafven. Äfven för aktie-egarne

medförde denna eldsvåda stora och kännbara förluster. Trenne personer blefvo vid olyckstillfället illa skadade. Huru elden uppkommit, lärer ännu icke vara rigtigt utrönt; dock förmodar man, att det skett en remna å den vid eldstaden varande muren, genom hvilken den i nästa rum varande bomullen blifvit antänd. Kl. omkring tolf på natten hade man först varseblifvit elden, hvarefter inom ganska kort tid nödiga släckningsanstalter från staden utförskaffades. Detta oaktadt lyckades man likväl endast att rädda nedra våningen, hvilken har ett sådant läge, att den genast kan sättas under vatten. Öfra våningen deremot, tillika med hela fabriksinrättningen, dess machiner, och 45 balar bomull blefvo ett rof för de härjande lågorna. Genom de mest rastlösa bemödanden lyckades det dock att rädda de omkringliggande husen, af hvilka ett innehåller en stor och kostbar qvarn, som endast stod några alnar från den brinnande fabriksbyggnaden.

HELSINGBORG.

"Vintern härstädes fortfar att variera sitt thema så godt sig göra låter, och köld, yrväder, blåst och takdropp föra vexelvis ordet för dagen." Slädpartier, musik och baler kämpa med denna "koalition" om öfverväldet, och hafva äfven hitintills behållit detsamma. — Sundet är ännu öppet och segelbart.

JÖNKÖPING.

Man väntar i dessa dagar att få se utfärdadt Wexiö Konsistorii cirkulär, rörande nytt val af Riksdagsman för Wexiö stift, i framlidne D:r Wieslanders ställe. Sedan de krafter (yttrar sig *Jönköpings Tidning*) som före sista valet voro i rörelse, numera icke kunna sättas i verksamhet, bör man hoppas att Presterskapets inom stiftet förtroende får oförställdt uttala sig.

WADSTENA.

En högtidlig sekularfest firades sistlidne Trettondedag Jul hos Kommendören m. m. Friherre *von Steyern,* då Fröken *Beata Lejonhufvud* fyllde sitt 100:de år. Bemälte Fröken lärer vara lika utmärkt för sin ädla karakter och menniskokärlek, som för sin ovanligt höga ålder.

MALMÖ.

Herr *J. O. Friberg* har låtit utgå en anmälan om utgifvande af ett arbete, kalladt *"Malmö stads historia och beskrifning från äldsta till närvarande tid."* Det kommer att utgöra 2:ne delar med en teckning och en karta. Äfven Malmö stads institutioner lära i detsamma komma att upptagas.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

Ryktet om att *Espartero* skulle hafva blifvit störtad af det såkallade ultraradikala partiet har visat sig vara till alla delar falskt och ogrundadt. — Rustningarne och truppafsändningarne till portugisiska gränsen fortfara. — Den påfliga Nuntien, Pater *Perez de Avellano* har af Spanska Regeringen blifvit förvisad ur dess stater, hvilket gifvit anledning till mycket pennfäkteri och mycken bläckutgjutelse. I de fordna, menlösa tiderna skulle ett dylikt steg nog hafva haft helt andra och allvarsammare följder.

KYRKOSTATEN.

Enkedrottningen af Spanien hade den 29:de sistlidne December sin första audiens hos den "Heliga Fadren", och blef af honom på det mest förekommande sätt emottagen. Huru länge hon kommer att qvarstadna i Rom, vet man ännu icke med någon säkerhet.

BAYERN.

Rustningarne härstädes fortgå med rastlös ifver. Till och med Skollärare och Magistratspersoner måste utbyta sina ferlor och protokollsluntor mot sabeln, eller musköten, och ställa sig i de konskriberades leder. Stackars folk! det blir nog för dem annat lif, än att lugga pojkar och leka blindbock med fru Justitia.

HANNOVER.

Våra trupper hafva redan erhållit order att hålla sig marschfärdiga, för att stöta till tyska förbundshären, när den en gång hinner att blifva samlad.

SCHWEITZ.

Flere arresteringar hafva egt rum i kanton Solothurn. Man har neml. kommit en demokratisk förening på spåren, hvilken haft för afsigt att både med ord och handling protestera emot det af den nuvarande styrelsen fattade beslut att icke medgifva åtskilliga af folkpartiet påyrkade förändringar i den nu bestående statsförfattningen. De angränsande Kantonernas styrelser hafva af Soluthurns blifvit uppmanade att vara på sin vakt, och troppar börja redan att i alla rigtningar aftåga till de punkter, der man befarade att de, "för ordningens upprätthållande", Gudbevars, kunna komma att behöfvas. — Närmare underrättelser emotses med nästa post.

ORIENTEN.

Underrättelserne härifrån fortfara ännu att vara hvarandra så motsägande, att ingen säker slutsats kan af dem dragas, utom den, att *Mehemed-Ali* af Sultan erhållit förlåtelse för alla sina mot den Höga Porten begångna politiska synder. Sannolikt är det äfven, att han erhållit Egypten i *ärftlig* förläning, ehuru en senare, öfver Semlin ingången, skrifvelse påstår, att han endast fått sig styrelsen öfver detta paschalikat uppdragen *på lifstid.*

FRANKRIKE.

Enligt *Constitutionel* har frågan om franska hufvudstadens befästande blifvit sålunda afgjord, att den verkligen kommer att omgifvas med en slags Kinesisk mur, notabene uppförd efter alla den nyare befästningskonstens regler. Fem år är det bestämda tidsförlopp, inom hvilket alla, till densamma hörande, arbeten skola vara fulländade — det vill, med andra ord, säga: fem år härefter är icke Warschau det största fängelse på jorden.

PRUSSEEN.

I Potsdam har nyligen ett gatupplopp egt rum. Orsaken till detsamma var, att några polissoldater arresterade en borgare, för det att han å öppen gata rökte sin pipa. Nu ville det sig icke bättre, än att vid samma tillfälle en officer, med brinnande cigarr i munnen, passerade samma väg, hvarföre det församlade "packet" fordrade, att äfven *han* skulle arresteras, alldenstund han hade begått samma brott emot gällande författningar, som borgaren. Detta ville emellertid "rättvisans tjenare" icke gå in på, hvadan "packet" tyckte, att äfven den arresterade borgaren borde försättas i frihet. Det företog sig fördenskull det orådet att storma vakten, dit han blifvit afförd; men måste snart med en förlust af fem med bajonettstyng svårt sårade draga sig tillbaka. Det var också rätt åt "la canaille." Bah! vill också *den* fordra rättvisa?!

Korrespondens.

*Bi-saker.**

Då vi hyste och ännu hysa tvifvel om att Biet, såsom det påstår, vill ett starkt nationalförsvar, samt frågade Biet, hvarföre det ej talar i enlighet med sin goda vilja, säger sig Biet i mer än tjogtals artiklar yrkat ett sådant. Vi hafva i mer

* *Forts. fr. N:o 8.*

än tjogtals artiklar sett Biet klaga deröfver, att den stående armén ej får allt, hvad man för densamma begärt; men att Biet, oaktadt sin ömhet för Lifgardet till häst, ej vill något nationalförsvar (vi hafva i våra förra Bisaker redan definierat detta begrepp) inhemtas lätt, då Biet några rader längre ner, sedan det yttrat sig vilja ett nationalförsvar, beder "himlen bevara sitt sunda förstånd från att någonsin skrifva en artikel i denna syftning." Hvilken syftning? frågas nu; jo just att åstadkomma ett nationalförsvar. Hvad säger läsaren om dylikt? Vi kunna ingenting alls säga, utan endast längre än Biet utsträcka vår bön, då vi önska att Biets förstånd ej måtte få förblifva så "sundt" det nu är, utan, trots Biets konservativa belåtenhet, i sundhet åtminstone något litet — en liten smula bara — tilltaga.

På vårt spörsmål: hvarföre Biet, om det ville en stark inhemsk industri, ej skulle arbeta emot vårt skråsystem och ej skulle lossa på de band, som fjettra våra näringar, svarar Biet:

"1:o Emedan det ännu är, långt ifrån bevist, att en förnuftig reglering af näringarne, den må heta *skråsystem* eller något annat, *förlamar* den inhemska industrien. För H:r Phoenix må detta vara ett axiom; men det finnes en hel medborgareklass, hvilken är af alldeles motsatt tanka, neml. just den, som saken närmast angår — näringsidkarne sjelfve; 2:o emedan Biet anser det alldeles onödigt, att, under det alla andra nationer sträfva att genom ett förnuftigt skyddssystem uppdrifva *sin* industri, Sverige ensamt skulle genom ett oförnuftigt eftergifvande för det otåliga krämareintresset, förstöra *sin*."

Vi få då bedja Biet hafva godheten bevisa, att vårt skråsystem är en "förnuftig reglering af våra näringar" (det finnes de, som ej vilja antaga det som ett axiom). Sedan få vi anmärka, att den der medborgarklassen, hvilken nu Biet åberopar som auktoritet (det är eljest ovanligt att höra Biet åberopa de närande samhällsklassernas önskan) ej i frågan kan vara opartisk, alldenstund denna klass, på de öfriga samhällsklassernas bekostnad, just genom våra näringslagar är gynnad.

Slutligen få vi återigen bedja Biet "ej drömma, utan genomläsa våra artiklar", då Biet torde finna, det vi aldrig satt oss emot något *skyddssystem;* men tro, att ett friare näringssystem, än vårt nuvarande, är både önskligt och behöfligt.

Då man frågar Biet, hvarföre det, då det vill, att den strängaste hushållning med Statsmedlen iakttages, ej anmärker vår militärlyx och de så mycket öfverklagade täta uniformsförändringarne, svarar Biet, som i förbigående sagdt ju svårare det har att finna svar antar en allt mer och mer moquant ton:

"Om Phoenix vill närmare uppgifva, hvari denna "förfärliga militärlyx", som "uppslukar statens medel", består, och hvilka "uniformsförändringar", som varit onödiga eller onyttiga, så skola vi gerna upplysa honom, hvarföre vi icke anmärkt det ena eller andra. Att svara på obestämda phraser, är att fäkta mot väderqvarnar."

Phoenix får då upplysa Biet om hvad det redan bordt veta, i fall det ej funnes vissa ting, som Biet aldrig vill förstå, nemligen att vår militärlyx ligger förnämligast deruti, att vi underhålla en större armé, än våra krafter medgifva; att det är just underhållet af denna armé, som i betydlig mån bidrager till pauperismen, samt slutligen att det är 3:dje Hufvudtiteln på vår Riksstat, hvilken, under det landet haft lyckan njuta en allmän, af Biet så ofta omordad, fred, uppgått till en enorm summa. Hvad åter uniformsförändringarne vidkommer, så hänvisa vi Biet till Riksens Ständers vid denna Riksdag fattade beslut, rörande kavalleriets uniformer, hvarom Biet kan göra sig underrättad och hvaraf Biet kan lära sig åtskilligt.

Vi ansågo att statsmedlen ändamålsenligare kunna användas än på sätt, som skedde om sommaren 1838, och togo oss friheten fråga Biet, som vill en "sträng hushållning med statens medel", hvarföre det ej anmärker en dylik misshushållning. Biets svar härpå är kort men *godt.* Det lyder sålunda:

"Emedan Biet är öfvertygadt, att statsmedel aldrig kunna ändamålsenligare användas, än till att befria medborgare från den osäkerhet till lif och egendom, som råder under perioder, sådana som den om sommaren 1838."

Detta svar är i sanning mer bevisande, än allt hvad Biet under hela sin existens yttrat, och det vill säga mycket. Vi afhålla oss derföre från alla kommentarier öfver detsamma och vilja låta vår publik sjelf göra dessa, samt afvakta med spänd uppmärksamhet Riksrättens utslag i saken.

(Fortsättning följer.)

Insändt.

Charles Naylor Bey.

Sedan den uppsvallande förtjusningen öfver ofvannämnde "Egyptiske Undergörare" lagt sig, och temligen allmänt lemnat rum för ingenting mindre, än motsatta känslor hos många af vårt samhälles medlemmar, torde tiden vara inne, att kasta en blick tillbaka på hvad som passerat här å orten, i sammanhang med mannens underkurer och den deråt egnade uppmärksamhet, så väl utaf män af yrket, som deruti oinvigde, ehuru för öfrigt bildade personer, utan att ens nämna denna skara af blinda beundrare, som i förtjusningen eftersade likt och olikt, samt icke aktade för rof att bemöta den första offentliga opposition emot M:r Naylors uppträdande här, såsom ett tvetydigt bevis på vetenskaplig bildning! — Det torde icke vara förglömdt, huru Doctor Evert, med anledning af dess inlaga till Poliskammaren, bemöttes i härvarande Handels- och Sjöfartstidningen; mången tyckte väl då, att D:r Everts omdöme var strängt, ja, mer än behöfligt; men huru ser man nu saken? — Med en profetisk blick spådde han, att, innan kort, det af honom uttalade omdömet öfver mannen skulle delas af de fleste i samhället. Troligen föreställde han sig ej, att det *så snart* skulle besannas af erfarenheten; ty beklagligtvis lära här finnas icke så få personer, som länge torde få ångra, att de sökte hjelp hos en Qvasi-läkare, den der grundade sin ryktbarhet på manifester från Sevilla, Madrid, Alexandria &c:a &c:a, oberäknadt hvad han, i enahanda form, erhöll sig tillgodo beräknadt i Götheborgs Handelstidning! — Man erinrar sig t. ex., huru dess Red., efter att hafva utbasunat M:r Naylors stora skicklighet, vid behandling af så väl Ögonens som Öronens sjukdomar, omsider icke kunde undgå, att i sin tidning lemna rum för en klagandes anmälan, att han för mindre god hörsel anlitat Naylors hjelp, dock utan någon förbättring; ehuru den onyttiga hjelpen varit förenad med betydlig pekuniär uppoffring. — Nu fick *Öron*läkaren afsked; men i afseende på operationer af skelögda, eller andra *Ögon*-skador, vidhöll Red. sin förut yttrade åsigt, ännu sedan Naylors plötsliga hädanfärd började ingifva hvarjehanda mindre förmånliga tankar om honom. Hans gerningar följa honom — icke, ty värr, men de åtskillige här qvarvarande olycklige, som tåligt få bära smärtorna efter hans dumdristiga operationer, (längre eller kortare tid, men dock utan förbättring i sine hörsel- eller syn-organer) de glömma honom icke snart, o h önskligt vo-

re, att hågkomsten af honom kunde blifva en varning i allmänhet för framtiden!

Man möter stundom på gatorne här personer, som lemna påminnelse om Naylors ögonoperationer: somlige bära såra märken deraf, andra maste ännu för det mesta hålla sig inne; deribland är en ansedd äldre man, som dagen före Naylors afresa lärer anlitat honom, och blifvit genast opererad, samt anmodades påföljande dagen åter infinna sig. Men *då* var den om sina Patienter så ömsinte Naylor (se Tit. A. W. Björks försvarsskrift till Poliskammaren, tryckt i Handelstidningen!) alldeles inkognito afrest!!! Man berättar, att han anmodat flere af sina kunder komma till sig samma dag, men de träffade — icke honom sjelf, men möjligen hans lakej, den som insamlade de till slutet förargliga Två-Riksdalarne! — — —

Åtskillige lära också omsider funnit sig så förargade öfver de bortkastade kontanterne, att några formligen återfordrade dem hos Naylor, och denna öfverraskande åtgärd, repeterad af flere, torde i sin mån hafva bidragit till afresans påskyndande. —

Det torde icke heller, för fullständighetens skuld, böra lemnas oanmärkt, huru den menniskoälskande mannen lärer behandlat en blind piga, som kommit i denna olyckliga belägenhet genom ett nidingsverk, begånget för ett par år sedan, och hvars detaljer då i Tidningsbladen berättades. — Hennes ansigte var af, i detsamma med uppsåt kastad, saltsyra eller dylikt förderfvadt, synen borta, med ett ord, hon var i en högst beklaglig belägenhet. — Naylor anlitades, lofvade genast återställd syn och allt hvad hon kunde önska; opererade med vanlig djerfhet, under rysliga plågor för den stackars menniskan, — men hvad blef följden? Ingen bättring, endast klagolåt från den olyckliga, som led gufligt. Slutligen, då intet mer var att göra för M:r Naylor, och en ohulpen patient med sådant utseende, vore ingenting mindre än uppmuntrande för andra besökande, lärer M:r Naylors tolk fått befallning att tillsäga den arma pigan, att hon icke, på något villkor, måtte understå sig att göra vidare påhelsningar hos under-göraren, ty då — — — skulle hon nog blifva bortskickad på lämpligt sätt! — — — Härvarande Läkare hade väl längesedan öfvergifvit allt hopp att kunna återställa den beklagansvärda pigan, men vår under-görare, huru kunde han afhålla sig från att — *operera, operera!!*

Författaren af denna uppsats är ingen läkare, har aldrig samtalat med någon sådan om Naylors operationer; vet sig aldrig hafva sett bemälte under-görare, och kan således yttra sin tanka om honom, utan inflytande af den enthusiastiska känsla, som bemäktigat sig de fleste af dem, hvilka gjort hans personliga bekantskap eller åskådat hans operationer. Endast af nit för det sanna och rätta, och på det att Handelstidningens förr uttalade *och icke återkallade* omdöme öfver mannen questionis ej på andra orter måtte anses såsom utgånget å vårt Samhälles vägnar, eller ens egt, eller åtminstone numera eger, någon sansad pluralitet *för* sig, — endast derföre har man ansett sig böra offentligen taga till orda i en sak som hittills, lindrigast sagdt, blott *ensidigt* blifvit uppfattad och bedömd af nämnde Tidning; men nu gerna kan öfverlemnas till glömskan! —

Man borde väl kunna förvänta, att Handelstidningen, åtminstone numera, offentligt inför sin publik vidgick sitt förhastade omdöme, — ty dervid vore för Red. intet att förlora, enär det är menskligt att misstaga sig, men ingalunda föraktligt, eller ens klandervärdt, att erkänna det, — ett sådant erkännande synes också vara på sitt ställe, såsom en å Red:s sida passande upprättelse för den af Stadens Läkare, som ensam uppträdde varnande emot det nu af erfarenheten bestyrkta förhållandet. —

Herr Naylor afreste, som sagdt är, plötsligen från staden, efter att hafva låtit hos en härvarande guldsmed beställa åt sig en mycket omordad guld-service. Med denna åt sig sjelf förärade hedersskänk (förmodligen försedd med tillverkningsortens namn) och det Nr. af härvarande Handelstidning, deruti en Anonym föreslår Stadens Borgerskap och andra medborgare, att genom en subskriberad middag eller annan hedersbevisning uttrycka samhällets tacksamhet och erkänsla, — är icke Charles Naylor Bey försvarligt approberad och dimitterad från Götheborg?!

Sat Sapienti.

Dödsfall.

Tillkännagifves, att f. d. Expeditions-Kronofogden Hr CARL P. SJÖBERG stilla afled i Götheborg, natten till den 21:ste Januari 1841, i sitt 44:de års ålder.

Kyrkotidninga

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Pettersson.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 10 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 10. Måndagen den 25 Januari 1847.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Regeringen har, med anledning af Preste-Ståndets derom gjorda anhållan och i sammanhang med Kammar-Kollegii deröfver infordrade utlåtande, anbefallt Landshöfdingen i Götheborgs och Bohus Län, att vid behörigen utlyst sammanträde med Deputerade från vederbörande Presterskap ooh församlingar, i Konsistorii-ombuds närvaro, söka tillvägabringa någon öfverenskommelse om förändrade, efter nuvarande tidsförhållanden lämpade, grunder för presträttigheternas utgörande i Bohus län: hvarefter Landshöfdingen eger att med det vid berörde sammanträde hållna protokoll, jemte Götheborgs Konsistorii och eget utlåtande i ämnet till Reg. inkomma.

STOCKHOLM.

Aftonbladet förmäler att Konstitutionsutskottet d. 18:de och 19:de dennes fattat flera beslut uti det sammanjemkningsförslag, Utskottet skall afgifva angående nationalrepresentationens ombildning. Riksförsamlingen skulle bestå af två kamrar, den första bestående af 175 och den andra kammaren af 75 ledamöter. Denna sednare skulle väljas för tre riksmöten, på det sätt att 1-3:del hvarje riksdag utgick och kompletterades genom val af första kammaren. Valdistrikten, som välja första kammaren, skulle blifva 475, och genom den slutna sedeln afgjordes d. 19 dennes, att af dessa skulle städerna erhålla 30; den andra meningen var för 35. Vi skola framdeles återkomma till en fullständigare uppgift härom.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Den 4:de innev. månad hände, att Arbetskarlen Olof Nordströms hustru Catharina, boende vid den s. k. Thorsmyran, under gåendet från stugan till det hardt nära belägna fähuset, åtföljd af en liten hund, måste se denne öfverfallas af en varg. För att befria hunden, fattade qvinnan då, utan betänkande, vargen i strupen och höll honom fast, till dess hon, med tillhjelp af en ankommande mindre flicka, som fatt tag i en närstående yxa, kunde ihjelslå rofdjuret.

LINKÖPING.

Här har varit maskeradbal, i hvilken folk af alla klasser, till och med landstrykare, deltagit. Karaktersmaskerne voro efter vanligheten få. Bland dem utmärkte sig en "Gubbe med skåp", för sin skicklighet i urval af lämpliga svar till de nyfikna åskådarne, och sin förmåga att ur minnet upprepa hela sidor ur Stjernstolpes "Gubben med skåpet, i fem vandringar." En annan af maskerne, klädd såsom Turk och spelande en siares rol, gjorde äfven sin sak så godt han kunde: han svor nemligen vid Profeten och sitt skägg, på ren östgöthska, och lånade sina siaresvar från — några dussin tomma karamellshylsor.

— Mycken snö har fallit. Gatorna i vår "residensstad" se ut ungefärligen som de i Bergslagsstäderne, hvilket otillbörliga jemlikhetsförhållande man sökt afhjelpa medelst "ringning" (?), hvarmed likväl föga uträttats. Solen står för öfrigt "som en nyskurad messingstalrik" på det blå himlahvalfvet och ler åt H. M:t Bores upptåg att med 16:gradig köld färga både "frälsta" och "ofrälsta" näsor röda.

CARLSTAD.

Här hafva vi i hela fem dygnen haft ett sådant Herrans yrväder, att alla snöplog-lag blifvit yra i hufvudet. Resande, som ämnat sig hit, hafva blifvit insnögade och fått slita mycket ondt. Kölden är i dag d. 20:nde 24 grader.

Utrikes Nyheter.

SCHWEITZ.

Ett borgerligt krig har utbrutit i Kanton Solothurn. Mellan folket och trupparne kom det d. 11:te dennes till ett handgemäng, i hvilket desse senare till-och med måste begagna sitt artilleri. Mera härom i Onsdagsnumret.

SPANIEN.

I fråga om skeppsfarten på Douerofloden, har af både spanska och portugisiska Regeringen Englands bemedling blifvit antagen.

ORIENTEN.

Senaste underrättelser från Konstantinopel gå till d. 20:nde December. Enligt dessa hade väl *Mehemed-Ali* erhållit amnesti för sitt emot Sultan anställda uppror; men ännu är ingenting afgjordt, huruvida han får behålla paschalikatet Egypten, eller ej.

FRANKRIKE.

Fred har definitivt blifvit afslutad mellan Frankrike och Buenos-Ayres, och kommer ofördröjligen att ratificeras.

Nautiskt.

Polaritet hos vanliga synålar.

Det är icke allenast intressant, utan äfven ofta högst nyttigt för sjöfarande att veta, det nästan alla nålar äga en viss grad af polaritet (i synnerhet då de hållas flytande på ett stilla vatten, hvarvid deras uddar vända sig åt söder) emedan, om, under sjöresa, den olyckliga händelse inträffar, att man förlorat sina kompasser, hvarå, tyvärr, flera exempel skulle kunna anföras, denna märkvärdiga egenskap då kan begagnas att nå-

gorlunda ersätta denna svåra förlust. Om en nål möjligtvis skulle befinnas icke äga tillräcklig polaritet, så kan den erhålla densamma derigenom, att nålen, under det den hålles med udden rigtad åt söder, hårdt gnides eller bestrykes, från midten åt spetsen, med ryggen af en knif. En torr nål, försigtigt lagd på ytan af ett stilla vatten, förblifver flytande, såvida icke dess öfra del råkar att blifva våt, då nålen i ögonblicket sjunker. Om åtskilliga nålar på detta sätt bestrykas och tillsammans stickas, med uddarne samma väg, genom ett litet stycke kork eller lätt trä, och derefter läggas på en stilla vattenyta, skola de röra sig vida hastigare, än hvarje af dem ensam, och sålunda i nödfall utgöra ett brukbart surrogat för det annars oumbärliga instrumentet *kompassen*.

HERR ILBONDOCANIS vetenskapliga resa till Månen.

Äfven i vår irreligiösa tid ser en och annan upp mot himlen, om ej för annat så dock för att observera väderleken och se till, huru de himmelska Herrskaperna Solen och Månen befinna sig. En och annan, t. ex. en älskare, som väntar på sin flicka, eller en Minister, som håller på att afsluta en traktat och väntar på den briljanterade snusdosan, sitter äfven uppe och ser på månen, de älskandes och diplomaternes gemensamme vän, derföre att han tiger och smyger omkring utan att förråda någon. Man har länge ansett månen för en drabant; men det var tydligt, att han ej var någon stånddrabant, och man började tvifla. Sedan Herschel upptäckt, att han var *torr*, trodde man en tid, att det var en himmelsk skolmästare; men hans anlete var dertill alltför välmående; sedan man märkt att han var betäckt med afgrunder, trodde man, att det var en spion, som så der gick och snokade på himlen efter nytt, och slutligen började man tro, att han var Landshöfding öfver jorden och hade sig uppdraget att månadtligen inberätta sinnesstämningen, och då och då afgifva rapport om årsvexten, som merändels, Gud bättre! varit "under medelmattan" i öknen Sahra i Afrika och Sunnerbo härad i Europa. Man tog denna förmodan för afgjord, helst månen nästan icke befattade sig med sitt "i nåder anförtrodda län", utan år ut och år in höll sig på den firmamentaliska riksdagen och lät jorden sköta sig sjelf. Vi hafva Herr Ilbondocani, som snart ämnar lägga sina upptäckter under pressen (vi mena "vredenes press," tryckpressen) för de upplysningar om månens rätta natur, hvilka vi med den värde författarens tillstånd, återgifva med hans egna ord. Efter en mycket läsvärd inledning om alla theorier öfver månen yttrar författaren:

"För att få balongen så lätt som möjligt, använde jag till sammansättning endast såkallade *flygskrifter*, bland hvilka isynnerhet skriften "Upplösning är icke Upplysning" befanns vara förträfflig, i anseende till sin stora lätthet, och jag passade äfven på att klistra honom under den s. k. Gula Boken med det klister, hvari vederbörande kommit. Sedan balongen var färdig, lät jag några af Riddarhusmajoriteten genom ett språkrör hålla tal i balongen, igenom hvilket medel påfyllningen med väder blef dubbelt hastigare, än vanligt, och jag steg nu i min gondol och reste af, under hela folkmängdens "lifliga hurrarop." Under min resa gjorde jag några upptäckter, som kanske kunna komma att gagna den lärda verlden, t. ex. den om stjernfallens, eldkulornas och norrskenets natur. Då jag på närmare håll fick se fenomenet af stjernfall, fann jag, att de förorsakas af personer, som kors och tvärs genomlupo universum, hvarvid då och då något blankt blixtrade till *a tergo*. Vid min framkomst till Månen, som är en verklig verld för sig, fick jag veta att dessa personer voro Kammarherrar hos H. M. Kejsaren i Månen; men blott titulerade. De voro också figurer af äkta skrot, och gjorde sig en ära af att vara endast skuggor — af sina ärorika föräldrar och foro de nu omkring i rymden, för att i någon af de himmelska provinserna skaffa sig ett rikt gifte. Blänkandet af deras nycklar kalla vi här stjernfall, ett misstag så mycket större, som mängden af dem ej engång bära officiantstjernan. — Eldkulorna äro H. M:ts Hofmarskalkar, som, då de komma vår jord för nära och frukta att träffa *profanum vulgus*, spricka af förargelse. — Norrskenet är af rent Telluriskt ursprung och är ej annat än bränvinsånga som stiger upp från Sverige, Ryssland och Norra Amerika, lik en anklagelse mot himlen. På resan mötte jag en komet; det var en ganska artig herre, egentligen Tidningsredaktör, med hela sin så kallade Redaktion i svansen. Han for nu omkring för att skaffa sig korrespondenter i de himmelska landsorterna, och bad mig helsa åtskillige prelater och tacka för sist, då han var tidning på jorden. Han frågade mig äfven mycket om ullmarknaden i Norrköping; hur nära man klippte fåren i Sverige, o. a. d.

När jag landsteg i Månen på fläcken Plato, mottogs jag straxt af en mängd måninvånare på stranden, och främst ibland dem steg en liten trind gubbe fram och välkomnade mig: det var värden på värdshuset "Förgyllda Reträtten" och han införde mig straxt i huset. (Värdshuset, såsom den punkt, som låg jorden närmast, var inrättadt egentligen för statsmän från vår jord, hvilka måst retirera, och det var mycket likt Gubbhuset i Stockholm.) Min värd var synnerligen artig och belefvad, och sade sig gjort sin lycka på åtskilliga försäljningar af provinser och öar på jorden, hvarföre han mycket älskade oss menniskor. — Uppfinningarne äro i Månen längre drifne, än här på jorden, och det kommer deraf, att Kejsaren der är allena-styrande. Jag såg i min värds rum tvenne instrumenter, af hvilka jag tog ritning för att meddela dem åt Kgl. Svenska Wetenskaps-akademien, neml. 1:o en Nådethermometer, som består af ett krökt rör, hvars ena ben är fylldt med qvicksilfver och det andra med efterlank. (Man må veta att månens adel har qvicksilfver i sina ådror, hvaremot de ofrälse hafva efterlank, och bondhopen helt simpelt drank i stället för blod. Det är således på månen ej så lätt som på jorden att utgifva sig för hvad man icke är; ty i månen verkställes blott en åderlåtning, och befinnes den anklagade hafva qvicksilfver, frikännes han straxt, eller vinner processen, hvaremot den, som har lank eller drank, fälles och förlorar; — här nere på jorden sker detsamma, men med många flere omvägar.) Denna Nådethermometer skulle tillkännagifva nådens inflytande bland folket, och i qvicksilfverröret stod den vid kokpunkten; men på lanksidan — 35°. Det andra instrumentet var ett Kejserligt patentlod, ungefär efter Erikssonska modellen. Ändamålet med detsamma var att pejla djupet af folkets tålamod, hvilket min värd påstod vara alldeles bottenlöst.

H. M. Kejsaren i Månen har många prærogativer, t. ex., att, när Han vill, göra en ärelös skälm till en ärans man. Denne får då en lapp att sätta på hatten, med inskrift: *Patenterad hederlig karl,*

och äfven kan H. M:t på detta sätt patentera en hel slägt, att, i rätt nedstigande led, vara förträfflig, hvarvid äfven patentet innehåller att alla descendenterne veritabelt, genom H. M. Kejsarens nåd, äro deras fäders söner och bättre än andra. Dock måste märkas, att lankblodet, i samma stund Kejsaren utfärdar sitt patent, förändras till qvicksilfver, hvarför man alltid, då någon månmenniska adlas, der säger: han har fått merkur." — Vi skola en annan gång fortsätta våra utdrag ur Hr Ilbondocanis intressanta resa — om våra läsare så åstunda.

Hvarjehanda.

BETHELFLAGGAN.*

En pennritning ur folklifvet.

"Rätt så, min gosse! jag gillar din föresats", svarade med ett vänligt handslag Bethel-kaptenen, som uppmärksamt afhört hans berättelse. "Huru lyckligt för dig att vara bergad ur lidelsernas och brottets vilda bränningar, medan ännu räddning var möjlig. Du inser således af egen erfarenhet, huru angeläget det är för sjömannen att vara Christen tillika, på det han må äga en säker ankargrund för sitt hopp och sin förtröstan. Hvem står farorna och döden närmare, än just sjömannen? — Huru tröstande då att kunna anförtro sig till Honom, som med sitt allmaktsord beherrskar stormarne och vågen, samt har döden och lifvet i sin hand! Och när han lyckligt undsluppit hafvet, möta honom faror i land, ehuru under andra skepnader, då han behöfver att af innersta hjerta kunna bedja: *inled oss icke i frestelse!*" Inseende detta, hafva i Sverige åtskilliga menniskovänner stiftat en förening, som har till syftemål att bibringa sjömannen en bättre, mera vårdad och ändamålsenligare uppfostran. Tillika hafva bethelflaggor blifvit invigde, på det att våra skepp måtte blifva seglande Gudshus, der, oberoende af ort och ställe, fridens Evangelium kan förkunnas." Så slöt den värdige Bethel-kaptenen, och efter ett samtal med den amerikanska befälhafvaren, som ej utan svårigheter ville lemna en af sina bästa matroser, stod *John* ombord på det svenska skeppet.

* * *

Några månader förgingo, och en Augustidag ankrade lyckligt och välbehållet det ofvannämnda skeppet på revieret utanför Klippan. *John*, som icke på så många år erhållit någon underrättelse om sin mor, väntade med otålighet sin första landgångsdag, för att få uppsöka henne. Snart se vi också en välklädd sjöman, ensam och okänd, vandra vägen fram från Klippan genom Majorna. Hvad främlingen under sin vandring tänkte, kan blott den föreställa sig, som någon gång, efter en lång skiljsmässa, återsett sin barndoms välbekanta ställen, der han funnit allt på en gång så bekant och dock så fremmande. Ett och annat ansigte igenkändes väl från fordom, ehuru han sjelf icke blef igenkänd af någon. Med klappande hjerta och bestormad af vemodiga känslor, inträdde han i den boning, der han tillbragt sin barndoms första dagar; men ingen vänlig helsning ljöd nu den främmande till mötes, ty huset hade ombytt egare. Kallt och liknöjdt besvarades hans frågor. Den enda underrättelse, han erhöll, bestod deri, att husets förra egarinna var död i kolera. Allt det deltagande, han rönte, bestod i ett utrop af förundran: *kors! va d'ä hans mor, d'ä!*

Ur den moderliga hyddan vandrade nu med beklämdt och sorgset hjerta den moderlöse, för att uppsöka den graf, som gömde det förgängliga af hvad han kärast ägt på jorden. Fattad af en djup saknad ville han vid den erinra sig alla barndoms-minnen, alla de förmaningar, han erhållit, men åter tanklöst förgätit; vid den ville han tillbringa några saknadens och ångrens timmar, för att sedan, okänd som han kom, för alltid, utan hem och fädernesland, som en främling irra omkring på hafvet. Med detta uppsåt se vi nu Sjömannen, i sällskap med församlingens välbetrodde dödgräfvare, på vägen åt Majornas kyrkogård. Augusti-solen var i sin nedgång och kastade de sista strålarne på den plan, der fordom den rödmålade trädkyrkan med sin klockstapel stod. Platsen var nu jemnad; alléer af lindar och almar, ett minne af den aktade *Hallenberg*, genomskuro i räta vinklar kyrkogården, för att omsider breda sin skugga öfver de slumrande. Borta i ett aflägset hörn, som dödgräfvaren anvisade, befanns en graf, som var torflagd och grön, och ofvanpå densamma voro tusenskönor och nejlikor planterade. Vid de nyvattnade blommorna satt, vid främlingens ankomst, en flicka, försänkt i djupa tankar. Sedan ledsagaren aflägsnat sig, frågade sjömannen: "Hvem är hon, jungfru lilla, som sysslar här ibland grafvarne?" "En fader- och moderlös, som af tacksamhet för vård och kärlek vattnat några blommor på sin fostermors graf", var det svar han fick. "Denna var min mor", sade då främlingen. "Er mor!" utropade med förvåning flickan. "Kanske är då detta Janne, som vi trodde längesedan vara död. Hvad han då blifvit stor och präktig; hvilken glädje om er mor nu lefvat! Huru ofta talte vi ej om er, som var hennes tankars käraste föremål, ända till dess hon dog i koleran!" —"Fortsätt" bad sjömannen, som i jungfruns anletsdrag igenkände den lilla snabbfotade flickan, som vid hans sista besök hos modren sprang ärender åt henne, hvarpå han erhöll bekräftelse, då Hanna omständligen berättade för honom hvad läsaren till en del redan känner, samt att gumman af erkänsla för Hannas tillgifvenhet, och i öfvertygelse att *Janne* var död, testamenterat henne sin lilla qvarlåtenskap. "Det har du väl förtjent", yttrade sjömannen, "och min tacksamhet dertill. Då jag glömde min mor, var du hennes tröst, och när jag tumlade om med lustiga kamrater i vilda dryckeslag, vakade du kanhända vid hennes sjuksäng, och hörde hennes sista suckar. Derföre (yttrade sjömannen, under det han förtroligt fattade flickans hand) emottag min tacksägelse, Hanna, för all den kärlek och välvilja du i lifstiden visat min mor, samt den omvårdnad, du nu jemväl skänkt åt hennes minne!"

Timmar förgingo och aftonrodnan sjönk i vester innan samtalet hann till slut. Den eljest så blygsamma flickan fann ej några betänkligheter vid att så sent dröja i främlingens sällskap; ty detta ställe var hennes välgörarinnas graf, och den främmande hennes fostermors son. Den mäktiga dragning, gemensamma minnen utöfva på själarne, hade förtroligt närmat dem till hvarandra.

Den förr så sorgsne sjömannen vandrade nu med ett gladare hjerta åt Klippan igen, ty han hade funnit ett föremål, omkring hvilket både det förflutnas minne och framtidens förhoppningar kunde samla sig; han fann sig ej mer så främmande på hembygdens strand, ty snart (så tänkte han vid sig sjelf) kan ju Hanna blifva min. Hanna var en af dessa vackra, lefnadsfriska och välbildade qvinnor, som man ofta finner ibland de svenska städernas ringare be-

* *Forts. och slut fr. N:o 7.*

folkning, och för hvilka mången vällustning af de så kallade bättre klasserne, tror sig saklöst kunna utkasta sina nät för att göra eröfringar. Äfven på den ungdomliga, blomstrande Hanna hade mången af våra moderna sprättar kastat lystna blickar och sökt att med henne få inleda samtal och underhandlingar; men alltid förgäfves, ty Hanna hade af sin fostermor ärft kärlek för gudsfruktan och dygd, och dessa bevarade henne i frestelsens stunder.

Genom det oftare återseendet af sin fostermoders son, och deras förnyade bekantskap, kände flickan snart sitt hjerta draget till honom, och då han i en förtrolig stund, med den en sjöman egna, oförställda öppenhet, förklarade henne sin kärlek, tvekade icke den fader- och moderlösa, att i den kraftfulle, bepröfvade sjömannen, välja en make, försvarare och vän.

* * *

En November-afton samlade sig myc-ket folk utanför ett hus i den så kallade Melins äng, ty der var bröllop, och man trängdes och knuffades om hvarandra för att få se det vackra brudparet, hvilket nu som alltid vid sådana tillfällen plägar utgöra föremålet för den nyfikna mängdens infall och reflexioner. Omsider visade sig brudparet, och på en gång afstannade sorlet, knuffningarne upphörde, och glåporden tystnade. Der stod bruden med myrtenkronan på de blonda lockarne, med oskuldens friska färg på sina blomstrande kinder och med den nätta brudklädningen i rika veck omkring det smidiga lifvet. Vid hennes sida syntes en manlig, hög och kraftfull gestalt, med djerfhet och mod tecknade i det öppna solbrända ansigtet. Det var brudgummen, och aldrig ännu, (så hviskades bland det utanför brudhuset samlade folket) hade en bättre sjöman funnits inom den svenska handelsflottan.

Ibland de många anspråkslösa boningar, som finnas i det granskap, hvarest ofvannämnde bröllop firades, befinner sig äfven ett litet trefligt hus, bestående af tvenne rum och kök. Allting, så inom som utom detsamma, vittnar om snygghet och ordning, ty *Hanna* har redan en tid varit husmoder derinne. Hennes man, den vidtbefarne, raske sjömannen, erhåller städse af sin fromma, tillgifna ledsagarinna genom lifvet, förkofran i de goda föresatser, som väcktes vid gudstjenstens afhörande i Batavia, och är nu en af de värdigaste matroser, som fatta ett roder, vinda ett ankare eller refva ett segel under den svenska *Bethelflaggan.*

Insändt.

Då det okynne hos åtskillige individer af här förlagde Kongl. Götha Artilleri-regemente börjat allt mera göra sig gällande, att, om aftnarne, å den såkallade "Nya vägen" utom Carls Ports tull, på flerfaldiga sätt öfverfalla och misshandla derstädes trafikerande fredliga fotgängare, anmodas bemälte Regementes respective Befäl, att härå fästa all den stränga uppmärksamhet, personliga säkerheten äger rätt att fordra; med tillägg, att, i händelse oskicket framdeles fortfar, nödgas man möta våld med våld, hvilket ej torde aflöpa utan vådliga följder för de öfverfallande. Ett otidigt klanderbegär äger ingen del i denna uppmaning, utan kunna Vederbörande om de öfverfallne och förfördelade personerne erhålla kännedom, vid anmälan i denna Tidnings-bureau.

Masthuggsboar.

B A L.

I händelse någon, som, vid Listornes kringbärande, antingen blifvit glömd eller haft förhinder att sig antekna, skulle vilja deltaga uti den till firande af CARLSDAGEN den 28:nde dennes, uti Bloms Arfvingars Local blifvande Bal, gifves tillfälle till påtekning å Listor å Herrar Alexander Barclay & Comp. eller Herr Grosshandlanden Silvanders Contoir. (53)

Tillkännagifvande.

Med Kongl. Maj:ts allernådigste tillstånd ärnar undertecknad Konstnär, känd genom flere tidningar, och från Stockholm nyligen hit ankommen, att, Måndagen d. 1:sta och Tisdagen d. 2:dre nästkommande Februari, uti Bloms salong, gifva en

O v a n l i g

PINETTISK PRODUKTION,

kallad *Trollparaplyen,* eller *Konungens befallning,* jemte andra experimenter uti Magnetism, Physik *à la Pinetti* och *à la Qujot, Optisk illusion* etc. med stora *apparater* af *silfver* och *engelsk metall.*

Undertecknad vill ej närmare beskrifva de stycken, som komma att föredragas, för att desto mer öfverraska en hög och aktningsvärd Publik, och nämner endast ett af de förnämsta konststyckena, neml. bemälte TROLL-PARAPLY, hvilket jag haft äran förevisa i närvaro af Kongl. Familjen och dessutom 42 gånger i Stockholm, med resp. Publikens odelade *bifall.*

Premier-biljetter à 32 sk.; Second 24 sk.; Barn betala på premier 24 sk., på Second 16 sk., allt banko. Biljetter finnas hela dagen på *Bloms Hôtel,* rummet Nr. 20, och vid ingången i Salongen. Biljetter gälla icke mer, än för den dagen de äro köpte. Början sker kl. 7 eftermiddagen.

N.B. *Tisdagen förevisas nya Konststycken.*

A. v. Olivo,
från Venedig.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 11 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 11. Onsdagen den 27 Januari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Nyheter härifrån hafva vi inga att förtälja. Från andra orter deremot, torde vi kunna meddela en eller annan sådan, hvilken icke saknar intresse, åtminstone såsom ett *"on-dit."* — Så t. ex. kunna vi såsom ett sådant anföra, att på intet ställe i Sverige hafva de olika politiska partierne mellan sig uppdragit så skarpa gränslinier, som i den lärda staden Upsala, der de hardt nära lära betrakta hvarandra såsom fiender. Synnerligast skall detta vara förhållandet de akademiske fäderne emellan. — Från Stockholm skrifves att man glunkar om, det riksdagen nog torde komma att räcka till midsommar, ja kanske tillochmed ända till skördemånaden. — Om en duell mellan tvenne Utskottsledamöter lärer fråga verkligen hafva varit väckt, ehuru saken sedermera blifvit bilagd. Om resultaterne af Riksrättens förhandlingar gissas åtskilligt, och få se, huru det kommer att gå med Herrar *Grip* och *Skogman*. Denne senare är emellertid alltid *in salvo* i sin presidentstol i Kommersekollegium. — Biskop *Heurlin* lärer *utom* rådsbordet vara en af de mest inflytelserika politiska notabiliteter, hvarföre man också lärer vara betänkt på att utnämna honom till Kgl. Öfverhofpredikant och således till Præses i Hofkonsistoriet — en plats, som under framlidne Erkebiskop Wallins tid var förenad med presidii-platsen i Stockholms stads konsistorium. — Pastor i Jacob, D:r *Pettersson*, lärer vara trött af hufvudstadens buller och derföre söka lugnet i Fellingsbro regala pastorat. *Thomander* vet nog, att det finnes en biskopsstol i Saxos gamla stad, och blir den en gång, under hans lifstid, ledig, så komma nog inga bannbullor mot Nykterhetsifrarne att utgå från det Domkapitlet. — Biskop *Tegnér* är mycket bättre, hardt nära återställd; bref från honom till hemmet vittna derom. Detta gläder mer än *ett* hjerta, som glömmer politikern och endast minnes Skalden, Axels och Frithiofs frejdade sångare. — En af våra riksdagsmän, Herr Kommerserådet Wijk, lär hafva haft några obehagligheter med sin värd; men man förmodar, att de i godo och till ömsesidig belåtenhet blifvit bilagde. — Enligt bref från Uddevalla lärer derstädes vara öppnad en subskription för den redlige *Hans Jansson*, och som med mycken värma och välvilja lärer omfattas. Det hedrar det lilla samhället, och blir alltid en brinnande svafvel-lapp, kastad på flustret till den svenska Bikupan.

— Tillställaren af det i Stockholmstidningarne omtalade prägtiga slädpartiet var en ung Grefve *Brahe*, Ryttmästare vid Lifgardet till häst. Det skall i glans hafva öfverträffat nästan allt, hvad man i den vägen haft tillfälle att se i Sveriges hufvudstad, och varit bevistadt af allt hvad "hofsalongerna äga förnämast och mest myskeradt." — En och annan individs oförgripeliga tankar om de senast skedde vigtiga utnämningarne skola vi i nästa nummer meddela, då äfven ett prof på *Svenska Biets ärlighet* torde, om utrymmet så medgifver, komma att anföras.

— Godhetsfullt meddelade underrättelser från Marstrand gifva vid handen, att Briggen Harriet, Kapten *Berg*, på resa från Rio-Janeiro till Götheborg, med last af kaffe och hudar, dit inkommit d. 25:te dennes. Skeppet Götheborg, Kapten *Natt och Dag*, från Terra-Vecchia till Götheborg, med saltlast, har ankrat på Sälöfjorden, efter att i Nordsjön hafva haft att kämpa med svåra stormar och förlorat storbåten. En skonert från Strömstad, med last af sill från Norrige till Götheborg, seglade samma dag förbi Marstrand och signalerade efter lots utanför Winga, men då troligen isen hindrat lotsarne att komma ut, måste skonerten länsa ner åt Helsingör. Den 26:te syntes fyra fartyg strax utanför Pater-noster-skären; men vinden var då så skral, att de ej kunde inlöpa. — Till Marstrand, Klädesholmarne och Sälöfjord är öppet vatten; men för öfrigt ligger isen utmed hela kusten.

— Bref från Lysekihl förmäla, att ett koffbyggdt fartyg, efter allt utseende en Holländare, derstädes i tvenne dagar varit synligt och signalerat efter lots. Drifisen hade dock så hopat sig, att det var omöjligt att ur hamnen komma det till hjelp. Genom signalering på höjderna deromkring har man dock sökt vägleda det till Gullmarsfjorden. Senast var fartyget synligt i Söndags, på morgonen, då det tycktes styra åt Kornö till. I Måndags afsändes båt med manskap för att om möjligt komma bemälte fartyg, som är djupt lastadt, till undsättning.

— Utländska posten är ännu kl. 12, då tidningen måste tagas i pressen, ej ankommen, hvarföre vi för dagen äro i saknad af alla utrikes nyheter. Orsaken till postens dröjsmål är utan tvifvel det yrväder, som ända sedan kl. 3 på morgonen fortfarit och ännu fortfar att rasa.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

FAHLUN.

Antalet af de i Gefleborgs län varande nykterhetsföreningar uppgår till 31, af hvilka 8 blifvit stiftade af allmogen.

— En Rättvikskarl, som på åtskilliga tider med sax fångat 6 björnar, fick häromdagen vid Myckelmyran två vargar i en sax — nej en varg i två saxar.

— För Fahlu auktionsverks räkning har dess föreståndare lagsökt en Aspebodabonde för — *tolf skillingar* riksgäld. Lagsöknings- och utmätningskostnaderne gingo till omkring *10 riksdaler* samma mynt. Se der vinsten af att processa!

— Oaktadt kölden här i länet stundom uppgått ända till 20 grader, äro dock de fleste sjöar och mossar ofarbara, till stor förlust och skada för den fattigare delen af allmogen.

WESTERÅS.

En torparehustru på Frövi egor i Skultuna socken hade en dag i innev. månad lagt sitt 3 veckor gamla barn i en korg, och ställt denna i spiseln, på det att barnet skulle hålla sig varmt, under det hon en kort stund sysslade i ladugården. Oaktadt modrens försigtighet att ställa korgen ett godt stycke från elden, lärer dock en gnista hafva sprakat upp i sängkläderne, som fattat eld, hvarigenom barnet blef så illa brändt, att det följande dagen afled.

UPSALA.

Hofmarskalken Friherre *August Liljencrantz* har till Näs församling i erkestiftet förärat 2000 R:dr R:gs, till förbättrad skolinrättning inom densamma.

NYKÖPING.

Vådeld utbrast härstädes, natten till d. 22:dre dennes, i garfvaren Örnbergs hus, hvilket i grund nedbrann. Genom kloka anordningar och ihärdigt arbete, som dock betydligen försvårades af den stränga kölden, lyckades det likväl, icke blott att hindra eldens spridande till de angränsande byggnaderne, utan äfven att rädda ett på sjelfva den afbrunna tomten beläget mindre boningshus.

— En arbetskarl föll häromdagen hufvudstupa i den genom staden flytande strömmen, af hvilken han fördes under damluckorna och utföre det omkring tre famnar höga fallet. Detta oaktadt hade han dock den besinning, att, då han ändtligen fick hufvudet öfver vattnet, börja simma åt land, der han sedan, stående i vattnet till medjan, höll sig qvar, tills hjelp hann ankomma. Endast ett par obetydliga kontusioner lära vara den synliga följden af denna halsbrytande färd.

JÖNKÖPING.

Stadens tidning omförmäler flere olyckshändelser, som nyligen timat inom länet. En Westgöthehandlande har på Dumme mosse blifvit af tvenne okände manspersoner öfverfallen och ihjälslagen, hvarvid mördarne tillgripit circa 980 R:dr R:gs kontanta penningar, utom flere andra saker. På våldsverkarne, hvilka man förmodar hafva begifvit sig in till staden, har ingen spaning kunnat erhållas.

— I Nye socken har ett minderårigt gossebarn fallit i en kittel med sjudande vatten och i följd deraf aflidit. — En bonde i Bredaryds, och en mjölnare i Eksjö socken hafva blifvit krossade till döds, den förre af en på honom nedfallen qvarnsten, och den senare derigenom, att han medelst kläderna blifvit indragen mellan graf- och val-hjulen i ett qvarnverk. — Drunknat på svaga isar hafva 6 personer, nemligen 3 i Almesåkra, 2 i Korsberga och 1 i Adelöfs socknar. En skräddardräng har funnits död ute på marken i Wallsjö och en 14:årig gosse i Bälaryds socken, hvarjemte en garfvaregesäll i Elgebo af Östbo härad dött af sjelfförvållad arsenikförgiftning.

— Under den stränga kölden, som för ett par dagar sedan uppgick till 21 grader, har Wettern lagt sig och blir troligtvis, om ej ett nytt starkt snöfall skulle inträffa, snart farbar i alla rigtningar.

WEXIÖ.

En bondhustru i Ljunga socken har under gåendet på svag is drunknat i Wittsjön. — En mangårdsbyggnad, tillhörig Bonden Lars Jonsson i Karshult af Hinneryds socken, har uppbrunnit genom vådeld. — Under loppet af sistförflutne år hafva å härvarande kronohäkte varit förvarade ett sammanräknadt antal af 654 fångar, för hvilka underhålls-kostnaden uppgått till 2,982 R:dr 8 sk. 8 r:st banko.

CARLSKRONA.

Najaden förmäler, att en Herr *Leja*, som idkar handel med glasögon och dylikt, nyligen varit härstädes och purrat folk. Så t. ex. har en, i de glasögon Leja reparerat, i stället för lorgnetteglas erhållit en bit grönt fönsterglas o. s. v., hvadan Najaden förmodar, att den store optikern och "spelmannen", då han lemnat glasögon åt andra, glömt att påsätta sina egna och icke rigtigt betraktat de varor, som han afyttrat. Det synes dock som om emottagarne äfven varit bra svagsynta, då de icke ens kunna skilja mellan färgerna på glaset. "Den, som icke ser upp med ögonen, måste se upp med pungen", säger ett gammalt ordspråk, hvilket äfven torde få gälla hos de goda Carlskronaboarne, när de låta någon industririddare åt sig insätta själens dubbelfönster.

KALMAR.

Landshöfding *Nerman* har ånyo rest upp till hufvudstaden. — Fyra personer, en bonde, en piga, en dräng och en gosse, hafva vådligen omkommit i saltsjövikar inom Loftahammars och Tryserums socknar i Tjust.

— Såsom belöning för befrämjad vaccination hafva fem personer inom detta län erhållit hvardera en silfvermedalj.

— Skarlakansfeber är temligen gängse här i staden, liksom Influenza i Wimmerby och trakten deromkring.

MALMÖ.

Vintern fortfar med ombytlig köld; men utsigterne för den förmodade iskommunikationen med nabolandet äro i alla fall klena. Kölden har dock härstädes uppgått till 17 grader.

HELSINGBORG.

Ett starkt töväder har "tillsvidare" satt P för alla slädpartier både med och utan "klingande spel." — Sundet är fullt af drifis; väderleken föränderlig, och modden på våra gator mycket besvärlig.

BORÅS.

Här hafva vi nu 24 graders köld, och ett det ypperligaste slädföre. — Vid passlösen den 11:te dennes utfärdades pass till ej mindre än 372 Gårdfarihandlande. — Under de få dagar, Landskansliet vistades härstädes, inkommo till detsamma 283 lagsökningar, hvilket bäst af allt utvisar länets financiella välmåga. — En torpare har vid isning af ett vattenhjul kommit under detsamma och blifvit krossad till döds. — Ett backstuguhjon har af köld i öfverlastadt tillstånd ljutit döden.

MARIESTAD.

Violinisten Herr *Lundholm* väntas hit för att fägna oss med en konsert — ett nöje, som numera härstädes är ganska sällsynt. Herr *Wallin* med sällskap står just nu i begrepp att resa härifrån till Skara, der han före lästerminens början ämnar gifva några representationer.

Statistik.

Af Kommersekollegii till Regeringen nu afgifna berättelse om Fabrikernes och Manufakturernes ställning i Riket år 1839, inhemtas: att fabriks- och manufaktur-verkstädernes antal vid nämnde

års slut utgjorde 2,097, vid hvilka begagnades 14,861 arbetare, eller 7 verkstäder mindre än vid 1838 års slut; men deremot 650 arbetare mer, hvarjemte antalet af väfstolar öfverstiger de för sistnämnde år med 190. Vid 114 Klädesfabriker, med 605 väfstolar och 3,642 arbetare, uppgick tillverkningsvärdet till B:ko R:dr 4,045,989; vid 44 Bomulls- och Linneväfnadsfabriker till 465,580 Rdr; vid 9 Mekaniska Bomulls-spinnerier spunnos 1,138,797 skålp. diverse sorter bomullsgarn, eller 168,787 skålp. mer än 1838; vid 10 st. Segel- och Tältduksfabriker uppgick tillverkningsvärdet till 250,912 Rdr; vid 16 Sidenfabriker till 494,431 Rdr; vid 11 Bandfabriker till 45,194 Rdr; vid 9 Kattunstryckerier till 76,094 Rdr; vid 317 Färgerier till 437,524 Rdr; vid 25 Sockerraffineringsverk till 2,625,763 Rdr; vid 81 Tobaks- och Snusfabriker till 1,003,036 Rdr; vid 258 Läderfabriker till 528,728 Rdr; vid 5 Saffiansfabriker bereddes endast 5,752 skinn, eller 3,316 mindre än år 1838; vid 13 Glasbruk uppgick tillverkningsvärdet till 354,600 Rdr; vid 87 Pappersbruk till 803,494 Rdr; vid 48 Oljeslagerier till 138,905 Rdr; vid 2:ne Postlins-fabriker till 176,292 Rdr; vid 17 Såpsjuderier till 114,054 Rdr; samt vid 19 Mekaniska Fabriker till 120,342 Rdr, hvarförutan vid Motala mekaniska verkstad, hvilken icke, såsom fabriker i allmänhet, lyder under Hallrätt, eller står under Kollegii inseende, mekanisk redskap år 1839 blifvit, enligt lemnad uppgift, åstadkommen, till ett värde af 187,307 Rdr. Vid Herr D. Carnegies Porterbryggeri i Götheborg tillverkades under nämnde år porter, till ett värde af 175,437 Rdr. De år 1839 i riket åstadkomna Fabriks- och Manufakturtillverkningars sammantagna värde utgjorde således 13,597,809 Rdr, och då derifrån afdrages värdet å de år 1838 tillverkade fabrikater, utgörande 13,090,089 Rdr, uppkommer en summa af 507,720 R:dr, hvarmed produktionsvärdet år 1839 öfverstiger det, hvartill 1838 års tillverkningar blifvit uppskattade. Hvad husslöjderna angår, hade i rikets samtliga län blifvit tillverkade 7,585,888 alnar väfnader.

Korrespondens.

*Bi-saker.**

Biets svar på vår tillfrågan, hvarföre det ej bedt nationen akta sina penningar och besinna att summorna på Riksstaten vuxit sedan 1810 från 3,434,276 R:dr till 9,698,100 R:dr, är visserligen temligen långt; men hvad det bevisar i sjelfva saken skola vi straxt utvisa. Svaret är af följande lydelse:

"1:o Emedan de "fria" tidningarne redan före Biets tillvaro, så kraftigt "bedt" nationen derom, att resultatet i den nya statsregleringen torde komma att visa sig på ett för både Phoenix och annat högsint folk, ganska oväntadt sätt, Biets bön förutan; 2:do Emedan Biet icke vågar tro nationen vara lika inskränkt som Hr Phoenix, så att den ej skulle skilja mellan 1 r:dr efter 70 sk. kurs och 1 r:dr efter 128 sk. kurs, ej begripa, att icke pappers-riksdalern sjelf, utan dess förhållande till silfver-riksdalern, afgör skattens höjd; 3:o Emedan Biet fruktar, att det inför nationen skulle synas lika löjligt som nu Phoenix, om det antoge dennes enfaldiga skatteberäkningsgrund, enär hela Sverige numera vet, att skatterne *i verkligheten* sedan 1810, nedgått från 17,419,498 r:dr till 10,955,070 r:dr efter 128 sk. kurs räknade, således till nära 6 millioner, under det vår belägenhet i *politiskt* hänseende blifvit förbättrad genom föreningen med Norrige, i *administrativt* genom sträng noggranhet i de förvaltande verkens redovisning, i *industriellt* genom industriens utveckling till nära dubbel produktion.

Härvid vilja vi erinra Biet, 1:o, att det, som är så sjelfständigt i alla sina "ord och gerningar", bör handla alldeles oberoende af de fria tidningarne; 2:o att då de der stora olyckorna, som Biet tror komma att drabba staten, i följd af de minskade anslagen åt gardesregementerna och ministerstaten, samt den åt Hr v. Hartmansdorff etc. vägrade pensionen, verkligen inträffa, skola vi med rigtig enthusiasm loforda Biets djupa blick in i Statens framtid; intilldess far Biet dock ursäkta, att vi anse dess resonnement såsom något *"inskränkt"*; samt 3:o att det är ganska bra att tillskrifva kursen skatternas progressiva stegring, men att detta argument både litet försigtigare och slugare bör användas; ty det inflytande, som kursen kan utöfva på penningetransaktioner, som ske inom rikets gränsor, måste vara ganska litet, hvilket hvar och en lär kunna begripa om han aldrig så litet tänker på saken; men om vi äfven i likhet med Biet skulle tillerkänna kursen detta inflytande och medgifva kursen 1810 var 70 sk. och nu är 128 sk. så skulle ju detta förhållande ej kunna fördubbla ziffertalet på Riksstaten (ty då skulle kursen nu vara 140) långt mindre tredubbla det. Då dock nu förhållandet lärer vara, att kursen redan mot slutet af 1810 var 92 sk. och en tid under 1811 var t. o. m. 136 sk. samt sedan sistnämnde år med några få undantag hållit sig omkring 128, så synes det ej vara värdt för Biet att skjuta skulden på den fattiga kursen, som är ganska oskyldig, så väl till Biets beräkning, som till skatternas betydlighet. Att *"hela Sverige"* vet, att skatterna sedan 1810 minskats med 7 millioner, förstå vi ej, huru Biet kan påstå. Vi hafva deremot sett folkets *valde* ombud vid innevarande Riksmöte påstå något helt annat, och här nere i landsorterna är man så "enfaldig", att man sätter mer tro till deras ord, än till hela Bikupan. Biets *hela Sverige* torde kanske slutligen reducera sig till de respektive och "högsinte" Redaktionerne af *Svenska* Biet, *Svenska* Minerva, Granskaren, Carlstads Tidningar, Wenersborgs Tidning, några af våra Biskopar, några Biskopskandidater, några f. d. Ledamöter af konseljen, några Gardeslöjtnanter samt en och annan nybakad Kammarjunkare, och i så fall har Biet obestridligt rätten på sin sida och vi måste concedera. Om de förbättringar, Biet vidare i sitt afgifna svar skrytsamt ordar, vilja vi endast nämna, att, som Biet glömt exempel till bestyrkande af sina påståenden härutinnan, vilja vi bifoga dessa, och kan för vår politiska förkofran den i våra annaler så högst celebra skeppshandeln tjena såsom sådant; för vår administrativa: tullbalansen, och för vår industriella: den "tilltagande välmågan."

Orsaken, hvarföre Biet, som så nitälskar för hushållning och sparsamhet, ej vill fästa nationens uppmärksamhet på ministerkassans skuld, är, påstår Biet, emedan sådant hade varit att "gå Kongl. Maj:ts höga rätt i förväg." Nu fråga vi ej Biet (ty till det lärer ej vara värdt att ställa en sådan fråga) utan våra läsare, huruvida ej nämnde skuld är rakt stridande mot de föreskrifter, som meddelas i 76 § Regeringsformen, och om det ej tillhör en publicist, som vill grundlagens efterlefnad, och hvars pligt det är, att, så vidt han förmår, bevaka folkets i denna grundlag tillerkända rättigheter, att göra nationen uppmärksam på hvarje inkräktning på vår konstitutions område? Hvad det vill säga att genom anmärkningar öfver lagstridiga åtgärder gå "Kongl. Maj:ts höga rätt i förväg" förstå vi ej; men uttrycket torde vara en af de der dunkla fraserna, som Biet i sin argumentation brukar, då det

* *Forts. fr. N:o 9.*

är totalt renons på skäl eller också icke kan förmå sig att vilja antaga några sådana.

På vår till Biet ställda fråga, hvarföre det skulle sätta sig emot alla, äfven de minsta, förbättringar i vårt kaotiska lagskick, då det dock påstår sig vilja ej mindre ett nationelt, än rationelt lagväsende svarar Biet:

"När Phoenix kan visa, att Biet talat emot *alla*, äfven *de minsta* förändringar i vårt lagskick, så kan det vara tids nog att besvara frågan. Till dess må det vara tillräckligt att anmärka, att Biet aldrig talat emot andra lagförändringar, än sådana, som äro *onationella*, och som skulle leda till för talrika samhällsklasser vådliga följder."

Man finner af detta svar, att Biet vill vända striden från sak till ord, eller, som man säger, rida på ord, ty Biet hade lätt kunnat, i fall det velat, inse att ordet *alla* här ej får tagas i vidsträcktaste bemärkelse, utan att vi dermed velat säga alla, om hvilka Biet yttrat sig. Att man icke kan tala mot en sak, om hvilken man ej yttrar sig, torde Biet böra veta; att deremot vårt uttryck var mindre försigtigt valdt, medgifva vi gerna; men då vi begagnade det, kände vi ej Biets redaktion från den sida, vi nu lärt känna densamma. Saken är likväl, att Biet i dess program sagt sig vilja reformer i lagväsendet, under det Biet aldrig, oss veterligen, talat för några sådane; men ofta emot dem. Ordet onationelt använder Biet ofta på de saker, som det vill motarbeta, utan att närmare förklara hvad det dermed menar. Enligt vårt begrepp om detta ords sanna betydelse är och förblifver Biet mera onationelt än t. ex. en Richert. Vi veta att vi härutinnan resonera "enfaldigt", men bedja Biet hafva öfverseende med vår *"inskränkthet."* Vi hafva sett att lagstiftare och lagförbättrare just sökt tillegna sig främmande nationers mera utbildade rättsförhållanden. Biet vill väl höra till de historiske och torde således ej behöfva upplysas derom, att Solon genomreste den gamla verldens bildade länder för att taga kännedom om deras lagar, innan han uppstod som lagstiftare för Athén, och att Romarne afskickade Decemvirer till Grekland för att genom dem få det Grekiska lagväsendet till sig öfverflyttadt. och dock lärer ingen, om ej tilläfventyrs Sv. Biet, kunna påstå, att Athens och Roms lagar voro onationella. Måtte åtminstone Biet, då det *"balsamerar sina lik"*, ej försöka inbilla folk att de äro lefvande menniskor.

Då vi, af förekomne anledningar, funno oss befogade fråga Biet, hvarföre det, som, enligt sin försäkran, ifrar så mycket för rättvisa vid befordringar, ej anmärkt någon enda af de många orättvisa befordringar, som på *sednare tider* så godt som tillhört ordningen för dagen, svarar det:

"Då Phoenix uppgifvit att "orättvisa befordringar på sednare tider tillhört så godt som *ordningen* för *dagen*", så bör det ej kunna vara honom svårt att framlägga en lista på de "orättvisa" befordringar, som t. ex. sistförflutna året dagligen skett. Då blir det tid att yttra sig, i hvad mån Phoenix kan hafva fog för sitt omdöme eller icke. Vi hoppas att Phoenix med glädje skall omfatta detta tillfälle att visa, huru han följer ärendena."

Vi vilja bedja Bivisen erinra sig, 1:mo att "sednare tider" ej är detsamma som sistförflutna år, och 2:do att sistförflutne år varit hvad man kallar ett brytningsår, och att i följd deraf, som vi hoppas, stafven öfver det gamla befordringssystemet genom 1840 års Ständer, dem Biet ingalunda synes älska, blifvit, om icke brutten, dock knäckt. Emellertid saknar icke heller detta år anledning till anmärkningar, rörande de under loppet af detsamma skedda befordringar. Vi vilja blott exempelvis nämna Hr Gyllenhaals till Generaltulldirektör och Hr Nermans till Landshöfding: den förra är ställd under Riksrätt och den sednare tro vi sakna nationens förtroende. Att Grefve Posse erhöll det högsta juridiska embete i staten innan det bekanta tullbalansmålet, hvari Hr Grefven sjelf är part, var utageradt, anse vi äfven mindre rättsenligt. Vi veta dock ej att Biet vid dessa utnämningar gjort några anmärkningar. Det torde för öfrigt tillåtas oss att fråga våra läsare — ej Sv. Biet, ty för det är hvitt svart, och svart hvitt, så har ödet en gång för alla beslutit — om det är rättvist, att tjenster inom Tull- och Postverken oftast bortgifvas åt militärer, under det män, som i dessa verk tillbragt den mest verksamma delen af sin lefnad, förbigås; att domsagor bortgifvas åt Borgmästare, som vid Riksdagarne varit medgörlige, då deremot män, som i de inom en domsaga förekommande göromål haft mångårig praktik och vitsordad skicklighet, fått stå tillbaka; att personer sättas till Landshöfdingar, som aldrig egnat sig åt den civila tjenstebanan m. m. d. Vi tycka oss rigtigt i andanom se, huru Sv. Biet kommer att göra sina skarpa anmärkningar, i fall, efter Riksdagens slut, en och annan af de många domsagor, som nu lära stå lediga, skulle gifvas åt någon mindre förtjent men ganska beskedlig af våra Borgmästare inom Representationen. Kära Bi! förifra dig ej *då* bara, utan erinra Dig H.H. Erkebiskopens ord till Bondeståndet: iakttag "sans och måtta!"

(Fortsättning följer.)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 12 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 12. **Lördagen den 30 Januari** **1841.**

Afsked,

beviljadt, under den 21:ste sistlidne December, Generalbefälhafvaren i tredje militärdistriktet, kommendören med stora korset af K. S. O., Casimir Reuterskjöld, med pension och tillstånd att fortfarande bära Generallöjtnantsuniform.

Förordnad,

under den 11:te i denna månad, till Befälhafvare i tredje militärdistriktet: Generalmajoren, Kommendören med stora korset af K. S. O., m. m. Friherre D. H. Stjernerona.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Carlsdagen firades härstädes med en subskriberad och å Bloms större sal anställd bal, hvilken säges hafva varit ganska talrikt freqventerad. Då vi icke bevistade den, kunna vi ej närmare redogöra för de underdåniga skålar, hvilka derstädes proponerades och druckos; men som ritualen vid dylika tillfällen merändels plägar vara densamme, anse vi ingenting af synnerligt intresse derigenom vara förloradt. — I ett annat litet sällskap tömdes äfven till dagens ära en skål, af följande slutlydelse: "Måtte de för sin menniskokärlek och välgörenhet allmänt bekante och högaktade Götheborgsboarne, då de härnäst fira någon kunglig namns- eller födelsedag, göra det på ett sätt, som lemnar efter sig en varaktigare tillfredsställelse, än ögonblickets korta nöje: måtte de fira den genom ett frivilligt sammanskott till inrättande af ett NATT-HERBERGE för de många olycklige, som nu, utan hus och hem, stelnade af köld och försmäktande af hunger, nattetid kringirra på våra aflägsna gator, eller söka en usel tillflykt i någon förfallen kasematt, under en omstjelpt båt, eller, i lyckligaste fall, i en mörk portgång!" — I denna önskan instämma vi af allt hjerta och våga äfven hoppas, att en gång med uppriktigaste och renaste glädje få omtala densamma såsom realiserad.

— Vi taga oss friheten fästa våra läsares uppmärksamhet på ett af Hr *A. v. Olivo,* i dagens tidning infördt tilikännagifvande, att hvem, som det åstundar, får om Måndag, från kl. 10 till 12 f. m., gratis bese hans sällsynta och dyrbara samling af mekaniska konstapparater, hvilka till ett antal af 200 finnas uppställde i Bloms salong. Utom dessa lärer Hr *v. Olivo* hafva ännu 600 dylika pjeser, hvilka den inskränkta lokalen ej medgifver att till åskådande uppställa. Sedan Herr *Kaufmanns* härvaro hafva vi icke träffat någon resande konstnär, som i sitt umgänge förenat så mycken humanitet, delikatess och takt som Hr *Olivo.* Detta bör för vår stads resp. innevånare vara ett skäl mer, att redan på förhand få göra den intressante främlingens bekantskap.

— En större eldsvåda lärer, enligt härstädes cirkulerande rykten, natten till sistlidne Onsdag hafva öfvergått staden Falkenberg. Elden skall hafva utbrustit på Apotheket. Antalet af de hus, som nedbrunnit, uppgifves olika, men de mest sammanstämmande berättelserna förmäla 15 gårdar.

STOCKHOLM.

Riksrätten hade d. 25:te dennes å nyo session, hvarvid dels protokollet för näst-föregående sammanträde justerats, dels Svaranderne lära erhållit del, hvar för sig, af de emot dem framställda anmärkningspunkter, med utsättande af *tvenne* månaders tid till svaromåls afgifvande.

— En tablå, upprättad öfver Bankens ställning vid 1840 års slut, åtföljde N:o 19 af *Sveriges Stats-tidning.* Den upptager förhållandet mellan dess metalliska kassa å ena och utelöpande sedlar och depositionsskuld å andra sidan. Vi meddela ur densamma, enligt nyssbemälte tidning, följande korta hufvudresultat:

Hela bankens tillgång i klingande mynt, när dukatsumman inberäknas i silfver-tillgången, utgjorde vid 1840 års slut: 6,832,066 R:dr silfver, hvilka motsvara 18,218,844 R:dr i bankosedlar, eller nära fyra sjundedelar af hela den såsom sedelstock beräknade summan.

— Kongl. Bibliotheket har, med H. M. Konungens i Näder lemnade samtycke, af arfvingarne efter framl. Kongl. Bibliothekarien Gjörvells jemväl aflidna dotter, Enkefru Lindahl, mot en summa af 1000 R:dr B:ko inköpt en porträttsamling, bestående, enligt upprättad förteckning, af 10,483 st., alla på regalpapper uppklistrade och med biografier försedde, äfvensom en samling handskrifter i Svenska Historien samt bref till Gjörvell i historiska och litterära ämnen från in- och utländska lärde, eller eljest märkvärdige personer, under sednare hälften af sistförflutna sekel.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UMEÅ.

Äfven härstädes har ett boktryckeri blifvit inrättadt, hvilket dock, åtminstone ännu, icke lärer hafva rönt hvarken uppmuntran eller uppmärksamhet.

SUNDSVALL.

Boktryckaren Herr Landin i Gefle har härstädes anlagt ett nytt boktryckeri, från hvilket en tidning, kallad *"Alfvar och Skämt",* börjat utgifvas.

— Trettondedag Jul stod en flicka från Ensillre by brud uti Borgsjö kyrka. Ehuru kölden var öfver 30 grader, förfrös hon ingenting mera än öronen, hvilket är ett nytt bevis på, huru varm och värmande kärleken är.

GEFLE.

Vår vanligtvis dåliga vintermarknad har i dag, d. 21:ste Januari, tagit sin begynnelse. Vi hafva härstädes länge haft ett ihållande yrväder, som gjort vägarne nästan ofarbara, och nu har dertill kommit en 25 graders köld, för hvilken man har all respekt att vistas ute, synnerligast om morgnarne. Vi komma således efter allt utseende att göra ännu sämre marknad i år, än de förra åren.

UPSALA.

Från länets norra trakter förmäles nu, enligt Correspondenten, att rågbrodden, efter skedd undersökning, befunnits hafva tillräcklig käle. Mossarne deremot äro ej farbara för malmlass. — Till Gysinge och Söderfors bruk är malmforslingen börjad, men de andra bruken hafva ej fått fram en enda sten. Kolforslingen deremot är vid de fleste bruken slutad. — En stor del Tjerpsboar har, af brist på annan förtjenst, och för att kunna afbörda sig sina dryga utskylder, rest upp till Helsingland efter lin och andra foror för Upsala Disting och Stockholm. — Vinterfisket i saltsjön, både med not och krok, är högst klent. — Helsotillståndet har varit vacklande och är det ännu, synnerligast hos barn, som besväras af en häftig bröstsjuka, hvilken dock hitintills icke varit dödande.

NORRKÖPING.

Pålsmässomarknaden härstädes d. 21:ste dennes var talrikt besökt, och priserne i allmänhet höga, synnerligast å viktualievaror. — Kölden varierar mellan 20 och 25 grader. — I förra veckan har en okänd karl funnits ihjälfrusen ett stycke utom staden, och under marknaden hafva många personer förkylt näsa, öron och andra lemmar.

LINKÖPING.

Sistlidne 21:ste Januari, H. K. H. Hertig Oscar Fredrics af Östergöthland födelsedag, åto, säger *Östg. Corresp.*, alla de, som hade något att äta, efter gammal god Svensk vana middag härstädes. Bland dessa middagar, dem ingen räkna kunde, utmärkte sig synnerligast och särskildt Landssekreteraren m. m. Hr Nordströms, der ett stort antal af stadens och ortens innevånare grundligen tömde en skål för den unge Arfprinsens framtid och lycka. Den präktiga, nästan furstliga, middagen visade Herr Landssekreterarens smak och kallelse att representera.

KALMAR.

Här, som annorstädes, hafva vi en ovanligt sträng köld, hvilken stundom uppgår ända till 23 grader. Till följe häraf är också kommunikationen mellan Öland och fasta landet synnerligen liflig. — En dräng, vid namn Lars Petter Nilsson, har af Kongl. Götha Hofrätt blifvit dömd till döden för mord, begånget å en annan dräng, Anders Nilsson från Sörevik. Petter Nilssons föräldrar, som äfven varit tilltalade för delaktighet i samma brott, hafva blifvit ställda under framtiden.

WIMMERBY.

Från denna stad skrifves under d. 21 dennes, att kölden derstädes då uppgick till 30 grader.

CARLSHAMN.

På Herr Borgmästare *Tausons* uppmaning, har man härstädes beslutat att fira H. M. Konungens födelsedag, icke med spel och dans, utan med ett frivilligt sammanskott till de mest behöfvande arbetarne å Strömma f. d. bomullsspinneri.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Underrättelserna från Paris sträcka sig ej längre, än till den 16.de dennes. Frågan om denna hufvudstads befästande ansågs då icke på långt när vara afgjord, emedan ett mäktigt parti, med Herr *de Lamartine* i spetsen, opponerat sig mot utförandet af bemälte befästningsprojekt. Till och med inom sjelfva ministèren lära meningarne, rörande detsamma, vara mycket delade. Konungen, hvars favoritidée verkställandet af nyssbemälte projekt är, har på allt sätt sökt öfvertala Herr *Lamartine* att i denna fråga biträda Regeringens åsigter; men förgäfves. Herr *Lamartine* lärer uttryckligen och i ganska varma ordalag hafva förklarat att ingen mensklig makt skulle kunna förmå honom, att i detta fall handla mot sin öfvertygelse, och att han beklagade Regeringen, som, hvad denna sak beträffade, råkat på en så origtig väg.

ENGLAND.

Underrättelser från Toulon gifva vid handen, att ett engelskt linieskepp, Bellerophon, och en dito fregatt, under de sista stormarne förolyckats på syriska kusten. Såsom bekant är, var det nyssnämnde linieskepp, som öfverförde Napoleon till S:t Helena.

IRLAND.

Den store "Agitatorn" *O'Conell* gör ånyo en Eriksgata genom sitt fädernesland, uppmanar sina landsmän till ståndaktighet och enighet, och ger dem hopp om att innan kort kunna afskudda sig de engelska aristokraternes tryckande ok. Hans tal till folket äro, nu som alltid, hänförande, fulla af lif och eld; men bittra, mördande för det parti, som han bekämpar. Ty värr tillåter oss det inskränkta utrymmet icke att reproducera något af dem, så gerna vi ock skulle vilja gifva våra läsare prof på denne utomordentlige folkledares vältalighet.

SCHWEITZ.

Upproret i Kantonerne Soluthurn och Aargau har blifvit, åtminstone för ögonblicket, dämpadt. Hufvudsätet för detsamma lärer hafva varit Klostret Muri, beläget i sistnämnde Kanton, der det d. 11:te dennes kom till en träffning mellan insurgenterne och Regeringstrupparne, i hvilken de förre med betydlig förlust blefvo slagne på flykten. Klostret Mariastein i Solothurn och S:t Urban i Luzern uppgifvas äfven såsom stamhåll för de missnöjde, hvilkas antal lärer hafva varit vida större, än man någonsin kunnat förmoda. Hela konspirationen tillskrifves Jesuiternes och munkarnes kabaler, hvadan alla kloster i Schweitz blifvit af Regeringen upphäfne — en åtgärd, hvilken, huru nyttig och rättvis den än är, utan tvifvel kommer att gifva anledning till mycken och långvarig oenighet mellan den protestantiska och katholska befolkningen i detta alpland.

ORIENTEN.

Mehemed Ali är ännu långt ifrån att hafva erhållit Portens stadfästelse på Egypten såsom ärftlig besittning, oaktadt de fyra stora Makterne, och i synnerhet England, i detta fall lägga sig mycket ut för honom. Väl vågar icke Sultan att gifva dem något bestämdt afslag, utan följer endast Mehemeds eget exempel, att, så länge som någonsin möjligt, draga ut på tiden; men af Portens alla mått och steg är omisskänneligt, att den endast i yttersta nödfall ämnar förlika sig med den upproriske vasallen. Man räknar i Konstantinopel mycket på, att ett uppror mot *Mehemed* ofördröjligen skall i Egypten utbrista. I Syrien gör Ibrahim allt sitt till för att få ett sådant å bane. Så t. ex. har han ensamt i Damaskus utpressat öfver en million riksdaler banko, hvarförutan han dagligen låter afrätta flere af denna stads mest ansedde innevånare. Tillochmed

sina egne soldater skonar han icke: då några af dessa, för cirka en månad sedan, knotade öfver, att de icke utfingo sin innestående sold, så lät han, under förevändning att de skulle utbekomma densamma, till ett antal af 400 församla dem i en större byggnad, hvilken då, på hans befallning — sprängdes i luften.

KYRKOSTATEN.

Enkedrottningen af Spanien kommer oförtöfvadt att afresa till sina höga fränder i Neapel, hvarest palatset Chiaramonte blifvit till hennes emottagande på det praktfullaste och beqvämligaste inredt.

TYSKLAND.

De mest sorgliga underrättelser om inträffade öfversvämningar ingå postdagligen. Vi skola, om utrymmet så medgifver, i nästa nummer gifva en öfversigt af de märkvärdigaste.

Korrespondens.

— — — Efter den offentliga dementi, H:r *Richert* gifvit åt de med afsigt utspridda ryktena om de anbud, man skulle ha gjort honom; om hans afslag och obenägenhet att för det allmännas gagn uppoffra något af sin husliga comfort, samt Regeringens deraf föranledda obehagliga ställning, hvilken ej kunde finna några populära kandidater till de lediga ministerplatserna, har man ej ansett det mödan värdt att dölja sin verkliga afsigt, som var, hvad den uppmärksamme betraktaren af händelserna längesedan anat, att icke välja andra personer, än dem, på hvilka man var säker, d. v. s. att icke på minsta sätt vika från det gamla systemet, hvars tid vederbörande i sin oskuld icke ana möjligen kan vara förbi. Herr *Törnebladh* upphöjdes således till rikets högsta värdighet. Jag vill här ingenting yttra mig om hans behörighet till denna plats såsom lagfaren, embetsman och individ, emedan jag ej känner den och af flera skäl icke vill känna den; jag inskränker mig till att blott omnämna H:r T:s offentliga ställning. Han var i nära 11 år Justitiæombudsman. Att han i denna befattning på intet sätt utmärkte sig genom några högre åsigter, någon ovanlig sjelfständighet, något särdeles mod att vara Makten misshaglig, någon stränghet mot förvaltningen — allt sådant är en bekant sak. Hans sista handling var likväl den, som mest karakteriserar hans begrepp om sitt embetes bestämmelse. En medborgare hade till honom inlemnat en skrift, hvari han uppgaf åtskilliga styrelseåtgärder, dem han icke tyckte sig finna öfverensstämmande med bestående grundlagar, hvarföre han anhöll att Justitiæombudsmannen, enligt 20 § i sin instruktion, måtte efterse, huruvida de möjligen kunde stödja sig på några äldre författningar, hvilkas upphäfvande han då borde föreslå såsom icke stående i öfverensstämmelse med vår konstitution. I stället att efterse förhållandet och antingen befria de olagliga åtgärderna, som de voro sådana, eller föreslå de föråldrade och olämpliga lagarnas upphäfvande, gjorde Hr Justitiæombudsmannen ingenting annat vid skriften, än att, ouppmanad, till Regeringen utlemna denna skrift, hvilken blef det välkomna medlet att emot dess författare börja den ryktbara majestätsbrotts-aktionen, som man icke skulle velat inleda mot den tryckta brochyren, hvilken bordt behandlas af en Kämnersratt och pröfvas af en jury; men som man nu kunde draga inför Hofrätten och få afgjord af den Hindbeckska divisionen. Sedermera gaf Hr *Törnebladh* intet tecken till lif mer, än genom en skrifvelse till Rikets Ständer, hvari han yrkade lika aflöning åt Justitiæombudsmannen som åt Justitiækansleren, en jemnlikhet, som Ständerna likväl icke funno helt och hållet bevisad genom de båda embetsmännens öfverensstämmande handlingssätt i högmålsfrågan. Tvertom röjde de så föga sympatier för dess upphofsman, hvilken de ej ansågo sig hafva just för detta ändamål utkorat, att de förbigingo honom vid nästa val. De förklarade sålunda härigenom faktiskt och formligt, *att han förlorat deras förtroende.* Belöning väntade honom likväl på annat håll, ty den 3 Maj 1836 firades den äldste arffurstens födelsedag, med Hr T:s upphöjande till Kommendör af Nordstjerne-Orden, en ära, som på samma gång tillföll Statssekreteraren Grip, kontrasignent af det förhöjda anslaget åt Gardesregementerna, hvilket Ständerna afslagit. En ännu högre lön har likväl nu tillfallit Herr *Törnebladh.* Den ena Statsmakten har nemligen förklarat honom värd dess förtroende, och det lika formligt, som den andre förklarat att han ej ägde dess. Så olika kunna då de tvenne politiska makterna i en konstitutionell stat tänka om samma person. Att endera måste ha orätt, är naturligt; men hvilkendera, som har det, ärnar jag icke söka afgöra. Det enda jag vet, är, att i ingen annan konstitutionell stat skulle styrelsen förfarit på sådant sätt; allraminst skulle hon gjort det under representationens ögon, och i samma stund hon till henne aflåtit en proposition om ett förtroende-votum, ty något annat är icke det begärda anslaget för ministerkassans skuld. Nu är Hr *Törnebladh* en gammal man, som sannolikt icke länge qvarstannar vid embetet. Vid hans afgång derifrån kommer troligen från Regeringen en proposition om hans pensionerande, och det skall bli artigt att se om äfven *Ständerna* finna honom förtjent af en belöning.

Hvad jag yttrat om den nye Excellensens snara bortgång, är en supposition, grundad på hvad man hviskar, att hans utnämning endast skett, som det heter, "för omslags skull", emedan man ännu icke ansett tiden vara inne att framdraga den verklige kandidaten till Justitiæminister-platsen, nemligen det nya Statsrådet Friherre *Staël von Holstein,* på hvilken nådens sol i senare tider börjat stråla med mer än vanlig värma. Ännu för ett år sedan var Friherren endast ett af de yngsta Hofrätts-Råden i Svea Hofrätt. Förlidet år kallades han till Justitiæråd; nu i år till Statsråd, och innan jorden fulländat sitt kretslopp kring solen, kan han möjligtvis, om allt går väl, vara Justitiæstatsminister. Några höga och lysande egenskaper vill väl icke ryktet tillägga honom, hvarken djupa kunskaper, långvarig embetserfarenhet, eller utomordentlig karaktersfasthet; men deremot är man allmänt öfverens om, att han är en helt annan man, än *Richert,* honom i de flesta stycken olik, äfven deri, att han icke har den svagheten att afslå, hvad som bjudes honom. Dertill är han Baron och sådant är nu för tiden icke litet. Den med blodet insupna obenägenheten för allt ofrälse fortfar att göra sig gällande; och ingen må vara enfaldig nog att tro, att ett annat system blifvit rådande derföre, att tvenne borgerliga personer sitta i Statsrådet. Den ene behöfdes der som en *alter ego* åt Grefve Posse, och den andre som en Adjunkt åt Erkebiskopens Vice-pastor i konseljen. Detta vet hvar och en. — — —

Insändt.

Med det vägstycke, öfver hvilket en insändare i N:r 8 af Phoenix klagat,

lär menas vägen från hemmanet Åbro upp till Kärra gästgifveri, hvilket vägstycke år 1830 af dåvarande Landshöfdinge-Embetet *såsom öfverflödigt* blef uteslutet från allmän underhållningsskyldighet, emedan stora landsvägen till Halland, med den i rät vinkel uppgående vägen till nämnde gästgifveri, änskönt mera än en sextondedels mil längre än Åbrovägen, hvilken från urminnes tider underhållits som allmän landsväg, ensam ansägs motsvara, ej de resandes och skjutsskyldiges, men väl väghållarnes beqvämlighet. Den mycket genare vägen från Åbro upp till Kärra gästgifvaregård, som, på en längd af några hundrade alnar, vid högt vatten öfversvämmas och nu är temligen förfallen, men med nog ringa kostnad kan fyllas och göras farbar under alla årstider, har likväl af de skjutsande fortfarande blifvit begagnad; men ingen resande behöfver åtnöjas dermed, utan yrka på begagnandet af Hallandsvägen, änskönt, som sagdt är, den är en sextondedels mil längre.

På anmälde klagomål öfver ett så abderidiskt förhållande, har likväl nuvarande Landshöfdinge-embetet, efter Härads-rättens undersökning, ansett vägen från Åbro upp till Kärra gästgifveri åter böra underhållas af häradet, *såsom allmän landsväg*, men som Häradsboerne deröfver anfört besvär hos Kongl. Kammar-kollegium, lärer det väl ännu dröja ett decennium innan man från Götheborg kan komma genaste vägen till närmaste gästgifvaregård, såvida de resande icke vilja äfventyra, att, med begagnande af Åbro-vägen, vid de tillfällen då den är öfversvämmad, välta och drunkna. Ty värr är detta ej den enda orimligheten i närheten af Rikets andra stad, der man, t. ex. för att komma till närgränsande Frölunda och Askims socknar, till hvilka en prägtig, rak väg finnes, som jemväl för tio år sedan blef utdömd, genom Majorna måste fara minst en fjerdedels vägs krok; hvaraf kan slutas, att de, som sålunda anordnat, hvarken känt nyttan af kortare vägar, eller tidens dyrbarhet.

B A L.

Tillkännagifves, att den Subskriberade Slutbalen med mina Elever blifver Fredagen d. 5 Februari, uti Fru Bloms stora Sal. Anteckningslista, samt Biljetter äro att tillgå hos undertecknad. Balen börjas kl. 7 e. m.

W. G. Åberg. (36)

Tillkännagifvande.

Med Kongl. Maj:ts allernådigste tillstånd ärnar undertecknad Konstnär från Venedig, och från Stockholm nyligen hit ankommen, i öfvermorgon Måndagen d. 1:sta och Tisdagen d. 2:dre Februari, uti Bloms salong hafva äran framställa

En ovanlig

PINETTISK PRODUKTION,

kallad *Trollparaplyen,* jemte experimenter uti Magnetism, Physik och Optisk illusion *à la monsieur Qujot,* med stora apparater af silfver och engelsk metall. Apparaterna kunna gratis beses uti ofvannämnde local, representationsdagen ifrån kl. 10 till 12 f. m. Båda dagarna uppföras nya Experimenter.

Billetterna säljas i mitt Logis på Bloms Hôtel, rummet N:o 20, samt sedan vid ingången till Salongen. Början sker kl. 7 e. m.

N.B. Platserne blifva så inrättade, att samtlige resp. åskådare kunna noga se alla de experimenter, som komma att förevisas.

A. v. Olivo.

Annonser.

Åstundas att hyra:

3:ne Hushållslägenheter, bestående af 3 à 4 Rum hvardera med Kok och nödige uthus på undra botten, och vid reela gator. Götheborg i Januari 1841. *D. Lundgren.*

(37)

Tjenstsökande.

Skulle någon af respektive Herrar principaler eller patroner, i staden eller på landet, här eller annorstädes, önska sig en pålitlig reel och ordentlig ung man, antingen såsom bokhållare eller för annor sysselsättning, så erbjuder sig en sådan person, att nu genast vara employable; varande sedan år 1826 engagerad såväl å Contoir som uti bättre Handelsbod, saknas hvarken kännedom om bokföring m. m, eller de mest recommenderande, såväl mundtliga som skriftliga betyg. Skulle någon fästa uppmärksamhet å denna annonce, torde, uti biljett till F. & H., adress godhetsfullt med snaraste inlemnas uti, eller insändas till, A. Bonniers Bokhandel; på förhand anmärkes det conditionerne helt och hållet lämpas efter blifvande principals eller patrons eget godhetsfulla godtfinnande. (34)

Diverse.

Adress & Commis.-Contoiret

Nr. 31 Drottninggatan.

NYTT SKILLINGS LOTTERI

som grundar sig på Kongl. Danska Nummer-Lotteriet i Köpenhamn, är öppnadt å ofvanstående Contoir, hvarest Lottsedlar med planer äro att erhålla mot 32 sk. banko för hel Lott, 16 sk. för half Lott, 8 sk. för $\frac{1}{4}$:dels Lott.

— Den Uniformerade Ungherre, som Carlsdagsaftonen tillät sig det orådet, att, i närheten af Casernen och Lazarettet, å gatan förfölja och slutligen med slag och sparkning öfverfalla ett ensamt gående fruntimmer, uppmanas härmed allvarligen med aldraförsta i godo uppgöra denne vanhedrande affair, och detta så vidt bemälte Herre önskar sin heder och sitt namn respekteradt, i hvilket fall han kan erhålla adress å denna tidnings kontor. (39)

LOTTER

till det af Herrar Caron & Lundqvist i Stockholm inrättade: **1:sta Svenska Silfver-Varu-Lotteriet,** grundadt på det 201:sta Hamburger Stads-Lotteriets 4:de, 5:te & 6:te klasser, äro att tillgå å Lottericontoret i *Masthugget.* De högsta vinsterna inlösas med 800, 500 & 300 R:dr Banko. Första Dragningen sker den 3:dje Februari 1841. Insatsen är 16 sk. B:ko. Det närmare inhemtas af planen till detta förmonliga Lotteri. Lottförsäljningen härstädes upphör Onsdagen d. 3:dje Febr. kl. 12 å dagen. (38)

— I ett stilla Presthus på landet, beläget i en treflig trakt af Elfsborgs Län, helt nära allmänna landsvägen mellan Alingsås och Jönköping, 9 mil från Götheborg, kunna till nu instundande Maj månad, emottagas 3 till högst 4 pensionairer. Undervisning lemnas i följande ämnen, neml. Christendom, Skrifning, Historien, Geografi, Arithmetik, Mathematik, Lefvande Språken samt första grunderna af Physik och Natural-historia. De som önska gå den lärda vägen undervisas, mot någon billig förhöjning i priset, i Latin, Grekiska och Hebraiska, äfvensom tillfälle finnes för inhemtandet af elementerna i Fortepiano-spelning. Läraren, som i flera år, af böjelse för informationsyrket, sysselsatt sig med Gossars undervisning i ofvannämnde ämnen, lofvar de Respective Föräldrar och Målsmän, som hårå behaga fästa uppmärksamheten, en noga tillsyn och sorgfällig omvårdnad om blifvande Elevers bildning, så väl i moraliskt, som vetenskapligt hänseende. Närmare underrättelse om priset m. m har Herr Professor Godhe ynnestfullt lofvat meddela.

(24)

— Stadsmäklare A. Helands Contoir är uti aflidne Grosshandlanden H:r N. Hammarbergs hus vid hörnet af Kungs- & Vestra Hamngatorne Nr. 31 & 32.

— Härmed åtvarnas en och hvar, att icke lemna penningar eller varor på min räkning till Mäklarebetjenten Johan Abraham Svensson, emedan de icke af mig till betalning erkännas Götheborg den 20 Januari 1841.

John v. Schnejdau. (31)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Ström; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Broman.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Dunckel.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 13 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 13. Måndagen den 1:ste Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Tyska posten kom oss först i dag på morgonen tillhanda, och innehåller ingenting nytt af politisk vigt. Samma förhållande är med de tidningar, som ankommo med norra Stockholmsposten; den södra är ännu, då tidningen tages i pressen, ej ankommen.

STOCKHOLM.

Hemliga Utskottet var kalladt att sammanträda d. 26:te dennes kl. 1 e. m., likväl, såsom man förmodar, icke i något ärende af synnerlig vigt.

— Tidningen *Svenska Biet* omförmäler, att ett visst embetsverk skall hafva beslutat, att, uti ett till Kongl. Maj:t ställdt embetsmemorial, anmäla åtskilliga "på heder och ära lösgående beskyllningar", hvilka några ledamöter af Bondeståndet diskussionsvis skola hafva tillåtit sig mot detsamma. Biet nämner icke hvilka dessa beskyllningar äro, eller af hvem de blifvit gjorda; men anser att *något* ansvar på dem bör följa, och önskar att "exemplet deraf kunde verka till återhåll på den arga klandersjuka, som nu för tiden så ofta framträder." — Är ej detta att "tala om rep i hängd mans hus", så veta vi i sanning icke när detta ordspråk bör användas.

— Samma tidning omförmäler, att Aktors påståenden mot de under Riksrätt ställde f. d. medlemmarne af Konseljen utgöra omkring nio tryckta ark. Lemnar nu hvar och en af de anklagade lika många ark till gensvar, så få sannerligen Riksrättens resp. ledamöter en ganska diger protokollslunta att genomläsa.

— *Dagligt Allehanda* förmäler, att af kandidater till den efter Frih. *Staël von Holstein* ledigblifna Justitierådsplatsen skall Häradshöfdingen Grefve *J. M. Spens* vara den, som med största allvar söker erhålla densamma.

— Skalden *Johan Gabriel Carlén* firade den 20:nde sistlidne Januari sitt bröllop med den bekanta romanförfattarinnan *Emelie Flygare.*

LANDSORTSTELEGRAFEN.

NORRKÖPING.

Flere olyckshändelser hafva, till följe af den starka kölden, inträffat. En bonde från Kudby har funnits ihjälfrusen inom Östra Stenby socken, der han kört vilse vid färden öfver en stor äng. — En målare har gått vilse på Kolmården och frusit ihjäl. Enligt hvad spåren utvisade, hade han med otrolig ansträngning bestigit de närmast belägna höjderna, troligen i hopp att få se något ljussken och sålunda återfinna vägen. Då icke detta hjelpte, har han vändt ut och in på åtskilliga af sina klädesplagg, hvilket experiment, enligt en gammal sägen, skall vara ett suveränt medel; men också detta slog fel, och den arme vilsegångne måste förlora sitt lif i en snödrifva. — Äfven tvenne fattiga barn, som gingo omkring och tiggde, hafva under en af sina vandringar omkommit.

— En Herr *Vallentin Möller* uppehåller sig för närvarande härstädes och förevisar åtskilliga "schene Rariteten." Dessa skola, enligt hans tillkännagifvande, bestå af "ett mechaniskt konstkabinett med 116 rörliga figurer"; men lära reducera sig till — trenne positiver, försedde med dansande dockor, sådane, som man numera vid marknadstillfällen får se på nästan hvar gata. Sedan Herr Direktören en stund vefvat på bemälte positiver, och underrättat sin publik om hvilken af dockorne, som är Kejsaren af Ryssland, Konungen af Sverige, Konungen i Preussen o. s. v., bugar han sig, tackar för ett talrikt besök, och publiken åtskiljes med näsor, hvilkas längd under nuvarande starka köld måtte vara mindre angenäm. Vore man icke här i Sverige van, att hvart femte år se en nästan dylik farce *ex officio* uppföras; så borde Hr Dockdirektören allvarsamt näpsas för sitt "tilltag" att låta folk löpa narr midt i Thorsmånaden; men nu bör han endast åläggas att låta sina dockor uppföra en svensk riksdag *en miniature.*

LINKÖPING.

Årsdagen af H. M. Konungens födelse firades härstädes med kanonsalut, folksångens uppförande af Lifgrenadierregementernas musik-korpser, samt hurrarop af den församlade menigheten.

— Kölden härstädes "fick natten till d. 23:dje Januari en så duktig örfil, att termometern om morgonen befanns i ett hopp hafva stigit icke mindre än 19 grader." Skada, att ej detta fenomen inträffade tre dagar senare, då det nog i någon underdånig oration kunnat bildligt användas.

NYA WENERSBORG.

Carlsdagen i denna för geografen ännu obekanta stad har blifvit firad med skålar, kanonsalut, dans, musik, fanfarer, hurrarop och versar, långt in på natten, "under glädje och trefnad."

UDDEVALLA.

Här vill en Enkefru *Ingman* skänka stadens kyrka en vacker altartafla, hvaremot Red. af Bohus Läns tidning tycker att de penningar, som detta "meublement" skulle komma att kosta, kunde bättre användas till fond för grundläggandet af en skola för värnlösa flickor. Står det församlingen fritt att välja, så har Red. af bem. Tidning ovedersägligen rätt; men

i annat fall bör man väl icke "se gifven häst i mun", allraminst innan man är fullt säker om att få honom.

CARLSKRONA.

H. M. Konungens födelsedag firades härstädes, som vanligt, med storprat, salut och flaggning. Länets Hushållssällskap firade sin högtidsdag med middagsmåltid, och Societeten sin med bal. — Carlsdagen var stor middagsmåltid i frimurarelogen, och på aftonen hos befälhafvande Amiralen en större bal.
— Den 23.dje sistl. Januari rymde fyra lifstidsarrestanter från Ankarsmedjan å Kongl. skeppsvarfvet. Den ena af dem greps likväl genast; men de andra komma att allmänneligen efterlysas.

KALMAR.

En bysmed, vid namn Wennberg, i Bredsättra socken af Ölands norra Mot, har d. 11:te sistl. Januari blifvit så illa slagen och sparkad af drängen Carl Olsson i Bo, att Prov. läkaren förklarat det vara fara för Wennbergs lif. Wennbergs egen hustru, med hvilken han lefvat i osämja, lärer hafva öfvertalat Olsson att begå våldet. Gerningsmannen är rymd.
— En gosse har fallit i en brunn och drunknat. — En gammal backstugusittare har i öfverlastadt tillstånd fallit omkull och brutit benet af sig. Vid olyckstillfället befann han sig omkring en sextondedels mil från sitt hem, dit han måste krypa i snön. Händelsen har blifvit så sent bekant, att någon annan hjelp, än att afsåga benet, icke lärer vara möjlig, alldenstund tecken till kallbrand redan lärer visat sig å den skadade foten.

CARLSTAD.

Kölden härstädes var för ett par dagar sedan utomordentligt skarp, och thermometerståndet före solens uppgång — 34 grader, hvilket derefter uppgick till — 32 grader. Vid Uddeholm säges man till och med hafva observerat — 39 grader.
— Till härv. länshäkte har blifvit införd en 21-årig yngling, vid namn Anders Jansson, från Kohlerud i Rudskoga socken, hvilken bekänt sig hafva försåtligen mördat hemmansbrukaren Olof Jansson från Gaterud i samma socken. Olof Jansson hade anträffats ute på marken natten mellan d. 10:de och 11:te Januari och man trodde först att han fallit framstupa och blifvit slagen af ett okynnigt hästkreatur, som han begagnat, tills Anders Jansson först för Presten i församlingen, och sedan för Länsmannen, bekänt sig vara gerningsmannen.

— Middag gafs, Carlsdagen, af länets t. f. Landshöfding Hr Hammarhjelm, 1:o åt 50 personer af länsstaten, och 2:do åt 150 individer af stadens fattigare folkklass. Skålar för H. M. Konungen, proponerade af värden, druckos vid båda borden, "med", såsom Wermlands Tidning yttrar sig, "undersåtliga känslor och allmän enthusiasm."

CHRISTIANSTAD.

Pålsmessan i år har härstädes inträdt under gynnande auspicier för alla, utom för en dansk theatertrupp, som någon tid uppehållit sig i vår stad. Bland nöjen förtjena anföras: 1:o en konsert, gifven på Frimuraresalen af H:r *d'Aubert;* 2:do en musikalisk soirée dersammastädes; till förmån för Herr *Elert senior;* 3:tio bal på samma ställe, till firande af H. M. Konungens födelsedag; 4:to ny bal i samma lokal, till firande af Carlsdagen; 5:to paraderingar af Wendes Artilleri, och 6:to ett det ypperligaste slädföre, man någonsin vill önska sig. — Fredagen den 29:de Januari skulle H:r d'Aubert ånyo gifva konsert.

HELSINGBORG.

Den blinde flöjtisten Vledder, som under det sistförflutna året låtit höra sig i flere af rikets städer, och öfverallt erhållit vitsord om en sällsynt virtuositet på sitt instrument, har i dessa dagar hitkommit från Helsingör, i afsigt att härstädes gifva en konsert.

Utrikes Nyheter.

Öfversvämningarne i Tyskland.

KASSEL.

Den 18:de Januari: Vattnet har i dag på eftermiddagen stigit mer än 12 fot öfver sin vanliga höjd. Fulda, i förening med sina bifloder, har satt en stor del af den såkallade Fulda-dalen under vatten, och denna annars så sköna nejd liknar nu en stor sjö. Från alla håll är man sysselsatt med att iordningsätta båtar och flottor, dels för att underhålla kommunikationen, och dels för att trygga de af vattunöden hotade innevånarnes säkerhet. Kurprinsen är öfverallt tillstädes för att träffa de säkraste och skyndsammaste anstalter till afhjelpande af den öfverhängande faran. I mannaminne har icke ett sådant vattuflöde inträffat. De svåraste, man kan erinra sig, äro de af 1792 och 1799. — Enligt underrättelser från Marburg har en brygga derstädes sammanstörtat.

ERFURT.

Den 17 Januari: Till följe af det sedan 8 dagar ihållande tövädret har så väl Gerafloden, som flere bäckar, hvilka löpa genom vår stad, så uppsvällt, att de satt en stor del af densamma under vatten. I flere af de mest besökta gatorna kan kommunikationen endast underhållas medelst båtar. Sedan 1816 har icke någon dylik öfversvämning egt rum. Från det staden omgifvande, längre ned belägna, landskapet emotser man ännu sorgligare underrättelser.

HANNOVER.

Den 20:nde Januari: Fortfarande ingå de mest bedröfliga underrättelser om olyckor, förorsakade af en öfversvämning, som icke sedan 1799 haft sin like. Större delen af staden Münden står flere fot under vatten. I den öfver 12 fot öfversvämmade förstaden Blume har man medelst båtar måst rädda menniskor ur andra våningen. Kommunikationen med Kassel är af den öfver sina bräddar stigande Fuldafloden helt och hållet afbruten. — I Nienburg var i går Weserns vattenstånd 18 fot öfver den vanliga höjden, och förbindelsen med vägen till Osnabrück och Bremen, på en sträcka af en half mil, kunde endast underhållas med större båtar. — Från Osnabrück till Bremen och Münden har floden Hase stigit öfver sina bräddar och afskurit kommunikationen. I förstnämnde stad stod vattnet d. 17.de Januari öfver en fot högt på gatorna. — I Hameln står vattnet flere fot högt på gatorna, och förbindelsen med Pyrmont är afskuren.— I Lüneburg har Ilmenau stigit öfver sina bräddar och derigenom satt den ostliga delen af staden under vatten. — Samma flod har äfven öfversvämmat nejderne kring Uelzen, och i sjelfva staden stod vattnet flere fot högt i närheten af torget. I förrgår började det dock att sjunka något. — Mellan Celle och Gifhorn är kommunikationen afskuren af det allt öfversvämmande vattnet. Flere bryggor hafva dels blifvit i grund förstörda, dels mycket skadade. Endast med de största ansträngningar kan man medelst båtar vidmakthålla kommunikationen mellan de öfversvämmade punkterne. Hvad man mest af allt fruktar, är att en storm skall inträffa och sätta den omkring många af de i vattunöden stadde städerne sammanpackade isen i rörelse. Deras undergång vore då nästan gifven, emedan isen med få undan-

tag är af ovanlig hårdhet och stundom ända till en aln tjock och deröfver.

Korrespondens.

*Bi-saker.**

Nu vilja vi tala några ord om den svenska kyrkan och den sanna christendomen, för hvilka Biet så rastlöst arbetar. På vår till Biet i anledning af dess program ställda förfrågan härutinnan, hafva vi fått ett svar, hvarutinnan Biet förklarat sig ifrat mot en "hedendom, som förklarar Ap. Paulus vansinnig, och drifver gäck med Bibel och Psalmbok m. m. Härutì har Biet visserligen gjort rätt; men den i Biet utpekade författaren torde väl ej kunna sägas förklarat Ap. Paulus vansinnig, och hvad särskildt *"Det går an"* vidkommer, om hvilket äfven Biet talar, så torde Biet böra skilja en fantasibild från ett dogmatiskt arbete, samt tillika erinra sig, att samme författare har genom flere af sina arbeten, t. ex. de af honom utgifne folkskrifterne, visat sig älska sann christendom och rena seder, och äfven bemödat sig om att sprída dessa till de lägre klasserna. Dessutom — ty Biet får förlåta oss, att vi i anseende till Biets egna karakter ej hysa synnerligt mycket förtroende till det — är vår tanka den, att hade omnämnde författare ej tillika visat sig i en viss, för Biet ej behaglig, politisk färg; hade han till Biet insändt några artiklar, som ifrat för hvarjehanda, Biet om hjertat liggande statsanslag; i beniga frågor hjelpt Biet till rätta; hade han med ett ord varit en *bidragare,* så hade han förutan alla anmärkningar från Bikupan fått i religiöst hänseende säga hvad han behagat; och tordehända finnas många, som härutinnan tänka lika med oss. För öfrigt ogilla vi icke flera af de anmärkningar, Biet mot denne författare gjorde, utan tonen och språket, hvarmed striden fördes å Biets sida. — Men åter till sjelfva saken. Det är den sanna christendomen Biet säger sig befordra, och dock utsprider det osannfärdiga uppgifter, hvarigenom Biet söker nedsätta personer, som äro dess politiska motståndare och åtnjuta sina medborgares aktning (exempel, att Biet så handlat, är dess förhållande mot Hans Jansson);' dock parodierar det Biblen till förlöjligande af vissa, Biets Redaktion ej behaglige, personer (se Biets bekanta artikel, som börjar med dessa ord: "En sädesman gick ut att så" &c) dock smädar och hånar det sina fiender (skulle vi härpå citera några exempel, finge vi taga hela Bihögen för det sistlidne året och så många N:r på det nya året, som hitintills utkommit). Det är en rigtigt vacker christendom Biet befordrar, och Gud bevare hvarje christen för en dylik! Biets prest måste sannerligen, som det står i visan, "läsa bakfram i katkesa."

På vår tillfrågan, hvarföre Biet af nit för den sanna christendomen ej tillhåller sin prest att heldre predika Guds heliga ord, än i skoj och ovett utfara mot Riksens Ständer, hafva vi, förmodeligen af presten sjelf, ty vi tro det ingen annan af Biets Redaktion kunnat vara så ohyfsad, fått följande vackra svar:

"Frågor, luktande af drängstugan, må Phoenix der söka svaret uppå." (!)

Nu fråga vi — ej Biets prest, ty med honom vilja vi i en allvarsam artikel ej vexla ett ord, utan allmänheten — om ej begagnandet af skoj och ovett luktar, för att använda det presterliga uttrycket, mer af drängstugan, än en höflig förfrågan, hvarföre skoj och ovett begagnas af en Tidnings-redaktion?

Då Biet vill en bildande litteratur, som är sedlig och ren, tänkte vi — förstås i vår "enfald" — att Biet ej borde rigta vårt språk med nya oqvädinsord och fylla sina spalter med dylika, och togo oss djerfheten fråga, hvarföre Biet likvisst gjorde detta, samt fingo på denna vår fråga följande svar:

"Emedan Biet behöfver att blifva läst och förstådt icke blott af den bildade publiken, utan ock, ibland, af den phoeniciska publiken, så måste det understundom, ehuru ogerna, äfven nedlåta sig till att tala phoeniciska."

Menar Biet med phoeniciska det språk, som i fordna tider talades i det gamla Phoenecien, så var det rätt fägnesamt att få veta att Biet har så språkkunniga karlar i sin Redaktion; men då måste det äfven vara tryckfel att Biet påstår sig ibland till sin publik begagna detta. Menar Biet åter med Phoeniciska det hofsamma språk, hvarmed vi i våra första Bisaker tilltalade Biet, så önska vi till Gud, att Biet måtte dagligen taga sig några timmars lectioner i Phoeniciskan. Men detta vill troligen ej Biet gå in på, emedan det då skulle blifva ännu lättare, än hvad det nu är, att vederlägga det, alldenstund under närvarande omständigheter mången af fruktan för Biets "från drängstugan luktande språk" ("förlåt jag blott citerar") ej vågar göra sin påhelsning i kupan.

Följande svar erhålles af Biet på vårt spörsmål, hvarföre, om det vill en oskrymtad vördnad för öfverheten, det då skulle bespotta och håna Riksens Ständer:

"Biet kan visserligen icke hindra Phoenix, eller hvilken annan som helst, att benämna dess granskning af Ständernas offentliga förhandlingar för spott och hån. Biet kan icke heller hindra Phoenix att benämna denna "andra statsmakt" för "Öfverheten." Men att Biet skulle hysa någon, vare sig skrymtad eller oskrymtad, vördnad för t. ex. *öfverheten* Morsing m. fl., huru stora riksdags-notabiliteter de än må vara, är något mycket begärdt. Må Phoenix derföre falla ned och tillbedja ensam."

O! hvilken styrka i bevis och sans i uttryck använder du ej, du oförlikneliga lilla djur! Alla kommentarier öfver detta svar äro öfverflödiga. Läsaren kan af sjelfva svaret bäst lära sig känna Svenska Biets Svenskhet. Det är verkl. i sanning vådligt att inlåta sig i polemik med en Tidning, som ej har ringaste försyn, hvarken för lefvande eller döda; som intränger i de förres husliga förhållanden, och uppgräfver de senares halftförmultnade kroppar, för att, i likhet med en annan Christiern Tyrann, på det värnlösa liket släcka sin vanmägtiga harm. Och ändock säger sig denna Tidning älska tryckfrihet! O! oförskämdhet, huru länge skall du ohejdad få grassera i Svenska Bikupan!

Det är numera alldeles öfverflödigt att tala något om den tryckfrihet, Biet i sitt program säger sig vilja. Biet har gifvit så evidenta bevis på den "Svenska ärligheten" af denna sin vilja, att allmänheten redan fällt utslag i saken.

Vi öfvergå nu till det Skattesystem, som Biet påstår sig önska. Vi frågade Biet, hvarföre det, som vill ett Skattesystem, ej söker bereda våra drygt beskattade jordbrukare någon lindring i sina bördor. Biets svar härpå lyder:

"Att Biet ingenting har emot att "våra jordbrukare" få all den skattelindring, som någonsin är möjlig, kan Phoenix af sjelfva den recenserade artikeln inhemta, i fall han täckes än en gång genomläsa den."

Vi hafva ånyo genomläst det intressanta och *"ärliga"* programmet, i förmodan att deraf få inhemta hvad Biet utlofvar, men af detsamma endast funnit, att så grannt ock början låter af den delen, som angår Skattesystemet, slutet, hvari Biet uttryckeligen säger att så länge våra jordbrukare äro *"oefterrättlige"*,

* *Forts. och slut fr. N:o 11.*

böra de ej få lindring i sina bördor, just bevisar hvad det är som Biet vill. Att förklaras oefterrättlig var för Hederv. Bondeståndet, då nemligen förklaringen utgick från Biet, i sanning en kompliment, ty härmed måtte Biet säkerligen ej kunnat mena något annat, än att Bondeståndet ej rättar sig efter Biets vinkar och ej däras af dess prat, och då är det ju en heder för Bondeståndet att det, med åsidosättande af de fördelar, Biet påpekar, men troligen ej, i fall det blefve alfvar af saken, kunde prestera, intar en sjelfständig position och handlar efter *sin*, och ej *Biets*, öfvertygelse. För vår del önska vi då och hoppas, att alltid Bondeståndet måtte få förblifva "oefterrättligt", d. v. s. iakttaga samma karaktersstyrka, som vid innev. riksdag, och då torde Bondeståndet inom kort få som en ovillkorlig rätt, hvad Biet nu villkorligen vill gifva detsamma.

Sedan Biet sålunda besvarat våra i anledning af dess program gjorda förfrågningar och dervid, såsom våra läsare haft tillfälle finna, gått till väga med bristande hofsamhet, grannlagenhet, sans och anständighet, gör Biet öfver vår första artikel, "Bisaker" benämnd, följande anmärkningar:

"Det torde förundra mången att vi på alla dessa, något *enfaldiga*, frågor, svarat i detalj på hvarje från början till slut. Ett enda svar kunde varit tillfyllest: "Biet förundrar sig öfver, att man *frågar*, hvarföre det vill en rådkammare, en representation, en statshushållning m. m. på annat sätt än en "fri" tidning. Huru skulle Biet vara en *konservativ* Tidning, och likväl upptaga de fria Tidningarnes synpunkter och drifva deras grundsatser?"

Antingen nu en större enfald tillkommer våra frågor, eller Biets svar på desamma, vilja vi öfverlåta åt den granskande allmänheten att afgöra. Att åter Biet — det må kalla sig konservativt, eller ministeriellt eller "rigtigt svenskt" — kan "förundra" sig öfver oss, för det vi vågade göra Biet några frågor i anledning af ett i dess profnummer infördt program, deri Biet, med åsidosättande af all sanning, säger sig arbeta i en rigtning, som det hitintills aldrig följt, skulle "förundra" oss storligen, om vi ej, af Biets förhållande mot oss, kommit till den erfarenhet, att intet, som utgår från Bikupan, hädanefter kan hos oss väcka förvåning. Vi äro härutinnan beredde på allt. Vi vilja äfven bedja Biet erinra sig, att vi aldrig bett Biet drifva hvarken de ena eller andra grundsatserna, ej heller anmodat det att på det eller det sättet försvara dessa, utan endast velat göra publiken uppmärksam derpå, att Biet aldrig velat, hvad det i sitt program säger sig vilja. Vår afsigt härmed var den: 1:o att upplysa allmänheten om rätta förhållandet; 2:o att förmå Biet att bortlägga sina fraser om "reformer", "hushållning", oskrymtad "vördnad för Öfverheten", "sann Christendom" &c &c, då Biet aldrig arbetat i detta syfte, utan om det någon gång påyrkat något sådant, har detta skett af något helt annat, än af vördnad för sjelfva principen. Slutligen vilja vi i anledning af Biets tvist med oss rörande det i sanning märkvärdiga programmet, fråga hvarje oväldig läsare, hvilkendera, antingen vi eller Biet, begagnat de ädlaste vapnen, samt förklara, att vi för egen del gerna, sedan Biet, i sitt tredje N:r för innevarande år, började striden mot oss på ett för Biet föga hedrande sätt, hade rymt fältet och förklarat oss öfvervunne, om vi stridt för vår egen sak; men nu angick striden Nationens, och derföre hafva vi ansett oss pligtige att till gensvar uppträda på arenan.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 14 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 14. Onsdagen den 3:dje Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Sistlidne Måndags afton tilldrog sig härstädes ett rabulistuppträde, som, om lagen i all sin stränghet varder på dess upphofsmän tillämpad, kan komma att stå dem ganska dyrt. Några personer, kände för slagsmål och ett oordentligt lefnadssätt, inkommo nemligen vid ofvannämnde tid på ett näringsställe, der tvenne polisbetjenter förut befunno sig. Som man af gammalt vet, komma näfrättsriddare och la Santa Hermandads tjenare icke synnerligen väl öfverens, och äfven denna gången skedde icke något undantag från den allmänna regeln. Efter några minuters ordvexling kom det till strid mellan de begge partierne; men som värden på stället höll med de förolämpade, polisbetjenterne nemligen, så måste "orostörarne" retirera och lemna en af sina kamrater i sticket, hvilken också genast eskorterades upp i polisens vaktrum. Länge varade emellertid icke segerglädjen. Den arresterades stallbröder kunde icke fördraga det nederlag, de lidit, hvadan de skaffade sig förstärkning och inträngde i nyssbemälte rum, der de med hugg och slag öfverföllo de vakthafvande och befriade kamraten, hvilket så mycket lättare kunde ske, som endast tvenne polisbetjenter befunno sig i vaktrummet, alldenstund de andra voro ute på patrullering. Leken kom emellertid efter "som Arboga ölet." I går arresterades de manhaftige poliskammarstormarne och lära nog nu på någon af rikets fästningar, under loppet af ett år, eller mera, få besinna sitt lättsinniga, olagliga och i hög grad klandervärda handlingssätt.

— Herr *Olivo,* den bekanta hexmästaren från Dogernes och gondolförarnes ryktbara stad, har härstädes gifvit tvenne representationer för så "fullt hus," som den lilla lokalen kunnat medgifva. Också gör Herr *Olivo* sin sak så väl, att sjelfve Konung Pharaos trollkarlar, om de lefde, skulle finna sig belåtne med sin konstfrände. Guldringar, näsdukar, schawletter, ärter, och Gud vet icke allt, "spatsera" på hans "kommando" från det ena bordet till det andra, och det är väl då icke mer än rätt och tillbörligt att några af svenska bankens gulfinkar spatsera öfver i hans fickor. Herr *Olivo* är en af de sällsynte resande "Konstnärer," som hålla hvad de *lofva,* hvadan också spektatörernes belåtenhet med hans "produktioner" är allmän. Skada blott, att den lokal, som Herr *Olivo* begagnar för sina representationer, icke är så rymlig, att den medgifver en exposition af alla hans vackra och sinnrikt uttänkta apparater. Vid återkomsten från Borås, dit Herr *Olivo* i medio af denna månad ämnar sig, torde dock den större salen i Bloms hôtel blifva att tillgå, och vi hafva hört berättas, att han då tänker att derstädes uppställa sitt svartkonstkabinett. I morgon, om Lördag och om Söndag ger Herr *Olivo* nya och härstädes förut ej sedda produktioner. Blifva alla lika intressanta, som de, hvilka man redan haft tillfälle att åskåda, så skulle det icke förundra oss om den intressante hexmästaren blir lika namnkunnig i Götheborg, som "Blykamrarne" eller de på Markusplatsen stående lejonen, i hans gamla, kanalrika och vagnfattiga fädernestad.

STOCKHOLM.

D. 26:te Jan., 77:nde årsdagen af H. M. Konungens födelse, gåfvo DD. KK. HH. Kronprinsen och Kronprinsessan en större middag för H. M. Konungen och H. M. Drottningen. Till densamma voro dessutom inbjudne DD. EE. Rikets Herrar, Herrar Serafimerriddare, Svenska och Norrska Statsråden, Landtmarskalken, Riksståndens Talmän, m. fl. För öfrige högre Embetsmän, så väl inom Staten, som Hofvet, Rikssåndens vice Talmän, samt *Corps diplomatique* gafs särskild middag af H. E. Riksmarskalken Grefve *Brahe.*

— H. M. Konungen höll d. 28:de dennes det öfliga kapitlet med Riddarne af K. Carl XIII:s orden, hvarefter de voro befallte till den kungliga taffeln.

— Samma dag gaf H. M. Drottningen, till firandet af H. M. Konungens namnsdag, en stor souper med konsert, som äfven bevistades af DD. KK. HH. Kronprinsen och Kronprinsessan, och till hvilken omkring 500 personer voro befallte.

— Riksens Ständer hafva beviljat och H. M. Konungen sanktionerat att staden Wenersborgs vid detta års slut varande skuld till staten må betalas med 6 procent årligen å den primitiva lånesumman, af hvilka 4 procent utgöra räntan för densamma och återstoden amorteras å kapitalet.

— Af Sundhetskollegii berättelse om skyddskoppympningen i riket år 1839 inhemtas, att 63,676 personer blifvit under loppet af detsamma dels vaccinerade och dels revaccinerade. Lindriga smittkoppor hade detta år förekommit i de flesta distrikten, mest å personer mellan 15 och 20 år, hvilket synnerligast hade varit fallet i Upsala, Jönköpings, Kalmare och Wisby län. Af flere anförda skäl drar Kollegium den slutsatsen, att ingen med godt vaccinämne för andra gången ympad individ erhållit smittkoppor

— Landbruksakademien firade d. 26:te sistledne Januari sin högtidsdag och hade tillika i sin lokal offentlig sammankomst, vid hvilken Akademiens Direktör Herr *Poppius* redogjorde för hvad bem. Akademi och länens Hushållningssällskaper under loppet af året uträttat. Vid samma tillfälle belönade Akademien med sin större medalj en af Bokhandlaren Magister Lundeqvist i Upsala författad *Handbok i Svenska Landtbruket.*

— Statsutskottet har med stor pluralitet afstyrkt det påyrkade anslaget till betalning af Kabinetts-kassans skuld, samt tillika det af Afdelningen gjorda projektet att till skuldens amorterande använda vissa besparingar.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

SUNDSVALL.

Staden har nyligen haft ett besök af bepelsade, mordiska röfvare, vargar nemligen, hvilka utan "högvederbörligt tillstånd" uppförde ett ganska blodigt skådespel, på så sätt, att de anammade en ypperlig jagthund, af hvilken inom några minuter endast benen återstodo. I Njurunda socken har ett dylikt sällskap våldgästat i en nämndemans fårahus och derstädes "ynkeligen" afdagatagit 13 af dess loyala och menlösa innevånare. Den fjortonde slapp undan med lifvet och borde derföre, om det gåfves ordnar ibland djuren, erhålla en tapperhetsmedalj, åtminstone med lika mycket skäl, som en eller annan hjelte från den stora stridsplatsen vid Backamo.

GEFLE.

Från Arbrå i Helsingland skrifves under den 18 sistlidne Januari, att en enka derstädes nyligen aflidit i den höga åldern af 92 år, 3 månader och 25 dagar. Hon öfverlefdes af 5 barn, 30 barnabarn och 15 barnabarnsbarn. Före henne hade 5 barn, 16 barnabarn och 6 barnabarnsbarn aflidit. Hon var således stammoder för icke mindre än 76 personer.

FAHLUN.

Väderleken härstädes har på de sednare dagarne varit mycket ombytlig, hvilket vållat någon sjuklighet bland stadens befolkning. — Öfver vägarnes dåliga skick klagas allmänt. — Sjöarne häromkring börja nu att befaras med släddon; men myrorne hålla ännu icke att köra. Ortens näringar lida mycket af den myckna snön, hvilken på sina ställen ligger till ett par alnars höjd och deröfver.

— En nybyggare i Särna socken af Fahlu län, vid namn Hesselius, har i Norrlands tidningar låtit införa en böneskrift om "christliga medmenniskors barmhertighet", i anledning deraf, att nidingar förstört alla på nybygget med mycket arbete och kostnad af honom uppsatte hus, "för hvilka han icke inom det fattiga Dal-laget, eller i socknen, fått åtnjuta en enda skilling i skadestånd." Till styrkande af sina uppgifter har han bifogat ett af Kyrkoherden Åmark, jemte flere andre personer underteknadt synedokument.

WESTERÅS.

En skräddarelärling i Haråkers socken, som af sin husbonde blifvit skickad i något ärende till Skultuna bruk, har på återvägen frusit ihjäl å den s. k. Sandängen, der hans lik först den påföljande morgonen anträffades.

— En arrendator, vid namn Scherlund, i Bjerby af S:t Ilians socken, har af sin egen dräng blifvit så illa slagen, att föga hopp lärer vara om hans vederfående. Brottet hade föröfvats å öppen landsväg; men i hvilken afsigt är ännu obekant. Våldsgerningsmannen är häktad och till länshäktet inforpassad.

JÖNKÖPING.

De begge så kallade Kungsdagarne, d. 26:te och 28:de Januari, firades härstädes på enahanda sätt, som under de föregående åren varit brukligt, nemligen medelst baler, vid hvilka den Kongl. skålen dracks under kanonsalut. Denne proponerades vid begge tillfällena af länets höfding och skiljde sig i *det* fall från de vanliga, att proponenten till Jönköpingsboarne framförde en särskild helsning från H. M. Konungen, hvilken skall hafva varit af följande ordalydelse: *"Helsa länets innevånare! Det lugn, massan af svenska nationen visat under 1838 års händelser, och äfven under de sednare meningsstriderna, har än mera fästat mig vid ett folk, med hvilket få andra kunna jemföras i lydnad för lag och ordning. Tacka edert läns innebyggare för denna trohet och tillgifvenhet, och försäkra dem, att jag fortfarande skall handla som en kärleksrik fader mot älskade barn!"* — En historiskrifvare skulle öfver denna kungliga helsning kunna anställa åtskilliga reflexioner, och måhända uteblifva de icke heller en gång, då man ej mera kan tyda dem såsom yttringar af partisinne eller hat till konungamakten, hvilket nu skulle blifva fallet, om de i tryck framställdes. Vigtigt, mer än vigtigt, är det i helsningen uttryckta höga välbehaget öfver att allt gått, som det gått, och icke annorlunda, i anledning af "1838 års händelser och de senare meningsstriderne." I den tillfredställelse deröfver, hvilken hela helsningen andas, ligger nemligen ett *något,* som antyder att man "på samhällets höjder" icke så fullt och fast vågat påräkna det af "massan" visade lugna uppförandet, och det är detta *något,* som nog i sinom tid icke skall undfalla den oväldiga och på alla, äfven de minsta, omständigheter aktande historieskrifvaren.

BORÅS.

Sista marknaden härstädes var, oaktadt det goda väglaget, ovanligt litet besökt. Om densamma är för öfrig tingenting att berätta, utom det att ett par grannar, som sällskapat hvarandra från staden, kommit i gräl, hvilket slutats så, att den ene "för ro skull" bet näsan af den andre.

WEXIÖ.

På H. M. Konungens födelsedag var en större middag hos Landshöfdingen, der af honom proponerade skålar druckos och verser afsjöngos. — Till firande af Carlsdagen hade stadens innevånare genom subskription bekostadt ett vackert, af Herr Magito anordnadt fyrverkeri, som afbrändes kl. 6 på aftonen. Högtidligheten slutades med bal på rådhussalen.

— Såsom uppmuntran för befrämjad vaccination under loppet af år 1839 hafva silfvermedaljer blifvit tillställde Klockaren A. Björkman i Skatelöf; Klockaren J. Wahlgren i Hofmantorp och Vaccinatören G. Carlsson i Hinneryd, samt till Klockaren D. E. Ringius i Wäckelsång 15 R:dr b:ko.

CHRISTIANSTAD.

Skånska Posten förmäler, att delegarne i Strömma afbrunna bomullsspinneri, vid bolagsstämma för några dagar sedan, beslutat, att, i lika komplett skick som före branden, åter uppföra fabriksbyggnaden med tillhörande inventarier.

HELSINGBORG.

Under loppet af sistförflutne år har förhållandet med paketfarten mellan Helsingborg och Helsingör varit följande: med svenska paketbåten hafva blifvit öfverförde 1257 passagerare, af hvilka 680 ankommit och 577 afgått; samt med danska paketbåten 1,029, af hvilka 528 hit ankommit och 401 härifrån afgått. För detta ändamål hafva 170 svenska och 186 danska båtar blifvit begagnade. Att

antalet af de personer, som begagnat svenska paketen, är större än det, som betjenat sig af den danska, tror tidningen *Telegrafen* komma deraf, att Helsingborgs färjmanslag byggt en båt, som uteslutande begagnas till paketfart och hvilken allmänt lofordas, ej mindre för sin soliditet, än sin snällsegling.

— Den blinde flöjtisten Vledder gaf härstädes den 27:nde dennes en konsert och rättfärdigade till alla delar det rykte, som föregått honom. Detta oaktadt, lärer hans auditorium icke hafva varit talrikt, hvilket torde böra tillskrifvas den på våra gator rådande och nästan lifsfarliga halkan.

MALMÖ.

Äfven härstädes har en subskription för *Hans Jansson* egt rum; men resultatet säger *Malmö Tidning* sig icke känna, emedan man med denna sak gått tillväga något hemlighetsfullt. "Hade", yttrar sig bem. tidning, "denna subskription, hvars rätta karakter *Aftonbladet* framställt, blifvit kungjord i tidningarne, skulle den visserligen hafva ådagalagt Allmänhetens sympatier för den utmärkte mannen."

Insändt.

En korrespondent har i Phoenix, N:o 7, uppträdt emot den i Lund från och med detta års början utkommande Litteraturtidningen *, som bär titeln: *Studier, Kritiker och Notiser*, hvars första Nummer han funnit särdeles "intresselöst." Huru intresselöst detta varit honom, har han dock icke visat sig sjelf ointresserad, hvilket här vill säga opartisk, då han utan betänkande skyndat att uttala sitt ogillande af en Tidning, hvaraf ännu endast ett nummer utkommit**, och öfver en artikel i denna tidning, med hvars bedömmande det väl icke hade haft större brådska, än att dermed kunnat dröjas, till dess artikeln blifvit afslutad.

Af detta förfarande vill synas, som korrespondenten hade ett intresse, bredvid sakens eget, som han ville i god tid bevaka. Ty hade icke det varit förhållandet, synes det som han bordt icke blott låta den, som öppnat samtalet, tala till punkt, utan äfven låta de öfriga interlocutörerna hvar i sin ordning bjuda skäl för sig, innan han för allmänheten sökte framställa företaget såsom ej förtjent af dess uppmärksamhet. Det skulle ju kunna hända, att så väl allmänheten, som korrespondenten sjelf, om också de funnit sig mindre tillfredsställda af det första framträdandet, kunde, då redaktionen kommit sig litet mera i fart och kanske också tagit sin ställning något skarpare i ögonsigte, komma att blifva rätt belåtna så väl med de två af redaktörerna, som tagit första steget, som med de öfriga, om hvilka hvarken allmänheten eller korrespondenten ännu ha rätt att dömma.

Ins. nästan tviflar på korrespondentens sanningskärlek, då han säger sig upprigtigt hafva gladt sig, när utgifvandet af en litterär tidning i Lund tillkännagafs, och, det oaktadt, litet längre ned, gör större delen af de namngifna redaktörerna till obekanta storheter, på hvilka icke mycket kan byggas, och förklarar, att han, då blott två eller tre af namnen tillhörde kända Litteratörer, ej vore bland dem, som obetingadt antogo redaktörernas namn under anmälan såsom en borgen för tidningens värde. Ty om det också antages, att blott två eller tre voro kända Litteratörer, så må väl korrespondenten medgifva, att dessas namn varit en tillräcklig borgen, särdeles då det var sådana namn, som Hrr Reuterdahl, C. A. Hagberg och A. Cronholm, äfvensom korrespondenten knappt torde få någon menniska att tro, att dessa skulle förena med sig andra medarbetare, än sådana, hvilkas förmåga de sjelfva kände; och mera behöfver allmänheten tills vidare icke veta. För öfrigt är det besynnerligt, ja! ett verkligt oskick hos oss litet hvar, att ingenting skall få gälla hvad det kan, utan man alltjemt skall fråga efter namnet på personerna. Huru mycket dugligt har icke utkommit fullkomligt anonymt, från och med den store Okändes genom sjelfva anonymiteten desto mer retande mästerstycken, till och med vår älskliga tecknarinnas "ur hvardagslifvet?" Om för öfrigt den större allmänheten föga känO. H. Lovéns, J. M. Agardhs, J. Tollins, P. S. Munck af Rosenschölds och P. Genbergs namn, så böra de åtminstone ej för den litterära delen af allmänheten, för hvilken tidningen egentligast är beräknad, ej vara okända.

Men korrespondenten har riktigt en klockare-kärlek för namn. Ej nog att redaktörerna, med undantag af 2 à 3, äro gjorda till X, Y, Z eller obekanta storheter: koresp. påtår till och med, att tidningen sjelf ej har något "rigtigt namn." Det skulle vara intressant att veta, hvad korr. förstår med ett sådant! Är då korrespondenten så förtumlad i hufvudet af det myckna ny- och gammalmodiga allegoriserandet, att korr. nödvändigt hellre än ett namn, som utan förklädning betecknar saken, skulle vilja hafva Tidningen uppkallad efter någon Grekisk eller Romersk eller Egyptisk eller Scandinavisk gudomlighet, hvilka nu samt- och synnerligen hafva varit med så länge, att det kunde vara tid att lemna dem i ro. Ins. är å sin sida af den oförgripliga meningen, att det först är ett "rigtigt namn", som utan omsvep lägger hela saken klar och öppen i dagen. Ett sådant är det, redaktionen valt. Redan deri lägger en flärdlöshet, som ger ett godt begrepp om så väl de bekanta, som de obekanta storheterna.

* *Audiatur & altera pars*, är en gammal gyllene regel, från hvars iakttagande vi föresatt oss, att, så vidt möjligt är, aldrig vika. Det är äfven derföre, som vi nu lemna plats för ofvanstående, mot vår korrespondent gjorde, anmärkningar. Genom en fri och human diskussion skall alltid en god sak vinna, och godt och vackert är det litterära lundensiska företaget, äfven om det i sin början icke till alla delar motsvarat de förhoppningar, man vid detsamma fästat; äfven om de män, som stå i spetsen för detsamma, äro i politiskt hänseende af helt andra tänkesätt, än vi och våra korrespondenter. Sjelfve afhålla vi oss från alla anmärkningar mot de af insändaren uttalade åsigter, och detta af det skäl, att vi med våra korrespondenter en gång för alla träffat den öfverenskommelse, att hvar och en försvarar hvad han skrifvit. För att vinna *enhet* och *hållning* i tidningens hufvudsakliga syftning, var detta nödvändigt; ty väl bekänna sig våra korrespondenter af själ och hjerta till samma politiska tro, som vi sjelfve; men att *våra* och *deras* åsigter *alltid* skulle vara öfverensstämmande, vore hardt nära att fordra en omöjlighet, och att bringa dem i snörrätt enlighet med våra egna, vore att lägga deras idéer på en prokrustessäng, eller, med andra ord, hämma den tankens sjelfständighet, som utgör sjelfva lifvet i en skriftlig, till allmänt begrundande framställd, afhandling. Det bör således icke förundra den uppmärksamme läsaren, om han i våra korrespondentartiklar träffar åsigter, hvilka, synnerligast i vigtigare samhällsfrågor, icke *till alla delar* öfverensstämma med dem, som vi sjelfve hylla och förfäkta; ja det bör icke förundra honom, om vi till och med i en eller annan not reservera oss mot desamme. Endast på detta sätt kan, efter vår öfvertygelse, i publicistisk väg, något verkligt godt och gagnande uträttas. Till ett godt och skönt mål gifvas flere vägar än *en*; det är nog att det *ernås*, och att *de medel*, som man för detta ernående betjenar sig af, äro detsamma under alla omständigheter och i alla afseenden *värdiga*.

Red:s anm.

** Den insända artikeln har blifvit hvad Tyskarne kalla *verspätet:* den kom nemligen Red. tillhanda redan i medio af Januari månad; men det har, i anseende till vår tvist med Svenska Biet, icke varit oss möjligt, att, förrän nu, bereda densamma en plats i bladet. *Red:s anm.*

Blott en enda liten omständighet till, och sedan skola vi lemna korrespondentens förkärlek för namn. Kanske är korrespondenten sjelf, när allt går omkring, en helt obekant storhet! Han, som fordrar ett *namn,* om han skall sätta värde på en *sak,* borde, så vida han anser publiken vara lika sinnad, som han, satt ut *sitt* namn, på det publiken sedan sjelf måtte kunnat räkna ut, eller på annat sätt skaffa sig reda på, hvilket namn, som var vederhäftigast. Nu ställer han sig emellan publiken och de, åtminstone genom tidningens anmälan, till namnet kända redaktörerna, och säger: tro icke dessa! Men publiken frågar honom: hvem är då du sjelf, att jag mera skall tro dig?

Hvad nu korrespondentens anmärkning i sak beträffar, så är det påtagligt, hvar det är, som skon klämmer. Förf. till recensionen (om man så vill) öfver Snellmans Akademiska Studium har råkat att säga ett ord om Studentens så loyala, som liberala opinionsyttringar i politiska frågor, för hvilket, såsom varande *ett ord i sinom tid,* i sjelfva verket hvar och en fördomsfritt tänkande håller honom räkning. Korrespondenten åter vill ha lof att ropa: "Lefve Nils Månsson! Lefve Hans Jansson!" o. s. v. Sådana rop äro väl också temligen oskadliga; och det vore särdeles bräckliga konungathroner, som deraf kunde bringas att darra. Men nu är hela felet, att korrespondenten rent af missförstått så väl Herr Snellmans, som hans recensents mening. Det är i Ins:s tanka allsicke fråga om några faror för samhället, som förespeglas såsom följder af dylika opinionsyttringar, i annat afseende, än att, om redan ungdomen skall dragas in i den politiska hvirfveln, som gjort mången äldre vimmerkantig, den deraf alltför mycket distraheras från det, som under dess bildningsår bör vara dess angelägnaste omsorg, nemligen att göra sig noga bekant med den historia, som redan är gjord, enär detta alltid är en nödig förberedelse till en rigtig uppfattning af den historia, som ännu håller på att göras. Och dessutom att hurra för namn— det är ju en lumpen auktoritetstro, som fäster sig vid namn; och från all auktoritetstro bör en *frisinnad* Akademisk ungdom lösgöra sig. Bättre då att hurra för en sak, såsom den bekanta hurrningen för 72-an. Väl var det väl någon bland de goda Carolinska Studenterne, som trodde att det var ett nummer på lotteriet och som hurrade med af hjertans grund; men så visste säkert den större och bättre delen af Studentkorpsen icke af hela opinionsyttringen förr, än den var förbi. Så är det också vanligtvis: den som vill sköta sina studier, har nog att göra med dem, och han bemödar sig att stå fram så litet som möjligt. Ett ännu gröfre missförstånd är det, då korrespondenten tyder författarens yttringar om ungdomens "framtida välfärd", såsom skulle deri innehållas en åsyftning på vådan af en fri politisk mening. Korrespondenten bör läsa igenom den väl skrifna artikeln än en gång.

Men slutligen ett ord till artikelns författare och med detsamma till redaktionen af den nya litterära tidningen. Var detta en recension? I det fallet var det en à la Geijer, som (vare det sagdt med all aktning för den store mannen) infört en alltför stor frihet i recensionsväsendet, och som, i stället för pröfning af en viss det förelagda arbetet genomgående åsigt, mestadels gifvit fria fantasier öfver samma thema. Och skulle icke redaktionen finna för godt, att sjelf rubricera uppsatserna, alltefter som den ville hafva dem ansedda för "Studier," "Kritiker", eller "Notiser"? Det kunde vid årgångens slut leda till en lättare öfversigt af innehållet, och kanske under sjelfva utarbetningen pålägga de respektive författarne det nyttiga tvånget, att jemnare hålla uppsatserna i en gifven rigtning, och ej låta dem blifva litet af hvart. Ins. och många med honom hoppas mycket af företaget och önskar det all framgång.

B A L.

Tillkännagifves, att den Subskriberade Slutbalen med mina Elever blifver, Fredagen d. 5 Februari, uti Fru Bloms stora Sal. Anteknings-lista, samt Billetter à 1 Rdr banko, finnas att tillgå hos underteknad. Balen börjas kl. 7 e. m. *W. G. Åberg.* (42)

Tillkännagifvande.

Med Kongl. Maj:ts allernådigste tillstånd ärnar underteckna dKonstnär, att, uti Bloms salong, *i morgon Thorsdagen* d. 4 Febr. 1841, hafva äran framställa

En ny ovanlig Produktion

utur den naturliga Magien. Framställningarne börjas kl. på slaget 7 och slutas kl. 9 e. m.

Premier-biljetter à 32 sk.; Second 24 sk.; Barn betala på premier 24 sk., på Second 16 sk., allt banko. Biljetter finnas hela dagen på Bloms Hotel, rummet N:o 20, samt vid ingången till Salongen.

Undertecknad hembär Götheborgs ärade Publik sin skyldiga tacksamhet för det talrika besök, hvarmed hans första representationer af densamma hedrats och får härmedelst hos den ärade Publiken rekommendera sin nya Production, utan att närmare beskrifva de stycken, som komma att fr mställas, för att så mycket mer öfverraska de konstvänner, som hedra honom med sin närvaro, och vill han endast nämna de märkvärdigaste neml. 1:o *De flygande Nycklarne*; 2:o *Den förtrollade Spegeln*; 3:o *Ett godt slut, Allt godt!*

N.B. Lördagen d. 6:te och Söndagen d. 7:de d:s gifvas nya Representationer.

A. v. Olivo.

Annonser.

Utbjudes hyra:

Fem Rum och Kök med nödige uthus är att få hyra till nästa flyttningstid; adress på detta Boktryckeri. (45)

Diverse.

Adress & Commis.-Contoiret

Nr. 31 Drottninggatan.

NYTT SKILLINGS LOTTERI

som grundar sig på Kongl. Danska Nummer-Lotteriet i Köpenhamn, är öppnadt å ofvanstående Contoir, hvarest Lottsedlar med planer äro att erhålla mot 32 sk. banko för hel Lott, 16 sk för half Lott, 8 sk. för ¼:dels Lott.

Bänkrums-Legan till Garnizonskyrkan emottages och qvitteras, för innevarande år, uti kyrkan nästa Måndag och Tisdag d. 8 och 9 dennes, från kl. 10 till ett på dagen. Götheborg den 3 Februari 1841. (43)

De af Stadens yngre Damer, hvilka torde finnas beredvilliga, att, medelst inlemnande af Handarbeten till förmån för härvarande Fruntimmers-förenings Flickskola, befrämja denna Stiftelses välgörande ändamål, varda härmed vördsamt underrättade, att dylika bidrag, nu som förr, af Direktionen genom dess Ordföranden med största tacksamhet emottagas. (44)

GRUNDLIG UNDERVISNING I GUITARRE och Fortepiano-spelning lemnas hemma eller borta mot billigt pris. Adress f. d. Björnbergska hamnen vid smala vägen, huset Nr. 59. (40)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N.o 15 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 15. Lördagen den 6:te Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Vintren härstädes är en af de strängaste, man på flera år kan erindra sig. Det berättas att thermometern en dag i veckan, före soluppgången, visat 24 grader; i dag vid samma tid visade den dock endast 20. Klockan 9, då detta nedskrifves, visar den endast 17 och en half grader. I skärgården skall thermometerståndet ett par gånger hafva uppgått till 25 grader.

STOCKHOLM.

Underrättelser hafva ingått om den i höstas med sjömanselever härifrån afgångne briggen Oscar, Kapten *Oxehufvud,* hvilka förmäla, att nämnde fartyg efter en ganska svår resa ankommit till Lissabon d. 6:te i förra månaden. Det hade tagit vägen norr om Skottland och d. 16:de Dec. blifvit påsegladt af en Amerikanare, vid hvilket tillfälle mast och bogspröt gått förlorade. För öfrigt hade ingen skada träffat hvarken besättningen eller de unga eleverne, hvilka samtlige befunno sig vid god helsa.

— Sjömannasällskapets lokal i Stadsgården har, Carlsdagen till ära, varit eklärerad, samt å densamma anbragt en transparent med H. M. Konungens namnchiffer, omgifvet af svenska handelsflaggan, m. fl. sinnebilder af handeln och sjöfarten; tillika blefvo de på stället boende sjömännen, till ett antal af 30 personer, på sällskapets bekostnad undfägnade.

— Herr *L. J. Hjertas* anhållan, att från Stats-Utskottet utbekomma de till frågan om Kabinettskassans skuld hörande handlingar, har af bemälte Utskott blifvit afslagen på den grund att Utskottet säger sig hafva emottagit nämnde handlingar under helgden af ett slags förtroende, utan rättighet att offentliggöra desamme, och för att efter begagnandet återställa dem till Utrikesdepartementet; af hvilken orsak Utskottet icke ens ansett sig behörigt att lemna Rikets Ständer del af deras innehåll i vidsträcktare mån, än i hvad som angått tiden, när skulden tillkommit, jemte beloppet af den summa, till hvilken den uppgår.

— Postförarne från Åland, hvilka ändtligen d. 29:de sistl. Januari ankommo till Grisslehamn, hade tillbragt hela tolf dygn på isarne.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

Tvenne medaljer, att bäras på bröstet, hafva af Upsala Läns Hushållssällskap blifvit för verkställde vackra trädplanteringar tilldelade bonden Petter Jansson i Nyfla, Bälinge socken, och bonden U. J. Andersson i Kumla, Boglösa socken.

— Carlsdagen har härstädes, märkvärdigt nog, icke utmärkts genom någon särskild högtidlighet, utan firades aftonen helt enkelt med en vanlig danssoirée på Gillet, hvilken dock redan kl. 10 tog slut, till föga glädje för de dansande, som just först vid denna tid tycktes hafva kommit rigtigt i ordning. ”Dansnöjet öppnades genom afsjungande af folksången under trefaldiga och lifliga hurrarop; hvarförutan man, mellan dansarne, ”genom några väl valda och väl utförda studentqvartetter sökte gifva det betydelsefulla tillfället åtminstone *någon* festlighet och glans.“ — Detta oaktadt tyckes *Correspondenten,* ur hvilken dessa underrättelser äro hemtade, icke hafva varit rätt nöjd med arrangemangerne. Men fanns då också i den ”goda“ staden ingen enda person, som kunde åtaga sig att åt både dagen och aftonen gifva en, ”det betydelsefulla tillfället“ motsvarande, ”glans“? Ingalunda, Ingalunda, Ingalunda! — ”Ingalunda!“ hvad skall det heta, min Herre? — Fråga belysaren H:r *Utis!*

LINKÖPING.

Här han man, till firande af Carlsdagen, illuminerat Gymnasium och druckit ”vid slika tillfällen öfliga skålar“ på frimurarelogen. Dessutom var bal på Stadshuset, och ”varma“ hurrarop på de kalla gatorna, likväl utan något märkbart inflytande på thermometerståndet.

KALMAR.

På Ryssby gästgifvaregård här i länet förefölll d. 27:nde sistlidne Januari ett ohyggligt och blodigt slagsmål mellan underhafvande å Kammarherre Harmens och underhafvande å Grefve Carl Posses gods. Kalmar Läns Tidning lofvar att framdeles, rörande detta slagsmål, meddela närmare underrättelser.

— Den 29:nde Januari skulle å härvarande theater uppföras *”Den Musikaliske Skräddaren“*; men det ville sig icke bättre, än att mäster Nadel den gången blef utan musik, hvadan han icke heller kunde uppträda inför publiken. Orsaken till detta omusikaliska förhållande var, att Musiken, som skulle prestera musiken hade med densamma begifvit sig att musicera å annor ort, och derom icke behagat underrätta Herr *Broman* förr, än under sjelfva slutrepetitionen.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Frågan, rörande hufvudstadens befästande, blir med hvarje dag allt mer och mer invecklad, och det lär vara mycket tvifvel underkastadt om det någonsin kan

lyckas Hofpartiet att genomdrifva densamma. Mårkvärdigt är, att en af de talare, som förfäktat ändamålsenligheten af befästningsprojektet, vågat offentligen och på fullt allvar yttra, att om *Paris* en gång toges i besittning af en fiendtlig armee, så vore det på samma gång slut med *Frankrikes* sjelfständighet. Det skulle verkligen vara intressant att veta, huru Charivari affärdat en individ, som i våra dagar kan komma fram med ett så absurdt resonnemang.

SPANIEN.

Härifrån ingenting nytt af intresse, om ej det, att en brochyr utkommit, i hvilken det "till komplett evidens deduceras", att Segerhertigen (*Espartero*) i ordets naturligaste och första bemärkelse *"sofvit sig till sin lycka."* Då Bilbao stormades, låg nemligen den blifvande Hertigen af Luchana helt trygg i sin säng och drömde icke ens om den lysande carriere, hans soldaters bajonetter voro sysselsatte med att öppna för honom.— Vid samma tid satt befälhafvaren i fästningen, General *Eguia*, helt sorglös vid frukostbordet och affärdade, såsom otroliga, alla bud, som förkunnade, att de konstutionelle stormade den för ointaglig ansedda platsen. Innan han hunnit sluta måltiden, vann han dock öfvertygelse derom, då det anmältes, att en af hans adjutanter, som begifvit sig ut för att rekognoscera, blifvit *inom* vallarne tillfångatagen af de anryckande kunglige garderne.

ORIENTEN.

Ännu är ingenting med säkerhet afgjordt i den orientaliska stridsfrågan. Den turkiska flottan ligger ännu i Alexandrias hamn och Ibrahim Pascha står med 30,000 man härdade truppar i Damaskus. — Ett pris är utsatt på hans hufvud, hvilket mången gerna skulle vilja förtjena; men som det för dem, liksom rönnbären för räfven, sitter något väl högt, så få de trösta sig på samma sätt som herr Michel och blifva — det förutan. En tysk officer var emellertid för några veckor sedan på god väg att erhålla nyssbemälte pris. Han hade neml. utkastat en plan, enligt hvilken Ibrahim icke kunde undgå att falla i hans våld, och han "kände" derföre redan "i luften", huru de turkiska piastrarne klingade i hans tomma fickor. För att verkställa sitt heroiska förslag, inskeppade han sig till Tripoli, der han föråt sig på oranger, fick diarrhé, och — återvände till Beirut, hvarest han vid återkomsten helsades med salfvor af — skratt, infällen och sarkasmer.

Korrespondens.

Herr Angeldorff har högeligen förgrymmats deröfver, att en korr. i Phoenixyttrat, att Arndts andliga skattkammare är af H:r A. "illa öfversatt." Han påstår naturligtvis att öfversättningen är ganska lyckad, och drar detta så mycket mindre i tvifvelsmål, som Doktor Thomander försäkrat att så är. Vi skulle kunna anföra en annan auktoritet till stöd för korrespondentens mening. En stor man har neml. yttrat om ifrågavarande öfversättning, att den är "alltför tysk", att den "har mera anspråk på att vara *trogen,* än *lycklig."* Denne man är ingen annan än — Herr Angeldorff sjelf. (Se hans förord till den öfversatta boken!) Vi vilja visserligen medgifva att *öfversättaren* Angeldorff icke äger stort vitsord inför *publicisten* Angeldorff, helst det icke är vanskligare att ömsa meningar, än ömsa namn; men oaktadt hvarken öfversättaren eller publicisten A. eger något vitsord hos oss, kunna vi dock vid detta tillfälle ej neka oss nöjet att komma öfversättaren till hjelp emot publicisten. Vi påstå således att öfversättningen är "alltför tysk", att den möjligtvis är *trogen,* men ingalunda *"lycklig."* Hvad likväl troheten vidkommer, borde Herr A. besinnat, att Arndt lefde för icke så få decennier tillbaka, och att, om han lefvat nu, hade han uttryckt sig något annorlunda. Han borde besinnat, att boken är egentligen ämnad till en uppbyggelseskrift för de så kallade obildade, hvarföre han bordt med sorgfällighet undvika hvarje ord, hvarje mening, som af den enfaldige lätt kan missförstås eller misstydas. Hvad man dessutom billigtvis fordrar af en öfversättare är, att han känner sitt språks grammatik och icke försyndar sig mot de enklaste grammatikaliska reglor, hvarigenom han tillskapar meningar, som äro författarens helt och hållet motsatta och ej sällan bli rent af barbariska. Herr A. står i detta hänseende illa till boks. Han vet icke att skilja mellan subjekt och objekt; han förvexlar pronomina personalia och pronomina possessiva, andra pronomina att förtiga; han begagnar stundom sjelfva præpositionerna förvändt; han sätter någon gång inom parenthes ett ord, som skall förtydliga meningen; men som i stället förlöjligar den samma; han tillvrider satserna och nyttjar tavtologiska uttryck, som äro stötande eller förvillande, o. s. v. Vi vilja bevisa att alla dessa gravamina ega rum. Vi hålla oss blott till *Första delen* af den *"andlige Skattkammaren"* och anföra nu endast *några* exempel "ur högen."

Sid. 222 heter det: "En gudfruktig välsignar Gud i *hans* arbete." — Är det den gudfruktige, som välsignar Gud, såsom öfversättaren sagt, så skulle det väl ej heta: i *hans,* utan i *sitt* arbete. Så är dock icke Arndts mening.

Sid. 285: "En sådan troende menniska liksom drager Gud med sig upp ur djupet." — Alltså ligger Gud i djupet, och den troende menniskan drager honom upp.

Sid. 47: "Och varda här förmögne personer undervisade, att de med *deras* (sina?) gäldenärer skola hafva tålamod, icke allt för noga och skarpt (!) utsöka deras (gäldenärernas?) rätt."

Sid. 58: "Man kan snart gripa Gud in i *sitt* (hans?) embete och reformera den alldravisaste." — Att *gripa någon in,* är sannerligen "alltför tyskt."

Sid. 61: "Ack huru många äro de, som *deras* (!) hopp och tröst icke sätta på dig."

Samma sida: "Härunder måste vi hvila *vid* (!) Gud, såsom Jonas *i* hvalfiskens buk."

Sid. 325: "Tyskland (Sverige) är i våra dagar Jerusalem, i hela verlden berömdt, hvarest Gud underbart uppväcker sitt ord; men då denna skatt blir för intet aktad och på mångfaldigt sätt genom falsk lära orenad, så är väl att formoda, att hedningar skola komma och af detta Jerusalem göra stenhopar. Detta har varit länge propheteradt." — Häraf lära vi: att Tyskland och Sverige äro ett och samma land; att Sverige är det nya Jerusalem; att detta nya Jerusalem är berömdt i hela verlden, och att Gud underbart uppväcker sitt ord i hela verlden. Hedningarne, som skola komma och förstöra detta moderna Jerusalem, kunna väl ej vara andra, än Ryssarne; och sannt är, att detta har varit länge "propheteradt." Kanske kan dock *Svenska Biet* rädda det nya Jerusalem, sedan *det svenska lejonet* icke kan det.

Sid. 67: "I *hjertat* verkas ett så *hjertgripande* qvidande, att det (hjertat eller qvidandet?) stundom utbrister i gråt."

Sid. 56: "Såsom nu *stanken* af en

ruttnande menniskokropp är *odräglig* och *olidlig*, så är synden en sådan styggelse, att den förer med sig en helfvetes-*stank* från den *stinkande* afgrundspölen, likasom en menniska redan lifslefvande vore *med* (!) helfvetets *stank* plågad." — Detta är något väl mycket "stinkande"; men när "visen" tåler "stank" i sjelfva "bikupan", så må den väl ock tålas i den andliga skattkammaren.

Sid. 49: "Det är deras (de gudfruktigas) tröst, att Gud icke *förlåter* dem." — Den med språkbruket bekante inser väl hvad ordet förlåta här betyder; men mången enfaldig gudfruktig har tyckt, att det är en ringa "tröst", att icke hafva någon förlåtelse af Gud att vänta.

Dessa prof på öfversättningens halt må *för denna gången* vara nog. Skulle H:r Angeldorff äska flera, så skola vi icke undandraga oss att uppvakta med desamme, äfven om sjelfva Svea Rikes Erkebiskop *ex nobili amicitia* gåfve honom betyg på öfversättningens godhet. Alla de nu utmärkta bristerna oaktadt, tro vi ändock att boken har sitt värde, och att Herr A. mera gagnat svenska folket med utgifvandet af densamma, än han gagnar svenska hofpartiet (något annat har han väl ej för afsigt att gagna) med sitt scurrila tidningsväsende. Emellertid hafva vi ingen ting emot, att han drager partiet ned i det "Lerneiska träsket." Någon "troende menniska" lär nog sedan icke befatta sig med att "draga det upp ur djupet."

Insändt.

Uti en i tidningen Phoenix för den 28 November sistförflutne år intagen relation, rörande ett, af Handlanden *P. G. Eriksson* i Halmstad begånget, groft underslefsbrott, har jag med smärta sett mig nämnd på ett sätt, som kunde komma Allmänheten att tro, det jag med uppsåt egde någon delaktighet i bemälte *Erikssons* oredliga och bedrägliga förhållande. Jag skulle, i följd deraf, genast offentligen hafva tillkännagifvit, huru oskyldigt jag blifvit invecklad i denna för sin upphofsman så vanhederliga affär; men ansåg det vara rigtigast att dröja dermed, tills jag genom formligt utslag blifvit af vederbörande Domstol från målet skiljd och följakteligen kunde stödja mina uppgifter på bevis och fakta. Detta har nu inträffat, och jag skyndar i anledning deraf att underställa mitt och Erikssons handlingssätt hvarje rättvis medborgares granskning och bepröfvande.

Sent på eftermiddagen d. 9:de Oktober sistl. år gjorde Eriksson mig ett besök på säteriet Nya Skottorp. Vid pass en timma efter hans ankomst anmältes, att någon ville tala vid honom, hvarföre han gick ut; men kom straxt in igen och bad då att hos mig få inlägga en bal, som innehöll bindtröjor. Denna hans begäran bifölls, och balen blef inlagd i en uthushod. Under samtal om likgiltiga ämnen förflöt aftonen, och då Eriksson icke gjorde mine af att resa hem, bjöd jag honom att stadna qvar öfver natten, hvilket han äfven gjorde. Dagen derpå, eller den 10:nde Oktober, tidigt på morgonen, infann sig *E.* hos mig och sade sig vara sinnad att resa; men upptog i detsamma ur fickan tvenne papper, under tillkännagifvande, att han hade ett betydligt parti yllevaror af ortens tillverkning, jemte papper och tvål, hvilket han från Skummeslöfs-strand till Stockholm ämnade afsända med sin galeas Ulrika, som från Halmstad skulle ankomma till nämnde plats med en del af laddningen, för att der intaga lastfyllnad. Han beklagade emellertid, att oförutsedda hinder mött denna inlastning, på så sätt nemligen, att han, såsom icke varande borgare i Laholm, ej egde rättighet till någon utskeppning under nämnde stads tullkammare — hvadan han på det förbindligaste hos mig anhöll, att jag, såsom varande possessionat och således i hans tanka i besittning af denna rättighet, medelst min underskrift under inlastningsinlagorne (hvilka han presenterade mig) måtte hjelpa honom ur den obehagliga förlägenhet, hvari han, förmedelst detta hinder, råkat. Hjelpsam, så vidt jag förmår, mot alla likar, hvilka icke gjort sig ovärdige all hjelp, tecknade jag utan betänkande mitt namn under de mig förelagde dokumenterne och återlemnade dem till Eriksson, med tillsägelse att han sjelf finge ombesörja deras inlemnande till tullkammaren i Laholm, tillika med de andra, last och fartyg rörande, handlingarne, hvilket *E.* naturligtvis med tacksamhet bejakade, hvarefter han genast afreste.

Samma dag, på eftermiddagen, ankom en torpare med helsning från Eriksson att erhålla den bal, som E. dagen förut begärt få inlägga, hvilket ock verkställdes.

Detta är ALLT, hvad jag har mig bekänt af Erikssons brottsliga handling. Något annat epithet, än *oförsigtig*, tror jag ingen med skäl skall kunna tillägga min beredvillighet att tjena honom med min underskrift under inlastningsinlagorna. Jag har hårdt fått plikta för densamma: hårdt, då jag blifvit inblandad i ett mål, af den beskaffenhet, som det Erikssonska; hårdt, då mitt (prisad vare Försynen) dittintills obefläckade namn blifvit, under sådana förhållanden, ens nämndt på samma gång som hans; hårdt, då jag äfventyrat att förlora den medborgerliga aktning, som är hvarje med hederskänsla begåfvad individ dyrbarare, än sjelfva lifvet. Må emellertid Allmänheten, till hvars dom jag vädjar, pröfva och afgöra: afgöra om jag kunde förställa mig att en gammal bekant skulle så samvetslöst missbruka en bevisad vänskapstjenst; afgöra om jag rimligtvis kunde falla på den tanken, att han ville till en tullkammare inlemna inlagor på en last, som icke existerade; afgöra om jag ens kunde ana, att de vid denna tullkammare anställde tjenstemän skulle så förgäta sin pligt, att de utfärdade bevis öfver en inlastning, som aldrig blifvit verkställd! — De, som närmare känna mig, veta att jag icke är i stånd till att låna mig till ett medel för utförandet af en *tvetydig*, och ännu mindre för en *öppet vanhederlig* handling. För dem behöfver jag således icke urskulda mig. Dem åter, hvilka lärt känna mitt namn endast af ryktet och tidningarnes berättelser, var jag, såsom en medborgare af heder, skyldig en förklaring. Den är gifven, och jag afvaktar med lugn och ett godt samvetes vittnesbörd den dom, de behaga fälla öfver min ofvan framställda handling.

Det af Laholms Rådhusrätt afkunnade utslag om mitt skiljande från målet, jemte mitt yrkande af ansvar å Eriksson för hans mot mig ådagalagda bedrägliga handlingssätt, skall ofördröjligen genom trycket komma till Allmänhetens kunskap.

Nya Skottorp den 25 Januari 1841.

A. F. Lindsfelt.

Torg-, Börs-, Hamn- och Marknads-priser, i Riksgäld.

Götheborg d. 6:te Januari. *Torgpriser:* Råg 13 R:dr, 13 R:dr 24 sk. à 14 R:dr; Korn 7 R:dr, 7 R:dr 24 sk. à 8 R:dr; Ärter 12 R:dr; Hafre 4 R:dr à 4 R:dr 24 sk.; Potäter 2 R:dr 24 sk. à

3 R:dr per tunna. Bränvin 29 sk. à 29 sk. 6 r:st per kanna.

Stockholm d. 30:nde Januari. *Torgpriser:* Hvete 20 R:dr; Råg 13 R:dr à 13 R:dr 24 sk.: Korn 8: 24, à 9 R:dr; Blandsäd 6 R:dr à 6 R:dr 24 sk.; Hafre 5 R:dr; Ärter, gula, 14 à 15 R:dr; dito gröna 16 R:dr; Potäter 3 R:dr p:r tunna.

Westerås den 28:de Januari. *Torgpriser:* Råg 12 R:dr à 12 R:dr 36 sk.; Hvete 18 à 21 R:dr; Korn 8 R:dr à 8 R:dr 24 sk.; Hafre 4 R:dr à 4 R:dr 24 sk.; Blandsäd 4 à 5 R:dr per tunna.

Norrköping d. 30:de Januari. *Torgpriser:* Hvete 20: 24, à 21 R:dr; Råg 12 R:dr à 12 R:dr 24 sk.; Ärter 12 à 13 R:dr; Korn 9 R:dr à 9 R:dr 24 sk.; Hafre 5 R:dr per tunna. Bränvin 31 sk. per kanna.

Lidköping d. 30:de Januari. *Torgpriser:* Råg 11 R:dr 24 sk. à 11 R:dr 36 sk.; Korn 6 R:dr 24 sk.; Hafre 3 R:dr 16 sk. à 3 R:dr 24 sk.; Ärter 9 R:dr 24 sk. à 10 R:dr per tunna.

Borås d. 28:de Januari. *Marknadspriser:* Hvete 21 à 22 R:dr; Råg 13 à 14 R:dr; Korn 7 à 8 R:dr; Hafre 3 R:dr 24 sk.; Potäter 2 R:dr 16 sk. per tunna. Bränvin 28 sk. per kanna.

Tillkännagifvanden.

Med Kongl. Maj:ts allernådigste tillstånd ärnar undertecknad Konstnär, att, i morgon Söndagen d. 7, och Måndagen den 8 Febr. 1841, hafva äran framställa

En ovanlig Konst-Produktion

utur den naturliga Magien, *à la Pinetti*, och Optisk *Illusion à la M:r Qujot*, kallad *Alidors Kraft*. Början sker kl. på slaget 7 och slutas kl. 9 e. m.

Premier-biljetter à 32 sk.; Second 24 sk.; Galleri 16 sk.; Barn betala på premier 24 sk., på Second 16 sk., allt banko. Biljetter finnas hela dagen på Bloms Hôtel, rummet N:o 20, samt vid ingången i Salongen. Billetter gälla endast för den dagen de äro köpte.

N.B. *Representationerne komma att gifvas å Bloms större sal.*

Måndagen förevisas en stor Fysikalisk Execution, kallad *Troll-Kuraget*, eller *Non plus Ultra*.

A. v. Olivo.

Ett eller flere års uppbörd för begagnandet af Bolagsvägen emellan Kollered och Åhlafors från och med den 1 instundande Maj upplåtes till den mestbjudande genom Auction på Värdshuset vid Flabäck, Thorsdagen den 25 dennes, kl. (11) Ellofva f. m.; då för arrendet antaglig säkerhet ställes. Bolaget upplåter plats för Tullhus och Bom, då Arrendatorn ej sjelf, om honom beqvämligare synes, förskaffar sig samma. Öfrige vilkoren uppgifvas vid Auctionstillfället och meddelas under tiden af undertecknad. Götheborg den 2 Februari 1841.

Å Wägbolags-Directionens vägnar.

C. F. Kjellberg. (48)

Annonser.

Utbjudes hyra:

Fem Rum och Kök med nödige uthus är att få hyra till nästa flyttningstid; adress på detta Boktryckeri. (45)

Åstundas att hyra:

3:ne Hushållslägenheter, bestående af 3 à 4 Rum hvardera med Kok och nödige uthus på undra botten, och vid reela gator. Götheborg i Januari 1841. *D. Lundgren.* (37)

Tillvarataget.

Ett gross Knappar är upphittat på Köpmansgatan, som på beskrifning kan igenfås då anmälan sker å detta Boktryckeri. (17)

Diverse.

De, som veta sig vara skyldige till undertecknad, behaga utan uppskof och i likhet med dem tillställde Conto-Curanter och Räkningar, liqvidera till Hr *Chr. Arfvidsson* härstädes. Götheborg i Februari 1541.

JOHN SVALIN. (46)

En ogift, med betyg om nykterhet och andra recommenderande egenskaper försedd, Trädgårdsdräng kan instundande April få tjenst å en Egendom några mil från Götheborg; underrättelse lemnas på detta Boktryckeri. (49)

GRUNDLIG UNDERVISNING I GUITARRE och Fortepiano-spelning lemnas hemma eller borta mot billigt pris. Adress f. d. Björnbergska hammen vid smala vägen, huset Nr. 59. (40)

Bänkrums-Legan till Garnizonskyrkan emottages och qvitteras, för innevarande år, uti kyrkan nästa Måndag och Tisdag d. 8 och 9 dennes, från kl. 10 till ett på dagen. Götheborg den 3 Februari 1841. (43)

Adress & Commis.-Contoiret

Nr. 31 Drottninggatan.

NYTT SKILLINGS LOTTERI

som grundar sig på Kongl. Danska Nummer-Lotteriet i Köpenhamn, är öppnadt å ofvanstäende Contoir, hvarest Lottsedlar med planer äro att erhålla mot 32 sk. banko för hel Lott, 16 sk. för half Lott, 8 sk. för $\frac{1}{4}$:dels Lott.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. Annonser, à 2 sk. **riksgäld** *raden, emottagas till införande i tidningen alla söknedagar till kl. 5 e. m. Önskas de satte med större, eller utmärktare stilar, beräknas inserationskostnaden i proportion af det rum, de i tidningen komma att upptaga.*

Obs. *Annonser om* Vigde *och* Döde *införas* utan betalning.

GÖTHEBORG *i December 1840.*

REDAKTIONEN.

NB. *De resp. Redaktioner, som utbyta tidningar med Phoenix, torde godhetsfullt, mot reciprocitet å vår sida, i sina blad införa ofvanstående anmälan, till och med ordet "postförvaltarearfvode", jemte den nederst stående adressen!*

Rättelse:

I N:o 13 af denna tidning, 2:dra kol. 1:sta spalten, 6 rad. uppifr., står: *storprat* läs: *storparad.*

Anmälan.

Å Tidning för SÖDERMANLAND under 1841, utkommande hvarje helgfri Tisdag och Fredag, kan, å Kongl. Post-Kontoret i Nyköping prenumereras med 3 R:dr 16 sk banko för hela året, 2 R:dr banko för halft år och 1 R:dr 16 sk. banko för tre månader, postförvaltararfvodet å förstnämnda stället oräknadt.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson*; *Pettersson*; *Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel*; *Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 16 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 16. Måndagen den 8:de Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den utländska post, som i går skulle ankomma, är ännu i denna stund, då tidningen lägges i prässen, ej anländ.— Inrikes tidningarne innehålla ingen ting nytt af vigt. — Vintren fortfar att vara nästan lika sträng som förut. I dag, före soluppgången, visade thermometern — 17, och i det ögonblick detta nedskrifves — 15 grader.

STOCKHOLM.

— Tvenne Riksdagsmän af Bondeståndet, *Per Pålsson* från Skåne och *Jonas Johansson* från Jönköpings län klandras strängeligen af Svenska Biet för deras "tilltag" att icke vilja bevista en kunglig middag, till hvilken de blifvit bjudne. Bemälte tidning frågar bland annat om "det kan vara möjligt, att någon Bonde finnes inom Sveriges landamären, som skulle hålla sig *för god* att vara gäst hos sin Konungafamilj?" Oss förefaller det dock, som om det icke alltid skulle vara så rådligt att hörsamma en sådan der kunglig befallning, eller, som det nu heter, "bjudning." Herr *Petrés* äfventyr i ett dylikt fall är ännu i allt för friskt minne, att icke en och annan, synnerligast om han tillhörde oppositionspartiet, skulle kunna befara att ett "mistag" vid "bjudningen" ånyo kunde begås af vakthafvande Kammarherren, och den bjudne följakteligen riskera att blifva utvisad. Biets uttryck, att någon "skulle *hålla sig för god*" är, lindrigast sagdt, så "borneradt", att vi icke kunna begripa, huru en Red. med aldrig så liten takt och känsla för det passande kunnat välja detsamma. För öfrigt har ju, åtminstone här i Sverige, den ene individen lika mycken rätt att afslå en inbjudning, som den andre har att göra densamma, förutsatt nemligen att den inviterade ej innehar en sådan ställning i samhället, hvilken ålägger honom att *ex officio* infinna sig, när hans närvaro önskas eller påkallas. Biets anmärkningar rörande denna fråga äro således, i vår tanka, under nu varande förhållanden till alla delar obefogade, men från det hållet kan man väl knappast hoppas att få se några andra, än just sådana.

— En Herr Kirchner, som på de fleste Europeiska theatrar med stor framgång uppträdt i buffastilen, har hit anländt och kommer inom kort att gifva gästroler å Kongl Theatern.

— Aftonbladet förmäler, att en högst ovanlig och skandalös rättegång nyligen uppstått vid en af Kämners-rätterna i hufvudstaden. För en tid sedan stod nemligen i allmänna tidningarna en annons, hvarigenom klädesfabrikören *A. P. Friberg* förklarade en af honom till Viktualiehandlaren *A. F. Österberg* utgifven skuldsedel dödad, i hvems hand den kunde vara, emedan han ej hade fått någon valuta derför. I medlet af December ingaf han derefter, då sedeln ej kunde återfås, en stämningsansökning på Österberg och uppgifver deri, att sedeln blifvit honom aftvungen på det sätt, att han först genom en biljett från en okänd blifvit inlockad i Österbergs hus, och att denne der från ett gömställe, jemte ett par medhjelpare, rusat fram och medelst hotelse med en laddad bössa tvungit honom till skuldsedelns afgifvande. Österberg deremot, uti uttagen genstämning, undviker att svara på hufvudkäromålet annorlunda, än att han yrkar ansvar på Friberg för beskyllningen; men har tillika härvid fogat en diktad historia, hvars åsyftade tillämpning emedlertid ingalunda är tvetydig, om en person, kallad Fripon, som förfört en annans hustru och blifvit i äktenskapsbrottet öfverraskad af mannen, samt då, för att godtgöra saken, till denne utfärdat en skuldsedel på 4000 Rdr. Vittnen äro nu äfven å denna sidan inkallade, och mångas nyfikenhet är spänd på utgången af detta mål och huruvida det skall lyckas bevisa, att försåtet mot Friberg varit af sådan art, som stämningen antyder, eller om det närmare infaller med genkärandens imaginerade berättelse. En särskild utgrening torde denna rättegång få genom de infamerande allusioner, som genkäranden tillåtit sig, utan sammanhang med den förevarande saken, och hvarför ansvar å honom sannolikt kommer att yrkas, i fall det är bevisligt, att käranden muntligen har till andra bestämdt uppgifvit på hvem han syftat med den i genstämningen indragna berättelsen. Man afvaktar således att se, hur saken vidare utveklar sig.

— Den berömde flöjtisten C. F. Bock har d. 29:de sistl. Januari aflidit i en ålder af circa 40 år. Kongl. Hofkapellet och tonkonsten i allmänhet har genom detta dödsfall lidit en förlust, som icke så snart torde komma att ersättas.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Här har Carlsdagen *icke* blifvit firad. Den har förflutit under en puritansk dysterhet, och balklädningar, punsch-bålar och "vördnadsfulla" fötter fått hvila i godan ro. Till och med flaggorna å de i vår hamn öfvervintrande fartygen hafva ostörde fått förblifva i sina flaggkistor, och kanonernas, trumpeternas och hurrabasarnes munnar hafva på denna "be-

tydelsefulla" dag varit stumme, stumme som fiskarne i den å, som gifvit staden dess namn. Och hvaraf kommer sig detta? Af *köld* skulle man förmoda; ja visst är det af köld: qvicksilfret har nu "i en langan tid" stått 24 grader under fryspunkten.

SÖDERKÖPING.

Här i trakten har en flicka nyligen blifvit — bergtagen. Sistlidne julafton gick hon till skogen för att hemta granris till helgen; men återkom icke förr, än efter 18 dagars förlopp. Under tiden hade man förgäfves sökt efter henne. Enligt hennes egen berättelse skall hon af trollen i Ragnhilds-berget blifvit bortförd, samt af dem tvingad att taga sig en julpolska så, att blodsvett framträngt ur fötterna. Före "bergtagningen" lärer hon hafva varit mindre vetande, och efter densamma har hon legat sjuk och yrat. Detta oaktadt förmäla Norrköpings Tidningar att hennes berättelse funnit tilltro hos många personer, hvilket förhållande, om det inträffat för 60 à 70 år tillbaka, icke skulle hafva förundrat oss; men att man i medio af det 19:de århundradet kan sätta tro till dylika sagor, är, lindrigast sagdt, att sjelf gifva sig utseende af att vara — "mindre vetande."

LINKÖPING.

Här, som annorstädes i landet, regerar vintren med en is-spira, som icke smälter för de första solstrålarne. — En portion oxtunga med gröna ärter har varit aktionerad inför stadens Kämnersrätt; men *"målets"* utgång är ännu icke bekant. — De jordiska lemningarne af den aflidne och allmänt högaktade Generalen Grefve *G. Mörner* på Medhammar hafva, på sätt han sjelf förordnat, enkelt och flärdlöst, d. 29:de sistl. Januari blifvit jordfäste i Linköpings Domkyrka, hvarefter de genast affördes till Medevi. — Lektor *Hedner* är sysselsatt med att utgifva ett band af honom författade latinska skaldestycken, hvilka *Östgötha Corresp.* lofordar för deras "oskuld och enkelhet." — Stadens tidningar, hvilka för ett par år sedan lågo i lufven på hvarandra, äro nu så ense, att den ene reproducerar den andres underrättelser, och detta är ett "godt tidens tecken." Split och oenighet har man, Gud nås så visst, nog utaf.

CARLSTAD.

Carlsdagen har härstädes firats 1:o med en af t. f. Landshöfdingen gifven middag på Residenset; 2:do med en af honom proponerad skål för H. M. Konungen och Hans höga dynasti; 3:tio med ett af samme person på frimuraresalen hållet tal, "utan fraser och bildprål"; samt 4:to med en mycket frequenterad bal i nyssnämnde lokal.

— Guldmedaljen "för berömliga gerningar" har af Kongl. Maj:t blifvit tillerkänd Bruksbokhållaren A. F. Moberg, hvilken vid Thorsby bruk räddat en person från drunkning.

UDDEVALLA.

Vintermarknaden härstädes lofvar blifva gynnande. — En Herr Ösgevad från Norrige har, några qvällar bortåt, förevisat en kosmorama, hvilken stadens tidning synnerligen lofordar. — Af en öfver sjöfarten i Lysekihl upprättad tablå inhemtas, att, under loppet af sistförflutne år, derstädes inpasserat 51 slupar, galeaser och skonertar, af hvilka 17 haft sina rederier i Lysekihl, eller trakten deromkring. Till Fiskebäckskihl hade under samma år inpasserat 38 fartyg, hvilka alla voro hemma dersammastädes. Till fiskelägena Käringön, Malön, Rågårdsvik och Mollösund hade inpasserat 18 fartyg, af hvilka 5 voro hemma på det första, 8 på det andra, 4 på det tredje, och 1 på det fjerde stället.

MALMÖ.

Hit hafva ankommit danska skådespelarne Levini och Beck med fruar, samt Herr Brock, för att å härv. theater gifva några aftonunderhållningar, af hvilka Heibergs nya Vaudeville-monolog: "Emelies Hjertebanken" lärer blifva en. — För öfrigt ingenting nytt, utom det att en "bi-dragare" fått i *Malmö Allehanda* inpraktisera en liten "honungskaka", af samma slag, som de, hvilka tillredas i den beryktade Stockholmska bikupan. Red. af nyssbemälte tidning har dock varnat de lättrogne att icke låta förleda sig af "den söta lukten", och förklarat, att den med nöje emottager det motgift, som man mot förtärandet af dylika läckerbitar kan anse vara verksamt och gagneligt.

BLICK

på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

II.

Dels genom sitt läge och dels genom sitt lynne tycktes Svenska eller rättare Skandinaviska folket — ty naturen har ämnat Skandinavien till ett folk — vara bestämdt att intaga ett rum bland verldens förnämsta sjöfartsidkande folkslag. Den vilda råhet, som låg i idén af Nordboarnes vikingståg, skulle lätt, genom en nödvändig hyfsning, under beröringen med och motståndet af bildade folkslag, blifvit förvandlad till en ädlare, men lika djerf verksamhet på handelns stormiga vägar öfver verldshafven. Den bildning, som vikingar och väringar hemförde efter sina bedrifter i österlanden, begynte redan att gripa omkring sig. En mängd af Christne funnos i landet, innan ännu någon kyrka var grundad. De vikingsfärder, som nordens ynglingar företogo, skulle sjelfmant, i den man christendomen rotfästade sig i sinnena, antagit en fredlig och merkantil karakter, om de fått fortgå på området af enskild omtanka och personlig håg och beslutsamhet. Men hela denna riktning förändrades genom inflytandet från konungamaktens omgifning. I de så kallade *"skeppredorne"* (som också buro namn af *Leding* och *Hamnelag*, och som gingo ut på utrustningar för allmän räkning och i större skala) fanns en inrättning, som erbjöd en förträfflig anledning att åt Thignarmännen, Konungens hofmän, förvärfva myndighet, inflytande och inkomster. Den enskilte odalbonden hindrades från resor för egen räkning, medan ett Konungens ombud gjorde anspråk på hans krafter för allmänna härfärder. Detta Konungens ombud utgjordes af en *"Styrihafne"*, som icke blott hade makt att råda öfver bönderna på sjön, utan äfven erhöll ett särskilt *boställe skattfritt.* Vi se häruti början till förläningsrätten, hvarigenom den nationella utbildningen alltmera drefs till en skef riktning, och som så ofta missbrukades till stämplingar för landets undergång, att det i sanning är ett underverk, att ännu ett fritt Svenskt folk kan finnas.

Sedan exemplet sålunda var gifvet, måste framalstringen och mognaden af ett system af förläningar åt dem af Konungens omgifning, som voro honom angenäma eller nyttiga, vara en naturlig följd. Icke blott hamnfogden, Styrihafne, utan andra fogdar sökte skattfria boställen. Hemman, tjenliga till att sålunda förlänas, erbjöd Upsala Öde, och kom blott sjelfva *skattfriheten* i gång, så blef det en fördel, som lockade sjelfva odalbonden in i Thignarmännens skara, om han kunde få befrielse från skatten, hvil-

* *Forts. fr. N:o 7.*

ken i samma mån ökades på de ofrälse, som skattfrihet förlänades åt frälsemän. Sedan odalmäns söner, kanske till en början blott i afsigt att erhålla en uppfostran, som det afskaffade bruket att göra en vikingsfärd för egen räkning förut erbjudit, blifvit öfverlemnade åt Konungarne, begynte desse att anse icke blott sina Hird- och Thignarmän, utan äfven bönderne för sina män. Man finner detta af Åke Bondes samtal med Kung Erik. Åke hade åt den unga Norrske Konungen Harald, då den gamle Svenske Konungen tillika med honom gästade Åke, öfverlemnat sin son, medan han sjelf följde Erik. "Vet du icke, att du är min man"? frågade den förtörnade Svenske Konungen vid afskedet. Bonden sade: "Efter du påminte mig, att jag skulle vara din man, så må du snarare veta att du är min man." Det var den sjelfrådande odalmannens rena och ärliga svar; men det retade Konungen, som högg honom till döds. Man finner likväl, att bönderne ännu, helst då de voro samlade i massa, icke blott på allshärjartinget, utan vid landskapstingen, häfdade sitt oberoende och vidhöllo sin rätt att sjelfva gifva sig lagar. Deras lagmän, som alltid skulle vaka för deras bästa, bibehöllo sitt anseende så stort, att detta embete allt mera begynte leka i de förnämare slägternas ögon. Vi finna slutligen att adelsmännen vunno äfven denna nya bana åt sin verksamhet.

Att äfven bland de frälsemän, som blefvo lagmän, funnos ädla karakterer, är en oneklig sanning, och det kan icke heller nekas, att Sveriges Adel har mangen enskild stor man att uppvisa; men så snart ett särskilt kast- eller ståndsintresse får inrota sig jemte det stora fosterländska, lider det sednare intrång och rycker verksamheten på sned, så att hvad individen tänkt och handlat i god afsigt och med ärlig kraft, begagnas af andra till helt andra ändamål.

De Svenska lagarna, som bort utbilda landet till en kulturstat, sådan, som Island en tid visade sig, och hvartill alla ämnen bättre funnos i Sverige, än der i det af Nordens innevånare koloniserade polarlandet, användas alltmera, under sken att betrygga äfven bondens rätt, till bildandet och befästandet af adeliga företräden och privilegier. Mest skärande och olycksbringande visar sig det privilegierade frälseståndets ställning, då dess förhållanden närmade sig de utländska mönstren och en ny generation af främmande adelsmän med sina idéer och seder inympades på Svenska folket. Det var Folkungaätten, som företog sig att bereda och småningom försöka denna inympning. Den kraftfulla ympen inträngde snart djupt i moderstammen, och sög, såsom en äkta parasitväxt, den gamles ädlaste safter, medan den framstack sina glänsande blomster bland de mossbelupna stamgrenarnas löf.

Hvarjehanda.

Visit-kortet.

Härliga upptäckt! Under det att jag här, insvept i min nattrock, hvilar på den svällande divanen, vandrar jag, genom dig mångdubblad, ut i staden, lyckönskande vänner och bekanta. Under det jag här beqvämt röker min cigarr, bockar jag mig i denna stund, genom dig, måhända hos alla mina beskyddare. Under det jag här gäspar åt hela verlden, ligger jag i denna stund, genom dig, måhända i tallösa visitlådor, tillsammans med stadens vackraste Grefvinnor, Friherrinnor, Fröknar och Mamseller; och under det jag här läppjar på det rökande kaffet, har händelsen, genom dig, kanske sammanfogat mig hos någon af mina vänner på ett trefligt tête-à-tête med sjelfva Exellentissimus. Uppfinnaren af dig var dock en stor man, och mot honom sjunker sjelfva Guttenberg ned till en obetydlighet. Guttenberg lärde ju oss blott att fördubbla boken, då visitkortens store uppfinnare lärde oss att fördubbla sjelfva menniskan.

Den ljusa idé, som ligger i visitkortet, har dock ännu ej blifvit utbildad så, som den förtjenar; och så, som den en gång helt visst skall blifva det.

Den dag skall säkert komma, då man ej mera bjuder sina bekanta på kalas, utan blott deras visitkort.

Den dag skall möjligtvis komma, då brud och brudgumme ej sjelfve behöfva vara närvarande vid sitt bröllop, utan skicka sina visitkort till presten — och ceremonien försiggår.

Den dag skall måhända komma, då rikets representanter kunna undvika att resa ifrån sin hemort, utan blott behöfva uppskicka sina visitkort till Stockholm.

Den dag skall kanske komma, då man helt och hållet upphör att personligen besöka kyrkorna, utan blott skickar sina visit-kort dit.

Skulle det icke måhända i tidernas längd kunna gå så långt, att "när stunden är kommen", och man kallas från denna jemmerdalen — så skickar man blott sitt visit-kort.

Sublima tanke, härliga uppfinning, makalösa visit-kort! (ö. c.)

— Från Konstantinopel förmäles, att Hr Moses Montefiore ämnar, straxt efter Syriens pacification, begifva sig till Damaskus och Jerusalem, för att om möjligt är derstädes lägga grunden till en Judisk republik.

— Den privata förmögenhet, som äges af Konung Wilhelm den Förste af Nederländerna, hvilken nyligen nedlagt regeringen, uppskattas af Franska blad till öfver 168 millioner Fr:cs.

— I Bologne skall en mekanikus hafva uppfunnit paraplyer, hvilka man beqvämt kan bära i fickan. Stocken är ihålig och låter liksom en kikare sammanskjuta sig till en längd af 8 tum. Öfverdraget är af gummi-elastikum, som beredes på ett eget nytt sätt. Uppspännes skärmen, så utvidgar sig gummiet öfver hela bredden, och sammanslår man den, så återfaller den i sina veck. Dessutom skall priset på dessa paraplyer vara mycket billigt.

---

legii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad detta år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För en	vigt	på	3,000	skålpund.	R:gs	R:dr	220.
„	„	„	2,500	„	. . . „	„	200.
„	„	„	2,000	„	. . . „	„	180.
„	„	„	1,500	„	. . . „	„	160.
„	„	„	1,100	„	. . . „	„	140.
„	„	„	800	„	. . . „	„	120.
„	„	„	500	„	. . . „	„	100.
„	„	„	300	„	. . . „	„	80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Ett eller flere års uppbörd för begagnandet af Bolagsvägen emellan Kollered och Åhlafors från och med den 1 instundande Maj upplåtes till den mestbjudande genom Auction på Wärdshuset vid Flabäck, Thorsdagen den 25 dennes, kl. (11) Ellofva f. m.; då för arrendet antaglig säkerhet ställes. Bolaget upplåter plats för Tullhus och Bom; då Arrendatorn ej sjelf, om honom beqvämligare synes, förskaffar sig samma. Öfrige vilkoren uppgifvas vid Auctionstillfället och meddelas under tiden af undertecknad. Götheborg den 2 Februari 1841.

Å Wägbolags-Directionens vägnar.
C. F. Kjellberg. (48)

Annonser.

I tjenst åstundas:

En ogift, med betyg om nykterhet och andra recommenderande egenskaper försedd, Trädgårdsdräng kan instundande April få tjenst å en Egendom några mil från Götheborg; underrättelse lemnas på detta Boktryckeri. (49)

Tillvarataget.

Ett gross Knappar är upphittadt på Köpmansgatan, som på beskrifning kan igenfås då anmälan sker å detta Boktryckeri. (17)

Diverse.

De, som veta sig vara skyldige till undertecknad, behaga utan uppskof och i likhet med dem tillställde Conto-Curanter och Räkningar, liqvidera till H:r *Chr. Arfvidsson* härstädes. Götheborg i Februar. 1541.

JOHN SVALIN. (46)

De af Stadens yngre Damer, hvilka torde finnas beredvilliga, att, medelst inlemnande af Handarbeten, till förmån för härvarande Fruntimmers-förenings Flickskola befrämja denna, Stiftelses välgörande ändamål varda härmed vördsamt underrättade, att, dylika bidrag, nu som förr, af Direktionen genom dessa Ordförande med största tacksamhet emottaga. (50)

Adress & Commis.-Contoiret
Nr. 31 Drottninggatan.

NYTT SKILLINGS LOTTERI

som grundar sig på Kongl. Danska Nummer-Lotteriet i Köpenhamn, är öppnadt å ofvanstående Contoir, hvarest Lottsedlar med planer äro att erhålla mot 32 sk. banko för hel Lott, 16 sk. för half Lott, 8 sk. för $\frac{1}{4}$:dels Lott. (37)

Anmälan.

Nya NORRLANDS-POSTEN utgifves detta år uti ett betydligt utvidgadt format. Ehuru formatet blifver inemot dubbelt större än förut, är prenumerationspriset förökadt blott med 1 R:dr, så att prenumerationen är: för helt år, i Landins Bokhandel i Gefle B:co R:dr 4, för halft år, 2 Rdr 24 sk., för helt år på Gefle Kongl. Postkontor 4 Rdr 36 sk., samt på Rikets öfrige Postkontor med tillägg af vanligt eller benaget modereradt arfvode.

Anmälan.

På Tidningen SKÅNSKA MERCURIUS, som utgifves innevarande år i samma format och efter samma plan som hittills, kan prenumereras å Boktryckeriet i Ystad med 2 Rdr banko för helt år, samt å de Kongl. Postkontoren med tillägg af vanligt Postförvaltarearfvode.

Anmälan.

På WEXJÖ LÄNS-TIDNING för år 1841 kan å Boktryckeriet prenumereras med 1 R:dr 32 sk. banko och å Postkontoren med tillägg af det arfvode som kan betingas. Resp. Prenumeranter behagade ju förr desto heldre benäget anmäla sig, för att sätta Red. i tillfälle bestämma Upplagan. Wexjö i December 1840.

Anmälan.

På MALMÖ TIDNING, som fortsättes detta år, efter hufvudsakligen enahanda plan och under enahanda vilkor som hittills, kan prenumereras å detta och Berlingska Boktryckeriet i Lund med 2 R.dr banko samt på Postkontoren med tillägg af vanligt Postförvaltarearfvode.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk.; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tilläges vanligt postförvaltare-arfvode. Annonser, å 2 sk. **riksgäld** *raden, emottagas till införande i tidningen alla söknedagar till kl. 5 e. m. Önskas de satte med större, eller utmärktare stilar, beräknas inserationskostnaden i proportion af det rum, de i tidningen komma att upptaga.*

Obs. *Annonser om* Vigde *och* Döde *införas* utan betalning.

GÖTHEBORG *i December 1840.*

REDAKTIONEN.

NB. *De resp. Redaktioner, som utbyta tidningar med Phoenix, torde godhetsfullt, mot reciprocitet å vår sida, i sina blad införa ofvanstående anmälan, till och med ordet "postförvaltarearfvode", jemte den nederst stående adressen!*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 17 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 17. Onsdagen den 10:nde Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Vi äro ännu kl. 12 i saknad af icke allenast den utrikes post, som bordt ankomma i dag, utan äfven den för i Söndags. Orsaken lär vara den, att Sundet, som man plär säga, hvarken bär eller brister.

— Herr *Olivo* fortfar att gifva representationer för "fulla hus." En allmännare belåtenhet, än med denne ovanlige konstnärs prestationer, hafva vi aldrig här haft tillfälle att märka. Om Söndag ger han ånyo en föreställning i Bloms stora sal. Sedan Sällskapet Orphei Vänner haft sin soirée, ämnar Herr *Olivo* gifva ännu ett par representationer före sin afresa från staden.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Här grasserar influenzan. Väderleken är bister och nyckfull. Vägarne svåra. Boktryckaren Landin har afgifvit sitt svaromål i den mot honom, såsom utgifvare af kalendern Venus, anställde tryckfrihetsaktionen.

FAHLUN.

En ryttare från Borggärdet i Svärdsjö socken har supit ihjäl sig. — Roselliska boktryckeriet härstädes kommer att försäljas.

UPSALA.

Den största insättning, som någonsin skett i härvarande sparbank, egde rum d. 30:nde sistlidne Januari, då icke mindre än 1,058 R:dr b:ko insattes.

— Inbrott föröfvades natten mellan d. 11:te och 12 Jan. i Sollentuna kyrka; men tjufvarne erhöllo för sin möda endast ett par pläterade, på altaret befintliga, ljusstakar.

JÖNKÖPING.

Stadens tidning motsäger det rykte, som spridt sig, att Biskop *Tegnér* skulle vara återkommen till fäderneslandet.

WIMMERBY.

Härvarande Postkontor har den oseden att utlåna andre personer tillhöriga tidningar, som de rätte egarne sedermera erhålla nedfläckade.

KALMAR.

Enligt den af Kongl. Wetenskapsakademien redigerade Almanachans uppgift infalla i år tvenne nytändningar tätt på hvarandra, nemligen d. 21:ste och 28:de innev. månad. Detta tryckfel har bland allmogen här i trakten åstadkommit stor villervalla, emedan några "kloka gubbar", i anledning af detsamma, profeterat att yttersta domen på någon af ofvanbemälte dagar skall inträffa. Om sannfärdigheten af denna profetia lärer också mången vara fullt och fast öfvertygad. Är ej detta ett *memento* för dem, som ifra mot "folkupplysning", så veta vi knappast hvar man skall finna något.

HELSINGBORG.

Vintren, som någon tid varit mindre skarp, börjar åter antaga en allvarsammare karakter. Vi hafva i dag (d. 6:te Febr.) 19 graders köld. Sundet, som varit ömsom isbelagdt, ömsom öppet, är i dag så tillfruset, att inga öppningar synas hvarken norr eller söder ut. Anledning är således att förmoda, det isbryggan mellan de begge nabolanden snart blir färdig till begagnande.

CARLSTAD.

Våra läkare hafva fått mycket att bestyra: efter välfägnaden under "Kungsdagarne" är det sjukt öfverallt i de stora husen, och influenzan regerar allmänt.

— *Nya Tidningen* fäster Vederbörandes uppmärksamhet på, att några afskedade gamla krigsmän af Wermlands fältjägare, hvilka bivistat segrarne vid Gross-Beeren, Dennevitz och Leipzig, nu på gamla dagar med sina familjer försmäkta i elände.

— Samma tidning förmäler, efter *Phoenix,* att en större eldsvåda öfvergått staden F a h l k ö p i n g. Phoenix har aldrig berättat något sådant. Nya Tidningens sättare lärer troligtvis hafva begått samma fel, som Malmö Tidnings, hvilken "tog sig friheten att uppbränna" nyssbemälte stad "i stället för F a l k e n b e r g." Det är derföre bäst att han i rappet bygger upp den igen.

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref från Upsala, dat. den 5:te Februari 1841.

— — — Det vore kanske ej ur vägen att meddela dig några upplysningar om Upsala Tidningars "belysningar." Jag har nemligen hört mången här yttra den förmodan, att dessa *belysningar* egentligen borde kallas *bilysningar,* såsom omedelbart härstammande från Sv. Bikupan, och en dylik derivation har man grundat på temligen giltiga skäl. Skulle så förhålla sig, så har man ett nytt, fastän öfverflödigt, bevis på Biets Svenskhet, samt förklaring på den "emancipation", det vill bereda landsortspressen. Förundra måste det i alla händelser hvarje läsare, att Upsala Tidningar, som, i sitt fredsförslag för några månader sedan, från publicistens fält bannlyste alla personliga utfall och insinuationer, nu just uppträda med en hel hop sådane. Detta bevisar ju både conseqvens och manér ! ? !

— — — Terminen tog sin början d.

28 sistl. Januari och Distings marknad i dag. Ursäkta att jag i min skrifvelse hopblandar så heterogena ämnen som lästermin och Distingen, men marknader äro de ju båda, fastän varorna, som omsättas, äro af olika beskaffenhet, och Helsingesmör och Norrlandslärft hafva föga att beställa med Kants philosophi eller Sofokles' tragedier.

BLICK

på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

III.

Det var genom de katholska presternas inflytande, som allmogen 1152 lät afväpna sig. I ett vildt och oroligt tidehvarf föranledde naturligtvis seden, att beständigt gå i vapen, mången tvist, mången blodsutgjutelse; men den hade kunnat bibehållas utan fara för allmänna säkerheten, om den blifvit genom en christlig anda förädlad till ett mera allmänt chevaleri i dess bästa och ädlaste bemärkelse. Men, ty värr! var det endast en vanartad och oren slägt af chevaleriets anda, som framträngde till Skandinavien. Ett ännu mera listigt steg, än afväpningen, ryckte helt och hållet makten ur allmogens händer: Lagmännen drogos in i Rådet. I början tycktes det, som Regeringen derigenom skulle komma i närmare beröring med folkets försvarare och talemän samt närmare lära känna allmogens behof. Också följdes Lagmännen af allmogens gamla förtroende, fastän deras intressen numera blefvo mera skiljda ifrån dess. Men snart tog sig Rådet en högre myndighet. Det ville anse sig såsom Svenska folkets representanter. Då Rådet förklarade sig föra nationens talan och fatta beslut på dess vägnar, kunde det icke förefalla onaturligt, att Magnus Ladulås 1280 förböd någon okallad att infinna sig vid Riksdagarna. Sveriges lagstiftande makt och beskattningsrätten utöfvades således numera af Herredagar. Landet blef under Magnus formligen skattlagdt. Den ordning, som i följe deraf begynte råda i det förut oroade landet, föreföll sjelfva allmogen i begynnelsen behaglig. Bönderne kände icke, hvad för rättigheter de i sjelfva verket uppoffrade för att köpa sig en personlig trygghet i de osäkra tiderna. Men snart fingo de erfara hvarthän de nya inrättningarna ledde.

Allmogens egentliga skatter (Ledungslama, Skeppsvist, Attugäld, Gengärd, Gästning, Tings-lama och Budkafle) hade blifvit ordnade, så att i synnerhet "gästningen" icke lemnade bonden i händerna på en nyckfull hofman, som besökte honom för att preja honom. Men just då man till ett mera bestämdt belopp lärde känna skatterna, blef det ett önskvärdt mål för de slugare att undandraga sig dessa. Konungens tjenare voro befriade eller frälste från skatten, och då Konungen måste grunda sin krigsmakt icke såsom fordom på de beväpnade odalmännen, utan på en stående här, som alltid kunde användas äfven emot folket, inrättades rusttjensten. Genom Folkungarnes förräderi, som af Magnus blodigt straffades, erhöll han tillfälle att bemäktiga sig deras förverkade gods. Han kunde sålunda utdela ojemförligt större förläningar, än förut kunnat äga rum, utan att skatternas belopp i sin helhet förminskades för staten. En mängd lycksökande Tyskar inkommo i riket, lysande af den tidens råa prakt och utmärkta i det slags ridderliga öfningar, som ansågos uteslutande förtjena heder och anseende. Den praktälskande Magnus emottog dem och skänkte dem förläningar. Derigenom kommo icke allenast en mängd af rikets gods i främlingars händer, utan flera idéer, som bäst skulle varit borta, infördes af dessa. Dit hörde begreppen om adliga och ridderliga värdigheter och företräden, om frihet för all konunglig rätt, så att adelsmannen skulle vara kung öfver sin landtbo m. m. "Adelhären", utgörande riddare och svenner med deras hofmän, skulle vara rikets hufvudstyrka, medan det lättare ryttteriet ("skyrännarebaneret", som det kallades) och fotfolket endast i nödfall, och då man ur huse, fördes emot fienden. För att icke alltför mycket stöta de gamle odalmännen för hufvudet, tilläts också dem att frälsa sitt hemman genom att rusta för detsamma; men de måste utgöra en särskild klass, under namn af "allmänneliga frälsismän." Namnet "ofrälse" uppkom, och blef alltmera nedsatt och föraktadt, då adelsmännen fordrade att uteslutande heta "friborne män." Det var på sådant sätt, som Folkungaregenterne utbildade den Svenska aristokratien, denna hydra, som, ehuru en och annan Herakles stundom afhögg några af dess hufvuden, likväl framstack nya och giftigare, för att suga landets merg, göda sig af allmogens svett och pråla med folkets utpressade tillgångar.

* Forts. fr. N:o 16.

Hvarjehanda.

TÅREN.

En sann händelse.

En fattig, men skicklig Snickare fick, genom rekommendation, arbete i ett betydligt Handelshus. Köpmannen beställde till sin dotters utstyrsel för 400 R:dr möbler hos honom. Snickaren, innerligt glad, skyndade hem, omfamnade sin älskade hustru och berättade sin lycka. Då första glädjeruset var öfver, kom den kinkiga frågan: Hvarifrån taga det betydliga förlaget? Att bedja den nya förnäma kunden om förskott, gick ej an; ty derigenom hade kanske hela handeln blifvit om intet. Rika vänner egde vår stackars man icke; hvilken annan utväg återstod då för honom, om ej den att taga sin tillflykt till en procentare. Denne fanns snart, och, sedan han öfvertygat sig om beställningens rigtighet, var han så hederlig, att mot en förskrifning på 2 månaders tid och mot 12 proc., skaffa de erforderliga penningarne. Flitigt arbetade Snickaren, och snart stodo 2 dussin de vackraste stolar, ett skönt skåp, m. m., till Mästarens heder färdiga.

Snyggt klädd i söndagsrock, gick vår Snickare bredvid båren, och högt klappade hans hjerta, då de förbigående prisade de sköna sakerna. Man ankom till kundens hus. Alla skyndade fram för att betrakta det nya arbetet. Äfven Herrn i huset tillkallades och log med synnerlig tillfredsställelse. "Han skall hädanefter blifva min Snickare; ty sakerna förtjena allt loford, — låt nu vackert sätta dem här. Farväl!" Och dermed gick han åter på sitt kontor, Snickaren och hans gesäller hem. "Mästare", sade desse, "herrn syntes ganska nöjd, och huru rik måtte han ej vara; der har mästaren fått en god kund." — "Jo, jo, godt folk, det har jag, och är ganska nöjd dermed!" Dock syntes just ingen stor glädje på hans ansigte; ty han betänkte, att endast en vecka fattades i de 2 månaderna och att den rika kunden ej nämnt ett ord om betalning. Huru skulle det nu gå? — Sorgset satt det äkta paret, då tiden till betalning stundade. Hustrun sade då: "Upp, kära min gubbe, fatta mod, gå till vår nya kund och anhåll om betalning. Han är nog menniska." Mästaren gick.

Tungt slog hans hjerta, krampaktigt hoptryckte han hatten, då han öppnade kontorsdörren och framför sig, vid de höga pulpeterna, såg ett dussin flitiga skrifvare. Han helsade dem högt: God dag! men ingen svarade honom. Han förnyade efter en stund sin helsning; hvarefter den närmast stående mätte honom från hufvud till fot och frågade: "Hvad vill ni?" — "Jag ber ödmjukast att få tala vid herrn." — "Der borta", var svaret, i det han pekade åt ett hörn i det stora rummet. Långsamt och tungt skred snickaren igenom rummet; det var liksom bly häftade vid hans fötter. Der satt den stolte köpmannen, stödjande hufvudet fundersamt i den venstra handen, hållande pennan i den högra, liksom ville han på papperet teckna något vigtigt handelsprojekt, då snickaren i sin förvirring stötte mot den öppna gallerdörren och ryckte honom utur de djupa tankarne. Barskt frågade han: "Hvad vill han?" Dock var ej att tänka på något svar. Alla de sköna ord, som hans äkta hälft präglat i honom, voro sin kos. Han stod der liksom förstenad. "Nå, hvad vill han?" frågade herrn den förstummade, ej igenkännande honom.

"Ursäkta min Herre, jag var, jag är, jag kommer, — jag är den snickaren, som har den äran att arbeta för Herrn." "Ja så, och han vill höra efter mer arbete; nu har jag ej något; jag skall skicka bud då jag behöfver honom: farväl!" och dermed böjde sig åter hand och penna öfver papperet. "Ack", började den förkrossade handtverkaren, "jag ber herrn ej taga illa upp att jag begär betalning för det förfärdigade arbetet, ty jag eger intet kapital och .... Förargad återtog köpmannen: "Jag betalar endast hvarje halfår, i sådane småsaker inlåta vi oss ej, det gör förmycket besvär. Låt kassören betala. Får vara, men han bör ej åtaga sig arbete, då han ej kan gifva honett kredit", och vinkade i detsamma åt en bredvid honom sittande ung man att betala. Tyst emottog Snickaren penningarne och då han gick till köpmannens pulpet för att qvittera, rann en tår nedför hans kind. Köpmannen märkte den. — Tyst bugade sig den olycklige Snickaren och gick. Då han passerat hälften af rummet, ropade köpmannen honom tillbaka: "Hör på, Mästare, han kan lemna mig ett dussin sådana stolar, som de förra, och nästa vecka skall det blifva mer. Men på det han ej mer så der skall besvära mig, då han ej kan gifva mig ett halft års kredit, så vill jag kreditera honom. Uppräkna ytterligare 400 R:dr åt mannen", — sade han till Kassören och såg på papperet. — Stum stod Snickaren der, bemannade sig slutligen och ville trycka köpmannens hand till sina läppar. "Låt bli det der, min vän. Om han är en ärlig man, så behöfs det icke. Väck intet uppseende, ty sådane scener tillhöra ej ett kontor. Gud vare med honom! Då jag går förbi, skall jag underrätta mig om honom, och nu farväl." — Snickaren blef genom sin kund en välmående man, och köpmannen har framlockat många tårar — dock äro de alla tacksamhetens! (U. C.)

Misanthropen.

Jag älskar ej det slägte,
Som menskor kallas, —
åtminstone ej detta,
som nu framandas
sitt usla lif på jorden:
det är en afart,
i tanke, som i handling,
så högst erbarmlig.

Dock många stora själar
i sanning funnos
bland fordna tiders menskor,
och dem jag älskar.
Kärt är mig forntidsslägtet,
som i sin vilja
var ädelt, i sin handling
var högt och storsint.

Men dessa små pygméer,
som nu för tiden
sig menniskor benämna —
hvem kan dem älska?
För ömkliga de äro
att hat förtjena;
men djupt och outsägligt
jag dem föraktar.

De äflas och de fjeska
alltjemnt beställsamt,
de arma menskobarnen:
de efterfika
tom äras glans, men offra,
för den att vinna,
det grand af dygd och ära,
de än ha öfrigt.

För verkligheten skenet
de efterjaga,
och lögnens skimmer tjusar
de skumma ögon,
som ej förmå fördraga
det rena ljuset
af sanningen, för detta
tillbakaskygga.

Hur yfvas de, hur pråla
ej tidens dårar
med dygdeskenets glitter,
med flärdens kråkgull!
Hur lumpna äro de ej
uti sin sträfvan!
Hvad småsinthet, hvad feghet
i deras syften!

Än krypa de och hyckla,
de arme dårar,
i kungaglansens solsken;
än bäst de trifvas
i pöbelatmosferen,
och folkgunsts tomma
bedrägeliga skugga
blindt gripa efter.

Men hur de syften välja
(de må nu ifra
för kungamakten, eller
om folkrätt orda)
de små marionetter
dock endast dragas
af ömkliga motivers
fördolda trådar.

Det goda prisa alla,
men rätt vill ingen.
Rättvisans heligt sköna
och rena väsen,
hur kan väl detta hyllas
af dem som trifvas
så väl, så väl i kretsen
af svek och orätt? —

Hvad är att menskor älska? —
Det är att älska
allt nedrigt, falskt och uselt,
allt lågt och ömkligt.
Med menskoväns benämning
blott dåren pråle!
En vän af allt föraktligt
är menskovännen.

Och dock — är jag det kanske
i handling ofta:
dock endast skenbart: villigt
min hand tillskickar
den bedjande en gåfva
och med detsamma
mitt hjerta honom skänker
förakt på köpet,

Nej; jag bland menskor städse,
i själ och hjerta,
skall misanthrop förblifva.
Från jorden trår jag,
blott för att slippa skåda
det usla slägte,
som på densamma krälar
och menskor kallas.

Odalmännens Riksdagsvisa.

Till Stockholm kommo vi med mod
Och med en vilja som var god,
Att "hugga tag" i tömmen,
allt väl,
Och sätta dam för strömmen —
Ni förstår mig väl.

Och när vi kom till Stockholms stad,
Man koxa på oss, just ej glad:
Man syntes ej belåten,
allt väl,
Men det gaf vi på båten —
Ni förstår mig väl.

En Talman fingo vi till slut,
Fast detta efter mycket prut;
Ty Hans han ville icke,
allt väl,
Nils tord' ej stå i sticke' —
Ni förstår mig väl.

Vi hörde se'n ett tal så grannt
Och frågte om allt det var sannt
Som sades om "välmågan",
allt väl,
Men svar ej ficks på frågan —
Ni förstår mig väl.

En skrapa gafs oss af en Bisp
(Den ref i halsen som en risp)
För det vi kunde våga,
allt väl,
Att göra täcken fråga —
Ni förstår mig väl.

Men Bispen han fick sju för tu;
Ej Bonden lät sig "qväsa" nu:
Han stod som berg på bena,
allt väl,
I utskott och i plena —
Ni förstår mig väl.

Se'n motioneras vidt och bredt,
Och långt och stort och rakt och snedt
Om skjutsning och om krogar,
allt väl,
Om bränvin, tull och skogar —
Ni förstår mig väl.

En anslagslista, lång och ny,
Kom se'n med mycket hufvudbry;
Men fast från sjelfva Kungen,
allt väl,
Vi knöto igen pungen —
Ni förstår mig väl.

Då blef ett väsen och ett skri:
Man skrek: "med riket är förbi!
Det bär ju rakt åt fanders,
allt väl,
Fy, Pål och Per och Anders!"
Ni förstår mig väl.

En bortglömd "Stygga" sedan klef,
Till thronen fram med stämningsbref;
Hon lätta' knapt på lu'an,
allt väl,
Och hette Hundrasjuan —
Ni förstår mig väl.

Till Riksens Råd hon sade: "Si!
Gör reda för ert fögderi,
Det slösande och snöda,
allt väl,
Båd' lefvande och döda!"
Ni förstår mig väl.

Men sedan blef en faslig tvist
Om "bankovinst" och "kassabrist",
Den ena skulle delas,
allt väl,
Den andra skulle helas,
Ni förstår mig väl.

Ett representationsförslag
Lad's fram för oss en vacker dag;
Då blef det lif i "Biet",
allt väl,
Det stack och pep: "Låt bli'et!"
Ni förstår mig väl.

Och mycket käbbel hördes då
Om "kamrar", både en och två,
Om kamrar, fem och fyra,
allt väl,
Och annat så'nt, i yra —
Ni förstår mig väl.

Då flögo tankar, utan sans,
Som myggor i en myggedans:
De andras dansa galet,
allt väl;
Men våra "fria valet" —
Ni förstår mig väl.

Om kläden, jern och gamla ben
Man ordade helt mycket se'n;
Då läto vi oss purra,
allt väl;
Men Argus ropte: "Hurra!"
Ni förstår mig väl:

Nyss bjöd man oss på Hofvet opp,
Men några "gubbar" sade: "Stopp!
Vi tacka för begäran,
allt väl,
Men kunna ej ha äran" —
Ni förstår mig väl.

Nu gå vi än i Stockholm qvar,
Få bref från hemmet alla dar,
Der man ej frågor sparar,
allt väl,
"Hur länge riksda'n varar —
Ni förstår mig väl.

Men Gud allena känner det,
Och dito se'n Hans Majestät:
När Han vill låta tuta,
allt väl,
Så måste leken sluta —
Ni förstår mig väl.

Men sjelfva Ilskan, blek och blå,
Skall icke kunna säga då,
Att "öl för är'nde tagits",
allt väl,
Och Bon'n vid näsan dragits —
Ni förstår mig väl.

....E & F.....

Annonser.

Utbjudes hyra:

Uti Sahlgrenska huset vid Tyggårdsgatan äro genast tvenne Källare lediga att hyra. (51)

Tillvarataget.

Ett gross Knappar är upphittadt på Köpmansgatan, som på beskrifning kan igenfås då anmälan sker å detta Boktryckeri. (17)

Diverse.

Skillings-Lotteriet

Huset N:o 38 Drottninggatan.

Försäljning till 24:de vinstutdelningen fortfar t. o. m. d. 17:de dennes kl. 12 å dagen. (51)

Grundlig undervisning i handstilars förbättrande, för äldre och yngre personer af begge könen, lemnas af

P. Larsson,
i Fru Setterborgs hus
vid Drottninggatan.

De af Stadens yngre Damer, hvilka torde finnas beredvilliga, att, medelst inlemnande af Handarbeten, till förmån för härvarande Fruntimmers-förenings Flickskola befrämja denna Stiftelses välgörande ändamål varda härmed vördsamt underrättade, att, dylika bidrag, nu som förr, af Direktionen genom dessa Ordförande med största tacksamhet emottaga. (50)

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk.; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. Annonser, à 2 sk. **riksgäld** *raden, emottagas till införande i tidningen alla soknedagar till kl. 5 e. m. Önskas de satte med större, eller utmärktare stilar, beräknas insertionskostnaden i proportion af det rum, de i tidningen komma att upptaga.*

Obs. *Annonser om* Vigde *och* Döde *införas* utan betalning.

GÖTHEBORG *i December 1840.*

REDAKTIONEN.

NB. *De resp. Redaktioner, som utbyta tidningar med Phoenix, torde godhetsfullt, mot reciprocitet å vår sida, i sina blad införa ofvanstående anmälan, till och med ordet "postförvaltarearfvode", jemte den nederst stående adressen!*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 18 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 18. Lördagen den 13:nde Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Det har nu en tid bortåt varit temmeligen tyst härstädes med inbrottsstölder af gröfre beskaffenhet. Man hade också mycken anledning att förmoda, att detta lyckliga förhållande icke så snart skulle störas, alldenstund flere, för dylika stölders begående, dels svårt misstänkte, och dels öfverbevisade, individer genom Polisens försorg befunno sig inom Kronans lås och nyckel. Så mycket mer öfverraskande blef det då, att i Thorsdags få höra, det icke allenast ett inbrott af gröfsta art blifvit på stadens grund föröfvadt, utan äfven att detta inbrott varit förenadt med *rån.* Natten till nyssbemälte dag infunno sig nemligen sex, med yxor och andra mordgevär beväpnade, personer på det i närheten af staden belägna landeriet Johanneberg, der de, genom uppbrytande af ett fönster i nedra våningen, banade sig väg in i mansbyggnaden. Af det buller, hvilket härigenom förorsakades, väcktes husdrängen ur sin sömn och då han snart märkte hvad som var å färde, sökte han att undkomma för att skaffa hjelp, men stötte redan vid dörren på våldsverkarne, hvilka hotade honom med döden, i händelse han gjorde minsta larm, eller vågade sig ut ur den kammare, i hvilken han befann sig. Derpå posterade sig en af bofvarne utanför fönstret och tvenne af dem vid dörren till nyssbemälte kammare, hvarefter de andra tre gingo upp i öfra våningen, der de genast med sina medhafvande yxor inslogo dörren till det rum, hvarest husegaren, Herr J. D. Magnusson, troddes ligga och sofva. Herr Magnusson hade emellertid äfven blifvit väckt af bullret och hann nätt och jemnt, att, i blotta linnet, flygta ut genom en annan dörr, då våldsverkarne inträngde i hans sängkammare. Här började nu desse att genast anställa sina efterforskningar, och det just icke på lämpligaste sätt. Chiffonierer, byråar och skåp sönderhöggos i detta och de angränsande rummen och deras innehåll förklarades, säsom vanligt vid dylika tillfällen, för god pris. Emellertid skyndade Herr Magnusson in i det rum, der hans hustru och barn lågo, väckte dem och bragte dem utför en särskild trappa ned i nedra våningen, der de, alldeles okläddde och i den stränga kölden, måste i oeldadt rum afbida våldsverkarnes affärd, utan att vara rigtigt säkra på när denna kunde inträffa.

Värdet af de rånade effekterne uppskattas af Herr Magnusson till 2000 Rdr b:ko. De bestodo af flere dussin mat- och theskedar af silfver, (märkte dels med bokstäfverne A. H. N. och dels med bokstäfverne C. W. S.) åtskillige andra silfverpjeser; circa 300 Rdr rg:ld i småsedlar; ett silfver-cylinderur med vidhängande petschaft och 2:ne ringar af guld; diverse fruntimmerskläder; en bordstudsare, flera dokumenter, o. s. v.

Genast efter att underrättelsen om rånet kommit till Polisens kännedom, satte den sig i verksamhet, och det med den framgång, att innan qvällen 5 personer, såsom med stora skäl misstänkte för delaktighet i detsamma, befunno sig i säkert förvar. Äfven en stor del af det stulna silfret, jemte dokumenterne och åtskillige af de rånade klädespersedlarne hafva genom Polisens försorg blifvit tillrättaskaffade, dels hemma hos de på misstankar häktade individerne, och dels, efter deras anvisning, ute på marken. Polisfiskalen, Herr Advokatfiskal *G. Roberg,* och Gevaldigern *Flygare* hafva (rättvisan fordrar att erkänna det) vid detta tillfälle utvecklat en sällsynt rådighet, nit och efterforskningsförmåga. En person, hvilken för närvarande, såsom anklagad för stöld, befinner sig i härvarande stadshäkte, och en annan, som annars alltid inom Samhället gjort sig känd från en ofördelaktig sida, lära dock i ej obetydlig mån hafva underlättat Polisens bemödanden att komma rånarne på spåren.

För upptäckandet af rånarne säges Hr Magnusson hafva *utlofvat* en betydlig summa. Kunna nu de på misstankar häktade personerne öfverbevisas om att hafva föröfvat rånet, så förmoda vi, att Hr M. äfven *håller* sitt löfte.

N.B. Sedan ofvanstående redan var satt för tidningen, ingår den underrättelse, att den sjette rånaren, genom Kronobetjeningens försorg, blifvit i går afton gripen på landet och till härv. länshäkte införpassad. Hos honom anträffades en sjettedel af det stulna silfret, äfvensom en annan sjettedel (rånarne hafva neml. delat rofvet i 6 lika delar) anträffades i snön utanför en af de häktades bostad, der han sjelf gifvit anvisning på att återfinna detsamma. Föga af de rånade effekterne återstår således nu att tillrättaskaffa, och af sjelfva rånarne ingen — hvilket i sanning länder både Polis och Kronobetjening till mycken heder.

— Utrikes posten för i Onsdags är ej ännu ankommen.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Stridigheterna, rörande befästandet af Paris, fortfara, och det parti, som försvarar detsamma, drifves med hvarje debatt allt mer och mer ur sina förskans-

ningar. Minor och kontraminor springa dagligen; men så länge Herr Lamartine och hans anhängare endast innehafva några af utanverken, vilja H:r Thiers och de med honom förbundne allsicke höra talas om någon kapitulation. General Bugeaud, utnämnd Guvernör öfver de afrikansk-fransyska kolonierna, lät nyligen några af honom uppfunna grofva ordsvallspjeser spela på de anryckande oppositionsmännen; men de blefvo inom kort, genom en af dessa väl rigtad och underhållen eld, bragte till tystnad; Generalen måste låta slå reträtt och beger sig nu ofördröjligen till Afrika, för att der, i striden mot Beduiner och Araber, pröfva sin nya uppfinning.

— Den 27:nde sistlidne Januari kom det mellan en hop arbetare och en infanteripostering till en batalj, den der icke aflopp lika blodlöst som de, hvilka lefvereras i Deputerade-kammarens sessioner. Fyra man och en korporal, som ville fasttaga några druckna och stojande arbetskarlar, blefvo nemligen af dessas följeslagare emottagne med en skur af stenar, hvilket hade till följd att hela vakten gick i gevär och blandade sig med i leken. Äfven "orostörarnes" antal vexte med hvarje ögonblick och beväpnade sig med allt, som föll dem i händerna. Styng af bajonetter och knifvar, slag af muskötkolfvar och knölpåkar vankades nu i mängd, och snart betäckte 15 à 20 ur djupa sår blödande individer valplatsen. Ankomsten af ett starkt detachement municipalgarde, som i största hast blifvit efterskickadt, gjorde ändtligen slut på oredan och blodsutgjutelsen. Det blodiga uppträdet föreföll vid Fontainebleau-barrieren.

ENGLAND.

Parlamentet öppnades d. 26:te sistlidne Januari af Drottningen, i egen hög person, med ett tal, i hvilket, bland annat, förmäles: att den orientaliska stridsfrågan snart är afgjord; att Befullmäktigade blifvit utsedde, att, på ett för England värdigt sätt, underhandla med kinesiska Regeringen; att Spanien och Portugal antagit Englands bemedling, rörande skeppsfarten på Dourofloden; att en konvention blifvit afslutad med Argentinska Republiken och Republiken Hayty om undertryckande af slafhandeln, o. s. v.

— Stora anstalter hafva blifvit träffade till den fest, hvilken, i anledning af den lilla Kronprinsessans döpelse, skulle firas d. 10:de innev. månad. Såsom dopvittnen väntades till London: Konungen i Belgien, regerande Hertigen af Sachsen-Koburg, Hertigen af Sussex, Enkedrottningen och Hertiginnorna af Kent och Glocester. Det förmodades, att Lord Melbourne vid detta tillfälle skulle blifva upphöjd till Markis och Lord Palmerston till Engelsk Grefve. Det troddes äfven, att den förstnämnde af Drottningen skulle erhålla en af henne åt honom för länge sedan bestämd praktfull bordservis af 1000 guinéers värde.

ORIENTEN.

Underrättelserna från Konstantinopel gå till d. 13:de och från Turkiska gränsen till d. 19:de sistl. Januari. Enligt dessa skall nu Sultan definitivt hafva beslutat att i ärftlig förläning gifva Mehemed paschalikatet Egypten, dock med det vilkor, att hans underkastelse skall vara *uppriktig* och *fullständig*. Hvad "uppriktigheten" beträffar, lärer Porten få ganska svårt att kontrollera densamma; hvad deremot "fullständigheten" angår, så sörja nog de "Stora Makterne" för, att den blir sådan — som de behaga.

KABINETTSKASSANS SKULD.

To be, or to no be, that is the question.
SHAKESPEARE.

Huru skall detta motto kunna tillämpas på det ifrågavarande ämnet? spörjer tilläfventyrs någon, som erinrar sig de stora ansträngningar, Regeringen under innevarande riksdag gjort, för att erhålla anslag till liquiderande af en skuld, som, tvertemot grundlagens uttryckliga stadgande, blifvit riket åsamkad, eller, rättare sagdt, gjord i dess namn. Må läsaren genomläsa nedanstående, ur Dagligt Allehanda lånade uppsats, och han skall utan tvifvel, på ett tillfredsställande sätt, finna sitt spörsmål besvaradt.

"Uti *Konstitutions-Utskottet* har den upptäckten blifvit gjord, att då detta Utskott i början af Riksdagen (Febr. 1840), begärde att af t. f. Hofkanslern *Ihre* "erhålla del af det eller de inför Kongl. Maj:t, i ministeriella mål, förda protokoll, angående ett för kabinettskassans räkning, af framl. H. E. Statsministern för utrikes ärenden, Hr Grefve *af Wetterstedt*, år 1836 eller 1837, i England upptaget lån", Herr t. f. Hofkansleren dels upplyst, att något protokoll icke funnes i Hofkanslers-expeditionen angående ifrågavarande lån, dels till Konstitutions-Utskottet öfverlemnat H. E. Utrikes Statsministern Friherre *Stjernelds* till t. f. Hofkansleren ställda skrifvelse af den 3:dje Mars 1840, deruti Herr Friherre *Stjerneld* gifver vid handen, *"det något lån för kabinettskassans räkning icke blifvit upptaget hvarken före, under eller efter den af R. S:ts Konstitutions-Utskott antydda tidpunkt."*

Huru vill nu, säger ofvanbemälte Tidning, läsaren förlika detta med den af både Frih. *Stjerneld* och Hr *Ihre* flera gånger omförmälda brist i Kabinetts-kassan, med den genom Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse af den 31 sistl. Dec. R. St:s Stats-Utskott gjorda kommunikation, samt slutligen med de räkenskaper, som från Utrikes Departementet blifvit Stats-utskottet meddelade och af hvilka, enligt Stats-Utskottets anmälan hos Ständerna, inhemtas, att Kabinetts-kassan har en *skuld* af 775,966 R:dr 32 sk. B:ko, bestående icke i löpande Balans, utan i *återstoden* å trenne *lån*, det ena å 30,000 P. St. med 5 proc. ränta och de 2 andra dels å 60,000 med 6 proc. ränta, dels å 76,250 R:dr Hamb. B:ko, löpande utan ränta? Äro då dessa lån, hvilkas tillvaro icke gerna kan betviflas, icke upptagne för Kabinetts-kassans räkning? Kanske äro de upptagne för Barthelemy-fondens räkning, eller måhända för H. E. Hr Grefve af Wetterstedts egen? Uti *intetdera* fallet har *Svenska* Statsverket någon betalningsskyldighet derför, ty S:t Barthelemy är ju, enligt Kgl. Maj:ts af R. St. bifallna proposition af d. 18 April 1812, skiljd från Svenska Statsverket, och allt hvad som rörer dess styrelse och drätsel "afsöndradt från gemenskapen med Svenska Grundlagarne, Administrations-författningarne och *Finanserne* samt till *Konungens egen omedelbara* höga åtgärd öfverlemnadt." Hvad som för räkningen af denna fond transigeras hörer således till *Konungen* omedelbarligen, icke till Rikets Ständer.

Ännu mindre lärer Svenska Statsverket hafva att göra med Grefve *af Wetterstedts* eller Friherre *Stjernelds* enskilda lånetransaktioner med Engelska eller Hamburgska hus, eller någon annan, hur ringa eller hög person som helst. Eller skulle kanhända Svenska statsverket eller kabinettskassan betala Hr Grefve *af Wetterstedts* dyra resa till England och Frankrike 1836, af hvilken, enligt hvad kändt är, enda resultatet var upptagandet af det utaf Stats-Utskottet omförmälda lånet 50,000 P. St., hvaraf kanske 5 à 6000

åtgingo såsom provisioner för negociatörerne? Har icke denna resa kostat Svenska Staten nog, då den föranledde förlusten af ångfartyget *Odin*, omkring 100,000 R:dr Sv. B:ko? Öfver allt detta hvilar ett dunkel, som *måste* skingras, om icke det fruktansvärdaste misstroende skall fortfara hos nationen. Eller hvad skall det heta (säge vi efter Gustaf III), att en Kronans Minister den ena dagen gifver en officiel försäkran, att *intet* lån är upptaget för en af honom förvaltad kassa, det vill, utan advokatyr taladt, säga, att ingen annan skuld, än möjligen en obetydlig balans finnes, och den andra dagen uppger samma skuld till ett högst betydligt belopp och företer *ordentlig räkenskap*, deri *lånen* finnas bokförda, för hvilkas betalning han äskar ett *förtroende-votum?* Vi bekänne, att detta faktum är ett bland de mest nedslående, som blifvit yppadt under den närvarande regimen och det ökar vigten af de skäl, som tala för en återremiss af Stats-Utskottets betänkande, för att en gång få ärendet fullständigt utredt, så att Rikets Ständer må blifva i tillfälle att vidtaga de allvarsamma mått och steg, som utan tvifvel påkallas af de allt mer och mer intrasslade förhållandena i denna sak. Att gå dem *undvikande* förbi, eller att lemna Reg. ett *tvetydigt* svar, såsom Stats-utskottet föreslagit, och icke en gång tala öppet och rent språk, tyckes åtminstone icke oss vara värdigt *Svenska Folkets Representanter.*"

Hvarjehanda.

SPARFVARNE.

En pennritning ur folklifvet.

På en morgonstund, en af de första dagarne i Januari månad 1841, satt en fattig borgare, omgifven af sina barn, vid ett fördunkladt, utåt "Vallen" beläget fönster. Den kalla nordanvinden jagade de lätta snöflingorna i yra dansar, och nästan höljde fönsterrutorna med isblommor. Utanför, på några ensliga syrenbuskars nakna grenar, kurade en hop sparfvar, för att söka ett skygd mot vindens våldsamhet. Dessa, de enda lefvande varelser, som nu syntes utanför fönstrets inskränkta synkrets, blefvo föremål för barnskarans uppmärksamhet och förfrågningar. "Pappa! huru kunna de små pullorna lefva, när det är så kallt ute?" frågade den lille vettgirige Fredrik, som, ehuru endast 5 år gammal, ofta förekom de äldre syskonen med sina frågor. "Mina barn", svarade fadren, "Gud har åt alla varelser gifvit förmåga att kunna uthärda det klimat, hvaruti de lefva; fördenskull äro foglarne, som mest af alla djur äro blottställde för köldens och vindarnes åverkan, betäckte af en mjuk och varm fjäderklädnad, som skyddar dem: likväl händer det ofta, då vintern är långvarig och sträng, att de små foglarne dö af köld."

"Stackars de små!" yttrade Charlotte och Josephine.

"Mera härom", återtog fadren, "kunnen J få veta, då Charlotte läser i den lilla beskrifningen öfver foglarne, som hon erhöll i julklapp."

Från sina bestyr i köket inkom i detsamma barnens moder. Man kunde lätt se, att på hennes panna hvilade ett tungt bekymmer, ehuru det ej kunnat förjaga den undergifna förtröstan på Guds försyn, och den godhjertade vänlighet, som utgjorde hufvuddraget i hela hennes väsende. Med moderligt deltagande blickade hon på de sju små barnen, som, i sorglös oskuld, jollrande omgåfvo den bekymrade fadren, hvilken vid sin hustrus inträde bemödade sig att dölja det nedslagna utseende, som åtankan på hans talrika familjs nödställda belägenhet framkallade.

"Vet du, min gumma! då jag nu talar med barnen om sparfvarne, som sitta här ute, finner jag mycken likhet emellan deras och mitt öde, sedan jag nu ett par år förgäfves sökt allt hvad sökas kan, af de små tjenster, som vid stadens arbeten och verk varit lediga. Likasom sparfven söker efter ett korn eller frö, måste jag vidt omkring söka efter hvarje smula förtjenst, och vet ofta ej den ena dagen, hvad Gud har beskärt till den andra; och härvid är troligen sparfvens fjäderklädning vida varmare i den stränga vintren, än min vända, barslitna surtut."

"Och då sparfven har *ett* lif att försörja, har du deremot *nio*", tillade hans deltagande maka.

En djup, ofrivillig suck bekräftade anmärkningens rigtighet.

Charlotte framtog nu sina böcker, för att som vanligt förrätta morgonbön. "Lotta! slå upp i Bibeln och läs Matthei Evangelium 6 kap. 26 och följande verser! Dessa Frälsarens ord hafva ofta gifvit mig styrka att bära motgången, och lugnat mitt stundom misströstande hjerta", yttrade den bibelälskande fadren.

Och Charlotte läste med from andakt de sköna, trösterika orden: *"Ser uppå foglarne under himmelen"*, m. m. till kapitlets slut, hvarefter hennes små ljuslockiga syskon, hvar i sin ordning, ur minnet upprepade en kort bön. Med en vänlig uppmaning till barnen, att vara snälla och lydiga, slutades morgonandakten.

"Lotta lilla! gif mig min surtut, och du, August, mina stöflar!" bad fadren.

"Min gubbe, hvart ämnar du dig i denna fasliga kölden och snöyran."

"Det vet jag sannerligen icke. — Jag vill göra som sparfven, då han lemnar sin gren. En flygande fogel får något; men en sittande intet, säger ordspråket."

"Men i ett sådant väder träffas ingen menniska ute; hvarföre skall du då ut och frysa?"

"För att likna sparfvarne: jag har så länge liknat mig sjelf, mig till ringa båtnad. Förr har jag följt mina egna hugskott; nu följer jag deras exempel, förstår du min gumma!"

"Vi behöfde litet bröd; har du några penningar? min gubbe!"

"Aldrig utan mynt", svarade mannen med en för tillfället antagen glädtighet, "min bank består af 36 skilling. Der har du den ena niomarkaren."

Lemnande sin torftiga boning, stod borgaren några ögonblick i förstugan, utan att veta hvart han skulle gå. I detsamma uppflög sparfhopen och styrde kosan åt vestra delen af staden. Det föll honom då in, att äfven nu följa deras exempel, hvarföre han, med hatten nedtryckt i pannan och händerna i fickorna, vandrade åstad och kom omsider till en af Hamngatorna, der han mötte en person, väl insvept i en fin klädestulubb. De hade redan gått förbi hvarandra, då Herrn i tulubben, liksom erindrande sig något, vände sig om, och ropade: Hör på! är ej detta Herr H*?

"Jo Herr Patron!" svarade borgaren, som i den frågande igenkände den ansedde Grosshandlaren X.

"Jag önskar tala med Herrn, om Herrn vill infinna sig på mitt kontor i dag, klockan precist 12."

"Det skall jag visst göra, Herr Patron!" svarade H*.

Under många gissningar hvad som kunde föranleda denna begäran af en person, med hvilken H* ej förut stått i

några förbindelser, fortsattes vandringen; och på utsatt timma infann han sig på den nämnde Grosshandlarens kontor.

Efter ömsesidiga helsningar och en kort inledning, yttrade köpmannen: "En af mina kontorister, som skulle resa för kontorets räkning i vinter, har sjuknat; jag var i begrepp att skicka en annan; men som händelsen gjorde, att jag mötte Herrn, får jag fråga om Herrn är ledig att mottaga ett sådant uppdrag, och om Herrn i den händelse kan blifva färdig tills i morgon bittida?"

"Mina göromål hindra väl ej; men att så snart bli färdig är något svårt, ty min garderob är just ej i den författning, att jag genast kan företaga en resa."

"Låt detta bli min omsorg!" yttrade köpmannen, "jag är alltid angelägen om att mina ombud på allt sätt må blifva belåtna: men fordrar af dem tillbaka ett punktligt uppfyllande af de uppdrag, de sig åtagit."

"Det skall alltid blifva mig kärt att emotsvara det förtroende, mig lemnas!" yttrade H*.

Grosshandlaren gaf med en vänlig nick tillkänna sitt bifall, och uppräknade derefter ur sin handkassa 50 R:dr till H* i ekipering, och 50 dito till hans familj, att månadtligen uppbäras, tilläggande: "om det öfriga skola vi nog komma öfverens, eller hur?"

"Det hoppas jag med Guds hjelp", svarade H* med återhållna känslor af glädje.

Nu erhöll en af kontoristerna befallning att laga allt i ordning till kl. 5 på eftermiddagen, samt att hafva skjutsen beställd till följande morgon kl. 8. Vändande sig till H*, fortfor Grosshandlaren: "I Carlstad, dit resan ofördröjligen ställes, ligga order tillmötes hos det Handelshus, till hvilket adress medföljer, och troligen blir Herrns bortovaro minst 2:ne månader. Det kommer sedan att bero på omständigheterna, huruvida Herrn framdeles vill fortfara med sin befattning."

Sedan H* med en tacksägelse besvarat köpmannens tillbud, blef han tillsagd att infinna sig kl. 5, för att emottaga sin kondition. En betjent inkallades för att ur garderoben framtaga pelsar och andra ytterkläder, af hvilka en äkta vintervän af kläde, fodrad med farskinn alltigenom, påtogs, passades och godkändes. Betjenten erhöll vidare befallning att följa med till bundtmakaren, der skälskinnsstöflor, en luden mössa och dito handskar skulle fullända ekiperingen.

"Får jag då den äran att träffa Herr Patron i afton? Jag ville gerna säga min välgörare farväl", tillade H* med rörelse.

"Ja, klockan 5, som sagdt är", svarade köpmannen.

Sedan handeln hos bundtmakaren var verkställd, anlände H* till den aflägsna boningen, dit han, välbepelsad, och med ett glädjestrålande ansigte, inträdde. Sedan betjenten var gången, bestormades H* med frågor af sin förvånade familj.

"Hvar har du fått den nya, sköna tulubben, min gubbe?"

"Af en menniskovän, som fann anmärkningen grundad, att min tunnslitna rock ej kunde jemföras med sparfvarnes fjädrar. Vidare tyckte han, att, då jag har nio lif att försörja, så fordras dertill penningar, hvarföre han gaf mig dessa" (i detsamma upptog H* de för hans familj bestämde 50 Riksdalerne).

"Af hvem har pappa fått de stora, långa, ludna stöflorna?" frågade Fredrik.

"Och den vackra vintermössan?" tillade Charlotte.

"Allt af densamme menniskovännen, som Gud utskickade till mitt möte"; yttrade fadren.

Nu berättade H* hela förloppet af den glada och oväntade händelse, som vi redan känna, och snart lemnade den angenäma öfverraskningen rum för en innerlig tacksägelse till Gud, som hört deras böner, och valt den ädle köpmannen till ett medel i sin hand, till deras räddning.

"Pappa! får jag lof att ibland ge sparfvarne litet korn? det var ju de, som voro orsaken till vår glädje?" sade August.

"Alldeles rätt, min gosse! Hade ej sparfvarne suttit utanför fönstret, så hade jag ej kommit på den idéen att gå ut i förmiddags, och hade jag ej gått ut, så hade denna konditionen ej blifvit mig erbjuden. Du får således gerna mata de små, af hvilka Försynen denna gång på ett så underbart sätt betjenat sig till vår bergning."

"Ja, Gud är alltid god; lofvadt vare Hans heliga namn!" tillade den fromma makan.

Påföljande morgon satte sig H*, väl utstyrd, på slädan, under de sinas hjertliga välgångsönskningar, och snart var den resande ur sigte.

Hvarje morgon strö August och Charlotte, till sina små syskons stora glädje, korn för *sparfvarne.*

TROLLKARLEN.

Gefleborgs Läns Tidning berättar om Herr *Olivo*, just den hexmästaren, som nu om aftnarne "förvänder synen" på Götheborgs publik, följande anekdot:

Herr *Olivo* hade härstädes betingat sig ett par nya stöflar. Då skomakargossen kom med dem, tog han den ena, under yttrande: "jag skall väl försöka dem;" men då han drog på sig densamma, räckte skaftet ända upp på låret, hvaröfver han yttrade sin missbelåtenhet, alldenstund han icke hade "beställt stöflar med så långa skaft." Gossen, som visste att Mästaren hade tagit rigtigt märke, och att stöflorna voro gjorda derefter, förundrade sig ej litet öfver skaftets längd och bad Herr O. försöka den andra, hvilket han ock gjorde. Äfven denne befanns dock, thy värr, vara lika beskaffad. Gossen stod nu alldeles handfallen, och kunde ej annat än begära begge åter, för att skära utaf dem, hvartill Herr O. svarade: "Ja du ser sjelf, hurudana de äro de äro. Du kan dock lemna dem, alldenstund jag beställt desamma." Gossen, glad att blifva qvitt både arbetet och trollkarlen, skyndade sina färde och berättade sedan med förvåning sitt äfventyr i hela staden.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Rahmn.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren*, (som upptager det ena af de vanliga års-offren, hvilket till det bästa anmäles).

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 19 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 19. Måndagen den 15:de Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Vintren härstädes har nu, åtminstone för ögonblicket, blifvit förjagad från sin isthron af Sunnanvinden och dess allierade, Tövädret. Våra gator hafva, hvad färgen beträffar, ett vårligt utseende, och thermometern visar i dag, kl. 9 f. m., en grads varma. Detta hastiga ombyte från kall till mild väderlek frukta vi kommer att menligt inverka på helsotillståndet, om man ej är ytterst försigtig i sin klädsel, då man begifver sig utom hus. För närvarande lärer influenza vara den sjukdom, som är mest gängse.

— Utom det, i ett föregående nummer nämnda, parti toppsocker, hvilket å här tillhöriga sockerbruk blifvit tillverkadt, hafva Herrar *L. E. Magnus & komp.* producerat 145,819 skålp. kaksocker, 15,111 d:o Candisocker, 148,198 d:o kross- eller baster-socker, samt 360,920 d:o sirap. Herrar *Willerding & komp.* hafva producerat 62,442 skålp. kaksocker, 3,361 d:o kandisocker, 61,037 d:o Kross-socker, samt 144,252 d:o sirap. Herr Major *C. Barck* har producerat 1,268 skålp. kaksocker, 4,930 d:o kross-socker, samt 10,267 d:o sirap.

— Å de under Götheborgs Hallrätt lydande Bomulls-spinnerier har, under loppet af sistförflutne år tillverkningen af bomullsgarn varit, som följer: å fabriken Nääs, tillhörig Herr *P. W. Berg*, har producerats 180,999 skålp.; å fabriken Kullen, tillhörig ett bolag, 102,620 d:o; å fabrikerne Rosendahl och Mariedahl, tillhörige Herr G. *F. Hennig*, 191,618 d:o, samt å fabriken Mariedahl, tillhörig H:r *J. W. Busch*, 23,650 d:o. Summa 498,947 skålpund.

— Totalsumman af segelduk, tillverkad å de under Götheborgs Hallrätt lydande fabriker, uppgår för sistförflutna år till det icke obetydliga beloppet af 325,822 alnar. Af dessa hafva tillverkats: å fabriken Jonsered, tillhörig Herr *W. Gibson*, 288,250 alnar; å fabriken vid Mayenabbe, tillhörig Herr *C. F. Kjellberg*, 27,900 d:o; samt å Herr *J. A. Damms* å Stampen belägna fabrik: 9,672 alnar.

— Porter-tillverkningen å Hr *D. Carnegies* porterbryggeri uppgår under loppet af sistförflutna år till 1,300 oxhöfden, 369,000 hel- och 282,000 half-buteljer.

— *Hvarken Onsdagens eller Söndagens utländska poster äro ännu ankomne.*

STOCKHOLM.

Regeringen har genom en särskild skrifvelse till Statsutskottet förklarat sin tillfredsställelse öfver en af Herr Professor Geijer i Presteståndet väckt motion om förskottsanslag af allmänna medel, till amorterande af Landshöfdinge-ackorderna. Grunderna, på hvilka detta projekt hvilar, äro 1:o, att af nuvarande bankovinst skulle såsom lån till återbetalning anslås en erforderlig summa af 163,287 R:dr b:ko, med hvilken alla ackorder skulle inlösas, och 2:do att från den dag det utgifna ackordet till innehafvaren utbetalades, skulle denne och sedermera hans efterträdare årligen erlägga 5 procent, 2 såsom kapitalafbetalning och 3 såsom ränta, hvilka till Riksgäldskontoret borde aflemnas och der bokföras, på sätt nu sker inom arméens pensionskassa med den fond, som till amortissement af arméens ackorder är anslagen, till dess kapitalet blifvit till fullo återgäldadt.

— Statsutskottets utgiftsafdelning har redan till Utskottets plenum inkommit med sitt förslag till betänkande med svar på återremissen af extra statsregleringen. Detta förslag lärer, enligt *Dagligt Allehanda*, utgöra omkring 100 skrifna ark, och den i detsamma projekterade anslagssumman gå öfver 6 millioner R:dr banko.

— Ett vidt utgrenadt tjufband, som föröfvat åtskilliga på senare tider begångna inbrottsstölder, har i dessa dagar blifvit upptäckt, samt en f. d. handelsbetjent, vid namn Narvell, angifven såsom förvarare af det stulna godset, hvaribland äfven flere, Eckerö kyrka tillhörige, silfverpjeser, hvilka i slutet af December månad förlidet år blifvit genom inbrott derstädes rånade.

— Det Embetsverk, som *Sv. Biet* häromdagen förmälte skulle till Kongl. Maj:t inkomma med en klagoskrift, rörande åtskilliga kränkande utlåtelser, hvilka några ledamöter af Hedervärda Bondeståndet diskussionsvis skulle hafva tillåtit sig om detsamma, är Krigskollegium, hvars t. f. President, Herr *G. Peyron*, nu till ofvanbemälte höga auktoritet ingifvit ett slags anklagelsememorial. Deraf upplyses dock, att af Bondeståndets protokoller icke kunnat hemtas något stöd för anklagelse af någon dess medlem, utan att de uttryck i Dagligt Allehanda, hvilka Herr Peyron funnit för sig och Kongl. Krigskollegium sårande, hafva tillkommit genom en Referents origtiga uppfattning af en diskussion inom Bondeståndet. Icke destomindre har Herr Peyron yrkat anställande af åtal emot ansvarige utgifvaren af *Dagligt Allehanda*, hvilken således, om en blifvande jury möjligtvis funne den i bemälte tidning begagnade ordställningen brottslig efter något moment i Tryckfrihetsförordningen, skulle komma att straffas för det, att *en annan hört illa.* Phoenix återkommer framdeles härtill.

— Herr *Lilljehöök* har på Riddarhuset väckt motion om en gåfva af 5000 R:dr b:ko, hvilken af Rikets Ständer skulle skänkas de brandskadade i staden Falkenberg. I Borgareståndet hafva Hrr *Halling* och *Valley* väckt motioner i samma syftning, dock med den skillnad, att medlen skulle utgå ur Ståndets enskilda kassa. Ståndet beslöt också i anledning deraf, och på Herr Talmannens proposition, att skänka de brandskadade 400 R:dr b:ko, hvilka med omgående post skulle till den i Falkenberg organiserade Nödhjelpskomittéens disposition öfversändas. Såsom representant för nyssbemälte stad, väckte Herr *Åkesson* en motion om ett anslag af allmänna medel, för samma ändamål, hvilken motion remitterades till Statsutskottet.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

LINKÖPING.

En Löjtnant Meurling har härstädes börjat en undervisningskurs i militärgymnastik, förenad med bajonett- och värjfäktning samt tiraljörexercis. Hans företag tyckes emellertid icke vilja krönas med framgång, hvilket *Östgötha Correspondenten* anser så mycket anmärkningsvärdare, som man i senare tider inom svenska Arméen haft exempel på, att mången med Kongl. fullmakt försedd individ, förmedelst bristande kännedom af militärgymnastiken, nödgats lemna ifrån sig befälet åt såkallade Drottningsholms-korporaler.

— En kakelugnsmakaregesäll härifrån staden har, under en resa mellan Wikingstad och Linköping, i sällskap med tvenne bröder och sin svägerska, enligt desses uppgift fallit af släden och slagit ihjäl sig. Vid obduktionen befanns hufvudskålen vara spräckt, hvilket dock obducenten anser icke hafva kunnat ske genom ett fall från en slädmed, utan genom ett slag af en stör, eller något trubbigt vapen. Märkvärdigt är det också, att den ene af bröderne, som tillika med den nu aflidne skall hafva stått bakpå slädan, säger sig icke hafva saknat honom förr, än de färdats en hel fjerdingsväg. Bra tät måtte då den "florshufva" hafva varit, med hvilken han för tillfället försett sig.

— Enligt äldre personers uppgift har i mannaminne ej så mycket snö fallit i denna ort som i år.

UDDEVALLA.

Trafiken under vår vintermarknad har varit under medelmåttan, synnerligast för handtverkarne. Hafren, och andra af allmogen torgförda varor, hade deremot en strykande afsättning. För Råg betingades 12 à 13 Rdr; för Ärter 10: 32 à 11 Rdr; för Korn 7, och för Hafre 4 Rdr per tunna, allt Riksgäld.

CARLSTAD.

Vintermarknaden härstädes har i dag, den 10:nde dennes, tagit sin början. Ett par societets-spektakler komma under loppet af densamma att gifvas till förmån för stadens *pauvres honteux*. — I nästa vecka blir bolagsstämma med delegarne i Wermlands provincialbank, då den vigtigaste frågan lärer blifva, huru man skall göra med den föreslagna ökade teckningen till 800,000 R:dr banko, och den i sammanhang dermed föreslagna anläggningen af en bankafdelning inom Elfsborgs län. Centraldirektionen har under den 1:ste dennes utfärdat cirkulär till aktieegarne med underrättelse om den nya, på 4 års tid beviljade oktrojen, med begäran att hvar och en af dem särskilt måtte inom 3:ne månader gifva sitt utlåtande, huruvida han vill till 30 procent öka sin teckning och efter oktrojens slut qvarblifva i bankbolaget.

KALMAR.

Vintren fortfar med snö, storm och skarp köld. — Ett inhyseshjon från södra Agebo egor i Madesjö socken har supit ihjäl sig. — Vid Jan. månads slut sutto å härv. länshäkte icke mindre än 86 förbrytare.

— På Öland har ånyo blifvit gjort ett dyrbart fynd, bestående af en spiralformig, mindre guldring.

CARLSHAMN.

Ånyo har staden blifvit hemsökt af en eldsvåda: Herrar Bergs & Cronii tobaksfabrik har natten mellan den 5:te och 6:te dennes totalt nedbrunnit. Ett nära intill detsamma beläget packhus har äfven blifvit betydligt skadadt; men lyckligtvis dämpades elden innan den hann sprida sig till flere byggnader.

HELSINGBORG.

Enligt tillförlitliga underrättelser befinner sig Biskop *Tegnér* fortfarande i Schlesvig och är ännu icke så till helsan återställd, att hemresan kan företagas. Jönköpings Tidning hade således rätt, då den påstod, att det poëm, hvilket nu som bäst gör sin rund i tidningarne, icke var en af den store skalden författad "Helsning till Hembygden."

— Ehuru kölden varierar mellan 12 och 16 grader, går Sundet ännu till större delen öppet, emedan isen, som bildar sig om nätterna, alltjemt skingras och bortdrifves om dagarne.

LUND.

Inom detta samhälle har i dessa dagar förevarit till öfverläggning antagandet af en utaf kommitterade utarbetad *Kommunalstadga*, genom hvilken enhet och sammanhang kunde åvägabringas i förvaltningen af alla de särskilta samhällets bestyr, hvilka nu äro uppdragne åt flere, till en del af hvarandra oberoende myndigheter. Resultatet af öfverläggningarne blef, att förslaget skulle hvila i 6 månader, under hvilken tid man kunde få rådrum att besinna sig på saken.

— Studeranden *N. Lilja*, bekant såsom författare af flere botaniska arbeten, har hos H. K. H. Akademiens Kansler gjort underdånig ansökan om att blifva antagen till Amanuens vid botaniska trädgården i Lund; men fått afslag, på skäl, som Prof. Zetterstedt, i sitt öfver ansökningen affordrade och afgifna underdåniga utlåtande skall hafva anfört. Det skulle vara intressant nog att veta hvilka de "skäl" varit, som kunnat förmå nyssbemälte Herr Professor att afstyrka Herr Liljas antagande till en syssla, som han, i mer än ett hänseende, visat sig vara skicklig att bestrida. En man, som af själ och hjerta egnar sig åt en vetenskap, bör icke lättsinnigt åsidosättas; ty det nedslår *honom* och afskräcker *andra* från att egna sig åt ett yrke, som icke ens lofvar sina idkare en *knapp* bergning. Ty värr fäster man dock i vårt kära fädernesland så föga afseende på denna sanning. Vetenskapsmannen hos oss blir ofta förbigången och måste under hela sin lifstid kämpa med bekymmer och fattigdom; först efter döden låter man stundom hans verksamhet och kunskaper rättvisa vederfafaras; men i grafven, i de dödas boningar, Herre! ho prisar dig der?

— Rector Gymnasii i Götheborg, Herr Doktor Beckman, uppmanas af *Skånska Correspondenten* att offentligen tillkännagifva, huru det sig med de från Götheborgs gymnasium religerade ynglingarne rätteligen förhåller, och anser, att, "om detta icke sker, största skuggan kommer att vidlåda lärarne och gymnasiet."

— De stora brännerierna på säterierna Brodda och Klågerup hafva blifvit nedlagda, hvilket äfven ofördröjligen kom-

mer att ega rum med dem, som äro inrättade på Trollenäs och Fulltofta. Denna uppoffring från "Herremännens" sida är i sanning exemplarisk, och om de, som minnen deraf, i sina adliga sköldar läte afbilda en krossad bränvinspanna, så skulle detta emblem pryda sitt fält lika så väl som ett hufvudlöst troll eller något annat dylikt heraldiskt vidunder.

MALMÖ.

Vintern fortfar lika skarpt, och tyckes snarare till- än aftaga. I början af denna månad hade vi till och med 20 graders köld, hvitket i dessa sydliga orter är ganska betydligt. Sundet har, detta oaktadt, tillfölje af en ihållande blåst icke lagt sig förrän på de senare dagarne, då en lugnare väderlek inträffat.

Hvarjehanda.

DE BLINDE.*

Att menniskan af en mild Försyn utrustades med en oändlig mängd förmögenheter och långt flera, än hon ens anar, emedan en stor del ofta befinna sig i ett slumrande tillstånd, tills de af nöden framtvingas till verksamhet, och af vanan sedan uppöfvas till en fullkomlighet, för hvilken ingen känd gräns synes vara satt, visar bland annat den blindes undransvärda sätt att gå tillväga och reda sig i sin olyckliga belägenhet. Ej sällan se vi honom i rådighet och i färdigheter, för hvilka synen tyckes vara alldeles oumbärlig, taga företrädet framför den dolske och stupide seende. Ibland de många exempel häraf, må anföras följande: För några år sedan dog i Kudby församling en man af 54 år, som i sin spädaste ålder genom kopporna till den grad förlorade synen, att han sedan i hela sin lefnads tid ej kunde skilja mellan dag och natt. Likväl förestod han sjelf, såsom hemmansegare, sitt gårdsbruk med ett förstånd och en drift, som kunde komma mången klarseende på skam, och betedde sig i många fall på ett sätt, som närmar sig det otroliga. Ofta gick han ensam utåt betesmarken för att upptaga sina dragare; och, ehuru han med blotta känseln måste urskilja sina från hela byns samlade boskap, misstog han sig aldrig; äfven igenkände han sina kreatur på deras läte, som han förstod skilja från andras. I hackelseskäring, för hvilket göromål så många med öppna ögon nödgats tillsläppa en och annan knoge eller finger af venstra handen, var han mästare. Då tak skulle täckas, intog han alltid den farligaste platsen, emedan han såsom blind ej var besvärad af svindel. Med verklig rysning sågo de nedanstående honom då helt trankilt krypa längs takåsen. Lian förde han på jemn mark lika försvarligt som någon annan. Till och med vid penninge-liqvider kunde han reda sig: den till en förvånande grad uppöfvade känseln var honom äfven här till tjenst och genom den bestämde han myntsorternas valör. Icke mindre uppöfvad var hans hörsel. Nästan alla i socknen kände han på deras tal, hvilket väl kunde anses mindre ovanligt; men såsom sällsamt må anföras, att han urskiljde en mängd folk endast derigenom, att han hört dem gå: den olika takten af deras gång var då nog för honom, att bestämma personen. Ibland de många förunderliga anekdoter, som förtäljas om honom, må anföras den enda, att han en gang på svag is var i lifsfara, ur hvilken han dock icke blott räddade sig sjelf, utan jemväl sin dräng, som åkte pa samma lass, och båda sina hästar. Drängen sjelf berättade, att utom den blinde husbondens hjelp, hade både hans och hästarnes undergang varit oundviklig. — På sina ensamma vandringar begagnade han käppen till vägledare och tog aldrig miste om rätta vägen, der flera möttes, eller gick förbi den aftagsväg, han borde följa. Härvid behöfde han naturligtvis ha eftertanken och minnet i jemn spänning, och som detta var fallet vid de flesta företag i hans lefnad, så var äfven hans minneskraft ovanligt skärpt. Han underlättades härvid icke ringa af sin blindhet, hvilken befriade honom från distraktion, hvaraf seende så ofta äro besvärade. Han hade tvenne gånger varit gift och var fader för 5 barn, hvilka han väl uppfostrade. I hans hus rådde ordning, trefnad och välmåga. Han var alltid jemn och lugn till lynnet, stundom munter, och hördes aldrig beklaga sig öfver synens förlust. Om denna undergifvenhet dels kan härledas från den omständigheten, att han förlorade den dyrbara förmågan i en ålder, då han ännu icke lärt att rätt värdera henne, dels af en 50årig vana samt uppöfvade färdigheter, som gjorde förlusten mindre förfärlig; så kan den dock icke mindre sökas i hans varma Gudsfruktan. Ständigt deltog han i den offentliga Gudstjensten: hans spända uppmärksamhet stördes derunder icke af yttre föremål, derföre kunde han äfven från början till slut upprepa en predikan, som slagit an på hans känsla. — Hans sista företag var att brädfodra sin byggning, hvilket göromål han naturligtvis sjelf ledde, tills döden afbröt hans, i denna belägenhet lika utomordentliga som hedrande verksamhet.

Ett annat hithörande exempel, till hvilket Refer. äfvenledes varit vittne, torde äfven förtjena att anföras.

Emellan socknarne Hvarf och Fornåsa finnes en såkallad Allmänning, med flera förvillande, hvarandra korsande, gångstigar, hvilken den, som från vissa ställen i den ena af dessa socknar vill göra besök i den andra, för genvägens skull måste öfvervandra. För första gången stadd på en dylik visit och framhunnen till början af nämnda Allmänning, möttes jag af flera småvägar och, osäker hvilkendera jag skulle välja, inträdde jag i en bredvid liggande stuga, för att begära uuderrättelse om rätta vägen. I stugan fanns blott en karl, sysselsatt med spinnrocks-svarfning, hvilken gensst följde mig till Allmänningen, visade mig den gångstig, jag borde taga, de afvägar, jag borde undvika, de gården och renar jag sedan borde följa, för att sedan rigtigt komma till Fornåsa prestgård. Det var icke lätt att bibehålla allt i redigt minne; men jag lyckades likväl att ihågkomma det hufvudsakliga och framkom, efter ett och annat misstag, till bestämdt ställe. Sedan jag efter ankomsten berättat mitt lilla äfventyr, samt omtalt den lyckliga skickelsen, att jag träffade på en säker vägvisare, svarades, till icke ringa förundran: "Ja så, du har då talat med Blind-Erik."

"Blind-Erik!" utropade jag, "har då karlen varit blind?"

"Han har icke blott varit, han är verkligen stenblind", återsvarades till min yttersta förvåning, eller, med ett ord: han är blind född.

"Hvad skall det der besynnerliga skämtet tjena till?" invände jag. "Karlen visade mig ju medelst pekning till höger och venster alla gangstigar, som lågo i min väg. Dessutom stod han ju och svarfvade på en spinnrock!"

"Gack till honom när som helst, midt under den svartaste höstnatt; du skall ej finna något ljus i stugan, men, om

* Korrespondentart. till L. B.

han har brådt till någon marknad, skall du likväl få höra hans svarfstol i full rörelse."

På återvägen ledsagades jag öfver Allmänningen af den unge prestmannen, med hvilken jag talat och som var mera hemmastadd i orten än jag. Vi besökte den såkallade Blind-Erik, som då var sysselsatt att med handyxan aptera en tunntapp, för att sedan insättas i svarfstolen och afsvarfvas. Just som vi inträdde höll han yxan i högsta hugg och högg djerft till.

"Visserligen måste den der vara blind", anmärkte jag ironiskt, men dock med en lätt rysning. "Det är väl förmodligen yxan, som ser i hans ställe och undviker att afhugga hans venstra hand."

Erik, som hört några ord af samtalet och förstod hvarom frågan var, vände sig, enligt örats anvisning, åt det ställe der jag stod, och försäkrade, att han i all sin tid aldrig sett Guds dag.

Jag tackade honom ånyo för det besvär han haft att vara min vägvisare, och uttryckte tillika min förundran, huru han kunde uträtta det så rigtigt.

Härtill svarade han endast med ett småleende, liksom ville han säga: "Jag kan nog konstigare saker, än att visa vägen genom en skog."

Hans redskap voro i den förträffligaste ordning: allt låg på sin bestämda plats, och han behöfde ej söka eller trefva sig omkring det ringaste, för att få rätt på ett verktyg. Inom några ögonblick var tunntappen borrad, insatt i svarfstolen, skrubbad, slättsvarfvad och färdig, allt med en precision och skyndsamhet, som kunnat förleda hvilken obekant som helst, att hålla hundra mot ett, att karlen kunde se, så framt icke vissa trefningar på trädbiten, och de stora orörliga pupillerna, som antydde svarta starren, tillkännagifvit motsatsen.

Min korta vistelse i orten tillät mig icke, att närmare taga reda på denne ovanliga mannen. Det hörde jag dock, att hans spinnrockar hade strykande afsättning på marknaderne i angränsande städer. — Det arbete, vi vid tillfället betraktade, utvisade all den noggrannhet och fulländning, man någonsin kunde begära. Obegripligt, huru han kunde hopsätta spinnrockshjulet, utan att det slog det ringaste vindt. Det är bestämdt, att han ej hade det minsta främmande biträde.

Flera år äro visserligen förflutna, sedan den sist omtalade berättelsen passerade, men detta minskar lika litet dess verklighet som dess märkvärdighet.

Concert.

Fredagen den 19 dennes ämnar undertecknad gifva En Vocal- och Instrumental-Concert. Det närmare skall genom Tidningar och Affischer tillkännagifvas.

E. D'Aubert.

Tillkännagifvande.

Med Kongl. Maj:ts allernådigste tillstånd ärnar undertecknad Konstnär, att, uti *Bloms stora Sal,* Fredagen den 19:de och Söndagen den 21:ste dennes gifva

En stor Konst-Produktion,

kallad *Troll-Laternan,* ett intressant experiment med phosphor, samt till slut *il Buon Addio.* Början sker kl. på slaget 7 e. m.

Premier-biljetter à 32 sk.; Second 24 sk.; Galleri 16 sk.; Barn betala på premier 24 sk., på Second 16 sk., allt banko. Biljetter finnas hela dagen på Bloms Hôtel, rummet N:o 20, samt vid ingången i Salongen. Billetter gälla endast för den dagen de äro köpte.

N.B. *Den representation, som gifves Söndagen d. 21:ste dennes, blir den SISTA under mitt vistande härstädes denna gången.*

A. v. Olivo.

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad detta år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För en vigt på	3,000	skålpund.	R:gs R:dr 220.
" " " "	2,500	" . . .	" " 200
" " " "	2,000	" . . .	" " 180.
" " " "	1,500	" . . .	" " 160.
" " " "	1,100	" . . .	" " 140.
" " " "	800	" . . .	" " 120.
" " " "	500	" . . .	" " 100.
" " " "	300	" . . .	" " 80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Annonser.

Till salu:

Hos Sejlaren Hollvell vid Vallgatan finnas vackra, enkla och dubbla, Slädnät till salu, även till lejning. (52)

Åstundas att hyra:

Till nästa Michaeli, en mellanvåning, ju större och rymligare desto bättre: Stor Matsal och Billardsal samt rymligt Kök och goda Källare är hvad som synnerligen reflekteras på. Adress på Hotel Prins Carl. (53)

Skillings-Lotteriet

Huset N:o 38 Drottninggatan.

Försäljning till 24:de vinstutdelningen fortfar t. o. m. d. 17:de dennes kl. 12 a dagen. (51)

Diverse.

Grundlig undervisning i handstilars förbättrande, för äldre och yngre personer af begge könen, lemnas af

P. Larsson,
i Fru Setterborgs hus vid Drottninggatan.

Undertecknad, som nyligen ankommit till staden, får härmedelst hos den resp. Allmänheten rekommendera sig med ett stort sortiment Kopparstick, Litografier, Kartor och moderna Tapetserimönster, till billigaste priser. Mitt logis är hos Traktör Jonsson vid Wallgatan, och träffas jag säkrast hemma hvarje eftermiddag från kl. 1 till 6. *Mitt vistande härstädes blir endast en kort tid.*

Baptist Tessaro.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 20 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 20. Onsdagen den 17:de Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Väderleken fortfar att vara mild, med varierande sydliga och östliga vindar. — Utländska posten för i dag är ej ännu ankommen. Utdrag ur den, som vi i Måndags erhöllo, finnas på vederbörligt ställe i tidningen.

— Kongl. Witterhets- och Wetenskaps-samhället härstädes har för innevarande år uppgifvit nedanstående täflingsämnen:

"Då maschiners användande synes vilja göra sig allt mer gällande, helst i ett land, der det lättas genom en rik tillgång på vattenfall; och då derigenom också tillverkningar kunna åstadkommas med mindre kostnad, och ofta af större fullkomlighet än handaslöjdens; så måste denna, i samma mån, finna sig tillbakasatt, hvarigenom för många af dess talrika, obesutne idkare uppstår näringslöshet och fattigdom. Af denna anledning, som redan förefinnes till behjertande, anser samhället sig uppmanadt, att, till samfäldt besvarande, framställa följande tvenne frågor:

1:o Hvilka nya utsigter till nödig arbetsförtjenst kunna öppnas för sådana personer, helst af qvinnokönet, hvilka genom ofvannamnde förhållande kommit i mistning deraf?

2:o Då vid fabriker ofta barn användas, och ett större antal menniskor sammanföres på ett ställe, hvilka anstalter äro att anse som de lämpligaste, så väl för deras undervisning i de för menniskan ötligaste kunskapsämnen, som för vårdandet af deras sedlighet och helsa?

Ett tillfredsställande svar belönas med 12 Dukater.

I Witterhets-afdelningen framställes följande uppgift:

Kan den orimmade romanen betraktas som en poëtisk produktion, och kan den det obetingadt, eller endast under vissa vilkor? Priset är 12 Dukater.

För Studerande af Götheborgs Stift utsättes till täflan, mot ett pris af 5 Dukater: Rimmad öfversättning af Schillers ballad: *Der kampf mit dem Drachen.*

Täflingsskrifterne, med slutne namnsedlar försedde, insändas, före September månads utgång, till Samhällets Sekreterare, Professoren And. Godhe."

STOCKHOLM.

Tidningen Sv. Biet förmäler, att ångbåtskommunikationen mellan Stockholm och Lübeck, med anlöpande af städerne Kalmar, Carlshamn och Ystad, kommer att äfven detta år ega rum, med den fördelen att *tvenne* ångfartyg, neml. Svithiod, Kapten Fitinghoff, och Gauthiod, Kapten Nylén, blifvit för densamma bestämde. Farten lärer taga sin början i slutet af April månad, och regleras den sålunda, att ett af ofvanbemälte fartyg hvarje Thorsdag afgår från Stockholm och Lübeck, samt förmodas inträffa på begge dessa ställen hvarje Söndag.

— Ledamöterne i Riksrätten kunna nu anses vara definitivt bestämde, på sätt följande förtekning utvisar: Presidenten i Kammarkoll. Frih. Cederström, Presid. i Statskont. Herr Westerstrand, Chefen för Förv. af Sjöärenderna, Herr v. Amiralen Nordenskjöld, Herr Justitierådet Temptander, Herr Justitierådet Stråle, Herr Justitierådet Isberg, Herr Justitierådet Nordenstolpe, Herr v. Amiralen Coijet, Herr Generallöjt. Lorichs, Herr Hofrättsrådet Sköldberg, Herr Kammarrådet Fägersten, H:r Kommerserådet Leijonmark, Herr Krigsrådet Branting, H:r Statskommissarien af Tuneld, H:r Bergsrådet Tribbler, Herr Amiralitetskammarrådet Widin, och Herr Kammarrättsrådet Uggla.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

SUNDSVALL.

Stora förödelser hafva under denna vinter blifvit anställde bland de fattiga Lapparnes renhjordar, dels genom vargar, och dels genom den på marken befintliga is-skorpan, som hindrar renen från att åtkomma sitt hufvudsakliga näringsmedel, renmossan.

— En Häradshöfding Gjerling i Sollefteå tingslag har uppskjutit det till d. 25te Januari utsatta tinget först i 4 dagar, och, då desse voro förlidne, i 3:ne månader. Hvad säges om en sådan rättvisans handhafvare? *Efterlängtad* vill han åtminstone göra henne.

GEFLE.

Aktor har d. 8:de dennes afgifvit sitt slutpåstående uti målet rörande Kalendern Venus och yrkar derutinnan ansvar efter 3 §, 3 och 13 mom. Tryckfrihetsförordningen. Resultatet af denna löjliga "aktion" blir dock utan tvifvel det, att Herr Landin frikännes, och att hans hemlighetsfulla kärleksgudinna kommer att få aflägga både besök och slöja på många ställen, der hon kanske annars aldrig vunnit inträde.

FAHLUN.

Den öfver hela Europa namnkunnige Klarinettvirtuosen *Addner* har anländt till vår stad. — En inbrottsstöld har blifvit föröfvad i Hosjö kapell, der en vinkanna af tenn tillgripits. — Vintren fortfar med ökad stränghet; men snöfall och yrväder hafva ej nyligen inträffat.

WESTERÅS.

Arrendatorn J. Scherlund i Bjerby har nu aflidit, tillfölje af de slag, hans dräng

tillfogat honom. Scherlund hade i lifstiden gjort sig känd såsom en ordentlig och arbetsam man. Mördaren är, såsom förut blifvit nämndt, häktad.

UPSALA.

En på en gång aktad och aktningsvärd medborgare, förste Landtmätaren i Upsala län, Herr Öfverdirektören m. m. E. M. Ridderbjelke, afled d. 8:de dennes på Wårdsättra, 70 år gammal. Han var gift med den store Linnés dotterdotter.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Dagens vigtigaste nyhet härifrån är, att Deputerade-Kammaren, med en majoritet af 75 röster, eller 237 mot 162, till alla delar antagit det af Befästnings-kommittén uppgjorda förslag till franska hufvudstadens cirkumvallation. Det återstår således nu blott att se om förslaget äfven går igenom i Pärskammaren. Derom behöfver man väl dock knappast hysa något tvifvel, *om* nemligen Regeringen på fullt allvar vill befästa Paris. På sin höjd kommer förslaget, att i denna Kammare undergå en eller annan modifikation, synnerligast hvad det liktidiga utförandet af arbetet beträffar. Fortifikationspartiet är också härutinnan så säkert på sin sak, att det redan, i och för arbetets skyndsamma bedrifvande, låtit till Paris beordra flere 1000 man infanteri. Hvilka oerhörda penningesummor detta kinesiska företag kommer att kosta staten, torde kunna slutas deraf, att man kalkylerat, det redan 60 millioner fr:cs skola vara medtagne *innan* Pärskammaren hunnit afgifva sitt slutliga votum i befästningsfrågan. Hvarifrån de till en början skola erhållas, lärer man ännu icke så noga veta; men troligtvis blir det ur den stora Rothschildska kassakistan, till hvilken Finansministern Herr Humann också redan säges hafva vallfärdat.

— En annan sak, som i Paris väckt mycket uppseende, är offentliggörandet af flere handbref från Ludvig Philip till, som man förmodar, diplomatikens Mephistopheles, Furst Talleyrand, och i hvilka "Medborgarkonungen" icke skall hafva visat sig från den mest fördelaktiga sida. Såsom mest komprometterande omtalas ett, som angår polska revolutionen, och i hvilket den höge författaren icke otydligt skall hafva låtit förstå, att de löften, som från franska Regeringens sida gåfvos Polackarne under deras frihetskamp, endast hade till syftemål att komma dem att inställa utförandet af sina anfallsplaner tills Ryssland hunnit hemta sig från den första iråkade förskräckelsen och sammandraga sina stridsmassor på det polska gebitet. Också säges den indignation, som detta bref väckt i hela Frankrike, vara alldeles utomordentlig, och deröfver bör i sanning ingen undra, allraminst då utgifvaren af detsamma, Markis *de Larochejacquelin*, åtagit sig, att, inför vederbörlig domstol, bevisa dess äkthet. Icke stort bättre säges ett annat bref från samma hand vara, i hvilket *egentliga* afsigten med befästandet af Paris lärer hafva blifvit utveckladt. *Hvilken* denna afsigt är, förmäles icke af tidningarne; men synnerligen svårt att gissa till densamma torde det icke vara, då man erinrar sig Alexandercitadellet i Warschau och ändamålet med dess uppförande. Om sättet, huru dessa skrifvelser kommit i sin nuvarande innehafvares händer, vet man ännu ingenting med säkerhet. Några förmoda att de kommit i Herr L:s ego genom familjen Perigord, med hvilken Herr L. är nära beslägtad. Andra åter vilja veta, att de af Ludvig Philip blifvit skrifna till Talleyrand under dennes vistande såsom fransk Minister i London, samt att de, kort derefter, genom en vid legationen anställd Sekreterare blifvit honom afhände. Mången tror till och med att deras offentliggörande endast är ett fult spratt, som den gamle haltande diplomaten efter döden velat spela sin Herre och gynnare, hvars sista besök hos honom endast skall hafva haft återfåendet af dessa bref till föremål.

— I en fransysk tidning läses, att några soldater af den i Ham förlagda garnisonen skola, troligtvis under rusigt tillstånd, hafva haft yttranden, som gifvit vederbörande anledning att tro, det de hade för afsigt att en vacker dag låta Louis Bonaparte undkomma. Detta har haft till följd att bemälte garnison ofördröjligen kommer att aflösas af ett annat detaschement, hvarförutan åtskilliga af öfversigpratarne blifvit arresterade.

ORIENTEN.

Den långvariga orientaliska stridsfrågan är nu ändteligen afgjord. Mehemed-Ali har underkastat sig, utlemnat turkiska flottan samt gifvit Ibrahim-Pasha befallning att utrymma Syrien och återvända till Egypten. För detta sitt välförhållande har han af Sultan blifvit benådad med ärftligt herravälde öfver sistnämnde provins, hvars arma inbyggare nog få umgälla alla hans omintetgjorda planer och förhoppningar. Hans son, Ibrahim, har betecknat sitt sista vistande i Syrien på ett sätt, som kan komma håren på hufvudet att resa sig af fasa. Ingen dag har gått förbi, utan att af honom utmärkas genom någon blodig våldsgerning. Han sista bragd i Damaskus var att med egen hand afhugga en turkisk befälhafvares, Reschid Paschas, hufvud, i det ögonblick denne till honom öfverlemnade sin firman. Girig ända till ytterlighet, har han användt alla upptänkliga medel att afpressa nyssnämnde stads olycklige innevånare deras sista skärf, och derefter, för sitt höga nöjes skull, låtit afhugga deras hufvuden. Till och med den af Mehemed för trupperna bestämda och honom tillskickade solden kunde han icke förmå sig att utbetala, utan gaf i dess ställe soldaterne lof att plundra hvad de kunde öfverkomma, och lät sedan skjuta åtskillige af dem såsom marodörer, för att kunna lägga sig till deras byte. Också var han ingenting mindre än älskad af sin armée, hvilket bäst bevisas deraf, att den på 3:ne månader genom desertioner sammansmält från 36,000 till 11,000 man — öfverlefvan af den här, med hvilken han för 16 månader sedan sade sig i de stora Makternas åsyn vilja plantera sin fana på tinnarne af Sophia-moskeen i Konstantinopel.

SPANIEN.

Från Madrid skrifves under den 28:de sistl. Januari, att ett regemente frivillige från Malaga revolterat, sårat och dödat åtskillige af sina officerare, och sedan, till ett antal af omkring 130 man, kastat sig in i Rendasbergen. Orsaken till detta myteri vill man söka i en af Regeringen nyligen utfärdad befallning att upplösa och afskeda ofvanbemälte frikorps.

— Från Lerida förmäles af d. 24:de Januari, att under loppet af de då sistförflutne 3:ne dagarne 9000 man infanteri och 500 d:o kavalleri marscherat igenom bemälte stad, i rigtning mot portugiska gränsen.

PORTUGAL.

Rykten från Toulouse och Bayonne förmäla, att Don Miguel skulle hafva för afsigt, att, under nuvarande kritiska förhållanden, aflägga ett besök i Portugal. Man hoppas dock att de äro falska och

endast uppfunne af någon Miguelit, som finner sitt nöje i, att, på detta sätt, oroa sina vedersakare.

BLICK
på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

IV.

Nu begynte Adeln att allt mera kraftigt yrka sina företrädesrättigheter såsom sjelfrådande och envåldsherrar. Öfver hela Sverige spridde sig en mängd små herrskaper, hvilka ville anses såsom sjelfständiga och oberoende herravälden, endast genom sin vidd olika konungariket: de stolta herrarne befästade sina borgar och företogo sig att inom dem trotsa allt intrång, allt öfvervälde. De slöto frid och förklarade krig, allt som dem lyste. Så förklarade Nils Classon Rönnow till Wik helt enkelt England krig, emedan ett af hans skepp blifvit taget af Engelsmän. Genom inbördes förbund befästade de förnämsta af Adeln sin makt. De bekräftade dessa förbund till inbördes stöd och förkofran på folkets bekostnad genom heliga och dyra eder. Genom att befordra hvarannans fördelar, ryckte de allt flere län från kronan, hvars inkomster också, genom den frälsenatur, som Adelns gods iklädde sig, förminskades. Då bisprungo Adelsmännen, som riktat sig af länen, regenterne med lån, mot panter af slott och nya gods. Äfven Tyska riddare och äfventyrare, som ägde eller vunno någon penningsumma, kommo för att söka förtjenst i Sverige, i det de genom panträtt förskaffade sig lån af de behöfvande konungarne. Bo Jonson Grip hade genom alla möjliga medel samlat en oerhörd egendom. Han var den tiden Sveriges Rothschild. Utan hans samtycke och bistånd kunde regeringen ingenting uträtta, och efter hans död tillsatte hans testamentexecutorer en ny regent i Sverige och fördrefvo den siste Folkungen Albrekt. Under Kalmare-unionen, då utländska regenter skulle styra i Sverige, hoppades adeln ett gyllene tidehvarf. Ridderliga värdigheter, nya län och nya tillfällen att utsuga landet erbjödo sig åt dem, som förstodo att hålla sig framme. Det infördes ordentligen i privilegierna, att icke ens regenten skulle få köpa eller panta till sig och kronan något frälsegods, alldenstund ridderskapet och frälset derigenom förnedrades. Konungarne måste derföre, liksom adeln, genom våldgästning och gärder, kastade på allmogen, söka sina intrader, och de, som drogo rikets tunga, ängo heta "ofrie, ofrälse och vanbördige." Bondenamnet, förut så hederligt, råkade derigenom småningom i förakt. Likväl visade sig ännu, att allmogen utgjorde folkets kärna, då Engelbrecht trädde i spetsen för densamma. Det var en strimma af frihet, af en sann och ädel frihet, stödd på mensklighet och rättvisa, som då uppgick öfver Sverige. Men detta norrsken försvann snart: det fördunklades af adelns ränker, och den ädle frihetshjelten föll för en fanatisk adelsmans nidingshand. Allmogen sörjde, men fältet var nu öppnadt för en mängd af listiga anläggningar, hvarigenom adelsmännen sinsemellan täflade om rang och företräde; endast i ett voro de eniga: att undertrycka de ofrälse. Sturarne, ehuru af adelig härkomst sjelfva, insågo dock allmogens värde och sökte en skönare, mera fosterländsk ära i Engelbrechts spår, än den toma rang som förlänades af en utländsk konungs riddarslag. Sturen fick derföre uppbära den öppna förebråelsen, *"att han ville göra bönderne till herrar, dem naturen ämnat till skattskyldige och trälar."* Det var aristokratiens grundsats, oförställdt uttalad, och denna grundsats uppenbarade sig alltjemt i Svenska adelns offentliga och enskilda åtgöranden. Huruvida den ännu hunnit utplanas ur Svenska adelsmännens bröst, lär väl tiden utvisa.

Adelns framsteg på förtryckets bana hämmades väl något af en mordengel från Danmark, den förfärlige Christiern tyrann. Denne konungs personliga karakter är visserligen en af de mest förderfvade, som uppenbarat sin verksamhet i Sverige; men mot allmogen visade han intet hat. Han rasade som en negerhöfding mot sina hofmän och de förnäma; men att han icke var hatad af allmogen, röjde sig i många förhållanden, särdeles i Norrige, då han gjorde sitt försök att återtaga de nordiska kronorna, från hvilka han blifvit förjagad. I Engelbrechts spår, såsom hjelte och befriare, trädde Gustaf Wasa; men den store mannen, förbländad af sina medfödda fördomar, utförde icke det storverk, till hvilket omständigheterna tycktes inbjuda en ande, stor som hans: det var grundandet af en fri och nationell statsförfattning. En mera ensidig rigtning måste Gustafs regering erhålla, genom hans strid mot katolska kyrkan: han måste, för att kullslå hierarkien, sätta aristokratien emot densamma. Men de många upproren visa, att allmogen icke kände sig belåten. Det var icke så egentligen mot kung Gustaf sjelf, ty hans personlighet var både älskad och vördad, som mera emot utsigterna af en förnyad eller åtminstone fortfarande träldom under adeln, som folket ville resa sig. Allmogens tänkesätt uttalade sig i den hotelsen från Småland, att i Sverige skulle *resas Hunahär,* det vill säga, hvarje vapenför bonde skulle draga ut, för att *utrota all adel* och *rensa landet från herrar.* Att denna sinnesstämning djupt bekymrade och grämde konungen, som ingalunda afklädt sig sitt adelskap, utan allenast lyftat sin sköld öfver alla de andras, visar hans beslut att lemna riket. Genom ansträngningar till det yttersta, måste nu adeln dämpa allmogens resning, och då det var verkställdt, ansåg Gustaf Sveriges rike såsom sitt arf och eget, förordnade om det i sitt testamente alldeles som en adelsman delar sina gods emellan sina söner, och sätter en främst, för att bibehålla namnets glans och utseende. Det kunde gå an den tiden. Men då hans stora ande var gången från jorden, fingo hans söner skörda frukterna af den gamles envishet att icke aftvå sig de adliga fördomarna. Samma adel, som Gustaf Wasa ryckt ur det blodiga stoft, dit Christiern nedtrampat den, såg med afund Wasasönernas makt och glans: ränker smiddes, blod utgjöts, äfven kungligt, och adeln uppträdde med sina principer i öppen fejd mot konungamakten.

* *Forts. fr. N:o 17.*

BI-SAKER.
Svenska Biets utfall mot Redaktören af Phoenix, m. fl., bedömdt af en Korrespondent från Lund i Tidningen Freja.

——————— "Enhvar, hans grundsatser i politiken må nu äga hvilken färg som helst, uttalar deröfver sitt öppna ogillande, och Biet har genom denna obetänksamma artikel förvärfvat sig flera ovänner, än det förut under hela sin verksamhet med all sin id kunnat förskaffa sig vänner. Biets höge skyddsherrar torde nu inse nödvändigheten att hädanefter underkasta den bekanta prestmannens "bidrag" en allvarlig censur. Bland dem, som också erhöllo sin beskärda del vid

anfallet på Hr E., var äfven en studerande vid härvarande Akademi, en af H:r E:s och sjelfvaste "prestmannens" fordna intimare vänner, Kandidaten *Fribohrn*, som erhöll det snygga tillmälet, att hafva blifvit vansinnig af idel liberalism. Hr F. behöfver alldeles icke vår intercession, men vi tvingas att anmärka, husom det sannerligen är hårdt, att blifva offentligen med de smutsigaste vapen angripen endast derföre, att hafva vågat vara vän af en i ett eller annat hänseende misshaglig person. Så långt har det då kommit, att mannens heligaste känslor skola blifva en anledning till hans offentliga nedsmutsande! Och detta af en tidning, som med dristig ton företrädesvis annoncerat sig såsom pressens reformator; som till och med inom sin redaktion hyser det gudomliga ordets tjenare!!! I sanning, om ett kraftigt uttalande af en rättmätig opinion någonsin varit af nöden, så är det i detta ögonblick, sedan den hejdlösa bitterheten redan upphört att rodna för sig sjelf och tyckes göra sig en ära af sitt lönnmördareyrke. Väl för "prestmannen", att ett afstånd af sextio mil skiljer Stockholm från Lund: han torde eljest möjligen hafva kommit i en rätt smärtsam erfarenhet af följderna af att förnärma ungdomens, och dertill ungdomens vid en Akademi, heligaste och ömtåligaste känslor, helgden af vänskap och tro. Det är en medlem af denna samma ungdom, som nedskrifver dessa rader, och må det förlåtas honom, om hans blod råkar i någon svallning, då han i sitt och ungdomens namn beifrar ett ofog, som sårar ungdomen djupast. Ungdomen behöfver vänskap, dess mångfaldiga syften och planer få icke rum inom eget bröst; dem vill det delgifva åt andra, som tillvunnit sig dess varma hjertas förtroende. Nekas detta en enda, blir denne för sin otadliga vänskaps skull offentligen brännmärkt, då göra alla de unga gemensam sak och en elektrisk stöt genomilar hela ynglingakedjan. Och de återkräfva sin helgedom!... Trotset mot publikens rättskänsla, hånandet af all anständighet, all aktning för sanning och heder kan gå långt; men när då en gång det allmänna föraktet drabbar den skyldige, så är slaget öfverväldigande, förkrossande, och det blir honom svårt, om ens möjligt, att en gång åter resa sig. Men skulle det finna sig vid att fullt taga ut stegen på den stygga bana, det nu börjat beträda; skulle det icke längre tveka vid att leka sin öfverdådiga lek med rättskaffens medborgares heder, har det ur sin ordbok utstrukit det sköna ordet *ära;* framhärdar det i att förneka hvarje bokstaf af det urgamla Svenskmanna-ordet *heder* — må det då ännu icke svårare belasta sig med att hånande kalla sig *Svenskt!* må det först och främst utstryka detta vördnadsvärda ord från sin titel, denna benämning, som fordom var, och vi hoppas ännu är liktydlig med ordet *en ärans man!* Det gamla Sverige kännes aldrig vid ett sådant handlingssätt; det förskjuter enhvar som utbrister i Timons skadefröjd: *Macte ruina patriæ, spes mea!*

En af de högmögende här på orten, en ädel och rättänkande man, som af några andra högmögende blifvit öfvertalad, att, som man säger, "för skams skull" (och kanske jemväl någon annans . . . hvad vet jag?) hålla Svenska Biet, lärer så harmats öfver den i tidningen herrskande låga tonen, att han, efter att hafva erlagt prenumerationsafgiften, förbjöd att bladet skulle komma för hans ögon och skänkte det till sin trädgårdsmästare. Jag har berättelsen härom af den sednares egen mun. Äfven han tyckes föga belåten med presenten, och påstår, att dess enda duglighet består i egenskapen att väl "konservera" trädgårdsfrön. Således in i sista stunden "konservativ!" Hvilken triumf för Biets högvälborne och högvördigste patroner! Troligen härleder sig denna konserverande förmåga från dess beryktade dop i "litteraturen." Vi gissa blott. Biet kan sjelf lemna vidare upplysningar.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 21 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 21. Lördagen den 20:de Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

En i denna tidning ett par gånger förut omnämnd blind flöjtspelare, Herr *Vledder*, har ankommit till vår stad, der han, i händelse en af honom utfärdad anteckningslista vinner framgång, ämnar att gifva en konsert. Utländska tidningar, och äfven en inländsk, Telegrafen i Helsingborg, hvilken i musikaliskt hänseende är en ganska kompetent domare, omtala med synnerligt beröm H:r Vledders prestationer. Äfven i Sällskapet Orphei Vänner, på hvars soirée H:r V. för några dagar sedan låtit höra sig, har han vunnit mycket bifall, och det är således att förmoda, det Götheborgs musik-älskande publik begagnar det sig nu erbjudande tillfället att göra den dagens ljus beröfvade, men med Euterpes håfvor rikt utrustade, konstnärens bekantskap.

— Herr *Olivo* ger nästkommande Måndag sin sista representation, hvarefter han kommer att göra en tur åt Borås och Jönköping. Det är verkligen sällsynt, att en konstnär lemnar en stad, så länge hans representationer derstädes gifvas för fulla hus; men Herr *Olivo* hör i detta, som i så många andra fall, till fenomenerna.

— Af en annons i dagens blad inhemtas, att den genom Norrska tidningar för sin "udmærket skjønne och troe Cosmorama" bekante Herr J. C. Ösgevad ankommit till staden, der han, i 3:dje våningen af Bloms Hôtel, nästk. Måndag börjar förevisa sina målningar.

STOCKHOLM.

Franska Korvettkaptenen Herr *D'Assigny* har för den beredvillighet, med hvilken han, på redden vid Oran, assisterade det i lägervall råkade svenska skeppet Götheborg, Kapten *Natt och Dag*, blifvit af H. M. Konungen utnämnd till Riddare af Svärdsorden.

— Generallöjtnanten i fransk tjenst, Grefve *M. Clary*, (H. M. Drottningens brorson) afled i Paris d. 26:te sistl. Jan. 55 år gammal.

— Kongl. Maj:t har, med bifall till Rikets Ständers derom gjorda underdåniga hemställan, funnit för godt förordna, att Magistratspersoner och borgare, hvilkas biträde för K. M:ts och kronans räkning fordras vid inom städerna skeende syner etc. (brandsyner å Kronans hus likväl undantagna) må, när förrättningen varar längre, än en dag, undfå lika traktamente, som är dem tillagdt, då besigtningen sker utom stad, eller 1 R:dr bko om dagen.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

Distingen har varit lifligt besökt, synnerligast under de första marknadsdagarne. På lin och lärfter var i år god tillgång. För de handlande lärer dock trafiken hafva varit föga tillfredsställande. Herrar *Leja* och *Sandborg* deremot hade i början god förtjenst på sina lotterier; men måste snart upphöra med denna rörelse och plikta 200 R:dr Rgs hvardera. De enda marknadsnöjen, som vankades, voro de hvilka Herr Bernabo och hans dansande wowwowar kunde prestera.

— Belysaren i Upsala Tidningar har nu hunnit så långt i sina belysningar, att han gör kalkyler öfver sina medborgares financiella ställning, och har redan funnit en af dem vara "ihålig." Är ett sådant förfarande *hederligt,* så kan detta epithet äfven tilläggas lönnmördarens hitintills med afsky betraktade yrke. Det blir då hädanefter en skam att kallas "hederlig karl", och en heder att stöta dolken i ryggen på sin nästa.

WEXIÖ.

Stadens frivilliga brandkorps har åtagit sig, att, under marknaden, biträda med nattliga patruller och sålunda vaka för stadens säkerhet. Detta tyckes också ganska väl behöfvas; ty natten till den 7:nde dennes var eldsvåda nära att utbryta å gästgifvaregården, der eld från en kakelugn utan säker nisch redan hade börjat antända väggen, då faran lyckligtvis upptäcktes och elden, genom kakelugnens nedrifvande, i rättan tid dämpades.

— Ett nytt Theaterhus har nu blifvit inredt och väntar endast på Herr Djurström för att blifva "invigdt."

CARLSHAMN.

Egarne af den härstädes nedbrunna tobaksfabriken lära redan hafva beslutat, att med görligaste första uppbygga och inrätta en ny dylik.

ENGELHOLM.

Denna stad, hvarest brandväsendet för några månader sedan stod på en högst beklaglig fot, har nu erhållit trenne goda sprutor. Öfningar med desamma skola, så snart en blidare väderlek inträffar, företagas.

MALMÖ.

Isbryggan mellan oss och grannriket är nu färdig och har redan begagnats af flere personer.

Insändt.

I officiella bladet inhemtas den lyckliga ställningen af Rikets bank, i anseende till den betydliga metalliska valuta, den innehar, jemförd med utelöpande sedlar, och flere tidningar öfverensstämma derutinnan, att knappast någon Bank i

verlden kan uppvisa en balance med dylika proportioner. Detta oaktadt säges bemälte Bank vara stadd i underhandling om en leverans af 500,000 specier, å hvilken, såsom vanligt, lärer lemnas 7 à 8 månaders räntefritt förskott, hvarigenom leverantören tillskyndas en räntevinst af omkring 5 skilling på hvarje specie, så att, med tillägg af 128 skilling, han i sjelfva verket erhåller 133 skilling per specie. Denna atgärd, hvilken under nuvarande förhållanden är för banken alldeles öfverflödig, har på några börsdagar i Stockholm föranledt en kursstegring af 12 skilling per Pund Sterling, hvarförutan vid varukalkulationer priserne å importartiklar höjts i samma mån, hvilket naturligtvis kommer att hafva till följd, att konsumenten, förmedelst denna Bankens transaktion, får betala sina förnödenheter dyrare.

Nyttan, skadan och risquen af dylika transaktioner vill insändaren i korthet söka framställa:

1:mo Nyttan är endast och allenast på leverantörens sida, dymedelst att han ur Rikets Ständers bank, som annars just icke är så facil med utlåningar mot fastighetssäkerhet, på sin blotta namnteckning och tvenne borgensmäns underskrift erhåller ett räntefritt lån enligt kontrakt, hvars fullgörande vid förfallotiden möjligen förlänges efter lämpligare omständigheter. Exempel på ett sådant förfarande saknas icke.

2:do: Skadan drabbar konsumenten, eller Allmänheten, hvilken, så länge kursen noteras 12 R:dr i stället för 11 R:dr 36 sk.* per Pund Sterling, måste för alla importartiklar betala minst 2 procents högre pris.

3:tio Risque för Banken eger väl icke rum, när kontraktet i sinom tid uppfylles; men om före denna tid (och omöjligt är det ju icke?) några obehagliga utländska underrättelser skulle ingå och föranleda leverantörens, eller dess löftesmäns försättande i insolvent tillstånd, månne Banken icke heller då skulle löpa någon risque?

Då transaktioner af ofvannämnde beskaffenhet komma till stånd mellan Banken och enskilte, så erhålla väl icke negociatörerne någon provision af — den förstnämnde.

* *Jemn tillgång på P. St. till denna notering har en längre tid förefunnits.*

Hvarjehanda.

GUD ÄR MITT HOPP.

Pennritning.

Hvad *vore* menniskan utan hopp? En flykting i tidens öcken, som, utan hem, utan stöd, utan tröst skulle irra fram på den slippriga banan; som skulle lefva utan tillfredsställelse, och slutligen utandas sin sista suck med förakt för det flygtade glädjelösa lifvet. Men hvad *är* menniskan, då hon besitter hoppets dyrbara gåfva? Och ännu mer, hvad är hon, då hon kan hoppas på *Gud?* Hon är lycklig; hon är belåten äfven med det ringaste; hon går nöjd och tålig alla skickelser till mötes, och hon lyfter, glad och fri, såsom fogeln, den lätta vingen emot ett bättre land, der tårarne aftorkas, och der de lefvande vattukällorna afspegla sanningen och friden i sin fullhet.

Det bodde här, för några år sedan, en gammal man. Han var familjefader. Han hade en trogen, bepröfvad maka och beskedliga barn omkring sig. Han skulle sörja för deras uppehälle; han borde och ville bereda deras trefnad; men han var fattig. Hans händers arbete ville icke räcka till för förskaffandet af det dagliga uppehället. Han sträfvade, han svettades, han gret tillochmed, då han förnam det otillräckliga både i arbetet och i tillgångarne, och den fromma hustrun sträfvade och svettades och gret med honom, emedan äfven hon såg, att, oaktadt all ansträngning, det lilla förrådet ej ville blifva tillräckligt för så många. Så hade det fortfarit i flera år. Fattigdomen ökade sig, och barnskaran blef allt större. En dag kom fadren hem, nedslagen och bekymrad: han hade varit ute, för att få liqvid för verkställdt arbete, men på alla ställen blifvit afvisad med snubbor. Han kom hem; han såg den ädla makan; han såg de arma barnen; de omfamnade honom; de begagnade alla medel, för att uttrycka sin glädje öfver hans hemkomst; men det behöfligaste saknades i huset — *bröd,* och fadren hade hvarken bröd eller penningar.

Ur den gamles öga rullade en tår: det var på en gång smärtans och förbittringens. Han satte sig på en stol, och den tårmulna blicken stirrade fram mot en gammal tafla på väggen, som föreställde Frälsaren på korset. Hans hustru märkte hans bedröfvelse; barnen förmärkte den äfven. ”Du är bedröfvad“, sade hustrun, ”du lider. Det är sannt: vi äro fattige och hungrande, men vi skola icke förtvifla, ty Herren hjelper oss väl ur den närvarande svårigheten, såsom han hulpit oss ur många förut.“ Den gamle svarade icke. Orörligt var hans öga fästadt vid den korsfästes bild på väggen. Endast en djup suck bröt ut ur hans beklämda hjerta. Då kom den äldste gossen. Han ställde sig vid fadrens knän. ”Pappa“, sade han, ”hvarföre är du bedröfvad? Du har ju lärt mig och mina syskon, att vi skola *hoppas på Gud,* så går allt väl. Hoppas äfven du, och det skall nog blifva bättre!“ — Då var det som om en is omkring den gamles hjerta upptinat. ”Ja, mitt barn“, sade han med värma, ”du har rätt: *Gud* och *hoppet* äro de vigtigaste vilkor för menniskolifvet. Jag har lärt eder att hoppas på Gud, men jag har sjelf glömt Honom, och hoppet har en tid varit fremmande för min själ, såsom för min hydda. Nu vill jag dock ånyo hoppas; nu vill jag anförtro mig och eder alla, i bönen, åt Gud, som är den bäste fadren. Nu vill jag anropa Honom om Hans beskydd i vår fattigdom, om Hans nåd att kunna bära våra pröfningar, om Hans välsignelse i mitt arbete.

Och den gamle böjde sina knän, och bad inför den korsfästes bild. Det var tyst i rummet. Det var som om en hugsvalelsens flägt hade genomströmmat de närvarande. Det var *frid* i hvarje sinne; det var bönens frid, det var Guds frid, den all kunskap öfvergår.

Styrkt af bönen stod den gamle upp. Hans sinne var lättare, och — hans inre menniska var bättre. *”Gud är mitt hopp,* sade han. Så vill jag hoppas på Gud; så vill jag älska Gud: så vill jag låta hans Ande inviga mitt hjerta till ett hoppets tempel. — Snart såg han också sin fromma förtröstan och sina förhoppningar förverkligade, ty Gud välsignade honom. Hans tillgångar ökades, hans behof blefvo icke mera betungande; han såg omkring sig, hvarje dag, maka och barn glada, friska och lyckliga. Det var icke *han,* som hade beredt dem lyckan. Det var Gud, på hvilken han hoppades.

Den gamle blef sjuk och dog. Med Bibleln i handen tog han afsked af de sina. ”J skolen hoppas på Gud“, sade han; ”J skolen förtrösta på Honom; J skolen bedja till Honom om Hans nåd och Hans välsignelse; ty Han förskjuter

aldrig dem, som hoppas och bedja allvarligt." — Så talade han och slocknade, såsom en helgedomens lampa i morgonväkten. Han blef begråten af de älskade, för hvilka han verkat och lefvat, och på grafstenen lät den äldste, numera till mogen ålder komne, sonen rista under fadrens namn de betydelserika orden: *"Gud är mitt hopp."*

F. †

POLITISK CAMERA OBSCURA.

En dröm vid midnattstid.

Hade härom qvällen nyss slutat läsningen af den beryktade, i Örebro tryckta och 17 och en half mil nordost derifrån skrifna "Politisk Camera Optica", der hvar och en, som vill tro sina egna ögons bruk, tydligen förnimmer, huru det skulle bära rakt upp emot väggarna, derest det minsta afseende råkade att fästas vid det Svenska folkets under nuvarande riksdag yttrade önskningar. Med hjertat i halsgropen läste jag den lifliga skildringen af de 10 fasansfulla åren, under hvilka 1840—41 års Konstitutionsutskotts "grundlags-omstörtning" och dess "egna individuella opinioner" utgöra Sveriges grundlag, hvarefter land och rike styras böra. Naturligtvis stegrades denna min patriotiska bäfvan till sin största höjd, då jag mot slutet af Cameran fann mitt fädernesland under Rysslands faderliga knutpiska, och redan hade jag i min förskräckelse nedstörtat det ena vattenglaset efter det andra, då ändteligen min i botten hederliga Gubbe med skåpet rullade opp en gladare tafla för sin deltagande åskådare. Ett- tu- tre såg jag åter det gamla Sverige upprättadt och efter 10 års förvillelser kommet till samma punkt tillbaka, hvarifrån *das junge Schweden* utgick. Innerligt belåten härmed, släckte jag ut det i pipan hardt nära nedbrunna ljuset, vände näsan mot väggen, och snart tillslöt en ljuf sömn mina trötta ögonlock. Vanligtvis brukar icke drömmande vara min svaga sida, ehuru folket påstår det jag stundom brukar tala i nattmössan. Men nu sväfvade alla de märkliga 8 taflorna i beständigt virrvarr för mina sinnen, och jag tyckte mig i drömmen förgäfves slå den ena efter den andra, en ny Moses lik, mot berget. De höllo ihop ändå, så sega voro de, och jag kunde deraf märka, att de icke voro af samma simpla gråsten, som Mosis tyckas vara på konterfejet i salig Hübners Bibliska Historia. Medan jag som bäst var sysselsatt med denna motion, "så kom till mig en gammal man, beprydd med silfverhåren", och på hans rygg hängde ett ganska respektabelt skåp, hvilket jag vid närmare påseende fann vara ett så kalladt kikskåp, som man temligen allmänt får se vid gatuhörnen på småstadsmarknader. Gubben "såg mig ganska vänligt an och hälsade: god måren", och jag svarade: "Samhällets första grundare voro krigare, ty för att skapa fordras kraft!" Himlen vete, hvarifrån jag i nattmössan tog denna magnifika phras, som passade till Gubbens helsning lika väl som "yxskaft" till "Guds fred." Men man vet ju, att drömmen har sin egen logik! Och dermed så frågade han, hvarföre jag så der ville förderfva de vackra taflorna, hvilka han tyckte förtjena ett bättre öde, hvarpå jag, som höfligt folk brukar, genmälde: det angår dig inte. Men gubben släppte mig inte för så godt köp; jag måste fram med sanningen och bekände uppriktigt, att de der taflorna bedröfvade min själ, emedan de voro sådana spådigra olycks-korpar, och hade jag väl vridit nacken af spådomarna, så hoppades jag, att de icke heller skulle slå in. Gubben ruskade på hufvudet och mente tro på, att man icke kunde spjerna mot udden, och för öfrigt — sade han — så är ju allt det der snart förbi, och efter 10 års förlopp allt åter godt och väl. Jo i Helsingland ock, ropade jag och dängde taflan i berget, vi skola ju då stå på samma punkt, som nu. Håll, skrek gubben och höll min arm tillbaka, det är inte sannt, och ingen P, hvarken Pål eller Per, kan sätta P derför. Hur vet du det? — sa' jag, och jo — sa' han — här i skåpet har jag det 11:te året; du skall veta, att det är en Camera Obscura, sådan blott våra tider kunna frambringa. Han lyfte skåpet af ryggen, satte det på sin fotställning, torkade rent glasen och böjde mitt hufvud ned emot det ena af dem. Och jag såg . . . .

Det var ingen vanlig tafla, som öppnades för mina blickar; det var en blick i forntidens dunkla regioner. Man borde väl ej tala om sådana der saker så här öppet, men Fahlu Tidning har ju lofvat att tala om för Fahlu Stad och Län allt hvad den kan komma öfver, både dröm och verklighet, och derför får det gå. Men, kära vänner! tala inte ni om det för någon, ty då blir det ju bara sqvaller af alltihop. Ja, hvar var jag nu? — jo! — Jag såg blott idel rök och dam, men omsider skingrades dimmorna, och längs upp vid horizonten satt en almanacka, hvars första sida pryddes af nummern: 1851. Besitta mig, tänkte jag, är det icke det 11:te året; hvad är det jag nu icke skall få se! Och solen sken så vackert öfver hela Svea land, hvilket var illa medtaget efter Ryssarnes bedröfliga invasion, men folket tycktes det intet bekomma. De läste med stor gamman och uppbyggelse en 12:spaltad tidning, kallad *Svenska Biet*, som, efter hvad jag hörde sägas, nu räknade 15,000 prænumeranter. Det stod nu under H. H. Erkebiskopen Herr Friherre von Angeldorffs speciella tillsyn och hade rakt af utätit alla dess andra kolleger. (Denne var i kraft af sitt embete tillika sjelfskrifvet Riks-Sängkammar-Råd, ett embete, som inträdt i det fordna Statsrådets ställe, och hvarest H. E. Grefve Brahe förde ordet.) Här och der syntes väl en och annan läsare af Aftonbladet, men, min Gud, hur sammankrumpet var icke det! Blott ett qvartblad af samma omfång, som Upsala Correspondentens Supplementblad, utgjorde den förr så digra tidningens innehåll. En allmän belåtenhet syntes på alla ansigten; intet missnöje hvilade nu på någon läpp, och öfverallt log man hjertligt och vänligt åt hvarandra, Till och med de på gatorna spatserande hundar och kattor röjde en viss belåtenhet i sina physionomier. Allt mer och mer nyfiken och förundrad, uppletade min blick snart samhällets höjder, sedan den först en stund hvilat på en af Allmänna Belåtenheten upprest äremonument åt 1812 års Politik, på hvars piedestal prunkade bröstbilder af Geijer, Hvasser, Winqvist, m. fl., (i likhet med Oxenstjernas, Baners o. s. v. på Gustaf Adolfs torg,) öfvertygad att det var från dem, som denna fridens och sällhetens anda utgick. Närmast thronen stod H. E. Justitie-Statsministern Herr Grefve W. F. von Palmblad, tillika andre Riks-Sängkammar-Råd, och skipade lag och rätt bland folkena. Han hade afskaffat småbarnskolorna der smabarnen sutto "fastkedjade vid bänkarna." En ny orden: "den äkta och veritabla Törnrosen" glindrade på hans bröst, och vid hans fötter lågo i kedjor bundna f. d. Rektor C. J. L. Almqvist och Notarien L. J. Hjerta, och voro de af Hans Exc. märkeligt "belysta." Det öfriga Stats-

* Ur Tidning för Fahlu Stad och Län.

rådet bestod af: H. E. A. von Hartmansdorff, Utrikes Stats-minister och tredje Riks-Sängkammar-Råd, med samma härdade panna som i verkligheten; Hr Kammarjunkaren Bråkenhjelm för Landtförsvars-, f. d. Borgmästaren Lagergren för Sjöförsvars-, f. d. Kommerseradet Wijk för Civil-, f. d. Expeditionssekreteraren Lindgren för Finans-, och f. d. E. O. Kanzlisten Hellberg för Ecclesiastik-Departementerna. Den konsultativa delen af Statsrådet bildade Herr f. d. Kammarherren Rosenblad, f. d. Bryggaren n. v. Riddaren von Helsingius, och f. d. Riksdagsmannen n. v. Riddaren Petter Jönsson von Träslända. Stora voro de reformer dessa Herrar kommit åstad, och den största bland dem var ostridligt det 10 år förut allmänna missnöjets totala upplösande i motsatsen. Huru detta blifvit tillvägabragt, kunde jag ej riktigt komma underfund med, men saken var påtaglig och kunde således ej disputeras. Något hann jag dock uppsnappa, och först Krigsmaktens stora utvidgande. Lifgardet till häst bestod nu af 5000 ljusblåa män, och hvar karl hade 3 hästar och 4 olika uniformer: stora, medlersta, lilla och sämsta. Den öfriga arméen steg till 150,000 man, och hvar karl bar 2 gevär och hade dessutom 3 på trossen. Flottan var i det yppersta skick, bara i-deligen linieskepp och fregatter. På Amiralskeppet hängde i en förgyld galge, som var placerad i fören, en man *in effigie*, hvilken jag vid närmare betraktande fann utomordentligt lik Patron på Hammarby. I min enfald frågade jag en af besättningen, hvad den der besynnerliga prydnaden ville säga, och han röt till: Begriper du inte det, landkrabba? han sitter ju der till en varnagel! Inga ranglösa farkoster kunde jag förmärka, endast rangskepp, och att det såg präktigt ut, kan väl ingen menniska förneka. Alla officerare voro äfven så uppätna, att de täflade med de drygaste Prostar i omkrets, undantagandes Underlöjtnanterne, hvilka deremot voro så nätta, som dockor, i sina engelska snörlif. I hvarje provins af det medlersta Sverige var man sysselsatt med grundläggandet af en den starkaste fästning, och man var fast öfvertygad, att derest Carlsborg varit i fullkomligt skick, så skulle den sista invasionen aldrig i tiden kunnat gå för sig. Rundt omkring kusten såg jag en jägarkedja af Tullbetjenter vara lägrad, med blott 100 steg emellan hvar man. Två gånger om året skulle den inspekteras af General-Tulldirektören Marks von Würtemberg, och de strängaste förbud voro vidtagna mot allt utländskt klädes införsel, hvadan ock, utom Tullstaten, ingen hade förbjudna klädesplagg. En stor del så kalladt bättre folk af medelklassen kunde väl icke för något pris skaffa sig ett par klädesbyxor, enär klädesfabrikerna ej hunno tillverka tillräckligt för landets behof, men den värma, som under nuvarande regimen utgick från densamma, gjorde ock varmare plagg öfverflödiga. Skråordningen hölls äfven vid strängaste makt, och ingen enda fuskare kunde jag varsna i hela landet. Derföre slet man också sulan ända till näfvern, och på det viset iakttogs äfven härutinnan den helsosammaste hushållning. Alla tidningar voro underkastade censur, och ingen skrift fick utgifvas, utan Justitie-statsministerns eller deras, han dertill utsett, *imprimatur*. Dessutom fingo ej utan särskildt tillstånd af Öfver-Post-Direktören Flach, några Postförvaltare i Landsorterna hafva befattning med dagblads spridande i sina distrikter, undantagandes dem, hvilka närmast stodo under H. H. Erkebiskopens inspektion. Statskassan befanns i det yppersta skick, ty alla skatter utgingo till den yttersta skärfven; i ingen bondstuga var en skilling att tillgå, sedan Länsman och Presten fått ut sitt, men detta gjorde, att all förderflig lyx var ända till roten bortskuren. Den förderfliga husbehofsbränningen existerade icke heller mera, och genom Regeringens stadgande, att ingen fick bränna med mindre än 90 kannors panna och pistorisk apparat, kunde nu allmogen emot nöjaktig borgen få sitt bränvinsbehof uppfylldt mot 12 sk. kannan. Visserligen vållade detta, att en och annan gick från både grund och gård, men hvad betydde väl sådana småsaker, då det allmänna bästa icke härigenom äfventyrades?

(Forts. och slut i nästa N:r.)

Concert.

Thorsdagen d. 25:te dennes, gifver undertecknad, med benäget biträde af Herrar Amatörer och Musici, uti Bloms stora Sal, en Vocal- och Instrumental-concert. De musiknummer, som komma att exequeras, skola genom Tidningar och Affischer närmare tillkännagifvas.

E. D'Aubert.

Tillkännagifvanden.

Med Kongl. Maj:ts allernådigste tillstånd ärnar undertecknad Konstnär, att, uti *Bloms stora Sal,* i morgon Söndag den 21 Februari, gifva

En stor Konst-Produktion

à la Pinetti, med 10 nya Experimenter uti naturliga Magien m. m. Början sker på slaget 7 e. m.

N.B. Då flere personer frågat huruvida jag kommer att gifva någon representation nästk. Måndag, så får jag till svar hafva äran meddela, att jag bestämt mig för, att, på ofvannämnde dag, gifva en föreställning, hvilken då blir den sista.

A. v. Olivo.

COSMORAMA.

Med Högvederbörligt tillstånd ämnar underteknad, Måndagen d. 22:dre dennes, förevisa sin i Hamburg, Köpenhamn och flere städer i Norrige sedda och berömda *Cosmorama.* Biljetter till 16 sk. b:co (barn och tjenstefolk 8 sk.) erhållas uti Bloms hus i 3:dje våningen der förevisningen sker från kl. 11 till 1 f. m. samt från kl. 3 till 9 e. m. Götheborg d. 20 Februari 1841.

Joh. C. Ösgevad.
Artist. (59)

Som Inspectors och Executors-tjensten vid Carl Johans och Nya Varfs församlingarnes förenade Fattigvårds Inrättning, med detta års slut blifvit ledig, kunna till denna tjenst behörigen charterade ansökningar, åtföljde af bevis om de sökandes ålder, frejd och upplörande, samt uppbördsborgen för Ett Tusende R:dr Banko, inlemnas till bemälte Församlingars Fattigvårds Committé före den 25:te nästinst. Februari. Lönen är 300 Rdr Bco årligen samt 2:ne rum, ved och ljus, äfvensom andel uti den förhöjning, som de restskyldige böra utgifva. Carl Johans Församling den 31 Dec. 1840.
Fattigvårds Committéen. (56)

Annonser.

Åstundas köpa:

En Landtegendom, dock ej för stor. Beskrifning om Egendomens belägenhet, äfvensom hvad den renderar årligen, torde inlemnas på detta Boktryckeri i förseglad billett till A. (58)

Diverse.

Undertecknad, som nyligen ankommit till staden, får härmedelst hos den resp. Allmänheten rekommendera sig med ett stort sortiment Kopparstick, Litografier, Kartor och moderna Tapetserimönster, till billigaste priser. Mitt logis är hos Traktör Jonsson vid Wallgatan, och träffas jag säkrast hemma hvarje eftermiddag från kl. 1 till 6. *Mitt vistande härstädes blir endast till nästk. Tisdag.* *Baptist Tessaro.*

Den spillning, gödsel m. m. som faller vid härvarande Skjuts-Inrättning, kommer att till den högstbjudande försäljas på Inrättningens Stall-Contor, Måndagen d. 1:ste nästkommande Mars kl. 10 f. m. Götheborg d. 15 Febr. 1841. (55)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Broman.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.* (Collecten som upptages för Bibelsällskapet, anmäles till det bästa.)
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 22 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 22. Måndagen den 22:dre Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den blida väderleken fortfar, och med föret på våra gator är det nu slut.— Hamburgerposten för i går är ännu i dag icke ankommen.

— För vinnande af underskrifter cirkulerar inom härvarande Handelssocietet en petition till H. M:t Konungen om nådig proposition rörande statsanslag till den s. k. Svea kanal. I Carlstad, Örebro och på flere andra ställen cirkulera petitioner af samma syftning. Vi torde framdeles, då vi hunnit inhemta närmare underrättelser i ämnet, återkomma dertill; kunna dock icke underlåta att dessförinnan uttrycka vår förundran öfver att de städer, som finna sig intressserade af den projekterade kanalanläggningen, vända sig till *Hans Majestät* och icke till sina vid Riksdagen varande *ombud,* hvilket, i detta fall, tyckes hafva varit det mest rätta och ändamålsenliga.

— Tidningar och privata skrifvelser från hufvudstaden gifva vid handen, att i Bondeståndet, d. 17:de dennes, motion väckts om riksdagens afslutande d. 13:de nästkommande Mars.

STOCKHOLM.

Underrättelser från S:t Petersburg förmäla, att en Kejserlig Ukas tillåtit fortfarande tullfri införsel af all slags spannemål till ryska hamnar, undantagandes de finska, der half tull erlägges.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

LINKÖPING.

Direktör Djurström med sällskap har nyligen afrest härifrån till Wexiö.

UDDEVALLA.

Förre Boktryckaren *A. M. Hallgren,* som, i sällskap med sin gamle far och tvenne andra karlar, den 11:te dennes kommo körande på allmänna vintervägen öfver den s. k. Hafskulen, möttes der af nio stycken okända Dahlbönder, hvilka, med fullt uppsåt att skada, först körde emot Hallgrens slädor, och sedan, då denne förehöll dem det ovärdiga i deras förfarande, öfverföllo och misshandlade både honom och fadren på ett så obarmhertigt sätt, att de endast med yttersta möda kunde fortsätta resan till hemmet. Man har nu lyckats att komma våldsverkarne på spåren, och lära de således icke undgå det straff, de så väl och rättvist förtjent.

HELSINGBORG.

Sundet går nu öppet, starkt töväder har inträffat, och med iskommunikationen mellan oss och grannriket lärer det nog för i år vara slut.

LUND.

Här studeras, sjunges, dansas och klagas öfver brist på utrymme för alla nöjen. — En Rusthållare, *Måns Persson* i Ålstorp, har af Kongl. Patriotiska sällskapet erhållit en hedersmedalj för oegennyttig vård om lidande medmenniskor, att bäras i gult och grönt band. Märkvärdigt är, att Måns Perssons far och farfar äfven varit hedrade med samma distinktionstecken.

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref, dat. Marstrand d. 20:de innev. månad.

—— I går afton rymde 4 lifstids-arrestanter, men som betäckningen följde dem i spåren, ertappades snart de 2:ne, som icke hunnit längre än till Smörsund vid Ko-ön. De 2:ne andra fångarne deremot lyckades att springa sig till räddning, ehuru en artillerist, som varit deras betäckning, förföljde dem på isen ända ner mot Hättan, der han af det tilltagande mörkret hindrades att längre följa dem. Man bör icke undra öfver, att fångarne rymma från betäckningen, då det är *så visligen* ställdt, för betryggande af allmän säkerhet till lif och egendom, att en enda man kan få 2:ne fångar att bevaka, och stundom till och med 3 à 4, då ett större antal fångar äro ute på en gång, ehuru dessa sällan hafva något svårare fängsel, än en jernring om smalbenet. — De 4 fångar, som nu rymde, hade blott en man till betäckning, emedan den andre karlen på annat ställe bevakade de öfriga 2:ne af de 6 fångar, som blifvit lemnade åt deras uppsigt. Med en sådan liten betäckning, och då dertill kommer, att isen ligger rundt omkring Marstrand, var det ju ganska naturligt, att de ville söka sin frihet, då dertill lemnades dem så godt tillfälle.

Nautiskt.

Om hamntider och deraf upprättade tabeller. *

Då jag i December 1837 var destinerad till Havre med en svår laddning zink och närmade mig nämnde hamn, beräknade jag tiden för flodens inträffande efter öfverensstämmande uppgifter uti *"Nautical-Almanach"* och *"Nories Epitome of practical Navigation."* Jag blef då icke litet förvånad att af en lots erfara, det floden redan inträffat i Havre, samt att det vore tvifvelaktigt, huruvida man, innan ebbens inträffande, kunde inkomma i dockan. Denna förmodan bekräftades snart af ombord komna hamnlotsar, som, ur *"Almanach du Havre"*, upplyste mig att ställets hamntid var

* *Af Kapt. G. W. Bannasch.*

9 tim. 15 min., i stället för den i förstnämnde böcker till 10 tim. 30 min. uppgifna. Följden af det genom den origtiga uppgiften erhållna felaktiga resultatet af min flodtidsberäkning, blef den, att jag väl kunde inlöpa på redden, men, som dockportarne redan voro stängda, kom skeppet att vid slutet af ebben stå på torra botten, hvarvid det, med så svår last, om ej botten varit mjuk, antingen hade blifvit sönderkrossadt, eller ock tvungits att hålla sjön, och, vid möjligen inträffande pålandig vind, drifva på stranden, då troligen hvarken Herr Norie eller Redaktionen af Nautical-Almanackan skulle varit hågad ersätta skadan, fastän de, lika lätt som Herr Professor Berghaus, hvilken samma år utgaf sin *"Länder- und Völkerkunde"*, och deri ganska rigtigt noterat Havres hamntid till 9 tim. 15 min., kunnat förskaffa sig denna rigtiga uppgift. Två år äro nu sedan dess förflutna, och det oaktadt qvarstå, i de nyaste upplagorna af både Nories Navigationsbok och Nautical-Almanackan, hamntiderna för Havre, Boulogne och flera andra ställen, lika felaktiga som förut. Det var derföre som jag med tillfredsställelse genomläste en af hamnmästaren K. B. Martin i 1839 års Februari-häfte af det förträffliga engelska *"Nautical-Magazin"* införd artikel, innehållande upplysningar öfver ifrågavarande ämne. Sedan författaren deri, till en början, anfört de beklagliga följder, som ofta uppkomma af theoriens icke-öfverensstämmelse med erfarenheten, fortfar han:

"Det är af högsta vigt, att för Englands och Frankrikes kuster, på hvilka den enda hjelp för i lägervall varande fartyg bekommes i åtskilliga nödhamnar, uti hvilka vattenhöjden regelmessigt omvexlar mellan flod och ebb, och utanför hvilka ofta en bar af drifsand eller singels gör inloppet dubbelt farligt, så exact som möjligt bestämma hamntiden, och utsätta densamma på sjökorten. Hamntidstabeller, upprättade för enskilta hamnar, äro merändels ganska tillfredsställande, och det vore önskligt, att Red. af Naut. Alm., mera än hittills skett, rådfrågade sådane tabeller. Men som herrskande vindar betydligt inverka på tidvattnet, borde dylika tabeller äfven häröfver innehålla säkra meddelanden. Det bör erinras att vid Nord-Foreland och Downs, häftiga sydvindar minska flodhöjden med 2 till 3 fot och göra dess inträffande från 2 till 30 minuter tidigare, då deremot nordliga vindar hafva ett motsatt inflytande. Äfven har man af upprepade barometerobservationer funnit, att luftens olika tryckning likaledes har någon inverkan på tidvattnet. De beklagliga följder, som de fartyg, hvilka befinna sig vid någon del af den med klippor och andra farligheter omgifna engelska kusten, kunna lida genom fel i beräknade flodtider, förtjena att här anföras med ett par exempel. Det är, som man vet, ofta nödigt till bergande af lif och gods, att söka en nödhamn, och då är det af högsta vigt om derstädes, vid flodens inträffande, är tillräckligt högt vatten för djupgående fartyg. Men, i stället för att i behörig tid insegla uti denna hamn, händer det att man, i följd af den origtigt angifna flodtiden, kommer försent, då ebben lupit redan en timma eller kanske längre, och på grund utanför hamnen, hvarvid man sällan undgår att lida betydlig skada, om icke total förlisning. Huru ofta har ju icke detta varit fallet? Vill vidare ett fartyg, för säkerhet eller reparation, inlöpa i en sådan hamn, och uppnår detta sitt ändamål under flodtiden, så lägger det sig i säkerhet vid kajen utan minsta svårighet; men, om ebben redan lupit en timma, och vattnet är i hastigt fallande, så måste det komma på grund, och råkar i ett ganska bedröfligt läge. Detta bevisar, att skeppsbefälhafvare icke kunna använda förmycken sorfällighet vid detta ämne, och att de icke böra sätta oinskränkt förtroende till de hittills vanligaste flodtidstabellerna."

Insändt.

Till Redaktionen af Phoenix!

Plats för nedanstående erinringar vid den i N:o 15 af Phoenix införda recension af Arndts andl. Skattkammare hoppas jag Tit. godhetsfullt icke vägrar mig, då det rörer en folkskrift, som redan blifvit spridd till en betydlig del af allmogen.

För Korrespondentens anmärkningar vid öfversättningen erkänner jag tacksamt min förbindelse. Total-omdömet är hans enskilta moraliska egendom, öfver hvilket jag icke har någon rätt att beklaga mig, i egenskap af öfversättare, då han redovisat skälen. Det enda mig tillhör, är att redogöra för orsaken till de af honom såsom felaktigheter anmärkta ställenas öfversättning. Det felaktiga jag icke kan nöjaktigt förklara, får jag vidgå. Det må sedan bero af allmänheten, att fälla dom i saken.

Jag erkänner gerna, hvad jag i bokens företal erkänt, att öfvers. har mera anspråk på att vara *trogen* än *lycklig*. Jag föreställer mig, att hvarje vän af Arndts skrifter skulle med glädje mottaga ett försök, att, så nära som de båda språken medgifva, se ord för ord återgifna de ordalag, Arndt sjelf begagnat. Denna öfversättningsregel värderas och erkännes vid öfvers. af den h. skrift. I en skrift, af en sådan förf. som Arndt, ämnad icke att genomläsas flygtigt, utan att *betraktas*, kan ofta, likasom vid läsningen af den h. skrift, en liten till utseendet obetydlig ordvändning, för att gifva meningen bättre rythm eller mera rundning, försvaga originalets innerliga fullhet och anderikhet mer än öfvers. ens sjelf föreställer sig. Der äfven sådant ej inträffar, är likväl sjelfva medvetandet att ega sjelfva originalets ord, äfven med uppoffring till en del af språkets vård, noggrant uttryckta, någonting för den som läser under meditation och bön tillfredsställande. Om Arndt lefvat nu, hade han väl uttryckt sig annorlunda, men detta gifver icke en öfversättare rätt att förändra karakteren af hans antika uttryckssätt. Ur denna synpunkt bör öfversättningen med dess brister eller möjliga förtjenster bedömmas. Ett sådant företag är dock ingalunda så lätt, som då man eger större friheter vid språkets behandling.

De ställen korresp. anfört såsom prof på misslyckad öfversättning äro följande.

Sid. 222. "En gudfruktig välsignar Gud i *hans* arbete, att han sig deraf nära kan" m. m. *Orig.* "Einem Gottesfürchtigen wird Gott seine Arbeit segnen, dass er davon sich nähren kann." Korresp. vill hafva: *sitt* arbete. Det går dock icke an, emedan det då blefve, icke den gudfruktiges, utan subj. *Guds* arbete. Det är icke den gudfruktige, som välsignar Gud, utan tvertom.

Sid 285. "En sådan troende menniska likasom drager Gud med sig ur djupet, han kan icke låta henne der blifva liggande." Alltså ligger Gud i djupet och den troende menniskan drager honom upp, anmärker korresp. Det följande membrum: han kan m. m., som korresp. icke utsatt, visar dock klart, att Gud är periodens subject. Konstruktioner som denna, der subjectet sättes efter verbum,

förekommer oupphörligt i Arndt. Öfvers. har icke vågat ändra ordningen. Tvetydigheter finnas dock ej för andra, än sådana, som *söka* dem.

Sid. 47. "Och varda här förmögne personer undervisade, att de med *deras* (sina?) gäldenärer skola hafva tålamod, icke allt för noga och skarpt (!) utsöka deras (gäldenärernas?) rätt" m. m. — Här har korresp. rätt i anmärkningen om det orätta bruket af pronomina: *deras* i stället för *sina, sin*. Öfvers. är dock hvarken den förste eller siste, som gör sig skyldig till en och annan dylik inkorrekthet. Meningen är lätt begriplig för den enfaldige, och oriktigheten upptäckes knappt utan af en granskare. Anmärkningen mottages emellertid tacksamt och skall begagnas. — Ordet: skarpt kunde visserligen utbytts mot strängt, men då Arndt har: scharf, bibehöll öfvers. helst hans uttryck.

Sid. 58. Man kan snart gripa Gud in i *sitt* (hans?) embete såsom Domare och reformera den aldravisaste, beskylla den aldrarättfärdigaste för orättfärdighet" m. m. *Orig.* Man kann Gott bald in sein Gericht greifen, und den Allerweisesten reformiren" m. m. Anm. om *sitt* för *hans* erkännes. Att "gripa någon in" anser korresp. alltför tyskt. Medgifves gerna. Orsaken hvarför öfvers. dock hvarken skref. "gripa Gud i hans dom", som Arndt egentligen har, eller: "ingripa i Guds dom", som varit mera svenskt, är att det förra skulle varit omening, det sednare lät Öfvers. falla för ett uttryckssätt, som af värderade svenska asketer nyttjas, för allmogen icke är obekant, och återgifver meningen fullständigare.

Sid. 61. "Ack huru många äro de, säger David, som *deras* (!) hopp och tröst icke sätta på dig." *Deras* för *sitt*. Origtigheten medgifves; dock med samma anmärkning, som i det föregående. Då meningen löstages, faller felet lätt i ögonen; men i sitt sammanhang märkes det blott af ett språkvandt öga.

Samma sida: "Härunder måste vi hvila *vid* (!) Gud, såsom Jonas *i* hvalfiskens buk. Jon. 2, v. 2, följ." *Scil.* hvilade. Uttrycket: "hvilade vid Gud", bör väl för en i trons språk någorlunda hemmastadd ej vara främmande.

Sid. 325 har korresp. klandrat en af öfvers. tillsatt parenthes, hvarigenom hvad som Arndt säger på sin tid om Tyskland, af öfvers. tillämpas på Sverige. "Tyskland (Sverige) är i våra dagar Jerusalem" (med anledn. af Ps. 79: 1. de hafva orenat ditt tempel, och af Jerusalem stenhopar gjort.), "i hela verlden berömdt, hvarest Gud underbart uppväcker sitt ord: men då denna skatt blir för intet aktad och på mångfaldigt sätt genom falsk lära orenad, så är väl att förmoda, att hedningar skola komma och af detta Jerusalem göra stenhopar. Detta har varit länge profeteradt. Bot och bön vore oss högst nödig: vi se straffet för ögonen. Den stora säkerheten skall bedraga oss m. m. Häraf — har korresp. gäckande anmärkt — lära vi att Tyskland och Sverige äro ett och samma land (ja, i kyrkligt afseende); att Sverige är det nya Jerusalem (nej, icke det nya, utan en bild af det gamla); att detta nya Jerusalem är berömdt i hela verden (ja, Sverige är berömdt såsom ett land, hvilken har den lutherska bekännelsen renare och klarare än de flesta öfriga); att Gud underbart uppväcker sitt ord i hela verlden (nej, talet är blott om Sverige). Hedningarne som skola komma, menar korresp. vara "Ryssarne." Det står till Gud hvilka hedningar, som Gud låter förderfva sin i sömn och andlig död försänkta kyrka. Men hvad oss angår, så hafva vi ett icke så ringa antal hedningar midt ibland oss. Vi behöfva således icke sända utomlands för att hemta hit af det slaget.

Det beror naturligtvis af läsaren att afgöra, om hänsyftningen är tillämplig eller ej. Det synes emellertid lätt, att tillsatsen är af öfvers., och den skämmer således ej originalet. Den, som finner varningen "löjlig", må se förbi parenthesen. Bokens läsare äro dock i allmänhet icke så fallne för löje i detta hänseende, som korrespondenten.

Sid 67. "I *hjertat* verkas ett så *hjertgripande* qvidande, att det (hjertat eller qvidandet?) stundom utbrister i gråt." — Läsas orden i sammanhang och utan stympning, så besvarar korresp:s fråga sig sjelf. Det står: "i hjertat verkas ett oupphörligt, hemligt qvidande, ja ett så hjertgripande qvidande, att det stundom utbrister i gråt." Här kan ju *det* icke hänföras till något annat än *qvidandet*.

"Sid 56. "Såsom nu *stanken* af en ruttnande menniskokropp är *odräglig* och *olidlig*, så är synden en sådan styggelse, att den förer med sig en helfvetes-*stank* från den *stinkande* afgrundspölen, likasom en menniska redan lifslefvande vore *med* (!) helfvetes *stank* plågad." Detta är något väl mycket "stinkande", anmärker korresp. Det kan väl vara, men Arndts ord i *orig.* lyda sålunda: "Wie nun der *Gestank* eines faulen menschlichen Körpers *unerträglich* und *unleidentlich* ist; so ist die Sünde ein solcher Gräuel, dass sie den höllischen *Gestank* aus dem *stinkenden* Pfuhl des Abgrunds mit sich bringt, gleichsam als würde ein Mensch bei lebendigen Leibe bereits *mit* dem höllischen *Gestanke* gequält," — och öfvers. har icke tilltrott sig att förbättra dem.

Sid 49. "Det är deras (de gudfruktigas) tröst, att Gud icke *förlåter* dem." Korresp. har ganska rätt deri, att öfvers. icke väl uttryckt sig, då han här och på några andra ställen nyttjat det gammalsvenska: *förlåta* i stället för öfvergifva, såsom återgifvande det tyska: verlassen. Denna betydelse är dock icke ovanlig hvarken i vår svenska bibelöfversättning eller i de andaktsböcker, allmogen nyttjar, och kan icke hos dem, som tänka det ringaste på hvad de läsa, förorsaka någon förvillelse.

Allmänheten eger nu att dömma huruvida detta sist anmärkta ord och de 3 ofvananförda pronominella skriffelen konstituera en öfversättning af ett klassiskt arbete, så svårt att tillfredställande återgifva som Arndt, såsom *"dålig."* Jag anser allt vidare förklarande onödigt, utom det, att jag med glädje skall af korresp. mottaga hvarje rättelse, som han sine ira et studio kan täckas offentligen eller enskilt meddela mig, och vara derföre tacksam, äfven om de skulle vara lika litet användbara som de här afgifna.

Stockholm den 13 Februari 1841.

C. O. Angeldorff.

Underrättelse för Sjöfarande.

Som sjöfarande sällan torde hafva tillfälle, att läsa ***Sveriges Stats-Tidning***, eller andra, äfven utländska, ***Periodiska Skrifter***, hvilka innehålla Sjöfarts-underrättelser, så har Direktionen för Sjömanna-Sällskapet låtit på Skeppsklarerare-kontoren upphänga taflor, hvarå dessa underrättelser anslås genast då de meddelas.

Ledamöterne af Sjömanna-Sällskapet, hvilka önska komplettera sina matriklar, kunna göra det hos Sjömanna-Sällskapets Sekreterare i Sjömanna-Sällskapets lokal. (57)

Concert.

Thorsdagen, den 25:te dennes, gifver *E. D'Aubert* med benäget biträde af Herrar Amatörer och Musici, å Bloms stora Sal, en Vocal- och Instrumental-concert.

PROGRAM.

Första Afdelningen:

1:o. Ouverture af G. Onslow.

2:o. Second Concertino för Violin af J. Mayseder, exequeras af Concertgifvaren.
3:o. "Schmerz der Liebe" Romance af Nicolini, med Obligat-violin-accompagnement, sjunges af en Amatör.
4:o. Le Romantique, Variationer öfver ett Original-thema för Violin, componerad och exequeras af Concertgifvaren.

Andra Afdelningen:

5:o Ny Ouverture till Operan "Le Cheval de Bronce" af Auber.
6:o. Eligie för Violin af H. Panoska, exequeras af Concertgifvaren.
7:o. Andra Aktens Finale ur Operan "Lucie eller Bruden från Lamermoor" af Donizetti.
8:o. La Mélancolie pastoral, för Violin af F. Prume, exequeras af Concertgifvaren.

Biljetter à 1 R:dr B:co i salen, samt 32 sk. b:co å läktaren, äro att tillgå i Herr Gumperts Bokhandel, och i mitt Logie Nr. 129 vid Holländaregatan, förmiddagarne från kl. 8 till 12, samt vid ingången till Concerten, som börjas kl. 7 eftermiddagen. (61)

COSMORAMA.

Med Högvederbörligt tillstånd ämnar underteknad, i dag Måndagen d. 22 d:s, förevisa sin i Hamburg, Köpenhamn och flere städer i Norrige sedda och berömda *Cosmorama*. Biljetter till 16 sk. b:co (barn och tjenstefolk 8 sk.) erhållas uti Bloms hus i 3:dje våningen der förevisningen sker från kl. 11 till 1 f. m. samt från kl. 3 till 9 e. m. Götheborg d. 20 Februari 1841.

Joh C. Ösgerad.
Artist. (59)

Tillkännagifvanden.

Som Inspectors och Executors-tjensten vid Carl Johans och Nya Varfs församlingarnes förenade Fattigvårds Inrättning, med det a års slut blifvit ledig, kunna till denna tjenst behörigen charterade ansökningar, åtföljde af bevis om de sökandes ålder, frejd och uppförande, samt uppbördsborgen för Ett Tusende R:dr Banko, inlemnas till bemälte Församlingars Fattigvårds Committé före den 25:te nästinst. Februari. Lönen är 300 Rdr Bco årligen samt 2:ne rum, ved och ljus, äfvensom andel uti den förhöjning, som de restskyldige böra utgifva. Carl Johans Församling den 31 Dec. 1840.

Fattigvårds Committéen. (56)

Bokhandelsannonser.

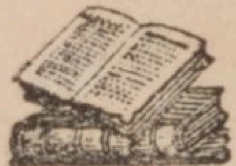

Från trycket har i dessa dagar utkommit och säljes uti N. J. GUMPERTS BOK- och MUSIKHANDEL.
Jesu Christi Guds Sons Lära och Lefverneshistoria, framställda enligt de fyra Evangelisterna af *M. Magn. Fredr. Roos*, II Boken. Öfvers. af *J. N. M—n*, 2 Rdr 24 sk., hela verket complett 5 Rdr 32 sk. (54)

Uti A. Bonniers Bokhandel

NAPOLEONS BEGRAFNING.

Lithografi efter V. Adam, af C. von Schéele. 24 sk.
Prakt-Bibeln 9.de häftet. 24 sk.

Uti A. BONNIERS BOKHANDEL anmäles till subskription en ny

PRAKT-UPPLAGA
af
SHAKESPEARES WORKS

under titel af: *The Plays and Poems of William Shakespeare with Notis critical historical and explanatorg by the late Edvard Matine with D:r Johnssons preface: life of the poet by A. Chalmers and a copious glossary. A new Edition in one volume.*

Denna nya upplagan af den odödliga Brittiska Skaldens mästerverk, som ej böra saknas uti nagot bibliothek, utgifves i 10 häften och prydes med 13 praktfulla stålgravyrer. Hvarje häfte lemnas subskrib. till det billiga priset af 32 sk. B:ko. De första häftena äro redan utkomna, och verket utlemnas bestämdt i korta mellanrum, så att det blir komplett inom några månader.

Uti A. BONNIERS BOKHANDEL emottages subskription å en samling Romaner af

PAUL DE KOCK,

öfversatta från franskan, hvilka, i likhet med Nytt Läsbibliothek, utkomma i häften à 8 sk. b:ko.

Annonser.

Auktioner:

I följd af vederbörlig Reqvisition kommer genom offentlig Auction som på stället förrättas, Onsdagen den 24.de dennes, kl. 12 på dagen, att försäljas aflidne Victualiehandlanden Johan Hellbergs Arfvingars hus och Tomt, under Nr. 24 i Majornas 4:de Rote, på Gamla Varfvet belägne.

Denna betyliga och vackra Egendom innehåller, i tvenne Våningar, 15 Rum, 5 Kök, en större Salubod, Bakstuga, Brygghus med inmurad Kopparpanna, en öfverjordisk grundmurad, hvälfd källare, med jerndörrar, en större Magazinsbyggnad, mer än tillräcklige uthus och Vindar, vidsträckt gårdsrum, en vacker Trädgård, samt alla erforderlige husliga beqvämligheter. — Brandförsäkringen är i Landfonden 7000 R:dr B:co, och alla årens premier betalte. Närmare upplysning om beskaffenheten kan inhemtas på stället, samt hos undertecknad; och uppgifves försäljningsvilkoren vid Auctionstillfället. Gamla Varfvet den 10 Febr. 1841.

O. E. Jansson,
Kronolänsman.
(60)

Ett eller flere års uppbörd för begagnandet af Bolagsvägen emellan Kollered och Ahlafors från och med den 1 instundande Maj upplåtes till den mestbjudande genom Auction på Värdshuset vid Flabäck, Thorsdagen den 25 dennes, kl. (11) Ellofva f. m.; då för arrendet antaglig säkerhet ställes. Bolaget upplåter plats för Tullhus och Bom, då Arrendatorn ej sjelf, om honom beqvämligare synes, förskaffar sig samma. Öfrige vilkoren uppgifvas vid Auctionstillfället och meddelas under tiden af undertecknad. Götheborg den 2 Februari 1841.

Å Wägbolags-Directionens vägnar.
C. F. Kjellberg. (48)

I tjenst åstundas:

2:ne mindre, men anständige Gossar, som hafva lust och fallenhet för uppassning, och kunna något skrifva och räkna, kunna antagas i tjenst på Hôtel Prins Carl, till nästa flyttning, för att betjena der eller på Carlsberg, allt efter omständigheterna. Ingen må anmäla sig som ej kan förete goda bevis, eller rekommendationer. (53)

Till salu:

Hyreskontrakter, Orlofssedlar, Städjo- och Afskedsbetyg, Prestbevis, och Förbudssedlar finnas till salu å denna tidnings officin.

Åstundas köpa:

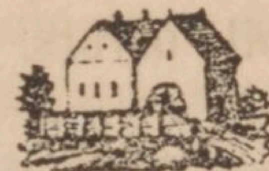

En Landtegendom, dock ej för stor. Beskrifning om Egendomens belägenhet, äfvensom hvad den renderar årligen, torde inlemnas på detta Boktryckeri i förseglad billett till A. (58)

Åstundas att hyra:

Till nästa Michaeli, en mellanvåning, ju större och rymligare desto bättre: Stor Matsal och Billardsal samt rymligt Kök och goda Källare är hvad som synnerligen reflekteras på. Adress på Hotel Prins Carl. (53)

Diverse.

Fem à sex kannor god, söt mjölk kunna hvarje dag erhållas, då anmälan göres hos Mad. Olsson i f. d. Beijgendorffska egendomen vid Köpmansgatan. (63)

Den Gödsel som faller vid härvarande Skjuts-Inrättning, kommer att till den högstbjudande försäljas på Inrättnigens Stall-Contor, Måndagen d. 1.ste nästkommande Mars kl. 10 f. m. Götheborg d. 15 Febr.1841. (55)

Underteknad, som nyligen ankommit till staden, får härmedelst hos den resp. Allmänheten rekommendera sig med ett stort sortiment Kopparstick, Litografier, Kartor och moderna Tapetserimönster, till billigaste priser. Mitt logis är hos Traktör Jonsson vid Wallgatan, och träffas jag säkrast hemma hvarje eftermiddag fran kl. 1 till 6. *Mitt vistande härstädes blir endast till nästk. Tisdag.* *Baptist Tessaro.*

Grundlig undervisning i handstilars förbättrande, för äldre och yngre personer af begge könen, lemnas af

P. Larsson,
i Fru Setterborgs hus vid Drottninggatan.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 23 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 23. Onsdagen den 24:de Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

De med sednaste utländska posten ingångne underrättelser, äro af så ringa intresse, att vi icke ansett det vara mödan värdt att ur dem göra något utdrag. Den i dag förfallna utrikes posten är ej ännu ankommen.

— Den blida, men för öfrigt dimmiga och ruskiga, väderleken fortfar. Elfven lärer dock ännu på alla ställen kunna köras.

— I en till Phoenix insänd artikel, som, i brist på utrymme, icke kan i dag erhålla plats i tidningen, önskas att Herr *Olivo*, före sin afresa, ville gifva ännu en representation.

STOCKHOLM.

En stöld af 10,000 R:dr har, mellan gästgifvaregården Fittja och hufvudstaden, blifvit föröfvad ur en postväska, förd af ordinära posten. Anledning lärer vara att komma gerningsmännen på spåren. 1,380 R:dr b:ko hafva redan blifvit återfunna och vederbörande egare tillställde.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

HERNÖSAND.

En insändare i *"Norrlands Tidningar"* har uppkastat den satsen, att *"ingen* med större rätt och mera gällande föredöme kunnat på det sköna svenska modersmålet återgifva främmande missljudande ord, än den höge författaren till arbetet *"Om Straff och Straffanstalter."* — Skall detta vara s m i c k e r, så är det bra misslyckadt, och har insändaren haft a l l v a r med hvad han sagt, så tyckes han sjelf vara i stort behof af att lära sig "behandlingen af svenska språket."

GEFLE.

Juryn i tryckfrihetsmålet, rörande kalendern Venus, har nu blifvit vald, och tyckes vara sammansatt af män, hvilkas utlåtande i en dylik fråga bör ega icke allenast ett juridiskt, utan äfven moraliskt värde. Aktors slutpåstående är i sitt slag ett verkligt mästerstycke; men fullt af advokatyr och sofismer. Blir, såsom vi af många skäl förmoda, Herr Landin frikänd; så är detta sannerligen icke åklagarens skuld; ty maken till Venushatare lärer hvarken myth, eller historia, kunna uppvisa.

UPSALA.

Professorn och Riddaren J. H. Schröder, som under en tid af sju år varit Gottländska nationens inspektor, erhöll, d. 12:te dennes, såsom ett uttryck af nyssnämnde nations erkänsla, ett porträtt, föreställande honom sjelf. Det är måladt af Prof. Sandberg och berömmes för sin likhet med originalet.

— Styrelsen för härvarande småbarnsskola har beslutat, att, under nu ingångne lästermin, sex fattiga barn skola gratis erhålla middag i bemälte skola.

EKSJÖ.

Vintermarknaden härstädes har varit talrikt besökt — af säljare, hvilka icke rosa densamma. Utom de vanliga butikerne med nödvändighets- och lyxartiklar, anmärktes tvenne Handlande från Götheborg med väl furnerade manufakturlager.

— Ett hemskt afbrott i marknadsbestyren var nära att inträffa natten till d. 9:nde dennes, då, klockan vid pass half 12, rök syntes uttränga från en vägg i guldsmeden Hedbergs hus på söder. Att faran afvärjdes, innan den hann utbryta, kan endast tillskrifvas den berömvärda vaksamhet, som, oaktadt kölden, iakttogs under marknaden, då, utom den vanliga nattvakten, ett större antal husegare och hyresgäster, utgjorde patrull. Anordningarne och åtgärderne vid eldens släckning försiggingo äfven så lugnt och stilla, att ganska många af stadens innevånare icke en gång stördes i sin nattro och först vid uppvaknandet erhöllo underrättelse om den fara, som hotat samhället.

MARIESTAD.

Uti Kinneveds församling kändes den 4:de dennes om morgonen en så stark jordstöt, att möblerna i rummen rördes. Den varade endast ett par sekunder. Dagen derefter förmärktes i Dahla och trakten deromkring en dylik stöt, som också endast varade några ögonblick.

NYA WENERSBORG.

Här reproduceras artiklar ur Folkbladet och annonseras en konsert till förmån för de brandskadade i Falkenberg.

KALMAR.

Inom Ukna socken af Norra Tjust har yppats en svår febersjukdom, uti hvilken inom en enda by, Hula, mer än 20 personer insjuknat. Prov. läkaren har nu begifvit sig dit för att vidtaga åtgärder till dess hämmande.

— I Köpings socken på Öland har en ko framfödt en död kalf, hvars hufvud blifvit utrustadt med tvenne nosar eller mular.

— Herr Djurström med sällskap väntas hit, efter slutad sejour i Wexiö.

HELSINGBORG.

Af det upplösningstillstånd, som på de sednare dagarne rådt inom vinterns departement, hade man anledning hoppas, att denna omsider på allvar beslutat resignera; dock hafva på morgonen aspekterna förändrat sig, och abdikationen tyckes vara prorogerad ad interim.

OPINIONEN,

DESS ORSAKER OCH VERKNINGAR.*

Den stora vigt, våra tider lägga på ett efter konstitutionella grundsatser ordnadt samhällsskick, afser icke blott tillfredsställandet af de i hög och rask kultur framskridande folkens fordringar på en ställning i staten, som svarar mot deras uppnådda grad af mognad, men innebär äfven den hoppfulla väntan, att det skall leda till en renare, lifligare uppfattning af de ideer, som ligga till grund för all mensklig samhällsförening; i det allmänna tänkesättet stadga en klar, medvetsfull, för de styrda och styrande gemensam öfvertygelse i afseende på det allmännas stora intressen; mellan Regering och Folk, genom deras närmare förhållande till hvarandra, grunda ett fastare, ömsesidigt förtroende; för dugligheten och förtjensten och utvecklingen af den allmänna andan öppna ett friare utrymme, bilda politiskt sinne, politisk takt och skicklighet och genom allmän uppfostran till politisk myndighet verkliggöra den borgerliga och frihetens högsta idé. Obestridbart ligger i de konstitutionella författningarnes väsende grund till dessa förhoppningar. Och med alla sina villfarelser har vår tid deri gjort icke oväsendtliga framsteg, åtminstone brutit banan för möjliga framtida bättre. Genom friheten och mångfaldigheten af de politiska undersökningarna blir nu ingen sida af staternas författning och förvaltning oupplyst. Härigenom och genom det samband, kulturen skapat mellan alla jordens tänkare, genom de mångfaldiga närmanden till hvarandra, hon tillvägabragt mellan alla bildade folk, genom lättheten i utbyte af erfarenheter, åsigter och ideer, och genom lektyrens stora utbredelse från tänkarens ensama rum till alla stånd och klasser i samhället, från de högsta ända ned till landtmannens hydda, till de ringaste verkstäder och de aflägsnaste bygder, bland gamla och unga, har uppstått och bildat sig en offentlig mening, som i de sista fem årtiondena mer och mer vuxit till en makt i samhället, en verldsherrskarinna, som öfver furstar och folk, öfver de styrande och de styrda, på offentliga lifvets alla angelägenheter utöfvar en oafbruten, verksam, djupt ingripande inflytelse. Fanns hon ock hos de gamle — och en allmän mening har funnits i alla tider och hos alla folk — så feltes densamma dock denna offentlighet, detta dagliga meddelande, hvarigenom nu en åsigt, en ny idé, en sanning, en osanning, blixtsnäll genomfar hela den bildade verlden. Ju mera folken framskrida på kulturens och bildningens bana, ju medvetsfullare de genom menskliga förståndets uppvaknande till sjelfmedvetenhet sträfva efter frihet: desto angelägnare blifva de att känna, granska, bedömma och närmare bestämma sitt tillstånd. De framhafva till undersökning allt, som har afseende derpå, tänka deröfver, utforska dess orsaker, öfverlägga, jemföra och meddela sina tankar, huru allt hade kunnat och huru allt kan blifva annorlunda. Dagens företeelser, staternas yttre och inre förhållanden, hvarje lag, hvarje förordning, hvarje regeringarnas förfarande underkastas pröfning och betraktande. Hvarhelst öfverhufvud ett rätt politiskt intresse uppvaknar, sker det blott genom det öppna bedömmandet af de offentliga handlingarna och det tillfälle, som derigenom beredes folket att skärpa eftertankan öfver de allmänna angelägenheterna. Icke allenast lättas nationens deltagande genom en allmänt utbredd, klar och lefvande kännedom af lagenliga förhållanden och deras politiska grunder, men äfven statens säkerhet och kraft blir af omständigheternas tillfälliga spel oberoende i det mått, ett upplyst folks fasta vilja förmår lägga en betydande vigt i den politiska vågskålen. Med sannt upplysta menniskor kan allt godt utföras, på det ändamålsenligaste satt och utan tvång. Men icke plötsligen och på en gång bildar sig den allmänna meningens säkra takt. Fastmer kan densamma, serdeles i första tiderna af det konstitionella lifvet, på mångfaldiga sätt förfalskas och missledas. Hos hvart och ett folk äro de, som bilda sitt omdöme genom egen eftertanka och efter sjelfständig pröfning, alltid få i förhållande till dem, hvilkas omdöme bestämmes af deras känslor, af ögonblickets behof och de intryck, de mottaga af andra. Och om det är svårt äfven under sakernas stilla, jemna lopp, att alltid säkert och rigtigt dömma öfver vigtiga politiska föremål, att urskilja det sanna, det rätta, det ändamålsenliga, och bestämma, hvilka åtgärder och grundsatser kunna medföra en helsosam eller en skadlig verkan, måste missledelsen, misstagen så mycket lättare ega rum under upprörda förhållanden, då lidelser icke sällan tillstänga vägen för den lugna, mogna, allvarliga pröfningen, eller halfva föreställningar, ensidiga afsigter, personliga intressen grumla omdömet och sätta (att tala i skolans språk) en subjektiv åsigt i stället för en objektiv sanning. Det fordras ett visst, genom ideernas kamp utbildadt och med den fortskridande politiska myndigheten stärkt, stadgadt, mognadt politiskt sinne, för att den offentliga meningen skall vinna hållning, fasthet och sjelfständighet. Man klagar, och väl icke utan grund, öfver de olägenheter, brister och faror, upplysningen i sin närvarande utsträckning och art medför. Anspråksfullhet, skroflighet, hardhet i omdömen, stridigheter och motsägelser i betraktelser, åsigter, synpunkter framträda i våra tider oftare och åskådligare än fordom. Bevittna de på ena sidan insigternas tillvext och frihet i omdömet, så finner man åter på den andra ofta ensidighet, omogenhet och ett alltför raskt afslutande af förmenta undersökningar. Vetandets och den intellektuella kulturens språk har blifvit så allmänt, att en och hvar käckt och skarpt och afgörande dömmer öfver allt, dömmer öfver det offentliga lifvets mest invecklade förhållanden, öfver lagstiftningens och statsförvaltningens svåraste problemer, ofta utan aning eller beräkning af uppgiftens omfång och djup, af utförandets svårigheter och de oberäkneliga följderna af hvarje misstag. Ingen anser sig så litet kunnig, ingen känner sig så inskränkt, att han icke tilltror sig i allt kunna mästra de styrande, ehuru mer än en erfarenhet visar, att der alla vilja dömma, kommer allt i förvirring. Det var en tid, då man smickrade de mäktiga och stora på jorden och täflade om deras gunst; vårt tidehvarf har deri tagit en omsvängning, och såsom vid omsvängningar ofta plägar ske, har man mångenstäds dervid uppenbart kommit ur jemvigten. Dessa företeelser af den så mäktigt i allmänna lifvet inträngande tidsandan, ehuru för det närvarande orofulla och ofta på ett hämmande, störande sätt ingripande i statsmekanismens hjul, skola dock småningom bortsvinna eller förädlas, i samma man ljuset tilltager i styrka och klar-

---

* *Ur* "INTRÄDESTAL I SVENSKA AKADEMIEN, AF A. M. STRINNHOLM", *ett i bokhandeln nyligen utkommet arbete, som till alla delar är värdigt den frejdade författaren af Wasakonungarnes och Svenska Folkets historia. Mera torde vi icke behöfva säga.*

het. Dager kommer icke utan föregående skymning. Gryning och ljusdunkel äro icke dagsljus och kunna föranleda många villfarelser och många misstag. Det bör icke förgätas, att menskligheten ännu befinner sig i brytningen af en ny utveckling, och att de tidigaste frukter pläga sällan vara de mognaste. Ännu stå ideerna och meningarna med hvarandra i kamp. Det är ännu en tid af gäsning. Men är också den närvarande tidens upplysning icke så omätlig, icke så ofelbar och så helklar, som mången föreställer sig, så uppenbarar sig dock öfverallt en anda af tänkande, af sträfvande efter ett fullkomligare menskliga slägtets tillstånd och af bemödanden att komma dertill genom de statsrättsliga frågornas närmare bestämmande och en mera allmänt utbredd politisk upplysning. Begreppen om rätt och frihet hafva allmännare spridt sig. Behofvet af fortskridande bildning har blifvit kännbarare, och allt arbetar derhän, att göra upplysning till allmän, gemensam egendom.

Hvarjehanda.

POLITISK CAMERA OBSCURA. *

En dröm vid midnattstid.

I hufvudstaden var allt stilla och lugnt, och för dess säkerhet hade Öfver-Ståthållaren, f. d. Lektor Jöns Söderberg, på det mest utmärkta sätt sörjt. I samråd med Riks-Marskalken Ehrenhoff, och H. E. Justitie-Statsministern var af honom vid lifsstraff förbjudet att kalla någon fyrfota hund Minerva, samt äfven att med större dylika visa sig ute på gatorna. De, hvilka nog öppet uttalade misshagliga idéer, fasttogos genast och befordrades till Waxholmen. Men dock gick allt sin laga gång, och Presidenten i Svea Hofrätt, f. d. Redaktören af Samlaren, såg ej igenom fingrarne med yttrande rätten. Kapten Lindeberg, hörde jag, skulle tillbringa sina återstående dagar der ute vid saltsjön, och på det ej sällskap skulle tryta honom, voro äfven dit förpassade Mag. Ekbohrn, Kanslisten Dalman och f. d. Riksdagsmannen Sven Heurlin. Efter en qvinsperson, kallad Sara Widebeck, anställdes många efterspaningar, men oaktadt alla möjliga mått och steg för hennes fasttagande, gäckade ännu alltid den slinkan höga Öfverhetens ansträngningar. Mycket sades härpå bero, och kom hon en gång i fällan, så vore äfven den minsta skymten till oro i landet försvunnen. Öfverallt på gator och gränder sjöngs nya Folksangen, "Han kom som från höjden" — "ur grufvor han öser, välgerningar slöser:" &c:a &c:a., och när folkhopen stadnade utanför kasernerna, ackompagnerades sångerna af regementsmusiken. Den Kongl. Theatern räknade nu sin *aetas aurea rediviva.* Ständerna hade vid det pågående riksmötet anslagit 80,000 R:dr årligen till dess underhall, samt dessutom förbjudit all medtäflan, vare sig af apor, strutsar, kameler, eller taskspelare, lindansare och eldätare. "Första steget" hade Hr Svensson gjort, såsom nuvarande Theater-Direktör, genom ett särdeles lyckligt val af pjeser och deras förtjenstfulla öfversättande. Absoluta odugligar voro från verket skiljda, och Hrr Almlöf, Dahlqvist, m. fl. voro förvisade till Publikens roande i Hjo, Skanör, Grenna och Falsterbo. Riddarholms-kyrkans tak var under total reparation. Förgyllda kopparplåtar pålades, och öfver dem skulle sedan filigrams-arbete af Fru Tellanders fabrik anbringas. Pendanter till det genombrutna tackjernstornet voro ock ämnade att på grafkoren upprepas, och skulle dessa för kontrastens skull göras af elfenben. Dygderna på Riddarhuset voro borttagna (troligen emedan man ansåg sig ega tillräcklig qvantitet inom) och i deras ställe konterfejen af de förnämsta Riddarhus-Generalerne uppsatta, hvarföre också hela byggnaden såg rigtigt besatt ut. Förgäfves ansträngde jag mig att igenkänna anletsdragen, ty en ständig nimbus hade lägrat sig kring hela taket och tycktes oupphörligt utveckla sig från Riddarhussalens fönsterrader. Gustaf I:s bildstod var omvänd, på det bespottarena icke mer skulle hafva anledning att säga, att han vände ryggen åt Rikets "första" stånd.

Åter vände jag blicken utåt landsorterna, och mycket väckte der min uppmärksamhet, och främst staden Norrköping. Alla dess innevånare gingo klädda i rosenrödt. Från alla munnar skallade glädjerop öfver det välsignade forbuds-systemet, och damerna buro Statsrådets Miniaturporträtter, såsom feronnierer i pannan. Knapparne i Borgerskapets uniform prunkade med Professor List's bröstbild, och hela salttorget gaf genljud af de der församlade Fabrikörernas underdåniga hurrningar. På stora torget stod Johanssons kolossala staty, med näsan föga aflägsnad från horizontal-linien. Han stod nu i mycket intimt förhållande till H. E. Justitiæ-Stats-Ministern (hvilket ingalunda förundrade mig, emedan man icke skäligen kunde tilltro en så *storsint, upphöjd, från allt kryperi och gunstsökande hos de maktegande så vida skild charakter,* som Palmblad på de sednare tiderna lagt i dagen, för att nära något gammalt groll från den "Argusiska Dynastiens" dagar, då han med händer och fötter äflades att bevisa motsatsen af den egenskap, han nu så inställsamt tillägger Johansson, nemligen *"djuphet."*) Jag gaf likväl reflekterandet strax på båten. Mitt hjerta klappade af fröjd vid den glada anblicken, och hvad var då naturligare, än att jag äfven genom handklappning gaf mitt bifall tillkänna? Nå böfveln i våld, hvad det nu måtte vara herrligt i Dalom, missostens och missväxtens hemland!" var min nästa tanke, och jag var just i begrepp att koxa dit, men si! — skåpet föll omkull och slog mig på fötterna. Cameran sprang i tusen stycken, jag skrek till af smärta — och vaknade. Jag gnuggade mig i ögonen; allt var mörkt, mitt ur repeterade 12, och bedröfvad fann jag, att allt var en dröm. Både Gubbe och skåp, och framtid och sällhet flögo så i luften, och gick detta mig så till s nnes, — att jag vände mig om pa högra sidan och somnade in på ny räkning igen. Och nu besvärade mig ingen dröm mera; men om morgonen tog jag pennan och, medan minnet var färskt, anförtrodde min dröm åt papperet.

* Forts. och slut fr. N:o 21.

Det kinesiska theet har icke bekommit en af Londons mest ansedde thehandlare väl. Förmedelst flere, pa denna artikel lidna, stora förluster, fick han spleen och dog d. 22:dre Jan. med ett "brustet hjerta" och pulsadrorna afskurna med en rakknif.

— Den, äfven här i Götheborg, bekante Athleten *Dupuis,* storskytare i åminnelse, har nu i München funnit sin öfverman i en simpel husdräng, vid namn Simon, hvilket derstädes gifvit anledning till en flod af satirer och karrikatyrer.

— Den 10:nde sistlidne Januari sutto i ett värdshus i närheten af Augsburg flere gäster förtroligt tillsamman omkring en kakelugn, da plötsligt en knall, liknande ett kanonskott, dånade i rummet, kakelugnen nedstörtade och samtlige innevå-

rande personer öfverhöljdes med en skur af vatten, eld och aska. I början var det dem omöjligt att förklara orsaken till denna explosion; men efter en stunds förlopp kom man underfund med, att den härrörde från en s. k. sängvärmare af koppar, hvilken, fylld med vatten, hade blifvit insatt i kakelugnen, der kommit i kokning, och genom den dymedelst sig utvecklande ångan blifvit sprängd, samt föranledt den obehagliga öfverraskningen.

— På en tysk hoftheater tilldrog sig nyligen följande löjliga händelse: Direktionen ville gifva en berömd och omtyckt pjes; men då det kom till utdelningen af rolerne, ville trenne af skådespelarne nödvändigt hafva den förnämsta. Då nu Direktionen gjorde dem uppmärksamme på omöjligheten att uppfylla denna begäran, förklarade den ene bestämdt, att, i händelse man ej gåfve honom hufvudrolen, så blefve han galen. Den andra deremot sade, att han, i så fall, skulle blifva förryckt, och den tredje att han komme att gå från sina sinnen. Af fruktan för att befolka dårhuset, måste således Direktionen beqväma sig till att icke gifva den ifrågavarande pjesen.

Underrättelse för Sjöfarande.

Som sjöfarande sällan torde hafva tillfälle, att läsa *Sveriges Stats-Tidning*, eller andra, äfven utländska, *Periodiska Skrifter*, hvilka innehålla Sjöfarts-underrättelser, så har Direktionen för Sjömanna-Sällskapet låtit på Skeppsklarerare-kontoren upphänga taflor, hvarå dessa underrättelser anslås genast då de meddelas.

Ledamöterne af Sjömanna-Sällskapet, hvilka önska komplettera sina matriklar, kunna göra det hos Sjömanna-Sällskapets Sekreterare i Sjömanna-Sällskapets lokal. (57)

Concert.

I morgon, den 25:te dennes, gifver *E. D'Aubert* med benäget biträde af Herrar Amatörer och Musici, å Bloms stora Sal, en Vocal- och Instrumental-concert.

PROGRAM.

Första Afdelningen:

1:o. Ouverture af G. Onslow.
2:o. Second Concertino för Violin af J. Mayseder, exequeras af Concertgifvaren.
3:o. "Schmerz der Liebe" Romance af Nicolini, med Obligat-violin-accompagnement, sjunges af en Amatör.
4:o. Le Romantique, Variationer öfver ett Original-thema för Violin, componerad och exequeras af Concertgifvaren.

Andra Afdelningen:

5:o Ny Ouverture till Operan "Le Cheval de Bronce" af Auber.
6:o. Eligie för Violin af H. Panoska, exequeras af Concertgifvaren.
7:o. Andra Aktens Finale ur Operan "Lucie eller Bruden från Lamermoor" af Donizetti.
8:o. La Mélancolie pastoral, för Violin af F. Prume, exequeras af Concertgifvaren.

Biljetter à 1 R:dr B:co i salen, samt 32 sk. b:co å läktaren, äro att tillgå i Hr Gumperts Bokhandel, och i mitt Logie Nr. 129 vid Holländaregatan, i morgon förmiddag från kl. 8 till 12, samt vid ingången till Concerten, som börjas kl. 7 eftermiddagen. (61)

Soirée.

Med Högvederbörligt tillstånd, gifver undertecknad, uti Bloms stora Sal, Sönd. den 28 Febr., en Musikalisk SOIRÉE. De stycken, som komma att exequeras, skola genom Affischer tillkännagifvas.

Biljetter à 1 R:dr b:co i Salongen, samt 24 sk. å Läktaren, finnas att tillgå uti Herr Gumperts Bokhandel samt vid ingången. Början sker kl. 7 e. m.

J. H. Vledder,
Flöjtist,
född blind.
Elev af Conservatorium i Amsterdam. (67)

Tillkännagifvanden.

Som Inspectors och Executors-tjensten vid Carl Johans och Nya Varfs församlingarnes förenade Fattigvårds-Inrättning, med detta års slut blifvit ledig, kunna till denna tjenst behörigen charterade ansökningar, åtföljde af bevis om de sökandes ålder, frejd och uppförande, samt uppbördsborgen för Ett Tusende R:dr Banko, inlemnas till bemälte Församlingars Fattigvårds Committé före den 25:te nästinst. Februari. Lönen är 300 Rdr Bco årligen samt 2:ne rum, ved och ljus, äfvensom andel uti den förhöjning, som de restskyldige böra utgifva. Carl Johans Församling den 31 Dec. 1840.

Fattigvårds-Committéen. (56)

Bolagsstämma.

Tisdagen den 2:dre nästk. Mars kl. 4 e. m., hålles den årliga Bolagsstämman med Actie-Egarne uti härvarande Badhus å stadens Herrar Äldstes rum på Rådhuset. Götheborg den 22:dre Febr. 1841.

Badhus-Directionen. (68)

Annonser.

Auktioner:

I följd af vederbörlig Reqvisition kommer genom offentlig Auction, som på stället förrättas, Onsdagen den 24:de dennes, kl. 12 på dagen, att försäljas aflidne Victualiehandlanden Johan Hellbergs Arfvingars hus och Tomt, under Nr. 24 i Majornas 4:de Rote, på Gamla Varfvet belägne.

Denna betyliga och vackra Egendom innehåller, i tvenne Våningar, 15 Rum, 5 Kök, en större Salubod, Bakstuga, Brygghus med inmurad Kopparpanna, en öfverjordisk, grundmurad, hvälfd Källare, med jerndörrar; en större Magazinsbyggnad, mer än tillräcklige uthus och Vindar, vidsträckt gårdsrum, en vacker Trädgård, samt alla erforderlige husliga beqvämligheter. — Brandförsäkringen är i Landfonden 7000 R:dr B:co, och alla årens premier betalte. Närmare upplysning om beskaffenheten kan inhemtas på stället, samt hos undertecknad; och uppgifves försäljningsvilkoren vid Auctionstillfället. Gamla Varfvet den 10 Febr. 1841.

O. E. Jansson,
Kronolänsman. (60)

Till salu:

Hyreskontrakter, Orlofssedlar, Städjo- och Afskedsbetyg, Prestbevis, och Förbudssedlar finnas till salu å denna tidnings officin.

Diverse.

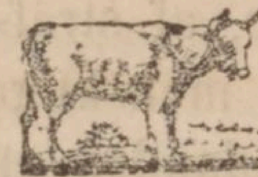

Fem à sex kannor god, söt mjölk kunna hvarje dag erhållas, då anmälan göres hos Mad. Olsson i f. d. Berggendorffska egendomen vid Köpmangatan. (63)

Grundlig undervisning i handstilars förbättrande, för äldre och yngre personer af begge könen, lemnas af

P. Larsson,
i Fru Setterborgs hus
vid Drottninggatan.

Omsättningen af Lotter

till 2:dra dragningen af det första Svenska Varu-Lotteriet, grundadt på 5:te klassen af det 202 Hamburger Stads-Lotteriet, bör vara verkställd före nästa Lördag d. 27 dennes, å Lotteri-Contoret i Masthugget. Lotter för nya deltagare finnas äfven att tillgå emot En R:dr b:ko stycket. Det närmare inhemtas af planen, som erhålles gratis. (66)

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar, utkommer, under loppet af år 1841, trenne gånger i veckan, nemligen hvarje helgfri Måndags, Onsdags och Lördags afton. Utom en öfversigt af alla vigtigare, in- och utländska tilldragelser, kommer den äfven, såsom dess titel utvisar, att innehålla uppsatser i litterära och statsekonomiska ämnen, jemte korrespondensartiklar från hufvudstaden, rikets Universiteter, och flere andra orter inom och utom länet. Kyrkotidningarne för Götheborg, äfvensom stifts- och andra lokala underrättelser skola tillika hädanefter varda i densamma meddelade. Prenumerationspriset härstädes är: för helt år 6 R:dr; för halft d:o 3 Rdr 16 sk; för fjerdedels d:o 1 R:dr 36 sk. — allt b:ko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode.

REDAKTIONEN.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 24 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 24. Lördagen den 27:de Februari 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bore har härstädes ånyo lyckats bemäktiga sig den is-spira, som han för ett par veckor sedan måste lemna i sticket. Såsom alla en gång förjagade tyranner, visar han sig dock vid sin återkomst mycket mild och nådig, under det han likväl troligtvis i sitt sinne tänker på att hämnas det lidna nederlaget genom att hålla "Elfsborgsbandet" stängdt till i medio af April, då han vet att hans "allenastyrande" likväl hafver en ända.

— Herr *Olivo* kommer icke att gifva några representationer före sin afresa till uppstäderna. Vid återkomsten, som inträffar i första hälften af nästa månad, torde han dock bjuda Allmänheten på åskådandet af åtskilliga förut ej sedda "trollerier" à la Pinetti, Philadelphia, Cyprianus och hvad alla de der Hexmästarne heta. Att vederbörande icke förskrifva Herr *Olivo* till riksdagen, der han med sina synförvändningar kunde göra dem en god tjenst, har länge förundrat oss. Troligtvis blefve det dock icke så lätt att förvandla Konstitutionsutskottets anmärkningsmemorial till ett loftal, som att af en död och stekt sparf göra en lefvande.

— Herr *Ösgevad* fortfar, att, i 3:dje våningen af Bloms Hôtel, förevisa sin Kosmorama, hvilken också ganska väl förtjenar att tagas i betraktande. Af de taflor, som den nu uppställda afdelningen innehåller, skulle vi, för vår enskilta del, gifva företrädet åt Vårfrukyrkans i Köpenhamn brand — ett nattstycke, så illusoriskt, att man helt och hållet glömmer, att man står framför ett optiskt konstverk. Näst detta behaga oss mest "Thames-tunnelen", och "Hamburg, sedt från kyrkotornet i förstaden S:t Georg." — "Slaget vid Waterloo" måste man, för att rätt kunna bedöma dess värde, se flere gånger, emedan föremålen der äro så mångfaldiga, att ögat icke med ens kan uppfatta alla de särskilta partierna och af dem få en hel, intrycksfull bild. Det inre af Uppenbarelsekyrkan i Rom förtjenar äfven att ses för det lyckade i efterhärmningen af solljuset, som inströmmar genom de höga fönstren. Hvad vi således tryggt kunna försäkra, är, att ingen med sannt konstsinne begåfvad individ, som sett Herr Ösgevads Kosmorama, missbelåten lemnar densamma. — Gratis förevisar Herr Ösgevad en så kallad "Brillant-skalbagge" *(Curculio imperialis)* en af de vackraste och mest sevärda insekter den nya verlden har att uppvisa. Dess hemland är Sydamerika, synnerligast Brasilien, der den i solskenet, på den mörkgröna gräsmattan, glindrar som ett det präktigaste juvelsmycke. Den är omkring ett tum lång, ofvantill grön på guldgrund, med perlbandlika tvärlinier, hvilkas upphöjda punkter glänsa som de klaraste diamanter. Sjelfva abdomen är svart. Herr *Ösgevad* förvarar den under ett mikroskopglas, som förstorar cirka 10 gånger.

STOCKHOLM.

Enligt en från befälhafvaren å fregatten af Chapman ingången rapport, dat. Malta d. 6:te sistlidne Januari, hade fregatten dit ankommit den 8:de i samma månad, efter en mycket svår segling från Gibraltar, som lemnades d. 23:dje Dec. Helsotillståndet om bord var godt.

— Staistidningen meddelar tvenne till Statsutskottet ankomne nya Kongl. anslagspropositioner, nemligen: 1:o om ett serskildt anslag å extra statsregleringen af 3600 Rdr b:ko årligen till nästa Riksdag för att befrämja göromålens behöriga gång inom *Statskontoret,* motsvarande lönen för en Ledamot, en Notarie, en Kanslist och tvenne Kammarskrifvare. (Detta anslag är förut begärdt å ordinarie statsregleringen, men af R. St. *afslaget).* 2:o Om ett särskildt anslag, likaledes å extra statsregleringen, för *Kongl. Theatern* af omkring 6000 Rdr, motsvarande de för denna inrättning i stat uppförda summor, hvilka R. St. förklarat böra med 1840 års slut upphöra. (Äfven detta anslag är en gång förut vid Riksdagen af R. St. *afslaget).* Reg. upplyser härvid, att Kongl. Maj:t af *enskilda* medel skänkt Theatern 741,023 Rdr 40 sk. b:ko, utom 2500 Rdr årligen till Hofsångare och Sångerskor, d. v. s. ungefära beloppet af hela den s. k. Kabinettskassans skuld. Det var en stor nyhet, säger Dagligt Allehanda, hela landet har eljest trott, att Theatern fått sitt anslag från *Första* Hufvudtiteln, hvilken, efter hvad man vill påstå, består af *Statsmedel* och icke af Hans Maj:ts Konungens *enskilda.*

— Sedan, med anledning af Regeringens proposition i ämnet, Rikets Ständer bifallit, att ett årligt anslag af 5000 Rdr b:ko må intill nästa Riksdag uppföras, att med 1000 Rdr till hvardera tilldelas *fem Landtbruksskolor,* hvilka visa sig hafva bildat ett kapital af minst 20,000 Rdr i penningar eller egendom och hvilkas organisation i öfrigt af Reg. pröfvas motsvara det dermed åsyftade ändamål, har Reg., genom cirkulär, förständigat samtlige Landshöfdingar att inkomma med uppgifter, huruvida ifrågav. understöd må för en så beskaffad läroanstalt inom något af Länen kunna sökas, till beredande af dermed åsyftadt ändamål.

— Reg. har, i anl. af R. St:rs beslut att till 10,000 Rdr b:ko årl. öka det vid sista Riksdag beviljade anslag till Institutet för Blinda och Döfstumma, under förbehåll, att der ytterligare kostnadsfritt intagas 14 elever, — medelst cirkulär befallt samtlige Stiftsstyrelserna att till Reg. inkomma med de för ifrågav. fördelning erforderliga uppgifter.

— Alla fyra Riksstånden hafva nu beslutat, att Privatbankerna hädanefter icke få utgifva sedlar på mindre belopp, än 6 Rdr 32 sk. banko. Dessutom har Ridderskapet och Adeln för sin del fattat det af Utskotten förut tillstyrkta beslut, att totalbeloppet af bankernas sedelmassa icke får öfverskrida summan af hvad de hafva inne i reda penningar, depositioner och kassakreditiver.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

Upsala Tidningar berätta, att en härv. Studerande på Herr Lejas lotteri bortspelat 140 R:dr. Herr Leja vann således af denne ende individ nästan lika mycket, som han måste erlägga i böter för sin "rörelse." Detta bevisar åtminstone att denna måtte hafva varit bra indrägtig innan vederbörande fiskal "kom med i spelet."

STRENGNÄS.

Här får man i stadens tidning, den "goda" Samlaren, under rubriken: *"Litterära och Konstnyheter"*, läsa annonser om dödsfall och befordringar. Nå-nå! intet ondt i det: hvar och en söker att utmärka sig på *sitt* sätt.

LINKÖPING.

Äfven här har vintren blifvit betydligt mildare; dock påstås att några vargar nyligen haft den nosvisheten att om nätterna låta sig förnimma ända invid stadens tullar, der de uppstämt en föga behaglig "ulfvalåt", som inom desamma besvarats af stadens vice brandvakter, ugglorna. De ordinarie brandvakterne deremot, skola, enligt *Östgötha Correspondenten*, vara "i allmänhet ganska tystlåtne", — ett förhållande, hvilket bör gifva dem allt hopp om, att i något framdeles utkommande konungabref blifva räknade till "de stilla i landena."

— Några Dannemän inom Gårdeby församling hafva förenat sig om, att till sitt vid riksdagen varande ombud aflåta en skrifvelse, i hvilken de bland annat uttrycka deras *högliga åstundan och begäran, att Bondeståndet må varda bibehållet såsom Stånd och med sitt nu och hitintills brukliga valsätt till Riksdagsmän.*" Om bemälte skrifvelse, som Östgötha Correspondenten in extenso meddelar, kan man icke säga någonting annat, än att den förråder 1:mo en stor "menlöshet"; 2:do mycken "habilitet", och 3:tio att den — "varit i säck innan den kom i påse."

HELSINGBORG.

Här anställa "Herremännen" maskerader, och bönderna i trakten slädpartier. Ett sådant, bestående af 38 slädar och med trenne "spelemän" i spetsen, passerade häromdagen igenom staden, "precist som annat folk" — skulle en äkta aristokrat hafva sagt, om han åskådat lustfärden.

LUND.

H. K. H. Kronprinsen har äfven innevarande år behagat tilldela Studeranden *N. Lilja* det understöd, som denne en längre tid af högbemälte Furste åtnjutit.

CARLSTAD.

"Nya Tidningen" har mycket att förtälja om hvad sig i staden och dess omgifningar tilldrager. Så t. ex. hafva vi 1:mo härstädes haft en bal, der "gäspningarne" utgjorde enda och säkra måttstocken på nöjet; — 2:do har en hästbytare, under "broderliga" omfamningar, från en vaktmästare stulit en plånbok med inneliggande penningar, och det på sjelfva frimurarelogen; — 3:tio har marknadenblifvit i förtid "aftrummad", till mehn för så väl köpare som säljare, hvadan Nya Tidningen, och det med rätta, lofvar att en annan gång "slå till ställning" för vederbörande; — 4:to har en person, som "gräfde grop för en annan", sjelf fallit uti densamma; — 5:to har en domare, i sittande rätt och inför hela thingsmenigheten, öfverfallit en part med det gröfsta och oanständigaste ovett; — 6:to har en person i A—a köping blifvit af länsmannen arresterad för det att han — *fått* stryk; och 7:mo klagas i en till ofvannämnde tidning insänd artikel deröfver, att Biskopen i Carlstads stift, ehuru sjelf Pastor i Kihls församling, ännu icke ombesörjt anläggandet af en vexelundervisningsskola derstädes, oaktadt aflidne Biskopinnan Bjurbäck till en sådan inrättning donerat mellan 3-, och 4,000 R:dr b:ko. — Om alla dessa händelser hafva de andra Carlstadstidningarne icke ett enda ord att förkunna, troligtvis derföre, att de *icke*, såsom Ugglan, kunna, våga, eller vilja se i *mörkret*.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Ännu är befästningsfrågan icke på långt när afgjord, oaktadt till och med sjelfva Hertigen af Orleans gör sig all möda i verlden, att inom pärskammaren värfva röster för framgången af densamma. En af fortifikationspartiets mest ifriga motståndare är f. d. Konseljpresidenten Herr *Molé*, hvilken tätt och ofta har sammankomster med Herr *Lamartine*. Man är emellertid nyfiken att se, huruvida Herr M. kommer att mot befästningsprojektet uttala sig lika energiskt från tribunen, som i de politiska, enskilta cirklarne, hvilket då torde föranleda Hertigen af Broglie att träda i skrankorna emot honom. Pärskammarens nuvarande Ordförande, Baron *Pasquier*, är icke heller någon gynnare af cirkumvallationsförslaget, och det enda, man kunnat förmå honom till, är, att, då frågan kommer till ett slutligt afgörande, förblifva neutral. Hvad Herr *Molé* med sin opposition egentligen åsyftar, är icke så lätt gissa; men hvem vet om han icke ännu en gång kunde ha lust att hafva ett finger med i regeringstömmarne, om ej för annat, så för att triumfera öfver Ministèren af d. 29:de Oktober.

— Frankrikes förhållanden till utländska makter sägas snarare blifvit förvärrade, än förbättrade. Visserligen hoppas man mycket af Konungens af Belgien resa till London; men om det skulle vara sannt hvad *Commerce* berättar, nemligen att Konung Leopold för alla möjligen inträffande händelser låtit i österrikiska och engelska Kabinetterne assurera sin krona; så torde detta hopp ej vara mycket att bygga på, alldenstund denna assurans icke gerna kunnat erhållas utan motsvarande erlagde premier, det vill här, utan bildspråk, säga: utan de vilkor, som de tvenne stora Makterne, hvad Belgiens förhållande till Frankrike beträffar, kunnat finna för godt att föreskrifva.

— *Temps* vill från säker hand veta, att Ministèren redan träffar anstalter att upplösa Kammaren. Terminen derföre säger bemälte tidning vara fastställd till d. 15:de nästkommande Oktober.

ENGLAND.

Journal du Havre förmäler, enligt resandes berättelser, att man i City omtalade, det engelska flottan erhållit or-

der, att hvarje ögonblick hålla sig klar till afsegling. Destinationsorten skulle vara Amerika, der man icke rörande en viss *M'Leod*, mordbrännare i åminnelse, vill göra England till viljes. Berättelsen låter emellertid allt för fabelaktig, för att utan vidare bekräftelse vinna någon trovärdighet.

— Den 10:nde dennes, kl. mellan 5 och 6 eftermiddagen, försiggick, i Buckingham-palatset, den lilla Kronprinsessans döpelse med mycken högtidlighet. Bland de till den heliga aktens öfvervarande inbjudne notabiliteter bemärkte man: Hertigen af Wellington, Furst Esterhazy, Hertigen af Norfolk, Lord Hill, Lord Melbourne, belgiska och sachsiska sändebuden, samt flere andra Ministrar. Af den Kungliga familjen voro närvarande: Prins George af Cambridge, Hertigen af Sussex, Hertiginnan af Glocester, Hertiginnan af Kent, och Enkedrottningen. Döpelseakten egde rum i den praktfullt utsirade thronsalen och förrättades af Erkebiskopen af Canterbury, assisterad af Erkebiskopen af York, Biskoparne af London och Norwich, samt Dekanen af Carlisle. I stället för thronen var uppfördt ett altare, framför hvilket stod en dopfunt af drifvet silfver, i form af en på en vattenlilja hvilande stor mussla, prunkande med Drottningens, Prins Alberts och Kronprinsessans vapen. Det vid dopet begagnade vattnet var (kuriöst och katholskt nog) hemtadt i floden Jordan. Kronprinsessan erhöll namnen Victoria Adelaïde Mary Louisa. Närvarande dopvittnen voro: Konungen af Belgien, Hertigen af Sussex, Enkedrottningen, Hertiginnan af Glocester och Hertiginnan af Kent. Hertigen af Sachsen-Coburg, som var frånvarande, representerades af Hertigen af Wellington. Efter aktens slut gafs i slottet en stor diner, till hvilken 71 personer voro inbjudne. Om aftonen voro flere hus i "Westend" illuminerade.

— Den öfver hela den civiliserade verlden berömde Kirurgen Sir *Asthley Cooper* afled den 12:te dennes, 73 år gammal.

SPANIEN.

Från Madrid skrifves under d. 7:nde dennes att Förmyndareregeringen anbefallt en reduktion af armeen, på så sätt nemligen, attt soldater af alla vapen från 1831 års konskription, jemte de frivilliga, som under kriget antagit värfning, erhålla afsked. Såsom respenningar till hemorten utbetalas åt hvarje individ en månads sold.

— Regeringen säges hafva kommit en ny politisk faktion, "De Strumplöse", på spåren. Det lärer utgöras af förbigångne embetsmän, missnöjda soldater och många individer af det så kallade Ultra-progressist-partiet. Hvad den egentligen haft till syftemål, är ännu icke bekant; men flere af dess medlemmar hafva blifvit i häkte inmanade.

— Ryktet förmäler, att 1812 års konstitution blifvit proklamerad på Cuba; men detta fordrar naturligtvis närmare bekräftelse.

— Senare skrifvelser af d. 8:de dennes förmäla, att man i Madrid befarade utbrottet af en politisk sammansvärjning, för hvilken största delen af regimentet Reina Gobernadora sades vara vunnet. Detta regimente erhöll fördenskull befallning att ofördröjligen lemna hufvudstaden och dess omgifning.

PORTUGAL.

Traktaten mellan portugisiska och spanska Kabinetterne, rörande skeppsfarten på Dourofloden, är nu, under engelsk bemedling, lyckligen tillvägabragt och ratificerad.

ITALIEN.

Spanska Exdrottningen uppehåller sig ännu i Rom. Med besöket i Neapel lärer det icke blifva något utaf, emedan man skall hafva låtit förstå, att Drottningens gunstling, Munjoz, icke derstädes skulle blifva emottagen. Hon lärer derföre hafva beslutat att hyra det vid Genfersjön liggande sköna slottet Pargins, dit hon äfven inom kort säges komma att afresa.

— Från Ancona skrifves, under den 30:nde i förra månaden, att man vid foten af Appenninerne har en rigtig nordisk vinter med 14 graders köld och 12 fots snö på åtskilliga ställen. Hvilka obehagligheter detta förhållande vållar i ett land, der man förut känt vintern endast till namnet, låter sig lättare föreställa, än beskrifva.

RYSSLAND.

Bref från Ukraine af d. 30:nde sistlidne Januari förmäla, att allt derstädes tyckes antyda ett förestående krig. I nästa månad skall ånyo företagas en stor expedition mot de kaukasiska bergfolken, hvilka Ryssland på intet vis vill låta vara i fred. Med ett europeiskt krig skola de ryska officerarne (som det säges) vara mycket nöjde; men med Tscherkassernes krokiga sablar och långa studsare lära de icke röja någon synnerlig lust att göra bekantskap. En frivillig officer från hvarje i Ukraine kantonerande regimente tros dock komma att åtfölja "den stora Tscherkassiska expeditionen."

ORIENTEN.

Franska konsulatet har erhållit underrättelse, att pesten utbrutit öfverallt i Egypten. Endast Cairo och Alexandria äro ännu fria från denna förskräckliga landsplåga; men man befarar, att den med Ibrahim återvändande armeen kommer att föra densamma med sig äfven dit. Flera europeiska familjer, som modigt trotsat de faror, med hvilka kriget hotat, lära derföre vara betänkte på att afresa till Europa.

— Från Konstantinopel ingenting nytt af politisk vigt. Från Alexandria skrifves, att f. d. Kapudan-Pascha af Mehemed-Ali till skänks erhållit ett vackert landtgods i närheten af Kahira, der han nu sysselsätter sig med åkerbruk, till hvars bedrifvande han af Mehemed månadtligen erhåller 5000 turkiska piaster — en ganska nätt belöning för en förrädare.

— På Börsen i Paris cirkulerade d. 15 dennes det rykte, att ett uppror utbrustit i Konstantinopel, och att Sultan blifvit mördad. Skulle detta rykte visa sig vara öfverensstämmande med sanningen, så blifva de "orientaliska angelägenheterne" ännu mera invecklade, än förut.

AMERIKA.

Alla banker i Philadelphia hafva å nyo börjat sina utbetalningar i klingande mynt. Trenne banker i Baltimore tros inom kort komma att följa deras exempel. Huru länge detta lyckliga tillstånd varar, är emellertid ovisst, då stora trattor på 100,000, 147,000 och 700,000 dollars lära redan första dagen hafva till infriande blifvit presenterade.

Hvarjehanda.

ÅTERSEENDET.

(Af författaren till Bethelflaggan.)

En vacker vårdag anlände ett af kanal-ångfartygen från Stockholm, alldeles besatt med passagerare, som, vid landningsplatsen utanför Stora Bommen, trängdes om hvarandra, för att, med tillbehör af koffertar, nattsäckar, hattfoderaler, paraplyer, öfverrockar m. m., välbehållne komma i land, der välkomnande vänner, väntande godsegare, nyfikna åskådare och tjenstvilliga bärare ansenligt ökade trängseln, sorlet och villervallan, under det ångbasunen med sin

döfvande kontra-bas lika hastigt skyndade att urlasta ångpannans innehåll, som den rörliga laddningen att lemna fartyget.

På värdshuset Prins Carl var, följande dagens afton, bordet alldeles fullsatt med gäster, hvaribland flera fremlingar, som på äkta Stockholmska tillkännagåfvo sig icke hafva "vari" i Götheborg förr. Ibland dessa befann sig äfven en ung man, som föga skonsamt uttalade sitt omdöme rörande Götheborgs föga intagande läge mellan kala, obevuxna berg, eller, såsom han vetenskapligt uttryckte sig: midt i en "bergkittel", hvars bräddar öfverallt begränsade synkretsen. Den unge mannen förde med vältalig tunga ordet bland sin upprymda omgifning, som interfolierade portvinsglasen med anmärkningar öfver stället, hvilket, i jemförelse med Sveriges hufvudstad, och de densamma omgifvande härliga nejderna, fick sitta hårdt emellan. Detta resonnement var föga egnadt att behaga en äkta Götheborgare, som hade placerat sig på motsatta sidan af bordet, der han, lyssnande på "motfotingarnes" ljudeliga tal, långsamt sväljde tuggorna och förtreten samt spekulerade på det djerfva företaget, att på ett kraftigt sätt stoppa de Saduceer munnen till. "Basta, mina herrar", tänkte han vid sig sjelf, och harskade sig, "sådane däringa" omdömen om vår goda stad bör ingen rättskaffens Götheborgare tåla", — och harskade sig åter, på det att hans tankar måtte kunna kläda sig i ord, hvartill han dessutom medelst ett tankfullt läppjande på sitt vinglas nu gjorde sig redo. "Förlåt mina Herrar, att jag faller herrarne i talet! Jag ville blott anmärka, att Herrarnes omdöme torde vara något förhastadt, då man blott vistats en dag på stället." — *"Förhastadt!"* utropade den ordrike, unge Stockholmaren spetsigt, "skall man väl kanske säga, att den stad har ett skönt läge, hvilken ligger inklämd mellan kala berg, och på tvenne sidor omgifves af träsk? För öfrigt torde en öfvad blick, som jag tilltror mig äga, ej behöfva många timmar till en dylik öfversigt, ty jag, förstår min herre, reser omkring, liksom Doktor Syntax, för att söka det pittoreska.",

"Jag har ej den äran att känna hvarken Doktor Syntax eller hans kärlek för det pittoreska; men hvad jag känner, är, att det förefaller mig besynnerligt, att man så omildt kan yttra sig om ett ställe, för hvars förskönande och trefnad årligen göres så mycket."

"Riktigheten af mina anmärkningar skulle för mig vara lika lätt att bevisa, som svår för er att vederlägga; ty om ni rätt betraktat stadens omgifningar, så måste ni medgifva, att om vederbörande rätt förstode sin sak, så skulle prunkande trädgårdar, utan särdeles stor kostnad, kunna uppstå der, hvarest nu småfisk och grodor porla i den gyttja, som elfvens vatten efterlemnar. För öfrigt behandlades detta kapitel vidt och bredt i går af passagerarne på ångfartyget, bland hvilka voro flere sakkunnige Götheborgare."

"Ja-ja, min herre kan ha rätt i det", yttrade Götheborgaren något förlägen.

Huru delade åsigterna i början voro emellan våra samtalande, jemkade de sig dock så småningom, ty vår Götheborgare, som insåg sin underlägsenhet i disputer, erbjöd sig, icke utan en hemlig afsigt att hämnas, att följande dagen visa den fremmande stället, som skulle bringa honom på fördelaktigare tankar, hvilket tillbud med tacksamhet antogs.

(Forts. i nästa N:r.)

Underrättelse för Sjöfarande.

Som sjöfarande sällan torde hafva tillfälle, att läsa *Sveriges Stats-Tidning*, eller andra, äfven utländska, *Periodiska Skrifter*, hvilka innehålla Sjöfarts-underrättelser, så har Direktionen för Sjömanna-Sällskapet låtit på Skeppsklarerare-kontoren upphänga taflor, hvarå dessa underrättelser anslås genast då de meddelas.

Ledamöterne af Sjömanna-Sällskapet, hvilka önska komplettera sina matriklar, kunna göra det hos Sjömanna-Sällskapets Sekreterare i Sjömanna-Sällskapets lokal. (57)

Tillkännagifvanden.

Med Högvederbörligt tillstånd förevisar undertecknad, Måndagen d. 1:ste nästk. Mars, från kl. 4 till 9 e. m., uti 3:dje våningen af Bloms Hôtel, en stor

COSMORAMA,

bestående af Prospekter från Norrige, Schweitz, England, Tyskland, Sverige och Dannemark, allt nya, s. k. Guasse-målningar.

De uppställda prospekterna äro följande:

1) *Slaget vid Ostrolenka* d. 15:de Maj 1831.
2) *Slottet Kreml,* med omkringliggande Vuer, i Moskau.
3) *Vue af Dublin;* till venster ser man den bekanta Liffey-elfven, som genomlöper denna stad.
4) *Neapel;* i bakgrunden ser man det verldsbekanta och sköna berget Vesuvius, kort före ett af dess utbrott.
5) *Lausanne,* vid Genfersjön i Schweitz, utmärkt för sitt härliga läge.
6) *Napoleons graf på S:t Helena,* sådan den af en berömd fransk Målare sågs år 1835.
7) *Slaget vid Waterloo.*
8) *Thames-Tunnelen i London.*
9) *Mariekyrkan i Venedig.*

Biljetter à 16 sk. (Barn och tjenstefolk 8 sk.) allt banko, erhållas vid ingången.

Ösgevad.

I anseende till flera mellankomne hinder, uppskjutes den till Söndagen annoncerade Soirée tills vidare.

J. H. Vledder.

Bolagsstämma.

Tisdagen den 2:dre nästk. Mars kl. 4 e. m., hålles den årliga Bolagsstämman med Actie-Egarne uti härvarande Badhus å stadens Herrar Äldstes rum på Rådhuset. Götheborg den 22:dre Febr. 1841.

Badhus-Directionen. (68)

Till salu:

NORRLANDS-FÅGEL

till billigt pris hos H. H. WESSLAU. (69)

Diverse.

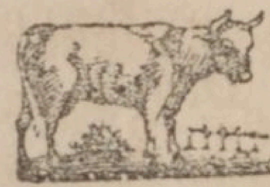

Fem à sex kannor god, söt mjölk kunna hvarje dag erhållas, då anmälan göres hos Mad. Olsson i f. d. Beijgendorffska egendomen vid Köpmangatan. (63)

Grundlig undervisning i handstilars förbättrande, för äldre och yngre personer af begge könen, lemnas af

P. Larsson,
i Fru Setterborgs hus
vid Drottninggatan.

Förste Böndagen upptages i Carl Johans Kyrka, genom Håfvar och Bäcken, den förste af de 2:ne årliga Collecter, Kongl. Maj:t Allernådigst beviljat denna Församlings Fattigvårds-Inrättning; hvars ringa tillgångar och likväl talrika behöfvande, nogsamt uppmana menniskovännen att bidraga till insamlingen.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbeck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 25 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 25. Måndagen den 1:ste Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Gårdagens utländska post medförde inga politiska nyheter af vigt. Samma förhållande är det med de i dag sist anlände inländska posterne. — Här i staden har, oss veterligen, icke något anmärkningsvärdt sig tilldragit. I händelse det intresserar folk på andra orter att veta, hurudan väderlek Götheborgarne i dag hafva, så få vi äran underrätta dem om, att den är så mild och vacker, som man, vid denna tiden af året, någonsin vill önska sig.

— Den 23:dje Januari afled i Munckeröd, Norums Socken af Inlands Nordre Härad, enkan Ingrid Jacobsdotter, 89 år och 9 mån. gammal. Hon var stammoder för 9 barn, 33 barnabarn och 12 barnabarnsbarn; tillsammans 54 personer.

— Kongl. General-tullstyrelsen har, unden 20:nde i förra månaden, till extra ordinarie Kustchef inom Götheborgs distrikt utnämnt t. f. Kustchefen *L. A. Schough*.

STOCKHOLM.

Freja förmäler, att Stockholms brodöser i guld och silfver hafva fått en förtjenst på ett oväntadt sätt. Bagare-embetet i staden Leipzig har neml. till Hans Maj:t Konungen af Sverige inkommit med en underdånig skrifvelse, hvari embetet berättar, att det af Glorvördigst i åminnelse Konung Gustaf II Adolf erhållit till skänks en fana, på hvars blågula sidenduk Svenska Vapnet är praktfullt broderadt i guld och med ståtliga färgor. Denna fana, med en inskription, innehållande den Höge gifvarens namn och anledningen till skänken, som lärer varit någon af Bagare-embetet bevisad välvilja vid tiden af slaget vid Breitenfeld, är nu öfver tvåhundrade år gammal, och embetet, som burit den vid högtidliga tillfällen i sina processioner, fladdrande kring den förgylda kringla, som pryder fanstången, fruktar att se sin klenod helt och hållet förstörd af ålderdom. En ritning, föreställande den broderade fanan, lärer medföljt skrifvelsen till Hans Maj:t. För att bevara ett så märkvärdigt minne af den store Gustaf Adolfs aktning för Bagare-embetet, har Hans Maj:t beslutat att låta brodera en alldeles dylik ny fana och skänka densamma åt det Leipzigska embetet.

— Af de 8000 R:dr b:ko, som befunnos i det ena af de penningebref, hvilka lågo i den ur postkappsäcken bortstulna Westerrvikspåsen, hafva ytterligare fyra sedlar, à 500 R:dr b:ko hvardera, blifvit på åtskilliga ställen här i staden upphittade och till Poliskammaren inlemnade. Tjufven tyckes således icke hafva lika "lycklig hand" att blifva af med de stora sedlarne, som att anamma desamma.

— En qvinsperson, vid namn Christina Lovisa Juhlin, som för ett par år sedan gaf dåvarande t. f. Polismästaren, Hr *Hultberg*, ett slag på örat, och derföre af Svea Hofrätt befunnits skyldig att mista lifvet; men blifvit af Kongl. Maj:t förskonad från dödsstraffet, som förvandlats i 28 dygns fängelse vid vatten och bröd, uppenbar kyrkoplikt och 6 års arbete å tukthus, har nyligen, likasom flere gånger förut, vägrat emottaga denna nåd, med mindre hon efter utstånden legal sväftkur varder lösgifven för att skaffa sig laga försvar. Kongl. Maj:t har af denna anledning funnit för godt förordna, det Öfverståthållare-embetet skall förständiga vederbörande fångpredikant att ytterligare i 3:ne månader fortfara med Juhlins flitiga undervisande, i ändamål att lugna hennes lynne och återföra henne till undergifvenhet för lagen, hvarigenom ett lättare inträde i samhällslifvet kunde henne beredas. Föga hopp lärer dock vara att detta försök lyckas, då alla de föregående strandat mot den fixa ide, hon fått, att det henne ådömda lifsstraffet icke motsvarade hennes ringa brott, och att f. d. Polismästaren Hultberg, hvilken hon anser för den föraktligaste menniska på Guds gröna jord, ganska väl förtjent den kindpust, som hon på domaresätet tilldelat honom.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

NYKÖPING.

Hit har ankommit Herr Musikdirektör Günther, för att i S:t Nikolai kyrka gifva en Orgel- och vokal-konsert. "Början" skulle ske "vid eclairering"; huruvida slutet skulle ske i mörkret, nämnes icke i annonsen.

ESKILSTUNA.

Folkmängden härstädes utgjorde vid slutet af sistförflutne år 3,260 personer, eller 247 flera, än 1839.

UDDEVALLA.

Här i trakten har, för några dagar sedan, timat den olyckan, att en person, som var sysselsatt med att fälla ett träd, träffades så hårdt af en af dess grenar, att han kort derefter afled. *Bohus Läns Tidning* gör allmänheten uppmärksam på, att dylika olyckor mycket lätt kunna förekommas, om man vid trädfällningar begagnar sig af ett så kalladt fallrep, som fästes med ena ändan några alnar nedom trädets topp, och med den andra vid något närbeläget träd, stubbe, eller dylikt. I nödfall kan till och med den ena ändan hållas af en medhjelpare, som då lätteligen dirigerar trädets fall åt det håll, han önskar.

CARLSTAD.

Bolagsstämman uti Wermlands provincialbank hölls härstädes d. 18:de sistlidne Februari, då det beslöts, att grundfondens teckning skulle ökas till en million, och att Direktionen skulle hos Kongl. Maj:t söka tillstånd, att i Wenersborg få anlägga en filialbank, inom hvars territorium det närbelägna Bohus län äfven borde inbegripas. Af tablåen öfver Bankens ställning inhemtas, att vinsten af bankrörelsen under loppet af sistförflutne år uppgått till 26,475 R:dr 14 sk. 1 r:st b:ko. Af denna föreslog man, att B:ko R:dr 22,096, motsvarande 4 procent på teckningen, eller 12 procent på det insatta kapitalet, skulle efter vanligheten utdelas till aktie-egarne, men det öfriga ingå till reserv-fonden; hvilket bifölls. Vid 1840 års slut var tillgången på riksmynt i bankens kassa 354,761 R:dr 47 sk. 7 r:st, hvari inberäknas B:ko R:dr 68,506 16 sk. andra privatbankers sedlar. — Brukspatronen Herr G. Tingberg i Philipstad, och dess fru, hafva förärat 3,333 Rdr 16 sk. b:ko till underhållande af en ambulatorisk vexelundervisnings-skola för norra delen af Gräsmarks församlings Finnebygd, samt Kymsbergs bruk och kringliggande svenska hemman.

CHRISTIANSTAD.

Herrar *O. Hörman* och *L. Feuk*, begge lärare vid Hertig Carls skola härstädes, annonsera i Skånska Posten utgifvandet af en tidskrift, kallad *Barnvännen*, hvilken lofvar att fylla en stor lucka i vår litteratur och på en gång blifva bildande, intressant, lärorik och ändamålsenlig. Ur utgifvarnes anmälan anse vi oss böra reproducera följande:

"Hvarje häfte börjas med en *bön*, ett *tänkspråk* eller eljest något *uttryck af barnslig andakt*, i bunden eller obunden stil, kort och tankrikt, och således värdt att af barnet behållas i minnet. Derpå följer ett kärnspråk och omvexlande en Biblisk berättelse med förklaring, hvarvid vi vilja bemöda oss om att göra förklaringen så åskadligt tillämpande som möjligt, troget följande det sanna lärobegreppet. Språken och berättelserna komma att innefatta en enkel framställning af salighetsläran. — Härpå följa *Sagor* och *Berättelser*, dels rent sedliga, dels åsyftande att väcka, vidga och stärka barnets fantasi, hvarvid äfven roande fantasibilder (fabler och naturpoesi) komma att användas. Sagorna tagas först ur familjlifvet, sedan ur allmänna lifvet, och blifva dels biografiska, dels dramatiska, först fosterländska, så verldshistoriska, alltjemt påminnande om den osynliga handen, som leder lifvets trådar. — Derefter komma *naturbeskrifningar*, hvarvid blommornas, trädens, djurens lif och lynne m. m. framställas i roande berättelser. Dessa berättelser skola ej åsyfta ett tomt och kraftlöst vetande, utan en kärleksfull förtrolighet med naturen. Härvid och i allmänhet skall det ligga Red. om hjertat, att ej gifva förklaringar, som döda barnets fantasi och sinne för det underbara, *"ty det är endast genom en djup beundran, som det djupa sinnet väckes, näres och stärkes."* — Till slut *Dialoger om hvarjehanda ämnen*, lämpade efter barnåldrens utveckling, och åsyftande, att i barnets dunklare föreställningskrets inleda tankens och reflexionens ljus. I den glada familjkretsen skola de lärgiriga barnen samtalsvis få utveckla sina olika föreställningar, korrigera hvarandras meningar och sedan lyssna till den vänlige morfadren, som gifver ljus i saken, afpassadt efter barnens fattningsförmåga. — Dessa äro hufvud-kategorierne. De komma att dels förenas, dels afvexla med andra i samma syftning. Hvarje årgång kommer att utgöra en liten barnskola, *ett för sig slutet helt*, och de följande årgångarne att sluta sig till de föregående såsom paralella variationer af samma rika thema. — Prenumeration på *Barnvännen*, som i månadshäften utkommer från Hr Schmidts & Comp. Boktryckeri, hvarje häfte utgörande ett ark i duodes med vackra stilar och godt papper, samt kulört omslag, kan ske på alla Postkontor i riket med 1 R:dr B:ko för årgången eller 4 R:dr B:ko för hvarje häfte, med tillägg af postförvaltarearfvode, hvilket man vågar hoppas, att öfrige H:rr Postförvaltare i riket, i likhet med postkontoret i Christianstad, för den goda sakens skull nedsätta till 12 sk. B:ko.

RELIGIONENS FÖRHÅLLANDE TILL FRIHET OCH UPPLYSNING. *

Att bygga på den grundsats, att allt ankommer på förståndets kultur, är att förgata den klyfta, som till följe af all erfarenhet så ofta skiljer kunskap och vilja. Förståndet träder alltför ofta och alltför villigt i de egoistiska intressenas tjenst. Endast upplysning och dygd, i samband med hvarandra, stödjande, genomträngande hvarandra, kunna föra till menskligheten verkliga förädling, Dygd åter, utan religion, är en planta, som, undandragen himmelens välsignelse, den jordiska grunden icke länge bär. Äkta upplysning står i närmaste förbund med religionen. Att gemensamt befordra dessa begge, att genom en allmänt utbredd förståndsodling, i förening med ett äkta religiöst, sannt christligt sinne, för framtiden så varaktigt, som menskliga naturen tillåter det, grunda den borgerliga och politiska frihetens bestånd, är tidehvarfvets stora uppgift. Blott dessa begge medel, harmoniskt sammanverkande med hvarandra, förmå lösa den motsägelse, som den genom ensidig förståndsbildning stegrade egoismen alltför ofta och med alltför mycken framgång ställer i vägen för den sannskyldiga frihetens oeftergifliga fordran, att underordna alla sjelfviska intressen det stora allmännas, för statens högre ändamål uppoffra alla enskilta, egoistiska beräkningar. Den sanna friheten fordrar en bredare, fastare grundbädd, än en författning, äfven den bäst uttänkta, kan gifva; fordrar något mer och väsendtligare, än stadgar, föreskrifter och former. Det är icke nog att ifra för frihetens grundsatser: första vilkoret är, att hafva frihetens karakter, de seder, de dygder, friheten kräfver. Ehuru stort det inflytande också är, författningar och lagar hafva på samhället, måste dock den sanna lifskraften komma inifrån. Med den inre andan stiger och faller det yttre lifvet och dess mångfaldiga skepnader. Vårt tidehvarf står vid en stor skiljoväg, och kan något leda in på den bana, som förer till menskligheten verkliga väl och lycka genom en allmän, helsobringande kultur, så är det bevarandet af en sann religiositet derigenom, att för all folkbildning lägges till grund väckelsen, lifvandet och ledningen af det religiösa sinnet, emedan utan förädling af hjertat och den moraliska viljan allt, som sker för förståndets upplysning, mer länder till skada för det hela af menniskobildningen, än till dess fördel. Folken göra framsteg, men blifva derigenom icke alltid lyckligare, visare, mera rättskaffne. Kulturen kan stiga, men religion, seder, fäderneslandskärlek förfalla. Det är lättare att upplysa menniskorna, än att för-

* *Ur "Inträdestal i Svenska Akademien af A. M. Strinnholm."*

ädla deras moraliska sinne, lättare att stifta författningar, inrättningar och lagar, än att befästa deras grundvalar och åt dessa författningar och lagar, åt hela det husliga, samhälliga, offentliga lifvet gifva till underlag den redbarhet i handlingar och seder, den anda, den sanna moraliska lifskraft, som gifver hela den politiska byggnaden hållning och fasthet, och hvarförutan all frihet hvilar på sanden. Med bildningens framsteg inränga hos folkmassan rigtigare föreställningar, men med dem också många, som bortjaga sedernas enfald och försvaga, jemte aktningen för de gudomliga tingen, äfven afskyn för det onda. Med de intellektuella krafternas utveckling och en ökad, fullkomnad mångfald af föremålen för de sinnliga njutningarna födas och alstras nya behof; dessa behof väcka mångfaldiga begär, gifva dem näring och derigenom äggelse till en utomordentlig verksamhet; mer och mer, i mon af lefnadsnjutningarnas mångfaldigande hos alla stånd, behandlas i det offentliga, borgerliga, husliga lifvet allt som medel för detta ändamål; de tilltagande behofven, de vexande begären, de fåfänga, egennyttiga, ärelystna anspråken, som kulturen ökar och städse stegrar, komma i missförhållande till medlen och utrymmet för deras tillfredsställande: ett missförhållande, som har till följd ett allt mer sig insmygande obehag hos enskilte och hos familjer, undergräfver de husliga sederna, föder armod vid lyx, och derför fräckhet till allt; lasterna, ehuru förfinade, tilltaga; frestelsen till orättvisa handlingar vexer i fruktansvärdt mått; förbrytelserna, brotten mångfaldigas och hålla jemna steg med krafternas utveckling. Barnets själ är merändels oskuldsfull och öppen för det goda; ynglingen, om han också af ungdomseld och af passioner hänföres till många obetänksamheter, har dock vanligen sinne för det sanna, stora, ädla, och hängifver sig icke så åt egoismen, som mannen det gör, och så mycket bestämdare gör, ju mer egenviljan hos honom herrskar och ju större hans förståndskraft är. Så förhåller det sig äfven med folken. Öfverhufvud med hvarje nytt tillstånd, med hvarje ny förändring i staternas och folkens öden plägar också komma ett nytt ondt; med hvarje ny vinning parar sig städse i historien en ny förlust; nya vedermödor, nya fördomar, nya villfarelser träda i stället för de gamla, som afskuddas. En matk gnager der icke sällan djupt, hvar man fröjdar sig öfver den sköna, svällande frukten.

Hvarjehanda.

ÅTERSEENDET.*

(Af författaren till Bethelflaggan.)

Medan nu den unge resanden, åtföljd af sin ledsagare, genomkorsar stadens omgifningar, vilja vi göra vara läsare något bekante sa väl med honom som med hans cicerone.

Eduard B*, uppfostrad af en rik egendomsherre i norra delen af riket, hade efter slutade studier i Upsala, erhållit sin fosterfaders tillstånd, att resa utrikes, för att bese Europa och dess märkvärdigheter. Af naturen begåfvad med ett behagligt och intagande yttre, samt en varm kärlek för de sköna konsterna, bland hvilka han företrädesvis egnat sig åt målarekonsten, ämnade han nu, att i de dyrbara gallerierna i Rom, Dresden och Florenz, betrakta de store mästarnes odödliga arbeten, ty för honom, den enthusiastiskt konstälskande ynglingen, fanns ingenting skönare, än föreställningen om, att en gång blifva en fulländad målare. I portföljen, hans ständiga följeslagare, aftecknade ritstiftet i hans redan konsterfarna hand hvarje behaglig trakt, hvarje skön utsigt, hvilkas antal några vuer af Götheborg och dess omgifningar, nu skulle öka.

Om vår ledsagares obetydliga person är föga att säga annat, än att han, anseende Götheborg som sin födelsestad, af loflig kärlek för densamma ville, på det sätt han förmådde, upprätthålla dess reputation. Utan kunskaper och litterär bildning, älskade han dock naturen i hvardaglig mening, och som han kände alla vackra ställen i grannskapet, kunde han i detta afseende ganska väl tjena den bildade, vettgirige målaren såsom vägvisare. Efter en intagen middag på Hôtel Garni, se vi således våra vandrare stadde på en längre promenad, ty ännu hade ledsagaren ett aflägset ställe att visa målaren, hvilket förtjenade att aftecknas i hans portfölj.

"Hvart bär detta hän?" frågade målaren, när de hade passerat Klippan, och, närmande sig den ödsliga trakt, som af allmogen kallas *Sanna*, ställde kosan framåt telegrafen till. "Det skall Herrn snart få se", svarade hans ledsagare hemlighetsfullt.

"Hu! detta var en oskön, demonisk natur, utan lif och vegetation, jag plågas af att se derpå! — Är det er mening, att genom de vidriga intryck, som det sterila och fula efterlemnar, öka min kärlek för det sköna, så har ni icke ändamålslöst fört mig bland dessa nakna klippor, der ingenting, ej en utsigt en gång, försonande mildrar ödsligheten."

Vi torde få tillägga, att ledsagaren, beräknande detta, med flit förde målaren så, att utsigten åt revieret var stängd, och ingenting störde ensligheten mer än telegrafen, som då och då under gnisslingar framtrollade sitt mystiska språk, endast förstadt af fränden på Carlstens fästning.

"Nu ger jag hela promenaden både den och den", utfor målaren otåligt, och önskade sig vara väl tillbaka bland menniskor igen. "Jag ber er vända om genast, och jag skall glömma, att jag genom ert förvållande så illa användt en eftermiddag." — "Får jag blott föra Herrn ett bösseskott till", bad ledsagaren, "så skola vi genast vända om igen, om ni befaller." — "Nåväl! men ej ett steg längre", återtog den förre förargad, och fortsatte knotande klättrandet i klipporna till dess de kommo midt för telegrafen, på den plats som ledsagaren utsett. "Tillåt mig nu föra er några steg till, och med vilkor, att ni fattar min arm, och går med tillslutna ögon!" — "Kanske, för att på äkta forngöthiskt manér, utför en ättestupa resa till Walhall? Dertill har jag dock, vid Gud, ingen lust", genmälte målaren ironiskt. Sluteligen lät han dock öfvertala sig dertill, och ledaren förde honom på ett ställe, der han med en enda blick skulle bli försonad med sin öckenfärd.

"Se nu!" yttrade ledaren. Målaren uppslog sina ögon och utropade med förvåning: "Skönt! öfverraskande! ja gudomligt!" och hans eldiga, uttrycksfulla ögon strålade af fröjd. "Hvad är det jag ser nedom mig? en leende dal, en Hesperisk trädgård, en oas i öknen! Hvad är detta för ett ställe?" "Det är *Nya Varfvet*", svarade ledsagaren med en sjelfförnöjd, triumpherande min.

Det var en härlig dag i slutet af Maj. Klockan slog 4 i det lilla kastellika tornet på högvakten. Eftermiddagens sol kastade sina milda strålar öfver den nedanför liggande vänliga dalen, på trenne sidor omgifven och skyddad af kala och branta klippor. Chefshuset och ka-

* Forts. från föreg. N:r.

sernerna presiderade bland de mindre husen, hvilka som villor ligga omgifne af trädgårdar, som, väl ordnade och snygga, prunkade i skiftande fägring. Från fruktträden, som alla stodo i sin fullaste blomma, doftade en rik vällukt upp från dalen. På planen utanför "grottan" svingade man om på karusellgungan, och på gröngräsets mjuka blomstermatta lekte grupper af glada barn. När den spejande blicken höjde sig öfver denna idylliska tafla, begränsades utsigten i vester af öarne och hafvet. En stund stod målaren betagen af denna syn, och för att troget bevara minnet af densamma, beslöt han att öfverflytta den i ett fogel-perspectiv på papperet. Under det målaren lagade sig i ordning att tekna, och ledsagaren, glad öfver den vunna segren, placerade sig ett stycke derifrån och tände sin cigarr, observerade den sednare tvenne manspersoner, som kommo pustande uppför berget, inbegripne i ett högljudt samtal. Så väl af gesticulationerne som af deras osäkra gång kunde man se, att de voro "väl plågade." De satte sig på något afstånd för att iakttaga målaren, som nu synbarligen blifvit föremålet för deras uppmärksamhet, och efter en ifrig disput dem emellan nalkades de målaren och hans rökande ledsagare, hvarvid den äldste, som förde ordet, hälsade och tilltalade målaren på den äkta Bohuslänska munarten.

"Farlåd oss, Harre! Kameratten å jä ha satt opp e pott bränvin. Jä sier atte dä herrn ä lanmädare, å han sier atte dä herrn ä skjärnkikkare; hocken har vunnet, jä ella han?" Målaren, som föga förstod hvarom fråga var, såg endast med förundran på talaren; men ledsagaren svarade i hans ställe skrattande: Den Herrn är intetdera; ni har tappat begge två, ty han är målare, och skall nu rita af hela Nya Varfvet. Förstår ni?"

"Kära harre! sädd då på konterfäijet atte dä jä har tjent Kruna mä all reverens i femtan år", bad den ene, "å att jä va mä Major Norrberg, när vi piska Norrbaggarne Nolan te' ve' Strömsta', och atte dä jä ble' placerad ve' slauet", bad den gamle. Det skall ske, lofvade målaren. Vidare bad den gamle, att herrarne icke måtte bli "utölige" deröfver, att de hade fått "nogge i näsa", ty de hade nu permission att gå åt 'Stan ett rännane." Nu framtog den ene en biljett och sade: "jä hugsar inte hvart den lappen ska' hän; vill Harrn sie mä dä?"

Målaren emottog den oförseglade biljetten och läste: *"Respektive Herrskaper, som önska grundlig undervisning för sina barn i de moderna språken, behaga inlemna sina adresser i Gleerupska Bokhandeln till E. G. B.* — "Gud! hvad ser jag? hvilken likhet!" utbrast målaren med förvåning. "Hvem har lemnat er denna biljett?" — "E' gammal gubbe, som kom te' Varfvet för nå'ra da'r siden; han ser allt skral ud, men Uppserarne snacker mä ham iblann, så att han nog ä' a Herrefolk", mente båtsmannen. "Denna biljett skall på tryckeriet", underrättade målaren. "Ja på tröcket, nu hugsar vi dä", ropade båtsmännen på en gång, tackade för underrättelsen, och lunkade sina färde.

Tankfull, med armarne i kors, satt ynglingen der, och den ofulländade teckningen hvilade på hans knän, till dess hans ledsagare med deltagande frågade, huru en så likgiltig annons kunde göra honom så ledsen. *"Likgiltig* för hvarje annan menniska i verlden; men betydningsfull för mig", svarade ynglingen vemodigt. "Stilen var mig bekant; derföre måste denna gåta lösas, kosta hvad det kosta vill!" — "Gör blott ert stycke färdigt först!" bad ledsagaren, "så skola vi se oss omkring på Varfvet, der vi måhända på värdshuset kunna finna nyckeln till gåtan!" — Med skyndande, raska drag ilade nu ritstiftet öfver papperet, och fulländade teckningen; man packade in, nedsteg från bergshöjden, och kort derefter befunno sig de båda vandrarne på "Nobis." Der träffade målaren sin Ångbåts-kapten, för hvilken han under resan fattat mycken vänskap, jemte några andra Officerare och Herrar, som sysselsatte sig med tidnings-lektyr och hvilka på ett förekommande sätt bado främlingarne vara välkomne. Samtalet blef snart allmänt och intressant. Målaren berättade om sin missbelåtenhet med bergvandringen, sin angenäma öfverraskning, samt mötet med båtsmännerna, hvilket, på ett med vederbörliga reflexioner kryddadt sätt framställdt, väckte mycken munterhet bland sällskapet. Dock visade målaren en viss skygghet att nämna något om biljetten; men fick det oaktadt omsider veta, att den gamle mannen ännu vistades på Varfvet. Med låtsad likgiltighet yttrade målaren då sin önskan att få tala med honom om han kunde träffas. Sällskapet promenerade omkring på Varfvet; man intog thé i grottan, och emot främlingarne visades den gästfrihet och välvilja, som är så vanlig på detta ställe. *(Forts. följ.)*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 26 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 26. Onsdagen den 3:dje Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Herr Ösgevad har nu uppställt en ny afdelning af sina kosmoramamålningar, i hvilken åtskilliga äro af sannt artistiskt värde. Utrymmet tillåter oss ej nu att närmare redogöra för desamme. Bästa redogörelsen skaffar man sig också alltid genom att sjelf taga utsigterne i betraktande.

RIKSDAGEN.

Till Riksstånden hafva d. 24:de Febr. ankommit tvenne meddelanden från Regeringen:

1:o Kongl. Maj:ts skrifvelse, deri Kongl. Maj:t förklarar sig hafva för afsigt att bifalla Rikets Ständers skrifvelse, i fråga om mötespassevolansens upphörande, så snart Kongl. Maj:t fått inhemta, att Rikets Ständer anvisat den såsom vederlag för mötespassevolansen rätteligen erforderliga summa, 186,669 Rdr b:ko årligen; dock har Kongl. Maj:t förordnat, att uppbörden af 1841 års mötespassevolans-afgift skall tills vidare inställas.

2:o En proposition om följande tillägg i 87 § Regeringsformen, som handlar om stiftande af Civil- och Kriminal- samt Kyrkolag: "Kan Konungen icke förr, än Riksens Ständer åtskiljas, fatta och meddela sitt beslut, vare han oförhindrad att före nästföljande Riksdags öppnande förslaget *ordagrannt bifalla* och allmän kungörelse derom utfärda. Sker det ej, anses förslaget hafva förfallit, och Konungen underrätte då Rikets Ständer, vid deras nästa sammankomst, om de skäl, som hindrat förslagets antagande."

— Statsutskottet har, såsom sig borde, afstyrkt Reg:s senast aflåtna förnyade anslag till *Statskontoret* och *Theatern* och såsom hufvudsakligt skäl anfört, att de ifrågv. anslagsbehofven redan vid denna Riksdag varit af R. St. pröfvade, dervid R. St. genom bestämdt beslut förklarat de nu å nyo ifrågasatta anslagen icke kunna f. n. beviljas. Detta Statsutsk:s afstyrkande beslut fattades utan att ens den Kongl. propositionen hänvistes till beredning i Utskottets afdelning. *Bifall* till Reg:s fordringar lärer icke yrkats af någon enda ledamot af Utsk. För att fullkomna Reg:s dekonfityr beslöt Utsk., att, med anledning af 75 § R. O., anmäla förhållandet med de ifrågavarande Kongl. Propositionerne hos Konstitutionsutskottet. (D. A.)

— Bevillningsutskottet har, genom den förseglade sedeln, d. 25:te Februari beslutat, att, i anledning af Ridderskapets och Adelns yttrande att ordet *"förbud"* måtte utur tullbevillningstaxan utgå för alla importartiklar, denna fråga bör underkastas omröstning i förstärkt Statsutskott.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

ÖSTERSUND.

Jemtlands Hushållningssällskap hade härstädes, för någon tid sedan, en sammankomst, vid hvilken den upptäckt gjordes, att det hushållat så, att alla dess fordna betydliga tillgångar voro borthushållade. Sällskapet har således i hushållningsväg följt den rikskunnige Hushållerskan Mamsell Wargs gyllene regel *"man tager"* så länge, att det nu icke har något mera att taga; — ett experiment, som äfven våra "Rikshushållare" långt för detta skulle hafva satt i verket, om bara the rabulister hade låtit dem få deras vilja fram.

GEFLE.

Såsom ett bevis på klädesfabrikörernas öfvermod, i anledning af det förnyade införselförbudet af kläde, förmäler Nya Norrlandsposten, att klädeskramhandlare, hvilka af fabrikörer pläga göra sina uppköp under Sala marknad, i år måst resa tillbaka med oförrättadt ärende, emedan de senare icke till något rimligt pris ville sälja sina tillverkningar. Blir icke köpmannen genom ett sådant prejeri tvungen att lurendreja? Frågan må stå för Monopolisternes räkning att besvara.

WESTERÅS.

Inom gränsen af Stora Kopparbergs län, vid den s. k. Jordbron, har för någon tid sedan förefallit ett blodigt slagsmål mellan fyra Dalkarlar och lika många skojare, hvilka afhändt de förre diverse varor. Dalkarlarne fingo här, likasom fordom vid Brunnbäcks elf, öfverhanden: deras vederdelomän måste taga till flykten samt lemna en häst och alla sina saker i segervinnarnes händer.

UPSALA.

Under loppet af denna månad komma härstädes tvenne stora och ypperliga boksamlingar (framl. Kommerserådet Medlings och Professor Stambergs) att försäljas. För bokälskare torde denna notis icke vara utan intresse.

WEXIÖ.

Sigfridsmässomarknaden i år har varit talrikt besökt. Manufaktur- och Nipperhandlande hafva icke annat än skäl att rosa densamma. Biribister, roulettister och Pharaoner äfvenså. Apropos Pharaoner, så har en bonde från Slätthögs socken drunknat, icke i röda hafvet, utan i en af stadens kanaler, sedan han förut dränkt sitt förstånd i bränvinsfloden.

MARIESTAD.

Äfven här i staden och omliggande trakt cirkulerar en till H. M. Konungen

ställd petition, rörande en nådig proposition om anslag till Svea kanal.

LIDKÖPING.

Sista marknaden har varit mindre liflig. Spannemålstillförseln var mot förmodan ringa. För Hvete erhölls, allt efter dess godhet, 18—21 R:dr; för Råg 11 à 11: 24; för Korn 6 à 6: 24; för Ärter 6—12 R:dr, efter godheten; för Hafre 3: 16, à 3: 24, och för Blandkorn 4 à 4: 24, per tunna. Till marknadsnöjena hörde: en af Grefve Creutz föranstaltad Soiree, Herr Wallins spektakler och lindansning.

— Skaldinnan *U. C. Widström* har härstädes nyligen aflidit i sitt 74:de lefnadsår.

CARLSTAD.

Nya Tidningen förmäler, att länets tillförordnade Höfding för ett par dagar sedan afreste till Stockholm. Om orsakerne till denna resa skola meningarne vara delade, på så sätt, att somlige säga att han gjort Stockholmsfärden för att "votera", och andra att han företagit densamma för att på fullt allvar säga Vederbörande sanningen, huru det står till i den landsändan, och huru det "glöder under fallaskan."

CHRISTIANSTAD.

En betydlig egendomshandel lärer i dessa dagar hafva blifvit afslutad. Det berättas nemligen såsom säkert, att tvenne Skånska Possessionater, egaren af Rögla, Gen. adjutanten Grefve Wachtmeister, och egaren till Gedsholmen m. m., Löjtnant R. Tornerhjelm, af Enkegrefvinnan Piper inköpt det stora herregodset Marsvinsholm, för en summa af 620,000 R:dr b:ko. Enligt en annan underrättelse skulle köpesumman ej belöpa sig till mer än 420,000 R:dr b:ko.

HELSINGBORG.

Vintern är åter i full verksamhet, våra gator höljda af nyfallen snö, och slädföret, för tredje gången i år, klingande, lockande och till komplett evidens produceradt.

MALMÖ.

Malmö Tidning omtalar ett högst kuriöst beslag, som, d. 20:nde sistlidne Februari, verkställdes å en till utseendet från Köpenhamn kommande släde, lastad med flere omsorgsfullt emballerade och märkta packor, innehållande — något, som man icke behöfver hemta från Danemark.

— En mängd sjöfogel börjar närma sig svenska kusten, hvilket plägar vara ett tecken till tidig vår. Lärkan har likväl ännu icke låtit höra sig.

— Isen mellan Sverige och grannriket är ej mera säker. Flere personer hafva kört ned på densamma, likväl utan några svårare följder, än förlusten af en häst, och besväret att sjelfve draga en släde i land.

YSTAD.

"Ich bin ein Vogelfänger, ja" sjunger gudarnes härvarande budbärare, Papageno-Mercurius, och trakterar sig och sina vänner med "S p a r f v a r", hvilka— *Phoenix* fångat.

NUTID OCH FRAMTID.*

Hvarthän verkningarna af de frön till godt och ondt, som ligga i tidens mångfaldiga sträfvanden, hvarthän händelser och förbindelser af omständigheter, som vi icke förutse och icke förmå upptaga i våra beräkningar, i en framtid än måtteföra sakerna — en idé, framgången ur menskligheténs utveckling, ehuru ofullkomligt dess utförande också måtte blifva, skall dock, så vidt densamma är grundad på menskligheténs verkliga kraf och förenlig med dess bestämmelse, aldrig helt och hållet förfelas. I sanningen, en gång anad och känd, ligger långt mera kraft, än i det fastaste politiska sammanhang af sakerna. Ingen massa af makt, inga krigets och diplomatiens konster förmå något mot en allmän lefvande känsla, emedan andens makt städse är den verksammaste och segerrikaste, i kamp mot hvilken den materiella i tidens längd ovilkorligen dukar under. Öfverspända förhoppningar, öfverdrifna begrepp om det varande slägtets och de borgliga författningarnas fullkombarhet jemte den origtiga användningen af dessa begrepp; långa, ovissa vacklanden och sväfvanden hit och dit, lidelsernas hemliga spel, egoismens despotism, kunna — och skola troligen ännu — öfver menskligheten, och särdeles öfver de folk, som icke äro på sträng vakt mot sig sjelfva, samka många hårda pröfningar och leda till många dyra erfarenheter; men till hvilka afsteg och till hvilka öden förvillelserna än måtte föra — det uppehåller dock icke det helas gång. Ty sedd i sitt stora sammanhang, tyder menskligheténs historia på utveckling och framsteg i de menskliga sakerna, oaktadt mångfaldigt hämmande och skenbart återgående rörelser, och oaktadt vissa dygder träda i bakgrunden, under det andra arbeta sig fram. Och efter samma, genom årtusenden bestående grundsatser, eviga och oföränderliga som den verldsordnande ande, från hvilken de utgå, måste äfven de stora, till en ny idégång och nya behof väckande händelser bedömmas, som tilldragit sig för våra ögon. Ännu återstår det väsendtligaste af den konstitutionella utvecklingen. Huru allt skall bilda och sätta sig, och huru vidt de stora förhoppningarna skola gå i fullbordan, och den konstitutionella statsformen i verkligheten föra till en sann, redbar frihet, grundad på en allmänrådande, ljusare, rigtigare åsigt af statslifvets högre betydelse i form och anda, är en fråga, hvars lösning är tidens verk, beroende af ödets skickelser, samt makten och värdigheten af moraliska sanningars inflytelse. Med ledning dock af verldshändelsernas stora gång, må det vara tillåtet så vidt ana framtiden i stort, att, likasom det XVI:de århundradet bildade ett nytt tidehvarf af stor, omätlig utsigt icke blott för den till Protestantismen öfvergångna delen af Europa, men äfven för hela menskligheten, så att i de följande århundradena hela verldens tillstånd förändrades till ett annat, än det under Medeltiden varit, skall troligen den nya verldsskakande rörelse, det XIX:de århundradet mottog i arf af det XVIII:de, i den mon alla följderna deraf i tidens fortgång hinna utveckla sig, leda till icke mindre stora, och tilläfventyrs ännu större, resultater. Huru mycket annorlunda och huru omätligare för oss, än för våra förfäder i XVI:de och XVII:de århundradena, framte sig icke följderna af den alla gamla förhållanden genomskakande Kyrkoförbättringen, och den nya väckelse, den nya rigtning derigenom gafs åt de menskliga krafterna. På lika sätt skall för våra efterkommande, sedan det töcken af lidelser och af många ensidiga, förvända sträfvanden, som vanligen sväfvar öfver morgonen af stora revolutioners tidhvarf, småningom skingrat sig, mycket blifva synbart, som för oss ännu är förborgadt, och mycket framträda i annat ljus, än det af oss ses. Den föregående utvecklingen förer på mycket, formar allt mycket annorlunda och bringar det mycket längre, än menniskan kan tro. Den menskliga naturen är outtömlig, mäktig af en bildningsförmåga, hvars gränsor icke äro utforskade. Alla

* *Af A. M. Strinnholm.*

dess krafter och förmögenheter kunna icke på en gång utvecklas och komma till mognad, emedan af dessa krafter och förmögenheter flera redan förutsätta eller behöfva utvecklingen af andra, för att kunna utveckla sig sjelfva, och de blott ömsesidigt skulle förstöra hvarandra, om de liktidigt utbildades. Den ensidiga, uteslutande utbildningen af särskilta krafter och rigtningar hos menniskan, är vägen; den allsidiga utvecklingen af alla förmögenheter och anlag, den harmoniska utbildningen af hela menniskan, den högsta möjliga, innerliga, varaktiga föreningen af alla företräden, som menniskans förmögenheter och krafter kunna uppnå, och den omgifvande, genom henne förskönade, förädlade naturen kan tillföra henne, är målet — fullkomlighetens helgedom, framför hvilken ligga otaliga förgårdar, i hvilka menskligheten mottager invigningen i otaliga grader. Att fatta höjden af denna fullkomlighet, är väl icke förunnadt ett ännu fjerran stående slägte; men det mångsidiga, outtröttliga sträfvandet dertill är menskliga slägtets bestämmelse, och dess hela historia blott framställningen af den, väl ofta hämmade, på det hela dock städse framåtskridande rörelsen till detta mål. Verldshändelserna, såsom utvecklingar af menniskoanden, bestämma de märkbara stegen. De hänvisa på en högre menskliga tingens ledning, som talar till oss ur all historia, der på hvarje blad en Försyn uppenbarar sig, likasom i naturen en Skapare. Från ett steg till ett annat blir utsigten omätligare. Och omätligare än någonsin är den utsigt i framtiden, verkan af det som i våra tider föregått och föregår, erbjuder. Det är början till en ny följd af oförutsebara öden, ett moment i mensklighetens stora utvecklingsgång, hvars slutliga resultater blott Den vet, för hvars blick det tillkommande likasom det förflutna och det närvarande ligger upprulladt. Såsom i tidens begynnelse Guds ande sväfvade öfver vattnens kaos, styrer ännu alltid öfver hvimlet af menskliga tankar och gerningar, likasom öfver det hela af skapelsen, en medlande högre vishet och makt. Att begripa hemligheten af denna bemedling, anstränger sig förgäfves det menskliga förståndet. Vi dödlige varsna blott här och der länkarna af den stora kedja, som omfattar allt. Det mesta ligger för oss insvept i mörker.

Hvarjehanda.

ÅTERSEENDET.*

(Af författaren till Bethelflaggan.)

Om det är en sanning, att bildning och humanitet mest af allt göra sällskapslifvet omvexlande och angenämt, så kunde det lämpas på denna aftonstund, med hvilken främlingen var särdeles belåten. Begåfvad med en liflig inbillning, ett poetiskt sinne, i förening med ett lätt och angenämt föredrag, fann den unge konstnären snart sympatier, och timmarne flydde som minuter. Smaningom åtskiljdes sällskapet, och då våra resande efter intagen aftonmåltid sjöledes skulle begifva sig till staden, träffade de på bryggan en gammal, snyggt men enkelt klädd, främling, som äfven ämnade sig dit, och skulle medfölja i samma båt. Skymningen tillät ej vårt sällskap att fullkomligt se hvarandra; men det oaktadt var samtalet snart i full gång, ty målaren berättade om sin tillämnade utrikes resa, och fick härvid af den gamle mången intressant ledning, ty alla de ställen, målaren nämnde såsom mål för sin färd, voro af den gamle besökta. Ynglingens ädla öppenhet verkade underbart på den gamles hjerta och det uppstod snart ett förtroende dem emellan, som om de hade varit länge bekanta. Slutligen bad ynglingen gubben berätta honom sin historia. "Det finnes, unge man, oss emellan, ett oförklarligt *något,* som gör att jag ej ett ögonblick tvekar att bifalla er begäran, och då vi komma i land vill jag gerna härutinnan göra er till viljes", svarade den gamle, hvarefter samtalet fortsattes om dagens händelser.

Ankomne till staden, vandrade vårt sällskap till "Segerlinds", der målaren bodde, och efter en stund började gubben: "Jag har fordom varit Officer vid **s regimente, med hvilket jag bevistade fälttåget i Tyskland. Hemkommen derifrån gjorde jag bekantskap med ett godt och älskvärdt fruntimmer, hvilket omsider blef min maka. Som hon äfven varit älskad af en annan officer vid samma regimente, hvilken tillika var min förman, blef vår husliga sällhet min kommande lefnads olycka. Min rival, en herrsklysten, tyrannisk man, kunde icke glömma den förödmjukelse, han lidit derigenom, att jag hos den sköna Emelie vunnit företrädet, hvarföre jag ock en vacker dag från honom erhöll en utmaning. Jag antog naturligtvis densamma, och valde pistoler. Vi möttes, skjöto, och den mördande kulan sträckte min motståndare till marken. Ögonblicken voro dyrbara, och utan att taga afsked af min hustru och vårt enda barn, en son, måste jag, efter tvenne års lyckligt äktenskap, för alltid fly mitt fädernesland. Icke långt derefter erhöll jag, till råga på min olycka, den bedröfliga underrättelsen, att min evigt saknade maka dött af sorg, samt att en medlidsam slägtinge förbarmat sig öfver den fader- och moderlöse gossen. Under ett främmande namn har jag sedan till fots genomvandrat de flesta Europas länder, och uppehållit mitt glädjelösa lif som språkmästare; men kunde till slut ej motstå begäret att återse mitt fosterland, som jag aldrig upphört att älska. — För att med ett lättadt samvete få hvila i dess jord, är jag nu sinnad att på vederbörlig ort gifva mig sjelf tillkänna, ty jag vill ej längre dagtinga om ett lif, som ej hörer mig till, utan må nu lagen obehindradt afgöra mitt öde."

"Är ni säkert underrättad derom, att er motståndare dog på platsen?" frågade ynglingen.

"Troligen", svarade den gamle sorgset, "emedan jag aldrig hört någonting om honom, alltsedan den olyckliga duellen."

"Än er son då: vet ni något om honom?" frågade med deltagande den förre.

"Nej" blef svaret, "och jag önskar dock ingenting högre, än att få veta om han lefver och är lycklig; jag kunde då få omfamna honom en gång, för att glömma min förflutna lefnads olyckor, i glädjetårar vid hans bröst."

"Tusen, och åter tusen gånger välkommen då till detta bröst, min dyre, älskade far!" utropade målaren och kastade sig under strida tårar i den förvånade gubbens armar. "Jag är din ende son, din Eduard!" — "Du, min son?" återtog gubben med darrande röst. "O! för denna stunds rena himmelska glädje vill jag glömma allt, hvad jag saknat, begråtit och lidit. O! huru gerna skulle jag icke egna mina återstående dagar åt kärleken och tacksamheten emot en mild Försyn som återgifvit mig mitt barn, och tillåtit mig upplefva en så stor, oväntad glädje!.. Men, jag olycklige! huru kan jag rätt känna kärlekens och tacksamhetens känslor, så län-

* Fortsättning och slut från föreg. N:r.

ge den fallnes blodiga vålnad ännu nedkallar hämnden öfver hans brottsliga hjessa!“

”Var lugn, min far!“ bad Eduard, ty öfver er nedkallas ingen hämnd. Den man, med hvilken ni duellerade, lefde flera år derefter, fullkomligt återställd från den blessyr, han i striden med er erhållit.“

”Store Gud! jag kan då ostörd få njuta återseendets glädje. O du min lefnads gode engel“, fortfor gubben, och såg på Eduard med en blick af outsäglig kärlek, ”hvad du är lik din mor: samma sköna, välbekanta drag, af hvilka minnet ännu står ofördunkladt i mitt hjerta!“

Nu berättade Eduard att en faster insatt honom som universalarfvinge till sin ansenliga förmögenhet, emedan alla hade trott Eduards far vara död. — Denna faster hade äfven omtalat för honom allt hvad han visste om hans far, samt lemnat till ynglingen några bref, som han gömde och förde med sig. Af dessa, som han så många gånger genomläst, kände han bestämdt igen samma handstil i annonsen, som hade föranledt deras återseende.

”Skulle jag trott detta, när jag i dag, nedtryckt och bedröfvad, skref den lyckliga annonsen!“ sade fadren med en åt himlen rigtad facksam blick.

”Ack ja, de lyckliga raderne“, svarade Eduard, och sjönk ånyo i gubbens armar.

Vår ledsagare åskådade ej detta sköna återseende med liknöjdhet; ty äfven han fällde, vid de andras lycka, glädjetårar, och beslöt, att till denna dagens minne, ehuru för öfrigt en obskur, obildad och illitterär person, våga denna anspråkslösa pennritning under namn af *Återseendet.*

Underrättelse för Sjöfarande.

Som sjöfarande sällan torde hafva tillfälle, att läsa *Sveriges Stats-Tidning,* eller andra, äfven utländska, *Periodiska Skrifter*, hvilka innehålla Sjöfarts-underrättelser, så har Direktionen för Sjömanna-Sällskapet låtit på Skeppsklarerare-kontoren upphänga taflor, hvarå dessa underrättelser anslås genast då de meddelas.

Ledamöterne af Sjömanna-Sällskapet, hvilka önska komplettera sina matriklar, kunna göra det hos Sjömanna-Sällskapets Sekreterare i Sjömanna-Sällskapets lokal. (57)

Soirée.

Med benäget biträde af Herrar Amatörer och Musici, gifver underteknad nästk. Fredag en SOIRÉE i Bloms stora Sal, då följande stycken komma att gifvas:

Första Afdelningen:

1:o Stor Polonaise af Keller, för flöjt, exequeras af underteknad.
2:o Qvintette af Riis.
3:o Aria-variationer af Berbigier, för flöjt, exequeras af underteknad.

Andra Afdelningen:

4:o Divertissement af Böhrn, för flöjt, exequeras af underteknad.
5:o Chör för Karlröster af Kreutzer.
6:o Stor Variation af Keller, för flöjt, exequeras af underteknad.

Biljetter à 1 R:dr B:co i salen, samt 32 sk. b:co å läktaren, äro att tillgå vid ingången till Soiréen, som börjar kl. 6 eftermiddagen.

J. H. Vledder,
Flöjtist,
född blind.
Elev af Conservatorium i Amsterdam. (67)

Tillkännagifvanden.

Att Herr Bokhandlaren N. J. Gumpert i Götheborg öfvertagit den förlagsrätt af C. M. Bellmans samtlige Arbeten, hvilken vi förut gemensamt innehaft, och att han ensamt äger att indrifva de fordringar, hvilka finnas utestående i och för redan utgifne häften, anser jag mig böra härigenom tillkännagifva för Herrar Bokhandlare och Commissionärer. Götheborg den 23 Februari 1841.

Ch:s Backman.

Sedan, enligt ofvanstående tillkännagifvande, underteknad blifvit ensam innehafvare af förlagsrätten till C. M. Bellmans samtlige Arbeten, anser jag mig, till följe af det missnöje, som försports från åtskillige Subskribenter öfver tidsutdrägten vid utgifvandet af de föregående delarne, böra förklara: att, då numera de för detta verks fortsättande obehagliga hinder blifvit undanröjda, jag ofördröjligen ämnar gå i författning om att låta de återstående delarne på en gång utkomma, och anhålles derföre ödmjukligen, för bestämmandet af upplagans storlek, att resp. Commissionärer och Subscribenter å detta Arbete behagade skyndsamt och inom Maj månads utgång, antingen directe till underteknad, eller genom den, som till antekning förevisat förra Subscriptionslistan, godhetsfullt anmäla, huruvida de åstunda fortsättningen — och blifva de, hvilka vid ofvannämnde tid ej bestämt afsagt sig densamma, ansedda såsom bundne vid sin förut ingångna Subscriptions-förbindelse för hela verket.

För att söka godtgöra hvad vid utgifvandet förut kan vara att anmärka, skall ingen kostnad eller möda blifva spard, att, hvad tryck och papper beträffar, gifva fortsättningen all den nitiditet, som kan öfverensstämma med de redan utkomne delarne.

Subskriptionen å hela verket fortfar till slutet af Maj månad detta år. Götheborg den 1 Mars 1841. N. J. GUMPERT.

Bokhandelsannonser.

UPPMANING

till införande af Hvitbetsodling och Hvitbetssocker-fabrikationen i Sverige och Norrige, författad af Herr Doctor J. L. Gumbinner, och på dess bekostnad tryckt och häftad, men hela upplagan af Utgifvaren skänkt, att till förmån för *Wilinska Fattig-Friskolans Slöjde-Class* försäljas, hålles i Bokhandeln köpare tillhanda och finnes i *Götheborg* tillgänglig hos Bokhandlaren *N. J. Gumpert* till det af Utgifvaren bestämda priset af 1 R:dr b:co exemplaret. (63)

Annonser.

Auktioner:

Genom frivillig Auktion, som förrättas på stället Thorsdagen d. 18:de i denna månad kl. 11 f. m., försäljas för vederbörandes räkning $1\frac{1}{8}$ mantal Skårdahl, Mellan- och Norgårdarne, eller Almekärr kalladt, i Kongelfs Socken, att genast tillträdas, sådant det nu i hus och jord befinnes, emot förmonliga betalningsvilkor. Denna egendom har ett utmärkt vackert läge utmed stora landsvägen och Götha elf, är belägen $\frac{1}{4}$ från Kongelf och $1\frac{5}{8}$ mil från Götheborg, I brist af antagligt anbud å ofvannämnde egendom, kommer densamma att bortarrenderas på tid och mot vilkor, som vid Auktionstillfället bestämmas.

Toiter den 2:dre Mars 1841.

A. Nilsson.

(64)

Till salu:

Hyreskontrakter, Orlofssedlar, Städjo- och Afskedsbetyg, Prestbevis, och Förbudssedlar finnas till salu å denna tidnings officin.

NORRLANDS-FÅGEL
till billigt pris hos H. H. WESSLAU. (69)

Förloradt.

Den 8 sistl. Februari förlorades, under gåendet från Kyrkogatan till Alléen, en svart Sidenredicyl med inneliggande en näsduk samt en stålpenna med skaft. Den som densamma upphittadt, torde vara god och återlemna den på denna tidnings officin. (66)

Diverse.

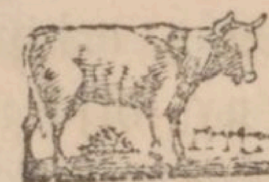

Fem à sex kannor god, söt mjölk kunna hvarje dag erhållas, då anmälan göres hos Mad. Olsson i f. d. Beijgendorffska egendomen vid Köpmangatan. (63)

Grundlig undervisning i handstilars förbättrande, för äldre och yngre personer af begge könen, lemnas af

P. Larsson,
i Fru Setterborgs hus vid Drottninggatan.

Första Böndagen upptages i Carl Johans Kyrka, genom Håfvar och Bäcken, den förste af de 2:ne årliga Collecter, Kongl. Maj:t Allernådigst beviljat denna Församlings Fattigvårds-Inrättning, hvars ringa tillgångar och likväl talrika behöfvande, nogsamt uppmana menniskovännen att bidraga till insamlingen.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 27 utgifves nästa Lördag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 27. Lördagen den 6:te Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

H. M. Bore lefver och regnerar härstädes å nyo med en spira, sådan som den, hvilken Konung Rehabeam, tyrannisk i åminnelse, lärer hafva fört öfver de judiska stammar, som ej affölle ifrån honom. Skorpioner begagnar han sig väl icke utaf; men med fin yrsnö gisslar han i synen hvar och en, som utom hus dristar "opponera sig" mot honom. Om icke lärkan, som i början af denna vecka skall hafva låtit höra sig, ljuger, lärer dock hans regemente blifva af föga varaktighet. Det tyckes också, efter vissa "himmelens tecken", som om ett mildväder med thy åtföljande hjelptroppar, vore i antågande, och då får nog hans polariska Snömajestät både koncedera och abdikera för den "koalitionen."

— Åtskilliga af stadens innevånare hafva, i afsigt att uppmuntra härvarande polisbetjening, och månhända äfven för att uttrycka sin tillfredsställelse öfver dess på den senare tiden ådagalagda nit och verksamhet, sammanskjutit en summa af cirka 500 R:dr b:ko, hvilka blifvit öfverlemnade till H:r Politieborgmästaren Ekström, för att bland bemälte betjening utdelas. Detta sammanskott är verkligen hedrande för de resp. gifvarne, och bör för emottagarne vara en *kraftig uppmuntran, att med drift och omtanka sköta sitt kall* — för något annat böra de, i vår tanka, aldrig taga gåfvan.

— Herr *Olivo* återkommer i dessa dagar från sin resa, och lärer sedan härstädes komma att gifva ett par alldeles nya representationer.

— Landsortstidningarne och utländska posten innehålla ingenting nytt af vigt, hvarföre vi i dag icke ur dem meddela något sammandrag. Stockholmstidningarne deremot innehålla åtskilligt af intresse rörande Riddarhusdebatterne om Ministerkassan. Då frågan en gång hunnit blifvit afgjord, skola vi återkomma till öfversigt af de densamme rörande förhandlingarne.

Nautiskt.

Om Skeppsrörelse, Skeppsbyggeri, Sjömannabildning och Sjömannavård.

Art. I.

Om Skeppsrörelse.

Bland de nationalekonomiska angelägenheter, som fästat icke blott folkens utan äfven regeringarnes uppmärksamhet, intager skeppsrörelsen ett utmärkt rum, och mera nu, än förr, uppbjuda främmande sjöstater sina krafter att täfla med hvarandra om fraktfarten på hafven. I Tyskland har man under en sednare tid i och för detta ändamål bildat flera större associationer, och man är der sinnad, att, synbarligen på de öfriga sjöfartsidkande nationernas bekostnad, tillvägabringa ett gemensamt och efter en stor plan anlagdt rederi. Annonser, i hvilka sjöfartsföreningen i Hamburg uppmanar Tysklands samtlige skeppsägare att med dem, för det gemensamma bästa, göra gemensam sak, hafva det sistförflutna året stått att läsa i åtskilliga tyska tidningar. "Vi hafva" heter det i en af dessa uppmaningar, "en handelsflotta af ungefär 1,150 fartyg. Hansestädernes flagga svajar på alla haf. Genom fortskridandet af vår industri är det således en vigtig angelägenhet för tyska tullföreningen, att, under det kraftiga Preussens beskydd, antaga en gemensam nationalflagga och att försäkra den tyska handeln om sådane fördelar, hvilka uti främmande hamnar åtnjutas af de mest gynnade nationer. Men om vi vilja gifva lif åt denna stora angelägenhet, så måste all fördom och liknöjdhet åsidosättas, och endast det stora syftemålet tagas i betraktande. Alla förluster härleda sig från splittringar af folkintressena; alla fördelar från deras kraftiga förenande. Öfverallt på jordklotet måste vi utnämna konsuler, dock ingalunda sådana, hvilka blott tänka på sitt eget intresse, utan sådane, genom förstånd, bildning och kunskaper utmärkte, män, hvilka kunna göra vår flagga respekterad, afsluta fördelaktiga handelstraktater och åt handelsrörelsen med moderlandet gifva den förmånligaste rigtning. Använda vi förnuftigt våra krafter, så betäcka, inom några tiotal af år, flera tusende tyska fartyg hafven. Alla behof för skeppsfarten hafva vi i öfverflöd; ingenstädes bygger man skepp bättre och för mindre pris än hos oss", o. s. v.

Minst synes man i Sverige vara betänkt på denna täflan, då man ännu icke förskaffat sig så många skepp, som man i och för idkandet af vår egen handel behöfver. Nog låter detta bra underligt, i synnerhet som ingen annan, icke ens sjelfva Tyskland, kan bygga och utreda skepp för mindre kostnad och gifva lägre hyra åt sitt sjöfolk, än hvad vi i Sverige kunna göra; men som intet sker utan orsak, så synes hufvudorsaken till nämnde förhållande icke vara annan än den, att vår skeppsrörelse betungas med så höga afgifter utöfver dem, som alla fartyg få lika vidkännas, att våra skepp icke från moderlandet kunna segla för samma låga frakter, som främmande. Denna vår åsigt stödjer sig äfven derpå, att svenska rederier finna sin fördel vid att bygga och utreda skepp för fraktsegling ifrån

såväl norra som södra Amerika, oaktadt deras byggnad är vida kostsammare, än fartyg, som ifrån Sverige segla på europeiska hamnar, och att fraktbehållningen der, som här, i proportion af resornas längd, kan anses vara lika hög, hvilket dessa rederier icke gjorde, om ej skeppsumgälderne derstädes vore lägre än här. Det tillhör således Regeringen att befria våra rederier från sådane, deras skeppsfart från Sverige betungande, afgifter och sätta dem i tillfälle att täfla med utländningen om fraktfarten härifrån; dock är ingalunda meningen, att han genom prohibitioner skall utestängas ifrån att med oss i denna näring konkurrera. Det är äfven nödigt att begge statsmakterna verka för all nautisk kultur, uppmuntra skeppsrörelsen, och, genom det enklaste officiella behandlingssätt, samt alla sådane friheter, som icke skada det allmänna näringslifvet, befrämja den svenska skeppsbyggnadens och sjöfartens framgång, så att den förra må blifva begärlig äfven för utländsk räkning och den sednare vinstgifvande må kunna tillgodonjuta alla de förmåner, som Regeringen medelst handelstraktater betingat vår flagga i nästan alla civiliserade sjöstaters hamnar.

Nyss hafva vi omförmält, att våra svenska rederier funnit det vara fördelaktigt att bygga skepp för frakthandel från Amerika, och det är derföre nödvändigt, att vi på allt sätt söka bibehålla vårt derstädes förvärfvade förtroende; ty det är klart som dagen att utländningen icke med likgiltighet åser detsamma. Vi hafva äfven omnämnt huruledes man utrikes, såsom det i sjömannaspråket heter, "söker taga loven af hvarandra", och vi kunna icke dölja vår fruktan för, att om vi ej i detta hänseende söka ligga lika nära vinden, som utlänningen, så sacka vi snart bakut och få sedan åtnöja oss med att i främmande hamnar tjena såsom ett slags reserv, när inga andra fartyg äro att tillgå. Vår fulla öfvertygelse är, att så länge man i Sverige fortfar att reda endast på enskild hand, eller icke bildar större rederibolag och söker att i både skeppsbyggeri och andra nautiska hänseenden vinna den högsta möjliga fullkomlighet, så länge uteblifva hos oss i stort de fördelar, som andra sjöfartsidkande nationer genom en ädel täflan sinsemellan förvärfva sig.

Tvertemot hvad man i andra länder gör för att uppmuntra och befrämja en utvidgad skeppsrörelse, fortfar svenska sjöfartens angelägenheter att med likgiltighet betraktas, och såväl Regeringen som Ständerne synas derpå föga gifva akt. — Det är en känd sak, att vår äldre europeiska frakthandel, i synnerhet på Medelhafvet och Orienten, till större delen kan sägas hafva blifvit utträngd af andra nationer. Det är ej heller obekant, att när vi derefter sökte dela frakthandeln från Nord- och Syd-Amerika, blefvo svenska skepp, ännu för få år tillbaka, befraktade endast då, när inga andra fartyg voro att tillgå. Isynnerhet i Brasilien ville man vid andra tillfällen icke godkänna våra fartyg. Man bedömde dem väl hufvudsakligen efter ytan, som icke var den behagligaste med sin kopparriga bordläggning och sina grofva nät; men man nagelfor äfven deras öfriga beskaffenhet, ålder, förbultning, om den var af koppar eller jern, huru fartygen voro drifne, förhydde, kopprade, i hvad skick inventarierne och förrådsgodset befunno sig etc. Man gick ännu längre: man gjorde sig noga underrättad om, huruvida de fraktsökande fartygen voro försedda med nautiska instrumenter, och när i alla dessa hänseenden de svenska fartygen voro underlägsne de andra främmande, hvad under då om dessa prefererades och våra fingo ligga stilla?* Att våra fartyg i en senare tid vunnit mera förtroende, är ostridigt; men detta förtroende härledes sig mindre från ett förbättradt utseende, än ifrån det, att de svenska fartyg, som nu, befraktade för utländsk räkning, segla från Amerika, äro bättre kopparbultade och kopparbottnade. För oss hafva dock sakkunnige män yttrat den förmodan, att den brist på utländska (isynnerhet engelska och amerikanska) fartyg, hvilken uppkommit genom de under åren 1836, 37 och 38 timade utomordentliga sjöskador, mer än allt annat bidragit att gifva svenska fartyg det förtroende, de nu i några länder åtnjuta, och att enligt deras enskildta tanka detta förtroende bestämdt, utan kraftiga och ändamålsenliga åtgärder från vår sida, kommer att minskas i samma mon som andra eller de nämnde nationerna hinna öka sina handelsflottor. Men vare härmed huru som helst, så "låtom oss akta på tiden, på det att den ej må för oss gå förlorad!" Låtom oss icke gifva utländningen för långt försprång på den nautiska industriens och civilisationens väg; ty fara är, att vi då aldrig hinna honom. Måtte derföre våra Ständer, vår Regering, våra kommunala, sällskapliga och individuella bemödanden förena sig om en rastlös verksamhet — förena sig i dag, och icke tills i morgon uppskjuta hvad som i detta fall bör göras för svenska näringarnes intresse! Det skall då icke dröja länge innan äfven svenska sjöfartsindustrien, i jembredd med den utländska, går fram till samma lyckliga mål och möjligen ännu längre, alldenstund vi, enligt hvad redan blifvit antydt, i täflingsväg hafva företräden och ressurser, som ingen annan nation är mäktig att uppvisa.

* *Tidskrift i Sjöväsendet, för År 1837, 3 häftet pag. 140.*

Insändt.

CARLSDAGEN.

(En händelse ur det dagliga lifvet.)

Nyligen hade tidningarne mycket att berätta om firandet af den 28:de Januari, H. M. Konungens höga namnsdag: huruledes man i de större städerne tillställde baler i smakfullt dekorerade, af hundradetals ljus upplysta salar, der börden, anseendet och rikedomen täflade om att visa sig i den fördelaktigaste dager — festen till prydnad, och gästerna, eller ock, måhända, den egna lilla fåfängan till fröjd och gamman. Långt ifrån att klandra detta lofvärda bruk, vilja vi blott för motsatsen skull berätta, huru några af hyddornas torftiga innevånare, som äfven lyda under samma Konungs milda spira, fingo fira den 28:de Januari.

Såsom inledning torde vi få bedja läsaren att föreställa sig en hyddans son i den mest tryckande belägenhet, omgifven af hustru och många barn, blottställda för hungerns och köldens gemensamma verkan, saknande kläder och föda. Höljda af trasor tillbringa barnen största delen af dagen på en usel bädd af halm, och när fadren hunnit att hopsamla litet enris och ljung, kunna de några ögonblick vid detta flyktiga bränsle få upptina de frusna lemmarne vid kojans härd, för att sedan intaga — den lemnade stråbädden. Brödet hos sådane fattige är en sällsynthet, och lycklige anse de sig, om de äga något potatis qvar, för stillandet af sin gnagande hunger. På salt till denna knappa spis lida de ingen brist, så länge de ännu kunna — gråta, och mer än en gång hafva bittra tårar fått ersätta denna annars oumbärliga krydda. Sådant är i allmän-

het förhållandet bland de så kallade backstugusittarne, hvilka utgöra hundratals hushåll i alla delar af landet. Ibland dessa är det ock som följande händelse tilldragit sig:

På Inland satt i en backstuga, i Januari detta år, ett fattigt hushåll i samma rådlösa belägenhet, som vi ofvan beskrifvit. Modren grät och barnen jemrade sig, ty potatis-förrådet, som länge utgjort deras enda föda, var nära slut, och detta midt i vintrens kallaste månad, och hvarken mannen eller hustrun visste hvarifrån de numera skulle få en enda kappe af detta rotslag, då de icke egde någon kredit, och arbete ej kunde erhållas. Det enda, denna utfattiga familj egde, var den lilla stuga, i hvilken de bodde, och som mannen sjelf uppbyggdt och omsett, så att de hjelpligen voro skyddade derinne emot den ovanligt stränga kölden.

Om du, som läser detta, vore fordringsegare hos dessa redan utblottade menniskor, skulle du ega hjerta att i mät taga stugan, de armes sista tillflykt, och, för att erhålla din fordran, midt i den hårda vintren beröfva de hungrande och nakne tak öfver hufvudet? "Nej!" hör jag dig med afsky och harm svara, "så barbariskt grym måtte väl ingen menniska finnas; det vore ju ett sataniskt nöje att vilja se de olycklige förgås."

Lugna dig, käre läsare, till dess du inhemtat följande. En dag frågade ett af barnen: "Mor, hvarför står det så underliga bokstäfver för denna da'n i almanackan?" och pekade härvid på den 28:de Januari. "Derför", svarade modren, "att denna dagen heter *Carl*, och är vår nådige Konungs namnsdag, Gud bevare honom!" — "Denna da'n är ju i nästa vecka, till Thorsda'n?" återtog gossen, och hans fråga blef med ja af modren besvarad.

De afbrötos i detsamma af en inkommande person, som var Kronorättare i socknen, hvilken tillsade mannen, att hans stuga skulle säljas den 28:de Januari i Kongelf på executiv auktion, för en rest å betalningen för erhållen undsättnings-spannemål efter 1831 års missväxt.

Vi lemna åt läsaren att sjelf föreställa sig den sorg, som denna nedslående underrättelse åstadkom, och öfverhoppa de dagar, som föregå till dess den nämnde dagen stundade

Med förtviflan i hjertat lemnade mannen sin stuga, och begaf sig på vägen till auktionsstället, ännu hysande en skymt af hopp, att någon menniskovän skulle låna honom det obetydliga beloppet; men äfven denna förhoppning blef gäckad: för några få R:dr bortslogs hans lilla hydda, och han stod nu, i ordets vidsträcktaste och egentliga bemärkelse, med hustru och barn, "på bar backe", midt i vintern, utan att hafva något att luta sitt hufvud inunder.

Nära hundrade kor, måhända lika så många fattiga hushålls enda bergning, och 30, säger *Trettio*, stugor skulle säljas den 28:de Januari, och deras fordne innevånares öde lemnas till afgörande af de nya egarnes nåd och onåd. Följande dagen infann sig äfven en man, som köpt den stuga, hvars torftiga innandöme vi nyss beskrifvit, för att taga den i besittning: men, menskligare än *de*, som anbefallt detta firande af d. 28:de Januari, studsade han vid det elände, han såg, och rörd deraf lofvade han stugans innevånare att få bo qvar tills vidare. "Ty", tänkte han vid sig sjelf, *"Dom utan barmhertighet skall dem öfvergå, som här ej barmhertighet gjort hafva!*

P. G.

Hvarjehanda.

Trenne Frågor och Trenne Svar. *

Vitterhets- och Vetenskaps-samhället i Götheborg har för innevarande år uppgifvit de trenne nedanstående täflingsfrågorne, och utsatt belöningspris för hvarje derå inkommande tillfredsställande svar. Utan att smickra oss med att kunna infria priset, bör dock försöket att kunna knäcka de tre nötterna ej illa upptagas.

1:o *Frågas:* Då vid fabriker ofta barn användas, och ett större antal menniskor sammanföres på ett ställe, hvilka anstalter äro att anse som de lämpligaste, så väl för deras undervisning i de för menniskan öfligaste *kunskaps-ämnen*, som för vårdandet af deras *sedlighet och helsa?* Priset 12 dukater.

Svar: Den första anstalten, som för thy erfordras, är en duktig och duglig skolmästare, med catechesen i den ena handen och med ett mjukt björkris i den andra; ty catechesen säger: "hvad lagen lärer", och riset säger: "jag är icke kommen att upphäfva, utan att fullkomna lagen", eller med andra ord, den förre säger: "jag är vishetens lillcateches", och den sednare: "jag är dess långcateches." De öfriga anstalterna äro lika enkla: rent linne hvar vecka, en full mage hvar dag, och, såsom toilett-spegel, en ansenlig tvättbalja. För att öka det moraliska inflytandet, bör dessutom en och hvar af Herrar Fabriksägare låta barnen kalla sig för Pappa & Comp. och göra skäl för namnet.

2:o *Frågas:* "Kan den orimmade romanen betraktas som en poetisk produktion; och kan den det *obetingadt*, eller *endast under vissa vilkor?*" Priset 12 dukater.

Svar: En "orimmad roman" och en rimmad roman förhålla sig till hvarandra precis som en filbunke till en bunke nysilad mjölk. Ursprungligen är det roman som roman, eller mjölk som mjölk; men i den rimmade romanen har fetämämnet mer eller mindre skiljt sig från sjelfva massan, och ofvanpå densamma bildat af rimmen en sammanhängande yta af grädde: då återigen i den orimmade romanen vanligtvis hvarje del af hela massan är genomträngd af det ursprungliga fetämnet. Den individuella smaken må afgöra hvilkendera kan vara värd att stå högre i tycke, den orimmade eller rimmade romanen. Men visst är, att de blott utgöra olika stadier af oftast samma produktions-förmåga, förutsatt neml., att de äro rimliga båda två. Det är också säkert, att man ibland vill hafva filbunke och ibland söt mjölk, och den föränderliga förkärleken i detta fall är alltid beroende af temperaturen inom oss sjelfve. Då likväl de vise fäderne i sitt spörjsmål gifvit svaranden rättighet att under vissa "betingade vilkor" yttra sin tanke, så icke blott erinra vi oss en äldre Litteratörs originella yttrande till en yngre Poet: "att med ost till är er poesi alldeles förträfflig", utan vi tro oss äfven derpå bäst bygga ett slutligt svar, alltså: 12 fullvigtiga dukater, och hvem svär icke på, att den orimmade romanen är lika poetisk, som den rimmade.

3:o *Frågas:* "Hvilka nya utsigter till nödig arbets-förtjenst kunna öppnas för sådana personer, helst af qvinnokönet, hvilka kommit i mistning deraf, derigenom, att machiners användande synes vilja göra sig allt mer gällande, helst der det lättas genom en rik tillgång på vattenfall." Priset 12 dukater.

Svar: I så fall, att "machiner", der det finnes rik tillgång på "vattenfall", skulle komma att minska "qvinnokönets

* *Ur Östgötha Correspondenten.*

arbets-förtjenst", eller i allmänhet förtjenst, så äger könet visserligen ej annan "utsigt", än den, att taga seden efter den tid, som det lefver uti; och vi mena dermed, att qvinnan sjelf måste upphöra att agera såsom machin, utan tvertom ställa sig öfver machinen, dominerande densamma, såsom det egnar ett gudomligt beläte: alltså — hon måste sjelf anlägga fabriks-rörelse, hon måste bli industriös i vidsträcktare betydelse, än hitintills, och, blott hon pröfvar på, skall man få se, att "det går an." Hvarföre skulle mannen ensamt få vara industririddare? Har qvinnan icke äfven sin lilla förmåga? Hon har det onekligt. Skulle en och annan också till en början komma att slå "vantarne" eller, för att yttra oss delicatare, de Franska danshandskarne i bordet — hvad mera? — hon skulle säkert snart åter repa mod, ingå bolag och beherrska machinerna. Qvinnokönet har således ingenting att befara af dem, utan tvertom, blott man ser saken riktigt, allt att hoppas.

Dödsfall.

Tillkännagifves, att framlidne Tulluppsyningsmannen And. Gustafssons efterlemnade Enka, Britta Maria Gustafsson, född Moberg, efter en långvarig sjukdom, stilla afled härstädes den 2 Mars 1841, i en ålder af nära 45 år; sörjd och saknad af 4 minderårige och värnlösa barn. (75)

Sällskapssammanträde.

Som Sjömanna-Sällskapets Stiftelsedag, d. 7:de Mars, inträffar på Söndag, så uppskjutes sammankomsten till Fredagen d. 12 i samma månad, då Sällskapets Herrar Ledamöter behagade sammanträda på Rådhuset i Handels-Societetens rum, kl. 4 eftermiddagen. (75)

Borgenärers Sammanträde:

Samtelige fordringsägare i afl. Jagt-Lieutenanten C. E. Rydells urarfva bo, på Gathan i Onsala S:n, kallas att sammanträda på Gästgifvaregården i Kongsbacka, Lördagen den 20 Mars detta år, kl. 10 f. m för att öfverlägga och besluta om de angelägenheter, som röra nämnde bo, samt bestämmande af Sysslomans arfvode m. m., och erinras att de uteblifvande få åtnöjas med de närvarandes beslut. Onsala d. 3 Mars 1841. *C. F. Widerberg,* Syssloman. (73)

Tillkännagifvanden.

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad detta år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För en vigt på	3,000	skålpund.	R:gs	R:dr	220.
" " " "	2,500	" . . .	"	"	200.
" " " "	2,000	" . . .	"	"	180.
" " " "	1,500	" . . .	"	"	160.
" " " "	1,100	" . . .	"	"	140.
" " " "	800	" . . .	"	"	120.
" " " "	500	" . . .	"	"	100.
" " " "	300	" . . .	"	"	80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Bokhandelsannonser.

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

Porträtt-Galleri från 1840 års Riksdag. 2:dra h. R:dr 2 B:co. Subscriptionen fortfar.

Andlig Sångbok ur äldre och nyare Svenska Skalder, 3—4 h. per h. à 8 sk. Subskriptionen fortfar.

Några korta Underrättelser om Amerika, till upplysning och nytta för dem, som ämna dit utflytta; samt Emigrant-Föreningens Stadgar och Förslager för en tillämnad utflyttning år 1841. Med en karta; utgifne af Föreningens Secreterare. 24 sk.

Norings Handbok i Åkerbruket för Svenska Bonden, 12 sk.

Handbok i Boskapsskötseln. Om hästens, hornboskapens, fårets och svinets uppfödning och skötsel, samt de fleste hos dem förekommande sjukdomars kännedom, orsaker, förebyggande eller behandling. Till Svenska Landtmannens tjenst utgifven af L. Tidén. 28 sk.

Mamsell Arfvidssons sätt att begagna Kortleken, till utrönande af en persons karakter, framtida öden o. s. v. Till vederbörandes förlustelse till trycket befordrad af L—n. 2:dra uppl. 12 sk. (71)

Annonser.

Auktioner:

Genom frivillig Auktion, som förrättas på stället Thorsdagen d. 18:de i denna månad kl. 11 f. m., försäljas för vederbörandes räkning $1\frac{1}{8}$ mantal Skårdahl, Mellan- och Norgårdarne, eller Almekärr kalladt, i Kongelfs Socken, att genast tillträdas, sådant det nu i hus och jord befinnes, emot förmonliga betalningsvilkor. Denna egendom har ett utmärkt vackert läge utmed stora landsvägen och Götha elf, är belägen $\frac{1}{4}$ från Kongelf och $1\frac{5}{8}$ mil från Götheborg, I brist af antagligt anbud å ofvannämnde egendom, kommer densamma att bortarrenderas på tid och mot vilkor, som vid Auktionstillfället bestämmas.

Tofter den 2:dre Mars 1841.

A. Nilsson. (64)

Till salu:

Slädnät, enkla och dubbla, till salu, äfven till hyrning, hos Sejlaren Hollwell vid Wallgatan. (79)

BERG-OSTRON å Hôtel Prins Carl. (78)

Hvit ISLANDS-ULL, af bästa sort, goda KOKÄRTER m. fl. varor, säljas till billigt pris af C. F. Carlbom. (74)

Diverse.

Skillings-Lotteriet.

Försäljningen till 1517:de Dragningen och 25:te Utdelningen upphör å Kommissions-Kammaren d. 10 Mars. (72)

— Instundande Söndag, som är första Böndagen, upptages Collect till Collegerna vid härv. H. Lärdomsskola, hvilken hos dem, som intresserar sig för det uppvexande slägtets bildning, till välvillig åtanka anmäles. (70)

— Första Böndagen upptages i Carl Johans Kyrka, genom Håfvar och Bäcken, den förste af de 2:ne årliga Collecter, Kongl. Maj:t Allernådigst beviljat denna Församlings Fattigvårds-Inrättning, hvars ringa tillgångar och likväl talrika behöfvande, nogsamt uppmana menniskovännen att bidraga till insamlingen.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Hummel; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petersson.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Rahmn.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbeck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 28 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 28. Måndagen den 8:nde Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Hvad vi i förra numret förutsade, har inträffat: Vintern har, oaktadt allt motstånd, blifvit å nyo förjagad, och i förtreten tagit allt vårt slädföre med sig. Elfven köres ännu med större foror; men 8 à 12 dagar härefter tro vi icke att detta mera låter sig göra, emedan isen, genom det sista, ännu ihållande tövädret, blifvit mycket porös. Försigtighet vid utfärder på elfven blir således hädanefter ytterst nödvändig, så mycket mer, som man redan märker, att vattnet i de å isen upphuggna vakarne börjar att fräta omkring sig.

— Utländska posten ankom först i natt, kl. omkring 2, och medförde inga nyheter af någon politisk vigt.

— De i dag hit ankomne inrikes tidningarne hafva rätt ingenting nytt att förkunna, hvadan vi anse oss kunna uppskjuta utdraget ur desamma till Onsdagstidningen. Dagligt Allehandas reflexioner öfver Statsministern Hr Stjernelds beteende i Kabinettskassefrågan meddela vi här nedan under rubriken Stockholm.

— Herr D:r *J. L. Gumbinner* har till den härv. Willinska Fattig-fri-skolan anslagit inkomsten af en af honom utgifven broschyr, kallad *"Uppmaning till införande af Hvitbeteodling och Hvitbetesockerfabrikationen i Sverige och Norrige."* Gåfvan hedrar gifvaren, och vi hoppas äfven att han, medelst en liflig afsättning af det förtjenstfulla arbetet, får se det med dess utgifvande åsyftade vackra ändamålet vunnet.

STOCKHOLM.

Den s. k. "förklaring", utrikes Statsministern, Friherre *Stjerneld,* afgifvit öfver de stridigheter, som förefinnas mellan Friherrns betyg den 3 Mars 1840, "att något lån *för Kabinettskassans räkning* icke blifvit upptaget" — och det förhållande, som sedermera visat sig i verkligheten ega rum, att nemligen Kabinettskassan häftar för en *skuld* af 775,000 Rdr bko, har troligen redan hos allmänheten väckt en så stor förvåning, att den icke kan stegras genom en närmare analys. Det må således vara nog att fästa uppmärksamheten vid den sats i finansläran, att om något handelshus eller någon fond, mot eller utan förskrifning, eller, som Hr *Ihre* kallar det, på "god tro", *levisligen* erhåller försträckning i penningar eller penningars värde, (och *leviset* derför måtte väl ligga i handelshusets *egna* böcker, som påfört skulden), så har detta handelshus eller denna fond dock icke *gjort lån,* eller *belastat sig med gäld:* om ett handelshus, eller en fond skulle efter *sina egna böcker,* vara *på löpande räkning* skyldig en eller ett par millioner till andra handelshus eller andra fonder, så ha de förra likväl icke *gjort skuld,* utan ha endast en "brist", ett "deficit", som naturligtvis icke kan föranleda till ansvar för kassans oskicklige eller oredlige förvaltare!! Vi fråga, om något öfverseende, något mildt bedömmande är möjligt för den, som på *detta* sätt förklarar och ursakar sig? Och samme man skryter dock af sin "öppenhet" — säger sig hafva sagt *allt* — beklagar sig öfver ett bittert klander!! &c. Det är i sanning bedröfligt.

Nu förbjuder emellertid 76 § R. F. Regeringen icke blott, att, utan R. St. samtycke, *göra lån,* utan ock att *belasta riket med gäld.* Således när gäld finnes, utan R. St. samtycke, gjord, till betäckande af statsutgifter, vare sig att denna gäld grundar sig på revers eller *räkenskap,* och Reg. derföre äskar betalning af *statsmedel,* så erkänner Reg. i och med det samma, att 76 § R. F. *är* öfverträdd, ett förhållande, som icke i ringaste mån förändras deraf, att försträckningen är lemnad på "god tro." Om således Hr *Stjerneld* ingenting *velat* dölja, utan, som han säger, uppenbara *allt,* så hade det, efter vår tanka, ålegat honom att svara Konst.-Utsk., att Kabinettskassan väl icke i eget namn utgifvit förskrifning å något lån, men att den dock häftade för en betydlig brist eller skuld, till hvars betäckande lån blifvit af Barthelemyfonden upptaget &c. Detta hade varit rent spel; och ville man icke säga *detta,* så hade det varit både klokast och rättast att säga ingenting, d. v. s. att endast svara på frågan om ett Stats-råds-protokoll öfver lånet fanns eller icke. Eller hvad för mening skulle väl en vidsträcktare förklaring hafva? om ej den enda, att i mörker inveckla frågan, att undvika all rörelse och allt "bruit" inom Konst. Utsk. och *publiciteten,* intilldess Stats-Utskottet helt beskedligt tillstyrkt och R. St. beviljat *bibehållandet af det gamla anslaget* för Minister-staten, då bristen, utan allsköns offentlighet eller ansvar, kunnat småningom betäckas. Månne man icke, med all aktning för Hr Frih. Stjernelds *enskilda* karakter, ovilkorligen *tvingas* att anse *detta* hafva varit uträkningen? Att den misslyckades, lärer desto mindre kunna anses såsom Frih. *Stjernelds* fel, som han, förmodligen just för att sjelf bringa *denna* angelägenhet till lyckligt slut — emot hvad som sades vara öfverenskommet — *ensam* af den gamla Rådgifvarpersonalen stannade qvar i Konseljen, samt för belägenheten i Stats-Utsk. och hos en viss fraktion af Stån-

derna tog Herr Grefve Arvid *Posse* till Förste Minister och kollega, hvilken sednare åter ställde sig i kommunikation med Oppositionens män af flera kulörer och för en annan fraktion till och med genast cederade sina liberala åsigter i Handels- och Näringsfrågorna. Månne icke afsigten kunde hafva varit, att med detta biträde i all tysthet vinna målet, utan att Ständerna eller deras Utskott skulle få det ringaste besked om *verkliga* ställningen? Vi bekänna att för oss kombinerar sig detta *numera* lika klart och naturligt, som att Hrr *Stjerneld* och *Posse* aftradde från sina Embeten genast, då de af de två första *obetydliga* voteringarne i Förstärkta Stats-Utsk. kunde draga den bestämda slutföljd, att majoriteten var obeveklig — samt att följaktligen en katastrof blef oundviklig i den fatala Kabinetts-kasse-affären. Detta förklarar mycket annat, som, vi medgifve det, förut varit dunkelt, för den som icke älskar att misstänka, som helst tror på *öppenhet* och som gerna vill se rena motiver för hvarje handling, äfven den som kan finnas innebära ett misstag eller en förvillelse.

Hvad beträffar Hr *Ihres* förklaring, så är den visserligen mera tillfyllestgörande, då Hr *Ihre*, genom sitt erbjudande att för Stats-Utskottets-Ledamöter visa Hufvudräkenskaperna, åtminstone icke för Utskottet stängde vägen att erhålla upplysning om rätta förhållandet — och hvad Hr *Ihre* behöfde *bevisa* var egentligen endast, att räkenskapsutdragen voro rätteligen extraherade utur hufvudböckerna; men detta förvärrar åter Frih. *Stjernelds* sak, då han, oaktadt Kabinettskassans räkenskaper *bokförde* lånen och försträckningarne, såsom gjorda *för kassans räkning*, likväl kunde gifva ett intyg, som ingen rimligen kan på annat sätt tyda, än att åtminstone Kabinettskassans *räkning* icke *utvisade* något upptaget lån, ty *lån*, som äro uppförda i Kassans debet, kunna väl ej (hur långt advokatyren drifves) ens *sägas* icke vara upptagne *för kassans räkning*.

Hvad sjelfva *saken* angår, så har den, genom Hrr *Stjernelds* och *Ihres* förklaringar, fått åtminstone *den* klarare utredning, att det nu är af Kronans Ministrar *medgifvet och erkändt*, att den ifrågav. skulden, såsom ej tillkommen i laga ordning eller under konstitutionella former, ej eller är *juridiskt* betalningsgild, d. v. s. att de in- eller utrikes långifvarne icke hafva något lagligt *anspråk* på betalning deraf af *Statens* medel — (hvarföre Reg:s proposition i ämnet och den fordrande tonen deri i och med detsamma kunna lemnas utan *allt* afseende) — R. St:s betalningsskyldighet säges också *nu* skola grunda sig endast på politiska och moraliska skäl. Det är ändå ett godt stycke hunnit för att få ljus i saken. Denna sida fordrar dock en särskild betraktelse.

— Uppå förslag af Chefen för Sjöförsvars-departementet, har Kongl. Maj:t fastställt en ny reglering af Kgl. Flottans personal och dess lönevilkor, hvarvid (såsom det heter) afseende synnerligast blifvit fästadt på de lägre gradernas behof af tillökning i deras ringa aflönings-belopp, i den mån Rikets Ständers för personalen bestämda anslag sådant medgifvit. På grund häraf, har Kongl. Maj:t fastställt Flottans Officers-personal och dess löner på följande sätt, nemligen: 2 Vice Amiraler à 4,500 R:dr B:ko hvardera; 3 Contre Amiraler à 3000; 12 Kommendör-Kapitener à 2000; 12 d:o à 1,600; 16 Kapitener à 1,200; 20 Kapiten-Löjtnanter à 800; 30 d:o à 600; 50 Premier-Löjtnanter à 400; 50 Sekund-Löjtnanter, à 250; och 26 d:o à 200 R:dr. Likaledes hafva Under-officers-korpserne blifvit reglerade på följande sätt, nemligen: 7 Kongl. Flagg-styrmän, à 300 R:dr; 22 Öfverstyrmän, à 240; 34 Understyrmän à 160; 8 Kongl. Flagg-konstaplar à 300; 48 Öfver-konstaplar à 200; 72 Under-konstaplar à 160; 7 Kongl. Flagg-skeppare, à 300; 23 Öfver-skeppare, à 200; och 57 Under-skeppare à 160 R:dr. I sammanhang härmed har Kongl. Maj:t stadgat, att Kapiten-Löjtnanterne skola hafva lika rang med Kapitener vid f. d. Örlogsflottan; Premier-Löjtnanter lika med Löjtnanter, och Sekund-Löjtnanter lika med Under-Löjtnanter vid nämnde f. d. Flotta; att Kongl. Flagg-under-officerarne skola njuta den för deras grad från äldre tider bestämda rang; att de af nuvarande Premier-Löjtnanter, som för närvarande icke komma i åtnjutande af Kapiten-Löjtnants lön, skola icke destomindre benämnas Kapiten-Löjtnanter och njuta samma grads rang och inqvarteringspenningar, hvilket förhållande äfven kommer att iakttagas med de Sekund-Löjtnanter af 1:sta klassen, som nu innehafva Löjtnants rang och hvilka således benämnas Premier-Löjtnanter; samt att vid Konstruktions-korpsen de nuvarande Premier-Löjtnanterne komma att benämnas Kapiten-Löjtnanter, och de nuvarande Sekund-Löjtnanterne af 1:sta klassen Premier-Löjtnanter, med den värdighet, som för motsvarande grader i Flottan är bestämd. — Vi återkomma framdeles till denna reglering.

BLICK

på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

V.

Adeln kallade sig *Stöder och medledamot till Sveriges Krona och Rike*, medan de ofrälse Stånden hette *Menige Riksens Underdåner*. Till Adelns upphöjelse bidrog ytterligare grefve- och friherrevärdigheternas införande. "Medledamöterna" hade derigenom kommit ännu ett steg högre upp på throntrappan och närmare kronan. Men då Konung Erik, ehuru slutligen hemfallen åt vansinnets mörka demoner, i början visade sig angelägen att tillse, det de personliga företrädena motsvarades af personliga förtjenster, blef adelns sinnesstämning ytterst fiendtlig emot honom. Han höll vapensyner, hvarvid han reducerade odugliga och försumliga frälsemän till skattebönder, men erkände mången rik och hurtig bondeson för adelsman. Han fordrade dessutom, att adeln icke blott skulle med sina privilegier fräta landets must och ligga hemma, utan rycka i fält *äfven utom riket* då det var af nöden. Det adliga anjala-lynnet förnekade sig icke vid denna Konungens fordran. Lumpet hade de förnäma officerarne anfört krigsmakten till lands, och deras oduglighet kunde icke hoppas vinna några fördelar öfver de välanförda Danskarna; derföre uttalar sig missnöje och håglöshet i de bref, som man har qvar efter en och annan af dem. Det var endast till sjös, som Sverige skördade ära, och der anfördes flottan af Bagge och Clas Christerson Horn, den förre af ingen lysande börd, ehuru adlig, den senare genom lika ädla tänkesätt som stora bedrifter värdig sitt höga kall, och den enda, som tycktes sätta rikets tjenst framför missnöjda stämplingar. Efter Horns död, då flottan råkade i andra adelsmäns händer, förföll hon. Högt beskylldes Konung Erik, *att vara en rätt adelsfiende, den der af hat, afund och illvilja till personer af högt stånd, betungat den med olidelig rusttjenst, herre-*

* *Fortsättning fr. N:o 20.*

möten, resor och legationer, i afsigt att få dem till bönder och trälar, och dermed att utrota all gammal adel, för att få en ny efter sitt sinne. Man finner i denna klagan det aristokratiskt råa uttrycket af hat till all högre verksamhet, äfvensom brist på sinne för den bildning, som kunde vinnas genom legationer, resor, herremöten och rusttjenst. Råa och vilda seder utmärkte adelsmännen, äfven de förnämaste, såsom Lejonhufvuden, Sturar, Stenbockar m. fl., hvilka voro befryndade med sjelfva kungahuset. Konung Erik, ehuru öfverlägsen i kunskaper och lärdom, var det dock icke i statskonst och beräkning. Han insåg de faror, som hotade honom af de adliges hat, och i sin förbittring tillgrep han det mest otjenliga medlet, nemligen våld. Med sitt blod måste många betala stämplingar, hvilka endast kunde bevisas hafva bestått i ord och förslager utan någon bestämd plan och verkställighet. Den förvillade Konungen, som med ånger och fasa såg sig hafva rusat längre fram på straffets bana, än rättvisan och klokheten medföljt, ville tillrättaställa sina misstag, men man kan säga med Gustaf Adolf, att hans ånger var mera skadlig än hans fel. Åtminstone gaf hans erkännande af sina fel adeln vapen i händerna, och då de förnäma hade en så låg och ränkfull man, som Johan III att ställa i spetsen för sig, utbrast ett öppet uppror, som kostade Erik hans krona och lemnade hans person till ett rof för hatets och hämndens ilska, som isynnerhet utöfvades af Olof Stenbock med verklig djurisk råhet.

I början af Johans regering uppkom för adeln ett gyllene tidehvarf. Förläningar vankades, privilegier bekräftades, oaktadt Konungen redan 1570 klagade att *Frälset utan lag och rätt slog krono- och skattehemman under sig m. m.* Men förnämligast vann adeln derigenom, att några bland de förnämsta begynte förvärfva sig bildning och skicklighet. Ehuru de, genom onekligen bevisade anslag emot konungamakten och förnämligast folket, voro förfallna till näpst, begick Johan och efter honom Carl IX ett stort misstag, då de genom sina förföljelser förskaffade adelns sak martyrer. Just derigenom att de mest utmärkta slutligen fälldes af Carls bödelsyxa, vann adeln mer, än om den fått en tillfällig makt i sina händer, hvilken otvifvelaktigt folket, som hvarken tålde något offentligt herre- eller preste-regemente, i sinom tid skulle krossat. Adeln vann nemligen aktning och medlidande; den vann anspråk, som tycktes rättvisa, på stora ersättningar? Den kunde klaga att Carl just sökte utrota sjelfva blomman icke blott af adelsståndet, utan af landets mest bildade män, och att han förnämligast tycktes draga till sig de vildare och råare adelsmännen, såsom Mauritz Lejonhufvud m. fl., och att han företrädesvis tycktes älska bönders umgänge, samt hysa snarare en personlig böjelse för deras mera ohyfsade seder, än en politisk omsorg om deras lagliga rättigheter och fortskridande upplysning. Det var denna ställning, som gaf adeln långt större kraft, än som för ögonblicket kunde förutses; det var en ställning, lik kämpens steg tillbaka, för att vinna fart till ett så mycket kraftigare utfall.

Biografiska underrättelser om Statsrådets nuvarande Ledamöter.

H. Exc. Justitiestatsministern Carl Peter Törnebladh är född d. 3 Nov. 1774. Fadr. Bergmästare. — Auskult. i Götha Hofrätt 1791. E. O. Kanslist i Just. Revisions-exp. 1797. Notarie i Krigshofrätten 1799. Häradshöfd. i Fellingsbro m. fl. Härader i Nerike 1806. Häradshöfd. i Jönsåkers och Oppunda m. fl. Härader i Södermanland 1821. Riksens Ständers Justitieombudsman 1823—34. R. N. O. 1824. Tillf. Justitiekansler 4 Jan. 1836. Komm. af N. O. s. å. På begäran entledigad från Justitiekanslersemb. 21 April 1837. Statsråd 19 Juni 1840. Tillf. Chef för Justitie-Departementet s. å. Just.-Statsminister 1841.

H. Exc. Statsministern för Utrikes ärenderna Frih. Gust. Nils Algernon Stjerneld är född d. 12 Juli 1791. Fadr. Öfver-Kammarh. — E. O. Kanslist i K. M. Kansli 1811. 2:dre Sekret. i Kabinettet s. å. Ridd. af Preuss. Röda Örns O. 3 Klass. och Ryska S:t Annæ O. 2 Klass s. å., Chargé d'affaires i Haag 1814—17, R. N. O., 1817, Envoyé Extr. och Minister Plenip. i London 1818, Komm. af Nordstj. O. s. å., Rappellerad 1828., Statsminister för Utr. Ärenderne 1838, Ridd. af Seraf. O. s. å., Tjenstfri 1840.

Statsrådet Frih. Joh. Lagerbjelke är f. d. 18 Juli 1778, Fadr. Grefve, Öfver-Amiral m. m. — Fändrik vid arméns flotta 1785. Löjtn. 1796, Major vid Örlogsflottan 1804, Öfv.-Löjtn. och R. S. O. 1809. Öfverste 1814. Led. af Förvaltn. af Sjöärenderna 1814—24. General-Adjut. 1815. Contre-Amiral 1818. Ordf. i Sjöförsäkrings-Öfverrätten och i Konvoykommissariatet 1819. Komm. af S. O. 1822. Tillf. Befälh:de Amiral och Öfverkommendant i Carlskrona 1824. Vice-Am. 1827. Komm. S. O. st. Kors 1832. Stats-Råd 21 Juni 1839. R. af Seraf. O. s. å. Chef för Sjöförsvars-Departem. 16 Maj s. å.

Statsrådet Olof Immanuel Fåhræus är f. d. 23 Mars 1796. Fadr. Handlande på Gottland. — E. O. Kanslist i Handels- och Finans-Exp. 1815. Kopist 1817. Kanslist 1821. Dito i General-Tulldirektionen 1822. Kamererare derst. 1825. Protok.-Sekr. i K. M. Kansli s. å. Chef för Vestra Tull-distriktet 1826. R. N. O. 1832. Statsråd 28 Mars 1840. Chef för Civil-Departementet s. å. Led. af K. Vetenskaps-akademien s. å.

Statsrådet Johan af Wingård är f. d. 14 Nov. 1778. Fadr. Biskop i Götheborg. — Fändrik vid Stedingska Regementet 1793. Löjtn. vid Götha artilleri 1801. Kapit. 1810. Öfver-Adjutant R. S. O. och Öfv.-Löjtn. i armén 1813. Landsh. 1815. K. N. O. 1829. Statsråd och Tillf. Chef för Finansdepartementet 1840.

Statsrådet Albrecht Elof Ihre är f. d. 6 Okt. 1797. Fadr. Kansliråd. — Kopist i Kansli-kollegii-expedition 1819. Legationssekreterare i Konstantinopel 182.. Chargé d'affaires och Gen.-konsul i Konstantinopel s. å. Tillf. Kabinettssekret. 1831. Ordin. dito 1832. Komm. af Grek. Fräls. O. 1837. R. Ryska Stanislai O. 2:dra Klass och Komm. af Belg. Leopolds O. 1838. Tillfördn. Hofkansler s. å. Statsråd och Chef för Ecclesiastik-departementet 1840. Tillf. Statsminister för utrikes ärenderna s. å.

Statsrådet Samuel Grubbe är f. d. 19 Febr. 1786. Fadr. Major. — Magister i Upsala 1806, och Primus vid Promotionen. Docens i Theoret. Filosofien 1806. Logices & Metaphysices Professor 1813. Ledam. i revisionen öfver Rikets Elementarläroverk 1824, och, enl. Kongl. Maj:ts kallelse, af Kongl. Komitén för öfverseende och granskning af Rikets Undervisningsverk. Ethices & Politices Professor 1827. R. N. O. 1829. En af de XVIII i Svenska Akademien 1830. Universitets-fullmäkt. vid Riksdagen 1834. Statsråd och tillf. Chef för Ecclesiastik-departem. 1840.

Statsrådet Grefve Axel Otto Mörner är f. d. 8 Juli 1774. Fadr. Grefve, Öfv.-Löjtn. — Konduktör vid Fortifikationen

1782. Sekundadjutant vid Sprengtportska Reg:tet 1792. Premieradjutant s. å. Löjtn. vid Lifreg:tets värfvade infanteri 1795. Sekundchef vid Lifreg:tets Grenadierkorps 1808. Kapt.-löjtn. vid Konungens Drabanter 1809. Chef för Smålands Dragon-regemente 1812. R. af Preuss. Milit. Merit-O. Gen.-Major 1818. Komm. af Sv. O. m. Stora Korset 1823. Tillf. Chef för Andra Kavalleribrigaden 1824. Tillf. Inspektör för 1:sta Kavalleri-inspektionen 1829. Tillf. Inspektör för Kavalleriet i 2:dra, 4:de och 5:te Militär-distrikterna 1833. Gen.-Löjtn. 1837. Bivistade lägret vid Wosnosensk s. å. och blef Ridd. af Ryska Hvita Örns O. Ridd. af Ryska Alexander-Newsky O. 1838. Statsråd och Chef för Landtförsvars-departementet 1840.

Statsrådet Frih. Otto Wilhelm Stael von Holstein är f. d. 14 Sept. 1802. Fadr. Friherre, Gen.-Adjut. och Öfverste. — Fiskal i Hofrätten 1825. Assessor 1826. Tillf. Revisions-sekreterare 1828. Särskild tillf. Justitiekansl. Jemtland 1832. R. N. O. s. å. Hofrättsråd 12 Okt. 1839. Justitieråd 6 Febr. 1840. Statsråd 14 Januari 1841. (UPS. TIDN.)

Insändt.

De i många stycken intressanta Tidningsbladen, hvilka ofta upplysa allmänheten om eljest förborgade händelser, synas sakna kännedom om, hvilket Embete i Riket som är i tillfälle utöfva denmest oinskränkta godtycklighet (man förmodar endast någorstädes) nemligen Häradshöfdinge-embetet.

Instämda mål utan laga anslag företagas vid Ting på somliga ställen, åtminstone under Kongl. Götha Hof-rätt, på det sätt, att Tingssökande måste påpassa och uppvakta upprop 3 till 4 dagar, äfven in på nätterna. Med en brådska, som vore inga flere dagar att förvänta, behandlas då derstädes 40 till 50 mål på dagen, och när alla målen äro genomgångne, inpackar Häradshöfdingen sina memorial-protokoller, och begifver sig till hemvistet flere mil från Tingsstället.

Efter 3, 4, till 6 veckor, under hvilka Thinget ej är aflyst, återkommer på kungjord dag Häradshöfdingen med färdigskrifven Dombok och utskrifne Protokoller, hållande först för syn skull inom lykta dörrar en rådplägning med Nämnden, innan de på förhand af Häradshöfdingen ensam fällda Domar och Utslag kungöras för parterna. Om än, såsom bekant, Rättens bisittare, Nämndemännen, utgöras af bönder, hvilka flerestädes äro tillfredsställde med en fri och obegränsad advokatyr, i den Härads-rätt de benämnas för domare, så har likväl upplysningen så stigit, att många ega klart begrepp med sund omdömesförmåga, och skulle möjeligt någon gång, om ej flere, sätta sina tankar i ord, om en Häradshöfding innan skilsmessan från egenteliga Thinget efter öfverläggning i hvarje mål, underrättade Nämnden om sitt beslut, för inhemtande af Nämndens åsigter. I den mån Nämndens advokatyr genom rent förbud finge upphöra, vaknade säkert större noggrannhet i råd, upplysningar, omdömen och beslut.

En undersökning bekräftar det anförda, jemförligt med domböckerna. Man förbigår allt yttrande deröfver, att Härads-rätt, huru den ock dömer, merändels undviker annan olägenhet, än att Lagmans-rätt eller Hof-rätt ändrar Utslag och Domar.

Dödsfall.

F. d. Engelske Grosshandlanden *George Hebden*, född i Appelton i York-Shire den 12 Juni 1774 afled stilla i Götheborg den 7 Mars 1841, kl. ¾ till 8 f. m. (81)

Sällskapssammanträde.

Som Sjömanna-Sällskapets Stiftelsedag, d. 7:de Mars, inträffar på Söndag, så uppskjutes sammankomsten till Fredagen d. 12 i samma månad, då Sällskapets Herrar Ledamöter behagade sammanträda på Rådhuset i Handels-Societetens rum, kl. 4 eftermiddagen. (75)

Borgenärers Sammanträde:

Samtelige fordringsägare i afl. Jagt-Lieutenanten C. E. Rydells urarfva bo, på Gathan i Onsala S:n, kallas att sammanträda på Gästgifvaregården i Kongsbacka, Lördagen den 20 Mars detta år, kl. 10 f. m. för att öfverlägga och besluta om de angelägenheter, som röra nämnde bo, samt bestämmande af Sysslomans arfvode m. m., och erinras att de uteblifvande få åtnöjas med de närvarandes beslut. Onsala d. 3 Mars 1841. *C. F. Widerberg*, Syssloman. (73)

Tillkännagifvanden.

Att Herr Bokhandlaren N. J. Gumpert i Götheborg öfvertagit den förlagsrätt af C. M. Bellmans samtlige Arbeten, hvilken vi förut gemensamt innehaft, och att han ensamt äger att indrifva de fordringar, hvilka finnas utestående i och för redan utgifne hälften, anser jag mig böra härigenom til kännagifva för Herrar Bokhandlare och Commissionärer. Götheborg den 23 Februari 1841.

Ch:s Backman.

Sedan, enligt ofvanstående tillkännagifvande, undertecknad blifvit ensam innehafvare af förlagsrätten till C. M. Bellmans samtlige Arbeten, anser jag mig, till följe af det missnöje, som försports från åtskillige Subskribenter öfver tidsutdrägten vid utgifvandet af de föregående delarne, böra förklara: att, då numera de för detta verks fortsättande obehagliga hinder blifvit undanröjda, jag ofördröjligen ämnar gå i författning om att låta de återstående delarne på en gång utkomma, och anhålles derföre ödmjukligen, för bestämmandet af upplagans storlek, att resp Commissionärer och Subscribenter å detta Arbete behagade skyndsamt och inom Maj månads utgång, antingen directe till undertecknad, eller genom den, som till antekning förevisat förra Subscriptionslistan, godhetsfullt anmäla, huruvida de åstunda fortsättningen—och blifva de, hvilka vid ofvannämnde tid ej bestämt afsagt sig densamma, ansedda såsom bundne vid sin förut ingångna Subscriptions-förbindelse för hela verket.

För att söka godtgöra hvad vid utgifvandet förut kan vara att anmärka, skall ingen kostnad eller möda blifva spard, att, hvad tryck och papper beträffar, gifva fortsättningen all den nitiditet, som kan öfverensstämma med de redan utkomne delarne.

Subskriptionen å hela verket fortfar till slutet af Maj månad detta år. Götheborg den 1 Mars 1841. N. J. GUMPERT.

Annonser.

Till salu:

Slädnät, enkla och dubbla, till salu, äfven till hyrning, hos Sejlaren Hollwell vid Wallgatan. (79)

BERG-OSTRON

å Hôtel Prins Carl. (78)

Hvit ISLANDS-ULL, af bästa sort, goda KOKÄRTER m. fl. varor, säljas till billigt pris af C. F. Carlbom. (74)

Diverse.

Skillings-Lotteriet.

Försäljningen till 1517:de Dragningen och 25:te Utdelningen upphör å Kommissions-Kammaren d. 10 Mars. (72)

Då jag genom en olycklig tillfällighet saknade andra utvägar till bergning, än att ätaga mig handstilars förbättrande, har jag efter mitt fullkomliga tillfrisknande, ämnat återgå till mitt förra yrke; men har af sakkunnige män blifvit uppmanad att fortsätta den af mig nu påbörjade bana. Jag får i följd deraf anmäla att min skrifundervisning fortfar, på sätt förut blifvit tillkännagifvit, hvarföre nya elever af alla åldrar och bägge könen, äga att anmäla sig.

P. Larsson,
Setterborgska huset vid Drottninggatan. (80)

Kyrkotidningar.

Passions-predikan, uti Garnizonskyrkan, nästa Tisdag, förrättas af Regementspastor Mag. Pettersson.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 29 utgifves nästa Onsdag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 29. Onsdagen den 10:nde Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Nästkommande Fredag, d. 12:te dennes, äro samtlige ledamöterne af härvarande Sjömannasällskap kallade till en sammankomst å vanlig tid och ställe. De angelägenheter, som vid detta tillfälle komma att till Sällskapets öfvervägande och behjertande framställas, äro af den beskaffenhet, att man bör hoppas det hvarje, för sjömannabildning och sjömannavård nitälskande medlem af detsamma då infinner sig, för att med sin röst understödja upplysningens och bildningens rättvisa sak. Mera anse vi icke tillständigt att nu säga. Må man sjelf höra, pröfva och afgöra! Mycket, mer än mycket, skulle vi hafva bedragit oss, om ej detta pröfvande och afgörande blefve enligt med tidens och menskligheteus fordringar, helst i Götheborg, der man ännu nästan aldrig haft exempel på att en god sak saknat gynnare, understödjare, vänner och försvarare.

— Allmänheten torde ännu erinra sig den af Herr Wahlström för något öfver ett år sedan förevisade och af honom målade, transparenta och illuminerade vue af Götheborg, tagen från Stora Bommen vid ett af H. M. Konungens besök härstädes. Med detta utmärkt sköna och väl träffade nattstycke har Herr Ösgevad nu ökat samlingen af de i hans panorama befintliga ypperliga guassemålningar, och det är således att förmoda, det härvarande publik ännu en gång tager detsamma i betraktande, innan det för alltid lemnar den stad, der det under den skicklige konstnärens hand framtrollades ur det förflutnas endast för minnet genomskådliga mörker.

— Bref från Marstrand förmäla, att tvenne af de derstädes förvarade mest farliga förbrytarne, sistl. Söndags förmiddag, under gåendet från arresten till kyrkan, beredt sig tillfälle att komma på flykten, och hafva sedan dess ej kunnat ertappas. Allmänheten får således vara på sin vakt.

— Hr Hartmansdorffs anförande i Ridderskapet och Adelns plenum d. 27:nde Febr. d. å. har med icke mindre än trenne tidningar, neml. *Statstidningen, Aftonbladet* och *Svenska Biet,* blifvit afsändt till landsorterna. Detta försvar för det oförsvarliga är från det hållet det bästa vi på länge haft tillfälle att se; men låter någon *förleda* sig af detsamma, så är han sannerligen värd att i all sin lifstid, både heligt och söckent, gå i — nattmössan.

— Från hufvudstaden förmäles, att Grefve C. F. Horn skulle komma att inkallas i Konseljen.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Till stadens ordningsman, Herr J. P. Lundström, har, d. 24.de sistlidne Februari, blifvit på stadens vägnar af Borgmästaren Herr Wahrenberg öfverlemnad en utmärkt väl arbetad silfverkanna om 120 lods vigt, *"för utmärkt nit och omtanka vid utförandet af stadens ekonomiska angelägenheter"*, såsom det heter i den å bemälte dryckeskärl anbragta inskriptionen.

— Till sommaren kommer härstädes att byggas ett badhus, hvartill redan hälften af den erforderliga aktie-summan blifvit teknad.

FAHLUN.

Stadens fiskal har till vederbörlig domstol instämt 13 personer, dels för olofflig bränvinsförsäljning, dels för bränvinsminutering under gudstjenst. För någon tid sedan lade länsmannen i Kopparbergs socken vantarne på 2:ne bränvinspannor, tillhöriga ett par i närheten af staden boende landtmän.

WESTERÅS.

Under grushemtning vid Ströbo hög har, d. 19:de sistl. Februari, inträffat ett jordras, hvarvid en tjenstepiga tillsatt lifvet. Sådana olyckshändelser tilldrag, sig, i alla rikets provinser, nästan hvar je år, utan att Allmogen derigenom bli försigtigare.

— Torgpriserna härstädes noterades, i början af denna månad, på sätt här följer: Råg 12: 12, à 12: 24; Korn 7: 24, à 9; Blandsäd 4: 24, à 5; Hafre 4: 24; Hvete 17: à 19; Ärter 13 à 14 R:dr, pr tunna. Bränvin 36 à 37 pr kanna — allt riksgäld.

UPSALA.

Belysaren i Upsala Tidningar påstår, att det för närvarande *"af ett mäktigt parti spelas ett spel om icke mindre än Kronan sjelf."* Denna nyhet, från det hållet, torde icke vara utan betydelse. Få nu se om *Svenska Biet* upptager eller citerar denna tirad.

NYKÖPING.

Herr *Balabrega*, som en längre tid förlustat Stockholms-publiken med sina originella och sinnrika föreställningar, har nyligen anländt till vår stad, der han äfven ämnar förevisa sina konststycken. — Längre fram på våren hitförväntas Djurströmska theatertruppen.

NORRKÖPING.

En af detta samhälles äldsta och mest aktade medlemmar, Borgerskapets f. d. Talman, Grosshandlaren m. m. *L. J. Söderberg*, afled d. 2:dre dennes efter en lefnad af nära 76 år.

LINKÖPING.

En Bokhållare, vid namn Hammarqvist,

har på de så kallade Röjorna, belägna mellan staden och Kumla gästgifvaregård, blifvit af tvenne okände karlar öfverfallen och plundrad. Våldsverkarne hafva ännu ej kunnat upptäckas.

WEXIÖ.

Vintern har å nyo infunnit sig med köld och slädföre. Också bedrifvas nu skogs- och bruks-körslor inom hela länet med största ifver. Stora kol- och malm-förråder lära redan blifvit upplagde å de flesta jernbruken häromkring. — Inom Tjureda och Tolgs församlingar har nerffeber grasserat; men är nu i aftagande.

MARIESTAD.

Fångpersonalen å härv. länshäkte uppgår för närvarande till 133 personer. — Enligt en till härv. Landskontor inlemnad officiel kalkyl, beräknas den från Lidköping under sistlidne höst verkställda skeppning af senaste grödan till 24,000 tunnor, af hvilka största delen var bestämd för Wermland. Det på platsen nu befintliga spannemålslagret kan med all säkerhet uppskattas till 30,000 tunnor. — Herr Magito roar stadens innevånare med afbrännande af fyrverkerier, och kölden befolkar lazarettet med personer, som lida af frostskador, hvilka dock nästan alla tillkommit genom dryckenskap och vårdslöshet.

CARLSKRONA.

Den 23:dje uti innevarande månad firade Johannishus' Nykterhetsförening sin högtidsdag, då 95 nya medlemmar antecknade sig, hvadan Föreningen nu räknar öfver 1,700 medlemmar.

HELSINGBORG.

Vintern tyckes i år vilja härstädes behålla sitt välde så länge som möjligt. I dag, d. 2:dre dennes, hafva vi 10 graders köld, hvilket i sjelfva den s. k. vårmånaden och så långt i söder tyckes vara väl mycket. Sundet är stundom öppet, stundom fylldt med drifis, som mycket försvarar kommunikationen med grannriket. Slädföret härstädes fortfar ännu att vara ypperligt, och begagnas äfven ganska flitigt.

LUND.

Akad. Docenten, Magister *P. Genberg,* har blifvit förordnad, att, under den Professorn och Doktorn Lindfors beviljade tjenstledighet, förestå professionen i latinska språket.

MALMÖ.

Med biträde af Sångföreningen i Lund har Herr O. Lindblad, för några dagar sedan, härstädes gifvit en musikalisk soirée, som bevistades af omkring 700 personer, af hvilka ingen var missnöjd med sin afton. Hela sällskapet hitkom kl. 3 på eftermiddagen, färdandes i en lång räcka af bondslädar, med "trummetare", de der lusteliga "trummetade", i spetsen. Efter slutad soirée, samt en liten vacker serenad i den tysta vinternatten, reste alla i det klingande slädföret tillbaka till Universitetet.

Nautiskt.

*Om Skeppsrörelse, Skeppsbyggeri, Sjömannabildning och Sjömannavård.**

Art. II.

Om Skeppsbyggeri.

Uti alla menskliga handteringar erfordras goda redskap. Äro de ej så beskaffade, så misslyckas den skickligaste mästare uti sitt arbete; det blir då uselt både till varaktighet och utseende. Af alla yrken begagnar det, åt hvilket sjömannen egnat sitt lif och sina krafter, de största redskapen. Dessa måste också derföre vara så fullkomliga som möjligt; ty derpå beror icke allenast deras användbarhet, utan äfven millioner menniskors lif och välfärd. Fåfängt skall den skickligaste skeppsbefälhafvare bemöda sig om, att, för sin redare, göra resan så skyndsam och vinstgifvande som möjligt; fåfängt skall han söka att besegra vindarnes och hafvets förenade krafter, om ej det fartyg, som han för, *styr och seglar väl.* Med *förlig vind:* kan det då icke vaka, när det stormar, så gå båtar, brädgångar, och annat däcksgods, äfvensom master, rundhult m. m., vid inträffande störtsjöar från aktern, öfver bord och stundom äfven med allt i qvaf; med *bi-de-vind:* kan det då icke hålla sig uppe, så faller det ned på den klippa, som det borde ligga öfver och krossas mot densamma; det kan äfven då kantra vid en inträffande by, och inom några ögonblick är allt försvunnet. På alla dessa och dylika förhållanden gifva vi dock föga akt. De förbättringar, som utlänningen i skeppsbyggeriväg vidtagit, äro hos oss knappast kända till namnet och dock är Sverige det land, der Chapman, den nyare skeppsbyggnadskonstens skapare föddes, och tillbragte sitt verksamma lif. Men sådane äro vi. Utlänningens apor i lyx och fåfänga, fråga vi föga efter att taga honom till föresyn i det nyttiga och redbara. Uppstår det ibland oss sjelfva en vetenskaplig talang, så skall utlänningen först göra oss uppmärksamme på dess tillvaro, tillegna sig frukten af dess verksamhet och sedan endast mot en dryg procent låta oss få draga fördelar af ett kapital, som i sjelfva verket tillhört oss sjelfve. Exempel på sådana fall förete sig nästan årligen, och dock talar man om, att man vill och går framåt på upplysningens, bildningens och reformernas bana. Åh-ja! i orden, i tankarne, i inbillningen hafva vi på denna bana hunnit ett ansenligt stycke; men hvad handlingen beträffar, så äro "tuppfjäten" snart räknade. Med några få undantag kunna vi här i Sverige ännu icke på långt när förfärdiga alla de verktyg, som vi behöfva för våra fabriker och handtverk, utan nödgas taga dem ur främmande hand, oaktadt både de råämnen, af hvilka de äro förfärdigade äro inhemske, och mången gång äfven sjelfva modellen är svensk, är gjord inom Skandinaviens landamären af en af landets egna söner. Så förhåller det sig äfven med vårt skeppsbyggeri, och vi öfverlemna till sakkunniges bedömande, huruvida vi i Sverige kunna sägas hafva uppnått någon del af utländningens färdighet i denna för ett land, sådant som vårt, så ytterst maktpåliggande, vinstgifvande och välståndsbringande naringsgren. Något i denna väg torde af följande kunna inhemtas.

Utrikes vill man, i så vigtiga angelägenheter som skeppsbyggeriet, icke veta af något lappverk. Man bygger der upp ifrån sjelfva grunden och ser till att äfven denne är fast och pålitlig. Sedan en yngling, som vill egna sig åt skeppsbyggeri, uti någon skola inhemtat de elementer, som kunna vara af nöden, ingår han ännu i barnaåren såsom lärling vid ett skeppsvarf. Utveckla sig hans anlag icke derstädes inom en derföre bestämd och tillräcklig pröfvotid, så bibehålles han icke vid varfvet, men i motsatt fall inöfvas han uti en timmermans alla göromål. Den lärling, hvars naturanlag och fallenhet tyckas lofva något mer än det vanliga, erhåller en deremot afpassad och lämplig undervisning. Sedan han sålunda genomgått hela lärokursen, men ej förr, blir han mästare och får bygga fartyg på egen hand. Han befinner sig äfven då på den punkt, att man utan risk kan gifva honom ett sådant förtroende. Med så

---

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

beskaffade arbetare blir det för varfsbolaget eller varfsägaren lätt att bygga de mest ändamålsenliga fartyg och för rederierna att täfla om frakthandeln, hvarthän de än må sända desamme. Men ej nog härmed. Utan dugligt och pålitligt sjöfolk, utan skickliga befälhafvare, är det bästa och mest välbyggda fartyg dock endast en död maschin. Det är menniskan, den bildade, med kunskaper utrustade, i sitt yrke kunniga, som skall sätta lif i denna koloss, från kölen till stortoppen, med den bekämpa elementerna och tryggt och säkert ledsaga den till verldens mest aflägsna länder. Huru sådana erhållas, skola vi en i följande artikel hafva äran ådagalägga.

Vi hafva i det föregående antydt, huru man på utrikes ort förskaffar sig dugliga skeppsbyggare. Jemför man nu våra tillgöranden i denna väg med utländningens, så blifva i sanning icke *vi* de, som vinna på jemförelsen. Hvar hafva väl vi några privata varf, der ynglingar "i grund och botten", som det heter, få lära sig skeppsbyggnadskonsten? Det är derföre ej sagt, att icke äfven vi hafva en och annan skicklig byggmästare; men denna har då mera att tacka sin egen naturlige fallenhet och flit för den höjd i konsten, till hvilken han kan hafva hunnit, än sina medmenniskors tillgöranden att bibringa honom densamma. Detta är också helt naturligt, så länge skeppsbyggeriet i vårt land icke, såsom sig bör, blifvit en af våra hufvudnäringar, utan endast bedrifves af några individer. På idkande af skeppsbyggeri i stort har man sedan Chapmans tid aldrig tänkt, och dock hafva vi, såsom i en föregående artikel blifvit nämdt, dertill de ypperligaste och tillräckligaste materialier. Detta är också skälet, hvarföre vi i allmänhet lida en sådan brist på verkligt dugliga skeppsbyggare; ty det är naturligt att konstskickligheten går hand i hand med konstfliten, och att der den senare stadnar på halfva vägen, tvingar hon äfven den förra att göra detsamma. Endast på några få ställen i Sverige har man skeppsbyggare, som grundligt studerat sin konst och det då för det mesta på något Kronan tillhörigt varf. Från de privata skeppsvarfven deremot utgå sällan några byggmästare, åtminstone icke i detta ords egentliga och vidsträckta bemärkelse. De fleste af våra såkallade skeppsbyggare äro i sjelfva verket ingenting annat, än *timmermän*, som på vissa varf, efter der brukliga konstruktioner och dimensioner, lärt sig hoptimra fartyg, hvilka väl, under gynnande omständigheter, kunna göra lyckliga resor på europeiska hamnar; men aldrig, eller åtminstone högst sällan, kunna på de större handelsplatserna, för längre turer, påräkna någon fraktförtjenst. Nog kan det stundom lyckas en salunda qvalificerad "byggmästare" att bygga ett fartyg, som seglar både fort och väl; men dessa fartygets egenskaper äro då snarare ett slumpens, än ett konstens verk, hvilket också bevisas deraf, att skeppsbyggaren sällan kan producera maken till detsamma. Detta bör man icke heller begära af en man, som kanske först vid sitt 25:te eller trettionde år tagit till yxan, knappast kan skrifva sitt namn och ännu mindre prestera en ritning öfver eller förklara grunderna till en så komplicerad machin som ett fartyg. Kan en timmerman, med temmelig färdighet, efter mallen tillyxa sitt stycke och med någorlunda lasliga hieroglyfer betekna detsamma, så har han, efter nu brukliga sätt att se saken, hunnit ganska långt i konsten, och vinner han sedan, genom ett flerårigt betraktande af samma sak, en viss färdighet i att sammansätta alla de till ett fartyg hörande särskilta delar; så är han en komplett byggmästare, äfven om han om dess proportioner och förhållanden till hvarandra icke känner mer, än att så och så lång var bottenstocken på den och den briggen; så och så beskaffade voro spanten på det och det skeppet; den och den biten satt så och så på den och den skonerten, och så vidare. Vi tro oss icke i denna skildring hafva öfverdrifvit något; men vilja dock hafva anmärkt, att våra resonnementer i detta ämne äro *i allmänhet* och hafva således ingenting med *undantagen* att beställa.

Till förbättring af vårt skeppsbyggeri, och till vinst för dem, som äro patriotiska nog att söka upphjelpa denna näringsgren, skulle vi, bland annat, vilja rekommendera:

1:mo Att vid skeppsvarfven allt ställes på en sådan fot, att både varfsegarne, rederierna och arbetarne hafva ett gemensamt intresse af arbetets fortgång, soliditet, välbyggnad och utseende, samt att detta verkställes i så stor skala och med så ringa kostnad som möjligt.

2:do Att man vid skeppsvarfven håller sådana utländska och inhemska tidskrifter, genom hvilka man sättes i stånd, att, hvad skeppsbyggeriet beträffar, följa med sin tid och inhemta kunskap om alla till dess förbättrande vidtagna åtgärder.

3:tio Att hvarje varf förser sig med en i skeppsbyggnadskonstens så väl theoretiska som praktiska detaljer fullkomligt kunnig person, under hvars inseende fartygen byggas och arbetarne utbildas till en på säkra grunder fotad skicklighet i dess utöfvande. I städer, der flere varf finnas, kunna de, åtminstone i början, sig om en så qvalificerad person förena.

4:to Att vid varfven emottagas lärlingar, för att derstädes, under en skicklig lärares ledning, bildas till skeppsbyggmästare; hvarförutan, såsom i Portugal, särskilta drifvare och kalfatrare böra inöfvas.

5:to Att staten, som har så många konstruktörer att dela på, till tjenstgöring vid privata varf, åtminstone i rikets större städer, och innan skicklige skeppsbyggare der hinna bildas, kommenderar Konstruktions- eller andra i skeppsbyggeriet kunnige officerare, eller underofficerare, hvilkas åliggande bland annat bör vara, att, på de ställen, der inga egentliga läroanstalter för sjömannabildning finnas, gifva undervisning i skeppsbyggeriet i vissa, i och för detta ändamål inrättade, söndagsskolor.

6:to Att en eller annan skicklig skeppsbyggmästare, på statens eller enskilda varfsbolags bekostnad, får resa utrikes, för att derstädes taga kännedom om allt, hvad till skeppsbyggeriets förkofran, framgång, förmånliga bedrifvande, och annat dylikt hörer. Ett särskildt anslag till bekostande af ritningar öfver utmärkta utländska varfsanläggningar, eller till inköpande af erkändt goda verk i skeppsbyggnadskonsten, bör äfven en så beskaffad person tilldelas. Dylika förskotter blifva snart räntegifvande kapitaler, af hvilka sedermera både det allmänna och enskilta kan draga oberäknelig gagn och nytta.

Insändt.

Af alla de underrättelser, vi haft, både från Amerika och andra platser under loppet af året, tyckas aspecterna för vår blifvande export-handel ej vara mycket lofvande, och är det i anledning häraf vi vilja yttra några ord, om den nu snart instundande Fastings marknad i

Christinehamn, der pris uppgöras både för Jern- och Träd-effekter, hvilka hafva ett ganska stort inflytande på vår blifvande skeppning. Ibland Götheborgare, som fara dit upp, tyckes aldrig råda någon enighet eller sämja, och är detta ofta orsaken, hvarföre Brukspatronerne tilltvinga sig högre pris. Vi anse, med den kännedom om ställningar och förhållanden, vi hafva, att priset på Jern ej bör blifva öfver B:ko R:dr 15: 24 à 16 per Skepp. uppstads-vigt, med ganska låga mellangifter för extra sorter, ty de nu existerande äro orimligt höga. Stång-stål 24 R:dr B:ko per Skeppund. Bunk-Stål 7: 24 à 8 R:dr B:ko per Bunke. — Trävaru-artiklar 3 tums, 9 tums, 20 fots 11, à 11 R:dr 16 sk. Frakt från uppstadvåg till Cötheborg 16 sk. b:ko per Skeppund.

Sällskapssammanträde.

Som Sjömanna-Sällskapets Stiftelsedag, d. 7:de Mars, inträffar på Söndag, så uppskjutes sammankomsten till Fredagen d. 12 i samma månad, då Sällskapets Herrar Ledamöter behagade sammanträda på Rådhuset i Handels-Societetens rum, kl. 4 eftermiddagen. (75)

Soirée.

Underteknad ämnar, med anledning af flere Musikälskares yttrade önskningar, under innevarande månad gifva tvenne Soiréer i Bloms stora sal, i likhet med dem som varit här åren 1838 och 1839, och behagade de af stadens resp. Herrskaper, som vilja hedra dem med deras närvaro, anteckna sina namn i H:r N. J. Gumperts Bokhandel.

E. d'Aubert. (85)

Avertissement.

Med Högvederbörligt tillstånd förevisar underteknad, Onsdagen d. 10 innev. månad, från kl. 4 till 9 e. m., uti 3:dje våningen af Bloms Hôtel, en stor

COSMORAMA,

bestående af Prospekter från Norrige, Schweitz, England, Tyskland, Sverige och Dannemark, allt nya, s. k. Guasse-målningar.

De uppställda prospekterna äro följande:

1) *En, från Stora Bommen tagen, ILLUMINERAD VUE AF STADEN*

Götheborg,

vid ett af Hans Kongl. Maj:ts besök derstädes. Till venster synes Tyska Kyrkan; till höger en för tillfället af Kommerse-Rådet och Kommendören O. Wijk uppförd *transparent Göthisk Kolonn,* samt, åt Torget, Konungens Vagn, eskorterad af ett detachement Kronprinsens Hussarer, och passerande förbi det i parad uppställda Kongl. Götha Artilleri-Regemente.

2) *Warschaus Lestormande och intagande* af ryska trappar, natten emellan den 26 och 27 Augusti 1831.

3) *Neapel,* sedt från bron vid Magdalone. Öfver Staden i bakgrunden ses Fästningen St. Germain, i förgrunden ser man en grupp af Lazaroner.

4) *Fredensborgs Slott i Danmark.*

5) *Staden Casan vid Wolga-Floden.*

6) *Peter den Stores Statue i S:t Petersburg.*

7) *Flytande Bryggan emellan Cöln och Deutz.*

8) *Napoleons flygt efter Slaget vid Waterloo* den 18 Juni 1815.

9) *Ole Höjland,* Original-Porträtt, tecknadt den 28:de Augusti 1838.

10) *Thames-Tunnelen i London.*

Biljetter à 16 sk. (Barn och tjenstefolk 8 sk.) allt banko, erhållas vid ingången.

ÖSGEVAD.

Annonser.

Auktion:

Efter anmodan kommer genom offentlig Auction å Lilla Edet uti Hr Carl Broddelii hus den 16de Mars kl. 11 f. m. att till försäljning utbjudas för Hrr A. Broddelius & Comp. Concursmassas räkning, uti större och mindre lotter, ett parti virke bestående af bättre och ordinaire Bakar, Bohlvirke, allt efter nya och friska Blockar af omkring 10 alnars längd, likaledes ett parti Bakar och Bohlvirke af föregående årens tillverkning, med rättighet för köparen att afhämta virket antingen genast eller då öppet vatten erbjuder detsammas afförande sjövägen.

Med betalningen lemnas för vederhäftighet kände inropare 3 månaders anstånd Lilla Edet den 3 Mars 1841. *A. M. Boustedt.*

(87)

Till salu:

BERG-OSTRON,

i dag inkomne, på Hôtel Prins Carl. (86)

Hvit ISLANDS-ULL, af bästa sort, goda KOKÄRTER m. fl. varor, säljas till billigt pris af C. F. Carlbom. (74)

Diverse.

Abonneradt **Sommar-lustställe.**

Undertecknad upplåter öfver sommaren mina båda nu förenade lägenheter Carlsberg & Christinehöjd för de af stadens och förstädernas respektive Herrskaper, som derå behaga abonnera.

Å stället blifver ej publikt Värdshus, men rafraischisementer, bestående hufvudsakligen af Gräddvofflor, Thé, Kaffé, Pounsch, Lemonad och finare Likörer samt Viner, äfvensom de flesta sorter Mineralvatten hållas resp. Abonnenter tillhanda emot särskild betalning.

Ett litet Bibliothek blifver alltid för resp. Abonnenter tillgängligt: dock få ej böcker eller tidningar derifrån hemtagas.

Abonnementsbilletter, gällande för hela sommaren, erhållas à 1 Rdr bko för en person och 2 Rdr bko för familj — en afgift som, i betraktande af de omkostnader, som blifva nödiga för att bereda utrymme under tak i händelse af regnväder samt andra beqvämligheter, säkert skall finnas vara ganska billigt.

Tillträde lemnas endast abonnentor och resande som erhålla fri entrée.

Då realiserandet af detta företag hufvudsakligen beror på den välvilja, hvarmed det af resp. Herrskaper omfattas, anhåller jag att de, som gynna samma, benäget med första behaga antekna sig å de listor, som för detta ändamål med snaraste blifva kringsända.

Götheborg den 6:te Mars 1841.

C. M. Ekström.

(75)

J. van Praga från Rotterdam

har äran underrätta resp. Publikum, att han anländt hit till staden och medför en Composition, den enda i sitt slag, till att borttaga alla möjliga fläckar och smuts af alla sorter Tyg, såsom af alla kulörer kläde, kasimir, merinos, thibet, shawlar, hattar, ylledukar, rock- och kappkragar, billardkläde, bord- och golfmattor; svart sidentyg, som är gulnadt och förderfvadt af smuts eller fuktighet, kan renas derutaf; äfvensom han har medbragt den Holländska så kallade Kongspolituren.

1) När denna politur användes på polerade eller lackerade möbler, framkommer ögonblickligen den vackraste glans, så att man han spegla sig deri, och allt, som dermed poleras, skyddas mot mask och andra insekter.

2) Alla färgor af alabaster och marmor, som af ålder förlorat glansen, erhålla den åter, när denna politur användes derå, och de blifva som nya.

3) Lackerade lådor och vagnsbeklädnad, vaxduk och lackerade blecksaker, hvilka genom skarpa vätskor, eller syra, förlorat färgen, blifva liksom nya, när de poleras med densamma. Denna politur kan isynnerhet rekommenderas till jagtgevär, emedan den fullkomligen befriar stålsaker från rost.

Han har dessutom medbragt Bataviajord från Holland, för att slipa allehanda chirurgiska instrumenter, äfvensom pennknifvar och rakknifvar, som inom ett ögonblick blifva så hvassa, att de kunna taga bort skägget, så lätt att man ej känner det De resp. Herrskaper, som önska aflagt prof hemma hos sig på ofvanstående, kunna utan betalning erhålla det. Han bor i Snickare Smitts hus N:o 1 vid Södra hamngatan, 1 trappa upp. Då hans vistande här endast blir några få dagar, utber han sig skyndsam reqvisition, (84)

— Då jag genom en olycklig tillfällighet saknade andra utvägar till bergning, än att åtaga mig handstilars förbättrande, har jag efter mitt fullkomliga tillfrisknande, ämnat återgå till mitt förra yrke; men har af sakkunnige män blifvit uppmanad att fortsätta den af mig nu påbörjade bana. Jag får i följd deraf anmäla att min skrifundervisning fortfar, på sätt förut blifvit tillkännagifvit, hvarföre nya elever af alla åldrar och bägge könen, äga att anmäla sig.

P. Larsson,
Setterborgska huset vid Drottninggatan. (80)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 30. Lördagen den 13:de Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Sjömannasällskapets sammankomst i går var temligen talrikt besökt. Utrymmet medgifver ej att i dag närmare redogöra för de vid detta tillfälle fattade beslut. Vi få endast nämna: 1:mo att 5 fattiga af sjömansklassen blefvo bibehållne vid sina innehafvande pensioner; 2:do att 150 Rdr b:ko komma att ur Sällskapets kassa utdelas såsom gratifikationer åt behöfvande af samma klass; samt 3:tio att plan till en praktiskt-intellektuell skola för sjömannabildning förelades Sällskapet, hvilket bland sina ledamöter valde en kommitte för att öfver densamma afgifva yttrande och utarbeta ett förslag till skolans reglering. Till Kommitterade utsågos: Grosshandlarne Herrar C. F. Kjellberg, A. E. Hæger och Ch:s Lindberg; Kaptenlöjtnanterne Herrar Blix och Törnsten, samt Kaptenen i Handelsflottan Herr Rundberg.

— Elfven är numera ytterst osäker. Flere personer hafva under loppet af denna vecka kört ned på densamma; men oss veterligen hafva icke mer än tvenne personer tillsatt lifvet.

— I en privat skrifvelse från Stockholm underrättas vi, att en af Borgareståndets ledamöter, Herr *Schartau*, beslutat afgifva en anmärkning mot Konungens Rådgifvare, som kontrasignerat en mot Ständernes beslut rakt stridande fördelning af anslaget på tredje hufvudtiteln. Rikets Ständer hafva neml. till Stockholms och Götheborgs skärgårdsflotta anslagit 185,000 R:dr b:ko, hvilken summa nu blifvit på så sätt fördelad, att 143,000 Rdr användas till det bestämda ändamålet; men 42,000 Rdr till *stora flottan*. När detta kan ske under Ständernes ögon, hvad kan då icke ske sedan de en gång blifvit skiljde hvar på sitt håll?

Nautiskt.

*Om Skeppsrörelse, Skeppsbyggeri, Sjömannabildning och Sjömannavård.**

Art. III.

Om Sjömannabildning.

I alla yrken har behofvet af bildning blifvit erkändt. Utom den vinnes, isynnerhet der, hvarest menniskan är politiskt fri, hvarken ordning eller disciplin, och kunskapen om hvad man bör känna hvilar icke på någon säker grund. Inom krigsståndet t. ex. kan väl befälets order hos den underlydande verka slafvisk lydnad; men om denne icke känner sin pligt, sin rätt och sin sak, kunna lagarna ej å någondera sidan följas: den blinda lydnaden har då nödgat befälhafvaren att använda våldsamma medel och underhafvanden att hörsamma befallningen, äfven om den varit för samhället skadlig. Genom misshandling har han blifvit tillrättavisad, då han af okunnighet felade; genom misshandling har man lärt honom sina skyldigheter; och då han icke längre kunnat tåla den, har han tagit sjelfhämnd på sin förtryckare och nödgat försona detta brott antingen med det grymmaste straff eller döden, derföre att han i sin djuriska ovetenhet icke kände att han kunde söka laglig upprättelse. Inom näringarne har förhållandet varit enahanda. Men man har insett ett lyckligare sätt att vinna ett godt ändamål, nemligen att man låtit den intektuella bildningen tjena såsom grund för all fysisk och praktisk förkofran, och man har derföre inrättat skolor inom arméerna och näringarna. Mera än på landet behöfs bildningen på sjön, hvarest okunnigheten gjort menniskorna till verktyg för lasterna och varit upphof till myteri, rymningsbrott och andra laglösa handlingar. Vore deremot sjömannen upplyst och bildad, kände han till alla delar sina skyldigheter och rättigheter så skulle han fullgöra sin förbindelse såväl till samhället som till individen. Han skulle icke då på en okristlig befälhafvares befallning eller öfvertalande begå mened vid sjöförklaringar, icke deltaga i lurendrejeri och sänkningsbrott; han skulle afsky rymningar, af kärlek till sitt fosterland. Som bildad och belefvad skulle han undgå all misshandling, och, om någon gång en sådan inträffade, skulle han veta att lagligen fordra upprättelse af sin despotiska förman. Han skulle eftersträfva erfarenhet uti sitt yrke, innan han emottoge befordran och således icke, såsom ordspråket lyder, "hoppa igenom kajutfönstret till kapten." Slutligen skulle han, då han en dag blef befälhafvare, af ambition, om ock ej af böjelse, redligt fullgöra sina skyldigheter till den redare, som anförtrodde honom sin egendom, och befunne han som underhafvande sig på den ort, der smittosam farsot bortryckte befälet, skulle man icke, såsom nu händt, nödgas sätta en kajutvakt eller jungman till befälhafvare, af orsak att icke någon annan af besättningen vore uti seglingskonsten hemmastadd. Sjöfolket har länge blifvit ansedt som en särskild menniskoras, som ingen upplysning behöfde, och man igenkände alltid sjömannen på hans plumpa åtbörder. Man föraktade till den grad sjömansyrket, att den, som ej dugde till annat, skulle till sjöss. Läng: dref man en

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

inskränkt sjöfart från staterne i norden, hvaraf följde en så stor förtjenst på fartygen och varorna, att man mindre räknade på skyndsamhet, än deras fram- och återkomst oskadade. Man såg ej på en 7-års resa åt Ostindien och förtjente mera då, än sedermera, då resorne gjordes på mindre än ett år; men då, i mån af en menniskoslägtets stigande kultur och förfining, tillverkningarne och behofven af lyxartiklar, blefvo större och konkurrensen fordrade en större skyndsamhet, lärde man sig inse nyttan af att finna kortaste vägen och tiden för kommunikationen mellan orterna, och lärde sig af erfarenheten att man äfven på sjön måste hafva theoretisk bildning. Detta och sjömäns moraliska anspråk tages nu med allvar i betraktande. Man inrättade privata skolor för sjömannabildning, hvilka sedan, understödde af derföre inrättade sällskaper, äfvensom af regeringarne, visat för handelssjöfarten de lyckligaste resultater. De bästa inrättningar af detta slag finner man i England, Frankrike och Holland. I en sednare tid hafva i Dannemark och Tyskland äfven blifvit inrättade dylika skolor, af hvilka ingen lärer öfverträffa de preussiska. Äfven i Sverige insågo åtskilliga nyttan af sjömannabildningen och för denna har man tid efter annan stiftat 5 sjömannasällskap, hvilkas åliggande det är att befordra upplysning och vetenskaplig bildning till handelns och sjöfartens befrämjande; att bidraga till meddellösa sjömansbarns uppfostran, och understödja behöfvande af sjömannaklassen. Med sådane förbindelser grundades sjömannasällskapet i Götheborg. Men emedan sällskapet omedelbart icke kunde fullgöra alla dessa förbindelser, beslöto stiftarne, att under 5 år derföre samla någon fond, hvarefter sällskapet skulle uti förenämnde afseenden begynna utföra den af stiftarne detsamma förelagda plan. Redan äro 5 år förflutna sedan nämnde tid, utan att likväl någon verksamhet i nämnde fall försports. Likväl kan man ej i detta fall beskylla styrelsen för någon ovilja eller overksamhet. Tvertom har genom dess åtgärd flera hundrade personer blifvit med sällskapet förenade, och dess ordförande har i flere med sällskapet hållna sammankomster föreslagit en skola för praktisk-intellektuel sjömannabildning. Visserligen hade man i följd af såväl stadgarnes tydliga föreskrift, som Herr ordförandens nyssnämnde proposition hoppats få en *sådan* skola organiserad, helst som en dylik anstalt hos H. K. Kronprinsen i underdånighet föreslogs redan af sällskapets första styrelse.* Detta har dock ej skedt. Deremot har sällskapet med betydliga bidrag inrättat en annan för blott den praktiska bildningen. Kommer emellertid den att fortfara som hittills, så att eleverne i den samma endast undervisas i de om bord i tackling förefallande handarbeten, så kunna vi icke inse hvad nytta det kan medföra, att under en tid af 6 månader ockupera sig med det, som man på 6 veckor kan inhemta. Tror man väl att förmögna föräldrar, som förstå att sätta värde på sina barns bildning, lemna dem till en inrättning, hvari själen icke finner någon sysselsättning och hvarest barnet endast kan komma till den kunskap, som en jungman kan antagas innehafva? Nej ingalunda. Icke ens den mindre bemedlade, som förmår att föda och kläda sina barn, skall låta dem begagna den, utan heldre något undervisningsverk, der själsbildningen åtminstone på något sätt utvecklas.

Några sjöfartens vänner hafva härstädes inrättat en skola för praktisk-intellektuel sjömannabildning, hvars organisation vi vid ett annat tillfälle skola hafva äran att närmare utveckla. I denna inhemtar eleven allt hvad den bildade sjömannen i förhållande till tidens fordringar behöfver veta. Till lokal för skolan har staden kostnadsfritt upplåtit rum i f. d. Möllerska huset vid Breda vägen, och oaktadt att denna skola ännu icke offentligen annonserat sin tillvaro, begagnas den af öfver 20 ynglingar, af hvilka mer än hälften äro obemedlade. Kännedom om huru der tillgår och hvad eleven derstädes får inhemta, kan hvarje upplysningens vän när som helst taga. Vill Sjömannasällskapet hafva en sig värdig skola, så måste dess närvarande takelskola med en dylik, om den kan inrättas bättre, eller med densamma införlifvas. Sällskapet skulle då komma till ett bättre resultat med mindre uppoffring än nu, och kunna icke allenast använda sin fond, utan ock en betydlig del af sina inkomster för en annan, för den ålderstigne, bräckliga, sjömannen lika angelägen anstalt, som den, hvilken vi tagit oss friheten proponera till förmån för det uppvexande sjömannaslägtet. Vi skola en annan gång närmare yttra oss rörande detta ämne, åtnöjande oss *nu* med att hafva antydt detsamma.

* *Herr Öfversten m. m. Hjärne, Grosshandlanden A. E. Hæger och Lotskaptenen O. M. Dreutzer.*

Insändt.

I Aftonbladet N:o 34 finnes införd och i N:r 35 fortsatt en artikel under rubrik "*Tankar rörande Bränvinstillverkningen, betraktad såsom Lagstiftningsfråga*", hvaruti Insändaren söker ådagalägga det ytterst svekfulla sätt hvarmed Spanmåls- och Bränvinshandeln från Skåne bedrifves, och derjemte uppgifver, att i Skåne utlemnas passhandlingar på varor, som sedermera hemtas i Danmark, samt, icke nog härmed, äfven har den oförskämdheten att angifva följande Skeppare, som på detta sätt blifvit med falska passhandlingar från Malmö expedierade, nemligen Skepparne Christensson och Johansson i Oktober och C. Christensson, framkommen till Götheborg i Mars månad, allt förlidet år, deraf således skulle följa, att de, som till förpassning anmält varorna *bedrägligt sig förhållit*. Huru kan man så oförsynt rusa åstad med slika lögnaktiga uppgifter, utan att närmare göra sig om förhållandet underrättad? Kan Ins. ansvarsfritt frånkomma beskyllningen, så är han i sanning en lycklig "Patron." För att ådagalägga ofoget af Insänd:s påstående hafva vi, i afseende på de personer, som afsändt ifrågavarande laster, hos Sjötullskammaren i Malmö begärt och erhållit sådane upplysningar, som lemna oss full garanti för hvad vi förut ej betviflade, neml. att Spannemålen och Bränvinet blifvit i Malmö och icke annorstädes inlastadt. Se här redogörelse för hvarje aflastare, och blyges icke Hr Insändaren nu för sina tillmälen, så kan man verkligen påstå, att han bitit hufvudet af skammen.

Skepparen Christensson, som blifvit från Malmö förpassad den 19 Oktober, har för Handelsbolaget C. & M. Möller inlastat 11 t:r Ärter, 4 t:r Råg och 12 fastager med 1100 k:r Bränvin, samt för Handlanden Rosqvist 10 t:r Ärter. Skepparen J. Johansson, förpassad till Götheborg den 20 Oktober, har inlastat för Handlanden P. Ståhle 30 t:r Råg, 4 t:r Ärter; för Handlanden H. Thomson 40 t:r Råg, och för Handlanden C. P. Schoug 6 t:r Råg och 6 fat med 840 k:r Bränvin, alla bränvinskärlen förseglade

med Tullkammarens sigill. Hvad åter beträffar den Skepparen C. Christensson, som skall omnämnas i Götheborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning för d. 2 Mars 1840, så har under föregående månaderne af förlidet år någon sådan från Malmö icke blifvit passerad. Vidkommande Skepparen J. Jönsson, som med Spannemål och Bränvin förpassades från Malmö till Götheborg med Jakten Enigheten, har han till iskanten inkommit i sistl. Januari månad och laddningen lossat; hvilket allt föranleder Insändaren till den (i afsigt att framställa det olaglıga i expeditionen) högst infama insinuation, "huru man kan äfventyra Bränvins-last från Malmö, der varan gäller lika mycket som i Götheborg", äfvensom att då vacker Hvete "liknande Dansk" blifvit försåld å sistnämnde ställe, frågas om någon Dansk Hvete blifvit förtullad? I anledning häraf äro vi i tillfälle att meddela följande underrättelser: 1:o Att Skepparen Jönssons ifrågavarande Jakt icke hade namnet Enigheten utan 6 Bröder; 2:do att med bemälte Jönsson icke blifvit afsänd eller förpassad en enda kanna Bränvin; 3:o att af Spannemålen, som i fartyget i Malmö inlastades, afsände Handlanden A. P. Dahlberg 24 t:r Hvete, C. P. Schoug 100 t:r Korn, Th. Halck 75 t:r Korn; Westrell & Möller 62 t:r Hvete och C. Koch 75 t:r Korn; samt 4:o att Dansk Hvete i Malmö verkligen blifvit förlidet år förtullad, ehuru detta icke behöfver förutsätta att det med Jönsson afsända obetydliga qvantum var af Dansk produktion, men Ins. tyckes lika litet känna, att hvete produceras i Skåne, som att man under seglationen från Malmö till Götheborg passerar Helsingör, der enligt gällande traktater hvarje Skeppare är skyldig att anlägga för klarering af Sundska tullen, och till den grad förråder Ins. okunnighet, att han, detta oaktadt, påstår, att de här förut omnämnde och från Skåne förpassade Spannemålslaster skulle blifvit konfiskerade om de inkommit i Dansk hamn.

Af allt hvad vi således haft tillfälle ådagalägga inhemtas, att Ins. afhandlat ett ämne, som han icke begriper, och derjemte tillåtit sig att genom lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande, till hedern angripa så väl för redlighet, nit och skicklighet kände Tulltjenstemän, som andra aktningsvärda medborgare; och för att till ytterlighet ådagalägga obefogenheten af Ins. insinuationer, att ifrågavarande Bränvin skulle vara i Danmark intaget, lemnas den upplysning, att Bränvinet der, under mer än ett år, varit och ännu är i vida högre pris och till och med 10 proc. utöfver hvad det kostar i Skåne, och att således någon olofligt införsel derifrån så mycket mindre kunnat försökas.

Insändt.

REPLIK

i anledning af recensionen öfver Herr d'Auberts Concert, införd i Handels- och Sjöfartstidningen, N:o 27, den 6 Mars 1841.

"Känslans instrumenter" äro många;
Recensenten dock det bästa vet,
Hvarmed man kan allas sinnen fånga,
Om det riktigt brukas som magnet.

Hör, hur "himlafrån han toner lockar
Ur ett själlöst, jordiskt" instrument,
Konstnärn — han, som, bland musikens kockar,
Sjelf är en, och lagar exellent.

Hvarje känslodrucken ljufligt domnar,
Ser ej, hör ej — lyder känslans bud:
Liksom kroppen, också själen somnar;
Drömmer om "serafiskt harpoljud."

Magistraten uti Reval skrifvit
Vid d'Auberts — sin egen äras namn;
I Sevilla blef diplôme ock gifvit
Åt en Naylor (stor i ryktets famn,

Liten dock vid granskning). Föga värde
Gifva orlofssedlar konstens vän.
Väl det vore, om sig mängden lärde
Känna dugligheten dock igen.

Vårda troget konstens helga flamma,
Du, som, sydländsk, likväl nämnes vår!
Du har haft den nya tid till amma;
Gamla tiden lede dina spår!

Ja, d'Aubert! som dagens blida stjerna,
Uti harmoniens verld du träder opp;
Åt ditt sken vi fröjdas, — unna gerna
Åt allt dunkel *"glansen" af ditt lopp.*

Dock vi ville att den Recensenten,
Som berömt ditt snille, konst och smak,
Heldre hade lemnat contingenten
Framifrån, än att han gett den bak. *

ph . . . n.

* *I recensionen heter det neml.: "Herr d'A. stod der såsom en — andeton ifrån* bakgrunden.*" Om detta skall vara en kompliment, så är den visserligen "*von hinten.*"*

Hvarjehanda.

Englands krig mot Frankrike.

I London har en intressant liten ströskrift utkommit, hvilken uti en synoptisk öfversigt sammanställer de utgifter, hvilka England i de krig, som det sedan år 1688 fört mot Frankrike, fått vidkännas. Denna broschyr har i London väckt stort uppseende; den utgafs en Måndag och redan den derpåföljande Onsdagen var en tredje upplaga af behofvet påkallad. Vi låna derur följande:

N:o 1. Revolutionskrig från 1688—1697, ända till freden i Ryssvick. — I detta krig hade England Frankrike till fiende; Holland, Österrike, Preussen, Savojen och Spanien till allierade. De förnämsta händelserne uti detta krig voro slagtningarne vid Boyne, la Hogue, Steinkirchen och Nerwinden. Från detta krig daterar sig nationalskulden. Under dessa nioåriga strider utgjorde utgifterne 400,000,000 Fr. och lånen 500,000,000 Fr. Totalutgiften var således 900,000,000 Fr., och årliga utgiften 100,000,000 Fr. Fattigtaxan utgjorde om året per medium 18,000,000 Fr. och medelpriset på en qvart korn var 55 Fr.

N:o 2. Spanska Successionskriget från 1702—1713, eller till Utrechtska freden. — I detta krig hade England Frankrike och Spanien till fiender; Holland, Österrike, Savojen och Portugal till bundsförvandter. De förnämsta händelserne under detta krig voro fältslagen vid Hochstädt, Ramillies, Oudenarde, Malplaquet och Denain. England vann Gibraltar, Minorca, Nya Skottland och New-Foundland. Under detta elfvaåriga krig belupo sig utgifterne till 750,000,000 Fr., och lånen till 812,500,000 Fr. Totalutgiften utgjorde således 1,562,500,000 Fr. och årliga utgiften 137,000,000 Fr. Fattigtaxan var per medium årligen 18,000,000 Fr. och medelpriset för en qvart spannemål 55 Fr. 60 C.

N:o 3. Österrikiska Successionskriget från 1740—1748, eller till freden i Aachen. — I detta krig hade England Frankrike och Spanien till fiender; Österrike, Holland och Sardinien till allierade. Under detta nioåriga krig stego utgifterne till 628,000,000 Fr., och lånen till 725,000,000 Fr. Totalutgiften var således 1,350,000,000 Fr., och årliga utgiften 150,000,000 Fr. Fattigtaxan utgjorde årligen ungefär 12,500,000 Fr. och medelpriset på en qvart korn 40 Fr. 10 C.

N:o 4. Sjuåriga kriget från 1756—1763, eller till freden i Paris. — I detta krig hade England Frankrike, Spanien, Österrike och Ryssland till fiender, och Preussen till bundsförvandt. Frankrike förlorade Canada; England vann Bengalen,

Canada, Cap Breton, Tabago &c. Under detta sjuåriga krig utgjorde utlagorna 1,300,000,000Fr., och lånen 1,500,000,000 Fr. Totalutgiften var således 2,800,000,000 Fr. Fattigtaxan utgjorde årligen vid pass 2,800,000 Fr, och medelpriset pr qvart spannemål var 49 Fr. 35 C.

N:o 5. Amerikanska frihets-kriget från 1775—1783, eller till freden i Versailles. — I detta krig hade England Frankrike, Förenta Staterne, Spanien och Holland till fiender, och inga allierade. England förlorade Förenta Staterne, Minorka, Tabago och Florida. Under detta åttaåriga krig stego utgifterna till 800,000,000Fr. och lånen till 2,600,000,000 Fr. Totalutgiften var således 3,400,000,000 Fr., och årliga utgiften 425,000,000 Fr. Fattig-taxan utgjorde årligen ungefär 43 millioner Fr. och medelpriset per qvart korn var 60 Fr. och 60 C.

N:o 6. Franska revolutions-kriget från 1793—1802, eller till freden i Amiens. — England hade i detta krig Frankrike och, sedan 1796, Spanien till fiende; till år 1795 Spanien, sedan efter hvarandra Holland, Preussen, Österrike, Ryssland och Portugal till allierade. Frankrike förlorade sitt välde i Indien, England vann Malta, Trinidad och Coromandel. Under detta nioåriga krig utgjorde utgifterne 6,587,000,000 Fr., och lånen 5,012,000,000 Fr. Total-utgiften var således 11,597,000,000 Fr., och årliga utgiften 1,288,500,000 Fr. Fattig-taxan utgjorde årligen ungefär 87,500,000 Fr., och medelpriset pr qvart korn var 98 Fr. 10 C.

N:o 7. Kriget mot Napoleon från 1803—1815, eller till freden i Paris. England hade i detta krig Frankrike, Spanien till 1808, och Förenta Staterne sedan 1812 till fiender; och Österrike, Preussen, Ryssland, Spanien sedan 1808, och Portugal till allierade. Under detta tolfåriga krig utgjorde omkostnaderne 19,262,000,000Fr. och lånen 9,713,000,000 Fr. Totalutgiften var således 28,975,000,000 Fr. och årliga utgiften 2,414,000,000 Fr. Fattig-taxan utgjorde per medium om året 137,000,000 Fr. och ungefärliga priset per qvart korn 115 Fr. 80 C.

Sålunda har England under de 153 år, hvilka, sedan revolutionen 1688, hafva förflutit, uti 65 år fört krig mot Frankrike, och dessa krig hafva inalles kostat det 72,535,000,000 Fr., af hvilka 51,725,000,000 Fr. genom pålagor, och 20,810,000,000 Fr. genom lån blifvit anskaffade. Det har under nämnde tid sett priset per qvart korn variera från 40 Fr. 60 C. ttll 115 Fr. 80 C., och Fattigtaxan stiga från 12,500,000 Francs till 137,000,000 Fr.

Borgenärers Sammanträde:

Samtelige Borgenärer uti förre Gästgifvaren C. F. Lindqvists Concours behagade mangrant sammanträda hos Gäldenären Måndagen d. 22 dennes kl. 3 e. m., för att besluta om underhåll för Gäldenären, samt Boets förvaltning m. m.; och erinras om Concourslagens föreskrift. Carl Johans församling d. 9 Mars 1841.

Gode Män. (79)

Tillkännagifvanden.

Att Herr Bokhandlaren N. J. Gumpert i Götheborg öfvertagit den förlagsrätt af C. M. Bellmans samtlige Arbeten, hvilken vi förut gemensamt innehaft, och att han ensamt äger att indrifva de fordringar, hvilka finnas utestående i och för redan utgifne hälften, anser jag mig böra härigenom til kännagifva för Herrar Bokhandlare och Commissionärer. Götheborg den 23 Februari 1841.

Ch:s Backman.

Sedan, enligt ofvanstående tillkännagifvande, underteknad blifvit ensam innehafvare af förlagsrätten till C. M. Bellmans samtlige Arbeten, anser jag mig, till följe af det missnöje, som försports från åtskillige Subskribenter öfver tidsutdrägten vid utgifvandet af de föregående delarne, böra förklara: att, då numera de för detta verks fortsättande obehagliga hinder blifvit undanröjda, jag ofördröjligen ämnar gå i författning om att låta de återstående delarne på en gång utkomma, och anhålles derföre ödmjukligen, för bestämmandet af upplagans storlek, att resp. Commissionärer och Subscribenter å detta Arbete behagade skyndsamt och inom Maj månads utgång, antingen directe till underteknad, eller genom den, som till antekning förevisat förra Subscriptionslistan, godhetsfullt anmäla, huruvida de åstunda fortsättningen—och blifva de, hvilka vid ofvannämnde tid ej bestämt afsagt sig densamma, ansedda såsom bundne vid sin förut ingångna Subscriptions-förbindelse för hela verket.

För att söka godtgöra hvad vid utgifvandet förut kan vara att anmärka, skall ingen kostnad eller möda blifva spard, att, hvad tryck och papper beträffar, gifva fortsättningen all den nitiditet, som kan öfverensstämma med de redan utkomne delarne.

Subskriptionen å hela verket fortfar till slutet af Maj månad detta år. Götheborg den 1 Mars 1841. N. J. GUMPERT.

Annonser.

Auktioner:

Tisdagen d. 16 dennes kl. 10 f. m., försäljes genom frivillig Auktion, som förrättas uti Enkefru Hallenbergs Sterbhusdelägares, i Melins äng belägna hus, diverse Lösegendom, såsom: Silfver, hvaribland en drycke kanna med lock; Malm, Koppar, Tenn, Bleck- och Jernsaker, något Porcellän och Glas, Möbler och Husgerådssaker, Sängkläder, Bodinventarier, Trädbråte m. m. Carl Johans församling den 11 Mars 1841. (78)

Efter anmodan kommer genom offentlig Auction å Lilla Edet uti Hr Carl Broddelii hus den 16de Mars kl. 11 f. m. att till försäljning utbjudas för Hrr A. Broddelius & Comp. Concursmassas räkning, uti större och mindre lotter, ett parti virke bestående af bättre och ordinaire Bakar, Bohlvirke, allt efter nya och friska Blockar af omkring 10 alnars längd, likaledes ett parti Bakar och Bohlvirke af föregående årens tillverkning, med rättighet för köparen att afhämta virket antingen genast eller då öppet vatten erbjuder detsammas afförande sjövägen.

Med betalningen lemnas för vederhäftighet kände inropare 3 månaders anstånd. Lilla Edet den 3 Mars 1841. *A. M. Boustedt.*

(87)

Diverse.

Misslyckadt försök.

Insändaren häraf företog sig under förliden sommar en slags spekulation, den nemligen att hyra flera rum, än som för egen familj voro behöfliga. Detta skedde dock i den uträkning, att under nämnde årstid inlogera resande; men såsom af hela den hyrda lägenheten blott *ett enda* rum af 2:ne personer till begagnande upptogs, och detta endast för en obetydlig tid, så nödsakades jag att vidkännas en betydlig förlust genom en dryg hyra och andra onera, som voro oåtskiljaktiga från felslagna förhoppningar. Dock var detta ej allt, utan jag måste ock särskildt anställa min piga, hvars tid för det mesta upptogs att påpassa ångbåtarnes ankomst hit till staden, då hennes ärende var att uppvakta de med dylika fartyg anländande resande, för att liksom inbjuda dessa att gästa hos mig. Ehuru jag dessutom vidtalat de Hôtelvärdar, hvilkas soutien det egentligen är, att till resande uthyra rum, och derföre äro underkastade ganska dryga utgifter, hvilka med en dylik rörelse äro förknippade, och då jag oaktadt förbemälde försök ingenting kunnat uträtta och följderne deraf en längre tid komma att mig vidkännas, äfvensom allt hvad nu anfördt blifvit, till alla delar är med sanningen öfverensstämmande, så uppmanas en hvar (särdeles då flere klagat öfver slik förlust) att taga sig till vara för ett sådant *misslyckadt försök.*

GÖTHEBORGSBO.

— *Då jag genom en olycklig tillfällighet saknade andra utvägar till bergning, än att åtaga mig handstilars förbättrande, har jag efter mitt fullkomliga tillfrisknande, ämnat återgå till mitt förra yrke; men har af sakkunnige män blifvit uppmanad att fortsätta den af mig nu påbörjade bana. Jag får i följd deraf anmäla att min skrifundervisning fortfar, på sätt förut blifvit tillkännagifvit, hvarföre nya elever af alla åldrar och bägge könen, äga att anmäla sig.*

P. Larsson,
Setterborgska huset vid Drottninggatan. (80)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Johansson; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Broman.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Björck.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 31 utgifves nästa Måndag.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 31. Måndagen den 15:de Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den i går förfallna utländska posten, erhölls först i dag på förmiddagen. De vigtigaste nyheter, den medför, äro 1:mo att de Förenta Staternes bank ånyo inställt sina betalningar i hårdt mynt; 2:do att lagstiftande församlingen i Maine beslutat att med våld fördrifva de å det omtvistade gränsområdet befintliga brittiska troppar, och 3:tio, att *M'Leod,* som England lagt sig så mycket ut för, blifvit af assisdomstolen i grefskapet Niagara (staten Newyork) känd skyldig att träda i häkte, för ett å en Amerikanare vid namn *Durfee,* föröfvadt mord. — Vi skola i nästa nummer återkomma härtill.

RIKSDAGEN.

Konstitutionsutskottets förnyade förslag till Representationsstadga innehåller hufvudsakligen följande grunder för den nya representationen:

1:o *Valrätt* tillkommer Svensk man, som bekänner sig till kristna läran, fyllt tjuguett år, och fem år varit i Riket bosatt * samt

a) å landet eger, med stadgad Kronoåborätt, eller för embete eller för tjenst, innehafver jord, bergsbruk eller annan lägenhet, eller ock i stad eller köping eger, eller för embete eller tjenst innehafver hus, tomt, jord eller annan lägenhet; eller

b) medelst kontrakt, som emot hans vilja icke kan, efter egarens godtycke, före den utsatta tidens förlopp häfvas, för lifstid eller minst för fem år legt jord eller bergsbruk af minst Ett Tusen Riksdaler B:ko uppskattadt värde å landet, så vida han samma egendom fulla två år innehaft och ännu innehafver; eller

c) annat lofligt yrke, än jordbruk eller bergsbruk, för egen räkning, med en uppskattad behållen årlig inkomst af minst Tvåhundrade Riksdaler, de tre sista åren idkat och ännu idkar; eller

d) i ordinarie embete eller tjenst, såsom Prest, Civil, Officer, eller vid läroverk, är anställd, af Kronan, Riksförsamling, Stad, Socken, annan menighet eller stiftelse njuter ständig lön, samt från embete, tjenst eller lön icke, utan egen ansökning eller ransakning och dom, kan skiljas; eller

e) från embete eller tjenst af den i 4 mom. nämnda egenskap, efter egen ansökning erhållit afsked, antingen med pensionsrätt, som icke utan eget förvållande kan förloras, eller med rätt att bibehålla lönens hela belopp eller viss del deraf. (1 § V. L.)

2:o Rösträtten beräknas sålunda:

a) enligt i 1 § mom. 1, för ett uppskattadt egendomsvärde från och med 1000 till 3000 Rdr B:ko, en röst; från och med 10,000 till 25,000 Rdr, tre; från och med 25,000 till 50,000 Rdr, fyra; från och med 50,000 till 100,000 Rdr, fem; samt för fulla 100,000 Rdr och deröfver, sex röster; hvarjemte, då värdet understiger 1000 Rdr, för hvarje fulla 10 Rdrs uppskattningsvärde beräknas en hundradedels röst.

b) enligt 1 § mom. 2, för ett uppskattadt egendomsvärde från och med 10,000 till 30,000 Rdr, en; från och med 30,000 till 100,000 Rdr, två, samt fulla 100,000 Rdr och deröfver, tre röster; hvarjemte då värdet understiger 10,000 Rdr, för hvarje fulla 1000 Rdrs uppskattningsvärde beräknas en tiondels röst.

c) enligt 1 § mom. 3, för en uppskattad inkomst från och med 200 till 600 Rdr, en; från och med 600 till 2000 Rdr, två; från och med 10,000 till 20,000 Rdr, fem; samt för fulla 20,000 Rdr och och deröfver, sex röster. (2 § V. L.)

Rösträtt, som beräknas efter värde af hus, tomt, jord, bergsbruk eller annan lägenhet, åtnjutes å den ort, der det hus eller bergsbruk, eller den tomt, jord eller lägenhet finnes; rösträtt, som beräknas efter inkomst af yrke, der idkaren yrket drifver; och rösträtt efter 1 § mom. 4 eller 5, der innehafvaren för sin person är skattskrifven.

Nu står någon i flera orter i förhållanden, som enligt 1 och 2 §§ medföra rösträtt, då må han å den ort, der sådana förhållanden medföra största rätt, eller åtminstone lika stor, som å någon annan, utöfva rösträtt för dem alla. Ej må rösträtt af någon utöfvas på en gång efter 1 § mom. 4 och 5; ej heller på mer än *ett* ställe för samma Riksdag. Ej heller må någon vid ett val beräkna flera röster, än sex (3 § V. L.). *(Forts.)*

* *Undantagen enligt 4 § Val-Lagen äro ungefär desamma som i n. v. 18 § R. O.*

LANDSORTSTELEGRAFEN.

SUNDSVALL.

I Torps socken har nyligen en qvinna aflidit i den höga åldern af nära 102 år. Hennes dotter är icke heller mera någon "ung slinka", alldenstund hon redan lärer hafva räknat sina 80 vintrar.

GEFLE.

Juryn i tryckfrihetsmålet mot kalendern Venus frikände, d. 3:dje dennes, dess utgifvare för ansvar efter 3 § 3:dje mom. Tryckfrihetsförordningen; men ansåg honom skyldig efter samma §:s 13:de mom., hvadan den fällde honom till böter af 66 R:dr 32 sk. b:ko, jemte de osålda exemplarens konfiskation. Att Ju-

rymännen dömt *efter samvete*, derom kan icke vara mer än en mening; men lika säkert är det, att de hvarken dömt efter det åberopade lagrummets *bokstaf*, eller efter den föreskrift, som meddelas i början af 3:dje § Tryckfrihetsförordningen. Domen kommer emellertid, enligt lag, att underställas Hofrättens pröfning.

NYKÖPING.

Till Riksdagsman efter aflidne Prosten Åstrand har detta Stifts pastorer utsett Prosten Kongl. Hofpredikanten *G. Helén*.

CARLSTAD.

Här har man efter "snödugg" fått snöfall, och efter detta snöplogs-visiter på gatorna. "Vi hafva nu det yppersta före, med ett herrligt väder, som kan sägas nästan förena behaget af vinter och vår." — I Munkeröd af Ransäters socken, har en hemmansbrukare förlorat lifvet vid brunnsgräfning.

ÅMÅL.

Härifrån till hufvudstaden har afgått en deputation, bestående af Borgmästaren M. Ödman, Possessionaten J. Åberg och Rådmannen J. M. Dahlgren, i afsigt att derstädes till vederbörande inlemna en petition, beträffande en nyligen föreslagen kanalled inom Dahlsland, hvilken de och deras kommittenter önska måtte få sitt utlopp i Åmåls-viken, samt ledas genom Åmålssjöarne till sjöarne östra och vestra Silen; men ej komma att gå till sjön Erran, såsom för ortens rörelse och behof mindre passande.

CHRISTINEHAMN.

Hit förväntas ofördröjligen Spektakelmakaren H:r Deland, och Vaxkabinetts-kammarherren Herr Müller, den ene åtföljd af lefvande och den andre af döda konstnärer.

LANDSKRONA.

Kustsergeanten Fogelberg och Kustvakterna Pehrsson och Jönsson hafva nyligen, på isen mellan Barsebäcks och Wikhögs Fisklägen, under beslagsanspråk anhållit 5 kaggar negerhead, 8 säckar kaffe, 2 dito socker och 10 mindre korgar med div. glasvaror.

LUND.

Universitetet har förlorat en af sina, i vetenskapligt hänseende, mest förtjenstfulle lärare: Professorn i Romerska vältaligheten och Poesien, Ledamoten af Kongl. Nordstjerne Orden, Doktor Anders Otto Lindfors, afled, den 8:de dennes, efter en lefnad af 59 år och 7 månader. Nästan ända sedan Jul hade han varit sängliggande af lungsot, af hvilken sjukdom han redan i början af förlidet år känt symtomer, men som nu, fullkomligt utvecklad, paskyndade hans död i en ej särdeles långt framskriden ålder. Doktor Lindfors var född i Näsby socken och Östra härad af Wexiö Stift, der fadren var vice Pastor. Blef student i Lund 1798, Philos.-Magister 1802, Docens i Pædagogik och Didaktik 1803, och tillika i Philosophia Theoretica 1805. Utnämndes 1811 till Historiarum Adjunkt och sedan han nästan oafbrutet ända till 1816 förestått Profession i denna vetenskap, utnämndes han sistnämnde år deri till Ordinarie Professor. Var samma år på förslag till lika Profession i Upsala. Prestvigd i Lund den 17 Decemb. 1819, sedan han den 8 i samma månad erhållit fullmakt på Kyrkoherde-beställningen i Bjereshög och Oxie, såsom personelt præbende. Prost öfver nämnde församlingar 1820. Vid Biskops-valet i Wexiö Stift 1824, kom han, med 65 röster, närmast dem, som på förslaget till detta embete blefvo uppförde. Sedan han förestått Professionen i Romerska Vältaligheten och Poesien, jemte den Historiska, åren 1825 och 1826, flyttades han till den förstnämnda genom fullmakt af d. 8 Juni 1826. Såsom Ledamot af Committen till granskning af Rikets undervisningsverk, har han bevistat dess sammanträden i Stockholm åren 1826 och 1828. Theol. Doktor vid Jubelfesten 1830. Utnämndes 1832 till Ledamot af Kongl. Nordstjerne Orden. Var Universitetets Ombud vid Riksdagen 1833—35. Hade tid efter annan blifvit hedrad med kallelser till Ledamot af flera lärda Sällskaper. Doktor L. var en varm försvarare af den klassiska litteraturens i senare tider mycket anfäktade ansende, och hade såsom Academicus, i de särskilda vetenskapsgrenar, deri han varit anställd såsom lärare, ådagalagt mycken verksamhet, hvarom vittna hans många från trycket utgifna arbeten. Öfver 60 disputationer utkommo under hans hans præsidium. Genom sitt *Svenska och Latinska Lexicon* har han gjort sitt namn odödligt inom den svenska filologiska litteraturen.

— Under Skånska Hypotheks-Föreningens Directions sammanträde i början af denna månad, har inrättningen erhållit 12 nya Delägare, så att Delägarnes antal nu utgör 356, med taxeringsvärde 5,998,867 R:dr, belåningsrätt 2,367,960, samt amortissement 23,804 R:dr. Utlåningen utgjorde vid detta sammanträde 26,300 R:dr, så att totala utlåningssumman nu är 1,060,200 R:dr; men hvara likväl blifvit afbetaldt 70,233 R:dr 34 sk.; återstående lånesumman utgör således ett belopp af 989,966 R:dr 14 sk. Inrättningens utelöpande förbindelser utgöra för närvarande uti Obligationer med 5 proc. ränta, uppsägbara efter 5 års förlopp, 483,000 R:dr; dito 6 månader efter uppsägelse 357,000 R:dr; med 4½ proc. ränta 25,000 R:dr; med 4 proc. ränta 2000 R:dr, och med 3 proc. ränta 37,250 R:dr, samt uti assignationer på Banken 23,000 R:dr; således sammanräknadt 927,250 R:dr B:ko. (L. W.)

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Drottningen och Prins Albert hafva blifvit hedersledamöter (i anseende till deras utmärkta musikaliska produktioner) af den gamla, redan år 1584 stiftade heliga Concilieakademien i Rom.

Natten emellan den 27 och 28 i förra månaden, instörtade tvenne hus på Fleet-Street. Lyckligtvis blefvo innevånarne tidigt nog varnade, för att kunna rädda sig med flykten, och blott en der boende person, en skräddare, var ännu efter instörtningen qvar i huset, men räddades medelst en steges uppsättande, och det utan att skadas.

AMERIKA.

I Förenta Staterne har en ny händelse timat, som måste ytterligare stegra misshälligheterna emellan der varande och Engelska regeringen. För någon tid sedan borttogs nemligen ett slafskepp, "Tigris", som for under Nordamerikansk flagg, af den engelska briggen "Water Witch", på afrikanska kusten, och kadetten Jackson på sistnämnda fartyg skickades med bytet till Massachusetts, för att derstädes, såsom varande god pris, försälja det. Men domstolarne i Salem i Massachussetts förklarade borttagandet af "Tigris" för olagligt, och man fordrade af H:r Jackson en ersättning af 4000 P. St. Brittiske konsuln i Boston lade sig väl emellan och anförde till kadettens fördel, att denne blott handlat immediat, och det för sina förmäns räkning. Men detta hjelpte ej; de amerikanska autoriteterne förklarade, att detta vore en sak för sig, som borde afgöras emellan Centralregeringen och England sjelf, och måste dessutom Hr Jack-

son sjelf stånda till ansvar för saken. Några köpman i Boston gingo emellertid i borgen för honom, och han ställdes tills vidare på fri fot.

— Enligt skeppslistan från Goda Hoppsudden, hade Upptäcktseskadern, under kapten Ross's befäl, den 15 Aug. förlidet år i bästa välmåga ankommit till Hobbarts-Town (Nya Holland). Det förljudes att ett Observatorium der skulle inrättas.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 9:de Febr. Sedan Mazlum Bei's återkomst från Alexandrien, och efter Kurban-Bairamsfesten, egde åter konferenser rum emellan de turkiska och de allierade ministrarne, och är det ingen tvifvel underkastadt, att en Firman beträffande Egyptens tillkommande civil- och militär-administration, kommer att blifva föremål för rådplägningen. Mehemed Alis fiender upbjödo allt, för att med rätt förödmjukande vilkor förse denna Firman. emellertid har det lyckats att få densamma författad i öfverensstämmelse med de allierades önskningar. Mehemed Ali tyckes emellertid redan i förväg vara underrättad om allt hvad här passerar. Den engelska, med Porten afslutade, handelstraktaten är redan erkänd, hvarfore ock Mehemed Ali säkerligen företrädesvis kommer att skona Englands intressen. Lord Ponsonby har ostridigt blott dessa sistnämndes skydd i ögonsigte.

Genom med utomordentlig lägenhet från *Konstantinopel* af d. 15 Febr. ingångna berättelser inhemtas följande: "Storherrns Firman, i kraft hvaraf Mehemed-Ali åter blifvit insatt i Egyptiska Ståthållarskapet, och hans familj förlänad med ärftligheten deraf, har just nu blifvit utfärdad och Davi Nahiri (Justitieministern) och medlemmen af Rikskonseljen Sadi Mecheb Effendi, hafva fått sig uppdraget, att till Alexandria öfverföra densamma. Sistnämnde höge embetsman afgick redan i går på turkiska ångbåten "Peiki Schewket" till sin bestämmelse. Vid samma tid har Porten medelst cirkulärnote satt här accrediterade sändebud i kännedom om, att, genom Mehemed Ali's ovillkorliga underdånighet under Sultans befallningar, och den i följd häraf honom af hans Höghet förlänta ärftligheten af Egypten, den egyptiska angelägenheten kan anses bragt till slut, äfvensom blockaden af egyptiska kusterne och landningsställena nu mera kan anses såsom upphäfd, och fri kommunikation med nämnda platser åter är öppnad.

— Enligt just nu ingående underrättelser har turkiska linieskeppet "Mahmudie", om bord på hvilket Amiral Yawer Pascha befinner sig, d. 9:de dennes passerat Dardanellerna. Enligt rykte skall detsamma hålla karantän i Lampsakas hamn, och sedan fortsätta farten till hufvudstaden.

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref från Lund, dat. d. 5:te innevarande månad.

Sedan numera ingen liber studiosus, för sin timliga och eviga välfärds skull, får befatta sig med politik, har jag beslutat att slå mig på det "absolut" litterära, såsom det helsosammaste, och får till en början meddela dig några "studier, kritiker och notiser" från den ensliga studerkammaren.

Svenska rättskrifningsläran är hotad med en total omstöpning. En väldig reformator har uppträdt, och hans namn är *Hampus Tullberg*. Du erinrar dig honom kanske som lagstiftare för Blekingska nationen, för hvilken han uppsatte ett förslag till Stadgar, der 1:sta §. hade följande lydelse: "Blekingska Nationen är ett fritt samhälle, som sjelf stiftar och sanctionerar sina lagar." Hans lagstiftningstheori fann dock icke gehör inom det fria samhället. Nu är försöket mera storartadt, ithy att han framstår som lagstiftare för alla, som skrifva "vårt kära modersmål." Visserligen har han hemtat sin nya lära från den store språkmannen Rask i Köpenhamn, och många "raska" idéer finnas onekligen hos Herr Tullberg, såsom en Professor härstädes redan erinrat; men brist på originalitet kan dock ingalunda tillvitas honom, utan allt förmycken orättvisa. Han har nyligen framlagt sina meningar i en så kallad "vettenskaplig behandling:" *Översigt av svänska rättskrivningsläran Lund, av Lundbergska trøkkeriet, 1831.* I "förordet" yttrar förf. "Jag kann ikke längre fordraga att mitt kära modersmål framstår alltjämt i vanställda ok førmøglade former. Mitt beslut är fattat. Jag har valt min väg, ok jåg går den rakt framm." Detta är raskt och hjeltemodigt, såsom det höfves en reformator. Vidare: "Skrivten har till søfte att föreställa uttalet, såsom regänten att föreställa folket. Det faller då klart, att skrivten är till för uttalet, liksom regänten är till för folket. Skrivten är, att jag så må säga, uttalets ombud, liksom regänten är folkets. Alltså är den skrivt fullkomligast, som trognast avbildar uttalet, liksom den regänt är den bäste, som villigast lyssnar till folkets röst." Förf. har här uttalat en ganska vådlig politisk lära, och jag gratulerar honom, att redan vara utnämd till kyrkoherde: påståendet, att en regent bör lyssna till folkets röst, är helt och hållet heterodoxt och mycket hinderligare, än turnerande på sju i vira, för pastorats erhållande. Sluteligen heter det, med afseende på anonyma recensioner: "det lönnliga behagar mig ikke. Jag älskar ikke det lynne, hvilket, på riksdagsmannavis tvekande att högjutt uttala sin røst, tekknar den hälst på klippta lappar i det tøsta smyg. Mig gläder fastmer det lynne" m. m. Fastän jag alltså vet hvad Hr Tullberg "ikke älskar", vidblifver jag dock mitt lynne, att vara anonym — för allmänheten, alldenstund jag, vetenskapligt talat, icke har något namn.

Nu till "Inledningen", som väl är detsamma som sjelfva *Øversigten!* Rättskrifningens hufvudregel, säger förf. är denna: *skriv som du talar,* och så skrifver ock Hr Tullberg, och är derigenom något svårläst för en olärd. I allmänhet är vår förf. temligen skarp emot våra lärda samfund, såsom Sv. Akademien, Universitets-konsistoriet i Lund och "själfva vår akademiska förening", för deras rättskrifningsmethod; men Luther var ej heller lätthänd mot påfven. "Att den olärde skriver som Pär ok Pål, det må ikke förtörna oss, säger förf., ty han vet ikke bättre." Men den olärde skrifver vanligast som han talar, och det är ju alldeles efter Hr Tullbergs theori. Blott ett exempel: jag har nyligen sett ett bref från en betjent till hans fästmö, så lydande: "Jag vill mäd få rader låta dig väta min løkkliga belägenhet, tjära du! Jag hann framm klokkan seks på kvällen ok annträdde strakks mitt ämbete. Härskapet har mokken reljon ok bara tva rätter till kvällen. Nådi baronen drikker var kväll sjakålad, ok jag var inte sjenerad alls, ok kammarjumfrun ok jag gorde strakks bekantskap men bliv i. — te sjalu, tjära du!" o. s. v. Detta är ju icke blott såsom af Pär och Pål, utan såsom af sjelfva Hampus, skrifvet. Hvilket vackert skrifspråk skulle vi ej få,

om dylikt antoges. Jag vill nu ej uppehålla mig vid all den lärdom, som här framlägges i a, b, c, utan hoppar genast öfver till ö. "Då det ikke rimligtvis bör betvivlas av någon oväldig granskare, att det är olika grundjud i bør ok gör, ok de skillda juden måste äga skillda tekken"; så betecknar ö det öppna ljudet (t. ex. en nöt) och ø det slutna ljudet (t. ex. ett nøt). Herr Tullberg yttrar: "att flera af våra lärda värkligen funnet någon skiljaktighet mällan de jud, hvilka här beskrifvas mäd ø ok ö, kan näppeligen betvivlas. Sålunda har jag hört doktor Reuterdahl (på ett annat ställe Röjterdal) ok kørkoherden Lokkberg, åtminstone i det högtidliga språket alltid uttala ø, t. eks. *kørka* för *körka:* deremot prosten Landerberg i Mjällby uteslutande godkänna ö, t. ex. *Över.y* för *Øverly.*" — I Lunds stift lär finnas en kyrkoherde Lyckberg: att han är en af "våra lärde", har man ej förut vetat. Jag undrar hvad Hr "Röjterdal" tycker om att ha honom vid sidan, såsom auktoritet för svenskt uttal. Säkert är, att hvarken "Röjterdal" eller "Løkkberg" äro i thy fall auctoriteter: den ene talar skånska, den andre småländska; begge äro "män af bredden."

Apropos Reuterdal! Han har nyligen skrifvit ett *Sändebref till Hr Prosten Thomæus och Pastorsadjunkten Ternström,* uppfylldt af odium theologicum. Antastad för några från det vanliga lärobegreppet afvikande satser — och på dylika lider Hr R. sällan brist — har han förklarat och försvarat sig så godt han kunnat. Förklaringen är, såsom Herr Tullberg i ofvannämde brochyr uttåter sig, ställd "på halkande slint", och försvaret både lamt och skeft. "Den lärde Doktorn" går tillväga såsom hade han ett par skolpiltar för sig; gör sig bålt stor och skrufvar på peruken med mycken förnämhet. Lärdare är han utan tvifvel, än de tvenne antagonisterna, men i litterär flit står Thomæus jemnhögt med honom, och bättre hufvud än han har Hr Ternström. Theolog är jag icke, men så mycket förstår jag, att R. är obiblisk i sina yttranden; att han ej begriper det inre lifvet af christendomen, och att han hemtat sitt theologiska vetande från nya Tyskland.

Docenten Genberg föreläser i latinet, och föreläser väl. Jag kom nyss hem från hans lection: han har ett talrikt auditorium. — Här omtalas att ett par rencensioner oförtöfvadt inflyta i vår litterära tidning, den ena öfver *Linnéa borealis,* af Tollin; den andra öfver *Hertha,* af Hagberg. Det lär bli ord och inga visor.

Insändt.

Fastän öfvertygad att härstädes finnas Skrifvare och Skriflärare med öfverträffande skicklighet, tager jag mig friheten göra följande korta skildring.

Hvar och en lärer icke undgå erkänna, att i allmänhet ynglingar blifva lemnade åt sig sjelfva, vid sina skrifföfningar, och förbises oftast deras kroppsställning samt armens och handens förande, nog med att skrifboken en à två gånger i veckan framvisas, fri från plumpar och dylikt. Egentliga inöfvandet af handstil sker således icke förr, än individen inträdt i någon befattning, da, i den hastiga brytningen från skolstil till användbar expeditions- eller brefstil, densamma för det mesta vårdslösas, och sedan anses oförbätterlig.

Åtskillige personer hafva väl i undervisningsväg sökt lösa problemet om den mekaniska förmåga, hvar och en äger att, genom utdragning och sammanbindning bokstäfverne sinsemellan, förbättra vårdslösade stilar, men den af dem begagnade tid, 8 à 10 timmar, har icke alltid motsvarat ändamålet, hvarigenom allmänheten kommit i tvifvel om möjligheten af methodens användbarhet.

Många hafva icke dessmindre öfvervunnit fördomen och jag dymedelst kommit i tillfälle att inöfva och förbättra åtskilliga stilar, och funnit att den af mig utsatta tid, 30 timmar, allt för väl erfordras för vinnande af den önskade förbättringen, helst med unga personer, och andra, som icke hafva hvad man kallar skrifvana. Alldeles okunniga deremot behöfva dubbel tiderymd och derutöfver. För öfrigt beror detta, såsom allt annat, på mer och mindre fallenhet, och förnämligast arbetsflit.

Mina bemödanden hafva, med högst få undantag, lemnat gynnande resultat. Jag har alltså velat fästa allmänhetens uppmärksamhet på min undervisnings-methode, för spridande och förbättrande af densamma. Och som jag icke längre förmår egna min tid åt gratisters undervisning, hoppas jag methoden, såsom användbar, icke dessmindre blifver uppfattad och begagnad af några personer, som hafva vilja och förmåga att uppoffra sin tid för allmänt väl, eller med annan undervisning tillika äro sysselsatte.

P. Larsson.

Kyrkotidningar.

Passionspredikan, uti Garnisons-kyrkan, nästa Tisdag, förrättas af Regementspastorn, Mag:r Petersson.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 32 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 32. Onsdagen den 17:de Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Hans polariska Snömajestät är nu med alla sina hjelptrupper stadd i full reträtt och vårens vingade sångare uppstämma redan i våra trädgårdar sin tacksägelsehymn. Elfven har på flere ställen afkastat sin isboja, och "Rambergsgubben" presenterar sig icke mer i hvit nattmössa, utan *à la Louis Philipp* i grå hatt; men likväl utan någon paraply. I Söndags och i går vid middagstiden hade vi 10 graders värme i solskenet. Visade en del af våra Riksdagsmäns själsthermometrar endast *så* pass värme för fäderneslandet, i strålarne af nådasolen, så hade det i sanning icke skäl att beklaga sig öfver deras "köld", och man kunde då här i norden, sedan vårstormarne väl vore öfverståndna, vänta en lika härlig sommar i fosterländskt som i telluriskt hänseende.

— På skeppsvarfvet Wiken tilldrog sig sistlidne Lördag den olyckshändelsen, att en timmerman, som hade något arbete för sig på en flåte, blef, som man förmodar, af ett nedfallande block träffad så hårdt, att han sanslös neddignade och föll med hufvudet i vattnet. Huru länge han befunnit sig i detta läge, känner man ej med säkerhet; men då han varseblefs och upptogs skall han ännu hafva gjort en rörelse med ena armen, hvilket var det sista tecken till lif, han gaf här i verlden.

— En till Red. insänd artikel, undertecknad *"Gammal Affärsman"*, skall i nästutkommande nummer varda intagen, och skulle Red. stadna i största förbindelse, om flere af samma syfte och från samma obekanta hand erhölles.

— För meddelande af nödiga upplysningar torde förf. af den till Phoenix insända artikeln *"Götheborgs Styrelse och Drätselkommision"* hafva godheten personligen infinna sig hos Red., emedan uppsatsen i sitt nuvarande skick, utan de i densamma åberopade "faktiska bevisen" icke kan i tidningen intagas.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

SUNDSVALL.

Här förfalskas både pappers- och silfvermynt. Falskmyntarne förstå sin sak väl, och man får således se upp med ögonen, så vida man icke hellre vill se upp med pungen.

FAHLUN.

Vid den senast härstädes hållna bankbolagsstämman, beslöts en utdelning af 12 procent. Egentliga vinsten utgjorde 16 procent, af hvilka 4 afsattes till reservfonden.

— En adelig bränvinsbrännare har hos länsstyrelsen klagat öfver, att en länsman hindrat honom från att idka det ädla handtverket; men då han af bemälte auktoritet ej kunde erhålla den upprättelse, han förmente sig hafva rätt att fordra, vädjade han till Kongl. Hofrätten, der han i klagomålsväg lärer vara "som barn i huset."

— Såsom försvarslösa personer äro under loppet af detta år icke mindre än 154 anteknade. Af dessa äro 48 under 20; 68 emellan 20 och 40, och 38 öfver 40 år gamla.

— Äfven härstädes har, för erhållande af underskrifter, cirkulerat en petition till Konungen om nådig proposition, rörande statsanslag til Svea kanal.

WESTERÅS.

Tvenne embetsmän inom Bergslags fögderi, Kronofogden G. Borgman och Häradsskrifvaren A. G. Martin, hafva af Landsfiskalen C. Ekelund blifvit anklagade för, att, vid ett föregående års kronouppbörd, hafva indrifvit 1,777 R:dr 46 sk. 10 r:st b:ko, utöfver hvad den aflemnade räkenskapen innehållit, hvilken summa de sedan i tvenne lika delar sinsemellan skiftat. De anklagade, som för närvarande förvaras i Westerås länshäkte, hafva redan erkänt sitt brott, hvilket de påstå, att en länsman, vid namn Karlsten, redan i trenne år afvetat, men, genom mutor vunnen, förtegat. Icke destomindre är det just denne Karlsten, som nu hos Landsfiskalen angifvit saken, förmodeligen emedan Borgman och Martin icke velat eller kunnat uppfylla alla hans pretentioner. Huru lång tid B. och M. på de skattskyldiges bekostnad riktat sina kassor, är ännu icke upplyst, och kan troligen ej heller, utan deras egen bekännelse, upplysas, alldenstund Martin förstört alla räkenskapsböckerne, med undantag af 1840 års uppbördsbok. Att en sådan händelse kunnat inträffa, vittnar emellertid om, att hvarken Landskamereraren, eller Konungens Befallningshafvande, fullgjort sina åligganden, och är ett nytt bevis på, huru litet våra embetsmän bekymra sig om folkets angelägenheter, äfven i de fall, der föreskrifterna äro så noggranna och bestämda, som vid frågor om uppbördskontrollerna.

— Inom staden har för de brandskadade i Falkenberg blifvit insamlad en summa af 213 R:dr 32 sk. B:ko.

UPSALA.

"Belysaren" berättar att de, som voro någorlunda invigde i det inre af framlidne Excellensen Grefve Wetterstedts planer, trodde sig veta, huru det de sista åren af hans diplomatiska bana en gång, genom en egen händelsernas sammankedning, var på ett hår *att Sverige gjort*

en betydlig, dess framtid för alltid betryggande, landvinning, utan både blod och svärdsslag." Skada att Belysaren äfven denna gång talar i gåtor. Sedan mötet i Åbo 1812 veta vi icke att H. E. Wetterstedt kunnat med någon "landvinning" rikta sitt fädernesland; ty de aspekter, som man för några år sedan i anseende till vissa då inträffade händelser, kunde från ett visst håll hafva på en viss krona, voro icke af den beskaffenhet, att deras förverkligande, i ordets egentliga bemärkelse, medfört en vinst af land, men väl andra, stora, politiska fördelar.

— Med Kyrkoherden i Tierp, Professor Winbom, har den sällsynta händelsen inträffat, att han, såsom ännu lefvande, men likväl betraktad såsom död, fått läsa sina personalier. Ett rykte hade nemligen blifvit utspridt i Upsala, att han hastigt aflidit, och Correspondenten gjorde, i anledning deraf, några reflexioner öfver den förlust, som genom hans frånfälle träffat den församling, hvars själasörjare Professor Winbom är. Detta skedde om morgonen. På eftermiddagen inlopp underrättelse, att den för död ansedde ännu lefde, och Correspondenten utgaf till följe deraf ett "postskript", hvari detta "beriktigande" meddelades. Ville man sätta tro till gamla sägner, så kunde man, i anledning af denna tilldragelse, taga för afgjordt att Prof. Winbom ännu tre gånger nio år härefter kan för sina vänner berätta anekdoten om sin död och uppståndelse.

BORÅS.

Årets första Bönedag har härstädes blifvit af en industririddare firad med tryckta inbjudningskort till en "sexa och ett parti Kille"; men som den tilltänkte värden förgätit att på korten skrifva den inviterades namn, så begagnade sig någon deraf och skickade sitt kort till Stadsfiskalen, hvilket, då det blef kunnigt, hade till följd, att hela kalaset stadnade vid — blotta invitationen.

MARIESTAD.

Spannemålstillförseln under senare torgdagar har varit ganska ringa, priserne desamma som förut noterats. Då nu vårt goda långvariga slädföre börjar med all fart försvinna, torde denna handel, under det sannolikt inträffande svårare väglaget, nästan upphöra. Det säges att sädesupphandlingen härstädes i år varit betydligare, än föregående åren och åtskillige spekulanter innehafva ej obetydliga spannemåls-upplag.

— Bland brottslingarne å härvarande länshäkte befinner sig en 17-årig flicka, hvilken för få dagar sedan begick en för sitt kön och sin ålder ovanligt grym mordgerning. I afsigt att förskaffa sig läkemedel för ett diktadt sjukdomsfall begifver hon sig till en bekant bondhustru, lägger sig ned såsom sjuk, förmår denna att lemna huset för att å något litet aflägset ställe anskaffa det äskade botemedlet, begärer af en på stället varande 15-årig tjenstflicka att få se ett henne tillhörigt kläde, det hon visste denna hafva förvaradt i en ytterkammare till stugan. Sedan denna gått ut, att efterkomma hennes begäran, skyndar hon upp ur sängen, tager ett på väggen hängande rep, slår snara derpå, och begifver sig efter, med repet doldt under sitt förkläde, in uti kammaren, hvarest hon finner den andre liggande på knä vid sitt skrin för att upptaga det efterfrågade klädet, rusar bakom henne och kastar snaran om halsen och drar åt två à tre gånger, samt går ut. Sedan hon i några minuter varit aflägsnad började hon på sitt sätt ångra missdådet, vänder åter, tager ett vattenfat med sig och slår öfver den anfallna, som redan var död, och då hennes försök att på detta sätt vederqvicka henne var förgäfves, aflöser hon repet, går åter till sängs och låtsade sig okunnig vid hustruns återkomst om flickans död, som med bestörtning genast upptäcktes. Vid på stället anställd undersökning bekände hon hela våldsgerningen; men ankommen till häktet, och sedan hon blott en enda natt varit innesluten med några andra brottsliga qvinspersoner, nekade hon under åtskilliga falska uppgifter. Sedan hon blifvit å enskildt rum insatt, har hon åter vidgått sitt brott, och besynnerligt nog har det icke kunnat utrönas, äfven under hennes numera visade benägenhet för sanningen och ånger öfver sitt brott, något annat motiv, för utöfvandet af detsamma, än att hon velat erhålla den tjenst, som den mördade flickan i huset innehade. (M. W.)

Utrikes Nyheter.

DANNEMARK.

Såsom ett evident exempel på, huru långt man, äfven i våra dagar, kan gå i ett förvandt begär att smickra de store, förtjenar att anföras, att det s. k. Nordiske Oldskriftselskabet i Köpenhamn till sin President invalt Danmarks nuvarande Kronprins, Fredrik Carl Christian, *"såsom den der berest Island och således i flere afseenden blifvit fästad vid denna märkvärdiga ö."* Erinrar man sig nu, huru litet frivillig denna Hans Kongl. Höghets vetenskapliga expedition var, och under hvilka förhållanden den måste företagas; så torde man finna, att den med detta val åsyftade komplimenten är ungefär likaså smickrande för honom, åt hvilken den var ämnad, som om man ville berömma en Engelsman af tvetydigt rykte för hans bekantskap med Botany-bay eller Van Diemens land.

ENGLAND.

Från London skrifves under d. 6:te d:s: Berättelserne från Förenta Staterne hafva naturligtvis haft ett ganska menligt inflytande på härvarande börs, ej blott direkte, hvilket det dåliga finanstillståndet i Amerika måste åstadkomma, utan äfven genom fruktan för de allvarsamma kollisioner emellan Storbrittannien och Förenta Staterne, som de hafva uppväckt. Man tror att Regeringen omsider skall se sig tvungen att gripa till kraftiga mått och steg, och på dagens börs ville man tillochmed (troligen i anticepering af de beslut, som fattas af den till i morgon sammankallade konseljen) redan hafva underrättelse, att 10 linieskepp skulle erhålla befallning att samlas vid Gibraltar; för att vara färdiga till en demonstration mot Förenta Staterne, och att Lord Palmerston uppdragit brittiska sändebudet i Washington, Hr Fox, att på kathegoriskt vis fordra Hr M'Leods frigifvande. *Times*, hvilken, som man vet, ganska gerna beskyller Ministrarne för att vårdslösa landets iutressen, och åtminstone möjligtvis till en del tillskrifver deras deklamationer den nyligen timade förstärkningen af sjömakten, iakttager i dag tillfället, för att med hänseende på den hotande söndringen med Förenta Staterne, framställa obetydligheten af brittiska landtarmeens numeriska styrka, och att påyrka densammas förökande. *Times* omnämner på samma gång en ministrarne förelagd plan, medelst hvilken, på möjligaste sparsamma vis, genom förstärkning af de nu af 800 man bestående, i kolonierne stationerade, regementerne, till 1000 man, hären skulle kunna ökas med 20,000 soldater. Tillika förklarar *Times*, att de nu i Nordamerika stående truppar ej till en tred-

jedel äro tillräckliga att uthärda första anfallet af en kamp med Förenta Staterne, hvilken dock måste blifvo en oundviklig följd, om dödsdomen öfver Herr M'Leod (hvilken, såsom det heter, är fullkomligen oskyldig till det brott, man förevitер honom) afkunnas och verkställes. *Times* omnämner tillika ryktesvis, att Regeringen gifvit ordres till tre regimenten att hålla sig färdiga att embarkera till Halifax; förklarar dock derjemte att den ej kan med säkerhet gå i borgen för det mer eller mindre sannfärdiga i denna uppgift. *Glo.e* svarar *Times* i dag i en ganska matt artikel, hvilken egentligen säger hvarken mer eller mindre, än att Regeringen måste bättre veta, hvad som för landets bästa erfordras, än *Times*.

FRANKRIKE.

Paris d. 5:te Mars. Pärskammarens berättelse, beträffande befästnings-kommissionen, lärer d. 7 eller 8 öfverlemnas till Kammaren. Dagligen församla Pärerne sig, för att i denna sak rådpläga; man tror säkert, att Hertigen af Orleans sjelf kommer att taga ordet i afseende på befästningen, och allt antyder, att denna diskussion kommer att blifva en af de mest stormiga, sedan Juli-revolutionen.

Oaktadt *Debats'* protest, förnya sig ryktena om kamrarnes upplösning. Alla ministrar, med undantag af den genom sjukdom förhindrade H:r *Teste*, voro i dag församlade i Tuillerierna, och man säger att frågan angått Kamrarnes upplösning, och att en ganska liflig diskussion förefallit emellan Kabinettets ledamöter, af hvilka flere satte sig emot densamma.

Underrättelsen om att flera Amerikanska banker inställt sina betalningar, har gjort att vår ränta åter fallit. De öppnade 3 proc. 77. 20; slöto 76. 95 (efter börsens slut lika så), 5 proc. slöto 113. 65; bankaktier 3,220; Ardoins 25½, portug. 3 proc. 19½, Neapel 102. 65.

"Pärskammarens befästnings-kommisson", berättar *Journal des Debats*, "har i dess sednaste session utnämnt Baron *Mounier* med en majoritet af 4 röster mot 3, till så kallad *referent*. Man vet att Baron Mounier är den enda medlem af denna kommission, som absolut förklarat sig mot hvarje befästningssystem. Kommissionen har med samma majoritet beslutat att föreslå ett *amendement* till det af Deputerade Kammaren voterade lagproject, allt åsyftande *att "undertrycka den för sig gående förskansningen.*" Emellertid äro befästningsarbetena vid Pont de Flandre och i Belleville redan så avancerade, att, om Paris hotades af någon fiende, skulle man redan här kunna uppställa kanoner och truppar, för att från den sidan kunna försvara hufvudstaden.

Marskalken Krigsministern har utfärdat ett cirkulär till divisions-befälhafvarne, i hvilket han tillkännagifver sitt alfvarliga missnöje deröfver, att Officerare, hvilka stå i aktiv tjenst, på sednare tider i stor mängd uti journaler och broschyrer uppträda såsom skriftställare. Marskalken hyser den oförgripliga meningen, att desse officerare skulle bättre kunna använda sin lediga tid, om de då sysselsatte sig med att praktiskt inöfva soldaterne, eller ock skötte sin egen cultivation, och hotar i förnyadt fall med afsättning från tjensten, inclusive strängare straff, hvilka de genom dylika litterära uppsatser skulle ådraga sig. Oppositions-journalerne underlåta icke, att med de bittraste kommentarier beledsaga detta cirkulär.

Marskalken Hertigen af Belluno, Fransk Pär, Storkors af Hederslegionen, afled nyligen 75 år gammal.

ITALIEN.

Från Italienska gränsen d. 22 Febr. Enligt bref från Rom tyckes det, att Drottning Christina ej blott genom Don Sebastians närvaro i Neapel, afhålles från att begifva sig till sin Kongl. Broders hof, utan att hon äfven lyssnar till sina partiska rådgifvares hviskningar, hvilka föreställa henne, att det ingalunda passar henne att nedsätta sig i ett land, hvars Suverän aldrig erkänt hennes regering och tillochmed understödt hennes dödsfiende; härigenom tro de sig kunna inbilla Drottningen, att de händelser, som komma att utvecklas i Spanien, snart torde fordra hennes återkomst till detta land.

Uti en från god hand kommande berättelse från Bourges (Frankrike) påstås följande: Ludvig Philip har anmodat Don Carlos, att ur Konungens privatkassa emottaga erforderligt understöd, emedan bemälte prins befinner sig i ett fullkomligen utarmadt tillstånd, och likväl afvisat flera höfliga offerter. Konungen betraktar sig i detta fall endast såsom chef för Orleanska och medlem af det Bourbonska huset. D. Carlos har dock, oaktadt sitt elände, svarat: "Att han väl med rördt hjerta erkände Konungens ädelmod; men hans grundsatser tillåto honom icke att emottaga understöd af en Suverän, som tvärtemot all folkrätt håller honom fången."

Den 19 dennes afled i Rom efter långt lidande, Hertigen af Lucca's tante, Prinsessan Marie Antoinette, 67 år gammal. Hon hade här, afskild från verlden, i många år lefvat i Ursulinnornas kloster såsom nunna (ej Abbedissa, såsom det origtigt uppgifves) och egnat sin tid åt böner och gudaktighetsöfningar. Hon skall hafva så beställt om sitt hus, att Hertigen af Lucca troligen ej kommer att förklara sig belåten med testamentet.

AMERIKA.

Rörande Bankens angelägenheter äro berättelserne temligen utförliga. Det tyckes som om man ansett det af Förenta Staternes bank i London negotierade lån för så betydligt, att man ej kunde tänka sig möjligheten af en ny betalnings-suspension. Ganska öfverraskad blef man derföre, då banken d. 4 sistl. Febr. ej kunde honorera en från Newyork kommen tratta på 100,000 Dollars, och derföre nödsakades att inställa sina inbetalningar. Detta sednare skedde i följd af ett ännu d. 4:de, i en sammankomst, som bankens direktörer höllo, enhälligt fattadt beslut, så lydande: "Sedan F. S. bank i enlighet med den förpliktelse, som den i afseende på allmänheten sig iklädt, har gjort ett otvetydigt och *bona fide*-försök att åter upptaga och fortsätta sina kontanta utbetalningar, och sedan d. 15:de Jan. innev. år har utbetalt ett belopp föga understigande sex millioner i hårdt mynt eller kont. penningevärde *(specie fonds)*; och sedan detta försök att fortsätta de kontanta utbetalningarne, blifvit tillintetgjordt, derigenom att man med uppsåt hopat dess obligationer och påyrkat ovilkorlig liqvidering af desamma, och det på ett ovanligt sätt *(by the intentional accumulation and extra ordinary enforcement of its instant liabilities)*, så fattas det beslut: att Banken af nödtvång för ögonblicket inställer sina utbetalningar; vidare, att å Direktörernas sida all möda skall vara ospard, för att indrifva dess utestående skulder och att realisera Bankens aktiva, på det att de kontanta utbetalningarne med möjligaste första åter må taga sin början; äfvensom slutligen det beslut blifvit fattadt: att de förestående besluten skola till allmänhetens kunskap bringas."—Omedelbarligen efter detta besluts fattande, samman-

trädde Delegaterne från de öfriga bankerne i Philadelphia och beslöto likaledes enhälligt, att de vid sammankomsten representerade Bankerne skulle fortfara att utgifva kontanter för alla deras obligationer. Men detta beslut kunde ej bringas i verkställighet, ty redan följande dagen, d. 5 Febr., visade det sig, att, af alla vid nämnde sammankomst representerade banker, endast fem voro i stånd att prestera kontanter för alla till dem inlemnade noter och vexlar; af de öfriga nio, inlöste redan kl. 3 e. m. ingen enda andra än sina 5-Dollars-noter kontant. (För öfrigt hafva 5-Dollarsnoterne äfven af F. S. bank, efter dess suspendering, kontant blifvit inlösta.) D. 6. och följande dagar fortfor samma förhållande; några få banker betalte allt kontant, andra blott 10-Dollarsnoter; andra åter blott 5-Dollarsnoter, några invexlade tillochmed de större noterne mot promesser. Af många banker emottagas F. S. banknoter ej mer i betalning; dessutom hade en privat man mot detta institut börjat en process, i hvilken med hänvisning på densammas privilegium, inlösandet af två 10-Dollarsnoter fordrades, under hotelse, att i vidrigt fall anhålla att det banken förlänta privilegium måtte indragas. — Denna process skulle d. 15 Febr. taga sin början. Betalningssuspensionen i Philadelphia har inverkat menligt på bankerne i flera andra städer, och man tyckes ej varit utan farhåga för att bankerne i hela södra Unionen skulle inställa sina betalningar. Tills vidare tyckes dock suspensionen hafva inskränkt sig till Baltimore, Wilmington, Delavare och några andra städer. Förenta Staternes bankaktier stodo d. 13 i Newyork på 26. — Rörande bankens förhållande innehåller *New-York Herald* af nämnda datum, en intressant artikel, i hvilken bland annat uppgifves, att aktieinnehafvarnes antal utgör 4,529, bland hvilka befinna sig 1,390 utlänningar (Engelsmän hufvudsakligen), 1,481 i Pensylvanien och 1,658 i andra delar af F. S. äro boende. Af totalsumman ega 864 personer fem aktier och derunder; 661 tio aktier och derunder; 732 tjugo aktier och derunder; 994 femtio aktier och derunder; 588 hundra aktier och derunder; 614 femhundra aktier och derunder; 80 öfver femhundra aktier. De stora aktie-egarne befinna sig hufvudsakligen utrikes; bland dem äro 42 adelsmän, och hela beloppet af det från utrikes ort deponerade aktie-kapitalet utgör 27 millioner; af de resterande 8 millionerna äro ungefärligen 6 millioner deponerade i Newyork och resten i Philadelphia.

Staten Pennsylvanien står hos banken i skuld för 8 millioner, men kan icke betala.

— Hvad Staten Maines mått och steg i afseende på det omtvistade gränsegebitet vidkommer, så inskränker sig det, som man derom har sig bekant, dertill, att Statens lagstiftande församling fattat det beslut, "att Guvernören befullmäktigas, att oförtöfvadt vidtaga mått och steg till att aflägsna Storbrittaniska drottningens truppar, hvilka nu äro stationerade på det af brittiska regeringen såsom bestridt beteknade, men genom 1783 års traktat, och de år 1838 af Kongressens båda hus fattade beslut såsom del af denna stats rättmätiga område erkända territorium; äfvensom att denna stats resurser skola ställas till Guvernörens disposition, och att en summa af 400,000 dollars anvisas, att af stats-skatten utgå för att bringa besagde resolutioner till verkställighet." Dessa beslut tyckas dock ännu ej definitift vara antagna, åtminstone tillägges, att de voro förvista till kommittén för nordostgränsfrågan.

Insändt.

I den mening en insändare i Handels-Tidningen N:o 27, för den 6.te Mars, yttrat sig, angående olämpligheten af Hrr Öfverskultar att emottaga kommissioner i lagsökningsväg, instämmer Insänd. häraf till alla delar, och anser det vara mycket lättare om man lemnar skuldsedeln, eller den handling, hvarpå fordringen sig grundar, till en redlig Stadstjenare, "på hvilka personer härstädes i en längd af år icke varit någon brist", låter honom gifva qvitto på det document, han emottager; säger åt honom att så snart han erhållit utslag i saken, lemnar han detsamma åt någon af Hrr Öfverskultar å dess tjensterum, och utlöser öfver emottagandet diarie-bevis, som endast kostar några skilling. Försedd med detta bevis infinner han sig hos fordringsägaren och återfår sitt lemnade qvitto, samt erhåller ersättning för besvär och kostnader. — Verkställer sedermera Öfverskulten icke inom behörig tid executorialet, så behöfver Sökanden endast vända sig till Vällofl. Magistraten, som i följd af dess pligt, låter den sökande erfara snar rättvisa. Deremot, om jag lemnar en skuldsedel, eller annan handling, som Öfverexecutorns upptagande tillkommer, till någon af Herrar Öfverskultar, så kan han, om honom så för godt synes, draga länge nog ut på tiden, hvilket jag dock betviflar i afseende på nuvarande H:rr Öfverskultar; och här är icke heller fråga om person, utan om princip. Erhåller jag slutligen kallelse å honom till Vällofl. Magistraten, så får jag troligtvis ungefärligen ett sådant Utslag: "att, som affären emellan N. N. och Herr Öfverskulten N. N. hörer till enskilda uppdrag och icke kan anses annorlunda, än som ett enskildt förtroende, så anser Magistraten saken vara af sådan beskaffenhet, att densamma icke tillhör dess pröfning." Jag har då ifrån början sjelf förvandlat ett exekutift mål till ett tvistemål, hvars slutliga afgörande torde länge nog draga ut på tiden.

Insändaren häraf, som för något öfver 30 år sedan verkställt flere exekutorialer, har visserligen icke något som graverar sitt samvete; men anser likväl att en executor bör vara ojäfvig, eller, med andra ord, bör icke med saken hafva vidare att skaffa, än hvad till hans tjenstebefattning egentligen hörer.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 33 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 33. Lördagen den 20:nde Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Underrättelser hafva hit ingått, att briggen Georg Washington, kapten *C. von Diederichs,* hemma i Götheborg, på resa från Antverpen till hemorten, Söndagen d. 7:de dennes, under tjocka och stark storm från N.V., strandat på Jutska kusten, ungefär 2 mil från Lemviig. Briggen afseglade från Antverpen Tisdagen d. 2:dre Mars, hvarefter han den påföljande Fredagen lemnade Vliessingen. Söndagen derpå, eller d. 7:nde dennes, i solnedgången, sedan luften, som hela dagen varit disig, något klarnat, upptäcktes land, oaktadt Kaptenen, enligt sin beräkning, trodde sig vara minst 10 tyska mil från kusten. Han använde nu alla möjliga medel för att söka klara sig från land; men strömmen var så stark, och vinden, dragande sig med tilltagande storm på N.V., så häftig, att han, tvenne timmar efter det att land blifvit observeradt, befann sig på stranden, uti en sjö, som jemnt bröt öfver märsarne. Befallning gafs nu att kappa stormasten, dels för att lätta fartyget, som högg förskräckligt, och dels för att frälsa besättningen, hvilken hvarje ögonblick hotades med att blifva bortspolad af vågorna. Klockan 2 på natten befann sig Kaptenen jemte manskapet lyckligt på land, efter att hafva uthärdat alla de förskräckelser och vedermödor, som ett skeppsbrott, vid denna årstid och på denna farliga kust medför. Påföljande dagen låg fartyget, sedan stormen aftagit, nästan torrt, och anstalt att berga de lösa skeppsinventarierna var redan träffad af Kaptenen, då ändteligen hjelp från land ankom, hvarefter han åt Kongl. Danska strandningskommissionen öfverlemnade bergning af fartyg och last, hvilken senare också, vid brefvens afgång från strandningsstället, till största delen, jemte skeppsinventarierne, var räddad.

— Herr *Olivo* återkommer i början af nästa vecka, och ämnar då, före sin afresa härifrån, gifva en eller högst två representationer.

— N:o 61 af Aftonbladet har uteblifvit; af hvad orsak är obekant.

— En till Red. insänd artikel, rörande en i ett föregående nummer af denna tidning intagen uppsats, kallad ”Carlsdagen“, skall i nästkommande N:r varda införd, äfvensom en annan, angående sista rymningen från Carlstens fästning.

— Kongl. Maj:t har, under d. 11:te i denna månad, till Konteramiral utnämnt och befordrat Kommendörkaptenen, Stationsbefälhafvaren i Götheborg, R. S. O. H:r N. J. Fischerström. — Under samma dag har Kongl. Maj:t till Kyrkoherde vid Gällstads regala pastorat af 1:sta klassen, inom Götheborgs stift, utnämnt och transporterat Kyrkoherden i Lenghem, Kontraktsprosten Mag:r Reinhold Rabe.

STOCKHOLM.

En anmärkning har blifvit hos Konstitutionsutskottet anmäld mot chefen för sjöförsvarsdepartementet, i anledning af den nya löneregleringen och organisationen af flottan. Dagligt Allehanda förmäler icke hvem anmärkaren är; men förmodligen är det Herr Schartau, såsom förut i Phoenix blifvit uppgifvet.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

Akademieadjunkten Mag:r *Jonas Sellén* har blifvit utnämnd till eloqu. & poes. Professor vid härvarande universitet, efter aflidne Professor Törneros; och läraren i physiken vid Marieberg, Mag. A. F. Svanberg, till physices Professor efter aflidne Professor Rudberg.

LINKÖPING.

Vårsolen börjar småningom smälta isen, så väl i sinnen och hjertan, som på gator och gränder. Snö ligger väl ännu qvar, och det till den mängd, att ett större slädparti nyligen kunnat ega rum; men i sin ursprungliga renhet befinner den sig icke mera, utan har antagit den färg, som förebådar dess snara upplösning i vatten, och den blidare årstidens skyndsamma annalkande.

— *Östgötha Correspondenten* för den 10:nde dennes har en ypperlig artikel, rörande Kabinetts-kassans skuld, hvilken *Phoenix* framdeles torde få taga sig friheten reproducera.

KALMAR.

Vår Landshöfding har ånyo hemkommit från en Stockholmsresa. Af historien känner man, att Konungen i England på skämt brukade kalla Konung Fredrik Wilhelm i Preussen sin ”broder, landsvägarnes Konung.“ Af samma anledning skulle, nu för tiden, en engelsk Sherif kunna kalla Konungens Befallningshafvande i Kalmare län: ”sin broder, landsvägarnes Höfding“, eller, rätt och slätt, ”sin broder, landsvägsriddaren“ — notabene om det 18:de århundradets grofkorniga skämt passade sig för våra tyckmyckna tider.

— Prosten Isberg har hos Konungens Befallningshafvande anmält, att han i Borgholm ämnar anlägga ett boktryckeri.

— Under gudstjensten i Tuna kyrka d. 28:de i förra månaden, kom elden lös i sakristian, men blef inom kort dämpad.

CARLSKRONA.

— Fyra lifstidsarrestanter hafva beredt

sig tillfälle att rymma från Kongl. Maj:ts och Kronans härvarande ankarsmedja, men tvenne af dem blefvo dock genast, genom Konstapeln Schylanders rådighet, gripne och återförde. De andra tvenne hafva ännu icke kunnat ertappas.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 7:nde Mars. H. M. Konung L. Philip har allernådigst behagat låta solen och Herr Daguerre porträttera sig. Man betjenade sig för detta ändamål af en daguerrotyp af ny konstruktion. Inom tre och en half minut var operationen fulländad, och skall hafva lyckats förträffligt. Denna gången åtminstone bör således "Medborgarekonungen" icke vara missnöjd med upplysningen.

ENGLAND.

London d. 3:dje Mars. England har på de sistförflutna fyra åren ökat sin statsskuld med 4,107,751 P. St., eller omkring 49,293,000 R:dr svenskt b:ko. — Man talar om att Parlamentet inom kort kommer att upplösas, af det skäl att Underhusets medlemmar icke för sina kommittenters skull våga att bevilja några nya skattebördors påläggande.

— Den 5:te dennes hade aktieegarne i Themstunnelen en sammankomst, vid hvilket tillfälle Direktionens halfårsberättelse upplästes. Enligt denna kommer Tunnelen att i höst vid Michælitiden öppnas till allmänt begagnande. Totalutgifterne för detta jätteverk belöpa sig för närvarande till omkring 4,800,000 R:dr svenskt banko.

SPANIEN.

I Madrid bugar och ödmjukar man sig på "Segerhertigens" födelsedag, och i Caceres (i provinsen Estremadura) dricker man skålar för störtandet af alla europeiska throner, H. H. Påfvens —stol inberäknad.

AMERIKA.

Senaste underrättelser från New-York, öfver London, gå till d. 16:de Februari, och förmäla att Amerikas förhållande till England i den M'Leodska saken blifver med hvarje dag allt mer och mer prekär, helst majoriteten inom Förenta Staternes representantkammare nyligen, ganska energiskt och bestämdt, uttalat en fiendtlig sinnesstämning emot sistbemälte rike. — Rörande bankangelägenheterne, innehålla tidningarne ingenting nytt af vigt. — I Philadelphia har Handelshuset *Pope & Aspinall* fallerat med ett deficit af 3, till 400,000 dollars. — Det under den nya Presidenten General *Harrison* bildade kabinettet har följande sammansättning: Statssekreterare, Herr *D. Webster;* Skattkammarsekreterare, Herr *Th. Ewing;* Krigssekreterare, Herr *John Bell;* Marinsekreterare, Herr *G. E. Badger;* Generalpostdirektör, Herr *F. Granger,* och General-advokat, Herr *J. J. Crittenden.*

Insändt.

Till Redaktionen af Phoenix!

Med verklig hjertans sorg har jag åtskilliga gånger i Tit. blad, när jag fått tillfälle att läsa det för intet, sett den oförtjenta bitterhet och det orättvisa tadel, Tit. tillåtit sig emot några mina bästa vänner och deribland emot Hr Hartmansdorff. Han har alltid varit min hjelte. Hans orubbliga kontenans, hans ogenerade hållning, i trots af åtlöje, sarkasmer och förnuftsskäl; den oöfverträffliga bonhommie, hvarmed han debiterar sina satser, allt detta gör honom till min älskling; ty hvart skulle folk af mitt stånd taga vägen, om icke personer af hans upphöjning gåfve glans och kredit åt de egenskaper, vi för vårt yrkes bedrifvande hafva af nöden. Men Hr H. behöfver ej mina loford; han är en för stor man, att icke kunna vara sig sjelfvom nog, äfven i fråga om beröm. Jag ville endast öfvertyga Tit. och dess abonnenter om, huru orätt de hafva, då de angripa en sådan hedersman som Hr H., en sådan bjesse i dialektiken, en sådan koloss i deduktionen, som han, och hvarpå han gifvit det yppersta bevis genom det bihang till Svenska Biet, Statstidningen, Allehanda och Aftonbladet, hvilket han nyligen låtit utgå, och som sätter kronan på hans öfriga skrifter. I detta oöfverträffliga anförande till sin klients, Kabinetts-kassans, förman, har han visat sig som alla advokaters advokat och producerat principer, öfver hvilka den olärde skall baxnas, men hvilka gamle affärsmän, som jag och andra, förstå uppskatta till deras sannskyldiga värde. Det händer oss, som Tit. lätt kan förstå, någon gång, att vi, oaktadt all vår försigtighet, kora fast som man säger, och ej kunna få ut våra fordringar, dels emedan våra gäldenärer ingenting hafva, dels emedan de icke äro myndige, och deras föräldrar eller förmyndare äro hårdhjertade nog att påstå, det de skulder, deras slynglar till söner eller pupiller satt sig uti, icke angå dem; att de äro olagligen tillkomne o. s. v. Nu har deremot Hr Hartmansdorff bevisat, att som Rikets Ständer förklarat Konungens Rådgifvare hafva handlat olagligt och derföre ställt dem under Riksrätt, så böra de, d. v. s. staten, betala skulden, just derföre, att den är olaglig, och att ingen annan kan eller vill betala den. Visserligen säger Ansvarighetslagen, att i händelse Rådgifvarne brista mot 76 § Reg. Form., skola de mista embetet, och att, om någon genom deras förvållande förlorar gods, löst eller fast, skola de straffas efter allmän lag; men, som de ifrågavarande embetsmännen dels äro döde, dels ingenting hafva; dels penningar, enligt Hr H:s logik, endast äro penningar och hvarken löst eller fast gods, så ser en hvar grannerligen, att af dem ingenting är att få, utan att det är staten som bör betala. Se här M. H. huru jag tänker att använda detta ypperliga sätt att resonnera:

Riksrätt är en domstol, som alla andra domstolar, men hvilken endast kan anlitas af någon bland statsmakterna, för öfrigt dömmande efter gällande lag och rättegångsordning. Nu förklarar den en skuld olagligen tillkommen, och som den är olaglig, bör, enligt Hr H., staten betala den, derföre att staten har råd dertill. Hvad som gäller om *en* domstols beslut, måste gälla för *alla,* och när jag således nästa gång stämmer en omyndig yngling för en skuld, och Kämners-rätten förklarar denna skuld olaglig, håller jag mig till staten, som jag hoppas betalar. Visserligen öppnar H:r H., för mig och andra hedersmän af mitt yrke, ännu en utsigt. Han säger nemligen, att penningar, lemnade på god tro, äro hedersskulder, som måste betalas, och att Kabinetts-kassan fått lån, emedan man trott, att Rikets Ständer skulle vara lika medgörliga, nu som fordom, samt att de följaktligen hafva en moralisk förbindelse att "sjelfmant honorera" en skuld, som de ej ingått. Likväl finnas menniskor nog samvetslösa, att ej tänka så, utan svara, att de ha nog med sina egna skulder och ej vilja belasta sig med andras; med sina söners och myndlingars spel- och andra skulder, hvilka de påstå vara föga heder i att kontrahera, och således föga heder att betala. Härpå vågar jag således ingenting lita, ty föräldrar och förmyndare äro

ett styfsinnadt och hårdhjertadt slägte. Nej staten, M. H., staten, se der är rätta mannen! Må andra betala lagliga skulder; de olagliga bör staten betala. Det är en gyllene regel, och jag ärnar föreslå mina vänner att vi uppresa en ärestod åt den, som etablerat principen. När jag säger *vi*, så menar jag, det förstås, icke att den skall kosta *oss* någonting, utan den gemensamme syndabocken, staten, bör bestrida utgifterna.

Vid detta tillfälle kan jag ej underlåta att förklara min djupa erkänsla för H. Exc. Herr Grefve Löwenhjelm och H:r Hartmansdorff, för det de så dugtigt vindicerat Grefve Wetterstedts minne och stoppat munnen till på de Saduceer, i anseende till H:r Skogman. H:r Hartmansdorff har, som sig bör, framlagt bådas förtjenster i hela deras middagsglans, och hans Exellence har satt sin hallstämpel på den utfärdade orlofssedeln. Ingen var också närmare dertill, än Hans Excell., som på Riddarhuset förklarat sig för en afgjord vän af skandalen, den han sagt sig helst af allt gå att se hvar den vankas och dit han uppmanat hela Huset att göra sig sällskap. Ja, M. H., Grefve Wetterstedt det var en karl det. För 40, 50 år sedan skref en af den tidens näsvisa poeter: "Hans Nåd mig det lofte och lög," asyftande sin tids gammalmodiga moral, att man vore skyldig att hålla hvad man lofvar. Grefve Wetterstedt deremot har med sitt ädla exempel infört en bättre sedolära. Han lofvade år 1812, att sjelf föreslå Indragningsmaktens afskaffande, så snart den då varande politiska ställningen i Europa förändrat sig. Han dog år 1837 och Indragningsmakten öfverlefde honom. Det kan man kalla att handla som en statsman egnar och anstår, och jag ärnar ej underlåta att reklamera samma rätt som han. Om man skulle vara tvungen att stå vid sina ord, hvem kunde då lefva och göra några affärer? Grefve W. var vidare Protokollsförande vid mötet i Åbo. Der fick Kejsar Alexander laga fasta på Finlands besittning och officiell bekräftelse på, att han gjort alldeles rätt, när han lönade sin svågers och bundsförvandts uppoffringar för hans sak med ett anfallskrig, som kostade honom kronan och hans rike en tredjedel af sin areal. Det är att handla som sig bör; ty den, som är så dum och låter narra sig, honom vederfares rättvisa när han blir bedragen, och den, som har makten, har alltid rätt. Så tänker jag, och Grefve W. tänkte så med. Jag älskar folk, som tänker lika med mig. Grefve W. afslöt freden i Kiel. Der miste Sverige Pommern; der belastades det med en slags ansvarighet för Norriges riksskuld, ehuru Norrska Storthinget var enfaldigt nog att ens öfvertaga den; der behöll det för sig tyngden af Öresunds-tullen och den dyra utländska postporton, och der fick det slutligen den dyrbara rättigheten att börja ett nytt krig på egen konto för att skaffa den beskedlige Carl XIII en ny krona. Äro ej sådana förtjenster stora och berömliga? Jag vill säga Er, M. H., hvarföre jag särskildt värderar dem och tackar de Herrar och män, som lärt andra första deras rätta halt. Saken är den: i min ungdom var jag inspektor hos en Herre, som hade egotvist med sin granne. Efter långvariga processer beslöto de i fred uppgöra saken genom sina inspektorer. Jag tyckte som så, att min Herre hade jord nog ändå, och att det är skada för menniskans själ, om hon för mycket fäster sig vid detta jordiska. Jag afstod således min Herres äga åt grannen, och öfvertog dessutom för honom förbindelsen att erlägga en betydlig afgift för det han fick begagna en gemensam färja. Min husbonde var infam nog att kalla mig en lymmel och köra mig på porten. Jag hoppas att hvarje rättsinnig menniska skall finna, huru orätt han dervid gick till väga och jag ärnar bedja H:r Hartmansdorff ha den godheten, att, i något plenum, till full evidens bevisa detsamma.

På samma sätt tänker jag om H:r Skogman. Ständerna gjorde år 1834 myntbestämningen, och H:r Skogman prisas derföre. En af mina kunder, som lefvat här i Stockholm några år, Flink floribus, reste hem i fjol och rangerade sig dymedelst, att han gjorde upp med sina kreditorer om 40 procent. Jag hoppas, att de skola tacka mig derföre. Enskildt — men det måste vara oss emellan — förundrar jag mig likväl öfver, att H:r Hartmansdorff med tysthet förbigått andra sin väns förtjenster, såsom Trollhättebolagets understöd af statsmedlen, Judarnes emancipation och den erhållna medborgarerättens återkallande, Theater-reglementet, anslaget åt theatern, med flere dylika patriotiska åtgärder. Men det man gömmer i snö, det får man igen i tö, och jag hoppas, att när nästa töväder inträffar i H:r Hartmansdorffs bläckhorn, skall väl H:r Skogman få igen med procent hvad han nu förlorat.

GAMMAL AFFÄRSMAN.

Hvarjehanda.

Den 19 Februari afkunnades inför Kgl. domstolen i Paris ett klagomål mot *Fanny Elster*. Denna dansös har nemligen blifvit af Operadirektören tilltalad, emedan hon brutit kontraktet, och ej på bestämd tid återkommit från Amerika. Ingen af prokuratorerne hade fått sig uppdraget att försvara den anklagade, hvarföre ock domstolen förklarade anklagelsen såsom upphäfven; Direktören förbehöll sig dock en ersättning, som utgör ej mindre än 60,000 Fr.

— I *Welde-Frede* (på Java) lefde för ungefär tjugu år sedan en gammal Fransos, vid namn *Duval*, en redlig man, som med sin slafvinna hade fyra gossar, *Creoler*, af hvilka blott tre erhöllo sin frihet. Dessa tre arbetade med ifver och klokhet, och efter några års tid hade de multiplicerat deras förmögenhet; *Philogene*, den yngste, kunde ej ännu hjelpa dem. Fadren dog oförmodadt, och då han ej kunde gifva denne sin yngste son friheten, så anförtrodde han åt de andre sönerne att göra det. De lofvade det och gubben dog i lugn. Den stackars *Philogene* hade nu blifvit sina trenne bröders egendom, hvilka, då de ej kunde dela honom, beslöto att sälja honom. En dag, då en slafauktion hölls, förde de tre uslingarne äfven deras broder dit. Då ordningen kom till honom, gret gossen och erinrade sina bröder om deras löfte, hvilket de gifvit den döende fadren. Denna scen upprörde de närvarande; men bröderne ägde rättigheten att sälja gossen; lagen var på deras sida. Bland dem, som bjödo på gossen, befann sig en, som var särdeles ifrig, och hvilken omsider för 400 Riksdaler fick sig gossen tillslagen. Så snart gossen var hans, sade han till hans bröder: "Jag har icke köpt er bror för att göra honom till slaf; från detta ögonblick är han fri, och då han ingen förmögenhet eger, så skall jag äfven sörja för hans uppfostran och framtid." Bröderne *Duvals* grymma uppförande blef bekant; de förlorade all aktning, och dermed sjönk äfven deras kredit. Tio år senare voro de utarmade; deras besittningar blefvo lågornas rof, man vet ej af hvad orsak, och de sågo sig nödsakade att idka fiske på kusten. Här ö-

verföll dem år 1832 en förfärlig orkan, och de förlorade alla tre lifvet. *Philogene* begret dem; efter ett års förlopp gifte han sig med en rik arftagerska, kunde återbetala inköpssumman, hvilken hans välgörare för honom utgifvit, och lefver ännu aktad och ansedd i *Welde-Frede.*

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Contracts-Prosten i Fjäre och Wiske Contract, Kyrkoherden i Weddige, Ahs' och Sällstorps Församlingar, Högärevördige och Höglärde Magister JACOB SANDEGREN, född d. 28:de Januari 1766, stilla afled på Wedddige Prestgård den 18 Mars 1841.

Soirée.

Måndagen d. 22:dre dennes blifver den första af de tvenne subskriberade Soiréerne, i Bloms stora Sal. Anteckningslista för subskription, och biljetter för Resande äro att tillgå i Hr Gumperts Bokhandel. Soiréen börjas kl. 7 e. m. och slutas kl. 11.

E. d'Aubert. (88)

Thorsdagen d. 25 Mars blifver Subscriberad Slutbal för mine Elever, uti Enkefru Bloms stora sal. Början sker kl. 7 e. m. Biljetter, à 1 R:dr B:co st., äro att tillgå hos underteknad, som är boende uti f. d. Åkerblomska huset, vid hörnet af Kyrkogatan och Vallen. *Marie Åckerström.* (81)

Bokhandelsannonser.

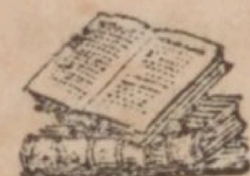

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

subskriberas å

Ett Hundrade Porträtter
af
namnkunnige Svenske Män och Fruntimmer.

Till 1 sk. B:ko lemnas hvarje porträtt, och några runst. B:ko för hvarje biografi, eller för 2 R:dr 32 sk. b:ko erhålles hela verket, af dem som subskribera före April månads utgång, efter hvilken tid priset fördubblas.

1:sta häftet med 18 porträtter af Svenska *Poeter,* kostar 20 sk. B:ko.

2:dra dito, som i dessa dagar utkommit, innehåller nedanstående 26 porträtter, och kostar 32 sk. B:ko.

Namnkunniga Fruntimmer.

Drottning Blanca. — S:ta Brigitta. — Christina Gyllenstjerna. — Barbro Stigsdotter. — Wendela Skytte. — Magd. Ch. Rudenschöld. — Sophia Elis. Brenner. — Anna M. Lenngren. — Hedv. Ch. Nordenflycht. — Drottning Margaretha. — Sigrid Baner. — Marg. Eriksdotter Wase. — Sigrid Eriksdotter Wase. — Maria Euphrosina De la Gardie. — Catharina, Carl IX:s dotter. — Kejsarinnan Catharina I. — Ebba Brahe. — Aurora Königsmark.

Svea Rikes Erkebiskopar:

Laurentius Petri. — Petrus Kenicius. — Paulinus Gothus. — J. C. Lenæus. — L. Stigzelius. — J. Bazius. — Ol. Svebilius. — Er. Benzelius, d. ä.

På samma ställe emottages subskription å 8 häften af

Gullivers Resor med 100 teckningar.

5 häften äro utkomne. Hvarje häfte med 10 à 15 teckningar, kostar 20 sk. b:ko.

samt prenumeration med 5 R:dr B:ko å första halfåret 1841 af

Magazin för Nöje och Bildning.

Ett nummer utkommer hvarje Lördag, åtföljd af en vacker planch. Kompletta exemplar af föregående årgång finnas ännu att tillgå, för 10 R:dr B:ko. (87)

Annonser.

Auktioner:

Genom offentlig Auction, som förrättas på stället Thorsdagen d. 29 nästk. April kl. 12 å dagen, kommer att i uppslag försäljas aflidne Grossh. J. Franckes Concoursmassas ägande Halfva Andel uti dels RYDBOHOLMS KONSTVÄFVERI-FABRIK, uppförd å 5 tunne-, 28 $\frac{1}{2}\frac{7}{0}$:dels kappeland jord, afsöndrad jemte vattenfall från Frälsehemmanet Rya N:o 2 Sörgården, uti Kinnaroma socken af Marks Härad och Elfsborgs Län, med lika andel uti dertill hörande 142 väfstolar, mekanisk mangel, 3 dressings-machiner, 3 varpmachiner, vindningsmachin, hydraulisk press och blekeri-inrättning, samt svedningsmachin, med öfrigt tillbehör, varande fabriken belägen $\frac{1}{8}$ mil från närmaste stad Borås, vid Viskaref, och ett vattenfall med $3\frac{1}{2}$ aln. hög dam, deruti vatten för verkets bedrifvande aldrig saknas; dels RÖNNEBRO TULL-MJÖLQVARN, med 2 par stenar, uppförd i bredd med Fabriken, i samma fall, med byggnader och skattlagd jord, frånskiljd hemmanet Stora Wiskashult, inom samma socken, och dels $\frac{3}{32}$:dels mantal kronoskattehemmanet ORRLEKEN, beläget i samma socken, och bebygdt med man- och ladugårdshus i fullgodt stånd, samt brukas af landtbo. De till Fabriken hörande byggnader äro mot brandskada försäkrade i allmänna brandförsäkrings-verket för tillhopa 53,700 R:dr, samt maskiner med fabriks-effekter i Phoenix-Compagniet i London för 50,000 R:dr, allt B:ko.

Hela tillverkningen å Fabriken utgjorde år 1839: 520,345 alnar, och nästlidet år: 623,927 alnar hvita Bomullsvälnader, deraf största delen Shirting och Cambrick, och det öfriga så kalladt Printers, och erhålles på Rönnebro qvarn i medeltal 90 t:r Spanmål i årlig tull.

Concoursmassans halfva andel i förenämnde Rydboholms Konstväfveri Fabrik, med tillhörande åbyggnader och jord, samt uti Rönnebro Tullqvarn och hemmanet Orrleken, som, vid den af Domaren i orten förrättade värdering, är uppskattad till 83,785 R:dr 8 sk. 8 r:st B.ko, säljes att tillträdas en månad efter auktionsdagen.

Närmare underrättelse om denna egendom samt om betalningsvilkoren, erhålles hos underteknade Sysslomän i afträdda boet. Götheborg den 26 Febr. 1841.

Anthony Wendler. *J. A. Krook.* (80)

Åstundas att hyra:

En större Sal med tillhörande 1 à 2 Rum vid reel gata. Adress: Kommissions-Kammaren. (76)

Tillvarataget.

Fem stycken Nycklar äro upphittade, som rätter ägare kan återfå hos underteeknad. Götheborgs Polisfiskals-Contor d. 18 Mars 1841.

Gustaf Roberg. (83)

Två stycken nya och 1 gammal, rutiga Silkes-shawletter, 2 st Bomulls-skjortor och 1 Blångarns-skjorta, äro tillvaratagne, som rätter ägare kan återfå, då anmälan derom göres hos underteknad. Götheborgs Polisfiskals-Contor den 19 Mars 1841.

Gustaf Roberg. (85)

Diverse.

Påsköreuppbörden inom Domkyrkoförsamlingen börjas nästa Måndag den 22 Mars, och fortsättes under veckan uti Stadens 5 första Rotar. (87)

COLLECT.

Nästkommande Thorsdag, som är Mariæ Bebådelsedag, upptages af Herrar Frimurare i Stadens, Fattighusets och Carl Johans kyrkor, med håfvar och uti bäcken, den Collect, som allernådigst blifvit beviljad Frimurare-Barnhuset härstädes. — Med förhoppning till en ädelmodig Allmänhets välvilliga frikostighet, anmäles nu åter denna välgörenhetsanstalt till gynnsam hugkomst. (84)

— Då jag genom en olycklig tillfällighet saknade andra utvägar till bergning, än att åtaga mig handstilars förbättrande, har jag efter mitt fullkomliga tillfrisknande, ämnat återgå till mitt förra yrke; men har af sakkunnige män blifvit uppmanad att fortsätta den af mig nu påbörjade bana. Jag får i följd deraf anmäla att min skrifundervisning fortfar, på sätt förut blifvit tillkännagifvet, hvarföre nya elever af alla åldrar och bågge könen, äga att anmäla sig.

P. Larsson,
Setterborgska huset vid Drottninggatan. (80)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Björck; Olsson;*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Palmgren.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 34 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 34. Måndagen den 22:dre Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref och tidningar från hufvudstaden förmäla, att H. M. Konungen på de senare 8 dagarne varit ganska opasslig och till och med måst hålla sig vid sängen. Att Statstidningen, rörande detta förhållande, iakttager en fullkomlig tystnad, har förundrat mången. Skulle berättelserna om H. M:ts sjukdom vara ogrundade, så kunde ju, tycker man, Statstidningen åtminstone kosta på dem ett "beriktigande" — sådane hafva ofta i bemälte blad blifvit synlige för saker af mycket mindre vigt, än den ifrågavarande.

— De, som ännu icke tagit i betraktande de verkligen sevärda målningar, hvilka befinnas i Herr Ösgevads Kosmorama, råda vi att "gripa tillfället vid de fladdrande lockarne", emedan Hr Ösgevad inom några få dagar afreser härifrån till städerna i södra delen af riket.

— Enskilta skrifvelser från Christianstad förmäla, att Provincial-mästaren för frimurarelogerne i Skåne, Halland och Blekinge, Friherre A. S. Rålamb, d. 11:te dennes aflidit på sin egendom Ströö, i en ganska hög ålder.

— Gårdagens utländska post utlemnades först i dag på morgonen, och medför ganska vigtiga underrättelser, hvilka likväl tid och utrymme nekar oss att nu meddela. — Mehemed-Ali har förkastat de i investitur-firmanen af Sultan honom föreskrifne vilkor. — Sinnesstämningen mot England blir i Amerika allt mer och mer krigisk. I Representanthuset har en af Herr *Fellimore* väckt motion om ett skyndsamt organiserande af Förenta Staternes landt- och sjöförsvar, blifvit enhälligt antaget. På Londonerbörsen har denna underrättelse förorsakat mycket bekymmer och betydligt nedjagat kursen i fonderne.

— Bristande utrymme gör, att vi ej förrän i Onsdagsbladet kunna meddela den i förra numret omnämnda artikeln rörande "Carlsdagen."

— Stockholmsposten är, ännu i det ögonblick detta nedskrifves, ej ankommen.

RIKSDAGEN.

Konstitutionsutskottets förnyade förslag till Representationsstadga. *

Representationen skulle delas i en Första och Andra Kammare

Endast den *Första Kammaren,* som skulle bestå af 175 Ledamöter, skulle väljas af *Valmännen,* dels genom omedelbara val i städerna (16 § V. L.), dels genom medelbara val *(Gällvis* utsedde Elektorer) på landet (22—29 §§ V. L.)

Valbar är, utan afseende på stånd eller yrke, hvarje valberättigad, som bekänner sig till protestantiska läran och fyllt 25 år (6 § V. L.)

Hela Riket indelas i 175 Distrikt, deraf städerna ech större köpingar bilda 30 och landet 145 (8 § V. L.).

Hvart Distrikt väljer *en* Riksdagsman (9 § V. L.).

Inom *städernas* Distrikt skulle valbarheten *icke* vara inskränkt till Distriktet (16 § V. L.). På *landet* deremot skulle valet vara fritt *endast* såvida någon vid *första* omröstningen erhåller mer än hälften af de afgifna rösterna (27 § V. L.). Gifver första omröstningen icke *denna* pluralitet för någon, anställes nytt val, då valbarheten är inskränkt inom Länet och de flesta rösterna bestämma valet (28 § V. L.).

Elektorerna (Valmännen) välja Riksdagsmän per capita. Antalet af Elektorer för hvarje gäll bestämmes af Pröfnings-kommittén, dock icke färre, än en Valman för 100 röster (21 §).

Elektorerne skola vara bosatta inom Distriktet och valbare till Riksdagsmän. Rösterna vid elektorsval skola afgifvas *öppet,* muntligen, eller, i händelse af förfall eller boningsort utom gället, skriftligen. Kronobetjent får ej tillstädesvara vid valet eller utses till Elektor (21, 22 och 23 §§).

Valen till *Riksdagsmän* ske genom *sluten* votering (15 och 27 §§ V. L.).

Andra Kammaren är föreslagen att bestå af 75 medlemmar. Valet till densamma sker *första* gången af Rikets Ständer vid den Riksdag, då den nya Val-lagen antages; sedermera förnyas denna Kammare med 1-3:del vid hvar Riksdag genom val af *Första* Kammaren. För valbarhet dertill skulle fordras, utom de vilkor, som äro antagna för valbarhet till 1:a Kammaren, 10 års högre ålder (35 år) eller att hafva förut bevistat två Riksdagar före den, då uppdraget tillträdas skall. Valen till de 25 Ledamöter, som ur andra Kammaren utgå vid hvar Riksdag, skola ske vid *slutet* af hvar Lagtima Riksdag (se Utsk:s förslag till 48 och 62 §§ R. F.).

Bland *reservationerne* mot ofvan i yttersta korthet redogjorda förslag är Professor *Thomanders* den vigtigaste. Den uppgifver ett fullständigt redigeradt motförslag, hvars förnämsta skiljaktigheter äro:

Att valrätten ej skulle vidtaga förrän vid 25 år, och med ett egendomsvärde af 200 Rdr.

Att för valbarheten skulle fordras 30 års ålder.

Att städerna icke må utgöra serskil-

* *Fortsättning och slut fr. N:o 31.*

da valdistrikter (Stockholm skulle dock utse 6 och Götheborg 1 Riksdagsman).

Att valen må ske omedelbart, så vida mer än hälften af de valberättigade sådant begära och Profningskommitén derom beslutar.

Att valrätt kan utöfvas inom flera valdistrikt.

Att antalet af Ledamöter i de två kamrarne bör bestämmas lika (120 i hvardera).

Att andra eller *Ständernas* kammare väl skall väljas af den första (den *samfälda)* kammaren, men dock utgöras af 30 utaf hvart Stånd — Ridd. och Ådeln, Presterskap, Borgare- och Bondeständen samt antalet af de tre sistn. Stånden vara fördeladt mellan Stiften, Städerna och Länen.

Att dessa Ledamöter skola vara minst 40 år gamla och fungera i fem Riksdagar.

Grefve *Spens* och Frih. *Kantzow* hafva bland annat reserverat sig deremot, att valrätten skulle vidtaga vid 10 Rdr fastighetsvärde. (De hafva tillstyrkt 100 Rdr) och att en hop små städer eller "ruttna köpingar" med mindre än 2,500 innevånare skola välja såsom städer.

Grefve *Spens* har i öfrigt ansett de *direkta* valen böra *tillåtas* äfven på landet. — Han är af den mening, att den, som å flera orter står i förhållanden, hvilka medföra valrätt, bör kunna å alla dessa utöfva sin valrätt, och icke blott aflemna sina röster på *ett* ställe; dock så att han icke med mer än 6 röster må bidraga till *samma* Riksdagsmannaval. — Vidare har Grefve *Spens* trott den *andra* kammaren böra väljas uti egna valdistrikt och mera omedelbart af de väljande, samt att antalet af Ledamöter borde vara *lika* i båda kamrarne.

Friherre *Hermelin* har önskat vissa vilkor för att väljas till Elektor, så att omkring halfva antalet ovilkorligen må utgöras af män med minst en hel röst.

Prosten *Ödmann* har protesterat deremot, att städerna, efter utgången af voteringen i det Förstärkta Konstitutionsutskottet ang. de samfälta valen, blifvit bildade till särskilda valdistrikter samt önskar, att uti *andra* kammaren må (utom de af första kammaren *valda)* inrymmas ett visst antal af Regeringen utsedda, eller i kraft af högre innehafvande embeten dertill sjelfskrifne.

Prosten *Hallström* har protesterat mot serskilda valdistrikt för städerna, mot valrättens utsträckning ända till 10 Rdr egendomsvärde m. m.

Doktor *Morén* har reserverat sig nära nog mot hela sammanjemkningen, och Biskop *Holmström* förenat sig med Herrar *Hallström, Thomander, Spens* och *Ödmann.*

Herr *Wærn* har reserverat sig mot sättet att *första* gången bilda en *öfre kammare,* genom val af de nuvarande Riksstånden och tillika vidblifvit enkammarsystemet, på sätt det i Norrige praktiseras. *Jakob Kihlblom* har förenat sig.

Hr *Elfbrink* har hufvudsakligen instämt med Grefve *Spens* och tillika reserverat sig emot landets och städernas fördelning i särskilda valdistrikt.

Hr *de Maré* har protesterat emot Utskottets förslag, att städerna och landet skola utgöra serskilda valdistrikt, emedan sådant vore förkastadt genom förstärkta Konst.-utsk:s beslut, att valen borde blifva samfälda. — Likaledes har Hr *de Maré* ansett *andra* kammaren böra väljas i 25 serskilda valdistrikt, neml. ett för hvart Län och ett för Stockholm.

Hr *Brink* har äfven ansett andra kammaren höra väljas *länsvis* samt reserverat sig mot Utsk:s förslag, att äfven städer i 4:de klassen skola välja särskildt.

Hans Jansson, Nils Persson, Erik Norberg och *Henrik Andersson* hafva vidhållit principen af ett enkammarsystem.

(D. A.)

LANDSORTSTELEGRAFEN.

HELSINGBORG.

Några från Nordsjön i Sundet inkomna fartyg försökte d. 13:de dennes att gå vidare söder ut; men måste återvända, emedan isbandet på andra sidan Hven ännu låg så fast, att det hindrade all framkomst åt det hållet.

LANDSKRONA.

Mildväder, i förening med en stark "dagmeja", har så försvagat isen i Sundet, att den icke mera håller att fardas öfver hvarken på det ena eller andra sättet. Någon N.V. vind har dock icke ännu brutit isbandet.

LUND.

I går, d. 16:de dennes, begrofs afl. Professorn, Doktor Lindfors. Främst i den talrika processionen gick Smålands Nation, hvars Inspektor den aflidne varit i många år och hos hvilken han i sådan egenskap efterlemnar ett aktadt minne. En känd lycklig skald hade å Nationens vägnar på latin i elegisk versform tolkat dess saknad, likaledes tvenne af Nationens Ledamöter på svensk vers. I Domkyrkan afsjöngs efter jordfästningen den aflidnes älsklingsställe hos Horatius, 10:de odet i andra boken: *Rectius vives* etc., hvartill Kandidat Lindblad komponerat musik. Docenter af filosofiska fakulteten buro liket till och ifrån kyrkan, men aflöstes vid ankomsten till kyrkogården af Ledamöter af Smålands Nation, hvilka utbett sig att få göra sin gamle Inspektor den sista tjensten att bära honom till grafven.

MALMÖ.

Här vankas knifstyng och påk-slag, så snart man vågar sig utom hus, sedan det blifvit mörkt. Mest anmärkningsvärdt är, att dessa våldsamheter föröfvas af just dem, som ligga här för att upprätthålla "all god ordning" — Kronprinsens Hussarer nemligen. Det lönar sig visserligen, att staten till dylika våldsverkares underhåll utbetalar flere 1000:de Rdr årligen. — Tre af dem äro nu i häkte inmanade och komma att inför en krigsrätt stånda till ansvar för sina fredliga vapenbragder.

Frågan om Kabinetts-kassans skuld.

Vi hafva hittills, af brist på utrymme, måst innehålla med ett mera fullständigt yttrande i denna fråga, hvilken af alla de vid innevarande Riksmöte behandlade, onekligen är den, som mest belyser Regeringens förhållande till nationen och dess representanter. Vid det yttrande i denna fråga, vi nu gå att afgifva, vilja vi icke vidröra de redan kända förfaranden, som ty värr allt för mycket varit egnade att förorsaka rubbning i förtroendet till Styrelsen — hos så väl nationen, som dess representanter, och måst framkalla det spända förhållande, hvilket under hela detta Riksmöte existerat mellan Styrelsen och den del af Representationen, som egenteligen utgör Nationens ombud. Vi vilja icke "lägga lök på laxen", som ordspråket säger, utan hålla oss derföre uteslutande vid hvad som under frågans behandling vid Riksdagen förekommit, och de bemödanden, hvilka derunder blifvit gjorde, för att bemantla de åtgärder, som med skäl läggas de å Styrelsens sida handlande personer till last, samt för att påbörda Staten skyldighet att betala skulden. Hvad som härvid först faller i ögonen, är Hrr Stjernelds och Ihres försök att försvara den förres hvarandra motsägande med-

delanden till Konstitutions- och Stats-Utskotten. Detta försvar grundar sig derpå, att det deficit, eller den brist, hvari Kabinettskassan uppgifves vara, tillkommit, icke genom något formelt lån för kassans räkning, utan genom förskotter eller försträckningar, som en annan kassa, nemligen Barthelemy-fonden, gjort, i och för Kabinetts-kassans behof. Men då det är just sjelfva skuldsättningen af Kabinetts-kassan, utan Riksens Ständers begifvande, som strider mot Regerings-Formens 76 §, hade H:r Stjerneld, om han annars haft i behåll blott en liten del af den stora urskiljningsförmåga, honom tillräknas, bordt inse, att, i anledning af Konstitutions-Utskottets förfrågan, det varit hans skyldighet att upplysa, huruvida kassan blifvit skuldsatt; och då det icke lärer kunna bestridas, att en skuldsättning egt rum, fastän icke genom lagligen formade låneskrifter, hade H:r Stjerneld ock bordt finna, att uppgiften, det icke något lån blifvit upptaget, endast innefattade en advokatyr, så mycket skadligare, som saken ändock skulle komma att upptäckas, och uppgiften derigenom påtryckas oärlighetens outplånliga stämpel, hvaraf skandalen skulle komma att återfalla, ej ensamt på H:r Stjernelds person, utan på hela Regeringen, enär man icke bör kunna antaga, att H:r Stjerneld vågat på egen hand, och utan bifall af öfriga vederbörande, afgifva ett så beskaffadt yttrande i en sådan sak, der det var fråga om ingenting mer och ingenting mindre, än huruvida blifvit af Regeringen begånget ett af de grundlagsbrott, som för landet skulle kunna medföra de mest skadliga följder. Hvarken i logiskt, eller, om vi så få uttrycka oss, moraliskt hänseende, kan således Herr Stjernelds svar försvaras, och för vår del tro vi derföre, att hans beteende inför Riddarhuset hade varit mera enligt med den åsigt, som hyses om hans enskilda karakter, om han der helt öppet förklarat, att hans ställning såsom minister icke tillät honom att afgifva annat yttrande derom, än det klandrade. Han hade då åtminstone kunnat bespara sig obehaget att vara författare till ett försvar, hvars logik ej förmår uthålla ens den ringaste pröfning. Men icke nog med den deconfiture, H:r Stjerneld gifvit sig sjelf; han skulle tillskyndas en ytterligare genom H:r Ihres förklaring. Genom denna är det nemligen upplyst, att Kabinetts-kassans böcker upptaga den ifrågavarande skulden, såsom denna kassas directa; så att till och med personer, hvilkas fordringar nu utgöra kassans brist eller skuld, äro der bokförda, såsom kassans direkta fordringsägare. Solklart är således, att just de documenter, hvilkas innehåll bordt dictera H:r Stjernelds svar, tydligen ådagalagga ett rakt motsatt förhållande, emot det, H:r Stjernelds till Konstitutions-Utskottet uppgifvit, nemligen att lån blifvit upptagne; ty en person eller en kassa kan omöjligen blifva fordringsägare hos en annan, annorlunda än genom lån af penningar, försträckning ar af gods och effekter, borgen eller gåfva; och då icke probabelt är, att någon del af fordringarne tillkommit genom detta sistnämnda modus adqvirendi, samt borgensförbindelserne utgöra blott en del af bristen, måste den öfriga delen deraf motsvaras af lån. H:r Ihre har väl försökt förringa kraften af denna bevisning, genom föregifvandet att det sålunda nyttjade bokföringssättet strider mot rätta förhållandet; men detta föregifvande vilja vi tro vara tillkommet under ett ögonblicks distraction, ty omöjligen kan H:r Ihre hafva velat så nedsätta Kabinetts-kassans förvaltare, det vill säga Kronans ministrar, att han velat ställa dem paralellt med, enligt 42 och 43 §§ Concurs-Lagen, vårdslöse eller bedräglige bokförare. Vare detta nog sagdt om H:rr Stjernelds och Ihres förfarande i denna fråga. Nu till dem, som bemödat sig, att på Riket eller Nationen hvälfva betalningsskyldigheten, af bristen, eller, som vi hädanefter taga oss friheten kalla den, Kabinetts-kassans skuld. Ibland dessa Regeringens kämpar är onekeligen Herr von Hartmansdorff den, som framträdt med den mest stålsatta pannan. Hans anförande, under diskussionen på Riddarhuset, innefattar allt, hvad som från den sidan kunnat väntas, saknar icke eller den högst olämpliga inblandningen af Konungens föreburna personliga förtjenster om fäderneslandets ekonomie, har dessutom blifvit par preference intaget i Stats-Tidningen, både del- och helvis införd i Svenska Biet, och dessutom genom Stats-Tidningens Redactions omsorg befordradt till Aftonbladets prænumeranter, och kan derföre med allt skäl anses såsom ett program af kamarillans innerligaste önskningar. Vi vilja äfven derföre par preference upptaga detta anförandes argumentation till vederläggning, och få dervid till en början anmärka, att det ingalunda ännu är bevist, att Kabinetts-kassan häftar i någon skuld, ty man bör besinna, att hittills, till verificerande af skuldens tillvaro, icke företetts annat, än föregifna utdrag ur Kabinetts-kassans böcker, hvilka utdrag icke förtjena synnerligt förtroende, sedan nu mera blifvit uppdagadt, huru pass sannfärdiga de föregående meddelanden i detta hänseende varit. Det skulle således icke kunna vara omöjligt, att Kabinetts-kassan här framskjutes, endast såsom medel att framlocka anslag till ändamål, lika fremmande för Kabinetts-kassans behof, som för Rikets betalnings-skyldighet. Hvad H:r v. H. i sitt första argument antagit, som bevist, behöfver således ännu bevisas. Att Hr v. H. i denna sak benämner Rikets Ständer Kabinettskassans hufvudmän, och insidiöst insinuerar, att ett mera än vanligt förtroende till dessa hufvudmän föranledt långifvarne, att utan förskrifning lemna försträckningarne, bevisar, det Hr v. H., i ifvern att tillfakta Regeringen penningar, glömmer all ärlighet i sitt stridssätt. Hr v. H. känner alltför väl, att Rikets Ständer ej hafva den ringaste befattning med Kabinetts-kassans förvaltning, utan att Kongl Maj:t med de medel, Rikets Ständer ansla till samma kassa, äger så uteslutande dispositionsrätt, att Rikets Ständer icke ens äga granska sättet för deras användande. Kongl. Maj:t och icke Ständerne är således, i den mening H:r v. H. antydt, Kassans hufvudman, och att långifvarne äfven så sett saken, bevisas bäst deraf, att Konungen och Kronprinsen måste särskildt garantera åtskilliga af lånen, hvilken garantie säkerligen icke erfordrats, om långifvarne betraktat skulden såsom Svenska Rikets. H:r v. H. anser vidare skulden vara Statens, derföre att Konstitutions-Utskottet låtit anställa åtal inför Riksrätt mot de Rådgifvare, hvilka deltagit i skuldsättningen, emedan, så förmenar H:r v. H., samma Utskott, om den ej ansett gälden för Svenska Statsverkets, lika litet haft art skaffa dermed, som med de tilltalades enskildta skulder. Denna sophism vederlägges säkrast med följande exempel. Om H:r v. H. har en Inspektor, som han antagit för skötande af sin egendom, och denne utan Herr v. H:s vettskap, tillåtelse eller fullmagt, upp-

tager lån i Herr v. H:s namn, månne Herr v. H., derföre att han låter tillåta Inspektoren för dess oredliga och utöfver det gifna uppdraget sträckta förfarande, skulle vara pliktig ansvara för de olagligen ingångna skulderne? Härpå svarar 18 Cap, 2 § Handels-Balken högt och tydligt Nej! H:r v. H. påstår vidare, att lån, som lemnas utan förskrifning, blott på god tro till gäldenären, räknas till hedersskulder, hvilka äfven den, som med många förskrifna är belastad, plägar betala. Häruti lemna vi Herr H. fullkomligt rätt; men då vi vid tillämpningen af denna lära följa sanning och förnuft, råka vi att komma till ett resultat, rakt motsatt det af Herr v. H. åsyftade. Hedersskulden är naturligtvis icke dens, som aldrig ingått skulden, och som icke ens om skuldsättningen haft den ringaste vetskap. Detta är förhållandet, hvad beträffar Rikets Ständer, hvilka således ej behöfva betala skulden, för att sauvera *sin* heder. Annorlunda är förhållandet med dem, som upptagit lånen. För dem utgöra de hedersskulder, och hade således längt för detta bordt, såsom sådane, af dem betalas, emedan ovilkorligen låntagarens heder lider vid att lånen ej af honom återgäldas. Skulle nu så vara, att han icke mägtade betala, och hans heder och anseende vore så oskiljaktigt från Rikets, att dettas skulle lida, om den förres blottställdes, då medgifves att Rikets Ständer af commiseration borde betäcka skulden. Men sådana förhållanden äro nu icke för handen, och vi våga derföre påstå, att Rikets Ständer hvarken behöfva eller böra belasta Nationen med betalningen af en skuld, hvilken tillkommit troligen utan all nytta för Riket och genom ett bestämdt grundlagsbrott, samt dessutom vis-à-vis Rikets Ständer manierats så, att dessas egen värdighet förbjuder alla vidare konsiderationer. Hvad sist beträffar Herr v. H:s ordande om H. M. Konungens enskildta förtjenster om Svenska Statsverket och liqviderandet af Rikets skulder, så tro vi oss, till svar derå, endast behöfva hänvisa till de upplysningar i detta hänseende, hvilka innehållas uti "Bidrag till Sveriges Historia, sedan år 1810." (ö. c.)

Insändt.

Då jag häromdagen passerade Lysekihl berättade man mig, att en rymning Söndagen den 7:de dennes, verkställts från Carlstens fästning, och hvarvid det lyckats 2:ne af de farligaste och gröfsta brottslingarna, bland de der insatte lifstidsarrestanterne, att undkomma. Man känner ännu icke med säkerhet, huru rymningen tillgått; men förmodar, att tillfälle dertill yppat sig under marchen från borggården till fästningskyrkan, eller tvertom, emedan, som det beärttas, Place-Majoren denna Böndagen endast af *berömvärdt nit* för de arma själarnes frälsning från skärselden, befallt ett antal af 60 à 70 fångar, — öfver hälften flere än vanligt varit, — att bivista Gudstjensten, under den, ehuru inom fästningens murar, nästan otroligt ringa ordinarie betäckningen af endast 6 à 7 man. Dagen efter rymningen, lärer man på en af fästningens murar hafva hittat de rymdes fångkläder, hvaraf det synes, att de, besynnerligt nog, haft tillfälle att skaffa sig andra kläder; och på samma ställe lärer äfven funnits en krökt spik, inslagen i muren och omknuten af en liten tågstump, hvarmed de troligen hjelpt sig utför muren, och sedan hade de hela isen för sig inåt land. De personer, som berättade ofvanstående, tillade derjemte: att det således nu, på den korta tiden af 6 veckor från en af de fästningar, dit vanlig vis de största förbrytarne transporteras, i 3:ne repriser rymt icke mindre än 7 st. lifstidsfångar, af hvilka 3:ne genast blifvit gripne och återförde; och att det, under sådane omständigheter, icke torde synas *obilligt* begärt, att höga Vederbörande ville fästa en närmare uppmärksamhet vid dessa ständiga rymningar, så att den laglydige medborgaren, som drygt nog får betala sina utskylder till staten, icke dagligen måtte riskera att blifva utplundrad och kanske äfven mördad af dessa, *redan en gång* under Kronans särskilta vård ställde, förbrytare.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 35 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 33. Onsdagen den 24:de Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Regn och slask höra för närvarande härstädes till ordningen för dagen. Elfven är numera alldeles ofarbar. Det har dock dröjt ganska länge innan Hisingsbönderne blifvit öfvertygade derom, och hade icke tre à fyra drunkningar och mångdubbelt flere kalla bad bibringat dem denna öfvertygelse, så hade de nog ännu "på god tro" försökt färdas öfver den förrädiska isen.

— Herr *Olivo* är nu återkommen och ämnar ofördröjligen gifva en stor och alldeles ny föreställning, kallad *Zoroasters ljus,* hvilken utrikes tillvunnit sig odeladt bifall och beundran.

— Bref från Skåne förmäla, att chefen för södra Skånska infanteri-regimentet, Generalmajoren m. m. *Mauritz Clairfelt,* d. 19:de dennes aflidit i Lund i en ålder af något öfver 60 år.

— I en privat skrifvelse från Höganäs förmäles att briggen Najaden, kapten C. Gröndahl, hemma i Åbo, på resa från Newcastle till Köpenhamn, natten till d. 16:de dennes strandat på det s. k. Domstens ref. Bergning af last och inventarier blef straxt efter strandningen företagen; men sjelfva fartyget, som är förfylldt med vatten, lärer ej stå att rädda.

Dagens utländska post är ännu ej ankommen.

STOCKHOLM.

H. M. Konungen lärer nu vara fullkomligt återställd från sin opasslighet. Under de sistförflutne dagarne har nemligen Högstdensamme haft de vanliga förberedande arbetena med Statsdepartementscheferne och föredragande Statsråden, och d. 17:de dennes hölls sammansatt svenskt och norrskt Statsråd, samt derefter vanlig konselj för samtlige Statsdepartementens föredragningar.

— Genom en med danska poststyrelsen träffad öfverenskommelse försändas nu, så länge passagen öfver Bält fortfar att vara svår, äfven om Måndagarne, med den då från Hamburg till Köpenhamn afgående posten, bref och tidningar till Sverige och Norrige.

— Alla Ståndens Talmän och vice Talmän vore d. 18:de dennes kallade till företräde hos H. M. Konungen.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

SUNDSVALL.

Mången får en hel hop ledsamheter på halsen, för det att han talar förmycket. I Indahls kyrka tilldrog sig dock häromdagen den händelsen, att en pojke fick stå kyrkstraff, för det att han talat förlitet. Han hade nemligen fallit på den idéen att spela "den döfstumme", och under en sådan mask drifvit landet omkring och narrat folk att ge sig penningar. Dessutom lärer han, under det han lät tungan hvila, hafva låtit fingrarne vara så mycket mera i verksamhet, hvilket experiment slutades på det sätt, att hans tungas band genom Kronobetjeningens försorg lossnade och han fick spela "den ångerfulle" på — skampallen.

— Under loppet af sistförflutne år har Landshöfdinge-embetet till slutlig åtgärd befordrat icke mindre än 5,810 skuldfordringsmål. I ett tal om "välståndet i landet" skulle en sådan der uppgift figurera besatt illa.

FAHLUN.

Här låtsar man sig icke "förstå narri": "skarpladdade skott" lossas genom fönstren på folk, som narrat näringsidkarne att under gudstjensten sälja bränvin, hvarefter dessa blifvit dragne för rätta och pliktfällde.

WESTERÅS.

Rörande det af Kronofogden G. Borgman och Häradsskrifvaren A. G. Martin begångna underslef säger sig *Westmanlands Läns Tidning* för närvarande icke hafva något alls att tillägga till det, som redan genom allmänna tidningarne kommit till Allmänhetens kunskap. Hvad åter vidkommer Länsman G. Karlsten, så uppger bemälte blad, att ett förhör med honom anställdes d. 16:de dennes, hvarvid honom förelades det dokument, på hvilket han grundat sin hos Landsfiskalen Ekelund mot Borgman och Martin gjorda angifning. Detta dokument innehåller en icke undertecknad kalkyl öfver skillnaden mellan räkenskap och uppbördsbok, jemte sättet, hvarpå fördelningen af öfverskottet blifvit verkställd. Karlsten uppgaf, att ettdera af åren 1838 eller 1839 hade denna handling blifvit påfunnen uti ett större, till fremmandes emottagande begagnadt, men dessemellan icke af husfolket bebodt, rum på länsmansbostället, någon tid efter det Häradsskrifvaren Martin med flere fremmande varit på en inbjudning hos Karlsten. Denne hade läst papperet och funderat på hvad det kunde betyda, men icke ansett det af någon betydenhet, ehuru han väl funnit det vara en vidräkning mellan Martin och Borgman. Han trodde neml., att den angått deras löner och procenter af uppbörden samt att orden U. B. (uppbördsboken) skulle betyda *utbetalningar* (hvarföre icke, lika så gerna, *uppenbarelser?*) men att denna liqvid kunde angå olagligen uppburna medel, hade Karlsten icke förstått (?!), emedan den tiden icke någon i orten haft den ringaste misstanka om något

sådant. Karlsten hade emellertid gömt handlingen i sin pulpet, till dess han efter sistl. julhelg medtagit den till Westerås, och, i afsigt att derom erhålla någon upplysning, visat den för Landsfiskal Ekelund. Denne hade ej heller, efter hvad Karlsten vidare berättade, ansett berörde handling utgöra någon bevisning, men väl föranleda misstankar emot Borgman och Martin, samt tillsagt Karlsten att, tills vidare besked vunnits, hålla saken tyst, hvarföre Karlsten efter aflemnande af en afskrift hemtog sjelfva originalhandlingen, den likväl Landsfiskalen, vid Urtima Tinget i Wagnsbro Härad den 28 sistl. Febr., på begäran återfått. Äfven erkände Karlsten, att han jemväl skickat en afskrift af den mycket omtalade handlingen till tjenstförrättande Domaren.

Tillspord i anledning häraf, hvarföre han ej förevist handlingen för Landshöfdingen eller Landshöfdinge-embetet, svarade Karlsten, att han ej detta kunde göra, emedan sådant skulle hafva inneburit angifvelse utan bevis. Landshöfdinge-embetet föreställde då Karlsten och uppmanade honom att sig förklara öfver tvetydigheter och motsägelser i sitt uppförande, då han icke fruktat att förevisa handlingen för Landsfiskal Ekelund och t. f. Domaren samt ansett sig befogad, att af dem begära föreskrifter och upplysningar i sin tjensteutöfning; men alldeles förbigått att gifva Landshöfdinge-embetet tillkänna de anledningar till misstankar, handlingen innehölle, och af detta embete begära föreskrift till rättelse för sig vid tjenstens utöfning, ehuru Landsh. i första hand bordt underrättas om förhållandet och behörigen kunnat gifva honom tillbörliga föreskrifter.

Karlsten förklarade härpå, att, då man i orten börjat tala om origtiga debiteringar, hans uppmärksamhet åter omkring sistl. jultid blifvit fästad vid handlingen samt åberopade sin *oförmåga att rätt bedömma saken* såsom ursägt för sin uraktlåtenhet. Också tillkännagaf Ekelund, att Karlsten, vid förevisandet af handlingen, markerat *mycken okunnighet* om hvad den egentligen kunde innehålla, och hade Landsfiskalen upplyst Karlsten derom, att han ansåg bokstäfverne U. B. betyda Uppbördsboken. (??!!)

MARIESTAD.

Såsom ett bevis på att folket på landsbygden med uppmärksamhet följer sina vid riksmötet varande ombuds förhandlingar, så vidt de för detsamma blifva bekanta, anför *Mariestads Weckoblad*, att, vid en d. 14:de dennes med Ullervads församling hållen sockenstämma, beslut fattades om ett sammanskott till Riksdagsmannen *Anders Andersson* i Walla, att med en R:dr banko utgå af hvarje betalningsskyldigt helt hemman, och af mindre i porportion derefter, och skulle detta tillskott icke blott anses såsom en förhöjning af representantens ringa arfvode, utan egentligast såsom en bifallsyttring till hans redliga och medborgerliga förhållande under innevarande riksmöte.

KALMAR.

Tändningen på Ölands fyr har tagit sin början den 12:te innevararande månad. — Kalmar-sund är ännu fullt af drifis.

HELSINGBORG.

Sundet har nu i flere dagar varit uppfylldt med drifis, kommande söder ifrån och styrande kurs mot Nordsjön. Detta plägar vara ett säkert tecken att man härstädes snart kan vänta öppet vatten, i synnerhet som isbandet söder om Hven nu uppbrutit.

— Priserne å spannemål under sista marknaden härstädes voro: Råg 12 Rdr; Korn 6 Rdr 12 sk.; Hafra 4 Rdr — allt riksgäld.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 10:nde Mars. De från Orienten senast ingångne underrättelserne (se nedan!) hafva härstädes gjort mycket intryck. Redan före deras offentliggörande i allmänna tidningarne cirkulerade rykten om deras innehåll på Börsen, och man påstod att Marskalk Soult i konseljen bestämt förklarat sig *mot* alla afväpningsåtgärder och ville på intet vis veta af någon nedsättning i det af honom för krigsdepartementet begärda anslaget. Lägger man nu härtill andra rykten: om ett för handen varande krig mellan England och Amerika; om en ny konvention i de orientaliska angelägenheterne, företagen utan Frankrikes hörande; om ett, flere betydande parisiska bankirhus förestående, fallissement, o. s. v. — så kan man icke undra hvarken om fonderna sjunka, eller om det franska lättsinnet för några dagar antager en allvarsammare karakter. Man emotser med spänd förväntan huru mycket eller litet af dessa omkringlöpande berättelser, som kommer att visa sig vara stödt på sanningsenliga grunder.

— Generallöjtnant *Darriule* har, enligt ett i Paris utkommande Morgonblads berättelse, på det strängaste ålagt hvarje vakthafvande officer att tillse, det ingen enda tidning läses i kasernerne, eller på högvakten, på det att icke soldaternes trohet och lydnad mot Regeringen, må, genom de anarkiska principer och idéer, hvilka i allmänna bladen uttalas, bringas att vackla. — En styrelse, som måste tillgripa dylika skyddsmedel för att trygga sitt bestånd, står sannerligen, liksom Nedbudkanezars-belätet, på högst svaga fötter, och måste äfven, liksom det, förr eller senare ramla.

— Från Toulon skrifves under d. 7:nde dennes, att derstädes gick ett rykte, att en division af 5 linieskepp ofördröjligen skulle komma att afgå till Indien. Säkert är, att dessa skepp, hvarthän de nu äro bestämde, intaga proviant för 5 månader.

SPANIEN.

Härifrån ingenting nytt af vigt, utom det, att Finansministern, Herr *Gamboa*, begärt sitt afsked, och att Herr *de Ferrer* interimistiskt öfvertagit den efter honom ledigblifna portföljen.

ORIENTEN.

Under det att de europeiska tidningarne och diplomaterne med högan röst förklara att de orientaliska stridigheterna numera kunna anses såsom fullkomligt bilagda, antaga ställningar och förhållanden i Alexandria ett utseende, som visserligen icke kan kallas fredligt. *Mehemed Ali* vägrar nemligen med bestämdhet att gå in på tvenne af de vilkor, som den höga Porten i sin till honom aflåtna och af Saib-Effendi öfverbragta firmán, föreskrifvit. Dessa vilkor äro: 1:mo *det*, medelst hvilket Sultan förbehåller sig rättigheten, att ibland Mehemeds barn välja hans efterträdare; och 2:do *det*, som frånkänner Mehemed rättigheten att göra utnämningar till de högre graderne inom landt- och sjömakten. *Ibrahim-Pascha*, som nog förstår hvad Porten med det förstnämnda vilkoret åsyftar, uppbjuder allt, för att förmå fadren, att ej, hända hvad som hända kan, gå in på Sultans fordringar. Tillika har han förklarat, att han, i värsta fall, oberoende af både sin far och Sultan, vill med vapen i hand försvara sina rättigheter, och icke afstå derifrån, så länge ett enda kompani af hans krigsmakt å-

terstår. Också är man i Alexandria fullt och fast öfvertygad om, att ett nytt fredsbrott mellan Porten och Egypten förestår, och att kriget kommer att taga sin början så fort den blidare årstiden det tillåter. Styrka åt denna förmodan ger äfven den omständigheten, att befästningsarbetena vid kusten med största ifver fortsättas; att de redan upprättade batterierna förses med ammunition och proviant för längre tid, samt att en noggrann utgallring sker bland de för dem och för Alexandria bestämda trupper. Det påstås att Kommodor *Napier* är den, som styrker Mehemed i sin föresats att ej ingå på de af Porten honom förelagda vilkor, och att Lord Ponsonby icke heller i sjelfva verket har någonting deremot, oaktadt han låtsar så. Penningar till sina nya rustningar har *Mehemed* förskaffat sig på det sätt, att han med förgift låtit afdagataga chefen för det alexandrinska Nationalgardet, såsom misstänkt för att stå i förbindelse med Porten, och konfiskera all hans egendom, hvilken antages gå vida öfver 12 millioner Talaris. — I Kahira och öfra Egypten har pesten utbrutit, hvilket äfven är fallet i Alexandria; men på det senare stället har man så fullt upp att syssla med de politiska angelägenheterna, att man icke ens hinner att tänka på denna landsplåga.

AMERIKA.

Såsom förut blifvit nämndt, har en af Hr Fillmore i Representantkammaren väckt motion om en skyndsam och ändamålsenlig organisering af landt- och sjömakten blifvit derstädes med acklamation antagen. Dessutom har i Förenta Staternes senat blifvit med stark majoritet fattadt det beslut, att med våld fördrifva Engelsmännen från det af dem ockuperade och Staten Maine, enligt 1783 års traktat, tillhöriga området. "Då (heter det i nyssbemälte beslut) staten Maine, oaktadt de högtidligaste traktater, ständigt måst lida af brittiskt öfvervåld, och då man icke kan förlita sig på heder och tro hos en makt, som oupphörligt brutit sina löften, så beslutas att befullmäktiga guvernören i nyssnämnde stat att skyndsamt vidtaga verksamma åtgärder till fördrifvande af de i H. M. Drottningens af England tjenst stående truppar, hvilka befinna sig på det af Storbrittannien omtvistade, men staten Maine obestridligt tillhöriga, gränse-området."

Rörande *M'Leods* sak hafva tidningarne ingenting annat att berätta, än att denne engelske officer verkligen blifvit ställd inför vederbörande domstol, och kommer utan tvifvel att sluta sitt lif i en galge.

OSTINDIEN.

Amiral Elliot har blifvit rapellerad och öfverlemnat det af honom innehafda befäl öfver den ostindisk-engelska eskadern åt Kommodor Bremer. Sin fullmakt såsom brittisk Plenipotentiär har han måst afstå åt kapten Elliot. Nya underhandlingar med det himmelska riket hafva blifvit öppnade i Kanton, men någon annan skadeersättning, än 5 mill. pjaster, hafva Kinesarne ej ännu velat gå in på.

Insändt.

Tvisten om, huruvida embeten äro stiftade för folkets eller för embetsmännens skull, tyckes till sin natur vara så absurd, att det gamla romerska ordspråket: *disputatur de lana caprina* gerna på densamme kunde tillämpas. Icke desto mindre har verkligen den senare meningen skenet för sig. Hvar och en, som med någorlunda uppmärksamhet följer händelsernas gång, finner nemligen, att en stor del af statens tjenster snarare synes vara till för innehafvarne, än för det stora allmänna — åtminstone förvaltas och handhafvas de på ett sätt, som kan gifva stark anledning till en dylik supposition. Att sådant inträffar med de verldsliga bestyren, är redan illa; men ännu beklagligare är, att man ser samma oskick inrita sig inom kyrkan, inrita sig inom ett område, som borde vara fridlyst från allt godtycke och egennytta. Eller behandla icke stundom presterne församlingarne *så*, som om de vore deras herrar, i stället för att vara statens och Guds ords tjenare; ja, *så*, som om församlingarne vore deras lagfångna egendom, med hvilken de kunde handla och vandla, bäst de sjelfva ville? Blifva icke t. ex. församlingarne esomoftast beroende af ett mellan nådårsinnehafvaren och en spekulant träffadt ackord om de s. k. presträttigheterna? och, hvad ännu värre är, måste de icke ofta åtnöja sig med en i andeligt hänseende ganska klent utrustad själasörjare, derföre, att han för nådårsarrendet kan prestera de mest vederhäftige borgensmännen, eller erlägga den största arrendesumman? Kan icke en Kyrkoherde, då han antingen icke förmår, eller ej gitter det, taga sig en medhjelpare, och måste icke församlingen då åtnöja sig med den, som han och Konsistorium dertill behaga utse och förordna? Är det icke exempel på, att pastorer i flere månader varit borta från sina församlingar, under hvilken tid de anförtrott deras vård åt den, som velat åtaga sig detta besvär — mot minsta ersättningen? Kan icke en gammal, orkeslös och slö, själasörjare, i ämnen af sådan vigt som barns beredande till den Heliga Nattvarden, göra församlingen beroende af sina nycker, på så sätt nemligen, att han icke vill veta utaf att någon annan, än han sjelf, bibringar barnen de för denna kärleksmåltids värdiga begående nödvändiga lärdomar, äfven om han icke i ringaste afseende är vuxen detta vigtiga och ansvarsfulla kall? På landet åtminstone är detta på många ställen fallet, då barnens föräldrar eller målsmän icke hafva råd eller lägenhet att hos en annan, redlig och nitisk, lärare låta dem inhemta de kunskaper, som deras rätte själavårdare icke förmår meddela dem och af hvilka de sålunda komma i mistning, måhända med förlust för hela deras återstående lefnad. Städernes innevånare äro i detta hänseende vida bättre lottade; ty i dem finnes alltid någon, åt hvilka föräldrarne, i denna deras hjertans angelägenhet, kunna förtro sig. Under sådana förhållanden är det icke att undra på, om köld och liknöjdhet för det heliga ordets förkunnare allt mer och mer gripa omkring sig; om utsväfningar och lättsinnighet i en förskräckande grad tilltaga; om dryckenskapen skördar allt flere offer; om fångelsernas befolkning blir allt talrikare och talrikare; om individen endast fäster sig vid det timliga, som förnöjer hans sinnen, och förgäter det eviga, som borde uppfylla hans själ.—*"Lef, som jag lär, och icke som jag lefver!"* är en sats, som det icke i våra tider går an för en själasörjare att använda. Han är Guds rikes representant här på jorden, och på samma gång, som han afviker från den gudomliga lära, han förkunnar, skadar han den sak, hvilken han är skickad att gagna; nedrifver han det tempel, hvilket han är sänd att uppbygga; utbreder han mörker och "dödsens skugga" uti de nejder, der han skulle låta lifsens och sanningens ljus skina. Detta i andeligt hänseende. I verldsligt åter står han på samma punkt som hvar och en annan samhällsmedlem: kan ej erhålla några rättigheter, utan att åtaga sig deremot svarande skyldigheter, och måste förlora de förre, om han ej uppfyller de senare. Detta fordra åtminstone förnuftet och samhällsläran. Att icke denna fordran alltid uppfylles, har insändaren i ofvanstående reflexioner antydt, och förbehåller sig att en annan gång få ännu närmare utveckla detta ämne.

Insändt.

Anhålles om införande i Tid. Phoenix!

Upplysningar rörande "en händelse ur det dagliga lifvet" införd i N:o 27 af Phoenix för den 6 Mars 1841.

Vid den exekutiva Auktionen i Kongelf, hvilken denna händelse afser, voro många närvarande och äfven jag. Auk-

tionen aflopp så: *att endast 2:ne kor och 1 får blefvo sålda;* men hvarken å en eller trettio ryggås-stugor gjordes ens anbud. Det är derföre beklagligt att finna, det man i en offentlig tidningsartikel så gäckas med sanningen, som den beställsamme berättaren med signaturen P. G. Händelsen är i sig sjelf nog smärtsam, och behöfde ej späckas med rent af diktade uppgifter, såsom att "hyddor bortslogos för några få Riksdaler" etc. Att Auktionen kommit att utsättas på d. 28:de Januari, Konungens höga namnsdag, betydde väl ingenting i sjelfva saken. Det var en söckendag, och förbud att å densamma arbeta finnes icke. Jag känner Executorn och vill tro, att han ej gifvit akt derpå, då Auktionsdagen bestämdes. Emellertid vore det väl, om det ena med det andra kunde bidraga dertill, att Regering och nu församlade Ständer togo saken i allvarsamt öfvervägande och beslutade en afskrifning af hela den gamla undsättningsskulden, för hvars indrifvande andre utvägar ej återstå, än sådane, som ofvannämnde händelse företer, och det blir ändock säkert *aldrig* slut dermed, om ej afskrifning sker.

TROVÄRDIG.

Bolagsstämma.

Herrar Intressenter i

Jansbrohults Kopparverk

behagade sammanträda till Bolagsstämmas hållande å mitt Contor, Fredagen den 28:de instundande Maj, kl. 11 förmiddagen, för att taga notice om och besluta öfver Bolagets och Verkets alla angelägenheter. De, som icke inbetalt hela sist beslutade tillskottet, behagade samma, före nästa April månads utgång hos mig, mot Aktiernas företeende till påteckning, fullgöra. 5 Art. 1 § af Bergsförfattningarne åberopas.

Götheborg den 19 Mars 1841.

C. F. KJELLBERG.

(94)

Thorsdagen d. 25 Mars blifver Subscriberad Slutbal för mina Elever, uti Enkefru Bloms stora sal. Början sker kl. 7 e. m. Biljetter, à 1 R:dr B:co st., äro att tillgå hos underteknad, som är boende uti f. d. Åkerblomska huset, vid hörnet af Kyrkogatan och Vallen. *Marie Ackerström.*

(81)

Avertissement.

Med Kongl. Maj:ts Allernådigste Tillstånd ämnar underteknad Konstnär, att, uti Bloms stora Salong, Söndagen den 28:de och Måndagen den 29:de Mars 1841, *för sista gången,* gifva

En ny Pinettisk Production

med 20 alldeles nya konststycken, kallad

ZOROASTERS LJUS.

För denna Representation har jag icke sparat någon kostnad att göra den brillantare, än någon af de föregående, och derjemte bereda Publiken ett stort nöje.

Priserne äro i Banco: Premier 32 sk. Second 24 sk. Galleri 16 sk. Barn betala på Premier 24 sk., på Second 16 sk. Början sker kl. på slaget 7 e. m. Biljetter finnas i mitt Logis uti Bloms Hôtel, rummet N:o 20, samt vid ingången.

I det jag nödgas erkänna, att jag icke kan, som jag ville och borde, uttrycka min tacksamhet för all mig bevisad ynnest, har jag äran försäkra, att den respective Publikens i Götheborg liberalitet och konstsinne aldrig skall förgätas af den erkänsamme

A. v. Olivo.

Auktioner:

Thorsdagen d. 1:sta nästkommande April kl. 9 förmiddagen försäljas genom frivillig Auktion på Frälsehemmanet SÄGERED i Kolleröd Socken af Götheborgs och Bohus Län, diverse Lösegendom, af Gårdsredskap, såsom dels alldeles nya och dels brukade beslagna Arbetsvagnar, Hö- och Gödselkärror, Krok-, Slät- och Sedharfvor, Plogar och Krokar, Arbetsslädar, Selar, Ok och Skacklor m. m., som till ett åkerbruk hörer; 2:ne par stora vackra och utmärkt goda Dragoxar, 12 st. godt stånd varande Mjölkekor, 3:ne st. Arbetshästar, 20 st. Får af finare sort, med och utan Lamb, Bränvinsfat, något Husgeråd, Trädbråte m. m.; ett parti Utsädesspannemål af Råg, Korn, Blandkorn, Engelsk Hafra och Bönor, omkring 150 tunnor Utsädespotatoes och 20 Skepp:d Långhalm, en gammal Berlinervagn med kälkar och selar, samt dessutom ett par nya Vagns-selar. Kände, säkre köpare lemnas anstånd med betalningen till d. 1:sta Oktober detta år; men andra, som häraf vilja sig begagna, få med borgen vara försedde, eller betala vid slaget. Kungsbacka den 20 Mars 1841.

E. M. Örtenholm.

(79)

Genom offentlig Auction, som förrättas på stället Thorsdagen d. 29 nästk. April kl. 12 å dagen, kommer att i uppslag försäljas aflidne Grossh. J. Franckes Concoursmassas ägande Halfva Andel uti dels RYDBOHOLMS KONSTVÄFVERI-FABRIK, uppförd å 5 tunne-, $28\frac{17}{250}$:dels kappeland jord, afsöndrad jemte vattenfall från Frälsehemmanet Rya N:o 2 Sörgården, uti Kinnaroma socken af Marks Härad och Elfsborgs Län, med lika andel uti dertill hörande 142 väfstolar, mekanisk mangel, 3 dressings-machiner, 3 varpmachiner, vindningsmachin, hydraulisk press och blekeri-inrättning, samt svedningsmachin, med öfrigt tillbehör, varande fabriken belägen $\frac{7}{8}$ mil från närmaste stad Borås, vid Viska Elf, och ett vattenfall med $3\frac{1}{2}$ aln. hög dam, deruti vatten för verkets bedrifvande aldrig saknas; dels RÖNNEBRO TULL-MJÖLQVARN, med 2 par stenar, uppförd i bredd med Fabriken, i samma fall, med byggnader och skattlagd jord, frånskiljd hemmanet Stora Wiskashult, inom samma socken, och dels $\frac{3}{32}$:dels mantal kronoskattehemmanet ORRLEKEN, beläget i samma socken, och bebygdt med man- och ladugårdshus i fullgodt stånd, samt brukas af landtbo. De till Fabriken hörande byggnader äro mot brandskada försäkrade i allmänna brandförsäkrings-verket för tillhopa 53,700 R.dr, samt machineriet med fabriks-effekter i Phoenix-Compagniet i London för 50,000 R:dr, allt B:ko.

Hela tillverkningen å Fabriken utgjorde år 1839: 520,345 alnar, och nästlidet år: 623,927 alnar hvita Bomullsväfnader, deraf största delen Shirting och Cambrick, och det öfriga så kalladt Printers, och erhålles på Rönnebro qvarn i medeltal 90 t:r Spanmål i årlig tull.

Concoursmassans halfva andel i förenämnde Rydboholms Konstväfver-iFabrik, med tillhörande åbyggnader och jord, samt uti Rönnebro Tullqvarn och hemmanet Orrleken, som, vid den af Domaren i orten förrättade värdering, är uppskattad till 83,785 R:dr 8 sk. 8 r:st B:ko, säljes att tillträdas en månad efter auktionsdagen.

Närmare underrättelse om denna egendom samt om betalningsvilkoren, erhålles hos underteknade Sysslomän i afträdda boet. Götheborg den 26 Febr. 1841.

Anthony Wendler. *J. A. Krook.*

(80)

Tjenstsökande.

En flicka, född af bättre föräldrar, som kan förete de mest hedrande vitsord öfver sitt uppförande, önskar blifva antagen i någon försäljningsbod eller att förestå en dylik, hon är kunnig i alla sorters söm och välnad; närmare underrättelse meddelas å Adress- & Commissions-Contoiret, Drottninggatan Nr 31. (96)

Diverse.

Konst-Lager.

Undertecknad, som nyligen ankommit till staden, får härmedelst hos den resp. Allmänheten recommendera sig med ett stort sortiment af Kopparstick efter flere berömde mästare: Raphael, Michael Angelo, Correggio m. fl.; Lithografier, Linearteckningar för Nybegynnare och mera försigkomne; Kartor och moderna Tapetserimönster, till billigaste priser. Mitt logis är i Bloms Hôtel, rummet Nr 8, och träffas jag hemma från kl. 9 f. m. till 2 e. m. Mitt vistande blifver här till nästa vecka.

De, som köpa ett större parti, erhålla ett billigare pris. *J. Bapt. Tessaro,* Konsthandl.

(97)

COLLECT.

Nästkommande Thorsdag, som är Mariæ Bebådelsedag, upptages af Herrar Frimurare, i Stadens, Fattighusets och Carl Johans kyrkor, med håfvar och uti bäcken, den Collect, som allernådigst blifvit beviljad Frimurare-Barnhuset härstädes. — Med förhoppning till en ädelmodig Allmänhets välvilliga frikostighet, anmäles nu åter denna välgörenhetsanstalt till gynnsam hugkomst. (84)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Hummel; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grundell.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 36 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 36. Lördagen den 27:de Mars 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Kommunikationen mellan Götheborg och Vesterhafvet är öppnad. I går afton uppkommo till staden flera fiskarebåtar, som arbetat sig igenom isen. Vinden är i dag S.S.V. med frisk kultje, hvilket hindrar isens utdrifvande till sjös. Så snart en mera gynnande vind inträffar, uppväntas flere i uthamnarne liggande fartyg. — Besättningen å den på Jutska kusten förolyckade briggen George Washington, lärer i går afton hafva ankommit från Fredrikshamn.

— Herr *Ösgevad* har nnder veckan förevisat en ny uppställning af sina förträffliga guasse-målningar, och lärer ännu några dagar komma att fortfara med densamma. De nu uppställda prospekterne inhemtas af en annons i dagens tidning.

STOCKHOLM.

Bland flere skandinaviska litteratörer och vetenskapsmän lärer, enligt Aftonbladet, vår landsman, Kyrkoherden *Læstadius,* nyligen blifvit af H. M. Konungen i Frankrike utnämnd till Riddare af Hederslegionen. Orsaken till denna utmärkelse lärer vara, att Herr Læstadius med upplysningar och råd gått den sista franska nordpols-expeditionen tillhanda.

— Herr Kammarrådet *af Rolén* har blifvit utnämnd till Justitiæråd efter Friherre Staël von Holstein.

— Nyligen ingångne bref från Schleswig innehålla om Biskop Tegnérs återställande till helsan de mest fägnande underrättelser. Endast den under inne varande årstid svåra öfverfarten af Bälterne lärer ännu någon tid fördröja den frejdade skaldens återkomst till fädernejorden.

— För att, i egenskap af vice Landshöfding, upptaga de mot Kronofogden Borgman och Häradsskrifvaren Martin förekomna anklagelser för bedrägeri vid debitering af bevillningsmedel m. m., har Kongl. Maj:t under d. 17:de dennes förordnat Kammar-rättsrådet J. W. Fahnehjelm; egande bem. Kammarrättsråd att sig till biträde antaga och förordna en ojäfvig vice Landskamererare.

RIKSDAGEN.

Förstärkta Statsutskottets votering d. 19:de dennes utföll sålunda:

Ett anslag af 600 R:dr b:ko till aflidne Riksdagsmannen A. Danielssons enka och omyndiga barn *bifölls* med 67 röster mot 52;

Afskrifning af Kamereraren Lindbergs skuld för Kronofogden Hoflings balans *bifölls* med 82 röster mot 37.

Befrielsen från bevillnings erläggande af sparbanker, diskonter och fattigvårdsmedel *bifölls* med 78 röster mot 41.

Bibehållande af begrafningshjelpsreglementet beslöts med 35 röster mot 24,

— I Preste ståndets plenum d. 20:nde dennes *bifölls* genom votering ett anslag af 79,859 R:dr 30 sk. 8 rst. att användas till en ny hamnbyggnad i Götheborg. I Borgareståndet deremot utföll voteringen, med 32 röster mot 17, i enlighet med Statsutskottets betänkande, hvari *afstyrkts* allt anslag till bem. byggnad.

— Statsutskottet har på frågan: om det kunde erhålla del af alla de handlingar, som på något sätt angå Kabinettskassan och den henne åsamkade skuld? erhållit det svar, att denna begäran icke kunde Utskottet beviljas, på den grund, att Utskottet förbehållit sig öppen rätt att offentliggöra desamma.

— Enligt *Dagl. Allehanda* skall Herr Statsrådet *Fåhræus,* vid en d. 19:de dennes anställd talmans-konferens, hafva tillkännagifvit, att han för sin del icke ansåg sig kunna tillstyrka riksdagens afslutande förr, än representationsförändringsfrågan blifvit af Ständerne afgjord.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Våren härstädes kommer sent, som "Svenskarnes långsamt mognande öfvertygelse"; men detta oaktadt är slädföret i trakten af vår goda stad så klent, att man gerna kan jemföra det med "landets blomstrande tillstånd" i åtskilliga embetsberättelser.— En krut-transport har nyligen vid Trödje gästgifvaregård stått "midt ibland gnistrande stugor och tobaksrökande allmoge", utan att någon olycka inträffat. Vår Herre är nu, som alltid, de dårars förmyndare.

UPSALA.

Enligt nu ingången, fullt tillförlitlig, underrättelse har Professor Winbom i Tierp, Måndagen den 15:de dennes, aflidit.

— Våren är nu i fullt antågande, ehuru dess säkraste budbärarinna, lärkan, ännu ej låtit höra sig. Man befarar, i anseende till det ihållande tövädret, att härstädes få se 1818 års svåra vattuflöde förnyadt; hoppas dock ännu det bästa.

SKARA.

En insändare beklagar sig i stadens tidning öfver "den smutsiga liknöjdhet för ordning och snygghet", som röjer sig på flere af stadens allmänna platser. Men vet då i all verlden insändaren icke att Scarabæerne från urminnes tider älskat smuts och osnygghet, och att de just derföre af Linné erhöllo binamnet *fime-*

tarii s. stercorarii? Nog uträttade Herkules ett storverk, då han rengjorde Konung Augias stall; men om insändaren kunde åsladkomma en renlighets-reform bland "the Scarabæer", så hade han sannerligen uträttat ett ännu större.

BORÅS.

Hit har ankommit en subskriptionslista till förmån för Riksdagsmannen och fosterlandsvännen Hans Jansson. Insamlingen fortgår nu härstädes som bäst.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 13:de Mars. För att i Pärskammaren genomdrifva det bekanta cirkumvallations-projektet, har Regeringen sett sig nödsakad att från alla håll inkalla de pärer, på hvilkas röster den i befästningsfrågan trott sig kunna lita. Också lärer hon nu hafva sina "voteringsmassor" så väl i ordning, att frågan, då den en gång till slutlig decision förekommer i pärskammaren, afgöres efter Höga Vederbörandes önskan med en majoritet af icke mindre än femtio röster. Det ser verkligen ut, som om Franska Regeringen i voteringsärenden hemtade sina föredömen från den kalla Norden.

— Parisarne hafva mycket att berätta om en tvist, som skall hafva uppkommit mellan Prinsen af Joinville och hans H:r fader. Konungen lärer nemligen hafva blifvit mycket förgrymmad öfver trenne vexlar på 60—70,000 fr:cs, hvilka Prinsen, under sin expedition till S:t Helena, dragit på Konungen och Prinsessan Adelaide. Utom dess skall Prinsen, på äkta sjömannavis, hafva yttrat sitt missnöje öfver franska Regeringens senaste diplomatiska krumbugter, hvilket naturligtvis mycket onådigt upptagits och föranledt en sådan brytning mellan far och son, att denne senare genast velat lägga in om afsked från sin vid flottan innehafvande befattning. Genom några andra af de kungliga familjemedlemmarnes intervention, lärer dock detta beslut hafva blifvit afböjdt. Kort derefter kom för Prinsens öron det rykte, att Konungen för någon tid ämnade gifva honom civil arrest i Tuillerierne, hvilket haft den påföljd, att Prinsen icke på flere dagar visat sig vid hofvet, utan vistats ute i staden, der han på bästa och nöjsammaste sätt söker fördrifva sin tid.

— Såsom sidostycke till general Darriules ordres (se föreg. N:r af Phoenix) förtjenar anföras, att befälhafvaren för gärnisonen i Châlons-sur-Saône, vid straff af 14 dagars arrest, förbjudit hvar och en till sitt regemente hörande soldat att läsa någon tidning, vare sig i kasernen eller på högvakten.

ENGLAND.

Från Portsmouth skrifves, att ett linieskepp, *Indus*, och en fregatt, *Tweed*, blifvit utbogserade ur hamnen vid Spithead, och att man förmodar dem vara destinerade till Amerika. Om linieskeppet *Monarch* och fregatten *Vernon*, hvilka erhållit ordres att från Sheerness begifva sig till Spithead, yttras samma förmodan.

— Den 10:nde dennes har en konferens egt rum mellan Lord Palmerston, Furst Esterhazy, Baron Neumann, Baron Bülow och det i London residerande turkiska sändebudet.

— *Hampshire Telegraph* förmäler, att en Lord af Amiralitetet, Sir William Parker, kommer att emottaga befälet öfver den i de kinesiska farvattnen varande engelska flottan. Hans flaggskepp, Cornwallis, af 72 kanoner, kommer ofördröjligen att utrustas i Plymouth.

— I en den 16:de dennes i Underhuset hållen session, framlade Herr Hutt sina motiver *mot Sundska tullen*, hvilka han sedermera utförligt utvecklade. Lord Palmerston kunde icke annat än medgifva, det Herr Hutt hade rätt i sina påståenden; men yttrade, att han icke ansåg lämpligt, att Huset diskuterade denna fråga nu, då man redan, rörande densamma, öppnat underhandlingar med Danemark. Lord Palmerstons spörsmål: om motionen var tids- och ändamålsenlig? lemnade Herr Hutt obesvaradt, hvadan hela saken förföll "tills vidare."

TYSKLAND.

Från Köln skrifves under d. 8:de dennes, att man derstädes nyligen varit vittne till ett uppträde, som i råhet och intolerans mera synes tillhöra det 15:de än det 19:de århundradet. Några skolgossar mellan 14 och 16 år hafva nemligen på ett det mest skändliga sätt misshandlat en af deras medlärjungar, tillhörande den Mosaiska trosbekännelsen. Först fastbundo de honom på tvenne i form af ett kors hopslagna trästycken; derpå satte de på hans hufvud ett slags törnekrona, och sedan stucko de honom med knappnålar, spottade honom i ansigtet och tvingade honom att ur bibeln upprepa åtskilliga, såsom de tyckte, för tillfället passande skriftspråk. Den stackars judiske ynglingen, som utom dess är af en svag kroppskonstitution, ligger nu så sjuk, att föga hopp lärer vara om hans vederfående. Hans plågare blefvo, genast efter den af dem å honom föröfvade illgerningen, gripne, och afvakta nu i stadsfängelset det välförtjenta straffet för deras raffinerade elakhet.

ORIENTEN.

Från Alexandria skrifves under d. 22:dre sistl. Februari, att Mehemed-Ali alls icke vill gå in på att reducera sin armée, och att han, i stället för, att, såsom Sultans Hatti-Scherif bjuder, minska sin flotta, gifvit befallning att bygga 15 nya fartyg. — Ibrahim-Pascha har i Gaza dukat under för sina vilda passioner, och ligger nu derstädes sjuk af gulsot och vattensot. Ett ångfartyg har blifvit afsändt ifrån Alexandria för att dithemta honom.

FÖRENTA STATERNE.

De med paketskeppet "England" till London senast ingångna underrättelser äro daterade New-York d. 20:nde Februari och gifva vid handen, att det icke är de Förenta Staternes, utan endast Staten Maines senat, som beslutat att med våld fördrifva de engelska trupparne från det omtvistade gränse-gebitet. I de Förenta Staternes representantkammare har blott, i anledning af Herr Fillimores motion, (se Phoenix N:o 34 & 35) blifvit fattadt det beslut, att den af Kongressen utsedda militär-kommittéen skulle till representantkammaren inkomma med ett utlåtande, huruvida det vore ändamålsenligt att förelägga densamma ett förslag, rörande träffandet af försvarsanstalter till skyddande af gränsen. Att man icke *häraf* kan sluta till något fredsbrott med England, förstås af sig sjelft; men få se, huru det går, om Staten Maine sätter sitt beslut i verkställighet! Om icke alla tecken bedraga, så är den mot nyssnämnda rike i Förenta Staternes representantkammare rådande sinnesstämningen ingen bit bättre, än den i Staten Maine; skillnaden består endast derutinnan, att man i den förra går mera diplomatiskt, och i den senare mera öppet tillväga.

— *Buffalo Advertiser* af den 14:de Februari berättar, att det verldsbekanta vattenfallet vid Niagara, dagen förut, genom instörtandet af de klippor, öfver hvilka vattnet framströmmade, blifvit förstördt. Oaktadt denna berättelse, sådan som den förefinnes i *Advertiser*, har allt

utseende af att vara trovärdig, så påstår dock en annan tidning, att den icke är hvarken mer eller mindre, än en af brödren Jonathans vanliga — hoaxer.

SYDAMERIKA.

Enligt underrättelser från Nya Granada, befinner sig hela denna republik i fullt uppror. Femton provinser hafva förklarat sig för en federal-styrelse, och afsändt truppar till Bogota för att tvinga dervarande centralregering till eftergift.

Hvarjehanda.

Hurudana Fruntimmer och Män skola vara och icke vara.

Fruntimmerna skola vara såsom oblater: bevara hemligheter, och äfven icke såsom oblater: komma i folks mun. Ett fruntimmer skall vara såsom ett förmak: alltid städadt, och åter icke såsom ett förmak: tillgängligt för hvarje främmande. Fruntimmerna skola vara såsom en luftballong: lyfta sig mot himlen, men också icke såsom en luftbalong, hvilken ej låter styra sig. Fruntimmerna skola vara såsom solen, lika vänliga och varma; men äfven icke såsom solen: de skola ej hafva några fläckar. Fruntimmerna skola vara såsom månen: icke aflägsna sig från jorden; men äfven icke såsom månen, som nästan dagligen afviker från den rätta banan. Fruntimmerna skola vara såsom lås, hvilka bevara saker af värde för tjufvarnes händer; men också icke såsom vissa lås, de der hvem som helst kan uppdyrka. Fruntimmerna skola vara som meloner, lockande och sköna; men äfven icke såsom meloner, hvilkas inre är smaklöst. Fruntimmerna skola vara såsom harpor: icke ensträngade; men åter icke såsom harpor: lätt förstämda. Fruntimmmerna skola vara såsom spindelväfvar, blodstillande och sårhelande; men också icke såsom spindelväfvar; beräknade för fångst. Fruntimmerna skola vara såsom sanningen: rena och osminkade; men äfven icke såsom sanningen: de skola ej visa sig ohöljda. Fruntimmerna skola vara såsom rosor, älskas för deras egna behag; men äfven icke såsom rosor: låta hvarje fjäril kyssa sig.

Männerne skola vara såsom Adam: blott *en* qvinna får existera för dem; men äfven icke såsom Adam, som af denna qvinna lät förleda sig till synd. Männerne skola vara såsom vinfat: fulla af "esprit", men också icke såsom vinfat, hvilka äro fulla när de ligga. Männerne skola vara såsom björnar: icke förgripa sig på de döda; men åter icke såsom björnar: ligga halfva sin tid i ide. Männerne skola vara såsom stjernor, glänsande af eget ljus, men äfven icke såsom stjernor, gömmande sig för dagens strålar. Männerne skola vara såsom örnar, uppåtsträfvande och djerfve; men åter icke såsom örnar, endast sökande efter rof. Männerne skola vara såsom dufvor: utan falskhet; men också icke såsom dufvor: låta plocka sig. Männerne skola vara såsom en flygel, stå upprätte inför konungar och kejsare; men åter icke såsom en flygel, på hvilken hvem som helst kan klimpra. Skalderne ibland dem skola vara såsom natten: vederqvickande och full af stjernor; men äfven icke såsom natten, dunkel och sömngifvande. Domrarne skola vara såsom helfvetet: straffa blott de onda; men åter icke såsom helfvetet: hafva djefvulen uti sig. Advokaterne skola vara såsom ett hjul, hvilket tilldelar brottslingen hans förtjenta straff; men äfven icke såsom ett hjul: de skola icke behöfva smörjas. Med ett ord: männerne skola vara sådane som de icke äro, och de skola icke vara sådane som de äro.

och några runst. B:ko för hvarje biografi, eller för 2 R:dr 32 sk. b:ko erhålles hela verket, af dem som subskribera före April månads utgång, efter hvilken tid priset fördubblas.

1:sta häftet med 18 porträtter af Svenska *Poeter*, kostar 20 sk. B:ko.

2:dra dito, som i dessa dagar utkommit, innehåller nedanstående 26 porträtter, och kostar 32 sk. B:ko.

Namnkunniga Fruntimmer.

Drottning Blanca. — S:ta Brigitta. — Christina Gyllenstjerna. — Barbro Stigsdotter. — Wendela Skytte. — Magd. Ch. Rudenschöld. — Sophia Elis. Brenner. — Anna M. Lenngren. — Hedv. Ch. Nordenflycht. — Drottning Margaretha. — Sigrid Baner. — Marg. Eriksdotter Wase. — Sigrid Eriksdotter Wase. — Maria Euphrosina De la Gardie. — Catharina, Carl IX:s dotter. — Kejsarinnan Catharina I. — Ebba Brahe. — Aurora Königsmark.

Svea Rikes Erkebiskopar:

Laurentius Petri. — Petrus Kenicius. — Paulinus Gothus. — J. C. Lenæus. — L. Stigzelius. — J. Bazius. — Ol. Svebilius. — Er. Benzelius, d. ä.

På samma ställe emottages subskription å 8 häften af

Gullivers Resor med 100 teckningar.

5 häften äro utkomne. Hvarje häfte med 10 à 15 teckningar, kostar 20 sk. b:ko.

samt prenumeration med 5 R:dr B:ko å första halfåret 1841 af

Magazin för Nöje och Bildning.

Ett nummer utkommer hvarje Lördag, åtföljd af en vacker planch. Kompletta exemplar af föregående årgång finnas ännu att tillgå, för 10 R:dr B:ko. (87)

Annonser.

Auktioner:

Tisdagen den 30 Mars kl. 10 f. m. försäljes genom offentlig Auktion å Mayenabbe, för Handels-Bolaget A. Broddelii & Comp. Concursmassas räkning 1:mo Skeppsinventarier, bestående af 3 ne Engelska Jernpumpar med pumpknän, skonickar och pumphakar, ett Skeppsankare, ett större Brottspel med stöttor och tillbehör, ett Bogspröt, ett Roder, 2:ne Jernkanoner, 2:ne Mastträd, en gammal Skeppsbåt, diverse Skeppsluckor, Rär, Jernklys, 2:ne goda Kjettingvagnar m. m.; 2 o Handels & Kontors mobilier, hvaribland en utmärkt god Engelsk Sädesharpa med sex siktar, en ny Våggalje med tillbehör, en Vägbalance med Kjetingar och 3:ne skålar, diverse Jernvigter, en Contorspulpet, diverse Spannmålsmått m. m.; 3:tio) diverse toma Fat, Boketunnor, Spilltrad m. m. (86)

Thorsdagen d. 1:sta nästkommande April kl. 9 förmiddagen försäljas genom frivillig Auktion på Frälsehemmanet SÄGERED i Kolleröd Socken af Götheborgs och Bohus Län, diverse Lösegendom, af Gårdsredskap, såsom dels alldeles nya och dels brukade beslagna Arbetsvagnar, Hö- och Gödselkärror, Krok-, Slät- och Sedharfvor, Plogar och Krokar, Arbetsslädar, Selar, Ok och Skacklor m. m., som till ett åkerbruk hörer; 2:ne par stora, vackra och utmärkt goda Dragoxar, 12 st. godt stånd varande Mjölkekor, 3:ne st. Arbetshästar, 20 st. Får af finare sort, med och utan Lamb, Bränvinsfat, något Husgeråd, Trädbråte m. m.; ett parti Utsädesspannemål af Räg, Korn, Blandkorn, Engelsk Hafra och Bönor, omkring 150 tunnor Utsädespotatoes och 20 Skepp:d Långhalm, en gammal Berlinervagn med kälkar och selar, samt dessutom ett par nya Vagns-selar. Kände, säkre köpare lemnas anstånd med betalningen till d. 1:sta Oktober detta år; men andra, som häraf vilja sig begagna, få med borgen vara försedde, eller betala vid slaget. Kungsbacka den 20 Mars 1841.

E. M. Örtenholm.

(97)

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin.

C. M. EKBOHRN.

Tjenstsökande.

En flicka, född af bättre föräldrar, som kan förestå de mest hedrande vitsord öfver sitt uppförande, önskar blifva antagen i någon försäljningsbod eller att förestå en dylik, hon är kunnig i alla sorters söm och välnad; närmare underrättelse meddelas å Adress- & Commissions-Contoiret, Drottninggatan Nr 31. (96)

Åstundas att hyra:

En större Sal med tillhörande 1 à 2 Rum vid reel gata. Adress: Kommissions-Kammaren. (76)

Utbjudes hyra:

Uti huset N:o 31 på Drottninggatan, i 3:dje våningen, uti Handlanden Bratts hus, äro 2:ne Ungkarlsrum ledige att nu genast få hyra. (98)

På Mayenabbe finnas att få hyra: en Upplagsplats för trädvaror samt flere Magaziner och Vindar. Om hyran kan närmare öfverenskommas på A. Broddelii & Comp. Massas Contor. (91)

Den 1 April finnes ett gladt, vackert Rum passande till Contor, att få hyra uti undra våningen af Hallska huset Adress här. (92)

Till salu:

Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och då bleck ask inlemnas till påfyllning, rabatt af $\frac{1}{4}$:del i priset; Fläcktvål, att uttaga alla sorters fläckar på kläder; Bleckpulfver, tjenligt att medhafva på resor; Äkta Havanna-cigarrer i $\frac{1}{4}$:dels lådor och i styckevis, försäljas af *C. Holst.* (95)

För A. Broddelii & Comp. Massas räkning försäljas till billiga priser: ett större parti Wermlands Bjelkar samt Plankor och Battins; hvarom kan öfverenskommas med

Anthony Wendler, *J. M. Wallerius*, Syssloman uti A. Broddelii & Comp. afträdda bo. (90)

Tillvarataget.

Fem stycken Nycklar äro upphittade, som rätter ägare kan återfå hos undertecknad. Götheborgs Polisfiskals-Contor d. 18 Mars 1841.

Gustaf Roberg.

(83)

Två stycken nya och 1 gammal, rutiga Silkes-shawletter, 2 st Bomulls-skjortor och 1 Blångarns-skjorta, äro tillvaratagne, som rätter ägare kan återfå, då anmälan derom göres hos undertecknad. Götheborgs Polisfiskals-Contor den 19 Mars 1841.

Gustaf Roberg.

(85)

Diverse.

Konst-Lager.

Undertecknad, som nyligen ankommit till staden, får härmedelst hos den resp. Allmänheten recommendera sig med ett stort sortiment af Kopparstick efter flere berömde mästare: Raphael, Michael Angelo, Correggio m. fl; Lithografier, Linearteckningar för Nybegynnare och mera försigkomne; Kartor och moderna Tapetserimönster, till billigaste priser. Mitt logis är i Bloms Hôtel, rummet Nr 8, och träffas jag hemma från kl. 9 f. m. till 2 e. m. Mitt vistande blifver här till nästa vecka. De, som köpa ett större parti, erhålla ett billigare pris.

J. Bapt. Tessaro,
Konsthandl.

(97)

—*Då jag genom en olycklig tillfällighet saknade andra utvägar till bergning, än att åtaga mig handstilars förbättrande, har jag efter mitt fullkomliga tillfrisknande, ämnat återgå till mitt förra yrke; men har af sakkunnige män blifvit uppmanad att fortsätta den af mig nu påbörjade bana. Jag får i följd deraf anmäla att min skrifundervisning fortfar, på sätt förut blifvit tillkännagifvet, hvarföre nya elever af alla åldrar och bägge könen, äga att anmäla sig.*

P. Larsson,

Måndagen den 22:dre innevarande Mars börjas den vanliga insamlingen af Påskören till Presterskapet vid Christinæ församling och fortsättes sedermera de följande dagarne af nedanstående Hrr Älste, neml. i 1:sta och 12:te Rotarne af Hrr Wohlfart samt M. Grönlund; i 2:dra och 3:dje Rot. af Hrr J. O. Wohlfart och J. Wockatz; i 4:de och 5:te Rot. af Hrr J. O. Green och M. Prytz; i 6:te och 7:de Rot. af Hrr J. Wennerberg och C. V. Helander; i 8:de, 9:de och 10:de Rot. af Hrr E. W. Bley och Z. Svensson, samt i 11:te Roten af Hrr C. F. Martin och O. Lindbäck. (89)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.* Förhöret med Församlingens Nattvardsungdom börjas kl. 8 f. m.

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 37 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 37. Måndagen den 29:de Mars 1841.

Götheborg.

Gårdagens utländska post medförde icke en enda nyhet af politisk vigt, så vida man icke såsom sådan vill anse ett i London gängse och af *Morning-Post* reproduceradt rykte, som förmäler, att den derstädes residerande ryska Ministern, till följe af sina nya instruktioner, vägrat att deltaga i någon konvention, hvilken Frankrike tillika skulle underteckna. All anledning är emellertid att förmoda, det hela detta rykte är en af John Bulls vanliga sannsagor; ty att ryska Kabinettet, under nuvarande förhållanden, på ett så trotsande sätt skulle stöta sig med Frankrike, är knappast tänkbart.

= Från Malta förmäles ryktesvis under d. 8:de Mars att hela den på Candia varande kristna befolkningen gjort uppror mot turkiska Regeringen och redan bemäktigat sig de fleste af denna ös befästade platser. Äfven på Calymnos och Samos skola uppträden af betänklig art hafva egt rum. Dock har man hvarken om det ena eller det andra några mera detaljerade underrättelser.

= Från Helsingborg skrifves, att Sundet numera är alldeles fritt från is och att flere seglare redan passerat detsamma.

= De med Lördags-posten ankomna Stockholmstidningarne innehålla ingenting annat nytt, än riksdagsunderrättelser. Den i dag förfallna Stockholmsposten är ännu ej ankommen.

= Vi anse oss böra fästa resp. Allmänhetens uppmärksamhet på, att Herr *Olivo* i afton gifver sin sista representation härstädes. Den förmodan, som åtskilliga spektatörer förut hyst, nemligen att de fleste af hans "trollerier" verkställas med tredje persons tillhjelp, försvann helt och hållet i går afton, då Herr Olivo, utan alla apparater och på bord *utan* omhängen, producerade flere af sina mest öfverraskande och omtyckta konst stycken. De, som ännu betvifla möjligheten af att sådant kan låta sig göra genom blotta färdigheten, kunna derom blifva öfvertygade i qväll, då den "synförvändande" hexmästaren ånyo, ehuru med andra "manér", verkställer samma experimenter.

Insändt.

SÄLLSKAPET THE BACHELORS KLUBBS KONKURSMÅL.

Utom det att detta konkursmål till sin natur så hufvudsakligen skiljer sig från alla hittills existerande, med afseende på cessionanternes förhållande, hvilka sednare ingalunda lära befinna sig i sådane omständigheter, som, enligt lagstiftarens afsigt, kunnat förunna dem den i konkurslagen medgifna rättighet, att till borgenärens förnöjande afstå sin egendom, än mindre till befrielse (oaktadt full vederhäftighet) från enskild ansvarighet eller godtgörelse af det bristande i skuldbeloppet; så har detta konkursmål i lagskipningsväg eller juridiskt hänseende fått en ytterligare anmärkningsvärd egenhet, derigenom att det under en tiderymd af ej mindre än fulla 21 år stundom varit ett mål för evasiva domslut och advocatoriska undflykter, till förekommande af lagens kraft och verkan. Sålunda har från cessionansökningen, som inträffade den 31 Mars 1819 och Rådhusrättens i följe deraf afkunnade konkursdom den 21 Maj 1826, detta mål hvilat till d. 5:te Juni 1837 då det anhängiggjordes vid härv. loflige Kämnersrätten, som d. 18:de Oktober 1838 förklarade sig oförmögen att kunna tyda omförmälte konkursdom. Välloft. Rådhusrätten återförvisade derefter målet till Kämnersrätten, med anvisning att den egde tyda konkursdomen på sätt lag (och förmodeligen öfrige omständigheter) förmår, och med denna tillrättavisning förmådde omsider loflige Kämnersrätten att den 11:te Dec. 1840 afkunna en dom, med hvilken dock flere bland parterne ingalunda funno sig belåtne, hvadan ock detta konkursmål numera medelst vads erläggande åter blifvit anhängigt vid välloflige Rådhusrätten.

Då målet intresserar flere af denna stads resp. innevånare, har insändaren trott, att en öfversigt af detsamma icke skulle vara dem ovälkommen, och derföre förskaffat sig del af ett under den senare skriftvexlingen exhiberadt dokument, hvilket sprider ett ganska klart ljus öfver denna mörka, invecklade och långvariga rättegång. Nyssbemälte dokument lyder som följer:

Till Välloft. Rådhus-Rätten!

Som tillägg till vår d. 29:de December a p:to till Välloft. Rådhus-Rätten afgifna vade-inlaga, få vi härmedelst ödmjukligen anföra följande:

Då lofl. Kämners-rätten, på grund af *att concoursdomen i främsta rummet afser de ledamöters betalningsskyldighet, hvilka medelst Actiernes utställande deltagit i skuldsättningen,* icke ansett sig kunna fästa något afseende på de af oss anförde skäl till befrielse från ersättningsskyldighet, utan deremot tilltrott sig rättvisligen kunna ådöma oss att till hufvudstol och ränta, pro rata, ersätta bristen, i öfverensstämmelse med den af Carl Bratt B:son uppgjorda slututredning till belopp R:dr 158: 14, 4. B:co, för Ad. Ch. och Fr. W:m Wohlfahrt, hvardera, samt dessutom ränta af 6 proc. till be-

talning sker; så hade vi likväl — utan att dock kunna medgifva någon betalningsskyldighet å vår sida — förmodat att lofl. Kämners-Rätt skulle fästat något afseende vid Actiebrefvens lydelse, helst dessa förskrifningar egentligen utgöra grunden för sjelfva skuldbeloppet, och således antagit Actiebrefvens ordalydelse till ledning för nu afgifna domslut.

Actiebrefven, hvaraf härjemte afskrift bifogas, innefatta: *att capitalet icke kan å långifvarens sida uppsägas, men att låntagaren deremot förbinder sig till erläggande af 6 proc. årlig ränta för lånesumman;* emot dessa uttryckliga vilkor hafva ledamöterne af Sällskapet the Bachelors klubb Mars 1815 medgifvit och befullmägtigat Directionen upptaga ett lån mot Actiebrefs utfärdande i Sällskapets namn, i öfverensstämmelse med omförmälte beslut, till bestämdt antal och summa.

Att Sällskapet någonsin befunnit sig i sådane omständigheter, att ledamöterne — kollectivt — icke mägtat fullgöra dessa ingångna förbindelser, eller den föreskrifna räntans årliga inbetalning, måste för hvarje fördomsfri tänkare vara ett non-sens; med sådane förhållanden var det ock icke ens tänkbart, att Directionen, i samråd med några få bland sällskapets ledamöter, skulle kunna tilltro sig, att, med åsidosättande af all heder och rättskänsla, under medvetande af sällskapets collectiva vederhäftighet för ingångna förbindelsers uppfyllande, medelst cessions-ansökan söka skydd under lagen, och dymedelst, åtminstone försöka kunna undandraga sig betalningsskyldigheten, den de nu bemöda sig om att advokatariskt påbörda och aftvinga de ledamöter, som en längre tid med deras (directionens) vetskap och begifvande varit från Sällskapet the Bachelors klubb afgångne, och följakteligen aldrig hörde, än mindre blifvit lemnade eller medgifne rättighet att sig utlåta, då fråga uppstod om cessions-ansökningen och egendomens afträdande till borgenärerne.

Det torde således vara en gifven rättsprincip — utan att likväl den måtte kunna inverka, än mindre antagas, som något vårt medgifvande i afseende på någon betalningsskyldighet — att i det fall desse senare, som långt före cessions-ansökningen utgått från Sällskapet, emot all förmodan, möjligen skulle kunna lagligen tillförbindas någon betalnings- eller ansvars-påföljd, att den då icke måtte kunna sträcka sig utöfver hvad ingångne förbindelser, eller Actiebrefvens lydelse, innefattar, som är: *räntans årliga inbetalning, utan rättighet för långifvaren till uppsägning af capitalet;* och skulle således Directionen i samråd med andre ledamöter inom sällskapet, i oträngdt mål, sjelfmyndigt vidtagit en åtgärd, som menligt inverkat på Actiebrefvens primitiva natur, eller som kunnat göra dessa förbindelser uppsägbara till capitalet, så måste ock detta blifva Directionens ensak, utan att ett så egenmäktigt och förnärmande förfarande i något afseende måtte kunna inverka på oskylde personers ansvars- och betalnings-skyldighet, utöfver hvad deras ingångne förbindelser innefatta och förorda. *(Forts. följer.)*

Hvarjehanda.

DEN BLINDE BLOMSTERVÄNNEN.

(Sann händelse.)

För alla dem, som värdera den lyckan, att förmedelst synens oskattbara förmåga kunna betrakta hela den oss omgifvande, härliga naturen, och med tacksamhet emot ljusets och ögats skapare, erinra sig alla de oräkneliga förmåner, som ögonens bruk bereder oss i allt hvad vi företaga — för alla dem, säga vi, måste redan föreställningen om synens förlust vara nedslående, hemsk och förfärlig; och huru mycket mer då sjelfva den mörka, ödsliga och hopplösa verkligheten? Att likväl den allt vårdande Försynen, såsom mildring för de arme, hvilka befinna sig i den sorgliga belägenheten, att hafva mistat sin syn, på åtskilliga andra sätt skänker dem ersättning, förmedelst en i hög grad vunnen utbildning af andra själs- och kroppsförmögenheter, hvilka till en del ersätta synen, såsom känslan och hörseln, samt en skärpt omdömesförmåga och ett ovanligt minne; det torde ibland många exempel följande händelse ådagalägga.

För omkring tio år sedan befann sig berättaren på ett ställe, beläget i Småland, hvarest en blind gosse, vid pass 12 år gammal, i flera afseenden ådrog sig hans uppmärksamhet. Denne gosse hade af den församling, inom hvilken han var född, blifvit upptagen i den vid kyrkan belägna sockenstugan, der han åtnjöt husrum och understöd, och det var här som berättaren, under en sommars sysselsättning i kyrkan, lärde att känna några spridda drag af hans lefnadsförhållanden.

Om vi föreställa oss en mager, spenslig och blek gosse, med ett gulaktigt ansigte, illa vanställdt af kopporna, som vid 2 års ålder alldeles beröfvat honom synen, så att de igenfallna ögonlocken endast betäcka de toma ögongroparne, så hafva vi ett ungefärligt begrepp om hans yttre utseende, och hvem, som första gången såg den "blinde Nils", kunde aldrig ana att inom denna vanlottade gestalt bodde en så liflig, verksam och älsklig själ.

Som det mest ovanliga förefaller dem vanligt, hvilka ständigt hafva det för ögonen, så fick han, ostörd och obemärkt af sin närmaste omgifning, sysselsätta sig med det, som han mest älskade. Härtill hörde att förfärdiga åtskilliga små mekaniska inrättningar, dem han utsatte i hvarje sorlande regnbäck, och anmärkningsvärdt härvid var, att det ena verket sällan liknade det andra. Så t. ex. förfärdigade han, för att sätta sina verk i rörelse, flera slags vattenhjul, beräknade efter fallens och vattentillgångarnes beskaffenhet, och uttänkte härvid stundom de mest sällsamma mekaniska medel.

Det var i början af våren som "blinde Nils" stundom på sina vandringar var åtföljd af ett främmande vittne till sina företag; detta måste dock ske obemärkt och med största försigtighet, ty förrådde sig en främmande i hans närhet, så vände han genast om hem igen, och högst sällan kunde man öfvertala den blyge gossen att fortsätta med hvad han hade för händer; dock gällde detta endast hans sysselsättningar för nöjets skull. Hvarje morgon var han ganska bittida uppe, för att lyssna efter sina vattenverk, om de voro i gång; ty merändels hade han vid dem anbragt en hammare, som medelst sina slag skulle gifva rörelsen tillkänna. Då han lyssnat några minuter utanför stugan, och tyckt sig finna, att allting var i ordning, så anträdde han helt makligt sin vandring; men märkte han, att något var i olag, eller hade stadnat, så bar det af öfver gärdesgårdar och diken med en skyndsamhet, som skulle gjort mången seende heder, till stället, der stagnationen inträffat, och snart blef felet afhjelpt. Så gjorde han hvarje morgon sin rund, och berättaren var då ofta en tyst åskådare af den stilla glädje, som omisskan-

neligen röjde sig i den uppfinningsrike unge mekanikerns drag.

Så tillbragte han sina lekstunder; men dessa voro ej många på dagen, ty den torftige och behöfvande gossen hade äfven varit betänkt på att förtjena något genom sitt arbete, hvarföre han lärt sig att göra så kallade "ystekorgar", till hvilkas förfärdigande han sjelf hemtade rötter i skogen, endast åtföljd af en gammal gumma, som hjelpte honom att bära de för deras samlande nödiga verktyg. Rötterna skalade, klöf och täljde han sjelf, hvarvid knifven hölls på det sätt, att högra pekfingret, som fördes framför knifseggen, noga angaf det, som skulle borttagas, så att rötterna öfverallt blefvo lika tjocka. Ehuru i grannskapet funnos åtskillige korgmakare, kunde dock ingen i denna handtering komma att mäta sig med "Nils", ty hans korgar voro i sina former och mönster, både finare och mera omvexlande än någon annans; hvadan de också hade frisk afsättning och betaltes vida högre.

Ibland andra märkvärdiga egenskaper, denne gosse egde, torde vi få anföra denhos blinda annars sällsynta böjelse för trädgårdsskötsel, hvarmed han, ehuru i liten skala, roade sig. En dag berättade man, att Nils hade gräft och inhägnat en liten täppa, som nu ifrigt sysselsatte honom sedan regnbäckarne ej mer förmådde att drifva hans mekaniska inrättningar. Inom den lilla, nyss tillredda, inhägnaden utsåddes åtskilliga köksvexter, samt, på dertill indelade stycken, äfven blomsterfrön; och blef det nu härefter hans största nöje att sjelf vattna och rensa sin trädgård, hvarvid han, så otroligt det än låter, noga visste att skilja ogräset från de nyttiga växterna, äfven då desse först började att sticka upp ur jorden.

Äfven der tillbragte berättaren åtskilliga stunder, försjunken i åskådande af den älsklige gossen, huru han med handen öfverfor sin plantering, och gladdes öfver dess dagliga tillväxt. Störst var dock den blindes glädje, när han märkte de svällande knopparne eller de utspruckna blommorna, likasom han verkligen kunnat njuta af deras fägring.

En vacker morgonstund i högsommaren kom Nils för att besöka sina älskade blommor, just som berättaren händelsevis befann sig der förut. Solen sken så varmt, och blommornas kalkar emottogo nyvaknade och begärligt dess milda, lifgifvande strålar. Äfven deras blinde vårdare syntes lifvad af morgonens skönhet, och kom nu för att tillbringa en stund på detta ställe. Med lätt och van hand, fann han snart sina blommor utslagna, och njöt af denna upptäckt en glädje, säkert större och lifligare, än mången seende känner vid åskådandet af blomsterverldens mångskiftande alster. "Ögat är själens spegel" säger ordspråket; men huru kan en menniskas inre *jag* göra sin stumma, tysta fröjd förstådd, då ögat, den vältaliga tolken af hvarje dess känsla, är borta? eller måhända är det själens öga, som, oberoende af de yttre sinnenas medverkan, skådar materien? Detta må psychologen afgöra. Allt nog: det var en känslig själs oskyldiga och innerliga fröjd, som spridde ett ljuft leende och en förklaringsglans öfver det bleka, annars så föga talande anletet.

Intagen och förvånad öfver hvad han sett och erfarit, omtalade berättaren denne gosse och hans sällsamma förhållande för några af församlingens Herrskaper, ibland hvilka befann sig ett bildadt och förmöget fruntimmer, Friherrinnan Z*, som härvid visade ett särdeles intresse för gossen, ehuru hon förut knappt hört honom omtalas. Denna fru var sedan sjelf ofta åskådarinna af gossens sysselsättningar, köpte af hans arbeten, förskaffade honom hjelp till kläder och öfriga små behof, och visade sedan alltid mycket deltagande för den blinde, som hon i ansende till hans planteringar och kärlek för blommor kallade "den blinde blomstervännen", hvilken benämning han förtjenade, ty det bör tilläggas att Nils äfven kände de vanligare blommornas namn, och gaf man honom en sådan, hvars namn han förut ej kände, och underrättade honom om detsamma, så kunde man vara säker på, att han ej glömde eller förvexlade något namn, ty äfven den minsta blomma igenkände han sedan alltid.

Flera år derefter besökte berättaren dessa trakter, och återfann ibland fordna bekantskaper äfven Nils, som den tiden var omkring 20 år. Regnbäckarne fingo nu ostörda gå sin gång; ty barnaåldrens nöjen hade lemnat rum för alfvarsammare sysselsättningar, och hans mekaniska uppfinningar hvilade för korgars och andra förnödenhets-artiklars förfärdigande, hvari han hade hunnit till en ovanlig färdighet och fulländning.

Ehuru åren något hade minskat den fordna räddhågan och blygheten hos honom; fann man snart, huru han, ostörd af det yttre lifvets förströelser, hade bibehållit samma fromma barnasinne som förr, samt att, i förening härmed, ensamheten och sjelfbetraktelsen hos denna lifliga själ hade väckt, underhållit och förkofrat den religiösa känsla, som redan utmärkte hans barndom. Också berättade församlingens Kyrkoherde, att ingen af det årets nattvardsbarn, i kunskaper och grundlighet kunde jemföras med den flitige, begrundande och uppmärksamme Nils. Några välvilliga grannar i fattigstugan voro vanligtvis hans föreläsare, och det skärpta, öfvade minnet uppfattade lätt och bibehöll troget hvad han på detta sättet lärde.

Hans gynnarinna, den ofvannämnda frun, berättade äfven många drag af omdöme och förstånd, hvilket i förening med hans fromma sinnelag och goda hjerta, städse hade gjort henne bevågen emot *"den blinde blomstervännen."*

Spekulanten mot sin vilja.

Grefve S. skulle en gång för någon tid sedan resa in från sitt gods till Paris. Då han red genom skogen vid Fontainebleau observerade han flere män till häst, hvilka alla på en genväg syntes skynda till samma mål. Nyfikenheten dref honom att följa de obekante, ehuru han derigenom afvek något från den rätta stråten. Efter en stund ankom han till en stor rund plats, hvarest han träffade flere sämre klädde karlar, som hade fastbundit sina hästar vid grenarne af några träd. Hans första tanka var då, att han befann sig midtibland ett röfvareband; men då flykt numera var omöjlig, emedan ännu alltjemnt många anlände genom alléen, den enda der fanns, genom hvilken han kunnat retirera, så ansåg han bästa medlet att draga sig ur denna affär vara att bete sig alldeles som de andre och låtsa som om han hörde till deras sällskap. Han steg således också af och band sin häst vid ett träd. Hans oro ökades dock, då han fann allas blickar rigtade på sig och märkte att grupper bildade sig, hvilka ständigt och jemnt hviskade sinsemellan, utan att likväl släppa honom ur sigte. Slutligen framträder en man, går rakt på honom och frågar med en viss förlägenhet, hvad ärende som förde honom till detta ställe? Grefven, fast vid sin föresats, svarade beslutsamt: "Sannolikt, mina herrar, detsamma, som fört er hit." Den afskickade går tillbaka, inträder i kretsen och hviskningarne börjas ånyo. Än en gång framträder den deputerade, erbjudande grefven 200 louisd'orer, om han ville aflägsna sig. Förvånad öfver ett så oväntadt förslag, börjar han finna detta uppträde lustigt nog, ehuru han deraf ingenting förstår, och svarar på vinst och förlust, att anbudet vore för ringa. Man går tillbaka, kommer ännu

en gång och bjuder 500 louisd'orer, hvilka uppräknas. Han fattar icke orsaken till anbudet, men stryker guldet till sig och rider derifrån, åtföljd af de qvardröjandes varmaste lyckönskningar. I närmaste stad gör han sig underrättad om sammankomsten, och nu löses gåtan. Han hade nemligen anländt till detta ställe just i det ögonblick, då en betydlig del af skogen skulle bortauktioneras till den mestbjudande. Alla de personer, han sett, voro förenade spekulanter, hvilka, anseende honom för en farlig medtäflare, voro ganska glade att för så godt pris blifva honom qvitt.

På 1760-talet fanns i Bullarens Härad af Norrvikens Fögderi i Bohus län, en Krono-länsman, vid namn *Anders Borling*, hvilken efter den tidens bruk skulle eskortera en från Norrige utlefvererad Svensk missdådare; men olyckan ville, att denne vid ett skjutsombyte kom på flykten. Borling, ställd till ransakning för denna fångspillning, och inseende det ansvar, som skulle drabba honom, frågade Tings-rätten: om brottet kunde försonas i händelse han mäktade återskaffa rymlingen? Han begärde dertill åtta dagars uppskof och begaf sig genast utaf till Norrige, spanande och forskande öfver allt, der han for fram, tills han slutligen kom till bergsstaden Kongsberg, der han fann sin man, hvilken han då utan biträde bemäktigade sig och förde ensam genom Norrige till behörig ort i Sverige.

Några bönder i Bullaren, den tiden och långt efteråt trätgirige och hämndlystne, hade öfverenskommit att misshandla Borling, och lade sig derföre i försåt på den väg, han väntades. När Borling till häst anlände, började anfallet, hvilket dock tillbakavisades medelst utdelade kraftfulla piskslängar till höger och venster. Icke dessmindre förföljde bönderna honom ända till Tingvalla sund, vid södra Bullare-sjön; hvarest stundom, i nödfall, lösa hästar kunna öfversvämmas. Borling, som såg sig öfvermannad, begagnade nu yttersta resourcen, gaf hästen sporrarne och störtade sig i sjön, öfver hvilken hästen lyckligt sam med sin ryttare till andra landet. Troligen var Borling både den förste och siste, som vågat denna ridt. Huru många finnas nu för tiden med lika mod och beslutsamhet?

En gång när Borling var vid elakt lynne, och en bonde kallade honom Herr Länsman, yttrade han: att han borde hellre kallas Fogdens beckije — det vill säga en sådan, som lyder: "Pil! pass opp!"

Kyrkotidningar.

Passionspredikan, uti Garnisonskyrkan, förrättas i morgon af Ord. Bat. Pred. Magister Ljunggren.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 38 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 38. Onsdagen den 31:ste Mars 1841.

Götheborg.

Kommunikationen med Vesterhafvet är nu i full gång; och det börjar att blifva allt mer och mer lifligt i våra hamnar. Äfven uppåt elfven är farten fri och obehindrad, åtminstone till Edet, derifrån vedbåtar redan hit ankommit.

= Utrymmet medgifver icke att i detta nummer meddela något utdrag ur de med dagens utländska post ankomne tidningarne. De politiska nyheter, som i dem förefinnas, äro också af föga intresse, utom det, att Ibrahim-Pascha nu återkommit till Alexandria; att Porten börjat visa sig något mera eftergifvande i den egyptiska arfföljdsfrågan; och att fransyska flottan erhållit order att koncentrera sig i Toulon, för att sedermera, som det förmodas, afgå till Medelhafvet.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Enligt ingången rapport från befälhafvaren å fregatten af Chapman, ankommo såväl bem. fregatt som korvetten Najaden den 12:te sistlidne Februari till Smyrna.

= *Dagligt Allehanda* förmäler, att chefen för Wermlands fältjägare, Herr Blum, lärer komma att erhålla den efter aflidne Postdirektör *Hvasser* ledigvarande postmästaresysslan i Linköping. *Phoenix* förutsade detta redan för flere månader sedan. Det var efter d e n n e tidning som ett af Linköpingsbladen omförmälte att Herr B. troddes vara den af H. E. Grefve Brahe till nyssnämnde befattning utkorade "skyddlingen."

= Det omtalas, säger D. A., att tvenne Justitiæråds-platser å frälse-sidan snart nog torde blifva lediga genom tvenne af deras innehafvares förflyttning till Presidenter, nemligen Grefve C. Sparres till Kammarrätten och Grefve N. Snoilskys till Svea Hofrätt, efter Presidenten Rosén, som då skulle erhålla afsked med pension.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

FAHLUN.

Allt adelskap, som Phoenix tilldelat den i N:o 10 af *"Tidning för Fahlu Län och Stad"* omnämnde bränvinsbrännaren, varder härmedelst, såsom honom icke tillkommande, reklameradt.

= Den 26:te dennes hade vi härstädes ännu mellan 15 och 16 graders köld.

GEFLE.

Gefleån har på flera ställen brutit upp. I anledning deraf hoppas man härstädes en tidig sjöfärt.

UPSALA.

Herr *Gustaf Hjerta* har i Upsala Tidningar rättat ett derstädes ofta förekommande tryckfel: i stället för "b e l y s a r e" skall nemligen stå "b e l a c k a r e."

HELSINGBORG.

Telegrafen har om den här rådande väderleken ingenting annat än godt att säga. — Nyligen har härstädes, för ett välgörande ändamål, en talrikt bevistad musikalisk soirée blifvit gifven. — Ett litet danskt skådespelaresällskap hitförväntas inom kort.

MALMÖ.

En af "orostörarne" på våra gator har nu af Krigsrätten blifvit dömd, att, för ett å en dräng begånget mord, medelst halshuggning mista lifvet.

YSTAD.

Vi hafva härstädes att fägna oss åt en mild och vårlik väderlek, hvilken, om regn tillika inträffar, snart torde göra jorden tjenlig till bearbetning. Seglare passera här dagligen förbi i alla rigtningar. Från Stralsund har dock den underrättelsen ingått, att isen på tyska sidan ännu ligger temligen långt ut i sjön.

= Ett blodigt slagsmål har nyligen härstädes egt rum, i hvilket en af de vildaste kämparne blef med en knif så illa sårad, att fara lärer vara för hans lif.

= En stöld af mellan 12 och 1400 R:dr banko har nyligen blifvit begången hos Kronofogden Berlin i Stora Herrestad. Tjufvarne äro ej ännu ertappade.

SVEA KANAL. *

Svea Kanal, eller sjelfva stamleden emellan Wenern och Hjelmaren, är föreslagen att byggas med samma dimensioner som Hjelmare Kanal, hvilken förenar Hjelmaren och Mälaren, nemligen 42 fots bottenbredd i gräfning, 26 fots i sprängning, och 24 fots bredd i slussarnas portöppningar, samt minst 7 fots vattendjup. Detta är 3 fots mindre djup än i Götha Kanal, men lika bredd i slussarna. Kanalen blifver en fullbordad utsträckning af Carl XI:s verk, Hjelmare kanal, den äldsta utförda kanal i Sverige.

Hela längden af Svea kanal mellan Wenern och Hjelmaren utgör enligt planen 11 3-5 mil, hvaraf öfver land 4 7-10 och igenom sjöar och elfvar 6 9-10 mil. På denna sträcka behöfvas 50 sänkslussar och 5 bestämmande slussar. Högsta landthöjden är öfver Wenern 179 3-10 fot, men öfver Hjelmaren 253 61-1000 fot, ty sistnämnda sjö ligger lägre, än den förra. Kanalen skulle, enligt planen, börja från Wenern invid hemmanet Otterbäcken i Amnehärads socken, ej långt från Götha kanals mynning vid Sjötorp, samt gå tvertöfver till Gullspång

* *I sammandrag efter Wermlands Tidning och Statstidningen.*

och in i sjön Skagern, hvilken skulle lemna slussvatten till 8 slussar, som erfordrades deremellan och Wenern. Ifrån Skagern går kanalleden uppefter Letelelfven förbi Åtorp till innemot Strömsnäs i Nysunds socken, så att än sjelfva elfvens bassin begagnas, än gräfd kanal med slussar, der så erfordras. Från Strömsnäs går en arm från kanalen, utan slussning, in i sjön Möckeln, men stamleden vänder sig öfver den här mötande landthöjden mot öster, och, sedan den stigit med 3:ne slussar, sänker den sig åter med 2:ne uti nordligaste viken af sjön stora Björken invid Ölsboda. Sistnämne sjö har sitt utlopp åt Svartån, som rinner genom Örebro stad ut i Hjelmaren. Denna genomgång öfver landthöjden uppger Öfverste-Löjtnant Edström vara den enda möjliga; och dertill skall erbjuda sig en märkvärdig dalgång, som bär tydliga spår af att i aflägsna tider hafva varit en flodbotten, hvarigenom måhända Letelelfven afbördat sitt vatten åt Hjelmaresidan. Som dock både Björken och Möckeln ligga lägre än denna dalgång, så måste kanalen här förses med nödigt slussvatten från sjön Ölen, som drifver Ölsboda bruk, hvarifrån en vattenledning skulle anläggas, förbi herrgården, till stället ofvanom de i Björken nedgående 2:ne slussarna. Ölen med de i samma sjö inflödande vattnen beräknas bilda en vattenreservoir af tillsammans 2 1-5 qvadratmils yta, som anses förslå till att förse 5 slussar af tillsammans 53 fots sänkning med slussvatten och Ölsboda bruk med driftvatten. Från Stora Björken går kanalen oupphörligt utföre till Hjelmaren, först förbi Svartå bruk till Lilla Björken, vidare förbi Svartå herregård, efter Guldsmedsbodaån, till sjön Toften, och förbi Hasselfors bruk till sjön Teen i Skagerhults socken, hvarefter den ett stycke följer Svartåns bassin, tills en gräfd kanal vidtar närmare Qvisbro kyrka och går förbi Edsbergssanna och Knista kyrka samt derpå ner i Svartån, som åter begagnas till nedanom landsvägsbroarna nära Vinteråsa kyrka, hvarefter följer en, till hela återstoden gräfd kanal, utefter Svartåns södra strand, förbi Örebro stad; tätt utanför södra tullporten, och till Hjelmaren, på sjöstranden ett stycke utanför Skebäck, emedan den närmast till staden ingående viken är så grund, att dess muddring skulle bli alltför kostsam. *(Forts.)*

Nautiskt.

HJELPMEDEL VID BILIGGNING.

Då Sir Israel Pellew, år 1798, kommenderade fregatten Cleopatra, utanför Amerikanska kusten, öfverfölls han, i September månad nämnde år, af en orkan, i hvilken alla masterne gingo öfverbord, och fartyget låg såsom vrak för sjöarne. I denna belägenhet, och då fregatten rullade så svårt, att ingen menniska kunde hålla sig på benen, föreslogs att lätta den genom att kasta kanonerna öfver bord; men kapten Pellew afslog detta och beslutade att taga sin tillflykt till ett experiment, som han erinrade sig hafva antingen läst eller hört talas om.

Dagligståget kappades vid steket och utstacks till dess bugten var stor nog att rida upp för. Detta lyckades med 70 famnar, då fregatten lyfte sig så makligt öfver sjöarne, att backen var fullkomligt torr och folket kunde arbeta med att klara den öfverbord gångna tacklingen. På detta sätt låg fregatten i 3 dagar, och hade drifvit 40 sjömil, då stormen lade sig, hvarefter nödmaster restes, tåget inhivades och kurs sattes för hamn.

Insändt.

GÖTHEBORGS BADINRÄTTNING

är visserligen i det medlersta och öfra Sverige känd, så till vida, att man, genom rykten och årliga tidningsannonser, vet att den, sedan få år tillbaka, finnes, och att den är både prydlig och ovanligt dyrbar; men om det verkliga gagn, som en badgäst kan hemta af denna inrättning, tyckes man göra sig en ganska origtig opinion. Man har hört, att badhuset är uppfördt på stranden af den stora Götha Elf, som i hafvet, straxt nedanföre Götheborg, oafbrutet nttömmer en ofantlig vattenmassa, sammanblandande sött och salt vatten vidt och bredt omkring i skärgården, och deraf drager man vidare den förhastade slutsats, att baden i Götheborg serveras med så beskaffadt blandadt vatten, samt att den, som behöfver äkta, fullhaltiga saltsjöbad, icke har att vänta dem i Götheborgs badhus. — Insändaren vet deremot, med bestämd säkerhet, att badhusets läge vid Götheborg icke har någon den ringaste inflytelse på beskaffenheten af de salta baden derstädes och att man med alldeles lika goda skäl kan äfven i Strömstad och Marstrand klaga öfver underhaltigt saltvatten, som i Götheborg, emedan det vatten, som på sistnämnda ställe användes till salta bad, ingalunda tages i stadens närhet, der det visserligen icke kan erhållas fullhaltigt, utan alltsammans hemtas i trakten af Känsö, 2 à 3 mil från Elfvens mynning och i sjelfva hafsbandet, hvarest färskvattnet så fullkomligen förlorat sig, att vattnet der är lika så salt som midt i Cattegat. Med denna hemtning äro 2:ne (kanske flere) däckade, seglande pråmar, oupphörligen under badningen, sysselsatta. Den sker under sträng uppsigt; och om, såsom en eller annan gång under sommarens lopp kan hända, pråmarne blifva af storm hindrade, att göra den långa resan på rätt tid, engagerar man ångfartyg till deras bogserande. En sådan vattenhemtning med ångkraftens biträde är tydligen förenad med kännbar kostnad; men man skyr den icke, för att vinna sitt ändamål. Om allt detta, äfvensom om saltvattnets rätta halt, har hvar och en öppet tillfälle, att, i och vid Badhuset, dagligen inhemta den fullkomligaste visshet, och flere bevis på äktheten af dessa bad torde väl svårligen behöfvas.

Tvifvelsutan finnas i Götheborgs badhus, likasom öfverallt annorstädes, brister att anmärka af den, som älskar att mikroskopiskt uppsöka sådana, och kanske skulle, med skäl, kunna sägas, att badbetjeningens antal är nog inskränkt, och luftdraget, både i den ständigt öppna salongen och korridorerne, alltför starkt; men den senare **verkliga** olägenheten är oändligen lätt afhjelpt, och den förra äfven. Så länge likväl den resp. allmänheten heldre tränges på de små badorterna, än den besöker Götheborgs rymliga och kostbara badinrättning, samt följaktligen en större frequens ej kan påräknas, än den, som lemnas af staden sjelf och den närmast omkringliggande orten, jemte ett ovisst antal resande, blefve en större betjeningspersonal kanske ett alltför betungande öfverflöd. I hvad elegans och beqvämlighet angår, lemnar Götheborgs badhus, helt visst, alla andra inrättningar i Sverige långt efter sig, och i propreté står det, fullt ut, i jemnbredd med de bästa. Betalningen för baden är icke heller hög, ehuru, naturligtvis, öfverstigande den, som kan vara mera än tillräcklig, men dock måste erläggas på ställen der badvattnet hemtas vid badhusets fot. Det

högre priset för sjelfva baden motväges likväl, mera än fullt upp, af den särdeles billiga lefnadskostnaden i Götheborg, och den badgäst, som icke älskar att indragas i sådane societeter och kotterier, hvarmed han tycker sig icke harmoniera, måste äfven derutinnan gifva Götheborg företrädet, emedan han der undgår detta verkliga obehag, utan all anmärkning, tvärtemot förhållandet på de mindre badorterna. Ledsnaden framkallas alltid af sysslolösheten, men också denna kan svårligen tvinga en badgäst i Götheborg att ingå andra bekantskaper, än de som äro honom angenäma. Älskar han landet, så gifva Götheborgs många vackra nejder tillfällen till njutning af sommarens behag, och det synes ganska troligt, att badgäster skulle kunna beredas både trefliga rum och vivre flerestädes på landet, i stadens nära granskap, utan betydlig kostnad. Finner han åter nöje i en skön och rik sjöstads lifliga verksamhet och industri, så lemnar honom Götheborg stundeligt tillfälle dertill. Härtill kommer ännu, att Götheborg har en Carlsbader brunnsinrättning, nära okänd i det öfra landet, men af utmärkt värde — en stilla, skuggrik och blomsterprydd oas midt i det bullrande, oroliga stadshvimlet, der den, som önskar att med hafsbaden förena drickning af utländska helsovatten, beredda med mogen sakkännedom och den samvetsgrannaste omsorg, finner den bästa lägenhet dertill, han någonsin kan önska.

Insändaren har härmed lemnat sanningen den gärd, han ansett sig vara henne skyldig, och skulle skatta sig lycklig om dessa enkla ord, *dem intet annat motiv framkallat,* kunde något bidraga att skingra en villa, som måste tillskynda de badbehöfvande mången onödig ledsamhet och kostnad, och som måhända äfven innefattar en ofrivillig orättvisa emot det öppet ådagalagda bemödandet, att, med osparade kostnader, uppfylla alla billiga fordringar. — — d i Mars 1841.

F. D. BADGÄST I GÖTHEBORG.

Insändt.

SÄLLSKAPET THE BACHELORS KLUBBS KONKURSMÅL.*

Ehuru att, medelst flera i hufvudmålet afgifna anföranden och slutligen i åberopande vadeinlagan, vi omständligen uppfattat de skäl och anledningar, som föranledt att medelst stämning bereda oss öppen talan mot Commercerådet och Riddaren Sam. Arfvidson i afseende på uraktlåten verkställighet af Välofl. Rådhusrättens laga kraftvunna dom, så har det oagtadt lofl. Kämnersrätten pröfvat och ansett rättsenligt att frändöma oss all ersättning och godtgörelse för derigenom uppkommande förluster, på den grund, *att "vi, genkäranderne, icke på något sätt ådagalagt, det hufvudkäranden uti detta sitt åliggande brustit";* vi hade icke förmodat att loflige Kämnersrätten skulle begagna detta svepskäl för affattande af domslut, då alla till målet hörande handlingar så påtagligen och solklart förete obestridliga, rena, fakta, som nogsamt vittna om motsatsen, eller att allt från år 1827 då Commercerådet och Riddaren Sam. Arfvidson, efter framlidne Professorn E. D. Björk öfvertagit förvaltningen och Massans slutliga utredning, således under loppet af ej mindre än 13 års tid, Bachelors Klubbs Massas angelägenheter, till borgenärernes betydliga skada och förfång, på ett nära nog oförklarligt sätt varit till yttersta måtto vanvårdade och försummade; hvadan vi ock som obehöfligt ansett att en detaille eller in extenso anföra de flerfalldiga förhållanden, som, enligt med Concourslagens 13 och 22 §§, ovilkorligen måste medföra ansvarspåföljd. Men då vi nu genom lofl. Kämnersrättens menlösa grund för affattadt domslut finna oss uppmanade att åtminstone till någon del ingå i en detaillerad bevisning, så vilja vi ej underlåta att i möjligaste korthet uppfatta de hufvudsakligare förhållanden, som påkallat och föranleda till våra påståenden om ansvarspåföljd, nemligen:

Efter Professorn E. D. Björks frånfälle, som inträffade år 1827, emottog Commercerådet och Riddaren Sam. Arfvidson, af Sterbhuset, alla till Sällskapet the Bachelors Klubbs Concoursmassa hörande böcker och handlingar; kort derefter fick Häradshöfding Tollstorp uppdrag att utarbeta en plan för slututredning af Sällskapets Concoursmassa, som ock af Commercerådet och Riddaren Sam. Arfvidson emottogs, och efter eget vitsord har befunnits vara med förtjenstfull noggranhet utarbetad och i alla afseende för ändamålet svarande; men denna handling kom tyvärr aldrig Massan till godo; missödet ville, att den, snart sagdt i sin födslostund, incognito bortgick till okända rymder i mistning af sin rätta bestämmelse, och med saknaden häraf slocknade ock all vidare omtanka på redogörelse och liqvider af Massans angelägenheter och tillgångar, ända till år 1835, då en anonym röst i allmänna tidningarne kallade till redogörelse. Commercerådet och Riddaren Sam. Arvidson fann sig häraf föranlåten, efter 8 års sorglös hvila, att sammankalla Sällskapets ledamöter, och Herr Carl Bratt B:son blef då vid detta tillfälle den person, som vid sammanträdet utsågs och åtog sig, att, medelst en ytterligare utarbetad slututredning, skilja fordringsegare och betalnings-skyldige emellan, eller, rättare, bestämma det straff hvar och en åsamkat sig den tid medan han varit ledamot af Sällskapet the Bachelors klubb.

Denna slututredning blef vid sammanträdet i Juni 1835 af samtlige då tillstädesvarande ledamöter och fordringsägare enhälligt godkänd och antagen (med undantag af våra till Protocollet afgifne reservationer, mot den oss påförda betalningsskyldighet) och skulle directionen genast gå i författning med penningarnes indrifvande.

Sedermera har väl, efter hvad vi känna, räkningar till en och annan blifvit utställde; men icke vidare åtgärder varit vidtagne till penningarnes utbekommande, hvarom directionen ock varit helt obekymrad.

Vi tro oss emellertid böra antekna hvad som under tiden influtit och hvad som genom directionens efterlåtenhet ännu återstår att indrifva, och hafva vi till vinnande af mera redighet fördelat samma i 3 Classer, nemligen:

1:a Classen de personer, som frivilligt erbjudit sig och erlagt betalning, neml.:
(Här följa i protokollet namn på 10 personer, hvilka erlagt afgifter, till ett sammanräknadt belopp af Banco R:dr 2,236: 36, 8.)
ofvanstående summa, som ofelbart genast efter erbjuden betalning ingått till Commercerådet och Riddaren Arfvidsons förvar, förmoda vi ock, enligt med XVI Cap. 8 §. Handels-Balken, blifvit gjorde fruktbara, i den mohn de influtit.

2:a Classen eller dem, som icke godvilligt ämna betala, nemligen:
(Här följa i protokollet namnen å 10 personer, hvilkas resterande afgiftssumma, sammanräknad, belöper sig till B:co R:dr 3,234: 31, 4.)

3:dje Classen eller de ledamöter, som

---

* *Fortsättning och slut från föreg. N:r.*

utöfver qvittningsrätt med Actier äro ålagde betala, nemligen:

(Här följa i protokollet namnen å 4 personer; totalsumman af den dem ådömda afgiften belöper sig till Banco Rdr 472: 5, 4.)

Af alla i 2:dra och 3:dje classen antecknade personer hade ovilkorligen betalning erhållits, om kraf eller lagliga medel mot dem i behörig tid och ordning blifvit vidtagne; att så numera icke lärer vara fallet, då, under loppet af en längre tid, en del med döden afgått, en del genom andra tillfälligheter blifvit oförmögne kunna betala m. m., utan att det oaktadt fordringarne i deras Sterbhus eller Massor blifvit anmälte och lagligen bevakade, det är ett missöde hvars mehnliga inflytande på Bachelors klubbs Concoursmassa, vi endast kunna tillräkna den person, som en längre tid och allt från år 1827 varit främsta och till det mesta allenastyrande ledamoten inom direktionen och som i öfrigt haft Bachelors klubbs Massas böcker och handlingar under sin enskilda vård, och dessutom enligt Concoursdomens uttryckliga föreskrift det i första rummet ålegat *att ombesörja erforderlige medels anskaffande af dem (debitorerne) till full betalning)*, det är på grund häraf vi yrka och påstå att Commercerådet och Riddaren Sam. Arfvidson måtte, enligt Concoursdomens lydelse, lagligen tillförbindas att genast till oss utbetala den dividend, som, enligt slutuppgörelsen, oss tillkommer å våre till Num. förut uppgifne 6 st. Actiebref, belöpande sig till Rdr 1,640: 1, 4 B:co med löpande laglig ränta från 3 Juni 1835 till betalning sker, utan afseende på den, brist som medelst uraktlåten indrifning och bevakning af utestående medel och ännu obetalte fordringar möjligen kan uppkomma, samt dessutom ersätta oss rättegångskostnaderne med Rdr 50 B:co.

Slutligen kunna vi ej underlåta, med hänsigt till förestående uppgifter, öppet förklara, att om lofl. Kämnersrätten hade bemödat sig att vederbörligen granska och nagelfara handlingarne rörande detta Concoursmåls behandling, lofl. domstolen då icke hade saknat grundade skäl och anledningar till en stadgad öfvertygelse om, att genkäranden i flera hufvudsakliga delar brustit i sitt åliggande. Men det är en gifven logisk sats, att der premisserne äro falska der måste ock conclusionen blifva origtig.

De öfrige ledamöter, som i laglig ordning bestridt betalningsskyldigheten och som nu komma att bero af Vällofl. Rådhusrättens dom, hafva vi icke ansett nödigt att här upptekna.

Götheborg den 1 Mars 1841.

Å egne och Fr. Wm. Wohlfahrts vägnar, enligt fullmakt,

Ad. Ch. Wohlfahrt.

Soirée.

Fredagen d. 2:dre April gifves den andra subskriberade Soiréen i Bloms stora Sal. Biljetter för Resande äro att tillgå i Hr Gumperts Bokhandel. Soiréen börjas kl. 7 e. m. och slutas kl. 11.

E. d'Aubert. (106)

Soirée.

Sällskapet ORPHEI VÄNNERS samtelige Ledamöter kallas till 5:te Soiréen under innevarande saison, å Bloms Sal, Onsdagen d. 31:ste dennes, kl. 7 e. m. Götheborg d. 29 Mars 1841.

DIRECTIONEN. (103)

Sällskapssammanträde.

Samtelige Ledamöterne af Götheborgs Jägare-Förening kallas till allmän sammankomst, uti Frimuraresamhällets lokal, Tisdagen d. 6 inst. April kl. ½6 e. m., och som högst vigtiga angelägenheter då till afgörande förekomma, torde denna sammankomst mangrannt bevistas.

Götheborg den 24 Mars 1841.

Direktionen. (99)

Bolagsstämma.

Herrar Intressenter i

Jansbrohults Kopparverk

behagade sammanträda till Bolagsstämmas hållande å mitt Contor, Fredagen den 28:de instundande Maj, kl. 11 förmiddagen, för att taga notice om och besluta öfver Bolagets och Verkets alla angelägenheter. De, som icke inbetalt hela sist beslutade tillskottet, behagade samma, före nästa April månads utgång, hos mig, mot Aktiernas företeende till påteckning, fullgöra. 5 Art. 1 § af Bergsförfattningarne åberopas.

Götheborg den 19 Mars 1841.

C. F. Kjellberg. (94)

Annonser.

Auktioner:

Thorsdagen d. 1:sta nästkommande April kl. 9 förmiddagen försäljas genom frivillig Auktion på Frälsehemmanet SÄGERED i Kolleröd Socken af Götheborgs och Bohus Län, diverse Lösegendom, af Gårdsredskap, såsom dels alldeles nya och dels brukade beslagna Arbetsvagnar, Hö- och Gödselkärror, Krok-, Slät- och Sedharfvor, Plogar och Krokar, Arbetsslädar, Selar, Ok och Skacklor m. m., som till ett åkerbruk hörer: 2:ne par stora, vackra och utmärkt goda Dragoxar, 12 st. i godt stånd varande Mjölkekor, 3:ne st. Arbetshästar, 20 st. Får af finare sort, med och utan Lamb, Bränvinsfat, något Husgeråd, Trädbråte m. m.; ett parti Utsädesspannemål af Råg, Korn, Blandkorn, Engelsk Hafra och Bönor, omkring 150 tunnor Utsädespotatoes och 20 Skepp:d Långhalm, en gammal Berlinervagn med kälkar och selar, samt dessutom ett par nya Vagns-selar. Kände, säkre köpare lemnas anstånd med betalningen till d. 1:sta Oktober detta år; men andra, som häraf vilja sig begagna, få med borgen vara försedde, eller betala vid slaget. Kongsbacka den 20 Mars 1841.

E. M. Örtenholm.

(79)

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin.

C. M. EKBOHRN.

(100)

Tjenstsökande.

En flicka, född af bättre föräldrar, som kan förete de mest hedrande vitsord öfver sitt uppförande, önskar blifva antagen i någon försäljningsbod eller att förestå en dylik, hon är kunnig i alla sorters söm och väfnad; närmare underrättelse meddelas å Adress- & Commissions-Contoiret, Drottninggatan Nr 31. (96)

Till salu:

Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och, då bleckask inlemnas till påfyllning, rabatt af ¼:del i priset; Fläcktvål, att uttaga alla sorters fläckar på kläder; Bleckpulfver, tjenligt att medhafva på resor; Äkta Havanna-cigarrer i ¼:dels lådor och i styckevis, försäljas af *C. Holst.*

(95)

Utbjudes hyra:

För A. Broddelii & Comp. Massas räkning försäljas till billiga priser: ett större parti Wermlands Bjelkar samt Plankor och Battins; hvarom kan öfverenskommas med

Anthony Wendler, *J. M. Wallerius*,
Syssломän uti A. Broddelii & Comp. afträdda bo.

(90)

På Mayenabbe finnas att få hyra: en Upplagsplats för trädvaror samt flere Magaziner och Vindar. Om hyran kan närmare öfverenskommas på A. Broddelii & Comp. Massas Contor.

(91)

Diverse.

L. M. Jonasons Urfabrik

är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, midtför stora Torget.

(105)

Måndagen den 22:dre innevarande Mars börjas den vanliga insamlingen af Påskören till Presterskapet vid Christinæ församling och fortsättes sedermera de följande dagarne af nedanstående Hrr Älste, neml. i 1:sta och 12:te Rotarne af Hrr Wohlfart samt M. Grönlund; i 2:dra och 3:dje Rot. af Hrr J. O. Wohlfart och J. Wockatz; i 4:de och 5:te Rot. af Hrr J. O. Green och M. Prytz; i 6:te och 7:de Rot. af Hrr J. Wennerberg och C. V. Helander; i 8:de, 9:de och 10:de Rot. af Hrr E. W. Bley och Z. Svensson, samt i 11:te Roten af Hrr C. F. Martin och O. Lindbäck. (89)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 39 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 39. Lördagen den 3:dje April 1841.

Götheborg.

Efter åtskilliga vackra och varma dagar hafva vi nu härstädes fått ruskväder, hvilket dock, vid denna årstid, hvad käl-lossningen beträffar, är för landtmannen af större nytta, än solsken.

Dagens utländska post är ännu ej ankommen.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Regeringen har förklarat nedannämnde tjenstemän berättigade, att, efter omkring 40 års tjenst och vid uppnådde 65 lefnadsår, samt företeende af läkarebevis öfver försvagad helsa, vid afskedstagandet undfå årliga pensioner till följande belopp, neml.: Lands-sekreterare och Lands-kamrerare till 1,200 R:dr; Landt-Räntmästare och Krono-fogdar 800 R:dr, samt Häradsskrifvare 600 R:dr.

= I öfverensstämmelse med Kongl. Brefvet d. 6 Julii 1833, åligger det Kommerse-kollegium, att vid hvarje års början till allmän kännedom meddela uppgift angående de fremmande nationers fartyg, som äro berättigade till lika behandling med inhemska.

= En Jesuit i Svenska Biet har anklagat Aftonbladet för gudsbespottelse. Gudi vare lof, att auto-da-feernas tid är förbi!

= Det förljudes, att tvenne Landshöfdingar, neml. Hr *Virgin* i Halmstad, och Grefve *Sparre* i Gefle, i början af sommaren lära komma att afgå.

= Frågan om sanktion å R. St. beslut angående *Myntenheten* lärer förekomma i en af de följande konseljerna.

= *Freja* förmäler sig från säker hand hafva fått veta, att 12,500 R:dr B:ko blifvit donerade till inrättandet af en uppfostrings-anstalt för sjömän, hvilken skall anses som ett äreminne åt patrioten Louis de Geer. Exellensen de Geer har lemnat 6,000 R:dr B:ko, H. M. Konungen 100 R:dr B:ko årligen, och H. K. H. Kronprinsen 1,500 R:dr B:ko.

RIKSDAGEN.

Återremissen af Kabinettskasse-frågan förevar den 26 dennes på Utgifts-afdelningen i Stats-utskottet. Någon fråga om anslag till betalning lärer ej ens varit väckt, men deremot hade mycken disput förefallit, angående de *ordalag*, som kunde anses tjenligast, för att motivera afslaget, eller rättare förklarandet, att Stats-utskottet, med hänseende till de förhållanden, som i detta mål sig företett, icke kunnat upptaga ärendet till pröfning, eller i anledning deraf föreslå R. St. någon åtgärd.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

En tjensteflicka, hemma här i staden, har nyligen ådagalagt mycket mod och beslutsamhet vid ett tillfälle, då en gammal gumma höll på att drunkna. Sjelf var hon nära att blifva ett offer för sin menniskokärlek; men just då hennes krafter voro alldeles uttömda, kommo tvenne unge män, som hört hennes nödrop, springande och lyckades rädda begge. Oaktadt skrämseln af det kalla badet, har flickans helsa icke lidit af hennes raska handling, hvilken väl, i likhet med åtskilliga andra dylika, kunde förtjena att belönas.

NORRKÖPING.

Herr Djurström med sällskap hitförväntas oförtöfvadt och förmodas erhålla mycken frequence, i anseende till den totala brist på publika nöjen, som här under vintern varit rådande. Herr *Balabrega* har redan gifvit trenne representationer för fullt hus.

WEXIÖ.

Ryktet förmäler, att man i Sunnerbo härad föranstaltat en egen, i ordets egentligaste mening originell, atrapp åt sin på besök under julhelgen återvändande Riksdagsman, P. Gabrielsson. Man har nemligen beredt honom den surprisen, att han vid hemkomsten fann sin hustru "vara på goda vägar." Denna slags liberalitet säges af mannen hafva sålunda upptagits, att han uppoffrat sin kära hälft med hull och hår åt det allmänna, och till en början åt allmänna landsvägen.

SKARA.

Här grälar man ännu i stadens tidning om gatsmuts. Äfven Phoenix erhåller en upptuktelse för det att han icke hänfört Skaraboarne till det species af Scarabæer, som af v. Linné erhållit benämningen *auratus*, utan till dem, som af samme naturforskare benämnes *stercorarius*. Tillika lägges Phoenix till last den okunnighet om "Skaras olika folkklasser", hvilken han skall hafva låtit påskina, i det han icke visat sig ega kännedom om, att "i Skara finnes mången, utmärkt genom *yttre* bildning." Bevars väl H:r *Scarabæus!* Ber pligtskyldigast om förlåtelse! Phoenix visste verkligen icke, att i Skara fanns en *"auratus"*; förundrar sig icke heller öfver att denne nu så väldeliga vindicerar den *"yttre* bildningen."

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 23:dje Mars. En Kabinettskonselj har blifvit hållen i Tuillerierna, hvarvid det beslut fattats, att *Frankrike antager Juli-traktaten* och vill i de blifvande konferenserna handla i öfverensstämmelse med de andra europeiska mak-

terna. Såsom basis för antagande af Juli-traktaten blef emellertid fastställdt, att *passagen genom Dardanellerna skulle vara fri för alla handelsfartyg; men tillsluten för alla krigsskepp utan undantag.*

HOLLAND.

Amsterdam d. 20 Mars. Englands närmande till Frankrike, hvilket Konung Leopold inledt, öfvar sitt inflytande icke blott på det politiska lifvet, utan äfven på våra börsangelägenheter, som sedan några dagar åter börjat taga favör.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 15:de Mars. Österrikiska, Preussiska och Ryska Sändebuden skola hafva gjort Porten allvarsamma föreställningar angående nödiga modifikationer i firmanen af den 13 Febr., och så enhälligt uttalat sig emot Lord Ponsonbys förfarande, att dennes beklädande af ministerposten i Konstantinopel knappast längre är möjligt. — Mehemed Alis vägran att till alla delar antaga förläningsfirmanen har, på det hela taget, icke gjort något missgynnande intryck, då Porten redan länge varit förberedd på motsträfvighet, och man blott befarade, att Mehemed Ali skulle af sin häftighet låta hänföra sig till att tala ur en hotande och förebrående ton — något som skulle hafva förvärrat hans sak. Troligen har Mehemed Ali från Europa erhållit kloka råd, efter hvilka han rättat sitt uppförande. Före inträffandet af Mehemed Alis svar, hade i Konstantinopel stormiga uppträden egt rum i Divanen, angående de fyra makternas kollektivnot af den 31 Januari, hvilken uttrycker den önskan, att billigare vilkor måtte beviljas Mehemed Ali. — Turkiska flottan, som redan inlupit i Dardanellerna, skall förena sig i Marmora-sjön, och, först sedan egyptiska frågan blifvit bilagd, inlöpa i hamnen vid Konstantinopel.

= 1500 albanesiska soldater, tillhörande turkiska garnisonen i Beirut, hafva derstädes tillåtit sig de gröfsta excesser: i kyrkan öfverfallit de kristna bergsboarne, ur densamma fördrifvit männen och våldfört qvinnorna. Bergsboarne hade efter en fåfäng strid dragit sig tillbaka till bergen. Porten lät genast utgå befallning att straffa de brottsliga.

FÖRENTA STATERNE.

Philadelphia d. 17:de Febr. Orsaken till den financiella krisen härstädes tillskrifver man icke så mycket bankernas oförmåga att betala, som fast mera köpmännens, som hafva skulder till desamma. Ett folk, hvars årliga utgifter med nära 200 millioner Riksdaler öfverstiga dess inkomster, måste naturligtvis blifva bankerott och betäcka sin handelsbilans genom utförande af ädla metaller. Då hos oss allt klingande mynt går genom bankernas händer, så är det naturligtvis dessa, hvilka i betalningsväg först blifva anlitade; och beror då deras förmåga att honorera sina förbindelser på den noggranhet, hvarmed deras debitorer afbörda sig de sina. Men nu har de Förenta Staternas bank inom 20 dagar måst utbetala ett belopp af 6,083,000 dollars (ungefär 24 millioner R:dr) i guld och silfver, alltså öfver en million R:dr om dagen; ett lika förhållande är det med de öfriga bankerna i Philadelphia, så att de tillsammantagne inom nämnde korta tid måst infria mellan 30 och 40 millioner R:dr. En så enorm fluktuation kunde omöjligen länge fortfara, ty efter denna måttstock skulle de Förenta Staternas europeiska kreditorer inom fyra månader hafva medtagit engelska bankens hela kapital, och den summa, som Amerika i detta ögonblick är skyldig England, utgör nära tre gånger så mycket som hela beloppet af detsamma och belöper sig mellan fem och sexhundrade millioner R:dr. Amerika eger visserligen ofantliga resurser; men att inom 20 eller 30 dagar vilja realisera desamma, är och förblir ett vågstycke, till och med om man kunde använda ångmaschiner dertill. Icke fordringarne i banken, utan den omständigheten, att man gjorde dessa fordringar på en gång och i klingande mynt, föranledde nyligen denna oordning i vårt penningeväsende. Också hade Newyorker-bankerna och penningemäklarne, hvilka gerna skulle vilja se en nationalbank inrättad i Newyork, dervid sin hand med i spelet. Newyork är nemligen Englands och Frankrikes nominella skuldnär, ty det införer främmande varor, men Philadelphia förytrar dem till Vestern; köpmännen i Philadelphia ställa sina vexlar till infriande fyra månader efter dato, och lemna de vestra staterna 8 till 12 månaders betalningsanstånd. Skillnaden i tid betäckes genom bankens kredit. Sålunda är Philadelphia beständigt skyldigt Newyork 120 till 150 millioner Riksdaler, och dessa inkastade nu Newyorkarne på en gång i marknaden, för att förstöra Philadelphias kredit. Härigenom tvungo de de vestra staternas bank att anticipera i klingande mynt; men då densamma redan inom de sista tvenne åren i förskott lemnat staten Pensylvanien ett belopp af cirka 12,078,000 dollars (48,280,000 R:dr) så hade den naturligtvis icke styrka nog att betäcka de vestra staternes hela skuld, och sålunda befinna vi oss emellertid i ett exempellöst tillstånd af financiell förvirring. Vi hafva nu snart sagdt ingen myntfot (Währung) emellertid är det ganska sannolikt, att den lagstiftande församlingen kommer bankerna till hjelp och beviljar inställandet af betalning i klingande mynt.

SYDAMERIKA.

Mexiko d. 28 Febr. Texianerna hafva i förening med indianska horder gjort ett nytt infall på mexikanska gebitet och der anställt en förskräcklig förhärjning: 800 personer skola blifvit massakrerade och 200 flickor bortförde; på återtåget skola Texianerne hafva nedgjort en af en fransman, vid namn Baisson, kommenderad mexikansk truppafdelning. Man tycktes vara ganska missnöjd med Bustamente och talade om en ny revolution. Framför Vera-Cruz kryssade den 27 Febr. ett texianskt örlogsskepp, och flera andra dylika, tillhörige samma nation, framför andra orter af mexikanska kusten.

BLICK
på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

VI.

I hela Europa förehades en stor plan af den förenade hierarkien, aristokratien och absolutismen. Ifrån skötet af den katholska kyrkan utbredde sig en vidsträckt väfnad af ränker och stämplingar emot folken och de regenter, som omfattat protestantismens sak. Der något stort anslag förehades, voro jesuiter alltid med i spelet. Att den stora väfven brast, det var resultatet af trettioårakriget. Sveriges deltagande i detta krig, den odödliga äran att hafva stått i spetsen för de ädle, som räddade samvetsfriheten, grundvalen för all annan frihet, för all bildning, föranleddes af de omedelbara försöken af jesuiterna, att insmyga sina händer ibland dem, som höllo Svenska regeringstyglarna. Då Carl IX icke röjde någon lust att tåla dessa fremmande händer, rigtades mot honom jesuiten Petrus Petrosas dolk. Genom

* *Fortsättning från Nr. 28.*

Sigismund och den Svenska adelns benägenhet för honom, vunno de jesuitiska stämplingarna alltid tillfällen att åtminstone oroa och förvirra Sveriges inre angelägenheter. Carl misstänkte dem öfverallt, och der han trodde dem förefinnas, der sparade han icke "förrädarnes" blod, helst han förvärfvat sig ett mäktigt stöd i allmogen, hvilken icke heller är så fallen att lägga finger emellan, der den misstänker, och att taga sin egen öfvertygelse för fullgiltigt bevis.

Sedan Carl, full af hemska förebråelser för sin egen blodiga stränghet emot adeln, men tillika af förhoppningar på den unga sonen, blifvit nedlagd i sin graf, begynte de blödande aristokraterna att hoppas. Liksom Erik XIV:s ånger skadade honom kanske mer än hans brott, så drog Gustafs Adolfs ädelmodiga försonlighet en här af lidanden och faror öfver fäderneslandet. En mängd af de stora familjernas medlemmar återkommo från sin förvisning till Polen. Man fordrade af den unge Konungen nya privilegier; man yrkade på återställningen af indragna gods och förläningar; man ville åter göra anspråk på företrädesrätt och slutligen uteslutande monopolium på alla Statens fördelar af ära och inkomster. Gustaf Adolf behöfde män med öfverlägsenhet. Den ädle Johan Skytte, hans lärare, hade väl hos honom väckt många demokratiska sympatier, men dessa utplånades småningom af Axel Oxenstjerna, icke blott den störste, utan också den ädlaste af Sveriges aristokrater. Den unge Konungen måste kämpa för sin krona. Han uppfostrades så godt som i fält; åtminstone mognade hans snille i krigen. Han behöfde soldater, och då det gällde att uppställa en krigsmakt mot fienden, måste han mången gång förbise tillståndet i bondens hem, der soldaten skulle tagas. Förfärliga äro de minnen från Gustaf Adolfs tid, som ännu förvaras i gamla handlingar, domböcker och kyrkoböcker i landsorterna. Ödeshemmanens antal tilltog. Qvinnorna förmådde icke ensamma sköta jordbruket, och månget missnöjdt och oroligt utbrott måste qväfvas med vapen, mången klagan tystas med bilan. Det var nu som för Svenska Adeln en ny morgonrodnad dagades ur allmogens blod. De unga ädlingarne vunno ära och bildning på krigets fält, medan de gamle slogo under sig och förtryckte allt hvad de hemma kunde åtkomma. De fasansfullaste förföljelser utöfvades emot bönderna, och man kunde tro sig, då man läser de gamla handlingarna, förflyttad till Rysslands barbariska område. I synnerhet var det i de östra provinserna, i Estland och Liffland, som aristokratien, en gigantisk blodigel, vexte och gödde sig af de förtrycktas merg och blod. Visserligen sökte Gustaf Adolf alltid befrämja rättvisan och skydda de förtryckta, men huru skulle nödens klagan kunna hinna ända bort till honom på hans segrars lysande bana, då alla domstolar ägdes af ädlingar, hvilka icke voro fallna för att hacka ut den ena den andras ögon? Visserligen ville Axel Oxenstjerna, att de adliga företräden, hvilkas bibehållande han fordrade af samhället, skulle motsvaras af inre ädelhet, af bildning och förtjenster; men huru skulle man kunna förmå naturen att i sjelfva födseln meddela denna bildning, dessa förtjenster, då det var på *bördens* rätt, som företrädena grundades? Så mycket svårare blef det att hämma aristokratien, som den, jemte sina rikedomar hemma, i kriget vann nya skatter, och nu kunde uppträda med icke blott utländsk aktning, utan också med utländskt guld. Der krigsbytet icke räckte till i deras slösande händer, der gjorde adelsmännen anspråk på ersättningar och belöningar af Regeringen, och den frikostiga Christina gaf, hon gaf så länge något fanns att gifva, så länge till och med falska räkningar presenterades, och frågade icke efter, huruden den krona skulle blifva, som hon lemnade sin kusin. Han måste genast gripa till svärdet, och hans politiska örnblick uppgjorde planer, lika lysande och sköna, som Gustaf Adolfs, ehuru den tappre Carl Gustaf hade den olyckan, att vid sin förtidiga död redan finna den aristokratiska hydran fullvext och mätt, så att hans storverk icke utfördes, utan dog ut med honom.

SVEA KANAL. *

Detta är i korthet planen för stamledens sträckning. Hvad man hufvudsakligen dervid skulle velat önska, hade varit, att få en kortare genomgång öfver landthöjden mellan sjöarna Skagern och Toften, men dalgångar och erforderligt slussvatten saknas för någon annan väg än den föreslagna, efter Letelelfvens dal och sjöarna Stora och Lilla Björken, ehuru härigenom blir en betydlig omväg för transitofarten, eller 2 mils krok, i stället för om man kunnat gå raka linien. Likväl, om äfven denna omväg, som är oundviklig, är mindre önskvärd för transitofarande, medför den i annat hänseende en högst betydlig fördel genom utgreningen till sjön Möckeln, belägen inom Carlskoga Bergslag, och hvarifrån är nära landväg till de outtömliga malmtillgångarna inom Nora Bergslag. Dessutom kunna framdeles båtleder, med lutande jernvägsplaner, i stället för slussar, lätteligen åstadkommas från sjön Möckeln, dels efter Timselfven till sjön Alqvittern och vattendragen inom Philipstads Bergslag, dels efter öfra delen af Letelfven, till Grythytte Bergslag och en del af Nora, samt sannolikt äfven till Nya Kopparbergs Bergslag. Anledning är äfven, att dylika utgreningar skulle, öster om landthöjden, kunna göras till Lindes och östra delen af Nora Bergslag. Dessa utgreningar skulle naturligtvis bli af största vigt för den, hela Rikets ekonomi i så hög grad intresserande, jernhandteringen. Ifrån de malmfyndiga trakterna i norra delen af Örebro län skulle antingen tackjern eller också jernmalm kunna föras vida omkring både åt öster och vester, för att förse de allestädes kringspridda bruken. Det är bekant, huru jernmalmerna redan tagit slut uti norra delen af Östergöthland, hvarest flere Bruksegare måste vidkännas långa och dyra landtransporter från nämnde Bergslager, eller och nedlägga sina verk. I Wermland äro malmerna i starkt aftagande. Vid Persbergs grufvor, hvilka varit de bästa, har man under en längre tid ej funnit några nya malmer, men väl i Tabergs, som tillhöra Uddeholms Bolag. Wermländska stångjerns-smidet, som utgör omkring 126,000 skepp. årligen, finner inom länet ej mer än 38,000 skepp. tackjernstillgång, och bristen måste fyllas genom landtransport från Örebro län. Hela jerntillverkningen inom Dalsland och Skaraborgs län för 50 härdar stödjer sig äfven på samma tackjernstillgång. Deremot tillverkas inom Örebro län omkring 146,500 skeppund tackjern, deraf blott 63,700 inom länet försmidas till stångjern. Då kolpriset der i orten är 3 till 4 gånger så högt, som i vissa trakter af Wermland, är det gifvet, att detta öfverskott af tackjern och jernmalm ej heller med fördel kan inom Örebro läns

* *Fortsättning och slut från föreg. N:r.*

Bergslager försmidas, utan måste transporteras till skogrikare orter, hvilkas industri äfven deraf har sin profit.

Hela kostnaden för Svea kanal, inberäknadt utgreningen till sjön Möckeln, uppgår enligt förslag till 3,951,000 R:dr B:ko, eller i rund summa till 4 millioner.

Utom förslaget till stamleden, har Öfverste-Löjtnant Edström uppgjort planer till 2:ne andra kanalleder, som med den förra framdeles kunde sättas i samband, nemligen: 1:o en kanal från nordligaste viken af Wettern genom Lerbäcks och Kumla Härader i Nerike, som något vester om Örebro skulle sammanträffa med Svea kanal, och öppna direkt kommunikation mellan Örebro läns Bergslager och provinserna omkring Wettern; 2:o en fortsättning af Strömsholms kanal inom Westerås län, ifrån sjön Barken till Dalelfven och sjön Siljan i Dalarna, till och med ända till den ännu längre upp belägna Orsasjön, och som således skulle bilda en kommunikationslinie längs genom den sädesfattiga provinsen Dalarne, och genom dess jernbergslag. Utförandet af sistnämnde begge kanallinier komme naturligtvis att bli en sak för framtiden, då kanalen mellan Wenern och Hjelmaren är af många skäl den angelägnaste.

Sällskapssammanträde.

Samtelige Ledamöterne af Götheborgs Jägare-Förening kallas till allmän sammankomst, uti Frimuraresamhällets lokal, Tisdagen d. 6 inst. April kl. $\frac{1}{2}6$ e. m., och som högst vigtiga angelägenheter då till afgörande förekomma, torde denna sammankomst mangrannt bevistas.

Götheborg den 24 Mars 1841.

DIREKTIONEN. (99)

Concert.

Genom benäget föranstaltande af Herr Direktör Richter, samt med biträde af så väl Sångföreningens Ledamöter, som Hrr Amatörer och Musici, kommer till förmån för Frimurare-Barnhuset, härstädes, Långfredagen d. 9:de dennes, att å Bloms stora Sal uppföras: *En Andelig Concert*, bestående af Christus på Oljoberget, Oratorium af L. v. Beethoven. Biljetter à 1 R:dr B:ko i salen och 32 sk. B:ko på läktaren, äfvensom orden till musiken, på Svenska öfversatte, à 8 sk. B:ko exemplaret, finnas att tillgå i Herr N. J. Gumperts Bokhandel, samt Concertdagen i Billet-Contoret från kl. 4 e. m. Concerten börjas kl. 7 e. m.

Tillkännagifvande.

Med Högvederbörligt tillstånd förevisar underteknad, Söndagen den 4:de innevarande April och följande dagar, från kl. 4 till 9 e. m., uti 3:dje våningen af Bloms Hôtel, en stor

COSMORAMA,

bestående af Prospekter från Sverige, Norrige, Danmark, England, Tyskland och Schweitz, allt nya, s. k. Gaussemålningar.

De uppställda prospekterna äro följande:

1) En från Stora Bommen tagen ILLUMINERAD VUE AF STADEN GÖTHEBORG, vid ett af Hans Kongl. Maj:ts besök derstädes i Okt. 1837.
2) SLAGET VID OSTROLENKA d. 15:de Maj 1831.
3) SLOTTET KREML, med omkringliggande Vuer, i Moskau.
4) VUE AF DUBLIN; till venster ser man den bekanta Liffey-elfven, som genomlöper denna stad.
5) NEAPEL; i bakgrunden ser man det verldsbekanta och sköna berget Vesuvius, kort före ett af dess utbrott.
6) LAUSANNE, vid Genfersjön i Schweitz, utmärkt för sitt härliga läge.
7) NAPOLEONS GRAF PÅ S:T HELENA, sådan den af en berömd fransk Målare sågs år 1835.
8) SLAGET VID WATERLOO.
9) THAMES-TUNNELEN I LONDON.
10) MARIEKYRKAN I VENEDIG.
11) OLE HÖJLAND.

Biljetter à 16 sk. (Barn och tjenstefolk 8 sk.) allt banko, erhållas vid ingången. ÖSGEVAD.

Bokhandelsannonser.

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

Den underbara

KABINETTS-KATTAN

från S:t Barthelemy. 16 sk.

Annonser.

Auktioner:

Genom offentlig Auction, som förrättas på stället Thorsdagen d. 29 nästk. April kl. 12 å dagen, kommer att i uppslag försäljas aflidne Grossh. J. Franckes Concoursmassas ägande Halfva Andel uti dels RYDBOHOLMS KONSTVÄFVERI-FABRIK, uppförd å 5 tunne-, $28\frac{17}{256}$:dels kappeland jord, afsöndrad jemte vattenfall från Frälsehemmanet Rya N:o 2 Sörgården, uti Kinnaroma socken af Marks Härad och Elfsborgs Län, med lika andel uti dertill hörande 142 väfstolar, mekanisk mangel, 3 dressings-machiner, 3 varpmachiner, vindningsmachin, hydraulisk press och blekeri-inrättning, samt svedningsmachin, med öfrigt tillbehör, varande fabriken belägen $\frac{7}{8}$ mil från närmaste stad Borås, vid Viska Elf, och ett vattenfall med $3\frac{1}{2}$ aln. hög dam, deruti vatten för verkets bedrifvande aldrig saknas; dels RÖNNEBRO TULL-MJÖLQVARN, med 2 par stenar, uppförd i bredd med Fabriken, i samma fall, med byggnader och skattlagd jord, frånskiljd hemmanet Stora Wiskahult, inom samma socken, och dels $\frac{3}{32}$:dels mantal kronoskattehemmanet ORRLEKEN, beläget i samma socken, och bebygdt med man- och ladugårdshus i fullgodt stånd, samt brukas af landtbo. De till Fabriken hörande byggnader äro mot brandskada försäkrade i allmänna brandförsäkrings-verket för tillhopa 53,700 R.dr, samt machineriet med fabriks-effekter i Phoenix-Compagniet i London för 50,000 R:dr, allt B:ko.

Hela tillverkningen å Fabriken utgjorde år 1839: 520,345 alnar, och nästlidet år: 623,927 alnar hvita Bomullsväfnader, deraf största delen Shirting och Cambrick, och det öfriga så kalladt Printers, och erhållas på Rönnebro qvarn i medeltal 90 t:r Spanmål i årlig tull.

Concoursmassans halfva andel i förenämnde Rydboholms Konstväfveri-Fabrik, med tillhörande åbyggnader och jord, samt uti Rönnebro Tullqvarn och hemmanet Orrleken, som, vid sen af Domaren i orten förrättade värdering, är uppskattad till 83,785 R:dr 8 sk. 8 r:st B:ko, säljes att tillträdas en månad efter auktionsdagen.

Närmare underrättelse om denna egendom samt om betalningsvilkoren, erhålles hos underteknade Sysslomän i afträdda boet. Götheborg den 26 Febr. 1841.

Anthony Wendler. *J. A. Krook.* (80)

Till salu:

En liten god VIOLIN, passande för en yngre nybörjare, är till salu, då anmälan göres i A. B. Beneckes boutique på Götha Källare. (107)

A la Glàce

serveras alla dagar i Schweitzer-Conditor Simen's boutique, äfven emottagas beställningar för dem, som åstunda att hemta, då derom tillsäges förut. Särskilta rum för Herrskaper äro att tillgå. (109)

I tjenst åstundas.

För en rask och oförtruten Gosse om 14 à 16 års ålder, är, uti ett nätt handtverk, Condition ledig; adress här. (110)

Diverse.

L. M. Jonasons Urfabrik

är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, N:o 14, midtför stora Torget. (104)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.* Vid samma tillfälle upptages Kollect till denna Kyrkas vidmakthållande, som hos Församlingens resp. ledamöter, och andre som der söka uppbyggelse, till det bästa anmäles. Skriftermålet för Nattvards-ungdomen börjas kl. 9 f. m.

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbeck.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Passionspredikan förrättas uti Domkyrkan Måndagen af v. Pastorn *Severin Ingman.*

Nästa Måndag den 5 April kl. 5 e. m. hålles uti Domkyrkan Missions-bön af Lectorn Mag. *Joh. G. Ek.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 40 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 40. Måndagen den 5:te April 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

De fleste af våra Herrar Jern- och Trädvaruexportörer hafva nu återkommit från Christinehamns marknad, der föga i affärsväg lärer blifvit uträttadt. Några bestämda priser å stångjern blefvo derstädes icke uppgjorde, åtminstone så vidt man ännu känner. Af Grafvendahls tillverkning lärer ett parti jern hafva iblifvt köpt till 15 R:dr 36 sk. b:ko. Pris å tackjern uppgjordes till detsamma som förlidet år, eller 9: 24, om skutbord i Christinehamn. Brukspatronerna voro väl fournerade med penningar från andra källor, hvadan våra exportörer sannolikt återvände med stora kassor. För öfrigt berättas, att Herrar Bruksegare visade sig obelåtna med förra årets medelpriser och voro ej villiga att ingå på nya kontrakter efter dylik norm, utan hade säkerligen i det stället antagit låga offerter till bestämda priser, om sådana kunnat erhållas; detta ville dock icke exportörerna gå in på, och ådagalade derutinnan mycken enighet och konseqvens. Å trädvaror förmäles att Herrar exportörer visade sig benägne att sluta kontrakter till samma pris som förlidet år. Äfven berättas ryktesvis att en half riksdaler högre priser skulle förgäfves blifvit offererade. Ingenting bestämdt lärer emellertid i denna branche hafva blifvit uppgjordt.

= I dag hafva vi åter vackert väder, och sjöfarten är nu i full gång.

STOCKHOLM.

Den 29:de Mars firade Akademien för de fria Konsterna sin högtidsdag. Sammankomsten bevistades af Akademiens Kansler, H. K. H. *Kronprinsen*. De eleverne tillagda belöningar behagade H. K. H. sjelf at pristagarne öfverlemna.

= Följande dagen firade äfven Neptuni-orden sin högtidsdag. H. K. H. *Kronprinsen* presiderade så väl vid sammankomsten som den derpå följande middagsmåltiden.

= Den 29:de Mars afslutade Borgareståndet de återstående punkterna af extra Statsregleringen.

= Samma dag hade Riksrätten session. De tilltalade inlemnade sina förklaringar, och Justitie-ombudsmannen förständigades, att den 14:de nästk. Juni med sine slutpåståenden inkomma.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

NORRKÖPING.

Åter en indrägtig syssla inom postverket ledig, genom Postinspektoren J. W. Sodenstjernas d. 20:nde sistl. Mars timade frånfälle! Få nu se hvem Exellentissimus utkorar till erhållande af denna! Man lärer redan tala om en afskedad militär såsom den dertill designerade, och detta vore ju också i sin ordning, efter gammal praxis nemligen.

LINKÖPING.

Det berättas, att ångfartyget Ormen Långe ej under instundande sommar kommer att anlöpa vår stad, utan stationen Berg.

= Herr och Fru Sevelin hafva härstädes gifvit en musikalisk soirée, och skördat mycket bifall.

= *Östgötha Correspondentens* korrespondent i Underjorden fortfar att meddela hvarjehanda notiser angående "ställningar och förhållanden" dernere. En stor del af dem hafva förbält mycket syskontycke med dem, som finnas här ofvan på vår jord. Man träffar nemligen äfven der hofjunkare, Exellentissimi, vördnadsfulla fötter, akademiska kålhufvuden, jemte flera andra kuriositeter.

GRENNA.

En Aktör af den för närvarande härstädes vistande Berggrenska theater-truppen, vid namn Linderoth, har af våda ihjälskjutit en ung, hygglig Hökerihandlaredotter. Årligen inträffa olyckor, genom ovarsamt handterande af skjutgevär, och dock blir man icke försigtigare!

LUND.

Här lär vara fråga om en reform af akademiska konstitutionerna; äfvensom att inga andra skola få bli *verkliga cives academici* än sådana, som tagit behörig dimissions-examen från läroverket; alla andra skola utgöra en särskild klass, under namn af *præliminarister*.

= Enligt den utkomna Akademi-katalogen, utgör antalet af vid Universitetet under innev. vår-termin närvarande studerande 473. Häraf tillhöra 14 Östgötha Nation, 33 Göthiska Nationen, 3 Södermanlands, 49 Småländska, 203 Skånska, 65 Blekingska, 56 Götheborgska, 22 Kalmare, 10 Wermländska, 8 Norrländska. Studerande Adelsmän, ej i Nation inskrifne, belöpa sig till 9. Under enskild inspektion står 1.

= Småländska Nationen har, efter afl. Prof. D:r Lindfors, till sin Inspektor enhälligt valt Professoren och Riddaren Bolméer.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 25:te Mars. Debatterne i pärskammaren, rörande befästningsfrågan, hafva nu på fullt allvar börjat, och antalet af dem, som från tribunen vilja uttala sina åsigter i densamma, är mycket stort. Hertigen af *Broglie* var den, som

började diskussionen, och sökte på allt möjligt sätt ådagalägga ändamålsenligheten af Regeringens projekt, hvilket åter i Herrar *Molé, de Caux, Alton Shee* och *Castellane* funnit både ifriga och sakkunniga motståndare. Huru maktpåliggande man anser afgörandet af denna fråga vara, kan skönjas deraf, att af Kammarens samtlige 284 Pärer 229 äro närvarande, och man räknar bland dessa många, som på flere år icke deltagit i kammarens sessioner.

= Enligt en telegrafdepesch från Marseille af den 24:de sistl. Mars hade några anarkister ur de lägste folkklasserne tillställt ett tumultuariskt uppträde, som dock qväfdes i sin början. Tolf à 15 individer, alla försedde med gevär och skarpa skott, blefvo vid detta tillfälle gripne och arresterade. Orsakerne till emeuten omnämnes ej; dock tror man sig veta, att den utgått från Legitimisterne och stått i något sammanhang med en af ryktet förkunnad landstigning på franska kusten, hvilken Hertigen af Bordeaux skulle företaga. Den 26:te var allting tyst och stilla.

ENGLAND.

I en i Öfverhuset d. 26:te sistl. Mars hållen session, förklarade Lord *Mellourne*, i anledning af en af Lord *Strangford* framställd fråga, att *"allt missförstånd mellan England och Frankrike nu vore lyckligen bilagdt"*, och att man hade all anledning förmoda, det en handelstraktat med sistbemälte rike ofördröjligen komme att afslutas.

SPANIEN.

Från Valencia skrifves, under d. 13:de i förra månaden, att Generalkaptenen öfver bemälte provins, *Seoane*, låter på högvederbörlig befallning demolera alla inom dess område befintliga fästningsverk, utan att man på något sätt kan utfundera orsaken till denna åtgärd. En af en deputation från staden Chiva framställd anhållan, att dess murar skulle få göra ett undantag från den allmänna demolitionsregeln, lemnades af Seoane utan allt afseende.

= Från S:t Sebastian förmäles, att de vid gränsen stationerade franska skildtvakterne, sedan någon tid, icke tillåta dej spanska officerare, som vilja beträda franska området, att behålla sina sidogevär och öfriga distinktionstecken, utan nödga dem att till sin återkomst lemna dem i närmaste högvakt. Tillfölje häraf har man från spanska sidan vidtagit samma åtgärder mot de franska officerare, som vilja begifva sig in på spanska området. Hvad som kunnat föranlåta de fransyska auktoriteterna til denna afväpning, känner man ej ännu Förut var det tillochmed vanligt att gränsposteringarne, både å den ena och den andra sidan, gjorde honnör för de fremmande officerare, som ville aflägga besök i naboriket.

ORIENTEN.

De senast från Konstantinopel ingångna underrättelserna sträcka sig ej längre, än till d. 10:de sistl. Mars. Syrien har nu blifvit helt och hållet utrymdt af de egyptiska trupparne. Turkiska flottan, 22 segel stark, har redan passerat Dardanellerne. Det förmodas allmänt, att Porten i de flesta afseenden kommer att gå in på de af Mehemed proponerade förändringar i förlänings-firmanen.

AMERIKA.

De underrättelser, hvilka från Amerika till London ingått med paketskeppet "Patric Henry", sträcka sig till d. 8:de sistl. Mars, och gifva all anledning att förmoda, det den spänning, som en tid bortåt varit rådande mellan England och Förenta Staterne, kommer att i allsköns fredlighet biläggas. Åtminstone har man allt skäl att draga en sådan slutsats af det af den nya Presidenten aflåtna inaugural-budskapet, hvari det, bland annat, heter, att ***han vill använda hvarje medel, som står i hans makt, för att trygga det vänskapliga förhållande, i hvilket de Förenta Staterne stå med alla nationer.*** Äfven den lagstiftande församlingen har förklarat sig villig att på ett fredligt sätt bilägga den mellan England och Staten Maine uppkomna gränsetvisten.

HERR ILBONDOCANIS

VETENSKAPLIGA RESA TILL MÅNEN. *

II.

I fortsättningen af Herr Ilbondocanis forskningar i kejsaredömet Månens inre förvaltning kommer han slutligen till följande högst intressanta skildring:

Oaktadt Kejsaren i Månen är "allenastyrande" finnes der dock en folkrepresentation. Man skulle kanske anse allenastyrandet och en folkrepresentation för tvenne motsatser; men det är fallet endast här nere på jorden; i månen är förhållandet helt annorlunda. Hvart femtionde år församla sig Månens representanter, eller, som de benämnas: provinciallegater. De utnämnas af Kejsaren för att föra folkets talan inför thronen; ty Kejsaren har insett att folket med sina val sällan träffar någon verklig förtjenst, och att dessutom valen inom distrikterna förorsaka split och oenighet medborgare emellan, så att saken gått så långt att man till och med här och der talat om *egna opinioner* — något, som på det strängaste är förbjudet i Månens "uråldriga och vördnadsvärda" lagar. För att nu förebygga allt detta, har H. M. Månkejsaren nådigst åtagit sig att sjelf utse folkets representanter.

Jag var lycklig nog att få öfvervara ett af Månens riksmöten, hvilket kan anses för en särdeles tour, då de ej förnyas oftare än hvart femtionde år. Denna inrättning medför sin stora nytta, af det skäl, att måninvånarne aldrig lefva öfver 25 år och således ingen gammal och durchdrifven Riksdagsman kan återkomma till riksmötet och genom sin kännedom om affärererne åstadkomma oreda vid diskussionerna.

Högtidligheten började med starka fanfarer, exequerade på lurar, hvadan man ock i Månen uttrycker sig om denna ceremoni något olika mot hos oss; så säger man t. ex. icke der, att Riksdagen "utblåses" utan att "rikets representanter *inluras*", och icke att den "afblåses" utan: "nu äro rikets representanter *utlurade*." Representationen indelas i tvenne Kamrar, af hvilka den nedre, eller den, som ungefär motsvarar engelska underhuset, kallas *"Handkammaren"* och den öfre *"Sängkammaren."* Dessa benämningar äro ock synnerligen passande för hvardera kammarens funktioner, hvilka för Handkammaren äro att släppa till, och för Sängkammaren att förtära statsmedlen. Första dagen efter Riksdagens "inlurande" användes till visiter och kontraviser begge kamrarne emellan, och andra dagen förfogade sig kamrarne opp i stora thronsalen för att höra ett så kalladt throntal. Vid detta tillfälle utvecklade sig den största prakt: Kejsaren med alla rikets stora syntes på en upphöjning under en vidlyftig thronhimmel, och kamrarna intogo sina platser på följande vis: Nedra eller Hand-

* *Då vi sett vårt förra utdrag ur Herr Ilbondocanis förtjenstfulla resa [se Phoenix N:o 10] hafva blifvit reproduceradt i åtskilliga Tidningar, tro vi oss göra allmänheten ett nöje med en fortsättning, helst vi äro lyckliga nog att ega sjelfva manuskriptet, och dessutom förf:s löfte, att deraf göra de utdrag, som vi kunna tro intressera en större publik.*

kammarens ledamöter (hvilka alla äro ur den s. k. "lankblodsklassen") lade sig nedanför thronen på alla fyra, och öfra, eller Sängkammarens ledamöter (alla ur qvicksilfverblodsklassen) satte sig på deras ryggar. I Månen brukar man icke som hos oss att betyga sin vördnad eller aktning genom att aftaga hatten, eller böja ryggen, utan derigenom, att man med den ena handen drager sig sjelf och med den andra den man helsar på i näsan och vid högtidliga tillfällen derstädes verkställes denna dragning helst af andra. Högtidligheten öppnades således med en allmän näsdragning, så snart Kejsarens helgade person varseblefs i thronsalen, hvarvid förste kammarherren till återhelsning drog i H. M. egen höga näsa. Kejsaren satte sig derefter, och throntalet upplästes af en kammarherre. Vid orden: "Mina käralsklige, krypande och öfversittande Kamrar!" drog kammarherren i Kejsarens näsa och den öfre Kammarens ledamöter drog i den undre Kammarens ledamöters näsor ett långt drag.

Derefter följde en berättelse om alla de välgerningar, Kejsaren på de sednare 50 åren beredt sitt land: såsom t. ex. att han låtit gräset vexa på åtskilliga bördiga fält; att han låtit Månens vänskapliga relationer fortfara, och att han specielt, för att hedra jordens ena ända, eller den så kallade "pannan", beslutat att fläcken Plato, såsom densamma närmast belägen, skulle få ett nytt vapen. Kejsaren erinrade förut sina älskliga Kamrar om att han funnit sig föranlåten att ändra det seleniska språket och skänka heraldiken en ny term; han hade neml. af billig harm öfver en Tidning nere på jorden, hvilken kallas Aftonbladet, och för att qväsa dess utgifvare, befallt att namnet Hjertsköld skulle i heraldiken bortläggas, och denna vapnets del hädanefter heta Nafveln, så att ett vapens nafvel hädanefter skulle betyda detsamma som det förut brukliga ordet Hjertsköld. Efter denna påminnelse om sin höga vilja öfvergick H. M. till beskrifningen af det nya vapen, han förunnade fläcken Plato, neml. uti vapnets "nafvel" ett Rosenblad, skrumpnadt af ålder, men dock välluktande, såsom en sinnebild af Senatens vörnadsvärda potpourrikruka. För öfrigt skulle skölden blifva fyrdelt och ornerad på följande sätt: i öfra hörnet, till höger, ett Palmblad, en bild af fridens välgerningar, och, till venster, ett Askelöf, placeradt i halsen af en butelj, såsom ett minne af asken Ygdrasill och Mimers brunn; i nedra hörnet, till höger, det öga, Odin pantsatte vid samma brunn, såsom en symbol af att en regent aldrig bör se en sak på mer än en sida, och i det nedra, till venster, en näsa, såsom en symbol af regentens pligt att lägga näsan i allting. På begge sidor om skölden bestod ornamentet af tvenne nya qvastar efter senaste Kalmaremodet, och i stället för hjelm ofvanpå vapnet, bestod bilden af en rykande bränvinspanna med imkylare och tillbehör, omgifven af portvin-, madera- och champagnebouteljer, öfver hvilken en lapp sväfvade, med inskrift: Supiaxa spiridala, hvilket öfversatt på svenska betyder: "Den goda saken segrar." Efter detta nödiga meddelande öfvergick Kejsaren till tryckpressens fräckhet, och förkunnade, att han indragit alla boktryckerier, och ansåg sig hädanefter ej böra tillåta ens några kattunstryckerier inrättas utan stående under censur, emedan H. M. sett näsdukar, på hvilka man aftryckt sjelfva Washingtons porträtt. De enda tryckerier, som ännu skulle få qvarstå, voro ost-tryckerierna; dock med strängt förbud att förse ostarne med några inskrifter eller symboler, syftande på störandet af allmänna lugnet. Militärens tapperhet, disciplin och esprit lofordades derefter, och tillika tackades Gud för den i mannaminne fortfarande freden, hvars välgerningar spridde sig öfverallt. H. M. Kejsaren hade genom sin vishet och höga förmåga påskyndat folkökningen, så att landet hade dubbelt så många tiggare, som förr, hvilket ändå icke skadar, emedan domarekorpsen på hans befallning låtit i häkte inmana ungefär ett lika antal, hvadan jemvigten ej blifvit störd. Derefter kom en uppmaning om anslag för statsmachinens jemna gång och en lämplig påminnelse om H. M. "nådiga" välbehag öfver folkets "underdåniga" beredvillighet, hvarvid Kejsaren i största knapphändighet vidrörde behofvet af extra anslag till ministerstaten, fastän man i brist af kommunikationsmedel måste behålla alla sina utländska ministrar hemma, men hvilka dock ej kunde undvaras för "rikets värdighets skull." Talet slutades med en af kammarherren verkställd dragning i Kejsarens näsa, hvilket äfven straxt verkställdes af Sängkammarens ledamöter på Handkammarens, hvarefter sammankomsten upplöstes. När jag kom ut i staden, råkade jag flere af mina vänner, som lyckönskade mig att ha fått se huru deras regent och deras representanter dragas vid näsan af det privilegierade qvicksilfverblodiga ståndet. "Att de å båda sidor dragas vid näsan, är, sade de, derföre, att de priviligerade äro föreningslänken mellan regenten och folket." Under hela mötet igenkändes representanterne från de andra genom sina näsor, som blefvo allt längre, ju mer mötet drog ut på tiden, och vid "utlurandet" voro dessa näsor rigtigt elastiska och nyttjades då af Sängkammarens ledamöter liksom kautchuk, att dermed utstryka alla misstreck och missräkningar, som den högre visheten kommit att begå — af dumhet. *(F. e. a. g.)*

BLICK
på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

VII.

Redan under Carl Gustafs regering begynte man finna behofvet och oundvikligheten af en *räfst* med adeln. Frälseståndet yrkade på 1660 års riksdag uteslutande besittningsrätt på embetena inom Kollegierna, der icke en gång auskultanter af annat stånd skulle kunna antagas; men ofrälsestånden, som redan under Christinas tid visat sig då och då äga en egen vilja, satte sig emot detta beslut och genomdrefvo slutligen att i Regeringsformen insattes det förbehåll: "att vid tjensters besättande meriter och kapacitet, men icke härkomst, skulle komma att anses." Denna seger af ofrälsestånden, ehuru den endast bestod i en princip, som befann sig på papperet och ännu längre kunde sakna verkställighet, var likväl icke att förakta. Adeln lät den gå igenom, blott man lyckades att uppskjuta räfsten, i akt och mening att blott man vann tid, den nog kunde uppskjutas. Också anlades planerna, efter Carl Gustafs alltför hastiga död, ganska slugt. Den nedriga intrigen, understödd af den okunniga och herrsklystna Hedvig Eleonora, att hindra den unge Konungens uppfostran, var värdig den liga, som yrkade lifsstraff för ofrälse, som befans hafva haft alltför förtroligt umgänge med en adlig jungfru. De "tre nedriga Ständer" beskylldes för den afsigten att vilja göra "det förnämsta Riksståndet" förhatligt, och att söka "få styrelsen i sådanas händer, som till helt andra förrättningar voro ärnade, och på Riksda-

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

gar endast ägde att afhöra och besvara Konungens propositioner, men *icke grabba i regementssakerna,* sjelfve proponera och taga sig något an, som till riksstyrelsen och Konungens omsorg hörde.“ Den äkta aristokratiska och ofördragsamma andan uttalade sig sålunda allt skarpare; den blef så obillig, att till och med många af sjelfva adeln, i synnerhet de yngre, som ännu ägde ofrälsesympatier och som blifvit adlade för sina personliga meriter, blygdes och insågo en reduktions nödvändighet.

De inre förhållanderna under Carl IX:s olyckliga krig med Danmark, der Svenska flottan, i sig sjelf utmärkt både till antal, utrustning och bemanning, af sina adliga befälhafvare rent af manövrerades till sin undergång, äro ännu icke fullt utredda. Många skuggor af nattliga ränker och lömska stämplingar framskymta, ännu icke af våra häfdatecknare belysta, i den tidens handlingar. Hvad som är säkert är, att om Sverige då befann sig nära sin undergång, var denna i allmänhet den uppblåsta och listiga adelns verk.

Efter krigets slut, då Carl åtminstone fått lära något, och flera yngre förmågor, som samlat sig omkring honom, hunnit göra sig kända och utbilda sig, hade fäderneslandets nöd växt till en sådan höjd, att den fruktade reduktionen icke längre kunde uppskjutas. Förfärliga äro de handlingar, som kasta ljus öfver detta Carl XI:s storverk. Man uppdagade grofva bedrägerier af falska räkningar, under hvilkas sken gods blifvit fordrade af kronan och förlänade åt äfventyrande ädlingar. De lumpnaste nycker hade bortskänkt kronans egendomar, och innehafvarne hade begagnat hvarje med rätt eller orätt vunnen fotsbredd jord för att ännu ytterligare inkräkta på de ”tre nedriga Ständernas“ område af land och fördelar. När derföre undersökningen skedde om den rätt, med hvilken en mängd gods af adeln innehades, sträcktes den så långt tillbaka, att en icke ringa mängd af de förnäma familjerna måste återgifva sina flesta håfvor och se icke blott sina rikedomar, utan äfven ofta sin nödtorftiga utkomst förminskad. Hela reduktionen skulle emellertid förmodligen aflupit skonsammare, eller åtminstone saknat ett och annat drag af nu uppenbar orättvisa, om icke behofvet att qväsa aristokratien olckat de ofrälse Ständen i skötet af en annan icke mindre farlig fiende till menniskovälet och samhällslycka: suveräniteten. Det ansågs oundvikligt och nödvändigt att lemna Konungen den absoluta makten, för att motväga adelsintressena, men redan under Carl XI:s regering framsköto knopparna till de bittra och giftiga frukter, som Carl XII gödde med blod och bragte till mognad.

Sällskapssammanträde.

Samtelige Ledamöterne af Götheborgs Jägare-Förening kallas till allmän sammankomst, uti Frimuraresamhällets lokal, Tisdagen d. 6 inst. April kl. ½6 e. m., och som högst vigtiga angelägenheter då till afgörande förekomma, torde denna sammankomst mangrannt bevistas.

Götheborg den 24 Mars 1841.

DIREKTIONEN. (99)

Concert.

Genom benäget föranstaltande af Herr Direktör Richter, samt med biträde af såväl Sångföreningens Ledamöter, som Hrr Amatörer och Musici, kommer till förmån för Frimurare-Barnhuset härstädes, Långfredagen d. 9:de dennes, att å Bloms stora Sal uppföras: *En Andelig Concert,* bestående af Christus på Oljoberget, Oratorium af L. v. Beethoven. Biljetter à 1 R:dr B:ko i salen och 32 sk. B:ko på läktaren, äfvensom orden till musiken, på Svenska öfversatte, à 8 sk. B:ko exemplaret, finnas att tillgå i Herr N. J. Gumperts Bokhandel, samt Concertdagen i Billet-Contoret från kl. 4 e. m. Concerten börjas kl. 7 e. m.

Tillkännagifvande.

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabbelter snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För	en	vigt	på	3,000	skålpund.	R:gs	R:dr	220.
”	”	”	”	2,500	” . . .	”	”	200.
”	”	”	”	2,000	” . . .	”	”	180.
”	”	”	”	1,500	” . . .	”	”	160.
”	”	”	”	1,100	” . . .	”	”	140.
”	”	”	”	800	” . . .	”	”	120.
”	”	”	”	500	” . . .	”	”	100.
”	”	”	”	300	” . . .	”	”	80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följaktеligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Till salu:

Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och, då bleckask inlemnas till påfyllning, rabatt af ¼:del i priset; Fläcktvål, att uttaga alla sorters fläckar på kläder; Bleckpulfver, tjenligt att medhalva på resor; Äkta Havanna-cigarrer i ¼:dels lådor och i styckevis, försäljas af *C. Holst.*

(95)

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nykert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin.

C. M. EKBOHRN.

(100)

En kunnig och skicklig Murare, som vill i en af rikets uppstäder åtaga sig öfverinseendet af en större stenhusbyggnad, bör snarligen anmäla sig hos *E. G. Andersson.*

(112)

En tarflig och anständig Piga kan få tjenst uti huset N:o 46 vid Köpmansgatan.

(113)

Diverse.

Köpare till 30,000 oförtullad Holländsk Klinkert, lefvererad under instundande Maj månad i Götheborg, uppgifves af *E. G. Andersson.*

(111)

= *Underteknad har flyttat till N:o 32 vid Torggatan, på nedra botten. I anseende till afresa härifrån i början af Juni, emottagas icke Skrif-e ever efter d. 15 dennes. Götheborg d. 2 Apr. 1841.*

P. Larsson.

(108)

L. M. Jonasons Urfabrik
är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, N:o 14, midtför stora Torget.

(104)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 41 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 41. Onsdagen den 7:nde April 1841.

Götheborg.

Dem, som äro roade af "gamla nyheter", kunna vi förtälja, att den nattliga vaksamheten inom detta samhälle står på lika svaga fötter nu, som för många år sedan. "Rop efter rop" hör man brandvakterne bedja vår Herre "bevara vår stad från tjufvahand", och dervid låta de det sedan bero, under prat i ett "gatmöte", eller snarkning på någon beqväm trappa. Att "tjufvahand" icke esomoftast anammar deras saxar, har mer än en gång förundrat oss; och i sanning ett sådant tilltag vore stort djerfvare, än det, som för få dagar sedan härstädes verkställdes, då icke mindre än 14 stora hål borrades å dörren till en handelsbod, belägen vid en af stadens mest besökta gator, vid en öppen plan, och under en vacker månljus natt. Att tjufvarne icke kunde komma in genom den inre plåtbeslagna och starkt tillbommade dörren, var ej brandvakternes förtjenst, ty för dem kunde långfingrarna gerna hafva fått länsa hela butiken.

= Från Halmstad förmäles, att man derstädes gör sig hopp om anslag till en ny väganläggning på andra sidan Hallands-ås, hvarigenom flere af de halsbrytande och hästförderfvande backarne skulle undvikas. Det är med särdeles fägnad som vi höra att Länets Höfding synnerligen ifrar för detta gagneliga företag, och att han redan förliden höst utsett och bestämt lokalen för den nya väganläggningen. Vägen mellan Kollered och Ahlafors, tillkommen genom Grosshandlaren H:r *C. F. Kjellbergs* nitiska och välviljande bemödanden, ådagalägger bäst, af hvilken allmän nytta dylika patriotiska företag äro. Också är den nu så frequenterad, att det till vägbolags-intressenterne, för uppbärandet af de för dess befarande stadgade afgifter, erlägges en arrendesumma af 1200 Rdr b:ko.

= Tid och utrymme medgifva ej att i ett utförligare sammandrag meddela de med dagens utländska post hit ingångna politiska underrättelser. De vigtigaste äro: 1:mo, att den i Marseille upptäckta sammansvärjningen (se föreg. N:r) haft för afsigt, att, natten mellan den 23:dje och 24:de Mars, sticka hamnen i brand och under den derigenom uppkomna villervallan plundra banken, uppbördskontoret och de förnämsta andra, offentliga och privata, kassor i staden; 2:do, att allvarsamma oordningar förefallit inom krigsakademien i Turin; 3:tio att Spanska Cortessessionen den 19:de Mars öppnades utan alla högtidligheter; 4:to att *Napier* hos Lord Palmerston gjort allvarsamma föreställningar, rörande den af Porten till Mehemed aflåtna förlänings-firmånen; 5:to att uppror på flere ställen utbrustit i Syrien; 6:to att ett rykte om Ibrahim Paschas död utspridt sig i Paris; 7:mo att man i Valencia gjort ett försök att proklamera republiken, och 8:vo att de Förenta Staternes kongress, oaktadt alla de fredlige försäkringar, Presidentens budskap innehåller, beslutat att till de nordamerikanska gränsekolonierne afsända en förstärkning af 4000 man.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

H. M. Konungen har beslutat att Statssekreterare-embetet vid den här varande afdelning af Norrska Statsrådet skall indragas, och ett expeditions-sekreterare-embete i stället inrättas, med årlig lön af 1,200 speciedaler, jemte samma boställslokal, som Statssekreteraren förut begagnat. Till bestridande af denna expeditions-sekreterarefunktion, har K. M. utnämnt fullmäktigen vid Norrska Statsrådsafdelningens i Stockholm Kansli, Kammarherren J. F. Monrad.

= Svenska Bikupan efterlyser allmänneligen "åtskilliga nya räddningsmachiner, kallade Nationens män", hvilka på ett för tillverkarne okändt sätt skola hafva förkommit. Skada att icke "Bikupan" under denna sin, ända till ömklighet misslyckade, qvickhetsprodukt satt sentensen: *"Den, som detta efterapar, han skall varda hängd"*, ty en sådan varning vore i sanning icke öfverflödig.

= Enligt hit ingångne underrättelser, har den berömde fornforskaren Majoren och Riddaren B. A. Ennes den 20:nde sistl. Februari aflidit på Södresjö, nära Wernamo, i Småland.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

HERNÖSAND.

En grosshandlare, vid namn *Kempe*, kämpar manneligen och menniskovänligen för den i Ångermanland försummade tjärubränningen, som för denna provins kunde blifva en ganska rik inkomstkälla. Genom hans försorg har, medelst subskription, en tjärubrännare blifvit från Westerbotten anskaffad, och befinner sig redan i fullt arbete i södra Ådalen.

ÖSTERSUND.

De hederliga Jemtarne hafva under den sistförflutna marknaden varit mer än vanligt bekajade med florshufvor, och sju herrar, hvilka med "Lilla Hunds" tillhjelp ville uppspåra godtroget folk för att lätta deras penningepungar, hafva gjort sin resa hit förgäfves.

FAHLUN.

En arbetskarl har i rusigt tillstånd med yxa öfverfallit en på Räfsarfvet i Wika

socken boende godsegare, Kapten Balk, troligtvis i afsigt att mörda honom. Lyckligtvis var dock våldsverkaren så öfverlastad, att han icke förmådde måtta huggen riktigt, utan blef af den öfverfallne afväpnad, fick ett hugg öfver venstra ögat af sitt eget mordvapen, och måste taga till flykten. Han har nu blifvit i häkte inmanad, men nekar, oaktadt hans ansigte "bär syn för sagen", enständigt att hafva begått den våldsgerning, för hvilken han anklagas.

WESTERÅS.

Häradsskrifvaren A. G. Martin har i *Westmanlands Läns Tidning* låtit införa en förklaring, rörande det af honom begångna underslefsbrottet. Såsom orsaker till dess begående uppgifver han: 1:mo fattigdom; 2:do en talrik oförsörjd familj; 3:tio borgensförbindelser efter sin aflidne fader, hvilka han måst ikläda sig; 4:to en i förhållande till hans ansvarsfulla kall ringa lön; 5:to förledande exempel af företrädaren; 6:to Tit. Borgmans lockelser, och 7:mo Landskamererarens "olycksaliga godtrogenhet", att aldrig, på sätt författningarne föreskrifva, efterfråga och kontrollera uppbördsböckernas beskaffenhet. Hade denna maktpåliggande kontroll iakttagits, så håller Martin före, att han aldrig blifvit förbrytare, emedan han då varit urståndsatt att begå någon malversation. Detta är i sanning ett *"Memento"*, som låter höra sig, och icke af vederbörande auktoriteter borde förglömmas.

UPSALA.

Statsrådet Herr Grubbe har ankommit hit för att afhemta sin familj. Akademiens Rektor tillställde d. 20:nde i förra månaden stor middag för honom, och d. 30:nde s. m. gaf Götheborgs Nation en afskedsfest för sin fordne Inspector.

LIDKÖPING.

Spannemålspriserna härstädes hafva på de senare veckorna något stigit, så att god, fullvigtig råg nu betalas med 12, à 12: 24; Korn med 7, à 7: 36; Blandkorn med 4; 24, à 5; Hafre 3: 40, à 4; för Hvete, per kontant, betalas 22, och för d:o på kredit 25 R:dr; Ärter gälla, allt efter beskaffenheten, från 8 till 12 R:dr; Potäter 2, à 2 R:dr 16 sk. — allt riksgäld. Förhöjningen å Hafre vill man tillskrifva en spekulation i denna vara från Uddevalla för England, hvadan flere foror härifrån afgått, dels till nyssnämnde stad och dels till Wenersborg, då den på förra stället betalats med 4 R:dr 16 sk., och på det sednare med 4 R:dr 8 sk. R:gs. Likväl torde äfven det försämrade väglaget hafva sin goda andel i prisstegringen.

BORÅS.

Snön är nästan öfverallt borta, och vi hafva nu ett rätt angenämt vårväder. Den 30:nde dennes lät åskan, för första gången i år, höra sig, hvarefter ett sakta regn föll. Torgpriserne härstädes äro: Råg 14 R:dr; Korn 8 à 9 R:dr; Hafre 3: 24, à 4 R:dr; Potäter 3 R:dr, p:r tunna; Bränvin 30 sk. per kanna — allt riksgäld.

CARLSTAD.

Nya Tidningen för d. 3:dje, dennes förmäler, att dess utgifvare, Herr Kapten C. W. Uggla, blifvit i Christinehamn öfverfallen af "fem i försåt utställda banditer", af hvilka tvenne nästan samtidigt rusade på honom; men blefvo så eftertryckligt emottagne, att både de och deras medhjelpare måste retirera. Orsaken till denna attentat anser Herr Uggla vara en i Nya Tidningen för d. 27:de Mars införd s. k. nekrolog öfver Brukspatron *Mitander*, i hvilken omförmäles en viss "krutaffär", hvarifrån H:r M. skall hafva hjelpt sig genom tvenne vittnen, "af hvilka det ena lärer hängt sig af samvetsqval." Hvad som i synnerhet gör attentaten märkvärdig, är att den, enligt Herr Ugglas uppgift, var känd i Carlstad *före* dess verkställande, och att personer funnits, som velat afresa till Christinehamn för att varna Herr Uggla. Såsom upphofsman till "mordanläggningen" omtalar Nya Tidningen en viss bruksbetjent, hvarförutan "en viss panegyrisk tidningsredaktör" äfven genom ryktet skall vara komprometterad såsom delaktig i densamma. *Audiatur et altera pars* är en gammal rättvis regel, och vi skola i sinom tid redogöra för det svar, den utpekade Red. kan komma att gifva Herr U. på hans verkligen svårt komprometterande antydningar.

KALMAR.

I Ekvik af Uckna socken har varit eldsvåda, och i Tjurlösa af Löths socken har ett vedlass ihjälslagit en bonde.

CARLSKRONA.

Herr Winroth har låtit "höra en hel hop vackra saker", och Herr Willmers, som annonserat sig i medio af April anlända från Köpenhamn hit, lärer äfven hafva en dylik spekulation i hågen.

DET NYA ÅRHUNDRADET.*

Ett omätligt sorl höjde sig i Vestern. Jag vände mina blickar ditåt och upptäckte vid yttersta ändan af Medelhafvet, i ett land, tillhörigt en europeisk nation, en olycksbådande rörelse, liksom i skötet af en ofantlig stad, då ett lägande uppror utbrister från alla håll, man ser en oräknelig folkmassa bölja på gator och allmänna platser. Och mitt öra, träffadt af rop, som uppstego mot himlen, urskiljde vid lugnare afbrott ord, sådane som dessa:

"Hvilket är då detta nya vidunder? Hvem är denna grymma, hemlighetsfulla gissel? Vi äro ett talrikt slägte — och vi sakna armar! Vi hafva en herrlig jord — och vi sakna bröd! Vi äro flitiga, arbetsamma — och vi borttråna i armod! Vi betala odrägliga skatter — och man säger oss, att de icke förslå! Vi ega fred utom oss — och våra personer, vår egendom njuta ingen säkerhet! — Hvem är då den dolda fiende, som förtär oss?"

Och röster höjde sig ur folkets sköte och svarade: "Uppresen ett utmärkande banér, omkring hvilket alla de kunna församla sig, som genom gagnande arbeten underhålla och föda samhället — och J skolen lära känna den fiende, som utsuger er innersta märg."

Och baneret vardt upprest, och denna nation fann sig plötsligen delad i två olika skaror, hvilkas yttre erbjöd den mest skärande motsats: den ena, oräknelig och nästan utgörande det hela, företedde, i klädnadens torftiga utseende och det solbrända ansigtets afmagrade former, spåren af träldom och elände; den andra, en liten hop, en omärklig del af det hela, antydde, i sina af guld och silfver prunkande drägter och i de lefnadslustiga anletsdragen, endast maklighet och öfverflöd.

Och då jag närmare betraktade dessa menniskor, fann jag, att den stora skaran utgjordes af landtmän, konstnärer, köpmän, med ett ord: af alla mödans och flitens för samhället gagnande yrken, och att den lilla hopen endast bestod af religionstjenare af alla grader (munkar och prester), af financierer, ädlingar och livrémän, militärchefer och andra styrelsens löntagare.

Och då dessa tvenne skaror, ansigte mot ansigte betraktat hvarandra en stund, såg jag från ena sidan harmens och

---

* *Ur* "les Ruines" *par Volney, 15 kap.*

vredens lågor, från den andra en förelse af bäfvan; och den stora skaran sade till den lilla:

"Hvarföre hafven J skiljt eder från oss? Räknen J då eder icke till vårt antal?"

"Nej, svarade de få, "J ären folket; vi andra, vi äro ett särskildt stånd, en privilegierad klass, med egna lagar, bruk och rättigheter."

FOLKET.

Och af hvad arbete lefven J då i vårt samhälle?

DE PRIVILEGIERADE.

Vi äro ej skapade för att arbeta.

FOLKET.

Huru hafven J då förvärfvat så stora rikedomar?

DE PRIVILEGIERADE.

I det vi åtagit oss omsorgen att styra eder.

FOLKET.

Huru! vi *arbeta;* J *njuten!* Vi *framalstra;* J *förskingren!* — Rikedomen kommer från oss; J uppsluken den, och detta kallen J att *styra!*.... Privilegierade klass! särskildta, för oss främmande, stånd! inrätta en nation för dig sjelf, och vi vilja se, huru du då kan varda beståndande.

Då började den lilla hopen öfverväga detta förslag; men några ädelsinnade och rättvisa män sade: "Vi måste förena oss med folket och dela dess bördor; ty de äro menniskor såsom vi, och vår rikedom kommer från dem." Men andra sade i sitt högmod: "Det skulle vara en skymf, att förblanda oss med mängden, gjord för att tjena oss. Äro icke vi den ädla och rena racen af detta konungadömes eröfrare? Erinrom detta folk om våra rättigheter och dess ursprung?

ÄDLINGARNE.

Folk! förgäter du att våra förfäder eröfrat detta land, och att ditt slägte kallats till lifvet blott med ett vilkor — det nemligen: att tjena oss? Se der vårt samhällsfördrag! se der styrelsen, constituerad af häfden, och föreskrifven af tiden!

FOLKET.

Eröfrares *rena* race! visa oss ditt slägtregister! Vi vilja se till, om det, som hos individen är *stöld* och *röfveri*, blir dygd hos en nation!

Och ögonblickligt höjde sig bland den stora skaran från olika håll röster, som började uppräkna namnen på en mängd af *ädla* individer; och de anförde deras ursprung och slägtledning, och berättade huru farfadren och farfarsfadren, till och med fadren, födde köpmän, konstnärer, bönder, o. s. v., efter att hafva riktat sig genom hvarjehanda medel, köpt sitt adelskap för penningar, så att ett högst obetydligt antal familjer var i sjelfva verket af gammal stam. "Sen", ropade dessa röster, "sen dessa ofrälse uppkomlingar, som förneka sina föräldrar! sen dessa plebejiska rekryter, som anse sig vara ärofulla veteraner!" — Och der uppstod ett sorl af löje.

För att afleda detta, ropade några listiga män: "Kära, trogna folk, erkänn den legitima myndigheten: *Konungen vill, lagen befaller.*"

FOLKET.

Privilegierade klass, lyckans utvalde gunstlingar! låten konungarne förklara sig. Konungarne kunna icke vilja annat, än den ofantliga massans, än folkets, *sällhet;* lagen kan icke vara annat än *billighetens* tolk.

Då sade de privilegierade krigarne: "Det är endast genom våld, som mängden kan förmås att lyda; den måste tuktas. Soldater, huggen in på detta upproriska folk!"

FOLKET.

Soldater! J ären af vårt blod! Viljen J döda edra fäder, edra bröder? Om folket går under, hvem skall då underhålla arméen!

Och soldaterna sänkte sina vapen och sade: "Vi tillhöra äfven folket; visa oss *fienden!*"

Då talade kyrkans privilegierade tjenare och sade: "Det återstår oss blott *en* utväg: folket är vidskepligt; vi måste injaga det fruktan i Guds och religionens namn. *

"Käre bröder, älskade barn! Gud har uppdragit oss att styra er."

FOLKET.

Visen oss eder himmelska fullmakt!

PRESTERNA.

J skolen *tro:* förnuftet vilseför.

FOLKET.

Styren då J utan att bruka ert förnuft?

PRESTERNA.

Gud vill frid: religionen föreskrifver lydnad.

FOLKET.

Friden förutsätter rättvisa: lydnaden fordrar öfvertygelse om en pligts rättmätighet.

*) *Må man icke förgäta, att det är ett katholskt presterskap, som här föreställes såsom talande!* RED:S ANM.

PRESTERNA.

Menniskan är *här* till blott för att lida.

FOLKET.

Föregån oss derutinnan med goda exempel!

PRESTERNA.

J behöfven *medlare, förebedjare.*

FOLKET.

Medlare hos *Gud* och *konungar, höfmän* och *prester!* edra tjenster äro oss för kostsamma; vi vilja hädanefter sjelfve förvalta våra angelägenheter.

Och då sade den lilla hopen: *"Allt är förloradt; folket är upplyst!"*

Och folket svarade: "Allt är räddadt; ty om vi äro upplysta, så kunna vi icke missbruka vår styrka: vi fordra blott våra rättigheter. Djupt hafva vi blifvit förolämpade, vi vilja glömma det; vi voro slafvar, vi skulle kunna *herrska;* men vilja endast vara *fria,* och *friheten* är endast *rättvisan.*

BLICK

på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

VIII.

Således hade Svenska folket kastat sig i tvenne plågoandars armar, suveränitetens och aristokratiens, hvilka väl kämpade emot hvarandra, men icke glömde att hvardera rycka åt sig så mycket som möjligt af folkets goda. Det var på folkets bekostnad de förde sin strid. Men ehuru djupt ännu detta folk var sjunket under den grad af välstånd, som det eljest, om det fått i naturlig ordning utveckla sig, skulle hunnit, bibehöll sig dock hos detsamma en nationalkraft, en frihetskänsla, som icke öfverallt kunde utplånas. Sjelfva det lägervall, hvaruti under Carl XII:s tid alla näringar förföllo, den folktomhet, som uppkom i landet, gjorde att behofvens och fattigdomens söner, bönderne, bättre drogo sig fram, än de förnämare, öfverflödets bortskämda barn. På de öde hemmanen i landsorterna uppväxte en manligt stark och frihetsälskande generation, midt under det elände, som de förrädiska herrarne och den hejdlösa regeringen drogo öfver landet. Sedan den ädle Magnus Stenbock blifvit, genom de förnämas hat, hindrad i sina krigiska företag, och slutligen fången i Danmark, bedrefvo herrarne mera ohejdadt sina anslag. Visserligen kom Carl sjelf hem och yttrade till och med den tanken, att Grefve Arvid Horn, chefen för de förnäma aristokraterne, var ett hufvud för hög; men dels hade Konungen andra planer, dels var ännu icke tiden inne att reducera personerna, såsom Carl XI hade reducerat godsen. Tiden kom emedlertid ingen gång, emedan en ku-

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

ta, enligt alla anledningar, af adelspartiet skjuten, afskar Konungens lif och möjliga planer. Efter hans fall fingo, under den inskränkta, stolta, lagtänkande Ulrika Eleonoras och den vällustige Fredriks namn och firma, herrarne af partiet fritt spel. Den nedrige Rehnsköld förstörde hela armén mot Norrige, och med flit lemnades kusterna öppna för Ryska härjningarna, så att allmoge och borgerskap emellan Norrbotten och Småland med ruinerna af sitt välstånd fingo betala den fördel, som partiet behöfde vinna, och som endast bestod deruti, att det hade tillintetgjort den kraft, som ligger i ett borgerskaps rikedomar. Men för att rätt fatta rigtningen af aristokraternes plan, måste man känna deras förnämsta ledare. Vi kasta på dem en blick.

Grefve Arvid Bernhard Horn, det ena adelspartiets hufvudman, var en representant af den gamla, stela aristokratien, som fordrar helt andra företräden, än de blott idealiska af bördsanseende och rang. Han var förmögen och nogräknad om sin myndighet. Under det hofvet var nästan fattigt, medförde Horn penningpåsar i sin vagn, för att alltid vara i tillfälle att bista tiggare. I rådet ville han endast se ättlingarna af de äldsta slägter. Han ägde all den fordna aristokratiens stolthet, men hade lärt sig i sin ålder att dämpa brusande passioner, till en lugn och äfven mild yta. Grefve Carl Gyllenborg, hans motståndare, var en ädling af annat slag. Med mera bildning, men äfven mera lättsinnighet, ville han lysa på ett annat sätt. Han strödde omkring sig glänsande skänker, utöfver måttligheten af sina tillgångar. Hans lystnad var, att, genom de fremmande ministrarne, söka få från hofven den tidens konungars och drottningars porträtter, med hvilka han beklädde sitt förmak.

De tvenne partierna antogo ett slags lynne af sina anförare. Det enas sträfhet, och det andras lättsinne gingo likväl båda ut på ett: att rycka till sig inflytandet på regeringens gång och att använda fäderneslandets krafter till fördel för sina enskilta parti-åsigter. Det var derföre, som taflan af frihetstiden nu höljes af en nattsvart skugga, skuggan af utländska korruptioner. Inga enskilta statsmannaegenskaper, inga drag af personligt värde förmå utplåna fornedringen af detta system. För att få skörda med mera säkerhet, tillät adeln också korruptioner i de andra Stånden, der i synnerhet den ryktbare Bondeståndets Taleman Olof Håkansson på riksdagarne samlade sig rikedomar. För att få njuta, hvad den förmådde, byggde adeln sin företrädesrätt på helgden af privilegier, såsom alltigenom; men sökte också att grunda de andra Ständens rättigheter på samma sätt. Stånd, som existerade endast genom papperslagar, icke i följd af naturliga, politiska förhållanden, voro lättare att styra. Man begynte med skrufningar på privilegierna, och för att få behålla dem, som funnos, jemkade man sedan med sig. Man kände behofvet af en representationsförändring, men man såg icke efter grunden till detta behof. Man kastade sina blickar uppåt regeringens höjder, icke ned på folkets grundval. Det var derföre som Gustaf den Tredje lyckades bemäktiga sig prerogativer för kronan, och vinna en makt, egentligen också grundad på papper och bibehållen med list. Regementsförändringen 1772 skänkte i sjelfva verket kronan ingen sann och verklig fördel: den befläckade henne med orättvisa och falskhet, och beröfvade henne det förtroende af folket, hvarförutan hon icke kan bibehålla sig, ty den regering, hvars grundval icke utgöres af rättvisan och redligheten, bär inom sig fröet till sin fornedring och sitt fall. Allt, hvad enfistig regent kan vinna af folket, måste kronan återbetala med drygt intresse; så har alltid varit händelsernas gång.

P. S.

Omröstningen i förstärkta Konstitutionsutskottet d. 2:dre dennes, rörande en- eller tvåkammar-systemes antagande, har så utfallit att det senare med en majoritet af *tre* röster, eller 41 mot 38, blef det segrande. Att klaga öfver denna oväntade utgång, vore att öka motståndarnes triumf, och denna skadeglädje skola de åtminstone icke hafva.

Kyrkotidningar.

Långfredagen predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 42 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 42. Lördagen den 10:nde April 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den ingångna gräsmånaden har verkligen, hvad vackert väder och vårlighet beträffar, narrat oss April. Dagarne äro i allmänhet kulna och ruskiga, och om nätterna fryser det så starkt, att alla vattenpussar öfverdragas med is. Icke desto mindre är kälen så ur jorden, att man, i trakten häromkring, på sina ställen börjat vårarbetet. — En långvarig konträr vind har gjort seglingen från södra orterna hit ganska svår. De båtar, som hit uppkommit, igenfinnas på vederbörligt ställe i tidningen. Dagens torgpriser noteras som följer: Hvete 22 R:dr; Råg 14: 24 à 15 R:dr; Korn 7: 24, à 8 R:dr; Ärter, grå, 9 R:dr; Hafre 4: 24, à 5 R:dr; Bönor 9: 24, à 10 R:dr; Potäter 3 R:dr, per tunna. Bränvin 31 sk. kannan. Björkved 12 R:dr; Furu d:o 10 R:dr; Gran d:o 9 R:dr per famn — allt riksgäld.

STOCKHOLM.

En af Sveriges namnkunnigaste vetenskapsmän, Baron *Berzelius*, har af H. M. Konungen af Sardinien blifvit utnämnd till Kommendör af S:t Lazari-Orden. "Denna utmärkelse", yttrar sig *Svenska Biet*, "hemtar ett ökadt värde af uttrycken i det dekorationen åtföljande diplomet, och *af det Sardiniska Hofvets kända sparsamhet med dessa gunstbetygelser.*" Härutinnan har nu *Biet* ganska rätt, och det förundrar oss verkligen att få se en dylik reflexion från det hållet; men vår förvåning väcker det, att *Statstidningen* reproducerat densamma — Statstidningen, som år ut och år in kungör det *Svenska* Hofvets "kända" *slöseri* med "gunstbetygelser" af dylik beskaffenhet.

= I en till Svenska Biet insänd artikel hafva 16 personer, från staden Alingsås och dess omgifning, lofordat H:r *Olof Fryxells* i samma tidning gjorda försök att med kritikens gissel schasa bort den beryktade "Kabinettskattan." Det skulle i sanning förundra oss om icke en ny karrikatyr, föreställande kabinettskattjagten, snart utkommer.

= D. 3:dje dennes var här mycken rörelse bland folket, för att se en exekution å f. d. gardisten Wik, sprutslagaren Klingstedts mördare. De nyfikne blefvo dock narrade April, emedan Wik är så sjuk, att han icke kan aflifvas.

RIKSDAGEN.

I Preståndet har Lag- och Ekonomi-utskottets betänkande, att Judar hädanefter icke måtte erhålla rätt att sig i riket bosätta, bifallits med 23 röster mot 20.

= Borgareståndet har bifallit det af sammansatta utskotten tillstyrkta anslaget, 900,000 R:dr, till länsfängelsernas ombyggande, samt tillika anslaget till stads- och häradsfängelser, eller tillsammans 1,300,000 R:dr b:ko. Likaledes har Statsutskottets utlåtande om uppförande på indragningsstat af Allmänna Beredningens ledamöter blifvit i Ståndet tillstyrkt. Under diskussionen upplystes att den, efter Statsregleringens och andra i sammanhang dermed egande ämnens afgörande i Borgareståndet, nu besparade disponibla summan af öfverskottsmedlen uppgår till omkring 1,740,000 R:dr.

= Till Rikets Ständer aflemnades den 3:dje dennes, genom Statsrådet Friherre Staël von Holstein, Kongl. Maj:ts proposition af d. 30:nde Mars, rörande extra statsanslag för den af Ständerne begärda Lagberedningen, som kommer att bestå af fem ständiga ledamöter, hvilka uteslutande böra egna sig åt de derstädes förefallande göromål. Justitie-statsministern såsom Ordförande, jemte en annan ledamot af Statsrådet, Justitiekanslern och Rikets Ständers Justitieombudsman blifva berättigade att bevista Beredningens sammanträden och deltaga i granskningen af dess arbeten, hvarförutan tvenne af Högsta Domstolens ledamöter, som dertill af K. M. kunna kommas att utses, ega att deltaga i Beredningens granskning af sådana lagförslag, som tillhöra Justitiedepartementets föredragning. Denna Lagberedningskommitté skall senast d. 15 nästk. September träda i verksamhet.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Här står illa till med den personliga säkerheten. Natten till den 1:ste dennes öfverfölls och misshandlades nattpatrullen af några bofvar, för det att den tog sig friheten att helt beskedligt fråga dem hvarthän de midt i natten ville taga vägen med en hökälke. Våldsverkarne blefvo emellertid igenkände och komma nog framdeles att få "lön efter gerning" som ordspråket lyder.

= Ryktesvis omtalas att flere elgar skola på skarsnö hafva blifvit skjutne i trakten häromkring, oaktadt en Kongl. kungörelse å nyo tryggat dessa vackra och fredliga högdjurs tillvaro.

UPSALA.

Statsrådet Grubbe har nu, tillika med sin familj, återrest till Stockholm. Aftonen före afresan uppvaktades han af den studerande ungdomen, som, talrikt församlad, med sånger och vivatrop egnade den bortgående älskade läraren sin afskedshyllning. — Våren nalkas med stora steg. Slätterna äro nästan fria från snö. Isarne i Fyrisån hafva börjat röra

på sig, hvilket äfven är fallet med Kronolänsman Thunell, som i hafsbandet vid Dahlelfven konfiskerat en mängd langnät, som voro utlagde omkring Hexön och Klockgrundet.

= I Forsby af Björklinge socken har en, Nämndemannen Matts Jansson tillhörig, ko framfödt en kalf, som efter all sannolikhet är en bastard med en elg, hvilken under sommarmånaderna parat sig med henne. Man saknar således numera icke heller "fullblod" bland fänaden.

NORRKÖPING.

Herrar Sevelin och Hultqvist hafva härstädes gifvit en musikalisk och dramatisk Soirée, i hvilken den förre skördade mycket bifall som komiker och den senare som violinpelare och valdthornist.

LINKÖPING.

Herr Balabrega har med sitt mekaniska Konstkabinett anländt till staden och kommer inom kort att förevisa detsamma.

= Östgötha Correspondenten meddelar i N:o 26 en intressant historisk handling, hörande till Kon. Fredrik I:s regering, igenfunnen bland aflidne Fältmarskalken Baron Stjernelds papper. På ett ställe i denna pro-memoria heter det att man skall *"bedraga vederbörande med goda ord och gerningar, och genom lukten af rofvor narra räfven i saxen"*; på ett annat: *"Vi skola nyttja Kong Carls fogelnät, och svara alla för en och en för alla. Enigheten gör styrkan."* Det vore väl om svenska folket ville lika troget erinra sig den senare minnesregeln, som "rikets första stånd" under årens lopp ställt sig den förra till efterrättelse!

KALMAR.

Redden härstädes är nu fri från is, och det södra isbandet har ej mera styrka, än att det kan genomseglas. Det fordras blott några dagars blåst för att snart få se fartyg i vår hamn. På härv. skeppsvarf råder mycken liflighet: ej mindre än 5 fartyg stå der på stapeln och 4 af dem äro så nära färdiga, att de inom kort skola plöja det våta elementet. Sju reparenter, bland hvilka ett engelskt och ett ryskt fartyg, äro äfven snart färdiga att begifva sig ut på redden.

Hvarjehanda.

Menniskan önskar rikedomar och njutningar af alla slag, icke besinnande, att öfvermätthet, detta qväljande onda, vanligen åtföljer ihållande lycka. Dit hade denna nyckfulla gudinna genom omätligt rika skänker äfven fört den Ryska Grefve N. Det vackra könets smickrande inställsamhet, glansen af hans hôtel, de utsöktaste rätter, de bästa viner, höga spel — allt väckte hos honom leda, och endast något främmande, något förut ännu icke sedt, kunde för några ögonblick rycka honom ur hans bedröfliga apathi. Då han nu en dag med sin vanliga följeslagare, ledsnaden, dref omkring på Petersburger-perspektivet, begapade allt och såg ingenting, frapperade honom några gammalmodiga vaser af den mest kuriösa fason. Han trädde närmare och frågade köpmannen, hvad en hel servis af dylikt porcellän kunde komma på. "Femtontusen rubel!" blef svaret. "Femtontusen rubel! Det är väl dyrt! Dock", fortfor han, "jag måste hafva en sådan! Huru snart kan den bekommas?" Köpmannen svarade: om en tre, fyra månader; men som han ganska väl kände grefvens vankelmod, afstyrkte han honom från köpet; han fruktade nemligen, att, vid varornas ankomst, grefven icke skulle bry sig om att hemta dem. Men hans afstyrkande gjöt endast olja i elden: grefven blef blott mer pickhågad och förklarade bestämdt, att han ville ega en dylik. Beställningen måste nu nolens volens antagas; men, som köpmannen riktigt förutsett, då servisen efter ett halft år anlände, hade grefven fullkomligt ändrat sitt tycke; han fann den afskyvärd. "Huru kunde jag beställa af er något så urmodigt!" hette det nu; "ni misstar er säkerligen; det der skräpet måste någon annan ha beställt af er!" Fåfängt försökte köpmannen att i hans minne återkalla alla omständigheter vid beställningen; han predikade för döfva öron, servisen var och blef honom på halsen; dock närde han inom sig det hopp, att framdeles få afyttra den till grefven. I denna afsigt lät han, efter några månaders förlopp, ånyo till åskådande utställa två eller tre pjeser af samma servis i sitt bodfönster, med tillsägelse åt bodbetjenterne, att, så snart de fingo se grefvens equipage, genast framtaga andra stycken af detta porcellän, och ställa sig som vore de alldeles upptagna med att putsa dem rena. Hvad han förutsett, inträffade verkligen: grefven kom en vacker dag åkande förbi, stannade och beundrade inom sig det förut försmådda porcellänet. Slutligen steg han ur och närmade sig för att efterfråga priset. Bodbetjenterna, väl underrättade, svarade att det redan var såldt. "Såldt! såldt!" ropade grefven hastigt, "och till hvem då?" "Till furst A." "Till den?" återtog grefven, "den? Nå dj—n annamma honom!" och in rusade han i boden med de orden: "Hur kan ni våga att sälja en vara, som är min egendom?" Lugnt svarade köpmannen, att H. Excellens väl icke kunde göra anspråk på en beställning, som han en gång refuserat. "Godt! godt!" ropade nu grefven, erkännande sin förra obillighet, "jag har orätt; men hur mycket har furst A. bjudit er derför?" "Adertontusen rubel." "Nå väl, jag ger er tjugotusen, och låt dermed denna affär vara slut!" Köpmannen, som af sin list skördade en vacker summa, skrattade i mjugg, och aktade sig att länge visa sig difficil mot den frikostige köparen. Samma dag fördes porcellänet till grefvens boning, för att, några månader derefter — ånyo skådas med vämjelse och afsky.

Furst Pückler Moskau meddelar efterföljande anekdot: Ernst Mensen, den Norske snabblöparen, i Tyskland känd under namnet Mensen-Ernst, sammanträffade i Göttingen med anatomen Langenbeck, hvilken bestormade honom med böner att låta obducera sig, på det han måtte få anställa sina undersökningar öfver den obegripliga beskaffenheten af hans lunga och mjelte. Läkaren försäkrade snabblöparen, att saken vore en obetydlighet, och att sednast inom en vecka allt åter skulle vara hopläkt. Men då Mensen envist vägrade att låta sig lefvande uppskäras, vardt anatomen högeligen uppbragt öfver, att Norrmannen icke ville samtycka till ett så obetydligt offer för vetenskapen. Mensen, häpen och rädd, lopp en dag hemligen bort från Göttingen rätt till — S:t Petersburg.

En gammal officer i Fredrik den Stores tjenst, som hade en vacker fru, skaffade sig ett postspann och gaf sin kusk ett posthorn. Deröfver besvärade sig postkontoret hos konungen, som i följe deraf meddelade officern följande beslut: "Min kära Öfverste! Det är honom förunnadt att bära så många horn, han behagar; blott icke något posthorn; det strider mot förordningen."

En 116 år gammal Sergeant, vid namn Albrecht, afled d. 17 sistl. Februari i närheten af Odense. Under hela sin lefnad åtnjöt han en utmärkt helsa och

styrka, och ännu för 3 à 4 år sedan hemtade han sjelf från qvarnen en börda af flere lispund mjöl. Tvenne gånger var han gift; till sin sista hustru hade han sjelf stått fadder, och han gifte sig med henne vid några och nittio års ålder. Han var, enligt sin egen uppgift, född ungefär 3 mil från Nürnberg, der hans föräldrar bodde. Konungen af Danmark har låtit målaren Bærens förfärdiga den gamle Albrechts porträtt.

I Nantes uppträdde för kort tid sedan en 75årig fru med ansökan att få för sig afkortad den termin af trehundra dagar, hvilken hon enligt lagen måste iakttaga för att ingå ett tredje giftermål. Hennes begäran afslogs!

Från Konstantinopel berättas, att en stor skeppslast af Tscherkassiska flickor, 500 till antalet, dit anländt, för att bortauktioneras till den mestbjudande.

Fransyska tidningar innehålla en utförlig berättelse om en person, som i Oktober förl. år fördes inför Assis-domstolen i Pointe à Pitre på ön Guadeloupe. En kolonist derstädes, Douillard Mahaudière, var anklagad för omensklig behandling af en slafvinna, Lucilia. Den anklagade hade för någon tid tillbaka blifvit enkling och derjemte genom sjukdomar mistat flere af sina boskapskreatur. I den tanka, att Lucilia förgifvit hans hustru och boskap, lät han, utan vidare undersökning, slå den olyckliga i fjettrar, hvarvid hennes armar och ben på det sättet inpressades i blackar, att hon icke kunda röra sig. I denna rysliga belägenhet framlefde hon ett helt år, tills en natt en gråsugga (*Oniscus asellus*) började gnaga hennes kött, och den deraf förorsakade olidliga smärtan gaf henne den utomordentliga styrka, att hon lösslet stenar ur muren och frigjorde sina fötter. Men redan följande dagen upptäcktes detta af den neger, som bragte henne den eländiga fångkosten, och hon blef ånyo inpressad i blacken, så att hon på detta sätt måste uthärda icke mindre än 22 månader, och skulle dött af hunger, om icke hennes dotter och till och med kolonistens egen stundom i hemlighet bragt henne ett stycke bröd. Då domrarne befriade slafvinnan ur hennes fängsel, liknade hon ett benrangel, så fruktansvärdt var hon aftärd genom sina utståndna lidanden. En mängd kolonister öfvervarade ransakningen. Ehuru det nu kunde bevisas, att den anklagade redan förut behandlat andra af sina slafvar icke mindre barbariskt och äfven marterat dem till döds, lyckades det dock för hans advokat, en viss Grandpré, att så intaga jurymännen för kolonisten, att denne blef frikänd. Detta domstolens utslag upptogs med högljudd glädje af de öfrige kolonisterne, och den frikände for genast med sina vänner, hvaribland vice Presidenten i kolonialrådet, i öppen vagn genom stadens gator och uppstämde utanför advokatens boning ett skallande Vivat!

På ett värdshus uti byn Whiddon i Yorkshire tilldrog sig nyligen, att en qvinna der inträdde, bärande på armen ett barn, hvilket hon, för att skydda det för kölden, tätt invecklat i en duk. Hon begärde en mugg alldeles frisk porter. Värdinnan bar just på armen sitt sofvande barn, som var några veckor gammalt, lade det ned i vaggan och gick ner i källaren för att upphemta den begärda portern. När hon återkommer med den skummande portermuggen i sin hand var den främmande qvinnan försvunnen. Hon hör då skri från vaggan och skyndar dit för att se till sitt barn; men hvem kan beskrifva den arma qvinnans förvåning, då hon fann att det hade blifvit helt och hållet — svart. En i hast tillkallad läkare förklarar, att hennes barn blifvit bortbytt. Det hon fått i stället var ett negerbarn. Alla efterforskningar att upptäcka barnaröfverskan, hafva varit fruktlösa. Den ovälkomna bortbytingen är intagen på ett hittebarnshus. Många förmodanden, rörande denna gåtlika tilldragelse, cirkulera i staden. Sannolikast är, att en Vestindisk kolonists hustru, som, nära sin nedkomst, anländt till England, har velat söka utplåna den lefvande anklagelsen för ett brott, hvartill hon gjort sig skyldig med en neger.

Wynyard House, Lord Londonderry's praktfulla landtgård i närheten af Stockton, nedbrann d. 20:de Februari. Ehuru det dyrbara målnings-galleriet (hvaraf större delen utgjorde skänker af furstliga personer) för det mesta blifvit räddadt, uppskattas likväl förlusten till hundratusen, enligt andra till och med ända till 400,000 Pund Sterling.

I den helige Mathias kyrka i Granada blef för några veckor sedan en död tills vidare bisatt, för att dagen derefter befordras till grafven. Följande morgonen fann man icke den döde i sin kista, utan på trappstegen till högaltaret, och af omständigheterna befanns, att denna menniska blott varit skendöd, vaknat om natten, men imellertid på omförmälta ställe funnit sin död.

En forman, som upphann en annan af sitt yrke på landsvägen, frågade denne: "Hvad har du på din vagn?" "Rhum och bränvin", blef svaret. "Så far då förut", ropade den förre, "du är med rätta min förman, ty jag forslar grafstenar."

Liksom de första orden i Rhensången numera måste låna sig till hvarje qvickhet, så hade äfven en bokhållare i Frankfurt a. M. inklistrat i sin hatt de orden: "De skola icke hafva'n!" — Huru förvånad blef emellertid icke egaren af den nya hatten, då han, vid bortgåendet från ett kaffehus, på samma ställe, der han lagt sin hatt, fann en mycket gammal filthatt, i hvilken stod med temligen stora bokstäfver: "Har honom redan!!"

Den berömda franska Aktrisen, Mamsell *Mars*, har d. 9 Febr. fyllt sitt *sextioandra* år. Hon hade, såsom man vet, förklarat sig vara sinnad att d. 1 April lemna theatern, men tycktes i senare tid ej vara obenägen, att ytterligare för ett år låta engagera sig. *Le committé du theatre français* har dock d. 15 Febr. beslutat att afslå hennes anbud. Tillika har densamma vägrat det af Mamsell *Rachel* erbjudne engagementet (60,000 Fr. årligen på 5 år) såsom högst öfverdrifvet. Mamsell Rachel skall dock från Ryska hofvet hafva erhållit en invit för ett år mot kontant 250,000 Fr., taffel med 6 kuverter, hôtel och ekipage (?) Mamsell Rachel lär vara sinnad att förmäla sig med en dramatisk skriftställare i Paris.

Den 18 Febr. ankom en Fransk Dame till *Brüssel*, hvarest hon trodde sig återfinna sin sedan flere dagar ur fädernehuset försvunna dotter. Hon vände sig genast till polisen, för att vinna några upplysningar. Inom få timmar lyckades det ock denne att upptäcka flyktingen, en ung, skön 17:årig person; hon hade följt en redan gift man, som hade två barn, och bodde med honom i ett af qvarteren vid botaniska trädgårdens boulevard. En väska med 40,000 Fr., som den unga resande, i samma ögonblick, hon begaf sig på färden, medtagit, återfanns alldeles orörd. Kompanjonen arresterades, satt den 19 i f. m. innespärrad i *Amigo*, men

fr gafs om aftonen med befallning att genast förfoga sig öfver gränsen, emedan han ej var försedd med något pass. Modren och dottren voro redan hemresta; oaktadt den snabba afresan hade emellertid denna sednare ännu haft tid att deponera en summa af 1,000 Fr. till sin medbrottslings desposition.

Nyligen blef i *Windschacht* (Ungern) ett Jättesvin utställdt till åskådning och sedan slagtadt; det vägde 6 centner och 85 skålp. Det kolossala, feta vidundret, som blifvit gödt i ett bryggeri, var alldeles ur stånd att hvarken gå eller stå, och måste från fourageringsorten på en släde transporteras till torgs.

Prins *Carneval* har i år efter vanligheten gjort sin eriksgata i Rhentrakterne. Stora proklamationer skyndade honom i förväg, uti hvilka han uppmanade sina trogne att under hans narrspira förena sig. Dessa hafva ock i *Mannheim, Mainz, Aachen* och *Köln* talrikt åtlydt hans kallelse. Vid första sammankomsten i Mainz voro inemot 700 narrar närvarande, hvilka gjorde all heder åt kostymen, som de buro. I Aachen har Florisedsällskapet firat Prinsens intåg på så sätt, att det bespisat 120 fattiga. Vid hela tyska Rhen klinga narrklockorna. Ingenting förmår att sätta en gräns för de gladlynte Rhenländarnes hokuspokus.

Från *Berlin* skrifves: "Konungen har, såsom man fått sig bekant, förordnat, att det osediga och förargelseväckande uppförande, hvilket några de högre stånden tillhörande personer nyligen på en stor offentlig maskeradfest tilläto sig, ej må lemnas obeifradt. Flera af de tilltalade personerne hafva fått befallning att lemna hufvudstaden." — (Schlesiska Tidningen tillkännagifver i en privatskrifvelse från *Berlin* följande pikanta anekdot. "Dagen efter redutten var maskeradbal i Colosseum [lustoften för handtverksgossar och symamseller]; då ett par unga personer försökte att ställa till spektakel, lade sig värden helt gravetetiskt i saken med de orden: "Håll er i styr, vet att Ni nu ej är i Operahuset, och att det här går anständigt till!")

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter.

Skepparen Nilsson från Marstrand, 10 skepp. ben; Dito Nils Nilsson fr. Landskrona, 110 t:r råg; Dito B. Christoffersson fr. Marstrand, barlast; D:o M. Svensson fr. Helsingborg, 80 t:r råg, 10 t:r malt, 165 k:r bränvin; D:o A. Hindrichsson fr. Falkenberg, barlast; Dito A. N. Bengtson fr. Torekow, 6 lisp. ost.

Kyrkotidningar.

Påskdagen predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Ström; Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Annandagen predika:

Uti DOMKYRKAN: *Johansson; Hummel; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Broman.* (Afskedspredikan.)
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 43 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 45. Onsdagen den 14:nde April 1841.

Götheborg.

De med dagens utländska post ingångna underrättelser meddelas här nedan i yttersta korthet: Franska kabinettet har till de fyra stora Makterna aflåtit en note, i hvilken det fordrar: 1:mo att den af Sultan åt Mehemed-Ali beviljade ärftliga förläningen af paschalikatet Egypten må öfvergå till hans bröstarfvingar i rätt nedstigande led, och 2:do att han må ega rätt att utnämna sina officerare till och med divisions-generalsgraden. Ett rykte går, att Mehemed, i händelse Porten bifaller förstnämnde punkt, ämnar att afsäga sig regeringen, till förmån för Ibrahim, som nu är nästan återställd från sin svåra sjukdom. Enligt från Marmorizza ingången underrättelse har pesten utbrutit på engelska fregatten Castor, der 7 matroser aflidit af denna farsot. — I London väcker ångfartyget The Presidents uteblifvande mycken oro, och 60 pc:ts præmier skola den 6:te dennes hafva blifvit betalte på Lloyds. Från England förmäles, att man derstädes har all anledning förmoda, att SUNDSKA TULLEN blir afskaffad, eller åtminstone reducerad i enlighet med den legala tariffen; hvarförutan man proponerat att den då måtte erläggas antingen på afgångs- eller destinationsorten. Det omtalas till och med att de nordiska staterne skulle vara sinnade att tillhandla sig rättigheten att uppbära bemälte tull och sedan lemna Sundet fritt öppet för alla nationer. Detta fordrar dock närmare bekräftelse. — Öfver S:t Petersburg skall den underrättelse hafva ingått, att Englands tvistigheter med det Himmelska riket blifvit i godo bilagde. — I händelse af ett krig mellan England och Amerika, säges Ryssland vara böjdt för att taga det sistnämdas parti. Se bara på den Ryska politiken!

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Den 6:te April gaf Herr *Mankell* en ganska väl arrangerad och talrikt besökt *soirée* för de brandskadade i *Falkenberg*.

— Enligt af Post-styrelsen vidtagen åtgärd, afsändas nu från Hamburg, om Måndagarna, alla då dit ankomna och till Sverige adresserade bref och tidningar, äfvensom Hamburger-bladen till Köpenhamn, hvarifrån dylika paketer hit fortskaffas öfver Helsingborg.

RIKSDAGEN.

Rikets Ständer hafva d. 6:te dennes emottagit en Kongl. skrifvelse, daterad d. 30:nde Mars, angående Riksdagens fortfarande på obestämd tid. Den lyder som följer:

"Kongl. Maj:t har i nåder låtit Sig föredragas Rikets Ständers skrifvelse af den 20 i denna månad, hvarigenom, med anmälan, att riksdagsgöromålen ansågos vara så nära till ända bragte, att Riksdagen borde kunna innan medlet af nästkommande Maj månad afslutas, Rikets Ständer i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t måtte täckas bestämma dagen för Riksmötets slut.

Sorgfällig vårdare af lagarnes helgd och af den stadgade samhällsordningen, instämmer Kongl. Maj:t desto hellre i den, otvifvelaktigt af Svenska folket delade, önskan, att Riksdagen med det snaraste må kunna afslutas, som denna redan mer än tio månader utöfver den i Grundlagarne bestämda tid blifvit förlängd; mendå, efter hvad kändt är, flera vigtiga och vidt omfattande ärenden och ibland dessa det väckta förslaget om förändrad National-representation, ännu återstå till handläggning af Rikets Ständer, anser Kongl. Maj:t för närvarande icke kunna med erforderlig visshet antagas, att dessa hinna till den af Rikets Ständer uppgifna tidpunkt afgöras; och Kongl. Maj:t finner Sig i följd häraf förhindrad, att om Riksdagens afslutande nu förordna; viljande Kongl. Maj:t framdeles, då det kan pröfvas lämpligt, dag dertill utsätta, i den ordning 109 § Regeringsformen samt 80 och 81 §§ Riksdagsordningen förmå.

Kongl. Maj:t förblifver etc.

Kontrasigneradt: *Fåhræus.*"

— Å de af Statsutskottet föreslagna voteringspropositioner i fråga om tullbevillningens ingående till Riksgäldskontoret har Landtmarskalken vägrat proposition, hvilken vägran föranledde votering, som utföll med 68 röster, som godkände, mot 35, som ogillade densamma.

— I Borgareståndet har upprorslagen, sådan den innehålles i Lagutskottets Betänkande N:o 182, blifvit bifallen. I samma stånd föranledde frågan om Jude-reglementet en liflig diskussion. Den första punkten, hvari Utskottet föreslår, att ingen Jude hädanefter må få i riket inflytta, bifölls, efter anställd votering, med 29 *ja* emot endast 12 *nej*. Den sednare punkten, som innehöll att Rikets Ständer skulle till Regeringen ingå med begäran om ett nytt, tidsenligt reglemente, bifölls utan votering.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Våren, som började blifva något näsvis mot"snömajestätet" har nyligen fått sig ett litet slag på rosenfingrarna: här faller neml. snö, som dock till största delen smälter bort, så snart den nedfaller.

WESTERÅS.

Ett högst vigtigt mål har nyligen satt myror i hufvudet på kyrkorådet i en af Westmanlands församlingar. En f. d. korporal och en dräng hade neml. blifvit anklagade för icke mindre än uppsättande af ett ceremoniel för begrafning efter församlingens nyss förut aflidne Pastor, hvarigenom så väl "gäckeri med Guds ord drifvits, som det heliga predikoembetet blifvit föraktadt." De anklagade bestredo likväl angifvelsen, hvarföre kyrkorådet fann sig föranlåtet hålla trenne särskilda sessioner och afhöra en mängd tillkallade vittnen, genom hvilkas berättelser utröntes, att förbrytarne i nämnde ceremoniel upptagit: såsom likbärare "Uggelbo-Janne", samt en lösker dräng, hvilken tillförene beklädt kuskbocken, äfvensom åtskillige andre fullt ut så ansedde och högt uppsatte personer; såsom begrafningssång 11:te versen ur gamla Psalmbokens 226 psalm, och några andra förgripliga verser; såsom förrättare af jordfästningen en man ur hopen, som igenom händers påläggning ej till sådan befattning blifvit invigd. Efter sådan fulländad ransakning afkunnade kyrkorådet, i Utslag d. 25:te sistl. Mars, att detsamma sig icke vidare med saken ville befatta, utan ansåg densamma böra till vederbörande Kronobetjente remitteras, för att vid laga domstol utageras.

CHRISTINEHAMN.

Nöjena härstädes under Fastings-marknaden bestodo isynnerhet i baler och spektakler, af hvilka likväl de förra voro mindre animerade och freqventerade — på en af dem funnos blott 6 dansande par.

= Bergmästaren *F. von Schéele* höll d. 28:de Mars på assembléesalen härstädes inför ett talrikt auditorium en föreläsning öfver Jernhandteringens historia inom fäderneslandet. — Ibland annat yttras deri: att, i anseende till de svenska jernmalmernas godhet och omöjligheten att genom kemisk prosess vinna samma resultat af utländska malmarter, en säker utsigt förefinnes, det svenska jernet, äfven då det utländska noteras mycket lägre, för vissa behof ej kan undvaras på verldsmarknaden, utan alltid bör ega att påräkna en säker afsättning. — I afseende på tillverknings-beloppet, antog han Sverige vara det 4:de i ordningen, med en qvantitet af 600,000 skeppund. England hade största tillverkningsbeloppet; dernäst Frankrike och sedan Ryssland.

JÖNKÖPING.

Vid Nissaforss bruk inträffade d. 2:dre April den olyckshändelsen, att en spiksmedsgosse, under det hammarverket var i full gång, nedföll från spikhammarställningen, och kom under kuggringen, hvarest han med den ögonblickligaste hastighet, så till sägandes, söndermaldes i trasor, så att han icke ens hann gifva det ringaste ljud ifrån sig.

LUND.

Utom de 3:ne torg, med hvilka staden redan länge varit försedd, håller man nu på, efter mycket tvistande om platsen, att anlägga ett fjerde, sedan en enskilt medborgare dertill inköpt och skänkt en del af den så kallade Bennettska trädgården.

MALMÖ.

Till chef för Södra Skånska Infanteriregimentet efter nyligen aflidne General Clairfelt, skall Herr Öfverste C. J. Ström hafva blifvit utnämnd.

= Den 7:de April om aftonen gjordes ett beslag i en från Götheborg hit ankommen skärgårdsbåt, som bland sin innehafvande spiklast råkat få en hel del förbudna varor. Värdet uppskattas ryktesvis till 5000 R:dr.

= Flera Handelsfartyg, eller — såsom Malmö Tidning uttrycker sig — en hel liten handelsflotta har, i afvaktan på helfrihetsbref från Kommerce-kollegium, blifvit qvarhållen här nära 14 dagar. Förträffliga seglationslagstiftning!

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 1:ste April. Pärskammarens i dag hållna session har definitivt afgjort den så ofta omtalade och vidlyftigt diskuterade befästningsfrågan. Cirkumvallationsprojektet har i bemälte Kammare blifvit med stor majoritet (147 röster mot 85) antaget, och Warschau är således numera icke den enda europeiska hufvudstad, der herrskarviljan kan göra sig gällande genom att rigta fästningskanonerne mot dess befolkning. Utgången af denna fråga var, efter de utomordentliga ansträngningar, Regeringen gjort, för att få dem i öfverensstämmelse med sina önskningar, allsicke oväntad; men att den skulle till hennes fördel afgöras med en majoritet af 62 röster, hade hon icke ens sjelf vågat påräkna. Också är ministèrens glädje och oppositionens nedslagenhet öfver denna utgång allmän. — Befästningsarbetena bedrifvas nu med största ifver. Ensamt med förskansningarne mellan Paris och S:t Denis äro mer än 2000 arbetare sysselsatte.

= Ryktena om Kamrarnes förestående upplösning förnya sig, oaktadt de ministeriella tidningarnes alla protester.

= *Le Constitutionel* talar om en promotion af 30 nya pärer. Af dessa skola dock endast 15 vara bestämde.

= *Le Temps* omförmäler såsom säkert, att Prinsen af Joinville kommer att oförtöfvadt företaga en resa af ungefär samma beskaffenhet som den, hvilken Kronprinsen af Danmark för några år sedan måste underkasta sig. Han skall nemligen hafva erhållit order att med sin fregatt afgå till Terra-Nova, för att, som det heter, skydda stockfiskfångsten derstädes. Då emellertid denna station alltid varit ansedd såsom en af de tråkigaste och mest besvärliga, så har hans expedition dit bra mycket tycke af en "förvisning på behaglig tid."

SPANIEN.

Underrättelserna från Madrid sträcka sig endast till d. 28:de i förra månaden. Enligt dessa hade Cortes samma dag konstituerat sig. H:r *Arguelles* har med en majoritet af 118 röster blifvit vald till President i Deputerade Kammaren.

ITALIEN.

Den genom Drottning Carolinas af England skandalösa process verldsbekante Markis Bergami, har nyligen, träffad af slag, aflidit på ett värdshus i Fossombrone af distriktet Urbino.

RYSSLAND.

Sedan detta års början måste, enligt en kejserlig ukas, alla utländska och för Ryssland bestämda tidningar först underkastas censur i Riga, hvarifrån de sedermera retourneras till alla vid Östersjön belägne provinser. Hvad tyckes om en dylik litterär quarantaine?

= Enligt från Petersburg ingångna underrättelser, har man derstädes af financiella omständigheter sett sig nödgad att minska arméen med 40,000 man, hvarigenom en utgift af 15 millioner rubel besparats statskassan. Skulle ej ett dylikt exempel på mer än ett ställe vara värdt att följa?

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 17:de Mars. Gårdagen var för befolkningen i denna stad

en rigtig glädjedag, alldenstund den så länge väntade turkiska flottan, efter fulla tvenne års frånvaro, ändteligen inlopp i Bosphoren. Sju linieskepp med tredäckaren "Mahmudie" i spetsen, elfva fregatter, en korvett och två örlogsbriggar seglade efter hvarandra genom Bosphoren, saluterade seraljen med 21 kanonskott, och lade sig för ankar midt emot det nuvarande Storherrliga residenset vid Beschichtasch. Näppeligen hade de alla intagit sina ankarplatser (mellan Ortaköj och Tophana) då, på gifven signal från Amiralskeppet Mahmudie, om bord å hvilket vice Amiralen Yawer-Pascha (Kapt. *Walker*) befann sig, alla skeppen hissade sina flaggor och gåfvo, tillika med de å Bosphorens strand belägna batterierna, en allmän salfva af 21 kanonskott. Alldeles omöjligt är att beskrifva det intryck, som detta skådespel gjorde på alla klasser af den turkiska hufvudstadens befolkning. Männer, qvinnor och barn af alla nationer, strömmade i alla möjliga rigtningar till de punkter, från hvilka de kunde njuta af detsamma, och många af dem ville dock knappast tro sina ögon, så öfvertygad var man om, att aldrig Mehemed skulle utlemna den i hans händer en gång fallna flottan.

= Turkiska ministern för utrikes angelägenheterna, Reschid-Pascha, har af Sultan blifvit hedrad med Nischani-Iftihars-kraschanen i briljanter; detta oaktadt, och oaktadt H. H. med egen hand dekorerade bem. minister, påstås det att han ingalunda står i sin beherrskares gunst, utan att han inom kort kommer att resignera och draga sig tillbaka i privatlifvet.

= En Svensk Major *Bruce*, svåger till den i London residerande ryska ministern, baron Brunow, har trädt i turkisk tjenst och kommer oförtöfvadt att gå till Beirut, der han erhållit befäl öfver ett regemente.

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref, dat. Stockholm d. 8:de innevarande månad.

— — — — — — Du ber mig berätta nyheter härifrån; men på sådana af intresse lider vår hufvudstad för närvarande lika stor brist, som trots någon af de der "ruttna köpingarne", om hvilka för ett par år sedan så mycket ordades i ett visst provinsblad. Riksdagsgräl och tidningskäbbel hafva vi deremot utan all ända, och den, som är road af sådant, kan få sitt lystmäte deraf både i de "stora" och de små bladen. Svenska Minerva har nu rigtigt på allvar företagit sig att för våra Statsråder hålla föreläsningar öfver det passande och icke passande, alldeles som den gamla knarriga fru W. i L. för sina brorsdöttrar, mamsellerne R. i G:s prestgård. Gumman har "varit med i verlden", ser du, och det hafva, åtminstone i hennes tanka, icke vara Råder varit. Först var det Statsrådet *Grubbe*, som fick en tillrättavisning, för det att han var enfaldig nog att i en tidning, som klandrat någon hans åtgärd, framlägga och försvara de motiver, som föranledt densamma. Han fick då heta sqvallerbytta, pedant, pedell, och Gud vet icke allt. Sedan var det Statsrådet Grefve *A. O. Mörner*, som försyndat sig mot decorum, i thy att han meddelat en noggrann resolution å några rusthållares hos Kongl. Maj:t anförda besvär, öfver ett dem af Generalbefälhafvaren i andra Militärdistriktet föreskrifvet åliggande att vid nästa generalmönstring förevisa 75 nya, fullgoda, kapotter, i stället för ett lika antal dylika ytterplagg, hvilka vid mönstringen befunnits icke till alla delar vara öfverensstämmande med modellen. Nu senast är det Statsrådet Herr *Fåhræus*, som erhållit en upptuktelse för det att han låter Kongl. Maj:t vara lika mycket vetande *i* som *utom* konseljen, hvilket Minerva anser vara rakt stridande mot formaliteterna; men som jag och många med mig icke kunna finna vara så rasande. Herr Fahræus får på samma gång veta, att han är *"en politisk nullitet;"* att han genom kontrasignerandet af en Kongl. skrifvelse, dat. den 30:nde sistl. Mars, angående riksdagens fortfarande på obestämd tid,* "bundit händerna på Konungen och gjort det omöjligt att afblåsa riksdagen" samt att bemälte Konungabref *"är ett colossalt elände, i allt hvad förstånd heter."* — Jo-jo du! låt en "liberal skriftställare för ett par eller tre år sedan hafva sagt något dylikt, och du kan vara fullt och fast öfvertygad om, att han, så vidt det på Vederbörande kunnat ankomma, "fått hus utan hyra" på någon af rikets fästningar.

Lika "frenetiska" utfall, som dem Minerva tillåter sig mot de henne och hennes gynnare misshaglige Rådgifvarne, göras i Svenska Biet mot alla dem, hvilka icke bekänna sig till den politiska lära, som det predikar. Du kan knappast göra dig föreställning om de ansträngningar, som gjorts, för att skaffa denna tidning kredit, och dock kommer den utan tvifvel att upphöra vid detta årets slut, så vida icke Ständerne kunna på något sätt förmås att betala Kabinettskassans skuld. Allt sedan sin uppkomst har den gått med betydlig förlust, och den kan icke heller göra annat, då man besinnar dess ringa prenumerationsantal, och de stora kostnader, som med dess utgifvande äro förenade. Ensamt tryckningskostnaderna gå till 9,000 R:dr b:ko årligen, och då nu dertill läggs hyra för tidningens byrå, aflöningen till redaktörerne, hvilka hafva 6 à 800 R:dr b:ko hvardera, papper, stämpelafgift, o. s. v. så tror jag mig icke taga till förmycket då jag påstår, att utgiftssumman går till 14 à 15,000 R:dr b:ko årligen. Att detta icke i längden kan bära sig, finner du sjelf. Med boktryckaren är kontrakt uppgjordt på 5år; men, som jag nyss nämnde, så länge kommer tidningen bestämdt icke att fortfara. Tio personer äro dagligen sysselsatte med dess sättning och tryckning. Genom de utländska här residerande Ministrarne sändas exemplar af Biet till deras resp. Hof. Till England är exporten af denna konservativa vara störst. Flere, så väl högre, som lägre embetsmän lemna penningebidrag till betäckande af dess enorma utgifter. — — — — —

* *Se denna skrifvelse under rubriken Riksdagen!* RED ANM.

1) En från Stora Bommen tagen ILLUMINERAD VUE AF STADEN GÖTHEBORG, vid ett af Hans Kongl. Maj:ts besök derstädes i Okt. 1837. 2) WARSCHAUS bestormande och intagande af ryska truppar, natten emellan d. 26 och 27 Augusti. 3) NEAPEL, sett från bron vid Magdalone. 4) FREDENSBORGS SLOTT I DANMARK, omkring 4 mil från Köpenhamn. 5) STADEN CASAN VID WOLGA-FLODEN. 6) PETER DEN STORES STATUE i S:t Petersburg. 7) FLYTANDE BRYGGAN emellan Cöln och Deutz. 8) NAPOLEONS FLYGT EFTER SLAGET VID WATERLOO den 18 Juni 1815. 9) OLE HÖJLAND, Original-Porträtt, tecknadt d. 28 Aug. 1838. 10) THAMES-TUNNELEN I LONDON.

Biljetter à 16 sk. (Barn och tjenstefolk 8 sk.) allt banko, erhållas vid ingången. ÖSGEVAD.

(124)

Med Vederbörligt tillstånd ämnar underteknad, med sällskap, att, uti Viktualiehandlanden Johan Larssons gård vid Sillgatan, i dag Onsdagen d. 14:de April samt följande marknadsdagar, gifva

Föreställningar,

bestående af: *Stålträdsdans, Indianska, Chinesiska* och *Arabiska Konstöfningar,* m. m.

Priserne äro i Banko: *Premier* 12 sk. *Second* 8 sk. Biljetter erhållas vid ingången; och Representationen fortfar hela dagen, undantagandes Söndagen, då början sker kl. 6 och slutas omkring kl. 8 e. m.

CH. STEEN.

Skola för Praktisk-intellektuel Sjömannabildning.

För välartade gossar, ej under 10 års ålder, finnas uti denna skola *åtta* platser lediga, vid 2:dra terminens början den 1:ste nästkommande Maj, och kunna respektive Föräldrar eller Målsmän, som med sitt förtroende vilja hedra denna inrättning, anmäla sig antingen hos undertecknade, eller hos de i skolan alla söcknedagar tillstädesvarande lärarne. Närmare upplysningar meddela undertecknade, med hvilka de, som bo i landsorterna, om saken kunna korrespondera. — Undertecknade förskaffa logis, uppehälle och vård till billigt pris på komfortabla ställen, för dem som härstädes icke hafva några relationer.

Uti skolan inhemtas, grundligen, genom de lättaste methoder, alla de vetenskaper, i praktiskt och theoretiskt afseende, hvilka äro af nöden för en bildad sjöman, nemligen: *Christendomen, Svenska Språket och dess rättskrifning, Skön- och Expeditions-skrifning, Mathemathik,* (Arithmetik, Planimetri, Stereometri, Trigonometri, Algebra) *Mathematisk Geografi,* (med inbegrepp af Glob- och Stjernlärorne) *Fysik och Politisk Geografi, Verlds-Historien, Handels- och Sjöfarts-Historien, Mekanik, Takling, Manöver, Nautisk Astronomi, Linearritning och dess applikation till Skeppsbyggeri, Frihandsteckning, Handelsvetenskapen, Sjöfartslagfarenheten* m. m. De lefvande språken kunna af lärarne privatissime inhemtas. — De, som egna sig åt andra yrken, än sjöfarten, blifva uti skolan intagne och undervisade i allt hvad dessa yrken rörer.

Slutligen erinras, att *Skolan för Praktisk-intellektuel Sjömannabildning* icke bör förblandas med *Sjömanna-Sällskapets skola,* eller den så kallade *Sjömansskolan,* hvilken sistnämnda är en helt annan inrättning, och för ett inskränktare ändamål, än den ifrågavarande. Götheborg d. 10 April 1841.

O. M. DREUTZER. C. M. EKBOHRN, Philos. D:r & Mag:r.

(125)

Som en lärarebeställning skyndsammeligen kommer att tillsättas vid *Sjömanna-Sällskapets* härvarande *Takelskola,* så ega kompetente sökande att sina ansökningar derom, till Ordföranden för Sällskapet, ingifva, före d. 26:te uti innevararande månad. Götheborg d. 10:de April 1841.

DIRECTIONEN FÖR SJÖMANNA-SÄLLSKAPET.

(126)

Bokhandelsannonser.

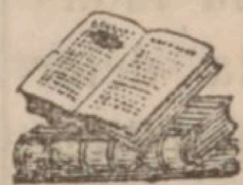

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

En återblick på dagens händelser emot aftonen af Riksdagen. Betraktelser i bref till Herr Thore Petré. 24 sk.

Om sällheten af en Ministerial-Styrelse. 24 sk.

Läran om Febern, af Israel Hvasser. 1 R:dr 8 sk.

Den beryktade Ungerska Röfvaren Josef Schoberts Lefnadshändelser. 40 sk.

Engelskt och Svenskt Hand-Lexicon. Stereotyperad upplaga; inbunden 2: 16.

Uti A. Bonniers Bokhandel anmäles till subskription:

PREDIKNINGAR

af

FRANS MICHAEL FRANZÉN.

Första häftet, innehållande tolf predikningar, utkommer denna sommar. Det utlemnas till subskribenter à 4 sk. b:ko arket, tryckt i stort oktavformat med nya och rediga frakturstilar.

I samma Bokhandel till subskription anmäles

FRANSYSK-SVENSK ORDBOK

för

Militärer och Teknologer.

Den härmed anmälda Ordboken, hvars utseende af hosföljande profbladinhemtas, kommer att utgöra ungefär 20 tryckta duodesark, och lemnas till subskribenter för 4 sk. b:ko arket.

Uti A. Bonniers Bokhandel emottages subskription på

Johan Arndt's sex böcker

om den sanna Christendomen och dess Paradis-Lustgård, jemte en upplysande inledning, och författarens lefvernesbeskrifning, af D:r Fr. W. Krummacher.

Uti A. Bonniers Bokhandel emottages prenumeration på

Tidningen BAZAREN,

som med Andra Qvartalets början blifver tillökt på det sätt, att hvarje prenumerant erhåller hvarannan vecka gratis en lithografierad

Artistisk Bilaga.

Härigenom komma, som sagdt är, prenumerationspriserna icke att förhöjas utan fortfara att vara 2 R:dr B:ko för qvartal, och 3 R:dr 16 sk. B:ko för halfår.

(123)

Till salu:

LOTTER

till 202 Hamb. Klass-Lotteriet uti 6 klasser, med dragningar den 19 Maj, 16 Juni, 14 Juli, 11 Augusti, 25 Augusti och 22 September detta år.

Högsta vinsten

100,000 Mark.

Insats uti 1:sta Klassen Sv. B:ko R:dr 3. Lotter äfven delade uti ½, ¼, och ⅛:delar, säljas hos undertecknad till d. 19 Maj. Planer finnas att tillgå gratis hos

L. KAMP.

träffas i Bonnierska Bokhandeln.

(127)

Diverse.

Som Urmakare-gesällen Fredric Styff, d. 10 dennes om morgonen, hemligen afvikit från sin condition, åtvarnas allmänheten att ej lemna honom något på min räkning, emedan det ej af mig till betalning erkännes. Götheborg den 13 April 1841. L. M. Jonason, Urfabrikör.

[128]

Kommissions-Kammaren,

som är flyttad till undra våningen af Handlanden Scheurins hus, hörnet af stora och lilla Kyrkgatorne, försäljer

LOTTER

till 1:sta Classen af 3:dje Guld & Silfver Varu Class-Lotteriet i Stockholm, insatts 32 sk. B:co; högsta vinsten 10,000 R:dr R:gs; dragning den 19 instundande Maj.)

„ Svenska Silfver-Varu-Lotteriets i Stockholm 4:de dragning den 19 inst. Maj, (insats 16 sk. B:co; högsta vinsten 50 svenska Ducater.)

„ 1:sta Classen af mindre Lotteriets i Stockholm Guld och Silfver-utdelningar, (insatts 8 sk. B:co, Dragning den 20 April.)

„ Skillings-Lotteriets härstädes 27 Vinstutdelning, (dragning den 20 i denna månad.)

(129)

L. M. Jonasons Urfabrik

är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, N:o 14, midtför stora Torget.

(120)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 44 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 44. Lördagen den 17:nde April 1841.

Götheborg.

Dymmelveckan synes öfverallt hafva varit rik på påskägg; men fattig på nyheter. Äfven här har förhållandet, både under den, och den ännu fortfarande marknaden varit alldeles detsamma, utom det att några smärre inbrotts- och fickstölder blifvit begångne. En färsk marknads-anekdot kunna vi dock hafva nöjet anföra såsom egen i sitt slag. I Onsdags var nemligen en bonde sysselsatt med att på sin vagn uppstapla och fastbinda 12 st. vaggor, som han inköpt på Trädtorget, då en af hans bekanta kom till honom och frågade "hvad han skulle med alla de många vaggorna?" Härpå gaf bonden till svar, att han var nödsakad till denna utgift, af det skäl, att han, som endast varit gift en månad, redan fått sig en arfvinge, och att han nu förmodade att hans unga hustru skulle en gång i månaden skänka honom en sådan, hvilket på året gjorde tolf; hvadan han ansåg det vara af nöden att hafva de andra 11 vaggorna i beredskap. Då nu hans vän gjorde honom uppmärksam på, att det möjligtvis icke hängde så rätt tillsammans med "mors" hastiga tysklandsresa, och att den unge vaggpretendenten tilläfventyrs icke vore hans egen, vederlade bonden honom med det bastanta argumentet, att om han "köpte en ko, och denna, sedan hon kommit i hans ego, kalfvade, så vore väl kalfven hans egen." Häremot hade vännen ingenting att invända, utan förklarade sig öfvervunnen; hvarefter disputationsakten slöts med en "perla" på något af stadens näringsställen.

= Bref från Carlskrona förmäla att Tidningen Najaden blifvit aktionerad för en i dess 27:nde nummer exhiberad förmodan, att en person utom flottan möjligtvis kunde komma i fråga till en vid densamma ledigvarande regementsskrifvare-beställning. Vi skola i Måndagsnumret närmare redogöra för denna "aktion", hvilken lofvar att på en gång varda den ömkligaste och löjligaste, som någonsin, "till upprätthallande af svenska flottans ära och anseende", blifvit lefvererad.

= Äfven hufvudstadens Handtverks-societeter och Embeten hafva nu till Kongl. Maj:t inkommit med en underdånig petition, rörande den föreslagna nya ordningen för handtverkerierna i riket. Den finnes in extenso att läsas i Nr. 82 af Sveriges Statstidning och innehåller hufvudsakligast anmärkningar mot Borgaresståndets vid denna riksdag framställda förslag till ett nytt handtverksreglemente. Författaren säges vara Herr Magister J. Johansson.

= Statsutskottet var, den 9:de d:s, församladt in pleno och företog då ånyo frågan om kabinettskassan. Resultatet af denna öfverläggning blef, att Utskottet, utan votering, beslöt att förblifva vid sitt förra afstyrkande; dock med en något mera direkt motivering än förra gången.

= Bref från Wermland med dagens post förmäla, att Biskop *Tegnér*, som nu lärer vara fullkomligt återställd till helsan, ditväntas, tillika med sin familj, omkring midsommarstiden. Tyska tidningar deremot förmäla, att den vidtfrejdade skalden ämnar att i sommar företaga en resa till hans "gamla Grekers" hembygd, samt vidare till Palestina och andra delar af Orienten.

Utrikes Nyheter.

DANNEMARK.

Aalborg. Den 6:te April, kl. emellan 3 och 4 e. m., förmärktes öfver hela Jutland en stark jordstöt. Till och med personer, som lefvat i de heta zonerna, såsom Ostindien och Afrika, hvarest dylika ofta förefalla, påstå sig aldrig hafva känt en sådan skakning. Husen darrade, många saker i desamma nedstörtades, flera hus, i synnerhet i Thisted och Lögstör, erhöllo sprickor, skorstenar nedföllo o. s. v.

FRANKRIKE.

Enligt den för 1841 fordrade supplementar-krediten, skall franska flottan bestå af 225 fartyg, neml.: 20 linieskepp, hvaribland 4 tredäckare; 22 fregatter; 43 korvetter och stora briggar; 105 fartyg af lägre rangen samt proviantskepp; 35 ångfartyg, af hvilka 2 om 450 hästars kraft, 1 om 320, 5 om 220, 22 om 150—200, 5 om 120 och mindre. Till flottans bemanning höra 46,418 matroser.

= Den 1:ste Maj kommer att hållas en stor revy med nationalgardet och besättningen i Paris.

SPANIEN.

Valencia. Den gäsning, som länge herrskat i Valencia, är ännu icke öfverstånden. Nästan hvarje natt förekomma upproriska anslag. Flere till olika regementen hörande soldater hafva råkat i handgemäng på gatorna, och många af dem blifvit sårade.

ORIENTEN.

Departementet för Utrikes ärenderna har d. 14:de sistl. Mars tillställt de fyra allierade makternas representanter en not, hvari nämnde representanter uppmanas, att meddela Porten sina tankar i den egyptiska frågan, *"emedan Mehemed Ali vägrat att underkasta sig de vilkor, som storherrliga firmanen innehåller."*

= Sultanen har till ministèren utfärdat en ordonnans, innehållande de ordensutdelningar, hvartill syriska fälttåget för-

anleder. För Juli-makternas kabinetts-chefer äro dyrbara, med briljanter infattade, porträtter af Sultan bestämde; likaledes för Erkehertig Fredrik af Österrike.

= Mehemed Ali tyckes på intet sätt vara hågad att böja sig under Porten, utan gör invändningar af alla slag, så att man nästan skulle vara färdig att tro, det han ånyo ville gifva Porten och Commodor Napier litet att sköta. Ibrahim Pascha skall dock rent ut hafva förklarat, att ett nytt fälttåg vore *omöjligt*. — Böndernas (Fellahs) tillstånd i Egypten skall vara så ytterst eländigt, att de i stora hopar utvandra till Barbariet. Denna emigration har dock vid lifsstraff blifvit förbjuden. — Beduinerne hafva plundrat karavanen från Mekka.

BLICK

på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

IX.

Gustaf III kunde, oaktadt sin sluga politik, aldrig vinna Adelns fulla förtroende och kärlek; han hade söndrat ståndet i partier, han hade splittrat dess intressen, för att kunna hafva det i sin hand, men det var just ett af dessa partier, som slutligen störtade honom och besudlade Sveriges historia med ett nytt konungamord. Om äfven Gustafs falskhet dragit öfver Sverige mången olycka, skulle dock den lysande fursten, som åtminstone var varm för Sveriges ära, vunnit mycket och rättat många af sina fel, om han icke haft Adeln emot sig. Det elände, kännbart genom flera generationer, som bränvinsbränningen ådragit nationen, hade troligen förminskats och af sig sjelf upphört, om Adeln vid 1798 års Riksdag icke intrigerat med Bondeståndet. Olägenheterna af den regala bränvinsbränningen voro stigna till en höjd, att troligen Bondeståndet ingått på hvad bevillning som helst, för att slippa den, och det uppgifves, att Gustaf med flit drifvit den så högt, för att förmå Ständerna att åtaga sig den afgift han begärde. Men Adeln, som fruktade afgiften för sina redan utarmade och utsugna underhafvande, sökte med kalkyler och sofismer inverka på bönderne. En adelsman bevisade, att landet skulle behöfva införskrifva öfver 100,000 tunnor säd mera hvarje år, om bränvinsbränningen öfvergafs af kronan, som kunde taga 18 kannor ur tunnan, då den enskilde icke kunde bränna mer än 13. Presternes klagan öfver krogarna vid vägar och kyrkor, och den demoralisation, som föranleddes af de utdelade belöningarna till hemliga angifvare af bränvinsbrott, uträttade intet. Den listen begagnades att erbjuda Gustaf så ringa afgift, att han — behöll sina brännerier. Missnöjd, upplöste han Riksdagen.

Då han följande året i sockenstämmor öfver hela Riket erbjöd bränvinsbränningen fri mot en afgift af 10 lisp. torr Råg för hvarje helt hemman, befann sig Adeln angripen på ett nytt sätt, der den icke hade samma lätthet att försvara sig, som på Riksdagen. Nu stodo ädlingarne isolerade i socknarna, och bönderne, som icke förstodo sig på den finare politiken, sågo i dem endast fiender till den allmänna välmågan. Flere adelsmän inlemnade till sockenstämmoprotokollen diktamina af så skarpt innehåll, att Konungen fann nödigt utfärda en "kungörelse och varning emot obehöriga och vrånga omdömen öfver Kongl. Maj:ts författningar." Den magasinsinrättning, hvartill bränvinsarrendet, som afgiften kallades, förnämligast blef användt, visade sig välgörande för landtmannen och tillvann Konungen mycken popularitet, medan hatet mot Adeln och dess motstånd mot "de välgörande och landsfaderliga afsigterna" upplågade.

Sveriges Adel befann sig nu i en viggtig och betydelsefull ställning. Monarken, som smekte med den ena handen och blodigt sårade med den andra, hade otvifvelaktigt invecklat sig och riket i bedröfliga och farliga förhållanden. Inom riket jäste missnöjet; alla de onda passionerna emellan medborgare voro anblåsta, så att de glödde. Utom riket var ställningen orolig, Rysslands planer på Finland, redan framstuckna under Adolf Fredriks tid, voro icke Gustaf obekanta. Men det låg icke i Gustafs karakter att handla öppet och kraftfullt. Han bröt på ett lömskt sätt freden och Sverige befann sig i krig med sin östra granne. Nu hade Sveriges Adel kunnat uppträda stort och värdigt. Hade Adeln glömt sin småaktiga hämd, sin lumpna egennytta; hade hon känt sig lifvad af den gamla, ridderliga andan, som eldade Gustaf Adolfs hjeltar; hade hon med all kraft deltagit i ansträngningarna mot fienden, då är intet tvifvel att ju icke Ryssland måst vika tillbaka och genom uppoffringar åt Svenska tapperheten köpa sig tid och utrymme för nya beräkningar af sin statskonst. Man känner ställningen i Petersburg den tiden och vet, att det ingalunda varit någon omöjlighet att åter plantera Sveriges fanor på Newas stränder. Med äran efter ett sådant fälttåg, med den moraliska kraft Ståndet derigenom vunnit, hade det kunnat uppträda och verka för sanning och rättvisa inom landet, hade det kunnat leda Konungen och upplysa folket. Men när har Sveriges Adel tänkt stort och ädelt i massa? När har fäderneslandets allmänna bästa varit dess syfte? Den eviga skamfläcken af Anjalaförbundet, af det fega öfvergifvandet af fanorna just under ett fälttåg, den låga trolösheten att träda i förrädisk underhandling med fienden just under kriget, kunna aldrig öfverskylas af Gustaf III:s fel eller stämplingar. Äfven om Gustaf varit en föraktlig menniska och en afgjord adelsfiende, kunde Adelns uppförande aldrig finna en ursäkt. Faran för fäderneslandet var gifven, och den, som då, vare sig på hvad sätt som helst, sviker, är en fäderneslandets förrädare. Fegt var det också af Gustaf att dagtinga med förrädarne, i stället för att gripa dem med lagens arm. Hade han i tid, enligt krigslagarnas bruk och rättvisans kraf, straffat förräderiet, skulle alltsammans tagit en ny rigtning. Men han sökte, i stället för att öppet kräfva blodig räkenskap, reta de ofrälseståndens hat mot Adeln. Liljehorns förräderi, då han vid Hogland icke uppfyllde sin skyldighet, de fleste herrarnes deltagande i Anjalastämplingarna, och otaliga andra afskyvärda gerningar öfverskyldes, bemantlades, borttrasslades i rättegångar och försonades med personliga benadningar efter nyck eller beräkningar. Hvad Adeln än trodde sig vinna på 1789 och och 1791 års Riksdagar, ett brännmärke hade den vunnit, der namnet Anjala stod läsligast och outplånligt, och detta brännmärke aftvåddes ingalunda af Gustafs blod, då han lönnmördades af faktionen.

(*Forts. i n. N:r.*)

* *Fortsättning från N:r 14.*

BI-SAKER.

Eminentia Apiana,

thet är:

Förträffligheten i Svenska Biet.

Sv. Biet är, såsem läsaren torde veta, en ganska intressant Tidning, och att det innehåller en hel mängd eminen-

ta artiklar, derpå lärer nu mera ingen kunna tvifla, då dess Red. sjelf gissar att Tidningen fått namn af "Excellensernas och Eminensernas Tidning", emedan den är "full af excellenta och eminenta afhandlingar." Samma Tidningsnummer, som gör denna *djerfva och lyckliga* gissning, innehåller också en liten stump mot slutet, som troligen skall gälla för exempel på den Bietiska eminensen (eminentia apiana). Vi vilja gerna meddela vår publik allt eminent, vi kunna anskaffa, och, i hopp att B:s Red. ej illa upptager, att vi låna ur dess Tidning hvad oss synes mest excellent, taga vi oss friheten ur senaste hitkomne tidningar från Stockholm reproducera följande förfrågan, som finnes att läsa i N:o 82 af Tidningen Sv. Biet:

"**Frågas:**

Om Bondeståndets klubb är flyttad till gamla Malmens Källare? I går på sjelfva Långfredagen, höllo åtminstone några af Ståndets Ledamöter i den allmänna källarsalen ett, förmodligen "förberedande", sammanträde för någon fråga, som rörer n å g o n del af arméens organisation. Om diskussionen stötte på radotteri, så torde det böra tillskrifvas omständigheten, att det var helgdagsqväll. Ty, som man vet, om hvardagarne hafva ledamöterne de mest djupsinniga anföranden; skada att ingen protokollsförande finnes vid dessa extra plena. Allmänheten går derigenom miste om mycken visdom, som förtjente öfvergå till efterverlden; och den delikatess, hvarmed vissa af ståndets ledamöter behandla andra samhällsklasser, blir, ty värr! för allmänheten obekant. Profven från de ordinarie plena äro ett intet mot hvad som vankas på dessa extra."

Om denna "afhandling" hörer till dem, som äro excellenta, eller till dem, som äro "eminenta", eller till dem som äro både "excellenta och eminenta", derom vilja vi ej dömma; men tro att läsaren gör klokast, om han räknar den till den tredje och senast nämnde af här anförde klasser. Skulle han dock ej vara sinnad härtill, utan sväfva i ovisshet till hvilken klass han bör hänföra densamma, så föreslå vi att han ingår med följande förfrågan till Red. af Sv. Biet:

"**Frågas**

Om Red. af Sv. B. har en särskilt referent på de större Källarne i hufvudstaden, hvilken upptecknar hvad der, vänner och bröder emellan, inter pocula säges och yttras? i hvilken händelse vi vilja räkna ett i N:o 82 af Tit. Tidning gjordt spörsmål, huruvida Bondeståndets klubb blifvit flyttad till gamla Malmens Källare, bland de både excellenta och eminenta afhandlingar, hvarmed Tit. Tidning så ofta fylles. Skulle Tit. ej ega någon dylik referent, hvilket vi dock förmoda, kan ofvannämnde förfrågan blott räknas antingen till de excellenta eller de eminenta, men som undertecknad verkligen, oaktadt den nogaste pröfning, ej kan afgöra om det excellenta eller eminenta elementet är det öfvervägande, anhåller han ödmjukeligen af Red. blifva härom underrättad, på det han ej måtte begå något misstag vid klassifikationen af Tit. afhandlingar. Förblifver &c.

N. N.

Men, skämt å sido! hvad säger läsaren om B:s spörsmål? Ursäktar det Red. att den latit införa det bland de så kallade *"insända artiklarne?"* Ingalunda, emedan en Tidnings-redaktion äfven, såsom saken synes oss, har den moraliska ansvarigheten för dessa. Eljest kunde man ju bemantla all sin ondska endast med det tvåstafviga ordet:*"Insändt"*, helst om man, som B., alltid har tillgång på Insändare både från Landsorten och hufvudstaden, och genom ett sådant kryphål alltid kunde undslippa all den fordran man gör och bör göra på privatlifvets helgd och oantastlighet af pressen. Hvad angår det nu B. och dess insändare, om några ledamöter af Bondeståndet intaga förtäring på Malmens Källare en Langfredag? Platt intet. Dessutom torde B. veta, att man lika väl långfredagen som någon annan dag behöfver lifsuppehälle, och att, då man, såsom förhållandet måste vara med de fleste Riksdagsmän, ej kan hafva hushåll med sig i hufvudstaden, måste man äfven på Långfredagen besöka källare. Hvad diskussionen beträffar, så lärer den ej heller kunna angå Biet och publiken. Det som säges i förtrolig krets vänner emellan, bör ej kunna blifva föremål för Tidningarne, hvarken de svenska (Biet och Minerva) eller de store. Att deremot en obehörig person vill begagna sig af ett passande tillfälle till uppsnappande af det colloqium familiare, som på ett publikt ställe kan föras, hedrar lika litet Ins., som B. att åt det uppsnappade ordet upplåta sina spalter. Skulle Ins. möjligtvis kunna vara en "kunskapsälskande person", som Kellgren uttrycker sig, blir saken både för honom och Biet än fulare. En sådan lär verkligen, efter hvad vi hört berättas, just på ofta nämnde Källare, vid Riksdagens början, flitigt hafva uppehållit sig, men slutligen lärer en och annan af bondeståndets ledamöter (i parenthes tro vi oss böra upplysa, att denna källare, i anseende till sitt fördelaktiga läge nära Riddarholmen, företrädesvis besökes af Riksdagsmän af hedervärda Bondeståndet) anat oråd, och kunskapsälskaren fann för godt, att, ej såsom Kellgrens i ljusets fiender, "krypa skamflat bakom spisen", utan skamflat ut genom dörren, och vi vilja råda de trafikerande på Malmens Källare, att denna väg höfligen *utsända Biets insändare,* då de förhålla sig som ifrågavarande. Hvad skulle väl Biet säga, om det fölle Aftonbladet in, att i en insänd artikel göra anmärkningar öfver de ord, som, mindre väl öfverlagda, möjligtvis någon gång kunnat blifvit yttrade på ett Caffé, Källare eller annat publikt ställe, af några Aftonbladets politiska motståndare, som trodde sig vara utan vittnen. Hvad B. skulle säga, torde vi och mången med oss kunna någorlunda veta, och om vi äfven icke skulle gilla den ton, hvarmed B. troligen komme att göra sina kommentarier, skulle vi dock hålla det räkning för den princip det ville försvara.

Anmälde Resande.

Handlanden C. Engelke från Uddevalla, Bruksförvaltaren Kruse fr. Toreskog, Mamsell Betty Nyqvist fr. Stockholm, Brukspatronen Pettersson fr. Toreskog, Landssecreteraren Strömberg och Handl. Sunnerdal fr. Wenersborg, Handelsbokhållaren Gustaf Wessberg från Jönköping, Kapitenen Arrhenius fr. Skara, Sergeanten J. A. Södergren fr. Stockholm, samt Löjtnanten Uggla fr. Wenersborg, bo på Götha Källare; Brukspatronerne C. P. Groth, O. C. Groth och J. C, Groth fr. Wermland, Handl. A. Lundgren fr. Ulricehamn, Lieutenant Nordenadler fr. Mark och Spegelfabriksörs-enkan Albertina Wassholm fr. Lidköping, bo hos Traktör Jonsson på Wallgatan.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen S. Esbjörnsson från Halmstad, 20 t:r linfrö, 20 t:r råg; Dito J. Månsson fr. Landskrona, 300 t:r korn; Dito S. Nilsson från Trelleborg, 100 t:r vicker, 50 t:r ärter, 10 t:r malt; Dito A. Jönsson fr. Malmö, 200 t:r råg, 100 t:r korn; Dito J. P. Banck fr. Malmö, 203 t:r råg, 73 t:r hvete; Dito J. Lindgren fr. Höganäs, 4000 st. murtegel; Dito A. Larsson fr. Malmö, 120 t:r råg; Dito P. Ivarsson fr. Helsingborg, 1,121 k:r rapsolja, 420 lisp. rågmjöl; Dito N. Bengtsson fr. Landskrona, 193 t:r hvete, 60 t:r korn; Dito C. Olsson fr. Malmö, 100 k:r svensk rom, 50 t:r råg; L. Gudmundsson fr. Malmö, 370 t:r råg; Dito P. Petersson fr. Malmö, 20 skepp. hampa, pap-

per, 200 t:r korn, 42 t:r hvete, 50 t:r råg; Dito H. A. Korseberg fr. Landskrona, 280 t:r råg; D:o P. Nilsson fr. Halmstad, 200 t:r råg; Dito N. J. Dyberg fr. Trelleborg, 50 t:r ärter, 50 t:r vicker, 300 t:r råg.

Annonser.

Tillkännagifvanden.

Underteknad har äran tillkännagifva, att

Brunnsdrickningen vid Götheborgs Carlsbader Inrättning

börjas i år, som vanligt, d. 1:ste Juni, och fortgår oafbrutet till medlet af Augusti månad. Alla de kalla *Mineralvattnen* äro att dagligen afhemta vid Inrättningen, och efter skeende reqvisitioner från *Landsorten* blifva de alla tider på året med noggrannhet och skyndsamhet expedierade.

H. J. CAVALLIN.

(131)

Skola för Praktisk-intellektuel Sjömannabildning.

För välartade gossar, ej under 10 års års ålder, finnas uti denna skola *åtta* platser lediga, vid 2:dra terminens början den 1:ste nästkommande Maj, och kunna respektive Föräldrar, eller Målsmän, som med sitt förtroende vilja hedra denna inrättning, anmäla sig antingen hos undertecknade, eller hos de i skolan alla söcknedagar tillstädesvarande lärarne. Närmare upplysningar meddela undertecknade, med hvilka de, som bo i landsorterna, om saken kunna korrespondera. — Undertecknade förskaffa logis, uppehälle och vård till billigt pris på komfortabla ställen, för dem som härstädes icke hafva några relationer.

Uti skolan inhemtas, grundligen, genom de lättaste methoder, alla de vetenskaper, i praktiskt och theoretiskt afseende, hvilka äro af nöden för en bildad sjöman, nemligen: *Christendomen, Svenska Språket och dess rättskrifning, Skön- och Expeditions-skrifning, Mathemathik,* (Arithmetik, Planimetri, Stereometri, Trigonometri, Algebra) *Mathematisk Geografi,* (med inbegrepp af Glob- och Stjernlärorna) *Fysik och Politisk Geografi, Verlds-Historien, Handels- och Sjöfarts-Historien, Mekanik, Takling, Manöver, Nautisk Astronomi, Linearritning och dess applikation till Skeppsbyggeri, Frihandsteckning, Handelsvetenskapen, Sjöfartslagfarenheten* m. m. De lefvande språken kunna af lärarne privatissime inhemtas. — De, som egna sig åt andra yrken, än sjöfarten, blifva uti skolan intagne och undervisade i allt hvad dessa yrken rörer.

Slutligen erinras, att *Skolan för Praktisk-intellektuel Sjömannabildning* icke bör förblandas med *Sjömanna-Sällskapets skola,* eller den så kallade *Sjömansskolan,* hvilken sistnämnda är en helt annan inrättning, och för ett inskränktare ändamål, än den ifrågavarande. Götheborg d. 10 April 1841.

O. M. DREUTZER. C. M. EKBOHRN, Philos. D:r & Mag:r.

(125)

Som en lärarebeställning skyndsammeligen kommer att tillsättas vid *Sjömanna-Sällskapets* härvarande *Takelskola,* så ega kompetente sökande att sina ansökningar derom, till Ordföranden för Sällskapet, ingifva, före d. 26:te uti innevararande månad. Götheborg d. 10:de April 1841.

DIRECTIONEN FÖR SJÖMANNA-SÄLLSKAPET.

(126)

Auktioner:

Fredagen d. 30:de dennes från kl. 10 f. m. försäljas härstädes medelst Auction följande förbrutne dömde varor neml.: Sitzer, äkta Bomullsdukar, ylle bundne Dukar, Bomullsstrumpor, Bomullsvantar, Porcellain m. m., samt för förra inroparnes räkning: Helsidenväfnader, Ylledukar, Sitz, tryckt Ylleväfnad, tryckt Musslin, faconerad & slät Foderväfnad, med flere varor, som dagen före Auctionen kunna beses. Götheborgs Konfiskationskontor den 16:de April 1841.

G. E. Bergwall.

[137]

= A. Broddelii & Comp:s Massas Plank- och Brädlager bestående af circa 1000 tolfter Plankor och Battins samt circa 2000 tolfter Bräder och Bakar försäljes genom offentlig Auction på Massans Brädgård Mayenabbe Måndagen den 3 nästk. Maj från kl. ½ 11 f. m. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men lemnas äfven, om så önskas, 2:ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen, Så väl effekterna som specefik förtekning derå finnas för Speculanter att bese 4 dagar före auctionen efter anmälan hos Massans Ombud på stället.

[138]

= I anseende till ägarens afflyttning, utbjudes d. 12 nästkommande Juni, på stället, å öppen Auction, till arrende under 10 års tid, Ribbingstorps Säteri, med Ladugårdarna Kaseberg och Skärtorp, samt underlydande frälse Hemman och Torp, belägna uti Skaraborgs län. Egendomen får genast tillträdas med växande gröda, med eller utan Inventarier, efter Arrendatorns egen önskan. Inroparen bör vara försedd med verificerad borgen, i hvilket fall Cautionisterna äro för ägaren obekanta. Speculation till köp, kan äfven vid tillfället anmälas. Sollebrun & Ribbingstorp d 9 April 1841.

N. S. Rhéenstjerna.

[139]

Till salu:

LOTTER

till 202 Hamb. Klass-Lotteriet uti 6 klasser, med dragningar den 19 Maj, 16 Juni, 14 Juli, 11 Augusti, 25 Augusti och 22 September detta år.

Högsta vinsten

100,000 Mark.

Insats uti 1:sta Klassen Sv. B:ko R:dr 3. Lotter äfven delade uti ½, ¼, och ⅛:delar, säljas hos undertecknad till d. 19 Maj. Planer finnas att tillgå gratis hos

L. KAMP.

träffas i Bonnierska Bokhandeln.

(127)

En Hemförare-Båt om circa 20 läster, utan privilegium; adress: C. A. Holm & Co.

(134)

Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och, då bleckask inlemnas till påfyllning, rabatt af ¼:del i priset; Stockholms Manshattar; Sommar Mansmössor, af åtskilliga nyare façoner; Nattsäckar och Resväskor, Barnbälten af lackeradt skinn; Mans- och Fruntimmers Hattloderaler; Äkta Havanna-cigarrer i ¼:dels lådor och i styckevis, försäljas af

C. Holst.

(132)

Diverse.

Godt Byte!

Den, som för en rymlig schäskärra vill tillbyta sig en i fullgodt stånd varande schäs, kan få denna sin åstundan realiserad om han anmäler sig à denna tidnings officin, der närmare underrättelse meddelas.

(135)

Skillings-Lotteriets

försäljning till 27:de Vinstutdelningen fortfar å Kommmissions-Kammaren i Handlanden Scheurins hus, hörnet af stora och lilla Kyrkogatorne, t. o. m. Tisdagen d. 20 dennes.

(133)

L. M. Jonasons Urfabrik

är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, N:o 14, midtför stora Torget.

(120)

Kommissions-Kammaren,

som är flyttad till undra våningen af Handlanden Scheurins hus, hörnet af stora och lilla Kyrkgatorne, försäljer

LOTTER

till 1:sta Classen af 3:dje Guld & Silfver Varu Class-Lotteriet i Stockholm, insatts 32 sk. B:co; högsta vinsten 10,000 R:dr R:gs; dragning den 19 instundande Maj.)

„ Svenska Silfver-Varu-Lotteriets i Stockholm 4:de dragning den 19 inst. Maj, (insats 16 sk. B:co; högsta vinsten 50 svenska Ducater.)

„ 1:sta Classen af mindre Lotteriets i Stockholm Guld och Silfver-utdelningar, (insatts 8 sk. B:co, Dragning den 20 April.)

„ Skillings-Lotteriets härstädes 27 Vinstutdelning, (dragning den 20 i denna månad.)

(129)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Johansson; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Höglund.* Efter Aftonsångens slut sker detta års Nattvardsbarns confirmation.

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 45 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 45. Måndagen den 19:nde April 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Just i det ögonblick ombrytningen af dagens tidning skall företagas, erhålla vi N:o 29 af Tidningen *Najaden* för d. 13 dennes, hvari Allmänheten underrättas om att det är Öfverkommissarien vid Kongl. Maj:ts Flotta, Herr *Hubendick*, som yrkat ansvar å utgifvaren af nyssbemälte tidning, och det efter 12:te mom. 3 § Tryckfrihetsförordningen. Enligt de underrättelser, vi förut erhållit, sades åtalet vara ämnadt att grunda sig på 8:de mom. 4:de § af samma Kongl. förordning, och vi hade i anledning deraf författat en uppsats, att i dagens tidning intagas; men hvilken vi nu, då åtalet stöder sig på ett helt annat lagrum, måste inhibera. Gömdt är emellertid icke glömdt, och vi skola derföre, så snart handlingarne i detta tryckfrihetsmål hunnit blifva publicerade, till detsamma återkomma.

STOCKHOLM.

Svenska Bibelsällskapet hade d. 7:nde dennes sin årssammankomst, då det vid sådana tillfällen öfliga talet hölls af Akad.-adjunkten Anjou från Upsala, hvarförutan H. E. Grefve Rosenblad uppläste en berättelse om bibelspridningens framgång i fremmande länder, och H. H. Erkebiskopen försäkrade Sällskapet om svenska Presterskapets medverkan för dess syftemål.

= Svenska Biets *Spürling* fortfar att dagligen till detsamma insända sina rapporter. Få se om han ej en vacker afton får röna sanningen i följande, af skalden Kellgren för flere år sedan gjorda, reflexioner, neml.:

"Att lyss vid ljus går ganska slätt,
Ty dels så distraherar skenet;
Dels händer vid en snabb reträtt,
Att man i brådskan glömmer lätt
Den ena armen eller benet."

LANDSORTSTELEGRAFEN.

HELSINGBORG.

Vi hafva nu åter fått en sommarlik temperatur, och en molnfri himmel. Lifligheten i Sundet är, enligt Telegrafen, i starkt tilltagande, och lifligheten inom staden förberedes genom blifvande brunnsgästers hyresnegociationer, som redan äro i full gång.

MALMÖ.

Ångfartyget Malmö hitväntas ofördröjligen från Köpenhamn, der det undergått reparation, för att d. 21:ste dennes börja sina ordinära turer på den gamla Hansestaden Lübeck.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Befästningsförslaget har nu af Regeringen blifvit sanktioneradt. Så till vida kunna således projektmakarne glädja sig öfver vunnet spel. Få nu se, huru det går med verkställandet af deras förslager! I stället för de kalkylerade 450 millionerna, som befästandet af Paris skulle kosta, lärer den derföre nödiga summan uppgå till en milliard. Åtminstone ämnar n. v. Finansministern, Herr Humann, att i Budget-kommissionen väcka motion om upptagande af ett så stort lån, i och för ofvanbemälte ändamål. Så länge emellertid det gjorda anslaget räcker, arbetas med yttersta ifver på de nya fästningsverken.

= Den eskader, som en längre tid legat segelfärdig i Toulons hamn, har nu, under vice Amiralen Hugons befäl, utlupit. Den består af 8 linieskepp, 1 fregatt och 1 korvett, och säges endast vara bestämd för en öfningsexpedition i grekiska archipelagen.

= Tvertemot hvad förut blifvit berättadt, förmäla franska tidningarne nu, att Prinsen af Joinville kommer att emottaga befälet öfver en eskader, som den 3:dje nästk. Maj skall utlöpa för att kryssa i de indiska farvattnen.

= Mycket uppseende har i Paris väckts af en i kasernerne uppläst dagorder, enligt hvilken soldaterne, under dymmelveckan, skulle vara frikallade från all tjenstgöring, undantagandes den alldeles oundvikliga, såsom vakthållning och dylikt. Dessutom hafva order blifvit utfärdade till alla i Paris varande Regementschefer att draga försorg om, det de permitterade soldaterne bevistade de på Långfredagen i kyrkorna hållna messor. Äfven Deputerade-kammaren har under denna vecka (för första gången sedan 1830) inställt sina sessioner.

= Ett rykte cirkulerar, att örlogsfartyget Paul, som från republiken Haïty skulle öfverbringa skattebidragen för det sistförflutna året, sjunkit. Det hade redan i Januari månad d. å. afgått från nämnde ö, utan att man sedermera erhållit några underrättelser om detsamma.

TYSKLAND.

Hannover. Konung Ernst har nyligen låtit utfärda tvenne cirkulärer, af hvilka landet hoppas mycken nytta och båtnad. I det ena af dessa förbjudas nemligen officerarne uttryckligen, att, såsom hitintills varit brukligt, bära mössan på sned, och i den andra stadgas, att de hädanefter icke må underslå sig att nyttja långt hår och "ordonnansstridiga" polissonger.

ENGLAND.

London. Ångfartyget "The President" var ännu d. 9:de dennes ej ankommet.

RYSSLAND.

Siberien. Enligt en i de ryska tidningarne meddelad öfversigt öfver den afkastning, de i den s. k. Kirgiser-steppen belägna bergverken gifvit under loppet af det sistförflutna året, uppgår densamma till 8,600 marker rent guld.

ORIENTEN.

Bref från Alexandria af d. 25:te sistl. Mars gifva vid handen, att Mehemed-Ali ånyo af alla krafter rustar sig till ett krig mot Porten och dess allierade, i händelse de af honom begärda modifikationerne i förlänings-firmånen icke af Sultan medgifvas och godkännas. Han ämnar att öka sina stridskrafter ända till 70,000 man och låter genom den i hans tjenst trädda franska öfversten Galize befästa Kairo. Han säges tillika nu hafva vägrat att i årlig tribut till Porten erlägga mer, än 5—600,000 dollars.

OSTINDIEN.

Ryktet om ett fredsslut mellan Storbritannien och det himmelska riket har blifvit besannadt. Efter några smärre träffningar, lefvererade i början af Januari månad detta år, och som utfallit till Engelsmännens fördel, har hans Kinesiska Majestät kommit till den öfvertygelsen, att han har orätt i att förbjuda desse krämare att med opium förstöra hans flintskalliga undersåtare. Han har derföre, i den mellan honom och befälhafvaren öfver engelska eskadern, Kapten Elliot, afslutade preliminära traktat, förbundit sig: 1:mo, att till Storbritannien afträda den himmelska ön Hong-Kong; 2:do, att till H. M. Drottningen af Storbrittannien i 6 terminer utbetala 6 millioner dollars, såsom ersättning för krigsomkostnaderna; 3:tio att ställa de officiella förbindelserna de begge Regeringarne emellan på lika fötter, och 4:to, att, 10 dagar efter det kinesiska nyårets ingång, öppna hamnen i Canton för handelsrörelsen med England och andra nationer. Icke desto mindre är man i London mycket missnöjd med denna fredstraktat, emedan Kapten Elliot i densamma mera bevakat Kronans, än engelska undersåtarnes rätt, och den kommer således nog före sin ratifikation att undergå åtskilliga och väsendtliga förändringar, synnerligast hvad det pekuniära skadeståndet beträffar. — Vi skola, om utrymmet så medgifver, i nästa nummer närmare redogöra för de krigiska företag, som förmått Hans Kinesiska Majestät att lyssna till de "objudne gästernes" förödmjukande fordringar.

BLICK

på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet. *

X.

Ur Gustaf III:s blod uppspirade för Svenska Adeln ingen ljuf frukt. De olyckor, som de adliga stämplingarna ådragit konungahuset och fäderneslandet, den skamfläck, som partierna satt på nationalkarakteren och den rättvisa harm, som derföre riktades mot Adeln, måste naturligtvis förgifta den önskade frukten. Äfven genom Svenska folket gick, lik en orolig aning, känslan af Franska revolutionens verldshistoriska betydelse. Bördens rättigheter hade, genom de blodiga företeelserna i Frankrike, blifvit störtade, icke blott såsom en princip, utan i sjelfva utöfningen. Det nya, ungdomliga lif, som uppenbarade sig i republikanernas tänkesätt och bedrifter, väckte sympatier öfverallt, och äfven i Sverige funnos lågande vänner af den pånyttfödda folkfriheten, denna ädla frihet, som Adeln trodde sig under partistriderna kunna eröfra från de svaga regenterna och behålla såsom ett privilegium för sig enskilt. Thorilds bemödanden för tankefrihetens seger qvästes lyckligt af förmyndareregeringen efter Gustaf III:s död. Hertig Carl, som sjelf varit jakobin i yttranden, om också icke i tänkesätt, fann sig omspunnen af samma nät, som Adeln alltid försökt lägga omkring thronen. Den Armfeltska sammansvärjningen var helt och hållet adlig. Denne politiska äfventyrare fruktade jakobinismen framför allt, och det var icke ensamt personlig hämd, som eggade honom; det var en känsla af faror för hela Adeln. Han utmålade för Ryska Kejsarinnan Sverige såsom en *"foyer de Revolution dans le Nord"*, och klagade öfver det stora antalet af *"Vauriens par état et Fainéans"*, som han ansåg olycksbringande för nationen. Han ville rädda Adeln genom att bereda dem tillflygt i absolutismens sköte. Men menskliga beräkningar och anslag hafva icke privilegium på ofelbarhet, om de än äro af adlig extraktion. Hela förhållandet emellan Adel och folk tog en annan riktning, än så väl Baron Armfelt, som de gömda machinisterna på Svenska riksskådeplatsen beräknat. Anslagen mot den unge Konung Gustaf Adolfs lif behöfde ingalunda verkställas. Hans uppfostran och naturliga anlag gjorde honom till en af de förderfligaste regenter, som innehaft Sveriges thron. Omgifven, alltifrån spädaste åren, af alla bördens mest trångbröstade representanter, genomträngd af inbillningen om sitt blods gudomliga ursprung och deraf följande anspråk, bibehöll han likväl en känsla af rättvisa och kungligt ädelmod, hvilken otvifvelaktigt förtjenar aktning, medan hans inskränkta förstånd och oförmåga att rätta sig efter tiden, störtade både honom och hans folk från höjden af makt och anseende. Vid 1800 års Riksdag hade Gustaf Adolf bort lära känna Sveriges Adel, om han icke gjorde det förr. Då frågan gällde Banko- och Riksgäldsverken, uppträdde på ett frimodigt sätt flere af de Adelsmän, som ägde den största bildningen, den ungdomligaste kraften och derför räknade på de lifligaste sympatierna, och yrkade publicitet af dessa verks förvaltning. Saken var i sig sjelf icke orättvis, men herrarne stridde icke såsom rättvisans och den allmänna principens förfäktare, utan såsom Adelsmän, hvilka ytterst utgingo från sina privilegier, åberopade dem, och, då de icke vunno, förkastade dem. Konungen yttrade sin grämelse öfver det som förefallit, men lät herrarne afkläda sig sina adliga värdigheter. Han antog således att de adliga privilegierna icke äro oafhändliga och så fästade vid börden, att de ju icke genom tillfälligheter kunna skiljas från personen. Men detta antagande ångrade han snart och utgaf en ganska skarp förordning *"om det ansvar, hvartill en Svensk Adelsman gör sig skyldig, som sitt adelskap eller någon Ridderskapet och Adeln tillhörig laglig rättighet sig afsäger."* Det var att rent af göra adelskapet till ett åtlöje, då personer skulle med ansvar förbindas att bära dess företrädesrättigheter. Då bördens helighet sålunda ansågs behöfva bekräftelse af en straffbalk, hade den förlorat aktningen i allmänhetens ögon, liksom den förut blifvit föraktlig i de tänkandes. Gustaf Adolf hade sårat Sveriges Adel så djupt, att han aldrig kunde vinna förlåtelse af densamma. Han fördes derföre af en liga hofmän alltmera bakom ljuset; man dolde för honom folkets tänkesätt och nöd; man bedrog och förrådde honom, tills jäsningen inom hans trånga hufvud nådde sin höjd, folkets tålamod var uttömdt och hans afsättning kunde verkställas. Han påskyndade katastrofen genom den vanära, han kastade på garder-

* *Fortsättning från föreg. N:r*

na, der de förnämas söner tjente såsom officerare. Det var ett parti Adelsmän, som verkställde 1809 års statshvälfning. Den var oundviklig, den utgjorde fäderneslandets enda räddning, och den lyckades, emedan folket ännu var döfvadt af de slag, det erhållit under kriget.

Hvarjehanda.

Något om och för Snusare.

Det är likväl ett mäkta besynnerligt bruk, det der bruket att nyttja snus! Om vi helt oförhappandes i ett främmande land blefve bekanta med detta bruk, skulle vi kikna af skratt. Man tänke sig blott en stålig och gravitetisk man, som tager en liten dosa upp ur fickan, sticker fundersamt tummen och pekfingret ned i den, drager dem åter ut igen, betäckta med ett slags pulfver och förer dem derpå med större eller mindre långsamhet upp till sin näsa, under hvilken akt han antager den allvarligaste min i verlden, liksom företoge han något, som kunde hafva det mest genomgripande inflytande på hela hans existens (ty till och med de eljest mest likgiltiga menniskor gifva sig en viss vigtig min, hvar gång de taga sig en pris). Sedan nu allt detta är väl beställdt, gör han en liten sväng med handen, för att medelst denna manöver afskaka de restantier, som ej blifvit inproppade i näsan, och ser dervid ut som en man, hvilken har fullgjort sin pligt och på ett kraftigt sätt verkat för sin välfärd. Det är kostligt nog att ge akt på de olika sätt, hvarpå folk bruka snusa. Några göra det med hastiga, korta rörelser. Dessa äro de epigrammatiske snusarne, som skynda, så fort möjligt är, till målet och för hvilka den egentliga slutpunkten är allt. Andra uppträda med den högsta grad af urbanitet och belefvenhet; icke den blott fysiska kittlingen, utan ännu mera den fulländade formen af handlingen har i deras ögon värde: de låta derföre dosan först gå omkring mellan fingrarne, med lika mycken värdighet som fryntlighet; gifva henne derpå ett lätt slag på sidan, och gripa sedan ned i dess innehåll med fina, spetsade fingrar. Några få ett rigtigt Söndagsansigte, när de snusa. Andra göra det med den kärfvaste min i verlden. Några gå sparsamt tillväga med den kostliga örten och använda all möda för att uppfånga hvarje korn deraf; andra bete sig mera vårdslöst och efterlemna gerna en god portion på halsduken och vesten. Fredrik den Store i Preussen hörde till detta slags snusare; han skall till och med hafva brukat bära snus i blotta vestfickan, i stället för i en dosa. Det gifves äfven ett slags långarmade snusare, som begynna denna handling med en långsamhet och en alfvarsamhet, som ville de bringa en länge och grundligen öfvertänkt plan i verkställighet, och sluta den derpå med en öfverraskande häftighet. Många små och korpulenta snusare bära sig deremot åt på följande sätt: de böja först hufvudet åt ena sidan, sträcka ut armen med en pris mellan fingrarne, lyfta handen i vädret, ungefär som en elefant sin snabel, och ändtligen ser man dem taga prisen. Näsan och hufvudet röra sig på en gång blixtsnabbt, liksom i en våldsam krampdragning. Under allt detta äro hjeltens ögon vända mot himlen, liksom om han sökte sig ett vidsträcktare spelrum för sin dristiga handling, och, när han fullbordat denna, återvänder han till sin förra ställning och slutar i allmänhet med att förkunna den seger, han tillkämpat sig, genom en släng med fingrarne och ett väldigt "Ha!"

Frågar man oss nu, hvad följden månde blifva af allt, hvad vi här förtäljt, så svara vi: alldeles detsamma som af en pris snus, nemligen först en kittling och derefter — ingenting. Ett älskvärdt drag finner man dock vanligen hos snusare, och det är en hjertlig gästfrihet, som påminner om de tider, då allt var gemensamt och menniskorna delade sitt goda med hvarandra i allsköns fred och vänskaplighet. Det ligger öfverhufvud någon ting godt i bruket af snus, något som försonar med verlden och försötmar lifvets vedervärdigheter. Låt ett sällskap vara samladt till de torraste, de tråkigaste förrättningar: när en snusare öppnar sin dosa och den begynner sin rund, så är det liksom om en stråle från ett ljusare lif bröte fram; i de allvarsamma ansigtena målar sig en tröstande tanke att tiderna omvexla, en aning om *något*, som ligger på andra sidan om det klockslag, som är tecken till att bryta opp och hvarefter man i tysthet längtar. Låt tvenne män vara inbegripna i en disput och stå färdiga att flyga hvarandra i lufven; den ene känner då behof af en pris snus, han bjuder sin motståndare först; begge snusa i allsköns samdrägtighet och se — försoningen är redan började!

Allt detta må nu vara, som det är, men damerna böra icke gerna snusa; det kläder dem icke. Det kläder egentligen icke heller mannen; men dessa hafva af gammalt privilegium på att hafva onödiga behof. Låt det vackra könet vinna så många rättigheter som möjligt! det är likväl damernas stora företräde, att de aldrig kunna komma att med männerna dela den företrädesrättigheten att hafva onödiga behof.

mathik, (Arithmetik, Planimetri, Stereometri, Trigonometri, Algebra) *Mathematisk Geografi,* (med inbegrepp af Glob- och Stjernlärorna) *Fysik och Politisk Geografi, Verlds-Historien, Handels- och Sjöfarts-Historien, Mekanik, Takling, Manöver, Nautisk Astronomi, Linearritning och dess applikation till Skeppsbyggeri, Frihandsteckning, Handelsvetenskapen, Sjöfartslagfarenheten* m. m. De lefvande språken kunna af lärarne privatissime inhemtas. — De, som egna sig åt andra yrken, än sjöfarten, blifva uti skolan intagne och undervisade i de intellektuella kunskaper, som för dessa yrken kunna anses vara af behofvet påkallade.

Slutligen erinras, att *Skolan för Praktisk-intellektuel Sjömannabildning* icke bör förblandas med *Sjömanna-Sällskapets skola,* eller den så kallade *Sjömansskolan,* hvilken sistnämnda är en helt annan inrättning, och för ett inskränktare ändamål, än den ifrågavarande. Götheborg d. 10 April 1841.

O. M. DREUTZER. C. M. EKBOHRN, Philos. D:r & Mag:r.

(125)

Som en lärarebeställning skyndsammeligen kommer att tillsättas vid *Sjömanna-Sällskapets* härvarande *Takelskola,* så ega kompetente sökande att sina ansökningar derom, till Ordföranden för Sällskapet, ingifva, före d. 26:te uti innevararande månad. Götheborg d. 10:de April 1841.

DIRECTIONEN FÖR SJÖMANNA-SÄLLSKAPET.

(126)

Kungörelse.

Genom offentelig Auktion, som, Fredagen d. 21 nästkommande Maj, kl. 10 f. m., anställes så väl inför Förvaltningen af Sjö-Ärenderna, som å befälhafvande Herr Amiralens i Carlskrona, samt Herr Stations-Chefens i Götheborg Cancellier, komma för Kongl. Maj:ts Flottas stationer i Carlskrona, Stockholm och Götheborg, att af den minstbjudande upphandlas följande Persedlar och Effekter, nemligen: Bindtyg med instrumenter, 12 st.; Boy, mörkblått, 75 alnar; Bomullsvekar 16$\frac{5}{8}$ skålp.; Bramsegelsduk, blekt, 1$\frac{1}{4}$ aln. bred, 2,876 aln.; Bråckband till höger, 30 st.; Dito till venster, 20 st.; Buldan, Helsinge, 1 aln bred, 7,278$\frac{1}{2}$ alnar; Byxhängslen 60 par; Byxhängsel-listor 210 alnar; Flanell, hvit, 40 alnar; Halsdukar, spänn-, af svart satinette, 206 st.; Kläde, ljusblått, 50 alnar; Dito mörkblått, 1,676 alnar; Dito mörkgrått, 582 alnar; Dito svart, 25 alnar; Knappar, messings, ankare, större sort, 2,194$\frac{1}{3}$ duss.; D:o d:o d:o mindre d:o, 30 d:o; D:o d:o släta, större, d:o, 1,954$\frac{2}{3}$ d:o; D:o d:o d:o mindre, d:o 640 d:o; Dito, tenn, 646$\frac{2}{3}$ d:o; Lakan, blångarns-, 200 st.; Linne, gammalt, 15 lisp.; Lärft, bandage-, 200 alnar; D:o foder, svart, 170 d:o; Olja, rof-, 541$\frac{1}{2}$ k:r; Port d'Epées 60 st.; Ratin eller Halfkläde, svart, 235 alnar; Skjortor, linne- och blångarns-, 1,816 st.; D:o ylle-, röda, 152 st.; Skor, smorläders-, diverse, 2,426 par; Dito vaxläders-, 166 par; Dito trä-, 800 st.; Snören, svarta, redgarns-, 1,055 alnar; Strumpor, tråd-, half-, 100 par; D:o bomulls-, hel-, 147 d:o; Dito ull-, d:o 2,506 par; D:o d:o half-, 980 d:o; Sulor, half-, 2,084 par; Såpa, 11 fjerd.; Talg till ljus, 131 lisp. 5 skålp.; Thékoppar med fat, af postlin, 36 par; Tvättskålar af ler, 30 st.; Täcken, Vestgöthe-, 20 st.; Vallmar, mörkblått, 4,347$\frac{1}{2}$ alnar; Dito mörkgrått, 7,249$\frac{1}{6}$ alnar; Vaxduk, 40 alnar; Väf, blångarns-, 1$\frac{1}{8}$ aln bred, 9,352$\frac{1}{4}$ alnar; Dito d:o 1$\frac{1}{6}$ d:o, 1,302 d:o; D:o, d:o, 1$\frac{1}{4}$ aln d:o, 387 d:o; D:o foder, Helsinge-, 11,465$\frac{2}{3}$ alnar; Dito, d:o, randigt, 150 alnar; Bläck, skrif-, 22$\frac{3}{4}$ kannor; Ljus af talg 57 lisp. 18 skålp.; Papper, Concept-, 43 ris; Dito Skrif-, 11 ris; Pennor, Skrif-, 119 bundtar; och Qvastar, sop-, 1,100 st.; Börande dessa Effekter, omkostnadsfritt för Kongl. Maj:t och Kronan, levereras så fort sig göra låter, och senast inom nästinstundande Augusti månads slut, vid de Flottans Stationer, för hvilka upphandlingen äger rum; dock kan, hvad för Carlskrona och Götheborgs Stationer upphandlas, jemväl få å Kongl. Skeppsholmen härstädes levereras, om sådant vid Auctionen betingas.

I öfrigt meddelas till hugade Spekulanters kännedom, att förseglade anbud, hvilka, för att gällande anses, böra skrifvas särskildt för hvarje till leverering erbjuden persedel, kunna inlemnas till Förvaltningen af Sjö-Ärenderna, samt Flottans Stationer i Carlskrona och Götheborg till kl. 12 på dagen näst före Auktionen, hvarefter de vid Auctionstillfället i Speculanternes närvaro öppnas, för att med de munteliga buden jemföras; att Förvaltningen förbehåller sig rättigheten att pröfva de skeende anbudens antaglighet; att betalning erhålles genast efter det leveranserne blifvit fullgjorde, samt behörigen verificerade räkningar derå inkommit och hunnit granskas, samt slutligen, att, vid leveransernes fullgörande, Kongl. Auctions- och Besigtnings-Reglementerna för Landt- och Sjöförsvaret, af d. 20 December 1825, komma att tjena till efterrättelse. Närmare upplysningar kunna erhållas så väl i Förvaltningens af Sjö-Ärenderna Kammar-kontor, som i befälhafvande Herr Amiralens Cancellie i Carlskrona och H:r Stations-Befälhafvarens Cancellie i Götheborg.

Stockholm d. 6 April 1841.

(141)

Annonser.

Auktioner:

Tisdagen den 20:de dennes försäljes genom Auction, kl. 10 f. m., för Herr Tracteuren C. F. Lindqvist's räkning, diverse Lösegendom, bestående uti: Guld, Silfver, Koppar, Tenn, Jern-, Malm- och Blecksaker, Porcellaine och Glas, Linne- och Sängkläder, Meubler och Husgeråd m. m. — Auctionen hålles i Lindqvist's boning, i huset N:o 33 i Majornas 4:de Rote, då i tillfället vilkoren tillkännagifvas.

Vid denna Auction försäljes äfven 2:ne i godt stånd varande Chaisekärror med selar. Gamla Varfvet den 4 April 1841.

P. E. Janson.

(117)

Fredagen d. 30:de dennes från kl. 10 f. m. försäljas härstädes medelst Auction följande förbrutne dömde varor neml.: Sitzer, äkta Bomullsdukar, ylle bundne Dukar, Bomullsstrumpor, Bomullsvantar, Porcellain m. m., samt för förra inroparnes räkning: Helsidenväfnader, Ylledukar, Sitz, tryckt Yllevåfnad, tryckt Musslin, faconerad & slät Foderväfnad, med flere varor, som dagen före Auctionen kunna beses. Götheborgs Konfiskationskontor den 16:de April 1841.

G. E. Bergwall.

[136]

= A. Broddelii & Comp. Massas Plank- och Brädlager bestående af circa 1000 tolfter Plankor och Battins samt circa 2000 tolfter Bräder och Bakar försäljes genom offentlig Auction på Massans Brädgård Mayenabbe Måndagen den 3 nästk. Maj från kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men lemnas äfven, om så önskas, 2:ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen. Så väl effekterna som specefik förteckning derå finnas för Speculanter att bese 4 dagar före auctionen efter anmälan hos Massans Ombud på stället.

[137]

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin. C. M. EKBOHRN.

(100)

Till salu:

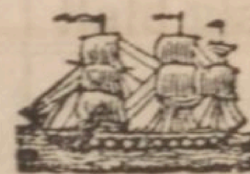

Galeasen Maria Charlotta, byggd af furu på cravel, om 52 svåra läster, med inventarier, för B:ko R:dr 3000; närmare underrättelse på F. & H. G. Wessbergs kontor.

(143)

Diverse.

L. M. Jonasons Urfabrik

är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, N:o 14, midtför stora Torget.

(120)

Skillings-Lotteriets

försäljning till 27:de Vinstutdelningen fortfar å Kommmissions-Kammaren i Handlanden Scheurins hus, hörnet af stora och lilla Kyrkogatorne, t. o. m. Tisdagen d. 20 dennes.

(133)

Kommissions-Kammaren,

som är flyttad till undra våningen af Handlanden Scheurins hus, hörnet af stora och lilla Kyrkogatorne, försäljer

LOTTER

till 1:sta Classen af 3:dje Guld & Silfver Varu Class-Lotteriet i Stockholm, insatts 32 sk. B:co; högsta vinsten 10,000 R:dr R:gs; dragning den 19 instundande Maj.)

„ Svenska Silfver-Varu-Lotteriets i Stockholm 4:de dragning den 19 inst. Maj, (insats 16 sk. B:co; högsta vinsten 50 svenska Ducater.)

„ 1:sta Classen af mindre Lotteriets i Stockholm Guld och Silfver-utdelningar, (insats 8 sk. B:co, Dragning den 20 April.)

„ Skillings-Lotteriets härstädes 27 Vinstutdelning, (dragning den 20 i denna månad.)

(129)

Att undertecknad Polisfiskal flyttat till så kallade f. d. Wohlfahrtska plantaget, N:o 6 och 7 vid Landsvägsgatan i Westra Haga, får jag tillkännagifva.

Gustaf Roberg.

(114)

Att Collecten till Frimurare Barnhuset sistl. Mariæ Bebådelsedag, med tillkomne bidrag, utgjorde 359 R:dr 12 sk. 4 r:st b:ko varder med betygande af tacksamhet tillkännagifvet.

[135]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 46 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 46. Onsdagen den 21:ste April 1841.

Götheborg.

Nyheter härifrån inga. De med dagens utländska post ingångna meddelas här nedan i yttersta korthet. — England: Kommodor Napier anlände den 11:te d:s till Falmouth. Ångfartyget President är ännu ej ankommet. — Orienten: Ministern för utrikes angelägenheterna, Reschid-Pascha, och Finansministern, Fethi Ahmed-Pascha, hafva blifvit afsatte. Den förres plats har blifvit intagen af Rifaat Bey, f. d. gesandt vid Kejserl. Hofvet i Wien, och den senares af Said Pascha, Sultanens svåger, och Turkiska rikets f. d. Storamiral. Hela Mesopotamien befinner sig i fullt uppror: milisen har blifvit afväpnad, civil- och militär-auktoriteterne mördade, och det osmaniska rikets upplösning proklamerad. Mehemed Ali fortfar med sina krigsrustningar; men skall på den senare tiden hafva blifvit mycket sjuklig. — Äfven i Kurdistan hafva allvarsamma oroligheter egt rum. Under sådana kritiska förhållanden hafva de stora Makterne rådt Sultan att gå in på de af Mehemed äskade modifikationer i förläningsfirmanen. — I Kairo har pesten utbrutit. —

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

H. M. Konungen har under Påskhelgen varit opasslig och befann sig ännu d. 15:de dennes icke rätt väl.

= *Dagligt Allehanda* förmäler, att man i hufvudstaden hviskar om åtskilliga reklamationer från Preussen eller Sachsen, hvilka för några veckor sedan skola hafva ingått, i afseende på Sveriges *gamla* skulder, som man dock så ofta hört redan vara betalta. Man hoppas och förmodar att "Kronans tidningar" inom kort häröfver afgifva ett "beriktigande."

= Samma tidning förmäler, att fråga torde komma att uppstå om en ny regeringsproposition, angående ett statslån, stort 1,000,000 R:dr b:ko, till reglering af Kabinettskassans affärer — mot hypothek af de 200,000 R:dr b:ko, hvilka åt H. M. Konungen och Dess dynasti blifvit såsom en evärdelig ränta anvisade å Riksgäldskontoret. Detta torde likväl höra till de otroliga nyheterna.

= Kongl. Samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia, har, vid sin d. 6:te dennes hållna sammankomst, till Sekreterare enhälligt kallat och valt Riksantiquarien m. m. Magister B. E. Hildebrand.

= Stadstidningen förmäler ryktesvis att en moderation i Sundska tullen redan i år torde komma att ega rum å diverse handelsartiklar, såsom kaffe, bomull, bomullsträd, peppar, cacao och färgträd.

= I Hrr Strindbergs kollekt för Hamb. Lotteriets 6:te klass, har en vinst af 10,000 mark H. B. utfallit.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UMEÅ.

Från Herr Lundbergs härstädes anlagda tryckeri, kommer d. 1:ste Maj att utgifvas en tidning, kallad *Wester- och Norrbottens Läns Tidning.* Blir kamraten lika innehållsrik, som rubriken är lång, så varder den utan tvifvel mycket godt uträttande i Nordlandena."

SUNDSVALL.

Såsom ett vackert bevis på en sällsynt fosterföräldrakärlek och det välstånd, som genom flit och god hushållning kan beredas, äfven bland kojornas innevånare, anför den härstädes utkommande tidningen Skämt och Allvar följande: Efter den sorgfälligaste uppfostran och undervisning i kristendom och goda seder, äfvensom i alla vanliga qvinnoslöjder, bortgiftes år 1839 Barnhusflickan Anna Maria Larsson, då Fosterföräldrarne, Torparen J. Sellgren och hans hustru, icke allenast för henne gjorde ett hederligt bröllop och lemnade i brudgåfva 100 R:dr R:gs, en ko, en säng och ett tennfat, utan äfven, när de nygifta derefter inköpte ett torp, ytterligare ökade sin gåfva med 200 R:dr R:gs.

FAHLUN.

Här ger Torsslowska truppen, under Herr Delands anförande, spektakler, i hvilka i synnerhet Hrr Deland och Malmström utmärka sig.

WESTERÅS.

Här i orten har en rättegång, rörande olaglig röstvärfning för Hofpredikanten Nordblad, väckt mycket uppseende. Bland röstvärfvarne äro Kronolänsmannen *G. Karlsten* och Riksdagsmannen för Wagnsbro härad af Westerås län, *Jan Andersson,* de mest komprometterade. Märkvärdigt är, att, oaktadt flere vittnen intygat att Karlsten velat förmå dem att rösta på bem. Hofpredikant, Häradsrätten likväl icke ansett sig kunna honom åt saken fälla, utan dömt klaganderna att ersätta rättegångskostnaderna med nära 200 R:dr R:gs. Jan Andersson deremot ansågs, till följe af en till sockne-männen aflåten skrifvelse, hvari de uppmanas att rösta på Hofpredikanten Nordblad, såsom förvunnen till röstvärfning, hvadan Landsfiskalen Eklund å honom yrkade laga ansvar. Då denna skrifvelse i sitt slag verkligen är en kuriositet, tro vi oss göra våra läsare ett nöje med att här nedan reproducera densamma, ordagrannt så lydande:

"Norr och Söder Salbo Uppsyningsmän må

alltid väl. Jag önskar äfven detsamma till Edra Grannar.

Jag skall skrifva några ord till eder mina närmaste samtelige grannar och byamän i Norr och Söder Salbo byar att i Lördags om afton, som var d. 17 Oct. var jag up till vår tillkommande nya Prost, som är Håfpredikanten och Kandidaten Hr Nordblad, och hälsade på honom, jag blef ganska väl emottagen och fägnad, jag försökte och gick dit Söndagsaftonen derpå, begge aftnarne var der främmande härrar, som både förut och då uppmanade Herr Nordblad till att söka Consistorium i Westerås för intet Nordblad fick första rummet, men han sade alldeles ifrån sig att han vill aldrig prosessa med någon menniska, mig har han lofvat med hand och mun, att han skall bli lika medgörlig med Socknen som Malmin, han vill intet tvinga Socknen att bygga, utan det får bli efter Sockneboernas behag, men den principen har han intet, att han bjuder folk 2 sk. för supen, utan heldre i likhet med Prosten ***, som slog sjelf i och söp folk till. Så gör äfven denne Nordblad. Men kommer Pastorerna från Westerås till Fernebo, då skall J få se på litet högfärdighet i Prostgården, på framtiden, det både Presidenten *** och flera andra sagt; men det vill jag nämna i förväg, att intet Hofpredikanten och Candidaten, är till växten större än jag, så att han ser intet ut för det han är, hans kära maka och gifmilda fru är ändå litet mindre, mina Commitenter Gör mig en stor tjenst om ofvannämnde Nordblad fick bli Prost i Fernebo, då kunde jag kanhända få gå dit och få aftonvahl flere gånger, hvilket vore för mig ganska behöfligt framdeles, i må tro, att vår kost och hushyran är oss dyra nog här, Så Gode vänner gör vad i förmår, för i må lita på att jag står på mina Committenters rätt och bästa så vidt jag förmår, varom jag nu ej hinner skrifva. När boteringen blir så ropar i Endast, Nordblad i Stockholm, och intet nå vidare. Stockholm d. 22 Oct. 1840.

Jan Andersson.

UPSALA.

Sistlidne Påskafton afled härstädes Häradshöfdingen C. G. Wadström, känd för flere under signaturen *Tandem* publicerade smärre poemer, hvilka han sedermera samlade, och år 1833, under rubrik: *"Några stunder vid Lyran"*, från trycket utgaf.

CARLSTAD.

Nya Tidningen förmäler att Klarelfven redan för flera dagar sedan gått ren, så långt ögat kan upptäcka, samt att man har all anledning att förmoda, det segelleden öfver Wenern från Skoghall snart blir öppen. Deremot ligger den s. k. "lilla Kanalen" ännu, oaktadt de försök, som blifvit gjorda för att få densamma segelbar.

= Samma tidning innehåller en "Varning för Resande", tillkommen af den orsak, att 20:de mom. af de i Wermland gällande dagböckerna är så tvetydigt, att man icke af ordställningen kan sluta sig till om det är den Resande eller Hållkarlen, som skall afstraffas med 10 par spö, i händelse det faller denne senare in, att den förre med otidigheter förolämpa.

JÖNKÖPING.

En polisbetjent och en gardist hafva blifvit häktade för det att de af tvenne gårdfarihandlande svikligen tillockat och tillhotat sig åtskillige varor och penningar. — Lindefors spiksmedja i Svenarums socken har uppbrunnit. — En hemmansegare har drunknat, och tvenne drinkare ljutit döden under fullt rus, hvadan de begge blifvit snöpligt begrafne.

MARIESTAD.

Torghandeln med spannemål härstädes är obetydlig och torde snart för någon tid komma att alldeles afstadna, då Landtmannen ofördröjligen torde blifva i tillfälle att begynna sitt vårarbete, sedan en mild och vacker väderlek ändteligen inträffat.

PARALLELER.

I.

Gustaf III och Klock-Jacob.

Vägen mellan Jönköping och första gästgifvargården på Stockholmsvägen, Råby, är kanske den mest romantiska i Sverige. Sedan man lemnat den lilla putsade staden, ett nordiskt Venedig, simmande emellan trenne sjöar, reser man utmed stranden af den spegelblanka Wettern, som, lik en vattrad silfverskifva, hvilar i sin ram af grönskande kullar och berg. På intet annat ställe än här kan man få se denna blanka och matta vattring; ingen sjö utom Wettern framvisar detta fenomen. På dess yta ser man i lugnt väder en massa af mattare linier, spiraler och ringar, som skimra och röra sig i solskenet; folket säger då att sjön "bäckar sig"; naturforskaren tillskrifver det starka källådror, som uppspringa ur djupet, och skalden skulle tro dessa strimmor vara spår efter de osynliga sjöjungfrurnas vilda dans. Med sjön till venster och åkrar, ängar och lunder till höger om vägen kommer man efter en half mils färd till Husqvarna gevärsfaktori. Det är en liten stat för sig sjelf, men utmärkt för intet, utom sitt vattenfall, som i fem afsatser störtar sig genom en djup skölgång i det väldiga granitberget. Sedan man passerat Husqvarna, som ligger ett stycke från allmänna landsvägen, höjer denne sig allt mer och mer; Wetterns spegelyta sjunker allt mer i djupet under den resande, och på andra sidan vägen uppskjuta bergen allt högre mot himlen. Rika ekskogar betäcka deras toppar och sidor, och utmed vägen stå lummiga aspar och susa sin vägafrid öfver vandraren. Här och der står en rönn och prålar med sina klasar, och hasselbuskarne smyga sig in på mellanrummen och stå der, fredliga, friska och starka, liksom små-folket bland de store.

På ett ställe, der backen kröker sig, är en plan hvarest man vanligen låter hästarne, som blifvit uttröttade af detta långvariga uppföre, hvila en stund; det är ett såkalladt pust-ställe, der skjutsbonden ger sina kreatur en beta bröd och dröjer så länge det är möjligt. På denna lilla bergsplan stod fordom en liten grå stuga, betäckt med ett blomstrande torftak, och på den ena knuten var en hvitmålad urtafla anslagen till ett märke, att en landturmakare der hade sin lugna boning.

En vacker Septemberdag i sednare hälften af 1780-talet såg man på denna afsats af vägen en båge, uppförd af gran och björkris och prydd med friska blommor från det närbelägna Lyckås trädgård. En mängd bönder och ortens herrskaper hade församlat sig på vägen, och i den närbelägna ängen stodo en mängd hästar bundna vid träden. Socknens Pastor, högtidsklädd och lugn, liksom väntande på någon, stod nära intill den gröna äreporten, och ortens Länsman, med en ofantlig trekantig hatt på sitt anspråkslösa hufvud, for som en väfspole fram och åter mellan bönderne och hästarne. "Klockan är redan 4", sade han betänksamt och såg på sin stora "silfverrofva" "och klockan 12 skulle Hans Maj:t hafva inträffat här." "Men tyst!" fortfor han, "rullar det icke ner i backarne? Tyst go' vänner!" Det rullade verkligen ganska fort uppför vägen, och alla ordnade sig för att taga emot monarken, hvars namnschiffer, ett stort G. III af förgyllt papper, prålade på höjden af bågen, eller, som Pastorn, och efter hónom hela socknen, kallade den: "triumfbågen."

Tolf hvitklädda flickor ordnade sig nu vid vägen för att strö blommor för Konungen, och Pastorn genomögnade ännu en gång sitt koncept och bad en tyst bön att ej komma af sig inför Majestätet. Äfven i detta tal funnos blommor, men ej

som dem flickorna skulle strö, plockade i den fria, friska naturen, utan hopsamlade ur den underdåniga vältalighetens malätna harbarium, der redan *då* praktexemplaren voro defekta och förbleknade.

Den kungliga vagnen, dragen af 8 flämtande och svettdrypande hästar, kom nu ilande uppför backen och stadnade under äreporten; flickorna strödde sina blommor och Pastorn sina, under det att Gustaf med en tillgjord, förbindlig mine afhörde hela detta underdåniga ordsvall, der "Gud" och "Herrans smorda", "folkets lycka" och "Konungens dyra lif" sammankedjades till ett vanligt lyckönskningstal, ett sådant, som år ut och år in följer samma formulär och samma mening. "Tack min vän", sade Kungen nådigt och räckte sin hand åt pastorn, som, bugande, kysste den. Hästarne voro snart förespända, och lifkusken väntade blott på ordet "kör!" då Gustaf observerade den lilla stugan, som stod så fredligt der i ängens grönska, liksom icke någon Konung funnits, eller någon politik flätat sina lömska nät kring folken. Gustaf betraktade den ett ögonblick; slutligen utbrast han, "det der ser ut att vara ett trefligt hem, kanske bebodt af en Philemon med sin Baucis. Hvad säger du, Armfelt, skola vi gå in till den goda mannen?" "Hvarför icke, Ers Majestät", svarade denne, "Philemon är sedan gammalt van att emottaga en guds besök, och ganska säkert skall hans trogna hjerta klappa af förtjusning om den store Gustaf besöker honom." — "Må göra då!" återtog Gustaf, hoppade ur vagnen och ställde sin kosa till den lilla stugan. Dörren var stängd, men nyckeln satt i och Gustaf steg in. Han blef mot vanligheten förlägen vid sitt inträde i rummet och då han fick se dess innebyggare. Det var en liten, puckelryggig karl, med ett blekt, sjukligt ansigte, som satt på en liten pall framför sitt arbetsbord, ifrigt sysslande med hopsättandet af ett fickur. Hvad skulle väl Gustaf känna, han som öfverallt mötts af beundran, af smicker, af uppmärksamhet och fröjderop, han som ifrån vaggan lärt sig att betrakta menniskorna antingen som verktyg för sin vilja, eller som fiender, hvad skulle han väl känna, då han nu såg den lilla vanlottade konstnären sitta lugn och stilla och med uppmärksamhet insätta en spindel i en simpel bondklocka, under det att "Wasas ättling, den förste medborgaren bland ett fritt folk", stadnat tio alnar ifrån hans stuga. För första gången i sin lefnad kände han sig öfverflödig, kände sig bortblandad i folkets massa, utan egen betydelse; han hade för första gången fått se en menniska, som ej lät störa sig af maktens och höghetens prål och buller, utan skötte sitt yrke, liksom det varit honom likgiltigt om en Gustaf funnits eller icke. Det är denna känsla, som gör vistandet i stora städer så nedslående för en landtbo. Der hemma känner honom alla; sker honom en lycka, eller träffar honom en olycka, i alla öden deltaga hans grannar; men gläds han eller förtviflar han i den stora staden, hvem deltar då i hans glädje, hvem märker hans sorg? Han är ej då mera en centralpunkt; han är utkastad i periferien af lifvet, ensam och irrande bland massan. Denna känsla var det som genomströmmade Gustafs lättrörliga sinne, och en mängd tankar, aldrig förut förstådda, framstodo nu klara inför hans själs öga.

Den lilla urmakaren steg upp, då Konungen nalkades, lade med mycken försigtighet den nylagade spindeln under ett hvälfdt glas, satte sin lilla fil fast i verktygsremmen och bugade sig för sin gäst. Gustaf fattade sig snart ifrån det obehagliga intryck, han rönt, och sade med sitt vanliga intagande leende: "Min kära mästare, ni bor här rätt skönt; det måtte vara bra trefligt att bo så der och ha en sådan utsigt. Kungen hade rätt: från det lilla fönstret såg man, öfver topparne af björkskogen, som klädde den tvärbranta strandsluttningen, Wettern, och midt öfver i ett blått fjerran Westergöthlands mörka, med barrskogar betäckta berg; åt höger midt i sjön låg Wisingsö, utbredd som en landkarta; tornen på kyrkan och det gamla gymnasiihuset glänste blekröda i aftonsolens strålar, och några förfallna murar efter Magnus Ladulås's borg stodo lutande på stranden. På sjöns yta flöto några farkoster med svag vind nedåt Jönköping, som syntes till venster, till hälften dykande upp ur insjöhafvet och speglande sitt ensamma kyrktorn i den lugna vattenytan.

Mästaren bugade sig och såg utåt sjön innan han svarade: "ja Hans Maj:t, här är allt grannt och rart; men jorden har så ondt af bottensyra, att knappt annat än gräs vexer här på bergskanten." Gustaf rynkade något på pannan åt det föga prydliga svaret och frågade mannens namn. — "Jacob heter jag", svarade han, "och kallas vanligen Klockjacob." "Nå, min kära Jacob", sade Gustaf och satte sig på den lilla bänken, "du är ändå ej synnerligen nyfiken utaf dig, då du icke går från ditt arbete för att se Kungen." — "Åh-åh" återtog Jacob, och ett underligt leende sväfvade öfver hans bleka drag, "jag tyckte jag, att Kungen så väl som jag blir nog begapad ändå; alla som, resa här förbi, ska' kantänka in och se på lille Jacob och hans konster, och så är det med respekt sagdt äfven med kungen. Men jag tänker: när hvar och en sin syssla sköter, så går allt väl ehvad oss möter." — "Du har rätt" sade Gustaf, litet stött öfver jemförelsen, "men hvar är ditt konst-ur?" Jo det hänger här Hans Maj:t." Nå, sade Kungen, jag ser du skrifver vers, nästan hela taflan är full af rim — låtom oss se:

Hör klockan slår,
och tiden går —
den får ej gagnlös ila;
för Kung och slaf
det finns en graf,
der de som bröder hvila.

"En vacker vue, i sanning!" sade Gustaf och vände sig från uret, utan att vidare bese detsamma; rimmet öfver Kung och slaf — och graf hade ej behagat honom. Konungar vilja ej gerna blifva erinrade om, att de äro menniskor; sjelfva döden hafva de klädt ut till hofman, de beqväma sig ej att dö som andra och vilja nödvändigt vara "högstsalige", då de öfrige titlarne måste lemnas åt efterträdaren.

"Huru gammal är du, Jacob?" frågade Kungen efter en stunds tystnad. — "Jag är född anno 1746" var svaret. — "Nå! jag må säga", fortfar Gustaf, "hvilken dag då, min vän? — "Den 24 Januari", svarade urmakaren: "Hvad tycks, Armfelt! år och dag lika med mig sjelf; det här besöket var ej blott för ro skull. — Min kära Jacob, du är mitt årsbarn och du bör derföre ha ett minne af mig: se här!" Gustaf lemnade nu Jacob en dyrbar dosa med sitt porträtt på locket* "ett minne af din Kung! — farväl!" Konungen gick och sade till Armfelt, under det han återvände till vagnen: "Denna händelse påminner mig lifligt hvad gamla Grefvinnan Tessin berättade en en gång, i vår barndom, nemligen att

* *Den tiden var stentryckarkonsten ej ännu uppfunnen; i annat fall hade troligen gåfvan stannat vid en lithografi.*

allmogen har ett skrock, att de barn, som födas på samma dag, skola hafva något gemensamt — en parallel mellan mig och vår vän Jacob vore interessant nog.“ ”Den är lätt att finna, Ers Majestät“, sade Armfelt, ”Ers Majestät är verkligen en odödlig urmakare, som med en enda hjeltehandling rättat alla det komplicerade statsurets många fel, och derföre skall, om jag får fortsätta paparallelen, Gustafs namn i häfderne stå, som stämpel på Sveriges lycka och ära.“ ”Bra, bra!“ ropade Gustaf leende. ”Apropos om stämpel, så skall jag påminna efterverlden, att det är jag sjelf, som nyttjar namnstämpeln; man besparade min far från det besväret.“ Den höge urmakaren och hans vän stego nu i vagnen; folket hurrade; vagnen for pilsnabbt bort, och snart såg ej Gustaf längre den lilla grå stugan, der hans årsbarn bodde; men ännu länge hördes folkets glädjerop genljuda mellan bergen och skogarne. *(Forts. följer.)*

Anmälde Resande.

Prosten Magister N. Paulsson från Halland, boende i huset N:ris 41 & 42 i 4:de roten; Doktor Sandmark från Wenersborg, på Götha källare; Consul J. Bagge från Warberg, på Tods Hôtel; v. Pastor J. N. Mortensson från Bohus Län, Prosten R. Rabe och Pastor J. Kjerulf från Lenghem, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Fru Friksson från Vestergöthland, på Bloms Hôtel; Löjtnant C. G. Haverman från Borås, hos Major Barck vid Östra Hamnen; Handlanderne W. T. Lundgren från Bohus Län och Joh. Lundberg från Wernamo, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Tyske unders. Martin Straus från Stockholm och Danske Handl. Otto Tank från Helsingborg, på Götha källare.

Borgenärers Sammanträde.

Herrar Borgenärer uti Tull-Öfveruppsyningsmannen Hr Lieutenanten G. Östbergs Concours, behagade jemte Gäldenären sammanträda å lilla Börsrummet här i staden, Fredagen d. 18:de Juni kl. 5 e. m., för att emottaga redovisning för Massans förvaltning. samt lemna undertecknad Syssloman decharge. Göthebork den 20 April 1841. *C. A. Borlind.*

(149)

Sällskapssammanträde.

Sjömanna-Sällskapets samtlige Herrar Ledamöter behagade sammanträda i Handels-Societetens rum på Rådhuset, Måndagen d. 26 uti denna månad, kl. 4 på eftermiddagen. Götheborg d. 16 April 1841.

DIRECTIONEN.

(142)

Tillkännagifvanden.

Som en lärarebeställning skyndsammeligen kommer att tillsättas vid *Sjömanna-Sällskapets* härvarande *Takelskola,* så ega kompetente sökande att sina ansökningar derom, till Ordföranden för Sällskapet, ingifva, före d. 26:te uti innevarande månad. Götheborg d. 10:de April 1841.

DIRECTIONEN FÖR SJÖMANNA-SÄLLSKAPET.

(126)

Annonser.

Auktioner:

Fredagen d. 30:de dennes från kl. 10 f. m. försäljas härstädes medelst Auction följande förbrutne dömde varor neml.: Sitzer, äkta Bomullsdukar, ylle bundne Dukar, Bomullsstrumpor, Bomullsvantar, Porcellain m. m., samt för förra inroparnes räkning: Helsidenväfnader, Ylledukar, Sitz, tryckt Ylleväfnad, tryckt Musslin, faconerad & slät Foderväfnad, med flere varor, som dagen före Auctionen kunna beses. Götheborgs Konfiskationskontor den 16:de April 1841.

G. E. Bergwall.

[136]

═ A. Broddelii & Comp. Massas Plank- och Brädlager bestående af circa 1000 tolfter Plankor och Battins samt circa 2000 tolfter Bräder och Bakar försäljes genom offentlig Auction på Massans Brädgård Mayenabbe Måndagen den 3 nästk. Maj från kl. ½ 11 f. m. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men lemnas äfven, om så önskas, 2:ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen. Så väl effekterna som specefik förtekning derå finnas för Speculanter att bese 4 dagar före auctionen efter anmälan hos Massans Ombud på stället. [137]

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin. C. M. EKBOHRN.

(100)

Till salu:

JOHANNEBERG.

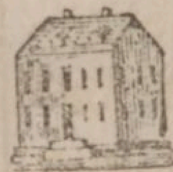

Detta Landeri, som är beläget utom Kungsporten och gamla Alléen, vid såkallade korsvägen, under N:o 86 i denna stads 12:te Rote, utbjudes härigenom till försäljning.

Denna Egendom, som, i anseende till dess vackra och sunda läge, erbjuder den mest glada och treffligaste utsigt, består af:

Ett större Boningshus, väl uppfördt af godt timmer, uti 2:ne våningar, innehållande tillsammans 9 större och mindre rum, med garderober, en större luftig vind, kök med 2:ne goda bakugnar, skåp, skafferier och 2:ne källare, deraf den ena särdeles väl anlagd, jemte öfriga beqvämligheter. Tvenne Flygelbyggnader, deraf den ena utgöres af:

Ett mindre Boningshus, i 2:ne våningar, som innehåller 6 rum med flera afskrankningar, och skåp, kök och brygghus; den andra:

Uthus-Byggnad, bestående af mangelbod, vedbod, vagnbod, stall, redskapsbod samt höskulle. En afsides belägen och i förlidet år uppförd

Ladugårdsbyggnad, utgörande fähus, 2:ne stora lador med höskulle, loge och vagnbod.

Dessa åbyggnader, som alla äro brandförsäkrade. väl underhållne, och af nuvarande ägare med mycken omsorg iståndsatte, kunna derföre utbjudas såsom uti godt skick. Till denna Egendom hörer 2:ne trädgårdar, i storlek utgörande 2½ tunneland, som med mycken kostnad blifvit anlagde, innefattande nära 200 utmärkt fina frukträd, och öfrige planteringar. Tillika en jordrymd, som innehåller enligt charta omkring 29 tunneland med inberäknade impedimenta, hvarpå 5 nötkreatur, 2:ne hästar och några får, på sätt jorden nu skötes, blifvit underhållne.

Egendomen, som med staden äger upplåtelse å jorden för en återstående tid af 52 år, betalar en årlig afgift i ett för allt, af 3 t:r råg, 3 t:r korn, förvandlade i penningar, jemte R:dr 11 Banco.

Vidare upplysningar, hvad som rörer denna egendom, jemte uppgift å köpeskillingen, som blifver högst billig, af hvilken större delen kan få innestå, meddelas af egaren på stället, der resp. spekulanter bäst kunna inhemta beskaffenheten af det innehåll, som uti denna annons är intaget. (144)

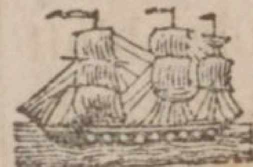

Galeasen Maria Charlotta, byggd af furu på cravel, om 52 svåra läster, med inventarier, för B:ko R:dr 3000; närmare underrättelse på F. & H. G. Wessbergs kontor. (143)

Utbjudes hyra:

Till sommarnöje.

Å en Egendom, med vacker belägenhet nära landsväg, ⅛:dels mil från Götheborg, uthyres att genast tillträda 7 rum med kök, stall och vagnshus, &c; vidare underrättelse å Adress- & Commissions-Contoret, Drottninggatan N:o 31.

(147)

Diverse.

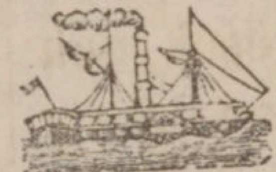

Ångfartyget CARL, *fördt af Kapten L. A. Bergner, kommer att instundande sommar göra regu*liera turer *mellan* Götheborg, Marstrand *och* Uddevalla; *afgångstiderne skola framdeles tillkännagifvas.*

(145)

De, som ega skulder till f. d. Handlanden C. O. Setterborgs Concoursmassa, behagade för undvikande af lagsökning, till underteknad inbetala beloppet inom Maj månads slut. Götheborg d. 20 April 1841. *C. A. Borlind,*

Massans Syssloman.

(148)

Godt Byte!

Den, som för en rymlig schäskärra vill tillbyta sig en i fullgodt stånd varande schäs, kan få denna sin åstundan realiserad om han anmäler sig å denna tidnings officin, der närmare underrättelse meddelas. (135)

Den Collect, Kongl. Maj:t allernådigst beviljat Götheborgs Stifts Bibel-Sällskap, upptages nästkommande Söndag, den 2.dre efter Påsk, och varder denna Insamling hos alla Bibelordets och Bibelspridningens vänner härigenom till det bästa anmäld. (146)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 47 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 47. Lördagen den 24:de April 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Ett rykte går, att Konstitutionsutskottets betänkande N:o 85, äfven i Ridderskapet och Adeln blifvit ogilladt, och att således representationsfrågan i denna stund befinner sig precist på samma punkt, som vid riksdagens början. Af Rikets första stånd hafva vi också aldrig väntat något allvar i denna nationalangelägenhet. Prester och Borgare må försvara sitt handlingssätt inför Gud, samvetet och — sina kommittenter. Äro de sistnämnde lika medgörlige, som vissa representanters medvetande är rymligt; så — ja så gratulera vi dem!

= Ångfartyget *Prins Carl* hitkommer för första gången i år den 5:te instundande Maj.

STOCKHOLM.

Kongl. Maj:t har i nåder funnit för godt bifalla Generaltulldirektören Friherre *Gyllenhaals* hos Kongl. Maj:t gjorda förslag, rörande några förändringar och tillägg i den för Tullverkets militära bevakning bestämda uniform, neml. 1:mo att Kustchefer, då de icke äro till häst, eller anföra trupp, måtte få nyttja trekantig hatt med svart plym; 2:do att Kustsergeanter må tillåtas anlägga en karmosinröd passepoil kring mössan samt klaffar af samma färg på kappkragen, och 3:tio att ett distinktionstecken, för längre tids utmärkt tjenstgöring, måtte i nåder för Kustsergeanter och Kustvakter fastställas, bestående för de förre i en guldtrens på venstra axeln, och för de sednare i ett guldgalons-knapphål på kragen. Lull-lull, gull-gull, Herr *Gyllenhaal!*

= Lektorn vid Kongl. Krigsakademien på Carlberg, Kongl. Hofpredikanten m. m. *Fröst,* som om några veckor lemnar hufvudstaden för att tillträda Arboga pastorat, har af Kadetterne vid bem. Akademi erhållit en ganska vacker och dyrbar present i silfver.

= Befälhafvaren å fregatten af Chapman framställer, i en till t. f. Justitiestatsministern för utrikes ärenderna afgifven rapport, den förmodan, att flere af våra exportartiklar, såsom stångjern, spik, svartsmide och trävaror skulle finna en ganska fördelaktig afsättning i Smyrna, hvarifrån såsom returlaster kunde tagas frukter och bomull. Äfven kanoner, skjutgevär, projektiler och krut anser Frih. Nordenskjöld skulle till Turkiet kunna med fördel afyttras, genom kontrakt med vederbörande auktoriteter derstädes.

= Vid Vetenskapsakademiens sammanträde d. 7:de dennes, nedlade Prof. Sefström sitt presidium, hvarefter till Akademiens præses för ett år utsågs Öfverste J. A. Anckarsvärd.

= Krigskollegium har mot tidningen Dagligt Allehanda begärt anställande af åtal för forment origtig referering af några riksdagsmanna-yttranden inom Bondeståndet uti debatten om anslag till gevärsfabrikationen. Advokatfiskalen Fredholm lärer af Justitiekanslersembetet vara utsedd till aktor i målet. (Vidare härom se N:o 19 af tidningen *Phoenix.*)

= Till dagens otroliga nyheter hörer, att Biskopen på Gottland, Herr *Heurlin,* vill utbyta sitt biskopsdöme mot Fellingsbro indrägtiga pastorat. Anledningen härtill skall, som det förljudes, vara hans obenägenhet för passagen till och ifrån denna ö. Skada att Prelaten icke är lika stark i tron, som i politiken! Han kunde då, utan all fruktan för sjösjuka, antingen göra sina promenader till fots öfver det våta och för mouvemanger fallna elementet, eller ock helt sonika "försätta" Östersjöns öga till Småländska gränsen.

RIKSDAGEN.

Representationsfrågan förevar d. 17:de dennes till öfverläggning i alla Stånden. I Bondeståndet blef Konstitutionsutskottets förslag i bet. N:o 85 *gilladt,* till hvilande för grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag; men i Preste- och Borgareständen deremot *afslaget* — ett slut, som man äfven väntade få höra från Ridderskapet och Adelns sida. Om riksdagen under sådana förhållanden "går sönder", hvems är då felet, Oppositionens eller Konservatismens? — Herr Professor *Geijer* afgaf, i anledning af den vigtiga frågans utgång i Presteståndet, en reservation, som var värdig förf. af "Svenska folkets Häfder." Äfven Herrar *Ödman* och *Thomander* lära hafva reserverat sig; men som deras anföranden ännu icke blifvit publicerade, kunna vi ej om dem fälla något omdöme.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

På flere ställen inom länet, synnerligast i de i norr och nordost belägna socknarne, har råggräset under vintern så utgått, att åkrarne måste omsås med vårsäd, för att kunna inbringa någon skörd. — Bland hästkreaturen har en elakartad och smittsam sjukdom, kallad *Mugg,* yppat sig.

= Correspondenten förmäler, att ventilation nyligen försiggått af 2:ne större filosofiska disertationer, neml. Prof. Boströms *de Notionibus Religionis, Sapientiæ et Virtutis, earumque inter se nexu,* och Doc. Afzelii *Aristotelis de Impu-*

tatione Actionum doctrina, hvilka afhandlingar äro utgifna såsom lärdomsprof för den lediga professionen i praktiska filosofien.

CARLSHAMN.

Flera skånska spannemålsjagter hafva hit inkommit; men priserne äro ännu höga och obestämda. Detta är äfven förhållandet med fiskvaror, på hvilka tillförseln varierar som Aprilvädret. — Vid skeppsbron är man i full rörelse med lastning och utklarering.

LUND.

Lunds Weckoblad för d. 14:de dennes meddelar följande, derstädes timade, sorgliga tilldragelse: En dag i slutet af nysslidne vinter stodo tvenne sextonåriga gossar — den ene son af en skräddaremästare härstädes, den andra son af en arbetare på härvarande sockerbruk — och kastade snöbollar på hvarandra. Under skärmytslingens ifver närmade sig de tvenne antagonisterne hvarandra mer och mer, och kommo slutligen i håret på hvarandra, hvarvid skräddarens son blef den andre öfvermäktig, som, då hans öfverman icke ville lemna honom i fred, hotade att slå honom i hufvudet med sin trädsko, hvilket han också, när hotelsen icke verkade, handlöst kastande, utförde. Slaget tycktes dock genast ingenting bekomma, och skräddarens son var vid hemkomsten mycket munter, gick efter utseende med den bästa helsa till sängs, men — dog om natten af följderna af slaget, hvilket sedermera befanns hafva skadat hufvudskålen och hjernan. Den andre gossen, som städse visat ett godt och beskedligt sinnelag, och väl ingalunda kunnat ana en sådan utgång af sitt visserligen oförsigtiga nödvärnsmedel, insattes i häkte, der han, borttvinande af sorg, afled sistl. Långfredag. Han var sina sörjande föräldrars enda son.

MALMÖ.

Rågarne i trakten häromkring stå mycket klena och gifva föga hopp om god skörd. Landtmannen har nu börjat vårarbetet.

= Under sistförflutne år afreste från härv. hamn icke mindre än 3,000 passagerare till Köpenhamn och några andra utrikes orter, från hvilka ett ungefär lika stort antal retournerade. Man har dock anledning förmoda, att de resandes antal under innevarande år blir ännu större, alldenstund kommunikations-medlen blifvit ökade med ett ångfartyg, och frakten för öfverfarten lärer komma att betydligt nedsättas.

— Handlanden Herr *F. H. Kockum* har härstädes anlagt ett jerngjuteri i större skala, som, enligt de resultater profgjutningen lemnade, lofvar att för orten blifva af stor nytta.

= En dräng, som stulit ett par stöflor, har, efter att hans tillgrepp blifvit upptäckt, dränkt sig i en af stadens kanaler.

= Tidningen *Malmö Allehanda* rekommenderar ett af f. d. Öfverläraren vid Sjömanasällskapets i Götheborg skola, Kapten *A. E. af Trolle,* nyligen utgifvet arbete, kalladt: *Handbok i Tackling, med afseende på Handelsfartyg.*

= Herrar Prices konstberidaresällskap uppehåller sig för närvarande härstädes, och roar publiken med "komiska situationer." Fruarne Rosa och Flora Price, samt Fru Gabrie, äro i synnerhet omtyckte. — Herr Willmers har hit anländt och ämnar oförtöfvadt gifva en koncert.

Utrikes Nyheter.

ORIENTEN.

Konstantinopel. Flere kurirer efter hvarandra hafva här inträffat med den underrättelsen, att i Diar-Bekr, i trakten af Tigrisflodens källor, befinnes allt, så i bergstrakten, som på slätten, i fullt uppror, milisen (Redif) afväpnad, civil- och militär-auktoriteterna mördade och ottomaniska monarkiens upplösning af den rebelliska befolkningen proklamerad. "Ryssarne", heter det, "hafva sprängt kejserliga palatset, seraljen, stadens murar och torn jemte flottan, arméen, Sultanen och Divanen i luften, — det gifves intet Stambul, och ingen turkisk regering mera; provinserne äro fria och måste nu sjelfve sörja för sitt eget väl." Saken är allvarsam och bestörtningen vid kejserliga hofvet och i allmänhet hos alla vänner af Abd- el-Medschids milda regering; till och med Sultans trognaste och klokaste tjenare hafva, under intrycket af första förskräckelsen, velat förtvifla om statens väl. Vid samma tid blir Mehemed Ali åter uppstudsig och tager på ett höfligt sätt sitt gifna ord tillbaka; i Syrien fordras med otålighet en förändring af *saker,* icke blott af *personer;* hela landet ifrån Dan ända till Bir-Sheba, med Jerusalem och sjön Genesareth, fordrar kristlig fromhet såsom en separatbesittning. Arabien anser sig dessutom för fritt och Kurdistan är i uppror; Mosul, Bagdad, Urfa, Wan och Biblis skola och *måste* följa, medan osmanisk lifssaft långsamt rinner i rikets hjerta och *Sindschar* och *Basra* redan ligga utom området af dess springkälla.

Förhänget går för andra gången upp: Turkomaner, Chaldeer med "spetsiga ansigten och hästar snabba som stormvinden", Muselmän, latinska kristne, Nestorianer, anhängare af Mani, Eldsdyrkare, Sabeer och Djefvulsdyrkare (Jesidis) jemte ruinerna af Babel, Seleucja, Ktesiphon, Semiramis och Nuschirwans palatser, visa sig på scenen. En ny verld framstår ur dunklet, och omständigheterna skola icke underlåta, att i sinom tid också sörja för en Salmanassar och Holofernes. Har Paschan af Egypten, oaktadt sina stora synder och sin falska ånger, funnit nåd, hvarföre skulle man väl i Chaldeen och Assur frukta för Abd-el-Medschids vrede och hans beskyddares straffande arm? I värsta fall blir man ju endast slagen och förklarad för heriditär, d. ä. oafhängig. Någon mäktig förespråkare och varm vänskap kan ej heller länge fattas, emedan länderna vid Tigris och Euphrat äro mera berömde och, såsom kulturens vagga, vida äldre, än Egypten. Sjelfva ruinerna af Babels torn, källan till all grammatik och skollärdom, stå ännu upprätt, och enligt några theologers lära grönskade sjelfva paradiset med lifsens och kunskapens träd under detta lyckliga himmelsstreck. En gnista af äregirighet i Ståthållarens öfver Bagdad hjerta, och det ofantliga landskapet är för Porten ännu hastigare förloradt, än den stora begrafningsplatsen i Afrika. Ty Kurder och Nabotheer äro ett vida obändigare slägte, än Mehemed-Alis eländiga Fellahs, och just afståndet af distriktet Diar-Bekr tillstänger porten och hufvudvägen till Konstantinopel. Man är här nyfiken att lära känna, hvad råd man ärnar gifva den höga Porten i denna nya, oförmodade utveckling af händelserna i Orienten. I Egypten har ej folket, utan öfverheten, Sultanens egen ståthållare, brutit emot ed och pligt; men i Assyrien har folket rest sig, emedan efter de sednaste företeelserna ingen mera tror på ottomaniska Portens auktoritet och framtid. Kurderne vilja vara fria, och utan penningar och utan armé skall ingen kunna hindra dem ifrån att uppnå sitt mål. Motståndare och indifferentister, d. ä. 1½:delar af turkiska folket, fröjda sig öfver det nya trångmål, hvari dess rege-

ring råkat. "Vi vilja nu se"; heter det, "huru Paschan med sina giaurkonster drar sig ur denna klämma." — (Augsburger "Allg. Zeitung" tillägger vid denna underrättelse följande anmärkning. Så påfallande det är, att denna underrättelse ej blifvit oss meddelad af någon af våra öfrige korrespondenter, så står dock den ärade insändaren i Konstantinopel i förstora och vigtiga förbindelser, att han på så sätt skulle meddela endast lösa rykten. Kurdistans mödosamma och ofullkomliga underkufvande genom Reschid Pascha åren 1837 till 1838, mordet på Revendus Bey, Kurdernas våldsamma instickande i turkiska arméen och deras affall efter slaget vid Nisibis göra, utan afseende på Mehemed-Alis intriger, förhållandet högst sannolikt.

OSTINDIEN.

Enligt löfte i ett föregående nummer, meddela vi här nedan några underrättelser angående de krigsoperationer, som föranledt fredstraktaten mellan England och Kina.

Ifrån den 18:de December ända till den 6:te Januari parlamenterades fortfarande med Chineserna, och dessa sökte på allt sätt fördröja underhandlingarne, under det de på samma gång gjorde de största ansträngningar att förstärka fästningsverken vid Bocca-Tigris. Ehuru mycket böjd för underhandlingar, förefôllo dock dessa uppskof Kapten Elliot slutligen för långa, och han såg sig föranlåten, att afbryta underhandlingarne och öfverenskomma med befälhafvaren öfver eskadern, Sir G. Gordon, om ett angrepp på utanverken vid Bocca-Tigris. Till följe deraf togo, d. 7:de Januari om morgonen, ångfartygen Nemesis, Enterprise, och Madagascar ungefär 700 man Sipoyer, 200 man af åtskilliga europeiska infanteriregimenten, och 400 marinsoldater, tillsammans alltså ungefär 1,300 man, ombord. De landstego under befäl af Major Bratt, af 26:te brittiska infanteri-regementet, i en bay nedanom skansen Tschuenpi, under det att trenne krigsskepp, Calliope, Larne och Hyacint, fattade posto midt emot skansen, som af dem, jemte ångfartygen Nemesis och Queen beskjöts med kulor och bomber. Kanonaden tvingade snart garnisonen, att hals öfver hufvud utrymma öfra delen af skansen, ett slags citadell. De landsatta trupparne deremot rönte motstånd, men bestego emellertid höjden, på hvilken citadellet ligger, och togo det sednare i besittning, hvarifrån de öppnade en fruktansvärd eld på den i de lägre öppna batterierna befintliga garnisonen. Man såg ifrån skeppen de kinesiska soldaterna fly genom skottgluggarne, och ifrån en höjd af 26 fot störta sig på de inunder liggande klipporna. Omkring kl. ½ till 12 befann sig fästningen i Engelsmännens händer och engelska flaggan svajade från densamma. Kinesernas förlust var ganska betydlig, alldenstund de, efter citadellets intagande, ej hade tillfälle till återtåg. Man uppskattar antalet af de döda, med hvilka skansen och vattnet voro uppfyllde, till 6- á 700. Engelsmännen hade 3 döda och 7 sårade, alla af de landsatte trupparne; skeppen ledo ingenting. Citadellet var bestyckadt med 10, sjelfva skansen med omkring 25 kanoner. Medan detta föreföll i Tschuenpi, placerade sig de brittiska krigsskeppen David, Samarang, Modeste och Colombine framför den circa tre mil sydvart från Tschuenpi belägna skansen Tycock-tau och öppnade sin eld på densamma; denna blef en lång stund lifligt besvarad, till dess skansens kanoner blifvit demonterade, då en afdelning matroser landstego, för att taga den i besittning, hvilket också lyckades, sedan likväl Kineserna en längre tid först gjort ett tappert motstånd och genom ett spjutstyng sårat förste löjtnanten på Samarang. Omkring kl. 11 svajade också här ifrån brittiska flaggan. Efter intagandet af denna skans, afgingo de brittiska ångfartygen, för att förstöra de talrika krigsdschunkarne (ett slags chinesiska fartyg) i Ansons baj. Men endast Nemesis, som hade 10 till 12 båtar i släptåg, lyckades det, i ansende till det mycket grunda vattnet, att komma nog nära. Dschunkerna sökte, så snart skeppet närmade sig, öppna sjön; men den första af Nemesis kastade raket föll ned i krutkammaren på en dschunk, som straxt flög i luften. Manskapet på de fleste öfriga dschunkarne, sprungo då öfver bord och sökte medelst simning uppnå stranden. Några dschunker lyckades det att undkomma i en biflod; aderton blefvo emellertid af de brittiska båtarne uppbrände. Den 8:de om morgonen var allt ställdt i beredskap till ett angrepp på hufvudskansen Bocca-Tigris, Annunghoy kallad, och linieskeppet Blenheim, bogseradt af ett ångfartyg, hade just fattat position midt emot detsamma, samt ångfartyget Green redan inkastat några bomber i den midtemot liggande skansen Wary-Tong, då, ungefär kl. 9, signal gafs att upphöra med fiendtligheterna. Detta afbrott blef, heter det, förorsakadt deraf, att Kinesiske amiralen sände en gammal qvinna i en mindre båt med en parlamentsflagg till kapten Elliot, och bad denne bevilja honom stillestånd, på det han måtte kunna låta rapport ingå till Canton för inhemtandet af vidare order. Kapten Elliot beviljade stillestånd till d. 11:te Januari om aftonen, med den förklaring, att, om innan dess icke alla fordringar blifvit uppfyllde, skulle fiendtligheterna å nyo taga sin början. Den 8:de och 9:de blefvo derpå de båda eröfrade skansarne desarmerade, kanonerna kastade i sjön och de döda begrafne. Efter den bestämda tidens förlopp blefvo underhandlingarne åter började, hvilkas resultat vi i Nr. 45 af denna tidning i korthet angifvit. Den 14:de, sedan kinesiska flaggan åter blifvit uppsatt i Tschuenpi, lemnade samtlige brittiska krigsskeppen Bocca-Tigris och begåfvo sig till ön Hong-kong, för att i drottningens af England namn straxt taga densamma i besittning. — Underrättelserna ifrån Tschusan låta något bättre; sjukligheten bland soldaterna var i aftagande och en ymnigare tillgång fanns på lifsmedel.

PARALLELER.

I.

*Gustaf III och Klock-Jacob.**

I bottnen af Gustafs oroliga själ, midt ibland hans fladdrande idéer låg dock något godt, något rent menskligt, som häfden ej skall förneka, och som, då och då framskymtande, visade hvad han kunnat vara, om han äfven ej var det: han sökte vänner, der andra blott söka kreatur, och kärlek, der andra endast vilja hafva underdånighet, och denna gömda skatt var det, som folket älskade, i thy massan har en slagruta, som omedvetet tillkännager så väl det goda som det låga i en Konungs själ; som böjer sig för det menskliga, huru undangömdt det än är af flärd och glitter; men studsar tillbaka från det lumpna och det usla, huru väl det än är insvept i den purprade mantelns djupa veck.

Oaktat den lättsinnighet, man förebrår Gustaf, fanns det dock ideer, som djupt inpreglade sig i hans hjerta, hvarifrån så mycket annat måste slinta utan spår, och ibland dessa var minnet af årsbarnet och

* Fortsättning och slut från [illegible]

hans konstur. Jacobs lugn, hans lycka, hans flit, hade träffat det konungsliga hjertat, och detta sår vidgade sig småningom men läktes aldrig. Urmakaren vid hästombytet på Råbyvägen qvarblef i Gustafs minne, och en varnande röst hviskade stundom versen på urtaflan i den orolige Konungens öra.

Jacob deremot arbetade som fordom; den dyrbara dosan gömdes bland hans andra dyrbarheter, nemligen i den lådan, der han förvarade sitt lilla förråd af urglas, urfjedrar och drifstålbitar, och oaktadt den rika gåfvan, var han dock föga nöjd med det höga besöket.

Det var numera ej endast hans konstiga ur, som lockade resande in i hans koja; en Konung hade nemligen beträdt hans tröskel och sutit på hans bänk, och nu skulle alla menniskor också intill honom och sitta på bänken, der en Kung sutit. Så snart Jacob såg en herrskapsvagn skrida uppför backen, var han säker att bonden, för att få en puststund för sina hästar, omtalade stugans märkvärdighet och skaffade honom ett besök. — Han blef derföre verkligen illa till mods hvarje gång han såg en bonde peka med det ominösa piskskaftet mot hans fönster, och han afröjde då alltid den Kungliga bänken, för att gifva plats, och satte sig ner för att med resignation besvara alla onödiga frågor och åhöra alla klena reflektioner öfver hans lycka, att en gång hafva fått se Herrans smorde i sin koja, hvilket var den enda vinst han skördade af de många besöken. Men länge fick ej Jacob sitta vid sitt bord och arbeta; vintren mellan 1791 och 92 började arbetet gå trögt och utan glädje; ty hans själ beredde sig på den långa, dunkla färden till ett bättre land. Förgäfves började sträckfoglarne att visa sig, — och vårfoglarne att qvittra på björkarnes knoppande qvistar; förgäfves slogo de i fönstret stående Balsaminerna ut nya blad mot den gryende vårsolen: Jacob putsade ej om dem, och de vissnade åter. Uret gick och slog sina enformiga slag som fordom; men i ödets bok stod skrifvet att årsbarnen skulle följas åt, och då Gustaf, träffad af aristokratens lönnmördarkula, hvilande i sin praktsäng på de blodiga sidenkuddarne, i feberyra mumlade:

»för Kung och slaf
det finns en graf,
der de som bröder hvila",

och i sina vilda feberdrömmar såg sitt årsbarn stå der och vinka med handen och nicka med det bleka hufvudet; då låg Jacob på sin torftiga bädd och läste samma ord i samma mening, och tyckte sig se Gustaf stå bredvid sig och nicka åt sig, med hoppets död tecknad i de bleka ansigtsdragen.

»Skydda min Son och det verk jag påbörjat!" var Gustafs sista bön; men Jacob hade ingen son och intet ofulländadt verk, för hvilket han begärde efterverldens beskydd; hans konstur var hans enda skatt och dess duglighet, dess nödvändighet, skyddade det för försummelse äfven efter hans död. Derför bad han blott: »drag upp uret en gång i månaden, så går det rätt! och begges sista tankar voro rigtade på enda ändamålet med deras lefnad — hvilken af dem hade närmast uppnått detsamma?

Gustaf III dog från sin son och sitt rike i samma stund som Jacob slumrade in från sitt ur, och då den mördade höljdes med kalk för att snart förstöras, hvilade Jacob i frid på den närbelägna Landtkyrkogården, och då tiden vände sin flöjel och Sverige glömde Gustaf och hans namn hädades af hans förra tjenare; då mindes man ännu i Socknen Klockjacob och saknade den skicklige urmakaren.

Hvad Gustaf tänkt, hvad han velat och hoppats har fallit; hvad han byggde, har störtat i grus, under det att Jacobs konstur gått sin jämna gång. Den tunga pendelns knäppning har beledsagat Gustaf den III:s sons, hans slägts och hans äras fall; statsformer hafva brustit och föryngrats; folken hafva fått en ny tanke och konungakronor smälta i dess ljus; men klockorna på uret slå ännu som förr sina dubbla slag hvarje timme — huru många statsformer och jordens mäktige skola de ännu ringa i grafven!

Gustaf den III:dje och Klockjacob lära oss att det lysande slocknar och försvinner, under det att det nyttiga och ofta för obetydligt ansedda fortfar att gagna genom århundraden.

Sällskapssammanträde.

Sjömanna-Sällskapets samtlige Herrar Ledamöter behagade sammanträda i Handels-Societetens rum på Rådhuset, Måndagen d. 26 uti denna månad, kl. 4 på eftermiddagen. Götheborg d. 16 April 1841.

DIRECTIONEN.

(142)

Annonser.

Auktioner:

Måndagen d. 26 dennes kl 10 förmiddagen försäljes genom frivillig Auktion på Sätteriet Gåsevadholm, i Hallands Län, jemte Utsädes-Spannemål af alla slag, åtskilliga Par större och mindre Dragoxar, samt 40 à 50 st. större och mindre Svinkreatur; för vederhäftighet kände köpare lemnas anstånd med betalning till d. 1 nästkommande October, men andre få med Borgen vara försedde, eller betala vid slaget, om deras anbud skola antagas. (152)

I tjenst åstundas.

Uti ett snyggt handtverk kan en hygglig och anständig gosse genast blifva antagen, vid anmälan i Bergströmska huset vid östra hamngatan, midtför stora Torget, andra våningen, dörren till venster. (153)

Till salu:

LOTTER

till 202 af Staten garanterade Hamburgska Lotteriet, i 6 klasser, med dragningar den 19 Maj, 16 Juni, 14 Juli, 11 Augusti, 25 Augusti och 22 September detta år.

Högsta vinsten är

100,000 Mark

finnas så väl hela som delade uti ½, ¼ ⅛:delar, till resp. köpares beqvämlighet, hos underteknad att erhålla mot insatsen till 1:sta klassen af 3 R:dr B:co p:r hel Lott. — Planer, så väl på Svenska som på Tyska språken utlemnas gratis, och reqvisitioner från andra städer expedieras genast.

L. KAMP,
träffas i Bonnierska
Bokhandeln. (151)

65 st. Engelska gjutna jernrör, hvaraf 58 st. väga hvardera 7 lisp. 16 skålp., och äro 3 alnar 4 tum långa, samt 7 st. väga hvardera 7 lisp., och äro 2 alnar och 20 tum långa, ett större drifhjul af gjutet jern, samt 2:ne portar af jern, äro till salu och kunna dagligen beses hos Inspektoren på härvarande Badhus. (150)

BRYNOLF ERICSSON

försäljer, om bord å fartyg, TERRA VECHIA SALT i större och mindre partier. (154)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Hummel; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Höglund; Dunckel.* Skriftermålet med Nattvardsungdomen börjas kl. 8.

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Ljunggren.* Förhöret med Nattvardsungdomen börjas kl. 8 f. m.

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 48 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 48. Måndagen den 26:te April 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Utrymmet medgifver ej, att ur de med dagens post ankomne Stockholms-tidningarne göra något utdrag. Ryktet att Konstitutionsutskottets betänkanden N:o 68 och 85 äfven i Ridd. och Adeln blifvit ogillade, har bekräftat sig. Med 155 röster mot 62 har Rikets första stånd, hvad på det för denna gång ankommer, dömt svenska folket att bibehålla sin fyrdelta representation och alla med densamma åtföljande olägenheter. Flere af dess medlemmar hafva dock mot detta beslut i ganska varma ordalag reserverat sig.

STOCKHOLM.

Kongl. Maj:t har beviljat Landtbruks-institutet *Orup* i Malmöhus Län ett årligt anslag af 1000 R:dr b:ko, att utgå af Statskassan.

= Det celebra *Tullbalans-målet* är afgjordt i Kammar-rätten; men då protokollet ännu ej blifvit *justeradt*, känner man icke pluralitetens beslut.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

LINKÖPING.

En härads-skomakare har å allmänna landsvägen öfver Kohlmården blifvit öfverfallen och röfvad af 2:ne med pistoler beväpnade karlar.

= Å en lönnkrog på Orust har en 60:årig käring Annandag Påsk ådagalagt en sådan manhaftighet, att hon utkört elfva stycken fullvuxna (fulla?) karlar.

GRENNA.

Rörande den härstädes, genom ovarsamt handterande af skjutgevär nyligen timade, sorgliga tilldragelse meddelar Linköpingsbladet följande detaljerade underrättelser:

Aktören Linderoth logerade hos Enkan Björkengren, hvars dotter blef det olyckliga offret. Då L. jemte en annan inkommer i sin kammare, får han se dottern, som var i rummet utanför, i sällskap med en annan flicka, nedtaga en bössa från väggen, med hvilken hon rigtar inåt kammaren, der aktörerna voro. Af en äldre qvinsperson blef hon då varnad, med de orden: ”Tänk om bössan är laddad.“ Dottren lägger då geväret genast ifrån sig; men Linderoth kommer inspringande från kammaren, fattar bössan, spänner upp hanen, sigtar åt de begge flickorna och trycker af för att skrämma dem. Desse hastade nu ut i förstugan. Nu sätter Linderoth en knallhatt på böss-låset, (hvarmed det förut icke var försedt och som förmodligen styrkt honom i den tron att geväret icke var laddadt), och då nu flickorna åter inkommo, vänder han böss-mynningen åt dem, då Marie, så var dottrens namn, hjeltemodigt säger: ”Skjut! jag står för faran.“ I det samma trycker L. af, det smäller och Marie störtar liflös till golfvet. Skottet hade träffat henne på sidan af munnen. Vid läkare-besigtningen befanns, att utom förladdningen, som stadnat i munnen, icke mindre än 17 hagel inrängt i hufvudet på henne. Flickans bror, som ej var närvarande, hade på förmiddagen varit ute på jagt och hemkommit med bössan laddad, men, till förekommande af all fara, aftagit knallhatten och upphängt geväret på väggen. Men denna försigtighet blef, som man nu erfarit, otillräcklig. Man föreställer sig lätt den arma moderns förskräckelse och förtviflan. Hon hade icke fullt 2:ne månader förut sett en kär make på likbåren; och till råga på sin djupa sorg, skulle hon nu se sin älskade 18:åriga dotter, afhållen af alla som kände henne, på ett så rysligt sätt frånryckas sin moderliga famn. — Linderoth lärer efter den olyckliga katastrofen hafva blifvit nästan vansinnig.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris. Tidningen *le Temps* påstår sig med visshet kunna försäkra, att de fem makterna, som undertecknat konventionen i London, hafva förberedt en *defensiv-allians-traktat emot Frankrike.* Lord Palmerston skall hafva velat, att man ofördröjligen undertecknade densamma. Lord Melbourne åter, försigtigare än denne, har lemnat Konung Leopold, sin vanlige medlare vid dylika kommunikationer, kunskap derom. Leopold åter har lemnat underrättelsen åt den, som den angår. Få nu se hvad resultaterne blifva!

= *Monitören* försäkrar med visshet, att Lord Ponsonby af engelska kabinettet erhållit afsked och lemnat Konstantinopel. En annan tidning bifogar till denna underrättelse, att Lorden sjelf begärt det. Ministerposten beklädes interimistiskt af Legationssekreteraren C. Bankhead.

= Det tros, att Monitören ofördröjligen kommer att publicera Grefve Bressons utnämning till ministerposten i Konstantinopel, och Herr Pontois' till en dylik post i Berlin.

TYSKLAND.

Wetzlar. Påskdagen stördes här på ett beklagligt sätt genom en duell emellan en officer vid härvarande garnison, v. Fogelsberg och den härstädes på privat fot lefvande Prinsen af Sayn-Wittgenstein-Hohenstein. Kl. omkring 6 såg man den svårt sårade prinsen hemföras till sin gemål. Enligt läkarens utsago har skottet inrängt ge:om underlifvet, tven-

ne gånger genomborrat lefvern och näthinnan och söndersplittrat ett refben, så att Prinsens tillfrisknande är mycket att betvifla.

BELGIEN.

Brüssel. Den nya ministèren har blifvit konstituerad, och består af följande medlemmar: Grefve *de Muelenaire*, minister för utrikes ärenderna; *Nothomb*, minister för de inre; Grefve *de Briey*, finansminister; *Desmaissières*, minister för de allmänna arbetena; *Buzen*, krigsminister.

ITALIEN.

Konungen af Neapel arbetar nu liktidigt vid hofven i Wien, Petersburg och Berlin, för att förmå desamma till en gemensam intervention, till förmån för den i Bourges i fångenskap hållne Don Carlos. De mått och steg, som komma att tagas, skola i synnerhet hafva till ändamål hans frigifning och apanagering.

= Drottning Christina har den 12:te April lemnat Majland; hon kommer att ännu tillbringa omkring åtta dagar vid Comosjön och Lago maggiore, och sedan öfver Turin afresa till Lyon, der hon ämnar nedsätta sig, för att närmare kunna gifva akt på händelserna i Spanien, och lättare erhålla underrättelse om sin dotter och sin moder.

GREKLAND.

Drottningen i Grekland skall hafva beslutat, att under innevarande sommar besöka baden i Ems. Den 2:dre Juni lärer hon komma att anträda resan dit.

NORDAMERIKA.

Postångfartyget ”Caledonia“ har på sin sista resa från England till Halifax råkat ut för ofantliga ismassor, och det för kort tid sedan ifrån England afgångna ångfartyget ”British Queen“ blifvit så inklämdt af dylika, att det lidit skada till hjulen, och måst inlöpa i Halifax, för att reparera.

= M'Leod sitter ännu fången i Lockport; hans process är uppskjuten till i början af nästkommande Oktober.

= De Förenta Staternes financiella angelägenheter erbjuda ingen förändring. Man talar om uppnegocierande af 5-procents-lån för federalregeringen, till ett belopp af 5 till 6 millioner. På aktiernas tillstånd i de Förenta Staternes bank hade den underrättelsen, att trattorna blifvit accepterade, haft endast en momentelt gynnande inverkan. De stodo d. 1:ste i New-York på 11 à 12.

DET NYA ÅRHUNDRADET,*

II.

Ett fritt och lagstiftande folk.

När jag nu såg, att hela den offentliga makten var upphäfven, att detta folks gamla regim hastigt upphörde, då greps jag af fasa vid den tanken, att det kunde störta sig i anarki och förvirring; — men hastigt höjde sig några röster och sade:

”Det är icke nog, att vi blifvit befriade från parasiter och förtryckare, vi måste tillika söka förekomma, att sådana icke ånyo uppstå. Vi äro *menniskor*, och erfarenheten har alltförväl lärt oss, att hvar och en af oss oupphörligt sträfvar att herrska och att njuta på den andres bekostnad. Vi måste alltså söka förekomma en böjelse, som är upphofvet till oenigheten; vi måste fastställa *vissa regler* för våra *skyldigheter* och våra *rättigheter*. Men *kunskapen* om dessa rättigheter, *bedömandet* af dessa skyldigheter äro abstrakta, svåra saker, som taga en menniskas hela tid och förmåga i anspråk. Sysselsatte med våra arbeten, hafva vi, hvar för sig, icke tid att befatta oss med sådana studier, eller sjelfve utöfva sådana funktioner. Låtom oss derföre bland oss utvälja några män, hvilkas egentliga befattning detta må vara. Låtom oss *uppdraga* åt dem vår gemensamma makt, för att ordna en styrelse och stifta lagar! Låtom oss konstituera dem till *representanter* af vår *vilja* och våra *intressen*. Och på det att de verkligen må utgöra en representation, så fullkomlig som möjligt, så låtom oss utvälja dem *till ett större antal, och ibland våra egna likar*, på det att olikheten af våra viljor och våra intressen må träffas förenad hos dem.“

Och sedan detta folk ur sitt eget sköte valt en talrik hop af män, hvilka det ansåg skickliga för sina afsigter, sade det till dem: ”Hittills hafva vi lefvat i ett *samfund*, bildadt af *slumpen*, utan *bestämda öfverenskommelser*, utan fritt fördrag, utan stipulerade rättigheter, utan inbördes förbindelser; och en mängd oordningar och olyckor hafva blifvit följden af detta prekära tillstånd; i dag vilja vi, efter mogen öfverläggning, bilda ett bestämdt fördrag. Vi hafva valt Eder, för att uppställa artiklarne derutinnan: undersöken derföre noga och samvetsgrannt, hurudana grunderna och vilkoren derföre böra vara! Forsken omsorgsfullt efter *ändamålet* och *grunderna för hvarje förening!* Tagen kännedom om de *rättigheter*, som hvarje medlem bör innehafva, de förmåner han bör *uppoffra*, och de, hvilka han bör bibehålla: uppställen för oss *regler* för vårt förhållande, rättvisa *lagar!* Uppsätten med ett ord för oss ett nytt styrelsesystem; ty vi finna, att de principer, som intill denna dag skyddat oss, äro felaktiga. Våra fäder hafva vandrat på *okunnighetens* stråt, och *vanan* har förvillat oss i deras spår: allt har tillgått genom våld, bedrägeri och förledelse, och moralens och förnuftets sanna lagar äro ännu dunkla: ordnen detta kaos; utvecklen dess sammanhang, publiceren en lagbok, och vi vilja rätta oss derefter!

Och detta folk uppförde en ofantlig thron, lik en pyramid, och sedan de män, som det utvalt, intagit sina platser derpå, sade det till dem: ”Vi vilja i dag upphöja eder öfver oss, på det J bättre måtten kunna öfverse hela massan af våra förhållanden, och på det att J ej måtten störas af våra passioner.

”Men kommen ihåg, att J ären våra *likar;* att den makt, som vi uppdraga eder, tillhör oss; att vi öfverlemna eder den såsom ett anförtrodt gods; ej som en tillhörighet, eller som ett arf; att de lagar, J stiften, dem måsten J sjelfve vara de förste att lyda; att J i morgon åter kunnen blifva befallte att nedstiga ibland oss, och att J ej förvärfvat någon annan rättighet, än den af aktning och erkänsla. Besinnen hvilken gärd af ära som verlden, hvilken vördar *så många villfarelsens apostlar*, skall skänka *den första samling af förnuftiga män*, som först högtidligt förklarat sig vilja följa rättvisans oföränderliga principer, och med tyrannernas utrotande besegla nationens rättigheter!“

* Fortsättning fr. N:r 41.

Insändt.

LUND *den 20:nde April 1841*.*

Det stundar nu till promotion, hvilken lärer blifva ovanligt stor och lysande. Här hvimlar af Candidater. — Förra pro-

* *Red. kan icke inse egentliga syftemålet med ofvanstående artikel; men då den rör ett så vigtigt ämne, som examensväsendet vid en af våra högskolor, har hon ansett sig icke böra vägra densamma en plats i bladet. Har insändaren orätt, så är det ju lätt att vederlägga honom; har han åter till alla delar rätt, så är det väl att icke alla med tystnad förbigå dylika akademiska ställningar och förhållanden.* RED. ANM.

motionen såg man en skara af icke mindre än 50 klättra upp till Parnassens höjder. Denna gången blir antalet troligen mycket betydligare. Man räknar neml. 60 Philologiæ och circa 10 Philosophiæ Candidater, hvilka alla hafva anspråk att nu få sina hjessor lagerkrönta. — Månne icke sådana förhållanden berättiga till det resultat, att lärdom och vetenskapligt nit sprider sig? Eller månne lagerkransen icke längre är någon utmärkelse, då den så allmänt utdelas eller så lätt vinnes? Vi vilje snarast tro det senare. — Snellmans förträffliga afhandling "Om det Akademiska studium" och en närmare kännedom af vårt examensväsende förklarar tydligt förhållandet. Man läser blott lexor, snart lärda och snart glömda. Man talar väl om "stegrade fordringar"; dock äro dessa i sjelfva verket, oaktadt förbättrade läroböcker underlättat hvarje vetenskaps studium, icke högre, än hvad de voro för 10 à 15 år sedan, d. v. s. de äro lika med och ofta mindre än vid ett gymnasium i Tyskland. — Huru stora fordringarne äro, kan man för öfrigt sluta deraf, att till förra promotionen 5 à 6 med *en* termins studium absolverade philosophisk examen, och ibland dessa sjelfve ultimus. 5 à 6 månaders tid tyckes icke särdeles förslå till inhemtande af några synnerliga insigter uti 8 vetenskaper. Vigten af gradualdisputationen, såsom specimen betraktad, finner man deraf, att afhandlingen nästan alltid författas af någon Professor och försvaras mot 2:ne opponenter, dem respondens sjelf väljer. —

Ett sannt vetenskapligt studium hör till undantagen; man skyndar endast att lära sig och upprepa sina lexor för att snart kunna absolvera sina examina. Man sträfvar derföre gemenligen endast att tillvägabringa det lyckliga resultatet af 13 approbatur. Afseende fästes icke derå, i hvilka ämnen dessa 13 betyg erhållas. Det händer således ofta, att man träffar en Philosophiæ-Doctor med admittitur uti mer än ett af dessa ämnen: Philosophie, Historia, Æsthetik, Mathematik, Latin och Grekiska. Naturvetenskaperna, särdeles Botaniken, är alltid ett godt nödankare för dem, som finna sig i behof af betyg. — Man har flera exempel på dem, som erhållit admittitur i rena mathematiken, men högt betyg i en högre del deraf, physiken.

Det anses såsom ett bevis på den grofvaste inhumanitet att improbera en Candidat; det är således "kitsligt", om en examinator förklarar att någon icke är nog skicklig att gradueras. Man har till och med satt ifråga en Professors rätt att improbera till graden, ehuru han i egenskap af examinator synes vara berättigad att antaga eller förkasta. — Några exempel från förra promotionen tyckas ådagalägga följder, dem man ej väntat. Det har neml. händt, att en Philos. Magister i pædagogisk examen erhållit betyget *admittitur*, och en annan — hvad som hittills var oerhördt — blifvit improberad i samma examen, och det såsom Apologist. Andre hafva träffats af samma missöde i andra examina, t. ex. i Sacerdotal-examen och Fortifications-examen. *Sat Sapientibus.*

Anmälde Resande.

Kammarjunkaren Stael v. Holstein med Fru och Svägerska samt Handl. C. M. Kollberg från Halmstad, bo i huset N:ris 18 & 19 i 5:te Roten; Legations-Secreteraren Grefve Otto v. Mörner från Hull, bor på Tods Hôtel; Handelsbokh. C. M. Hammar fr. Halmstad, Major Bauer och vice Häradshöfdingen Nordblom från Alingsås, bo på Götha Källare; Studeranden C. F. Meijerberg fr. Warberg, Rådman Nattsén fr. Alingsås, Prosten R. Rabe från Lenghem, Landtbrukaren J. S. Cramer fr. Bohus Län, Herr Edman från Ulricehamn, Orgelnisten P. J. Holmdal fr. Warberg, bo hos Traktör Jonsson vid Wallgatan; Studeranden J. M. Carlström fr. Lund, bor på sistnämnde ställe; Majoren Bauer fr. Alingsås, bor på Götha Källare; Notarien J. F. Casperson från Jönköping, hos Traktör Jonsson vid Wallgatan; Inspektoren E. Lessing från Skaraborgs län, på Tods Hôtel; Handlanden Hallengren fr. Aaiborg på nämnde Hôtel.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen J. Hedberg från Malmö, 36 lisp. hvetemjöl, 20 t:r tjära, 650 skålp. cichoria; Dito A. Larsson fr. Landskrona, 80 t:r korn, 15 t:r ärter, 10 t:r råg; Dito P. Ingvardsson fr. Cimbritshamn, 170 t:r råg, 20 t:r ärter; Dito L. Olsson fr. Trelleborg, 100 t:r korn; Dito L. Pettersson fr. Malmö, 36 t:r vickor, 8 t:r råg, 200 t:r korn, 800 skålp. cichoria.

Borgenärers Sammanträde.

Herrar Borgenärer uti Tull-Öfveruppsyningsmannen Hr Lieutenanten G. Östbergs Concours, behagade jemte Gäldenären sammanträda å lilla Börsrummet här i staden, Fredagen d. 18:de Juni kl. 5 e. m., för att emottaga redovisning för Massans förvaltning, samt lemna underteknad Syssloman decharge. Götheborg den 20 April 1841. *C. A. Borlind.*

(149)

Sällskapssammanträde.

Samtelige i staden varande *Ordinarie Arbetande Ledamöter* af Sällskapet *Orphei Vänner,* så väl *Herrar* som *Damer,* kallas till allmän Sammankomst å Bloms Sal, *Fredagen d. 30:nde dennes* kl. 7 e. m.: då val af *Directions-Ledamöter* för instundande, samt *Revisorer* för tilländalupna musikaret, kommer att anställas. Götheborg d. 24 April 1841.

DIRECTIONEN.

(159)

Tillkännagifvande.

HAFSBAD i Götheborg.

I likhet med föregående åren kunna under instundande Sommar friska Saltsjöbad erhållas uti Götheborgs Badhus ifrån början af Augusti månad, eller så länge omständigheterne det medgifva. Vattnet dertill hemtas 2 mil ifrån Staden uti öppna hafvet på 36 fots djup. Styrelsen för denna Inrättning har innevarande år vidtagit sådane åtgärder för Vattentransporten, att den påräknar kunna förekomma all brist på daglig tillgång af friskt Hafsvatten. Götheborg i April 1841. (155)

Post-Kungörelse.

Postgången till utrikes orter öfver Ystad och Stralsund, befordrad med ångfartyg dessa städer emellan, tager sin början för innevarande år härifrån Onsdagen den 28:de dennes och fortgår sedermera hvarje Lördag och Onsdag, till och med den 23:dje nästk. October; efter hvilken tid Postkommunikationen på denna väg underhålles medelst seglande Postjakter, en gång i veckan, så länge årstiden medgifver dessas gång.

Tiden för brefs inlemnande, blifver i likhet med föregående årens. Götheborgs Postkontor den 23 April 1841. (157)

Bokhandelsannonser.

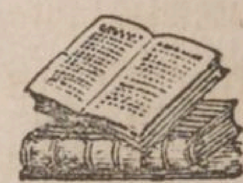

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

FREDRIK DEN STORE

och

HANS TID,

framställd efter de bästa uppgifter, af D:r *K. F. Reiche;* med 24 stalgravyrer. Öfversättning af George C. Schüssler; hvaraf 1:sta häftet är utkommet och utlemnas till resp. Subskribenter. Subskriptionen är ännu öppen en kort tid.

(150)

Annonser.

Auktioner:

Genom offentelig Auktion, som, Fredagen d. 21 nästkommande Maj, kl. 10 f. m., anställes så väl inför Förvaltningen af Sjö-Ärenderna, som å befälhafvande Herr Amiralens i Carlskrona, samt Herr Stations-Chefens i Götheborg Cancellier, komma för Kongl. Maj:ts Flottas stationer i Carlskrona, Stockholm och Götheborg, att af den minstbjudande upphandlas följande Persedlar och Effekter, nemligen: Bindtyg med instrumenter, 12 st.; Boy, mörkblått, 75 alnar;

Bomullsvekar $16\frac{5}{8}$ skålp.; Bramsegelsduk, blekt, $1\frac{1}{4}$ aln. bred, 2,876 aln.; Bråckband till höger, 30 st.; Dito till venster, 20 st.; Buldan, Helsinge, 1 aln bred, $7,278\frac{1}{2}$ alnar; Byxhängslen 60 par; Byxhängsel-listor 210 alnar; Flanell, hvit, 40 alnar; Halsdukar, spänn-, af svart satinette, 206 st.; Kläde, ljusblått, 50 alnar; Dito mörkblått, 1,676 alnar; Dito mörkgrått, 582 alnar; Dito svart, 25 alnar; Knappar, messings, ankare, större sort, $2,194\frac{1}{3}$ duss.; D:o d:o d:o mindre d:o, 30 d:o; D:o d:o släta, större, d:o, $1,954\frac{2}{3}$ d:o; D.o d:o d o mindre, d:o 640 d:o; Dito, tenn, $646\frac{2}{3}$ d:o; Lakan, blångarns-, 200 st.; Linne, gammalt, 15 lisp.; Lärft, bandage-, 200 alnar; D:o foder, svart, 170 d:o; Olja, rof-, $541\frac{1}{2}$ k:r; Port d'Epées 60 st.; Ratin eller Halfkläde, svart, 235 alnar; Skjortor, linne- och blångarns-, 1,816 st.; D:o ylle-, röda, 152 st.; Skor, smorläders-, diverse, 2,426 par; Dito vaxläders-, 166 par; Dito trä-, 800 st.; Snören, svarta, redgarns-, 1,055 alnar; Strumpor, tråd-, half-, 100 par; D.o bomulls-, hel-, 147 d:o; Dito ull-, d:o 2 506 par; D:o d:o half-, 980 d:o; Sulor, half-, 2 084 par; Såpa, 11 fjerd.; Talg till ljus, 131 lisp. 5 skålp; Thékoppar med fat, af postlin, 36 par; Tvättskålar af ler, 30 st.; Täcken, Vestgöthe-, 20 st.; Vallmar, mörkblått, $4,347\frac{1}{2}$ alnar; Dito mörkgrått, $7,249\frac{1}{6}$ alnar; Vaxduk, 40 alnar; Väf, blångarns-, $1\frac{1}{8}$ aln bred, $9,352\frac{1}{2}$ alnar; Dito d:o $1\frac{1}{6}$ d:o, 1,302 d:o; D:o, d:o, $1\frac{1}{4}$ aln d:o, 387 d:o; D:o foder, Helsinge-, $11,465\frac{2}{3}$ alnar; Dito, d:o, randigt, 150 alnar; Bläck, skrif-, $22\frac{3}{4}$ kannor; Ljus af talg 57 lisp. 18 skålp.; Papper, Concept-, 43 ris; Dito Skrif-, 11 ris; Pennor, Skrif-, 119 bundtar; och Qvastar, sop-, 1,100 st.; Börande dessa Effekter, omkostnadsfritt för Kongl. Maj:t och Kronan, levereras så fort sig göra låter, och senast inom nästinstundande Augusti månads slut, vid de Flottans Stationer, för hvilka upphandlingen äger rum; dock kan, hvad för Carlskrona och Götheborgs Stationer upphandlas, jemväl få å Kongl. Skeppsholmen härstädes levereras, om sådant vid Auctionen betingas.

I öfrigt meddelas till hugade Spekulanters kännedom, att förseglade anbud, hvilka, för att gällande anses, böra skrifvas särskildt för hvarje till leverering erbjuden persedel, kunna inlemnas till Förvaltningen af Sjö-Ärenderna, samt Flottans Stationer i Carlskrona och Götheborg till kl. 12 på dagen näst före Auktionen, hvarefter de vid Auctionstillfället i Speculanternes närvaro öppnas, för att med de munteliga buden jemföras; att Förvaltningen förbehåller sig rättigheten att pröfva de skeende anbudens antaglighet; att betalning erhålles genast efter det leveranserne blifvit fullgjorde, samt behörigen verificerade räkningar derå inkommit och hunnit granskas, samt slutligen, att, vid leveransernes fullgörande, Kongl. Auctions- och Besigtnings-Reglementerna för Landt- och Sjöförsvaret, af d. 20 December 1825, komma att tjena till efterrättelse. Närmare upplysningar kunna erhållas så väl i Förvaltningens af Sjö-Ärenderna Kammar-kontor, som i befälhafvande Herr Amiralens Cancellie i Carlskrona och H:r Stations-Befälhafvarens Cancellie i Götheborg.

Stockho m d. 6 April 1841.

(141)

= I anseende till ägarens afflyttning, utbjudes d. 12 nästkommande Juni, på stället, å öppen Auction, till arrende under 10 års tid, Ribbingstorps Säteri, med Ladugårdarna Kaseberg och Skärtorp, samt underlydande frälse Hemman och Torp, belägna uti Skaraborgs län. Egendomen får genast tillträdas med växande gröda, med eller utan Inventarier, efter Arrendatorns egen önskan. Inroparen bör vara försedd med verificerad borgen, i händelse Cautionisterna äro för ägaren obekanta. Speculation till köp, kan äfven vid tillfället anmälas.

Sollebrun & Ribbingstorp d 9 April 1841.

N. S. Rhéenstjerna.

[138]

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin.

C. M. EKBOHRN.

(100)

Till salu:

BRYNOLF ERICSSON

försäljer, i större och mindre partier, TERRA VECHIA SALT, om bord å fartyg, till facilt pris.

(145)

Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och, då bleckask inlemnas till påfyllning, rabatt af $\frac{1}{4}$:del i priset; Stockholms Manshattar; Sommar Mansmössor, af åtskilliga nyare façoner; Nattsäckar och Resväskor, Barnbälten af lackeradt skinn; Mans- och Fruntimmers Hattfoderaler; Äkta Havanna-cigarrer i $\frac{1}{4}$:dels lådor och i styckevis, försäljas af

C. Holst.

(132)

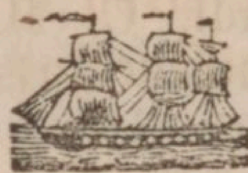

Galeasen Maria Charlotta, byggd af furu på cravel, om 52 svåra läster, med inventarier, för B:ko R:dr 3000; närmare underrättelse på F. & H. G. Wessbergs kontor.

(143)

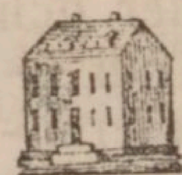

JOHANNEBERG.

Detta Landeri, som är beläget utom Kungsporten och gamla Alléen, vid såkallade korsvägen, under N:o 86 i denna stads 12:te Rote, utbjudes härigenom till försäljning.

Denna Egendom, som, i anseende till dess vackra och sunda läge, erbjuder den mest glada och treffligaste utsigt, består af:

Ett större Boningshus, väl uppfördt af godt timmer, uti 2:ne våningar, innehållande tillsammans 9 större och mindre rum, med garderober, en större luftig vind, kök med 2:ne goda bakugnar, skåp, skafferier och 2:ne källare, deraf den ena särdeles väl anlagd, jemte öfriga beqvämligheter. Tvenne Flygelbyggnader, deraf den ena utgöres af:

Ett mindre Boningshus, i 2:ne våningar, som innehåller 6 rum med flera afskrankningar, och skåp, kök och brygghus; den andra:

Uthus-Byggnad, bestående af mangelbod, vedbod, vagnbod, stall, redskapsbod samt höskulle. En afsides belägen och i förlidet år uppförd

Ladugårdsbyggnad, utgörande fähus, 2:ne stora lador med höskulle, loge och vagnbod.

Dessa åbyggnader, som alla äro brandförsäkrade, väl underhållne, och af nuvarande ägare med mycken omsorg iståndsatte, kunna derföre utbjudas såsom uti godt skick. Till denna Egendom hörer 2:ne trädgårdar, i storlek utgörande $2\frac{1}{2}$ tunneland, som med mycken kostnad blifvit anlagde, innehållande nära 200 utmärkt fina fruktträd, och öfrige planteringar. Tillika en jordrymd, som innehåller enligt charta omkring 29 tunneland med inberäknade impedimenta, hvarpå 5 nötkreatur, 2:ne hästar och några får, på sätt jorden nu skötes, blifvit underhållne.

Egendomen, som med staden äger upplåtelse å jorden för en återstående tid af 52 år, betalar en årlig afgift i ett för allt, af 3 t:r råg, 3 t:r korn, förvandlade i penningar, jemte R:dr 11 Banco.

Vidare upplysningar, hvad som rörer denna egendom, jemte uppgift å köpeskillingen, som blifver högst billig, af hvilken större delen kan få innestå, meddelas af egaren på stället, der resp. spekulanter bäst kunna inhemta beskaffenheten af det innehåll, som uti denna annons är intaget.

(144)

En Hemförare-Båt om circa 20 läster, utan privilegium; adress: C. A. Holm & Co.

(134)

Utbjudes hyra:

Till sommarnöje.

Å en Egendom, med vacker belägenhet nära landsväg, $\frac{3}{8}$:dels mil från Götheborg, uthyres att genast tillträda 7 rum med kök, stall och vagnshus, &c; vidare underrättelse å Adress- & Commissions-Contoret, Drottninggatan N:o 31.

(147)

Diverse.

ADOLPH RUBENSON,

CONDITOR,

öppnar sitt Sommar-etablissement d. 1:ste nästkommande Maj, uti f, d. Milowska huset, vid slutet af gamla Alléen. Rum för Familjer och slutna Sällskaper äro att tillgå, så väl i undra som öfra våningrn. Götheborg i April 1841.

(146)

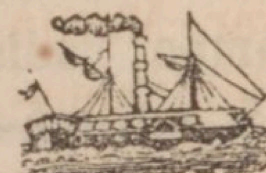

Ångfartyget CARL, *fördt af Kapten L. A. Bergner, kommer att instundande sommar göra reguliera turer mellan* Götheborg, Marstrand *och* Uddevalla; *afgångstiderne skola framdeles tillkännagifvas.*

(145)

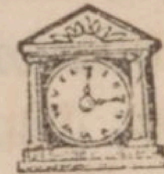

L. M. Jonasons Urfabrik

är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, N:o 14, midtför stora Torget.

(120)

Godt Byte!

Den, som för en rymlig schäskärra vill tillbyta sig en i fullgodt stånd varande schäs, kan få denna sin åstundan realiserad om han anmäler sig å denna tidnings officin, der närmare underrättelse meddelas.

(135)

De, som ega skulder till f. d. Handlanden C. O. Setterborgs Concoursmassa, behagade för undvikande af lagsökning, till undertecknad inbetala beloppet inom Maj månads slut. Götheborg d. 20 April 1841.

C. A. Borlind,
Massans Syssloman.

(148)

= *Undertecknad har flyttat till N:o 32 vid Torggatan, på nedra botten. I anseende till afresa härifrån i början af Juni, emottagas icke Skrif-elever efter d. 15 dennes. Götheborg d. 2 Apr. 1841.*

P. Larsson.

(108)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 49 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 49. Onsdagen den 28:de April 1841.

Götheborg.

Ur de med dagens post ankomne utländska tidningarne finnes ingen ting af politiskt intresse för svenska läsare att utdraga.

= Privata skrifvelser från hufvudstaden förmäla, att, genom votering i Förstärkt Stats-utskott, exporttullen å plankor och bräder blifvit upphäfven.

= Ryktesvis förmäles, att en Kronofogde och en Häradsskrifvare i ett angränsande höfdingedöme gjort sig skyldige till samma brott, som Herrar Martin och Borgman i Westmanlands län, nemligen öfverdebitering af Kronoutskylderna. Vi skola framdeles, rörande denna sak, meddela närmare underrättelse.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Vår Landsman, Bataljons-chefen vid utländska legionen i Fransk tjenst, Herr *Westée* (som för kort tid sedan utnämndes till Riddare af Svärds-Orden,) har nu, för sina senare bedrifter i Afrika, blifvit belönt med Heders-legions-korset.

= En musikalisk soiré har varit föranstaltad å stora Börssalen, till förmån för en musikälskarinna och ledamot af Harmoniska sällskapet, hvilken haft den olyckan, att genom ett svårt fall förliden vinter bryta af sig båda armarne och derigenom en längre tid varit sjuk och försatt i overksamhet. Soiréen var talrikt besökt.

= En af de förnämsta näktergalarne vid Kongl. theatern i Stockholm, Fru Enbom, har hos Hans Maj:t Konungen anfört besvär deröfver, att hon, ehuru engagerad vid theatern, blott två eller tre gånger på ett år blifvit använd. "Offentligheten" — yttrar hon deri — är den sceniska konstnärens verld, den lifsluft, han behöfver andas, vilkoret för hans tillvarelse. Att i mer än ett år se sig stängd från denna verld, att lefva i den nedslående tankan, att man blifvit oskicklig derföre, att man, ännu i årens och krafternas fulla blomma, står vid gränsen af sin egentliga lefnad; det är deröfver jag klagar."

= Djurströmska theatertruppen har hit anländt och kommer att gifva sina representationer i sällskapet Thalias lokal i Kirsteinska huset.

= Det nya ångfartyget *Gauthiod*, om 140 hästars kraft, som är ämnadt att alternera med Svithiod i farten på Lübeck och tillhörigt samma redarebolag som det sistnämnda, har gjort sin profresa, hvaraf resultatet blef, att detta ångfartyg kan anses för ett af de snabbaste som här finnas; det är dessutom högst elegant och beqvämt inredt.

= En hästgardist har etablerat en sedelfabrik; en länge saknad bryggardräng funnits på en vind med en rännsnara om halsen, och Svenska Biet svedt vingarne vid en masugn.

ÅTALET MOT TIDN. NAJADEN.

Skriftvexlingen i detta tryckfrihetsmål har nu i N:o 31 af ofvanbemälte tidning blifvit publicerad, och saken befinner sig således i det skick, att den af något hvar kan skärskådas och bedömas. Herr Öfverkommissarien Hubendicks stämningsmemorial är dateradt den 10:nde innev. månad och innehåller icke ett enda *giltigt* motiv för tillkomsten af det mot boktryckaren Herr *G. Améen* anställda åtal. Väl säger sig Herr *Hubendick* uti en i Najaden för d. 6te dennes införd artikel, rörande tillsättandet af en inom flottan ledigvarande regementsskrifvare-beställning, hafva funnit hänsyftningar på, att det inom densamma skulle vara "uppråttadt ett system, i den afsigt att förbigå eller stänga vägen för de lägre tjenstemännen vid flottans civilkorps till vidare avancerande", samt att bemälte uppsats, i Herr Hubendicks tanka, "innehåller lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar till Allmänhetens förvillande och förledande"; men *ett* är att säga och förmena, *ett annat* att styrka och bevisa, och i begge dessa senare delar har Herr Hubendick brustit, hvilket också Herr Améen i sitt d. 19:de dennes afgifna genmäle "till komplett evidens deducerat." Löjligt förefaller det äfven, att Hr H., hvilken för närvarande, i egenskap af t. f. Öfverkommissarie, endast interimistiskt inför befälhafvande Amiralen föredrager de inom flottan ifrågavarande befordrings-målen, opåkalladt uppträder icke allenast såsom dennes, utan äfven såsom Förvaltningens af Sjöärenderna målsman och sakförare. Denna usurpation har icke heller undfallit Herr Améens uppmärksamhet, och han anmärker, i anledning af densamma, ganska rigtigt, att "detta Hr t. f. Öfverkommissariens åtagande att få taga åt sig, hvad som möjligen kan yttras om befordringarne inom flottan, har ett starkt syskontycke med klockarens att få räkna sig till presterskapet", och, tillägga vi, med afl. pedellen *Olins* att tillhöra philosophiska Fakulteten i Lund. Hvad man än vinner genom dylika försök att intaga en position, som enom icke med rätta tillkommer, aldrig vinner man den aktning och det anseende bland sina medborgare, om hvilka dock Herr H. i sitt stämningsmemorial visat sig vara så angelägen.

Men utom den ömkliga och löjliga si-

da, som detta åtal erbjuder, har det äfven en annan, alfvarsam, och det är denna, vid hvilken vi isynnerhet fästa oss. Herr t. f. Öfverkommissarien *Hubendick* har nemligen, genom sitt mot Herr Ameen anställda åtal, sökt konstatera den byråkratiska principen, att man icke om Embetsmännen och deras tillgöranden må fälla några klandrande eller ogillande omdömen, vore än dessa aldrig så sanningsenliga och välförtjenta. Blotta försöket härtill visar att Herr H. icke "följt med sin tid", icke ens gjort sig reda för ett af de vigtigaste elementerna i en konstitutionell statsförfattning, *yttranderätten.* Denna, liksom så mycket annat, kan missbrukas, och det ansvar, grundlagen i thy fall stadgar, bör då följa derpå; men i anlitande af densamma bör man dock vara ytterst försigtig, och aldrig låta förleda sig dertill af hämndlystnad, kitslighet, eller ett falskt begrepp om hederskänsla och anseende. Lagarne äro till för att upprätthålla samhällsordningen, icke för att tjena till täckmantel för individuella tycken eller passioner. Den, som i oträngda mål anlitar lagarnes mellankomst, minskar den helgd och den vördnad, i hvilken de böra hållas; men den, som i sådana fall yrkar ansvar efter Tryckfrihetsförordningen, bevisar sig, (vi säga det öppet och ärligt) såsom en fiende till det i timligt afseende mest dyrbara, svenska nationen eger. Det är icke blott för syn skull som 1809 års lagstiftare med så mycken omsorg omhägnat yttranderätten; det är icke för intet, som de stadgat att det skall stånda "hvarje författare fritt, att öfver *allt,* som *är* eller *kan blifva* föremål för mensklig kunskap, genom tryck sina tankar kungöra"; icke för intet, som de ålagt jurymännen, "att alltid mera fästa sin uppmärksamhet på *ämnets* och *tankens,* än på *uttryckets* lagstridighet", likväl alltid *utan* rättighet att draga *obestämda* slutföljder af uttrycken. De insago, af hvilken utomordentlig vigt ett lands tryckfrihet är, och de gåfvo oss fördenskull en, som, sedan det godtyckliga och förnuftsvidriga 8:de mom. i 4:de §. Tryckfrihetsförordningen numera försvunnit, uppfyller alla billiga anspråk, om vi rätt veta att begagna oss af densamma. Det blir derföre alltid smärtande och nedslående att se en embetsman, en man, som icke bör vara obekant med andan af våra grundlagar, uppträda såsom åklagare i ett mål, der han saknar all juridisk och moralisk grund för sina påståenden, uppträda som en yttranderättens förtryckare, en egoist, som endast rådfrågar sitt eget lilla jag, utan afseende på om hans handling aldrig så mycket är stridande mot det allmänna bästa.

Vi hafva nu uttalat *våra* åsigter af detta tryckfrihetsmål; att de ej äro öfverensstämmande med Herr *Hubendicks,* det vete vi; men lika öfvertygade äro vi om, att de öfverensstämma med andan af vår konstitution, med förnuftet, rättvisan och den derpå grundade samhällsläran.

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref, dat. Stockholm den 23:dje innev. månad.

H. H. Biskop Bruhn har i dessa dagar lemnat hufvudstaden och begifvit sig till Westerås, att derifrån med sin familj företaga flyttningen till sitt stift. Herr Biskopen skiljer sig derutinnan från de flesta af sina kolleger, att hans håg och sinne mera ligger åt Kyrkan, än Staten; han liknar derutinnan den store, alltid saknade Wallin. Hans frånvaro från Riksdagen tror jag således ej kommer att något influera på händelsernas gång; men är deremot öfvertygad, att hans vistande inom sitt stift kommer att lända detta till väsendtlig nytta. Som bekant är, var det genom Hr Biskopens berömvärda mellankomst som Collegii Gymnastici i Götheborg så celebert vordna relegations-beslut i de väsendtligaste punkterna upphäfdes. — Man har här och annorstädes hviskat och slutligen högt yttrat sig om hvarjehanda små fuffens, som ett visst kotteri bland presterskapet i Götheborg hade för sig, för att vid senast förrättade val till biskops-förslag få kotteriets egen chef till chef för Stiftet, hvilket dock denna gång, tack vare Försynen, misslyckades. "I klon såg jag lejonet", sade Götheborgs Stifts fordne Styresman i ett af sina många och vackra afskedstal om och till en af sine medhjelpare — medbröder vill jag säga — in Consistorio. De der mycket omhviskade och omtalade spelen bakom kulisserna vid biskops-förslagets upprättande, hvarvid *"den älskade sonen"* skulle utdelat rôlerna, gifva oss mycken anledning förmoda, att den omförmälte Styresmannen såg endast i syne, då han såg lejonet. Det kan väl ibland vara ljuft att se i syne, men svårt måste det vara, då dunstbilden, äfven om han, som en stor författare uttrycker sig, skulle hafva "hufvud af opinioner, bröst af sympathier och det öfriga bestå endast af ånga", då säger jag, denna dunstbild, lik en stor såpbubbla, går sönder och slår i-syne-siaren i synen med sitt fräna grundämne. *"Ex ungue leonem"* hette ordspraket; men lika väl kunde det ju heta: *ex ungue vulpem.* I vårt klimat trifvas ej lejon, men på räfvar hafva vi, thy värr, god råd. Emellanåt fångas de väl i saxar och vi hafva hört berättas, att en gammal räfhanne, som länge gäckat jägarens lod, för cirka 18 månader sedan fastnat i saxen hos en gammal prost i Westergöthland, som dock ej hade hjerta att skjuta honom för pannan, utan endast lade på honom ett starkt jernkoppel, som visserligen ogement lär plåga den stackarn. "Dö skall du icke nu, din gamle skälm", säges gubben hafva yttrat; "men, i halsjern skall du, så vidt på mig ankommer, tillbringa din återstående tid och dagligen se de feta färstekarne passera förbi din näsa, utan att af dem hafva någon annan njutning, än lukten."

DET NYA ÅRHUNDRADET.*

III.

Den allmänna hufvudgrunden för alla lagar och rättigheter.

Derpå skredo de *män,* som folket utvalt för att undersöka moralens och förnuftets sanna principer, till det heliga föremålet för deras uppdrag; och sedan de, efter en långvarig undersökning, upptäckt en allmän grundprincip, uppsteg en af lagstiftarne och sade till folket: "Sen här *hufvudgrunden,* det *fysiska* ursprunget till all rättvisa och all rättighet:

"Hvilken än den verkande makt, den rörelse-orsak, som styr verlden, må vara, så har den, *då den gifvit alla menniskor samma organer, samma sensationer, samma behof,* just härigenom *förklarat,* att den *gaf dem alla samma rätt till användande af sina förmögenheter, och att, efter naturens ordning, alla menniskor äro lika.*

"Vidare, då den gifvit hvar och en *tillräckliga medel* att sörja för sin existens, blir följden deraf tydligen den, att den gjort dem alla *oberoende* af hvarandra; att den skapat dem *fria;* att ingen är underkastad den andre; att hvar och en är *oinskränkt herre* öfver sin egen person."

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

"Sålunda äro *frihet* och *jemlikhet* menniskans tvenne *väsendtliga attributer;* tvenne af *Gudomens lagar, orubbliga* och *väsendtliga,* liksom elementernas fysiska egenskaper."

"Eller, deraf, att hvarje individ är absolut herre öfver sin egen person, följer, att *friheten* enligt hans *samtycke* är ett ifrån hvarje fördrag och hvarje förbindelse oskiljaktigt vilkor."

"Och deraf, att hvarje individ är *lika* den andre, följer, att jemnvigten emellan rättigheter och skyldigheter bör *strängt iakttagas,* — på så sätt, att frihetens idé väsendtligen innefattar den af *rättvisa,* hvilken åter är moder till *jemlikheten.*"

"*Frihet och jemlikhet* utgöra således de *fysiska* och oföränderliga grundvalarne *för hvarje förening af menniskor till ett samfund;* och följaktligen den *nödvändiga och pånyttfödande principen* för hvarje lag och hvarje lagbundet styrelsesystem.

Det är emedan man brutit emot denna grundsats, som hos oss, så väl som hos hvarje annat folk, de oordningar uppkommit, hvilka slutligen vållat eder uppresning. Det är genom att återvända till denna regel, som J kunnen reformera dem och återupprätta ett lyckligt samfund.

Men märken väl, att deraf måste uppkomma en stor förändring i edra vanor, edra omständigheter, edra fördomar. J måsten upphäfva alla felaktiga fördrag och missbrukade rättigheter; afsäga eder alla orättvisa utmärkelser och origtiga tillhörigheter; kortligen, för ett ögonblick åter inträda i naturtillståndet. Öfverväg gen, om J kunnen samtycka till så stora offer."

Då, när jag tänkte på de menniskohjertat vidlådande *passioner,* trodde jag, att detta folk skulle öfvergifva hvarje tanke på förbättring.

Men i ögonblicket framstego en hop ädla män af hög rang till thronen och afsade sig der *alla sina distinktioner* och *rikedomar:* "Föreskrifven oss", sade de, *frihetens* och *jemlikhetens* lagar; vi vilja icke ega något utom i den heliga *rättvisans* namn."

"*Jemlikhet, rättvisa, frihet,* se der hvad som hädanefter skall vara vår lag, och vår lösen!"

Och på fältet upphöjde folket en ofantlig *trefärgad fana,* hvarpå dessa ord voro inskrifne. Och sedan de planterat den ofvanom lagstiftarens stol, svajade den *allmänna rättvisans* fana för första gången öfver jorden; och folket uppreste framför stolen ett *nytt altare,* på hvilket det ställde en gyllene vigtskål, en värja och en bok, tillika med följande inskription:

ÅT DEN FÖR ALLA LIKA LAGEN, SOM DÖMER OCH BESKYDDAR.

Derefter, sedan de omgifvit stolen och altaret med en ofantligt stor amfiteater, intog hela nationen plats deri, för att afhöra lagens kungörande. Och millioner menniskor, på en gång lyftande sina händer mot himlen, svuro en högtidlig ed, att lefva *fria och rättvisa; att respektera hvarandras inbördes rättigheter och tillhörigheter; att visa lydnad för lagen och dess lagligen tillförordnade handhafvare.*

Och detta skådespel, så imponerande genom sin kraft och storhet, så rörande genom sitt ädelmod och högsinthet, bevekte mig ända till tårar; och jag vände min blick mot höjden och bad till den Store Anden: "Måtte jag nu få lefva, ty hädanefter kan jag hoppas!"

Anmälde Resande.

Norske Handlanderne J. Buzzi, R. Grip, Jens A. Moe och P. D. Mörck från Christiansand, Grosshandl. C. J. Engelke, och Consul Carl Engelke fr. Uddevalla, Nederländske Undersåten E. Richter från Antverpen samt Engelske Prestmannen Thomas Edvard från Hull, boende på Tods Hôtel; Häradsh. J. Rosenqvist från Uddevalla samt Fabrikören J. W. Bensow fr. Stockholm, bo på Bloms Hôtel.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Bryngelsson fr. Landskrona, 64 t:r råg; Dito A. Carlsson från Warberg, 176 t:r linfrö, 84 lisp. talg; Dito J. Stare fr. Strömstad, 170½ lisp. ben; Dito B. Larsson fr. Malmö, 39 t:r linfrö, 500 k:r bränvin; Dito P. Christensson fr. dito, 69 t:r korn, 117 k:r bränvin; Dito Åke Wingren från Trelleborg, 200 t:r råg, 77 t:r ärter; Dito Åkesson fr. Landskrona, barlast.

Post-Kungörelse.

Postgången till utrikes orter öfver Ystad och Stralsund, befordrad med ångfartyg dessa städer emellan, tager sin början för innevarande år härifrån Onsdagen den 28:de dennes och fortgår sedermera hvarje Lördag och Onsdag, till och med den 23:dje nästk. October; efter hvilken tid Postkommunikationen på denna väg underhålles medelst seglande Postjakter, en gång i veckan, så länge årstiden medgifver dessas gång.

Tiden för brefs inlemnande, blifver i likhet med föregående årens. Götheborgs Postkontor den 23 April 1841.

(157)

Borgenärers Sammanträde.

Herrar Borgenärer uti Tull-Öfveruppsyningsmannen Hr Lieutenanten G. Östbergs Concours, behagade jemte Gäldenären sammanträda å lilla Börsrummet här i staden, Fredagen d. 18:de Juni kl. 5 e. m., för att emottaga redovisning för Massans förvaltning. samt lemna undertecknad Syssloman decharge. Götheborg den 20 April 1841.

C. A. Borlind.

(149)

Sällskapssammanträde.

Samtelige i staden varande *Ordinarie Arbetande Ledamöter* af Sällskapet *Orphei Vänner*, så väl *Herrar* som *Damer*, kallas till allmän Sammankomst å Bloms Sal, *Fredagen d. 30:nde dennes* kl. 7 e. m.; då val af *Directions-Ledamöter* för instundande, samt *Revisorer* för tilländalupna musikåret, kommer att anställas. Götheborg d. 24 April 1841.

DIRECTIONEN.

(159)

Bokhandelsannonser.

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

FREDRIK DEN STORE

och

HANS TID,

framställd efter de bästa uppgifter, af D:r *K. F. Reiche;* med 24 stålgravyrer. Öfversättning af George C. Schüssler; hvaraf 1:sta häftet är utkommet och utlemnas till resp. Subskribenter. Subskriptionen är ännu öppen en kort tid.

(160)

Annonser.

Auktioner:

Genom offentelig Auktion, som, Fredagen d. 21 nästkommande Maj, kl. 10 f. m., anställes så väl inför Förvaltningen af Sjö-Ärenderna, som å befälhafvande Herr Amiralens i Carlskrona, samt Herr Stations-Chefens i Götheborg Cancellier, komma för Kongl. Maj:ts Flottas stationer i Carlskrona, Stockholm och Götheborg, att af den minstbjudande upphandlas följande Persedlar och Effekter, nemligen: Bindtyg med instrumenter, 12 st.; Boy, mörkblått, 75 alnar; Bomullsvekar $16\frac{5}{8}$ skålp.; Bramsegelsduk, blekt, $1\frac{1}{4}$ aln. bred, 2,876 aln.; Bråckband till höger, 30 st.; Dito till venster, 20 st.; Buldan, Helsinge, 1 aln bred, $7,278\frac{1}{2}$ alnar; Byxhängslen 60 par; Byxhängsel-listor 210 alnar; Flanell, hvit, 40 alnar; Halsdukar, spänn-, af svart satinette, 206 st.; Kläde, ljusblått, 50 alnar; Dito mörkblått, 1,676 alnar; Dito mörkgrått, 582 alnar; Dito svart, 25 alnar; Knappar, messings, ankare, större sort, $2194\frac{1}{3}$ duss.; D:o d:o d:o mindre d:o, 30 d:o; D:o d:o släta, större, d:o, $1,954\frac{2}{3}$ d:o; D:o d:o d:o mindre, d:o 640 d:o; Dito, tenn, $646\frac{2}{3}$ d:o; Lakan, blångarns-, 200 st.; Linne, gammalt, 15 lisp.; Lärft, bandage-, 200 alnar; D:o foder, svart, 170 d:o; Olja, rof-, $541\frac{1}{2}$ k:r; Port d'Epées 60 st.; Ratin eller Halfkläde, svart, 235 alnar; Skjortor, linne- och blångarns-, 1,816 st.; D:o ylle-, röda, 152 st.; Skor, smorläders-, diverse, 2 426 par; Dito vaxläders-, 166 par; Dito trä-, 800 st.; Snören svarta. redgarns-, 1,055 alnar; Strumpor, tråd-, half-, 100 par; D:o bomulls-, hel-, 147 d:o; Dito ull-, d:o 2 506 par; D:o d:o half-, 980 d:o; Sulor, half-, 2,084 par; Såpa, 11 fjerd.; Talg till ljus, 131 lisp. 5 skålp; Thékoppar med fat, af postlin, 36 par; Tvättskålar af ler, 30 st.; Täcken, Vestgöthe-, 20 st.; Vallmar, mörkblått, $4,347\frac{1}{2}$ alnar; Dito mörkgrått, $7,249\frac{1}{6}$ alnar; Vaxduk, 40 alnar; Väf, blångarns-, $1\frac{1}{8}$ aln bred, $9,352\frac{1}{2}$ alnar; Dito d:o $1\frac{1}{6}$ d:o, 1,302 d:o; D:o, d:o, $1\frac{1}{4}$ aln d:o, 387 d:o; D:o foder, Helsinge-, $11,465\frac{2}{3}$ alnar; Dito, d:o, randigt, 150 alnar; Bläck, skrif-, $22\frac{3}{4}$ kannor; Ljus af talg 57 lisp. 18 skålp.; Papper, Concept-, 43 ris; Dito Skrif-, 11 ris; Pennor, Skrif-, 119 bundtar; och Qvastar, sop-, 1,100 st.; Börande dessa Effekter, omkostnadsfritt för Kongl. Maj:t och Kronan, levereras så fort sig göra låter, och senast inom nästinstundande Augusti månads slut, vid de Flottans Stationer, för hvilka upphandlingen äger rum; dock kan, hvad för Carlskrona och Götheborgs Stationer upphandlas, jemväl få å Kongl. Skeppsholmen härstädes levereras, om sådant vid Auctionen betingas.

I öfrigt meddelas till hugade Spekulanters kännedom, att förseglade anbud, hvilka, för att gällande anses, böra skrifvas särskildt för hvarje till leverering erbjuden persedel, kunna inlemnas till Förvaltningen af Sjö-Ärenderna, samt Flottans Stationer i Carlskrona och Götheborg till kl. 12 på dagen näst före Auktionen, hvarefter de vid Auctionstillfället i Speculanternes närvaro öppnas, för att med de munteliga buden jemföras; att Förvaltningen förbehåller sig rättigheten att pröfva de skeende anbudens antaglighet; att betalning erhålles genast efter det leveranserne blifvit fullgjorde, samt behörigen verificerade räkningar derå inkommit och hunnit granskas, samt slutligen, att, vid leveransernes fullgörande, Kongl. Auctions- och Besigtnings-Reglementerna för Landt- och Sjöförsvaret, af d. 20 December 1825, komma att tjena till efterrättelse. Närmare upplysningar kunna erhållas så väl i Förvaltningens af Sjö-Ärenderna Kammar-kontor, som i befälhafvande Herr Amiralens Cancellie i Carlskrona och H:r Stations-Befälhafvarens Cancellie i Götheborg. Stockholm d. 6 April 1841.

(141)

Tjenstsökande.

En ung rask Karl önskar sig månadstjenst på längre tid, än han nu för närvarande innehar; recommendationer skola ej saknas; adress här.

(161)

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på underteknads officin. C. M. EKBOHRN.

(100)

Åstundas köpa:

Den, som för billigt pris har 6 à 8 st. stoppade stolar att afläta, finner köpare, om anmälan derom göres å denna tidnings officin.

(166)

Utbjudes hyra:

Sommarnöje.

På Landeriet Bagaregården en Öfvervåning, innehållande 5 rum med kök.

(162)

Till salu:

BRYNOLF ERICSSON

försäljer, i större och mindre partier, TERRA VECHIA SALT, om bord å fartyg, till facilt pris.

(154)

På Bagaregården ett större parti Långhalm af Råg.

(163)

65 st. Engelska gjutna jernrör, hvaraf 58 st. väga hvardera 7 lisp. 16 skålp., och äro 3 alnar 4 tum långa, samt 7 st. väga hvardera 7 lisp., och äro 2 alnar och 20 tum långa, ett större drifhjul af gjutet jern, samt 2:ne portar af jern. äro till salu och kunna dagligen beses hos Inspektoren vid härvarande Badhus.

(150)

Diverse.

Lotterivinster å 201:sta Hamburger Penninge-Lotteriets 6:te Class i Hr S. A. Svalanders och underteknads Collect, nemligen:

à 100 m. C:t. N:o 8,243.

à $77\frac{1}{2}$ m. C:t. N:o 4296, 6011, 7007, 7072, 7085, 7364, 7367, 7799, 8029, 8229, 8265, 8349, 8495, 11411, 12277, 12435, & 12677.

Præmie à 75 m. N:o 13300.

à 50 m. C:t. N:o 652, 654, 3191, 4281, 4284, 4289, 6061, 6252, 6594, 7003, 7019, 7075, 7082, 7089, 7092, 7305, 7348, 7351, 7354, 7357, 7363, 7365, 7788, 8012, 8021, 8030, 8224, 8226, 8235, 8238, 8241, 8244, 8245, 8246, 8247, 8249, 8251, 8268, 8272, 8273, 8315, 8341, 8342, 8466 8467, 8468, 8481, 8492, 8498, 10329, 10334, 12056, 12066, 12067, 12068, 12445, 12601, 12668, 12678, 13073, 13081, 13296, 13297, 13518, 13520 & 13525, — hvilka Vinster, efter planmässigt afdrag, 14 dagar härefter kunna jemte frilotter afhemtas hos den som såldt Lottsedeln. Götheborg den 28 April 1841. ÅKE OHLSSON.

(164)

LOTTER till Salu:

Hos H:rr S. A. Svalander och underteknad:

Å 202.dra HAMB. PENNINGE-LOTTERIET, med dragning d. 19 Maj, à R:dr 3 B:co per hel lott, och delade i förhållande derefter.

Å 10:de SVENSKA VARU-LOTTERIET, à 2 R:dr B:co för båda Klasserne, med dragning d. 30 April samt 15 Juni efter Lybecker plan.

Å LANDT-EGENDOMEN FLORSBERG, à R:dr 2 B:co per förutnämnde 2:ne klasser.

Å 5:te & 6:te GULD-, SILFVER-, MEUBEL- & INDUSTRIE-LOTTERIET, efter Hamb. plan, med insats af 32 sk. i 5:te, och 8 sk. B:ko i 6:te; dragning d. 19:de Maj, intill dragningsdagarne. Planer erhållas gratis; och träffas H:r S. A. Svalander i huset N:o 65 & 66 vid Wallgatan, och underteknad i Bryggaren H:r Risbergs hus, alla morgnar för sådant ändamål. Götheborg d. 18 April 1841.

ÅKE OHLSSON. (165)

LOTTER

till 202 af Staten garanterade Hamburgska Lotteriet, i 6 klasser, med dragningar den 19 Maj, 16 Juni, 14 Juli, 11 Augusti, 25 Augusti och 22 September detta år.

Högsta vinsten år

100,000 Mark

finnas så väl hela som delade uti $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$:delar, till resp. köpares beqvämlighet, hos underteknad att erhålla mot insatsen till 1:sta klassen af 3 R:dr B:co p:r hel Lott. — Planer, så väl på Svenska som på Tyska språken utlemnas gratis, och reqvisitioner från andra städer expedieras genast.

L. KAMP,
träffas i Bonnierska Bokhandeln. (151)

De, som ega skulder till f. d. Handlanden C. O. Setterborgs Concoursmassa, behagade för undvikande af lagsökning, till underteknad inbetala beloppet inom Maj månads slut. Götheborg d. 20 April 1841. *C. A. Borlind,* Massans Syssloman.

(148)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 50 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,
Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 50. Lördagen den 1:ste Maj 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Sistlidne Måndag sammanträdde Sjömanna-sällskapet på börsen. Man hade utsatt sammankomsten att hållas uti Handels-societetens rum, dit ock åtskilliga ledamöter skola hafva begifvit sig; men då de funno rummet stängt, trodde de sig vara utaf tidningarne narrade April och återvände, utan att bemärka någon person, som underrättade dem om att sällskapet sammanträdt på något annat ställe, eller att sammankomsten endast var för vissa ledamöter. — Vi hafva ej kunnat förskaffa oss del af det vid sammankomsten förda protokoll, af orsak att sekreteraren är sängliggande i ögonsjukdom; men trovärdiga personer, som då voro tillstädes, hafva derom meddelat oss följande underrättelser: Sammankomsten öppnades, som vanligt, af Ordföranden, Grosshandlaren och Riddaren Hr L. Bergman, hvilken uppläste tvenne till sällskapet ankomna skrifvelser, den ena från Sjömanna-sällskapet på Gottland, hvari det tillkännagaf sin stiftelse, att det redan organiserat en skola för praktisk-intellektuel sjömanna-bildning m. m., och var med skrifvelsen bifogadt ett exemplar af Sällskapets stadgar; den andra ifrån Hr Wollrath Minten, beledsagad af en af General-Konsuln i Monte-Video härstädes utgifven och Sällskapet tillegnad brochyr om handelsförhållandet på nämnde plats.

Derefter föredrogos ärendena i följande ordning: 1:o Protokollet för den 12:te sistl. Mars upplästes och justerades. 2:o Kommitterades utlåtande öfver inkomna förslag till inrättandet af en ändamålsenligare skola för sjömanna-bildningen, än den ofullständiga tackelskolan, som sällskapet underhållit och som kostat dubbelt emot det, hvarföre den förstnämnda skulle kunna underhållas. Detta utlåtande innehåller, att Kommitterade anse en så beskaffad skola högst nödig för sjöfarten m. m. 3:o Direktionens utlåtande, innefattande att takelskolan, sådan som den nu är, bör bibehållas. 4:o Kapiten Dreutzers erinringar vid dessa utlåtanden, hvari han med några förändringar, gillar de Kommitterades, men förkastar Direktionens. 5:o Frågan om återbesättandet af lärare-beställningen vid nämnde takelskola, till hvilken trenne ansökningar inkommit *), afgjordes sålunda, att Sällskapet ansåg denna tillsättning åligga den blifvande Direktionen. 6:o Som Ordföranden, ena Direktören, Hr Kapten Höglund, och Sekreteraren, Kapt. Dreutzer, enligt stadgarne, nu skulle afgå och den sistnämnde redan nedlagt sin befattning, dock under åtagande att densamma bibehålla intill dess en annan sekreterare blifvit vald och behörigen förordnad, samt sedan äfven vice Ordföranden Hr Grosshandlaren Westerberg och Direktören Hr Grossh. Grén af lagliga skäl afsagt sig sina befattningar, så företogs val till återbesättande af nämnde ordförande- och direktörs-vakanser, hvilka val så utföllo att Hr Grosshandlaren F. Hammarén blef Ordförande, Kofferdikaptenen A. Paterson **) genom lottning v. Ordförande, Konfiskations-inspektor J. Bergvall, Skeppsfurneraren G. Melin, och Kofferdikaptenen Bernsten direktörer, samt till suppleanter: för Konfiskations-inspektor Bergwall, Kapt. G. Appelberg; för Skeppfurneraren Melin, Grossh. C. F. Kjellberg och för Kapt. Bernsten, Grossh. C. Lindberg. 7:o Derefter uppförde direktionen på förslag till Sekreterare i första rummet Kapiten Dreutzer, i andra rummet läraren vid skolan för praktisk-intellektuel sjömanna-bildning J. J. Åstrand och i tredje rummet Quarantaines-sekreteraren, m. m. J. O. Hafström, sedan upplyst blifvit att den för sin utmärkta skicklighet kände Notarien Björck, såsom icke varande ledamot af sällskapet, ej kunde på förslaget uppföras. Efter det att Kapt. Dreutzer förklarat, att han, i öfverensstämmelse med sina, vid förra sammankomsten yttrade, tänkesätt, icke kunde sekreterare-befattningen emottaga**), företogs valet, hvarvid Tit. Hafström erhöll de fleste rösterne.

Den nya Direktionen var nu sålunda vald; men kunde icke derföre anses vara konstituerad — 1:mo emedan den nyinvalde Ordföranden icke af den afträdande emottagit ordförandeskapet, eller ens förklarat sig villig att detsamma emottaga**; 2:do emedan ingen protokollsjustering, beträffande valet af den nya direktionen, i Sällskapet förevarit, och 3:tio emedan ingen enda af de vid valtillfället med Sällskapets förtroende hedrade, men då frånvarande, ledamöterne blifvit om deras inväljande i den nya Direktionen i laglig ordning underrättade. Icke destomindre behagade det den nyinvalde, men ännu icke genom proto-

*) *Sökanderne voro: af örlogsflottan, Kaptenlöjtnanten A. E. af Trolle och Löjtnanten V. Améen samt af handelsflottan, Kapt. J. G. Hollstein.*

**) *Till v. ordförande erhöllo Hr Grossh. J. J. Ekman och Kapt. A. Paterson paria vota; men som den sednare enligt stadgarnes föreskrift var vald till direktör på trenne år och ännu hade att tjena qvar ett år som direktör, så tycks det vara klart att han blifvit vald till v. ordf. för nästkommande år och att Hr J. J. Ekman är bestämd till v. ordförande för detta år.*

*) *Orsakerna till denna afsägelse skola vi framdeles uppgifva.*

**) *Herr Grosshandlaren Hammarén befinner sig neml. på en utländsk resa, från hvilken han dock ofördröjligen återväntas.*

kollsjustering af Sällskapet såsom fungerande erkände, v. Ordföranden, att, tvertemot allmän praxis, sammankalla några af de sig med honom i lika kathegori befinnande nya Direktionsledamöterna, hvilka då, gemensamt med honom, tillsatte en Öfverlärare vid Sjömannasällskapets s. k. takelskola, och det en person, hvilken icke, inom den i tidningarne af Direktionen bestämda preskriptionstiden, med sin ansökan till densamma inkommit*). En mera uppenbar kränkning af stadgar, sedvänjor och rättvisa torde knappast inom något Sällskap kunna uppvisas, och det förundrar oss högligen, huru Herrar *Melin* och *Bernsten*, hvilka annars af sina medborgare åtnjuta en odelad aktning, kunnat lemna sitt bifall åt ett dylikt tilltag, synnerligast då den sistnämnde, af den nyinvalde Direktören, Konfiskations-inspektoren *Bergwall*, gjordes vid kallelsen uppmärksam på det olämpliga och förvända i ett sammanträde af en Direktion, som icke i vanlig ordning blifvit i sina funktioner konstituerad och af Sällskapet erkänd. Också har hela detta godtyckliga förfarande inom Sjömannasällskapet väckt en sådan förtrytelse, att flere af dess ledamöter talat om nödvändigheten af att upplösa det närvarande och stifta ett nytt, utgående från det gamlas grund-idé, *praktisk-intellektuel Sjömanna-bildning*, och stödjande sig på sådana institutioner, som för framtiden förebyggde alla stämplingar och intriger af något eller några vissa kotterier inom detsamma. Vi för vår del skulle dock af hjertat önska att icke en sådan söndring måtte någonsin ifrågakomma inom ett Sällskap, som tjenat alla andra, för samma ädla syftemål inom fäderneslandet stiftade, till mönster och föresyn. Vi tro äfven att denna schism kan undvikas, om den nya Direktionen, sedan den blifvit vederbörligen konstituerad, med ogillande af de vid sista sammanträdet begångna olagligheter**) söker bringa sakerna i den jemnvigt, ur hvilken de nu blifvit rubbade, och sedan städse vakar öfver stadgarnes obrottsliga ihelgdhållande och efterlefnad af alla med sällskapet förenade ledamöter.

*) *Dessutom lärer H:r Kapten Stangenett icke på flere år hafva befattat sig med sådana arbeten, som dem, i hvilka han skall meddela eleverne undervisning, hvarförutan han redan hunnit en så hög ålder, att han, till följe af naturens ordning, måste sakna den vigör som för en Öfverlärare vid en Sjömansskola alltid är af nöden.*

**) *Härtill bör naturligtvis äfven räknas tillsättandet af Öfverläraren vid Sällskapets tackelskola, utan afseende på så val häfdvunna formaliteter, som den afträdda Direktionens i tidningarne publicerade kungörelse, der preskriptionstiden, inom hvilken sökande till denna befattning skulle sig anmäla, var bestämd till d. 26:te sistl. April.*

= Från norra delen af Halland skrifves, att vargar derstädes grassera, utan att Jägeri-betjeningen tyckes vara sinnad att mot dem vidtaga några kraftiga åtgärder.

= De i föregående N:r af denna tidning omförmälte uppbördsmän, hvilka blifvit tilltalade för olaglig öfverdebitering af Kronoutskylderne, lära vara Kronofogden *P. Schuer* och Häradsskr. *A. Halldin.* De hafva nu blifvit i häkte inmanade och insatte i samma rum, som f. d. Handlanden Eriksson. Man skall icke vara utan fruktan, att äfven från andra hall få förspörja nyheter af samma beklagliga beskaffenhet. Underslef, begångne af Kronofogde och Häradsskrifvare gemensamt, äro nästan omöjliga att upptäcka, om ej antingen en annan person, än den förstnämnde utses, att, då misstankar äro för handen, indrifva skatterne, eller ock Allmogen från predikstolarne uppmanas, att, på ort och ställe som vederbör, jemföra sina debetsedlar med skattelängden.

= Ett rabulistuppträde egde rum på en af stadens gator sistlidne Thorsdagsafton. Som vi emellertid icke vilja gå vederbörande rapportörer i förväg, så torde det vara nog att nämna det händelsen passerat.

= Utrymmet medgifver ej, att i dagens nummer upptaga en för detsamma bestämd artikel, rörande de orientaliska angelägenheterna. Den skall derföre i Måndags-numret varda meddelad.

STOCKHOLM.

H. E. Norrske Riksståthållaren Löwenskiold troddes komma att afresa från hufvudstaden d. 25:te sistl. April.

= En härstädes nyligen afliden Mamsell, *J. L. Lindqvist*, född i Åbo, har till Upsala universitet anslagit 3,000 R:dr b:ko, hvaraf räntan skall användas till ett stipendium. som i främsta rummet bör tilldelas Finnar, hvilka egna sig åt det presterliga kallet, och sedermera återvända till sitt fädernesland.

= De Kommissarier, som af de i Sundska tullangelägenheten intresserade Regeringar blifvit utsedde till reglerande af de med densamma i förening varande ämnen, skola under loppet af innevarande sommar sammanträda. Stället för denna sammankomst är ännu icke bestämdt; men tros blifva Helsingör eller Köpenhamn.

= Såsom sökande till det i Skara ledigvarande Domprosteriet, hafva sig anmält: Lektor *J. Torin;* Lektor *J. Källgren;* Kyrkoherden *S. Lundblad,* och Akademie-adjunkten, Kyrkoherden *J. Pettersson.*

RIKSDAGEN.

Statsutskottet har nu till Riks-ständen inkommit med ett förnyadt utlåtande, rörande Kabinettskassans skuld. Hufvudsumman af Utskottets resonnementer i detta ämne är, att Utskottet icke anser sig kunna tillstyrka Rikets Ständer att vidtaga någon åtgärd, i afseende på medels anvisande till det i Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse antydda ändamål. Häremot hafva Grefve Horn, Biskop Hedrén, Doktor Agrell, Prosten Stenhammar, Herrar Helsingius, Carlberg, Moberg och Riksdagsfullm. Strindlund reserverat sig.

Utrikes Nyheter.

Liverpool. För Kommodor Napier, som d. 19:nde April, under högt jubel och välkomnad af en deputation från magistraten i Liverpool, härstädes landsteg, gafs samma dag om aftonen en offentlig bankett, i hvilken 600 personer deltogo. Det af honom vid detta tillfälle hållna tal innehåller hufvudsakligen följande: att han under de sednaste månaderna befunnit sig i ett högst besynnerligt läge, emedan han blifvit nödsakad att agera emot Mehemed Ali, som var hans personlige vän, hvaröfver han påstod sig vara något stolt; — att Ibrahim Pascha ej förstått, att på ändamålsenligt sätt förvalta Syrien; — att denne ej erhållit nödiga instruktioner eller medel, och att följden deraf blef den, att allt gick till på orientaliskt sätt, hvilket ingalunda vore det sätt och vis, hvarpå våra kristne bröder i Syrien vilja bli behandlade; — att dessa till följe deraf reste sig mot förtrycket; — att gubben Mehemed fattade humör deröfver och gaf Herr Ibrahim befallning att tukta kanaljerne *(sabrez la canaille)*, hvilket denne också gjorde "på det mildaste sätt", som Kommodoren nånsin sett; — att några af de högre makterna ej tyckte rigtigt derom, utan beslöto att befria Syrien; — att han vid samma tillfälle var i rang den förnämste sjöofficeren vid syriska kusten

och att han fick det uppdraget, att, såsom amiral och general i en person, "göra en ända på sakerna" (åhörarne skrattade); — att det lyckats honom, att inom en månad fördrifva en armé af 100,000 man och befria innevånarne på Libanons berg; — att han efter intagandet af Jean d'Acre måst med sex linieskepp afsegla till Alexandria; — att han der på eget bevåg och utan att alls ha fått *några instruktioner* från något håll, inlåtit sig i underhandlingar med Mehemed Ali och efter mycket bråk och krångel slutligen bragt det derhän, att en traktat kom till stånd; — att denna traktat blifvit förkastad i Konstantinopel och sjelfva engelska ministern protesterat mot densamma; och att han (Kommodoren) följaktligen ej haft något för allt sitt besvär dermed; — men att man likväl borde räkna honom till förtjenst, att hafva tillvägabragt Syriens utrymmande; — att Mehemed Ali gjort fullkomligt rätt uti, att ej ingå på de af Porten föreslagna vilkor; — att högstdensamme vore en mycket bra karl; — att han afskaffat slafveriet och monopoliesystemet, och att hans enda fordran vore, att man lemnade honom Egypten, på det han måtte kunna använda alla sina krafter på dess civilisering, och att Mehemed uppgifvit alla eröfringsplaner; — att Kommodoren ansåge det för sin pligt att förklara, att han hölle Paschan för en ärlig och uppriglig man, som ifrån början till slut förfarit med största uppriglighet, emedan han utlefvererat Sultans flotta och provianterat densamma, samt gifvit sin armé befallning att utrymma Syrien; — att Porten haft dåliga rådgifvare, och att befälhafvaren för turkiska armén hade hemliga instruktioner att utforska styrkan af Paschans armé och angripa den, om den vore svag; — att Mehemed Ali vore berättigad, att förvänta rättvisa af de allierade makterna; — att denne vore en man, som man ej finge mäta efter europeisk måttstock; men om man mätte honom efter orientalisk, så egde intet land i Orienten att uppvisa en liberalare, öppenhjertigare man, än han; — att han till Kommodoren sjelf yttrat: "jag är visserligen en monopolist, men jag befinner mig i förhållanden, som tvinga mig att vara det: jag afskyr slafveriet, men vår religion, hela vårt sociala tillstånd tillstädja det." — Kommodoren slutade med att förklara, det han hoppades, att de stora makterna, efter allt hvad som föregått, skulle af Porten begära rättvisa mot Mehemed Ali, och att denne skulle bli försäkrad om en ärftlig besittning af Egypten. "Göra de det" — tillade han — "så skall intet land i verlden skörda så stora fördelar deraf, som Storbrittanien sjelf."

Insändt.

STOR KONCERT.

Underteknade, som vid de fleste sublunariska hof, med stort bifall och mycket beröm låtit höra sig i konsten att *prata i vädret*, ämna, sedan vi uppöfvat vår konst ända till den höjd, att vi icke allenast prata i vädret, utan äfven sjunga i vädret, att, under vår resa till Stockholm, nästkommande Christi Himmelsfärdsdag kl. 6 f. m. från Götheborgs Domkyrkotorn gifva *en fullstämmig vokalkoncert i alla fyra väder*, ackompagnerade af en virtuos på lur. På det att orden till de höga sångerna icke må falla på gatan och förtrampas, ämna vi ställa så till, att de icke en gång skola hinna åhörarnes öron, utan helt och hållet "förklinga" i luften. Endast de personer, som vilja deltaga i chörerna, skola genom affischer blifva underrättade om de stycken, som komma att exequeras. Med anledning af den uppmärksamhet, Götheborgs inevånare vanligen egna dylika spektakler, hoppas vi att finna tomma hus och fulla gator. De respektive Spektatörer, som icke rymmas på planen kring kyrkan; på gatorna, trottoirerna eller trappstenarne, vilja vi upplyfta "på sångens vingar." De resp. Damer, som åstunda plats å altanen kring tornet kunna vara förvissade om att blifva väl begapade från alla sidor, och böra derföre betala dubbel inträdesafgift; hvaremot de, som endast visa sig i sina egna fönster, tillåtas att bruka syn och hörsel gratis. Tillika averteras, att kyrkan, i tillfället, blir efter vanligheten alldeles tom; men att ett halft tjog personer, som icke bevistat den *yttre* Gudstjensten, möjligen infinna sig i Ottesången. Anhålles att inga hundar medtagas.

DRILLANDER, GAPHALSIANI,
Kejserl. Seläniske Hofväderpratare.

Dödsfall.

Tillkännagifves, att vår yngsta älskade Son, Carl Ludvig Eugen, stilla afled under resan från Cette till Rio d. 30:nde November 1840, i en ålder af 14 år 6 månader och 23 dagar, ömt saknad och sörjd af föräldrar och syskon.

BERNARDINO CASAT. C. M. CASAT, *född Andersson.*

---

rande bössor. Gymnastiska öfningar af mina barn förevisas äfven, som ock betalas efter behag. J. L. MAGITO.
(167)

Underteknad har äran tillkännagifva, att

Brunnsdrickningen vid Götheborgs Carlsbader Inrättning

börjas i år, som vanligt, d. 1:ste Juni, och fortgår oafbrutet till medlet af Augusti månad. Alla de kalla *Mineralvattnen* äro att dagligen afhemta vid Inrättningen, och efter skeende reqvisitioner från *Landsorten* blifva de alla tider på året med noggrannhet och skyndsamhet expedierade.

H. J. CAVALLIN.
(131)

Post-Kungörelse.

Ifrån och med Onsdagen den 5:te dennes till September månads utgång, emottagas och befordras bref härifrån med Norrska Ångfartyget till Dannemark och Norrige; Onsdagarne för Danska bref till kl. 3½ e. m. (men under loppet af September endast till kl. 3 e. m.) och Lördagarne för Norrska bref till kl. 12 middagen. Götheborgs Post-Contoir den 1:ste Maj 1841. (158)

Auktioner:

Tisdagen den 25:te nästkommande Maj, kl. ½11 f. m. försäljes genom offentlig Auction på Majenabbe, för A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, ett större parti sorterade Wermlands Furubjelkar. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men, om så önskas, lemnas äfven 2:ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen. (164)

= *Vid Auctionen, som hålles för Herrar A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning på Majenabbe, Måndagen d. 3:dje dennes, låter underteknad försälja en större* **Plankpråm,** *som på stället är att bese.*

C. F. KJELLBERG.
(176)

= Thorsdagen d. 6:te dennes kl. 10 f. m., försäljes genom offentlig Auction, som förrättas å Vädersågen, diverse Tågvirke, bestående af allt stående godset efter Briggen Martina, och hvilket varit af häcklad Hampa förfärdigadt. [180]

Annonser.

Till salu:

Nu inkommet rödt Holländskt Klöfverfrö säljes af I. Claesson.
(179)

Norrsk Sill

i bok, af detta årets fångst, försäljes af Åkermark & Co. (177)

Köpare till Widegrens Svenska och Engelska Lexicon, uppgifves i Bonnierska Bokhandeln. (176)

BRYNOLF ERICSSON

försäljer, i större och mindre partier, TERRA VECHIA SALT, om bord å fartyg, till facilt pris. (154)

På Bagaregården ett större parti Långhalm af Råg. (165)

65 st. Engelska gjutna jernrör, hvaraf 58 st, väga hvardera 7 lisp. 16 skålp., och äro 3 alnar 4 tum långa, samt 7 st. väga hvardera 7 lisp., och äro 2 alnar och 20 tum långa, ett större drifhjul af gjutet jern, samt 2:ne portar af jern. äro till salu och kunna dagligen beses hos Inspektoren vid härvarande Badhus. (150)

Nu inkomna

flera sorter Sommar Byx- & Västtyger, sortament Thibeter, släta och façonerade, svart och couleurt Orleans, rutigt Sidentyg till Sommarhattar, hel- och halfsiden Parasoller, allt till billiga priser hos JOH. OL. WOHLFAHRT.
(170)

Utbjudes hyra:

På Sockerbruks Egendomen i Gamlestaden äro flera Lägenheter för Sommarnöje lediga att hyra, hvarom kan öfverenskommas med Joh. Celsing. (175)

Sommarnöje.

På Landeriet Bagaregården en Öfvervåning, innehållande 5 rum med kök. (166)

Diverse.

(INSÄNDT OCH BETALDT.)

Frågas om man ej har rättighet att promenera i stadens alléer, utan att blifva attackerad af en hop unga Militärspersoner, som troligen nu genomgått någon sorts examen härstädes. — Ins. hoppas, att den allmänt aktade Chefen för härvarande Kongl. Götha Artilleri-Regimente ville taga saken i betraktande, på det att hvar och en må ofredad få passera och ej blifva antastad af dylika ännu *"väplingar på verldsbanan"* — hvilket varit fallet de senare aftnarne.

EN VÄN AF ORDNING.

Undertecknad, som från och med den 1:ste innevarande månad öppnat Tracteurs-rörelse uti Beijerska arfvingarnes hus vid Kyrkogatan, näst intill Grosshandlanden Mattsons, serverar derstädes, tills vidare, frukost och aftonmåltid, jemte kaffe, the, och alla tillåtna liqueurer. Götheborg den 28 April 1841.

JOHANNA JONSSON.
(171)

Glasmästare-Embetet får härmedelst, i stöd af 10:nde Art. 19:nde § i den af Kongl. Maj:t under d. 27:nde Juni 1720 fastställda Skråordning, jemförd med 6:te Art. 12 § i samma Kongl. skrifvelse, härmedelst åtvarna Allmänheten, att icke åt Gesällen Aug. Alex. Pfeiffer, *hvilken utlärt hos Glasmästaren J. G. Björck, och nu har sin bostad hos den beryktade enkan SCHERLING, lemna något arbete, emedan det, i annor händelse, ser sig nödsakadt, att i laglig väg söka det skydd mot intrång i sina rättigheter, hvilket, enligt ofvanbemälte Kongl. förordning, detsamma tillkommer. Götheborg d. 30:nde April 1841.* (173)

Då Herr Kapten Dreutzer benäget lofvat, att under min tillämnade resa och till min återkomst fortsättv undervisningen med de elever, hvilka icke tillfyllest genomgått sin cours; får jag gifva tillkänna att jag fortfar med min skrifundervisning på vanligt sätt. P. LARSSON.
N:o 32 vid Torggatan.
(174)

Lotterivinster å 201:sta Hamburger Penninge-Lotteriets 6:te Class i Hr S. A. Svalanders och underteknads Collect nemligen:

å 100 m. C:t. N:o 8,243.

å 77½ m. C:t. N:o 4296 6011, 7007, 7072, 7085, 7364, 7367, 7799, 8029, 8229, 8265, 8349, 8495, 11411, 12277, 12435, & 12677.

Præmie å 75 m. N:o 13300.

å 50 m. C:t. N:o 652, 654, 3191, 4281, 4284, 4289, 6061, 6252, 6594, 7003, 7019, 7075, 7082, 7089, 7092, 7305, 7348, 7351, 7354, 7357, 7363, 7365, 7788, 8012, 8021, 8030, 8224, 8226, 8235, 8238, 8241, 8244, 8 45, 8246, 8247, 8249, 8251, 8268, 8272, 8273, 8315, 8341, 8342 8466, 8467, 8468, 8481, 8492, 8498, 10329, 10334, 12056, 12066, 12067, 12068, 12445, 12601, 12668, 12678, 13073, 13081, 13296, 13297, 13518, 13520 & 13525, — hvilka Vinster, efter planmässigt afdrag, 14 dagar härefter kunna jemte frilotter afhemtas hos den som såldt Lottsedeln. Götheborg den 28 April 1841. ÅKE OHLSSON.
(162)

LOTTER till Salu:

Hos H:rr S. A. Svalander och underteknad:

Å 202:dra HAMB. PENNINGE-LOTTERIET, med dragning d. 19 Maj, à R:dr 3 B:co per hel lott, och delade i förhållande derefter.

Å 10:de SVENSKA VARU-LOTTERIET, à 2 R:dr B:co för båda Klasserne, med dragning d. 30 April samt 15 Juni efter Lybecker plan.

Å LANDT-EGENDOMEN FLORSBERG, à R:dr 2 B:co per förutnämnde 2:ne klasser.

Å 5:te & 6:te GULD-, SILFVER-, MEUBEL- & INDUSTRIE-LOTTERIET, efter Hamb. plan, med insats af 32 sk i 5:te, och 8 sk. B:ko i 6:te; dragning d. 19:de Maj, intill dragningsdagarne. Planer erhållas gratis; och träffas H:r S. A. Svalander i huset N:o 65 & 66 vid Wallgatan, och underteknad i Bryggaren H:r Risbergs hus, alla morgnar för sådant ändamål. Götheborg d. 18 April 1841.

ÅKE OHLSSON. (163)

Skeppslägenhet.

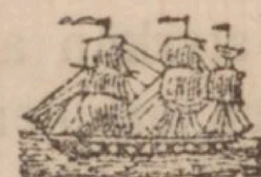

För Passagerare och Cajutgods gifves genast lägenhet till London med Skeppet Ariadne, Capten N. Beckman; vidare underrättelse lemnas på Mäklaren J. F. Arfvidssons Contoir. (172)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson, Johansson, Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist, Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Palmgren.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.* Skriftermålet med Nattvards-ungdomen börjas kl. 9.

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 51 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 51. Måndagen den 3:dje Maj 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den sedan flere år tillbaka härstädes fördelaktigt bekante indianske jonglören, taskspelaren och gymnastikern *Franz Madua Samme* har hit anländt och gaf i går afton på Bloms stora sal sin första representation. För att döma af de täta handklappningar, som under densamma vankades, tycktes åskådarne vara ganska belåtne med sin afton, synnerligast hvad den s. k. kul-leken beträffade, hvilken med en beundransvärd precision och färdighet af konstnären utfördes. Af en annons i dagens tidning inhemtas, att han i morgon ånyo ämnar att gifva en föreställning.

= Tredje delen af "Morianen", eller Holstein-Gottorpiska Huset i Sverige, annonseras nu, såsom utkommen, i hufvudstadens boklådor.

= Regeringen har d. 7:nde dennes utfärdat en förordning, ang åliggandet för rikets stapelstäder att årligen införa och på ständigt upplag hålla vissa qvantiteter salt. Enligt den deröfver upprättade tabellen är Götheborg pligtigt att införa 40,000 tunnor.

= Gårdagens utländska post medförde inga underrättelser af politiskt intresse. Det lofvade sammandraget ur de med onsdagsposten ankomne utländska tidningarne meddelas deremot på vederbörligt ställe.

= I det med lördagsposten hit ankomna numret af Tidningen *Freja* befinnes en i äkta humoristisk anda författad artikel, kallad *"Riksdagsflora"*, hvilken vi i nästutkommande N:r, "till Allmänhetens förlustelse", skole taga oss friheten reproducera.

STOCKHOLM.

Kongl. Maj:t har fastställt riks-markegångs-priset å spannmål för innevarande år till 7 R:dr 5 sk. b:ko per tunna, hvilket kommer att tjena till efterrättelse vid de beräkningar, som derå böra grundas, oberoende af de, enligt Rikets Ständers fattade beslut bestämda medelpris å penningelöntagarnes aflöningsspannemål.

= Chefen för Skogsinstitutet lärer komma att under sommaren företaga en inspektionsresa.

= Den nye norrske Riksståthållaren H. E. Lövenskjold afreste den 27:de dennes till Christiania.

= En bagarbodmadam, känd för sin stora hvassa näsa, hörde härom aftonen någon knacka på luckan; hon öppnade genast, men blef af den besökande med en hoftång gripen om näsan. "Jag vill ha en snut", ropade hon som var utanföre. Bagarefrun skrek, hoftångsmenniskan skrek värre, folk samlades, ech man fann att den anfallande var en från Danviken förrymd qvinsperson, som i sin ungdom varit nog olycklig att genom ett fall förlora näsan; och som nu på detta sätt ville åtkomma en annans.

RIKSDAGEN.

Förstärkta Statsutskottet har voterat öfver åtskillige punkter af den s. k. extra statsregleringen, hvarvid i allmänhet de alternativer, som varit för mindre anslag, segrat med ej obetydlig pluralitet. Angående *bränvinsskatten* antogs Preståndets modifikationsförslag om 50 proc. förhöjning.

= Regeringen har sanktionerat Rikets Ständers beslut, att mantalspenningar hädanefter icke komma att erläggas förr, än efter fyllda 17 år.

= Riksdagsmannen för Borås, Hr Rydin, har väckt motion om en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t ifrån Rikets Ständer, det Kongl. Maj:t måtte tillförordna en kommitté, som i god tid före nästa riksdag kan hafva utarbetat ett förslag till en representationsreform.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

CARLSTAD.

Wenern har nu ändtligen brutit sina isbojor, och lastbåtar passerat kanalen till Kanikenäset. J Skoghallsviken, som äfven höll på att bli öppen, hafva dock ismassor åter inträngt och fyllt densamma.

Utrikes Nyheter.

ORIENTEN.

Alexandria. Vi befinna oss i sjelfva verket på punkten, att få se fiendtligheterna å nyo utbryta. Mehemed Ali, som i början ställde sig, som ville han gifva efter, har nu helt och hållet aflagt masken, och trotsar Porten helt öppet. Han håller det icke en gång för nödigt, att afvakta Sultanens svar på hans nya fordringar, utan bereder sig, icke i hemlighet, utan, tvertom, med all möjlig offentlighet på att åter öppna fiendtligheterna. Under sitt vistande i Kairo, har Mehemed Ali med ingenting annat sysselsatt sig, än med rekrytering af sin armé; de strängaste order hafva blifvit utfärdade, att med det skyndsammaste göra alla korpser fulltaliga. Han sjelf hade i egen person uppsigt öfver förrådernas fyllande; Ibrahim och Soliman Pascha understödde ifrigt vice Konungens ansträngningar. Ibrahim qvarblir tills vidare i Kairo, men Soliman Pascha afgår till Alexandria, och skall öfvertaga öfverbefälet i denna stad och i öfra Egypten. Hvem som ser de syriska trupparne, försäkrar, att de äro fulla af

stridslust, för att hämnas vanäran af deras återtåg. Dessa regementer äro i godt stånd, och på intet sätt nedslagna eller modlösa, såsom man förut trodde. Kavalleriet räknar, trots alla strapatser, ännu 12,000 förträffligt beridne och krigsvande män. Här i Alexandria samla sig många truppar; de lägra sig vid Mahmudieh; till en del tillhöra desamme de ur Yemen och Hedschas tillbakadragne regimenterne. De 10,000 matroser, hvilka Paschan, vid turkiska flottans afsegling, skickat till Delta, (nedra Egypten), för att der bebygga landet, hafva åter måst begifva sig om bord. Skeppsbesättningen skall göras fulltalig, och dagligen ser man rekryter ankomma, hvilka man än fördelar på skeppen, än emellan infanteriregimenterna. Kortligen: armeen är fullkomligt förberedd att göra sin pligt. Utbryter en strid, så blir den förskräcklig. Sätter Paschan en gång allt på ett kort, så har han fast beslutat, att förr omkomma sjelf med de sina, än gifva sig. Endast nationalgardet kunde ingifva regeringen några bekymmer, men Mehemed Ali skyr för litet de allvarsammaste mått och steg, för att han ej skulle använda dem äfven emot nationalgardet, så snart detta kunde synas honom nödigt. Den gamla Paschan känner sig ung på nytt vid tanken på en ny strid. Aldrig förr såg man så mycken energi och beslutsamhet i hans lifliga ansigtsdrag. Dagligen genomströfvar han staden till häst, och hvem som ser detta under så många strider grånade hufvud, känner sig ovilkorligen böjd att önska honom lycka. För att vinna anhängare och förekomma desertion, skall regeringen hafva träffat anstalter, att inom fyra veckor, till hela sjö- och landtarmeen, samt alla vid densamma anställde civila embetsmän, låta utbetala den innestående aflöningen, och för det kommande skall hvar och en, i stället för, att, som hittills, få vänta i två eller tre år, qvartalsvis utbekomma densamma. Denna förordning har väckt den största glädje, och ensamt den skall tillvinna Paschan många anhängare, så vida han ej, så snart faran är öfverstånden, återkallar densamma, såsom redan förut skedt.

= Ännu har, så vidt man vet, intet svar ifrån Konstantinopel följt på den sista förklaringen af Mehemed Ali: att han ej kunnat antaga de honom föreskrifne vilkor. Konsulerne och Köpmännerne vagga sig här i fredsdrömmar man inbillar sig, att allt nu är afgjordt, men frågar man, huru det under nuvarande omständigheter vore möjligt, så vet ingen att svara derpå. Man kan, som sakerna nu stå, omöjligen tro på fred. De Mehemed Ali förelagde vilkor ledde sitt ursprung från den principen, att för det kommande de facto göra honom till en Portens underdånige tjenare; att utstaka en gräns för det egyptiska vasallskapet: kortligen att böja den härvarande Paschan under samma lagar, som förhållandet förut varit med alla öfriga ståthållare. Mehemed Ali kunde ej ingå derpå; hans undergifvenhet för Sultanen går ej vidare, än att betala den årliga tributen, att, i händelse af yttre angrepp, uppställa en kontingent af trupper, och deremot i Egypten, nu som förr, utöfva en oinskränkt suveränitet. På vänskaplig, d. v. s. diplomatisk väg skall han visserligen alltid försäkra sig vara Sultanens allerunderdånigste tjenare; men, emellertid — ej till honom erlägga en enda fyrk i tribut, och lika så litet som förr bekymra sig om alla de hattischeriffer, med hvilka man i Konstantinopel är så frikostig. Derföre måste man, man må vilja eller icke, skrida till nya tvångsmedel, och detta så mycket förr, som man i Konstantinopel är öfvertygad, att det endast behöfs en demonstration emot Egypten, för att tillintetgöra sista återstoden af Paschans makt. Man tror der, att missnöjet mot Mehemed Ali har här stigit till en sådan höjd, att blotta ankomsten af en turkisk flotta i egyptiska farvattnen vore tillräcklig att fördrifva Paschan lika så hastigt härifrån, som ifrån Syrien. Har alltså Sultan, eller snarare Divanen, lust, att på egen risk företaga en sådan expedition — och man har skäl, att våga antaga en dylik vilja —, så skall svårligen någon fredälskande makt våga lägga hinder i vägen derför. De, som äro vänner af turkiska rikets integritet, skola understödja företaget, och på en gång är allt lika inveckladt som för några månader sedan. Mehemed Ali vet detta ganska väl; han inser, att man hvarken kan eller skall göra honom några i hans tanka gynnande koncessioner; han begriper, att han, med antagande af vilkoren, är ohjelpligen förlorad och hans sista dagar belastade med skymf och smälek, då deremot ännu en ytterligare strid kan erbjuda många vexlingar, åtminstone skydda hans gråa hår från vanära. Uppeggad af Ibrahim, hos hvilken den qväfda harmen öfver de senaste händelserna i Syrien först nu rigtigt upplågar; uppmuntrad af några af sina mest tillgifne generaler, och eggad af sin egen äregirighet, har han fast beslutat, att ej gifva efter, utan i Egypten försvara sig med alla de medel, som stå honom till buds. För detta ändamål arbetas, efter återkomsten från Syrien, med största verksamhet på armeens reorganisation. Sedan alla odugliga subjekter blifvit utgallrade och tillbakaskickade till sina hemvist, såsom bönder, består, enligt senaste uppgifter, reguliera armeen af 56,800 man, nemligen af 14 regimenter infanteri, hvarje om 3,200 man, 9 regimenten kavalleri, hvarje om 800 man, och 2:ne regimenten artilleri, hvarje om 2,400 man. Härtill komma Beduiner och Baschikabuker; likaledes är man betänkt på att organisera rörliga kolonner af nationalgardet, men hvilka törhända kunde komma att bli allt för rörliga. Bryter krig verkligen ut, så kommer Mehemed Ali sannolikt att begifva sig till Kairo, och Ibrahim Pascha får sig ensamt uppdraget, att med den vidsträcktaste fullmakt utföra detsamma. och denne senare — derom kan man vara försäkrad — skall handla med en kraft, som det arma Egypten icke på långliga tider skall komma att glömma. Hvad sinnesstämningen i Egypten beträffar, så är den, då man hör folket härstädes tala, ganska missgynnande för Paschan. Men vi lägga lika liten vigt på böndernas (Fellahs) prat, som på de flesta andra invånarnes i Egypten. De hafva inga åsigter, inga opinioner, inga ideer; de tala i dag så och i morgon annorlunda; de äro machiner, som röra sig efter sin herres vilja, så snart denne endast förstår att gifva dem en kraftig impuls. Ögonblicket är för dem allt, och den, som är herre öfver det, han är också herre öfver dem; de bilda icke någon kompakt massa, äro utan chefer och anförare, och låta sig, till och med då de äro hardt nära att göra uppror, ledas som barn, så vida man endast känner deras karakter. Hundratals mindre bond-emeuter hafva bevisat det. Af populationen har Mehemed Ali derföre endast *då* något att frukta, om de första fiendtliga demonstrationerne hafva någon framgång; men är detta icke fallet, och förlorar han ej fattningen, såsom vid de senaste tilldragelserna i Syrien, så kan det vara honom temligne likgiltigt, om befolk-

ningen är stämd för eller mot honom. Han vet nu temligen noga, huru mycket man hatar honom, och huru gerna man skulle vilja afskudda hans ok, och skall väl derföre också träffa sina mått och steg, att ej låta hatet komma till utbrott. Men hvad han har att frukta, och hvad som gör hans sak ganska kritisk, är det allmänna missnöjet inom arméen, och den dåliga disciplin, som, efter återkomsten från Syrien, är rådande ibland densamma. Huru han skall kunna förmå lugna de högre officerarnes fruktan, hvilka förvärfvat sig förmögenhet och ej, såsom Mehemed Ali, vilja sätta allt på spel i en strid på lif och död; huru han skall kunna lugna soldaterna, som högt pocka på utbekommande af sin innestående sold, och derjemte vilja blifva bättre underhållne än hittills, och huru han eller Ibrahim Pascha skall bete sig, för att åter införa disciplin och ordning, — allt detta är något, hvarpå uppmärksamheten är lifligt spänd. Lyckas honom detta under nuvarande svåra omständigheter, så får man tillstå (och hans fiender måste äfven medgifva det), att denne man besitter en ovanlig, genomträngande kännedom om arabiska folkets karakter, och utöfvar ett herravälde öfver sinnena, sådant som endast några få Orientaliska despoter före honom kunnat berömma sig af. Hvad som för öfrigt kan blifva af denna olyckliga oenighet, säkert är, att civilisationens framsteg plötsligt bli hämmade, och Europa får uppbära skulden för en reaktion till förmån för barbariet.

Konstantinopel. Reschid Pascha, hvars aflägsnande från affärerna på det högsta beklagas af största delen af nationen, och äfven af de flesta diplomaterne härstädes, och hvars beröm numera går ifrån mun till mun, lär komma att erhålla ministerposten i London. Isynnerhet räknas det Reschid Pascha till beröm och ära, att han fattig lemnat sin höga post. Det var också företrädesvis han, som satte skrankor för embetsmännens bestickligthet, hvilket oskick han med all kraft och ansträngning motarbetade. Att uppräkna hans många andra förtjenster, skulle blifva för vidlyftigt, medan han å andra sidan ej är fri från den förebråelsen, att hafva skänkt dem, som han en gång tagit i sitt beskydd, ett blindt förtroende, och kanske icke med behörig urskiljning och opartiskhet befordrat desamma.

— Sultanen söker ännu förmå Mehemed Ali till fullkomlig undergifvenhet, och har för detta ändamål befallt Muhil-Effendi, att ej förr lemna Alexandria, än alla utsigter dertill äro försvunna. — Emellertid bedrifvas rustningarne i Konstantinopel med ny ifver, för att paralysera den hotande ställning, som Mehemed Ali ånyo intagit.

Herr P. Larssons method att förbättra handskrift, och dess inöfning på en ovanligt kort tid.

Den 23 sistlidne Februari föreslogo undertecknade Herr Larsson, att, i Skolan för praktisk-intellektuel sjömannabildning, vid elevernes undervisning i skrifkonsten, använda sin ofvannämnde method. Redan efter 10 à 15 timmars undervisning efter denna method såg man att densamma kan med synnerlig fördel begagnas och jemväl förenas med den vanliga skönskrifnings-methoden. Resultaterne af våra sedermera gjorda iakttagelser äro följande:

1:o Att den, som lärt sig forma vackra bokstäfver, vinner det tredubbla ändamål, *a)* att gifva bokstäfverne sin parallelitet, *b)* att distancerne emellan bokstäfverne blifva lika proportionerade, och *c)* att bokstäfverne blifva räta och parallela.

2:o Att de, som endast kunna sägas hafva börjat forma bokstäfver, få en ledig och läslig stil med förenämnde egenskaper inom en tid af 30 till 40 timmar, och

3:o Att de, som hunnit till sistnämnde stadium, sedermera under skönskrifningens fortsättande komma att skrifva en utmärkt vacker stil.

Således har man största skäl, att, med iakttagande af ofvanberörde principer, rekommendera användandet af H:r Larssons method i alla högre och lägre undervisningsverk. Bevis på dessa ostridiga sanningar kunna företes i förenämnde bildningsskola; och lärer H:r Larsson dessutom vara i tillfälle att derpå dagligen förevisa tillfredsställande prof.

Det vore önskligt att alla Lärare ville använda denna i sig sjelf ganska enkla och lättfattliga method, hvarigenom man på mångfaldigt kortare tid erhåller en stil, till hvars fullkomlighet man under andra förhållanden sällan torde komma. Götheborg den 30 April 1841.

O. M. DREUTZER. C. M. EKBOHRN, Philos. D:r & Mag:r.

Post-Kungörelse.

Ifrån och med Onsdagen den 5:te dennes till September månads utgång, emottagas och befordras bref härifrån med Norrska Angfartyget till Dannemark och Norrige; Onsdagarne för Danska bref till kl. 3½ e. m. (men under loppet af September endast till kl. 3 e. m.) och

Lördagarne för Norrska bref till kl. 12 middagen. Götheborgs Post-Contoir den 1:ste Maj 1841. (158)

Auktion:

= Thorsdagen d. 6:te dennes kl. 10 f. m., försäljes genom offentlig Auction, som förrättas å Vädersågen, diverse Tågvirke, bestående af allt stående godset efter Briggen Martina, och hvilket varit af häcklad Hampa förfärdigadt. [180]

Annonser.

Till salu:

Nu inkommet rödt Holländskt Klöfverfrö säljes af I. Claesson. (179)

= På Bagaregården ett större parti Långhalm af Råg. (165)

BRYNOLF ERICSSON

försäljer, i större och mindre partier, TERRA VECHIA SALT, om bord å fartyg, till facilt pris. (154)

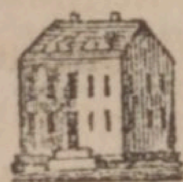

JOHANNEBERG.

Detta Landeri, som är beläget utom Kungsporten och gamla Alléen, vid såkallade korsvägen, under N:o 86 i denna stads 12:te Rote, utbjudes härigenom till försäljning.

Denna Egendom, som, i anseende till dess vackra och sunda läge, erbjuder den mest glada och trefligaste utsigt, består af:

Ett större Boningshus, väl uppfördt af godt timmer, uti 2:ne våningar, innehållande tillsammans 9 större och mindre rum, med garderober, en större luftig vind, kök med 2:ne goda bakugnar, skåp, skafferier och 2:ne källare, deraf den ena särdeles väl anlagd, jemte öfriga beqvämligheter. Tvenne Flygelbyggnader, deraf den ena utgöres af:

Ett mindre Boningshus, i 2:ne våningar, som innehåller 6 rum med flera afskrankningar, och skåp, kök och brygghus; den andra:

Uthus-Byggnad, bestående af mangelbod, vedbod, vagnbod, stall, redskapsbod samt höskulle. En afsides belägen och i förlidet år uppförd

Ladugårdsbyggnad, utgörande fähus, 2:ne stora lador med höskulle, loge och vagnbod.

Dessa åbyggnader, som alla äro brandförsäkrade, väl underhållne, och af nuvarande ägare med mycken omsorg iståndsatte, kunna derföre utbjudas såsom uti godt skick. Till denna Egendom hörer 2:ne trädgårdar, i storlek utgörande 2½ tunneland, som med mycken kostnad blifvit anlagde, innehållande nära 200 utmärkt fina fruktträd, och öfrige planteringar. Tillika en jordrymd, som innehåller enligt charta omkring 29 tunneland med inberäknade impedimenta, hvarpå 5 nötkreatur, 2:ne hästar och några får, på sätt jorden nu skötes, blifvit underhållne.

Egendomen, som med staden äger upplåtelse å jorden för en återstående tid af 52 år, betalar en årlig afgift i ett för allt, af 3 t:r råg, 3 t:r korn, förvandlade i penningar, jemte R:dr 11 Banco.

Vidare upplysningar, hvad som rörer denna egendom, jemte uppgift å köpeskillingen, som blifver högst billig, af hvilken större delen kan få innestå, meddelas af egaren på stället, der resp. spekulanter bäst kunna inhemta beskaffenheten af det innehåll, som uti denna annons är intaget. (144)

= Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och, då bleckask inlemnas till påfyllning, rabatt af ¼:del i priset; Stockholms Manshattar; Sommar Mans-mössor, af åtskilliga nyare façoner; Nattsäckar och Resväskor, Barnbälten af lackeradt skinn; Mans- och Fruntimmers Hattfoderaler; Äkta Havanna-cigarrer i ¼:dels lådor och i styckevis, försäljas af *C. Holst.* (132)

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin. C. M. EKBOHRN. (100)

Utbjudes hyra:

Sommarnöje.

På Landeriet Bagaregården en Öfvervåning, innehållande 5 rum med kök. (166)

Åstundas köpa:

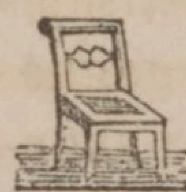

Den, som för billigt pris har 6 à 8 st. stoppade stolar att aflåta finner köpare, om anmälan derom göres å denna tidnings officin. [169]

Diverse.

Undertecknad, som från och med den 1:ste innevarande månad öppnat Tracteurs-rörelse uti Beijerska arfvingarnes hus vid Kyrkogatan, näst intill Grosshandlanden Mattsons, serverar derstädes, tills vidare, frukost och aftonmåltid, jemte kaffe, the, och alla tillåtna liqueurer. Götheborg den 28 April 1841.

JOHANNA JONSSON. (171)

Glasmästare-Embetet får härmedelst, i stöd af 10:nde Art. 19:nde § i den af Kongl. Maj:t under d. 27:nde Juni 1720 faststäldda Skråordning, jemförd med 6:te Art. 12 § i samma Kongl. skrifvelse, härmedelst afvarna Allmänheten, att icke åt Gesällen Aug. Alex. Pfeiffer, *hvilken utlärt hos Glasmästaren J. G. Björck, och nu har sin kostad hos den beryktade enkan SCHERLING, lemna något arbete, emedan det, i annor händelse, ser sig nödsakadt, att i laglig väg söka det skydd mot intrång i sina rättigheter, hvilket, enligt ofvan emälte Kongl. förordning, detsamma tillkommer. Götheborg d. 30:nde April 1841. (173)*

Då Herr Kapten Dreutzer benäget lofvat, att under min tillämnade resa och till min återkomst fortsätta undervisningen med de elever, hvilka icke tillfyllest genomgått sin cours; får jag gifva tillkänna att jag fortfar med min skrifundervisning på vanligt sätt. P. LARSSON.

N:o 32 vid Torggatan. (174)

L. M. Jonasons Urfabrik

är flyttad till Bergströmska Huset vid östra Hamngatan, N:o 14, midtför stora Torget. (120)

ADOLPH RUBENSON,

CONDITOR,

öppnar sitt Sommar-etablissement d. 1:ste nästkommande Maj, uti f. d. Milowska huset, vid slutet af gamla Alléen. Rum för Familjer och slutna Sällskaper äro att tillgå, så väl i undra som öfra våningen. Götheborg i April 1841. (156)

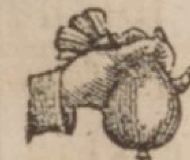

Lotterivinster å 201:sta Hamburger Penninge-Lotteriets 6:te Class i Hr S. A. Svalanders och undertecknads Collect, nemligen:

à 100 m. C:t. N:o 8,243.

à 77½ m. C:t. N:o 4296, 6011, 7007, 7072, 7085, 7364, 7367, 7799, 8029, 8229, 8265, 8349, 8495, 11411, 12277, 12435, & 12677.

Præmie à 75 m. N:o 13300.

à 50 m. C:t. N:o 652, 654, 3191, 4281, 4284, 4289, 6061, 6252, 6594, 7003, 7019, 7075, 7082, 7089, 7092, 7305, 7348, 7351, 7354, 7357, 7363, 7365, 7788, 8012, 8021, 8030, 8224, 8226, 8235, 8238, 8241, 8244, 8 45, 8246, 8247, 8249, 8251, 8263, 8272, 8273, 8315, 8341, 8342, 8466, 8467, 8468, 8481, 8492, 8498, 10329, 10334, 12056, 12066, 12067, 12068, 12445, 12601, 12668, 12678, 13073, 13081, 13296, 13297, 13518, 13520 & 13525, —

hvilka Vinster, efter planmässigt afdrag, 14 dagar härefter kunna jemte frilotter afhemtas hos den som såldt Lottsedeln. Götheborg den 28 April 1841. ÅKE OHLSSON. (162)

LOTTER till Salu:

Hos H:rr S. A. Svalander och undertecknad:

Å 202:dra HAMB. PENNINGE-LOTTERIET, med dragning d. 19 Maj, à R:dr 3 B:co per hel lott, och delade i förhållande deremot.

Å 10:de SVENSKA VARU-LOTTERIET, à 2 R:dr B:co för båda Klasserne, med dragning d. 30 April samt 15 Juni efter Lybecker plan.

Å LANDT-EGENDOMEN FLORSBERG, à R:dr 2 B:co per förutnämnde 2:ne klasser.

Å 5:te & 6:te GULD-, SILFVER-, MEUBEL- & INDUSTRIE-LOTTERIET, efter Hamb. plan, med insats af 32 sk. i 5:te, och 8 sk. B:ko i 6:te; dragning d. 19:de Maj, intill dragningsdagarne. Planer erhållas gratis; och träffas H:r S. A. Svalander i huset N:o 65 & 66 vid Wallgatan, och undertecknad i Bryggaren H:r Risbergs hus, alla morgnar för sådant ändamål. Götheborg d. 18 April 1841.

ÅKE OHLSSON. (163)

Skeppslägenhet.

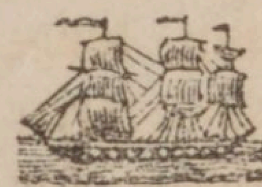

För Passagerare och Cajutgods gifves genast lägenhet till London med Skeppet Ariadne, Capten N. Beckman; vidare underrättelse lemnas på Mäklaren J. F. Arfvidssons Contoir. (172)

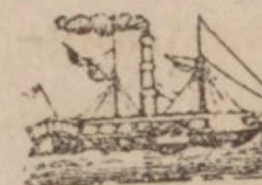

Ångfartyget CARL, *fördt af Kapten L. A. Bergner, kommer att instundande sommar göra reguliera turer mellan* Götheborg, Marstrand *och* Uddevalla; *afgångstiderne skola framdeles tillkännagifvas. (145)*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 52 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 52. Onsdagen den 5:te Maj 1841.

Götheborg.

Norrska tidningarne omförmäla en förfärlig eldsvåda, som, d. 24:de sistl. April, under en stark storm, öfvergått staden Trondhjem. Icke mindre än 314 boningshus, belägne i den vackraste delen af staden, hafva blifvit ett rof för de härjande lågorna, hvilka, genom en tjensteflickas oförsigtighet, först utbröto i Snickaren Rönnings hus vid Jungfrugatan och sedan, långs Munkgatan, sträckte sig ända till domprostgården. 4000 menniskor befinna sig genom denna olyckshändelse utan tak öfver hufvudet. Den skada, som denna vådeld förorsakat, är för ögonblicket oberäknelig. Ensamt assuranssumman uppskattas till ett belopp af 600,000 Speciedaler. De fleste handelsbutikerne i staden hafva nedbrunnit; endast de vid elfven belägne magasinerne (sjöbodarne) lyckades man att rädda. Vid fjorden deremot kunde ingen gräns sättas för eldens våldsamhet.

= Bref från hufvudstaden förmäla att *Borgareståndet* med 30 röster mot 27 antagit Statsutskottets betänkande, rörande Kabinetts-kassans skuld. J *Bondeståndet* bifölls bem. betänkande, utan att någon derstädes sökte tala till regeringens förmån. Ridderskapet och Adeln stadnade, rörande denna fråga, i det beslut, att 100,000 R:dr b:ko skulle årligen anslås till skuldens liqviderande. Saken kommer således nu under pröfning af Förstärkt Statsutskott, och att Regeringen icke *der* segrar, har man alla anledningar att hoppas.

= Utrymmet medgifver icke något fullständigare sammandrag ur de med dagens utländska post ankomne tidningarne. Icke heller innehålla de några nyheter af särdeles intresse, utom den, att, ansvarige utgifvaren af *Gazette de France*, anklagad för förfalskande och publicerande af de bekanta Kongl. brefven (se Phoenix, N:o 20) blifvit af Juryn frikänd. — Om ångfartyget *Presidents* öde hade ännu den 24:de April ingen underrättelse till London ingått. — General Flores, President i republiken Ecuador, har förklarat Peru krig.

RIKSDAGEN.

Prof. E. G. Geijers yttrande i Representationsfrågan.

Då diskussionen synes taga den vändning, att man genom en formfråga vill undanskjuta sjelfva saken, så finner jag mig så mycket mer uppfordrad att häröfver yttra mig, som jag derigenom endast från mig sjelf kan aflägsna anklagelsen att hafva deltagit i en grundlagsvidrig handling. Att denna anklagelse är orättvis, kan utan svårighet ådagaläggas. Hvad egde Utskottet att göra? Att utarbeta ett jemnknings-förslag med ledning af den genom omröstning i förstärkt Konstit.-Utskott fastställda grundsatsen af samfällda val, men tillika med möjligaste afseende på Ståndens olika tankar. Att tre af dessa förklarat sig för ståndsval och emot den mening, som i det förstärkta Utskottet gjorde sig gällande, berättigade visserligen icke att frånträda den nu en gång gifna grundsatsen, men borde billigtvis ålägga Utsk. att modifiera den, så vidt som grundsatsen sjelf det tillät. Jag frågar då, hvilken annan modifikation af det en gång fastställda valsättet var, utan att frånträda sjelfva principen, möjlig, än att åtminstone skilja stad och land i särskilda valdistrikter, så att likväl valen inom hvardera bibehålla karakteren af samfäldhet? I min tanka var denna modifikation den enda principenligt möjliga; ty jag kan ej instämma i deras mening, som tyckas tro, att inskränkning af *valbarheten* inom vissa stånds-kategorier vore förenligt med principen af samfälda val. Deremot har ingen velat förneka karakteren af samfäldhet och allmänhet åt representations-valen i England och Norrige, der samma valskilnad existerar emellan stad och land. Se der orsaken, hvarföre äfven jag biträdt denna modifikation, ehuru jag är den, som yrkat den största allmänhet i valen! Jag har yrkat detta, men ej för att derigenom sönderbryta Representationsfrågan; och jag lemnar åt dem, som i allt varit af motsatt tänkesätt, att emot den nyttja sådana vapen. Men låt vara, att de nu så oförmodadt stränge ifrarne för den bokstafveligaste samfäldhet i val skulle lyckas att få den nämnda modifikationen ogillad, så följer deraf ingalunda behörigheten att nu afslå hela betänkandet. Det må då återremitteras till rättelse, och ledning gifvas derför. Undanskjutas kan ingalunda hela frågan, så länge det står fast, att tvenne dess hufvudpunkter, *valens samfäldhet och representationens delning på två kamrar,* redan af R. St. äro præliminariter godkända till grundlagsenlig behandling vid nästa Riksdag. Jag förutser väl, att skulden för Riksdagens ytterligare utdrägt skall, i fall af återremiss, hvälfvas på Representationsfrågan och dymedelst på Konstit.-Utsk. Men Utskottet skall söka att göra sin skyldighet. Helst skulle jag se, att Betänkandet i sin närvarande form blefve hvilande, och har äfven derföre ej mot detsamma reserverat mig. Ej som skulle jag icke inse dess brister, — ehuru det äfven har förtjenster, flere än man vill tillerkänna det —, utan emedan jag tror,

att en grundlagsenlig hvila till nästa Riksdag alldeles icke är det samma som ett bifall. Tvertom skall denna hvila emot förslaget just uppkalla en granskning, så fullständig, noggrann och skarp, som ämnets vigt kräfver och förslagets motståndare någonsin kunna önska. Men emellan ett sådant anklagande och en återremiss anser jag valet endast äga rum. — Så mycket om den formella behandlingen; — diskussionen om saken vill jag icke förlänga; väl vetandes att i det vigtiga ämnet hvar och en redan bestämt sin öfvertygelse. Endast till mitt eget rättfärdigande må följande ord tillåtas. — Jag har vågat återföra representationsfrågan ända till personlighetsgrunden, och jag har ej kunnat undgå det; emedan här i sjelfva verket är grunden derför. Modifikationer i verkligheten kan den erkänna. Man kan göra sådana med ledning af en princip, då man från den utgår. Men i modifikationerna famlar man blott i evigt töcken, när man ifrån dem utgår, i stället för att utgå ifrån principen. — Vidare med all den radikalism, som man hos mig i principen velat finna, tror jag likväl fast på en monarkisk framtid. Jag tror derpå, enligt erfarenhetens lära, som sagt mig, att republiker vanligen auktorisera eller tillåta eller dölja skarpare skillnader emellan menniskor, än den lagbundna monarkien. Jag tror derpå, emedan det är en nödvändighet, att ju mer samhället utvecklar sin inneburna mångfald, ju starkare måste dess enhet framträda, om det ej skall sönderfalla, och jag ser i det första, enklaste sociala elementet, i familjen och dess nödvändigt vexande vigt, det renande, återställande, försonande medlet i tidens politiska oreda, hvilket skall göra sig, inom lagbundna gränser, gällande i samhällets djup som på dess höjder, inom dess hela område och på dess spets. Jag tror på en Konungamakt, grundad på folkets rätt och utan allt behof af stöd i stånds-, kast-, och privilegii-intressen. Jag har i mitt lands Historia sett alla dessa intressen både för Konung och folk varit vida mer skadeliga än gagnande. Jag har i samma Historia lärt betvifla värdet af vår Stånds-representation, isynnerhet sådan den sedan 1719 utvecklat sig. Man vill göra den till en symbol af det bestående i Sveriges Rike. Huru många brytningar har ej denna representation bevittnat, tålt, framkallat under de sista föga mer än 100 åren! Huru länge varade 1719 och 1720 års Regeringsform? till 1782. Huru länge 1772 års Regeringsform? till 1789. Huru länge säkerhetsakten och dess envälde? till 1809. — Skall jag fråga vidare? Frågan är fri: men jag vill, i stället för svar, blott hänvisa på det bland oss redan förhanden varande tillståndet: Ständernas Regering vid Riksdagarna, Konungens deremellan och båda Statsmakternas sammanträde for att kifvas. Leder ett sådant tillstånd fruktansvärdt till en brytning, så bör valet emellan denna och Reform, i synnerhet då vår grundlag, genom den ädlaste af sina egenheter, tillåter en sådan, ej vara svårt. Ej heller äro vägen och målet derför så dunkla, att de ej kunna upptäckas. Det största politiska faktum i de Skandinaviska nationernas historia uti sednare tider är Sveriges och Norriges förening under en spira. Tilldragelsen vore ensamt tillräcklig att föra dess Upphofsmans namn till en efterverld, till densamma efterverld, som äfven en gång skall bedömma Sveriges Ständers förhållande mot denna Konung. Till detta yttre politiska faktum må ett annat inre sluta sig: Närmande emellan Brödrarikena i konstitutionelt afseende, med de modifikationer, som för Sverige kunna vara nödvändiga, och med inga andra amalgamationer, än fosterbrödralag emellan Svenskar och Norrmän till upprätthållande af Nordens urgamla frihet. — Se der min politiska bekännelse!

Korrespondens.

"En Berlin och Kabinettskassan."

Sv. Biet talar om "en Berlin", liksom man talar om en Berzelius, en Wallin, en Geijer o. s. v. Denna "en Berlin" lär icke vara någon annan, än en skånsk prost, som vid riksdagen utgör ett slags bihang till Biskop Heurlin. Utan tvifvel har Herr Berlin vuxit upp till en stor man vid sitt skyddshelgons sida, — åtminstone i sina egna inbillningar; och att Biskoparne för sin del tycka att han "artar sig väl", derpå har man både biskopliga bref och biskopliga middagar såsom autentika intyg. För några månader sedan hedrade Herr Berlin Skåne med sitt besök, han höll då öfverallt långa predikningar öfver Konstitutions-Utskottet, hvars ledamöter han skildrade såsom — vanvettingar. Olik sin patron, tycktes han hvarken hysa "fruktan eller vördnad" för nämnda Utskott; och till en välförtjent belöning för en dylik hjeltebragd föreslog Lunds Biskop, å en middag hos sig, "den aktade representanten Prosten Berlins skål", som likväl tömdes med olika känslor. Representantens senaste hjeltebragd är i ljuset framhafd till Kabinettskassans fromma. Att "en Berlin" skulle handla i Regeringens intresse, och votera för utkastandet af huru stor summa som helst, och till hvad ändamål som helst, så framt han visste sig dermed tillmötesgå "höga vederbörandes" önskningar, derpå kunde ingen tvifla, som känner Herr Berlins politik. Det kan således icke förundra oss, att han i sitt anletes svett arbetat för liqviderandet af Kabinettskassans skuld genom statsmedel; men förvåning och förtrytelse måste det väcka, att han dristar tala om sina kommittenters obelåtenhet, om han annorlunda handlade. Känner då Hr Berlin så litet sina kommittenters mening i detta fall? Tror han, att de ha mera förtroende till hans kännedom och yttrande om saken, än till Herr Thomanders? Inbillar han sig, att alla Lunds Stifts prester hemta sin politiska trosbekännelse från Biskopskammaren? Vi kunna försäkra "en Berlin", att han mycket misstagit sig om sina kommittenter. Att de icke mindre misstagit sig om honom, hafva de redan längesedan insett. Många af dem visste dock på förhand, huru han skulle representera; och rätt stor pluralitet hade han icke för sig. Nu få emellertid både de, som äro af samma politiska färg, som han, och de som icke äro det, och dessas antal är obestridligen störst, — bekosta hans vistande vid Riksdagen. Det kan icke vara behagligt, att hvar tredje månad öppna sin kanske rätt tomma taskbok, för att sända en rund summa till en representant, som blott går regeringens ärender, om ock folkets väl derigenom skulle sättas på spel. Vi hoppas dock, att "en Berlin" ej oftare kommer att deltaga i riksdagsspelet, och för sista gången ge vi vårt riksdagsmanna-arfvode till — spelpenningar.

Hvarjehanda.

RIKSDAGSFLORA.

Ehuru Riksdagen ingalunda synes vilja mogna till helsosamma frukter för landet, och om dess florerande tillstånd kan vara tu tal, har den icke mindre än det magra Lappland sin Flora. Vintern bör-

jar nu att aftaga istäcket från de skrofliga Ståndsklipporna, Utskottssumparna och Pleni-snåren, så att vegetationen allt mer och mer utbildar sin egendomlighet och blir märkbar för botanistens blickar. Visserligen fordras ofta ganska skarpa förstoringsglas, för att hos en del Kryptogamer upptäcka deras karakteristiska kännemärken, men om man endast vill med en allmän blick öfverse denna Riksdagsflora, så finner man så många Fanerogamer, att man gerna kan sysselsätta sig med deras prunkande blomster, utan att förlora så mycket derigenom, att man förbiser de orediga och dunkla blomsterlösa växterna. Vi göra för närvarande en kort exkursion i nejden.

Hvad som först faller i ögonen på riksdagsfältet, är den rikedom på taggvexter, som denna Riksdag utvecklat. Sådana hafva uppskjutit emellan de mjuka stänglarna af Kungsljusen (*Verbascum Thapsus*, Linn.), Biskopsmössorna (*Digitalis purpurea*, Linn.) och i allmänhet krypväxterna. Bland de taggigaste i den gemena skogen, är en Småländsk spikklubba (*Datura Heurliniana*), som ofta stuckit skarpa spetsar i de harfötter, hvarmed man från många håll öfverfarit det framskridande, vegetativa lifvet emellan tallarna, och en Halländsk tistel eller Kardbenedikt (*Carduus Gudmundsonia*), som rifvit stora tofsar ur skinnen på de räfvar och ulfvar, som strukit igenom skogen. En egen växtfamilj, närmast liknande snärjgräs, har uppskjutit helt nyss, efter ett oväntadt töväder i extra Statsregleringen. Man kallar detta slägte för *Sahlströmia*, och sextiotre exemplar hafva redan blifvit insamlade för naturforskarnes herbarier. En rak tall, som uppskjutit sin topp högt ibland dagens vindkast, är *Hansea Jansonia*. Sällsamt inklämda mellan de skarpare skogsväxterna slingra sig en smidig lingonrefva (*Treslenda Sullesnusica*) och ormbunksrukan (*Strindia Lundensis.*) Bland dem, som söka att utttränga lingon och ormbunkar, äro hagtornsbusken *Zweigbergkia*, brakvedsträdet *Lars Larssonia* samt qvesvedsbusken *Rutbergia*.

På åkerfälten, der många borgmästarelyckor äro intagna, ser man i synnerhet jernörten (*Petréa crepitans*) ihärdigt motsätta sig alla de försök att lemna den gamla åkervallen i träde. I en **brink** växer en slags skarp peppar. På dikesrenarne frodas åkersenapen (*Værnia*), och en nyss upptäckt Svensk ingefära (*Kjell'ergia*), tjenliga kryddor i en soppa, af det slag, som helst bjudes vederbörande. Åkern ligger invid en vik, hvaruti nådens solsken speglar sig, men i viken har en **ekholme** råkat att uppkomma, hvilken med sina skuggor esomoftast förtager det ljusa skenet på vattenytan. Man har icke glömt att på åkern plantera en lager, hvars grenar erbjuda lagerbärsblad, ofta begagnade men icke fullt uppfyllande sitt ändamål, vid tillredningen af systemets gigantiska nötstek. Genom en nyplöjning på vårsidan, lärer en stor teg af åkern blifvit helt och hållet omvänd, och iklädt sig krononatur.

Den feta ängen, i allmänhet prunkande af prestkragar, klockor och munkkåpor, är en af de skönaste, som forskaren kan betrakta. Det vore i sanning synd att lägga den, såsom en betesmark, för fäfot; det är bättre att den blir slagen ett par gånger. Bland Biskopsmössorna hafva isynnerhet tvenne vexter gjort intrång med sina kantiga qvistar: Stickelbärsbusken (*Ribes Ödmania*) och mullbärsträdet (*Morus Thomandra*), hvilka höja sig öfver fältet, men såra de fingrar, som söka plocka bort deras mogna bär. Äfven på ängen växer en Småländsk spikklubba (*Datura Heurliniana*), men hvars taggar, i motsats till skogsbons, äro riktade åt venster, och som helst trifves ibland buketterna vid systemets barm, för att gifva dem försvar. En murgrön (*Hedera*) söker med slingrande och rika rankor skyla systemets redan murade grift. Ensam på en höjd, står, med daggbestänkta blad, ett äppleträd (*Geijeria*), på kärnfrisk stam bärande en krona full af äkta saftiga gyllen, hvilka falla alla partier väl på läppen.

På de knaggliga höjderna, som äro af frälsenatur, hafva många mutsedlar blifvit uttagna. De utgöra visserligen samhällets höjder, men odlingens framsteg i dälderna har gjort dem mindre begärliga, och i allmänhet icke blott satt deras nytta och oumbärlighet i fråga, utan vidtagit anstalter att spränga dem. Ett gammalt ruckel, kalladt Riddarhuset, står högst på klinten, hägnadt af köpta krukvexter och begagnas af vederbörande, dels till stjernkikeri, dels till telegrafering. Kryptogamisternas slägte tyckes vara det rådande i skrefvorna, och i allmänhet kan man anmärka att växternas rötter icke ligga särdeles djupt, emedan allt här består i ytan. En och annan ädlare växt har man här visserligen funnit, men då har den merändels blifvit hitflyttad från dälderna. Här ser man giftiga Stormhattar, Hästhofvar, Lejon- och Käringtänder, Oxläggor, Kattost och Kattfötter, Hundlokar, Björnbär, i allmänhet god björnföda, Ormtungor, Räfsvansvar, Jungfru Mariæ sänghalm, Nyckelgräs (särdeles lysande), Gumshorn, Parasitväxter, Svampar af alla slag m. fl. Bland alla dessa, som mest höra till det af botanisterne betecknade slägtet *luridæ* eller misstänkta, framskjuta dock åtskilliga af bättre arter, såsom Svärdsliljan (*Iris Ankarsvärdensis*) med långa, breda blad, Aftonblomman (*Hesperis Hjertensis*), hvars hjertblad slår ut om qvällarna, och sprida en ganska stark lukt, Gullvifvan (*Dalmannia Allehandica*), som slår ut om morgnarne, Mejram (*Majorana Spensica*), en helsosamt doftande krydda, samt Hummelrefvan (*Satanica Frölichilis*). Dertill bör man anmärka, i beständigt hotande ställning mot de förra, en väldig Flugfångareblomma, (*muscicapa Hartmansdorffica*), som är rådande öfver hela berget, Prustroten (*Leverenia Generalis*), Théplantan (*Porlea pipia Löwenhjelmii*), och Hasselnötsbusken (*Ludvigia Bojalis*). I skuggan af det gamla rucklet frodas en gles och mager Styfmorsblomma, som heter ministèren, (*Wingårdia, Fåhralis, Grubbii.*)

På bergshöjden har en utböling innästlat sig, ett besynnerligt naturalster, palsternacka under och brännässla ofvan jord, (*Minerva pingvissima Askelöfvii*) Fordom simmade den, stufvad med rosenblad, i vederbörandes feta soppor, men då soppan, förfuskad af de många kockarna, utslogs och försvann i myllan, kröp palsternackan efter i jorden, för att ännu få godt af de sista dropparna, så att nu endast brännässlan visar sig, tills någon gör kål på henne.

Anmälde Resande.

Handlanderne Ulander och O. Scherdin fr. Borås, Sidenfabrikören Casparsson fr. Hull, Studenten Eckerbom från Lund, Baron Fleetwood, H:rr O. Wigelius och Robert Hancock från Dalsland, samt Tyske Handlanden T. Koch fr. Stockholm, på Götha Källare; Handlanden C. Carling, och Hamburgske Handlanden O. W. Kunhardt fr. Helsingborg, på Bloms Hôtel; Handlanden L. W. Ekman, och Apothekaren M. Ekman med

Fru fr. Falkenberg, hos Tracteur Jonsson vid Wallgatan.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen N. Jansson från Malmö, 50 t:r råg, 10 t:r hvete; Dito J. Nilsson fr. Malmö, 1000 k:r bränvin, 20 t:r råg, 28 t:r linfrö; Dito J. Svensson fr. dito, 60 t:r korn, 1200 skålp. cigarrer, 194 k:r bränvin; Dito H. G. Bruno fr. Falkenberg. 50 t:r Potatis; Dito L. Moberg fr. Falkenberg, 32 t:r råg, 30 t:r potatis; Dito J. Johansson fr. d:o, 35 t:r råg, 65 t:r korn; Dito J. Andersson fr. Malmö, 50 t:r korn, 20 t:r råg, 470 k:r bränvin; Dito N. Nilsson fr. Malmö, 1200 k:r bränvin, 40 t:r råg; D:o A. Wennerström fr. Helsingborg, 50 t:r råg, 97 skålp. smör, 165 lisp. rågmjöl; Dito E. Kellson fr. Falkenberg, 6000 st. tranfats-stäf; Dito P. Olsson fr. Helsingborg, 1,542 k:r bränvin, 49 lisp. ost.

Ingånget Bolag.

Att underteknade denna dag ingått Bolag för Handels idkande här i staden, och att våra gemensamma affairer bedrifvas med Namnteckning af A. Marcus & H. Rubin, varder, författningarne likmätigt, härmed tillkännagifvet. Götheborg d. 5:te Maj 1841.

AB. MARCUS. H. RUBIN.

(183)

Bolagsstämma.

Sjuntorps Fabriks Intressenter behagade sammanträda till ordinarie Bolagsstämma Fredagen d. 21 dennes, kl. 4 e. m. hos ene Directeuren Chr. Arvidson, och då flere frågor af vigt förekomma, torde endast laga hinder få föranleda frånvaro. Götheborg den 4 de Maj 1841. DIRECTIONEN. (188)

Borgenärers Sammanträde.

Samtlige Creditorer i aflidne f. d. Exped.-Befallningsman C. P. Sjöbergs Concursmassa anmodas att sammanträda hos underteknad, boende i huset N:o 102 i 10:de Roten, Thorsdaden 13:de dennes kl. 6 e. m., för att besluta om frågor, som för massans snara utredning äro maktpåliggande; om Concurslagens föreskrift, i afseende på de uteblifvande erinras. Götheborg den 4 Maj 1840. O. J. WIDELL,
God man i massan.

Tillkännagifvanden.

Med Högvederlörligt Tillstånd
ämnar Indianen

FRANZ MADUA SAMME,

att, Fredagen den 7:nde dennes, i Bloms stora Sal, gifva en stor

REPRESENTATION,

bestående af indiska och egyptiska National-konst-stycken i flere genrer och med flere förändringar, hvilket allt skall genom affischer varda närmare tillkännagifvet.

Biljetter, à 32 sk. b:ko i Salongen och 16 sk. b:ko på läktaren, erhållas representationsdagen från kl. 9—12 f. m. och från kl. 2—6 e. m. hos Waktmästaren Magnusson, samt derefter i biljettförsäljningskontoret i Bloms Hôtel.

Dörrarne öppnas kl. half 7; representationen tager sin början kl. ½ 8 och slutas omkring kl. ½ 10 e. m. (181)

NB. *Sista representationen gifves Måndagen den 10:nde dennes.*

HAFSBAD i Götheborg.

I likhet med föregående åren kunna under instundande Sommar friska Saltsjöbad erhållas uti Götheborgs Badhus ifrån början af Augusti månad, eller så länge omständigheterne det medgifva. Vattnet dertill hemtas 2 mil ifrån Staden uti öppna hafvet på 36 fots djup. Styrelsen för denna Inrättning har innevarande år vidtagit sådane atgärder för Vattentransporten, att den påräknar kunna förekomma all brist på daglig tillgång af friskt Hafsvatten. Götheborg i April 1841. (155)

Post-Kungörelse.

Ifrån och med Onsdagen den 5:te dennes till September månads utgång, emottagas, och befordras bref härifrån med Norrska Ångfartyget till Dannemark och Norrige; Onsdagarne för Danska bref till kl. 3½ e. m. (men under loppet af September endast till kl. 3 e. m.) och Lördagarne för Norrska bref till kl. 12 middagen. Götheborgs Post-Contoir den 1:ste Maj 1841. (158)

Bokhandelsannonser.

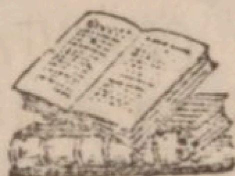

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

PREDIKNINGAR
af
J. O. Wallin

hafva från trycket utkommit 1:sta delen och säljes, à 2 R:dr 24 sk.

Belysningar, första Skiftet, 20 sk. (182)

Uti A. BONNIERS Bokhandel:
Till större delen Nyare Böcker mot 75, 66 ⅔ och 50 proc. rabatt, eller till fjerdedelen, tredjedelen och hälften af Bokladspriset kunna, enligt förteckning, som finnes till utdelning i underteknads Bokhandel, erhållas, då tydlige, med namn och adress försedde, reqvisitioner inlemnas i samma Bokhandel före d. 2 Juni 1841, hvarefter de inom 2:ne veckor från sistnämnde dag kunna lofvas expedierade. Götheborg den 5 Maj 1841.
A. Bonniers Bokhandel.
(186)

Auktion:

Fredagen den 14 dennes, från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst auction följande förbrutne dömde varor: 10422 skålp. Sirap och 1454 skålp. Virginia Tobaksblader, som dagen före auctionen kunna beses. Götheborgs Konfiscations-kontor den 1 Maj 1841. G. E. BERGWALL.
(184)

= Thorsdagen d. 6:te dennes kl. 10 f. m. försäljes genom offentlig Auction, som förrättas å Vädersågen, diverse Tågvirke, bestående af allt stående godset efter Briggen Martina, och hvilket varit af häcklad Hampa förfärdigadt. [180]

Annonser.

Till salu:

BRYNOLF ERICSSON

försäljer, i större och mindre partier, TERRA VECHIA SALT, om bord å fartyg, till facilt pris. (154)

Nu inkomna

flera sorter Sommar Byx- & Västtyger, sortament Thibeter, släta och façonerade, svart och couleurt Orleans, rutigt Sidentyg till Sommarhattar, hel- och halfsiden Parasoller, allt till billiga priser hos JOH. OL. WOHLFAHRT.
(170)

Diverse.

Undertecknad, som från och med den 1:ste innevarande månad öppnat Tracteurs-rörelse uti Beijerska arfvingarnes hus vid Kyrkogatan, näst intill Grosshandlanden Mattson, serverar derstädes, tills vidare, frukost och aftonmåltid, jemte Kaffe, the, och alla tillåtna liqueurer. Götheborg den 28 April 1841.
JOHANNA JONSSON.
(171)

LOTTER

till 202:dra Hamb. Klass-Lotteriet i Sex Klasser, finnas hos underteknad såväl hela som delade lotter att köpa till d. 19 Maj. Planer såväl på Svenska som på Tyska språket, utlemnas gratis hos
L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.
(187)

En Yngling, 26 år gammal, som undergått Beväringsskyldigheten, å-tundar taga lega instundande Mönstringar, då öfverenskommelse derom kan träffas genom inlemnad billette härstädes till J. H. G. (185)

Glasmästare-Embetet får härmedelst, i stöd af 10:nde Art. 19:nde § i den af Kongl. Maj:t under d. 27:nde Juni 1720 fastställda Skråordning, jemförd med 6:te Art. 12 § i samma Kongl. skrifvelse, härmedelst åtvarna Allmänheten, att icke åt Gesällen Aug. Alex. Pfeiffer, hvilken utlärt hos Glasmästaren J. G. Björck, och nu har sin bostad hos den berygtade enkan SCHERLING, lemna något arbete, emedan det, i annor händelse, ser sig nödsakadt, att i laglig väg söka det skydd mot intrång i sina rättigheter, hvilket, enligt ofvanbemälte Kongl. förordning, detsamma tillkommer. Götheborg d. 30:nde April 1841. (173)

Skeppslägenhet.

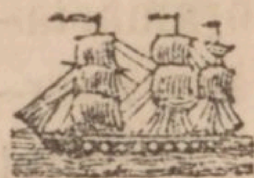

För Passagerare och Cajutgods gifves genast lägenhet till London med Skeppet Ariadne, Capten N. Beckman; vidare underrättelse lemnas på Mäklaren J. F. Arfvidssons Contoir. (172)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 53 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 53. Lördagen den 8:nde Maj 1841.

Götheborg.

Den med gårdagens post ingångna vigtigaste nyhet är, att Presidenten i Förenta Staterne, General *Harrison*, plötsligen aflidit d. 4:de i förra månaden. Detta dödsfall har i hela Unionen väckt en djup sensation, alldenstund man på Harrisons kända redlighet och redbarhet byggt stora förhoppningar. Då närmare notiser, rörande detta frånfälle, ingå, skole vi ofördröjligen meddela desamme.

= Enligt berättelse skall, under den förflutna veckan, flere slagsmål inträffat. Bland andra lära tvenne vid Götha Artilleri-regemente anställde officerare hafva blifvit ganska svårt slagne, och den ene utan att på ringaste sätt hafva förolämpat våldsverkarne.

RIKSDAGEN.

Riksdagens vigtigaste fråga, yttrar *Dagligt Allehanda*, den om betalning af Kabinettskassans skuld, kan anses afgjord. *Adel* och *Presterskap* hafva blifvit ensamme om ett bifall, hvilket ur ingen synpunkt är rättmätigt och ur ingen ej heller politiskt klokt; hos Adeln protesterade dock icke mindre än 82, hos Preste-Ståndet 9. *Bonde-Ståndet* deremot har *enhälligt* utan diskussion, samt *Borgare-Ståndet*, med 30 röster mot 27, gillat Stats-Utskottets Betänkande, d. v. s. *afslagit allt anslag till godtgörande af ifrågavarande skuld.* Saken hänskjutes nu till Förstärkt Stats-Utskott, der likväl resultatet måste anses otvifvelaktigt, sedan de nu gjorde ansträngningarne så totalt misslyckats; ty att, sedan man tillgripit den sista, rent af "desperata", resursen att förvandla hela saken till en fullkomligt *personlig* fråga — en fråga mellan H. M. Konungen personligen å ena och Svenska Folkets Ombud å andra sidan — sedan man låtit sina organer inom publiciteten förklara, att en hvar, som röstade *mot* anslaget *lärdes af hat och hämndebegär mot Konungen*, att en sådan ville "omstörta statsskicket" och införa anarkien" — *ändock icke* inom Representanterne för Sveriges *Allmoge* kunna tvinga sig till *en enda* röst, som höjer sig *för* saken, utan låta "tystnadens vältalighet" bekräfta den odelade opinionen: att vidare inom Borgare-Ståndet, oaktadt otroliga bemödanden, icke erhålla mer än 10 Borgmästare, 4 Rådmän och 14 andra Ledamöter för sig, under det 2 Borgmästare och 29 andre Ledamöter röstade mot: att till och med på Riddarhuset erhålla omkring tredjedelen af rösterne, eller 82, *mot* sig, det är icke blott ett nummeriskt, det är ett moraliskt nederlag af den mest betydelsefulla art.

Inom Borgareståndet hafva rösterna rörande denna fråga så utfallit:

För anslag:

Herrar Lagergren, De Maré, Halling, Helsingius, Limnelius, Wijk, Arnberg, Christiersson, Billberg, Höök, Rydin, Jacobi, Gezelius och Langenberg.

Mot anslag:

Herr Wærn, Kjellberg, Wener, Schartau, Brinck, Gustafsson, Elfbrink, Valley, Petré, Pousette, Ekholm, Lindström, Brunius, Hjort, Foenander, Ekström, Cassel, Pettersson, Winge, Engström, Geijer, Wallén, Hammar, Fristedt, Norin, Berglund, Lindblad, Wedberg, Åkesson och Gråå.

De, som ej yttrat sig, voro:

Herrar Åbom, Carlberg, Grapengiesser, Bagge, Helleday, Levin, Hegardt, Hallström, Unger, Westlinger, Öbrström och Nordvall. Den sistnämnde skall dock vid voteringen så öppet hafva visat sig vara för Utskottets betänkande, att man äfven torde kunna antaga, det den förseglade sedeln innehöll bifall till detsamma. Diskussionen var för öfrigt en af de lifligaste under innevarande riksdag. Borgmästaren Herr Ekholm m. fl. ståndsledamöter tillkännagåfvo öppet, att man från den högra sidan sökt att på allt sätt bearbeta opinionen till fördel för Kabinettskassan, och att de sjelfve varit föremål för dessa försök. Hvad tyckes om dylika "dekonfityrer."

= Enligt D. A. skall det nu vara fråga om, att, medelst en *inljudning* från Adeln, eller Presteståndet, försöka att förmå Borgareståndet att upphäfva sitt beslut i nyssbemälte fråga, och att tiden dertill just nu skulle vara lämplig, sedan åtsk. ledamöter af majoriteten erhållit tillstånd att resa hem. Går Borgareståndet i denna fälla, så bör det sannerligen i sitt sigill hädanefter föra en *snara*, hängd i en ugnsglugg, samt en i densamma fastnad *hare*; ty sannerligen det gamla ordspråket *"Ingen vet hvar haren har sin gång, sa' gumman när hon satte snaran i ugnsgluggen"*, då bättre kan gå i uppfyllelse.

Utrikes Nyheter.

DANNEMARK.

Randers d. 24:de April. Några fiskare hafva fångat en lefvande örn, som höll 3 $\frac{3}{4}$:dels alnar emellan vingspetsarne. Hans befjädrade majestät hade slagit ned på och spänt klorna i en stor fisk, som han hvarken orkade lyfta upp ej heller förmådde göra sig lös ifrån.

FRANKRIKE.

Paris d. 26 April. Alla Journaler fylla sina spalter med underrättelser om förhandlingarne vid Assisrätten, angående

de af *Gazette de France* publicerade brefven, om hvilka vi förut i N:o 20 af denna Tidning nämnt. Sedan 1830 har ingen process väckt så stort uppseende. Förhandlingarne togo sin början inför ett talrikt auditorium, hvaribland man bemärkte flera legitimistiska notabiliteter, såsom grefve Kergolay, hertigen Fitz-James, markis la Rochejacquelin, hertigen de Lorge m. fl. — Sedan H:r *de Montour*, den anklagade ansvarige utgifvaren af *Gazette de France*, på Presidentens föregående fråga, om han hade i händerna de akter, som han under loppet af rättegången ärnade framlägga, gifvit det undvikande svar, att han i sitt försvar ville förklara sig deröfver, tog general-advokaten, H:r Partarrieu-Lafosse till ordet. I en temligt lång inledning bevisade han, till hofvets så väl som publikens stora förvåning, att man lika lätt kunde efterapa en konungs som en privat mans handstil. Derpå föreläste han de ifrågavarande, enligt föregifvande af konungens egen hand skrifna och af *Gazette de France* publicerade brefven, och sökte sedan bevisa, att offentliggörandet af sådana bref utgjorde en förgripelse mot konungens person. En konung, som man år 1830 valt, för att motsvara nationens känslor och patriotiska sympathier, skulle kunna blifva trolös mot dessa känslor, dessa sympathier? Han skulle hafva tagit del i Rysslands interesse att tillintetgöra Polen? Han skulle hafva visat sig beredvillig, att till Englands fördel uppgifva Algier? Han skulle endast haft sin egen dynastis interesse för ögonen och arbetat på omstörtningen af den konstitutionella monarkien? Ett företag, synbart rigtadt mot den yttre fienden, skulle endast vara ett medel mot tyranniet? Befästandet af Paris skulle icke hafva för afsigt att sätta ett värn mot Frankrikes fiender, utan endast att hålla hufvudstaden i tygeln? — H:r Partarrieu-Lafosse öfvergick nu till sjelfva bevisningen, att brefven voro falska och understuckna. Till hvem äro då dessa bref skrifna? De hafva hvarken datum eller underskrift. Ett af dem begynner med orden: "Herr Minister." Det skulle således vara Furst Talleyrand, som mottagit desamma. Och denne store diplomat skulle icke hafva bevarat en sådan hemlighet, skulle icke hafva uppbränt sådane bref, eller åtminstone dragit försorg om att de kommit i säkrare händer? "Dessa bref äro omöjliga. Det är icke möjligt, att konungen skrifvit dessa bref; det är omöjligt, att någon emottagit dem, att han tillställt dem en främmande person. Huru? En så hycklande tyrann, som dessa bref framställa honom, skulle på detta sätt förråda sig sjelf, skulle låta dessa hemliga tankar, som man eljest förborgar i djupet af sitt hjerta, blifva kunniga? Strider det icke emot den aldravanligaste klokhet, att i saker af detta slag skriftligen utlåta sig? Om Fransmännens konung och hans minister vid engelska hofvet hade gjort sig skyldige till det, som man nu lägger dem till last, så hade de handlat som barn, som öfverlemnat sig åt sina fienders hat. Men så kan det ingalunda vara; dessa bref kunna omöjligen vara äkta." — Men, säger man, hafva icke domstolarne afvisat anklagelsen för förfalskning? Visserligen, det hafva de gjort. Originalbrefven hafva aldrig kunnat uppvisas och derföre var en förfalskningsprocess omöjlig. Men detta innehåller icke det ringaste bevis för deras äkthet. Tvertom, hvarföre har man icke framlagt dessa bref? Detta vore ju det enklaste medlet, att rättfärdiga sig. Hvarföre framlägger man icke åtminstone nu dessa bref? Väl har man för kort tid sedan i en engelsk Journal läst en förklaring af en samtida, hvilken betygar tillvaron och autenticiteten af dessa bref. Men hvad betyder väl ett sådant intyg af en gammal glädjenymf, en qvinna utan namn, som med vanära blifvit drifven ur sitt hus, och som, sedan hon försålt allt, hvad en qvinna kan försälja, måste sälja de förfalskningar, hon begår? H:r *Berryer*, den anklagades försvarare, fick nu ordet. Han yttrade, att dessa bref hörde till en samling, som sedan längre tid varit bekant och åren 1835 och 1839 stått att läsa i en londonsk journal. Frankrikes minister hade sig utan tvifvel deras offentliggörande bekant. Hvarföre har denne minister icke anlitat engelska domstolarne och dragit utgifvaren för rätta? Han har ej tagit ett enda steg dertill. Och nu vill man räkna utgifvaren af Gazette de France till ett brott, att han låtit aftrycka handlingar, som redan förut under franske gesandtens ögon blifvit tryckte i London! Ännu mer: Gazette de France har ur denna samling publicerat föregifna bref från Ludvig Philip såsom Hertig af Orleans, hvilka innehöllo svåra gravamina. Den offentliga makten har deröfver iakttagit den fullkomligaste tystnad; hvarföre tog den då icke ett enda steg? Måste icke, sedan icke en gång en protestation, ännu mindre ett lagligt beifrande följt, redaktören af Gazette de France tro sig berättigad att å sin sida äfven aftrycka fragmenter ur denna samling? Men, säger den offentliga makten, hvarifrån har han då fått dessa bref? Han har fått dem ur en qvinnas händer, som tillbragt sitt lif i förakt och vanära. Men har man icke samma intyg af en annan person, en person, som, hvilka hans politiska tänkesätt än må vara, äger både vänners och fienders aktning, af markis Larochejacquelin? H:r Berryer citerade hans edliga vittnesmål: "att han för ett ögonblick haft i sin ägo de originalbref, som *Gazette de France* offentliggjort. Han hade icke känt Ludvig Philips handskrift, men hade visat den för personer, som noga känt densamma, och alla hade de intygat brefvens äkthet. Ibland dessa vore en person, hvilken hade gifvit, och ännu gifver Ludvig Philip bevis på en gränslös tillgifvenhet, som, sedan han läst brefven, utbrustit i tårar, hvilket stärkt honom i den tankan, att deras äkthet vore obestridlig. Han (vittnet) hade sedermera också sett ett af de af Gazette de France publicerade brefven och detsamma hade förekommit honom helt och hållet likt det, han förut läst; äfven hade en person, som förstår sig på handskrifter, rent af förklarat handskriften i detta bref för Ludvig Philips egen, som man för denna jemförelse förskaffat sig." Så långt H:r Larochejacquelins intyg. Men, säger man, hvarthän hafva då dessa bref tagit vägen? Hvarföre framlägger man dem icke, på det hvar och en, liksom H:r Larochejacquelin och de personer han omtalar, må kunna öfvertyga sig, att de äro äkta? Men dertill äro många vigtiga skäl för handen. Man vet, att i Paris en anklagelse för förfalskningsbrott varit å bane; denna anklagelse kan åter upptagas i London; man kan här uppträda emot personer, ifrån hvilka det ofvannämnde offentliggörandet härrör, och om dessa ej kunna anskaffa några bevis, om de ej kunna uppvisa originalbrefven, så blifva de hängde; engelska lagen utfäster dödsstraff för förfalskning. Derföre vill den ifrågavarande personen på intet vilkor utlemna brefven. Originalerne till de af *Gazette de France* offentliggjorda bref, emot hvilka man ej gjort något åtal, har hon ut-

lemnat. H:r Berryer förelägger Juryn dessa bref. Men, frågar man, hvarifrån komma då dessa bref? Har grefve d'Entragues efterlemnat dem? Har man stulit dem ur Furst Talleyrands kabinett? Detta kunde man bringa i ljuset, men man har icke velat det; när man var på vägen att utforska det, höll man plötsligt upp dermed. H:r Berryer gjorde det genom anförande af flere vittnens utsago till protokollet sannolikt, att denna sednare förmodan vore den rigtiga — Resultatet, utgifvarens af *Gazette de France* frikännelse, omnämnde vi i sista numret af denna tidning.

ITALIEN.

Rom d. 14:de April. Don Miguel skall nu hafva afsagt sig alla sina föregifna anspråk på portugisiska thronen, och till följe deraf blifvit försäkrad om en årligt apanage af 40,000 scudi.

SYDAMERIKA.

S:t Thomas d. 15:de Febr. I Sydamerika förberedes en vigtig expedition. General Flores, president för republiken Ecuador, som nyss slutat ett lyckligt fälttåg i Nya Granada, och står i spetsen för 8000 veteraner ur Bolivars skola, har, i öfverensstämmelse med de tvenne engelska generalerne Stogg och Wright, förklarat Peru krig. — Liktidigt tala alla från Bolivia ankommande bref och officiella underrättelser om ett nära förestående utbrott af en revolution derstädes till förmån för Santa Cruz, som sannolikt torde komma i spetsen för styrelsen.

Litteratur.

"En återblick på Dagens händelser emot aftonen af Riksdagen. Betraktelser i bref till Herr Thore Petré, af Per Fas, f. d. Rabulist."

Vi få tillstå, att när vi först öppnade denna lilla brefbok och kastade ögonen på det digra företalet, trodde vi att författaren vore en Tysk; men sedan vi tittat litet närmare in i densamma, ändrade vi dock lika hastigt vår tanka, ty, Gud skall veta, deri finnes visst ingenting mindre än plan och system.

Sedan författaren i företalet, som är dediceradt till Sättaren, hvilken han titulerar för "menskligetens *maximus communis divisor*, jordklotets postkontor och sanningens höga visa", (i sanning mycket djerfva och vågade liknelser) prisat nämnde herres "prisvärda blygsamhet", och för honom omtalat, huru som han, (förf.) "icke låter händelser, menniskor samt andra kreatur passera förbi sina fönster, utan att med djerfva ögon, väpnade efter konstens urval i Herr Lejas butik, beskåda och till en del aftekna deras gestalter (precist som en annan kråkvinkelsbo); vidare att han har äran passera för en mäkta devuerad, salarierad och servil man, med högst lojala tänkesätt; att han om nätterna mycket plågas af sömnlöshet, (gubben är troligen gammal) och derföre, för att fördrifva tiden, vid månans sken brukar rita allehanda kabbalistiska figurer på en bredvid sängen liggande skiffertafla, och derjemte heligt försäkrat. att han aldrig haft något obytt med sin städerska, — ber han honom på det enträgnaste, att han ville bidraga till att puffa ut hans bok i verlden, och pratar åtskilligt om hvarjehanda temligen heterogena saker, såsom: papiljotter, förlupna grisar, tryckfel, dem han kallar för "muskiter inom litteraturens kâtor", pastorater och gröna band, kraftscener och puffar, lektorer och bergtagna flickor, tankedrömmar och synvillor, m. m., hvarefter han gör ett hastigt "höger-omvänder-eder" och står ett-tu-tre kapprak ansigte mot ansigte med H:r Thore Petré.

En orsak bland flere andra, hvarför Förf. framför någon annan valt just H:r Petré till föremål för sitt anfall, förklarar han vara den, att han anser honom för "liberalismens *le brave des braves*" och "såsom en man, den der minsann icke synes vara uppfödd vid klenäten, utan har ruter i buken", och derföre väl vore värd att försöka en dust med (Man finner att Förf. anser sig för en rigtig kaxe). — Och nu, sedan han väl en gång "trädt Herr Petré under anletet", tror väl läsaren, att han genast lyfter sitt svärd i vädret, och hugger honom bums i planeten; — visst icke: tvertom förklarar han, sedan han likväl sagt honom några glåpord, helt beskedligt, att han vill slåss efter strategiska reglor och först skärmytsla något litet med honom, innan han inlåter sig i någon egentlig hufvuddrabbning; hvarpå han helt hastigt gör en frontförändring, och marscherar med stormsteg mot Liljeholmen, för att förstöra Konung Nebukadnezars afgudabeläte, som han fått i sitt hufvud skulle vara upprest derstädes; och ifrån detta ögonblick kan ingen kristen menniska ta reda på honom. Med blixtens snabbhet flyger och far han än hit och än dit, och hugger ursinnigt in på den liberala pressen, reformerna, departementalstyrelsen, Konstitutionsutskottet, de allmänna och blandade valen, m. m., hvarunder han allt emellanåt kastar en arg blick på Herr Petré. Slutligen företager han ett förtvifladt anfall mot denne; men måste, utmattad af sina ansträngningar, draga sig tillbaka, utan ha vunnit sitt ändamål.

Detta är i korthet innehållet af denna lilla, politiska brochyr, som är en alltför obetydlig produkt, för att man skulle inlåta sig i någon detaljerad framställning och vederläggning af de satser, som deri drifvas, hvilka dessutom ingalunda äro nya och tusende gånger blifvit vederlagde. Totalomdömet om densamma måste bli, att den endast utgöres af en uppstufning af gamla, mångfaldiga gånger omsagda fraser, att den lider af omtuggningar (ett mycket vanligt fel hos ålderdomen) och af brist på klarhet i blick, ett naturfel, som vi icke tilltro Herr Leja kunna afhjelpa. Och vilja vi uppriktigt afråda Förf. ifrån att mera ge sig ut på någon dylik Donqvixottes färd, emedan han, med undantag af ordspråken, för öfrigt helt och hållet saknar en Sancho Panzas egenskaper, och ej besitter den vigör, som fordras, för att på en gång kunna sköta om aristokratiens magre och utlefvade rosinante och sin egen gamla trogna åsna.

Hvarjehanda.

Bidrag till danskonstens historia under innevarande sekel.

Huru ringa och obetydliga synas icke de utmärkelser, som i Europa visades Gracen Fanny Elsler, i jemförelse med de triumftåg, hvilka i Havanna beredas henne, den himmelska. Hvarthän hon styr sina steg — nej! hvarthän hon sväfvar, öfverallt jubel, namnlös hänryckning, stormande enthusiasm! Hvarthän hon kastar sin blick — förgudande!!! De svarte förarga sig så, att de kunde bli hvita, och de hvita så, att de kunde bli svarta, emedan Fanny Elsler ej vill bygga och bo ibland dem. Nyligen har en händelse inträffat, som kommer att göra dess upphofsman, H:r Alfaracho, en af de rikaste plantageägarne, odödlig i århundradets historia. Denne skickade Fanny Elsler, sedan han sett henne dansa, en låda cigarrer, jemte en liten biljett af följande ordalydelse:

"Sköna, gudomliga Europeiska! Mottag härmedelst, ifrån en af de tusende af edra tillbedjare 1000 stycken fina havanna-cigarrer såsom morgongåfva! Förlåt, att den fattige cigarr-fabrikanten ej kunnat upptänka något mera lysande sätt för sin hyllning, och tillåt, Huldaste, att jag med den mest glödande dyrkan förblifver eder allraunderdånigaste slaf, Don Jose Alfaracho." — En låda tobak — hvilket rökoffer åt den gudomliga Fanny!!! Hvad hon måtte gjort stora ögon! Icke destomindre bröt hon upp lådan — (nyfikna äro de alla, till och med gudinnorna), och framför hennes mönstrande blickar lågo nu de sköna cigarrerne! "Men icke en gång ett munstycke har han medskickat", yttrade misslynt den gudomliga på en Wiensk-amerikansk dialekt, och tog liksom för ro skull en cigarr derur. Men cigarren var ovanligt tung. Fanny aftager nu det yttre bladet, och se bara på, det pura, glänsande guldet log henne till mötes. De 1000 stycken cigarrerna utgjordes af det finaste, i cigarrform invecklade guld, endast med ett blad af tobak öfver hvarje. "Sådant hade ej kunnat hända mig i Bremen", skall Fanny Elsler om aftonen hafva yttrat i ett sällskap. Den fattige havannesiske cigarr-fabrikanten hade förärat den dansande gudinnan en skänk af 10,000 dollars. Vi tro, att Fanny Elsler ej skulle hafva mycket emot, att i hela sin lifstid uppveckla sådana cigarrer.

Anmälde Resande.

Major Cneiff, Landskamreraren Gasslander, Landshöfdingen Sandelhjelm, Handl. Spaak och Handl. C. A. Malm, från Wenersborg, Doctor Modin från Alingsås, Handl. Svedberg från Wenersborg, Lands-Secreteraren Strömberg från Wenersborg, Bruksåatronen Wedelin från Toreskog, Hamburgske Handl. M. Schönfeld från Jönköping, Tyske Handels-fullmäktigen Th. Koch från Stockholm, Sidenfabrikören Casparson fr. Hull, bo på Götha källare; General-Majoren v. Mecklenburg från Uddevalla, Under-löjtnanten C. Wahlfeldt från Halmstad, bo på Bloms Hôtel; Konduktören C. E. Terngren från Stockholm, Bagaren Dahllöf från Wenersborg, bo hos Traktör Jönsson vid Wallgatan. Danske Handl. Emanuel Bendix fr. Helsingborg hos Grosshandlare M. S. Warburg.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Andersson, halfd. Båt. N:o 26 fr. Landskrona, 27 t:r linfrö, 5 t:r hafre; Dito C. Nilsson, båt. Fredrica fr. Malmö, 70 t:r korn, 9 t:r ärter, 300 skålp. cichoria; Dito B. Larsson, båt. Philadelphia fr. Malmö, 20 t:r råg, 20 t:r malt, 1,430 k:r bränvin, 90 skålp. läder.

Bolagsstämma.

Herrar Actieegare i

NYA VÄGEN

emellan Götheborg och Kungsbacka kallas härmed till ordinarie Bolagsstämma, å Flabäcks wärdshus vid Länegränsen, till Måndagen den 10:de instundande Maj kl. 10 f. m. Götheborg den 16 April 1841.

DIRECTIONEN. (139)

= Herrar Acticägare uti Ångfartyget Polhem behagade, till Extra Bolagsstämma, sammanträda i Stadens Herrar Äldstes rum härstädes, Måndagen den 7:de Juni kl. 5 e. m., för att besluta öfver den, vid ordinarie Bolagsstämma gjorda proposition om fartygets försäljning. Götheborg den 26 Mars 1841.

DIRECTIONEN. [195]

Ingånget Bolag.

Att underteknade denna dag ingått Bolag för Handels idkande här i staden, och att våra gemensamma affairer bedrifvas med Namnteckning af A. Marcus & H. Rubin, varder, författningarne likmätigt, härmed tillkännagifvet. Götheborg d. 5:te Maj 1841.

AB. MARCUS. H. RUBIN.

(183)

Borgenärers Sammanträde.

Samtlige Creditorer i aflidne f d. Exped.-Befallningsman C. P. Sjöbergs Concursmassa anmodas att sammanträda i andra våningen af Herr Lakes hus, hörnet af Torggatan och Vallen, Thorsdaden 13:de dennes kl. 6 e. m., för att öfverlägga och besluta om frågor, som för massans snara utredning äro maktpåliggande; Concurslagens stadgande i afseende på de uteblifvande erinras. Götheborg d. 4 Maj 1841.

God man.

[189]

Tillkännagifvanden.

UTDELNINGEN

för Actierna i

NYA VÄGEN

emellan Götheborg och Kungsbacka, som beslutas å Bolagsstämman den 10 Maj, är genast derefter å mitt Contoir att lyfta. Götheborg den 16 April 1841.

C. F. KJELLBERG.

(140)

Med Hans Kongl. Maj:ts Allernådigste Tillstånd ämnar undertecknad, att, Söndagen den 9:nde Maj 1841, kl. half 7 eftermiddagen, låta uppstiga

EN STOR LUFTBALLON,

om 800 kubik fot, som med sig uppför en Turk, sittande på en stol, och som vid en viss höjd kommer att nedsänkas med en fallskärm. — Skådeplatsen är på Lorenzbergs gård, hvarest entréen erlägges med 12 sk. Banko person.

J. L. MAGITO.

(196)

Bokhandelsannonser.

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

Till större delen Nyare Böcker mot 75, 66 ⅔ och 50 proc. rabatt, eller till fjerdedelen, tredjedelen och hälften af Boklådspriset kunna, enligt förteckning, som finnes till utdelning i undertecknads Bokhandel, erhållas, då tydlige, med namn och adress försedde, reqvisitioner inlemnas i samma Bokhandel före d. 2 Juni 1841, hvarefter de inom 2:ne veckor från sistnämnde dag kunna lofvas expedierade. Götheborg den 5 Maj 1841.

A. Bonniers Bokhandel.

(186)

Auktion:

Fredagen den 14 dennes, från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst auction följande förbrutne dömde varor: 10422 skålp. Sirap och 1454 skålp. Virginia Tobaksblader, som dagen före auctionen kunna beses. Götheborgs Konfiscations-kontor den 1 Maj 1841. G. E. BERGWALL.

(184)

Till salu:

= A. Broddelii & Co. Msssa försäljer goda Wermlands Furubjelkar, Plankor och Battins, fyrskurna 9-, 7- och 6-tums Bräder, samt vankantiga Bräder och Bakar, på Majenabbe, till billiga priser. [192]

Tjenstsökande.

Plats å Kontor

sökes af en Yngling, som en längre tid varit uti handel engagerad, och med vana vid göromålens förättning förenar stadga och ordentlighet i sitt uppförande, derom de mest fördelaktiga vitsord kunna presteras. Svar, adresseradt till Anton R., torde godhetsfullt inlemnas å Herr Prytz's Tryckeri-kontor. [194]

Utbjudes hyra:

2:ne Magaziner, tjenlige för upplag af Salt, och en beqväm upplagsplats för Trädvaror, på Majenabbe, äro genast ledige till uthyrning, äfvensom ett större Magasin i staden, för upplag af torra varor, hvarom öfverenskommelse kan träffas med Sysslomännen uti Herrar A. Broddelii & Co. Massa. [193]

Diverse.

COLLECT.

Andre Bönedagen upptages i Stadens och Fattighusets kyrkor Collect till Collegerne vid härvarande H. Lärdomsskola, hvilken, hos dem, som intressera sig för det uppväxande slägtets bildning, till välvillig åtanka anmäles. [191]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Björck; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist, Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petersson.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin. 1841.

N:o 54 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 54. Måndagen den 10:nde Maj 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Nyheter med dagens poster inga af egentligt intresse. Dem af våra utomstads-prenumeranter, som kunna vara roade af att få veta, hurudan väderleken härstädes är, vilja vi berätta att den i dag, efter nära tvenne veckors rusk och regn, är utmärkt vacker. Höstrågarne i trakten af staden stå mycket lofvande, hvilket äfven lärer vara fallet på de fleste ställen inom länet.

= Indianen *Samme* ger i morgon sin sista representation, hvarefter han ämnar att besöka städerne Alingsås, Uddevalla, Borås och Mariestad.

= Herr *Magito* skulle i går afton låta en stor luftballong uppstiga. Olyckligtvis hade han dock vid dess förfärdigande kommit att begagna ett par exemplar af *"Svenska Biet"*, hvilka genast åt aërostaten meddelade en så stor portion af deras konservativa element, att den endast hann några alnar öfver jordytan, och blef hängande på en skorsten.

= Ångfartyget *Götha Elf*, hvilket för några dagar sedan profseglades och godkändes, efter en nyligen å detsamma verkställd reparation, höll i går eftermiddag på att sjunka invid sjelfva bryggan; men efter mycken villervalla och flere kolsäckars kastande öfver bord lyckades man att upptäcka den under salongsgolfvet varande läckan. Vi återkomma härtill.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

NORRKÖPING.

Den i hufvudstaden mycket beryktade "Financieren" och "Naturskådespelaren" m. m. Herr *Jonas Lindeberg* har hitkommit, och ärnar å theatern härstädes förevisa det af Johan Clarry nyligen uppfunna, särdeles inventiösa *förstoringsinstrumentet*, jemte ett *stort, lefvande — naturskådespel!!*

WEXIÖ.

Fråga är om inrättande af en för *hela Småland* gemensam Landtbruksskola, till hvilket ändamål hvarje län för sig inom samma provins bör söka åstadkomma det kapital i fast egendom eller penningar, till belopp af 20,000 R:dr B:co, som erfordras för erhållande af Statens bidrag.

LUND.

Biskop Tegnér ankom hit den 1:ste Maj, och blef med hjertliga vivat-rop välkomnad af student-korpsen.

= Akademieadjunkten A. E. Lindblom, som i flera år varit Kurator för Götheborgska Nationen, har nu äfven blifvit utnämnd till Blekingska Nationens, sedan hans företrädare, Adjunkt Tullberg, erhållit pastorat.

= Den 3:dje Maj, H. K. H. Hertigens af Skåne 15:de födelsedag, firade zoologiska Jägaresällskapet sin vanliga högtidsdag medelst målskjutning och stor middag på Stadshuset, hvilken illustrerades af Herr Biskop Tegnér. Vid målskjutningen vanns 1:sta priset (H. M. Konungens), en studsare, på 27 points, af Mag. *F. Berling.* 2:dra priset, (H. K. H. Kronprinsens), likaledes en studsare, på 26 points, af Studeranden *J. Malm*, och det 3:dje, en jagtbägare af silfver, på 24 points, af Professor *Lowén.*

Utrikes Nyheter.

TYSKLAND.

Lüttich d. 29:nde April. En stor olycka har inträffat i en kolgrufva vid Seraing, genom en gasexplosion. Arbetarne öfverraskades deraf midt under sitt arbete, och 27 af dem, deribland 14 Tyskar, blefvo offer derför. Angående orsaken råder ännu ovisshet, men man förmodar, att olyckan endast bör tillskrifvas explosionen af en mina eller en arbetares oförsigtighet.

SPANIEN.

Madrid d. 21:ste April. Så vida ryktet icke ljuger, torde här helt snart komma att börjas en ny lek. Cabrera skall nemligen med 200 man infanteri och 50 hästar hafva beträdt spansk botten. — Enligt *Eco del Comercio* skall Konungen af Hannover hafva ställt till Don Carlos disposition en summa af 500,000 francs, för att dymedelst kunna verka för sina planer på Spanien. När skall detta olyckliga land en gång få lugn! — Enligt en sednare underrättelse skall det dock icke vara Cabrera, utan *Tristany*, som anländt till Spanien.

ORIENTEN.

Alexandria d. 7:nde April. I Syrien herrskar ännu pest och anarki; befolkningen är på det högsta uppretad emot alla kristna utan undantag, och man fruktar för blodiga reaktioner af alla slag. — Engelsmännen fortfara att hålla *S:te Jean d'Acre* besatt. I Damascus befarade man stora oordningar. I Kairo och Alexandria fortforo krigsrustningarne. — Regeringen lät den 27:nde Mars försälja 10,000 centner bomull till ett pris af 13 $\frac{5}{8}$ thaler.

NORDAMERIKA.

Washington d. 5:te April. De Förenta Staternes President, *William Henry Harrison*, afled härstädes i går, kl. omkring 1 på morgonen, efter endast en dags sjukdom, hvilken oväntade och sorgliga tilldragelse väckt allmän bestörtning. I proklamationen, som tillkännagifver hans dödliga frånfälle, heter det, att hans död var lika så lugn och resignerad, som hans lif varit pa-

triotiskt, nyttigt och ärofullt; att hans sista ord hade uttryckt de varmaste önskningar för konstitutionens bestånd och de sanna principernas upprätthållande; att, liksom under hans lif, så hade äfven i sista dödsminuten landets lycka intagit första rummet i hans tankar. — Enligt konstitutionen kommer vice Presidenten H:r *John Tyler* att bekläda Presidentsplatsen under den återstående tidrymden af de fyra år, för hvilka General Harrison blifvit vald, alltså till år 1845. — Hvad H:r Tyler beträffar, så skola hans politiska åsigter vara motsatta Harrisons och majoriteten af Wighs. Ibland annat skall han vara emot en nationalbank och fördelningen af de ej försålda länderierna samt isynnerhet emot tariffsystemet. De öfrige regeringsledamöterne utgöras af: Webster, Statssekreterare; Ewing, Finanssekreterare, Bell, Sekreterare för krigsärenderna; Crittenden, General-fiskal; Granger, General-post-deriktör.

Korrespondens.

Stockholm d. 4 Maj 1841.

Som du vet, plär den 1:sta Maj i rikets hufvudstad vara en dag, som, mer än någon annan, fäster uppmärksamheten och retar nyfikenheten. Slumpen ville dock, att i år den skulle få en svår rival i den 30.de April. Det var nemligen denna sistnämnde dag som Kabinettskassan förevar hos samtlige stånden. I åtta dagars tid har man här knappt hört annat ämne diskuteras, än denna kassa, dess skuld och dess sidor, hvarvid den egenhet företett sig, att man ej nöjt sig med att betrakta den från *"ena och andra sidan"* utan äfven från en 3:dje sida, så att kassan blifvit trekantig, och ville man kasta en blick något djupare in i saken, torde *kanterna* blifva både *flera* och *skarpare*. Man kallade den ena sidan den *juridiska* (A) den andra den *moraliska* (B) och den tredje (hvaraf H:r Moberg lär vara uppfinnare) den *politiska* (C). Du får ej bli misslynt att jag ej nu bryr mig om att inlåta mig i något Euclidiskt bevis öfver denna triangel ABC. Jag har nu en tid sett den så ofta uppritad på svarta taflan, och demonstrerad af H:rr reservanter i Statsutskottet, med Prosten Stenhammar i spetsen, att jag börjat ledsna vid hela herrligheten och vill inskränka mig till det omdöme, att klaven till *A* finnes ovedersägligt i Regeringsformens 76 §, som lyder: *"Utan Riksens Ständers samtycke kan Konungen icke lån in- eller utrikes göra eller Riket med ny gäld belasta;"* klaven till *B* torde bäst finnas, då man besinnar, att skulden uppkommit genom öfverflödiga utgifter, såsom ambassader till Ryssland, kostsamma skänker och löneförhöjningar åt några legations-embetens innehafvare; att den vuxit genom procenteri; att man in i sista stund rörande densammas tillvaro velat föra Ständerna bakom ljuset och härvid tillochmed ej aktat för ringa att begagna sig af lögnens vapnen; att man vid frågans slutliga afgörande, sökt imponera på flera medlemmars öfvertygelse inom det Stånd, på hvars beslut saken egentligen skulle bero, såsom desse medlemmar sjelfve under frågans diskuterande, i anledning af en af H:r Lagergren under debatten framkastad insinuation, tillkännagåfvo, och att man slutligen låter sina egna organer, då betalning blifvit af tvenne stånd vägrad, öppet framkomma med den tillvitelse, att de, som, i enlighet med samvete och grundlag, röstat mot betalning (se Sv. Biet N:o 100 för d. 3:dje Maj innev. år), arbeta för ett parti — "de verkligt frie" — som har till syftemal: *"revolution", "dynastiförändring"* och *"anarki."* Klaven till *C* åter torde man lättast träffa, då man besinnar, att Regeringen genom sitt erkännande, att, med förra anslagets bibehållande till Ministerstaten, Kabinettskassans skuld skulle kunnat betalas, hvaraf följer, att nu befintlige anslag till förenämnde stat äro tillräcklige, och i följd deraf ej några svårigheter möta vid de ministeriella angelägenheternas skötande; att Sverige ej kan komma i några svåra förhållanden till utländska Magter derigenom att det nekar betala en skuld, som *det* aldrig gjort. Så är min tanka om den triangulära Kabinettskassan. Utgången af frågans behandlande inom Ständen ser du af tidningarne. Att detta resultat å ena sidan väckt grämelse, förargelse och föranledt mycket sorg och bedröfvelse är lika litet underligt, som att den andra sidan med fosterländskt, gladt, men ej öfvermodigt, sinne helsat den första dagen i blomstermånaden välkommen. Också var 1:sta Maj i år mer munter, än lyster: man såg ej så många eleganta ekipager, som vanligt, men lika många glada och förnöjsamma ansigten. H. M. Drottningen, H. K. H. Kronprinsen och de Kungliga Barnen gjorde en promenad i vagn kring Djurgården. Några af Utrikes ministrarne visade sig äfven, likasom H. E. Grefve G. Lövenhjelm, till häst, i tèten för Hästgardets Officercorps. Bland öfrige vill jag endast nämna Friherre Rehausen och Borgarståndets f. d. vice Talman, det Götheborgska Kommerse-Rådet, som dock ej nu väckte så mycken uppmärksamhet och nöje som dagen förut i sitt Stånds plenum. — Det tros nu allmänt att Riksdagen kommer att slutas i medio af Juni, så att representanterne kunna hinna hem till Midsommarshelgen. — Biskop *Bruhn*, såsom varande yngste Biskopen, lärer komma att hålla riksdags-predikan och således troligen ej vara att förvänta i Götheborg ännu på en 6 veckor. Han vistas ännu i Westerås. — — —

— — Den vördnadsfulla fotens Herre och Patron påstår, att Allehanda sjelf uppgjort ryktet om bemälte fots traktande efter Norrköpings Postkontor. Ryktet var dock här mycket allmänt redan flera dagar innan Allehanda intog det, men sedan Friherre S. Sparre börjat lägga an på samma brödstycke, lärer "den vördnadsfulle fotens egare" funnit, att det ej lönte mödan göra ett försök, samt beslutat att ännu "sitta snällt och ge vacker fot" till dess slutligen något annan fet stek *cum gratia* faller på hans lott. Men i den *goda* staden Norrköping hade dock varit bra *godt* för den *goda* Herren att sätta sig ner och göra sig *goda* dagar. Östergöthlands kalfstekar äro förträffliga; den fetaste braxen fångas i Glan, och superba aborrar finnas öfverallt i dess insjöar; dessutom lär man i sjelfva staden Norrköping förstå sig riktigt på att göda kalkoner och uppfostra kapuner, och den öfverhängande himlen är fri från all rabulistisk miasma. — Och till på köpet Mor i Kisa! hvilket förträffligt sällskap för Tante Minerva! Båda äro ju gamla och såsom qvacksalfverskor högligen renommerade; båda lära gerna dricka sitt kaffe med thy åtföljande "mun-godt"; båda lära låta betala sig bra för sina underkurer. Hvilken skada att den vördnadsfulla foten går miste om denna connoisance!

— — 3:dje delen af *Morianen* är i dessa dagar utkommen. Stilen och framställningssättet äro lika lekande som i de 2:ne första delarne. Berättelsen hvälfver sig kring 1786 års riksdag, ryska kriget, och 1789 års riksmöte. En eller

2:ne delar till torde således vara att förvänta, innan arbetet blir komplett.

P. S. Gumman Minerva för i dag är mycket ond och förbittrad; troligen har gumman ännu icke sedan den 1:sta Maj kommit sig rätt i ordning; hon är synbarligen plågad af indigestion. — Kabinettskassans utgång kan hon ej smälta; nu vill hon förklara afslaget såsom ett personligt förolämpande mot H. M. Konungen, hon gör sitt bästa, för att, genom att hålla fram för sig H. Maj:ts höga personlighet, uppväcka harm och förtrytelse mot H:rr Wærn, Petré, Ekholm m. fl. Samma dråpliga taktik började Biet redan i går, men, ovisst om det borde fortsätta manövren, teg det i dag på morgonstunden ganska beskedligt. Sedan nu Minerva gifvit en liten vink "huru saken skall tagas", tänker jag B. kommer att spela themat med alla möjliga och dråpliga variationer, ty nu, sedan B. börjat att med största vördnad emottaga puffar af Minervas vördnadsfulla fot. tyckes Gumman ej längre vara gramse på "ungmodet", utan hjelpa det att "balsamera liken."

LE MÊME.

Politisk trosbekännelse af Prosten, D:r Reuterdahl.

Redan för ett par år sedan hade H:r Reuterdahl, som förut, med eller utan giltiga skäl, varit helsad som en man af mera frisinnade tänkesätt, börjat i det offentliga gifva sig karakteren af konservativ och afgjord vän af tingens bestående ordning. Det var isynnerhet i den afhandling, "om rörelse och stillastående" hvilken inflöt i theol. qvartalskrift för år 1839, som "hans hjertas tankar" i politiskt hänseende vordo uppenbara. Sedan den tiden har H:r R. alltmer söndrat sig från det liberala partiet och visat sig angelägen att bekänna absolutistiska grundsatser. I förening dermed har han äfven förklarat sig mot allt hvad reform heter, så inom kyrkans och skolans område, som i afseende på statens angelägenheter. Endast ett visst mouvement har han ej kunnat eller velat alldeles förneka. Såsom theolog uppfostrad i rationalismens läror, har han för litet sympathier med den Lutherskt-orthodoxa församlingen, för att på fullt allvar vilja konservera eller med aldrig svikande nit vaka öfver dess säkerhet och lugn. Detta har vållat, att, oaktadt H:r R. visserligen i en sednare tid då och då uppträdt såsom en trones försvarare, har likväl tungomålet merändels röjt honom och den gamla neologien envist vidlådat äfven sådana diatriber, som skolat ådagalägga Författarens fromma renlärighet. Referenten vill här icke endast påminna om de djerfva afvikelser från vår kyrkas besvurna *Credo*, hvilka förekomma i hans famösa skrift "om religiös methodism" och som ådragit honom en offentlig ankiagelse för irrlärighet. Huru han än sökt tyda sin alldeles egna omvändelselära, sin åsigt af Gamla Testamentets förhållande till det Nya, sin theori om Döpelsen, om barnaskap och nådaval, om synd och syndaförlåtelse m. m., har det väl knapt lyckats honom att vederlägga denna beskyllning, och ännu qvarstår för H:r Prostens räkning det bekanta häftiga utfallet mot den stridande församlingens, förmenta vidskepliga vördnad för Biblen, och mot den öfverdrifna sabbatshelgden, af hvilka han gifvit den förra benämningen af bibliolatri och den sednare af sabbatolatri, stämplande således tvenne de heligaste behof inom christenheten såsom afguderi och träldom. Ref. erinrar sig äfven åtskilliga rätt betänkliga uttryck i H:r R:s sista theologiska afhandling eller recensionen öfver "Tholucks predikosätt" i den litterära tidningen Studier, Kritiker och Notiser, hvilken förmodligen skulle vara ett offentligt bevis på författarens nu innehafvande frommare ståndpunkt och försonliga sinnelag mot en förolämpad christenhet, men som dock ej kunnat fördölja en viss förnäm köld och orättvisa mot mera begåfvade och nitiska predikanter, äfvensom der framsticker en gammal, ännu oförminskad, sympathi för tidehvarfvets otrogne och tviflareslägte. Till denna afhandling torde Ref. en annan gång återkomma; nu utbeder han sig läsarens uppmärksamhet på H:r Prostens i N:o 17 af samma litterära tidning afgifna *politiska* trosbekännelse! — Att denna är en ren och oförfalskad absolutism, utan alla hemliga förbehåll, liberalismen till hugnad och vederqvickelse, är något, som snart skall visa sig och för hvilket allmänheten säkert skall veta att hålla en förf. räkning, som man hittills trott sig känna mera såsom mångsidig och svåfvande mellan den gamla tidens tendens och den nya, än såsom en energiskt concentrerad och bestämd karakter.

(Forts. följer.)

Ingånget Bolag.

Att underteknade denna dag ingått Bolag för Handels idkande här i staden, och att våra gemensamma affairer bedrifvas med Namnteckning af A. Marcus & H. Rubin, varder, författningarne likmätigt, härmed tillkännagifvet. Götheborg d. 5:te Maj 1841.

AB. MARCUS. H. RUBIN.

(183)

Tillkännagifvanden.

Med Högvederbörligt Tillstånd
ämnar Indianen
FRANZ MADUA SAMME,
att, Tisdagen den 11.te dennes, i Bloms stora Sal, för sista gången gifva en stor
REPRESENTATION,
bestående af indiska och egyptiska National-konst-stycken i flere genrer och med flere förändringar, hvilket allt skall genom affischer varda närmare tillkännagifvet.

Biljetter, à 32 sk. b:ko i Salongen och 16 sk. b:ko på läktaren, erhållas representationsdagen från kl. 9—12 f. m. och från kl. 2—6 e. m. hos Waktmästaren Magnusson, samt derefter i biljettförsäljningskontoret i Bloms Hôtel.

Dörrarne öppnas kl. half 7; representationen tager sin början kl. $\frac{1}{2}$ 8 och slutas omkring kl. $\frac{1}{2}$ 10 e. m. (197)

Kungörelse.

Genom offentlig Auction, som Tisdagen den 8 nästk. Juni kl. 10 f. m. anställes, så väl inför Förvaltningen af Sjö-ärenderna, som å Herr t. f. Warfs-Chefens Canceli i Carlskrona och Herr Befälhafvarens vid Kongl. Maj:ts Flottas Station i Götheborg Cancelli, komma för Kongl. Flottans Stationer i Carlscrona, Stockholm och Götheborg af den minstbjudande att upphandlas följande Materialier och Persedlar nemligen: Band, svarta, af siden 72 alnar; Beck, Krono-, 60 t:r; Bly, Rulle-, 16 skepp. sv.; D:o Tacke-, $4\frac{1}{2}$ skepp. sv.; Bomullsvekar, spunne, 12 skålp.; D:o väfde, 4 aln.; D:o till Kinké-lampor, 71 dussin; Bomullsgarn, 60 skålp; Ullgarn, 16 skålp.; Borax, 10 skålp; Borstar, mur-, 40 st.; D:o Skrubb- eller Levagnar, 182 st.; Bussarons-klädningar af Helsinge-buldan, 60 par; Bläckhorn 4 st.; Bläck, skrif-, 1 k a; Flaggduk, blå, 3,460 aln.; D:o gul, 1,730 aln.; D:o hvit, 1,065 aln.; D:o röd, 2,065 aln.; Flanell, gul; Hatt-filt, 4 skålp.; Halsdukar, siden-, svarta, 10 st.; Lärft, blått, 368 aln.; Flintor, muskötte-, 22,400; Fläsk, 10 lisp; Blyhvitt, eng., 275 skålp; Berlinerblått, 4 skålp.; Guläcker, 20 skålp.; Spanskgröna, 10 skålp; Kimrök, 221 fat; Krita, hvit, 12 skepp. 4 lispund; D:o Röd, 3 lisp.; Mengel 3 lisp.; Rödfärg, 23 t:r; Silfverglitt, 5 lisp. 1 skålp.; Tusch, Ostindisk, 4 stänger; Pimsten 10 skålp; Glas, fenster-, grönt, 8 kistor; D:o Taffel-, 40 skifvor; D:o hvitt- $\frac{1}{2}$ kista; D:o Patent-, 2 st.; D:o till Kinkelampor, 12 st.; Hartz, 37 lispund; Harpojs, 12 k:r; Horn, härde-, 4 t:r; D:o Lanterne-, 420 st; Huggare eller Sablar, 100 st.; Hår, nöt-, 456 lisp; Jern, bleck-, 434 st; D:o Plåtar, 7 skepp.; D:o, d:o Segel, 60 st.; D:o, d:o Spjell, $18\frac{1}{2}$ skepp. och 8 st; Styckelånga, 1 st.; Jern, band-, smidt, 6 skepp. sv.; D:o valsadt, $32\frac{1}{2}$ skepp. d:o; D:o Bult-, 85 skepp. 2 lisp. d:o; D:o 4:kant, 42 skepp., 6 skålp. d:o; D:o Platt-, 48 skepp., 4 lisp. d:o; Skifvor, blocks-, 587 st.; Spjell, Kakelugns-, 15 st.; Diagonalskenor 85 skepp. sv.; Filar, eng. 708 st.; Kettingar, ankare-,

16 st.; Låsar, tacke-, 36 st; D:o dörr-, dubbla, 6 st.; D:o Polhems-, 300 st.; Mått af bleck 22 st.; Sanddosor, 4 st.; Trattar 4 st.; Röststänger, 30 st.: Saxar, ljus-, 100 st.; D.o pappers-, 7 st.; Stakar, ljus- af bleck. 12 st; Skenor, under-, till Marschalls bröstlavetter, 30 st; D:o, öfver-till d:o, 30 st.; Skrapor, skepps-, 624 st.; Skyfflar eller spadar, 50 st.; Spik, bly-, 137,000 st.; D:o ek-, 250,500 st; D:o furu-, 279,500 st; D:o Laskisor, 10,000 st.; D:o Läckt, dubbel, 155,000 st.; D:o enkel 77,000 st; D:o Läs-, dubbel- 30,000 stycken; D:o, d:o, enkel, 100,000 st.; D:o Nubb, 60,000 st; D:o Rebb-, 10,000 st.; D:o Pump-, 70,000 st.; D:o Tennlickor, 22,000 st.; D:o Tak-, pappers-, 175,000 st.; Sägblad, eng., 4 st.; Sågar, ved-, 40 st.; Sågklingor, eng., 8 st; Kalk, gottlands-, 64 läster; Kläde, mörkblått, 170 aln; Kol, sten-, eng., 4,031 t:r; D:o träd-, 274⅚ läster; Koppar- gaar-, 34 skepp. sv. Kopparplåtar, valsade, 1 skepp. sv.; D:o Förhydnings-, 20½ skepp. d:o, Koppar-, förhydnings-, spik, 2 skepp. d:o; Metallspik, 500 st.; Kökenfett, 126 lisp.; Lim, 22½ lisp.; Hudar, klädnings-, 18 st.; D:o Smorläders 4 st.; D:o Sämsk-, 2 st; Läder, pump-, eng., 4 lisp. 6 skålp.; Juft, 1 hud; D:o Skinn, får-, 5 hudar; Ljus af talg, 64¾ lispund; Messing, trådbands, 12¼ lispund; D:o Latun, 10 skålp; Rigt-qvadranter, 4 st; Vattenpass med fodral, 4 st; Vigter, justerade, 17 st.; Näfver, 5 skepp.; Oblater, 36 askar; Olja, beck-, 48 k:r; D:o bom-, 85 k:r; D:o lin-, 1,574 d:o; D:o hamp-, 282 d:o; D:o rof-, 207⅛ d:o; D:o terpentin, 36 skålp. och 6 k:r; D:o victriol, 25 skålp. Papper, cardus-, 5 ris; D:o concept- 7 ris; D:o imperial-, 2 böcker, D.o förhydnings-, 5 skepp. 5 lisp.; D:o olifant, 4 ris; D:o patron-, 20 ris; D:o skrif-, 4 ris; D:o tak-, 10,000 ark; Pennor, blyarts-, 52 dussin; D:o gås-, oberedde, 6,000 st.; Penslar, anstryknings-, 147 st.; D:o spets- eller hiller, 40 st.; Pottlod, 4 skepp. 5½ lisp.; Qvastar, sop-, 7,150 st; D:o tjäru-, 634 st.; Rör, gips- 12 tjog; Slaglod 13 skålp.; Segelduk, presennings-, 100 aln.; D:o af hamp, 30,049½ aln; D:o af lin, 10,080 aln.; D:o helsinge eller buldan 6,477 aln.; Nattrockar af segelduk, 3 st.; Säckar 12 st; Sidentyg, blått, 26 aln.; D:o gult, 19 aln; D:o hvitt, 5 aln.; D:o rödt, 5 aln.; Smergel, 1¾ lisp.; Stenkols-svärta, eng., 2 t:r; Sten, erle-, 230 st.; D.o mur- 22,500 st.; D:o tak- 5,500 st.; D:o slip-, eng. 19 st.; D:o gottlands-, 6 st.; Stål, borr- eller fjäder-, 3¾ skepp., sv; D:o österby-, 2 skepp., 7 lisp. d:o; D:o gjut-, 10½ lisp; D:o tråd-, 6 lisp. d:o; D:o, d:o; gips, 48 skålp.; Svafvel, 5 lisp.; Svafvel-blomma, 6 skålp; Såpa, 13 fjerdingar; Sääf, 5 lisp.; Talg, 161 lisp; Tenn-, eng., 1 skepp., 1 lisp. sv.; Blånor, lin-, 5 skepp; Spinnegods, 1½ skepp.; Tjära, 522 t:r; Tran, skjäl-, 7 k:r; Tråd, söm-, 1 lisp. 1 skålp.; Garn, segel-, 122 skålp.; D:o tagel-, 65 buntar; D:o hysing, 174 d:o; D:o Märling, 36 d:o; Ginlöpare, 2 st; Linor, 20 st; Brok, upphalnings-, 1 st.; Trossar, tjärade, 1429 f:r; Vadmal, grått, 200 alnar; Vadmal, grönt, 32 aln.; Ved, björke- eller bok 174½ famnar; D:o tall- 257 f:r; D:o ahl, 16 f:r; D:o gran-, 5 f:r; Vinättika, 30 k:r; Hjul till 71 bombcanon-lådor, 16 st.; Axlar till d:o, 8 st; Lunsar till d:o, 16 st; Mottryck till d:o, 8 st.; Ringar till d:o, 48 st; Öfverfall till d:o, 16 stycken; Underslag till d:o 16 st.; Rullar till svanslyftare för d:o 16 stycken; Ringar, lucke-med krampor, 1,660 st.; Klys med tillbehör, 24 stycken; Borrar, spik-, 300 stycken; Brokböglar, 16 stycken; Draggjern, 32 stycken; Nålar, segel-, 300 st; Släggor, borr-, 12 st.; Yxor, timmermans-, 90 st.; Kali, oxymuriaticum, 20 skålp., Naglar, eke-, 1000 st.; Rännor, tak-, 22 st; Stäfver, 60 ringar; Stegar, tak-, 26 st; Vattenskoffor af träd, 18 st.; Virke, ahle-, 20 alnar; D:o alm och ask, 56 aln.; D:o björke, 42 aln.; Furupålar, 13 t:s, 1 st.; D:o timmer, 14 tolfter; D:o sparrar 13⅔ d:o; Balkar, 653 st.; D:o bräder, 590 tolfter; D:o plankor, 37 d:o; Ahlstockar, 25 st.; Björkestockar 24 st.; Granknän, 40 st.; D:o plankor, 5 t:r; D:o slagor, 10 t:r; D:o spiror, 20 st.; D:o årämnen, 70 st., samt Pockenholtz 2½ skeppund. Börande förenämnde effecter efter hand och senast inom nästkommande Juli månads slut vara, omkostnadsfritt för Kongl. Maj:t och Kronan levererade vid den af Flottans Stationer, för hvilken upphandlingen äger rum, kunnande dock hvad för Carlskrona och Götheborgs Stationer upphandlas äfven få på Kongl. Skeppsholmen härstädes levereras om sådant vid Auktionen betingas.

Betalningen erhålles genast efter leveranserne blifvit fullgjorde samt behörigen verificerade räkningar derå inkommit och hunnit granskas.

Blifvande för öfrigt till hugade Spekulanters kännedom meddeladt, att Kongl. Auctions- och Besigtnings-reglementena af den 20 December 1825 komma att tjena till efterrättelse; att förseglade anbud, hvilka, för att vara gällande, böra skrifvas särskildt för hvarje persedel, som till leverering erbjudes; kunna ingifvas å förenämnde Auctionsställen innan kl. 12 dagen näst före Auctionen, hvarefter de i Speculanternas närvaro öppnas, för att med de mundtliga anbuden jemföras, samt att Förvaltningen af Sjöärendena förbehåller sig rättigheten att pröfva de lägsta anbudens antaglighet.

Närmare upplysningar kunna erhållas ej mindre i Förvaltningens af Sjö-ärendena Kammarkontor än ock i Kammar-kontoren vid Flottans-Stationer i Stockholm och Götheborg samt Varfskontoret vid Flottan i Carlskrona. Stockholm den 22 April 1841. (190)

Auktion:

Fredagen den 14 dennes, från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst auction följande förbrutne dömde varor: 10422 skålp. Sirap och 1454 skålp. Virginia Tobaksblader, som dagen före auctionen kunna beses. Götheborgs Konfiscations-kontor den 1 Maj 1841. G. E. BERGWALL.

(184)

Bokhandelsannonser.

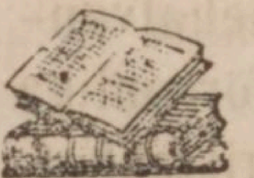

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

Till större delen Nyare Böcker mot 75, 66 ⅔ och 50 proc. rabatt, eller till fjerdedelen, tredjedelen och hälften af Boklådspriset kunna, enligt förteckning, som finnes till utdelning i undertecknads Bokhandel, erhållas, då tydlige, med namn och adress försedde, reqvisitioner inlemnas i samma Bokhandel före d. 2 Juni 1841, hvarefter de inom 2:ne veckor från sistnämnde dag kunna lofvas expedierade. Götheborg den 5 Maj 1841.

A. Bonniers Bokhandel.

(186)

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

FREDRIK DEN STORE

och

HANS TID,

framställd efter de bästa uppgifter, af D:r *K. F. Reiche;* med 24 stålgravyrer. Öfversättning af George C. Schüssler; hvaraf 1:sta häftet är utkommet och utlemnas till resp. Subskribenter. Subskriptionen är ännu öppen en kort tid.

(160)

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin. C. M. EKBOHRN.

(100)

Utbjudes hyra:

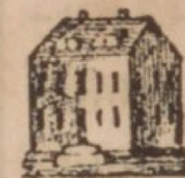

På Sockerbruks Egendomen i Gamlestaden äro flera Lägenheter för Sommarnöje lediga att hyra, hvarom kan öfverenskommas med Joh. Celsing. (175)

2:ne Magaziner, tjenlige för upplag af Salt, och en beqväm upplagsplats för Trädvaror, på Majenabbe, äro genast ledige till uthyrning, äfvensom ett större Magasin i staden, för upplag af torra varor, hvarom öfverenskommelse kan träffas med Sysslomännen uti Herrar A. Broddelii & Co. Massa. [193]

Till salu:

Nu inkomna

flera sorter Sommar Byx- & Västtyger, sortament Thibeter, släta och façonerade, svart och couleurt Orleans, rutigt Sidentyg till Sommarhattar, hel- och halfsiden Parasoller, allt till billiga priser hos JOH. OL. WOHLFAHRT.

(170)

= A. Broddelii & Co. Msssa försäljer goda Wermlands Fnrubjelkar, Plankor och Battins, fyrskurna 9-, 7- och 6-tums Bräder, samt vankantiga Bräder och Bakar, på Majenabbe, till billiga priser. [192]

= En lätt och beqväm

RESVAGN

med soufflett och alldelas nya och vackra selar, obetydligt nyttjadnär i dag och i morgon att bese hos Traktör Jonsson vid Wallgatan.

(198)

= Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och, då bleckask inlemnas till påfyllning, rabatt af ¼:del i priset; Stockholms Manshattar; Sommar Mansmössor, af åtskilliga nyare façoner; Nattsäckar och Resväskor, Barnbälten af lackeradt skinn; Mans- och Fruntimmers Hattfoderaler; Äkta Havanna-cigarrer i ¼:dels lådor och i styckevis, försäljas af *C. Holst.*

(132)

Tillvarataget.

En Snusfjerding med snus uti är på gatan för någon tid sedan upphittad, hvilken egaren kan återfå, då anmälan sker å denna tidnings officin. (199)

Diverse.

OBSERVERA!

Red. har, vid närmare påseende, ansett sig icke kunna införa en till densamma inlemnad annons, rörande en Auktion i Warberg; hvadan så väl manuskriptet, som inserations-afgiften, kunna å tidningens byrå återbekommas.

LOTTER

till 202:dra Hamb. Klass-Lotteriet i Sex Klasser, finnas hos undertecknad såväl hela som delade lotter att köpa till d. 19 Maj. Planer såväl på Svenska som på Tyska språket, utlemnas gratis hos

L. KAMP,

träffas i Bonniers Bokhandel.

(187)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841

N:o 55 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 55. Onsdagen den 12:te Maj 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Rörande den i förra numret af denna tidning omförmälte tilldragelse med ångfartyget Götha Elf, hafva följande upplysningar blifvit Red. benäget meddelade: "Kopparpannorna, som under vintern varit lyftade från fartyget, och reparerade, samt åter insatte, hade från och med den 6:te Maj middagstiden blifvit pröfvade på det sätt, att ångtrycket, 5 skålp. per qvadrattum, användts uti circa 30 timmar, med flera mellanskof, eller utsläppning af ångan, under hvilken tid pannornas läckvatten, som medelst kopparrör ledes till botten af fartyget, ditflutit, och hvilket vatten, efter det att kopparpannorna så nyligen blifvit flyttade och undergått brytningar, alltid måste vara, och äfven här har varit betydeligt. Härtill kommer, att 2:ne sättskrufvar vid en klamma, under upphettningen gifvit efter, hvarigenom läckningen betydligt ökats. Från början af pröfningen till den 9 Maj på eftermiddagen, hade läckvattnet stigit till 9 à 10 tum högt i fartyget, eller upp till golfvet i machineri-rummet, hvilket allt bemärkts af machinisten och styrmannen, som kommit öfverens om, att påföljande dag, under bogserings-resan till Ströms kanal, pumpa läns.

På eftermiddagen, Söndagen den 9:de Maj, då Styrmannen och Machinisten gått från bord, tillsattes 2:ne mans vakt. Den ena af dessa gick då efter en stunds förlopp ned uti machineri-rummet, der han varseblef mycket vatten, hvilket, då han var ovan att derstädes se sådant, kom honom att tro det någon fara var å färde, hvadan han, efter att hafva tillkallat hjelp, genast sprang till Kapten Åquist, och rapporterade för honom, att fartyget höll på att sjunka. Då Åquist kom ned, togos genast de största tillfälliga tyngder, såsom kolsäckar och kettingar i land på bryggan, och började pumpa med fartygets handpump. Efter ¼:dels timmas pumpning hade vattnet i fartyget minskats betydligt, och efter en half timma upptäcktes orsaken så väl till dess inströmmande, som vaktens derpå grundade misstag."

STOCKHOLM.

Den 4:de dennes hölls i Kongl. Slottet det öfliga Ordens-kapitlet, och dagen derpå konselj för de vanliga föredragningarne.

= *Bruks-Societeten* hade d. 3:dje dennes sitt första sammanträde, hvarvid förre Statsrådet Baron *af Nordin* blef enhälligt utvald till Ordförande.

= H. M. Konungen har låtit en kurir afgå till Trondhjem med föreskrift för Stifts-Amtmannen derstädes om de olyckliga brandskadades skyndsamma bispringande med understöd, anvisade af Hans Maj:ts enskilda medel.

= Chefen för Westerbottens Fältjägarekorps, Öfverste *C. L. v. Hohenhausen,* har blifvit utnämnd till Adjutant hos H. M. Konungen.

= Man omtalar åter med full visshet, att Biskop Heurlin kommer att utbyta kräklan emot prestbohlet i *Fellingsbro.* Ett mycket vackert drag af resignation och verldsförsakelse!

= Svenska fregatten *af Chapman* inlopp den 7:de April i hamnen vid Konstantinopel!

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UPSALA.

Walborgsmässo-aftonen har här firats af den akademiska ungdomen med vanlig högtidlighet. Kl. omkring 9 e. m. var Student-korpsen församlad på torget, dit den nationsvis, efter vederbörligen intagna sexor, under sång aftågat. Härifrån vandrade man slottsbacken uppför, och utanför Gustaf Wasas borg uppstämdes flera vackra sånger, hvaribland folksången. Aftonen var obeskrifligt vacker och en ofantlig folkmassa var i rörelse.

= Till firandet af den 1:ste Maj hade man härstädes äfven gjort flera anstalter: nya marscher, bland dem marsellaisen, voro inöfvade, fanor beställde, m. m. Redan middagstiden hörde man på torget det hänförande sångstycket: *"O, hur herrligt Majsol ler",* hvilken sång beledsagades af eldiga hurrarop, under det att hattar och mössor slungades i vädret. På eftermiddagen utmarscherade flera Nationer med flygande fanor och klingande sång till ett nära staden liggande värdshus. Man kan ej, yttra sig Upsala Tidningar, påminna sig någon Student-fest så vacker, så omvexlande och poetisk, som denna, i det naiva, glädtiga, ofta qvicka och originella i de många upptågen, som här aflöste hvarandra; de om hvarandra hvimlande, rätt roliga maskerna, vokal- och instrumental-musiken, kanonernas dån och glasens klang, ris-eldarne, tjärtunnorna och månskenet, det hofsamt ungdomslustiga, det grekiskt glada, det varma och broderliga — se der konturerna af en tafla, som förtjente att utföras! Man såg äfven äldre akademiska lärare deltaga i de ungas samqväm. Sednare på natten aflade de öfver slätten kringspridda nationerna besök hos hvarandra. Det enda, hvaröfver man vid tillället beklagade sig, var att punschen var så ytterst skral, att den nästan var onjutbar. — Vi

få tillstå, att det förundrar oss högeligen, att man ej der uppe i den äkta göthiska bygden, hellre dricker mjöd, än den kopparslagaralstrande engelska båtsmansdrycken punsch.

= Den 3:dje derpå följande anställdes en större maskerad till häst, föreställande Damer, Turkar, Engelsmän, Kosacker, Mohrer m. fl., som efter en munter kavalkad genom stadens hufvudgator, styrde sin kosa till Eklundshof, der en kappridning företogs, pris utdelades, o. s. v. — De Studenterna! de Studenterna! De äro och förbli alltid ena muntergökar!

= Nykterhetsföreningen härstädes har nyligen haft sammankomst, hvarvid Kandidat *Skarstedt* meddelade en öfversigt af *Nykterhetens framgång i Sverige*, och theser ventilerades.

= En ny litterär tidskrift, kallad *Frey*, kommer härstädes att utgifvas.

Korrespondens.

Politisk trosbekännelse af Prosten, D:r Reuterdahl.)*

Det är med anledning af den Upsalitiske flygskriften *"Om sällheten af en ministerialstyrelse"* som H:r R. kommit att meddela sina enskilta oförgripliga meningar, bekymmer och önskningar i afseende på våra närvarande samfundsförhållanden. Att dessa måste förekomma en devouerad man betänkliga, är naturligt, men knappt hade man väl trott att den så kallade ministerialstyrelsen i Sverige skulle få vidkännas nästan hela skulden för alla de brister och sjukdomar hvaraf statskroppen här lider. Sådan är likväl H:r R:s åsigt, och han har begagnat detta tillfälle att med synnerlig häftighet deklamera mot folksuveränitet, regeringsmaktens delegation genom fritt fördrag och ministrarnes ansvarighet inför nationalförsamlingen. Alla dessa begrepp äro honom en styggelse, och han beklagar det samhälle, der de få göra sig gällande. I Sverige, menar han, "är man på god väg att låta dem förvilla sig; några har man redan hyllat och sträfvar alltmer, att "som det heter, emancipera sig." De gamla legitima grundsatserna för ett väl ordnadt statsskick har man öfvergifvit och "med Frankrike till förebild", vill man nu organisera sin styrelse och hela sin politiska existens. Att detta bär till skogs, är klart, och huru önskligt således att våra kära landsmän ville taga sitt förnuft till fånga och, i stället för att hemta yrande frihetsidéer från vester, vända sig till "de östliga staterna", som ännu ej låtit sådana berusa sig. Der har man ännu lyckats "bibehålla sina gamla grundsatser." Der talas icke om något statsfördrag, utan om en absolut gudomlig rätt, till följe hvaraf ett smordt individuum befaller, och millionerna lyda. Der är ingen fråga om konstitution, om garantier och kontroller, m. fl. för en styrelse så förödmjukande inskränkningar. Den "allena styrande" monarken, som är ingen för sina regeringsåtgärder responsabel, tillsätter der sina ministrar utan afseende på folkets behof och önskningar; ordnar egenmäktigt alla dess medborgerliga angelägenheter; ja, undandrager sig icke en gång de husliga. Oinskränkt herre öfver sina trogne undersåtares lif, ära och gods, kan han beröfva dem alla dessa förmåner, när helst han finner dem vara i vägen för sina milda, landsfaderliga afsigter. De högre embetsmännen äro ock i dessa lyckliga stater från allt klander och åtal nedifrån frikallade. Byråkratien florerar således der i en afundsvärd förening med absolutismen. "Ministrarne bero der alldeles icke på folket. De äro uttryck af regentens förstånd och af regentens kraft. De hafva hela sin delegation från regenten, och de stå till ansvar inför honom." Huru lugnt och fredligt måste icke der allt aflöpa! Arma Sverige! du "som kanske mer än något annat land behöfver lugn och ro", du som nu sönderslites af "reformråseriet", ser du ej hvad din frid tillhörer? Hvi kastar du så oroliga blickar "med lust till härmning, åt Frankrike och Amerika"? Se hellre på din lyckliga granne i öster! återvänd till Asiens moderliga sköte! der är dock den äkta typen för en samhällsforfattning; der förstår man att värdera de krönta varelsernas absoluta förstånd och absoluta dygd; der "sammansmidas ej nya författningar efter abstrakta begrepp", der är konservatismens förlofvade land, der råder gammal ordning och tukt; der oroas man ej "genom ständigt förnyade anstalter", med ett ord: der respekteras häfd och tradition i det allmänna så väl som i det enskilta. Under det således de vesterländska folkslagen experimentera, och det alltjemnt olyckligt, med sina politiska theorier, under det de förirra sig allt djupare i "abstraktionernas" vilda ödemarker, går mensklighetens utveckling sin jemna gång i österlanden, och ingen lucka öppnar sig der i den historiska kontinuiteten af patriarkalisk lycksalighet. Slägten gå och slägten komma, men alla äro de lika fromt underdåniga, lika exemplariskt omyndiga. Bland dem kan intet mouvement hafva framgång; ingen fråga ens uppstår om menskliga fri- och rättigheter; der finnas inga "folkets män" som störa den blinda lydnaden, eller komma med den oförskämda thesen, att regenten är till för folkets och icke folket för regentens skull. Der veta menniskorna ock att rätt uppskatta sin fredliga ställning och "jaga ej efter fördelar, som ej äro till för dem." Absolutismen är dem så kär, att de visst icke vilja "lösgöra sig derifrån." Då "sjelfva namnet absolutism är en styggelse" för de frihetsälskande nationerna, förekommer "saken" deremot de andra så naturlig och gudomlig, att regenterne aldrig behöfva besvära sig med en lumpen juridisk rätt. Hvad godt eller ondt de göra, är idel "nåd" och barmhertighet, ty de äro "de enda *nådiga*, och det af Gudi."

Hvad synes läsaren om sådane satser? Är det icke som om framlidne D:r F r a n c i a gingeigeni D:r Reuterdahl? Hvem hade af en protestantisk theolog i nittonde århundradet väntat en så jesuitisk statslära och det i så öppna, dristiga ordalag? Väl är läran att anse såsom revolutionär i ett land med konstitutionell regeringsform, men hvem vet hvad Sverige i en lycklig framtid kan blifva, och är icke H:r R. en af våra framtidsmän? Låt vara att han nu predikar för otrogna; kan han icke någon gång få rätt? Och får han rätt, hvem är då att beklaga om ej dessa "populära män", som genom sitt "rop på reformer" och genom sitt skamlösa "riksdagskäbbel" framkalla ett af två, antingen "1789 års säkerhetsakt, eller det slut på oredorna, som Polen fick? Men ve dem, som dertill af oförstånd, eller af lättsinnighet eller af nedrighet medverka!" Är icke språket ädelt och värdigt den lära, det förkunnar? Dock må ingen tro att det blott är den monarkiska principen, som sätter H:r Prostens hjerta i brand; han är nog så varm då han förfäktar det aristokratiska intresset. Äfven detta ser han motarbetas af "folkets män", som, med "begärelsen ständigt rigtad åt det nya, vilja förstöra det gamla, och hvil-

---

*) *Fortsättning och slut från föreg. N:r.*

ket är detta gamla om icke elementerna af vår gamla författning?" Hit hör, som bekant är, i första rummet den gamla vördnadsbjudande adeln. Också "vilja de lägre klasserna hafva adeln undanröjd. Den glans, som hvilar öfver denna, skär dem i ögonen; den skall försvinna. All traditionel utmärkthet skall utrotas. All förtjenst skall plantera sitt eget stamträd." Ja, är det icke ett förskräckligt "reformraseri", som icke en gång respekterar gamla vanor och stamträd; som vill att hvarje medborgare skall sjelf förtjena sitt anseende och sin ära? Står icke statens välfärd alldeles på spel, när man ej längre vill erkänna de aristokratiska anspråken hos en stor mans ättläggar? Vill man således på fullt allvar bestrida, att snille, tapperhet, kunskap och heder gå i arf uti rätt nedstigande led? När såg man väl en utmärkt fader straffas med skröpliga barn, och hvem vågar bestrida fullblodigheten i vår höglofliga svenska adelsrace? Hur är det tänkbart, att den skulle kunna bortblandas, eller på något annat sätt degenerera? Usla vandalism, föraktliga nivelleringssystem, som vill upphäfva den eviga skilnaden mellan patricier och plebejer; som "räknar framåt, icke tillbaka"; som vill att hvar och en skall gälla blott så mycket han sjelf förtjenar; som icke erkänner "gamla minnen, gammal ära och gamla rättigheter!"

Den benägne läsaren torde af ofvanstående inhemta, huru ädel H:r Prostens nitälskan är för allt hvad samhället har stort och heligt, hvarföre Ref. icke lär behöfva citera något af allt det vackra, han har att säga om sitt eget stånd och hvad detta lider i våra dagar af det vilda mouvementet. Men äfven det tredje ståndet ser H:r Prosten i fara genom det allt upplösande reformbegäret. Borgaren får icke vara med fred i sin "verkstad" eller på sitt "kontor", der han dock kunde hafva så "aktningsvärda sysselsättningar"; man vill hafva honom belastad icke blott med "alla municipala bestyr", man är nog obarmhertig att lägga på honom "all befattning, allt afgörande i afseende på statens högre värf", och hvad händer? Jo, "han är som borgare tillintetgjord." Och bonden slutligen! går det honom en hårsmån bättre, om de ochristligt sinnade "folkets män" få råda? Ack! honom gå de om möjligt ännu närmare på lifvet; ja, de unna honom ej en gång kläderna på kroppen. För att "göra honom till statsman taga de från honom hans nationalspråk och hans nationaltröja och hans nationalenfald." Det är ju alldeles barbariskt! Den arma bonden får således ej tala svenska på de rum, der statens angelägenheter skola afgöras; han får icke mera, som en Nils Månsson i Skumparp, slita vadmal och skinnbyxor vid våra riksdagar; hans enkla, rediga begrepp och hans osminkade ärlighet kan man icke fördraga, der landets verkliga tillstånd, dess behof och önskningar skola behjertas.

Sedan Herr Prosten på detta sätt genomgått "elementerna af vår gamla statsförfattning" och funnit dem alla hotas med förstöring af tidens oroliga anda; sedan han så klart ådagalaggt, att "folkets män" äro glupande ulfvar mot så väl bonde och borgare, som mot prest och adelsman, så må man väl utbrista i förundran och fråga: hvar hafva då dessa "orostörare" sitt egentliga tillhåll? inom hvilket stånd bedrifva de sina nedriga planer? hvilka intressen smickra de? hvad betingar denna propagandas tillvext och hvad åsyftar hon i sjelfva verket? Den sista frågan besvarar H:r R., men ingen af alla de öfrige. "Folkets män", heter det, åsyfta "intet annat än upplösning." Det är först "regeringen" de vilja upplösa; derefter gäller det "de aristokratiska (dit tyckes Förf. äfven hänföra presterskapets intressen) och demokratiska elementerna" och slutligen nämnas också "näringarne", som propagandan skall veta att så slugt handtera, att de "äta upp hvarandra." I denna rysliga villervalla skola "reformerna" gå igenom, men huru? Det tyckes Förf. icke hafva tänkt sig annorlunda, än under en så förfärlig strid, att "den ej medgifver någon annan försoning än dödens." Man har annars föreställt sig reformernas väg något lugnare; men man inhemtar häraf att begreppen reform och revolution i H:r R:s föreställning i det närmaste sammanfalla. Till slut väntar han "en förslagen och herrsklysten usurpator, som skall kom ma och taga de upptröttade under sitt befäl, i större eller mindre mån göra dem till sina vasaller och tjenare, och till och med anses hafva förtjent deras tack, för det han fråntagit dem deras *verkliga* frihet." Skulle det ock kunna bli för bättre köp, och om än icke en fullt så sorglig ändalykt väntar vårt gamla Sverige, så ser det dock mycket illa ut, ty "reformraseriet hindrar *all* slags förkofran." H:r R. söker bevisa detta genom att skärskåda så väl vårt "materiella och politiska, som vårt vetenskapliga, moraliska och religiösa tillstånd." Under alla synpunkterna finner han ställningen ytterst bekymmersam, och närmast jemförlig med den under "frihetstiden." Då hade blott "förderfvet" mera slagit sig ner "i de högre samhällsklasserne, emedan striden hufvudsakligen fördes inom dessa; nu. börjar denna gå längre ned, och med den dess följeslagare, demoralisationen." Sådane bedröfliga utsigter och hemska aningar gå igenom hela afhandlingen, hvilken således i ställe för en anmälan af den upsalitiska skriften "om sällheten af en ministerialstyrelse", för hvars egentliga innehåll den alldeles icke redovisar, blifvit dels H:r Prosten D:r Reuterdahls enskilta politiska trosbekännelse, dels en dyster prophetia om Sveriges närmaste framtid, sådan denna afspeglar sig i den absoluta hypochondriens sjukliga phantasier.

Hvarjehanda.

Fanny Elsler utgör fortfarande den vestra hemisferens afgud. En skrifvelse från Havanna (Vestindien) af d. 5 Febr., införd i "Morning Herald", säger: Fanny Elsler uppväcker här en ännu större enthusiasm, än i Nordamerika. Havannas folk är ännu en god del narraktigare än Förenta Staternas. För hennes benefice, hvilken härnäst skall gå för sig, är en subskription öppnad, hvartill hvarje individ bland de rika Creolerne bidragit med 60 dubloner — utgörande sammanlagdt en summa af 51,000 dollars (120,000 gyllen). Samma afton, efter skådespelets slut, ämnar en viss grefvinna gifva henne en bal, dit koloniens hela nobless kommer att inbjudas. Så snart Fanny Elsler aflägsnar sig från theatern, kommer hon att inträda under ett vidt, öppet, med blommor smyckadt tält, och sedan vandra genom hundra andra tält, för att, vid skenet af hundradetals vaxfacklor, burne af henne omgifvande unga män, förfoga sig till grefvinnaas hôtel." — Detta omåttliga afgudande af en talang ger ett offentligt blad anledning till följande reflexion: Nordamerikanska Fristaterne och England låge nu redan i lufven på hvarandra — om icke Fanny Elsler hade tagit sina *fredsstiftande steg.*

Amerikanarne skola hafva förklarat, att de icke genom en rödrocks profana steg ville låta ohelga den jord, som varit lycklig nog att trampas af den gudomliga Fannys tåspetsar. Följaktligen blir intet krig utaf mellan England och Nordamerika. Fanny Elsler erhåller ock derföre tillnamuet: "Fredsfurstinnan af Nordamerika."

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen O. Olsson från Falkenberg, 40 t:r potatis; Dito P. Jansson fr. Halmstad, 31 skepp. Stångjern; Dito J. Jönsson fr. Höganäs, 280 t:r stenkol; Dito J. L. Bank fr. Båstad, 600 k:r bränvin, 25 skepp. takbly, 30 t:r hafre; Dito S. Andersson fr. Ystad, 75 fjerd. såpa, 40 skålp. ost, samt kalksten; Dito O. Christenson fr. Uddevalla, 120 skålp. victriololja, 240 t:r bönor.

Sällskapssammanträde.

Stadens Herrar Handlande anmodas att nästkommande Fredag den 14 dennes kl. 4 eftermiddagen, infinna sig hos Handels-Societeten, för att dels erhålla del af Herrar Revisorers berättelse öfver verkställd Revision af Handels-Societeten och de under dess vård varande Cassors räkenskaper och förvaltning år 1837, samt utse Revisorer för granskning af de följande årens Räkenskaper, dels ock, att, i anledning af väckt fråga, angående upphäfvande af de Hemförare-Båt-Gillet förunnade rättigheter, höras huruvida desse må vara betungande och hinderlige för ortens rörelse; och varda jemväl Herrar Skeppsredare anmodade, att vid samma tid tillstädeskomma, för att efter erhållen del af Revisions berättelsen, rörande National-Cassans förvaltning nästlidet år, besluta huruvida decharge derföre må af Handels-Societeten meddelas. Götheborg den 7 Maj 1841.

HANDELS-SOCIETETEN. (201)

Bolagsstämmor.

Sjuntorps Fabriks Intressenter

behagade sammanträda till ordinarie Bolagsstämma Fredagen d. 21 dennes, kl. 4 e. m. hos ene Directeuren Chr. Arvidson, och då flere frågor af vigt förekomma, torde endast faga hinder få föranleda frånvaro. Götheborg den 4:de Maj 1841. DIRECTIONEN. (188)

— Herrar Actieägare uti Ångfartyget Polhem behagade, till Extra Bolagsstämma, sammanträda i Stadens Herrar Äldstes rum härstädes, Måndagen den 7:de Juni kl. 5 e. m., för att besluta öfver den, vid ordinarie Bolagsstämma gjorda, proposition om fartygets försäljning Götheborg den 26 Mars 1841.

DIRECTIONEN. [195]

Borgenärers Sammanträde.

Samtlige Creditorer i aflidne f. d. Exped.-Befallningsman G. P. Sjöbergs Concursmassa anmodas att sammanträda i andra våningen af Herr Lakes hus, hörnet af Torggatan och Vallen, Thorsdaden 13:de dennes kl. 6 e m., för att öfverlägga och besluta om frågor, som för massans snara utredning äro maktpåliggande; Concurslagens stadgande i afseende på de uteblifvande erinras. Götheborg d. 4 Maj 1841. God man. [189]

Tillkännagifvanden.

UTDELNINGEN
för Actierna i
NYA VÄGEN

emellan Götheborg och Kungsbacka, som beslutas å Bolagsstämman den 10 Maj, är genast derefter å mitt Contoir att lyfta. Götheborg den 16 April 1841.

C. F. KJELLBERG. (140)

HAFSBAD i Götheborg.

I likhet med föregående åren kunna under instundande Sommar friska Saltsjöbad erhållas uti Götheborgs Badhus, ifrån början af Juni till slutet af Augusti månad, eller så länge omständigheterna det medgifva. Vattnet dertill hemtas 2 mil ifrån Staden uti öppna hafvet på 36 fots djup. Styrelsen för denna Inrättning har innevarande år vidtagit sådane åtgärder för Vattentransporten, att den påräknar kunna förekomma all brist på daglig tillgång af friskt Hafsvatten. Götheborg i April 1841. (203)

Bokhandelsannonser.

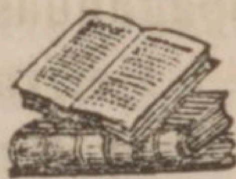

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

MORIANEN,

à 1 R:dr 36 sk. B:co; 3:dje delen af. De tvenne föregående delarne finnas äfven. (204)

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

3:DJE DELEN AF MORIANEN,

eller *Holstein-Gottorpiska Huset i Sverige.* 1: 36.

PREDIKNINGAR
af
J. O. Wallin

hafva från trycket utkommit och kosta 2: 24.

Smärre Samlade Dikter af C. A. Adlersparre; 1:sta delen. 32 sk.

De Döfstumme i Templet, af Per Aron Borg. Sednare delen 2: 16. (202)

Auktion:

Fredagen den 14 dennes, från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst auction följande förbrutne dömde varor: 10422 skålp. Sirap och 1454 skålp. Virginia Tobaksblader, som dagen före auctionen kunna beses. Götheborgs Konfiscations-kontor den 1 Maj 1841. G. E. BERGWALL. (184)

Tisdagen den 25:te nästkommande Maj, kl. ½11 f. m. försäljes genom offentlig Auction på Majenabbe, för A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, ett större parti sorterade Wermlands Furubjelkar. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men, om så önskas, lemnas äfven 2:ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen. (164)

Annonser.

Till salu:

L. M. JONASONS Urfabrik är flyttad till *Bergströmska huset,* N:o 14 vid östra Hamngatan, midtför stora Torget, och finnas derstädes till salu: *Gentila Guld- & Silfver Cylinder-Ur* med utmärkt goda verk, försedde med 4, 6, 8, samt 10 stentapphål, deribland flere med s. k. *Echappement a Ancre.* Sortament vanlige *Fick-Ur* med såväl emaljerade som silfvertaflor, och enkla samt dubbla boetter, med och utan *secundvisare* och kapsel. Vackra moderna *Bordstudsare* såväl af förgyldt *Bronce* och *Alabaster,* med glaskupor, som äfven andra slag, deribland små s. k. *Toilettstudsare* för Damer, *med tvenne Pendlar.* Större och mindre *Vägg-Ur,* med och utan väckarverk, samt messingskedjor och resonnancefjedrar. Alla sorter Ur emottagas äfven til reparation, med ansvar på längre tid. *Cylinder Urglas,* äfvensom slipade *engelska Patent Urglas,* af alla storlekar, insättas; allt till möjligast billiga priser. Götheborg i Maj 1841. (200)

Madras Indigo

och härstädes förfärdigade goda Bokebundt-tunnor, försäljes på A. Rejmers Contoir. (205)

— A. Broddelii & Co. Massa försäljer goda Wermlands Furubjelkar, Plankor och Battins, fyrskurna 9-, 7- och 6-tums Bräder, samt vankantiga Bräder och Bakar, på Majenabbe, till billiga priser. [192]

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin. C. M. EKBOHRN. (100)

Utbjudes hyra:

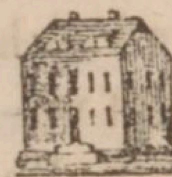

På Sockerbruks-Egendomen i Gamlestaden äro flera Lägenheter för Sommarnöje lediga att hyra, hvarom kan öfverenskommas med Joh. Celsing. (175)

2:ne Magaziner, tjenlige för upplag af Salt, och en beqväm upplagsplats för Trädvaror, på Majenabbe, äro genast ledige till uthyrning, äfvensom ett större Magasin i staden, för upplag af torra varor, hvarom öfverenskommelse kan träffas med Sysslomännen uti Herrar A. Broddelii & Co. Massa. [193]

Diverse.

LOTTER

till 202:dra Hamb. Klass-Lotteriet i Sex Klasser, finnas hos undertecknad såväl hela som delade lotter att köpa till d. 19 Maj. Planer såväl på Svenska som på Tyska språket, utlemnas gratis hos

L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel. (187)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 56 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 56. Lördagen den 15:de Maj 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref och tidningar från Carlskrona förmäla, att ansv. utgifvaren af Tidningen *Najaden*, Herr G. Améen, blifvit af Juryn *frikänd*. Något annat utslag i detta tryckfrihetsmål kunde icke heller någon med förnuft begåfvad varelse förvänta.

== Ett förtjenstfullt och af behofvet länge påkalladt arbete, nemligen en noggrann och väl utförd plankarta öfver Götheborg, har i dessa dagar, på Herr N. J. Gumperts förlag, lemnat härvarande lithografiska press. Å sjelfva kartan äro de förnämsta af stadens byggnader och gator upptagne, hvarförutan den, på amerikanskt manér, är infattad i en ram af stadens förnämsta vyer, såsom: stora södra Hamngatan, Landshöfdinge-residenset, stora Torget, Gustavi domkyrka, Gymnasium, vestra Hamngatan, Frimurarelogen, Kasernen, Badhuset, Theatern och Götha Källare — allt i den mest smakfulla och symmetriska ordning. Arbetet, det vackraste lithografiska alster, som blifvit produceradt i Götheborg, är ritadt och tryckt hos en härstädes bosatt Norrman, H:r *C. Petersén*. Priset inhemtas af en bokhandels-annons i dagens tidning.

STOCKHOLM.

Enligt Statstidningen lära ordres afgått till Götheborgs Station af Svenska flottan, att en bataljon kanonjollar (deraf 4, som man tror, från Stockholm) i medio af nästa månad skola utgå på exercis, förmodligen i Bohuslänska skärgården.

== Det berättas, att Statsrådet Ihre begärt entledigande från förordnandet att förestå utrikes Stats-departementet, samt att dess portfölj blifvit erbjuden Svenska ministern i Wien, Grefve Löwenhjelm.

== Till ledamöter af Stats-revisionen för åren 1841 oah 1843 hafva inom Ridd. och Adeln följande blifvit utsedde: Frih. H. Hamilton, Frih. Silfverskjöld, Statssekr. Frih. Nordenfalck, Löjtnant Ramsay, Brukspatron G. at Geijerstam, och Exp. Sekr. N. af Sellén.

== Det omtalas, att Grefve Björnstjerna skulle på någon kort tid erhålla permission från sin ministerpost i London, och att Frih. v. Rehausen kommer att någon tid fungera såsom Charge d'Aiffaires derstädes.

RIKSDAGEN.

Stats-Utskottet lärer med 21 röster mot 12 qvarblifvit vid den uppställning af propositionerne till votering i Förstärkt Stats-Utskott om vissa punkter af Extra Statsregleringen, emot hvilka Bonde-ståndet medelst återremiss protesterat.

== Konstitutionsutskottets voteringspropositioner i Representationsfrågan äro nu *godkända* i alla fyra Stånden.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 3 Maj. De mångfaldiga försigtighetsmått, hvilka man af bekymmer för oordningar under högtidligheterne d. 1:ste och 2:dre Maj vidtagit, hafva på intet vis blifvit tagne i anspråk. Både Philipsdagen och Grefvens af Paris döpelseakt hafva förlupit i all stillhet. Den lille grefven är något öfver 2 år och 8 månader gammal.

SPANIEN.

Madrid d. 26:te April. Här håller man på med bildande af ett regentskap. — Ryktet att Cabrera och hans anhängare beträdt spanska området bekräftar sig icke.

PORTUGAL.

Lisabon d. 24:de Mars. Miguelitiska guerillaband hafva ånyo visat sig i Algarbien och i vida större antal, än år 1836, under Remeschido. De skola erhålla regelmässig sold i spanska doubloner och portugisiskt guldmynt. Den 24 Mars öfverföll en af deras chefer, öfverste-löjtnant Moreira, byen Odenexa och tog alla der befintliga vapen och ammunition jemte de allmänna kassorna i beslag. Banden stå under kommando af miguelitiske brigadieren Alvaleda.

ORIENTEN.

Alexandria d. 7:de April. Arméen har nu ånyo blifvit organiserad, och skall uppgå till omkring 100,000 man, hvaribland likväl icke inberäknas de oregulierа trupparne, såsom Beduiner, Albaneser etc., ej heller de rörliga kolonner, som man nu med största skyndsamhet upprättar. Räknar man dertill, att Mehemed Ali nu mer ej brukar fördela sin här på så många håll, som förr, utan håller den koncentrerad, så finner man, att han ännu har att disponera en lika stor styrka, om än antalet af truppar skulle vara mindre, än det förut var. Dessutom har arméen blifvit rensad ifrån blinda, krymplingar och andra invalider, som förut voro henne mera till last än till nytta. En så kraftig hållning måste nödvändigt imponera på Porten, i fall denne verkeligen ännu skulle hysa några invasionsideer. Visserligen kan man icke lita på, att samtlige trupparne under alla omständigheter skola förblifva trogna. Ibrahim Pascha har väl förafskedat alla de officerare, som ej fullständigt uthärdade de hårda profven i Syrien; men en armé, som hvarken känner äran eller fäderneslandet, och som endast genom fruktan och turk-hat sättes i rörelse, kan ej

ingifva mycket förtroende. Skulle national-gardet blifva uppproriskt, så följde sannolikt soldaterne dess exempel. Men Ibrahim Pascha håller båda delarne genom sin oerhörda grymhet i tygeln. Sålunda har han nu anbefallt, att hvarje förman kan afgöra öfver sin underhafvandes lif och utan vidare omständigheter låta arkebusera honom, i händelse han vägrar att göra sin skyldighet. Enligt de nyaste anordningarne af Mehemed Ali, erhåller Ibrahim Pascha öfverbefälet i Alexandria, under det att Vice Konungen drager sig undan till Kairo; detta kan komma att ha svåra följder, ty Ibrahims hat emot Europeerne och isynnerhet emot diplomaterne är så stort, att endast hans faders ständiga förmaningar hittills kunnat afhålla honom ifrån våldsamheter emot dem. Soliman Pascha qvarstannar hos Ibrahim såsom chef för generalstaben. Ifrån Alexandria ända till Kairo skola troppar steg för steg uppställas. — Rosette och Damiette skola besättas med 4 infanteriregimenten, ett regimente lancierer och de båda artilleriregimentena. En del af dessa truppar har redan inträffat på sin bestämmelseort, de öfrige befinna sig på vägen dit. Tolf kavalleri-regimenten skola kantonera vid Mansurah, för att ögonblickligt kunna inrycka i Syrien. Alla marinsoldater äro sysselsatta vid fästningsverken; på de vigtigaste punkterna vid kusterna skola nya batterier inrättas. Lifsmedel ankomma i största mängd ifrån alla håll; kortligen här förehafvas rustningar, liksom vore fienden för dörren.

Korrespondens.

Till Red. af Tidningen Phoenix.

Uti Nr 45 af Tit. Tidning för den 19 sistl. April fann jag en artikel, som på det högsta bedröfvade mig, neml. *"Något om och för Snusare."* Jag har en längre tid förgäfves väntat, att ni i något påföljande N:r skulle desavouera denna artikel; men hittills förgäfves, och till min förvåning har jag märkt, att hvarken Hofkanslerns ombud, eller Herr t. f. Öfverkommissarien *C. J. Hubendick,* åtalat en artikel af så vådlig beskaffenhet som denna. Det är således en samvetspligt, hvilken jag såsom god medborgare går att uppfylla, då jag anhåller om rum i edert blad för mina tankar i en fråga, som rör Rikets lugn, medborgares rättigheter och en af sällskapslifvets sanna njutningar. Jag vill med tystnad förbigå hvad edra prenumeranter, som alla äro ganska snusförnuftigt folk, skola säga om artiklen; det är er ensak; men, min Herre, det som rör *det allmännas* rätt anser jag mig pligtig att försvara och vindicera. Hvilken obehaglig, för rikets lugn vådlig, sensation skall icke artikeln: *"Något om och för snusare"* väcka hos diplomaterna i alla länder, som nu regera verlden; ty folkens öden styras numera med protokoller och memoranda. Ni vet kanske icke, min Herre, att ingen freds- eller handels-traktat undertecknas, ingen ratifikation utvexlas, utan att vederbörande ministrar få sig en snusdosa, och då dosans bruk beror på vanan att snusa, och fred och handel bero på dosan, finner ni troligen sjelf, att ni med er oförsigtiga artikel exponerat oss för ett evigt krigstillstånd, förolämpat främmande, med vårt rike i vänskapligt förhållande stående makter, undergräft reciprocitets-principen i handeln — med ett ord skakat Statsbyggnaden i sina grundvalar. Utan snusning ingen snusdosa, utan snusdosa ingen freds- eller handels-traktat, utan traktater ingen fred eller handel mellan stater — se der, min Herre, i logisk följd ett resonnement, som tydligen ådagalägger er oförsigtighet. Detta är den *yttre* politiska sidan af frågan; men ännu värre blir det i hänseende till våra *inre* förhållanden. Ni har sårat alla partier, utan att vinna något. Ni finner lätt, min Herre, att Biet, Minerva, Samlaren, Belysningarnes författare, m. fl., hvilka alla vänta sin odödlighet i snusboden, skola hata er, som angriper det enda medel, de äga att vinna popularitet; ty utan snus inga strutar, och utan strutar intet sätt att sprida deras tidningsnummer. Ni har förolämpat Rikets "första stånd", som, i synnerhet efter voteringar torde behöfva sig en pris snus till bibehållande af kontenansen under öfverläggningarne, när en och annan ledamot högtidligen frammanar "Ridderskapets och Adelns urgamla fosterlandskärlek och nit", hvarvid man påstår att en så stark liklukt sprider sig på Riddarhuset, att den måste fördrifvas genom en allmän snusning. (Ni vet väl att spöken numera lukta som lik, hvilket är en artighet utaf dem mot oss arma menniskor, emedan den lukt, de fordom sägas hafva haft, nemligen af svafvel, liknade krutlukt och således på dubbelt sätt var förskräckande.) Ni har förolämpat det Högvördiga Ståndet, som inom sig räknar många dosor, eller så kallade *Snäckor,* och mycken lärdom. Ni har förolämpat Borgarståndet, emedan dess och snusfabrikanternes intresse äro *ett,* och slutligen har ni förolämpat Bondeståndet, som väl ej fått dosa; men tillräckligt snus af vederbörande. — Lägger man nu härtill, att ni förolämpat Ministèren, sjelfva Kabinettskattan och alla som någon gång fått hundsnus, så finner ni, att ni snart sagt är "varg i veum", och borde vara biltog "så långt som solen skiner och stämma ljuder." — För en domare, som *fäller* och en doktor som *botar* utslag är snuset nödvändigt; för en Härförare är snuset sjelfva orsaken till hans segrar. Ni erkänner sjelf, att Fredrik den Ende snusade; så gjorde äfven Napoleon, och orsaken hvarför hans ryktes sol gick ned vid Waterloo var icke brist på snille eller lycka, utan på *snus;* ty han glömde dosan efter sig, och en förrädare bar den till Wellington, som tog en pris ur segerdosan och — segrade.

All verldens lärdom beror till största af snus. Betrakta endast de näsdukar, som tillhöra ledamöterna i lärda sällskap, och ni skall finna, att de till största delen se ut som landkartor. De äro också verkliga specialkartor öfver tankens rike: hvarje strimma, hvarje fläck der betecknar en idé, en upptäckt, en blixt af snille, som kan göra egaren odödlig. De äro "onedsmälteliga vedermälen" af lärdom.

Ni har äfven gäckats med vigten af snusningen. Vet ni då verkligen, att den icke är af vigt? Om ni påminner er att en lefvande ande inblåstes i den nyskapade menniskans näso, torde ni erkänna att näsan vid skapelsen spelade en hufvudrol. — Om ni vidare läst vår gamla saga, der det heter: "han andades", neml. genom näsan, då man vill antyda att själen flyktade — och om ni jemför dessa begge språkbruk, finner ni lätt, att näsan är själens ingångs- och utgångsport, är den väg, på hvilken hon intränger i och lifvar kroppen. Eftertänker ni något nogare snusningens högre betydelse, skall ni snart inse att snuset är en slags grusfyllnad, eller väglagning, på själens tunnelbyggnad. Snusning är dessutom ett bevis på att man är försedd med näsa, och på jordiskt lif. Om en död menniska kan man väl säga: "han sofver", ty döden är ej annat än en evig kroppens sömn; men man kan icke säga "han

snusar och sofver“ ty ordet ”snusar“ uttrycker jordiskt lif.

Jag tror mig således nu hafva ”till komplett evidens deducerat“ min åsigt om snusningens politiska betydelse, och dess direkta samband med lifvets organiska expression; jag har sagt nog, för att visa Er det oförsigtiga af er artikel, och öfverlemnar åt er egen känsla af det passande, att ångra er eller trotsa en hel verld af snusare. PROSIT.

BLICK
på de olyckor, som Sveriges Adel ådragit Fäderneslandet.
XI.

Då man öfverser hela gången af Gustaf IV Adolfs regering, finner man, huru han småningom, ledd af sina rådgifvare, framskred mot sitt fall. Man kan icke misskänna en djupt beräknad och listig plan, som låg till grund för alla de missvisningar, den bedragne Konungen erhöll. Det ligger i hans egen oduglighet att regera ingen ursäkt för förrädarnes falskhet. Att öppet säga sanningen åt sin regering, hade icke blifvit brukligt ännu. Gången af kriget mot Ryssland är i allmänhet känd; men man känner icke lika allmänt, att de adliga officerarne befallde reträtter, der de voro alldeles onödiga, att de fikade efter segrar, som soldaterne köpt med sitt blod. Så var likväl händelsen. Sörjande och förtviflade lydde trupparne, och der deras knot lät förnimma sig, der urartade det dock aldrig till myteri eller olydnad. Cronstedts och Gripenbergs förräderier stå såsom eviga skamfläckar i Adelns annaler. Och just de, som fört Gustaf Adolf till branten, voro de som stötte bort den fallne, och ville, under fosterlandskärlekens täckemantel, plocka till sig fördelarne. Men revolutionsriksdagen sammanträdde med en fysionomi, som icke behagade de förnäma. Adeln måste de jure medgifva en mängd rättigheter åt de ofrälse, sedan dessa rättigheter genom tidens och omständigheternas förhållanden de facto blifvit förlorade åt dem. Men att redan då man kände, huru listigt de ofrälse stånden åter lockades uti och höllos fast i snaran, bevisas af Erik Anderssons i Grindby anmärkningar, och den skrapa han derföre fick uppbära af Konung Carl XIII personligen. Det var endast med möda, och såsom ett slags medgifven gunst, som rättigheten att befordras till Statens högsta embeten också utsträcktes till de ofrälse, ehuru vissa embeten ovillkorligen förbehöllos åt Adeln. Genom detta blef likväl Adelns glans mera beroende af Konungarnes skiftande ynnest och välbehag, än förr, och man kan hoppas att i tidernas längd en folkvän till Konung kan göra alla medborgare lika inför rättvisan och inför den ynnest, som utgår från regeringen.

Men då vi nämnt vår nuvarande konstitution, hvars brister blifvit allt mera genomskinliga, och hvilken regeringen och publiciteten liksom i täflan sökt att sönderslita, faller oss åter i ögat det falska spelet af en understucken opposition. Konstgreppet att ställa sig i spetsen för dem, som yrkade förbättringar och reformer, och leda alla deras bemödanden så mycket som möjligt förbi de adliga privilegiernas helgade område, har blifvit afslöjadt, och det blir allt mer och mer tydligt, att nationen hvarken representeras af Adeln, eller nöjer sig med ord utan bestämda resultater af sina *valda* och inför samtid och efterverld ansvarige ombud.

Vid en återblick på Sveriges historia finne vi sålunda, att alla de olyckor, som fäderneslandet burit, kunna härledas från tillvarelsen af dess Adel, från den i en stat alltid orättvisa och förderfliga grundsatsen, att en kast får finnas till för sin börds skull, får äga inflytande, företräden och anspråk, utan att ega några egenskaper af eget värde, hvarken som embetsmän, vettenskapsmän eller egendomsinnehafvare. Vi finne huru äfven serskilt de flesta förluster, som landet lidit, ytterst berott på den olycksaliga principen att anförtro befäl öfver flottor och härar, ledningen af vigtiga angelägenheter och inflytelserika embeten åt dessa fullblodets anspråksfulla representanter, som sällan motsvarat folkets förtroende och uppdrag, och der de gjort något för det allmänna bästa, der de utfört en bedrift eller fullbordat ett stort verk, icke förgätit att kräfva belöningar, äfven om de skulle bestått i rikets yttersta skärf. Att Adeln en gång göres ansvarig för allt det onda den bedrifvit, är rättvist, då den hittills endast åberopat sig på det goda den uträttat, och då det är på detta goda (som den uteslutande för sig behållit) den vill grunda sina anspråk. Det goda torde ofta befinnas skenbart, medan det onda står qvar i sin förfärliga skepnad både i häfderna och verkligheten.

Insändt.

I händelse det skulle ligga någon enda af Vederbörande om hjertat, att stadens medel icke helt och hållet ändamålslöst kastas *på gatan;* så kunde en inspektionsvisit vid Drottningporten, der man nu begynt fortsätta stenläggningen af Fattighusgatan, för det allmänna medmedföra väsendtliga fördelar — förutsatt nemligen, att man icke blott kommer, ser och går, utan kommer, ser och *ordnar.*

TILLS VIDARE.

Anmälde Resande.

Handl. S. Hagelqvist och Bruksförvaltaren J. C. Hagelqvist från Wiskafors, Possessionaten J. Johansson från Kråkstorp, bo på Bloms Hôtel; Tyske Handelsfullmäktigen August Daniel Klicks fr. Helsingborg, bor på Götha Källare.

Ankomne Fartyg.
Från inrikes orter:

Skepparen C. Olsson fr. Malmö, Båt. Spekulation, 59 k:r svensk Rom, 50 t:r korn, 60 k:r bränvin; Dito J. Pehrson fr. Christianstad, Jagt. Hoppet, 140 t:r linfrö, samt 51 lisp. skånska blader; Dito M. Johansson fr. Uddevalla, Båt. Juni, barlast; Dito A. Olsson fr. Strömstad, Däckbåt. Freden, 8 lisp. kreatursben.

De Döfstumme i Templet, af Per Aron Borg. Sednare delen 2: 16. (202)

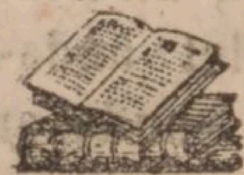

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

På dess förlag är i dessa dagar från den lithografiska pressen utkommen, à 1 R:dr B:co:

PLANKARTA

öfver Götheborg, infattad med 4 Vuer samt flera af de förnämsta byggnader inom staden. (208)

Kungörelse.

Genom offentlig Auction, som Tisdagen den 8 nästk. Juni kl. 10 f. m. anställes, så väl inför Förvaltningen af Sjö-ärenderna, som å Herr t. f. Warfs-Chefens Canceli i Carlskrona och Herr Befälhafvarens vid Kongl. Maj:ts Flottas Station i Götheborg Cancelli, komma för Kongl. Flottans Stationer i Carlskrona, Stockholm och Götheborg af den minstbjudande att upphandlas följande Materialier och Persedlar nemligen: Band, svarta, af siden 72 alnar; Beck, Krono-, 60 t:r; Bly, Rulle-, 16 skepp. sv.; D:o Tacke-, $4\frac{1}{2}$ skepp. sv.; Bomullsvekar, spanne, 12 skålp.; D:o väfde, 4 aln.; D:o till Kinké-lampor, 71 dussin; Bomullsgarn, 60 skålp; Ullgarn, 16 skålp.; Borax, 10 skålp; Borstar, mur-, 40 st.; D:o Skrubb- eller Levagnar, 182 st.; Bussarons-klädningar af Helsinge-buldan, 60 par; Bläckhorn 4 st.; Bläck, skrif-, 1 k:a; Flaggduk, blå, 3,460 aln.; D:o gul, 1,730 aln; D:o hvit, 1,065 aln.; D:o röd, 2,065 aln.; Flanell, gul; Hatt-filt, 4 skålp.; Halsdukar, siden-, svarta, 10 st; Lärft, blått, 363 aln.; Flintor, muskötte-, 22,400; Fläsk, 10 lisp.; Blyhvitt, eng., 275 skålp; Berlinerblått, 4 skålp.; Guläcker, 20 skålp.; Spanskgröna, 10 skålp; Kimrök, 221 fat; Krita, hvit, 12 skepp. 4 lispund; D:o Röd, 3 lisp.; Mengel 3 lisp.; Rödfärg, 23 t:r; Silfverglitt, 5 lisp. 1 skålp.; Tusch, Ostindisk 4 stänger; Pimsten 10 skålp; Glas, fenster-, grönt, 8 kistor; D:o Taffel-, 40 skifvor; D:o hvitt- $\frac{1}{2}$ kista; D:o Patent-, 2 st; D:o till Kinkelampor, 12 st.; Hartz 37 lispund; Harpojs, 12 k:r; Horn, härde-, 4 t:r; D:o Lanterne-, 420 st; Huggare eller Sablar, 100 st; Hår, nöt-, 456 lisp; Jern, bleck-, 434 st; D:o Plåtar, 7 skepp.; D:o, d:o Segel, 60 st; D:o, d:o Spjell, $18\frac{1}{2}$ skepp. och 8 st; Stycke-stånga, 1 st.; Jern, band-, smidt, 6 skepp. sv.; D:o valsadt, $32\frac{1}{2}$ skepp. d:o; D:o Bult-, 85 skepp. 2 lisp. d:o; D:o 4 kant, 42 skepp., 6 skålp. d:o; D:o Platt-, 48 skepp., 4 lisp. d:o; Skifvor, blocks-, 587 st.; Spjell, Kakelugns-, 15 st.; Diagonalskenor 85, skepp. sv; Filar e g 703 st; Kettingar, ankare- 16 st; Låsar, tacke-, 36 st; D:o dorr-, dubbla, 6 st; D:o Polhems-, 300 st; Mått af bleck 22 st.; Sanddosor, 4 st.; Trattar 4 st; Röststänger, 30 st.: Saxar, ljus-, 100 st.; D:o pappers-, 7 st.; Stakar, ljus- af bleck, 12 st; Skenor, under-, till Marschalls bröstlavetter, 30 st; D:o, öfver- till d:o, 30 st.; Skrapor, skepps-, 624 st; Skyfflar eller spadar, 50 st.; Spik, bly-, 137,000 st.; D:o ek-, 250,500 st; D:o furu-, 279,500 st.; D:o Lasksor, 10,000 st.; D:o Läckt, dubbel, 155,000 st; D:o enkel 77,000 st; D:o Läs-, dubbel- 30 000 stycken; D:o, d:o, enkel, 100 000 st; D:o Nubb, 60,000 st; D:o Rebb-, 10,000 st; D:o Pump-, 70,000 st; D:o Tennlickor 22 000 st.; D:o Tak-, pappers-, 175,000 st; Sågblad, eng., 4 st; Sågar, ved-, 40 st; Sågklingor, eng., 8 st; Kalk, gottlands-, 64 läster; Kläde, mörkblått 170 aln; Kol, sten-, eng., 4 031 t:r; D:o träd-, $274\frac{5}{6}$ läster; Koppar- gaar-, 34 skepp. sv. Kopparplåtar, valsade, 1 skepp. sv; D:o Förhydnings-, $20\frac{1}{2}$ skepp. d:o; Koppar-, förhydnings-, spik, 2 skepp. d:o; Metallspik, 500 st.; Kökenfett, 126 lisp; Lim, $22\frac{1}{2}$ lisp.; Hudar, klädnings-, 18 st.; D:o Smorläders 4 st.; D:o Sämsk-, 2 st.; Läder, pump-, eng., 4 lisp. 6 skålp.; Juft, 1 hud; D:o Skinn, får-, 5 hudar; Ljus af talg, $64\frac{3}{4}$ lispund; Messing, trådbands, $12\frac{1}{4}$ lispund; D:o Latun, 10 skålp; Rigt-qvadranter, 4 st; Vattenpass med fodral, 4 st; Vigter, justerade, 17 st; Näfver, 5 skepp.; Oblater, 36 askar; Olja, beck-, 48 k:r; D:o bom-, 85 k:r; D:o lin-, 1,574 d:o; D:o hamp-, 282 d:o; D:o rof-, $207\frac{1}{8}$ d:o; D:o terpentin, 36 skålp. och 6 k:r; D:o victriol, 25 skålp. Papper, cardus-, 5 ris; D:o concept- 7 ris; D:o imperial-, 2 böcker, D:o förhydnings-, 5 skepp. 5 lisp.; D:o olifant, 4 ris; D:o patron-, 20 ris; D:o skrif-, 4 ris; D:o tak-, 10,000 ark; Pennor, blyarts-, 52 dussin; D:o gås-, oberedde, 6,000 st.; Penslar, anstryknings-, 147 st.; D:o spets- eller hiller, 40 st.; Pottlod, 4 skepp. $5\frac{1}{2}$ lisp.; Qvastar, sop-, 7,150 st.; D:o tjäru-, 634 st.; Rör, gips- 12 tjog; Slaglod 13 skålp.; Segelduk, presennings-, 100 aln.; D:o af hamp, $30,049\frac{1}{2}$ aln.; D:o af lin, 10,080 aln; D:o helsinge eller buldan 6,477 aln.; Nattrockar af segelduk, 3 st; Säckar 12 st; Sidentyg, blått, 26 aln.; D:o gult, 19 aln; D:o hvitt, 5 aln.; D:o rödt, 5 aln.; Smergel, $1\frac{3}{4}$ lisp.; Stenkols-svärta, eng., 2 t:r; Sten, erle-, 230 st; D:o mur- 22 500 st.; D:o tak- 5,500 st.; D:o slip-, eng. 19 st.; D:o gottlands-, 6 st.; Stål, borr- eller fjäder-, $3\frac{3}{4}$ skepp., sv.; D:o österby-, 2 skepp., 7 lisp. d:o; D:o gjut-, $10\frac{1}{2}$ lisp; D:o tråd-, 6 lisp. d:o; D:o, d:o; gips, 48 skålp.; Svafvel, 5 lisp.; Svafvel-blomma, 6 skålp; Såpa, 13 fjerdingar; Sääf, 5 lisp.; Talg, 161 lisp; Tenn-, eng., 1 skepp., 1 lisp. sv.; Blånor, lin-, 5 skepp; Spinnegods, $1\frac{1}{2}$ skepp.; Tjära, 522 t:r; Tran, skjäl-, 7 k:r; Tråd, söm-, 1 lisp. 1 skålp; Garn, segel-, 122 skålp.; D:o tagel-, 65 buntar; D:o hysing, 174 d:o; D:o Märling, 36 d:o; Ginlöpare, 2 st; Linor, 20 st; Brok, upphalnings-, 1 st.; Trossar, tjärade, 1429 f:r; Vadmal, grått, 200 alnar; Vadmal, grönt, 32 aln; Ved, björke- eller bok $174\frac{1}{2}$ famnar; D:o tall- 257 f:r; D:o ahl, 16 f:r; D:o gran-, 5 f:r; Vinättika, 30 k:r; Hjul till 71 bombcanon-lådor, 16 st.; Axlar till d:o, 8 st; Lunsar till d:o, 16 st; Mottryck till d:o, 8 st.; Ringar till d:o, 48 st; Öfverfall till d:o, 16 stycken; Underslag till d:o 16 st; Rullar till svanslyftare för d:o 16 stycken; Ringar, lucke-med krampor, 1,660 st.; Klys med tillbehör, 24 stycken; Borrar, spik-, 300 stycken; Brokböglar, 16 stycken; Draggjern, 32 stycken; Nålar, segel-, 300 st; Släggor, borr-, 12 st.; Yxor, timmermans-, 90 st.; Kali, oxymuriaticum, 20 skålp., Naglar, eke-, 1000 st.; Rännor, tak-, 22 st; Stäfver, 60 ringar; Stegar, tak-, 26 st; Vattenskoffor af träd, 18 st; Virke, ahle-, 20 alnar; D:o alm och ask, 56 aln.; D:o björke, 42 aln.; Furupålar, 13 t:s, 1 st; D:o timmer, 14 tolfter; D:o sparrar $13\frac{2}{3}$ d:o; Balkar, 653 st.; D:o bräder, 590 tolfter; D:o plankor, 37 d:o; Ahlstockar, 25 st.; Björkestockar 24 st.; Granknän, 40 st.; D:o plankor, 5 t:r; D:o slagor, 10 t:r; D:o spiror, 20 st.; D:o åråmnen, 70 st., samt Pockenholtz $2\frac{1}{2}$ skeppund. Börande förenämnde effecter efter hand och senast inom nästkommande Juli månads slut vara, omkostnadsfritt för Kongl. Maj:t och Kronan levererade vid den af Flottans Stationer, för hvilken upphandlingen äger rum, kunnande dock hvad för Carlskrona och Götheborgs Stationer upphandlas äfven få på Kongl. Skeppsholmen härstädes levereras om sådant vid Auktionen betingas.

Betalningen erhålles genast efter leveranserne blifvit fullgjorde samt behörigen verificerade räkningar derå inkommit och hunnit granskas.

Blifvande för öfrigt till hugade Spekulanters kännedom meddeladt, att Kongl. Auctions- och Besigtnings-reglementena af den 20 December 1825 komma att tjena till efterrättelse; att förseglade anbud, hvilka, för att vara gällande, böra skrifvas särskildt för hvarje persedel, som till levererng erbjudes; kunna ingifvas å förenämnde Auctionsställen innan kl. 12 dagen näst före Auctionen, hvarefter de i Speculanternas närvaro öppnas, för att med de mundtliga anbuden jemföras, samt att Förvaltningen af Sjö-ärendena förbehåller sig rättigheten att pröfva de lägsta anbudens antaglighet.

Närmare upplysningar kunna erhållas ej mindre i Förvaltningens af Sjö-ärendena Kammarkontor än ock i Kammar-kontoren vid Flottans-Stationer i Stockholm och Götheborg samt Varfskontoret vid Flottan i Carlskrona. Stockholm den 22 April 1841. (190)

Auktion:

Tisdagen den 25:te nästkommande Maj. kl. $\frac{1}{2}$11 f. m. försäljes genom offentlig Auction på Majenabbe, för A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, ett större parti sorterade Wermlands Furubjelkar. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men, om så önskas, lemnas äfven 2:ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen. (164)

═ Vid Auction å Bjelkar den 25:te innevarande på Majenabbe för A. Broddelius & Co. Concoursmassas räkning, kommer äfven att försäljas ett parti Plankor, Battins, 9-, 7- och 6-tums fyrskurna Bräder, samt circa 400 tolfter vankantige Bräder och Bakar, varande på stället att bese 3 dagar före Auctionen, efter anmälan hos Klamparen C. Kåre. [204]

Till salu:

═ A. Broddelii & Co. Massa försäljer goda Wermlands Fnrubjelkar, Plankor och Battins, fyrskurna 9-, 7- och 6-tums Bräder, samt vankantiga Bräder och Bakar, på Majenabbe, till billiga priser. [192]

Tillvarataget.

EN NYCKELKNIPPA

är i går upphittad på kyrktorget, midt emot vattenkonsten, och kan på beskrifning och emot erläggande af intimations-kostnaden återbekommas å denna tidnings officin. [209]

Diverse.

LOTTER

till 202:dra Hamb. Klass-Lotteriet i Sex Klasser, finnas hos underteknad såväl hela som delade lotter att köpa till d. 19 Maj. Planer såväl på Svenska som på Tyska språket, utlemnas gratis hos

L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.
(187)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Johansson; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*

Bönsöndagen och följande Helgdagar intill Pingst hålles ingen gudstjenst i Fattighuskyrkan i anseende till reparationen derstädes.

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörleck*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

No 57 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 57. **Måndagen den 17:de Maj** **1841.**

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den vigtigaste, med dagens norra post ingångna, riksdags-underrättelse är, att frågan om nya Representationsförslagets hvilande eller förkastande skulle till omröstning förekomma d. 14:nde dennes i förstärkt Konstitutions-utskott. Vi äro, hvad riksdagsfrågornas afgörande till nationens fördel angår, numera inga optimister; men våga dock taga för afgjordt, att bemälte omröstning utfallit rakt emot Svenska Biets och konsorters förhoppningar.

= Natten till i går öfverseglades på Skagen en större fiskarbåt, tillhörig skepparen Johannes Olsson i Malmö, Askims socken, af en norrsk brigg, förd af Kapten P. Berthelsen från Helmestad. Manskapet räddades af briggen och landsattes på Nidingen; men både båt, fisklast och alla andra inventarier och persedlar gingo totalt förlorade. Förlusten uppskattas af de öfverseglade till minst 500 R:dr b:ko.

= Fiskaren L. Jacobsson, m. fl., hemma på Åstol nära Marstrand, hafva uti Kattegat, fem mil från Marstrand, funnit vrak efter ett större fartyg, bestående af en del af däcket och en del af sidan, skyldrad med en hvit bred och en dito smal rand, samt med styckeportar. Vraket tros vara efter ett större ångfartyg.

= Tullinspektor Hjelmberg anhöll den 14:de dennes från flere personer 50 dussin bomullsvantar, 1 dussin strumpor och 5 stycken sitz.

= Kustvakten Magnusson anhöll den 15 d:s uti Askim under confiskationsanspråk, 6 st. siden- och 5 st. bomullsdukar.

= Den redan i Lördags eftermiddag hit ankomna utrikes posten medförde inga underrättelser af politiskt intresse, hvadan vi icke ansett det löna mödan att ur de utländska bladen göra något utdrag för dagens tidningsnummer.

NÅGRA ORD OM SJÖMANNA-SÄLLSKAPET I GÖTHEBORG.

INLEDNING.

Det var en tid, då Svenska handelsflottan var i sitt flor; då dess kölar plöjde alla haf, och dess flagga svajade i alla hamnar; då Svenska handelsfartygen voro för frakthandel företrädesvis eftersökta af främmande nationers handlande, — detta var perioden ifrån Carl XII:tes död till början af innevarande sekel. — År 1808 upphörde sjöfarten på Ostindien, och samma år äfven sillfisket. Dessa omständigheter borde visserligen hafva minskat svenska handelsflottan; men detta blef icke förhållandet. Kontinental-systemet, som så ofördelaktigt inverkade på andra nationers handel och sjöfart, var deremot gynnande för den svenska. Svenska frakthandeln fick derigenom en sådan utvidgning, att man ej var i stånd till att i vårt eget land kunna anskaffa nödigt skeppsbefäl, utan måste i detta afseende vända sig till utlänningen, isynnerhet till Tyskland. Denna brist vållade tillika, att man ofta såg sig nödsakad att till befäl antaga mindre skickliga sajetter, som, utan all moralisk och intellektuel bildning, ofta ifrån simpla matroser svingat sig upp till befälhafvare. Som assurans-kompagnierna ej förforo synnerligen strängt vid granskningen af anledningarne till sjöskador och haverier, och rederierna, i anseende till de utomordentligt höga frakterna, ej frågade mycket efter, om resorna verkställdes på längre eller kortare tid, så fortfor någon tid det förhållandet, att mindre duglige personer förde befälet på de svenska handelsfartygen. Men med Napoleons fall inträffade en brytning i alla statens kommerciella förhållanden. Den genom kontinental-systemet länge undertryckta kolonial-handeln fick nytt lif, och alla de nationer, som blifvit tvungne att böja sig under den mäktiges vilja, afkastade nu sina bojor och började att täfla med hvarandra om verldshandeln på hafvet. De började att öfverträffa hvarandra i att bygga stora, vackra, lastdryga och välseglande fartyg, och förse dem med dugligt befäl och manskap, samt vidtaga åtskilliga betydliga och nyttiga förändringar i fråga om fartygens ekonomi och utredning. För att bilda dugligt sjöfolk, som genom nit och skicklighet kunde befordra rederiernas intresse och blifva nyttige för både sig sjelfve och sitt fädernesland, anlades, hos nästan alla sjöfartsidkande folk, nautiska bildningsanstalter och sjömanshem; hospitaler och pensionsanstalter inrättades, för att bereda en sorgfri utkomst åt dem, som antingen grånat under sitt mödosamma lif på den stormande oceanen, eller genom olyckshändelser blifvit satte ur stånd att förtjena sitt uppehälle. — Härunder fortforo Svenskarne emellertid att på sitt gamla vis drifva sin handel, utan att i sådant afseende vidtaga några mått och steg, hvarken till fartygens eller besättningarnes förbättring. Att sådant ej kunde bära sig i längden, var helt naturligt. Frakterna sjönko, och då rederierna nu, i anseende till de mindre ändamålsenligt byggda och inredda fartygen, samt det okunniga befälet, ej i fraktväg längre kunde konkurrera med främmande nationer, så, i stället för att

deri vidtaga några förbättringar, föllo de på den förvända idéen, att försälja fartygen till utlänningen, hvaraf följden blef, att de slutligen blefvo nödsakade att begagna främmande fartyg till utförande af landels egna produkter. — Regeringen vidtog inga anstalter till handelns och sjöfartens upphjelpande, inga bildnings-anstalter för sjömän upprättades, utan allt fortgick efter den gamla slentrianen. De af befälet på handelsfartygen, som utan någon föregående egentlig bildning bragt sig upp till de platser, de innehade, mäktade ej inse vigten och värdet af en praktisk-intellektuel sjömannabildning, och motarbetade till och med, så väl af fördom som intresse, alla försök till att genom dylika undervisnings-anstalters inrättande befordra densamma. — Sådant var sakernas tillstånd, då, för omkring 25 år sedan, några personer, som nitälskade för svenska handeln och sjöfarten och insågo, att om man fortginge på denna bana, skulle svenska handelsflottan helt och hållet råka i förfall, fattade idéen till inrättande af ett sällskap för befordrande af sjömannabildning och sjömannavård. Denna idé blef likväl icke då realiserad, dels i anseende till några af de derför intresserade personers hastiga frånfälle, och dels derför, att densamma från flera håll motarbetades och det — hvad man väl knappt skulle tro — förnämligast af männen af yrket, d. v. s. af sådane personer inom detsamma, som, utan att sjelfve ha fått någon bildning, beklädde högre befäls-poster och som derföre dels ansågo den obehöflig, emedan de sjelfve den förutan bringat sig upp till dessa befattningar, och dels fruktade att unga män genom dylik bildning skulle helt hastigt få en klarare öfverblick af de till yrket hörande hemligheter och således kanske kunde komma att göra dem företrädet stridigt. — En af ofvannämnde reformatorer, som ännu qvarlefver, och som egnat en stor del af sitt verksamma lif åt handelns och sjöfartens intressen, förtviflade dock ej om realiserandet af denna sköna idé. Med honom förenade sig slutligen flera andra för detta nyttiga företag nitälskande personer, hvilka föresatte sig att med kraft fullfölja detsamma, och resultatet deraf blef, att ett sådant sällskap d. 7:de Mars 1831 kom till stånd. Detta företag blef så mycket lättare att utföra, som det understöddes af det icke obetydliga antalet af öfver 90 personer, hvarvid äfven ett enskildt, då ännu icke anadt intresse lärer hafva haft sin hand med i spelet.

Sedan vi nu gifvit en kort öfversigt af de orsaker, som föranledt Svenska handelsflottans förfall och derjemte antydt de medel, genom hvilka man trodde sig kunna upphjelpa densamma, samt ibland dem nämnt Sjömanna-Sällskapet i Götheborg, vilja vi nu närmare yttra oss angående de nämnde Sällskap och dess angelägenheter; och för att erhålla en redigare öfverblick öfver ifrågavarande ämne, framställa vi detsamma under form af följande 3:ne frågor: nemligen 1:mo *Hvad är Sällskapets ändamål? 2:do hvad har Sällskapet uträttat? och 3:tio hvad skulle Sällskapet kunna uträtta?* —

I.

HVAD ÄR SÄLLSKAPETS ÄNDAMÅL?

De af Sällskapet antagna och sedermera den 14:de Maj 1831 af Kongl. Maj:t med en högst obetydlig förändring fastställda stadgar innehålla bland annat: ”*Sällskapets ändamål är att upprätthålla Sjömäns-yrkets sanna värde; att befrämja upplysningens framsteg, i allt hvad Sjömansyrket angår; att bistå sjömän med råd och upplysningar, i det, som länder till enskilt och allmänt väl: att undsätta sjö-nödlidande; att bidraga till vanlottade sjömäns, deras enkors och barns utkomst, samt de sistnämndes uppfostran.*“ Man finner häraf, att Sällskapets afsigt är en af de ädlaste i menskligheten — ty stort och ädelt måste det alltid förblifva, att vilja genom bildningens häfstång höja menniskorna till känsla af sitt eget värde, af arbetets värde inom hvarje sfer af lifvet; att befrämja upplysningen; att bistå med råd; att bispringa nödlidande, understödja fattiga enkor och värnlösa barn och bidraga till deras uppfostran. — När sjömannen en gång inser, att han ej längre blir betraktad nästan som ett utskott ur samhället; när han finner, att han med aktning och välvilja omfattas; att man har omsorg om honom på hans ålderdom eller då han genom olyckshändelse blifvit satt ur stånd att längre förtjena sitt uppehälle — då skall han också lära att älska sitt fädernesland; då skola dessa så ofta öfverklagade rymningar af Svenska matroser på en gång upphöra; då skall han med glädje återvända till det land, der hans vagga stod och vid hvars stränder han en gång steg om bord på det skepp, som första gången förde honom ut på verldshafvets vidsträckta öcken.

Hvarjehanda.

En Maskerad i Götheborg under Gustaf den III:djes tid. *

Bland de i Götheborg för Konungen och Kronprinsen (Gustaf den 3:dje och hans son) anstälda lustbarheter, vilja vi fästa läsarens uppmärksamhet vid en maskerad, som borgerskapet gaf d. 12 Juli 1786 på sin Vauxhall, illuminerad tillika med hela trädgården. På vauxhallens öfra plattfond, från hvilket ställe hela trädgården, dess af spatserande med och utan masker hvimlande gångar, och de rikt upplysta kanalerna syntes, upplyftades Gustaf Adolf på en stol, på det allmänheten så mycket lättare måtte kunna se honom: — en uppmärksamhet mot folket, som detta insåg, tyckte om och besvarade med fröjderop och handklappningar, som återskallade långt bort i bergen. Derefter lät konungabarnet maskera sig i domino, gjorde några slag i trädgården och besåg de tvenne vackra luftskepp, som uppsläpptes och försvunno bland molnen. **

Maskeraden besöktes äfven af Konungen, incognito, maskerad likväl på sitt vanliga sätt. Det roade honom att pröfva, om karaktersmaskerna kunde göra skäl för sig, och han ställde derföre sitt tal än till en, än till en annan. Med en viss förtrytelse anmärkte han till friherrinnan Durietz (född de Geer, Landshöfdingen och Öfverkommendantens i Götheborg General Durietz's hustru) och hennes syster grefvinnan Dohna, hvilka, begge i domino, gingo bredvid honom, att Svenskarne ådagalade mera prakt eller sällsamhet i valet af drägter och roller, än skicklighet i deras utförande och fyndighet i svar. Fru Durietz invände smickrande, att inför en så stor och fin kännare, som Kung Gustaf, vore svårt att hålla profvet. Deruti instämde grefvinnan Dohna; dock ansåg hon ej omöjligt, att Hans Maj:t, innan festens slut, skulle medelst sin skarpblick kunna upptäcka något föremål, värdigt dess höga bifall.

— ”Har ni någon särskild anledning till denna förmodan, min grefvinna?“

— ”Ingen annan, än att, då allt hvad orten har utmärkt täflar om den nåden att bli bemärkt af sin höga gäst, det vore bra olyckligt, om ingen skulle visa

* UR MORIANEN, ELLER HOLSTEIN-GOTTORPISKA HUSET I SVERIGE.

** *Ofvanstående beskrifning på festen i Götheborg är historisk.*

sig med någorlunda fördel vid ett tillfälle sådant som detta.“

— Det skulle fägna mig, om ni finge rätt. Att *mitt* omdöme var riktigt i afseende på våra landsmäns fallenhet för prunkande drägter, synes t. ex. just nu på den der masken, som nalkas oss. *Foi de gentilhomme!* en fullständig Almaviva, helt och hållet sådan Beaumarchais målat honom. Han uppbär icke illa sin mantel, det kan ej nekas, och aigretten är äkta, liknande det smycke, jag såg er nyttja i går på couren, grefvinna; men med allt detta slår jag vad, att han i samtal och genmälen är lika tafatt, som alla de öfriga. Kanske J vilјen slå vad, mina fruntimmer?“

— ”Om Ers Maj:t så befaller — tog grefvinnan Dohna till ordet. — Så vida jag tappar, utfäster jag mig att tillbringa en hel dag mellan fyra ögon med den tråkiga masken.“

— ”Och om Ers Maj:t icke vinner — föll generalskan Durietz in — så täcks Ers Maj:t lofva att emottaga en frukost i morgon hemma hos mig, på egen hand med masken samt min syster och mig.“

— ”Allt det der går jag in på“, sade konungen, och skrattade. Derefter ilade han till masken:

— ”God afton, vackra mask!“

Denne böjde hufvudet till helsning.

— ”Grand af Spanien, grefve Almaviva: är det icke så?“

Masken gjorde en jakande åtbörd.

Konungen vände sig till sina följeslagor: ”Ha! ha! ha! han är döfstum! — Jag är förtjust att göra er bekantskap.“

Masken (*sväfvande på målet*): Än mera... jag....“

Konungen (*till de begge fruntimren*): ”Kors, han kan tala! men så enstafvigt, min söta fru Durietz, att jag nästan förlorar hoppet om er förtroliga frukost. — Hvad har kunnat locka grefve Almaviva att lemna det blida Hesperien och söka tidsfördrif bland Thules fjellar?“

— ”Ryktet, vackra mask, att samtidens störste konung i qväll befinner sig i det genom hans närvaro stolta och lyckliga Götheborg, och åtrån att få se honom.“

(Maskens röst blef mer och mer säker, ju längre han talte.)

— ”Aha!.... Ni tror således, att han ensam visar sig omaskerad på maskeraden?“

— ”I det afseendet tror jag hvarken det ena eller det andra. Ingen kan veta sådant förut om honom; ty hans beslut och handling följas, som ljungelden och dundret.“

— ”Nå, och ändå räknar ni på att känna igen kungen?“

— ”Utan tvifvel, vackra mask, ty jag ärnar språka med hvarenda karlmask på hela vauxhallen, som för sig med värdighet och rör sig med behag, och en bland dessa är ofelbart *han*, så vida kungen ej visar sig *utan* mask.“

— ”Men tror ni er då i alla fall känna igen ljudet af hans röst, ni, som kanske aldrig hört honom tala?“

— ”Icke ljudet af hans röst, men väl blixten af hans snille. Det är för att personligen öfvertyga mig om sanningen af alla de loford öfver honom, hvilka genljuda kring hela Europa, som jag begifvit mig hit.“

— ”Om jag ej vore hindrad af de begge fruntimmer, i hvilkas sällskap ni ser mig, skulle jag haft lust att deltaga i er upptäcktsvandring. I stället önskar jag er lycka till ert förehafvande, och hoppas få se er åter.“

— ”Och om jag ej vore hindrad af bruket och ännu mer af fruktan att misshaga det dyrbara föremålet för millioners lifligaste dyrkan, skulle jag på knä och med blottadt hufvud utgjuta min tacksamhet för det nådiga samtal, med hvilket jag blifvit bevärdigad, och hvaraf det glada minnet skall, uppmuntrande, följa mig hela lifvet igenom.“

— Er bekantskap fägnar mig, vackra mask. I fall ni här skulle träffa den ni söker, så glöm ej att ni är grand af Spanien, och att det är grefve Almavivas företrädesrättighet att vara betäckt äfven inför sin herre och konung. *Au revoir!*.... — Således, min friherrinna, (konungen vände sig, när masken gått, till generalskan Durietz), är jag er gäst på frukosten i morgon. Säg mig hvem den der masken är?“

— ”Det hör ej till vår öfverenskommelse, Ers Maj:t.“

— ”Men jag önskar lära känna honom.“

— ”I morgon, Ers Maj:t, vid frukosten.“

Konungens nyfikenhet och längtan att få den tillfredsställd, voro i hög grad stegrade, och hans omgifnings blef det icke mindre, då han följande dagen efter levèrn, ensam begaf sig till generalskan Durietz. När han inträdde i förmaket, mottogs han af de begge systrarna, hvilka föreställde honom maskeradens Almaviva i en ung löjtnant vid det i Götheborg förlagda värfvade regemente, baron Boye. Ynglingens obesvärade, fastän vördnadsfulla, hållning behagade konungen.

”Ni uppförde er ridderligt på vauxhallen *under* mask, unge man; jag förmodar ni blir er lik *utan* mask på den stora verldstheatern. Dessa aktningsvärda fruntimmers förord är mig en borgen derför. Vet ni händelsevis hvad den kammarherre hette, som uppvaktade min store företrädare, den odödlige hjeltekonungen Gustaf Adolf, de sista stunderna af hans ärorika lefnad?“

— ”Ja, Ers Maj:t, han hette Boye. Jag har den äran att vara af hans slägt.“

— ”Välan, jag utnämner er till kavaljer hos min son. Låt se att *ni* visar *denne* Gustaf Adolf samma trohet och nit, som som min store anförvandt, hvars namn han bär, städse åtnjöt af honom, med hvilken ni har lika namn. Gör opp om tjenstledighet med er öfverste och begif er sedermera till hufvudstaden, för att inträda i tjenstgöring hos kronprinsen.“ *

På denna föreställning och utnämning följde den muntraste frukost, i hvilken konungen under ett halft incognito, och ett blott fördubbladt mellan-fyra—ögon, tillät Spaniens ex-grand, den nye kavaljeren, att deltaga.

* *Förloppet mellan konungen, grefvinnan Dohna, friherrinnan Duriez och baron Boye, som slutligen blef landshöfding i Jönköpings län, är historiskt, tiden oberäknad.*

Anmälde Resande.

Kammarjunkaren Liljenstolpe fr. Stockholm, Befallningsman Malmstedt fr. Warberg, Handl. Dahllöf fr. Wenersborg, Öfverstelöjtnant Reutersvärd, och Doktor Lönner fr. Bohus län, Grosshandl. De la Grange fr. Stockholm, Handl. Alsing och dito Zweigbergk fr. Borås, Handlanden Malmberg fr. Borås, Kapten Öhrvall fr. Halland, Hamburgske Handlanden F. H. Suse och Friedrich August Zahn fr. Köpenhamn, på Götha Källare; Handl. Joh. Borresen fr. Drammen, boende på Tods hôtel; Handl. E Jonsson fr. Wenersborg, på Bloms hôtel; Danske Grosshandlanden J. F. Erichsen och Amerikanske Handlanden A. Schramm fr. Köpenhamn, på Tods hôtel.

= Herrar Acticägare uti Ångfartyget Polhem behagade, till Extra Bolagsstämma, sammanträda i Stadens Herrar Äldstes rum härstädes, Måndagen den 7:de Juni kl. 5 e. m., för att besluta öfver den, vid ordinarie Bolagsstämma gjorda, proposition om fartygets försäljning. Götheborg den 26 Mars 1841.

DIRECTIONEN. [195]

Bokhandelsannonser.

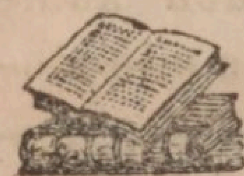

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:
à 1 R:dr 36 sk. B:co, 3:dje delen af

MORIANEN,

de tvenne föregående delarne finnas äfven. (201)

Kungörelse.

Genom offentlig Auction, som Tisdagen den 8 nästk. Juni kl. 10 f. m. anställes, så väl inför Förvaltningen af Sjö-ärenderna, som å Herr t. f. Warfs-Chefens Canceli i Carlskrona och Herr Befälhafvarens vid Kongl. Maj:ts Flottas Station i Götheborg Cancelli, komma för Kongl. Flottans Stationer i Carlskrona, Stockholm och Götheborg af den minstbjudande att upphandlas följande Materialier och Persedlar nemligen: Band, svarta, af siden 72 alnar; Beck, Krono-, 60 t:r; Bly, Rulle-, 16 skepp. sv.; D:o Tacke-, $4\frac{1}{2}$ skepp. sv.; Bomullsvekar, spunne, 12 skålp.; D:o väfde, 4 aln.; D:o till Kinké-lampor, 71 dussin; Bomullsgarn, 60 skålp; Ullgarn, 16 skålp; Borax, 10 skålp; Borstar, mur-, 40 st.; D:o Skrubb- eller Levagnar, 182 st.; Bussarons-klädningar af Helsinge-buldan, 60 par; Bläckhorn 4 st.; Bläck, skrif-, 1 k:a; Flaggduk, blå, 3,460 aln.; D:o gul, 1,730 aln.; D:o hvit, 1,065 aln; D:o röd, 2,065 aln.; Flanell, gul; Hatt-filt 4 skålp.; Halsdukar, siden-, svarta, 10 st.; Lärft blått, 368 aln.; Flintor, muskötte-, 22,400; Fläsk, 10 lisp.; Blyhvitt, eng., 275 skålp; Berlinerblått, 4 skålp.; Guläcker, 20 skålp.; Spanskgröna, 10 skålp.; Kimrök, 221 fat; Krita, hvit, 12 skepp. 4 lispund; D:o Röd, 3 lisp.; Mengel 3 lisp.; Rödfärg, 23 t:r; Silfverglitt, 5 lisp. 1 skålp.; Tusch, Ostindisk 4 stänger; Pimsten 10 skålp; Glas, fenster-, grönt 8 kistor; D:o Taffel-, 40 skifvor; D:o hvitt- $\frac{1}{2}$ kista; D:o Patent-, 2 st.; D:o till Kinkelampor, 12 st.; Hartz, 37 lispund; Harpojs, 12 k:r; Horn, härde-, 4 t:r; D:o Lanterne-, 420 st.; Huggare eller Sablar, 100 st.; Här, nöt-, 456 lisp; Jern, bleck-, 434 st; D:o Plåtar, 7 skepp.; D:o, d:o Segel, 60 st; D:o, d:o Spjell, $18\frac{1}{2}$ skepp. och 8 st; Styckelånga, 1 st.; Jern, band-, smidt, 6 skepp. sv.; D:o valsadt, $32\frac{1}{2}$ skepp. d:o; D:o Bult-, 85 skepp. 2 lisp. d:o; D:o 4:kant, 42 skepp., 6 skålp. d:o; D:o Platt-, 48 skepp., 4 lisp. d:o; Skifvor, blocks-, 587 st.; Spjell, Kakelugns-, 15 st.; Diagonalskenor 85, skepp. sv.; Filar eng 708 st.; Kettingar, ankare-, 16 st; Låsar, tacke-, 36 st.; D:o dörr-, dubbla, 6 st.; D:o Polhems-, 300 st.; Mått af bleck 22 st.; Sanddosor, 4 st.; Trattar 4 st.; Röststänger, 30 st.: Saxar, ljus-, 100 st.; D:o pappers-, 7 st.; Stakar, ljus- af bleck. 12 st; Skenor, under-, till Marschalls bröstlavetter, 30 st.; D:o, öfver-till d:o, 30 st.; Skrapor, skepps-, 624 st; Skyfflar eller spadar, 50 st.; Spik, bly-, 137,000 st.; D:o ek-, 250,500 st.; D:o furu-, 279,500 st; D:o Laskisor, 10,000 st.; D:o Läckt, dubbel, 155,000 st.; D:o enkel 77,000 st; D:o Läs-, dubbel- 30,000 stycken; D:o, d:o, enkel, 100,000 st.; D:o Nubb, 60,000 st.; D:o Rebb-, 10,000 st.; D:o Pump-, 70,000 st.; D:o Tennlickor, 22,000 st.; D:o Tak-, pappers-, 175,000 st.; Sågblad, eng., 4 st.; Sågar, ved-, 40 st; Sågklingor, eng., 8 st; Kalk, gottlands-, 64 läster; Kläde, mörkblått, 170 aln.; Kol, sten-, eng., 4,031 t:r; D:o träd-, $274\frac{5}{8}$ läster; Koppar- gaar-, 34 skepp. sv. Kopparplåtar, valsade, 1 skepp. sv.; D:o Förhydnings-, $20\frac{1}{2}$ skepp. d:o, Koppar-, förhydnings-, spik, 2 skepp. d:o; Metallspik, 500 st.; Kökenfett, 126 lisp; Lim, $22\frac{1}{2}$ lisp.; Hudar, klädnings-, 18 st.; D:o Smorläders 4 st.; D:o Sämsk-, 2 st.; Läder, pump-, eng., 4 lisp. 6 skålp.; Juft, 1 hud; D:o Skinn, får-, 5 hudar; Ljus af talg, $64\frac{3}{4}$ lispund; Messing, trådbands, $12\frac{1}{4}$ lispund; D:o Latun, 10 skålp; Rigt-qvadranter, 4 st; Vattenpass med fodral, 4 st; Vigter, justerade, 17 st.; Näfver, 5 skepp.; Oblater, 36 askar; Olja, beck-, 48 k:r; D:o bom-, 85 k:r; D:o lin-, 1,574 d:o; D:o hamp-, 282 d:o; D:o rof-, $207\frac{1}{8}$ d:o; D:o terpentin, 36 skålp. och 6 k:r; D:o victriol, 25 skålp. Papper, cardus-, 5 ris; D:o concept- 7 ris; D:o imperial-, 2 böcker, D:o förhydnings-, 5 skepp. 5 lisp.; D:o olifant, 4 ris; D:o patron-, 20 ris; D:o skrif-, 4 ris; D:o tak-, 10,000 ark; Pennor, blyarts-, 52 dussin; D:o gås-, oberedde, 6,000 st.; Penslar, anstryknings-, 147 st.; D:o spets- eller hiller, 40 st.; Pottlod, 4 skepp. $5\frac{1}{2}$ lisp.; Qvastar, sop-, 7,150 st.; D:o tjäru-, $63\frac{3}{4}$ st.; Rör, gips- 12 tjog; Slaglod 13 skålp.; Segelduk, presennings-, 100 aln.; D:o af hamp, $30,049\frac{1}{2}$ aln.; D:o af lin, 10,080 aln.; D:o helsinge eller buldan 6,477 aln.; Nattrockar af segelduk, 3 st.; Säckar 12 st; Sidentyg, blått, 26 aln.; D:o gult, 19 aln.; D:o hvitt, 5 aln.; D:o rödt, 5 aln.; Smergel, $1\frac{3}{4}$ lisp.; Stenkols-svärta, eng., 2 t:r; Sten, erle-, 230 st.; D:o mur- 22,500 st.; D:o tak- 5,500 st.; D:o slip-, eng. 19 st.; D:o gottlands-, 6 st.; Stål, borr- eller fjäder-, $3\frac{3}{4}$ skepp., sv.; D:o österby-, 2 skepp., 7 lisp. d:o; D:o gjut-, $10\frac{1}{2}$ lisp.; D:o tråd-, 6 lisp. d:o; D:o, d:o; gips, 48 skålp.; Svafvel, 5 lisp.; Svafvel-blomma, 6 skålp.; Såpa, 13 fjerdingar; Sääf, 5 lisp.; Talg, 161 lisp.; Tenn-, eng., 1 skepp., 1 lisp. sv.; Blånor, lin-, 5 skepp.; Spinnegods, $1\frac{1}{2}$ skepp.; Tjära, 522 t:r; Tran, skjäl-, 7 k:r; Tråd, söm-, 1 lisp. 1 skålp.; Garn, segel-, 122 skålp.; D:o tagel-, 65 buntar; D:o hysing, 174 d:o; D:o Märling, 36 d:o; Ginlöpare, 2 st; Linor, 20 st; Brok, upphalnings-, 1 st.; Trossar, tjärade, 1429 f:r; Vadmal, grått, 200 alnar; Vadmal, grönt, 32 aln; Ved, björke- eller bok $174\frac{1}{2}$ famnar; D:o tall- 257 f:r; D:o ahl, 16 f:r; D:o gran-, 5 f:r; Vinättika, 30 k:r; Hjul till 71 bomb-canon-lådor, 16 st.; Axlar till d:o, 8 st.; Lunsar till d:o, 16 st.; Mottryck till d:o, 8 st.; Ringar till d:o, 48 st; Öfverfall till d:o, 16 stycken; Underslag till d:o 16 st.; Rullar till svanslyftare för d:o 16 stycken; Ringar, lucke-med krampor, 1,660 st.; Klys med tillbehör, 24 stycken; Borrar, spik-, 300 stycken; Brokböglar, 16 stycken; Draggjern, 32 stycken; Nålar, segel-, 300 st; Slaggor, borr-, 12 st.; Yxor, timmermans-, 90 st; Kali, oxymuriaticum, 20 skålp., Naglar, eke-, 1000 st.; Rännor, tak-, 22 st; Staiver, 60 ringar; Stegar, tak-, 26 st; Vattenskoffor af träd, 18 st.; Virke, ahle-, 20 alnar; D:o alm och ask, 56 aln.; D:o björke, 42 aln.; Furupålar, 13 t:s, 1 st.; D:o timmer, 14 tolfter; D:o sparrar $13\frac{2}{3}$ d:o; Balkar, 653 st.; D:o bräder, 590 tolfter; D:o plankor, 37 d:o; Ahlstockar, 25 st.; Björkestockar 24 st.; Granknän, 40 st.; D:o plankor, 5 t:r; D:o slagor, 10 t:r; D:o spiror, 20 st; D:o årämnen, 70 st., samt Pockenholtz $2\frac{1}{2}$ skeppund. Börande förenämnde effecter efter hand och senast inom nästkommande Juli månads slut vara, omkostnadsfritt för Kongl. Maj:t och Kronan levererade vid den af Flottans Stationer, för hvilken upphandlingen äger rum, kunnande dock hvad för Carlskrona och Götheborgs Stationer upphandlas äfven få på Kongl. Skeppsholmen härstädes levereras om sådant vid Auktionen betingas.

Betalningen erhålles genast efter leveranserne blifvit fullgjorde samt behörigen verificerade räkningar derå inkommit och hunnit granskas.

Blifvande för öfrigt till hugade Spekulanters kännedom meddeladt, att Kongl. Auctions- och Besigtnings-reglementena af den 20 December 1825 komma att tjena till efterrättelse; att förseglade anbud, hvilka, för att vara gällande, böra skrifvas särskildt för hvarje persedel, som till leverering erbjudes; kunna ingifvas å förenämnde Auctionsställen innan kl. 12 dagen näst före Auctionen, hvarefter de i Speculanternas närvaro öppnas, för att med de mundtliga anbuden jemföras, samt att Förvaltningen af Sjöärendena förbehåller sig rättigheten att pröfva de lägsta anbudens antaglighet.

Närmare upplysningar kunna erhållas ej mindre i Förvaltningens af Sjö-ärendena Kammarkontor än ock i Kammar-kontoren vid Flottans-Stationer i Stockholm och Götheborg samt Varfskontoret vid Flottan i Carlskrona. Stockholm den 22 April 1841. (190)

Auktion:

= Vid Auction å Bjelkar den 25:te innevarande på Majenabbe för A. Broddelius & Co. Concoursmassas räkning, kommer äfven att försäljas ett parti Plankor, Battins, 9-, 7- och 6-tums fyrskurna Bräder, samt circa 400 tolfter vankantige Bräder och Bakar, varande på stället att bese 3 dagar före Auctionen, efter anmälan hos Klamparen C. Kåre. [204]

Till salu:

Madras Indigo

och härstädes förfärdigade goda Bokebundt-tunnor, försäljes på A. Rejmers Contoir. [205]

= Neumarks välkända Blanksmörja i bleckdosor, à 24 sk. och 1 R:dr R:gs, och, då bleckask inlemnas till påfyllning, rabatt af $\frac{1}{4}$:del i priset; Stockholms Manshattar; Sommar Mansmössor, af åtskilliga nyare façoner; Nattsäckar och Resväskor, Barnbälten af lackeradt skinn; Mans- och Fruntimmers Hattfoderaler; Äkta Havanna-cigarrer i $\frac{1}{4}$:dels lådor och i styckevis, försäljas af *C. Holst.* (132)

I tjenst åstundas.

En Tryckare,

som kan prestera rekommenderande och tillförlitliga betyg om skicklighet i sitt yrke, i förening med ett nyktert och stadgadt uppförande, kan nu genast erhålla förmånlig kondition på undertecknads officin. C. M. EKBOHRN. (100)

Åstundas att hyra:

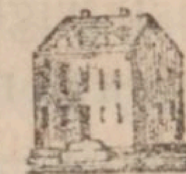

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Förloradt.

Lördagen d. 15:de dennes förlorades undergåendet från Lilla Bommen till stora Torget en Bröstnål, i façon af en harpa, samt i midten en hvit sten, hvarpå var målad en hvit och röd blomma. För återfåendet erhålles hederlig vedergällning, då den återfås hos Skräddaremästaren J. Asserlind, på danska vägen. [210]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 58 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 58. Onsdagen den 19:de Maj 1841.

Götheborg.

Den vigtigaste, med dagens utländska post ingångna nyhet är den, *att Porten fogat sig efter de fyra makternas önskan* och underkastat den bekanta firmanen af d. 13:de Februari följande modifikationer: 1:o Sultanen afstår från rättigheten att välja efterträdare till paschalikatet Egypten och erkänner dess ärftlighet *i rakt nedstigande linie;* 2:do den tribut, som var bestämd till ¼:del af bruttoinkomsterna, skall, såsom allt för dryg, regleras efter billigare grunder; 3:tio Paschan af Egypten får sjelf utnämna officerare till och med öfverste-graden. Detta Portens beslut, som man väl med skäl kan betrakta såsom det slutliga och definitiva afgörandet af egyptiska frågan i afseende på Juli-fördraget, blef meddeladt de fyra makterna genom ett cirkulär af Rifaat Pascha. Lord Ponsonby har ingen del i detta beslut och hans inflytande i Konstantinopel blir med hvarje dag svagare.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Emellan konungarikena Sverige och Norrige å ena, samt Fria Hansestäderna Hamburg och Bremen å andra sidan hafva särskilta, men sins emellan lika lydande handels-traktater blifvit afslutade.

= Härvarande gymnastiska Central-institut har anstälit slutöfning med de talrika elever, som från flere af stadens allmänna läroverk begagnat gymnastikundervisning och öfning vid institutet. Den bevistades af Kronprinsen och Arffurstarne jemte en talrik publik af hufvudstadens bildade samhällsklasser, som tycktes dermed röja mycken belåtenhet.

= En representation har gifvits af operan *Lucie,* hvari Mamsell Lind helsades med det mest utmärkta bifall och mellan 3:dje och 4:de akterna inkallades på scenen. Representationen skedde för nära fullt hus, och bevistades af Drottningen, Kronprinsen och Kronprinsessan.

= Kongl. Maj:t har åt åboen Pehr Andersson och drängen Abraham Johansson i Strandhaga af Hallands län, hvilka med egen lifsfara, ur sjönöd, från en kantrad Styrsö-båt, räddat tvenne personer, behagat tilldela den mindre medaljen i silfver med inskrift: *För berömliga gerningar*, att i högblått band bäras på bröstet.

= H. M. Konungen företog d. 11:te dennes en promenad i vagn till Djurgården, och höll följande dagen konselj för de vanliga föredragningarne.

= Grefve M. Lewenhaupt har afgått till Petersburg, för att å Konungens vägnar lyckönska Kejsaren af Ryssland och den Kejserliga familjen till Storfursten Thronföljarens nyss firade förmälning.

= Musikaliska Akademien har till sin förre Sekreterares, H:r *Frigels,* ära låtit slå en skådepenning i guld.

= Från riksdagen ingen ting nytt af vigt.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

PITEÅ.

Ett bolag har bildat sig för bearbetning af en år 1839 i Neder-Luleå socken upptäckt koppargrufva, benämnd Fredriksberg. Vid hitintills anstälde prof har malmen gifvit från och med 1½ till och med 11½ procent ren koppar.

= En insändare i *Vester- och Norrbottens Läns Tidning* klagar öfver att Landskamreraren i Piteå jemväl innehafver Tullförvaltare-befattningen på stället, hvaraf hvarjehanda olägenheter uppkomma, isynnerhet för skeppsredare, befraktare och skeppare.

UMEÅ.

Så väl östra som vestra Qvarken har uppbrutit, men är ännu ej fri från drifis. — En enka har påträffats liggande död ute på marken, och ett bondhemman har brunnit upp, hvarvid en person blifvit dödligt skadad.

GEFLE.

Theaterdirektör Deland har med sin trupp lemnat staden, och 2:ne nya fartyg hafva gått af stapeln, det ena om 260 och det andra om 180 lasters drägtighet. — Norra Sveriges Nykterhetsförening kommer att d. 14:de och 15:de nästkommande Juli sammanträda i Sundsvall.

FAHLUN.

En 16-årig yngling har, för flera resor begången stöld, blifvit dömd att afsändas till korrektions-inrättningen på Långholmen, och en grufarbetare, som, under Prosten Wieselgrens nykterhetstal i Christinæ kyrka härstädes förliden sommar, varit af starka drycker öfverlastad och i fyllan och villan derunder fört oljud, har blifvit pliktfäld.

— I Dalarne klagas mycket öfver fattigdom och dryga skatter. — *Tidning för Fahlu Län och Stad* innehåller, angående tillståndet derstädes, ibland annat följande: "Dalkarlen vet knappt, hvad sofvel vill säga. Han är af hjertat glad, så länge säden icke tryter, och merändels uppblandar han, äfven i de bästa år, sitt bröd med agnar. År 1838 var det mer än ett hushåll, som i flere veckor lefde af en sorts välling, bestående af höfrö och litet agnar. Sommartiden nöjas de hemmavarande, som icke äro flyttade till fäbodarne, med den lilla mjölk, som några getter kunna gifva, och mången

bondes hela ladugård utgöres af 3 à 4 dylika. Kunna de tillika göra utväg för en fjerding strömmings anskaffande, o! då är det välmåga i huset, och man räknas ej längre till de fattiga." — I samma tidning läses äfven en insänd artikel, angående *"sambandet emellan methodismen och missionsföreningarne"*, som ej saknar intresse. Insändaren klandrar deri på det högsta det allt mer och mer öfverhandtagande missionsraseriet. "Månne", säger han, "det kan vara öfverensstämmande med en allgod, en rättvis och barmhertig Guds vilja och bud, att, döfve för uslingars rop omkring oss, tillsluta vår dörr för deras nöd, för att o-störde kunna få kasta penningar i händerna på några fanatiska Missionärer, som, långt ifrån att med sig kring jorden föra kristendomens sanna, milda, frihet och upplysning älskande anda, insvepa dess enkla läror i dunkla, *mystiska,* af *dem sjelfve ej förstådde drägter,* och i deras intoleranta religions- och och omvändelse-nit afmåla för de ungdomliga eller rättare barnsliga folken med de förfärligaste färgor, med penslar doppade i helfvetets och skärseldens lågor, allt hvad som för dessa okonstlade naturmenniskor hittills varit kärt, dyrbart och heligt?" — "De glömma", fortfar han, "under deras vilda framfart, att Gud kan dyrkas under många former, och att *"i min faders hus finnas många boningar."* — Vidare yttrar han: "Vi beröfva här i Sverige genom dessa rikliga tillskott för vildarnes räkning, våra egna familjer, egna barn, egna fattiga, egna olyckliga, den tröst, det stöd, den hjelp, den uppfostran, de behöfva och äga rätt att af oss fordra." Ins. nämner derpå Skåne och Norrland såsom de der stå främst i sina bemödanden "att genom rikliga bidrag främja Sällskapets ändamål" — "samma Norrland, hvars oförmåga att betala de undsättningslån, staten och enskilte ädelmodigt lemnat i nödens stund, man dagligen ser afhandladt i de offentliga bladen." — Han vill dessutom finna en öfverensstämmelse emellan methodismens och jesuitismens läror i deras strid, den förra för den allena saliggörande *tron,* den sednare för den allena saliggörande romerskt-katholska kyrkan.

UPSALA.

Ångfartyget *Upland* har profseglat och dess maschineri befunnits af fortfarande utmärkt god beskaffenhet. Jern-ångfartyget *Upsala* kommer att med det möjligaste första färdigbyggas.

CARLSKRONA.

Tvenne ynglingar hafva kullseglat med en liten segelbåt; den ene lyckades rädda sig derigenom, att han fasthöll sig vid båten; men den andre, som med tillhjelp af en åra sökte genom simning uppnå landet, tröttnade och blef ett rof för vågorne. Den drunknade, 18 år gammal, var ifrån Södermanland, der hans föräldrar bo, och vistades här för att genomgå lärokursen till officers-examen vid flottan.

NÅGRA ORD OM SJÖMANNA-SÄLLSKAPET I GÖTHEBORG.

II.

HVAD HAR SJÖMANNA-SÄLLSKAPET UTRÄTTAT?

Denna fråga sönderfaller egentligen i 2:ne: neml. 1:mo *Hvad har det beslutat?* och 2:do, *Huru hafva dessa beslut blifvit verkställda?*

Enligt nämnde Sällskaps stadgar, skulle detsammas inkomster samlas, under fem år, till en stående fond, från hvilken under denna tid endast så mycket finge utgå, som oundvikligen fordrades för bestridande af Sällskapets utgifter i hvad dess inre hushållning beträffade. Efter dessa fem års förlopp beslöt Sällskapet, då ännu icke tillräckliga medel hunnit inflyta för bildandet af en, af det åsyftad, undervisnings-anstalt och pensionsinrättning för sjömän, att åtminstone gifva sin tillvaro och verksamhet tillkänna genom utgifvandet af en *nautisk Almanach* eller *Styrmans-kalender,* och valde derjemte en kommitté, till utarbetande af ett förslag till ett pensionsreglemente. Det förra beslutet, ehuru dess utförande mycket hedrade Herr Kapten Åstrand, hvilken hade redaktionen deraf sig anförtrodd, synes oss dock mindre välbetänkt; ty Sällskapet hade bordt kunna inse, att, med det ringa intresse för sjömanna-yrket, som då förefanns inom vårt kära fädernesland, ett sådant företag skulle förorsaka detsamma en ren förlust, då man ej var betänkt på, att medelst subskription söka betäcka åtminstone större delen af tryckningskostnaderna. Också skola på sin höjd endast omkring 30 à 40 exemplar deraf blifvit försålde. Ännu mera förvånande måste det dock förefalla, att Sällskapet fortfor med dess utgifvande under 2:ne år, utan att röna någon större uppmuntran. Följden deraf blef också den, att Sällskapet lärer fått vidkännas en förlust af emellan tretton och fjorton hundrade Riksdaler Banko, som medtog nära hälften af dess fond. Vår oförgripliga tanka är, att Sällskapet på ett vida bättre och ändamålsenligare sätt kunnat använda dessa medel, och ändå kanske kunnat blifva i tillfälle att utgifva nämnde kalender. En subskription hade bordt öppnas för detta ändamål; och hade denna icke lyckats, och utgifvandet af en sådan skrift således tills vidare måst inställas, så hade dermed icke just så synnerligt mycket varit förloradt, emedan ett dylikt företag ändå alltid måste förblifva af mer underordnad vigt emot de öfriga högre och mera vitala problemer, hvilka Sällskapet hade att lösa. Hvad pensions-reglementet beträffar, så föreslogo de kommitterade, Kaptenerne H. Stahre och L. Dannberg samt Premier-Löjtnanterne G. Appelberg och F. Wiens, en pensions-inrättning af den beskaffenhet, att hvar och en, som ville bereda sig tillfälle till erhållande af pension, skulle under 25 års tid erlägga sex procents årlig ränta för det pensionsbelopp, han åstundade — pensionerna räknade ifrån 25 R:dr till 400 R:dr B:ko årligen —, efter hvilka 25 års förlopp han först vore berättigad att tillgodonjuta detsamma; men att likväl hvar och en, som inom denna tid genom olyckshändelse blifvit oförmögen att sig sjelf försörja, skulle straxt komma i åtnjutande deraf; äfvensom att nämnde Sällskaps äldre ledamöter skulle, sedan de i 15 år inbetalt årliga procenten, utbekomma half pension. Denna reglering var så väl utförd, dess kalkyler så rigtiga, dess plan så förträfflig, att, om densamma blifvit satt i verkställighet, skulle den för de sjöfarande varit af en oberäknelig nytta. Äfven för enkor och barn var en lika ändamålsenlig plan uppgjord.

År 1837 beslöt Sällskapet, att *alla gåfvor, böter och andra om skeppsbord insamlade medel, som tillfallit och tillfalla Sällskapets kassa, skulle under särskild bokföring, alltifrån Sällskapets stiftelse, skiljas ifrån dess fond och fortfarande förblifva en särskild fond, för att endast användas såsom understöd för vanlottade sjömän, samt deras i behof eller fattigdom varande enkor och barn.* Äfven detta nyttiga beslut har ej gått i verkställighet. Deremot har Sällskapet, tvertemot stadgarnes föreskrifter, ökat si-

na förluster med utdelande af pensioner och gratialer, äfven till personer utom Sällskapet. Sådant kan väl vara kristligt och bra, men det var och förblir likväl alltid ett brott emot Sällskapets stadgar, och medtog dessutom på ett alltför kännbart sätt dess kassa. Under den för Sällskapet i pekuniärt hänseende kritiska ställning, som häraf blef en följd, företog det dock en finanskupp, hvarigenom det icke allenast kunnat betäcka sina förut gjorda förluster, utan äfven fördubbla sin fond emot hvad den nu är, om icke en omständighet, som vi straxt nedanföre skola vidröra, kommit emellan. Det beslöt nemligen att till medlemmar af Sällskapet inbjuda äfven andra medborgare, än sjömän, som ville nitälska för saken, hvaraf följden blef, att Sällskapet ökades till mer än dubbelt belopp af det antal, hvartill det eljest troligen kunnat uppgå, och inkomsterna följaktligen i samma mån stego. Derefter upprättade Sällskapet ett förslag till nya stadgar, i hufvudsaken enahanda med de äldre stadgarne, hvilket förslag äfven till efterlefnad antogs; och förband sig Sällskapet likaledes deri: *"att upprätthålla Sjömanna-yrkets sanna värde, medelst att befordra upplysning och vetenskaplig bildning uti allt, som länder till handelns och sjöfartens nytta, äfvensom att bistå nödlidande sjömän, deras enkor och barn."* Men nu inträffade omständigheter, som voro nära att bringa Sällskapet till sin upplösning. Ordföranden, jemte en af ledamöterne i Direktionen hade, till följe af stadgarnes föreskrift, lemnat sina befattningar, vice Ordföranden hade flyttat till annor ort, en af ledamöterne hade dött, och Sekreteraren låg sjuk. Åtskilliga försök gjordes då att tillvägabringa Sällskapets förening med Coldinu-orden. Men den enda qvarvarande Direktören, tillika med Sekreteraren, ville Sällskapets bestånd och sammankallade derföre detsamma den 7:de April 1830, på Bloms sal, vid hvilket tillfälle Suppleant-direktören, H:r Kapten Höglund anmodades att föra ordet. Sammankomsten, som var besökt af en talrik mängd, hvaribland man räknade ortens förnämste handlande, öppnades af Kapten Höglund, med ett tal, hvarur vi här vilja anföra följande märkliga ord: *"Vi skola utskjuta vår räddningsbåt vid förhoppningens strand, och berga den seglande svenska menigheten ur det skeppsbrott, hvari den är nära att förlora sitt andliga lif. Vi skola rädda våra åt sig sjelfva lemnade sjöfarande ur sedeförderfvets bränningar, upplysa dem om deras skyldigheter, verka för deras bildning, skydda dem, när de oförrättas; rätta dem när de fela; straffa dem, när de begå brott; skaffa dem herberge, när de äro husvilla; belöna dem, när de sig väl förhålla; sörja för deras utkomst, när de af år och lidanden blifvit oförmögne att i det allmännas tjenst förtjena sitt bröd."* Härpå beslöt Sällskapet, att inrätta en *Ämnesskola för Sjömäns praktiska bildning, hvari de, som egna sig åt sjömanna-yrket, äfven skulle få lära tillredning af alla sorters sjömans-arbeten, takelkonsten, sättet att sy segel och hvad mera den praktiske sjömannen behöfver känna.* Härvid erinrades, att skolan, så väl som ett provisoriskt takelskepp, hvarå all sjömanning, likasom å sjön, kunde utföras, borde inrättas *i närheten af staden*, på det att de familjer som hafva sina barn och anhöriga i denna skola, måtte lättare kunna blifva i tillfälle till att utröna deras anlag för sjömanna-yrket, samt huru de bete sig och behandlas; äfvensom att medel härtill skulle anskaffas "genom subskription och andra åtgärder." Enligt så väl detta beslut, som stadgarne, skulle således theoretisk och praktisk bildning gå hand i hand, och Sällskapet ville äfven, att en så väl theoretisk, som praktisk skola nu skulle inrättas; men som tillgångarne ej medgåfvo att underhålla lärare för den theoretiska behandlingen af vetenskaperna i denna skola, så beslöt det, att en praktisk-intellektuel skola för sjömanna-bildning till en början skulle inrättas, så vida nemligen medel så väl till dess inrättande som underhåll kunde beredas genom subskription och andra utvägar, på det densamma ej måtte komma att gravera Sällskapets ringa tillgångar. De, som haft sig uppdragit att sätta detta Sällskapets beslut i verkställighet, hafva dock på intet vis rättat sig efter detsamma; ty 1:mo hafva de för skolan valt en helt och hållet otjenlig lokal, då de, tvertemot Sällskapets beslut, att den skulle anläggas inom stadens territorium, på något isoleradt ställe, der inrättningen väl kunde observeras, men undervisningen ingalunda störas genom hvarjehanda buller och oljud, förlagt densamma till ett från staden aflägset skeppsvarf, i en annan socken, undangömd för allmänhetens ögon, der eleverne ej äro i tillfälle att af en rå omgifning inhemta några goda och nyttiga exempel; dit derföre ej heller omtänksamma föräldrar skäligen kunna låta välartade barn komma. 2:do, att de, innan de uppgjort någon noggrann kalkyl, huruvida de subskriberade medlen voro tillräckliga och lemnade garanti för skolans fortfarande bestånd, likafullt gingo i befattning med dess upprättande, hvaraf följden blef den, att de, för att kunna fullborda arbetet och ej stanna på halfva vägen, måste, tvertemot Sällskapets beslut, anlita dess kassa för betäckande af den brist, som uppkommit genom de felaktiga kalkylerna, hvilket förorsakade nämnde kassa en förlust af omkring 1200 R.dr B:ko, hvilken skulle varit ännu större, om ej Nationalkassan med 1000 R:dr B:ko minskat densamma. 3:tio Att de, likaledes emot Sällskapets beslut, organiserat en skola, hvilken endast kan betraktas såsom ett slags arbetsinrättning eller verkstad, för inlärande af matrosens enklaste handgrepp eller göromål, i stället för att utgöra en bildnings-anstalt, der sjömannens både moraliska, intellektuella och fysiska egenskaper, kunde blifva harmoniskt utvecklade. *(Forts. följ.)*

Anmälde Resande.

Engelske undersåtarne Pfolkes och Theodosius Uzielli från Hull, Herr Gregory Holden från dito, boende på Tods Hôtel; Löjtnant D. W. Lindhult från Elfsborgs Län, Sergeanten J. A. Svanberg från Torpe härad, Garfvaren M. Gröning från Uddevalla, Färgaren C. G. Söderberg samt Handlanden Sven Andersson från Kinna, boende hos Traktör Jonsson vid Wallgatan; Handlanden L. P. Hagström från Borås och C. M. Hörbeck från Wenersborg, på Götha Källare.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen N. Jansson fr. Malmö, Båt. Johanna Sophia, 20 t:r ärter, 28 t:r korn, 1,395 k:r k:r bränvin; Dito P. Olsson fr. Malmö, båt. Albertina, 2000 k:r bränvin, 10 t:r råg; D:o A. Larsson fr. Landskrona, båt. Albertina, 74 t:r råg; Dito J. Svensson fr. Malmö, båt. Noach, 618 k:r bränvin, 20 t:r korn, 110 skålp. höfrö; Dito C. Nilsson fr. Helsingborg, båt. Fredrika, 45 t:r råg, 25 t:r korn; Dito J. Johansson fr. Landskrona, båt Ida, 150 t:r korn; Dito N. Nilsson fr. dito, båt. Juni, 90 t:r råg; Dito N. Andersson från Malmö, båt. Lyd Rätt, 30 t:r råg, 2000 k:r bränvin; D:o A. Bryngelsson fr. Landskrona, båt. N:o 38, 50 t:r råg; Dito P.

Christensson fr. dito, båt. Jungfrun, 60 t:r råg; Dito J. Nilsson fr. Malmö, båt. Freden, 40 t:r råg.

Bolagsstämma.

Herrar Intressenter uti

Skeppsvarfvet Kusten

behagade sammanträda hos ene Directeuren William Gordon, Thorsdagen d. 27 dennes kl. 10 f. m., till Ordinarie Bolagsstämma. Götheborg d. 14 Maj 1841.

DIRECTIONEN. [207]

Tillkännagifvanden.

Götheborgs Brunnsinrättning

öppnas till begagnande d. 1 Juni och fortsättes dermed till medlet af Augusti månad. *Mineral-vatten*, så väl kalla som varma, serveras ur appareillerna från kl. 6 till 9 morgnarne, och då äfven de kalla till afhemtning på bouteiller.

Lista är att tillgå på stället, hvarpå en hvar behagade anteckna hvad slags vatten som åstundas, till rättelse för dagens beredning.

Efter Brunnsdrickningen kunna promenerande hela dagen erhålla *Marienbader* och *Seltersvatten* ur appareillerna, samt *Lemonade Gazeuse* på flaskor.

Brunns-Wurstarne äro alltid för promenerande tillgänglige.

På det högsta och i ödmjukhet anhålles, att föräldrar ville uppmana sina barn och synnerligast de som åtfölja de mindre, att icke allt för mycket våldföra sig på planteringen, bänkar m. m som tillhöra inrättningen. H. J. CAVALLIN. [212]

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För en vigt på		R:gs R:dr
3,000	skålpund.	220.
2,500	„	200.
2,000	„	180.
1,500	„	160.
1,100	„	140.
800	„	120.
500	„	100.
300	„	80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Bokhandelsannonser.

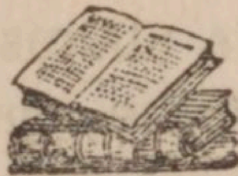

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

På dess förlag är i dessa dagar från den lithografiska pressen utkommen, à 1 R:dr B:co:

PLANKARTA

öfver Götheborg, infattad med 4 Vuer samt flera af de förnämsta byggnader inom staden. (208)

Auktion:

Tisdagen den 25:te nästkommande Maj, kl. ½11 f. m. försäljes genom offentlig Auction på Majenabbe, för A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, ett större parti sorterade Wermlands Furubjelkar. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men, om så önskas, lemnas äfven 2 ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen. [164]

Annonser.

Till salu:

Hos Lithografen C. Petersen,

Stampen N:o 37 & 38, erhållas på beställning till *ovanligt billiga priser:* Vexelblanquetter och Connoissementer i alla språk; Certepartier, Priscouranter, Räkningar, Adress- och Visit-kort, Bjudnings-kort, Etiquetter för Fabriksägare, Apothekare, Vinhandlare &c. &c., kort sagdt: allt, som kan fordras af lithografiska pressen.

Det torde benäget observeras, att alla beställningar, med hvilka ofvanbemälte lithograf hedras, erhållas *punktligen färdiggjorda till den öfverenskomna tiden.*

HATTBOTTNAR

af nyaste façoner äro ständigt att tillgå hos Lithografen *C. Petersen*, Stampen N:o 37 & 38.

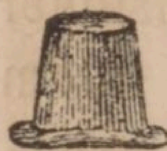

C. Holst försäljer nu inkomne Stockholms Manshattar och trekantiga Uniformshattar, äfvensom Sommarmössor; allt af modernaste façoner. [215]

L. M. JONASONS *Urfabrik* är flyttad till *Bergströmska huset*, N:o 14 vid östra Hamngatan, midtför stora Torget, och finnas derstädes till salu: *Gentila Guld- & Silfver Cylinder-Ur* med utmärkt goda verk, försedde med 4. 6, 8, samt 10 stentapphål, deribland flere med s. k. *Echappement a Ancre.* Sortament vanlige *Fick-Ur* med såväl emaljerade som silfvertaflor, och enkla samt dubbla boetter, med och utan *secundvisare* och kapsel. Vackra moderna *Bordstudsare* såväl af förgyldt *Bronce* och *Alabaster*, med glaskupor, som äfven andra slag, deribland små s. k. *Toilettstudsare* för Damer, *med tvenne Pendlar.* Större och mindre *Vägg-Ur*, med och utan väckarverk, samt messingskedjor och resonnancefjedrar. Alla sorter Ur emottagas äfven till reparation, med ansvar på längre tid. *Cylinder Urglas*, äfvensom slipade *engelska Patent Urglas*, af alla storlekar insättas; allt till möjligast billiga priser. Götheborg i Maj 1841. [200]

Utbjudes hyra:

Till SOMMARNÖJE

på Margreteberg i Slottsskogen äro 3 a 4 rum, jemte kök och skafferi, att få hyra öfver sommaren; rummen äro nymålade och nytapetserade. Vidare underrättelse lemnas på stället.

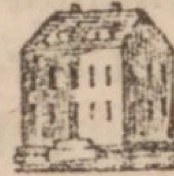

Egendomen Harås, som är väl bebygd och belägen i en utmärkt vacker trakt af Spekeröds socken, 2½ mil från Kongelf, uthyres till begagnande för Sommarnöje. Om vilkoren samt öfrige agrementer kan öfverenskommelse bäst träffas med ägaren, Gästgifvaren Lars Larsson, hvars adress är Kongelf och Kyrkeby. [216]

Åstundas att hyra:

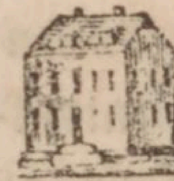

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Diverse.

Mot första inteckning i Stenhus här i staden kunna större penningelån bekommas af JOH. P. STRÖM. [217]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Hummel; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Danckel; Holmqvist.*

Bönsöndagen och följande Helgdagar intill Pingst hålles ingen gudstjenst i Fattighuskyrkan i anseende till reparationen derstädes.

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petterson.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbeck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 59 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 59. Lördagen den 22:dre Maj 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Genom omröstning i Förstärkt Konstitutions-Utskott den 14:de dennes har med Rikets Ständers rätt blifvit beslutadt att Konstitutions-utskottets representationsförlag, innefattadt uti Betänkanderne N:o 68 och 85 kommer att hvila till grundlagsenlig behandling vid nästa riksdag. Dagen förut innehöll Svenska Biet en artikel, med öfverskrift: *"I morgon afgöres Nya Sveriges öde"*, i hvilken det, på ett sätt, som, om det begagnats af en oppositions-tidning, utan tvifvel erhållit benämningen "skampåle-annons", e. a. d., sökte imponera på representanterna för de nio städerna Calmar, Westerås, Wisby, Nyköping, Fahlun, Carlshamn, Halmstad, Hedemora och Nora, förespeglande dem vådan af att votera för ett representations-förslag, som snart sagdt uteslöte dem från all delaktighet i representationen, derigenom att de, som i städerne ega hus och gårdar, komme att med den, som är "rätter borgare", dela rättigheten att välja riksdagsman. Biet, det samvetsgranna Biet, höll för dem en sårörande föreläsningom samvete, kommittenter, ansvar, dyrbara rättigheter, redogörelse, dunster, och Gud vet icke allt, att sjelfva "Petrioterna", om de icke varit så petrificerade, kunnat deraf bevekas till tårar. Alla dessa lamentationer förfelade dock sin verkan på de personer, för hvilka de voro beräknade, och voteringen utföll tvertemot alla *Bi*-patroners *bi*-afsigter och *bi*-förhoppningar. Också blef Svenska Biet så bestört öfver denna utgång af saken, att det ännu icke, rörande densamma, kunnat taga till orda, hvaremot *Svenska Minerva* på sitt vanliga sätt insinuerar, att resultatet af denna frågas slutliga afgörande i Förstärkta Konstitutions-utskottet blir en valterrorism, som, då nästa riksmöte instundar, kommer att utöfvas. De, som icke äro konservatismens skötebarn, se dock saken från en helt annan sida och med helt andra ögon än Minervas uggla. Ståndsskillnaden och de olika ståndsintressena, tycka de, hafva under århundraden inom fäderneslandet åstadkommit så mycken split och oreda, att det kunde vara på tiden att med roten upprycka detta onda. Det kunde vara på tiden att få se *svenska folket* och icke blott *fyra klasser* af detsamma representeradt; på tiden att komma ur det omyndighetstillstånd, i hvilket en stor del af nationen, till följe af föråldrade och förnuftsvidriga institutioner sig befinner. För att på grundlagsenlig väg kunna sätta detta i verkställighet, väcktes vid början af denna riksdag fråga om en representationsförändring. Förslager till en sådan inkommo från flere håll; Konstitutions-utskottet afgaf äfven ett sådant. Det var för rationelt, för radikalt, för "omstörtande" att icke ådraga sig vedersakare och ovänner. Häftiga debatter inom och ännu häftigare utfall utom Stånden blefvo en följd af detsamma. Emellertid vann *saken*. Nationen väcktes till eftertanka, till besinning, till inseende af nödvändigheten af en reform i representationsväsendet. Väl led Konstitutions-utskottets förslag, oaktadt flere deri gjorda modifikationer, nederlag i 3:ne stånd; men Bondeståndet, troget den princip, det redan vid riksdagens början lade till grund för sina handlingar, fordrade dess antagande, och det blef nu fråga om, huruvida hela förslaget skulle förfalla, eller komma att hvila till nästa riksdag. Den senare meningen gjorde sig gällande. — Och detta allt vill man tillskrifva ett omstörtningsbegär; vill förespegla nationen resultaterne af detsamma, såsom i yttersta grad vådliga! Sannerligen: man skall hafva en så god kontenans, som våra konservativa tidningsredaktörer, för att icke "sjunka i jorden" af blygsel öfver de lögner, man såsom ovederläggliga sanningar uppdukar för Allmänheten.

= Förstärkta Statsutskottet sammanträdde d. 18:de dennes för votering i Kabinettskassefrågan, och utföll den sålunda, att 68 röster förklarade sig *mot* och 51 *för* betalningen af bemälte kassas skuld. Dock blef första voteringen, der 67 röstat *mot* och 52 *för*, i anseende till en *dubbel* befunnen voteringslapp, förklarad ogiltig. — Huru vist har icke nu det konservativa partiet handlat, som i denna fråga inblandat Konungens personlighet och gjort utgången af densamma till en opinionsyttring *för* eller *emot* HONOM!!! I sanning kan icke Hans Majestät hafva skäl att i detta fall säga: "Gud bevare mig för mina vänner! För mina ovänner skall jag nog taga mig till vara."

= Jagtuppsyningsmannen *M. Uppling* har d. 20:nde dennes gjort beslag å en packe, innehållande 195 st. ylle-schawlar, som anträffats under öppen himmel på Brännö.

= Af Kontrollören *G. C. Schüssler* blef i går, vid stora Boms tullplats, medelst kroppsvisitation, under beslags-anspråk anhållit ett parti faconerade bomullsdukar.

= Den genom Stockholmstidningarne fördelaktigt vitsordade Skådespelaren Hr KIRCHNER inträffar härstädes i början af nästa månad, för att gifva åtskilliga dramatiska föreställningar.

= Ryktesvis omtalas att ett nytt tryck-

frihetsmål skulle vara å färde mot Tidn. *Najaden,* i anledning af ett af Red. i N:o 39 fälldt yttrande om åtskilliga, från flere håll försporda, klagomål "öfver en del ärendens långsamma åtgärdande" af Landshöfdingeembetet i Blekinge. Man påstår att det denna gång är t. f. Landssekreteraren i Blekinge län, Herr Auditör *G. Trädgårdh,* som af ofvanbemälte yttrande skall hafva funnit sig så förnärmad, att han beslutat träda i Herr t. f. Öfverkommissarien *Hubendicks* fotspår. Vi för vår del tro dock att detta rykte endast grundar sig på en af Herr *Trädgårdh* till Redaktionerne af *Najaden* och *Carlskrona Veckoblad* insänd artikel, i hvilken förstbemälte Red. uppmanas att i sin tidning tillkännagifva "de flere håll", hvarifrån "klagan afhörts i fråga om Canzligöromålens handläggning", emedan H:r *Trägårdh,* "intilldess denna uppgift lemnas, förklarar att Red. af Tidn. Najaden genom lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar endast velat missleda Allmänheten." — Måndagsposten medför utan tvifvel närmare upplysningar, rörande denna sak, och vi afhålla oss till dess från alla reflexioner i detta ämne.

= I anledning af en korrespondentartikel, införd i N:o 49 af Tidn. Phoenix, har Red., i konvolut med Kongelfs poststämpel, emottagit en uppsats, innehållande ett slags genmäle på bem. artikel, hvilken dock är så uppfylld af plumpheter, personligheter och invektiver, att Red. icke anser sig kunna offentliggöra densamma, med mindre författaren derunder utsätter sin namnteckning, bestyrkt af trovärdige personer. Som förf. emellertid tyckes hafva någon beräkning med att hans opus måtte komma under vederbörandes ögon, så lemnar Red. hvar och en öppet att å dess byrå taga kännedom om artikelns innehåll, på det att Ins., hvad Red:s åtgärder beträffar, icke måtte gå miste om den förmodade belöningen.

= Kontrollör *G. C. Schüssler* har i dag, medelst kroppsvisitation, från flere personer anhållit 57 sidenhalsvalkar; 3 st. Västtyg; 1 dito svart plys; 2 d:o Byxtyg; 1 dito Klädningstyg, och 1 dito Bomullsdukar.

STOCKHOLM.

Till den nyligen från ett kort besök i sin hemort i Elfsborgs län återkomne, ädle, upplyste och verksamme Riksdagsmannen *Hans Janssons* ära hade större delen af Bondeståndets ledamöter den 14:de dennes, i Frimurare-Ordens lokal, tillställt en enkel och vacker högtidlighet, hvarvid de åt honom öfverlemnade en äreskänk, bestående af en dyrbar silfverkanna jemte en vacker silfverbeslagen sjöskumspipa. På kannan läses inskriptionen:)

TILL HANS JANSSON
af
MEDBRÖDERS AKTNING
OCH VÄNSKAP
1841.

Uti locket är infattadt ett exemplar af den medalj, som slogs öfver Upsala mötes beslut år 1593.

Öfverlemnandet skedde medelst ett vackert tal af den allmänt värderade och högaktade representanten *Nils Persson* från Södermanland. Vid den skål, som dracks till Hans Janssons ära, afsjöngos verser på melodien af den gamla folksången: Bevare Gud vår Kung. Sedan Hans Jansson, vid denna för honom öfverraskande högtidlighet, svarat med det enkla, flärdlösa, blygsamma sinne, som så älskvärdt karakteriserar denne *verkliga* "Folkets Man", proponerade Nils Persson äfven en skål i anledning af dagens lyckliga resultat i förstärkta Konstitutions-Utskottet och de förhoppningar det kunde skänka, samt en annan för minnet af tvenne bortgångna utmärkta ledamöter af Bondeståndet, Anders Danielsson och Nils Månsson, hvilka båda skålar beledsagades af sånger och tömdes af alla närvarande med hjertlig enthusiasm.

= Förste Expeditions-Sekreteraren *J. G. Netzel* har blifvit förordnad till Ordförande uti den nu pågående revisionen af allmänna Brandförsäkrings-verket för byggnader å landet.

= Nederländska ministern vid Svenska hofvet har blifvit rappellerad. Missionen kommer att tills vidare bestridas af en Chargé d'Affaires. — Äfven Svenska Envoyén i Haag lärer vara återkallad och Chargéd'affaire-skapet vid Nederländska Hofvet uppdraget åt Legationssekreteraren i Paris, grefve *Gyldenstolpe.*

= Envoyén i *London,* Hr grefve *Björnstjerna,* väntas till Hufvudstaden i slutet af Juni. Hans plats lärer komma att interimistiskt bestridas af Friherre *von Rehausen.*

= Professor *Fryxell* har anländt till hufvudstaden och lär i nästa vecka komma att hålla sitt inträdestal i Svenska Akademien.

= Witterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien har till arbetande ledamot invalt Professorn vid Lunds Universitet Hr Mag. Sven Nilsson.

= Kongl. Maj:t har till utdelning bland besättningen å den vid Oran på afrikanska kusten stationerade franska korvett, som förlidet år ur sjönöd räddade Svenska kofferdifartyget *Götheborg,* låtit öfversända fem exemplar af den mindre guldmedaljen *för berömliga gerningar,* att i högblått band bäras på bröstet. Som bekant är, har befälhafvaren å nämnde korvett, Kapten *d'Assigny,* redan förut af Kongl. Maj:t blifvit hedrad med Svärdsorden.

= Tjugoen rättare-lärlingar (en från hvarje län inom riket) komma att vid Landtbruks-institutet å Degeberg antagas. Anmälan bör ske inom den 1:ste Augusti.

RIKSDAGEN.

Utom Konstitutionsutskottets representationsförslag (se ofvan!) hafva äfven åtskilliga andra blifvit med icke obetydlig pluralitet antagne till hvilande. De äro följande:

Med 43 röster mot 36, om den ändring i 3 § 4 mom. Tryckfrihetslagen, att ordet *lastligt* yttrande om den Regerande Konungens person &c. skall utbytas mot *smädligt.*

Med 43 mot 36, om förstärkning af Lag-Utskottet, att med Rikets Ständers rätt besluta öfver de lagfrågor, i hvilka Ständerna uppdraga Utskottet beslutande rätt.

Med 42 mot 36, den af Konstitutions-Utskottet föreslagna förändring af Riksrätten.

Med 46 mot 33, om Rikets Ständers Fullmäktiges i Banken och Riksgäldskontoret hörande af Konungen, i de fall då Riksdag skall hållas annorstädes än i hufvudstaden.

Med 51 röster mot 28, om ansvarighet enligt Grundlag för vikarierande departementschef.

Med 59 mot 20, om vilkoren för tillförordnande af vikarierande departementschef.

Med 52 mot 27, att åtal mot skrifter, enligt 3 § 4 mom. Tryckfrihetslagen ej må ske, utan att Konungen dertill lof gifvit.

Med 44 mot 35, om sex månaders utsättande såsom laga tiden för Riksdags sammanvaro.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

GEFLE.

Sjömanna-sällskapet härstädes hade d. 12:te dennes sammanträde. Ett skepp om cirka 200 lästers drägtighet har, under namn af *Iduna*, nyligen gått af stapeln, och stadens "fiskerskap" har redan börjat afsegla till de nordliga hamnarne

UPSALA.

Vid Dannemora grufvor har ett ras inträffat, hvarvid tvenne arbetare omkommit.

— Utsigterna för årsvexten äro icke de bästa.

LINKÖPING.

Hushålls-Sällskapet härstädes har uppgjort kontrakt om begagnande af fasta egendomen Sjögestad, för inrättande af en agronomisk läroanstalt, till bildande af praktiskt skicklige rättare.

KALMAR.

Landshöfdingen har afrest till Stockholm, och Riks-museum till härvarande Gymnasium föräråt en större samling af foglar.

Utrikes Nyheter.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 21:ste April. Efter de sednast ingångne underrättelserna från Natolien herrskar här stor bestörtning. Hela Kurdistan, Diarbekir, Mesopotamien, ja till och med en del af kusten vid Trapezunt, befinna sig i fullt uppror. Till och med i Syrien har en insurrektion utvecklat sig. J Trapezunt har Paschan genom förstörandet af en kyrka bragt den grekiska befolkningen till det yttersta. Öfverallt i de asiatiska provinserna råder anarki och jäsning, och Porten råkar ur en kris i en annan. I de europeiska provinserna genomströfva emissarier af alla slag städer och byar, och reta Rajas till uppror mot Porten. Dessa h ndelser hafva emellertid mycket gynnat förhandlingarne med de förbundna makterne till förmån för Mehemed Ali och å Portens sida haft till följd förändringen i den bekanta hattischeriffen.

NÅGRA ORD OM SJÖMANNA-SÄLLSKAPET I GÖTHEBORG.

II.

HVAD HAR SJÖMANNA-SÄLLSKAPET UTRÄTTAT? *

Sedan förutnämnde skola ändtligen kommit till stånd, och den derför behöfliga så kallade skeppsmodellen hunnit blifva färdig, * antogs en lärare, af hvilken man väntade sig allt, och i tidningarne lofvade man eleverne att från skolan utgå så kompletta sjömän, som de möjligen kunde blifva under manövrering på landbacken. Snart visade sig dock, att de i skolan intagne eleverne saknade behöfliga elementar-kunskaper för takel- och manövrerings-kurserues genomgående, hvadan läraren nödgades inskränka undervisningen endast till handarbeten. Han fästade Direktionens uppmärksamhet härpå, och i en skrifvelse den 10:de Oktober underrättade han densamma, att utan intellektuelt förberedda elever kunde det åsyftade ändamålet med skolan icke vinnas. Äfven ifrån andra håll saknade Vederbörande ej föreställningar i samma syftning. Man sökte öfvertyga dem om det dåraktiga deri, att vilja försöka lägga tak, innan man lagt grund; om nyttan af att handla i samma anda, som Sjömanna-Sällskapen i Stockholm och Wisby, hvilka redan i sin uppkomst inrättade praktiskt-intellektuella skolor för sjömanna-bildning. Men Direktionen lemnade icke gehör åt dessa föreställningar; den förblef döf för desamme, och skolan fortgick på samma sätt äfven under sistlidet år. Till följe deraf voro många både sjöfarande och andra medlemmar af Sällskapet missnöjde med den nuvarande skolinrättningen, och besökte derföre sällan Sällskapets sammankomster; inbetalningen af årsafgifterna gick trögt, och flere ville undandraga sig betalningsskyldigheten, emedan de ansågo de dertill utgifne penningar såsom rent af utkastade på gatan. Under så beskaffade ställningar och förhållanden uppträdde, på fleres uppmaning, Kapten Dreutzer, i en Sällskapets sammankomst, och föreställde detsamma i ett ganska utförligt anförande ändamålslösheten af närvarande takelskola. Bland annat erinrade han om, att, då omkostnaderna för bem. skola, jemte Sällskapets öfriga utgifter, årligen uppgingo till öfver 1600 R:dr B:ko, men dess inkomkomster endast till 1000 R:dr samma mynt, måste årligen 600 R:dr B:ko utgå ur Sällskapets kassa, hvadan denna inom hälften af ett deceninum skulle blifva helt och hållet medtagen, och detta följaktligen med snabba steg påskynda Sällskapets totala upplösning. Deremot sökte han ådagalägga, att omkostnaderne för en ändamålsenligt inrättad praktisk-intellektuel skola för sjömannabildning, äfven med inbegrepp af takelskolan och alla andra Sällskapets utgifter, endast skulle belöpa sig till hälften af nämnde belopp, eller 800 R:dr B:ko årligen, * af Sällskapets kassa; och att Sällskapet således kunde afsätta hela sitt stående kapital, hviket nu kan anses uppgå till 5000 R:dr B:ko, jemte derå löpande ränta, till att grundlägga en pensions-inrättning i likhet med den förut nämnde, af H:rr Damberg, Wiens m. fl. föreslagne, och ändå ega ett öfverskott för andra välgörande ändamål, äfven i den händelse national-kassan ej dertill skulle lemna bidrag. Han trodde att under sådana förhållanden den allmänna välviljan icke skulle uteblifva; att rederierna ej heller skulle undandraga sig att af national-kassan lemna bidrag, när de sågo att medlen värdigt användes till deras och samhällets gemensamma nytta; att man i så fall kunde med skäl förvänta sig bidrag af staten till dessa inrättningars utvidgande; att ett betydligt antal personer straxt skulle med Sällskapet förena sig, för att med sina årsafgifter understödja Sällskapets bemödanden; att man under sjöresor med nöje dertill skulle göra insamlingar, när sjöfolket insågo, att det skedde till deras nytta; att bättre familjer skulle låta sina barn begagna en undervisnings-anstalt, som befordrade deras så väl intellektuella, som fysiska utbildning, hvartill de nu ej vilja beqväma sig, då de förnimma att intetdera vinnes. Detta anförande understöddes af ett annat, på religiösa och moraliska grunder bygdt, förslag, hvilket vi framdeles skola meddela. Sällskapet beslöt då, att kommitterade skulle utses, för att meddela sitt utlåtande öfver de båda förslagen. Af detta deras kort derefter afgifna utlåtande inhemtas, bland annat, att de ansågo en skola för praktisk-intellektuel sjömannabildning vara af behöfvet påkallad, och att Sällskapet dermed kunde gå i befattning, alldenstund det dertill ägde nö-

---

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

* *Då man ej ansåg nödigt att bygga en hel skeppsmodell, som kunde upplysa eleverne om ett fartygs konstruktion och beståndsdelar, hade man endast behöft en plan, i form af ett skeppsdäck med tillhörande röst etc., hvarå man kunnat uppföra master och taklage. En sådan hade då motsvarat samma ändamål; men endast kostat 1-4:del af hvad den nuvarande så kallade skeppsmodellen kostat, hvilken endast föreställer ytan af öfre delen af ett skeppsskrof.*

* *Kapten Dreutzers plan tål dock i detta hänseende åtskilliga modifikationer, synnerligast hvad aflöningssättet för skollärarne beträffar.*

diga medel och tillgångar. Vid Sällskapets sammankomst den 26:te April innevarande år, hade således skolfrågan i första rummet bordt afgöras; men ehuru man var ense om en sådan skolas nödvändighet, kunde man dock ej blifva det om tiden för dess inrättande; hvaraf följden blef, att man beslöt att uppskjuta frågans afgörande, och att den då varande takelskolan skulle bibehållas tills vidare. En lärare-plats inrättades då med en lön af 333⅓ R:dr B:ko för 6 månaders tjenstgöring, och en Sekreterare valdes, hvilken tillades 100 R:dr B:ko i årligt arfvode och 50 R:dr i samma mynt till rum, ljus och ved, hvarjemte Direktionen äfven ägde att antaga en underlärare, i fall så skulle behöfvas. Huru *detta* beslut verkställdes, kan inhemtas af den i N:o 50 af denna tidning derom intagna relation, till hvilken vi således taga oss friheten hänvisa läsaren.

Sådant är i korthet tills dato det hufvudsakliga förloppet af Sällskapets verksamhet, hvaraf man finner att Sällskapet *velat* det rätta och ändamålsenliga; men att dess beslut vid utförandet ej blifvit af vederbörande verkställare noggrant iakttagne, utan att de dervid tillåtit sig modifikationer och ändringar, som varit mindre nyttiga och helsosamma. Och om vi än medgifva, att nämnde verkställare *menat* väl, så kunna vi icke annat än beklaga, att de *handlat* i motsatt syftning, då de, utan att rådföra sig med skicklige och sakkunnige personer, vidtagit åtgärder, som icke varit öfverensstämmande hvarken med de af Sällskapet fattade beslut, eller förenlige med det ädla syftemål, som det, till mensklighetens bästa, föresatt sig att upphinna.

Anmälde Resande.

Baron O. Bennet fr. Stockholm, Rådman Hallberg fr. Borås, Öfverstelöjtnant Norlin fr. Dahl, Handlanden J. M. Sandberg fr. Lidköping, på Bloms hôtel; Brukspatronerne P. N. och W. Hammarsköld fr. Vestmanland, Kongl Hofpredikanten Lindhult fr. Örby, Pastor Lundgren från Bohus Län, Herr L. Lloyd fr. Ronnum, boende på Götha Källare; Herr Pontus Kleman fr. Stockholm, Fru C. Neupert fr. Stockholm, Herr P. B. Sandersson fr. Jönköping, Enkefru J. L. Schugge från Stockholm, Riksdagsfullmäktigen C. Sylvan från Stockholm, samt Apothekaren Schougge fr. Oroust, på Tods hôtel.

Sällskapssammanträde.

Götheborgs *Frivilliga Brandkorps* behagade infinna sig vid sina divisioners apparater till öfning följande dagar, nemligen: Tisdagen den 25:te och Fredagen den 28 Maj, samt Thorsdagen den 3:dje och Måndagen den 7:de Juni, hvarje dag kl. ½8 e. m, och anhålles att ingen utan giltiga skäl uteblifver. Götheborg d. 14:de Maj 1841.

A. F. ANDERSSON, Brandtmästare. O. GARDELL, v. Brandtmästare. (221)

Tillkännagifvande.

Uti den vid Breda Vägen, i undra våningen af d. s. k. Möllerska huset etablerade skolan för praktisk-intellektuel sjömanna-bildning, hvars första halfårs-termin slutades den 27:de sistl. månad, hade då ett antal af 10 betalande och 12 gratis-elever begagnat undervisning, af hvilka fyra blifvit examinerade i Svenska språkets Grammatik och Rättskrifning, Kalligrafi, Aritmethik, äfven medelst logarithmer, Planimetri, Stereometri, Trigonometri, Algebra, Globlära, Geografi, Sjöbokhålleri och Linearritning; sex uti Kalligrafi, Språklära, Arithmetik, Planimetri, Stereometri, Geografi och Linearritning, samt elfva uti Kalligrafi, Linearritning, Språklära, Arithmetik, Planimetri och Geografi. En, som under blott 14 dagar begagnat skolan hade derunder endast hunnit göra en början i Kalligrafi, Aritmethik, Geometri, Geografi, och Språklära. Af dessa hafva de flesta gjort oväntade framsteg; sex hafva begifvit sig till sjös, med tillstånd att få till skolan återvända; fem hafva lemnat denna skola och öfvergått till takelskolan, för att lära sjömans-handarbeten, och tvenne hafva, af andra orsaker, måst lemna skolan, så att endast åtta finnas qvar, af hvilka dock tvenne inom korrt komma att begifva sig till sjös. Uti skolan finnes således nu flere platser för välartade barn, hvilka der, mot en högst billig afgift, kunna inhemta alla de för en bildad sjöman nödiga vetenskaper, äfvensom elementerna för den humanistiska bildningen i öfrigt. Genom de enklaste methoder, den sorgfälligaste tillsyn och omvårdnad, skola lärarne bemöda sig att vinna föräldrars och målsmäns förtroende. (219)

Bokhandelsannonser.

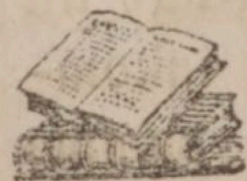

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel: säljes till förmån för Götheborgs Natur-Historiska Museum, à 16 sk. B:ko:

Om Scolios, eller Snedhet i Ryggraden.

och om Flickors ändamålsenliga uppfostran, till förekommande af denna allmänna missbildning: Tal, hållit vid Praesidii nedläggande i Götheborgs Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhälle, d. 24 Januari 1841. (221)

Auktion:

Tisdagen den 25:te nästkommande Maj, kl. ½11 f. m. försäljes genom offentlig Auction på Majenabbe, för A Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, ett större parti sorterade Wermlands Furubjelkar. Betalningen erlägges 8 dagar efter Auctionen, men, om så önskas, lemnas äfven 2:ne månaders anstånd dermed, mot ränta, revers och godkänd borgen. [164]

= Vid Auction å Bjelkar den 25:te innevarande på Majenabbe, för A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, kommer äfvenledes att försäljas ett parti Plankor, Battins, 9, 7-, och 6-tums fyrskurne Bräder, samt circa 400 tolfter vankantige Bräder och Bakar, hvaraf varande på stället att bese 3 dagar före Auctionen, efter anmälan hos Klamparen S. Käre. [204]

Annonser.

Till salu:

Madras Indigo

och härstädes förfärdigade goda Bokebundt-tunnor, försäljes på A. Rejmers Contoir. [205]

C. Holst försäljer nu inkomne Stockholms Manshattar och trekantiga Uniformshattar, äfvensom Sommarmössor allt af modernaste façoner. [215]

Utbjudes hyra:

En större Källare och ett Magazin äro att genast hyra. Adress C. F. Kjellberg. (222)

Ett FLYGEL-FORTEPIANO, 6½ Octaver. Närmare underrättelse uti N. J. Gumperts Bok- & Musikhandel. [218]

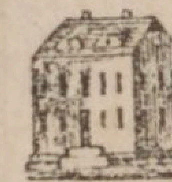

Egendomen Harås, som är väl bebygd och belägen i en utmärkt vacker trakt af Spekeröds socken, 2½ mil från Kongelf, uthyres till begagnande för Sommarnöje. Om vilkoren samt öfrige agrementer kan öfverenskommelse bäst träffas med ägaren, Gästgifvaren Lars Larsson, hvars adress är Kongelf och Kyrkeby. [216]

Diverse.

Mot första inteckning i Stenhus här i staden kunna större penningelån bekommas af JOH. P. STRÖM. [217]

Undervisning i Arithmetik, Geometri och Algebra kan timvis erhållas mot billiga vilkor. Adress här. (220)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Björck; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 60 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 60. Måndagen den 24:de Maj 1841.

Götheborg.

Genom privata skrifvelser från Lund underrättas vi, att en eldsvåda härjat derstädes den 15:de dennes, och gjort mellan 80 och 90 personer husvilla. Elden utbröt hos en s. k. grofbrödsbagare, i det qvarter, som ligger mellan Norra Vallgatan, Helgonabacken och Paradislyckan, samt lärer hafva uppkommit på så sätt, att man utkastat aska, i hvilken glöd ännu befunnits, på en sophög, som derigenom fattat eld och antändt det närstående husets halmtak. Inalles 13 hus, för det mesta bebodde af fattigt folk, hafva nedbrunnit. Af lösegendomen lyckades det dock att rädda största delen. Att ödeläggelsen ej blef större, tillskrifver man dels rigtningen af vinden, som låg ifrån den bättre bebyggda delen af staden, och dels Studenternes ifriga, modiga och uppoffrande bemödanden. Hvad brandredskapen beträffar, så lära de hafva befunnits i högst dåligt skick, hvilket ingalunda länder stadens resp. auktoriteter till heder. Varnade af denna olycka, som lätteligen kunnat blifva större, hoppas man dock att stadens innevånare ofördröjligen vidtaga de kraftigaste mått och steg till bem. redskaps iståndsättande och ändamålsenliga användande vid möjligen framdeles inträffande olyckshändelser.

= Lördagen den 22:dre dennes hafva Kontrollörerne *G. C. Schüssler* och *B. Pettersson,* från Fiskaren Carl Olsson på Donsö, medelst husvisitation, under beslagsanspråk anhållit: 4 stycken yllebyxtyger, 2 dito silkesfelb, och 17 sidenhalsvalkar.

= Stockholmstidningarne med dagens post medförde inga riksdagsnyheter af särdeles vigt. Hemliga Utskottet skulle sammanträda den 19:de dennes. Ändamålet med detta sammanträde var, som man förmodar, endast utskottets upplösning. — Riksdagen tros komma att afblåsas d. 15:de i nästa månad.

= Det med dagens post oss tillhandakomna N:r af tidn. Najaden innehåller så väl H:r *Trägårdhs* oförståndiga anfall mot Herr *G. Améen,* som dennes honom gifna skarpa och vederbörliga tillrättavisning. Något tryckfrihetsåtal har, såsom vi förmodade, icke ifrågakommit.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris den 13:de Maj. Drottning Maria Christina inträffade den 13:de dennes i *palais royale,* och kungliga familjen aflade straxt ett besök hos henne, hvilket hon följande dagen besvarade.

= En polsk grefve, vid namn Growsky, har enleverat prinsessan Isabella Fernanda, äldsta dottern till den för omkring tvenne år sedan i Paris lefvande infanten Don Francisco de Paula, onkel till Drottningen af Spanien, och med henne flyktat till Belgien. Flyktingarne blefvo genast eftersatte och slutligen knipne i Namur, der de nu fått sig husarrest för omaket. — Hvilken olycklig belägenhet för tvenne älskande, att hvarken få se eller tala med hvarandra! Prinsessan är cirka 20 år gammal, och hennes älskare är den grefve Growski, som under polska insurrektionen var adjutant hos general Langerman, och samme person, som för någon tid sedan fick korgen af Mamsell Rachel. Man finner deraf, att det någon gång är lättare att vinna en *verklig* prinsessa, än en theaterprinsessa.

= Den så ofta och mycket omtalta brefffrågan tyckes ännu icke på långt när vara afslutad. Å en sida håller man på med petitioner till Kammaren, för att närmare fästa dess uppmärksamhet på denna smutsiga affär; å en annan sida har *"Contemporainen"* i London låtit trycka en förklaring med titel: "Mitt svar till de franska och engelska journalerna, beträffande Ludvig Philips handskrifter." Derjemte är hon i begrepp att med fac-simile utgifva de efter föregifvande af Ludvig Philip såsom hertig af Orleans och såsom konung skrifna brefven.

= Spänningen emellan H:r Soult och Guizot skall så betydligt hafva tilltagit, att en ministérförändring sannolikt torde komma att deraf blifva en följd.

SPANIEN.

Madrid d. 8:de Maj. Kamrarne hafva, med *en majoritet af 153 röster emot 136 afgjort, att blott en enda regent skall stå i spetsen för styrelsen.* Vid omröstningen dertill erhöll Espartero 179 och Augustin Arguelles 103 röster. *Espartero är följaktligen proklamerad såsom konungarikets regent.*

GREKLAND.

Athen d. 29:de April. Kandioterna triumfera: 20 tusen man stå redan under vapen, och ifrån alla håll församla sig krigare från det förra befrielsekrigets tider, ehuru grekiska regeringen på allt sätt söker förhindra det. Äfven ottomanniska befolkningen på Kandia önskar att blifva befriad ifrån turkiska väldet och få lefva i samma lagbundna och fria tillstånd, som Grekerna. Sultans truppar hafva dragit sig tillbaka i fästningarne, men underhålla likväl derifrån gemenskap med den helleniska befolkningen. Ännu har intet skott fallit, och tills nu har man endast underhandlat med pennan. Så väl Turkar, som Hellener fästa sitt hopp på Europas stora makter. Man påstår här, att Österrike skall gan-

ska lifligt intressera sig för Kandia. Icke blott Grekerne på Kandia hoppas blifva förenade med det grekiska konungariket, utan äfven Turkarne, och dessa så mycket mer, som de hafva sett, att Turkarne på Eubœa icke blott blifva skyddade i besittningen af sina egodelar, och åtnjuta fri religionsutöfning, utan att de tillika hafva rösträttighet i fråga om de allmänna angelägenheterna.

ORIENTEN.

Konstantinopel den 2:dre Maj. Man befinner sig här i den största spänning, med hänseende till det förhållande, som Frankrike hädanefter kan komma att iakttaga i de orientaliska angelägenheterna, emedan man ganska väl vet, att de tvenne, Mehemed Ali gjorda, medgifvanden blifvit honom af denna makt lofvade, och att således franska kabinettets önskan nu blifvit uppfylld. En ny kabal föregår i seraljen. Efter Reschid Paschas afgång tyckes man vilja undergräfva Storvisirens ställning. Man tror allmänt, att den penninge- och äregirige Riza Pascha, Sultans öfverhofmästare och gunstling sträfvar efter Rauf Paschas plats; men om det lyckas honom att uppnå sin önskan, blir en annan fråga. Åtskilliga ganska väl underrättade personer påstå, att det är mycket sannolikt, att så väl Reschid som Ahmed Fethi Pascha snart torde komma att åter inträda i ministèren. Skulle detta inträffa, så komme sannolikt Riza Paschas inflytande, att, om icke tillintetgöras, åtminstone betydligt minskas.

Belgrad d. 2:dre Maj. En ytterst blodig fäktning har egt rum emellan de albanesiska trupparne under Paschan af Nissa och de vid Alexinezze förskansade kristne insurgenterne. De kristne kämpade med raseri, men dukade slutligen under för öfvermakten. Förskräckligt rasade fienderna efter segern. De mördade värnlösa gubbar och barn, spetsade hvarje fånge, som de grepo med vapen i hand; lade de byar och ställen, de intogo, i aska; skändade de hustrur, och flickor, som råkade falla i deras händer och kastade dem derpå i lågorna af de brinnande husen. Emellan 20 och 30 byar hafva blifvit ett rof för lågorna — dock satte de kristne till en del sjelfve eld på sina boningar, ur hvilka de vid turkiska trupparnas annalkande flyktade, och der de sågo sig nödsakade att qvarlemna de sjuka och öfverhufvud allt, hvad som ej genom egen kraft kunde förflytta sig vidare. Vid Alexinezze bröto de besegrade kristne med förtviflans mod sig väg genom en tredubbel linie, för att undkomma till bergen eller Servien. De, hvilka flyktade till gränsen af Servien, blefvo till större delen nedhuggne af de förföljande fienderna; i bergen åter räddade sig ett stort antal, och jemte dem, som stridt vid Alexinezze* äfven största delen af innevånarne det insurgerade distriktet, som ej deltagit i fäktningen, så att för närvarande många tusen menniskor irra omkring alldeles utblottade, utan att äga tak öfver hufvudet, eller det ringaste, hvarmed de kunna uppehålla lifvet, och söka en utväg att förena sig med de kristne i det angränsande paschalikatet. — De flesta påstå väl ännu, att upproret bör tillskrifvas främmande emissarier (man förmodar nordiska); men detta är dock mindre troligt, då man tager i betraktande insurgenternes fullkomliga brist på penningar.

Turkiska gränsen d. 4:de Maj. Bref ifrån Alexinezze göra en förskräcklig skildring af de grymheter, som milisen föröfvat mot Bulgariens kristna befolkning; i trakten af Nissa skola 20 byar hafva nästan försvunnit, och ett stort antal af qvinnor och barn blifvit mördade. Qvarlefvorna af 700 familjer hafva såsom flyktingar ankommit till serviska gränsen, der de blifvit reklamerade af Paschan i Nissa; men furst Michael har vägrat att utlemna dem, förrän Porten sjelf derom gör anfordran. Det stridbara manskapet, som blifvit bragt till raseri och förtviflan, har dragit sig undan till bergen, och skall derifrån med Turkarne fortsätta en strid på lif och död. Äfven i mindre Asien skola nu allvarsamma oroligheter hafva utbrutit. — På Candia står allt på den gamla punkten; de turkiske trupparne våga ej företaga något angrepp på insurgenternas fasta ställningar.

Serviska gränsen d. 6:te Maj. Enligt bref från Nissa skola af 150 byar endast 20 blifvit skonade ifrån plundring och förstöring. Med eld och svärd blefvo de värnlöse fördrifne ur sina boningar, och i hundratals förde som fångar och slafvar till Sofia. De flesta husen jemnades med marken. Det är att beklaga, att i Nissa och alla små städer i Bulgarien ej finnas några kristna konsuler, som kunde taga några mått och steg till dessa olyckliges förmån.

AFRIKA.

Algier. Araberne hafva företagit flera anfall i närheten af staden, hvilka samtlige för dem haft en lycklig utgång. Femtio man af ett emot dem utryckande kompagni af främlingslegionen föllo i ett bakhåll och blefvo tillika med sin kapten nedgjorde.

WESTINDIEN.

Jamaica den 4:de Mars. Fyra stora brittiska ångfregatter skola anländt till Port-Royal, och vara bestämde till en expedition emot Cuba, hvars eröfring lär vara ifråga.

S:t Thomas d. 6 April. En eldsvåda har hemsökt den lilla staden S:t John (Antigua), som derigenom blifvit nästan helt och hållit förstörd. Man värderar skadan till flera millioner.

SYDAMERIKA.

Buenos-Ayres d. 18:de Febr. Eskadern från Montevideo, 9 fartyg stark, ligger, under befäl af kommodor Col, framför hamnen vid Buenos-Ayres.

Peru den 30:de Mars. Här har en revolution utbrutit emot presidenten Gamarra, som blifvit tvungen att innesluta sig i Lima. — Äfven i Bolivia hade en revolution, till förmån för Sancta-Cruz, utbrutit. — Sancta-Mutha, Carthagena, m. fl. hafva förklarat sig för en federativ republik.

Mexiko d. 26 Mars. På en härstädes till Presidenten Bustamentes ära anställd bal, funno sig de i stort antal närvarande Engelsmännen mycket förolämpade deraf, att man upphängt den engelska flaggan till venster, men den franska till höger om den mexikanska, och lemnade samtlige balen, sedan en af dem, en Hr Pakenham, med en pennknif nedskurit och borttagit den brittiska flaggan. Engelsmännen, som göra mycket väsen af saken, tillskrifva franska intriger denna skymfliga anordning.

NÅGOT OM ETT MÖTE EMELLAN NORDISKA HÄFDATECKNARE.*)

Det gifves tankar, som gömma sig djupt i mångas inre och endast behöfva offentligen uttalas, för att genljuda från mångas mun, och jag skulle högligen misstaga mig om icke tanken om ett allmänt möte emellan nordiska häfdatecknare hörer till desse. Man skall kanhända vid första ögonblicket studsa dervid. Ett möte mellan Naturforskare, skall man säga, ett sådant kan låta realisera sig, sedan

*) Ur norska folkskriften Brage og Idun.

sinnet för naturvetenskaperna är väckt — men ett historiskt? — Jag finner det vara alldeles i sin ordning, att en viss rysning vid första tanken härpå skall öfverfalla dem, som hittills endast känt historien såsom ett barnplågande skelett af årtal och namn; jag finner det också i sin ordning, att en viss klass skråmässige lärde, som betrakta hvarje ryckning i deras andefattiga formers snörlif såsom en oförlåtlig, vetenskaplig synd, skola förnämt draga på axlarne; men dessa båda tänkesätts blomstringstid är förbi. Hvar och en, som äger ett öppet sinne för det stora i menskligheten, måste mer och mer fästa sin blick på historien, isynnerhet på den här i Norden.

Ett historiskt återupplifvande af det ursprungliga och egendomliga hos folket, en sträfvan efter att pånyttföda och förklara det gamla folklifvet, är ett af vår tids förnämsta kännetecken, ehuru det endast i Greklands strid på lif och död och i Nordens nyaste historia har visat sig verksamt. I Spanien och Portugal har den vaknande folkkraften väpnat stam mot stam till strid för provinciell egendomlighet, föråldrade rättigheter och abstrakta frihetsideer; den har vaknat, liksom en vulkan, och öfversköljt berglandet med strömmar af blod. I Frankrike, hvars karakter alltid har varit ett lättsinnigt, rörligt fram och tillbaka, har folkkraften häftigt uppblossat, utan att ännu kunna skapa något varaktigt och lyckligt, emedan det här så förflygtigade historiska elementet gifvit sig luft i en vildt utsväfvande romantik och legitima drömmar, som endast föröka den olyckliga gäsningen. I England kunde man nästan säga, att tidsålderns ande är minst märkbar, just emedan det, till och med i det adertonde århundradet, bevarade mycken gammal kraft. Tanken på ett återvändande till det mest äkta engelska, det anglosaxiska, och återupplifvandet af landets historiska förhållande har derföre knappt visat sig i poeternas och radikalernas drömmar, i frihetens och dimmornas fädernesland. I Tyskland gaf den historiska kärleken till det gamla tecken till lif hos naturfilosofer, skalder, och i oafhängighetskrigen, men äfventyrligt vild, spekulerande på egen hand; liksom detta lands medeltidslif och medeltidspoesi, kunde den ännu icke åstadkomma någon verkligt betydelsefull utveckling; och tillstår icke folket sjelft, att dess hopp är till hälften utslocknadt? Slutligen de Slawonska stammarne — är deras andliga död i Polen väl annat, än en misslyckad fransk kopia, förökad med en portion gammal slavisk vildhet och oenighet? Endast Norden har i vårt århundrade begynt en ny, äkta utveckling.

De förflutna tiderna söndrade det; fränder voro, oaktadt blodsbandet, fiendtligast mot hvarandra; men ett trollslag — och de folk, som stodo väpnade emot hvarandra af fiendtliga makter, (man påminne sig blott 1808 och 1813!) sänkte svärden och sjönko i hvarandras famn. Likt en blixtstråle midt i en vinternatt lyste idéen om Nordens enhet vid slutet af förra seklet; ingen visste, hvarifrån den åskdigra, vårbebådande skyn kom, men alla helsade den med jubel såsom ett herrligt förebud, hvilket ej heller bedrog. Medan Nordens forntid gick upp för skaldens öga och genljöd i sånger om Asalifvet; medan historieskrifvare och språkforskare, såsom andans äkta bergsmän, stego ned i dess djup och bragte dolda skatter i dagen, blef idéen, trotts alla tvedrägtsandar, allt klarare. Häfdatecknare i vidsträckt bemärkelse, hvartill jag också räknar skalder, språkkunnige, fornforskare, konstnärer, lagkunnige och prester, planterade således den nordiska folkbildningens fana. Man begynte ana historiens betydelse, att tala om att sprida den ibland folket, hålla historiska föreläsningar, historiska sammankomster, förtälja folket om dess förfäder, föresjunga det våra gamla och nya folkvisor, utgifva historiska folkskrifter: kortligen, att med muntert sinne dag och natt arbeta för detta ändamål. Med djup ånger försakade folkets representanter de gamla villfarelserna från brödraoenighetens sorgliga gäsningstid, och uppträdde såsom den gamle, odelbare nordiske andens sköldhållare. Och tusende slöto sig till dessa sträfvanden, ty den odödliga Sagas makt öfver nordiska själar, det djupt inpreglade natursinnet för historien, uppenbarade sig med väldig kraft, glödande isynnerhet i de ungas bröst. Folksamlingar och jubelsånger på Himmelsbergets topp, slädfarter öfver Sundets isbrygga, simmande båtar på dess lösta bölja, studenternas möten i Köpenhamn och Lund, Naturforskarnes sammanträde i Götheborg, Nordens doriska och joniska sammantonande, icke i svärdslag, utan i brödralag, — hvarpå häntyder allt detta, om icke på ett uppvaknande af det enighetskraftiga, ursprungliga, i Norden? Blomsteröarne i Östersjön, ljunghedarne vid Vesterhafvet, klippdalarne vid Bottniska viken, fjellarne vid Nordsjön, hela det trefaldiga Norden är åter, som i forntiden, Nordboens fädernesland. Nordens språk, dess anda, dess hopp är åter en odelbar enhet. Och vårt hjerta vidgas, vår kraft stiger vid den upplyftande tanken, att allt, hvad Norden eger, också är vår egendom. Polens norrskensflammor, Heklas lågor, jätteströmmarne, de skyhöga fjellen, blomsterdalarne, skogskusterne vid de herrliga sunden, icke mindre än Edda och sagorna, folkvisorna och folksägnerna, medeltidens, trettiåra krigets och hafvets hjeltar.

Sålunda har det folkhistoriska i vidsträckt bemärkelse, poësi, konst och vetenskap inberäknade, inom en menniskoålder begynt sitt storverk, och vi tvifla ej längre på, att det i Norden finnas sinne derför. Men verkade nu dess representanter, spridda öfver en yta af nära fyratusende qvadratmil, till en del främmande för hvarandra, redan genom tal och skrift så underbart mäktigt, hvad skulle de då icke uträtta genom en samverkan? Den första idéen i senare tider till en sådan gaf denna tidskrift*), och huru gladt blef den icke helsad, huru vänligt hafva icke för folkbildningen ifrande jurister, skalder, tonkonstnärer och historici räckt hvarandra handen under Brages och Idunas banér. Men i skrift mötas dock tankarne ej lika lifligt, som från mun till mun; månne det derföre ej skulle gå an att göra försök med ett sådant möte?

Naturforskarne äro i många hänseenden förebilder för historieforskarne. De hafva först upphört med att behandla sin vetenskap allenast inom de lärdes slutna kamrar; med en beundransvärd rörlighet bragte de den ut ibland folket, höllo föreläsningar, stora möten, experimenterade, ångade, elektriserade, kanonerade, magnetiserade vördnaden för naturens krafter in i till och med de råaste själar. Just derföre, säger man, kunde också det nordiska naturforskaremötet lyckas — men ett möte af häfdateknare? Endast det hos oss, tyvärr, djupt ingrodda misstroendet till oss sjelf-

*) *Detta är ej förhållandet. Idéen till en litterär förening mellan Nordens tvenne brödrariken väcktes allraförst af Kyrkoherden* S. S. BLICHER *i Spentrup på Jutland och Magister* C. M. EKBOHRN. *Både tidskriften* Iduna *och Kalendern* Hertha *äro endast efterbildningar af den af E. och B. uppgjorda och publicerade planen.* RED:S ANM.

va kan tala så, och med erkännande af ett sådant företags nytta dock stå med darrande knän, till dess främmande hafva styrkt dem. Är det en sanning, som står fast och orubblig, såsom nordens klippor, att historiens makt har uppenbarat sig hos våra fäder; att Sagas altare stod vid Heklas fjellhärd och i lundens skugga; att historiens makt har uppenbarat sig hos oss och påbegynt en kraftig pånyttfödelse af vårt folklif; att historiens gudinna var Nordens älskling: så måste vi också få mod, att spränga nya vägar genom klippan. Och en sådan ny väg med härliga utsigter är ett möte mellan nordiska häfdateknare. Här har icke utlänningen banat väg för oss, utan vi måste bana den för utlänningen, ty säkerligen skall det icke dröja länge, förrän ett så prisvärdt exempel vinner efterföljd, hvarhelst det historiska sinnet har ett hem. Tiden är nu inne, behofvet vaknar dagligen, jernet begynner glödgas, och man bör smida medan det är varmt. Väl är motståndet starkt från de pedantiska, styfva, historiska lärdes, äfvensom från de materiella intressenas sida; men det är just motståndet, som framtvingar kraften. Kanske våga endast få ställa sig i spetsen; men varen ej försagde J få, utan framåt! Påminnen eder den köld, som den första tyska uppmaningen till ett naturforskaremöte mötte! Men det skall segra, lyckan skall kröna edert arbete för Nanens folkbildning, och i edert företag skall Europa erkänna, att det gifves ett enigt, samdrägtigt Norden, och prisa eder såsom förkämparne för den för folkbildningen så nyttiga och nödvändiga historien. *(forts. följer.)*

Dödsfall.

Tillkännagifves, att vår älskade kära Dotter, Charlotta Sophia Ringbom, född d. 7 April 1811, stilla afled d. 16 Maj 1841, sörjd och saknad af föräldrar och syster.

Sällskapssammanträde.

Götheborgs *Frivilliga Brandkorps* behagade infinna sig vid sina divisioners apparater till öfning följande dagar, nemligen: Tisdagen den 25:te och Fredagen den 28 Maj, samt Thorsdagen den 3:dje och Måndagen den 7:de Juni, hvarje dag kl. ½8 e. m , och anhålles att ingen utan giltiga skäl uteblifver. Götheborg d. 14:de Maj 1841.

A. F. ANDERSSON, Brandtmästare. — O. GARDELL, v. Brandtmästare. (224)

Tillkännagifvande.

Götheborgs Brunnsinrättning

öppnas till begagnande d. 1 Juni och fortsättes dermed till medlet af Augusti månad. *Mineral-vatten,* så väl kalla som varma, serveras ur appareillerna från kl. 6 till 9 morgnarne, och då äfven de kalla till afhemtning på bouteiller.

Lista är att tillgå på stället, hvarpå en hvar behagade anteckna hvad slags vatten som åstundas, till rättelse för dagens beredning.

Efter Brunnsdrickningen kunna promenerande hela dagen erhålla *Marienbader* och *Seltersvatten* ur appareillerna, samt *Lemonade Gazeuse* på flaskor.

Brunns-Wurstarne äro alltid för promenerande tillgänglige.

På det högsta och i ödmjukhet anhålles, att föräldrar ville uppmana sina barn och synnerligast de som åtfölja de mindre, att icke allt för mycket våldföra sig på planteringen, bänkar m. m. som tillhöra inrättningen. H. J. CAVALLIN. [212]

Bokhandelsannonser.

Uti A. BONNIERS Bokhandel:
emottages subskription på

Repertorium för Theater,

hvaraf 1:sta häftet redan är utkommet, och innehåller Antverpens belägring, Tragedie i 5 akter. 32 sk.

Betraktelser under en Resa i Danmark, Tyskland och Ungern, af A. Lindeberg. 1: 8.

Lyriska Dikter af A. F. Cronhamn. 2:dra häftet. 32 sk.

Den Klassiska Fornålderns Hjeltesagor, af Gust Schwab. 7:de delen. 36 sk.

Salomos Höga Visa, af E. F. v. Saltza. 12 sk.

Sanningen vid Grafven, 1: 32. (221)

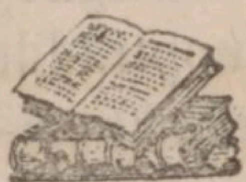

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:
På dess förlag är i dessa dagar från den lithografiska pressen utkommen, à 1 R:dr B:co:

PLANKARTA

öfver Götheborg, infattad med 4 Vuer samt flera af de förnämsta byggnader inom staden. (208)

Auktioner:

Thorsdagen den 27 dennes kl. 10 f. m. försäljes genom offentlig auktion, som förrättas härstädes uti Snickaren Nordboms arfvingars, vid Slottsskoggatan belägna hus, diverse lösegendom, bestående af Silfver, Malm, Koppar, Tenn, Bleck- och Jernsaker, något Ostindiskt strö-postlin, Säng-, Lin- och Gångkläder, Husgerådssaker samt Trädbråte m. m. Carl Johans Församling den 21 Maj 1841. [223]

= Vid Auction å Bjelkar den 25:te innevarande på Majenabbe, för A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, kommer äfvenledes att försäljas ett parti Plankor, Battins, 9-, 7-, och 6-tums fyrskurne Bräder, samt circa 400 tolfter vankantige Bräder och Bakar, varande på stället att bese 3 dagar före Auctionen, efter anmälan hos Klamparen S. Käre. [204]

Annonser.

Till salu:

C. Holst försäljer nu inkomne Stockholms Manshattar och trekantiga Uniformshattar, äfvensom Sommarmössor, allt af modernaste façoner. [215]

L. M. JONASONS Urfabrik är flyttad till *Bergströmska huset,* N:o 14 vid östra Hamngatan, midtför stora Torget, och finnas derstädes till salu: *Gentila Guld- & Silfver Cylinder-Ur* med utmärkt goda verk, försedde med 4, 6, 8, samt 10 stentapphål, deribland flere med s. k. *Echappement a Ancre.* Sortament vanlige *Fick-Ur* med såväl emaljerade som silfvertaflor, och enkla samt dubbla boetter, med och utan *secundvisare* och kapsel. Vackra moderna *Bordstudsare* såväl af förgyldt *Bronce* och *Alabaster,* med glaskupor, som äfven andra slag, deribland små s. k. *Toilett-studsare* för Damer, *med tvenne Pendlar.* Större och mindre *Vägg-Ur,* med och utan väckarverk, samt messingskedjor och resonnancefjedrar. Alla sorter Ur emottagas äfven till reparation, med ansvar på längre tid. *Cylinder Urglas,* äfvensom slipade *engelska Patent Urglas,* af alla storlekar, insättas; allt till möjligast billiga priser. Götheborg i Maj 1841. [200]

Madras Indigo

och härstädes förfärdigade goda Bokebundt-tunnor, försäljes på A. Rejmers Contoir. [205]

Utbjudes hyra:

En större Källare och ett Magazin äro att genast hyra. Adress C. F. Kjellberg. (222)

Ett FLYGEL-FORTEPIANO, 6½ Octaver. Närmare underrättelse uti N. J. Gumperts Bok- & Musikhandel. [218]

Uti 3:dje våningen af Huset N:o 32 i 5:te Roten vid stora södra hamngatan, uthyres öfver sommaren 3:ne vackra rum med meubler, och kan om så önskas uppassning erhållas på stället. Om hyran kan accorderas med *Chr. Arvidsson.* [222]

Till SOMMARNÖJE

på Margreteberg i Slottsskogen äro 3 a 4 rum, jemte kök och skafferi, att få hyra öfver sommaren; rummen äro nymålade och nytapetserade. Vidare underrättelse lemnas på stället. [213]

Åstundas hyra:

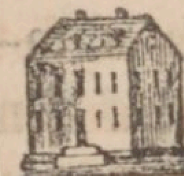

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 61 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 61. Onsdagen den 26:te Maj 1841.

Götheborg.

Genom enskilt skrifvelse från Kungshamn underrättas vi, att Skepparen Jakob Hedberg, destinerad till Norrige, vid utseglingen d. 18:de dennes utanför "fjolbandsskären", påträffat en öfverseglad större sjöbåt, som blifvit inbragt till Smögen. Denna båt, som tyckes vara omkring 2 år gammal, tros vara densamma, som, för några dagar sedan, öfverseglades af en Norrsk brigg, (se N:o 57 af denna tidning) och tillhör Malmö fiskläge. Om bord å densamma funnos 47 st. torskar, 7 tjog koljor, 31 st. storbackeklafvar, 200 koljebackor, samt några klädespersedlar; men master och segel saknades.

= Vid visitation i Carlsports tull har Tullinspektoren Hjelmberg i dag på morgonen under beslagsanspråk anhållit 24 dussin dukar, som befunnits förstuckne i en drickestunna.

= Dagens utländska post innehåller en detaljerad kriminal-berättelse om den för mordförsök mot Konung Ludvig Philip anklagade republikanen *Darmes*, till hvilken vi i nästa nummer af denna tidning skole återkomma. För öfrigt ingen ting nytt, utom det att *Espartero* nu aflagt Riksföreståndare-eden, och att Kapten Elliots fredsunderhandlingar med det himmelska rikets innebyggare komma att återkallas. I Orienten griper upproret med hvarje dag allt vidare och vildare omkring sig. — Om bord å 4 på Alexandrias redd liggande fartyg har pesten utbrutit.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

I anledning af Kabinettskasse-frågans utgång, skola vederbörande redan hafva vidtagit anstalt om öfversändande af valutor till bestridande af den i år på Hrr Paine & Smiths lån i Barthelemy-fonden förfallna andel 5000 P. Sterling.

= Förstärkta Stats-utskottets omröstningar den 18:de dennes, utom den, som angick Kabinettskassan, utföllo sålunda:

1:o Den kasserade 22:dra voteringspropositionen angående Bevillnings-Utskottets mem. Nr 499 rörande utförseltull å smide och valsade jernplåtar, eller tullfrihet, utföll för den förra meningen med 101 röster mot 18.

2:o Gratifikation af 2000 Rdr till Tabell-kommissionens Sekreterare, Hofmarskalken Lejonmark, för en gång, beviljades med 67 röster mot 52.

3:o Ett anslag till folklärares bildande af 6,500 Rdr beviljades med 79 röster emot 40, som röstade för anslagets ökning till 13,000.

4:o Anslag till stipendier för lärareelever, (9000 Rdr) beviljades med 76 röster mot 43.

5:o Frågan, huruvida de uppkommande behållningarne af extra utgiftsmedlen skulle ställas till konungens disposition inom den hufvudtitel, hvarunder de blifvit anslagna, eller till fri disposition i allmänhet, utföll till fördel för den förra meningen med 72 röster mot 47.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

UMEÅ.

Sjöfarten har tagit sin början och ångfartyget *Örnsköld* hitväntas.

UPSALA.

En afskedad dragon i Morkulla socken har, efter något gräl och krångel med sin äkta hälft, medelst ett bösskott genom munnen, afhändt sig lifvet.

= En sammankomst af landtbrukare kommer att hållas i *Mariælund* d. 8:de nästkommande Juli.

MARIESTAD.

Ett theaterhus kommer här att uppbyggas. — Direktör *Appelberg* har gifvit en konsert i kyrkan, som var talrikt besökt.

KALMAR.

Ångfartyget *Öland* har börjat sina färder. — En f. d. korrektionist, vid namn Glader, har med en knif sårat en fjerdingsman som ville gripa hans älskarinna, emedan hon ej var försedd med pass.

NÅGOT OM ETT MÖTE EMELLAN NORDISKA HÄFDATECKNARE.*)

Men hvad våga vi då vänta af ett sådant möte? De tyska naturforskarne talade om en mildare ton i kritiken; sådana obetydligheter gå vi helst förbi; Engelsmännen talade om stora kapitaler af klingande mynt; guldet utgör icke heller vårt hopp. Upplifvandet af vetenskapen, väckandet af sinne för historien, en i tal och bokstäfver oberäknelig storhet, utgör den glada förväntan, för hvilken vi arbete. Det närmare umgänget skall uppfriska och uppmuntra beslägtade andar, göra den svage stark, och den starke ännu starkare; det snillrika samtalet skall ingifva och väcka nya tankar. I stora, äkta vetenskapliga, disputationer skola, vid dessa nordiskt-olympiska kämpaspel, de olika personliga och folkåsigterna mötas och nöta sig emot hvarandra, till dess den andligt starkare segrar. Men det kraftiga lif, som häraf uppkommer, måste också verka utom de arbetandes krets, och utbilda ett sinne för historien, för alla begrafna eller till hälften glömda historiska förhållandens pånyttfödelse, för äkta historisk utveckling, som efterhand välsignelserikt skall genomtränga Nordens folk och förena dem i den nordiska andan.

*) *Fortsättning och slut från föreg. N:r.*

Huruledes skall då ett sådant möte inrättas, för att uppfylla sin bestämmelse? Här kan Physikernes exempel för oss vara upplysande: lagarne måste, såsom deras, vara få och ringa och tillvexa med lifvet och samfundet; i de offentliga församlingarne måste fria föreläsningar (icke upplästa såsom i Tyskland) och tal till folket afvexla med uppläsande af skaldestycken och vetenskapliga disputationer på Nordens joniska och doriska dialekter; i sektionerne, som väl borde blifva en för historien, en för fornforskningen och språkkunskapen, en för skaldekonsten och den egentliga folkbildningen, skulle den mera strängt vetenskapliga anden finna sin rätta verkningskrets, och således en förening af det humanistiska och egentligen vetenskapliga frambringas till ömsesidig uppmuntran och tillfredsställelse. Om rättigheten att infinna sig vid mötet kunde väl uppstå olika meningar; men efter min tanka borde hvar och en, hvars intresse för de borgerliga, politiska och andliga förhållandenas utveckling är bekant, vara berättigad dertill. Hvarken Engelsmännens guldvigt eller Tyskarnes lärda kastväsen borde visa oss vägen. Kanske skulle man vid denna inrättning frukta för medelmåtta och dilettantism; men anden hos de dugligare måste snart, som en tätt sluten falang, vinna seger öfver oordentliga hopar af andliga fribytare och trossknektar. Med hänsyn till tid och ort kan jag ej annat, än återupprepa: Tiden tränger på och ögonblicket är för handen! och peka på Götheborg, såsom våra fysiske föregångares lyckligt valda medelpunkt.

Sålunda är planen utkastad af en ringa och obekant hand, men med varm känsla för idéen. Det tyckes mig, som såge jag allaredan min och säkerligen många andras härligaste ungdomsdröm uppfylld; som såge jag de ädlaste folkslags, också våra förfäders, djupa aningar verkliggjorde. Jag ser skeppen samla sig med den rikaste frakt, med lefvande stammar från andens vingård; jag ser folket, jublande, samladt, för att helsa dem; jag ser salarne fyllda med lyssnande åhörare, lifvade af skaldens åsyn, af det kraftiga ordet; ögonen flamma, kinderna blossa, och jag ser den stilla, allvarliga själsglädjen i de samtalandes och samkämpandes blickar; jag ser den äkta vetenskapligheten vinna styrka, sinnet för humanitet utbreda sig, alla förhållanden på nytt lifvade af densamma, hela Norden känna sin inre kraft, rikhaltigheten af sina snillens malmådror; jag ser Europas ögon vända mot det förut ringa aktade, nu vaknande Norden! Och hoppet skall visserligen ej komma på skam; tiden till dess uppfyllande skall en gång komma, och den tanke, som vaknat till medvetande på Jutlands sydligaste högslätter, skall gripas af en mäktigare ande och sätta Norden i rörelse ifrån Ishafvet ända till Ejderfloden. Derföre har jag nedskrifvit detta. Som en uppmaning till hvarje beslägtad ande i det trefalldiga Norden ljuder min röst från Brages och Idunas tempel.

FREDRIK HAMMERICH.

Korrespondens.

MASTHUGGET D. 25:TE MAJ.

— — Väderleken, som en tid bortåt varit temligen kinkig, alldenstund blåst och regn hört till ordningen för dagen, har nu under några dagar tecknat sig till att bli något bättre. Gärdena i trakten häromkring ha ett rätt trefligt utseende; träden hafva slagit ut ganska betydligt, sädesfälten stå mycket vackra, gräset frodas herrliga, och man har redan för längese'n börjat leka enkleken i det gröna. Trädgårdarne prunka med de skönaste blommor, göken gal, sparfvarne qvittra, lärkorna sjunga "i blånande sky", och skator, kråkor och kajor bygga eller reparera midt för näsan på mig — med ett ord: "allt är lif och glädje i naturen." Hvi skulle väl jag då, likt en galerslaf, ständigt sitta fastsmidd vid skrifbordet, isynnerhet då jag hvarken är besvärad af gikt eller podager, utan är vid full vigör! Också när jag tröttnar af att läsa och skrifva, tar jag "mongbatong" i handen, och "dänger åstad" långt utåt fälten, för att njuta af Guds fria natur. Härunder plär det då esomoftast hända mig, att jag faller i allehanda funderingar, och vid åsynen af "de bölande oxar och kor, de bräkande får och de mjölkbyttbärande jäntor", gripes jag ofta af en förunderlig längtan efter den arkadiska sällheten. Ja, oss emellan sagdt, jag har rigtigt börjat fatta leda för det oroliga lifvet i städerna, med deras fördömda stengator och pratmakare, och öfverlägger nu som bäst med mig sjelf, om jag ej ändå gjorde klokast i att ge alla andra stora planer och förhoppningar på båten, och bli en välbeställd landtjunkare, eller herde kanhända. Men de herdinnorna! de herdinnorna! anfäkta! de löpa numera skocktals ur skog och mark, för att dansa potpourri på stadsbalerna, och

"ensam går bland trän och kreaturen
den älskade, på Ilida drömmar turen",

såsom den välsignade Fosforisten uttrycker sig.

Det händer ibland, att man råkar ut för äfventyr, just då man minst förmodar det, och något sådant hände mig här om dagen, hvilket jag, med er tillåtelse, nu vill i korthet omtala. — Det var en mycket vacker morgon, himlen klar och skön, ett stilla lugn hvilade öfver hela naturen, knappt en fjäder rörde sig och icke en enda molntapp visade sig inom horizonten. "Nej", sade jag, "nej, *mon cher*", (jag titulerar mig alltid för *mon cher*, när jag samtalar med mig sjelf) "det här går ta mig tusan björnar inte an! Sitta här som en fången kramsfogel och titta ut genom buren! Hvem kan väl vara så enfaldig!" Hvarpå jag i en hast tog hatt och käpp, skyndade ut genom dörren, lufsade fram genom korridoren, trafvade ned för trapporna och surrade åstad öfver gården. Men, hör nu bara på, just som jag var i porten, gol tuppen i hönshuset, och så när hade jag vändt om. "Strunt", sade jag dock, "strunt i gammalt käringprat, du bör vara filosof, och ej tro på skrock!" och jag svängde åstad. Men tänk bara hvad som hände: knappt hade jag stuckit näsan ut genom porten, förrän jag mötte en gammal gräsligt stygg hexa, så ful — så ful, att om jag ej i detsamma litet längre bort fått syn på en liten rosenkindad ungmö, så tror jag bestämdt att jag varit så "konungsk" och vändt tillbaka. Men som det nu var, så fördubblade jag mina steg och satte helt snart foten på den grönskande gräsmattan ute i det fria. Genast fann jag mig så lätt om hjertat, men försjönk likväl snart i min vanliga tankspriddhet. Hvad jag derunder tänkte på, är jag för närvarande ej i stånd att påminna mig, — om det var på Schellingska absoluta identiteten, Fichteska Jaget, Hegelska begreppet, kabinettskattan, min Stina Lisa, eller något annat sattyg — nog af, litet bortkommen var jag emellertid, det är säkert; ty det bar åstad öfver stockar och stenar, berg och backar, utan något bekymmer för ändalykten. Sålunda gick det en lång stund hit och dit, men

plötsligt blef jag dock hämmad i min vilda gång af ropet: *"Alle man på däck!"* Jag tvärstannade härvid, slog upp ögonen, (jag brukar alltid ha ögonen fästade på marken, när jag filosoferar öfver någonting) och gjorde i blinken, som jag tror, ett flera alnars bocksprång åt sidan, hvarvid jag var nära att svimma af förskräckelse: *Obstupui, steteruntque comæ, vox faucibus hæsit.* Sedan jag någorlunda repat mig och litet närmare börjat betrakta det förskräckliga vidundret, det fasliga åbäket, jag hade framför mina ögon, halkade ofrivilligt en svår ed öfver mina läppar: "det vore väl sju tunnor tusan, skall man då ej kunna helt oskyldigt få företaga sig en filosofisk exkursion, utan att råka i fara att bli öfverseglad midt på torra landbacken?" och jag började just allvarsamt fundera på, om här ej vore något "trolleri" med i spelet. Men då jag ännu en stund närmare bekikat och beskådat det föremål, som satt mig i sådan förskräckelse, och derunder funnit att fartyget, (ty ett sådant var det) låg helt stilla och beskedligt, och sett en hel hop pojkbytingar klifva och klänga och surra sig upp i master och tåg, tog jag mod till mig, steg fram, lyfte på hatten och frågade: "med förlof, detta fartyg skulle väl inte vara destineradt till Borås? Om så är, så skulle jag gerna vilja anmäla mig som passagerare; ty jag skulle nödvändigt dit i högst trängande ekonomiska affärer. Pojkarne skrattade, (de satungarne, så jag hade lust att klå dem!) Den tillsporde blef ond, och frågade, om jag ville drifva gäck med honom. "Jag drifva gäck med Herrn! bevare mig väl, huru skulle väl en sådan tanke kunna uppstå hos mig? — jag som är den beskedligaste och enfaldigaste varelse, som nånsin slitit ett par skor, och som hatar gyckel värre än pesten." — "Nå, så skall jag säga herrn då, att herrn råkar befinna sig vid den så kallade takelbriggen." — "Aha! men jag förstår inte .... jag kan inte begripa .... jo, nu begriper jag: man ger kanske härstädes undervisning i sjömanövern?" — "Ja, så är det." — "Ödmjuka tjenare, min Herre", sade jag, hvarpå jag skrapade med foten, bockade mig, gjorde höger-om, och tycker mig ännu i denna stund höra, hur de kånalje-pojkarne grina åt "passageraren." På hemvägen höll jag på att grubbla mig sjuk öfver hvad jag sett och hört. Lära sig navigation och sjömanövern till lands! — Såsom en äkta landkrabba betraktad, hör jag väl i sådana saker ingalunda till förståsigpåarne; men bra kuriöst kan jag likväl ej neka, att det föreföll mig. Det är ju precist sak samma, som om någon ville påstå, att ingen kunde bli en skicklig kavallerist, som ej inhemtat kavalleri-exercisen om bord på ett skepp, när det kränger som värst. Jag kom ovillkorligen att tänka på historien om den, som en gång varit i fara att drunkna, och derföre svor på att han aldrig skulle komma när vatten, förrän han lärt sig att simma. Sedan jag lyckligt kommit hem och väl hunnit torka svetten ur pannan och borsta dammet ur kläderna, gick jag åter ut att besöka en här i grannskapet boende gammal kapten, med hvilken jag händelsevis råkat bli bekant, för att för honom berätta förloppet af mitt äfventyr, och höra hans tankar angående saken. Sedan jag öppnat tankställaren, tagit mig en pris kontenans, och bjudit kaptenen en dito, bragte jag slutligen ämnet på tapeten. Detta tycktes för honom utgöra ett favoritthema, och han föreföll mig i högsta grad intresserad för allt hvad som dermed kunde stå i gemenskap. Vidlyftigt utbredde han sig deröfver, sökte visa ändamålslösheten af ifrågavarande takelskola, framkastade sjelf en plan till en sådan, hvilken ej föreföll mig så oäfven, och tillade slutligen, att Sjömanna-Sällskapet äfven insett olämpligheten af ifrågavarande inrättning i sitt nuvarande skick, och ofördröjligen ärnade gå i befattning med etablerandet af en annan, på intellektuella grunder byggd skola för sjömanna-bildning. När jag hunnit göra mig närmare underrättad med de principer, som härvid komma att följas, skall jag i nästa bref ha äran framställa desamma. *Au revoir!*

P. S. Det berättas, att en skeppare, kommande ifrån *"The George"*, eller: *"Här finnes Öl, Porter och Svagdricka att sälja"*, och destinerad till Gamla Varfvet, under resan, i går afton, stött på och seglat omkull en gammal gumma, samt straxt derpå kantrat i en rännsten. Båda vraken lära dock vara bergade. För öfrigt ingenting nytt.

Hvarjehanda.

SVANORNA,

(Pennritning ur folklifvet.)

Öfver Hallands ödsliga och kala sjökuts blåste den tunga, ihållande vestanvinden som redan bortnött Kattegatts isboja och nu med dånande fart vältrade dess vågor mot den steniga stranden, när på landsvägen der tätt invid en vagn sagta framskred, i hvilken befunno sig tvenne resande, nemligen en äldre man och en ung flicka. Att med uppmärksamhet betrakta den sterila taflan, framtittade ett skönt ansigte ur sufletten; de milda cyan-blå ögonen öfverforo den fradgande vågen, under det vinden sjelfsvåldigt lekte med hennes lockar och ökade purpurn på hennes kind. Hvad flickan tänkte, vet ingen; men att lugn och frid herrskade i hennes själ, ehuru den omgifvande naturen var stormig och mörk, derom vittnade hennes rena panna, den ingen molnfläck fördunklat, och det behagliga leende, som omsväfvade hennes mun. Det enda, som störde ensligheten, eller gjorde afbrott i vindens sus och vågornas brusning, var fiskmåsarnes entoniga skri och skjutsbondens manande rop på sina hästar, som, trötta och svettiga, omsider förde våra resande till Åsa gästgifvaregård.

"Att resa vid denna årstid, i kallossningen, på djupa vägar och efter så utmärglade hästar, som vi nu haft några mil, dertill fordras i sanning tålamod", yttrade den resande Herrn, sedan de en stund suttit och väntat på hästar. "Ack ja" svarade den unga flickan, under det hon beskåg de dråpliga konterfejerna, som till resandes förnöjelse och rummets prydnad voro uppspikade på väggarne; "men *det* går ändå *framåt,* huru smått det går, — långt tråkigare äro de ängsliga timmar, man tillbringar på sådana otrefliga gästgifvaregårdar som denna, der allting både inom och utom hus kan nedstämma äfven det gladaste humör." Det fortsatta samtalet, som varierade nämde thema, afbröts af en på gården framrullande vagn, ur hvilken en äldre gråhårig man nedsteg. Den starka, resliga växten, den raka hållningen och ett par väldiga mustacher tillkännagåfvo en krigare af gamla stammen, och att han bevistat mången bardalek vittnade den vid kappans tillfälliga öppnande framglimmade guldmedaljen.

Inkommen i rummet till de öfrige resande blef samtalet snart allmänt; man presenterade sig för hvarandra, såsom det tillgår på resor, och hvarvid man underrättades om att de förstnämnde resande voro Possesionaten Wildmark med dotter från Elfsborgs län, samt den ny-

komne en kapten vid ett Småländskt infanteri-regimente, benämnd Bergfast.

Genom upprepande af fordna händelser och minnen funno gubbarne att de känt hvarandra förr och tjenat vid samma regimente under den bedröfliga landtvärnstiden 1808 och med hvarandra delat den brist och det elände, som blef landtvärnets lott. Begge två bondsöner, hade den ene genom omtänksamhet och arbete blifvit en välmående, aktad landtbrukare, och den andre under flera fälttåg och en lång tjenstetid tjenat sig upp från simpel Soldat till Kapten med kompani.

"Huru många barn har du, bror Wildmark?" frågade Kaptenen. "Jag har blott tvenne, min dotter Carolina som nyss fyldt 18 år, och en son, 7 år äldre, tillade Wildmark med en djup suck. "Förlåt att jag faller Herrarne i talet" inföll Carolina afbrytande, "bonden önskar nog att få skjutspenningar; jag ser han väntar.

Vidare berättade Wildmark, att han nu var enkling och att Carolina så ofta önskat att få se Svanor, hvarför de nu voro stadda på resan till ett ställe, der sådana foglar plägade uppehålla sig i stor mängd under sin flygt till norden, och att han sedan med detsamma ämnade resa något längre, om vädret blefve gynnande. Vännerna uppgjorde nu sällskap för resan, och när hästarne omsider anlände begåfvo sig våra resande till vägs. När man åkt en stund, skyggade hastigt hästarne för Wildmarks vagn och man varseblef en person liggande vid sidan på landsvägen, aldeles orörlig med ansigtet nedåt, höljd i de uslaste trasor. Vid sidan af honom låg ett bylte, liknande en ränsel, hvaraf man slöt att den olyckliga måtte vara en vandrande gesäll. Wildmark och Kaptenen sprungo genast ur; man vände upp det af smuts och blod vanställda ansigtet och fann ännu några tecken till lif. Nu beslöts att anskaffa ett passande åkdon för att transportera honom till staden. Skjutsbonden, som med likgiltighet åskådat detta, yttrade då: "hva ska harrskabet bry sej om ham för? så'na fölleschvin drifva här längs väijen hvar da"; men utan att bry sig om bondens kärlekslösa yttrande fullföljde de sin föresats att föranstalta om uslingens fortskaffande, och fortsatte derefter resan. En stund derefter körde en bonde den döende, väl inbäddad i halm och öfverhöljd med täcken till Kongsbacka, der Wildmark och Bergfast dragit försorg om hans emottagande. Det var afton. Eländets son befann sig i säng, uppvärmd, ren tvättad, iförd snyggt linne och föll der i en djup sömn. Våra resande gingo äfven till sängs och somnade snart, trötte efter resans besvär. För den, som äger en god hälsa, är sömnen ljuf; men om härtill minnet af en god gerning lik en änglavakt omsväfvar den sofvandes stilla läger så blir den ändå ljufvare. Detta var händelsen med de resande.

(Forts. följer.)

Anmälde Resande.

Handlanden A. W. Memsen och Handelsbokh. G. Ekberg fr. Borås, Herrar A. Naucler och J. C. Lethgren fr. Stockholm, boende på Götha Källare; Löjtnant Coijet med familj från Nerike, boende i huset N:ris 26 & 27 i 1:ste Roten; Prostinnan Rodhe fr. Thorsby, Handlanden D. Schiller fr. Lysekihl. och Emil Gerle fr. Fogelvik, boende hos Handlanden A. Andersson vid Sillgatan; H:r C. G. Lundström fr. Dragered, på Landeriet Katrinelund; Engelske undersåtarne Hyde Parker med betjent från Hull, Propritairen Carl Fosbrooke från Wermland, samt James Martin från Hull, på Tods hôtel; Nordamerikanske medborgaren C. E. Habicht med Fru fr. Hull, i N:ris 68 & 69 i 5:te Roten.

Dödsfall.

Att vår älskade Dotter, Bertha Armida, stilla afled den 21 i denna månad, fjorton dagar gammal, varder endast på detta sätt respective Slägtingar och Bekanta tillkännagifvet. Dyrtorp den 24 Maj 1841.

C. M. ANDERSSON. A. C. HELLBERG.

Tillkännagifvande.

Götheborgs Brunnsinrättning

öppnas till begagnande d. 1 Juni och fortsättes dermed till medlet af Augusti månad. *Mineral-vatten*, så väl kalla som varma, serveras ur appareillerna från kl. 6 till 9 morgnarne, och då äfven de kalla till afhemtning på bouteiller.

Lista är att tillgå på stället, hvarpå en hvar behagade anteckna hvad slags vatten som åstundas, till rättelse för dagens beredning.

Efter Brunnsdrickningen kunna promenerande hela dagen erhålla *Marienlader* och *Selterscatten* ur appareillerna, samt *Lemonade Gazeuse* på flaskor.

Brunns-Wurstarne äro alltid för promenerande tillgänglige.

På det högsta och i ödmjukhet anhålles, att föräldrar ville uppmana sina barn och synnerligast de som atfölja de mindre, att icke allt för mycket våldföra sig på planteringen, bänkar m. m. som tillhöra inrättningen. H. J. CAVALLIN. [212]

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Pingstdagen kl. 8 f. m. afgår Fartyget till Ströms Canal samt åter kl. ½6 e. m.; Biljetter försäljas ombord, från Lördags middag. (228)

Auktioner:

Thorsdagen den 27 dennes kl. 10 f. m. försäljes genom offentlig auktion, som förrättas härstädes uti Snickaren Nordboms arfvingars, vid Slottsskoggatan belägna hus, diverse lösegendom, bestående af Silfver, Malm, Koppar, Tenn, Bleck- och Jernsaker, något Ostindiskt strö-postlin, Säng-, Lin- och Gångkläder, Husgerådssaker samt Trädbråte m. m. Carl Johans Församling den 21 Maj 1841. [223]

Annonser.

Till salu:

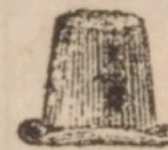

C. Holst försäljer nu inkomne Stockholms Manshattar och trekantiga Uniformshattar, äfvensom Sommarmössor, allt af modernaste façoner. [215]

Åstundas köpa:

Underteknad uppköper hvitt söndrigt fönsterglas. A. BJÖRNER. (228)

Utbjudes hyra:

En större Källare och ett Magazin äro att genast hyra. Adress C. F. Kjellberg. (222)

Ett FLYGEL-FORTEPIANO, 6½ Octaver. Närmare underrättelse uti N. J. Gumperts Bok- & Musikhandel. [218]

Uti 3:dje våningen af Huset N:o 32 i 5:te Roten vid stora södra hamngatan, uthyres öfver sommaren 3:ne vackra rum med meubler, och kan om så önskas uppassning erhållas på stället. Om hyran kan accorderas med *Chr. Arvidsson.* [222]

Till SOMMARNÖJE

på Margreteberg i Slottsskogen äro 3 a 4 rum, jemte kök och skafferi, att få hyra öfver sommaren; rummen äro nymålade och nytapetserade. Vidare underrättelse lemnas på stället. [213]

= Ett nymåladt större Rum, med vacker utsigt, kan, med eller utan möbler genast få hyras i öfra våningen af Enkefru Claessons hus, vid hörnet af Kungs- & östra Hamngatorne. [227]

Diverse.

Mot första inteckning i Stenhus här i staden kunna större penningelån bekommas af JOH. P. STRÖM. [217]

Undervisning i Arithmetik, Geometri och Algebra kan timvis erhållas mot billiga vilkor. Adress här. (220)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 62 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 62. Lördagen den 29:de Maj 1841.

Götheborg.

Dagens utländska post medför inga nyheter af politiskt intresse för svenska läsare. Engelska ministèren har d. 18:de dennes lidit ett stort nederlag i Underhuset, och ett dylikt tros med säkerhet ännu förestå densamma, när debatterne om kornlagarne taga sin början. Parlamentet förmodas, kort efter denna frågas afgörande, blifva upplöst. — Fransmännen hafva i sina afrikanska kolonier vunnit en betydande seger öfver Beduinerna.

= Tvenne vid Tullkammaren i Helsingör anställde Danska tjenstemän, Kameraren Wessel och Kontrollör Olrik, hafva, i anledning af Sundska tullfrågan, afgått till London.

= Den utmärkt skicklige violinisten *Prüme*, som för närvarande vistas i Berlin, skall hotas af ett synnerligen beklagligt missöde. Genom en förkylning, som han råkat ådraga sig, skola synorganerna blifvit så skadade, att läkarne helt och hållet förlorat hoppet att kunna bibehålla honom bland de seende.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Jernkontorets fullmäktige hafva till Ordförande valt f. d. Statssekreteraren Nordenfalk.

= Härstädes har blifvit inrättadt ett så kalladt Bergsmanna-Samfund, hvilket, ibland annat, kommer att utgifva en Tidskrift för afhandlingar i Bergsvetenskapen.

= Professor *A. Fryxell* höll den 23:dje dennes sitt inträde i Svenska Akademien med ett tal öfver företrädaren, framlidne Erkebiskop Wallin. Det skall, emot vanligheten, hafva varit utan alla politiska anspelningar.

= Åtskilliga försök skola här blifvit gjorda att vid vexlingar presentera Ystads privatbanks nya gula Treor B:ko såsom valuta för 10 R:dr B:ko, i anseende till deras yttre likhet med Bankens tior. — Vi vilja fästa allmänhetens uppmärksamhet härpå, på det att den må taga sig tillvara vid hastiga vexlingar.

= Bryggareåldermannen och Riddaren af Kongl. Wasa Orden Lychou har härstädes aflidit. Den aflidne var känd såsom en ytterst driftig och verksam man, och få hafva på senare tider beklädt så många municipala befattningar, som han.

= Riksdagsmännen börja nu småningom skingra sig åt sina hemorter, och isynnerhet lär Riddarhuset på de sednare tvenne veckorna blifvit betydligt ututrymdt. Ibland andra, som nyligen lemnat hufvudstaden, är äfven Herr Kammarherre Hallenborg från Skåne, som varit ledamot af Stats-Utskottet. Aftonbladet yttrar, att denne representant genom sin uppmärksamma närvaro i ståndet, sitt verksamma deltagande i Utskottets arbeten, och sina vid alla tillfällen ådagalagda fosterländska åsigter, förvärfvat sig lika mycket anspråk på erkänsla, som hans medborgerliga sinnelag, samt humanitet och flärdfrihet tillvunnit honom allas tillgifvenhet, hvilka egt hans personliga bekantskap. — Äfven tvenne andra utmärkta män af Ridderskapet hafva nyligen afrest, nemligen Herr Friherre August Hamilton, och H:r Mannerskantz.

= *Bazaren* vill veta, att Konungen i någon af de sista konseljerna lemnat sitt bifall till Riksens Ständers skrifvelse om upphäfvandet af förbudet mot *enskilta theatrars* inrättande i hufvudstaden.

RIKSDAGEN.

Hemliga Utskottet var d. 19:de dennes tillsammans å Kongl. Slottet, och upplöstes af H. M. Konungen, som i det för tillfället hållna talet, tolkadt af H. K. H. Kronprinsen på svenska språket, löste ledamöterne från deras ed och tillät dem att meddela allt hvad de inom Utskottet hört, läst, eller hört läsas. H. M. skall vid samma tillfälle hafva yttrat, att "sanningen nog en dag skall bana sig väg och hvila på hans graf"; — oss tyckes det dock vara vida önskvärdare, att denna händelse inträffade medan H. M. ännu lefde, och många måste i sanning de hinder hafva varit, som omgifva thronen, om ej *sanningens* röst under innevarande riksdag kunnat "bana sig väg" till densamma.

= Landtmarskalken och Talmännen voro den 21:ste dennes kallade till Herr Statsrådet Ihre, för att tillfrågas när de trodde att riksmötet kunde komma att slutas. Talmännen lära då hafva förmält, att (under förutsättning att K. M. icke vidare meddelade Ständerne någon proposition, samt under innev. vecka lemnade nådigt svar på de till K. M. afgörande hemställda förslag till förändringar i grundlagen och allmänna lagen) de ansågo Riksdagen kunna afblåsas d. 15:de nästk. Juni, i hvilket afseende de funno det kunna blifva af särdeles nytta för fortskridandet af ärendernas handläggning, om K. M. ju förr desto hellre gåfve R. St. tillkänna på hvilken dag H. M. behagade åtskilja Ständerne.

= Förstärkta Stats- och Banko-utskotten hade d. 21:ste dennes om aftonen sammanträde; men måste åtskiljas med oförrättade ärender, emedan i det förra *Borgareståndets* och i det senare *Ridderskapets och Adelns* ledamöter icke voro fulltaliga. För någon tid sedan utfor Svenska Biet i anathemer öfver *tvenne*

ledamöter af Bonde-ståndet, som icke infunnit sig vid en dylik votering; men nu deremot tar det saken kallt, oaktadt af R. och A. icke mindre än *åtta* ledamöter saknades. Man kan således nästan taga för afgjordt, att desse varit af Biets eget parti och att det följaktligen, enligt dess åsigter, icke borde gifva dem någon annan tillrättavisning, än ett tvetydigt, *af "någon"* framställdt förslag, nemligen "att Kabinetts-kassan borde vid nästa anslag uppgifvas såsom voteringsämne", då man med mera säkerhet torde kunna påräkna de resp. Utskottsledamöternes närvaro. Att Biet, medelst anförandet af detta förslag, sagt Oppositionen en kompliment, lärer det lika litet hafva insett, som att det medelst sin mot de uteblifna ledamöterne vidtagna harfotsatgärd besannat liknelsen om den, som väl ser grandet i sin broders öga, men icke bjelken i sitt eget.

= Ridderskapets och Adelns samt Presteståndets majoriteten hafva ånyo vidtagit ett beslut, som vi, i likhet med Aftonbladet och Dagligt Allehanda, icke kunna anse för annat än ett beträdande af den revolutionära banan, alldenstund det innebär en uppenbar kränkning af rikets fundamentallag. Bemälte stånd hafva nemligen genom *afslående* af voteringspropositionerne i fråga om beloppet af och vilkoren för dispositionen af d. s. k. Konvoymedlen hindrat votering i förstärkt Utskott uti dessa rena bevillnings- och statsregleringsfrågor — och Herrar Talmän i Adels- och Presteståndet hafva medgifvit detta afslag. Enligt Stockholmstidningarne är det skäl, hvarpå majoriteterne inom bemälte stånd stödt sig, hufvudsakligen det, att konvoymedlen *icke* skulle vara af bevillnings-natur, utan hädanefter, såsom praxis påstått vara ända till år 1835, närmast kunna hänföras till ett slags kommunalafgifter, hvilkas bestämmande, efter Handels-Societeternas hörande, borde tillhöra Regeringen. Orimligheten af detta skäl är dock, såsom D. A. ganska rigtigt anmärker, uppenbar, då man besinnar, dels att ifrågav. medel äro anvisade nästan uteslutande till *allmänna* ändamål, såsom flottans exercisexpeditioner, aflöningar af Konsuler på främmande platser, hvilka *tillika* innehafva diplomatiska befattningar, ombyggnad af Trollhättan, Stockholms sluss, m. m., dels ock förnämligast derföre, att de endast äro att betrakta såsom ett tillägg till tullen, som i sista hand drabbar den konsumerande allmänheten. Den omständigheten, att afgiften erlägges af *köpmännen*, inträffar äfven för det mesta med tullafgiften, och när denna senare icke, utan Ständernas bifall, får af Regeringen förhöjas, så vore ju ett sådant förbud af alldeles ingen verkan, derest Regeringen, efter eget godtfinnande, kunde höja konvoyafgiften och således under *denna* rubrik pålägga en extra bevillnings-afgift af vida mera vexativ beskaffenhet. Oförklarligt blir det således, huru Adels- och Prestestándets majoriteter kunnat fatta ett så grundlagsvidrigt beslut; men ännu oförklarligare att Talmännen, grundlagens tolkare inom bem. Stånd, kunnat biträda detsamma. *Quousque Catilina abutere patientia nostra?* skulle säkerligen Romarn Cicero i dylikt fall hafva tillfrågat dessa Herrar, och vi Svenskar kunde nästan hafva skäl att i fri öfversättning göra detsamma.

= Ryktet vill veta att två af de vigtigaste besluten i lagfrågor, nemligen om lika arfsrätt mellan bröder och systrar, äfven efter landsrätt, samt om Kämnärs- och Lagmansrätternes upphörande blifvit af K. M. afslagne. Skälet för det förra afslaget säges var att endast 3 stånd, men icke Adeln, biträdt beslutet rörande arfsrätten, och att Reg. icke kan sanktionera en lagförändring af denna beskaffenhet, då den ej blifvit antagen af *begge* de Stånd, som den närmast angår. Undflykter och repressalier! eller hur? .....

LANDSORTSTELEGRAFEN.

CARLSKRONA.

En brigg kommer att utrustas för excercis med skeppsgossar.

= Ett nybygdt kronoångfartyg, om 200 hästars kraft, har gått af stapeln och erhållit namnet: *Thor.*

= Herr t. f. Landssekreteraren Trägårdh har gifvit en replik på Herr Ameens replik, hvarpå från denne senares sida äfter följt en replik. Oaktadt all denna nederbörd tyckes det dock, som om ej rätt många förståndets vårblommor ville slå ut i den trädgården.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Enligt vårt i Onsdagsnumret gifna löfte, meddela vi nu ett utdrag ur de i den Darmèska högmålssaken förda ransaknings-protokoller, hvilka, för det ljus, de kasta öfver vissa, inom Frankrike existerande faktioners ställningar och förhållanden, icke torde läsas utan intresse.

Den 15:de Oktober 1840, omkring kl. 6 om aftonen, for Konungen ifrån Paris tillbaka till S:t Cloud. I hans vagn befunno sig Drottningen och Madame Adelaide. Då vagnen, följande kajen åt Tuillerierna, anlände till krökningen af terrassen, och i det ögonblick, då konungen böjde sig ned, för att helsa den under gevär trädda posteringen, som hade vakten vid en der befintlig port, hördes en fruktansvärd knall; den härrörde från ett skott, som blifvit aflossadt bakom en lyktpåle, och rigtadt mot konungen. Lyckligtvis blef ingen i sjelfva vagnen träffad; kulorna och skrotet träffade fjedrarne och hjulen på vagnen, sårade lindrigt betjenterna Grusse och Jehl, som suto bakpå, och nationalgardisten Bertolocci, som red till höger jemte vagnsdörren. Vagnen fortsatte, på konungens befallning, utan uppehåll sin fart. — På det ställe, hvarifrån skottet kommit, stod orörlig och liksom utan all känsel en mansperson; hans venstra hand var krossad och blödde starkt. Grenadieren Enginger frågade honom då, om han vore den, som skjutit på konungen. Han svarade: "Ja, medborgare. Hvad vill du mig?" Enginger fasttog honom då, hvarefter han blef afförd till vakten. Man fann hos honom tvenne med kulor laddade pistoler, en dolk, en broschyr, med titeln: *"Berättelse om General Mallets sammansvärjning"*, af Dourille, ett manuskript med öfverskrift: *"Om den sannt moraliska menniskans pligter"*, trenne nycklar, och en penningsumma af 3 francs 70 ecus, och 3 liards. Det vapen, han till utförande af sitt missdåd begagnat, var en karbin, som, emedan laddningen varit för stark, sprungit sönder i handen på honom. Mördaren befann sig i den hafligaste rörelse; högt beklagade han att hafva förfelat sitt mål: att ej hafva dödat konungen. Ursinnigt utropade han: "Jag hade ändå sigtat så väl på honom, jag var säker på att träffa honom, hade endast icke min karbin sprungit sönder!" Hans pistoler voro, efter hvad han sade, bestämda dertill, att döda dem som kunde försöka häkta honom. Mördaren luktade starkt af spirituosa. — Polisprefekten skyndade straxt till vakten att förhöra den häktade. Denne svarade på de frågor, som ställdes till honom, rörande hans namn, ålder och stånd "Jag heter *Marius-Edmond Darmès*, å

född i Marseille, 43 år gammal, och en konspiratör; i 30 år har jag uppehållit mig i Paris.“ Efter ett korrt vägrande uppgaf Darmès äfven hvar han bodde, (*Rue de Paradis-Poissonnière, 41*); han förklarade, att det varit hans afsigt att nedskjuta den största af alla tyranner, och han hade dertill betjenat sig af en karbin; de vapen och öfriga effekter, som man funnit hos honom, erkände han såsom sig tillhörige; han nekade att vara medlem af hemliga sällskaper, och sade, att han ej vore en fanatiker, som gått andras ärender, utan hade ensam, af egen drift, bestämt sig till gerningen.“ — Hvad man af sednare efterforskningar inhemtat, kastar ett högst ofördelaktigt ljus öfver *Darmès* karakter. *Darmès* är född den 4:de Febr. 1797 i Marseille. Hans fader var skräddare i denna stad, der han år 1830 dog å ett hospital. Hans moder trädde i ett nytt aktenskap, men förlorade snart återigen sin andra man; hon uppehaller sig nu, 70 år gammal, i Paris, och kan med möda föda sig af sina händers arbete. Darmès kom för ungefär 30 år sedan till Paris, der han varit i tjenst i flere hus. År 1829 gifte han sig med en viss Lefebvre, och tog tillika med henne tjenst hos en vid namn Joly; år 1834 förlorade de genom deras herrskaps död sin plats. Darmès hade, under deras vistande i detta hus, tillegnat sig och på börsspekulationer förlorat en hans hustru tillhörig summa af 600 francs. Ifrån slutet af 1834 ända till Oktober 1838 innehade Darmès och hans hustru portvaktare-tjensten hos en fru Petit, på gatan *de Faubourg-Poissonnière.* År 1838 lät hans hustru skilja sig från honom; förlusten af hennes penningar och Darmès öfverspända idéer föranledde henne dertill. Alla menniskor, som då med honom stodo i beröring, intyga, att sedan 1836 har hans exalterade väsen allt mera tilltagit. Han hyllade den vildaste republikanism; hans åsigter voro så öfverdrifna, att de hos hvar och en, som i politiska ämnen resonnerade med honom, väckte vedervilja och bekymmer. — Darmès förlorade genom skiljsmässan från sin hustru äfven portvaktaretjensten. Ingenstädes kunde han erhålla plats; öfverallt, hvarthän han kom, blef han, i anseende till sina öfverspända, dämagogiska tänkesätt, afskydd. Elände och brott blefvo en följd af hans oregelbundna lefnadssätt. Han skall hafva varit en lika dålig son, som äkta man. Hans moder hade efter sin andra man ärft en summa af 5000 fr:cs. och dragit sig tillbaka till Puteaux. Der besökte henne Darmès ofta; han behandlade henne med hårdhet, och förmådde henne slutligen att utfärda en fullmakt för honom att lyfta denna summa, hvilken han förskingrade. Nu sökte denna olyckliga moder, beröfvad alla hjelpmedel, sin tillflykt i sin sons boning på Rue Hauteville. Men Darmès, som nästan alltid var öfverlastad af starka drycoch öfverhufvud förde ett regellöst lefnadssätt, lät henne lida brist på allt, till och med det nödvändigaste. Ändtligen såg sig den gamla frun tvungen att öfvergifva honom, för att med egna händer förskaffa sig sitt uppehälle. I Juli 1839 blef Darmès, för sitt liderliga lefnadssätt och den skandal han väckte i huset, utvräkt ur en liten kammare, som han bebodde på *Rue de Treviso.* Det rum, som han till sist innehade på *Rue de Paradis-Poissonnière*, var ett eländigt kyffe, som knappt kunde bebos. Den 13:de Oktober, några dagar före sin missgerning, anropade han en fattig handtverkare, vid namn Fassala, om hjelp i sin betryckta ställning; denne försträckte honom också verkligen något penningar; för en del deraf köpte han sig straxt lifsmedel; resten af penningarne fann man hos honom, då han häktades. Darmès hade deltagit i arbetarnes sammangaddningar, som ägde rum i September förlidet år. I hans rum fann man ett tal, som var uppfylldt med ursinniga deklamationer emot menniskoslägtets plågoris, och emot monarkien, samt ställdt till soldaterna, hvilka hade befallning att hålla ett vaksamt öga på de i trakten församlade arbetarne. Darmès har tillstått, att han sjelf skrifvit och hållit detta tal. — Vid första förhöret inför Pärsrätten försäkrade Darmès, att han först en timma före utförandet tänkt på sitt brott. Men protokollet gifver vid handen, att han redan lång tid förut fattat uppsåtet dertill. I ett med hans egen hand skrifvit mischmasch af verser till Laure Grouvelles ära, förkunnar han ”folkets tyranner, att Alibauds ätt ännu ej är utslocknad;“ och bredvid den dato, då denne förbrytare afrättades, skref han de orden: ”en tapper mans död.“ I ett annat, likaledes af honom skrifvet, och i hans rum förefunnet manuskript, supponerar han, att han dödat konungen, och håller nu ett tal till Pärsrätten, icke för att försvara sig, utan för att prisa sin handling, och uttömma sitt hat emot regeringen och samhällsordningen. Tillfrågad angående denna skrift, svarade han, att den endast tillkommit för ro skull, och utan att ega sammanhang med tanken på någon dylik handling. Vittnet Pagès, vinhandlare, sade, i sitt förhör den 22:dre Oktober: Darmès drog på mig en vexel af 100 fr:cs. men hvilken jag måste protestera. För omkring 6 månader sedan kom han en gång åter till mig; jag talade med honom om vexeln, han svarade mig då med häftighet: ”Var ni obekymrad! ni skall ingenting förlora på mig; nationen skall betala er; och blir ni icke betalt, så skola edra barn blifva det af nationen.“ Jag skrattade då åt dessa ord; ty jag fattade ej hvad de hade att innebära.“ Vid arbetarnes sammankomster förliden höst, öfverlemnade Darmès sig, enligt vittnet Birkels utsago, åt häftiga utbrott af vrede emot honom; om konungen yttrade han: ”Jag måste döda honom.“ *(Forts. följer.)*

ORIENTEN.

Alexinezze den 5:te Maj. Orsaken till sednaste upproret i Bulgarien, hvarom vi förut i denna tidning nämnt, var det betryck innevånarne ledo under dervarande Paschas styrelse, hvarföre de, efter flera fruktlösa försök att på annat sätt skaffa sig beskydd och rättvisa, beslöto att sända deputerade till Konstantinopel, för att hos Sultanen utverka lindring i sin nöd. Tvenne ansedde Bulgarer, Miloje och Gavra, stodo i spetsen för deputationen. Olyckligtvis satte Bulgarerne vid samma tid eld på ett turkiskt blockhus vid Serviska gränsen, besatte en försvarslös, af sex Arnauter innehafd förfallen skans, Akpalanka, bemäktigade sig de deri befintlige kanoner, och gåfvo derigenom Paschan anledning att eftersätta Miloje och hans följeslagare, hvilka utgjorde 30 till 40 man, taga dem till fånga och på så sätt tillintetgöra deras plan att framtränga till Konstantinopel, för att der inför Sultanen sjelf nedlägga sina besvär och klagomål. Miloje, som snart märkte att han förföljdes, såg sig nödsakad att kasta sig in i ett torn, kalladt Komenitza, der han af Paschan af Nissa blef uppfordrad att gifva sig. När han vägrade detta, lät Paschan omringa tornet och beskjuta detsamma, då Miloje, träffad i foten af ett gevärsskott, drog sin egen pistol ur gördeln, och skjöt sig genom bröstet, hvar-

på en del af hans följeslagare gåfvo sig och de öfrige flyktade till skogarne. Liktidigt med denna händelse gaf Paschan Arnauterna befallning att uppbränna alla byar i de upproriska distrikterna, nedgöra deras innevånare, eller bringa dem fångne till Nissa — en befallning, som dessa tygellösa truppar på det grymmaste sätt fullgjorde.

ASIEN.

Calcutta den 20:de Mars. Generalguvernören skall vara mycket missnöjd med underhandlingarne i Canton, och har låtit ångfartyget Entreprise afgå dit, med befallning till Elliot, att upphäfva grunderna för det fördrag, hvaröfver han med kinesiska ombudet Keschin öfverenskommit.

Anmälde Resande.

Danske undersåtarne Kammarjunkaren W. v. Haffner med Fru och Second-Löjtnanten Waldemar v. Haffner, Tyske Handlanderne W. J. Merck och Albert Platner samt Friherrinnan Henriette Christina v. Taube från Köpenhamn, på Tods Hôtel; Öfverste Boman från Halland, i huset N:o 64 i 5:te roten; Baron Fleetwood fr. Dahlsland, Major Nordenankar fr. Mariestad, Norrske Händl. C. Poulsen med familj fr. Fredrikshall, på Götha Källare; Handl. P. Wennerström med familj fr. Warberg, i huset N:o 11 i 11:te roten; Fabrikören C. G. Kling fr. Alingsås, på Bloms Hôtel; Handelsbokh. Reinhold Hjorth fr. Westerås, i huset N:o 1 i 7:nde qvarteret.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen N. J. Wermelin från Halmstad, Jagt. Flygaren, 117 t:r råg, 95 ris papper; Dito O. Christensson fr. Uddevalla, Jagt. Wilhelmina, barlast; Dito C. Nilsson fr. Malmö, båt. Fredrika, 1,400 k:r bränvin, 10 t:r ärter; Dito J. Johnsson fr. Malmö, båt. Ida, 125 t:r korn; Dito J. Ryberg från Halmstad, båt. N:o 20, 6 famnar ved.

Dödsfall.

Coopv. Kapiten O. Simonssons kära maka, Fru Sara Cecilia, född Andersson, afled stilla i Carl Johans församling vid Götheborg, den 25:te Maj 1841, i en ålder af 56 år, 6 månader och 15 dagar.

Sällskapssammanträde.

De Herrar Ledamöter af Jägare-Föreningen härstädes, som ämna att deltaga uti nu instundande målskjutning täcktes, att ju förr dess hellre, anmäla sig hos undertecknad, Föreningens Sekreterare.

GEORGE C. SCHÜSSLER.

[231]

Tillkännagifvande.

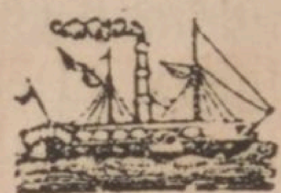

LUSTRESA

med

Ångfartyget Götha Elf.

Pingstdagen kl. 8 f. m. afgår Fartyget till Ströms Canal samt åter kl. ½6 e. m.; Biljetter försäljas ombord, från Lördags middag. (228)

Bokhandelsannonser.

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

säljes till förmån för Götheborgs Natur-Historiska Museum, à 16 sk. B:ko:

Om Scolios, eller Snedhet i Ryggraden,

och om Flickors ändamålsenliga uppfostran, till förekommande af denna allmänna missbildning: Tal, hållit vid Præsidii nedläggande i Götheborgs Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhälle, d. 24 Januari 1841. (221)

Auktioner:

Genom Auction, som förrättas å Lilla Edets Gästgifvaregård, den 6:te nästkommande Juli kl. 11 f. m., försäljes Grosshandels-Bolaget A. Broddelii & Co. Concoursmassas vid Lilla Edet i Elfsborgs län, Flundre härad och Fuxerna socken, belägna finbladiga SÅGVERK, bestående af 4 privilegierade Ramar; varande hela Sågverket lagligen värderadt till R:dr 28,000 B:ko, och det brännbara deraf för närvarande assureradt i Phoenix och Alliancekompagnierne för circa 23 000 R:dr Banco. Detta Sågverk, som är nybyggdt år 1831, och under sednare åren genom betydliga reparationer å byggnaderna samt förbättringar i machineriet, nu befinnes i godt skick, har för öfrigt ypperligt läge vid Götha Elf, så väl för Sågtimrets dittransport, som de förädlade Effekternes nedtransport till Götheborg, och ferm afsättning af Bakar och Bohlvirke samt Affall, kan dessutom i trakten till fördelaktiga priser påräknas.

Sågverkets läge är dessutom bland dervarande mest passande för annan fabriks-anläggning, äfven med afseende på dagliga ångbåtsfärderne emellan Götheborg, Vermland och Stockholm, samt hela Canallinien och deraf uppkomna lifliga trafik.

Så väl betalnings- som öfrige köpevilkor tillkännagifvas före utropet. Lilla Edet den 18:de Maj 1841. *A. M. BOUSTEDT.*

[230]

Annonser.

Till salu:

C. Holst försäljer nu inkomne Stockholms Manshattar och trekantiga Uniformshattar, äfvensom Sommarmössor, allt af modernaste façoner. [215]

Åstundas köpa:

Underteknad uppköper hvitt söndrigt fönsterglas. A. BJÖRNER. (228)

Utbjudes hyra:

En större Källare och ett Magazin äro att genast hyra. Adress C. F. Kjellberg. (222)

Till SOMMARNÖJE

på Margreteberg i Slottsskogen äro 3 a 4 rum, jemte kök och skafferi, att få hyra öfver sommaren; rummen äro nymålade och nytapetserade. Vidare underrättelse lemnas på stället. [213]

— Ett nymåladt större Rum, med vacker utsigt, kan, med eller utan möbler genast få hyras i öfra våningen af Enkefru Claessons hus, vid hörnet af Kungs- & östra Hamngatorne. [227]

Diverse.

LOTTERIVINSTER.

I Hamburger Lotteriets 1:sta Class, å underteknads Collect:

N:o 652, 7857, 8152, 8224, 8249, 9440, 10943, 13584, 14554, 14570 14592, 14594, 14596 14673 & 14842, å 5 M:k Courant. hålles, jemte Fri lotter till 2:dra Classen, Lotternes innehafvare tillhanda vid Vinstsedelns förevisande; alla öfriga Lotter torde snarast och inom den 16:de Juni förnyas hos Herr S. A. Svalander, som alla morgnar före kl. 9 för sådant ändamål träffas i huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan eller underteknad å Bryggaren Herr Risbergs Contor. Äfvenledes finnes några köplotter å samma Lotteri à R:dr 5: 32 B:ko, eller för endast 2:dra Classens insats, och à 5:te & 6:te GULD-, SILFVER- & MEUBEL-LOTTERIERNE, à 2 R:dr för 5:te och 32 sk. för 6:te.

ÅKE OHLSSON.

[232]

Skillings-Lotteriet.

Försäljningen till 29:de Vinstutdelningen fortfar till och med Tisdagen den 1:ste Juni. (233)

Undervisning i Arithmetik, Geometri och Algebra kan timvis erhållas mot billiga vilkor. Adress här. (220)

Kyrkotidningar.

Pingstdagen predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Hummel; Olsson.* — Efter slutad Aftonsång konfirmeras årets Nattvardsungdom.

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Friedlander; Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörleck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Annandagen predika:

Uti DOMKYRKAN: *Hallén; Johansson; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörleck.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 63 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 63. Onsdagen den 2:dre Juni 1841.

Götheborg.

Enskilta underrättelser från hufvudstaden gifva vid handen, att H. M. Konungen, natten till den 28:de sistl. Maj, kl. ½1, genom kabinettskurir underrättat Landtmarskalken, att H. M. ämnade låta afblåsa Riksdagen den 10:nde innevarande månad.

= Votering rörande anslag till fiskerierna har förevarit i Borgareståndet, och utföll, med 84 röster mot 35, sålunda, att anslaget förhöjdes från 3- till 5,000 R:dr årligen.

= Ett slagsmål af svårare beskaffenhet lärer i går natt hafva förefallit vid det s. k. Husarstallet, utan att någon handräckning derifrån kunnat erhållas.

= En korrespondens-artikel från Lund, med öfverskrift: *"Doktor Reuterdahls literalitet"*, införd i Aftonbladet, innehåller, såsom ett värdigt bihang till nämnde Doktors politiska liberalism, hvarom en uppsats i vår tidning nyligen lemnade upplysning, ett eklatant bevis på bemälte Herr Doktors humanitet och sätt att bemöta och tillhandagå litteratörer, som af honom, i egenskap af Bibliothekarie vid Lunds universitets-bibliothek, önska tillträde till detsamma.

Händelsen är i korthet följande: Prosten Wieselgren i Westerstad, känd såsom en utmärkt litteratör, hade, på anmodan af utgifvaren af "Biografiskt lexikon öfver namnkunnige Svenske Män", begifvit sig till Lund, för att å dervarande akademiska bibliothek, söka åtskilliga, för hans biografiska uppsatser nödiga upplysningar. Vid ankomsten dit, besökte han ofvannämnde Doktor och Bibliothekarie, och androg för honom sitt ärende, med anhållan att få begagna bibliotheket en hel dag. Helt kall och nästan litet förnäm i åthäfvor, svarade denne då, att detta ej kunde beviljas, med mindre någon af Amanuenserne vore för dagen ledig att hålla Herr Prosten sällskap. Men som ingen af desse hade tillfälle dertill, och Herr Bibliothekarien ej ville ombetro vaktmästaren en så beskaffad vakthållning öfver Herr Prosten, så måste denne resa hem med oförrättadt ärende. Hvad tycker väl läsaren om ett sådant beteende af den höglärde Herren? Kan det väl försvaras, att en af vår litteratur så förtjent man, som Herr Prosten Wieselgren, hvilken enkom rest in till universitetet, för att anskaffa materialier till ett förtjenstfullt fosterländskt arbete, skall blifva förvägrad tillträdet till ett bibliothek, hvilket han sjelf till största delen med ett outtröttligt nit ordnat, blott på den grund, att hvarken Bibliothekarien eller H:rr Amanuenser hade tillfälle att dervid vara närvarande? -Känner då Herr Doktorn ej, huru vid de offentliga bibliothekerna i andra länder tillgår? Vet han ej, att der ifrån morgon till qväll är tillträde öppet för hvar och en, som deraf vill begagna sig, till och med för främlingar? — Så har man utrikes fattat idéen af ett offentligt bibliothek, till och med i de mest despotiska stater. Men Herr Reuterdahl åter tyckes vara så "bekajad" med ultra-konservativa idéer, att han anser ett akademiskt bibliothek endast för ett förvaringsställe för böcker och gamla dammiga luntor, de der blott få vidröras af hans egna och H:rr Amanuensers händer. — I sammanhang härmed vill Red. nämna, att för omkring 2:ne år sedan, lärer, under Herr Reuterdahls auspicier, hafva vidtagits en annan restriktiv åtgärd, som ibland Student-korpsen väckt mycken förtrytelse, neml. att inga egentliga så kallade läroböcker finge af de Studerande från Bibliotheket till låns erhållas. I sanning, en mycket ljus och liberal idé, och synnerligen egnad att befordra obemedlade Studenters framsteg i vetenskaperna!

= Vi hafva härstädes i ett par veckor haft en utomordentlig värme. Landtmannen klagar öfver den starka torkan, och förespår missvext, om ej regn senast inom 14 dagar inträffar.

= Med dagens utländska post inga politiska nyheter af intresse för svenska läsare.

Inrikes Nyheter.

RIKSDAGEN.

Rikets Ständer voro d. 27:de dennes församlade i plenum plenorum på Rikssalen. Konungen var dervid icke personligen närvarande. Statsrådet Ihre uppläste kommunikationerne.

Ibland de Kongl. Maj:ts beslut, som förkunnades, äro följande de vigtigaste:

Afslag på Ständernas beslut om ändring i 72 §:n Regerings-formen, åsyftande det tillägg, att bankens sedlar skola såsom mynt i riket erkännas, så länge de med klingande mynt inlösas.

Afslag på Rikets Ständers beslut att upptaga Säteriägare till ledamöter af Bondeståndet.

Afslag på Rikets Ständers beslut om ändring i 61 §:n Regeringsformen, samt 1 §:n, 6:te och 8:de mom. Tryckfrihetsförordningen.

Bifall till förändring af 60:de §:n Regeringsformen (om de statsinkomster, som höra till bevillningen); 13:de, 16:de, 17:de § § Riksdagsordningen (detaljer om Riksdagsmannaval); 49:de §:n Riksdagsordningen (om motioners behandling i Stånden).

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

(Fortsättning fr. föreg. nummer.) Af stort intresse är Fru Grebins vittnesmål af d. 21:ste Oktober, så lydande: Sista qvartalet hyrde min man och jag på Rue des Trois-Freres det logis, som vi nu innehafva. Min man, som är anställd vid assuranse-kontoret i Paris, antog då en person, som der begagnades såsom städare, äfven i vårt hus, för att rengöra rummen; denne person kom nu hvarje vecka; jag kände honom blott under namnet Edmond, och visste icke att han hette Darmès. Straxt i början väckte denne man min förundran genom sin monomani att sätta hvarje sak i gemenskap med politiken och ej tala om något annat, än politiska saker. Min man hade visserligen talat med mig om denna hans vana, och vi höllo honom endast för en bizarr varelse. Men slutligen blef jag verkligen ängslig derför, och jag ledde nu sjelf ofta talet på politik, för att åter bringa denna menniska på rigtiga idéer. Hufvudföremålet för hans tal var alltid gemensamhet i egendom, eller egendomarnes fördelning, hvilket han kallade åker-lagen. Jag sökte bevisa honom oyerkställbarheten af sådana hugskott; men mina ord blefvo utan verkan. Jag ansåg denne man för en menniska utan egen öfvertygelse, i hvars hufvud man inpräglat dessa idéer, som han sjelf icke kunde göra sig reda för, och såsom ett blott verktyg. För något öfver 3:ne månader sedan, sade han han mig en gång (jag beklagar, att jag då ej lade nog vigt på hans ord, dock gaf jag min man del af hans yttrande), han sade mig, att det fanns ett sällskap, i hvilket första vilkoret för intagandet i detsamma vore, att man förpligtade sig att döda Konungen, i fall man vid lottning skulle blifva utsedd dertill. Han sade mig väl icke, att han hörde till detta sällskap; men det eftertryck, hvarmed han uttalade dessa ord, bragte mig på den tanken, att han vore en medlem deraf. Jag erinrar mig också ännu, att han en gång sade till mig: "Den, som dödar konungen, blir Frankrikes räddare"; han förliknade dervid verkställaren af en sådan handling med Charlotte Corday. Dylikt tal höll han under det han städade rummen; jag lät det passera, ty jag trodde mig ännu kunna göra honom straffbarheten af hans tänkesätt begriplig. Sålunda sade jag en gång till honom, då han emot konungen yttrade dylika dödshotelser, och jag, såsom qvinna, tänkte på drottningens smärta: Men drottningen, hon skulle dö af sorg; ni vill alltså äfven ombringa henne! Derpå gaf han till svar: "En enda familjs intresse och öde böra aldrig läggas i vågskålen med nationens intresse." Han talade alltid om nationen, aldrig om staten. En annan gång sade han till mig, att han hade meddelat en högt uppsatt person sina politiska idéer; denne hade försäkrat honom, att det var skada, att han ej egde nödiga kunskaper för att kunna skrifva sina memoirer och öfverflytta sina känslor på papperet, hvilka känslor denne nämnde person kallat upphöjda. Jag upprepar ånyo, att jag håller honom för en menniska utan eget omdöme; för en person, som man skjutit framför sig; ty han eger ej nog förstånd för att bilda sig en egen öfvertygelse; han kan endast se med andras ögon. Denna menniska ingaf mig endast medlidande; för farlig kunde jag ej anse honom. Jag meddelade icke en gång alltid min man Edmonds yttranden; ty jag fruktade att derigenom i min mans tankar skada denne olycklige och beröfva honom hans tjenst vid assurans-kompagniet." — Vittnet Vieguron berättade den 20:de October: Jag har i 3:ne år känt Darmès; sista gången såg jag honom d. 13:nde (Oktober.) Jag frågade honom då om han visste något nytt. Han svarade mig, under det att han dervid gaf sig en vigtig min: "Saken måste försigtigt behandlas." När jag då märkte, att han ville komma in på politiken, afbröt jag hastigt samtalet." — Darmès var, som det tyckes, icke ensam, då han verkställde mordförsöket. Flera vittnen instämma deri, att ännu flera personer varit närvarande omkring den, som stod bakom lyktpålen, när han skottet aflossades på konungen. Antalet på dem uppgifves olika af vittnena; icke heller kunna vittnena bestämdt påstå, att dessa individer hörde till mördarens sällskap. Sålunda har vittnet Frick, nationalgardist, berättat:" Vid en lyktpåle befann sig äfven en annan person, klädd i blouse; densamme gjorde vid explosionen ingen rörelse. Vittnet Gauthier, vaktkarl vid Elyseiska fälten, säger, att han, i samma ögonblick attentaten skedde, sett en person, som framkommit från den sidan, der skottet fallit, och med skyndsamhet flygtat i rigtningen af Rue Royale. Enligt 2:ne andra vittnens utsago, sprungo, den 15:de om aftonen, kl. omkring 6, (alltså i det ögonblick då mordförsöket skedde) i avenyen Marigny tvenne manspersoner förbi honom; Den ene af dem började här att springa långsammare och sade till den andre: Nu äro vi räddade; vi hafva ingenting mera att frukta (eller: nu är det ingen fara mer)." Flera vittnen sågo Darmès, den 15:de Oktober, kl. 5 om aftonen, i sällskap med en annan person, spatsera omkring på Concordia-platsen. Af åtskilliga vittnens berättelser tyckes ådagaläggas, att Darmès, för att förbereda sig till utförande af sin gerning, dagarna förut rekognoscerat lokalen, der han ville utöfva densamma, och dervid alltid varit åtföljd af andra personer. Darmès tillstod sjelf i de sednare förhören, att dessa besök ej hade haft något annat ändamål. — Den person, som lemnat Darmès det vapen, hvaraf han den 15:nde Oktober betjente sig, är, trots alla polisens efterspaningar, ännu obekant. Darmès hade, såsom undersökningen tyckes visa, ej karbinen hemma hos sig; han hade som det synes, erhållit densamma kort före utförandet af attentaten och af en person, hvars namn och boningsställe man icke känner. — Kommissions-domstolens bemödanden att upptäcka Darmès medbrottslingar, äro orsaken till att ransakningen dragit så långt ut på tiden. På tio personer häftade misstankar att vara delaktige eller medvetande af brottet. (Hvad de åtta af dem beträffar, så har Pärsrätten genom utslag af den 11:te Maj förklarat, att intet skäl förefanns, att inblanda dem i rättegången.) I Duclos hemvist fann man 1,295 patroner, cirka sju kilogr. krut, en röd frygisk yllemössa, en stor mängd journaler, brochyrer och republikanska skrifter, samt en petition till en val-reform med hans egen jemte flera andra personers underskrifter. Patronerna och krutet voro gömde under höknippor i ett magazin. Duclos hörde till sällskapet "för menniskans rättigheter", vid hvilket han var sektionschef. Både han och de andra personerna stodo mer och mindre i förhållande till Darmès samt äro alla bekante för sin republikanska exaltation och såsom medlemmar af hemliga sällskaper; de hade tagit del i banketten vid Chaletton och i arbetarnes sammankomster; åtskilliga gånger hade de gifvit sin harm och ovilja luft i yttringar emot regeringen och den kungliga familjen. Hos dem alla fann man reglementen, bro-

chyrer, journaler och manuskripter, hvilka andades det ursinnigaste hat emot samhällsordningen; de retade till förakt för lagarne, omstörtning af regeringen och predikade frihet och jemnlikhet. — *(Forts. följer.)*

Korrespondens.

UPSALA D. 24:DE MAJ 1841.

Det var nu länge sedan jag tillskref dig, och mycket har sedan dess här timat, som säkerligen intresserar dig och dina vänner att få veta. Många disputationer hafva in cathedris blifvit försvarade, till vetenskapernes stora gagn och konsternas sköna utbildning; många filosofiska systemer inpluggade och åter bortglömde af tentamens-svettande studiosi; många föreläsningar för så godt som tomma rum uppläste, (icke *hållne*, ty de H:rr Professorer, som *hålla* föreläsningar, hafva vanligtvis fulla auditorier); många politiska diskussioner förda så väl af de Akademiska fädren sinsemellan, som ock af ungdomen, hvilken många af dem gerna skulle vilja genomskåda, för att pröfva om ynglingahjertat lider af tidens härjande kräfta, d. v. s. om ynglingen följer samhällsfrågorna i deras utveckling, och samhällsstriderna i deras afgörande; många lärdomsljus hafva blifvit stöpta (detta sker, som du vet, alltid i form, ty formljusen ega företräde framför andra); många theser i nykterhetsfrågan hafva vid punschglasen blifvit ventilerade; många dumheter af Upsala Tidningar berättade, och många intressanta *"bidrag"* af dess Red. ignorerade. "Men," hör jag dig missbelåten säga, "allt detta visste jag förut: att man i Upsala disputerar, lexläser, föreläser &c &c, är intet nytt, ty så skedde redan den tid jag låg vid Akademien, och att Upsala Tidningar lida af enfald, har jag postdagligen tillfälle med egna ögon förnimma; men har du ej något *nytt* att berätta mig?" Nytt skall du äfven få, splitter nytt, men tålamod, min vän, ty ännu har jag något "gammalt nytt" att traktera dig med. Vi ha således under termin fått 2 nya professorer, neml. H:rr *Sellén* och *Svanberg;* den förres utnämning har hos ungdomen väckt mycken glädje, dels emedan H:r S:s allvarliga och flärdfria karakter, skild från allt småsinne och partiskhet, förskaffat honom allmän aktning, dels ock emedan ungdomen i denna utnämning såg den rättvisa saken *slutligen* segra, och öfver hvarje dess seger fröjdar sig äfven ynglingahjertat. Herr Svanberg är en för sina kunskaper känd och aktad man, som troligtvis kommer att vinna ungdomssinnet, då han i naturens underfulla rike blir dess ledsagare. Förslaget till den genom Herr Grubbes afgång lediga professionen i praktiska filosofien är nyligen upprättadt, hvarvid Herr Professor *Boström,* som förestått professionen, fått 1:sta rummet, Herr *E. A. Schröder,* sedan 1836 Professor i theoretiska filosofien, 2:dra, samt Docenten *Afzelius* 3:dje rummet. Det berättas, att Herr Schröder gerna skulle se sig förflyttad från den theoretiska till den praktiska filosofien, och alltså gerna önskat sig 1:sta rummet på förslaget, för hvilket också H:r S:s härvarande vänner, de s. k. fosforisterna, eller kanske rättare "ruinerna af den fosforistiska skolan", ifrigt arbetat. Men det oaktadt fick Herr S. dock endast 2:dra rummet. H:r S. är en lärd, mycket lärd, man påstås det; men hvem han gagnat genom sin lärdom, vet man ej; dock torde det åtminstone ej vara dem, som studera filosofien, ty, heter det: "bokstafven dödar, men andan gör lefvande." Herr S. är för öfrigt ett af H. H. Erkebiskopens skötebarn, har "i stugan" blifvit upptagen såsom en homo novus, och är af alla härvarande lärare den af ungdomen minst uppburne. Att fosforisterna ej kunde skaffa honom 1:sta rummet på förslaget till omförmälte förslag, bevisar bäst, huru vanmäktigt detta politiskt blinda parti är, då onekeligen Herr S. hade mycket, som härutinnan talade till hans fördel, men se vännerna "i stugan" trodde sig bäst trygga den önskade utgången derigenom, att en af dem började drilla, som man plär säga, och härigenom, just härigenom, förlorade de sitt mål. Man kan nu på det allt mer och mer hopsmältande fosforistiska partiet gerna lämpa skaldens ord: "en ringa hop och illa väpnad." Många rätt originella och alldeles färska anekdoter om våra mest devouerade skulle jag kunna berätta dig, men dröjer dermed till dess jag personligen får språka med dig, ty i dessa verldens yttersta tider, då så mycket missbruk göres af yttranderätten, kunde ju mitt bref falla i händerna på någon publicist, som införde det i någon Tidning, och derigenom skulle jag oskyldigt medverkat till, att publiken, denne ignobile vulgus, finge roa sig på våra lärdas bekostnad, och härtill vill jag ej bidraga, helst flera af de män, som derigenom skulle blifva komprometterade, måste för sin enskilta karakter högaktas. I går hitkom på ångfartyget Upland H. H. Erkebiskopen; på qvällen helsades han af allmänna sången. Herr Erkebiskopen tackade ungdomen i ett tal, hvaruti han yttrade sin missbelåtenhet med Riksdagen; beskref huru lycklig han känner sig vid Fyris' stränder, aflägsnad från partistrider och käbbel m. m. d. Då efter sången det vanliga hurra- och vivat-ropet upprepades, ville det oblida ödet, att anföraren för sången i distraktion kom att ropa: "Lefve Upsala Akademis vördade Procantzler, H:r Erkeb. *af Wallin,"* men märkte genast sitt *stora* misstag, och tillade genast: *"Wingård."*

Den 14:de instund. Juni blir här doktors-promotion inom Medicinska fakulteten, då icke mindre än 47 unga läkare lära få hatten. Till Primus är utsedd H:r *P. E. Gellerstedt* (Norrlänning), och till Ultimus Herr *P. H. Malmsten* (Vestgöthe). Promotor är H:r Professor *Hvasser.*

Hvarjehanda.

DEN VANDRANDE KANONEN.

Nautisk anekdot.

Löjtnant Gustaf M. var måhända en den mest besynnerliga menniska, som någonsin trampat ett örlogsdäck. Denna officer förlorade sitt högra ben under en aktion — en olycka, som, långt ifrån att nedslå hans muntra humör, tvertom gaf honom, tillfälle att, oftare än förut, ådagalägga detsamma. I ändamål att ersätta den bortskjutna kroppsdelen, uppdrog han skepps-timmermannen att skapa ett nytt ben, enligt en af honom sjelf uppfunnen konstruktion, och hvars högst ovanliga företräde framför vanliga bensurrogater bestod deruti, att det, utom för dess egentliga ändamål, äfven var ett medel för anfall och försvar. Ett med fänghål försedt metallrör inpassades nemligen i träbenet, hvilket sålunda utgjorde en slags portabel kanon, som sedermera ofta tjenade honom till både nytta och nöje. På anmärkningar om det lagstridiga i, att, sålunda ekiperad, färdas hvar som helst, svarade han alltid: "Det angår ingen, ty fastän det finns en förordning, som förbjuder att bära *handgevär,* finns det dock ingen som förbjuder att bära *fotgevär."* I hög grad ägande en liflighet, som han alltid visste

att väl förena med ett muntert och träffligt skämt, hvarvid han ofta begagnade sitt "fot-gevär," försummade han, bland andra original-upptåg, aldrig sitt förnämsta, som var att före vaktombytena förse sig med något krut och ärter, för att dermed ladda sitt träben, i ändamål att dymedelst purra ut, hvarefter han tände en cigarr och stultade af till sin destinationsort. Ofta stod han då alldeles oförväntad och obemärkt midt ibland den sofvande vakten, och gjorde, ett- tu- tre, bland denna ett förfärligt alarm, genom att föra cigarren till fänghålet och sålunda afskjuta sitt träben. Denna purrningsmethod hade den ofelbara verkan, att litet hastigare än vanligt, förflytta de purrade från hängmattorna, hvilket alltid skedde under högljudt löje på den yrvakna vaktens bekostnad. Denna "teg och samtyckte", emedan, åtminstone ombord, det ansågs vara altför obelefvadt att vilja hämnas på "den priviligierade vandrande kanonen."

Denna exentriska humorist hade, oaktadt sitt träben, på intet sätt något emot att, i ett godt lag, så mycket som möjligt, deltaga i sällskaps-nöjet. Såsom ett märkvärdigt exempel härpå må följande anföras: en dag blef han, tillika med sina kamrater, bjuden på supé, m. m., under hvilken han kände sig så hemmastadd, att han råkade göra ett litet undantag från sin eljest punktligt följda nykterhetsregel. På hemvägen hände olyckligtvis att träbenet fastnade på något sätt, och afbröts tätt ofvanför fänghålet, hvarvid den stackars M. föll omkull. Han reste sig dock på det ben, som han hade qvar, och försökte att på detta hoppa hem, men fann snart att den, i hvilken Bachus inhoppat, omöjligen sjelf kunde vara i stånd att hoppa. Detta lät han dock icke bekomma sig, utan nedlade sig åter försigtigt tvärs på vägen, och fortskaffade sig ett stycke mot hemmet genom att rulla sig omkring såsom ett hjul. Detta medel blef dock, likasom det förra, icke svarande mot sitt ändamål. Bristen af en nakterhus-lampa hindrade honom från att i mörkret styra rigtig kurs, och förorsakade, i förening med den starka afdriften åt styrbord, att hann fann sig nödsakad fälla ankar i en hagtornshäck, hvarest han snart makligt red upp och qvarblef tills morgonrodnaden och med den hoppet om räddning visade sig, i det att ett par hyggliga bondflickor, hvilka ämnade sig till staden, närmade sig och hjelpte honom åter till segels. Om "fotgeväret" varit till hands så hade han under denna sin lägervall, kunnat göra nödsignal, så framt han icke olyckligtvis genom sin förtrolighet med Bacchus, gått miste om både sin kanon och sin ammunition.

Anmälde Resande.

Engelske undersåten E. Powell fr. Warberg, Hamburgske Handl. J. J. Vogeler fr. Hull, Herr Melchior Blummer fr. Christiansand samt Philologiæ Candidaten Th. Ihrman fr. Hull, på Tods Hotel; Danske Vexlaren Joseph Hartvig fr. Köpenhamn, i huset Nr 63 & 64 i 12:te Roten; Preussiske Skådespelaren T Kirchner fr. Stockholm, i huset Nr 1 i 7:de qvarteret; Bruksbokhållaren E. J. Annell fr. Mariestad, Handelsbetjenterne L. Bengtston och J L. Rydin från Grenna, Handlanderne A. Lindström från Wimmerby, C. F. Lindberg från Borås och J. D. Lindgren fr. Ulricehamn, J. F. Gröning från Wenersborg saml Inspectoren A. Löfling från Skaraborgs län, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Handlanderne O. N. Elmgren, L. Jacobsson samt P. J. Löfgren fr. Borås, Lagman Richert fr. Trehörningen.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen P. Olsson, fr. Helsingborg, båt. Albertina, 1,300 k:r bränvin, 35 t:r korn; Dito N. Jansson, från Malmö, båt. Sophia, 30 t:r råg, 20 t:r ärter, 40 fjerd. såpa; Dito J. Nilsson, från Malmö, båten Freden, 50 t:r råg, 20 t:r ärter; Dito N. Nilsson fr. Landskrona, båt. Juni, 86 t:r råg; Dito J. Andersson, fr. Helsingborg, båt. Uppland, 56 t:r råg; Dito A. Bryngelsson, fr. Landskrona, båt. Speculation, 30 t:r korn. 21 t:r råg; Dito P. Christenson, fr. Landskrona, båt. Jungfrun, 30 t:r råg, 26 t:r korn; Dito J. Svensson, från Malmö, båt. Noach, 1850 k:r bränvin, 10 t:r ärter; Dito J. P. Bank, från Calmar. däckb. Joseph., 66 ringar ekestaf; Dito O. Jacobsson, fr. Trelleborg, båt. Kronan, 50 t:r korn; Dito L. Svensson från Höganäs, jagt. Providentia, 2,200 st. eldfast tegel.

Fredagen d. 4:de innev. månad, komma Kongl. Skådespelarne H.H. KIRCHNER *och* SEEST, *att, å härv. stora Theater, i kostym gifra en dramatisk-musikalisk aftonunderhållning, hvars innehåll genom affischer närmare skall tillkännagifvas.*

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Jouveleraren Johan Daniel Blomstervall stilla afled härstädes, den 1:ste Juni 1841, i sitt 55:te års ålder. Ömt saknad af maka och 5 barn.

Sällskapssammanträde.

De Herrar Ledamöter af Jägare-Föreningen härstädes, som ämna att deltaga uti nu instundande målskjutning täcktes, att ju förr dess hellre, anmäla sig hos undertecknad, Föreningens Sekreterare.

GEORGE C. SCHÜSSLER.

[231]

Tillkännagifvande.

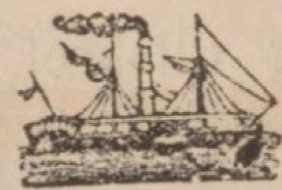

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Söndagen den 6:te Juni kl. 8 f. m. afgår Fartyget till Marstrand samt åter kl. 6 e. m.; Biljetter à 2 R:dr Banco styc-ket säljas å fartyget från Lördags middag. (234)

Annonser.

Till salu:

L. M. JONASONS Urfabrik är flyttad till *Bergströmska huset,* N:o 14 vid östra Hamngatan, midtför stora Torget, och finnas derstädes till salu: *Gentila Guld- & Silfver Cylinder-Ur* med utmärkt goda verk, försedde med 4, 6, 8, samt 10 stentapphål, deribland flere med s. k. *Echappement a Ancre.* Sortament vanlige *Fick-Ur* med såväl emaljerade som silfvertaflor, och enkla samt dubbla boetter, med och utan *secundvisare* och kapsel. Vackra moderna *Bordsludsare* såväl af förgyldt *Bronce* och *Alabaster,* med glaskupor, som äfven andra slag, deribland små s. k. *Toilettstudsare* för Damer, *med tvenne Pendlar.* Större och mindre *Vägg-Ur,* med och utan väckarverk, samt messingskedjor och resonnanceljedrar. Alla sorter Ur emottagas äfven till reparation, med ansvar på längre tid. *Cylinder Ur glas,* äfvensom slipade *engelska Patent Urglas,* af alla storlekar, insättas; allt till möjligast billiga priser. Götheborg i Maj 1841. [200]

Åstundas köpa:

Undertecknad uppköper hvitt söndrigt fönsterglas. A. BJÖRNER. (228)

Utbjudes hyra:

Till SOMMARNÖJE

på Margreteberg i Slottsskogen äro 3 a 4 rum, jemte kök och skafferi, att få hyra öfver sommaren; rummen äro nymålade och nytapetserade. Vidare underrättelse lemnas på stället. [213]

Åstundas hyra:

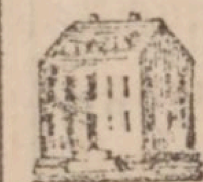

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 64 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 64. Lördagen den 5:te Juni 18[illegible].

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Herrar *Kirchner* och *Seest* gåfvo i går afton en dramatisk-musikalisk aftonunderhållning, och det på ett sätt, hvilket till och med öfverträffade det rykte, som föregått dessa båda konstnärer. Också var det bifall, de rönte af sin publik, utomordentligt. Tid och utrymme medgifva ej någon speciell redogörelse hvarken för representationens innehåll, eller sättet, hvarpå de i densamma förekommande rolerna utfördes; nog af: konstnärernes prestationer voro de yppersligaste i sitt slag, man härstädes haft tillfälle att se; representationen temligen talrikt besökt; bifallet odeladt, och glädjen att ännu en gång, nästkommande Tisdag, få nöjet njuta af en dylik föreställning allmän.

= En stark vestlig storm med regnskurar och hagelbyar har, under de sistförflutna trenne dagarne, härstädes varit rådande. Den fortfar ännu i dag, och är troligtvis orsaken till att norrska ångfartyget ännu ej ankommit. Vi befinna oss tillfölje deraf i saknad af dagens utländska post.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

(Fortsättning fr. föreg. nummer.) Ännu återstår att efter Kommissionsdomstolens berättelse framställa de drifsjedrar, hvilka omstörtningspartiet efter upproret i Maj (1839) satte i rörelse.

Sällskapet "Årstiderna", ifrån hvilket insurrektionen i Maj (1839) utgått, råkade, till följe af dess misslyckade försök, i fullkomlig desorganisation. Dess hufvudmän vore antingen fängslade eller hade tagit flykten. Men snart samlade sig åter enskilta medlemmar af detsamma och sökte att af spillrorna af detta hemliga förbund rekonstituera ett nytt sällskap, som de kallade för det *kommunistiska* eller *kommunautiska sällskapet*. Man valde denna form, för att mera kunna närma sig de arbetande klasserna och på dem utöfva ett kraftigare inflytande genom lockmedlet af en lika och omedelbar egendomsfördelning och gemensamhet i alla fördelar. Den politiska reformen var endast och allenast bestämd till förberedande af en sådan omhväfning af de på samhällsordningen grundade förhållanden. — Första utkastet till denna plan tyckes emellertid datera sig från en längre tid tillbaka. Redan år 1835 hade skrifter, rörande Kommunisterne, till följe af lagliga undersökningar blifvit konfiskerade. I fjerde numret af den "fria menniskan", en fortsättning af den "republikanske Monitören", på hvilken d. 29.de September 1838 lades seqvester, träffar man följande: Och ändtligen fordra vi en gemensam fördelning af all egendom ungefär så, som Babeuf uppfattat den.... Vi skola uppfylla en pligt då vi i grund förstöra samhällsbyggnaden, för att sedan på nya grundvalar uppföra densamma.... Tiden nalkas, då folket, med vapen i hand, skall fordra att dess egendom återgifves detsamma; ty största delen af det, som den rike besitter, är endast ett rof.... Jorden måste tillhöra alla.... De, som ej äga någonting, hafva blifvit bestulne af dem, som besitta något." Dylika i lika grad vansinniga och förderfliga läror predikades i en mängd vidt kringspridda skrifter, t. ex. i: "*Hvarken slott eller kojor*", "*Historien om de Jemnlike*" och "*Folktribunerne*," (Författaren till dessa trenne skrifter är abbé Pillot, före detta Prest i en föregifven fransk kyrka.) "*Den dämokratiska revyen*"; "*Jacques-Bonhomme l'egalitaire*"; "*historien om general Mallets sammansvärjning*"; "*Verkstäderna*"; "*Revolutionsmannens pligter*", (af Henri Colliez), "*den historiska almanachan*"; "*Landet och Regeringen*", (af F. de la Mennais), och i många andra skrifter. (Domstolen lemnar talrika utdrag ur dessa verk.) Kommunisterne sökte icke blott att genom skrifter utbreda sina lärosatser, utan äfven genom andra sammankomster. De föranstaltade för detta ändamål offentliga banketter. Bland de förnämsta af dessa var banketten i Belleville den 1:ste Juli 1840, vid hvilken Pillot presiderade; en tryckt skildring af denna gästmåltid kringspriddes i talrika exemplar. Denna måltid blef öppet betecknad såsom en kommunistisk sammankomst. Vid densamma föreslogos toaster för "samhällsreformen, för de närandes samrätt med de tärande, för proletärerne, för männen af det rena bergpartiet" o. s. v.. En viss Simard, en vän till Darmès, föreslog en toast för gemensam egendomsbesittning", hvilken föregicks af ett tal, hvari den individuella egendomen jemfördes med en frätande kräfta. — Utgreningar af en kommunistisk propaganda sträckte sig till flera städer, isynnerhet Lyon och Rouen. I Lyon upptäckte och seqvesterade man en mängd effekter, tillhörige ett hemligt kommunistiskt sällskap, hvilket benämnde sig "Framtidsföreningen", neml. dolkar, en hemlig press, listor på invigde, och till och med sällskapets reglemente. — Under det att sådant föregick i Frankrike, bildade sig i London ett franskt demokratiskt sällskap, som till största delen var sammansatt af personer, hvilka antingen blifvit dömde för delaktighet i upproren i April 1834 och Maj 1839, eller

åtminstone i dem varit invecklade. Detta sällskap satte sig i förbindelse med det komunistiska sällskapet i Paris. Enligt denna förenings stadgar, skulle regeringsmakten anförtros åt ett triumvirat, som skulle regera revolutionärt, — d. v. s. det skulle sätta verkningarne af oupphörliga våldsgerningar i stället för de fredliga och regelbundna verkningarne af vishet och tidsenlig utveckling. Såsom mått och steg, hvilka triumvirerne borde tillgripa, anföras i reglementet: krigsförklaring emot alla konungar; förvaltning genom klubbar, inskränkning af pressens frihet (på samma sätt, som, *mutatis mutandis*, skett genom Septemberlagarne); arméens upplösning; införandet af pappersmynt och fastställning af ett maximum derför; obligatoriskt monopolium å en atheistisk uppfostran, på handeln och industrien, koncentreradt i regeringens händer, o. s. v. —

Undersöknings-Kommissionens berättelse slutar med de orden: Vårt uppdrag är fulländadt; tillåten oss, mine herrar, en slutanmärkning. Talrika och vigtiga läror hafva blifvit Frankrike gifne; måtte det slutligen en gång lära sig begripa dem! Uppenbart ligger det ju för allas ögon, att det vid de anarkiska faktionernas sträfvande ej är fråga om den konstitutionella regeringens styrelse-system och förfaringssätt, ej heller om formerna för en sådan regering. Den politiska revolutionen är endast en förevändning; det egentliga målet är en samhällsrevolution, ett tillintetgörande af alla samhällsgarantier. Då, år 1834, Sällskapet för menniskans rättigheter benämnde en af sina sektioner: Sektionen för egendomens afskaffande, föregaf detsamma att det derunder förstode endast afskaffandet af illa förvärfvad egendom; numera säga Kommunisterne helt öppet: "egendomen är stöld!" Genom blodbad vilja de komma i tillfälle att få plundra; och emedan konungen, såsom de uttrycka sig, är slutstenen på byggnaden, så försöka de att rödja honom ur vägen. Derföre måste till samhällets försvar alla goda och rättskaffens medborgare förena och energiskt använda alla sina krafter, för att försvara samfundet, måste de försvara institutionerna, hvilka sammanhålla detsamma, och konungen, som vakar öfver desamma.

Hvarjehanda.

DEN 5:TE JUNI.

I de härliga alléerna kring Götheborg, hvimlade promenerande om hvarandra en skön eftermiddag i början af Juni 1840, dock var antalet störst der, hvarest alléen slutar åt Masthugget till, emedan den bepröfvade "eldbetvingar-skaran", Götheborgs frivilliga brandkorps, som, på platsen vid den så kallade "gamla tullen" hade sina öfningar, ditlockat en stor mängd åskådare i den brokigaste blandning. Ibland dem, som voro utgångne att under trädens skugga andas den friska sommarluften, efter vistandet i stadens qvalm, var äfven en ung man, som, ensam och begrundande, långsamt vandrade af och an. Hastigt stadnade han och såg tankfullt upp mot en af det Götheborgska "samhällets höjder", på den gent emot liggande skansen Kronan, hvilken, likt ett forntida minne, alfvarsamt blickade ned öfver nutidsslägtet, med dess äflan och bestyr. Likasom erinrande sig Skaldens ord:

"Hur härligt reser sig mot fästes tryn
det gamla tornets topp, som klippan hård.
Så sträfvar viljans majestät mot skyn,
och trotsar ödet med sin brutna vård."

började han sin vandring en annan väg, synbarligen i afsigt att från det gamla fästet ostörd få njuta af den omgifvande traktens och aftonens behag. En stund derefter befann sig också den enslige vandrarn, hvilken vi med läsarens tillåtelse presentera under namnet Edvin, på den gröna vallen, som emot vester omgifver Kronan. Inom ringborgen, som Flora hade klädt med den yppigaste grönska, rådde grafvens tystnad, ty längesedan hade vapnens brak upphört, och de krigiska instrumenternas toner förklingat. "Alltsedan Gustaf den III:djes dagar", så säga de gamle, "har ingen salut dånat från dessa vallar", ehuru, likt gengångare från flydda tider, en och annan 24:punding i gröngräset njuter en välförtjent hvila.

Från dessa betraktelser vände sig Edvins blick öfver den nu så härliga nejden med dess blomstrande trädgårdar, emellan de många menniskoboningarne, under hvilkas tak de jordiska bekymren, likt svalorna, så gerna vilja bygga och bo, och från hvilken de svikna förhoppningarne, liksom den uppgående röken, försvinna i rymden; men der likväl, bland allt detta, mången fridsäll hyddas innevånare med tacksamhet och glädje njuter en obemärkt och stilla lycka.

Solen, den sköna Juni-solen, var i sin nedgång, och hänryckt njöt Edvin denna majestätiska syn. Varmare och kärleksfullare, än någon älskarinna, dröjer solen i Juni öfver all den härlighet hennes lifsgifvande strålar framkallat, öfver den sköna skapelse, der myriader blommors anleten med outsäglig längtan vända sig efter hennes ilande strålvagn; der hon i en lång glödande afskedskyss småningom aflägsnar sig, för att snart, snart, under en tusenstämmig fogelskaras jubel återkomma och spegla sig i de glädjetårar, som återseendets glädje framkallat "på hvarje blommas kind."

Med en helig och högtidlig känsla vände sig Edvin mot aftonrådnadens glöd, och ur djupet af hans själ, der han, i åskådande af Guds sköna natur, kände den Outgrundliges närhet, framkallades i toner dessa Psalmistens härliga ord:

"Ack! när så mycket skönt i hvarje åder
af Skapelsen och lifvet sig förråder,
hur skön då måste sjelfva källan vara
den evigt klara!"

Nedstigen från sin höjd, fortsatte Edvin ännu mera begrundande och alfvarsam sin gång. Skön hade han funnit taflan af lifvet; nu ville han ibland bortgångna vänners grafvar liksom lyfta den Isis-slöja, som döljer ett bortom döden fortfarande högre, ädlare lifs tillvaro; och vandringen på en stilla kyrkogård under den stundande midnattens skymning syntes honom dertill mest passande, likasom Edvins sinnesstämning var det, för den syn som vid inträdet inom "Fridhemmets" portar mötte hans blickar.

Bortöfver grafvarne tyckte Edvin sig se ljusa vålnader sväfva. Hans ditåt vända, forskande blick kunde ej, i anseende till afståndet och skymningen, urskilja deras konturer; således förblef det någonting oförklarligt i denna nattliga syn, ty ehuru han lyssnade med återhållen andedrägt, förrådde ej ett ljud, om de voro menniskor, eller dunstbilder af en uppjagad fantasi. En omväg, som förde Edvin närmare de dunkla gestalterne, uppdagade dock snart rätta förhållandet.

En mor med sina tvenne barn hade, lifvade af tacksamhetens och minnets känslor, valt denna ensliga stund att blomsterströ en älskad graf; och af det samtal, som förefoll emellan de trenne vid grafven dröjande, uppfattade Edvin följande:

"Mamma", yttrade den minsta af flickorna, "du har ju alltid sagt, att då de gode dö, så blifva de englarnes likar och få komma till Gud; huru kunna de då

veta att vi med blommor beströ deras grafvar?"

"Ehuru vi ej kunna se dem, Lina", svarade modren, "så blicka de nog ned till sina jordiska vänner ibland, och äfven om detta ej skulle skulle ske, så har Gud befallt oss att vara tacksamme emot våra välgörare och vänner, och hans öga är öfver oss alltid och allestädes, och således äfven denna stund." "Barn, I minnens ju nog honom, hvars jordiska qvarlefvor hvila i denna graf, huru han, lik en räddande engel, främmande och okänd, kom till oss under koleran och frälste genom sin outtrötteliga omsorg er fars lif? Du Elvira kan åtminstone icke hafva glömt honom.

"Ack jag mins det som i går", svarade Elvira, "och huru vi alla gräto af glädje när pappa blef frisk igen, och tackade den gode, snälle doktorn."

"Och huru han altsedan, äfven sen er pappa på sin utrikes resa blifvit död, fortfor att vara vår läkare och det med lika omsorg och ömhet, ehuru han ofta sjelf betalte de medikamenter, vi behöfde. O! det var en tröst för oss alla i sorgen, när den deltagande läkaren, med det glada, vänliga ansigtet och de af välvilja strålande blickarne inträdde i vår obemärkta boning. Få äro de af hans medbröder, som likna honom. Mången af dem uppskattar icke sitt kall efter pligtens, utan efter egennyttans fordringar. Kommer till dem ett sjukbud, så är det icke tanken på en skyndsam och menskovänlig hjelp, utan på den pekuniära belöningen för densamma, hvilken genomilar deras själar. Läkaren är dock, i ordets egentliga bemärkelse, verldsborgare, och så snart han glömmer denna sin upphöjda ställning i lifvet, fornedrar han den ädla konst, som gifvit honom densamma, till ett vanligt handtverk, som han utöfvar, icke i och för vetenskapens och menskligheténs, utan för sin egen vinnings skull. Sådan var icke han, vid hvars graf vi nu stå, mina barn. Aldrig lemnande sitt ädla mål ur sigte, drog han, redan vid 24 års ålder, ut i främmande land, för att hjelpa och bistå nödställda likar. Ofta berättade han för oss om sin resa till det olyckliga, för sin frihet kämpande och blödande Pohlen. Alla år, d. 5:te Juni, firade han, i sällskap med några likstämmige vänner, sin och sina följeslagares gång öfver en polsk gränsflod, och det är just derföre, som jag i afton ledsagat eder hit, för att, följande hans exempel, egna en tacksamhetsgärd åt honom, för hvilken minnet af det sköna, händelserika, förflutna alltid var så kärt, heligt och vördnadsbjudande."

Nu ordnade de begge flickorna blommorna efter modrens anvisning, och snart derefter lemnade de alla den saknades graf.

Rörd af detta sublima skådespel framträdde Edvin, sedan fruntimren aflägsnat sig, till grafven, nedlutade sig öfver de friska blommorna, ordnade dem till ett namn, och öfver ynglingens kind rullade en tår på denna ephemeriska minnesskrift, betydningsfullare måhända på läkarens graf, än den präktigaste vård af marmor.

Edvin, en af den bortgångnes vänner, hade äfven en gång deltagit i den sköna ungdomsfest, som fordom firats på denna stund, till minne af de tre svenske läkarnes nattliga och vådliga färd öfver floden Drewenza år 1831. Betagen af minnets vemod beslutade äfven Edvin att städse fira denna heliga stund till en hågkomst af den saknade vännen, med det redliga vänfasta hjertat, det ädla frihetssinnet, och sina rika minnen från Kosziuskos hembygd.

Tolfslaget dånade nu från stadens kyrkotorn, och stilla, som den fullbordade skapelsens första morgon, inträdde DEN 5:te JUNI.

Ensändt.

TILL TEGNÉR,

VID HANS ÅTERKOMST TILL FÄDERNESLANDET.

Välkommen, dyre skald! välkommen åter
till fosterjorden, den du främst tillhör!
Hvar blick dig återser, i glädje gråter;
Hvart ädelt bröst till heligt lof sig rör;
Naturen sjelf åt fröjd sig öfverlåter,
och hyllar dig, och blommor för dig strör;
Som vi hon lust och mod ånyo andas:
med ynglingsvivat fogeljubel blandas.

På Sveas kind ler åter glädjens blomma,
och skönare än förr dess Majskrud är.
Men till de heligt älskande, de fromma,
till tron, som blickar städs mot högre sfer,
förhoppningarnas hulda englar komma
och räcka dem din framtids spegel, der
din dikt sig till en hög Seraph gestaltar,
som bringar reningsglöden från Guds altar.

O, fatta lyran! låt din sång uppstiga!
En Herrans prest, i helighetens skrud
han nu framträde, för att återviga
en vilsen stoftslägt till den Högstes bud!
Ej bör han tjena någon menskoliga.
Ej må han hylla någon verldslig Gud;
Din sångmö himlens dotter är, ej grusets:
ej andra färger bäre hon än ljusets!

Ja, skaldekonung! känn din sanna ära!
ej är ditt rike utaf denna verld.
O sångarhjelte! ej du skall hembära
åt någon jordisk makt din hyllningsgärd.
Ej rosten utaf tidens split skall tära
ditt snilles sköna segerrika svärd;
För högre värf, än tomma meningskifvet,
än dagens lumpna strid, det blef dig gifvet.

Med fantasiens Hebe till sin maka,
Olympisk fröjd din andes Jofurson
får uti diktens gudarymder smaka:
skall han ifrån den höga region
fly till den låga sinneverld tillbaka,
till verklighetens blomsterlösa zon? —
Nej, ifrån solskensland till töckenrike
din tankes örn, din känslas svan ej vike!

Hög är din lott: ditt snilles gratier trona
på Pindens höjd i verldsbeundrad glans,
och Söderns lyror deras ära tona:
hvart blad uti din rika sångarkrans
är härligare än en kungakrona:
den spira af din diktargenius vanns,
den sträcker sig till skiljda folk och zoner,
den hyllas uti kojor och på troner.

Men låt nu helighetens ros uppspira
bland dina skaldelagrar, lyrans slag
den Eviges regering ensamt fira!
Medsnillets tjuskraft tyd hans sannings-lag!
Då skola himlens englar åt dig vira,
för evighetens sälla jubeldag,
ovansklig krans: som förr i jordens dalar
din sång skall älskas uti himlens salar.

†

Anmälde Resande.

Häradsh. G. Odenius fr. Uddevalla, i huset Nr 4 i 3:dje Roten; Handlanderne C. P. Adamsson fr Warberg, H. Andersson fr. Kronogärdet, B. L. Bergström fr. Warberg, Hr Fröding fr. Hofva, Prosten Forssblad, fr. Floby, Handl. G. G. Holmström fr. Warberg, samt Studenten N. Sternholm fr. Floby, på Götha Källare; Färgaren Butsch fr. Borås, Garfvaren G. J. Berger, fr. Fahlköping, Landtbrukaren J. G. Forsström fr. Bohus län, samt Handl. A. W. Hage fr. Carlstad, på Bloms Hotel, Befallningsman Schiller fr. Uddevalla, Smedsmästarne L. Nilsson fr. Uddevalla och Hjelmström från Wenersborg, Skepparen M. Guldbrandsson fr. Wenersborg, samt Färgaren A. J. Cajander från Jönköpings län, hos Traktör Jonsson vid

Wallgatan; Apothekaren A. Palmgren från Mariestad, Professorskan Mosander fr. Stockholm, Engelske Under-majoren N. J. Beamisch med fru och James Farrer fr. Stockholm, på Tods Hôtel.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Andersson, från Landskrona, halfd. båt. Nr. 26, 28 t:r linfrö; Dito J. Månsson, fr. Carlskrona, däckb. 44,635 skålp. toppsocker; Dito L. Hansson, fr. Malmö, däckb., 100 t:r korn, 26 lisp. salt fläsk, 8 skepp. skrotjern.

Dödsfall.

Att Demoiselle Euphrosyne Eleonore Enander, äldsta dottern af 2:dre Landtmätaren G. E. Enander och dess aflidna maka Andrietta Eleonora Wedelin, afled å Norre Thorskog d. 20:de Maj 1841, i en ålder af 17 år, 2 mån. och 9 dagar, tillkännagifves härmed den aflidnas slägtingar och vänner.

Sällskapssammanträde.

De Herrar Ledamöter af Jägare-Föreningen härstädes, som ämna att deltaga uti nu instundande målskjutning täcktes, att ju förr dess hellre, anmäla sig hos undertecknad, Föreningens Sekreterare.

GEORGE C. SCHÜSSLER. [231]

Avertissement.

Dramatisk-Musikalisk Aftonunderhållning.

Tisdagen d. 8:de uppföres å härvarande Stora Theater den andra och sista Dramatisk-Musikaliska Afton-underhållning i Kostym af Herrar *Seest* och *Kirchner*. Det närmare skall genom Affischer och Tidningar tillkännagifvas.

Tillkännagifvande.

Lustresan med Ångfartyge Götha Elf till Marstrand, Söndagen den 6 Juni, inställes.

Auktioner:

Genom Auction, som förrättas å Lilla Edets Gästgifvaregård, den 6:te nästkommande Juli kl. 11 f. m., försäljes Grosshandels-Bolaget A. Broddelii & Co. Concoursmassas vid Lilla Edet i Elfsborgs län, Flundre härad och Fuxerna socken, belägna finbladiga SÅGVERK, bestående af 4 privilegierade Ramar; varande hela Sågverket lagligen värderadt till R:dr 28,000 B:ko, och det brännbara deraf för närvarande assureradt i Phoenix och Alliancekompagnierne för circa 23,000 R:dr Banco. Detta Sågverk, som är nybyggdt år 1831, och under sednare åren genom betydliga reparationer å byggnaderna samt förbättringar i machineriet, nu befinnes i godt skick, har för öfrigt ypperligt läge vid Götha Elf, så väl för Sågtimrets dittransport, som de förädlade Effekternes nedtransport till Götheborg, och ferm afsättning af Bakar och Bohlvirke samt Affall, kan dessutom i trakten till fördelaktiga priser påräknas.

Sågverkets läge är dessutom bland dervarande de mest passande för annan fabriks-anläggning, äfven med afseende på dagliga ångbåtsfärderne emellan Götheborg, Vermland och Stockholm, samt hela Canallinien och deraf uppkomna lifliga trafik.

Så väl betalnings- som öfriga köpevilkor tillkännagifvas före utropet. Lilla Edet den 18:de Maj 1841. *A. M. BOUSTEDT.* [230]

═ Tisdagen den 8 Juni kl. ½ 5 e. m. hålles, uti Sahlgrenska Sjukhuset, Entreprenad auction till den minstbjudande att under sex månader räknad från d. 1:ste nästkommande Juli derstädes efter requisition aflemna följande: Rågmjöl, Hvetemjöl, Hafregryn, Risgryn, Ärter, Salt, Sill, Lakris, Ingfära, Skarp- och Kryddpeppar, Ättika, Bränvin, Tvätt- och Raktvål, Ljus, Såpa, Ost och Smör. Götheborg d. 2 Juni 1841. (237)

Annonser.

Till salu:

För Landthushållare.

Från England och Skottland nyligen inkommit ROFFRÖ af nedannämnde för Sverige särdeles passande plattrunda, extra stora sorter, nemligen:

WHITE NORFOLK TURNIPS.
POMERAMAU GLOBE d:o
LARGE RED ROUND d:o
SCOTSH OR BULLOCK d:o
GREENTOPPED YELLOW d:o

säljes för billigt pris hos CHR. ARVIDSON. (236)

Undertecknad försäljer Eng. och Svenska Däcksglas, Glastakpannor, samt åtskilliga sorter böjda glas. A. BJÖRNER. (238)

LOTTERIVINSTER.

I Hamburger Lotteriets 1:sta Class, å undertecknads Collect:

N:o 652, 7857, 8152, 8224, 8249, 9440, 10943, 13584, 14554, 14570, 14592, 14594, 14596, 14673 & 14842, à 5 M:k Courant, hålles, jemte Frilotter till 2:dra Classen, Lotternes innehafvare tillhanda vid Vinstsedelns förevisande; alla öfriga Lotter torde snarast och inom den 16:de Juni förnyas hos Herr S. A. Svalander, som alla morgnar före kl. 9 för sådant ändamål träffas i huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan, eller undertecknad å Bryggaren Herr Risbergs Contor. Äfvenledes finnes några köplotter å samma Lotteri à R:dr 5: 32 B:ko, eller för endast 2:dra Classens insats, och à 5:te & 6:te GULD-, SILFVER- & MEUBEL-LOTTERIERNE, à 2 R:dr för 5:te och 32 sk. för 6:te.

ÅKE OHLSSON. [232]

L. M. JONASONS Urfabrik är flyttad till *Bergströmska huset*, N:o 14 vid östra Hamngatan, midtför stora Torget, och finnas derstädes till salu: *Gentila Guld- & Silfver Cylinder-Ur* med utmärkt goda verk, försedde med 4, 6, 8, samt 10 stentapphål, deribland flere med s. k. *Echappement a Ancre.* Sortament vanlige *Fick-Ur* med såväl emaljerade som silfvertaflor, och enkla samt dubbla boetter, med och utan *secundvisare* och kapsel. Vackra moderna *Bordstudsare* såväl af förgyldt *Bronce* och *Alabaster*, med glaskupor, som äfven andra slag, deribland små s. k. *Toilettstudsare* för Damer, *med tvenne Pendlar.* Större och mindre *Vägg-Ur*, med och utan väckarverk, samt messingskedjor och resonnancefjedrar. Alla sorter Ur emottagas äfven till reparation, med ansvar på längre tid. *Cylinder Ur glas*, äfvensom slipade *engelska Patent Urglas*, af alla storlekar, insättas; allt till möjligast billiga priser. Götheborg i Maj 1841. [200]

Åstundas köpa:

Undertecknad uppköper hvitt söndrigt fönsterglas. A. BJÖRNER. (228)

Åstundas hyra:

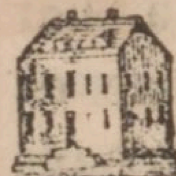

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Utbjudes hyra:

Uti 3:dje våningen af Huset N:o 32 i 5:te Roten vid stora södra hamngatan, uthyres öfver sommaren 3:ne vackra rum med meubler, och kan om så önskas uppassning erhållas på stället. Om hyran kan accorderas med *Chr. Arvidsson.* [222]

Till SOMMARNÖJE

på Margreteberg i Slottsskogen äro 3 a 4 rum, jemte kök och skafferi, att få hyra öfver sommaren; rummen äro nymålade och nytapetserade. Vidare underrättelse lemnas på stället. [213]

En större Källare och ett Magazin äro att genast hyra. Adress C. F. Kjellberg. (222)

═ Ett nymåladt större Rum, med vacker utsigt, kan, med eller utan möbler, genast få hyras i öfra våningen af Enkefru Claessons hus, vid hörnet af Kungs- & östra Hamngatorne. [227]

Diverse.

PASS PÅ!

Som nu är bästa tiden för fönsters utvändiga kittning, så recommenderar sig undertecknad med ett i England nyligen uppfunnit kitt, mot full ansvarighet för dess varaktighet uti 12 år uti de rum, som icke äro besvärade af fukt, och i fyra år der fukt är rådande.

A. BJÖRNER. (239)

Undervisning i Arithmetik, Geometri och Algebra kan timvis erhållas mot billiga vilkor, Adress här. (220)

Kyrkotidningar

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Hummel; Olsson.* — Skriftermålet för Nattvardsungdomen börjas kl. 9 f. m.

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHMS Officin, 1841.

N:o 65 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 65. Måndagen den 7:de Juni 1841.

Götheborg.

Bref och tidningar från hufvudstaden förmäla att voteringarne i förstärkt Statsutskott d. 1:ste dennes blefvo afbrutne genom ett mundtligt tillkännagifvande af Riksdagsmannen *Sven Heurlin,* hvari han förklarade att han ansåg den omständigheten att ståndet *ogillat* de föreslagna voteringspropositionerna, hvilka troddes undertrycka Ståndets mening, hindra Ståndets ledamöter i förstärkta Statsutskottet att i voteringen deltaga. Han och 12 andra ledamöter af Bondeståndet aflägsnade sig fördenskull, sedan första voteringen, ang. ett anslag af 250,000 Rdr b:ko till ett experimentalfängelse efter Pensylvania-methoden, försiggått och blifvit afslagen. I Bondeståndets d. 2:dre dennes hållna plenum fattades dock indirekte det beslut att de i Förstärkta Statsutskottet varande medlemmarne af detsamma skulle deltaga i det till om aftonen samma dag utsatta voteringssammanträde i bem. Utskott, och vi för vår del kunna icke finna annat, än att Bondeståndet härutinnan handlade grundlagsenligt och rätt; ty icke berättiga de af de andra Stånden begångna olagligheterne Bondeståndet att äfven begå dylika. Detta Stånd har icke hitintills, under loppet af riksdagen, låtit några grundlagsvidrigheter komma sig till last, utan konsequent uppträdt såsom på en gång grundlagens iakttagare och vårdare; illa hade det derföre varit, om det, nu vid sjelfva slutet af riksmötet, frångått sina rättsenliga principer genom att följa Adelns och Presteståndets derunder gifna revolutionära och klandervärda föredömen. Vi återkomma tilläfventyrs framdeles till detta ämne.

= Riksstånden hade den 3:dje dennes plena, hvarvid likväl ej något af särdeles vigt förefallit. Tre ledamöter af hvarje stånd hade blifvit anmodade, att, jemte Talmännen, öfvervara Prins Carls konfirmationsförhör, som dagen derpå skulle föregå.

= Ett välgörande regn, som föll härstädes i går eftermiddag, har i hög grad lifvat vegetationen och kommit landtmannen att å nyo hoppas på en blifvande god skörd. Himmelen var i går afton någorlunda jemnmulen, och man har skäl att förmoda det regnet sträckt sig temmeligen vida omkring.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Darmèska högmålsprocessen fortfar att gå sin gilla gång. Vittnesförhören äro nu slutade; men något vidare af intresse för våra läsare är icke ur dem att meddela. Pärsrättens dom öfver Darmès tros vara att förvänta med nästa post.

= Den 25:te och följande dagar tycktes man i Paris befara ett utbrott af oroligheter, alldenstund vakterne vid nästan alla hufvudstadens poster fördubblades. Hvad som kunnat gifva anledning till dessa försigtighetsmått, är ännu icke med säkerhet kändt, dock förmodas orsaken dertill böra sökas i den bekanta högmålsprocessen.

= Samtlige utländska Sändebud hafva begifvit sig från Paris, för att på sina landtegendomar tillbringa den vackra årstiden.

= Antalet af arbetare, som för närvarande äro sysselsatte med privatbyggnader i Paris, uppskattas till minst 100,000 personer. På befästningarne arbeta, utom soldaterne, 60,000 menniskor.

ENGLAND.

Enligt telegrafdepescher från Portsmouth af d. 28:de Maj skall det så länge saknade ångfartyget *President* hafva lyckligen ankommit till Holyhead, efter att i flere veckor varit inneslutet i ismassor. Med nästa post emotser man närmare underrättelser härom.

SPANIEN.

Från Madrid skrifves under d. 22:dre dennes, att en ministèrförändring derstädes ägt rum, till följe af Riksföreståndare-valet. Det nya kabinettet är sammansatt af följande notabiliteter: *Gonzales,* Konseljpresident, Minister för utrikes angelägenheterna; *Sarra-y-Rull,* Finansminister; *Infante,* inrikes Minister; *San Miguel,* Krigsminister; *Garcia-Gamba,* Mariniminister; och *Alonzo,* Justitieminister.

ORIENTEN.

Bref från Konstantinopel af d. 7:nde Maj förmäla, att en kurir derstädes nyligen inträffat, hvilken medfört depescher af största vigt. De fyra Makterne skola nemligen i dem uttryckligen hafva fordrat, att Mehemed utan alla vidare invändningar skall underkasta sig de vilkor, Sultan kan behaga föreskrifva honom, så vida han vill undvika att se bemälte Makter ånyo blanda sig med i spelet, och det på ett sätt, som han alldrig skall komma att glömma. — I Alexandria deremot förkunnar Mehemed vidt och bredt, att Porten går in på alla hans fordringar, och dervarande svenska Generalkonsuln *d'Anastasy* är så säker på, att alla stridigheter numera skola få en fredlig utgång, att han ett par gånger låtit spänna för sin praktvagn och sätta sin "stora stats-stekvändare" i rörelse, för att på ett värdigt sätt kunna emottaga sina återvändande Herrar kolleger, de fyra Makternes Generalkonsuler. Emellertid hafva inga sådana låtit sig ännu afhöra, och Mehemed fortfar att af alla krafter

komplettera sin armé. För bestridande af de kostnader, alla dessa rustningar nödvändigt måste medföra, har han å nyo sålt 10,000 balar bomull, hvarförutan han säges hafva afslutat ett lån på cirka 16 mill. Riksdaler riksgäld.

= Bref från turkiska gränsen fortfara att meddela underrättelser om de grymheter, som Turkarne utöfva mot de kristna insurgenterne i Bulgarien. In på serviska området hafva omkring 10,000 menniskor flyktat och medfört sin redbaraste egendom.

= På Kandia har man ännu icke kommit till någon blodsutgjutelse. Insurgenternas styrka på denna ö uppskattas till 20,000 man, af hvilka dock endast 5,000 äro beväpnade med eldgevär. De erhålla nästan hvarje vecka förstärkningar från den grekiska kontinenten, och all Turkarnes vaksamhet att förhindra detta farliga lurendrejeri blir gäckad. Så t. ex. ankom helt nyligen en Grek, vid namn *Kallumatinas*, i spetsen för omkring 300 af sina landsmän till det Kandiotiska insurgentlägret, der han med största glädje blef emottagen. Upproret på denna ö tillskrifves Lord Ponsonbys stämplingar genom Hr Ongly, engelsk Konsul i Canea, och Bogorides, furste af Samos. — Äfven i södra delen af Macedonien hafva allvarsamma oroligheter utbrutit. Öfverallt bland den kristna befolkningen råder en fruktansvärd jäsning; till och med inom klostren bereder man sig i tysthet till en kamp på lif och död med halfmånens soldade skaror. Utan europeisk intervention har det turkiska väldet inom några få månader räknat sina sista dagar. Äfven i Syrien är misssnöjet allmänt och underblåses ännu mer af Mehemeds anhängare.

Insändt.

Till Red. af Tidn. Phoenix!

Som Fabrikören C. G. Rydins i Borås tryckeri är lika utnött och odugligt som hans åsigter i Politik och Ekonomi, hvilket inhemtas af närslutne Tidning N:o 12, så önskar man att den deruti insända artikeln, angående hans tvifvelaktiga förhållande vid Riksdagen, måtte intagas uti Tit. Tidning.

För någon tid sedan läste man i Borås Tidning en uppmaning af denna Stads Riksdagsfullmäktig till "Röstägaren och Skattdragaren", att i nämnde Tidning låta införa en Artikel, hvars inrymme i Stockholms Aftonblad blifvit vägradt. Att Artikeln detta oaktadt, icke varit synlig, torde kunna tillskrifvas dess möjligen temporära egenskap, såsom månhända tillämplig endast för den tid, då den skrefs, och Aftonbladets korta antydning om syftet torde ock hafva varit mindre upplysande. Det är af sådan anledning och sedan man kommit i visshet derom, att Riksdagsmannen för Borås' fattiga Borgerskap, Herr C. G Rydin, uti de vigtigare målen vid Riksdagen, delar åsigter med den sidans talare, hvilka röstat för hvarjehanda mindre nödvändiga anslag, senast till godtgörelse af Kabinettskassans skuld, och i sin mån motverkat en af nationen öppet önskad representationsförändring m. m., m. m., — som en annan Röstägare tror sig äga fog att bryta tystnaden och icke längre lemna Herr Rydin i okunnighet om den rådande opinionen inom dess egen valkrets.

Man vill nemligen till en början icke antaga, såsom bestämdt gifven, någon annan grund för Herr Rydins Riksdagsmannaåsigter och handlingar, än den, som har till föremål fäderneslandets sanna intressen, dess innebyggares trefnad och belåtenhet, såsom utgörande hvarje rättskaffens Representants ädlaste syften; Men huruvida resultaten af denna Riksdag och de beslut, Herr R. med sin röst biträdt, kunna medföra dessa fördelar, blifver en annan fråga, och för att vinna eller bibehålla den aktning, hvarje Riksdagsman bör eftersträfva af sine Kommittenter, hvilka i sin ordning äga skälig anledning till motsvarande uppmärksamhet å hans sida för det lemnade förtroendet och ett anständigt underhåll, bör han vara beredd att vid sin återkomst åberopa de reformer, beslut och handlingar, genom hvilka man kan bibringas grundade förhoppningar om de väntade fördelarne, emedan försäkringar, argumenter och vidlyftiga tal börjat förfela sin verkan på tänkande och reflecterande medborgares öfvertygelse.

Svenska folket skall säkert hålla Förstärkta Konstitutionsutskottet räkning för dess slutliga tillgörande i representationsförändrings-frågan, och hvarje sann fosterlandsvän skall säkert glädja sig öfver detta beslut. Om förslaget än skulle tåla några modifikationer i detalj, så måste det dock förblifva en obestridlig sanning, att första steget till reform är: frånträdande af det gamla, odugliga, och de delade tankarne i detta ämne, den bristande allmännare sympathien inom Borgareståndet, skola säkert lära de väljande inom denna Medborgareklass, hvilka under detta långa Riksmöte med uppmärksamhet följt och begrundat sine Ombuds tillgöranden, att vid valen till nästa Riksdag, mera allmänt än hittills, hafva till hufvudsakligt ögonmärke de nya Ombudens orubbliga karaktersfasthet, i förening med oskrymtad fosterlandskänsla, och framför allt synes det blifva nödvändigt, att mera sparsamt dela sitt förtroende åt Herrar Borgmästare. Genom dessa försigtighetsmått å de väljandes sida, torde man böra hoppas, att Vällofl. Borgare-Ståndet, med lika enighet som det Hedervärda Bondeståndet, och utan hinder af alltför mycken betänklighet och anmärkningslust, skall kunna bearbeta reformförslagen och — i stället att, likasom *post festum* motverka — samverka till deras antagande, hvarigenom mera enhet och säkerhet kunde vinnas uti Lagstiftningen, isynnerhet den ekonomiska, desto angelägnare, som Tull- och Närings-Stadgarne numera i allmänhet anses så föråldrade, felaktige och oförenlige med tidens kraf och förhållanden, att till och med Åklagaren tror sig hvarken böra se eller höra det oskick och den oordning, som deremot äger rum och utöfvas, serdeles hvad borgerliga näringarne och Bränvinsminuteringen beträffar, hvarföre ock sådane yrken helt öppet och opåtalt bedrifvas så väl på Landet som i Städerne, utan båtnad för Staten och det allmänna.

RÖSTÄGARE OCH SKATTDRAGARE.

Insändt.

Till vederbörande. Ångbåts-Rederier eller Urmakare.

Som det missöde sistl. Lördag träffade 3:ne Ångbåtspassagerare in spe, af hvilka dock blott En lärer utagit billet, men de 2:ne endast dagen förut tillsagt för platser ombord, att Stockholms Ångbåten afgick, ehuru visserligen på slaget 5 efter ena tornuret, likväl fulla 10 minuter förr än klockan slog 5 i det andra, och derigenom desse 3:ne personer, (fastän ångbåten vid deras ankomst kunnat med 1 à 2 minuters uppehåll vid sidan af Ångf. Götha Elf taga dem ombord,) nolentes volentes gingo miste om både lustresan och regnskurarne ombord, samt till sin vidare förargelse hela dagen måste höra Tornuren vandra efter olika tågordning; så vore önskeligt, för tillfällen der angelägnare mål kunde förfelas, om den som vederbör ville så justera Ångbåtarnes afgång eller Tornuren, att lika förmon af tidens begagnande lemnades åt dem, hvilka bo i norra, som åt dem, hvilka bo i södra delen af Staden.

EN AF DE TRE.

Hvarjehanda.

SVANORNA,

(Pennritning ur folklifvet.*)

När man färdas utåt de stora landsvägarne, mötas stundom sorgliga gestalter, kringirrande Lazzaroner, hvilkas blotta åsyn väcker medömkan och fasa. De flesta ännu i lifvets verksammaste ålder, hafva de genom sitt kringvandrande lefnadssätt förlorat arbetsvana och håg för stadiga sysselsättningar, samt genom dryckenskap och oordentlighet gradvis nedsjunkit till djupet af mensklig förnedring.

* Fortsättning och slut från N:r 61.

Utmärglade, bleka och trasiga vandra de från stad till stad, från gård till gård, föraktade och afskydda, emedan de sjelfva vållat sin olycka, och derjemte ett mål för hunger och köld, då tiggaren, som okunnighet, ålderdom och bräcklighet bragt till tiggarstafven, får röna mera medlidande och välvilja. Läsaren inser troligen att den mörka skildringen sorgligt nog inträffar på en större del vandrande gesäller, hvaribland många fordom sett bättre och lyckligare dagar, och gissar måhända att den, som våra resande nyss så kärleksfullt räddade från en oundviklig död på landsvägen, var en af dessa beklagansvärde fallne. — Men återtagom berättelsens tråd!

Följande dagen voro tvenne berlinare på vägen åt sjö-kusten. I den första åkte Wildmark med sin dotter och i den andra kapten Bergfast; man skulle nu ut och se svanorna, hvarför en ledsagare från staden medföljde, som kände hvarest de plägade uppehålla sig. Utmed Kungsbacka-fjärden, åt Onsala till, går en väg, hvilken våra resande följde, och när de kommo upp på en ödslig trakt, som kallas "Fjärdskogen", tillkännagaf följeslagaren: "der borta se vi svanorna." Fjärden låg lugn och spegelklar, ty det var en af dessa smekdagar, hvarmed April stundom plägar fägna vårens vänner, och således ganska gynnande för sällskapets förehafvande. Vagnarne höllo stilla, emedan ledsagaren varseblef en gammal man, som han kände, sysselsatt vid stranden. Sedan man rådgjort om sättet att på närmare håll se svanorna, ropade ledsagaren, "hör du Bengt! Herrskapet vill komma ut på fjorden; för att bese svanorna; vill du ro ut dem?" "Det ska ja gerna" svarade Bengt under det han närmade sig, "men di foglarne äro svåra att få se på nära håll, isynnerhet om de se främmande. För oss fiskare och kanske äfven för fruntimmer äro de ej så skygga. Vill derföre Mamsälla följa med, så skola vi nog komma dem temligen nära; för skam te skräppanes kan jag ro en båt, och det ska gå så fint att inte Prästera begriper't," mente Bengt.

Som Herrarne ofta hade sett svanor och insågo giltigheten af Bengts yttrande, tillät Wildmark Carolina att följa med gubben, under det de stadnade på stranden. Med sakta årtag och tyst som en mur rodde fiskaren med Carolina ut mot grundet, der en mängd svanor simmade i långa paralella linier på den lugna vattenytan. Föga fruktande de kommande, följde de uppmärksamma och sluga foglarne dem endast med sina spejande blickar, och Carolina njöt med stum hänryckning, på ett bösseskotts afstånd, anblicken af omkring 100:de svanor, hvilkas bländande hvithet i solens sken gjorde ett behagligt afbrott mot den blanka vattenspeglens azurblå, och deras långsamma, behagfulla rörelser ökade ännu mer effekten af den sköna taflan. Länge njöt Carolina af denna syn, och för hennes rika inbillning framställde sig i diktens skönaste färgor allt hvad hon läst och hört om svanorna, och huru de i döden utanda lifvets sista fläkt i toner. Ännu alltid lika tyst hvilade Bengt på årorna, betraktande med ett vänligt småleende sin sköna granne i båten och hennes förundran, till dess omsider Pappa på stranden vinkade, då Carolina måste skiljas vid de älskade foglarna.

Sällskapet samlades nu vid sina vagnar, och ur de välförsedda matförråden uppdukades en liten resmiddag, den en god aptit och några buteljers välsmakande innehåll ytterligare kryddade. Med gifrund hand utdelade Carolina välvilligt mat och dryck äfven till skjutsbönderna, och Bengt, som härvid erhöll brorslotten, förtärde den med en strykande aptit och tillade, sedan han tackat Herrskapet för all go välfägnad: "detta töckte Bengt va mos."

Under måltiden berättade Carolina sin förtjusning öfver sitt förmiddagsnöje på det vältaligaste sätt, och alla gladdes öfver hennes tillfredsställelse. — "Vi hafva således lyckats att ernå ändamålet med vår resa", sade Wildmark, "och det fägnar mig att det lyckades för dig att få se så många af dina älsklings-foglar, hvilkas skönhet du med skäl beundrar."

"Den tafla vi här hafva framför oss", fortfor Wildmark, har äfven en historisk märkvärdighet, ty på den klippa, vi se der borta rätt öfver fjärden, låg fordom det i Skandinaviens historia namnkunniga Slottet *Hunnehals,* som år 1287 anlades och befästades af danska Konungen Eric Glippings mördare, Stig Andersson, Nils Hallandsfar, *Peder Porse m. fl.,* hvilka, för detta sitt brott förklarade biltoge, här sökte sig en tillflykts-ort. — Denna händelse har gifvit *Ingeman* ämne för sin historiska roman *"De fredlöse."* Under de många hvälfningar, för hvilka Skandinavien varit skådeplatsen, föreföll kring detta slott många vilda strider, mången följdrik händelse, fastän det nu af tidens tand är jemnadt med jorden. Sällskapet gjorde några reflektioner öfver tingens föränderlighet, och fiskaren, som äfven uppmärksamt afhört berättelsen, tillade för sig sjelf: "Ja, ja, tiden går, unna för unna, en da i sänder."

Sällskapet hade slutat sin måltid, och man ämnade vidare fortsätta resan, när ett nytt föremål ådrog sig våra resandes uppmärksamhet. Från en båt, som sakta framskred utmed stranden och i hvilken befann sig ett litet sällskap af Damer och Herrar, hördes några ganska vackra fruntimmers- och karlröster uppstämma Anderssons sköna qvartett *Vårmorgonen i Norden.* Angenämt öfverraskade häraf, lyssnade sällskapet till den vackra sången. Den musikaliska Carolina anmärkte din rena *sopranen,* den klangfulla *alten,* och huru väl de öfverensstämde med den fylliga *tenoren* och *basen.* Man förundrade sig öfver att på dessa ödsliga trakter få höra sådana röster. Sången hade slutat, några sköna moll-ackorder på en guitarr förklingade öfver vågen; en skön karlröst, ackompagnerande sig på detta instrument, började sjunga Tegners hänförande ord ur Axel:

O kärlek! jords och himmels under!
du salighetens andedrägt!
Gudomlighetens friska flägt
i lifvets qvalmuppfyllda under! o. s. v.

Intaget af den sköna sången stod sällskapet ännu lyssnande, likasom för att vänta mera, emedan de alla funno sången så vacker; men i djupet af Carolinas känsliga själ återklingade ännu underbart dessa toner. Det är med menniskohjertat, som med likastämda strängar, af hvilka en, som är ljudande, bringar de andra i samklang. Skaldens ypPiga beskrifning på kärleken i dessa ord, så lyckligt satta i toner, hviskade aningsfullt äfven för ett hjerta, som ännu ej kände kärleken, om dess ljufhet och allmakt.

Den stundande afresan väckte den svärmande flickan ur sina drömmar, och snart for man vidare, emedan gubbarne hade beslutat att bese Gathenhjelmska grafkoret i Onsala kyrka. Snart befann sig ock vårt sällskap i dess dystra skymning, der de med beundran sågo dessa sköna kistor, förfärdigade i Rom af hvit carraramarmor, verkliga konststycken och beställda för danska hofvets räkning, men bland de många priser, som denna djerfve Kapare-kommendör gjorde, voro äfven

dessa, som nu innesluta hans och hans hustrus jordiska qvarlefvor. Den fruktade vikingen slöt sin bragdrika bana vid 29 års ålder, 1718, som inskriptionerna tillkännagifva.

Sedan kyrkan med sina åldriga märkvärdighet var tagen i betraktande, begaf sig sällskapet upp på en höjd i dess grannskap, benämnd "Klockhögen", hvilken dominerar trakten. Ifrån denna har man en öfverblick öfver dessa trefliga gårdar, spridda i dälderna, dessa landtliga "Sjömanshem", till hvilka seglaren efter farorna på hafvet glad återvänder, för att i väntande anförvanters krets hvila ut en tid efter den mödosamma, vådliga färden, lika enkel och flärdfri som då han lemnade hemmets boningar, inom hvilka den urgamla Svenska gästfriheten alltid ännu råder.

Glada och högst belåtna med sin dag återvände våra resande ifrån dessa trakter, dem de nu bjödo farväl, icke anande det skakande uppträde, som väntade dem. Det led emot aftonen, vagnarne rullade samma väg tillbaka som de kommit. Ännu lågo svanorna på samma ställe, glimmande i aftonsolens strålar. Till den lugna fjärden med sina svanor, och till den bortom densamma belägna klippan, som burit de "fredlöses" borg, skickade Carolin en afskedshelsning, och en stund derefter befann sig sällskapet åter i den lilla stad, som de på förmiddagen lemnat.

"Huru mår den der gynnarn, som vi i går upptogo på landsvägen?" frågade Kapten Bergfast värdshusflickan. Han har sofvit nästan hela dagen och blott en gång begärt dricka; men nu sofver han igen ganska tungt", svarade flickan. Man beslöt således att lemna honom i ro och först följande morgon underrätta sig om hans tillstånd. Morgonen kom, Wildmark och Bergfast gingo då, för att innan afresan föranstalta om den sjukes skötsel. Denne hade nu vaknat, och såg på de inkommande med en fånes orörliga, själlösa blickar. "O himmel! . . . . . hvad ser jag!" ropade Wildmark med ett uttryck af fasa vid denna syn, och sjönk sanslös på en stol, der Bergfast hade mycken möda att återfå honom till sansning igen. Vaknande, ropade han med den djupaste rörelse: min son! . . . . min son! . . . . Vi kunna ej beskrifva fadershjertats känslor vid detta smärtsamma, rysliga återseende, utan endast hvad fadren sedan berättade för den förvånade, deltagande vännen om sin son. Denne, som, enligt egen böjelse, fått lära ett handtverk, hade i 8 år varit borta från hemmet och endast de första åren genom bref gifvit sin far underrättelser om sitt vistande, men under den sednare tiden dermed aldeles upphört. Wildmark hade, oaktadt alla efterspaningar, blott en enda gång fått underrättelse om sin son, och enligt den skulle han då begifvit sig ur landet, men åt hvilket håll visste ingen. Sjunken så djupt, låg nu hans enda son framför honom; det var som om själens herrliga strängaspel hade förklingat; ej en min förrådde någon hågkomst från fordna dagar. Liknöjd och främmande, åskådade han fadrens smärta utan att dela densamma. Af den förr så blomstrande, glade och sina föräldrar älskande gossen, låg nu en hemsk, förfärligt stirrande vålnad för deras häpna blickar. Wildmark beslöt att dölja den sorgliga upptäckten för Carolina, och endast småningom bereda henne derpå, äfvensom att låta hemta "den förlorade sonen" till fadershemmet, för att om möjligt försöka hans räddning.

Ett år har förflutit sedan denna händelse, och den tröstande sällsamhet inträffat, att en menniska, på yttersta branten af sin undergång, genom sin egen alfvarliga föresats, i förening med en faders och systers hulda omsorger, blifvit återgifven åt sig sjelf och menskligheten. Fullkomligt återställd till kropp och själ är Fredrik Wildmark nu sin fars hjelp och sin älskvärda systers glädje.

De trenne lyckliga påminna sig ofta med tacksamhet emot Försynen den resa, som föranleddes af Carolinas önskan att se *Svanorna.*

Avertissement.

Tisdagen den 8:de innev. Juni
gifves,
å härvarande stora Theater,
af
HH. **Kirchner** och **Seest,**
för sista gången,
en
DRAMATISK-MUSIKALISK
AFTONUNDERHÅLLNING,
i kostymer.

Första Afdelningen:
KOMMA OCH GÅ,
humoristisk föreläsning, såsom inledning till ett quodlibet af SAPHIR; föredrages af Herr KIRCHNER.

Derefter:
1) OUVERTURE.
2) SCENE OCH ARIA UR OPERAN ZAMPA, sjunges af Herr SEEST.
3) VIOLIN-SOLO, execqueras af Hr D'AUBERT.

Andra Afdelningen:
DEN FALSKA CATALANI,
eller
DEN GÄCKADE FRIAREN,
musikaliskt quodlibet i en akt.

Tredje Afdelningen:
WIENARN OCH WIENARINNAN,
eller
SÅ BETALAR MAN SINA SKULDER,
musikaliskt Intermezzo, i de mest omtyckta Wienska folkmelodierna, af
CARL VON HOLTEY.

Personerne:
HUBER, en rik Wienare, . . . H:r SEEST.
FRANS, hans son, (i en Wiensk huspigas nationalkostym) H:r KIRCHNER.

Till Slut:
AFSKED FRÅN GÖTHEBORG,
sjunges på svenska af Herr KIRCHNER.

Representationen börjas klockan på slaget 7 och slutas omkring kl. ½10 e. m.
(242)

Sällskapssammanträde.

Sjömanna-Sällskapets Herrar Ledamöter behagade sammanträda hos Hr Capitain Dreutzer, uti huset N:r 230 vid Breda Vägen i Masthugget, Tisdagen d. 15:de dennes, kl. 6 e. m., för att justera Protocollet för den 26:te sistlidne April. Götheborg d. 5:te Juni 1841.

Å förra Directionens vägnar:
L. BERGMAN.
(241)

Auktion:

Tisdagen den 8 Juni kl. ½ 5 e. m. hålles, uti Sahlgrenska Sjukhuset, Entreprenad auction till den minstbjudande att under sex månader, räknade från d. 1:ste nästkommande Juli derstädes efter reqvisition aflemna följande: Rågmjöl, Hvetemjöl, Hafregryn, Risgryn, Ärter, Salt, Sill, Lakris, Ingfära, Skarp- och Kryddpeppar, Ättika, Bränvin, Tvätt- och Raktvål, Ljus, Såpa, Ost och Smör. Götheborg d. 2 Juni 1841.
(237)

Tillvarataget.

Från Nattetid anträffade lösa personer hafva följande persedlar blifvit anhållne såsom misstänkte att vara stulne, nemligen:

En större Bomulls-shawl med svart botten och inväfda blå och gulrosiga bårder samt blommor,

Ett svart Sidenförkläde.

En gammal svart Bomullshallsduk med hvitrosiga bårder,

Två st. rödrutiga golfmattor, väfda af klutar och om 9 alnars längd hvardera.

En gammal golfmatta af rutigt ylletyg och blångarns varp.

En mörkblå Bondrock af vadmal med rutigt foder, samt

Tvenne sammanfästade dörrnycklar, den ena större och den andra mindre, passande till något Contoir.

Dessa persedlar kunna ägarne återfå, då anmälan derom göres i Poliskammaren eller hos undertecknad. Götheborgs Polisfiskals-Contoir den 4 Juni 1841. GUSTAF ROBERG.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 66 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 66. Onsdagen den 9:de Juni 1841.

Götheborg.

Den stormiga väderlek, som vi i föregående nummer omnämnde, fortfar härstädes ännu; dock är vinden nu N.N.O., och regnskurarne sparsammare. Luften är kylig, barometern i stigande, sen i går, och thermometerståndet i dag vid middagstiden 15 grader.

= Herrar *Kirchner* och *Seest* gåfvo i går afton, med samma bifall som första gången, sin andra och sista dramatisk-musikaliska aftonunderhållning. Den takt, med hvilken H:r Kirchner soutinerar sina fruntimmersroler, är beundransvärd, och hans spel så naturligt, att vi hörde flere personer, som voro från landet och icke visste af förklädnaden, betvifla hans metamorfos, tills han med sin vanliga stämma tog dem ur deras tvehogsenhet. Herr *Seest* afreser i dag med norrska ångfartyget till Köpenhamn, och Herr *Kirchner* återvänder i morgon till Stockholm, hvars publik ännu ett par gånger i sommar torde få förnya bekantskapen med "den falska Catalani", eller den näpna "Wiener Stubenmädchen."

= Det torde tillåtas oss få fästa resp. Allmänhetens uppmärksamhet på ett i dessa dagar af utgifvaren, Kontrollören Hr *G. C. Schüssler*, till subskription anmäldt arbete, kalladt "REPERTORIUM FÖR THEATER", af hvilket redan första häftet lemnat och det andra ofördröjligen lemnar pressen. Ändamålet med dess utgifvande är "att för de af detsamma inflytande medel grundlägga och underhålla en musik- och sångskola, der obemedlade, med fallenhet för musik och sång begåfvade skolbarn kunna på sina fritimmar erhålla fri undervisning i dessa ämnen." Inrättningen kommer att ställas under inseende af en direktion; undervisningen att ske för öppna dörrar, och elevernas antal att bestämmas efter omständigheterna och den ynnest, hvarmed företaget af resp. Allmänheten omfattas. — Att ej denna uteblifver, derom äre vi på förhand öfvertygade; ty ännu aldrig har det varit exempel att Götheborgs stads bemedlade innevånare undandragit sig en utgift, då den afsett vinnandet af ett godt och värdigt ändamål. Isynnerhet äro vi förvissade om att Sällskapet ORPHEI VÄNNER, till hvilket arbetet blifvit af utgifvaren dediceradt, genom en talrik subskription medverkar till dess spridande, då det just är inom *det*, som de Sköna Konsterne böra kunna påräkna sina varmaste och mest tillgifna gynnare och vänner.

= Äfven ett annat förtjenstfullt arbete: "OM SCOLIOS, ELLER SNEDHET I RYGGRADEN, *och om Flickors ändamålsenliga uppfostran, till förekommande af denna allmänna missbildning,* TAL, *hållet vid Præsidii nedläggande i Götheborgs Kongl. Wetenskaps och Witterhetssamhälle, d. 24:de Januari 1841*", har för ett par veckor sedan lemnat pressen och är nu tillgängligt i bokhandeln. Väl äro vi, inom Eskulapii område, icke några fullt kompetente domare; men så vidt vår kännedom om menniskokroppens byggnad och utveckling sträcker sig, kunna vi icke finna annat, än att författarens resonnementer och föreskrifter äro i hög grad rigtiga, träffande och ändamålsenliga. Den lilla brochyren, författad i en populär stil, borde egas af hvarje omtänksam husmoder, kostar endast 16 sk. b:ko och *säljes till förmån för Götheborgs Naturhistoriska museum.*

= Resande från Stockholm förmäla att oroligheter derstädes förefallit, hvilka haft till följd att Landshöfding *Nerman* oförtöjligen måst begifva sig derifrån. Om rätta förhållandet torde de i eftermiddag ankommande Stockholmstidningarne meddela närmare underrättelse.

= Dagens utländska post medför underrättelser från Paris af d. 31:ste i förra månaden. *Darmès* har af Pairsdomstolen blifvit förklarad skyldig till högmålsbrott *(parricidium)* dömd till döden, och d. 31:ste Maj om morgonen afrättad. — Ryktet om att ångfartyget President inkommit till *Holyhead* är ogrundadt. Flere örlogsfartyg hafva nu från åtskilliga håll afgått för att uppsöka detsamma.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Öfverste-kammarherren *G. M. Lewenhaupt* återkom Pingstafton från sin missionsresa till S:t Petersburg, der han skördat S:t Annæ Ordens 1:sta klass i briljanterad dekoration.

= Dagligt Allehanda förmäler, att det genom egenhändigt bref från H:r *Prume* erhållit den underrättelse, att den ögonsjukdom, Herr Prüme genom förkylning ådragit sig, endast träffat venstra ögat, hvarpå han likväl kan se med ett slags konvexa glasögon, så att han förmår både läsa och skrifva.

RIKSDAGEN.

Förstärkta Stats-Utskottet har varit samladt, för att afsluta omröstningarne angående extra Statsregleringen, hvarvid voteringarne utföllo på följande sätt:

1:o Anslag till gevärs-tillverkningen 62,500 R:dr årligen, med 65 röster mot 54, som röstade för det högre anslaget af 84,000.

6:o Anslag för dockbyggnaden i Carlskrona, 33,333: 16 årligen, med 60 mot 59, som röstade för endast 16,666: 32.

9:o Rese- och undersökningskostnader samt expenser för nya styrelsen af alla arbeten, 6000 R:dr, med 67 röster mot 32, som röstade för 6,666: 33.

12:o Till ombyggnad af Strömsholms kanal- och slussverk, 600,000 R:dr i ett för allt, med de vilkor Ridd. och Adeln samt Presteståndet beslutat, genom 63 röster mot 56, som röstade för 50,000 R:dr årligen under åren 1841—1845.

14:o Till fullbordande af undersökningen ang. kanalledning emellan Hjelmaren och Wenern, 6,666: 32, med 71 röster mot 48, som röstade för 20,000 R:dr.

25:o Anslag till understöd för vaganläggning emellan Öfver- och Neder-Calix, 7000 R:dr, med 93 mot 26, som röstade för obestämdt anslag.

26:o Till förbättring af vägen mellan Westerås och Fahlun, till lika fördelning mellan Westerås och Fahlu län, 15,000 R:dr, med 76 mot 43, som röstade för att anslå en lika summa till Kongl. Maj:ts disposition, att i mon af behofvet utgå.

32:o Till Riddarholmskyrkans reparation, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, 52,000 R:dr, med 60 mot 59, som röstade för 40,000 R:dr, och undersökning om och i hvad mån enskilte, som hafva grafvar, böra deras iståndsättande bekosta.

33:o Till Upsala universitet, att i första rummet användas till uppförande af en ny observatoriibyggnad, 25,000 R:dr, med 61 mot 58, som röstade för att disponera en lika summa till uppförande af sådana ännu saknade byggnader, som äro mest nödiga.

Särskildt anslag för adjungerade ledamöter i Hofrätterne afslogs med 60 röster mot 59.

Det mindre kreditivet bestämdes till 500,000 R:dr, med 66 mot 53, som ville höja det till en million. Ökadt kreditiv för undsättningar, 100,000 R:dr, bestämdes med 64 mot 54, som ville höja det till 400,000 R:dr. Allmän förhöjning af postskjutslegan afslogs med 78 mot 41, så att förhöjning blott kommer att äga rum der sådant finnes rättvist.

Genom dessa voteringar nedsattes således anslagen under hvad Adeln och Presteståndet beviljat med R:dr 905,750; men ökades, utöfver hvad Borgareståndet beviljat, med R:dr 433,666: 32; således besparades endast R:dr 472,083: 16.

Kongl. Maj:t har vägrat sanktion å Rikets Ständers förnyade beslut om *myntenhetens fastställande till En Riksdaler Riksgäld.*

LANDSORTSTELEGRAFEN.

FAHLUN.

I Tuna Socken har ett redan arrangeradt bröllop måst inhiberas, emedan den ena af de kontraherande parterne, neml. brudgummen, råkade uteblifva. Orsaken till hans uteblifvande skall hafva varit den, att han, under färden till bröllopsgården, råkat i sällskap med några supbröder, som kommo honom att vid glaset glömma både brud och bröllop.

= En komminister i Norberg, vid namn P. Löfstrand, berättas äfven hafva tagit så pass till bästa af sött vin, eller också bränvin — vi veta icke hvilket — att han ej varit i stånd att fullborda en jordfästning, utan i fyllan och villan uppdragit kyrkobetjeningen att kasta jord på liket.

UPSALA.

Ett betydligt antal resande hafva under Pingsthelgen gjort besök härstädes. Icke mindre än 3:ne ångfartyg hitkommo från Stockholm Pingstdagen. Mamsell *Lind* gaf samma dag en konsert, som bevistades af nära 1000 personer. Hon emottogs med stormande bifall, och efter konsertens slut uppstämde Studenterne utanför hennes logis åtskilliga vackra sånger.

LINKÖPING.

Såsom en ovanlig händelse vilja vi nämna, att en torpare-hustru i Grums socken, Måndagen den 24:de sistlidne Maj kl. 4 e. m. blifvit förlöst med ett gossebarn, samt dagen derpå kl. 10 f. m. med en gosse och 2:ne flickor. Alla barnen lefva och hafva blifvit till dopet befordrade.

ETT ORD

OM DE SKANDINAVISKA BRÖDRARIKENAS INBÖRDES FÖRHÅLLANDEN. *

Den fordna Calmar-Unionen utgick från den förhatliga statskonst, som ville grunda det ena rikets storhet på de andras förtryck; der det enda synliga sambandet var regentens person, men der allt annat sträfvade att sönderslita och upplösa föreningen: national-fördomar, öfvermod å ena sidan, hat och motsträfvighet å den andra, och som i stället att närma Nordens treune folkstammar till hvarann, gjorde för trenne sekler allt närmande dem emellan omöjligt och uppdrog en gränsskilnad, som det fordrades hela kraften af vårt tidehvarfs upplysning att nedbryta. Att hon mäktat åstadkomma detta, är ej ett af de minsta bevisen på dess oemotståndliga förmåga. Man ville i fjortonde seklet upphäfva den politiska gränsen, då den nationella qvarstod i hela sin oöfverstiglighet; nu är denna senare försvunnen, och hindret för den förras upphäfvande sålunda undanröjdt. För ideens realiserande ligga väl ännu andra hinder i vägen, och jag vill ej söka förutsäga, huru de skola bortskaffas. Eröfringarnas tid är förbi, och om några sådana kunna komma i fråga mellan Nordens tvenne riken, skola de åtminstone visst icke ske med svärdet. Hvad händelserne — jag nyttjar här det antagna uttrycket på de medel, Försynen använder till den stora verldsplanens utförande — hvad händelserne kunna medföra, vet jag ej och bjuder ej till att gissa. Drömmen om en stor Skandinavisk republik, eller om trenne konfedererade republiker efter Amerikanskt mönster torde tills vidare få slumra på framtidens bädd, såsom en utopisk fantasis dunstbild, kanske aldrig ämnad att ikläda sig verklighetens former. Uppriktigt taladt, kan jag icke heller inse, att denna juridiska förening är någon nödvändighet, för att faktiskt förena Nordens folk till en lycklig och vördnadsbjudande samhällskropp. Det ges i våra dagar en makt, starkare än de gifna fördragen, starkare än vapenmakten, starkare än intrigernas och underhandlingarnes makt, det är opinionens. När denna en gång hinner utbilda sig — och allt lofvar att det skall ske snart — när den hinner fullkomligt öfvertyga de Nordiska folken, att de hafva ett enda gemensamt intresse: mensklighetens stora, allmänna intresse, att fortgå till upplysning, välstånd, moralisk och ekonomisk trefnad; att medlet härtill är ett fritt utbyte af behof och tillgångar, tankans och handens alster; att för detta ändamåls vinnande statsgränsorna måste upphöra med sina tullar, sina pass, sina restriktioner och förbud, sina national-inskränkningar — allt det med ett ord, som nu gör folkens vanmakt, men som regeringarne i sin okloka inbillning tro utgöra deras styrka; när sålunda Dansken, Norrmannen och Svensken blifva hvar och en lika hemmastadde i de båda andra länderna, som i sitt eget land, när intet pass behöfves för personen och ingen tullafgift för varan, som flyttas från ett land till ett annat; då skola re-

* *Ur "Betraktelser under en resa i Danmark, Tyskland och Ungern, af A. Lindeberg", ett nyligen utkommet och i flere afseenden läsvärdt och intressant arbete.*

geringarne, frivilligt eller tvunget, närma sig till hvarandra, skola omedvetet eller traktatsenligt förena sig till gemensamt försvar mot möjliga fiender, till gemensam medverkan för det stora ändamålet: spridandet af frihetens och upplysningens välgerningar till alla folk och främst bland alla till deras egna. Må Sverige, Norrige och Danmark hafva tvenne eller trenne särskilda styrelsepersonaler, de skola likväl alla nödgas arbeta i samma syfte, och om någon absolutistisk makt skulle söka inverka på kabinetterna, för att än ytterligare väpna dem mot folken, skall denna Nordiska federation emot dessa tilltag kunna sätta ett veto af imponerande vigt. Man betänke, att denna Skandinaviska stat skulle beherrska Östersjön och Nordsjön; att den tillsammans skulle utgöra mahända den andra sjömakten i Europa — jag menar icke här en makt af linieskepp, utan en makt af handelsmariner och öfvade sjömän — att hon, med sin hjessa höljd inom polens region, och med sina fötter trampande Elbens strand, delande intressen och sympathier med hela det bildade Europa, sjelf i bildning stående på lika höjd med de deri mest framskridna folk i vår verldsdel, nära oåtkomlig för despotismens härar, kunde erbjuda en fristad och en stödjepunkt för all förföljd frihet, all våldförd rätt, i det hon för den främmande industrien, spekulationen och kapital-styrkan erbjöde ett ofantligt fält af nya näringsgrenar och oanvända natur- och menniskokrafter att odla. Det behöfs för denna stat, om den vill bli rik, mäktig och lycklig, ingenting annat, än att känna sig sjelf, hvad hon äger och hvad som fattas henne. Bedraga icke alla utsigter, så fortgå Skandinaviens trenne riken med skyndsamma steg till denna kännedom. Norrige har under de 25 år det åtnjutit sin fria författning, ofantligen förkofrats; hos oss har en ny och frisk anda vaknat, som med kraft och allvar uttalat sig under denna riksdag och hvars ytterligare utveckling ej mer kan hämmas, och i Danmark framskrider man till detta mål, väl litet senare i tiden, men kanske säkrare och snabbare än hos någondera af dess bröder.

Den gamla och förderfliga tron på den uteslutande förträffligheten, hvilken man hitintills ansåg för en ovilkorlig patriotisk pligt, om ej att hysa, åtminstone att bekänna, har hos de upplyste Danskarne försvunnit — och de upplystes antal i Danmark är, jemförelsevis, åtminstone lika stort som i något annat Europeiskt land, i detta fall kanhända ännu större. Jag har hört flera Danskar erkänna, att den fordna politik, Danmark iakttagit mot Sverige, oftast varit orättvis och förkastlig, ja, att Norriges förlust i sjelfva verket var för Danmark ingen; att det aldrig af denna besittning ägt någon redbar fördel; att Norriges styrka varit för detsamma en död kraft, som det aldrig kunnat använda, och att det sår, national-stoltheten lidit genom dess afträdande, längesedan är läkt. — — — — —

Jag tillhör icke dem, som spekulera på stora politiska hvälfningar, eller som taga sina egna sangviniska önskningar för redbar verklighet. Jag ärnar således icke söka beräkna huru ett samhällstillstånd skulle kunna åstadkommas, hvarigenom de tre Nordiska rikena förenades till en enda statskropp, eller ens gissa till om sådant någonsin skall ske; men den verkliga föreningen dem emellan är alldeles icke omöjlig, är till och med i visst hänseende ingenting annat, än hvad man redan i Tyskland åstadkommit genom tullföreningen mellan en del af dess stater. Jag vill ej påstå, att denna sistnämnda förening i alla detaljer kan tjena till mönster, men idéen är onekligen värd efterföljd. Det borde ej vara omöjligare för de tre Nordiska staterna, än för de trettio Tyska, att ordna sina tullagar efter ett enda och, som man bör hoppas, förnuftsenligt, system; att uppbära inkomsterna för gemensam räkning och sedermera fördela dem sinsemellan efter folkmängd; att anse hvarann såsom integrerande delar af ett enda helt, såsom grenar af en enda stam, med ett ord som hvad de verkligen äro; att följaktligen afskaffa alla afgifter för varor, som föras från ett land till ett annat, all visitation och all passskyldighet för fartyg och resande; att förklara alla tre ländernas innevånare naturaliserade i hvart annat, så att de alla vore inom hela Skandinavien lika berättigade till alla samhällets fördelar och behörigheter, till utöfvande af yrken, till embetens beklädande, till alla medborgerliga qvalifikationer med ett ord. Skulle regeringarne icke vilja det? Jo, i den stund de förstå sin egen fördel, och (så sällsamt det än låter) den nu pågående striden emellan dem och folken åsyftar egentligen ingenting annat, än att lära regeringarne begripa denna egna fördel. Det ges fördomar och villfarelser, som, redan tillbakasjunkna i århundradens natt, efterverlden har svårt att fatta, emedan hon från sin ljusare ståndpunkt ej kan med visshet se ned i mörkret. Till dessa skall en gång ett kommande århundrade räkna den närvarande skiljaktigheten i meningar mellan styrelserna och folken. Är det de sednares afsigt att undergräfva de förras makt, att göra dem svaga och föraktade? Tvärtom: de önska ingenting högre, än att se regeringarne starka och respekterade, och för att vinna detta ändamål, vilja de, att de skola regera så litet som möjligt. De önska, att styrelserna måtte kunna föra ett sjelfständigt och kraftfullt språk mot främmande kabinetter, och just derföre att de till sina egna folk måtte föra ett fogligt, ärligt och förtroligt. De vilja gifva dem medel att ej frukta ett krig, att ej behöfva låta en främmande statskonst och främmande intressen imponera på sig, och derföre önska de, att freden ej måtte vara ett fortfarande krigstillstånd, att den icke måtte medföra alla krigets olägenheter och betryck, att man måtte så hushålla med folkets tillgångar, att det har något att försvara, att det eger rättigheter och fördelar, värde att skydda. De önska förstå sin regering, men tillika att ej på hennes vägnar behöfva rodna öfver att hafva förstått henne. Genom en nästan otrolig förblindelse vilja regeringarne i många fall motsatsen. De vilja vara starka mot sina nationer för att vara svaga mot sina likar; de vilja blanda sig i sina undersåtares obetydligaste enskilta handlingar, och våga ej yttra ett ord i de stora europeiska angelägenheterna; de stifta sinsemellan anfalls- och försvars-förbund mot folkets frihet och yttranderätt, men våga ej i sina vigtigaste intressen handla oberoende och på egen hand, utan underordna sig der en främmande decision; de omgifva sig med härmassor inom landets gränsor och drista ej använda dem utom desamma; de vilja ej höra ett fritt och välment ord af folken, men tåla skarpa noter af främmande kabinetter och faderliga lexor af jemlika regenter; de smeka och sluta sig till sina fiender och stöta ifrån sig sina bästa vänner: sina nationer; de betrakta som illasinnade, förrädare och konspiratörer dem, hvilka yrka åtgärder och grundsatser, hvarigenom throner och regeringar upprätthållas, men anse dem som sina tillgifne tjenare, sina stöd och försvarare, hvilka insinuera dessa svekets och

våldets läror, hvarigenom så många throner fallit och ännu framdeles skola falla. Huru länge detta misskännande af egna intressen skall fortfara, vet jag icke; men det tyckes likväl som om den amalgamering af Nordens trenne folk, jag här ofvan antydt, icke borde stöta regeringarnes fördomar. Den syftar ej att inkräkta på deras makt; den ingriper icke i politikens små drifhjul; den är helt enkelt en administrativ och ekonomisk åtgärd, hvarpå alla skulle vinna och ingen förlora. För min aning står det likväl klart, att då nationerna så närma sig till hvarandra, skulle regeringarne ej heller längre kunna blifva främmande för hvarann. Och att på denna väg, men också endast på denna, skall Calmar-unionens idé kunna realiseras, men född på nytt, i den förädlade gestalt, som anstår det nittonde århundradet.

Hvarjehanda.

Den 15:de Febr. innevarande år arbetade en ung bonde af reslig kroppsväxt och skön ansigtsbildning, på ett fält utmed landsvägen, ej långtifrån *Blooming Grove*, vid NewYork, då han såg ankomma en elegant, med tvenne präktiga hästar förspänd vagn, hvilken en neger körde. I vagnen befann sig en svartklädd herre och en ung vacker flicka. Herrn steg ur och bonden gick honom till mötes, emedan han trodde att vagnen lidit någon skada, och att man behöfde hans hjelp. — "Är ni gift?" frågade herrn. — "Nej", svarade den unge drängen. "Skulle ni vilja gifta er, i fall något godt tillfälle dertill erbjöde sig?" — "Jag äger inga penningar för att sätta eget bo." — "Skulle ni vilja äkta en ung, vacker flicka, som egde så mycket, att ni i hela ert lif kunde lefva i välstånd?" — "Högre skulle jag ej önska?" — "Vill ni gifta er med den flickan, som sitter der i vagnen?" — Den unge mannen fick vid denna fråga stora ögon, och menade, att det skulle han nog vilja, men herrn bara narrades med honom. — "Ingalunda", svarade denne; "om ni går in derpå, så fara vi i ögonblicket till nästa kyrka. Jag har redan tillståndsbevis dertill och allt är förberedt." — "Men som jag nu ser ut, kan jag ej ge mig åstad i ett sådant ärende?" — "Åh, det gör ingen ting till saken." Med dessa ord sköt Herrn den förbluffade unge mannen in i vagnen. Den unga flickan räckte honom handen och såg småleende på honom. Vagnen rullade hastigt åstad till nästa kyrka. Det unga paret blef straxt fördt till altaret; presten var redan förberedd, och vigseln gick för sig. Den unga flickan fällde dervid ymniga tårar. Efter ceremoniens slut förde herrn flickan till vagnen, hjelpte henne att deri uppstiga och satte sedan sig sjelf uti densamma. Den unge bonddrängen ville åtfölja sin fru; men herrn kastade till honom en pung, full af guldmynt, och sade: "Farväl, min vän; god natt!" Negern gaf hästarne en klatsch, vagnen försvann och den nygifta äkta mannen stod liksom fallen ifrån skyarne midt ibland de gapande åskådarne, som församlat sig, för att åskåda högtidligheten. Han tröstade sig dock snart, då han i pungen fann 500 dollars. "New-Yorker Herald", som berättar denna hemlighetsfulla historia, menar, att man sannolikt på detta sätt velat rädda en flickas af god familj ära, eller genom ett till utseendet äkta barns födelse försäkra sig om ett stort arf. Den unge bonddrängen har nu i alla allmänna blad låtit införa signalementet på sin hustru och den henne åtföljande herremannen.

— Mamsell *Rachel* har med största bifall debuterat i London. Det utomordentliga bifall, hon vid sitt första uppträdande erhöll, skall så hafva angripit henne, att hon bakom kulisserna föll i vanmakt.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Andersson från Uddevalla, båt. 3 bröder, 92 tolfter plankor; Dito A. Thoren från Kongsbacka, slup. Christina, 2 läster kalk.

Annonser.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

No 67 utgifves nästa Lördag kl. 6 afterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 67. Lördagen den 12:te Juni 1841.

Götheborg.

Kustvakterne J. Magnusson och A. Johnsson hafva i natt, under patrullering i Askims socken, från okänd ägare under beslagsanspråk anhållit 24 st. Bomullsväfnader och 107 st. Tyllrimsor.

= Norrska ångfartyget är ännu kl. half ett, då ombrytningen af tidningen måste företagas, ej ankommet, hvadan vi för dagen befinna oss i saknad af dagens utländska post.

Inrikes Nyheter.

STOCKHOLM.

Konungen höll den 4:de dennes konselj för samtliga Stats-departementens föredragningar.

= Arffursten Prins Carl undergick den 4:de dennes på eftermiddagen slutförhör i vår heliga religionslära. Akten, som förrättades af Biskopen i Skara, Mag. Butsch, försiggick å Kongl. Slottet (i Drottningens röda Salong) och öfvervarades af D.D. M.M. Konungen och Drottningen, D.D. K.K. H.H. Kronprinsen och Kronprinsessan, de begge yngre Arffurstarne, Herrar Statsministrar, Svenska och Norrska Statsråden, D.D. E.E. Rikets Herrar, Landtmarskalken och Rikståndens Talmän, samtlige Biskoparne, 3:ne af hvarje stånd utsedde ledamöter, Hofvet och Staberne m. fl. — Konfirmationsakten, som egde rum i Slottskapellet påföljande dagen, kl. 1, började des med afsjungande af Ps. 141: 11, hvarunder Herr Erkebiskopen, samtlige härstädes varande Biskopar och Pastor Primarius framträdde till altaret. Predikan hölls af Öfver-Hofpred. D:r Hedrén öfver Es. 51: 12. Herr Erkebiskopen höll ett tal öfver Es. 54: 10, och förrättade derefter konfirmationen. Akten slöts med Välsignelsen och afsjungande af Ps. N:o 443: 4:de och 5:te verserne. Närvarande voro: D.D. M.M. Konungen och Drottningen, D.D. K.K. H.H. Kronprinsen och Kronprinsessan, de begge yngre Arffurstarne och den unga Prinsessan, Rikets nu församlade Ständer, Stats-Råden, Rikets Herrar, Statsministrarne, Seraphimerriddarne, högre Embetsmän, Hofvet m. fl., hvarförutan inträde var lemnadt Allmänheten, så långt utrymmet i kapellet det kunde medgifva. — Påföljande dagen gafs af H. M. Drottningen en större middag, till hvilken äfven Ståndens Talmän voro inbjudne.

= Aftonbladet för den 5:te dennes innehåller en ryslig berättelse om en torpare, vid namn Olof Christoffersson, hvilken, *för att frälsa sina barn från hungersdöd*, mördat 4 af desamme. Häradsrätten har dömt Christoffersson att mista högra hand, halshuggas och steglas; Hofrätten deremot har, i stöd af ett läkarebetyg, frikänt honom, men öfverlemnat åt vederbörande att om Olof Christoffersson taga sådan vård, att han icke mera måtte blifva vådlig för allmänna säkerheten.

= Den öfver framl. Erkebiskopen J. O. Wallin å Solna kyrkogård uppförda minnesvård aftäcktes, under åska och blixt, d. 5:te innevarande månad. Den är högst enkel, af vacker granitell, har å ena sidan till inskrift "J. O. WALLIN", och å den andra följande af den hädangångne sjelf författade epitafium:

"Jordens Oro Wiker
För den frid, som varar;
Grafven allt förliker,
Himlen allt förklarar"

hvars trenne första ord innehålla initialbokstäfverne till hans namn. — Den aflidnes medaljong och en gyllene harpa lära blifva de prydnader, som på densamma framdeles komma att anbringas, och af Hans Maj:t Konungen föräras.

= Ryske Ministern, grefve Matuzewitsch, borgfredsstörande och kuskpryglande i åminnelse, har återvändt till S:t Petersburg, hvarifrån han, om man får sätta tro till hans "dyrbara hästar", icke vidare lärer hit återkomma.

= Juryn i det mot ansvarige utgifvaren af Dagligt Allehanda väckta märkvärdiga tryckfrihetsåtalet är nu vald, och består den, efter de af vederbörande gjorda uteslutningar, af nedanskrifne personer:

Valde af Aktor: Advokatfiskalen Staaf, Expeditionssekreteraren Lovén och Riksdagsmannen Strindlund; *af Svaranden:* Talmannen i Bondeståndet Anders Eriksson, Häradshöfding A. Möller och Häradshöfd. Söllscher; *af Rätten:* Lagmannen Rhodin, Protokollssekreteraren Schönmejer, och Bankokommissarien Netherwood.

= Justitie-Statsministern har till Kongl. Maj:t afgifvit berättelse angående civila rättegångs-ärenderna och brottmålen i riket år 1839.

= Chefen för Landtförsvars-departementet har till Ständerne aflåtit Kongl. Maj:ts skrifvelse angående mötes-passevolancens upphörande.

= Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien har haft sammanträde, hvarvid Frih. *Berzelius* har blifvit vald till president, och Professor *Geijer* till vice president under den återstående delen af året.

= Nederländske f. d. Envoyén härstädes, Baron *Crombrugghe de Looringe,* har blifvit utnämnd till Kommendör af Nordstjerne-orden.

RIKSDAGEN.

Riksstånden hafva å nyo "fått en hård nöt att bita", i anledning af de bekanta voteringarne i förstärkta Statsutskottet. Bondeståndet har nemligen till sina medstånd aflåtit en inbjudning att förena sig med detsamma om att förständiga Statsutskottet att anställa voteringar rörande åtskilliga frågor, i hvilka Rikets första och andra stånd ogillat de af Utskottet framställda voteringspropositioner. Se här en recit af Bondeståndets diskussion öfver detta ämne d. 4:de innevarande månad:

"*Hans Jansson* från Elfsborgs län begärde ordet och yttrade: "Sedan Bondeståndet förliden Onsdag den 2 i denna månad genom fattadt beslut indirekte förklarat dess ledamöter i Förstärkta Stats-Utskottet böra deltaga uti voteringen rörande de ämnen, i hvilka Ståndet förut ogillat de af Statsutskottet uppställde voteringspropositioner, samt Bondeståndet följaktligen icke kan tillvitas att i ringaste afseende hafva underlåtit att ställa sig grundlagarne till efterrättelse; så hemställer jag nu, att Ståndet må ålägga förstärkta Statsutskottet att jemväl anställa votering rörande de frågor, i hvilka Ridderskapet och Adeln samt Presteståndet ogillat Utskottets framställda voteringspropositioner, neml. ang. Handels- och Sjöfartsfonden samt vissa statsinkomsters, såsom tull- och postmedlens samt bränvinsbevillningens, m. m. ingående till Riksgäldskontoret. Man får då se, huruvida desse begge Riksstånd, lika med Bondeståndet, respektera grundlagens föreskrift, eller, med åsidosättande deraf, anse sig tillständigt att uti omförmälde frågor egenmäktigt och grundlagsvidrigt förfara."

Henrik Andersson från Örebro och Håkan Nilsson från Christianstads län, jemte en stor del af Ståndets öfrige ledamöter, förenade sig med Hans Jansson.

Sven Heurlin från Kronobergs län: "Jag förenar mig desto heldre uti hvad Hans Jansson nu anfört, som jag anser de af honom yrkade voteringar ovilkorligen böra äga rum, och att det obestridligen ligger i Utskottets ledamöters våld, att till samma voteringars anställande tvinga sin motsträfvige Ordförande."

Matts Persson från Stockholms län, Jan Andersson och Anders Larsson från Upsala län, Lars Rasmusson från Götheborgs och Bohus län med flere förenade sig med Heurlin.

Nils Persson från Örebro län: Under diskussionen i Statsutskottet rörande ifrågavarande ämne, förklarade jag min mening vara den, att Utskottets ordförande borde, i enlighet med grundlagens föreskrift, låta i ämnet företaga votering, och denna mening vidhåller jag jemväl nu.

Jakob Kihlblom från Södermanlands län instämde i hvad Hans Jansson yttrat, och förmodade, att, då Bondeståndet, ehuru det sett medståndens lagstridiga förfarande, likväl, till åtlydnad af grundlagens föreskrift, deltagit i voteringarne öfver de ämnen, i hvilka de förut ogillat voteringsproposition, Ridd. och Adeln samt Presteståndet icke skulle kunna underlåta att jemväl ställa sig grundlagen till efterrättelse.

Ståndet biföll härefter ofvannämnde, af Hans Jansson gjorda hemställan, och beslöt, det de respektive medstånden skulle inbjudas, att, jemte Bondeståndet, förständiga Förstärkta Statsutskottet, att voteringar, rörande de af Hans Jansson omförmälde ämnen, ofördröjligen anställa."

Få nu se hvad Getingen och Ugglan komma att säga om *denna* åtgärd! Huru den af Ridd. och Adeln kommer att upptagas, kan slutas af det öde, som den rönt i Presteståndet, der inbjudningen blifvit afslagen. Det ser verkligen ut, som om man i begge dessa Stånd numera satte sig öfver både grundlagar, billighetsprinciper och allmänna omdömet.

= Hos Ridderskapet och Adeln förefölll d. 7:de dennes på förmiddagen en ytterst varm och häftig debatt, i anledning af en motion, som Herr Munck af Rosenschöld väckt med anledning af det nyss fattade beslutet, att måla Hr Landtmarskalkens porträtt. Herr Rosenchöld motionerade nemligen, att, för samlingens kompletterande, äfven Landtmarskalkens från 1789 års riksdag, Grefve Charles Emil Lewenhaupts, porträtt måtte intagas i densamma. Denna motion väckte genast vid uppläsningen en synbarligt pinsam känsla hos många, dels i anseende till sammanställningen med beslutet om Frih. Palmstjernas porträtt, enär Adeln år 1789, såsom bekant är, enhälligt beslöt att ej intaga dåvarande Landtmarskalkens porträtt, hvilken hade haft den svagheten, att å Adelns vägnar underteckna säkerhetsakten, oaktadt Ståndet protesterat mot densamma. Denna känsla gaf sig d. 7:nde dennes luft uti de starkaste termer, hos åtskillige talare, som begärde att motionen måtte förkastas med ogillande. Detta blef äfven slutresultatet efter $2\frac{1}{4}$ timmas diskussion, för hvars hufvudpunkter vi framdeles efter Stockholmstidningarne skole redogöra, och som i mer än ett afseende lärer hafva varit märkvärdig.

= Riksstånden emottogo d. 7:nde dennes Kongl. Maj:ts skrifvelse af d. 4:de i denna månad, med tillkännagifvande af i nåder lemnadt bifall till Rikets Ständers för deras del fattade och hos Kongl. Maj:t anmälta beslut, om upphäfvande af Kongl. Nummerlotteriet.

LANDSORTSTELEGRAFEN.

NERIKE.

En Friherrinna *Knorring* gick häromdagen med sin 8-åriga son öfver bron vid Grythyttan. Under några minuters uppehåll på bryggan tittade barnet ned i den brusande forssen, fick svindel och föll i vattnet. Förtviflad kastade modren sig ned i strömmen, och frälsade med egen lifsfara sitt barn — ett ytterligare bevis på den nästan öfverjordiska kraft, som moderskärleken i farans stund förlänar äfven den svagaste.

CARLSKRONA.

Sjöministern har anländt hit, mönstrat, inspekterat, dinerat och åter afrest till Stockholm. Sjöartilleri-regimentet härstädes berömmes mycket för sin goda hållning och såsom det der i trupp kan täfla med hvilket annat regimente som helst.

= Herr Ameèn har i Hofrätten väckt åtal mot Herr Hubendick, för det att denne emot honom anstält olaga rättegång.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Enligt underrättelser från London af d. 25:te Maj, griper rörelsen allt mer och mer omkring sig, och motståndarne till monopolierna, isynnerhet godsägarnes monopolium, vinna allt fastare fot. Tvenne så himmelsvidt skiljda fraktioner af samhället, som *Toryes* och *Chartister*, hafva gemensamt förenat sig, för att störta *Whigs;* de förre i hoppet att derigenom komma till styrelsen; de sednare för att hämnas på Whigs, mot hvilka de äro ursinnigt förbittrade, emedan desse, utan att förolämpa medelklassen, förmått kufva dem. Vi skola — förklara de helt öppet — med tillhjelp af Toryes skära halsarne af Whigs, och sedermera med tillhjelp af Whigs göra detsamma med Toryes; vi skola öfverhufvud förhindra alla praktiska förbättringar, och så länge

hålla landet i gäsning och förvirring, till dess medelklassen, förtviflad, slår sig på vår sida och hjelper oss att genomdrifva vår karta. Men i närvarande ögonblick äro de förbundne med Toryes, och det är endast dessa, genom hvilka de sednare kunna hoppas, att, vid ett förestående val öfverrösta medelklassen; derföre äro de också för ögonblicket välkomne för Toryes, och för öfrigt tänka dessa, som det så ofta sker i lifvet: kommer dag, så kommer råd. Det kunde dock lätt hända, att Toryes en dag komme att bittert ångra, det de, af en illa förstådd herskl ystnad, gjort gemensam sak med Chartisterne, för att störta ett parti, med hvilket de i alla fall hafva så många intressen gemensamma.

CHINA.

Enligt nyssinlupna underrättelser från Indien, hafva fiendtligheterna emellan Storbritannien och China åter tagit sin början. Sedan Kejsaren vägrat att ratificera det emellan Kejserlige kommissarien *Keschen* och den brittiske fullmäktigen *Elliot* afslutade fördrag och gifvit befallning att skicka Keschen i kedjor till Peking, för att stå till rätta för de koncessioner, hvilka han hade gjort de "utländska barbarerne", togo brittiske trupparne d. 25:te Febr. skansen *Bocca Tigris* i besittning och omedelbart derpå faktoriet i Canton. Det oaktadt skall Kejsaren hafva förklarat, att han ej på något sätt ville underhandla med barbarerne, om ej dessa ödmjukt ville kasta sig i stoftet för honom och återgifva alla sina eröfringar. *Sir Gordon Bremer*, befälhafvare öfver brittiska flottan, hade den 22:dre April ankommit från *Canton* till *Calcutta*, för att med general-guvernören rådgöra angående de chinesiska angelägenheterna. Hvad följden af denna konferens blef, låter sig finna deraf, att förstärkningar ofördröjligen skola afgå från Indien, för att stöta till den vid *Whampoa* församlade brittiska arméen. Man torde följaktligen kunna förmoda, att chinesiska frågan innan kort kommer att på ett ärofullt sätt afgöras. Alldenstund faktoriet i Canton är i Engelsmännens händer, så befinner sig staden sjelf med detsamma i deras våld. Inom några timmar skulle deras truppar kunna förvandla densamma till en askhög.

ORIENTEN.

Enligt bref från *Constantinopel* af d. 21 Maj, tros egyptiska frågan inom kort blifva afgjord till de allierade makternas fullkomliga tillfredsställelse. — En ny spänning har dock åter uppstått mellan grefve Pontois och Lord Ponsonby. Den förre gör sig all möda, för att få Reschid Pascha åter in i ministèren; den sednare åter arbetar af alla krafter deremot.

Enligt skriftliga underrättelser från *Belgrad* skola 1500 Albaneser hafva företagit ett angrepp mot de till bergen flyktade Bulgarerne, men blifvit med blodiga hufvuden tillbakavisade. Af 1500 Albaneser skola endast 400 hafva kommit tillbaka. I Servien råder fortfarande lugn. De grymheter, som Albaneserne tilläto sig i Systow, låta icke beskrifva sig. Flyktingarne säga, att de öfvergå all föreställning.

AFRIKA.

Enligt underrättelser från *Algier* af d. 18:de Maj, skall inom det högre befälet vid den dervarande franska arméen råda mycket missnöje med general *Bugeaud*. Denne har ett något för rått yttre, hvarigenom han mycket skadar sig, ehuru hvar och en gerna medger att kärnan är god. Tvenne generaler hafva redan öfvergifvit honom, och en tredje står på vippen att följa deras exempel. Anledningen dertill är följande: Efter träffningen den 3:dje Maj, som ej utföll fullt ut så lysande, som generalen hade väntat det, församlade han generalerne, rigtade till dem några förebrående ord, och erinrade dem slutligen om Fredrik den Stores mulåsna. Då de ej straxt fatta de meningen af denna antydning, skyndade han att tillägga, att Fredrik den Stores mulåsna hade varit med i 30 års fälttåg, och ändå ingenting lärt. *Changarnier* protesterade straxt i så väl sitt eget som Hertigens af Nemours namn uttryckligen emot sådana artigheter, och de andre, ehuru de tego, voro icke mindre förbittrade. Likväl gifves det en annan orsak, hvarföre general *Duvivier* lemnade lägret. Man har tillfogat honom, som var öfverbefälhafvare i provinsen *Titteri*, den skymfen, att man gifvit de truppar, som skulle operera på detta håll, en annan general-major till chef. Häri hade dock Bugeaud ingen skuld, emedan han endast fullgjorde en befallning, som han erhållit från Paris. Man hade hitskickat *Baraguay d'Hilliers*, för att af honom göra en general-löjtnant, alltså måste man också gifva honom ett kommando, och detta kunde icke nu låta sig göra, utan en annans förfördelande. General *Tarlé* ändtligen afgår (han är redan ankommen till Frankrike), emedan Bugeauds reglementsstridiga förfarande af denne generalstabsofficer hade gjort en verklig surnumerär. Han såg, att man ej använde honom; derföre tänkte han att hans närvaro ej måtte vara nödvändig. Emellertid fortgå förberedelserna till den stora expeditionen utan uppehåll. Ångbåtarne *Grondeur*, *Sphinx*, *Phare* och *Etna* äro i full verksamhet. *Bugeaud* och Hertigen af *Nemours*, Herr *Beaumont*, *Corcelles* och *Tocqueville* hafva redan afrest till Mastaganem. Derifrån ärnar man taga vägen till Maskara och vidare till Tekedem. Trenne deputerade komma att åtfölja expeditionen. General Lamorcière skall operera ifrån Oran emot Tlemecen, Baraguay d'Hilliers på operationsbasen från Medea och Miliana vid öfra Schalif emot Thaza. Åt honom är äfven, under guvernörens frånvaro, uppdraget öfverbefälet öfver trupparne i provinsen Algier. Sahel har man nu väl icke helt och hållet blottat på truppar, men man är icke utan bekymmer, att Abd-el-Kader kunde emellertid låta expeditionskolonnerne framrycka och närma sig kusten, samt med de talrika massor, som han nu dragit tillsammans, förhärja och ödelägga allt.

NORDAMERIKA.

New-York d. 6:te Maj. Handelstidningen härstädes berättar från *Nya Granada*, att general *Heran*, som stod i spetsen för regeringens truppar, d. 9:de Januari vunnit vid *Aratoca* en afgörande seger öfver en, enligt uppgift, 2000 man stark insurgenthop under generalerne *Gonzalez* och *Patria*. Många af insurgenterne skola hafva blifvit dödade och omkring 1000 tillfångatagne. Man trodde, att följden af denna seger skulle blifva en ofördröjlig reorganisation af de insurgerade provinserna. General Heran stod, enligt sednaste underrättelser, med ungefär 4000 man i provinsen *Pamplona* och general *Borrera* med två tusen man af regeringens truppar i *Popayan*. Insurgenterna i *Ocana* och längs hela linien af *la Magdalena*, skola icke vara öfver 1000 man starka; insurgenterne under öfverstarne *Vesga* och *Lopez* hade likaledes samma dag som slaget stod vid Aratoca lidit ett nederlag.

Hvarjehanda.

Smyghandlarne äro outtömlige i uppfinning af sinnrika medel för att öfverlista den vaksamma gränsbevakningen.

Urholkade trädstammar och dubbla bottnar i vagnarne äro numera odugliga; äfven med hundar låter smyghandeln sig icke mera bedrifva, och alla bivägar äro besatte med tullbetjenter. Lurendrejarne hafva nu derföre fallit på den idéen, att för bedrifvande af sitt näringsfång begagna luften. *Journal des Debats* berättar neml. följande: En handels-expedit förmäler, att han i en ensligt liggande gård, på gränsen emellan Frankrike och Schweitz, sett en ofantligt stor luftballong, i hvilken handelsvaror, förnämligast nålar, insmuglades till Frankrike Ballongen hade redan gjort tvenne lyckliga luftresor, och då han hvarje gång intog 100 kilogr. nålar, och för hvarje kilogr. eljest erlades 8 fr:cs, 80 c:ts i tull, så hade vinsten derpå ej varit så obetydlig. Så snart vinden är gynnande, inlastar smyghandlaren varorna i luftballongen, låter densamma uppstiga, och fästad vid en stark men fin lina, afgå till sin bestämmelseort; vanligen sker detta i mörkret. Denna uppfinning kan ännu mera fullkomnas och gör tullbevakningen ytterst svår.

Anmälde Resande.

Major Tham fr. Alingsås, Fabrikören E. Stenström och Bokhållaren J. C. Lagerberg fr. Stockholm, på Bloms Hôtel; Löjtnant Ekblom, Herr Björck, Pastor Frössberg samt Auditören Norin från Lidköping, Skepparen Röer från Fredricksværn, Engelske Öfversten Carl Cottull fr. Stockholm samt Mamsell Maria Stadig fr. dito. boende på Tods Hôtel; Enkefru Barclay med familj fr. Hull, i huset N:ris 127 & 128 i 2 Roten; Engelske Unders. Majoren James Mackenlay från Hull i Nr 33 i Roten, Engelske Esq:ren John Seaton fr. Hull, boende hos Grossh. Seaton vid södra Hamngatan; Fabrikören E. C. Montan fr. Carlstad, Brukspatron C. W. Geyer fr. Wermland, samt Fabr. M. Corn med familj fr. Stockholm, på Götha Källare; S. M. Adjuncten Fast fr. Fagered hos Traktör Jonsson vid Wallgatan.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Pettersson fr. Warberg, Slup. Gustafva Rosen, 51 t:r råg, 7 t:r linfrö; Dito S. Nilsson från Marstrand, med 6 t:r råg, 50 k:r bränvin; Dito B. Larsson från Stockholm, Jagt. Charlotta, 5 skepp. svafvel, 200 skålp. hjorthorn, 200 skålp. mengel.

Anmälan.

För den Respectiva Publiken får äran anmäla, att vi nästa Onsdag troligen komma i tillfälle att uti Bloms lilla Salong få se, och beundra, det af Hr John Cary i London uppfundna, och tillvärkade, af de största Förstorings Instrument, utgående ifrån Tuber. Upplysta af 2:ne förenade Gas, (detta kallas på engelska Hydro Oxygen Telescope) och som troligen är, och kommer att blifva känd för det Största. Djursamlingen är af Luftens, Jordens och Vattnets Insecter, och förstorade ifrån 2000 till 5000 gånger större än de verkligen äro. Detta instrument är berömt genom Tidningar från alla Europeiska Hufvudstäder, och dess egare är En Man, vuxen alla de förenade vetenskaper, som till dessa Offentliga Representationer erfordras, och för den flit och sakkännedom han härvid utöfvar är den läsande Publiken redan bekant; derföre skall denna gråhårsman veta att äfven vinna Götheborgs bifall med dess uppmuntran. (244)

Sällskapssammanträde.

Sjömanna-Sällskapets Herrar Ledamöter behagade sammanträda hos Hr Capitain Dreutzer, uti huset N:r 230 vid Breda Vägen i Masthugget, Tisdagen d. 15:de dennes, kl. 6 e. m., för att justera Protocollet för den 26:te sistlidne April. Götheborg d. 5:te Juni 1841.

Å förra Directionens vägnar:
L. BERGMAN.

Tillkännagifvande.

SALTSJÖBADEN på SÄRÖ.

Badinrättningarne på Särö öppnas till begagnande Söndagen den 13 Juni. Till första Badtermin, som börjar med den 14 dennes, finnes ännu några rum att hyra. (246)

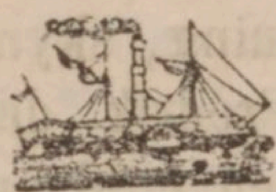

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår från Götheborg till Marstrand, Söndagen d. 13 Juni kl. 9 f. m. samt åter från Marstrand kl. 6 e. m.. Biljetter försäljas ombord. (247)

Auktioner:

Genom Entreprenad-Auction, som hålles å Tullkassörs-Contoret härstädes Onsdagen d. 16:de Juni kl. 11 f. m., kommer för härvarande Tull-Departementers behof, att upphandlas: björkved, talgljus, åtskilliga sorter papper, skrifpennor, bläck, lack, segelgarn och tvinnad tråd; hvarom närmare underrättelse erhålles härstädes. Götheborgs Tullkassörs-Contor d. 8:de 1841.
G. E. BERGWALL.
[244]

— Genom offentlig Auction, som den 22:dre dennes kl. 11 f. m. förrättas uti Viktualie-Handlanden J. Svenssons vid Varfvet Viken belägna hus, kommer till den högstbjudande att upplåtas Färjinrättningen emellan Sörhallen och Gamla Varfvet, mot vilkor som vid Auctionstillfället tillkännagifvas. Närmare underrättelse kan under tiden erhållas af Viktualiehandlanden H:r C. A. Borgström. Carl Johans församling den 10 Juni 1841. [245]

Annonser.

Till salu:

För Landthushållare.

Från England och Skottland nyligen inkommit ROFFRÖ af nedannämnde för Sverige särdeles passande plattrunda, extra stora sorter, nemligen:
WHITE NORFOLK TURNIPS.
POMERANIAN GLOBE d:o
LARGE RED ROUND d:o
SCOTSH OR BULLOCK d:o
GREENTOPPED YELLOW d:o
säljes för billigt pris hos CHR. ARVIDSON.
(236)

LOTTERIVINSTER.

I Hamburger Lotteriets 1:sta Class, å undertecknads Collect:
N:o 652, 7857, 8152, 8224 8249, 9440, 10943, 13584, 14554, 14570, 14592, 14594, 14596, 14673 & 14842, à 5 M.k Courant, hålles, jemte Frilotter till 2 dra Classen, Lotternes innehafvare tillhanda vid Vinstsedelns förevisande; alla öfriga Lotter torde snarast och inom den 16:de Juni förnyas hos Herr S. A. Svalander, som alla morgnar före kl. 9 för sådant ändamål träffas i huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan, eller undertecknad å Bryggaren Herr Risbergs Contor. Äfvenledes finnes några köplotter å samma Lotteri à R:dr 5: 32 B:ko, eller för endast 2:dra Classens insats, och å 5:te & 6:te GULD-, SILFVER- & MEUBEL-LOTTERIERNE, à 2 R:dr för 5:te och 32 sk. för 6:te.
ÅKE OHLSSON.
[232]

KRÄFTOR,
nu inkomna, försäljas uti f. d. Gabrielssonska Lägenheten uti Masthugget. (238)

Tillvarataget.

Tvenne smedverktyg tillvaratogos redan i början af April månad d. å. och angåfvos då hos vederbörande polistjensteman, utan att han, oaktadt tillsägelse, ännu annonserat desamme. Den, som vet sig hafva förlorat några sådane verktyg, och kan styrka sig vara rätter ägare till de ifrågavarande, kan erhålla upplysning om hvar de befinnas, då anmälan göres å denna tidnings officin. [240]

Diverse.

PASS PÅ!

Som nu är bästa tiden för fönsters utvändiga kittning, så recommenderar sig undertecknad med ett i England nyligen uppfunnit kitt, med full ansvarighet för dess varaktighet uti 12 år uti de rum, som icke äro besvärade af fukt, och i fyra år der fukt är rådande.
A. BJÖRNER. (239)

Kyrkotidningar

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Johansson; Nohrborg; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Ljunggren.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grevillius* (Inträdespredikan.)
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Palmgren.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg..*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 68 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 68. Måndagen den 14:de Juni 1841.

Götheborg.

De med dagens post ankomna Stockholmstidningarne medföra ingen underrättelse rörande dagen, då riksmötet kommer att afblåsas. Ryktesvis förmäles, att Tisdagen d. 22:dre skulle vara den dertill bestämda; men något med säkerhet vet man ännu icke. — Ständerne hade den 9:de dennes erhållit kallelse till plenum plenorum påföljande dagen kl. 1, då Regeringen skulle meddela sitt beslut, rörande de af dem anmälde lagfrågor. H. M. Konungen var vid detta tillfälle icke personligen närvarande, utan upplästes, å H. M:ts vägnar, beslutet af t. f. Statsministern för Utrikes Ärenderna Herr A. E. Ihre.

= Presidenten i Kongl. Kammarrätten Herr *af Billbergh* har lagt in om afsked från nämnde befattning.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 3:dje Juni. Darmès har, såsom vi förut nämnt, blifvit dömd till döden och afrättad. En fransk tidning, (*Gazette des Tribunaux*) lemnar derom följande detaljer: Då man underrättade den dömde, att hans afrättning följande dagen skulle äga rum, syntes han deröfver ingalunda bestört, utan insomnade, som vanligt, om aftonen, sedan han bedt, att man skulle väcka honom när presten, som skulle bistå honom i hans sista ögonblick, infunne sig. Detta var dock onödigt, ty redan efter några timmar vaknade han af sig sjelf. Klockan 5 förde man in till honom abbé Mausiau, hans moders biktfader, (enkan Darmès är mycket from och gudfruktig och besöker dagligen kyrkan). Darmès samtalade med abbén, biktade och afhörde med djup och samlad andakt hans förmaningar, ända till det ögonblick, då man afhemtade honom och skred till de förberedelser, som man gifvit namn af "toiletten." I detta ögonblick öfverfölls Darmès af en feberaktig rysning. Sedan de sorgliga förberedelserna voro slutade, omfamnade han sina väktare, som, ända ifrån det ögonblick han häktades, utgjort hans sällskap, tog afsked af dem och gick med temligt fasta steg genom galleriet, utför trappan och ned på gården, der en hyrvagn väntade honom; men här öfvergåfvo honom krafterna, och han behöfde skarprättarens hjelp, för att uppstiga i densamma ..... Kl. 5 minuter efter 7 anlände vagnen, hvari den dömde, hans bigtfader och skarprättaren befunno sig, till afrättsplatsen och for in i den af tredubbla led soldater kringslutne spetsgården. Darmès, barfotad, klädd i blå underkläder, med en skjorta, öfver hvilken man kastat ett slags fladdrande pudermantel, och hufvudet betäckt med en lång, svart slöja, steg ur vagnen, beträdde första trappsteget till schavotten, föll på knä och läste en kort bön. Derpå vände han sig till sin bigtfader och bad honom om afskedskyssen; då denne ville upplyfta slöjan på konungamördaren och omfamna honom, hindrade honom bödeln derifrån, och han kysste honom derföre utanpå slöjan och förmanade honom till ånger, emedan endast den kunde förskaffa honom förlåtelse för sitt brott. Då han åter stod upp, för att gå upp för trappstegen, svigtade han och kunde endast genom tillhjelp bestiga schavotten. I detta ögonblick framträdde Pärskammarens förste Huissier på estraden, för att, lagen och den derpå grundade domen likmätigt, för honom uppläsa domen på schavotten. Den dömde teg och afhörde domen, utan att på annat sätt förråda hvad hos honom föregick, än genom ett slags konvulsivisk skakning, som var stark nog, för att bemärkas af åskådarne. När uppläsningen var slutad och bödeln med sina medhjelpare närmade sig, för att fatta uti honom, utstötte Darmès med qväfd röst orden: *"Lefve Frankrike! Död åt dess fiender!"* Derpå tog man af honom slöjan, som dolde hans ansigtsdrag, och han begagnade dessa få sekunder, för att rigta några ord till folkmängden, men hvilka man, i anseende till den konvulsiva häftigheten i hans uttal, hans provençaliska accent och hans svaga organ, ej kunde förstå; man fattade af hans yttrande, hvari han talade om kristendomen, endast de sista orden: "Matte, om någonsin en invasion kommer i fråga, det finnas 100,000 menniskor, sådana som jag!" — Några sekunder derefter var han icke mera.

ENGLAND.

London den 4:de Juni. Kommodor *Napier* har lemnat sitt befäl i Medelhafvet, på det ingenting må stå i vägen för hans väljande till parlamentsledamot vid de förestående allmänna parlamentsvalen.

= Contre-Amiral Sir *William Parker*, hvilken skall öfvertaga befälet öfver flottan mot China, har gått ombord på *Great Liverpool*, för att afgå till Medelhafvet och derifrån fortsätta resan öfver röda hafvet till Ostindien. Honom åtföljde Sir *H. Pottinger*, som skall efterträda kapten Elliot i befälet.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 19:de Maj. Underrättelse har ingått från *Bulgarien*, att lugnet blifvit återställdt i de insurgerade distrikterna. Sultanen har låtit öf-

versända 200,0000 piaster till fördelning emellan de mest olyckliga Bulgarerna.

GREKLAND.

Candia den 27:de Maj. Insurgenterne hafva upprättat en provisorisk regering, och denna har vändt sig till Konungen af Grekland med anhållan, att han ville hos de makter, som haft inflytande på Greklands emancipation, utverka, att Candia blefve undandraget turkiska despotismen. Man afvaktar här hvarje dag ankomsten af en turkisk flotta, och bereder sig derföre till en kamp på lif och död mot sina förtryckare.

ENGLAND.

Liverpool. Det från Buenos Ayres den 1:ste i denna månad hit ankomna skeppet *Fortitude* berättar, att det den 25 Maj, kl. 5 om morgonen vid 47° n. br. och 30° v. lat., sett ett stort ångfartyg utan skorsten, med splittrad förmast och öfverhufvud i ett ganska illa tilltygadt tillstånd, som höll nordostlig kurs. I början trodde man, att det kunde vara det förlorade ångfartyget President; men vid närmare öfverläggning har man ansett sannolikare, att det varit det med haveri ifrån Nova-Scotia i Liverpool inträffade ångfartyget *London*. = Utom President torde nu äfven postångfartyget *Britannia* hafva gått förloradt. Man har redan flere dagar väntat det härstädes, och dess uteblifvande har väckt ej ringa bekymmer. Emellertid är det dock möjligt, att det blifvit qvarhållet i Halifax, för att öfverbringa resultatet af M'Leods process, hvilken den 15:de Maj skulle afgöras inför högsta domstolen i New-York.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.

Folken hafva blifvit andligt lifligare och rörligare, och i samma mån har den periodiska litteraturen betydligen tilltagit. Tidskrifter och Tidningar äro bladen på kunskapens växande träd. Betraktar man deras tallösa mängd, så kan man knappast värja sig från den tanken att denna vegetation synes vara allt för stark. Dock mogna ibland dem äfven gyllene frukter, hvilka dock till största delen icke äro njutbara förr, än stormen nedskakat dem i de länge och förhoppningsfullt väntande folkens sköte. Detta gäller isynnerhet om den periodiska politiska litteraturen och praktiska politiken. Tidskrifter och Tidningar äro också derföre den vigtigaste grenen af det populära skriftställeriet, emedan en journal egentligen beror på ett slags association, på en förening af olikartade produktiva krafter och tillika förutsätter en fortfarande publik. Derföre antager också hvarje tidning, efter en tyst öfverenskommelse emellan gifvarne och emottagarne, alltid en viss färg, och har den endast först rätt börjat existera, så finnas lätt andliga krafter, som alltjemt tillföra densamma friska safter.

Ju mera en gren af litteraturen är i tillväxande, desto mer blir den för litteraturen sjelf ett föremål för mångfaldiga betraktelser. Sålunda gifver äfven journalistiken redan anledningar och rikhaltiga ämnen till statistiska sammanställningar och jemförelser, men också till meddelande af en stor mängd spridda, till en del ofullständiga och stundom hvarandra motsägande notiser. Dess öfverraskande hastiga tillväxt har icke kunnat annat än ådraga sig samtidens uppmärksamhet. I Storbrittanien, hvarest i drottning Elisabeths tid endast funnos några få officiella eller halfofficiella tidningar kringspridas nu hundratals offentliga blad i millioner exemplar, och i Frankrike har, under den korta tiderymden ifrån år 1812 till år 1830, antalet af journalerna, som dessutom utkomma oftare och i större format, till en tredjedel förökats. En egentlig periodisk litteratur finnes endast der, hvarest redan ett offentligt lif har vaknat, och der folken känna sig kallade till ett sjelfverksamt och kraftigt deltagande i de allmänna angelägenheterna. De despotiskt beherrskade och i vanans stelnade former fjettrade asiatiska folkslagen hafva deremot ej något, som förtjenar detta namn; den periodiska pressen och dess utbredande är egentligen förknippadt med den europeiska folkbildningen. I det vidsträckta *kinesiska riket*, denna sällsamma lärdomshierarki, gifves det visserligen, utom den i Peking dagligen eller åtminstone hvarannan dag i stort format utkommande hoftidningen, "*Knig pao*" (Hufvudstadens budbärare), äfven några andra provinsblad, men dessa endast af embetsmän och på uppdrag af regeringen redigerade så kallade tidningar innehålla allenast officiella kungörelser och tillkännagifvanden, jemte några obetydliga hof- och stadsnyheter, så vidt man finner för godt att gifva undersåtarne del af dessa. Saker af allmänt intresse, äfvensom vigtiga lokala underrättelser få i landsorterna eftertryckas, offentligt utbjudas och försäljas; deremot är det ingen enskilt man tillåtit att utgifva en tidning, eller att låta i regeringens officiella blad införa någon underrättelse. Ännu torftigare är journalistiken i *Persien*, der endast då och då utkomma tidningar af några tums längd och två tums bredd. I *turkiska riket*, som redan blifvit mera indraget inom den sig allt mera vidgande kretsen af den europeiska folkrörelsen, gifves det sedan några år, utom de af främlingar på främmande språk redigerade tidningar, en i Konstantinopel regelmässigt utkommandet turkisk Monitör, "*Takvimi-Wakaji*" kallad, innehållande dels inrikes, dels utrikes nyheter, notiser angående föremål för kultur, handel, vetenskap och konster o. s. v. Något större utvidgning har en arabisk journalistik fått i *Egypten*, der man, öfverhufvud taget, framskridit något längre i Europeisk kultur, än i de andra delarne af det ottomaniska riket. Här visade sig till och med en tid några spår till en begynnande journalistisk opposition genom publicerandet af enskilta provinsers besvär och klagomål emot ståthållarnes förvaltning. Dessa symptomer af en vaknande sjelfständighetskänsla tyckas dock snart åter hafva försvunnit. I Orienten, så vida man öfverhufvud kan tala om den svaga början af en journalistik derstädes, är denna alltså ett regeringarnes monopolium och står på samma punkt, hvarifrån den i Europa utgått, men hvarest den ganska snart utvecklade den öfvervägande karakteren af opposition. Annorlunda var förhållandet i *Grekland*, som har folket att tacka för sin oafhängighet, och hvarest i striden för densamma pressens frihet slog rötter förr än regeringen. Nygrekernas litteratur består nästan endast i journalistik, väsendtligen politisk och polemisk, till och med i poësien, i de kritiska och belletristiska tidskrifterne. Genom påbudet af borgens presterande hade väl för en tid alla politiska blad upphört att utgifvas; men nu gifves det, jemte en ministeriell och halft ministeriell press, åter flera grekiska och franska journaler af oppositionen, hvilka just äro de mest populära och mest spridda.

I länder med europeisk kultur har den periodiska pressen hos de slavonska folken den minsta utsträckning: deremot äger den i några länder, som bebos af den germaniska stammen, det största omfång och den högsta utbildning. Med dessa sednare kunna ibland de romaniska nationerna endast Fransmännens jemföras. De till hälften sjelfständiga stater-

na *Servien, Walachiet* och *Moldau*, som söndrat sig ifrån det europeiskt ottomanniska riket, kände snart nog behofvet af en egen journalistik. Sålunda utkom i Kragujewatz i Servien en tidning på modesmålet, redigerad af en före detta sekreterare hos den fördrifne Furst Milosch. *Ungern*, hvarest den vaknande nationalkänslan visar sig mäktigt uppåtsträfvande, har nu, jemte en tysk journalistik, en till omfång och innehåll tilltagande magyarisk och slavonisk. Den sednare sträcker sig tillika till de språkbeslägtade länderna i östra Tyskland, under det att den i söder, såsom illyrisk litteratur, vinner en tilltagande och tillika politiskt vigtig betydelse, icke blott för de ungerska biländerna, utan äfven för Servien och Montenegro, för Kärnten, Krain och kustlandet. Denna illyriska journalistik, i spetsen för hvilken förnämligast står "Illyriska Nationaltidningen", har uppstått af en reaktion emot det magyariska språkets och pressens herravälde, hvarföre också denne sednare söker bekämpa densamma. De czekiska journalerna utgifvas hufvudsakligen i Pressburg och Prag, der redan år 1838 nitton sådana utkommo på böhmiska språket. Men störst och innehållsrikast är magyariska pressen inom östliga gebitet af den österrikiska kejsarstaten. Största publiken har den liberala politiska tidningen *"Jelenklor"* (Nutiden) och dess motståndare *"Hirnök"* (Härolden). För ännu mera betydande ibland de liberala bladen anses det vetenskapligt belletristiska *"Athenæum"*, hvarmed ännu en särskilt litteraturtidning står i gemenskap. Såsom karakteristiskt förtjenar anmärkas, att *"Jelenklor"* alltid upptager sina underrättelser ifrån Servien och furstendömet vid Donau under rubriken Donau, härmed erinrande om att dessa endast äro lösryckta delar af riket. I Ungern, som i sina förhållanden till utländska makter är förenadt med österrikiska monarkien, utgöra den inre politikens frågor, jemte uppsatser rörande statshushållningen, en vigtig del af journalistiken, alldenstund nationalekonomien derstädes isynnerhet utgör en af dagens frågor.

(Forts. följer.)

WIEN OCH WIENSKA HOFVET.*

Wien är en treflig stad. Detta är den allmänna karakteristik, man kan gifva densamma. Om man förbiser, att den är hufvudsätet för en despotisk regering, hvars hand hvilar tungt och betvingande öfver all frihet i tankan, så snart denna på minsta vis anses obeqväm för makten*, så kan man verkligen här tillbringa sin tid rätt angenämt, och både i materiellt och intellektuellt hänseende njuta rätt mycket af allt detta lifvets goda. Man beskyller Wienarena för att vara ett på sinnliga njutningar begifvet folk, hos hvilket kroppen har öfvervigten, och der andans fordringar ej sträcka sig längre än till hvad som behagar ögat eller örat. I vissa fall torde man icke häri hafva orätt; men Wienarena äro, äfven om man skulle tillräkna dem detta fel, ett godsinnadt, vänligt, lefnadsgladt folk, som följer den gamla, goda tyska regeln: *"Leben und leben lassen"* i hela dess utsträckning; som älskar mat och dryck och nöjen; som älskar sin stad, för det sådant der finnes att tiliga i större mängd än på de flesta andra ställen, men som derföre icke tror, att Wien är den första stad i verlden, och den enda, der man kan lefva; som ej fordrar af främlingen en oupphörlig beundran för dess härligheter; som tror att man äfven kan finna sig väl i andra länder, och som tyckes önska hela verlden så godt som de hafva sjelfva. Wienarn älskar sin regering, så länge hon åt honom bibehåller oförkränkta de fördelar, han åtnjuter, men skulle deri icke tåla någon inskränkning, utan synes snarare benägen att fordra en utvidgning deri. Jag vill ej påstå, att tidens liberala idéer gjort serdeles stora eröfringar i Österrike; men de äro likväl större än i Preussen, och jag har i allmänhet i Österrike funnit långt flera frisinnade, än bland Preussarne.** Sjelfva det lägre folket har en viss känsla af sin rätt och sitt värde, och ett öfverskridande å auktoriteternas sida af hvad folket anser ligga inom gränsorna af dess rättigheter, mötes någon gång med ett kraftigt tillbakavisande. Således hände, kort före min ankomst till Wien, att då några gensd'armer ville hindra ett par Italienare, att i Pratern försälja sina små varor, tog folket dessas parti och dref bort gensd'armerne. Polisen var klok nog att icke låtsa härom, och saken stannade vid detta första uppträde. Det var ett utbyte af åsigter, hvarvid folket, på sitt sätt, yttrade sin mening, och myndigheterna, genom sin tystnad, antogo dem för gällande.

Regeringen är enväldig och kan, af egen maktfullkomlighet, göra hvad hon behagar. Men hon är klok nog att visa sig så litet som möjligt. Man fäster i allmänhet vid Kejserliga österrikiska hofvet begreppet om en stor och lysande representation, en daglig utveckling af prakt, fester och ceremonier. Ingenting mindre. Detta hof synes nästan alldeles icke till, och om man icke går förbi den delen af hofborgen, der högvakten står, skall man icke alls veta af, att man befinner sig i hufvudsätet för den äldsta och anspråksfullaste dynasti, inom Europa. Man kan till och med länge nog gå omkring å sjelfva denna hofborg, utan att ana, att det är ett slott. Den liknar neml. helt och hållet de öfriga husen i staden: innehåller bodar, som de, har hörnen fullsmetade med affischer af alla slag, som de, ligger i samma plan, tätt angränsad af dem — och endast af storheten, de många gårdarne och det någorlunda likartade byggnadssättet, kommer man på den tankan, att det möjligtvis kan vara något annat än ett vanligt hus.* Kejserl. familjen utmärker

---

* Ur "Betraktelser under en Resa genom Danmark, Tyskland och Ungern, af A. Lindeberg."

* *Ibland de många dragen af denna ljusskygghet anför förf. följande: Bassek, lärare i filosofien i Brünn, hade i sitt föredrag yttrat idéer, som stötte på liberalism. Till straff derför degraderades han till lärare vid en barnskola, och man företog en granskning af hans papper och manuskripter. Då man nu i dem lärer funnit bekräftelse på sina farhågor, att mannen var smittad af hvad man kallade "tidens sjukdom", så förklarades han för vansinnig och inspärrades i ett munkkloster. Den olycklige blef omsider genom denna behandling hvad man föregaf honom vara och dog efter ett kort lidande.*

** *Jag har i Wien sett ett enda Aftonblad, ty vid svenska legationen lärer intet sådant finnas. Det tillhörde Kejserliga kabinettet, som derur säges låta öfversätta de vigtigaste politiska artiklarne, och med mycken uppmärksamhet följa riksdagsförhandlingarne. Ett bevis huru man sökt försvåra främmande tidningars import i Österrike är, att detta blad derstädes kostar 47 Gulden, nära 60 R.dr B:ko. Att för öfrigt Österrikiska censuren ej är så nogräknad, när fråga icke är om tidens tilldragelser, kan synas deraf, att jag i en Wiensk tidning läst det högsta beröm öfver vår Gustaf Adolf den Store, och ganska ampla loford öfver Napoleon.*

* *Wien har eljest en mängd hus lika stora som den Kejserliga borgen, t. ex. det Stahrenbergska frihuset, som skänktes Furst Stahrenberg af Kejsaren såsom belöning för hans försvar af Wien mot Turkarne. Det har sin egen jurisdiktion, innehåller 12 gårdar och skall bebos af 10,000 menniskor. Ett annat, hvars namn jag ej minnes, tillhörigt hospitalet, innehåller 7 gårdar, o. s. v. Det mest vinstgifvande af alla, ehuru jemförelsevis af obetydlig storlek, är det s. k. Trottnerska, vid Graben, ett af de mest frequenterade ställen*

sig ej i sitt lefnadssätt, och då den visar sig offentligen, genom ingenting framför andra. Uniformer brukas der icke utan vid vissa ceremonidagar; icke ens någon dekoration bäres på den enkla borgerliga drägten, äfvensom man i Österrike är vidå sparsammare med sådanas utdelande, än i de flesta andra Tyska stater. Då Kejsaren med sin gemål besöker messan i Hofkapellet, hvilket han ingen helgedag underlåter, är han klädd i en svart frack, och ej den ringaste uppmärksamhet fästes vid hans ditkomst eller bortgång, äfvensom Gudstjensten der icke är underkastad annat tvång eller restriktioner, än hvarje annan. I Dresden, det Konstitutionella och Protestantiska Sachsens hufvudstad, der endast hofvet är Katholskt, tillgår det i dess kyrka vida strängare, än i det Katholska Wien, ty en hofbetjent i livré vandrar der under messan omkring med en staf i handen, (en återuppståndelse af de längesedan försvunna Svenska spögubbarne) och vakar med mycken noggranhet öfver, att de närvarande oaflåtligen vända ögonen åt altaret och beskedligt åtnöja sig med att höra sången, utan att se sig om efter sångarne, för att upptäcka ur hvilken manlig strupe den milda, men klagande sopranstämman möjligen kan komma. I det Wienska Hofkapellet vet man icke af något sådant*. Det enda, som utmärker gudstjensten der, framför den i andra kyrkor, är den sköna musiken med en visserligen mindre personal, än den i Dresden, men bättre val af stycken, och de fyra man af Schweitzergardet, som efter predikans slut postera sig i koret och till trots för allt vanligt militäriskt bruk, vid monstransens förevisande, falla på knä och aftaga hattarna. — Jag såg i Laxenburg hela Kejserliga familjen samlad för att bevista grundstenens läggande af Kejsaren till någon byggnad, som der skulle uppföras. Ehuru dagen sålunda var utmärkt af en viss högtidlighet, erbjöd de Kejserliga personernas uppträdande likväl ingen ostentation. De foro hvar och en i en öppen vagn, förespänd med ett par hästar, och utan någon enda uniform, utan ens ett band i knapphålet. Uniformerna öfverlemnar man ganska riktigt åt betjeningen, som också lyser af guld och silfver. Deras exempel följas af alla förnämare, som offentligen äro högst enkla i sin klädsel, hvaremot lakejerne bak på deras vagnar och portvaktarne utanför deras hus, paradera i dessa brokiga drägter, som man hos oss yfves af att bära i hvardagslag, för att skiljas ifrån hopen, med hvilken man eljest fruktar att blifva förblandad.

i staden, och som påstås rendera i hyra 2 dukater hvarje timma. För öfrigt har staden en mängd palatser, dels offentliga, dels tillhöriga rika privata personer, i arkitektonisk skönhet vida öfvergående den Kejserliga hofborgen.

* *Som bekant är, få inga fruntimmer sjunga i katholska kyrkorna. Denna regel iakttages likväl icke så noga, ty jag har i flera mindre städer verkligen sett fruntimmer uppträda som sångerskor. I de stora kyrkorna användas härtill gossar före målbrottet. I resden är det enda stället, der jag hört kastrater. Den förnämste af dessa var, till utseendet åtminstone, en uttefvad gubbe, hvars anblick framställde den sällsammaste kontrast mellan den bofälliga hyddan och den klara fruntimmersrösten.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 69 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 69. Onsdagen den 16:de Juni 1841.

Götheborg.

Väderleken härstädes har under loppet af flere dagar varit kylig, med blåst och regnskurar. För landtmannen anses den dock vara gynnande. Thermometern visar, i det ögonblick detta nedskrifves, 13⅛°. Barometern är sedan i förrgår i stigande.

= I går afton kl. omkring 6 afgick från Nya Warfvet vestvardt hän en bataljon kanonjollar, under befäl af Kommmendörkaptenen och Riddaren *C. Paulin,* om bord å örlogsskonerten Frigga. 1:sta divisionen utgöres af kanonjollarne Nidhögg, Tirfing, Mimer och Wingolf; 2:dra divisionen af från Stockholm ankomne kanonjollarne Berserk, Hjalmar, Drake och Saga; 3:dje divisionen af kanonjollarne Nanna, Torsten, Dag, och Windsvale. Divisionschef för första divisionen är Kapten-löjtnanten och Ridd. *P. Améen;* Divisionschef för andra, Kapten-löjtnanten *Egerström;* Divisionschef för tredje, Premierlöjtnanten C. F. Lübeck. Plutonschefer äro: vid första div. Secondlöjtnanten C. J. Fischerström; vid andra, Secondlöjtnant Tornander; vid tredje Secondlöjtnant Bildt. Fartygschef på Frigga och Adjutant hos Bataljonschefen är Premierlöjtnant Ekman. Uppbördsläkare: Regementsläkaren D. F. Lübeck. — Eskaderns första öfningståg är bestämdt åt Marstrand, der den går opp i Nordre Elf, passerar derefter Kongelf och tros anlända till Nya Warfvet nästk. Söndag omkr. middagstiden.

= Med dagens utländska post har underrättelse ingått att Sultanen för Mehemed-Ali nu utfärdat den länge omtalade modifierade investitur-firmanen. I Syrien och på Candia fortfar insurrektionen att gripa omkring sig, och sjelfva Storscheriffen af Mecka lärer icke vara att lita på. — Engelska ministèren har ånyo i Underhuset lidit ett nederlag, och tros inom kort komma att resignera. Hvarken om "President" eller "Britannia" hafva underrättelser sedan ingått.

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref från Stockholm dat. d. 11:te innev. månad.

Huru långt de devuerades devuement kan gå, inhemtar man dageligen af deras tidningar och deras riksdagstal. Det är en känd sak, att de i dem aldrig tillåta sig några smädelser, några förföljelser, några personliga utfall; att de aldrig beljuga, svärta eller förtala sina motståndare; att de aldrig mot dem nyttja annat än ett hofsamt och anständigt språk; att skällsord, öknamn, personligheter, förvrängningar af fakta och händelser aldrig af dem användas; att sådant endast sker på de liberalas sida; att t. ex. namnen Münchhausen, Notenius, Farbror Mårten, småroligheterna med guldbyxorna och röda stöflorna, berättelserna om huru den och den förstört sin framtid och skäller på samhället för att få bröd; historierna om hvad som timat på den eller den tidningsbyrån, i det eller det af 3 à 4 personer bestående af sällskapet o. s. v. endast igenfinnes i oppositionstidningarna, och att deras försvar för sin sak är lika dåligt och lumpet som saken sjelf. Det torde likväl vara mindre bekant huru de devuerade sträcka sitt ädla nit äfven till det enskildta lifvet, och att de såsom trogna arbetare i vingården icke försumma något tillfälle att tjena det parti, hvars fana de svurit, och kring hvilken de lofvat stå till sista man, d. v. s. tilldess den sista fördelen derifrån är hemtad. Ett par små prof på detta ädla nit torde således icke vara utan sitt intresse.

Under förra riksdagen sjuknade en af Bondeståndets ledamöter. Hans läkare, som tillhörde den mycket goda sidan, ansåg sig nu af kristendomspligt uppmanad, att icke blott taga vård om hans kropp, utan äfven om hans själ, förehöll honom styggelsen af de oppositionsläror, han bekände; visade huru de ledde till både timligt och evigt förderf, och rådde honom att afstå derifrån. Denna dubbla vård hade emedlertid den följden, att patientens tillstånd allt mer och mer försvärrades. Några af hans kamrater, som besökte honom, började hysa fruktan för hans belägenhet och tillkallade en annan läkare. Denne förklarade genast, att om samma regim fortsattes, skulle det ovilkorligen medföra samma resultat som då den beryktade Rudbeck botade bondens häst för skrällen, eller att han "aldrig skulle bli sjuk mer", och rådde att i tid undandraga honom en behandling, som eljest skulle föra honom i grafven. Detta råd följdes, riksdagsmannen flyttades till lazarettet och tillfrisknade der, ehuru långsamt.

Samma läkare af den mycket goda sorten har den olyckan att bo i grannskapet af en man, tillhörande oppositionen. Bådas barn råkas således stundom ute på gatan. Den devuerades son försummar dervid icke gerna något tillfälle att sparka, smäda eller på annat sätt förfördela oppositionsmannens son, hvilken är en gosse af det mest fredliga och oförargliga lynne. Härom dagen sade den mycket gode fadrens son till den andre:" Nu ha vi spikat opp din fars namn på skampålen. Det var rätt åt honom." Man kan häraf sluta hvilka fromma, milda, försonliga tal måste hållas i det mycket

goda huset och hvilka sant kristliga önskningar för motståndarenas välgång der måste yttras. Och hvilka förhoppningsfulla plantor uppväxa icke der för framtiden.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

Det stora *ryska* riket med 60 millioner innebyggare, har nu något öfver 100 journaler eller periodiska skrifter, som utkomma på 12 olika språk. Ibland dem äro omkring 20 tyska och 7 franska tidskrifter; vidare 4 på lettiska språket, af hvilka 3 utgifvas i Mittau och en i Riga. I Finland utkommo år 1840 nio svenska och 4 finska tidskrifter, af hvilka 7 i Helsingborg och 2:ne i Åbo. Liksom den ryska kulturen i allmänhet, hemtar den periodiska pressen ännu sin hufvudsakliga näring från utlänningen, ehuru originalartiklarne under de sednare åren blifvit talrikare. Den fortfarande politiska centralisationen yttrar äfven derpå sitt inflytande. Följaktligen har Petersburg mera än i förra tider blifvit rikets litterära medelpunkt, hvarifrån de flesta sådana företag utgå. Likväl har denna hufvudstadens journalism sina utgreningar såväl i de yttersta nordliga, som i de sydliga provinserna: i Archangel, så väl som i Odessa, Kasan och Tiflis. De vigtigaste äro ännu alltid de egentliga regeringsjournalerna, emedan ifrån hvarje minister-byrå utkommer en särskilt tidskrift, som utbreder sig öfver de föremål, som ligga inom kretsen för dess verksamhet. Den journal, som utgifves från ministerbyråen för offentliga undervisningen, är, med afseende på rikets kulturtillstånd, isynnerhet af intresse. Ibland de af administrationen ej omedelbart beroende, ehuru visserligen den strängaste och godtyckligaste censur underkastade journaler, står ännu det Nordiska Biet i synnerligt anseende. Största publiken har emellertid "*Moskaus Tidning*", ett dagblad, som lemnar en resumé ur alla andra tidningar. Det stora antalet af dess subskribenter (omkring 9000) är till en del en följd af dess monopol på kungörelser, som årligen inbringa 3- à 400,000 Rubel, och bidraga till underhållande af Universitetet i Moskau. Derefter kommer, med en afsättning af 4 à 5000 exemplar, "*Läsbiblioteket*", en egentligen litterär, redan sedan 7 år existerande tidsskrift, samt den af Puschkin påbörjade och af Pletneff fortsatta qvartalsskriften "*Samtiden*" och den yngre månadsskriften "*Fosterländska Märkvärdigheter*", till hvilken nästan alla litterära notabiliteter och många unga skriftställare lemna bidrag. Äldre är den "*Moskovitiska Granskaren*", för hvilken samma plan, som i "*Revue des deux Mondes*" ligger till grund. Ibland de nyaste vilja vi nämna den förlidet år påbörjade, af Korsakow och Buratschek utgifne "*Vårdtorn för den närvarande Upplysningen och Kulturen*", hvari förtjenstfullare arbeten af ryska litteratörer och lärde intagas, och tillika det märkvärdigaste af utländska litteraturen omnämnes. "*Läsbiblioteket*" synes hylla de engelska åsigterna, emedan det, utan att vara spekulativt, fullföljer en öfvervägande praktisk, snart sagdt materiell rigtning, i bemärkelsen af en ensidig nyttighetsprincip. Men derjemte har dock äfven den tyska idealitetsfilosofien sin propaganda. I Moskau, der ungdomen inom de högre stånden visar mycket sinne för alfvarsammare studier, och hvarifrån redan tillförene en rörelse i andan af Schellingska filosofien utgått, har nu också, för utbredandet af det Hegelska systemet, som håller på att i Ryssland vinna mycket inflytande, isynnerhet för dess användande på poesien och konsten, en egen tidskrift blifvit grundad och dermed gjorts ett försök, som dock visserligen icke hittills kan anses för lyckadt. Det ligger i sakens natur, att den periodiska pressen endast högst sällan kan inlåta sig i politiska diskussioner, utan väsendtligen inskränker sig till meddelande af fakta. Stort inflytande utöfvar den deremot genom sin kritik, hvari de utmärktaste män deltaga, och öfverhufvud taget är denna till sitt öfvervägande innehåll dels kritisk, dels belletristisk. Journalistiken i Ryssland har redan söndrat sig, och det gifves numera ett temligt stort antal af särskilta journaler för olika folk, t. ex. 4 tidskrifter för landthushållningen; en handelstidning; en tidning för egentlig konst; ett pantheon för rysk och europeisk dramaturgik; journal för kunskapen om Orienten o. s. v. Medarbetarne och korrespondenterne utgöras till största delen af statens embetsmän, hvilka ej betrakta litteraturen såsom en sysselsättning, utan idka den endast såsom en vederqvickelse och ett nöje. Derigenom förlorar den också i betydelse och värde och synes endast som ett regeringens medel till vidare utbredande af andlig dressyr genom alla grader af hierarkien inom statens tjenst. Man får emellertid ej förbise, att, hos en ännu rå folkmassa, i en till hälften despotisk stat, spridandet af all högre kultur endast kan utgå ifrån en allt beherrskande medelpunkt, genom ett slags Lancaster-läromethod, och efter ett strängt reglemente för andans exercis. Dessutom börjar man redan märka, att i vår tid äfven i Ryssland börjar uppkomma ett eget stånd af litteratörer, som endast i litteraturen söker sin verksamhetskrets. Tidskrifternas antal har i sednare åren betydligt ökat sig. Något eget är, att de flesta journaler endast utkomma efter lång mellantid, och då i stora massor, af 25 à 40 ark, i stort format och på tjockt och fast papper. För att kunna förse dem med tillräckligt innehåll, måste ofta införas många artiklar, som endast utgöra spaltfyllnad, och vid den massa af allehanda, som erbjudes, är det naturligt, att den läsande publiken nästan endast ur journaler stillar sin hunger, utan att se sig mycket vidare om i litteraturen. Oaktadt det stora spridandet af några tidskrifter och den periodiska pressens tillväxt framför andra grenar af litteraturen, står densamma, i förhållande till landets befolkning och i jemförelse med de flesta stater i vestra Europa, ännu alltjemt på en låg punkt. Sådant är väl en nödvändig följd af det allmänna kulturtillståndet, men tillika af en sträng och allt mer och mer skärpt censur, som anvisar äfven andans stridsmän deras paradplats inom noga afmätta skrankor. Det är karakteristiskt nog, att censurreglementet, som år 1804 bestod af 47 artiklar, sedan 1828 innehåller icke mindre än 128, och att under samma tid omkostnaderne för censurkommissionen stigit ifrån 5,320 till omkring 114,000 Rubel. Dess uppsigt sträcker sig äfven öfver de utländska journalerna. Väl har i de sednare åren antalet af tillåtna utländska tidningar något tilltaget; sålunda voro år 1835, 44 franska och 81 tyska tillåtna, och innev. år 70 franska, 106 tyska och 20 engelska journaler; men deraf kan man på intet vis sluta till en större mildhet hos censuren, emedan äfven i det öfriga Europa tidningar af en ryska regeringen behaglig färg, bredvid dem af motsatt karakter, betydligen ökats. För öfrigt drager man försorg om, att i Ryssland fyrdubbelt eller mera höja

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

priset på utländska journaler, och det är bekant, att ryska censuren med outplånlig svärta öfverkorsar de ställen i "Preussiska Statstidningen", som tyckas henne sprida alltför mycket ljus. Sålunda fattas det ej ifriga bemödanden att så mycket som möjligt förlänga den nordiska vinternatten, åtminstone till en ändlös daggryning. Af ett sådant tvång träffas isynnerhet det återeröfrade och såsom ett eröfradt land behandlade olyckliga Polen, hvars största och snillrikaste män äro utstötta i främmande land och knapt annorlunda, än genom fåfänga förhoppningar och önskningar kunna taga del i sitt fäderneslands andliga utveckling. Likväl utkommo förlidet år omkring 36 tidningar och tidskrifter på polska språket, af hvilka 15 i sjelfva Polen, der kort före revolutionen 37 utgifvits; 2 i Wilna; 6 i Galizien, af hvilka 5 i Lemberg; 6 i preussiska Polen och 7 i Krakau. I denna sednare stad utgåfvos för 4 år sedan ännu 9 andra journaler, hvilka dock snart upphörde. Likväl kan man alltjemnt upptäcka spår till ett uppspirande lif, — yttringar, som måhända föregå en pånyttfödelse. Polska journalistiken är för öfrigt till största delen inskränkt till historiska och antiqvariska forskningar och berättelser ur nationens historia; den fördjupar sig i det förflutna, emedan den icke för folket kan skåda någon framtid, eller också ej i en hemlig dyrkan af en polsk nationalitet vågar uppenbara tron på densamma. *(Fortsättes.)*

STRIDS-SÅNG.

REVELJ:

Hören J, bröder, hur Hildur oss väcker
Upp ur de vekliga drömmarnes blund?
Rusten er, kämpar! Sen fienden bräcker
(Veden förmätne!) re'n in på vår grund!
Fatten och ladden de blanka gevären,
Höjen baneren, de helga, och svären
Dö eller segra i fejdernas stund!

AFMARSCH:

Skallen, J jagthorn! J klippor besvaren,
Manande ljudet från fjäll och till fjäll!
Säkert, J snabba dödsbringare, faren
Ut ur de knallande eldrören!..... Hell!
Lustigt på östanjagt är det att draga:
"Död!" är vår lösen; ej fångar vi taga;
Grafvar vi ge blott ibland våra fjell.

ANFALL OCH DRABBNING:

Sen, hur på skummande fålarne rida
Framför oss Fasan och Flykten, dess son!
Segren med dem ilar sida om sida,
Vinkar till lagrar oss fjerran ifrån.
Marsch-marsch! Framåt, J kamrater
och bröder,
Hvirflen, J trummor, från Norr och till
Söder!
Rullen, J åskor, med skakande dån!

Sen, hur de glesna våldsverkarnes leder,
Glesna för blixten ur nordmannaskyn:
Döda och stympade, dödsrop och eder,
Ljuda och visa sig der för vår syn....
Slaget är vunnet.... Med hängande tyglar
Jagar Förfäran vår fiendes flyglar;
Sjelfva dess phalanx till lösen har:
"Flyn!"

TE DEUM:

Prisen nu Honom derofvan, J bröder! —
"Du som har segervågskålen i hand,
Herre, ske ära, att Svea ej blöder,
Fängslad i fiendens nesliga band!
Lofvad Du vare så länge som solen
Årligt, på Luppio klippa, vid polen,
Gjuter ett midnattligt sken af sin
brand!"

VALPLATS-SÅNG:

Nu åt de Fallne vi, segrare, gifve
Grafven och kumlet, vid stjernornas bloss!
Djupt uti det se'n med runor vi skrifve:
"Här föllo tusen för hundra af oss;
Vådligt — så säger den heliga Saga —
Är det mot Vidar, den tyste, att draga;
Mera likväl, att med Svenskarne
slåss."

ÅTERMARSCH:

Högerom-vänder-er! Hemåt går färden,
Hemåt till våra betryggade fjäll.
Nu, när kring sprakande fädernehärden
Åter vi samlas mång' vinterlig qväll,
Läsande häfdens ojäfviga skrifter,
Kunna vi tänka, vid fädrens bedrifter:
"Ännu bo hjeltar bland Skandiens
fjell."

O, huru skönt då vid flamman att sluta
Älskande tärnan mot klappande barm!
O, huru härligt att höra dess lutha
Blygsamt berömma den älskades arm!
Skönt att få lefva i minnet och sången,
Sedan vår jordiska tid är förgången,
Lefva för evigt, till fiendens harm!

E—RN.

Hvarjehanda.

En god handling blir alltid belönad.

År 1812 blefvo i en fransysk stad rekryter utskrifne; af tre à fyra hundrade ynglingar, som der voro församlade, kunde endast omkring 10 eller 12 lösa sig fria: de andre måste, hur det än kunde gå, hjelpa till att förstora sin herrskares rykte och ära. Framför stadshuset stod en gammal qvinna och omarmade, gråtande och full af förtviflan, sin enda son; nyss hade den, emot den fattige dubbelt obarmhertiga, konskriptionen frånryckt henne honom, som var hennes och hennes sjuka mans enda stöd. Bredvid dem båda, som nu kanske för evigt skulle taga afsked af hvarandra, stod en ung kraftfull bond-dräng; han hade varit lyckligare, än sonen till den fattiga gumman, och hada köpt sig fri. Nu sökte han att trösta den gamla: Jag vill vara er i en sons ställe, sörja för er, så mycket en vän det förmår. Men den gamla hörde icke på honom och hans tröstord; hvem kunde väl ock ersätta en moder hennes son? Omkring dem hade församlat sig en mängd folk; ur allas ansigten talade det lifligaste deltagande. Obemärkt af de öfriga, hade också en främling framträdt. Den unge bonddrängen — *Joseph Bertrand* var hans namn, hade, sedan han fåfängt uttömt alla sina tröstegrunder, för en stund dragit sig undan, och stod fördjupad i tankar vid en trädstam. Nu trädde han ännu en gång fram till den gamla. "Behåll er son", moder, ropade han; "jag vill, i stället för honom, låta kläda mig i den blå tröjan." Höga bifallsrop hördes rundt omkring från den församlade folkmängden. Joseph var förvirrad; han visste knappt sjelf, hvilket offer han hade gjort: moder och son föllo till deras räddares fötter. "Låt bli sådant der, låt bli det der, hvad är det för slag! Åtta år gå snart till ända." Och en god handling blir alltid belönad, sade en alfvarsam röst bakom honom. Det var främlingen; man såg förvånad på honom; men han gick med afmätta steg derifrån till stadshuset. Det måtte vara en prest eller skolmästare, tänkte folket. —

Tre år derefter, aftonen före slaget vid *Waterloo*, satt Napoleon ibland sina generaler, för att meddela dem sina dispositioner för följande dagens slagtning; då inträdde i rummet en ung man, som redan bar stabsofficers-uniform. Kejsaren visade honom sitt vänskapligaste leende. Jag har en skuld att betala till er, utbrast han; min resa till *Elba* har ända hittils icke tillåtit mig att afbörda mig den, men då jag vet, att ert regemente står här i närheten, har jag icke längre velat försumma det. Ni var vid *Baut-*

zen den förste, som inträngde i en fiendtlig karré; Ni har utmärkt er vid *Dresden*, *Leipzig* och *Hanau*. Mottag detta papper! det innehåller er utnämning till öfverste. Jag sade er ju det förut: en god handling blir alltid belönad. Främlingen, som man hållit för en prest eller skolmästare, hade ej varit någon annan, än Kejsaren.

I en stad i södra Tyskland gafs för kort tid sedan *Mehuls* opera "Joseph i Egypten." Då tenoristen, en ung, dyster man, skulle börja den bekanta arian: "Jüngling var ich noch an Jahren" utbrast han plötsligen i de orden: "Jag är skräddaren *Kakadu*." Publiken skrattade; men den unge mannen hade blifvit — galen.

I *Stuttgart* kommo den 13:de Maj de första mogna körsbär på torget; äfven finnas derstädes redan mogna smultron.

Justitias missväxt.

Man af Naturalhistorien lär
denna ordning: trädet blommor knyter;
blomman vissnar; sen det knoppar bär,
Och till slut af mognad frukt det skryter.
Så Justitias gamla rosenblad
fallit af — och ingen det förtörne. —
"Nu, helt visst", så ropte odlarn glad,
"bär hon knopp och frukt i rosens stad!"
Men hon bar allenast — blad och törne.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Larsson fr. Malmö, båt. Albertina, 540 k:r bränvin, 18 t:r ärter, 40 t:r råg; Dito N. Jansson från Malmö, båt. Johanna Sophia, 1,258 k:r bränvin, 25 t:r ärter, 10 t:r råg; Dito C. Olsson från Malmö, båt. Speculation, 15 t:r råg, 43 t:r ärter; Dito M. Jansson fr. Landskrona, båt. Juni, 80 t:r råg; Dito A. Bryngelsson från dito, båt. Spekulation, 55 t:r råg; Dito C. Nilsson från Malmö, båt Fredrica, 50 t:r råg, 950 k:r bränvin; Dito N. Andersson från Malmö, båt. Lyd Rätt, 25 t:r råg, 600 k:r bränvin; Dito P. Olsson fr. Helsingborg, slup. Albertina, 1,400 k:r bränvin, 40 t:r korn; Dito N. Nilsson fr. Landskrona, båt. Juni, 69 t:r råg; Dito J. Johansson, båt. Ida från Malmö, 40 t:r råg, 1,400 k:r bränvin; Dito P. Christensson fr. Landskrona, båt. Jungfrun, 60 t:r råg, 25 t:r korn.

Tillkännagifvanden.

SALTSJÖBADEN på SÄRÖ.

Badinrättningarne på Särö öppnas till begagnande Söndagen den 13 Juni. Till första Badtermin, som börjar med den 14 dennes, finnes ännu några rum att hyra. (246)

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Piskurant:

För	en	vigt	på	3,000	skålpund.	R:gs	R:dr	220.
"	"	"	"	2,500	" . . .	"	"	200.
"	"	"	"	2,000	" . . .	"	"	180.
"	"	"	"	1,500	" . . .	"	"	160.
"	"	"	"	1,100	" . . .	"	"	140.
"	"	"	"	800	" . . .	"	"	120.
"	"	"	"	500	" . . .	"	"	100.
"	"	"	"	300	" . . .	"	"	80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Auktioner:

= Genom offentlig Auction, som den 22:dre dennes kl. 11 f. m. förrättas uti Viktualie-Handlanden J. Svenssons vid Varfvet Viken belägna hus, kommer till den högstbjudande att upplåtas Färjinrättningen emellan Sörhallen och Gamla Varfvet, mot vilkor som vid Auctionstillfället tillkännagifvas. Närmare underrättelse kan under tiden erhållas af Viktualiehandlanden H:r C. A. Borgström. Carl Johans församling den 10 Juni 1841. [245]

Till salu:

Hos Lithografen C. Petersen, Stampen N:o 37 & 38, erhållas på beställning till *ovanligt billiga priser:* Vexelblanquetter och Connoissementer i alla språk; Certepartier, Priscouranter, Räkningar, Adress- och Visit-kort, Bjudnings-kort, Etiquetter för Fabriksägare, Apothekare, Vinhandlare &c. &c., kort sagdt: allt, som kan fordras af lithografiska pressen.

Det torde benäget observeras, att alla beställningar, med hvilka ofvanbemälte lithograf hedras, erhållas *punktligen färdiggjorda till den öfverenskomna tiden.*

HATTBOTTNAR

af nyaste façoner äro ständigt att tillgå hos Lithografen *C. Petersen*, Stampen N:o 37 & 38. (214)

A. W. JONSSON vid Vallgatan, försäljer större och mindre Spiror och Barksmygor, samt Byggnads- och Pål Timmer; allt till facila priser. [251]

Utbjudes hyra:

Nu genast kan få hyras ett Ungkarlsrum med eller utan Möbler & Sängkläder; adress här. [250]

= Tvenne välbelägna möblerade Rum med tambour, för Brunns- eller Badgäster. Adress här. [254]

= Två à tre Rum med Möbler för Bad- eller Brunnsgäster är att genast få hyra uti Huset N:o 31 vid Torggatan. [249]

Åstundas hyra:

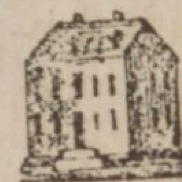

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Diverse.

De, som vid hållne Auctioner på Majenabbe för Herrar A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, gjort inrop, behagade ofördröjligen derföre uppgöra liqvid med Massans Syssloman. [252]

= I anseende till förestående Bouppteckning efter aflidne Jouveleraren J. D. Blomstervall, anmodas de, som hafva oafslutade affärer med honom, sådant i Sterbhuset anmäla inom Juli månads utgång. [253]

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. **REDAKTIONEN.**

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 70 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 70. Lördagen den 19:de Juni 1841.

Götheborg.

Sistlidne Thorsdagsafton, kl. mellan 7 och 8 tilldrog sig den olyckshändelsen, att Omnibuskusken A. Aldin, på vägen mellan Gamla Varfvet och staden, med omnibusvagnen öfverkörde en liten sexårig flicka, Carolina Östberg, som kom springande tvärs öfver vägen framför hästarne och föll omkull, hvarvid det ena hjulet gick öfver hennes ena lårben och det andra öfver bröstet, hvilket hade till följd, att hon, en timma derefter, afled. Så vidt hitintills kunnat utrönas, befann sig vagnen vid olyckshändelsen icke i någon stark fart. Målet är af vederbörande länsman om hand taget och kommer att af honom utföras.

= I dag 8 dagar sedan timade i Masthuggsbergen en annan olycka, då Sjömannen Johannes Nilsson, genom oförsigtigt handterande af en med hagel laddad bössa, ihjälsköt sin treårige son. Skottet lärer hafva träffat i benet, och barnet genom förblödning omkommit. Vi torde framdeles blifva i tillfälle att närmare redogöra för begge dessa beklagansvärda tilldragelser.

= Ett härstädes allmänt gängse rykte berättar, att H. M. Drottningen skall hafva beslutat att tillbringa någon del af sommaren i Götheborg, för att begagna härv. salta bad. Att ett sådant besök, om det realiserades, skulle göra den ingängna bad- och brunns-sejouren högst liflig, är utom allt tvifvel.

= Från Stockholm skrifves att en Löjtnant *K. W. Höökenberg* inventerat ett par s. k. "vattenskidor", med hvilka man både fort och säkert kan promenera på vattnet. Han har redan med dem företagit sig en promenad på strömmen under Norrbro, och ämnar ofördröjligen att hos Kommerse-kollegium uttaga patent på "konsten att gå på vattnet." — Det berättas att läraren vid härv. simminrättning redan gått i författning om att från hufvudstaden hitförskrifva ett par dylika vattenskidor, och att således äfven Götheborgs publik snart torde komma i tillfälle att se och beundra en vattengångare.

= Den för sina "kraftfulla" och godtyckliga åtgärder allmänt beryktade f. d. t. f. Polismästaren i Stockholm, Herr *O. Hultberg*, har, d. 11:te dennes, i tryckande omständigheter och efter en långvarig sjukdom, aflidit på Seraphimerlasarettet i Stockholm, i en ålder af 35 år. Hans bana är ett af de många exemplen på den lön man kan hoppas, då man uppoffrar sig för devouementet och den blinda lydnaden. Hvile han nu i fred! *Nil de mortuis, nisi bene!*

= Utrymmet medgifver ej något fullständigare sammandrag ur de med dagens utländska post ankomne tidningarne. Vi få endast nämna, att nästan hela befolkningen på Kandia svurit att segra eller dö i den förestående striden med sina Osmaniske förtryckare. Deras armé erhåller dagligen nya rekryter från alla håll i Grekland. I Athén har till deras förmån blifvit gifven en representation, som bevistats af Kongl. familjen och inbragt mycket penningar. — Dagen för Engelska Parlamentets prorogerande är ännu icke bestämd. Ångfartyget Britannia har lyckligen ankommit till Liverpool. Om President deremot har ännu ingen underrättelse ingått. — En större fransysk eskader kommer ofördröjligen att afgå till Levanten.

RIKSDAGEN.

De med gårdagens post anlände Stockholmstidningarne medförde ingen fullkomligt bestämd underrättelse om dagen för riksmötets afblåsande. En stor del af riksdagsmännen hafva emellertid redan afrest till sina hemorter, och efter all sannolikhet blefvo Riksens Ständer hemförlofvade i Onsdags.

= Omröstningarne i förstärkt Konstitutions-Utskottet d. 10:de dennes hafva sålunda utfallit: 1) Att förslag till ändring i 5 § Tryckfrihetsförordningen bör hvila till afgörande vid nästa riksdag, med 49 röster mot 30; 2) Att förslag till förtydligande af 15 § 1 mom. Riksdagsordningen, ang. Kronohemmans-åboers valrätt och rätt att väljas till Riksdagsmän, skall hvila till nästa riksdag, med 73 mot 6; 3) Att förslaget till ändring af 5 § 13 mom. Tryckfrihetsförordningen skall hvila till grundlagsenlig behandling med 57 röster mot 22; 4) Att ett tillägg till 59 § 1 mom. R. O. bör hvila till grundlagsenlig behandling, med 62 röster mot 17; 5) Att en ny redaktion af §§ 121 och 124 R. F. bör hvila till antagande vid nästa riksdag, med 46 mot 32.

= I Statsutskottet har efter en ytterst liflig debatt blifvit med 18 röster mot 11 afgjordt att votering *skall* äga rum i Förstärkt Utskott i de frågor rörande tull- och konvoymedlens m. m. ingående till Riksgäldskontoret, hvarom 2 Stånd stadnat mot 2. Grefve *Horn* blef så förtörnad öfver denna utgång af saken, att han lemnade klubban, som emottogs af Frih. *Sprengtporten*.

= I Förstärkt Statsutskott har d. 10:de dennes, med 61 röster mot 58, det beslut blifvit fattadt, att icke något fast embetsverk för allmänna ärender skall inrättas, utan att det beviljade årsansiaget af 8000 R:dr skall utgå till arfvoden.

= Brukspatron *Petré* hade, d. 11:te dennes, vid Borgareståndets sammanträde, ett anförande, fullt af det lif och den

värma, som i så hög grad karakteriserar allt hvad denne fosterländske representant yttrar. Ett transumt af detsamma står att läsa i N:o 133 af Aftonbladet för den 12:te dennes.

Riksdagsfullmäktigen Hans Jansson från Elfsborgs län uppläste den 11:te dennes inom sitt Stånd ett anförande, innefattande en återblick på Ständernas och Regeringens ömsesidiga förhållanden under 1840—41 årens Riksmöte. Vi reproducera i dag, på ett annat ställe i tidningen, början af detsamma, och skola i Måndagsnumret hafva nöjet meddela fortsättningen.

Plenum Plenorum d. 10:de dennes.

Kongl. Maj:ts svar på 47 serskilda R. St:s skrifvelser i lagfrågor upplästes af H:r Statsrådet *Ihre*. Som man förmodade har Kongl. Maj:t åt de flesta R. St:s förslag af något slags mera genomgripande vigt *vägrat* sin sanktion. Vi meddele, enligt D. A., i korthet en förteckning å dem, som rönt det oblida ödet att *afslås*, med en kort hänvisning till hufvudmotiven derför. De äro enligt nummerordningen i det Kongl. Talet följande:

1:o ang. ändring i 12 Kap. 2 och 3 §§ R. B. om måls afgörande tredskovis, då Svaranden uteblifver å 1:sta Tinget på utsatt Rättegångsdag, hvaremot böter för uteblifvandet skulle försvinna.

Motiv för afslaget: brister i Redaktionen.

2:o ang. Parters rättighet att från Rådstufvu-Rätt samt Hof- och annan Öfver-Rätt m. fl. kostnadsfritt återfå de af dem ingifne Protocoll, Utslag och andre handlingar, hvartill hufvudskrift finnes hos annan Embetsmyndighet.

Motiv. Samma *skäl* för afslaget åberopas som anfördes emot R. St:s enahanda beslut vid 1833—1834 årens Riksdag.

3:o ang. den förklaring i 4 Kap. 4 § U. B. att skuldebref till viss man eller Ordres skall, för att vara i annan mans hand betalningsgilldt, vara försedt med behörig öfverlåtelse.

Motiv. Kongl. Maj:t har ansett icke med lag öfverensstämmande, att den som på god tro innehafver en förbindelse till viss man, hvars öfverlåtande till ordres vore af gäldenären medgifven, skulle kunna äfventyra sin betalningsrätt derföre, att han ej kunde styrka öfverlåtelsens rigtighet.

4:o ang. *skärpt* ansvar för annans våldförande och stympning enl. 24 Kap. 8 § samt 34 Kap. 1, 2 och 3 §§ M. B. samt Kongl. Brefvet den 20 Sept. 1786.

Motiv för afslaget är brist i redaktionen.

5:o med förslag till en författning, som stadgar *den enskildes skyldighet att, emot ersättning, af sin fasta egendom afstå hvad som fordras för något allmänt ändamål*, såsom anläggning af väg eller bro, uttappning, eller sänkning af sjö, strömrensning, farled eller annan vattenledning, allmän byggnad &c.

Motiv. Kongl. Maj:t godkänner grundsatsen, men har funnit betänkligheter möta, i afseende på den af R. St. föreslagne form för bestämmandet af ersättning, äfvensom Kgl. Maj:t uti förslaget saknat den utveckling, ämnet påkallar.

6:o ang. inteckning vid Domstol af afhandlingar om undantag och jordafsöndringar, eller af all efter lag tillåten upplåtelse af nyttjande rätt till fastighet.

Motiv för afslag är, att R. St. utsträckt lagförändringen äfven till upplåtelse af *stads*-fastighet, utan någon bestämning i tiden derför.

7:o ang. stadgande af det straff för den, som till snatteri förleder öfvermage m. fl. i 41: 2. M. B. nämnde personer, att han straffes såsom för 2:dra resan stöld.

Motiv. Kongl. Maj:t har ogillat R. St:s tolkning af 41: 2. M. B., och ogillat förklaringen.

8:o ang. det tillägg i 14: 3. M. B. att, i mål, rörande barns smädeord emot föräldrar, annan ej må kära, än rätter *målsegande*, så vida ej brottet skett i samqväm eller å tid och ort, som fridlyst är.

Motiv. Kongl Maj:t har åberopat sina skäl för afslag vid 1834—1835 årens Riksdag.

9:o ang. *offentlighet vid Poliskammare* i de mål, der de utöfva domsrätt.

Motiv. Kongl. Maj:t har, på förut anförde skäl, för fjerde gången afslagit detta R. St. förslag.

10:o ang. upphörande af det stadgande i Kongl. Förkl. den 14 Maj 1805, att de handlingar, som styrka förre egarens åtkomst, ovilkorligen böra uppvisas för erhållande af tredje uppbudet, samt stadgande i stället af en preskriptionstid af ett år för klander å lagfarten.

Motiv. Kongl. Maj:t har ansett denna förändring skola väcka ett allmännare misstroende emot helgden af lagfart och fasta.

11:o ang. stadgande af *lika arfsrätt och giftorätt*.

Motiv. Kongl Maj:t anser de i lagarne om arfs- och giftorätt nödige förändringar böra göras i sammanhang med införande af den nya Civil-lagen. Således afslag *för närvarande*.

12:o ang. *utvidgad testaments-frihet* efter stadsrätt, så att man egde bortgifva hälften af sin qvarlåtenskap, om bröstarfvinge lefver efter, samt eljest alltsammans.

Motiv. Sammanhanget i redaktionen med förslaget om lika arfs- och giftorätt — saknad af tydlighet i bestämmelserna.

13:o ang. *Lagmans-, Kämners- och Riddarsyne-Rätternes upphörande* m. fl. dermed sammanhang egande stadganden.

Motiv. Lagmans-Rät erna tillhöra Sveriges äldsta lagstiftning; de sakna ej förtroende af parterna; deras indragning skulle alltför mycket öfverhopa Hof-Rätterna med göromål. Reformen står i sammanhang med det nya Civillagförslaget. Kongl. Maj:t har således saknat tillräckliga skäl att *för närvarande* bifalla förslaget.

14:o ang. ett R. St:s alternativa förslag (d. v. s. för den händelse Lagmans-Rätterna bibehållas) om åtsk. förändringar i Rätteg. och Utsökn. Balkarne: att Lagmans-Ting skulle hållas 2 gånger om året i de orter, der mer än ett Härads-Ting årligen förrättas; om verkställighet i vissa fall af första Under-Rätts beslut &c.

Motiv. Brister i förslagets uppställning.

15:o ang. *borttagande* af den i 25 Kap. 7, 11 och 16 §§ R. B. stadgade *summa appellabilis.*

Motiv. Kongl. Maj:t anser denna lagförändring icke vara af behofvet så påkallad, att den bör antagas afskild från öfrige tilläfventyrs framdeles blifvande förändringar i Rättegångsordningen.

16:o ang. borttagandet af det i 8 Kap. 3 § St. B. stadgade dödsstraff för Justerare, som förfalskar mått eller vigt.

Motiv. Brister i Redaktionen. Konungens "benådningsrätt" betryggar emot verkställighet af dödsstraffet.

17:o ang. *borttagande af den uppenbara kyrkopligten.*

Motiv. Kongl. Maj:t skulle *gerna se* kyrkopligtens utbytande emot något annat mera ändamålsenligt straff, men finner betänklighet att för tjufnadsbrott 1:sta eller 2:dra resan endast stadga böter och enskild skrift.

18:o ang. ändring af Kongl. Förordningen d. 9:de Maj 1835 om hvad iakttagas bör vid *köp af Lösören,* hvilka köparen låter qvarblifva i säljarens vård. R. St:s förslag åsyftar att än ytterligare betrygga borgenärers rätt emot svekfulla köpeafhandlingar.

Motiv. Förslaget har ansetts ofullständigt och icke ledande till det dermed åsyftade ändamål.

16:o ang. gemensam *Lag för In- och Utrikes Vexlar.*

Motiv. Kongl. Maj:t har likasom vid sista Riksdag upprepat, att frågan om vexelrörelsen mellan Sverige och utrikes ort *icke* tillhöra allmän Civil Lag.

20:o ang. utfärdandet af en *s. k. Upprors-lag* eller Lag mot olofliga folksamlingar.

Motiv. R. St:s beslut står i strid med Konungens Proposition. Kongl. Maj:t anser således tills vidare de lagar och författningar, som finnas, samt *hvad bruket godkändt*, böra tillämpas. Kongl. Maj:t förlitar sig på Nationens trofasthet, på folkets böjelser för sanning och dygd, på Embetsmännens samt de offentliga myndigheternas känsla för deras pligter. Kongl. Maj:t hoppas att icke behöfva anlita hvarken Krigsmanskap eller borgargarde, för att upprätthålla allmän ordning och allmänt lugn samt hvarje Medborgares personliga säkerhet.

21:o ang. dödsstraff för fånge, som öfverfaller vakt eller fånggevaldiger, så vida blånad eller blodvite deraf följer m. m.

Motiv. Hufvudsakliga ändamålet af förslaget är vunnet genom de författningar, som finnas. Stadgandet af dödsstraff för mindre våldsamhet innebär en öfverflödig stränghet.

22:o ang. förhöjda böter för skogsåverkan.

Motiv. Förslagets ofullständighet.

23:o ang. rättighet till erhållande af promotorial hos Konungens Bef:h:de.

Motiv. Förslaget har ansetts alltför vidsträckt samt skulle i viss mån göra Executor till fordringsegares ombud.

24:o om den förklaring af 1777 års Kongl. bref, att *ingen må häktas för brott emot 5 Kap. 1 § Str. B., förrän efter det Kongl. Maj:t förklarat undersökningen böra fortgå.*

Motiv. Kongl. Maj:t anser ifrågavarande brott icke vara af den skiljaktighet från annat brott af grof art, att någon undantagslag i afseende på den anklagades häktande erfordras eller låter sig väl förena med allmänna rättsbegrepp.

25:o ang. undanrödjandet af hindren för en ny organisation af Rådhus-Rätten och Magistraten i Stockholm med derunder lydande Kollegier.

Motiv. Ämnet är ej fullständigt beredt; upplysningar saknas från Auktoriteterna i Stockholm.

25:o ang. *upphäfvande af Duells-plakatet* samt utfärdande af en ny Förordning mot dueller.

Motiv. Ansvar saknas för den, som genom skymfande föranleder utmaning. Det i allmänna lagen stadgade ansvar för personliga förolämpningar bör i sammanhang härmed höjas. Benådningsrätten kan mellankomma, derest straffbestämmelserna äro öfverflödigt stränga.

27:o ang. förändrad redaktion af Ansvarighets-lagen för Stats-Rådets Ledamöter.

Motiv. Åtskilliga små omissioner i Redaktionen: 8 § 2 mom. n. v. Ansvarighets lag stadgar ansvar äfven för den, som företräder Departements Chefs ställe.

(Forts. följer.)

ÅTERBLICK PÅ RIKSDAGEN,

AF RIKSDAGSMANNEN HANS JANSSON.

"Då vi nu ändtligen stå vid gränsen af detta långvariga riksmöte, torde det icke vara olämpligt att kasta en blick på dess gång, för att deraf inhemta, icke blott hvilka resultater det medfört, utan äfven för att se genom hvilka medel de vunnits, hvilka krafter dervid varit verkande, hvad stöd Rikets Ständer haft att påräkna från den andra statsmaktens sida, och serskildt hvad biträde i sina bemödanden, hvad öfverensstämmelse i åsigter, vårt stånd rönt hos sina medständer. Vi veta alla hvilka beskyllningar, man riktat mot oss, huru vi anklagats för att vara blinda verktyg åt någon illasinnad fraktion, huru vi handlat fiendtligt emot konungamakten, mot sjelfva samhällsordningen; huru vi velat inleda en revolution, med mera dylikt. De fleste af oss hade likväl af sina kommittenter erhållit bestämda föreskrifter, råd eller uppmaningar, att bevaka deras intressen genom yrkandet på reformer inom administration och representation, genom nedsättning i skatterna och afhjelpandet af allehanda allmänna och enskilda besvär. Om vi handlat efter deras vilja, om dessa kommittenter utgöra den stora majoriteten af Svenska folket, de, på hvilka de tyngsta bördorna falla, utan att till dem återvända i form af löner, pensioner eller några yttre fördelar; om det är de, som djupast känna de olägenheter, hvilka kunna vidlåda det bestående statsskicket, — så måste deras vitsord väl anses något gällande, och man lärer väl ej kunna öfvertyga dem om, att de varit ledde af nyhetsbegär, af främmande ingifvelser, af partiinflytelser. Men den bästa vederläggning af våra motståndares insinuationer hafva de likväl sjelfva afgifvit, då de talat om en *försoning* mellan de båda statsmakterna, såsom en önskvärd följd af Riksdagen, och till hvilken de förebrå Ständerna, att de ej velat emottaga den erbjudna handen. En försoning förutsätter en föregången misshällighet, föranledd genom någondera sidans vållande, genom någonderas öfverträdande af sina förbindelser, otillbörliga anspråk, försummmelse af skyldigheter, förnärmandet af den andras rätt o. s. v. Är det väl å *nationens* sida, som dessa möjliga förseelser böra sökas? Har hon brustit i sina pligter? Har hon visat ohörsamhet emot lagarne? Har hon vägrat lyda den verkställande maktens befallningar och föreskrifter? Har hon ej intill sista skärfven, och oftast öfver sin förmåga, erlagt skatterna? Har hon röjt sidovördnad mot styrelsen och dess embetsmän? Jag svarar härtill det aldra bestämdaste *nej!* fullkomligt öfvertygad att dertill höra ett gensvar från alla landsändar. — Ifall således misshälligheten af någon vållats — och i annat fall behöfdes ingen försoning — måste det vara å *styrelsens* sida; det måste vara hon, som ej motsvarat folkets billiga fordringar; hon, som misskänt dess rätt och sina åliggan-den; som ej lyssnat till den allmänna rösten, ej insett eller velat afhjelpa dess besvär och samhällsinrättningens brister. Om det så är, om hon följaktligen sjelf, efter hvad hennes föregifna vänner påstå, insett behofvet af en försoning — hvad har hon då gjort för att åvägabringa den? Hur har hon kommit Rikets Ständer till mötes med försonande åtgärder, med förslag till minskade utskylder, till en bättre förvaltning af allmänna medel, till noggrannare kontroller öfver sina embetsmän, till inskärpande hos dem af större aktning för grundlagarna och folkets önskningar, till förbättringar i samhällsorganismen, till beredande af nyttigare former inom förvaltningen, till en tidsenligare lagstiftning? Jag vet det icke. Jag vet endast, att hon af oss fordrat nya millioner skatter, utan någon förminskning i de gamla (ty lättnaden i vissa har blifvit mångdubblad i andra); att vi ifrån henne sakna nästan alla förslag till någon önskvärd förändring af det bestående; att den framställning af det allmännas belägenhet och nationens önskningar, vårt Stånd enskilt velat göra, icke ens af henne blifvit emottagen, än mindre mött någon gynnande uppmärksamhet; att Rikets Ständers egna förslag till förbättringar af lagar och samhällsskick, af henne dels förkastats, dels under mer än ett års förlopp blifvit lemnade utan svar, under det hennes organer öfverhopat Ständerna sjelfva med förebråelser, deras ledamöter med alla möjliga smädelser, och tillagt dem egennyttiga motiver och fiendtliga afsigter. Är det på denna väg man verkligen trott sig kunna inleda en försoning? och för hvad håller man då Svenska folket, om man tror det på sådant sätt kunna bringas att antaga den?

Månhända kommer likväl hela det herrskande missförståndet ifrån de olika begrepp, Folket och Styrelsen hysa om hvarandras rättigheter och skyldigheter. Grundlagen har ställt de båda statsmakterna *lika* i prerogativer; men då nationen inrymde regeringen en plats, *icke öfver* och *icke under*, utan *jemte* sig, gjorde hon

det, emedan hon i sin regering ville se och akta ett uttryck af sin egen värdighet, sin egen kraft, organen för dess innersta känslor, tankar och föreställningssätt. Hon antog för gifvet, att regeringen skulle sjelfmant söka göra sig reda för vigten af sitt uppdrag, och finna sin ära i att motsvara det. En stor konung, som likväl var en absolut monark, blygdes ej för att i få ord förklara detta uppdrags innehåll, då han kallade sig sjelf *"statens förste tjenare."* Behöfver en konstitutionell regering i våra dagar blygas för detta namn? Är det den förnedrande tjensten åt en nyckfullt pockande och ombytlig husbonde, man af henne fordrar? Är det slaflydnad, som äskas och slaflön, som väntar henne? Är det ej den sköna och upplyftande hörsamheten mot den eviga vishetens bud, den eviga kärlekens vilja, som hon visar, då hon söker göra folket lyckligt och belåtet, och att göra det på det enda sätt sådant kan ske, nemligen genom aktgifvande på tiden, på nationens billiga kraf, på ståndpunkten af dsss sinnesstämning, upplysning och allmänna tänkesätt, genom dettas ledande, om hon förstår det och kan det, genom dess efterföljande i annat fall; och är ej hennes lön den högsta af alla: *Medvetandet af uppfyllda pligter?* Under det folket så betraktar *regeringens* åligganden, hur anser hon det sjelf? Svaret på denna fråga är gifvet af henne, under alla föregående riksdagar, och särskildt vid den närvarande, äfvensom deremellan. — *(Fortsättes.)*

Dödsfall.

Tillkännagifves att Handlanden, Välborne Herr Ferdin. Bildt, född den 15 September 1781, stilla afled i Uddevalla den 10 Juni 1841, kl ¾ till 9 e. m.

Sällskapssammanträde.

Directionen för Götheborgs Spar-Bank kallar härigenom Inrättningens Stiftare och Principaler till extra allmän sammankomst uti Directionens Sessionsrum i andra våningen af Frimurare-barnhuset, Fredagen d. 2:dre nästk. Juli, kl. half till 5 e. m., för att invälja Ledamot uti Directionen i aflidne Jouveleraren Hr J. D. Blomsterwalls ställe. Götheborgs Spar-Bank d. 18:de Juni 1841.

DIRECTIONEN. (255)

Borgenärers Sammanträde.

Sedan Rådhus-Rättens Dom uti Bokbindaremästaren G. Mandahls Concours fallit, får jag härmedelst kalla samtlige hans Borgenärer till sammanträde hos undertecknad Tisdagen d. 22 dennes, kl. 4 e. m., för att granska min Redogörelse, som visar att inga tillgångar äro att tillgå. Götheborg den 18 Juni 1841.

JOH. ANDERSSON.
Syssloman. (256)

Avertissement.

Med
KONGL. MAJ:TS
Allernådigste Tillstånd
ämnar undertecknad att, *på fleres begäran,* gifva den resp. Publiken tvenne intressanta föreställningar uti några, härstädes förut aldrig sedda, *Optiska Konststycken,* för hvilka denna årstid är synnerligen gynnande, alldenstund så många lefvande föremål ur naturriket kunna erhållas. Jag får således vördsamt inbjuda resp. Allmänheten att taga i betraktande de olika verkningar, som kunna tillvägabringas genom det mig tillhöriga, af JOHN CARY i London uppfunna och förfärdigade

största
FÖRSTORINGS-INSTRUMENT,
upplyst af **Hydro-Oxygen,**
(2:ne olika gaser.)

Detta Instrument, som täflar i verkan med solljuset och som vunnit största bifall i London, Paris, Wien, Berlin, Petersburg och Stockholm, m. fl. städer, kommer på det engelska viset att här presenteras i det klaraste sken, då en talrik personal åskådare, från sine platser på en gång blifva i tillfälle att beskåda

EN STOR REPRESENTATION AF ETT
LEFVANDE
NATUR-SKÅDESPEL.
Erinras de Respektive att Första Afdelningen börjas precis kl. 7 e. m.,

då Förstoringarne visa sig 500,000 gånger, deribland några Vattendroppar, förstorade till nämnde storlek, intaga en yta 60 qvadratfot; det synes ofta i desamma hundradetals lefvande varelser, hvilka för blotta ögat äro osynlige. Man finner här en ny, förut okänd, verld af Infusionsdjur, äfvensom andra små, för obeväpnade ögon mindre synlige djur af de mest besynnerliga skapnader, och hos hvilka man ofta ser blodets omlopp i deras ådror, m. m.

Andra Afdelningen:

Förstoringarne äro 200,000 gånger, hvaruti flere Luft-, Jord- och Vatten-Insekter visa sig, de sednare i de mest upphöjda färgor; äfvensom förundransvärda kulörta krystalliseringar af olika salltarter, liknande Landkartor. Bland de många olika djurslägtena uppstår en strid på lif och död om valplatsen, m. m.

Tredje Afdelningen:

Förstoringarne äro 2000 gånger större än föremålen,

hvaraf åtskillige och deribland många lefvande Insekter visas ifrån detta Instrument, m. m.

I hvarje Afdelning omvexlas med nya, lefvande föremål, allt efter som årstiderne medgifva och olika arter kunna samlas — dermed all flit och möda ej sparas.

Om respektive Naturälskare vilja medtaga några små vackra, helst lefvande, föremål för att framställas i förstoringar, skall sådant till deras nöje emottagas i nämnde lokal af en Optikus Mekanikus, som presenterar djuren och de optiska krafterne af Instrumentet.

Skädeplatsen är uti Enkefru Bloms mindre salong, Söndagen d. 20:de och Tisdagen den 22:dre Juni.

Priserne äro i Banko: för Premierplats 32 sk.; för Barn under 12 år, då de medföljas af en äldre person, 16 sk.; för Parterre 24 sk.

Biljetter erhållas uti Herr Bonniers Bokhandel samt vid ingången till stora salongen.

Dörrarna öppnas kl. half sju, början sker precis kl. 7 nämnde dagar.

J. LINDBERGH.

Obs. Tisdagen gifves den sista Representationen före min afresa.

Auktioner:

= Genom offentlig Auction, som den 22:dre dennes kl. 11 f. m. förrättas uti Viktualie-Handlanden J. Svenssons vid Varfvet Viken belägna hus, kommer till den högstbjudande att upplåtas Färjinrättningen emellan Sörhallen och Gamla Varfvet, mot vilkor som vid Auctionstillfället tillkännagifvas. Närmare underrättelse kan under tiden erhållas af Viktualiehandlanden H:r C. A. Borgström. Carl Johans församling den 10 Juni 1841. [245]

Till salu:

A. W. JONSSON vid Vallgatan, försäljer störrre och mindre Spiror och Barksmygor, samt Byggnads- och Pål Timmer; allt till facila priser. [251]

Utbjudes hyra:

Tvenne välbelägna möblerade Rum med tambour, för Brunns- eller Badgäster. Adress här. [254]

Diverse.

De, som vid hållne Auctioner på Majenabbe för Herrar A. Broddelii & Co. Concoursmassas räkning, gjort inrop, behagade ofördröjligen derföre uppgöra liqvid med Massans Sysslomän. [252]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Ström; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Rättelser:

I föreg. N:r af denna tidning, 1:sta kol. 2:dra spalten, 12 rad. nedifr., *står:* af sällskapet *läs:* sällskapet. — 2:dra kol., 1:sta sp., 16:de rad. uppifr., *står:* Helsingborg *läs:* Helsingfors. — Samma kol., 2:dra sp., 13:de rad. nedifr., *står:* folk *läs:* fack.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841
N:o 71 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 71. **Måndagen den 21:ste Juni** **1841.**

Götheborg.

Den 17 månader långa riksdagen är ändtligen slut. Liksom man under densamma har prutat på några tusen riksdaler och slösat med millioner, så lät man månader gagnlöst försvinna och prutade sedan på *en enda dag.* Ståndens Talmän hade nemligen hos Kongl. Maj:t tillkännagifvit, att samtlige utskottsgöromålen kunde vara afslutade Onsdagen d. 16:de d:s; men i stället kallade riksdagstrumpeten till uppbrott redan den 15:de. In i sista stunden skulle således tecken af missbelåtenhet och spänning mellan Regering och Folk visa sig. Äfven af den oenighet och det partihat, som herrskat inom representantförsamlingen, skulle man före dess åtskiljande hafva ett slutligt och icke lätt förgätet prof. Det var Hr Landtmarskalken Frih. C. O. Palmstjerna, och Ordföranden i Rikets Ständers Statsutskott, Grefve C. F. Horn, förbehållet att afgifva detsamma, afgifva ett bevis på den vördnad för grundlagens och folkets rättigheter, som råder inom "rikets första stånd." Statsutskottet hade nemligen, i stöd af 30:nde § Riksdagsordningen, gjort anslag till förstärkt Statsutskotts sammanträde d. 15:de dennes, kl. 8 på morgonen, för att votera öfver vissa frågor, i hvilka två Stånd stadnat mot 2, såsom rörande afgiften till handels- och sjöfartsfonden samt om tullmedlens ingående till riksgäldskontoret. En kort stund efter att bem. anslag voro gjorda, befunnos de dock hafva blifvit — *nedrifne,* och det, som man straxt derefter kom underfund med, på Landtmarskalkens och Grefve Horns befallning. Nu gjordes nya anslag, hvilka dock inom kort fingo dela de förras öde, hvadan Utskottet, då det för tredje gången utfärdade anslagen, såg sig föranlåtet att ställa vakt vid anslagstaflorna. Förut hade nyssbemälte Grefvd, oaktadt han redan nedlagt sin befattning som Ordförande i Statsutskottet, och tagit formligt afsked af kansliet, dristat ånyo intaga Ordförandeplatsen, den han bibehöll tills man genom votering skred till afgörande af frågan, huruvida anslag skulle utfärdas eller ej, då han lemnade sin plats och förfogade sig ut i ett af sidorummen. Efter slutad votering, som utföll med 17 röster *för* och 3 *mot* anslags utfärdande, inkom åter Hr Grefven, sedan han under tiden dels försökt förmå Utskottets Sekreterare att ej utfärda kallelse, och dels *förbjudit* vaktmästaren att den anslå. Hvad säger Svenska Allmänheten om ett dylikt, i våra riksdagsannaler hittills oerhördt förfarande? Hvad om en sådan *Adelsman.* Med största skäl i verlden kan man med tidningen *Freja* uppkasta den frågan: "När skall en gång detta osmakliga aristokratiska öfvermod, som inom vårt fädernesland ännu har alltför många representanter, finna en gräns? När skall aktning för offentlig och enskilt rätt i allmänhet finna ett rum under hjelmarne? — Strålarne af nyare tiders upplysning tyckas i denna väg hafva uträttat lika litet, som det hemska skenet af Christian Tyranns bila." — Också har detta Grefve Horns beteende, inom de Stånd, som ännu hafva känsla för frihet och sjelfständighet, väckt en utomordentlig sensation, och i Bondeståndet har fråga blifvit väckt om att till beifran efter 77:nde §. Riksdagsordningen anmäla saken hos Riksens Ständers Justitieombudsman. Bemälte §. stadgar nemligen att om "NÅGON ENSKILD MAN, eller någon Corps, Militär eller Civil, eller ock någon Menighet, af hvad namn den vara må, *antingen af egen drift, eller med anledning af befallning, försöka att våldföra Riksens Ständer,* ELLER DERAS UTSKOTT, *eller enskilde riksdagsmän, eller störa friheten i deras öfverläggningar och beslut, vare sådant, jemlikt Regeringsformens 110 §, ansedt som* FÖRRÄDERI, *och ankomme på Riksens Ständer att slika förbrytelser i laglig ordning beifra låta.*" Att Grefve *Horn* gjort sig skyldig till brott mot detta grundlagsstadgande, derom kan icke vara mer än *en* mening, ty en "*enskild Man*" kan näppeligen på något annat sätt "våldföra" ett "Riksens Ständers Utskott", än genom att "störa friheten i deras öfverläggningar och beslut", och detta har bemälte Grefve gjort, 1:mo då han *förbjudit* Utskottets vaktmästare att ställa sig Ståndets beslut till efterrättelse, och 2:do då han gifvit befallning att de på ett sådant beslut grundade och gjorde anslagen *nedrifva.* Huru Bondeståndets Talman, då, såsom nyss nämndes, fråga om beifrande af Grefve Horns "tilltag" inom Ståndet väcktes, kunnat på grund af 90:nde §. Regeringsformen, vägra proposition derå, äro vi icke i stånd att begripa, då just denna § medger, att Riksens Ständer, på det sätt grundlagen föreskrifver, kunna pröfva "*enskilda Medborgares förhållanden.*" — Hvad grundlagen i 77:nde § R. O., jemförd med 110:nde § R. F., i sådane fall, som det af Grefve *Horn* framkallade, föreskrifver, hafva vi här ofvan sett, och oss synes *denna* grundlagens "*bokstafliga*" föreskrift hafva bordt tjena Talmannen till efterrättelse, emedan i annat fall 90:nde §. R. F. i hvarje händelse skulle till all kraft och verkan upphäfva de båda ofvannämnde §§. Emellertid bör man väl kunna antaga att "gömdt icke är glömdt", och att Grefve Horns otillbörliga bete-

ende kommer att af vederbörande aukto-
ritet beifras på ett, Riksens Ständers anseende och grundlagens upprätthållande värdigt, sätt.

Till ofvanstående slutscen i Riksdagsskådespelet hörer äfven att Landtmarskalken af sjelftagen myndighet vägrade upplåta Riddarhussalen till begagnande vid ifrågavarande votering, hvadan Bondeståndet till detta ändamål upplät sitt sessionsrum. Emellertid vardt följden af Grefve Horns tillställning den, att Förstärkta Stats-Utskottet ej blef fulltaligt. Alla ledamöterne af Borgare- och Bondestånden hade infunnit sig, men endast 3 af Adeln och 5 af Preståndet. Vi undra just hvad de devouerade tidningarne skulle hafva sagt, om förhållandet varit motsatt, och om det fallit en medlem af oppositionen in att tillställa detta grundlagsvidriga krångel! Han hade också då med rätta förtjent att blifva en skottafla för alla de oqvädinsord, som finnas i dessa tidningsredaktioners "florilegier", och med hvilka Konstitutions- och Statsutskotten under innev. riksdag blifvit så rundeligen förplägade. Hvad göra emellertid "Kronans tidningar" *nu?* De tiga och ..... samtycka. — Se der den sanningskärlek, den fosterlandskänsla, den oväld, som *Svenska Biets Red.* så ofta skrutit af att innehafva och vilja ådagalägga!!!

= Sedan ofvanstående var nedskrifvet och satt för dagens tidning, ingår underrättelse, att åtskilliga ledamöter af Bondeståndet, i anledning af Talmannens vägran att göra proposition om anmälan på vederbörlig ort af Grefve Horns brottsliga förhållande, begärt votering, huruvida icke Ståndet yrkade en sådan proposition, och hvilken då utföll med *fyratio* röster mot *sex*. Skrifvelse, rörande denna sak, afgick då till Konstitutions-utskottet som, (på hvad grund förstå vi icke) *gillade* Talmannens vägran.

= Dagligt Allehanda förmäler den sällsynta händelse hafva inträffat, att, oaktadt den slutliga handläggningen af riksdagens göromål varit ställd på det yttersta, *alla* riksdagsärender hunnit fullständigt expedieras, och att riksdagsbeslutet utan luckor blifvit den 16:de dennes aflemnadt till Regeringen. Förtjensten häraf lärer i väsendtlig mån tillkomma Expeditionsutskottet och dess skicklige och nitiske Ordförande, Grefve *Cronstedt.*

= Riksdagens afslutande skedde å rikssalen med öfliga ceremonier, för hvilka vi icke nu hinna redogöra. Sedan H. M. Konungen intagit thronen, samt D.D. K.K. H.H. Kronprinsen och Hertigen af Skåne deras stolar, uppträdde Justitiestatsministern på öfversta trappsteget och kallade H. K. H. Arffursten, genom ett tal, att till K. M. afgifva tro- och huldhetseden, den bem. Embetsman förestafvade och H. K. H. på knä aflade, sedan Han förut aftagit den arffurstliga kronan, som af tjenstgörande kavaljeren emottogs. Efter aflagd ed återtog och påsatte H. K. H. kronan, underskref eden och kysste Konungens hand. Derefter äskade Riksmarskalken ljud, då Landtmarskalken och Ståndens Talmän uppstego och höllo till H. M. underd. tal, under hvilka Stånden, hvart i sin ordning, uppstego och blefvo stående. Efter ånyo gifvet tecken af Riksmarskalken uppläste Statsr. *Ihre* spridda delar af riksdagsbeslutet. Sedan Riksmarskalken åter gifvit tecken, afslutade Konungen riksdagen och hemförlofvade Ständerne med ett af H. K. H. Kronprinsen å H. M:ts vägnar uppläst tal. Derpå framträdde Landtmarskalken och Talmännen och kysste Konungens hand. Sedan högtidligheten var slutad återvände H. M. Konungen och D.D. K.K. H.H. Kronprinsen och Arffursten, åtföljde af processionen, till de Kongl. rummen, hvarefter Riksstånden inför D.D. M.M. Konungen och Drottningen samt D.D. K.K. H.H. aflade sina afskedsuppvaktningar. Slutligen gafs af H. M. Konungen stor middag vid flere taflar, till hvilka Talmännen och medlemmar af Riksstånden, jemte högre Embetsmän, Hofvet m. fl. voro inbjudne. Senare på aftonen emottogo Riksstånden hvarandras afskedshelsningar, och Landtmarskalksstafven öfverlemnades i H. M. Konungens händer. Vi skola framdeles, om utrymmet så medgifver, hafva nöjet meddela så väl Talmännens till H. M. Konungen vid riksmötets afslutande hållna tal, som H. M. å dem afgifna svar.

RIKSDAGEN.

Plenum Plenorum d. 10:nde dennes. *

Följande Lagförslag blefvo af Kongl. Maj:t *bifallna:*

Angående straffet å den som försåtligen öfverfaller husbondefolk.

Angående upphäfvande af 1752 års bref, om rättighet för Hofrätterne att i dråpmål döma till lottkastning.

Ang. antalet af Nämndemän vid husesyner å Prestbohl.

Ang. böter för fönsterinslagning från 3: 16, till 13: 16.

Ang. *afskaffande i vissa fall af spö- och risstraffen* (vid första resan enkel stöld, — innehafvande af dyrk första gången, — fickstöld, mjölkning af annans ko första gången, samt alternativt äfven för första gången inbrottsstöld.)

Ang. *afskaffande af qvalificerade dödsstraff,* medelst högra handens afhuggning, stegling eller bränning å båle.

Ang. ett tillägg till 17 kap. 32 § R. B. att söka skadestånd.

Ang. en *förändrad förvandlingsgrund för vatten- och brödstraffet* (5 kap. 4 § Straffbalken) så att 4 dagar svara mot 10 daler penningevärde, samt sedermera *hvar* dag, till och med 12, motsvarar 4 daler; de andra 8 eller t. o. m. 20, hvar dag svarar mot 5, samt under de sista 8 dagarne, hvar dag mot 6 daler.

Ang. fördelningen till tveskifte mellan Socknens fattiga och åklagaren, af böter för försummelse att inom rätter tid taga uppbud å köpt fastighet.

Ang. det tillägg till Konkurslagen, att *alla* inländske Borgenärer skola serskildt om stämningen underrättas.

Ang. *afskaffandet af stockstraffet* m. m.

Ang. vissa föreskrifter för utmätning af fordran, som grundar sig på auktionsprotokoll.

Ang. vissa förändrade stadganden till lindring i *bysättningstvånget.*

Ang. upphäfvande af rättigheten för minderårige personer af allmogen att ingå giftermål.

Ang. *stadgande att Bankens och Riksgälds-Kontorets* egna käromål, likasom brottmål, som röra nämnde Verk, skola behandlas och *afgöras* vid de Domstolar till hvilka sådane mål efter lag höra.

Ang. upphäfvande af ett stadgande i 33 § af Resol. på Ridd. och Ad:s besvär d. 19 Nov. 1680, om forum för tvister och saker, som å Riddarhusets vägnar lagligen sökas.

Ang. upphäfvande af föreskriften, att 3:dje uppropet ej må meddelas å fast egendom, intecknad för skuld till Banken eller andra allmänna Kassor, förr än köparen upptedt bevis, att han hos nämnde kassor anmäldt köpet.

Ang. upphäfvande af K. F. d. 7:de Okt. 1805, om förhöjdt ansvar för den, som

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

öfverfaller Militäre Embets- och Tjenstemän.

Ang. en ny Ansvarighets-lag för R. St. fullmäktige i Banken och Riksgälds-Kontoret.

ÅTERBLICK PÅ RIKSDAGEN,

AF RIKSDAGSMANNEN HANS JANSSON.*

Då vi här samlades, önskade visst ingen att behöfva tadla och ogilla, men väl att kunna hjelpa och förbättra. — Såsom ett medel dertill hade föregående Ständer, till grundlagsenlig behandling, åt oss öfverlemnat förslaget till några förändringar af Statsrådets organisation. Många hyste den tanken, att dessa förändringar voro af föga eller ingen väsentlighet, att de afsågo en högre rang och större löneförmåner åt dess ledamöter, utan någon egentlig utvidgning af deras behörighet, eller bestämdare föreskrifter angående deras skyldigheter; hvarföre de trodde, att man ganska väl kunde dröja med förslagets antagande, till dess något helt, något af vigt kunde göras för denna institutions reformerande. Andra åter höllo före, det förslaget verkligen innebar ett steg till något bättre, och att som Regeringen syntes önska dess antagande, borde man ej för henne tillstänga en väg, hvarpå hon tycktes lofva att på nytt föda sig sjelf. Det antogs således. Hvad har följden blifvit? Man har utropat dess sanktionerande som en stor koncession å regeringens sida. Var det verkligen en sådan? och har folket verkligen skördat någon väsendtligt, ja! ens den alldraringaste märkbara nytta? Styrelsens personal har erhållit en mera välljudande titulatur, och dess löneinkomster äro förhöjde till icke obetydligt belopp. Detta är styrelsens vinst — hvar är då folkets? — —? Den dittills varande Rådgifvare-personalen bortgick från sina platser. Var det af aktning för den allmänna rösten? Denna hade ännu icke i juridisk form uttalat sig, ty decharge-betänkandet var då icke ens utarbetadt, än mindre diskuteradt. Om man för öfrigt å de högre samhällsplatserna hyste någon så finkänslig aktning för det allmänna tänkesättet; hur kommer det då till, att de ledamöter af Högsta Domstolen, mot hvilka Ständernas opinions-nämnd på det otvetydigaste sätt ådagalagt sin missbelåtenhet, ännu stå qvar på sina platser. Det tillhör icke mig att forska efter menniskors motiver; jag vill endast hålla mig vid deras handlingar. Således: större delen af den gamle rådgifvare-personalen bortgick; man trodde att de gamla principerna skulle med dem bortgå. Har sådant skett? Af den nya rådgifvare-personalen ha vi sett tvenne resignera, och i skälen för detta steg åberopa, icke sina felslagna bemödanden att i styrelsesystemet ingjuta en ny kraft och en ny anda, utan statsanslag till mindre belopp, än de önskat, således missnöje, ej med regeringens åtgärder, utan med Rikets Ständers. Och af de qvarvarande eller deras efterträdare, hvad ha vi sett, som bevisar ett från deras föregångare skiljaktigt system? Är det fordringarne på nya penningebidrag, det årslånga dröjsmålet med sanktionen å flera af Ständernas beslut, afslaget på några af de vigtigaste deribland, de flerfaldiga bemödanden att förmå Ständerna betala Kabinettskassans skuld o. s. v.? Redan förra Riksdagen hade Ständerna beslutat en förenkling i det gällande räknevärdet, icke en rubbning i något bestående förhållande, utan blott ett officielt antagande af den i landet allmänna myntenheten — en handling hvarigenom ingens rätt eller fördel i minsta mån kunde störas, men ordning och reda i denna vigtiga angelägenhet införas. Denna för alla gagneliga, för ingen skadliga åtgärd har regeringen förhindrat vid närvarande riksdag, som vid den föregående, likväl med den skillnad, att då af den förra Rådgifvare-personalen *alla* tillstyrkte bifall till Ständernas beslut, hälften af den nuvarande tillstyrkt afslag derå. Den förra Riksdagens Konstitutions-utskott ställde rådgifvarne under tilltal inför Riksrätt, för det de till Ständerne aflåto en ny proposition i ett redan afgjort ärende. De nuvarande rådgifvarne hafva icke desto mindre aflåtit *tvenne* sådana, dem Ständerna ej kunnat till pröfning upptaga. Rikets Ständer hade beslutat säteri-, rå- och rörshemmansegares intagande i Bondeståndet. Detta beslut har regeringen förkastat, under förebärande af sin förbidan af den tid, då ståndsbildningen skulle kunna upphöra. Vår rätt var emedlertid härigenom för ingen del förnärmad, men vår fördel skulle derigenom till någon del kunnat befordras, dels genom tillfället, att med oss införlifva upplysta och vältänkande medborgare, dels genom deras bidrag till riksdagskostnaden, hvilka utgjort någon lättnad i Bondeståndets bördor. Denna sistnämnda kan för närvarande således icke vinnas, ehuru det ej är möjligt att utestänga säteriegaren från vårt stånd, enär sådane, då de förut icke hört till annat riksstånd, deri redan kunnat inväljas, och framdeles troligen komma att inväljas, ifall de tillika besitta något skattehemman. Lika litet, som några steg uppåt höjden försvåra eller förlänga vägen dit, hade väl beslutet, om det blifvit gilladt, försvårat stånds-fördelningens upphörande i framtiden! Och hvad utsigt till ett sådant upphörande lemnar väl styrelsens förfarande vid denna riksdag. Har hon, omedelbarligen genom sina officiella organer, eller medelbarligen genom dem, som inom riksstånden och Tidningspressen uppträdt såsom förkunnare af hennes vilja och åsigter, på minsta sätt understödt eller befordrat Ständernas arbete på det stora verket af en representations-förändring? Huru får man väl bedöma den skenbara benägenheten derföre genom sjelfskrifvenhetens försakande i princip, när den sammanhålles med den praktiska åtgärden af sjelfva förslagets ovilkorliga förkastande? Berättigar ej sådant till den tro, att regeringen icke *vill* någon förändring, åtminstone ingen som vore en förbättring? I fall hon ej trodde sig kunna gilla det förslag, Ständerna på egen hand uppgjort, hvarföre har hon icke sjelf i officiel väg afgifvet ett sådant, då man kunnat inhemta hennes tankar i ämnet och möjligen lämpa sig derefter. Det har, säga hennes blindt tillgifne, skett af aktning för Svenska folkets tänkesätt, hvilket hon har velat låta obehindradt uttala sig. Förträffligt! En regering, som allmänt följer denna princip, som allmänt erkänner folket för sina principaler, hvilkas vilja hon icke föraktar, rättar ock sina åtgärder derefter? i alla de fall, då behöfliga och samhällsnyttiga förbättringar äro i fråga, ej mindre, än då det gäller nationens bästa i andra afseenden. Men när och hvar har styrelsen ådagalagt denna oinskränkta aktning för folkets tänkesätt? En regering, som icke ens tillåter nationen att antaga en ny benämning på myntvärde; som då folket för henne framlägger sina önskningar i afseende på för henne likgiltiga, men för folket vigtiga förändringar i allmänna lagens stadganden, t. ex. om lika arfsrätt och giftorätt, om lagskipningens förenkling genom öfverflödiga instancers afskaffande, om köp af lösören och mångfaldiga andra af behofvet påkallade förbättringar, svarar:

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

Edra förslag kunna icke antagas; ty de öfverensstämma icke med vår vilja! denna Regering skulle hon verkligen vara benägen, att, utan motstånd, med en i hela hennes historia exempellös fogsamhet, sanktionera en total förändring i hela den andra statsmaktens seklergamla organisation? Jag frågar hvar och en, äfven den godtrognaste, om han kan förmoda något sådant? Är det icke tvertom, för att döma efter allt det föregående, den högsta sannolikhet, att vid nästa sammanträdande riksmöte, om då alla fyra Stånden instämma i förslagets antagande, Ständerna, sedan de äro nära att åtskiljas, skola mötas med en sanktion å beslutet, hvarigenom till och med hvarje preliminärätgärd fördröjes ännu i fem år, och att det sålunda fortgår i oändlighet, så länge närvarande system fortfar. Och det är med detta system, som man förebrår Rikets Ständer, att de önskat den fordna rådgifvarpersonalens aflägsnande, och då detta skett, äro de likväl icke belåtne; ingå likväl icke på alla fordringar, man gör sig af dem. När man nu erinrar sig, att den nya rådgifvarepersonalen, ehuru fullkomligt trädande i den gamlas fotspår, likväl synes för ingen del gynnad af den fraktion, som säger sig vara styrelsens tillgifnaste vänner, att den tvertom är föremål för deras tadel och gäckeri, att den af dem utpekas såsom endast provisorisk, endast ämnad att figurera för tillfället, och, när den upphört, lemna rum åt andra, så ger man dermed tillkänna, att man håller Ständerna för barn, dem man tror sig kunna tillfredsställa med ett skuggspel, hvilket de böra taga för verklighet, — att de, såsom barn, endast fästa sig vid namn och personer, ej vid saken, — och att de äro skyldige hålla till godo och tacka för, att man, till vårdare af deras vigtigaste angelägenheter, valt personer, som de aldrig pakallat, som de ej känna, och för hvilka de sannskyldigt maktegande sjelfva icke tyckas hysa hvarken aktning eller förtroende. Ständ. äro då, efter andra sidans sätt att se, icke fullmyndige män, på hvilkas önskningar och tankar man behöfver göra något afseende, icke ombud för ett fritt, upplyst och sjelfständigt folk, hvars vilja man bör söka inhemta och, så vidt möjligt är, efterkomma; icke en oberoende statsmakt, med hvilken man behöfver underhandla, med ett ord: intet af allt detta, hvarföre de sjelfve tro sig hafva anledning att anse sig. För hvad anser man dem då? Det tillkommer icke mig att afgifva svaret. *(Fortsättes.)*

Sällskaps-Sammanträde.

De Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägare-Förening, som ämna deltaga uti nu instundande målskjutning, behagade för sådant ändamål sammanträda den 6 nästkommande Juli, kl. 6 e. m., å Skottbanan i f. d. Möllerska plantaget vid Breda Vägen. Götheborg d. 21 Juni 1841. P. B.

GEORGE C. SCHÜSSLER.

(259)

Borgenärers Sammanträde.

Sedan Rådhus-Rättens Dom uti Bokbindaremästaren G. Mandahls Concours fallit, får jag härmedelst kalla samtlige hans Borgenärer till sammanträde hos undertecknad Tisdagen d. 22 dennes, kl. 4 e. m., för att granska min Redogörelse, som visar att inga tillgångar äro att tillgå. Götheborg den 18 Juni 1841.

JOH. ANDERSSON.
Syssloman. (256)

Avertissement.

Med
KONGL. MAJ:TS
Allernådigste Tillstånd

ämnar underteknad att, *på fleres begäran*, gifva den resp. Publiken tvenne intressanta föreställningar uti några, härstädes förut aldrig sedda, *Optiska Konststycken*, för hvilka denna årstid är synnerligen gynnande, alldenstund så många lefvande föremål ur naturriket kunna erhållas. Jag får således vördsamt inbjuda resp. Allmänheten att taga i betraktande de olika verkningar, som kunna tillvägabringas genom det mig tillhöriga, af JOHN CARY i London uppfunna och förfärdigade

största
FÖRSTORINGS-INSTRUMENT,
upplyst af **Hydro-Oxygen,**
(2:ne olika gaser.)

Detta Instrument, som täflar i verkan med solljuset och som vunnit största bifall i London, Paris, Wien, Berlin, Petersburg och Stockholm, m. fl. städer, kommer på det engelska viset att här presenteras i det klaraste sken, då en talrik personal åskådare, från sine platser på en gång blifva i tillfälle att beskåda

EN STOR REPRESENTATION AF ETT
LEFVANDE
NATUR-SKÅDESPEL.

Erinras de Respektive att Första Afdelningen börjas precis kl. 7 e. m.,

då Förstoringarne visa sig 500,000 gånger, deribland några Vattendroppar, förstorade till nämnde storlek, intaga en yta 60 qvadratfot; det synes ofta i desamma hundradetals lefvande varelser, hvilka för blotta ögat äro osynlige. Man finner här en ny, förut okänd, verld af Infusionsdjur, äfvensom andra små, för obeväpnade ögon mindre synlige djur af de mest besynnerliga skapnader, och hos hvilka man ofta ser blodets omlopp i deras ådror, m. m.

Andra Afdelningen:
Förstoringarne äro 200,000 gånger,

hvaruti flere Luft-, Jord- och Vatten-Insekter visa sig, de sednare i de mest upphöjda färgor; äfvensom förundransvärda kulörta krystalliseringar af olika saltarter, liknande Landkartor. Bland de många olika djurslägtena uppstår en strid på lif och död om valplatsen, m. m.

Tredje Afdelningen:
Förstoringarne äro 2000 gånger
större än föremålen,

hvaraf åtskillige och deribland många lefvande Insekter visas ifrån detta Instrument, m. m.

I hvarje Afdelning omvexlas med nya, lefvande föremål, allt efter som årstiderne medgifva och olika arter kunna samlas — dermed all flit och möda ej sparas.

Om respektive Naturälskare vilja medtaga några små vackra, helst lefvande, föremål för att framställas i förstoringar, skall sådant till deras nöje emottagas i nämnde lokal af en Optikus Mekanikus, som presenterar djuren och de optiska krafterne af Instrumentet.

Skådeplatsen är uti Enkefru Bloms mindre salong, Tisdagen den 22:dre Juni.

Priserne äro i Banko: för Premierplats 32 sk.; för Barn under 12 år, då de medföljas af en äldre person, 16 sk.; för Parterre 24 sk.

Biljetter erhållas uti Herr Bonniers Bokhandel samt vid ingången till stora salongen.

Dörrarna öppnas kl. half sju, början sker precis kl. 7 nämnde dagar.

J. LINDBERGH.

Auktion:

I anseende till afflyttning från orten, kommer på stället genom öppen och frivillig auktion till den högstbjudande försäljas, Tisdagen den 3:dje instundande Augusti klockan 12 på dagen, Kronoskatte-Hemmanet Bosgården, jemte årets växande gröda, beläget uti Fässbergs Socken af Askims Härad. Detta Hemman innehåller 70 marker, eller $\frac{70}{200}$:delars mantal med uppförde åbyggnader för ståndspersoner, bränneri med inventarier samt trädgårdar. Åbyggnaderne äro i Stockholm assurerade för Rdr 4000 Banko, samt alla årens premier inbetalte. Egendomen som har ett utmärkt vackert läge, och äger en bördig jordmån, är belägen en half mil från Götheborg. Betalningsvilkoren blifva förmånlige och tillkännagifvas vid auctionstillfället. (258)

Förloradt.

På ett obekant sätt är i går förmiddags bortkommet ett Silfver Fickur med dubbel boette så väl öfver glaset, som annars; vidhängande i ett svart band ett stort Petschaft, en Nyckel samt 2:ne Fjederringar, allt af guld. Såldt eller pantsatt igenlöses det af egaren, då anmälan göres å detta Boktryckeri.

(261)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 72 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 72. Onsdagen den 23:dje Juni 1841.

Götheborg.

Väderleken, som en längre tid varit ostadig, med blåst och regn, tyckes nu hafva antagit ett rigtigt midsommarslynne. Löfmarknaden härstädes i dag är en af de största man på långliga tider kan erinra sig och äfven ytterst talrikt frequenterad. Alla underrättelser öfverensstämma derutinnan att utsigterna för grödan och höskörden äro i högsta grad lofvande.

= Länets Höfding återkom i går hit från hufvudstaden.

= Under patrullering natten till den 22:dre dennes hafva Kustvakterne J. Magnusson, A. Johnsson och N. Sörenson från tvenne okände ridande personer under beslagsanspråk anhållit 2:ne säckar, innehållande 90 packor tryckta bomullsdukar.

= Uppsyningsmannen R. Bundsen anhöll i förrgår, från en norrsk skeppare, under beslagsanspråk 10 tunnor sill.

= Kontrollören *A. Bundsen* har i dag från en qvinsperson anhållit ett st. bomullstyg och 5 bomullshalsdukar.

= Ur de med dagens utländska post ankomne tidningarne, medhinna vi endast att utdraga följande. Dannemark: Berlingska Tidningen förmäler att Sundska tullen hädanefter kommer att beräknas endast till EN procent. I Östersjön skall ett Holländskt fartyg hafva blifvit anfallet af Sjöröfvare under *svensk flagga* och med möda lyckats att undkomma desamme. — Prins Fredrik Karl Emil af Holstein-Sonderburg-Augustenburg, (Svenske Kronprinsen Carl Augusts broder) afled den 14:de dennes i Leipzig, i en ålder af 74 år. — Frankrike: Hertigen af Nemours tros, i anledning af något mellan honom och Gen. *Bugeaud* uppkommet groll, inom kort komma att återvända till fäderneslandet. Ett lån af 450 mill. fr:cs kommer ofördröjligen att för franska regeringens räkning uppnegocieras. — Spanien: I Barcelona hafva vid en konfiskationsauktion allvarsamma oroligheter egt rum. Varor till ett värde af flera mill. fr:cs skola derstädes hafva blifvit uppbrände. — England: Ett rykte berättar, att ångfartyget "President" förolyckats på ett isberg vid New-Foundland, och att en del af passagerarne och besättningen blifvit räddad af ett fransyskt fartyg. — Grekland. Hela Kandia är nu blockeradt. De stora Makterne sägas hafva fattat det beslut att icke blanda sig i Kandioternes och Turkarnes tvistigheter. Från Rom lärer Påfven hafva till alla Regenter i den katholska kristenheten aflåtit en uppmaning att sätta en gräns för Turkarnes mot de kristna i Orienten föröfvade grymheter.

TAL,

HÅLLNE Å RIKSSALEN DEN 16:DE INNEVARANDE MÅNAD.*

I.

Af Talmannen för Borgareståndet:

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

För sista gången under det nu slutade, långvariga Riksmötet, nalkas Borgare-ståndet Eders Kongl. Maj:ts Thron och frambär uttrycken af sin undersåtliga vördnad och tillgifvenhet.

Många och vigtiga hafva de samhällsfrågor varit, hvilka tagit Rikets Ständers uppmärksamhet i anspråk. Behandlingen af desamma och deras bringande till slut, i hvad på Rikets Ständer ankommit, hafva ock påkallat en längre tidsrymd, än vid något Riksmöte tillförene, ehuru det icke lärer kunna förnekas, att arbetet med rastlös ifver fortsatts.

Framtiden har sig förbehållet att utveckla och åskådliggöra verkningarna af Rikets Ständers till allmänt och enskilt väl syftande afsigter och vidtagna beslut. På det hägn och den befordran till ändamålsenlig verkställighet, Eders Kongl. Maj:t värdes lemna åt dessa afsigter och beslut, beror det emellertid, i hvad mån de komma att medföra för landet mer eller mindre gagneliga frukter; och Borgare-Ståndet, som oaflåtligen haft Fäderneslandets sanna fördel samt Eders Kongl. Maj:ts derifrån oskiljaktiga ära och sällhet till föremål, tvekar intet ögonblick att hoppas och tro, det Eders Kongl. Maj:t skall med Dess Konungsliga välvilja omfatta och till lyckliga resultat bringa Rikets Ständers förfoganden till beredande af en allmännare, till alla samhällsklasser sig spridande upplysning och förstånds-odling; till jordbrukets, handelns och öfriga näringsgrenars förkofran; för en ändamålsenligare behandling af de samhällets olyckliga medlemmar, hvilka genom Lagarnes öfverträdelse göra sig af friheten förlustige, eller för andra orsaker komma samhället till last; för beredande af ändamålsenliga kommunal-inrättningar, till ordnande af Folkets ekonomiska angelägenheter, eller, med få ord, alla de förslag, åsyftande att bereda välmåga och trefnad åt ett älskadt Fädernesland, dem Rikets Ständer till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnat. Den allmänna rösten uttalar sig allt mer och mer för en ändamålsenlig ombildning af National-representationen, jemte förenkling i sättet för densammas verksamhet, för

* *Utrymmet medgifver ej att reproducera Landtmarskalkens och Erkebiskopens vid detta tillfälle hållna tal. H. M. Konungens skole vi i nästa nummer hafva äran meddela.*

den civila och kriminella Lagstiftningens bringande i närmare öfverensstämmelse med tidens och en stigande upplysnings fordringar, samt för ordnandet af Närings-lagstiftningen, i syfte att införa stadga och säkerhet i näringslifvet.

Borgare-Ståndet älskar att tro och hoppas, det Eders Kongl. Maj:ts lefnadsafton varder förunnadt att se dessa, jemte flera på samhället djupt inverkande frågor, dem Eders Kongl. Maj:t värdes skänka Sin höga uppmärksamhet, lyckligen lösta.

Ett lyckliggjordt och tacksamt Folks välsignelser skola deremot förljufva Eders Kongl. Maj:ts återstående lefnad.

Till den nya, genom Tro- och Huldhets-edens band fästade undersåten inom Eders Kongl. Maj:ts Egen höga familj, lyckönskar Borgare-Ståndet Eders Kongl. Maj:t och Fäderneslandet, som i den unge, hoppfulle Fursten ser en ny borgen för sin framtida lycka.

Under nedkallande af den Högstes beskydd öfver Eders Kongl. Maj:t och det Kongl. Huset, återvända Borgare-Ståndets Ledamöter till deras länge saknade hem samt vanliga omsorger och bestyr; men anhålla derförinnan underdånigst, det Eders Kongl. Maj:t värdes tillåta Borgare-Ståndet att få vara inneslutet uti Eders Kongl. Maj:ts Nåd och ynnest.

II.

Af Talmannen för Bondeståndet:

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Då Bonde-Ståndet nu har den Nåden att vid slutet af detta Riksmöte nalkas Eders Kongl. Maj:ts Thron, framställer sig afskedsstunden för den undersåtliga kärleken ännu mera betydelsefull och högtidlig genom den ökade helgd, som Eders Kongl. Maj:ts höga, vördnadsbjudande ålderdom gifver åt välgerningarnas minne, erkänslans skuld och trohetens förbindelser.

Detta nu slutade Riksmöte har varit utmärkt af de skakningar, som naturligen uppväckas under meningarnas strid i de vigtiga, djupt ingripande samhällsfrågor, dem tidsandan framkallar till undersökning och pröfning. Men, huru skiljda åsigterna än varit om medlen att utbilda och befästa det urgamla Fäderneslandets ljus, ära och sällhet, vågar likväl Bonde-Ståndet lägga handen på hjertat, med den underdåniga och redliga försäkran, att kärlek och trohet, inbördes oskiljaktiga, mot detta Fädernesland och dess Konung, äro hos Sveriges Allmoge en känsla, sammangjuten med dess Christliga sinne, fortplantad såsom en frisk inre lifskraft, från slägte till slägte, och i denna stund lika stark, ren och orubblig, som den gått genom häfderna, ett utmärkande drag från sjelfva sagans ålder. Värdes, Allernådigste Konung! med högsinnt förtroende emottaga detta Bonde-Ståndets underdåniga och trofasta afskedsord, såsom ett nytt vittnesbörd, lagdt till otaliga äldre, om den djupa, fasta, för alla tidens omvexlingar otillgängliga grund, hvarpå tryggheten och äran af Sveriges uråldriga Thron hvilå. Värdes anse detta vittnesbörd stort och betydelsefullt, icke blott derföre, att det nu i Svenska Bonde-Ståndets namn inför Thronen uttalas, utan i synnerhet, att det utgjuter sig såsom ett förbönens och välsignelsens ord i hvarje hydda inom Fäderneslandets vidsträckta landamären.

Måtte, under Eders Kongl. Maj:ts fortfarande beskydd, samhället, ostördt af yttre våld och inre tvedrägt, fortgå på sin stora utvecklingsbana, med inbergade rika välsignelser af Christendomens sanna ljus, af Lagarnes vårdade helgd, af den medborgerliga frihetens lagbundna rätt, af nya skördar på vetenskapernas fält, af det uppväxande slägtets allmännare bildning, af modernäringens förkofran genom underlättade och mera rättvist fördelade bördor, och af de öfriga näringarnas, genom en friare utvecklingskraft! Då skall det lyckliggjorda och tacksamma Fäderneslandet fortfarande omhägna Thronen med ära och frid, och Eders Kongl. Maj:t, ju närmare Det nalkas lifvets gräns, desto rikare erfara värdet af den stora sanning, att Konungars tryggaste stöd, varaktigaste ära och skönaste eröfring är Folkets kärlek.

Med dessa undersåtliga och medborgerliga önskningar återvända vi, efter nu slutade värf såsom Folkets Ombud, till mödorna, trefnaden och friden af vårt enskilta och husliga lif. Vi utbedja oss underdånigst, att Bonde-Ståndets väl, så nära införlifvadt med Fäderneslandets, må fortfarande blifva ett ömt föremål för Eders Kongl. Maj:ts regeringsomsorger, och detta Stånd framgent i Eders Kongl. Maj:ts Nåd och ynnest få vara inneslutet.

TAL,

Hållet af Talmannen för Bondeståndet vid afskedsuppvaktningen hos D.D. K.K. H.H. Kronprinsen och Kronprinsessan, den 16:de innev. månad.

Högborne Furste, Sveriges och Norriges Kronprins! Högborna Furstinna, Sveriges och Norriges Kronprinsessa!

I det rena ljus, som Edert offentliga lif, Högborne Furste och Herre, visar sig såsom ett upphöjdt och ädelt sträfvande att uppsöka, urskilja och förvara det verkligt sanna och goda i tidsandans djup, och att med vishetens sans och lugn betrakta stormen, brytningarna och störtsjöarna på dess yta; — i samma ljus framställer ock Eders Kongl. Höghet med Sin vördnadsvärda Gemål, för denna tid och alla tider, i taflan af det enskilta lifvet, ett välsignelserikt vittnesbörd, huru det sanna menniskovärdet kan, oförvilladt af höghetens och flärdens skimmer, uppstiga till en sällsynt höjd af religiöst allvar, sedlig skönhet, dygdens sanning och huslig sällhet, och huru, under den mäktiga inflytelsen af dessa läror och efterdömen, de uppvexande Ättlingarne, tacksamme och trogne mot den visa fostringens omsorger, insamla hvar sitt rika bidrag till hufvudsumman af välsignelse och frid öfver Deras Kongl. Högheters kommande dagar.

Med enfaldens och kärlekens hugnad, har Bonde-Ståndet, i dessa dagar, fått emottaga en ny bekräftelse af denna lyckliga erfarenhet, då Ståndet bevistat den högtidliga akt, som invigt den äldste af Rikets Arffurstar i Församlingens helgedom och det offentliga lifvets förbindelser. Säkert skall den unge Fursten aldrig förgäta denna Sitt lifs skönaste och mest betydelsefulla minnesfest. Säkert skall åminnelsen deraf allt djupare och djupare i Hans inre förklara den enda ursprungskälla, derifrån allt sannt ljus, all väsendtlig kraft och all beståndande välsignelse utgår.

Skulle väl Fäderneslandet, utan djup rörelse af beundran och erkänsla, kunna betrakta denna sammanfattade ljusa tafla, som lofvar fortgående rika skördar af medborgerlig ära, sällhet och frid, både åt samtiden och ännu ofödda slägter!

Så har den blifvit fast och ogenomtränglig mot öppet våld eller dolda ränker, denna sköldborg, som Svenska Allmogen sluter kring sitt älskade Furstehus; ty segren, som står i Herrans hand nedkallas ej af materiella krafters storhet, utan af kärlekens oöfvervinnerliga

kraft att sammangjuta massorna till ett hjerta och en själ.

Bonde-Ståndet anhåller underdånigst, att i Deras Kongl. Högheters Nåd och ynnest framgent få vara inneslutet.

H. K. H. Kronprinsens svar derå:

Med erkänsla emottager Jag dessa förnyade uttryck af Bonde-Ståndets alltid bevisade tillgifvenhet för Mig, Min Gemål och Våra Barn. Ibland andra vedermälen af detta tänkesätt, skola Vi alltid med synnerlig hugnad ihågkomma Edert deltagande vid de högtidliga handlingar, som dessa dagar föregått, då Vår äldste Son i närvaro af Nationens Ombud bekräftat Sina pligter mot Gud och Sina förbindelser mot Fäderneslandet.

Under detta Riksmöte har Jag med glädje erfarit det varma nit, hvarmed Bonde-Ståndet omfattat den allmänna bildningens angelägenhet. Det är genom dennas förening med näringsmödan, som arbetet vunnit en högre hyllning i vårt tidehvarf, och på denna grund, säkrare än häfdens, skall Svenska Bonde-Ståndet alltid upprätthålla sitt ärfda anseende och sitt sjelfbestånd!

Efter en långvarig frånvaro skolen J återvända till Edra hem, hvarest makar och barn länge saknat den frånvarande husfadren. Måtte Himlens välsignelse beledsaga Eder, och alltid med framgång och gifvande skördar belöna Edra omsorger för fosterjordens odling!

Varen alltid förvissade om Min och Min Gemåls ynnest och Våra uppriktiga önskningar för Eder fortfarande välgång!

STRÖDDA ANTECKNINGAR
ur en afliden Aristokrats efterlemnade papper.

I.

"Hvar och en vare Öfverheten, som högsta väldet hafver, underdånig; ty det är ingen Öfverhet utan af Gud; och den Öfverhet, som är, hon är förordnad af Gud." — Af allt hvad jag läst i den heliga Skrift, finnes intet, som mera talat till mitt hjerta, än detta ställe i Romarebrefvet. Hvilken grund att uppföra enväldets, Maktens och allenastyrandets byggnader uppå! Hvilka tillämpningar i politiskt hänseende kunna ej göras af detta gudomliga lagrum! Hvilka slutföljder kunna ej deraf dragas! Om jag ej vore en så stor hatare af all yttranderätt, att jag icke ens sjelf vill begagna mig af densamma, skulle jag öfver dessa Apostelens ord kunna skrifva hela volumer af kommentarier, för att sedermera, på Kabinettskassans bekostnad, tryckas och utspridas ibland folket. Jag hoppas dock att Svenska Biets Högvälborne, Välborne och Högvördige redaktörer en gång åtaga sig detta ärofulla värf, utgående från den enda, sanna och rättsenliga grundprincipen att — *ändamålet helgar medlet.*

II.

Det är med djupaste smärta och förtrytelse, som jag under mina många in- och utländska resor sett den vördnad, man är skyldig Staternes öfverhufvuden, råka i förfall. Ej nog med att man vågat draga deras ofelbarhet i tvifvelsmål; man har till och med dristat öppet klandra de af dem sjelfve, eller med Råds råde vidtagna åtgärder, — ja man har gått ännu längre: man har förgripit sig på Herrans Smorde, stött dem från deras throner och förjagat dem i evig landsflykt, under förevändning att de kränkt lagarne och visat sig oskicklige att regera öfver de folk, till hvars Herrar likväl Gud, börden eller slumpen kallat dem. Ett mera himmelsskriande brott kan väl näppeligen tänkas. Man behöfver blott erinra sig att "ingen Öfverhet är utan af Gud"; att den är af Honom förordnad och satt till herrskare öfver massorna; att den följakteligen är i Guds stad och ställe här på jorden; att den såsom Guds representant icke kan göra annat, än hvad som är rätt; att dess gerningar således äro upphöjda öfver allt klander; att hvar och en, som, detta oaktadt, visar sig missbelåten med Öfverhetens tillgöranden, bör anses vara en gudsförsmädare och såsom en sådan straffas; samt att den eller de, som medverka till en regents störtande, böra dela Korahs, Dathans och Abirams barns öde. — Några dylika majestätsbrott skulle dock, i min tanka, sällan eller aldrig existera, om man droge mera försorg om att hos det s. k. folket inprägla den blinda och underdåniga vördnad för makten, utan hvilken ingen regering kan vara rätt säker för oblida omdömen, eller något ännu vida värre. Man borde följaktligen redan hos barnet inskärpa den läran, att en regent aldrig kan fela, och att allt, hvad han gör, är rätt, och bör vara oss behagligt. För att vänja det unga sinnet vid ödmjukhet och undergifvenhet för Makten, borde hvarje af barnet begången förseelse afbedjas inför en afbild af regenten, såsom den person, utan hvilkens samtycke ingen ting af någon vigt egentligen kan företagas. Dessutom borde hvarje undersåte vid lifsstraff åläggas att på sitt bröst bära ett silfvermynt af minst 10 R:drs värde, försedt med regentens bröstbild, och att inför det, minst 3:ne gånger om dagen, bedja en bön för Majestätets lycka och välgång. Härigenom vunnes icke mindre än trenne stora fördelar: 1:mo rotfästades och underhölles oaflåtligen den tillbörliga devotionen för Majestätet; 2:do kunde aldrig någon klaga öfver penningebrist, då han alltid på sitt bröst bure minst 10 R:dr, och 3:tio kunde regeringen, under brydsammare pekuniära förhållanden, befalla ett utbyte af ofvanbemälte mynt mot dylika af koppar, och sålunda, åtminstone för en gång, draga sig ur den knipa, hvari den genom onödiga ambassader, militärlyx, spioners underhållande, eller andra extra utgifter, råkat.

III.

Alla folkskolor böra upphäfvas, eller åtminstone ställas på den fot, att någon upplysning ifrån dem icke utgår bland massorna. Dessa äro födde att arbeta i sitt anletes svett, och all annan kunskap än den, att kunna läsa någorlunda hjelpligt innantill, öfverflödig. Den, som beträdes med att hafva lärt en man ur hopen skrifkonsten, straffes med att 3:ne dagar "ligga krum" inför regentens beläte.

IV.

All yttranderätt bör, såsom roten och upphofvet till allt det onda, hvarmed staterne nu laborera, på det strängaste förbjudas. Alla nuvarande publicister, hvilka icke skrifva i deras resp. regeringars intresse, böra, klädda i San-benito-drägter, lefvande brännas på ett af deras skrifter uppstapladt bål, och askan af deras ben begagnas såsom skrifsand vid dylika framtida dödsdomars utfärdande.

V.

Ingen, som icke är adelsman eller prest, bör erhålla något af statens högre tjenster eller embeten, så vida han icke bevisligen kan styrka sig hafva varit regeringens kunskapare under loppet af minst 15 år, eller ock 50 gånger vid högtidliga tillfällen hållit tal till dess ära.

VI.

Den, som klagar öfver folkets skattebördor, eller på annat sätt visar sig miss-

belåten med den beståndande ordningen, han skall tvingas att utantill lära sig Herr Hartmansdorffs ”*Gula bok*“, Macchiavellis ”*Il Principe*“, och alla årgångarne af *Svenska Biet.* Befinnes han efter detta nyttiga studium icke hafva ändrat öfvertygelse, då skall en qvarnsten bindas vid hans hals, och han sänkas ned i hafsens djup.

VII.

Hvar och en, som yrkar en Nationalrepresentation, sammansatt af andra personer, än dem, som stå under Regeringens omedelbara inflytande, och således af henne äro beroende, straffes med fängelse från ett till 20 år, allt efter omständigheterna.

VIII.

Eho, som icke inser och erkänner alla välgörande följder af det ”system“, som under loppet af de sistförflutna 30 åren följts af Svenska Regeringen, böte 10 daler och vare ärelös, tills han sig omvänder och bättrar.

IX.

Hvar och en, som bekänner sig till den såkallade oppositionen, hans namn och rykte varde åt allmänna smädelsen prisgifvet, och han sjelf ett mål för den hätskaste förföljelse, såsom hans gerningar väl förtjent hafva.

X.

Då det är af högsta vigt för en Regering att känna sinnesstämningen i landet och hon icke sjelf, oaktadt sitt gudomliga ursprung, kan vara allestädes närvarande, så bör det åligga hvar och en trogen undersåte i allmänhet och hvarje i Statens tjenst anställd individ i synnerhet, att, till den Embetsman Reg. dertill kan utse, ofta och noggrant inberätta allt, som man hör, ser, eller eljelst kan få kunskap om, och på något sätt rörer Höga Öfverheten. De små olägenheter, som kunna uppkomma derigenom, att fäder, mödrar, bröder, systrar, fränder, vänner och bekanta, blifva hvarandras hemliga förrädare, äro ett intet mot den nytta, Regeringen kan hafva af ett dylikt spionsystem, som förr eller senare skall qväfva missnöjet i dess linda, eller ock bringa yttraren af detsamma i fängelset eller på stupstocken. ”Hugg hufvudet af gåsen, så kacklar hon icke“, är en gammal gyllene regel, som Regeringarne något oftare än nu sker borde tillämpa på sina genstörtige och af öfverspända frihetsidéer berusade undersåtare.

XI.

Ju kraftigare en Regering uppträder, desto medgörligare blir folket. Hvad icke tjogtals orationer förmå åstadkomma, uträttas ofta med några väl afpassade choquer eller karteschsalfvor. Ett par hundrade individers blod bör aldrig af en Regering tagas i betraktande, då det gäller att upprätthålla hennes värdighet och anseende. — ”*Potestas dat jus*“: låt sabeln eller musköten tolka denna maxim på pöbelns blodiga hufvuden! — något annat begriper den icke.

XII.

”Grundlagar!“ ”besvurna samhällsfördrag“, ”konstitutioner“, — hvad äro dessa annat, än ord på papperet, trådar i den skicklige politiske marionettspelarens hand, korthus, som nationerne byggt, och Regeringarne när som helst kunna nedblåsa?... Eder, samvete!.... diplomatiskt samvete!... Bah! när frågar man efter dylikt käringprat i Kabinetterne.

(Fortsättes.)

Hvarjehanda.

Tyska tidningarne omtala att H. M. Konungen af Sverige skall hafva för afsigt att inköpa det hus, i hvilket han blifvit född, för att skänka det till staden Pau, mot vilkor att bem. stad alltid skulle underhålla detsamma och inrymma det åt gamla förtjenta krigare. Det enda hinder för realiserandet af denna plan lärer vara att husets nuvarande innehafvare varit oförskämd nog att för det gamla förfallna rucklet fordra den enorma summan af 80,000 frc:s (cirka 39,000 R:dr B:ko). Det står således i vida fältet, huruvida det blir något af denna handel eller icke.

Chartisterna inlemnade d. 25:te i förliden månad en petition till engelska underhuset, hvilken räknade icke mindre 1,300,000 underskrifter. Åtta starka och kraftfulla arbetare buro på sina skuldror en bår, på hvilken denna jättepetition låg och den kunde endast med yttersta möda transporteras in genom dörren till sessionsrummet. Petitionen, som rörde frigifvandet af alla politiska fångar, blef förkastad.

Mamsell Rachel, hvars dramatiska representationer fortfara att tjusa Londonerpubliken, ämnar inom kort att gifva en föreställning till förmån för i England varande landsflyktige Polackar. Ett vackrare, sin konst mera värdigt beslut kunde hon näppeligen fatta.

Dödsfall.

Tillkännagifves att Handlanden, Välborne Herr Ferdin. Bildt, född den 15 September 1781, stilla afled i Uddevalla den 10 Juni 1841, kl ¾ till 9 e. m.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Nohrborg; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Grundell; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 73 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 73. Lördagen den 26:te Juni 1841.

Götheborg.

Bref och tidningar från hufvudstaden förmäla att oroligheter derstädes ägt rum flere nätter å rad utanför det hus, som bebos af Statsutskottets f. d. Ordförande, Grefve *C. F. Horn,* hvilket föranledt Öfverståthållaren att utfärda en kungörelse, hvari han hotar med användande af militärstyrka, om de bullersamma uppträdena repeteras. Det ser således ut som om 1838 års "Junidagar" skulle kunna komma att förnyas, genom det att man vill använda soldater *der,* hvarest en stark patrull borgargarde vore tillräcklig för afvändande af alla kitsligaförsök att störa hus- och gatufriden. Stockholms liberala tidningar uppmana till lugn och ordning; de konservativa deremot tala ur en ton, som kunde gifva anledning förmoda, att de icke just skulle hafva någon ting emot att få se de bekanta stenborgarbragderna förnyade, då det alltid kunde blifva en förevändning att lyfta *lilla kreditivet* och dermed betäcka ...... utgifterne för de troppar, som "upprätthållandet af ordningen och tryggandet af medborgares säkerhet" fordrade att man inkallade till hufvudstaden. *Svenska Minerva* går så långt i oförskämdhet, att hon uppenbart hånar Grefve *Frölich,* för det att han, natten till den 18:de dennes, sökte öfvertala de utanför Grefve *Horns* hus församlade folkskarorna att skingra sig, under försäkran att den person, som de efterfrågade, icke var hemma. Mot *Aftonbladet* och *Dagligt Allehanda* kan den anmärkning göras, att de icke m e d v ä r m a påyrkat ett *lagligt* beifrande af Grefve Horns d. 14:de dennes föröfvade brottsliga företag, utan sökt tyda det såsom härrörande af "oförstånd", ett origtigt begrepp om ordföranderättigheten, o. s. v. Dylika svepskäl duga icke der det är fråga om kränkande af ett grundlagsbud. Om den enskilte orättvist angripes och förfördelas, men han, nöjd med sitt samvetes vittnesbörd, icke uppträder till sitt försvar mot angriparen eller belackaren, så eger han rätt dertill, och hans "tystnad" är då "vältalighetens"; men annorlunda är förhållandet då en individ, af origtiga begrepp om sin makt och myndighet, tillåter sig att begå handlingar, hvarigenom han kränker andras rätt och öfverträder en af Konung och folk upprättad och besvuren fundamental-lag: *hans* brott *får icke* "öfverlemnas åt föraktet", utan det *skall* och *måste* beifras, antingen han nu är grefve och heter *Horn,* eller bonde och heter *Petter Jönsson.* Grundlagen gör intet afseende på personen, och något *straff,* kalladt "t y s t n a d e n s v ä l t a l i g h e t" känner den icke. Sådan är vår åsigt af denna sak, och vi skulle mycket hafva missräknat oss, om ej våra frisinnade publicistiska medbröder i landsorterna delade densamma.

= En ordinarie Kontorsskrifvare vid Kongl. Postkontoret i Stockholm, vid namn *Askerqvist,* har nyligen afvikit derifrån, efter att, enligt de bestämdaste anledningar, hafva annammat åtskilliga penningebref, för hvilka rekommendationsbevis blifvit af honom i Postverkets namn utfärdade.

= Den 12:te dennes emottog Riksdagsfullmäktigen Nils Persson i Boda, från Södermanland, ett vackert vedermäle af sitt Stånds aktning och erkänsla. Det bestod af en käpp med dyrbar guldkrycka, hvarpå finnes en inskrift, innehållande, att skänken är gifven "af likatänkande Ståndsbröder, 1841." Talmannen öfverlemnade den med ett nätt tal, som besvarades af den aktningsvärde representanten, med hans vanliga enkelhet och allvar.

= Krigskollegii mot *Dagligt Allehanda* anställda tryckfrihetsåtal för förment smädliga yttranden om bem. embetsverk, afdömdes d. 18:de dennes af Juryn, hvarvid den åtalade artikeln, såsom man kunde förutse, förklarades *oskyldig.*

= Resultatet af underhandlingarne, rörande Sundska tullen, är nu genom Statstidningen kändt, och synes vara så fördelaktigt, som man någonsin kunde hoppas. Tariffen upptager endast *de* varuartiklar, hvilka *icke* i Christianopelska tariffen af år 1645 äro specificerade. Traktaten skall från och med den 15:de dennes anses gällande under loppet af 10 år, och utöfver denna tiderymd intill dess 12 månader förlupit sedan hvardera af de resp. Regeringarne för den andra tillkännagifvit sin afsigt att låta samma öfverenskommelse till sin kraft och verkan upphöra.

= Justitieombudsmannen afgaf d. 14:de dennes sina slutpåståenden i åtalet inför Riksrätten emot Konungens rådgifvare. Riksrätten tros inom kort komma att å nyo sammanträda.

= Från Uddevalla förmäles, att en icke så obetydlig konfiskation blifvit gjord å varor, förde af den postiljon, som d. 22:dre dennes dit ankom från Götheborg. Beslaget lärer skett vid Smedseröd, och en person skall dervid hafva förlorat omkring 400 R:dr B:ko.

= Med dagens utländska post hafva inga underrättelser af politisk vigt ingått. I London cirkulera rykten om en förestående ministerförändring, och i Paris om en konferens mellan de fyra stora Makterna, vid hvilken man skall hafva öfverenskommit om att dela Turkiet på samma sätt, som man förut delat Polen.

Detta låter dock alltför fabelaktigt för att kunna vinna någon trovärdighet.

KONGL. MAJ:TS TAL TILL RIKETS STÄNDER PÅ RIKSSALEN, VID RIKSDAGENS SLUT, DEN 16:DE JUNI 1841.

Välborne, Ädle och Välbördige, Ärevördige, Vördige, Vällärde, Äreborne, Förståndige, Välaktade, Hedervärde och Redlige, Gode Herrar och Svenske Män!

Då Jag vid detta Riksmötes öppnande helsade Eder, gaf Jag Eder tillkänna möjligheten af en nedsättning i skatterna, hufvudsakligast med afseende på dem, som, sedan en längre tid, tryckt jordbruket. Min förhoppning har gått i fullbordan. Denna skatteminskning har öfverskridit det då, såsom sannolikt, antagna belopp. Redan befintliga tillgångar, en stigande inre förkofran och vidgade handels-förbindelser skola, vid en blifvande Riksdag, utvisa möjligheten att följa samma system och bereda nya eftergifter i skattebördorna.

Sedan Edert sammanträde, hafva trenne Handels- och Sjöfarts-traktater blifvit afslutade, på grund af fullkomlig reciprocitet: med republiken Venezuela, samt de Fria städerna Hamburg och Bremen, Efter ratifikationernas utvexlande, skall underrättelse härom Allmänheten meddelas. Andra underhandlingar fortsättas, till befrämjande af de båda förenade Rikenas handelsförmåner; och är det med nöje Jag gifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män! tillkänna, att den vigtigaste bland dem, hvilken skall bestämma afgifterna för Sundska tullen, är nära, att, på ett tillfredsställande sätt, afslutas.

Det är en Styrelses första pligt att vaka för betryggandet af National-sjelfständigheten. Den, som tillåter att man undergräfver densamma, bereder Statens fall.

Äfven de Lagar, som varit längst af erfarenheten pröfvade, kräfva stundom nödvändiga förbättringar; huru mycket mera de, som tillkommit under skakningar. Om dessa icke efterträdas af förnuftets och ordningens välde, hotas Staten af allmänna vådor.

Jag emotser för den Skandinaviska Halfön en lyckosam framtid, om fredens välsignelse fortfarande skänkes oss. Men att med likgiltighet anse möjligheten af ett krig och forsumma förberedelserna att möta detsamma, det är att offra sin sjelfständighet och långsamt gräfva sitt eget fosterlands graf. Nationerna äro hvad de vilja vara, om icke mäktiga, dock aktade, genom bevarad trofasthet i alla förhållanden, och lugn i sitt inre.

Det gifves ögonblick, då ett Folk måste underkasta sig hvilka uppoffringar som helst — det är: då Statens ära det kräfver. Om äfven utaf Statens Öfverhufvud, till följd af Dess ställning, fordras enskilta offer, böra de lemnas utan tvekan, då Landets anseende och sanna bästa göra det till en Lag.

Riket var, år 1809, efter att hafva förlorat en tredjedel af sitt fordna område, ställdt i fiendtliga förhållanden till alla Makter, som voro förbundna med den då mäktigaste Stat. Landet, skakadt af inre söndringar och utan yttre stöd, nödgades biträda ett handels-system, som ådrog detsamma en brytning med England. Under dessa brydsamma förhållanden vårdade Carl XIII icke blott Landets försvagade krafter, men dess släckta förhoppningar, dess framtid. Då vår krigshär afgick till Tyskland, ansågs den af åtskilliga der skola erfara enahanda öde med den, fyra år förut, förgångna. Den återvände segrande och ärorik, utan att dess framgångar varit för Fosterlandet tryckande. Rikets Ständer år 1829 upplyste om de anslag, som varit riktade mot det från år 1809 utgångna Statsskick, erkände Styrelsens förtjenst om Fäderneslandet, som räddats från skakningar, hvilka hemsökt så många främmande länder.

Om enskilte, likasom Nationerna, böra undvika den hänförelse, som väckes af lättretliga sinnen; så äga dock båda att vidtaga sådana åtgärder, hvilka kunna förvissa deras fiender om en fast hållning hos den Styrelse, som tror sig missfirmad, då Nationens värdighet och rättigheter det äro. Sådan har Eder Styrelses ställning varit sedan 1811. Det är detta förhållande, som Sverige äger att tacka, ej mindre för fortfarande aktning, än de stora fördelar, som deraf varit en följd. Endast genom Försynens omedelbara hägn, har det kunnat lyckas Styrelsen att förevisa så gynnsamma förhållanden

Jemfören, Gode Herrar och Svenske Män, Rikets nuvarande tillgångar med den tafla, som framlades för Rikets Ständer efter 1809 års statshvälfning, och J skolen erkänna den Högstes synbara beskydd!

Sedan tjugofem år har jag närt den förhoppning, att kunna åt Rikets Högsta Domstol skänka det fullkomliga oberoende, som tillhör öfriga Domstolar i Sverige, likasom i andra länder. Redan år 1823 afgaf Jag en proposition, uti hvilken Jag framställde Min önskan i detta hänseende och skälen dertill. Jag har burit aktning för Ständernas vägran, om Jag än ej kunnat dela den åsigt af samhälls-ordningen, på hvilken den var grundad. De öfverläggningar, som hos Eder, Gode Herrar och Svenske Män, ägt rum under närvarande Riksmöte, rörande beskaffenheten af våra politiska institutioner, hafva föranledt Mig tro, att en så önskvärd förbättring icke undfallit Eder uppmärksamhet. För att likväl icke ytterligare förlänga Eder sammanvaro, i synnerhet efter ett så långvarigt Riksmöte, ämnar Jag, sedan Jag gifvit del af Mina tänkesätt åt "Lag-Komittén", i ämnet göra förnyad framställning vid nästkommande Riksdag, om det är Försynens vilja, att Jag ännu en gång får omkring Mig församla Folkets Ombud. Men om detta af den Högste Mig icke förunnas, skall Jag, i en bättre verld, anropa den Allsmäktige, att fortfarande sända Sitt ljus åt detta Folk, och att hos detsamma oafbrutet ingjuta kärleken till det rätta, viljan och modet till dess ständiga utöfning.

J hafven varit vittnen till den högtidliga stund, då Min Sonson förnyade de heliga löften, som förena en Christen med sin Skapare. J hafven nu hört den ed, Han svurit Grundlagen och Sin Konung. Måtte minnet deraf outplånligen bevaras i Hans, likasom i Edra hjertan, erinrande, att Försynen välsignar de Furstar och Folk, som oafbrutet vägledas af religionen och sanningen!

I stöd af Grundlagens 109:de §, förklarar Jag denna Riksdags öfverläggningar slutade, och förblifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, alle samtligen och hvar och en i synnerhet, med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen, — bedjande den Allsmäktige, att öfver de förenade Rikena nedgjuta Sina Himmelska välsignelser!

ÅTERBLICK PÅ RIKSDAGEN, AF RIKSDAGSMANNEN HANS JANSSON.*

Vare det långt ifrån mig, att, i öfvermodigt sjelfförtroende, vilja påstå Ständernas ofelbarhet, den alltid osvikliga rättheten, grundligheten och visheten i de-

* *Fortsättning och slut från N:r 71.*

ras beslut. Sådant vore sjelft ett förnärmande af deras insigter, af hvilka den första är och måste vara, att *de äro menniskor,* underkastade misstag och irringar, i behof af ledning och upplysning. Men ett lika förnärmande vore det att påstå, det en sådan upplysning ovilkorligen åtföljer det tillfälliga af en hög embetsmanna-plats, att *den* gifver rättighet att skolmästra, tadla och ogilla Ständernas beslut. Jag vågar hålla före, att förtroendet bäst vinnes genom förtroende, och att den ofta åberopade försoningen skulle säkrast åstadkommas genom ett billigt aktgifvande på andra partens billiga önskningar, och med tillförsigt kan jag säga, det Rikets Ständer ej yttrat några andra. Jag vet väl, att grundlagarne tillerkänna Regeringen rättigheten att till och med förkasta ett Rikets Ständers beslut. Men är det då endast inom den juridiska rättens område, en bildad nations styrelse och ombud böra stanna, och finnes ej för dem en högre och ädlare rätt? Om man åberopar blott den kalla bokstafven, får man då förgäta det Ständerne, å sin sida, äfven hafva rätt att vägra statsanslag, ja att till och med afslå dem? Men huru skulle man bedöma dem, om de utöfvade denna rättighet i hela dess vidd? - - - Man har sett, huru de blifvit tadlade för det de icke bifallit *allt,* hvad som fordrats; man har förebrått dem, att de vågat göra en och annan obetydlig inskränkning; man har sagt, att det skedde af fiendtlighet mot styrelsen, ja mot sjelfva Stats-chefen, och likväl visar öfversigten af budgeten, att denna icke blifvit i allmänhet minskad, utan tvertom betydligt ökad vid denna Riksdag, så väl som vid de föregående, och Ständerna hafva, under den nyuppfunna titeln af Extra Statsreglering, beviljat en summa, hvarå blotta räntan skulle för everldeliga tider öka hufvudtitlarnas belopp med ungefär 300,000 R:dr. — Och det är dessa Ständer, hvilkas minsta önskningar man motverkat, som vedergällt denna afvoghet med nya uppoffringar af folkets knappa skärf; det är dem man anklagar, för att hysa förhatliga afsigter mot Konung och fäderneslandet ! ! !

Af alla Stånd gifves det likväl intet, på hvilket man så ymnigt slösat beskyllningar, smädelser och förebråelser som på vårt. — *Vi vilja med lugn möta dem.* Vi hafva, som nogsamt är kändt, mer än någon af våra Medständer, yrkat en bättre hushållning med statsmedlen, och velat införa en större sparsamhet dermed. Orsaken är den lätt förklarliga, att vi mest äro vande vid egen sparsamhet, och således tro oss befogade att mest kunna fordra den af andra; att vi hafva de minsta tillgångarna, och likväl se dem mest anlitade; att vi i allt måste betala med egna penningar och egna personer; att Statens brister äro nästan det enda vi känna af samhällsföreningen, och att allt för många af våra medlemmar digna derunder. Man har tillvitat oss vår okunnighet, vår bristande upplysning om allmänna värf. Nå väl! hvad har man gjort för att meddela oss en bättre? Då vi velat med oss införlifva kunniga och mera bildade ledamöter, har man tillåtit oss det? Då ett nytt representationssätt föreslagits, ämnadt att mera rättvist fördela valrätten mellan folket, och tillåta det att till sina ombud utse de skickligaste och värdigaste i landet, har man ej kallat det en galenskap, ett revolutions-försök? Och likväl hafva vi ej på vårt samvete att vi öfverträdt lagarna, att vi velat utsträcka vår verksamhet utöfver behörighetens gränsor, ja, att vi ens gått dem så nära, som vi kunnat gå. Vi ha ej tilltrott oss vägra att diskutera Utskottens betänkanden; vi ha sett vår mening ensam underkänd, och vi ha icke dess mindre låtit vår öfvertygelse vika för medständernas beslut, och voterat öfver propositioner, som vi ogillat. Jag vill ej yttra mig öfver, huru Bondeståndet i detta fall handlat i enlighet med sitt intresse; men det har åtminstone handlat i en fredlig och försonlig anda, och det har trott sig sålunda ha någon rätt att hoppas på samma beredvillighet hos sina medständer. — Det är i samma anda, som jag förbigår all pröfning af frågan, huruvida denna beredvillighet mött oss. Hvar och en må svara inför sitt samvete; vare det vår tröst, när vi kunna det inför vårt! En ytterligare tröst kunne vi hemta derutaf, att om vår mening och våra önskej alltid vunnit bifall och understöd hos de öfriga Stånden, då de handlat såsom stånd, ha de likväl vunnit det, då de handlat frie från ståndsfördelningen och endast uppträdande som Svenske män och folkets representanter. Det får ej förbises, att de nyttiga resultater, denna riksdag lemnat, till en stor del böra skrifvas på de Förstärkta Utskottens räkning. Det är dem, vi hafva att tacka för, att de vigtiga reformförslagen i våra grundlagar, vid en kommande Riksdag, åtminstone komma under öfverläggning; det är dem äran tillkommer af några besparingar i statsutgifterna, af någon liten lättnad i folkets bördor. Detta bevisar i sjelfva verket, att idéen om fyrdelningens förderflighet icke är något tomt hugskott, och att nationen ej saknar hvarken insigter eller kraft; att hon både förstår och vill sitt eget bästa; att hon blott behöfver ett tillfälle, att, fri från hindrande former, få uttala sin mening och i laglig väg göra den gällande.

Det är denna *lagliga väg,* vi hittills alltid beträdt, och som vi aldrig ärna öfvergifva. Bedjom till Försynen, att hon måtte gifva oss och Svenska folket tålamod, att aldrig frånträda den, och själsstyrka att ej heller låta tränga sig derifran! Det behöfver ej gå någon annan väg, ech ingen annan är det värdig. Aktning för de bestående lagarne; förstånd att inse deras brister; ihärdig samhällighet och allvar att yrka deras afhjelpande genom de medel, lagarne sjelfve föreskrifva. Vare detta vår lösen, vårt oaflåtliga bemödande! Det gagn, vi för det allmänna kunnat vid denna Rikdag uträtta; de frön, vi kunnat utså till framtida större förbättringar, har skett genom dessa medel; i den mån, vi och våra hemmavarande göra oss mer förtroliga med dessa medels vidd och de ändamål, för hvilka de behöfva begagnas, desto säkrare kunna vi hoppas, att vi skola vinna dem. Dessa ändamål äro: ej våldsam omstörtning af det bestående, ej fiendtliga afsigter mot den andra statsmakten, ej öfverändakastandet af någons naturliga och billiga rätt, ej undandragande af vår andel i allmänna pligter ech oundvikliga tyngder; *således ej något af allt hvad man tillvitat oss;* det är det beståendes bibehållande i allt, der det är samhällsnyttigt och tidsenligt; dess lugna och fredliga förbättring i allt, der det icke är sådant; det är den andra statsmaktens betryggande för framtiden mot alla möjligen inträffande vådor och obehag, derigenom att hon öfvertygas om folkets önskningar och går dem till mötes; derigenom att hon icke fordrar mer af folket, än det förmår och vill gifva; att hon ej ingriper i dess innersta lif, ej stänger dess näringsutvägar; att hon till det talar ett öppet, vänligt och förtroendefullt språk, för att kunna tala ett värdigt, kraftfullt och upphöjdt till dess fiender; det är aktningen för allas rätt derigenom, att ingen äger någon sådan till den andras

förfång: det är en billig fördelning af skatterna, en behöflig jemnkning deri, på det de måtte kunna utgå med någorlunda lätthet i freden, någon sparpenning vara i behåll, när den hotas, på det fosterlandet må kunna försvaras derigenom, att folket är belätet med sin ställning och har något öfrigt att försvara. Ifall dessa afsigter, dessa foresatser äro samhällsstörande, hotande för thron och lagar, så kunna vi lugnt fördraga beskyllningen derför; vi kunna tryggt vädja till nationen och framtiden: *Döme de öfver oss!*"

Insändt.

Oansedt i Kongl. Förordningen d. 24:de September 1731, och Kongl. Brefvet d. 19:de Januari 1798, vid 3 R:dr 16 sk. B:ko bot förbjudes skjutande vid bröllop, barndop och andra samqväm, öfverträdes allt för ofta denna föreskrift.

Vid ett bröllop på Näs i Ödsmåls socken af Inlands Nordre härad, den 9:de innev. Juni, hade en oförståndig yngling af gästabudssällskapet uppställdt, uti en halmtäckt bod, en kanon, och vid dess påtändning med en från köksspisen hemtad eldbrand, hafva gnistor deraf och af fängkrutet antändt taket, så att i då varande svåra storm elden spriddes med blixtens hastighet, hvaraf följden blef att inom en timma, oaktadt allt bemödande för släckning, Bönderne Anders Andreassons och Carl Svenssons förträffliga mans- och ladugårdsbyggnader, med bohag, kläder, födoämnen och gårdsredskap lades i aska.

Sedan allt var utröjdt, lyckades det ändteligen att berga det närbelägna brudhuset; och den i det närmaste klädda bruden måste aftackla skruden och jemte de öfrige bära vatten för husets ymniga pågjutning, emedan hettan starkt angripit ena väggsidan. Längre emot aftonen, sedan brudhuset blifvit någorlunda iordningsställdt, och bruden hunnit omklädas, förrättades vigslen.

Genom branden äro således förenämnde tvenne åboer på ett halft mantal, med hustrur, barn, drängar, pigor och undantagsägande föräldrar med deras andra hemmavarande barn, tillsammans 22 personer, utan tak öfver hufvudet, utan uppehälle, och utan andra kläder än dem, hvari de vid tillfället voro klädda.

Det är gifvet att Brandstods-bolaget, bestående endast af omkring 100 hemman, måste ersätta hvad det förmår; men otillräckligt blifver det, i anseende till de kostbara åbyggnaderne, och den myckenhet lösöre-egendom af alla slag, som blifvit lågornas rof; och således vore det önskligt, om äfven andra ädelmodiga menniskor täcktes lindra nöden genom gåfvors afsändning till Herr Kyrkoherden O. Lundbeck på Kongelf och Ödsmåls prestgård.

Ett skärpt förbud emot slik skadelig skjutning vore välgörande, emedan olyckliga följder deraf icke äro sällsynta. För omkring 30 år tillbaka, då en brudgum från Intagan skulle salutera sina från bröllopet afresande gäster, afsköt han högra handen; vid ett annat tillfälle, då en man i Hasteröd lossade skott för en förbi dess bostad förbifärdande brudskara, söndersprang bössan, så att den återstudsande laddstocken uttog ena ögat; och åter vid ett annat bröllop lossade en man inne uti stugan en pistol, hvarigenom förladdningen krossade knäet på en annan bonde, hvilken flere månader måste skötas af läkare. När så många olyckor skedt af oklok skjutning, inom en mindre krets, huru stort skulle ej antalet blifva, om de sammanräknades för hela riket på en tiderymd af 30 år.

Dödsfall.

Tillkännagifves att Handlanden, Välborne Herr Ferdin. Bildt, född den 15 September 1781, stilla afled i Uddevalla den 10 Juni 1841, kl ¾ till 9 e. m.

— *Tillkännagifves, att Vinhandlaren H:r Johan Celsing stilla afled i Götheborg, d. 24:de Juni 1841, 65 år gammal.* [265]

Tillkännagifvanden.

LUSTRESA

med

Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 27:de Juni kl. 8 f. m. samt åter kl. 6 e. m.. Biljetter, à 1 Rdr 24 sk. b:ko, försäljas ombord. (260)

Avertissement.

Med Kongl. Maj:ts Allernådigste Tillstånd, ämnar Underteknad, på fleres skriftliga begäran, gifva den Respektive Publiken ännu 2:ne intressanta Representationer, utgående ifrån det Engelska Förstorings-Instrumentet, upplyst af Hydro-Oxygen (2:ne olika gaser), och som redan här äfvensom i många Europeiska Hufvudstäder blifvit beundradt samt vunnit bifall: tillika vågar jag ännu inbjuda den Respektiva Publiken på åsynen af mera än 5000:de små Djur, till större delen hittills okända Luft- Jord- och Vatten-insekter, deribland 1000:de af sådane, som jag nu erhållit från flera utrikes orter öfver London hit till staden och hvilka ej kunna öfverlefva natten, sedan hvar och en af dem visat sin dans samt stridt på lif och död om Valplatsen. Detta allt kunna alla på en gång se ifrån sina platser förstoradt ifrån 200- till 500,000 gånger större än de verkligen äro. Skådeplatsen är uti Enkefru Bloms mindre Salong, Söndagen den 27 och Tisdagen den 29 Juni, (se vidare de uti denna Tidning häröfver tillförne införda Afflischer.) Biljetter erhållas vid ingången, från kl. 6, början sker kl. 7 e. m.

J. Lindbergh,
Optikus Mekanikus.

Till salu:

TJÄRA,

hos Fredr. Hammarén. (261)

LOTTERIVINSTER

i Hamburger-Lotteriets 2:dra Class, å underteknads Collect:

N:o 12617 med 15 Mark Courant.

N:o 648, 651, 4476, 7859, 7862, 7869, 7875, 7880, 8237, 8246, 9479, 13585, 14100, 14578, 14581, 14584, 14721, 14844, hvardera med 5 M:k Courant hållas, jemte Frilotter till 3:dje Classen, Innehafvarne af Lotterne tillhanda; alla öfriga Lotter torde snarast och inom d. 14:de Juli förnyas hos Herr *S. A. Svalander*, som alla morgnar före kl. 9 träffas i huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan, och underteknad å Herr Risberg Ohlssons Contoir. Äfvenledes finnas några få köplotter å samma Lotteri, för 2:dra & 3:dje Classernes insats, och å 5:te & 6:te, Guld-, Silfver- & Meubel-Lotterierne, likaledes för 2 Classers insats.

ÅKE OHLSSON.
[265]

Åstundas hyra:

Nu genast en större Sal eller 2 à 3 större Rum jemte kök. Svar i förseglad biljett till "LANDTBO" inlemnas å denna tidnings officin. [264]

Förloradt.

På ett obekant sätt är i går förmiddags bortkommet ett Silfver Fickur med dubbel boette så väl öfver glaset, som annars; vidhängande i ett svart band ett stort Petschaft, en Nyckel samt 2:ne Fjederringar, allt af guld. Såldt eller pantsatt igenlöses det af egaren, då anmälan göres å detta Boktryckeri. (262)

På Tidningen **PHOENIX** kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Petersson.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grevillius.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 74 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 74. Måndagen den 28:de Juni 1841.

På Tidningen **PHOENIX** kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Götheborg.

Det i föreg. nummer af detta blad efter *Bohus Läns Tidning* omförmälta beslag, som skulle hafva skett vid Smedseröd från en Götheborgs postiljon, saknar all grund, hvarom vi ansett oss böra underrätta våra respektive läsare.

= Öfverste Blüm har nu i Linköpings tidningar tillkännagifvit sin utnämning till Postinspector derstädes, samt att han tillträder tjensten den 1:ste Juli.

= Från Wexjö omförmäles, att Hr Biskop Tegnér, i sällskap med sin fru, afrest till Skåne för någon kort tid, samt att Hr Biskopens helsotillstånd, ty värr! åter så försämrats, att man nästan misströstar om en bättre utgång, än den man redan sistl. höst hade anledning befara.

= Från Östersund skrifves, att Kronofogden Caspolin i Jemtland åsamkat sig ett restantiebelopp af 6,209 R:dr, för hvilket allt slags verifikation saknas. Som anledning företett sig att Caspolin af de skattskyldige redan uppburit större delen af berörde belopp, har Häradsskrifvaren i fögderiet, Örnell, hos Landshöfdingen anmält förhållandet.

= I Kalmar läns hushållssällskaps tidning för denna månad skrifves, att, oaktadt den gynsamma väderlekon, årets rågsäde i Kalmarorten icke synes kunna upphjelpas, utan att man deraf har att vänta en svag skörd; äfvensom att på Öland rågen dels är utgången, dels åkertunn, och har blifvit afbruten af stormvädret i början af månaden.

= Norrköpings tidningar förmäla att i stadshäktet derstädes förvaras för närvarande sjömannen Gustaf Kristian Olander, som, enligt de undersökningar, hvilka blifvit hållne inför Poliskammaren och ännu der fortgå, tyckes hafva utfört ett särdeles djerft bedrägeri. Han hade efter en längre frånvaro i sistl. April blifvit synlig i Norrköping, der han förr vistats och således var temligen känd, samt då befunnits innehafva, utom en försvarlig garderob, 2:ne guldur och särdeles godt om penningar. Just som bemälte saker började väcka misstanka emot honom om oloflig åtkomst, försvann han dock derifrån, utan att man visste, hvart han tagit vägen. Följden deraf blef likväl, att, då han åter syntes i staden uti slutet af Maj, han anhölls af den tillförordnade Stadsfiskalen, hvarefter han såsom varande passlös genast i häkte inmanades. Ett vid arresteringstillfället af honom innehafdt bref från Grossh. Liljevalch i Stockholm till Kapiten G. W. Beckman gaf anledning till vidare misstankar. Denne sednare hade neml., enligt ankomne notiser, i sistl. Febr. totalt förlist vid Yarmouth på Eng. kusten med den Hr Liljevalch tillhöriga skonerten Aktiv, och Kapitenen dervid blifvit ensam räddad, samt äfven trasserat penningar på sin redare, och ankommit till Götheborg, enligt underrättelser till rederiet i slutet af sistl. Mars; men sedermera icke inställt sig för att göra redo för sig, eller i öfrigt på minsta vis låtit höra af sig. Hr Liljevalch, som började finna uteblifvandet besynnerligt, och följaktligen sökt inhemta vidare upplysningar, hade fått notis om, att Kapiten Beckmans namn varit synligt här och der i dagböckerna på gästgifvaregårdarne från Götheborg och sist å Kumla emellan Linköping och Norrköping, men att ifrån sistnämnde ställe icke efter honom funnits några spår, samt emellertid derom underrättat de handlande, med hvilka han har relationer. Olander, som vid polisförhören blifvit beträdd med åtskilliga, dels lögnaktiga, dels osannolika uppgifter, har emellertid berättat, att han såsom styrman utgått med bemälte fartyg från Stockholm i slutet af förlidet år. Sedan de passerat Helsingör, hade de blifvit af storm och motvind länge uppehållne i Norrige, der de nödgats söka hamn, samt, då de åter gått till sjös den 2:dre sistl. Februari, Kapiten Beckman och en jungman påföljande natt under hårdt väder fallit öfver bord, utan att kunna räddas, hvarefter Olander öfvertagit befälet, samt fartyget, som tagit läck några dagar derefter, stött på en sandbank och förolyckats, hvarvid alla drunknat utom Olander, hvilken fastgjort sig vid en mast och af en räddningsbåt blifvit förd till Yarmouth. Der hade han gifvit sig ut för Kapiten Beckman, under detta namn gjort sjöförklaring och sedermera så väl i Yarmouth, som i London och Hull uppburit penningar samt emottagit saker och paketer att aflemna i Sverige, hvarefter han i slutet af sistl. Mars ankommit till Götheborg och, i stället att ofördröjligen begifva sig till Stockholm, rest omkring och uppehållit sig i landsorten, allt under bibehållande af Beckmans namn. Han har emellertid icke kunnat visa att han till behörige personer aflemnat de saker och paketer, ibland hvilka skall hafva varit ett med penningar, som han emottagit, men fortfar dock att förneka, det

han i någon oredlig afsigt antagit Beckmans namn, eller tillgripit och förskingrat något af hvad som blifvit åt hans vård anförtrodt.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

Om i de under politiskt tvång suckande länderna den periodiska litteraturen mera utgör ett symptom af andligt behof, än ett medel till dess tillfredsställande, mindre ett tecken till folklifvets verklighet, än dess möjlighet, så har den deremot det omedelbaraste inflytande i hvarje stat, der pressens frihet visar sig så nödvändig, att regeringen ej mera vågar försöka tillintetgöra densamma, utan att bryta stafven öfver sig sjelf; der den snarare är tvungen att i journalistiken söka ett stöd, för att kunna göra de midt emot henne stående partiernas angrepp motstånd. Den periodiska litteraturens vigt är så mycket större, då den utsträcker sin verksamhet till en talrik och tät befolkning, som blifvit van att från en gemensam medelpunkt mottaga sina impulser. Dessa förhållanden förefinnas företrädesvis i *Frankrike*, der tillika nationens rörliga karakter stegrar mottagligheten för hvarje intryck, och lätt låter ett hastigt fattadt beslut i ögonblicket öfvergå till handling. Här utgör journalistiken verkligen en makt; här kunde Benjamin Constant med skäl säga: "Pressen beherrskar intelligensen och intelligensen verlden." Antalet af de franska journalerna utgör för närvarande tillsammanstaget öfver 500. Ehuru i senare tider mängden af desamma äfven i provinserna betydligt ökat sig, och man upptäcker en något större sjelfständighet hos landsorts-pressen, så innehar dock ännu alltjemt hufvudstaden i hvarje hänseende en stor öfvervigt. En omhvälfning i franska journalväsendet inträdde tillika med den så kallade fyratio-francs-pressen. Nästan alla dittills utkommande blad sågo sig nödsakade att antingen förstora sina format eller nedsätta priserna. Derjemte uppstodo nya mindre blad, hvilka till en del, såsom isynnerhet "*Siècle*", funno en större publik, än de som förut varit mest spridde. Denna omhvälfning tillvägabragtes genom grundläggaren af "*Presse*", den sorgligt bekante *Emil de Girardin*. Hans journal anses allmänt för konungens och hofvets organ, likväl utan att, såsom den allena officielle "*Monitören*", vara en organ för förvaltningen. Till dem sluta sig de ministeriella och konservativa tidningarne, hvilka man hellre kunde benämna de retarderande, emedan tillbakahållande ofta ej är annat än ett uppehållande. Ibland dessa har ännu "*Journal des Débats*", som tillhör de båda *Bertin des Vaux*, det största inflytandet. De förnämste medarbetarne äro *Saint-Marc-Girardin, de Socy* och den före detta varande Saint-Simonisten *Michel Chevalier*, samt feuilletonisten *Jules Janin*, en hoppande, skimrande dagslända, "*un enfant gâté d'un monde qu'il gâte.*" Af samma färg äro "*Moniteur parisien*" (Aftonblad), den af den talangfulle *Fonfrède* utgifne "*Courrier de Bordeaux*", som framträdde midt under centralisationens despotism, jemte flera andra. Derefter följer en stor mängd liberala blad i Juli-revolutionens anda. Ibland dessa hade "*Constitutionel*", hvars förra prenumerant-antal af nära 24,000 temligen hastigt minskats till mer än hälften, såsom organ för Thierska ministèren åter vunnit större kredit, men denne varade endast så länge han, den förre representanten af den parisiska bourgeoisien, i oväntad uppbrusning, slog takten till marsellaisen. Till höger om honom står "*Temps*", till venster "*Courrier français*", en organ för Odilon-Barrots parti, och som temligen länge bibehållit en afgjordt liberalare färg, samt går hand i hand med "*Siècle*", som yrkar på en mera utsträckt valfrihet och likaledes står under Odilon-Barrots kontroll. Flera af dessa blad, tillika med andra af samma färg, blefvo en lång tid ansedde såsom organer för ett *tiers parti*. Nära gränsen af den konstitutionella oppositionen står "*Commerce*", som utgifves af *Mauguin*. Bland de republikanska journalerne vilja vi nämna den intressanta och väl redigerade "*Le Monde*", som *Lamennais*, med biträde af *Georges Sand* år 1837 började utgifva, men hvilken kort derefter upphörde. "*National*" deremot, huru stor förlust densamma än gjorde genom *Carrels* död, intager dock ännu alltid en betydande plats och har en talrik publik, under det att den djerfve, demokratiske "*Bon Sens*" endast eger helt få läsare. Republikanernes förnämsta journal är "*Revue du progrès*", med *L. Blanc* i spetsen, som med skarp blick intränger i de sociala frågorna. I anledning af en tvist angående theatercensurens behörighet, hafva för kort tid sedan *Felix Piat* och *Aug. Luchet*, likaledes tvenne talangfulla skriftställare, trädt ur redaktionen af denna journal, och dermed hafva de mest radikala elementerne blifvit afsöndrade. Icke mindre inflytande utöfvar "*Charivari*", med sina oupphinneliga och outtömliga qvickheter, och en opposition, som liktidigt gör front i alla rigtningar. Han är franska journalistikens pajazzzo, skalken ibland de negativa andarne, som, tokrolig och bitande, väcker och befordrar andligt lif. Men hos denne Mephistopheles, enligt hvilken "allt bestående förtjenar att gå under", lurar dock äfven en modern spekulativ dämon, emedan den, ehuru mycket demokratisk, likväl vet att skona Karlister och legitimister, emedan de äro flitiga abonnenter på hans utfall emot medborgarkonungen och medborgarekonungadömet. Äfven finnas några andra små blad, som kunna räknas till samma kathegori som "*Charivari.*" Den strängt republikanske "*Revue democratique*" blef straxt efter dess första utgifvande konfiskerad, och har sedermera icke utkommit. Ibland de den positiva sidan af republikanismen utbildande journalerna märker man, utom "*Revue du progrès*", äfven "*Phalange.*" Ehuru denna ej uppträder fiendtligt emot den nuvarande dynastien och monarkien öfverhufvud, så yrkar den dock inrättandet af ett samhälle, hvari de monarkiska institutionerna måste synas öfverflödiga. I denna tidning uttalar sig det fulla allvaret hos en ny skola, som bemödar sig att utöfva rättvisa äfven emot andra nationer, hvilket visat sig i striden emellan tyska och franska pressen, angående Rhenfrågan. Bonapartistiska oppositionen syntes för en kort tid få mycken fart; men en så beskaffad journalistik fick med Boulogner-attentaten dödshugget, och om än "*Capitole*" ännu fortgår, så eger den dock numera föga anseende. Vigtigare är den legitimistiska oppositionen, ehuru den sinsemellan är söndrad. I denna söndring representeras den å båda sidor på en gang genom "*Quotidienne*" och "*Gazette de France*", äfvensom genom den af Vicomte *Walsh* väl redigerade och skarpa veckoskriften "*La Mode.*" "*Gazette*", som redigeras af abbé *de Genoude*, är det förnämsta af de legitimistiska bladen. Till en del är detta en följd af dess väl beräknade jesuitism och dess dubbelmask, som låter det på samma gång kokettera med hierarkiska och, genom försvarandet af den

* *Fortsättning från N:r 69.*

allmänna valrätten, med demokratiska åsigter. Abbé *de Genoude* har denna rol att tacka för en årlig inkomst af 70—80,000 francs. Emellertid kan man ej från en stor afsättning af de legitimistiska bladen sluta till en stor cirkulation af desamma, emedan ibland den rika legitimistiska adeln befinner sig ett jemförelsevis ansenligare antal prenumeranter på journaler af deras parti. Ärligt katholsk och uppriktigare liberal, än *"Gazette"*, är den af *Montalambert* redigerade tidningen *"Univers."* De egentligen politiska tidningarne äro likväl icke helt och hållet politiska, emedan de i sina *feuilletons* tillika utbreda sig öfver föremål inom litteraturens, konstens och vetenskapens område, eller åtminstone ytligt, men underhållande pladdra derom. De revyer, som utkomma hvarje vecka, hvar fjortonde dag, eller hvar månad, äro endast större tidningar, som innehålla utförligare skildringar och afhandlingar angående folk och länder, statsvetenskap, politik, vetenskaplig och esthetisk kritik, jemte sjelfständiga belletristiska produkter. Alla slags journaler återgifva i sjelfva verket endast den litterärt tillagade, dels mera utförda, dels mera sammandragna konversationen i salongerna, kaféerna och till och med, om så behöfs, i ölklubbarne. Detsamma gäller äfven om den engelska journalistiken, ty Engelsmannen och Fransosen älska att betrakta lifvet i sina vexlande fenomener och afspegla det i sina tidningar och tidskrifter, väl inom en större eller mindre ram, men i samma blandning, som lifvet sjelft erbjuder. Det är dervid mindre fråga om, att, såsom t. ex. hos Tyskarne, begreppsmässigt ordna och under särskilta fack fördela det enskilta och olika, och detta journalernas skriftliga tal sammanfaller i Frankrike, mer än annorstädes, med den muntliga konversationen inom sällskapskretsarne. Derföre måste också hvarje fransysk revy alltid hafva en bestämd, om än efter omständigheterna vexlande politisk karakter; ty emedan hela samhället är söndradt och deladt i hänseende till politiska tankesätt, så behöfver man en rock af en bestämd färg, för att på det ena eller andra stället erhålla tillträde. I Tyskland gifves det flera filosofiska, theologiska och tusen slags andra mod-systemer och mod-drägter, under det att man deri nästan endast betraktar politiken såsom en bisak. I Tyskland är kritiken en litterär hufvudsak, i franska journalistiken åter mera en tillfällig bisak, om än de här och der kringspridda arbetena af franska kritici blefvo samlade och såsom särskilta verk ordnade och utgifne. Sålunda hafva de mest utmärkte kännare och skarpsinnigaste kritici af franska litteraturen, *Saint-Veuve* och *Planche*, samt *Ph. Chasles* nedlagt det hufvudsakligaste af sina forskningar i flera journaler, särdeles i *"Revue des deux mondes"*, der också *Marmier* meddelar sina ganska ofta ytliga öfversigter af främmande länders litteratur, isynnerhet Tysklands, och äfven, såsom ett litet minne af sitt korta vistande här i Sverige, deri låtit införa en temligen skef och origtig exposition af ställningar och förhållanden inom vårt kära fädernesland, nominatim hvad den politiska litteraturen och tidningsväsendet angår; på samma sätt uppträder *F. Pyat* i *"Revue britanique"*, *Leo Durocher* i *"National"*, jemte flera andra. Franska journalistiken har söndrat sig, så väl med hänseende till enskilta vetenskapsfack, som till särskilta rigtningar. *"Revue britannique"* lemnar underrättelser om de olika utländska partiernas lif och litteratur; ibland journaler för vetenskap och konst förtjenar isynnerhet nämnas den af *Georges Sand, Liszt,* jemte Frankrikes största musici utgifna *"Gazette musicale"* och *"Artiste."* Men det är märkligt och hänvisar på den äfven inom vetenskapernas gebit ännu förherrskande, endast småningom för demokratiens ande vikande, centralisationens öfvervigt, att den mest egentliga lärda journal, den till största delen af akademiens ledamöter utgifna *"Journal des savants"*, endast medelst understöd af statskassan kan utgifvas. *(Fortsättes.)*

Hvarjehanda.

Fransk domstolsscen.

Följande händelse har nyligen ägt rum inför krigsrätten vid 3:dje legionen af nationalgardet i Paris.

Walson framträder med ganska betänklig min inför rätten. Han är rödbrusig, försedd med kopparfärgad näsa och stora karbunklar i ansigtet — med ett ord mycket ful att åse. Legionen fordrar emellertid att han skall göra tjenst. Den goda legionen är ej så släpphändt. — *Presidenten:* Är ni herr Walson? — *Den anklade:* Jag är Walson, du är Walson, han är Walson, vi äro Walson, J ären Walson, de äro Walson. — *Pres.:* Gör er icke skyldig till några opassande upptåg. Säg mig hellre, hvarföre ni ej gått på vakt? — *Den ankl.,* tvekande: Gått? — *Pres.:* Ja, gått. — *Den ankl.* med hög röst: Jag går, han går, vi gå, J gån, de gå. (Allmänt skratt). — *Pres.:* Är det er afsigt att förolämpa rätten? — *Den ankl.* Ha! *very good!* jag förolämpar rätten, du förolämpar rätten, han förolämpar rätten, vi förolämpa rätten, J förolämpen rätten, de förolämpa rätten. (Länge uthållande skratt). — *Auditören:* Det är en temligen tråkig qvickhet, som den der herrn begagnar. — *Den ankl.* fallande honom i talet: Jag begagnar, du begagnar, han begagnar... — *Auditören:* Tig och låt mig tala. — *Den ankl.:* Jag talar, du talar, han talar, vi tala, J talen, de tala. (Mycket skratt.) — Auditören afbröt sitt tal, då han ej kunde begagna något tidsord, utan att hos den anklagade framkalla den mani att konjugera detsamma. — I detta ögonblick framstörtade under de mest högljudda skrattsalfvor en liten osynlig figur till rättens skrank, der han nästan höll på att kikna af löje. — *Den lille mannen:* Ha-ha-ha! mina herrar, jag vill säga er... *Den ankl.* infallande: Jag säger, du säger, han säger, vi säga, J sägen.... (Allmänt skratt i hela salen). — *Den lille mannen:* Ha-ha-ha! mina herrar, denne beskedlige gossen har narrat er, då.... — *Den ankl.* fallande honom i talet: Jag narrar, du narrar, han narrar, vi narra, J narren, de narra. — I detta ögonblick fattar den lille mannen uti den anklagade och förklarar slutligen, under det att han håller handen för munnen på honom, att han sjelf vore delinquenten. Hvad Walson beträffade, så vore han en Engelsman, en först helt nyligen till Paris anländ kusin till honom, som af sin språkmästare fått det rådet, att konjugera alla tidsord, som han hörde nämnas, på det att han snarare måtte kunna lära sig franska språket. — Den, som skrattar, är afväpnad, säger ordspråket. Rätten öfvade mildhet och släppte de båda kusinerne, utan någon vidare undersökning. — Den verklige delinquenten framträdde inför skrankorna: Jag tackar er, mine herrar! — Engelsmannen, som åter fått munnen fri, utbrast: Jag tackar, du tackar, han tackar, vi tacka, J tacken, de tacka. — Dermed gingo de båda kusinerne sin väg, midt under utbrottet af den allmänna munterheten.

För kort tid sedan inkom en välklädd gammal herre i en Juvelerare-butik, vid gatan *S:t Martin* i *Paris*, och begärde några skjortknappar af guld, hvilka han, utan att pruta, straxt betalte, hvarefter han tycktes vilja gå sina färde. Men just som han var vid dörren, vände han åter om och sade: "Var god låt mig se om någon af edra signetringar behagar mig!" Straxt framlades för honom de skönaste och dyrbaraste dylika pjeser, af hvilka han proberade flere, frågade efter priset på dem och hade redan tagit fram sin börs, för att betala en sådan, då på en gång hela den med gas upplysta butiken blef mörk, ty alla gaslamporna slocknade hastigt. Juveleraren blef förskräckt; men ropade emellertid straxt på ljus och ursäktade sig så godt han kunde hos köparen, hvilken han ännu förmodade hafva framför sig. Ändtligen inkom ljus, då man till sin förvåning varseblef att kunden hade försvunnit och tillika med honom åtta af de dyrbaraste signetringarne. Vid anstäld undersökning befanns, att, under det att ringproberaren höll på att välja, hade en medhjelpare, medelst en falsk nyckel, på den utanför befintliga kranen till gasreservoiren frambragt den manipulation, som förorsakat det plötsliga mörkret i butiken.

En amerikansk tidning förmäler, att man numera i New-York icke åtnöjer sig med att hafva glasögon med silfverbågar, utan att man derstädes äfven lagt sig till — öron af silfver. Dessa, som på bem. ställe höra till modet för dagen, äro formade som ostronskal, endast något djupare, och fasthäftas vid de naturliga öronen medelst tvenne små stålfjedrar. De sägas förstärka ljudet så utomordentligt, att slagen af ett vanligt repeterur låter som en tornklocka, och en suck kan höras på 3 engelska mils afstånd. Man finner häraf, om ej annat, så åtminstone det, att brodren Jonathan icke står efter Old John Bull i konsten att — "puffa."

Anmälde Resande.

Danske Undersåtarne, Handlanden M. F. Claun med Fru samt Fru Jeanette Gehrt, Ryske Undersåten, Grefve A. Chwostoff, Handelsfullmäktigen T. A. Haussler, Danske Undersåten N. G. Halkier med Fru från Köpenhamn, Grefve Beckfries med Son från Skåne, Extra Hofrätts-fiskalen Axel Leth fr. Stockholm, Mekanikus K. Malcolm fr. Motala, Bruksförvaltaren G. Rönström fr. Wermland samt Borgmästare E. J. Westman samt Ryske Löjtnanten von Pilchow fr. Stockholm, boende på Tods Hôtel; Nordamerikanske Medborgaren C. E. Habicht med Fru från Stockholm, i huset N:ris 68 & 69 i 5:te Roten; Studeranden P. Boström fr. Lund, Sergeant J. A. Svanberg fr. Bohus län, samt Garfvaren A. Sjöbeck fr. Warberg, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Medicine Doctorn C. E. Hagdahl, med Fru från Stockholm, boende hos Bryggaren Pripp vid Stampen; Fru Christina Maria Schmidt samt Mamsell Lindskog fr. Stockholm, i huset N:ris 25 & 26 i 8:de Roten; Danske Handl. C. Brandes från Köpenhamn, hos Grosshandlaren M. S. Warburg vid Kungsgatan.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 75 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 75. Onsdagen den 30:de Juni 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Götheborg.

Dagens utländska post innehåller inga nyheter af politisk vigt, utom den, att H. M. Drottningen af England d. 22:dre dennes i egen person prorogerat Parlamentet, och att Portens Ultimatum den 1:ste dennes blifvit med ryska ångfartyget Silatsch afsändt till Mehemed-Ali, som för närvarande befinner sig i Alexandria.

Från Lund skrifves under innev. månad: I dag har Philosophie Magister-Promotionen med vanliga högtidligheter försiggått. Programmet var utfärdadt af Promotor, Grecæ Linguæ Professorn C. G. Brunius och författadt på latinsk vers. 35 Kandidater erhöllo Lagerkransen. Af Östgötha Nation: J. J. Friberg; af Småländska Nationen: S. J. Borgh, J. Johansson, C. A. A. L. Ehrensvärd, Grefve, J. Gustafsson. Af Skånska Nationen: N. A. Lundqvist, S. O. Sjögren, F. E. Tengvall, S. Cavallin, C. F. Nauman, J. G. Gregersson, W. Flensburg, M. G. Ammillon, W. Liljeborg, N. Persson, L. A. Trägårdh, L. A. Båth, C. J. Sandahl, J. W. Quiding, L. T. Bager, J. Andersson, A. W. Brag, M. F. Brag. Af Blekingska Nationen: P. A. Ekdahl, F. J. Westerberg, H. A. Witt, A. G. Tauson, C. F. Trägårdh, J. A. Berghman, J. A. Quiding, P. E. Gulin. Af Götheborgska Nationen: A. F. Landtbom, J. A. Berg, J. Rodhe, och H. T. B. Rohde. Magister-frågan *Utrum Artes Liberales tantum per se suamque naturam certos genuinosque habitus atque formas agnoscunt, an etiam ex plagarum coelestium cultuumque divinorum diversis rationibus magnam partem pendent?* framställdes af Philos. Adjunkten A. E. Lindblom och besvarades af Magister M. F. Brag, som innehade första hedersrummet; Magister W. Flensburg, som innehade andra hedersrummet, helsade på öfligt sätt damerna med af honom författade verser. Bland 7 lefvande Magistrar, som 1790 erhöllo Lagerkransen och nu blefvo Jubelmagistrar, voro tvenne närvarande, nemligen Expeditionssekreteraren P. Ulmgren från Stockholm (sjelf Primus vid nyssnämnde premotion) och Borgmästaren i Carlshamn Lagman E. G. Nolleroth; de frånvarande voro Prostarne C. P. Ohrling i Östergöthland, Prosten J. Wirgander och Kontrakts-Prosten Theol. Doktorn S. J. Almqvist i Småland, Professor S. G. Sommelius i Stockholm samt Kontrakts-Prosten Doktor J. Sommar från Lunds Stift. De promoverade hade på Stadshuset arrangerat middag, vid hvilken skålar proponerades för H. M. Konungen, H. M. Drottningen, H. K. H. Kronprinsen, Akademiens Kansler, samt de öfriga medlemmarne af den Kongl. Familjen. Festen slutades med en om aftonen anställd bal. — Efter promotionsaktens slut skedde Rektors-ombyte, då Rektoratet afträddes af Historiarum Professorn E. S. Bring till Gr. Linguæ Professorn C. G. Brunius.

= I går afton kl. mellan 9 och 10 har en illa känd qvinsperson, vid namn Maria Thorsbäck, med en yxa så illa sargat en arbetskarl, Alexander Norström, eller Hultman, att fara skall vara för lifvet. Norström är afförd till Sahlgrenska sjukhuset och Thorsbäck häktades i går afton, men lärer i natt beredt sig tillfälle att undkomma. Målet lärer i dag hafva varit före i Poliskammaren.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

Franska journalistiken utmärker sig, liksom franska sällskapslifvet, genom afmätt språk och hållning, genom sorgfälligt iakttagande af alla former för den yttre anständigheten, ganska fördelaktigt framför många andra länders. Till och med i sjelfva passionens uppbrusning blir den icke plump; äfven i dess utfall mot person förblir den ännu fin och sårar hellre med spetsen af svärdet, än genom kraftigt utdelta hugg. Fransosen glömmer äfven på det litterära stridsfältet icke att beräkna intrycket på åskådare och åhörare, liksom franska soldaten på slagtfältet ännu alltjemt *spelar* den tappre ehuru han verkligen *är* det. Sådana med invektiver och grofva smädelser uppfyllda tidningar, som man finner i England, Nordamerika, Schweitz, och äfven i mången Tysk stad, t. ex. München och Würzburg, gifvas ingenstädes i Frankrike. I synnerhet förtjenar det värdiga och kraftfulla språket i de ledande artiklarne i de flesta franska tidningar det högsta beröm, och detta så mycket mer, som dessa vanligen måste författas i största hast. Men just denna nödtvungna precision och korthet är det, som gifver dem deras värde, under det att deremot språket i de större revyerna har mera tid på sig att utsväfva i lysande, men ihåliga fraser. Men med dessa yttre företräden lider dock den periodiska pressen i Frankrike af en djupt frätande kräfta: egennytta, äregirighet och fikandet efter pu-

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

blika tjenster hafva, i den mån journalistiken blef ett medel att tillfredsställa dessa lustar, blifvit dess egentliga drifsjedrar. I intet annat land har ett större antal journalister uppsvingat sig till statens högsta embeten, emedan den periodiska pressen ingenstädes så afgörande inverkar på allmänna opinionen, ty till och med i sjelfva England och Nordamerika höra jemte den de stora folksamlingarne och petitionerna till ordningen för dagen. I Frankrike kan en hufvudredaktör af ett blad af första ordningen, som nästan endast befattar sig med anordningen af innehållet, hafva en inkomst af 30,000 fr:cs (18,000 R:dr b:ko); i England deremot, hvarest egarne af tidningarne tillika äro de förnämste medarbetarne, hafva endast få omkring 1000 P. St. *"Journal des Débats"* honorerar en ledande artikel vanligen med 100 à 150 francs. *Jules Janin* har såsom theaterrecensent en årlig inkomst af 15,000 francs. I England utgöra tidningarne en nästan orörlig egendom, hvilande på en gång uttryckta partiåsigter; äro svåra att grundlägga, men också icke lätta att störta. Den engelske *"Courier"*, som för 10 à 12 år sedan hade det minsta antalet prenumeranter, värderades dock till 30,000 P. St.; för *"Times"* skulle nu en half million vara för ringa tilltaget. Franska journalerna åter höra till mobilierna, så väl i anseende till den större rörligheten i folkkarakteren, som tidningsutgifvarnes mottaglighet för korruption. Här kan derföre regeringen, hvad som knapt är möjligt i England, lätt köpa och grunda tidningar, eller genom embetens bortgifvande till utgifvarne och deras medarbetare bringa dem till tystnad. Endast de republikanske tidningarne, men hvilka också genom ett alltför stort svalg äro skilde från regeringen, för att denna lätteligen skulle kunna räcka dem handen, träffar icke på minsta sätt denna förebråelse. Det är mycket vanligt, att författare, skådespelare och andra konstnärer köpa kritikens gunst, ja till och med att medarbetarne i många kritiska tidskrifter nästan endast härigenom erhålla sitt honorarium. Man har gjort den anmärkningen, att de franska kritikerna låta besticka sig med guld, de engelske genom måltider, alltså begge delarne med materiella ting. Hos de mera idealistiske Tyskarne mutar man hvarannan med det ideala myntet af ömsesidigt beröm, hvarvid dock deras beskedlighet och godsinthet bör tagas i beräkning, om den grundsatsen, att den ena handen tvättar den andra, alltför ofta tillämpas. Egentligen direkta korruptioner af tyska journalister förekomma i allmänhet högst sällan, och minst hvad inländska angelägenheter angår. Säkert är, att de i så fall hafva händerna alltför mycket bundna, och att deras dygd sällan blir ställd på det prof, att man anser det vara mödan värdt att köpa tyska tidningsskrifvare. Slutligen inträffar det också i Frankrike, att samma utgifvare låta utgifva flera blad af ganska ofta mycket afvikande och motsägande tendenser, såsom t. ex förhållandet är med *"Journal des Débats"*, *Revue des deux mondes"* och *"Revue de Paris."* Om en sådan lättsinnighet, som ej med allvar fullföljer någon plan, utan liktidigt styr för alla vindar, har man i Tyskland knappt något begrepp, och denna demoralisation förefaller icke en gång de högre samhällsklasserna, till hvilka utgifvarne af journalerne nästan utan undantag höra, besynnerlig. Kan man då väl undra öfver, om djuptseende män anse en samhällets pånyttfödelse och sedliga rening endast vara möjlig nedifrån, ifrån den mindre förderfvade massan? Öfvertygelsen om den nästan allmänna falheten hos journalisterne har emellertid redan trängt djupt nog ned till de lägsta klasserne i samhället, och ur denna misskredit, hvari den periodiska pressen fallit, kan man till en del förklara den ganska anmärkningsvärda omständigheten, att proletärerne nu företagit sig att allt mer och mer på egen hand bilda sig en politisk opinion, och sjelf draga försorg om tillfredsställandet af sina litterära behof. *(Fortsättes.)*

PARALLELER.

II.

BRÖDERNE.

En gubbe, klädd i en präktig sidennattrock, satt tillbakalutad i en ländstol för ett par decennier sedan i ett skönt rum på Furudals gods. Hans ansigte var blekt, de hvitgula händerne magra och darrande, en trogen bild af det döende öfverflödet, den utmattade njutningen, det vaknande samvetet. Det var den rike Grefve G*, fordom en hofvets glanspunkt och umgängs-cirklarnes förtjusning, han som genom sitt snille vann så mycken beundran och genom sitt sätt att vara så mången skönhets kärlek. Men åldren hade kommit, och med den sjukdomen, och med sjukdomen eftertankan. Det ögonblick, i hvilket vi nu se honom, är redogörelsens, är den stunden, då den döende mannen låter bilderna af sitt förflutna lif skymta förbi sig; men de synas nu klart; de visa sig nu i sina rätta färgor, ty evighetens sol, hvars morgonrodnad stiger ur grafven, kastar sina strålar in i det förflutnas mörker. Grefvens ansigtsdrag förrådde en djup hjertfrätande sorg: den bleka huden, hvilken, liksom fasttorkad, vidlådade pannan, gjorde djupa veck i det öfriga ansigtet och gaf det en anstrykning af hemsk grämelse, som på ett besynnerligt sätt afstack mot den omgifvande prakten och foglarnes sånger utanför de höga fönstren, genom hvilka en klar och vänlig majsol kastade sina förmiddagsstrålar. Den sjuke ringde på sin betjent — "Är någon ung man derute?" frågade han. — "Ja Ers Exellence!" — "Låt honom komma in, och tillse att ingen får störa mig!" — Betjenten gick, och snart inträdde en yngling, hvars drägt röjde att han tillhörde handtverkarnes närande klass. Det var en kraftfull ung man af reslig vext, med ett uttryck af glädtighet i sina klara, blå ögon och hvars anletsdrag mycket liknade ett porträtt, som hängde öfver soffan, nemligen Exellencen sjelf i hans ungdom. Ynglingen bugade sig djupt för den mäktige mannen, som bad honom stiga närmare. Efter en stunds besinning började gubben: "Jag har låtit kalla er till mig, emedan jag hört mycket godt talas om er. Jag kände er mor och vill göra något för er framtid. Hvad begär ni?" — "Intet, Ers Exellens", svarade ynglingen uppriktigt, "mitt arbete försörjer mig, och så länge Gud förlänar mig helsan så" .... "Nog! afbröt Grefven", ni behöfver dock förlagskapital, hus och gård och mera sådant. Se här min vän, för er mors och er egen skull, har ni en summa penningar, nog till det der. — Gud välsigne er! — och gubben utsträckte sina darrande händer mot ynglingen, som blott bugade sig och stammade: "jag vet mig ej förtjena." ..... "Yngling! ropade gubben, öfverväldigad af sin känsla; men hans gamla vana att beherrska sig qväfde dock hans tankars lust att utbryta i ord och i stället sade han: "Gud välsigne er, min herre .... farväl!" — Ynglingen gick, högligen förundrad öfver sitt mottagande; men ej glad öfver den stora summa, han i en elegant

portfölj erhållit; ty han var icke van vid mycket penningar och var ej heller hemmastadd med tanken att ej genom arbete behöfva förtjena dem.

När han gått, bröto de länge gömda tårarne fram ur den sjukes ögon; han grät innerligt; den ena tåren jagade den andra på den förtorkade kinden, och han sade vid sig sjelf: "Ack hvad jag är lycklig, som får gråta ostörd .... der gick min son, min egen son, ifrån min dödsbädd, utan att känna mig .... O, hvad han är lik sin mor, min älskade Hedvig! Hvarför skulle börd och rikedom skilja mig från borgardottren .... hvarför? ....

"Och det öfriga", fortfor han och den ljufva tårefloden stadnade, "och det öfriga: mina gods, min värdighet, mitt namn tillfaller *hennes* son, hon som aldrig älskat mig; som gifte sig med Furudal, Hammarströms och Upplinge bruk, icke med mig ..... hon .... det är hennes son, och nu, när jag dör, kommer min frånskilda hustru, den nya egarens moder, åter hit och frossar i känslan af sin seger öfver den hädangångne .... Den sjukes magra hand knöt sig konvulsiviskt och han fortfor: "Här har jag kallats lycklig, med en skön maka vid min sida, som endast var till för andra; som föraktade sin man derför, att han *var det* och älskade en annan, derföre att han *icke var det:* ty hennes obändiga, hycklande sinne kunde ej tåla något band .... Hon gaf mig en son .... sin mors afbild, och äfven denne son hatar mig, emedan jag slutligen tröttnade vid hans mors lågheter, hennes falskhet och hennes afgrundslika själ. .... Må vara! tillade han efter en stunds tystnad — må vara, att mitt lif utan ändamål framflutit; att mina fiender fröjda sig öfver mig i grafven; men jag sofver i ro der nere .... I *ro?* .... det är just frågan."

Den gamle grefven ringde åter — "Kalla in läkaren!" befallte han. — Läkaren kom, en till utseendet ganska lycklig man, rödblommig och fet, en goddagspilt, skapad för att pladdra om maträtters verkan på menniskokroppen. — "Min kära doktor", sade han, "jag är ytterst matt och svag; hvad tror ni om mig?" — "Jag hoppas", svarade läkaren bugande, "att Ers Exellens genom ett noga iakttagande af diet och begagnande af de piller, jag haft nåden föreskrifva, skall småningom hemta krafter, helst när Ers Exellence kan göra promenader." — "Promenader!" inföll den sjuke, "min nästa promenad blir i likvagn; det känner jag nog .... men jag ville gerna förut tala vid en andlig; jag vill lätta mitt svaga hjerta ...." "Hvad! Ers Exellence behagar skämta...; min tro är alldeles motsatt: Ers Exellence puls har blifvit bättre; den skarpsynta blicken har återkommit; edra ögon glänsa af helsa .... nej, Ers Exellence, ett folk, som beundrar edra förtjenster, en Konung, som älskar er såsom en broder, och slutligen edra underhafvande, som med kärlekens hela frågvishet forska efter ert hela helsotillstånd — alla kan jag glädja med den underrättelsen, att ni är betydligt bättre, och att er tillfriskning, fastän långsam, dock är säker. Behagar Ers Exellence öppna posten, den har ankommit?" Den sjuke öppnade sina bref, och vid det att han bröt ett af dem skiftade han färg. "Jag får här ett bref", sade han till läkaren, "från Österrikiska ministern, hvari jag underrättas att H. M. Kejsaren behagat utnämna mig till Kommendör af Mariæ Theresiæ-orden, och tillika följer Konungens tillstånd för mig att bära densamma. Hör hit! der är väl ett paket derute." — "Ja Ers Exellens." Paketet inbars, och med egna darrande händer bröt gubben sigillen. Den vackra dekorationen med thy åtföljande band glindrade i sin dosa, och den sjuke besåg den med ett uttryck af den innerligaste glädje. "Jag trodde ej, att Kejsaren skulle ihogkomma mig", sade han vid sig sjelf. "Det var nådigt, och Konungens handbref sedan, tillade han högt, "se här, Herr Doktor, hvad Konungen är så nådig och yttrar! Läs sjelf! Jag skall, om en månad härefter, då Kejsarens födelsedag infaller, för första gången bära min nya orden."

Mot aftonen kände den gamle grefven sig mattare och lade sig ofvanpå sängen. Dosan med den nya orden samt det nådiga brefvet sattes på kommoden, och på befallning aflägsnade sig alla, ty den sjuke ville försöka att slumra. Men då han, längre än vanligt, dröjde att ringa, smög sig kammartjenaren sakta in i rummet, der den gamle ännu slumrade med den briljanterade kommendörsstjernan mellan sina händer, och det nådiga brefvet öppet bredvid sig. Kammartjenaren lutade sig tyst öfver sängen, men hörde icke något andedrag .... sjuklingen slumrade för evigt.

"Se så Broström!" sade kammartjenaren då han inträdde i betjentkammaren, "nu kan du få sofva och jag med; gubben derinne har nu kolat af." — "Är han död?" — "Ja" — "Det var väl", sade Broström, "ty han var förb—nadt kinkig den sista tiden .... och unga grefven ger en större lön, än gubben, som var snål som en varg. — Kammartjenaren tog derefter en sorgsen min på sig och gick ned till läkaren, som bodde midt under. — "Hans Exellence har blifvit upptagen till Gud; han är död, H:r Doktor!" — "Jaså, redan, min kära Medström", yttrade denne, kallt. "Hans Exellence skall ligga orörd i sin säng så länge, och så kan Broström hålla vakt. Ja-ha: jag har länge sett att det snart skulle blifva slut med den gamle vällustingen."

Snart spridde sig underrättelsen om den gamles död på godset, och bönderne läto under några ögonblick spaden eller plogen stadna, medan mellan ett par af dem följande samtal uppstod:

Hörde du att gamle Grefven är död?" "Ja! Gud gifve honom en glad uppståndelse!" — "Åh-ja! visst var han beskedlig nog; mig gaf han en gång 5 R:dr för en Tjäder. Men se Olof Persson fick gå från hemmanet han. — "Det var inspektorens skull" —"Ja-ha visst var det; men hvarför skulle han alltid ha så'na r.....e till inspektorer?" "Jag undrar just om inte unga Grefven kör inspektoren åt blåkulla — det är en annan reson med honom, än med gubben .... blir han ond så dröjer det inte länge förr än det smäller till; men så kan han också gifva en sup, då han är god. Det är reson med den herrn."

"Hvad står ni och resonerar om?" ropade i detsamma med thorndönsstämma en bredaxlad, undersättsig person, som sprang upp bakom en tät häck, der han legat dold, och nu, med käppen upplyftad, nalkades de begge samtalande. "Åh! om ingenting annat, än att Nådi' Herrn dött", svarade den ene af bönderne. — "Det angår dig ej, lymmel", återtog inspektoren, lät sin käpp falla på hans axlar, skuffade hans kamrat i ryggen, så att han föll framstupa, och skyndade sina färde till nya, dylika bragder.

(Fortsättes.)

Insändt.

Frågas, om ej vederbörande tjenstemän å härv. Inkommande Sjö-Tullskammare äro skyldige tillhandagå Trafikerande med höflighet och ej med snäsor och ogenhet, som ej sällan händer?

Insändt.

Frågas, om det ej är Stadens skyldighet, att vid härvarande Packhus tillsätta vakt, som skyddar Köpmannens varor från att blifva bortroffade af en mängd pojkar och andra dagdrifvare, som talrikt infinna sig derstädes?

VÄN AF ORDNING.

Hvarjehanda.

Privat tortur i öfra Schlesien.

Byn *Ober-Kunzendorf* vid *Kreutzburg* har för någon tid sedan varit skådeplats för en ohygglig våldsgerning. En bonde, vid namn Janus, blef en dag, under föregifvande, att, tillika med en förrymd tjuf, hafva stulit fläsk hos en trädgårdsmästare, förd till bydomaren i Ober-Kunzendorf. Den, som föregaf sig hafva blifvit bestulen, hade redan slagit honom med en stor knölpåk så länge, till dess den gick sönder. Vid förhöret nekade Janus bestämdt till stölden, och blef då bunden och nära en timma med korta uppehåll af byfogden, bydomaren, en annan bonde och den som föregaf sig hafva blifvit bestulen, piskad med en kantschu, dragen i håret och kullkastad tillika med bänken, hvarpå man hade bundit honom. Derpå upphängde man honom, omkring en fjerdedels timmas tid, medelst ett om halsen, högra benet och venstra armen fästadt streck, i en på en vägg befindtlig trädnagel. Janus bedyrade fortfarande, så vidt han ännu förmådde, sin oskuld. En torpare från byn, som tillika infunnit sig, fästade derpå en pisksnärt om hans båda tummar och hissade honom, såsom han uttryckte sig, liksom ett slagtadt svin upp i en takbjelke samt klättrade sedan upp och ned på hans kropp. När man slutligen nedsläppte den arme bonden, förmådde han endast, under de krampaktigaste ryckningar, be om en droppa vatten. Nämnde torpare gjöt då en kruka full med vatten öfver ansigtet på honom, öfver hvilket påfund de andra omenniskorna skrattade och skämtade. Derefter släpade de honom på nytt omkring vid håret, slogo honom med knytnäfvarne och trampade honom med stöfvelklackarne. Misshandlingarne fortforo oafbrutet ifrån kl. 1 om morg. till kl. 10, då Janus dog. Undersökning är anställd och de grymma bödlarne äro samtligen häktade. De hafva sökt urskulda sig dermed, att de endast velat förmå Janus att bekänna stölden.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen G. Johansson fr. Uddevalla, Galeasen Christina, 77 t:r råg; Dito C. Olsson fr. Malmö, båt. Spekulation, 1,300 k:r bränvin; Dito N. Jansson fr. Malmö, båt. Johanna Sophia, 1000 k:r brännvin, samt 600 t:r råg; N. Andersson fr. Malmö, båt. Lyd Rätt, 1,360 k:r bränvin, 18 t:r råg; O. Jacobsson från Trelleborg, däckb. Kronan, 300 t:r korn; Dito L. Moberg fr. Falkenberg, med 461 råg, 50 t:r hafra; Dito A. Larsson från Trelleborg, Halfd. båt. Nr. 9., 190 råg.

Sällskaps-Sammanträde.

De Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägare-Förening, som ämna deltaga uti nu instundande målskjutning, behagade för sådant ändamål sammanträda den 6 nästkommande Juli, kl. 6 e. m., å Skottbanan i f. d. Möllerska plantaget vid Breda Vägen. Götheborg d. 21 Juni 1841. P. B.

GEORGE C. SCHÜSSLER.

(259)

Directionen för Götheborgs Spar-Bank kallar härigenom Inrättningens Stiftare och Principaler till extra allmän sammankomst uti Directionens Sessionsrum i andra våningen af Frimurare-barnhuset, Fredagen d. 2:dre nästk. Juli, kl. half till 5 e. m., för att invälja Ledamot uti Directionen i aflidne Jouveleraren Hr J. D. Blomsterwalls ställe. Götheborgs Spar-Bank d. 18:de Juni 1841.

DIRECTIONEN. (255)

Tillkännagifvanden.

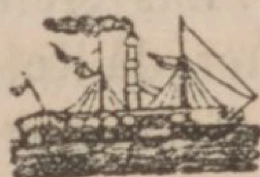

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 4:de Juli kl. 8 f. m. samt åter kl. 6 e. m. Biljetter försäljas ombord. (270)

Avertissement.

Med Kongl. Maj:ts Allernådigste Tillstånd, ämnar Underteknad gifva den Respektive Publiken ännu 2:ne intressanta Föreställningar på en afton, de sista före min afresa, af mitt redan kända och beundrade Optiska Krafters största Engelska För storings-Instrument, upplyst af af Hydro-Oxygen (2:ne olika gaser), som företer, och det alla närvarande på en gång kunna ifrån sina platser beskåda en Representation af

ETT STORT LEFVANDE
NATUR-SKÅDESPEL,

uti 2:ne Afdelningar; den första börjar med en half Millions förstoringar, den andra med 200,000 gånger, den tredje med 2000 gånger större än de verkligen äro, då flere 1000:de Utländska och Inländska, små vackra Insekter, m. m. komma att på det mest okända sätt roa Publiken. Dessa Föreställningar gifvas Fredagen d. 2:dre Juli kl. 7 e. m., och slutas kl. ½9, hvilken inkomst jag anslagit till denna Respective Stads

FRIMURARE-BARNHUS.

Den andra lika beskaffade Representationen, som är den sista härstädes, börjas kl. precis 9 samma afton. Biljetter erhållas uti H:r Bonniers Bokhandel samt vid ingången. Samma färg på biljetter gäller för kl. 7 och kl. 9; de kosta 1 R:dr, och för barn betalas 24 sk., allt Banko. J. LINDBERGH, Optikus Mekanikus.

Auktion:

Genom Auction, som förrättas å Lilla Edets Gästgifvaregård, den 6:te nästkommande Juli kl. 11 f. m., försäljes Grosshandels-Bolaget A. Broddelii & Co. Concoursmassas vid Lilla Edet i Elfsborgs län, Flundre härad och Fuxerna socken, belägna finbladiga SÅGVERK, bestående af 4 privilegierade Ramar; varande hela Sågverket lagligen värderadt till R:dr 28,000 B:ko, och det brännbara deraf för närvarande assureradt i Phoenix och Alliancekompagnierne för circa 23,000 R:dr Bånco. Detta Sågverk, som är nybyggdt år 1831, och under sednare åren genom betydliga reparationer å byggnaderna samt förbättringar i machineriet, nu befinnes i godt skick, har för öfrigt ypperligt läge vid Götha Elf, så väl för Sågtimrets dittransport, som de förädlade Effekternes nedtransport till Götheborg, och ferm afsättning af Bakar och Bohlvirke samt Affall, kan dessutom i trakten till fördelaktiga priser påräknas.

Sågverkets läge är dessutom bland dervarande mest passande för annan fabriks-anläggning, äfven med afseende på ångbåtsfärderne emellan Götheborg, Vermland och Stockholm, samt hela Canallinien och deraf uppkomna lifliga trafik.

Så väl betalnings- som öfrige köpevilkor tillkännagifvas före utropet. Lilla Edet den 18:de Maj 1841. *A. M. BOUSTEDT.*

[230]

Till salu:

TJÄRA,

hos Fredr. Hammarén. (261)

Åstundas köpa:

Undertecknad uppköper lefvande Djur: Elgar, Tjädrar m. m. af båda könen, under loppet af Juli och Augusti månader. Götheborg d. 20:nde Juni 1841. F. W. DUFF. [269]

Åstundas hyra:

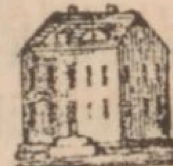

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 76 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 76. Lördagen den 3:dje Juli 1841.

Götheborg.

Dagens märkligaste nyhet härstädes är, att man i afton, eller, hvad som är troligare, i morgon eftermiddag efter slutad gudstjenst, i härvarande Domkyrka, lärer få höra den både som litteratör, talare, prest och nykterhetsreformator allmänt bekante och högaktade Prosten *P. Wieselgren* från Westerstad, hvilken är stadd på resan till Skara, der en årssammankomst mellan södra Sveriges Nykterhetsföreningar är beramad att hållas d. 7:de och 8:de innevarande månad. Tjugoen theser eller grundsatser i nykterhetsfrågan, föreslagne till ventilation vid ofvanbemälte möte, hafva redan blifvit offentliggjorde, och vi skola med görligaste första hafva nöjet att i vårt blad till allmänt behjertande reproducera desamme. Efter det att man härstädes hört hvad nykterhetens ifrigaste och varmaste förkämpe har att förkunna, torde det blifva lättare att äfven inom detta Samhälle tillvägabringa en nykterhetsförening — ett förslag, som, åtminstone när författaren af dessa rader i enskilta kretsar framkommit med detsamma, mötts af axelryckningar, eller ett: "Åh, ett sådant företag skulle icke *här* vinna någon framgång!" Mycket, mer än mycket, skulle således måttlighetens och ordningens sanna vänner stadna i förbindelse hos Prosten *Wieselgren*, om han, i förening med andra, inflytelseegande och för den goda saken nitälskande, personer, äfven härstädes kunde åstadkomma en på förnuftsenliga och sunda principer grundad reform i "dryckesväsendet." Hvad på oss ankommer, vilja vi gerna, så vidt i vår ringa förmåga står, i detta afseende räcka honom en broderlig hand, och ingen ting skulle högre glädja oss, än om framdeles någon frukt kunde skördas af dessa våra gemensamma bemödanden.

= H. H. Erkebiskopen, som, d. 22:dre dennes, för sina riksdagsförtjenster blifvit utnämnd till ledamot i andliga Ståndet af Seraphimerorden, ankom hit i Fredags middag.

= H. H. Biskopen på Gottland, som d. 18:de dennes blifvit utnämnd till Öfver-Hofpredikant, har den 19:de dennes, på egen begäran, i utbyte mot biskopsstolen i Wisby, erhållit Fellingsbro indrägtiga regala pastorat och på samma gång blifvit utnämnd till Ordensbiskop i survivance och Kommendör af Kongl. Nordstjerneorden. Skriftens språk: *"Den sig förnedrar, han varder upphöjd"* har således på denne prelat bokstafligen gått i uppfyllelse.

= F. d. Landtmarskalken Friherre *C. O. Palmstjerna* har d. 21:ste dennes blifvit utnämnd till Öfverste Kammarjunkare, d. 22:dre till Kommendör af Kongl. Nordstjerneorden, och d. 24:de till Riddare af Seraphimerorden. "Herren glömmer ej de sina."

= Borgareståndets f. d. Talman, Handelsborgmästaren i Stockholm *G. Holm* har den 24:de dennes blifvit utnämnd till Riddare af Kongl. Nordstjerneorden.

= Bondeståndets f. d. Talman, Anders Ericsson från Carlskoga af Örebro län, har äfven blifvit hugnad med ett vedermäle af den kongl. nåden — han har nemligen erhållit den större medaljen i guld, med H. M. Konungens bröstbild, att i kedja af samma metall bäras om halsen.

= Ryttmästaren Grefve *C. F. Horn* fortfar att yra och tala i nattmössan, samt Riksens Ständers Justitieombudsman att hafva fördrag med — patienten.

= Stenborgarbragderne på Stockholms gator hafva till *"Svenska Biets"* och *"Svenska Minervas"* stora förargelse upphört, utan att "de ljusblå pascharne" och lilla kreditivet behöfts anlitas.

Från Carlskrona skrifves, att en husvisitation derstädes nyligen egt rum hos en Handlande vid namn *Hubendick*, hvilken affupit så väl utan alla oroligheter för staden, som utan någon synnerlig vinst för beslagaren.

= I Fredags eftermiddag ankrade, efter erhållen praktika, på revieret utanför Nya Varfvet, Korvetten Najaden, under befäl af Kammarh. m. m. Hr *C. A. Virgin*.

Dagens utländska post är ännu ej ankommen.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London den 22:dre Juni. Sista hoppet att ännu få höra något om ångfartyget *"President"* är försvunnet, och de derpå befintlige passagerarnes anhörige foga sig, så godt de kunna, i sin olycka. Enkan efter den utmärkte skådespelaren *Power* låter redan försälja sin mans möbler och öfriga tillhörigheter, och Lord *Melbourne* har, för att lindra hennes bekymmer, låtit hennes son få en syssla med 150 P. St. årlig inkomst.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 2:dre Juni. Divanens sammankomster fortfara, och Por-

tens penninge-förlägenhet tyckes vara gränslös. De till provinserna afsände Muhassils aktas ej af de flesta Paschar, och de sednare, isynnerhet i Natolien, hafva redan sedan sex månaders tid ej lemnat några penningar till statskassan. Detta gaf Reschid Paschas fiender anledning, att åter ställa hela skatte- och uppbördssystemet på den gamla foten. — Hattischerifen till Mehemed-Ali har efter ankomsten af några depescher från Schekib Effendi i London, blifvit afsänd till Alexandria. Man försäkrar i Pera, att Österrikes och Preussens gesandter ifrigt bemödat sig att påskynda afsändandet af desamma. Liktidigt har en kejserlig firman blifvit utfärdad till kejserliga kommissarien Muhib Effendi, enligt hvilken han skall uppfordra Mehemed-Ali att straxt inställa rustningarne och reducera sin armé till den styrka, som bestämmes i den förra hattischerifen. Tillika har en skrifvelse från Storvisiren till Mehemed-Ali, innehållande flera andra befallningar från Storherrn, dit afgått.

= Visiren i Bagdad, tillika med hans grannar Pascharne af Modin, Mosul och Basora, hafva varit i begrepp att följa Pascharnes af Diarbekr och Orfa exempel och likaledes lösrycka sig ifrån centralregeringen i Konstantinopel. Egyptens lyckade uppresning och de ännu ostraffade myterierne i Ofra Mesopotamien förleda Orienten och bereda Porten öfverallt nya bekymmer. Såsom omoget och illa afpassadt tyckes dock försöket för det närvarande hafva misslyckats, och Visiren har måst flykta öfver gränsen till Persien. Kalifens bannstråle har ersatt militärstyrkans ställe, och, så vidt man i anseende till turkiska regeringens hemlighetssystem kunnat erfara, har konsten att trotsa det andliga tuktoriset, ännu ej blifvit bragt så långt hos insurrektionskandidaterne i Chaldeen, som hos förebilden för alla rebeller, den gråhårige syndaren Mehemed-Ali. Någon fara ifrån detta håll väntade man sig i Stambul så mycket mindre, som Ulemas helt nyligen, efter aflägsnandet af Reschid och hans politiska metamorphoser, trodde sig hafva räddat både religion och monarki, och förkunnade en epok af muselmanniska rikets hastiga återuppblomstrande. Emellertid utdör, liksom i en nästan helt och hållet förruttnad kropp, i den ena provinsen efter den andra det allmänna lifvet. Det värsta härvid är sakernas tillstånd i Syrien. Embetsmännens tyranni är odrägligt. Med hånande af alla löften träder man fullkomligt i den egyptiska förvaltningens fotspår, bibehåller alla missbruk och bördor, och pålägger tillochmed ännu nya. Maroniterne vilja endast erlägga sina utgifter efter Gülhanetaxan, och vägra alla vidare fordringar. Sultanen är lika oskyldig i sina staters lycka, som olycka. Att grunda den ena, dertill är han ännu för svag; att förhindra den andra, dertill är han ej stark nog. På alla nyheter, som man inberättar till Hans Storherrliga Höghet, svarar Högstdensamme beständigt: *"Pekeji! pekeji!"* (Mycket bra! mycket bra!). Kunde man så i förbigående i korridoren emellan seraljen och harem i en hast lyckliggöra land och folk, så stode det herrliga till med Turkiet; ty för att vara en Turk, eger Storherrn verkligen nog menskliget.... Kärlek till sanningen och turkiska regeringens obegripligt dåraktiga beteende, i fråga om Syrien framtvinga den bekännelsen, att man för alltid måste uppgifva Turkiets sak, och i så fall ej mera ibland förståndigt folk uttala orden integritet, pånyttfödelse, ordning, lag, rättvisa, damm och värn emot en nordisk invasion, och följaktligen tänka på att på andra vägar försäkra Europas frihet och välfärd. Härmed är icke sagdt, att Osmaniska monarkien måste gå under i dag, i morgon, eller i öfvermorgon. Ännu kan den väl någon tid ega bestånd. De byzantiska elementerna fordra kraftiga armar och kolossala andar, sådana som försynen i afgörande ögonblick nekar detta himmelsstreck och likasom utifrån vill inkalla. De palliativer, med hvilka man redan länge sökt uppehålla den tynande statskroppen, hafva numera förlorat sin kraft, och kraftiga läkemedel måste användas. Förmådde den välmenande, men omständigheternas kraf ej vuxne Sultanen, endast till hälften införa en rättvis förvaltning i provinserna, och, i stället för befullmäktigade stråtröfvare, endast här och der anstalla en ärlig högre embetsman, vore ännu icke att förtvifla om räddning. Men sedan den sista ministerförändringen är Abd-ul-Meschid ej mera herre i huset. Borgarne i Stambul äro emellertid sådana, som residensstädernas innevånare i alla stora riken: de tro icke, att man på allvar kan vilja göra uppror emot Sultanen. "Det ger sig nog af sig sjelf", säga de; "ståthållarne äro ju sjelfve mohamedaner, och kunna omöjligen vilja monarkiens undergång. Och om än Bagdad, Basora &c, gå förlorade, hvad betyder väl det? Rekryter och skatter kan man ju i alla fall ej der hemta, utan med tillhjelp af arméer. Får man endast behålla Anatolien ända till Taurus, och isynnerhet Rumelien, så har man ännu alltid en respektabel monarki." Alfvarsammare tog man oroligheterna i Bulgarien, och, sedan deras hjeltedater emot de kristna bönderne i Leskowatseh, hafva Arnauterne ånyo kommit i kredit såsom turkiska rikets bålverk. Regeringen sjelf lefver ett prekärt lif, så länge det vill bära sig. En gång i veckan anbefaller Sultanen sig och sitt folk i Profetens händer; de andra dagarne anförtror han sig åt de förnäma och kloka Giaurerna, som logera i hans stad.

OM PRELATUREN. *

HVARTILL TJENAR PRELATUREN?

Hvad är väl denna institution, som man kallar *Prelatur?* Det är ett *högre* presterskap, skall man svara sig Och dess gagn? Att styra det *lägre.*

Dessa svar tyckas vara ganska kategoriska. Likväl förtjenar ämnet att närmare belysas, både för att inse prelaturens historiska grund och dess betydelse för närvarande tid. En sådan belysning är angelägen, emedan saken redan varit ämne för tal vid förflutna riksdagar, och utan tvifvel blir det vid den nu varande, och — om vi ej spå orätt — så länge skall omtalas, tills hela inrättningen undergår en förändring.

Vi veta ganska väl, att vi här säga någonting *för tidigt,* någonting nemligen, som ännu ligger så långt framom våra dagar, att det vi förespå, såsom skeende, icke kan komma att inträffa vid närmaste instundande riksmöten, men likväl ofelbart en gång skall sättas i verket. Så mycket måste ur historien vara allmänt bekant, att sällan någon stor institutionsförändring tillvägabragts, innan tal, skrift och öfverläggning derom förut en tid — ofta länge — varit å bane. Dessa förutgående tal och skriftvexlingar kunna derföre icke kallas förgäfves gjorde, enär de, utan att bära en omedelbar frukt, dock utgöra ett nödvändigt vilkor på förhand till bildande af en kompakt opinion, hvilken slutligen uträttar att frukt blifver. Vi framställa derföre till allmänhetens behjertande en liten kedja af anmärkningar.

* *Ur det förtjenstfulla arbetet "Om Uppfostringsväsendet i Sverige",* af C. J. L. Almqvist.

Har *katholicismen* tjenat till ingenting? Svaret härpå kunna vi, äfven såsom protestanter, ganska öppet uttala med följande ord: Katholicismen har för stadgandet af christna religionens välde öfver förut hedniska och nyss omvända folk varit af gagn, emedan den, genom att förvandla kyrkan till en statsmyndighet, skaffade den nya kulten fast fot ibland nationer, som måhända icke då ännu blott genom upplysningens makt öfver själarne kunde bibehållas i tron. Men så fort christendomen vunnit stadga i ett land, förvandlades kyrkans egenskap af verldslig myndighet till ett stort ondt, emedan *politiska* beräkningar, afsigter och handlingar fingo öfvertaget i ett samfund, som, för att fatta sin rätta bestämmelse, ej allenast borde heta andeligt, utan äfven vara till för andliga ändamål allenast. Det politiska systemet måste följaktligen missbruka sin makt, blott och bart derigenom att det *fortfor;* och det öfverändakastades slutligen i alla länder, der upplysning öfver dess rätta halt, såsom en forderflig statsmyndighet, kunde göra sig gällande. Reformationen utgick visserligen på renandet af sjelfva det inre i religionen och på afskaffandet af mången, hvarken i den Hel. Skrift eller förnuftet grundad dogm; men dess stora, yttre syfte bestod i den politiska hvälfning, hvarigenom kyrkan skulle, ifrån att vara ett hjul i statsmekaniken, återställas till allenast en andelig inrättning för menniskornas frälsning, upplysning och förbättring. Kyrkans mål synes härigenom inskränkt; men det är ett bedrägeri att föreställa sig saken så; tvertom vidgas hennes mål, då det reses emot höjden, emot himmelen, i stället för att utsträckas öfver jordisk herrlighet.

Prelaturen är i hvarje enskildt land alldeles hvad *katholicismen* är i hela christenheten. Man kan derföre om dess gagn göra samma historiska anmärkning, som vi nyss uttalade rörande katholicismen sjelf. Vi veta t. ex. om Sverige, huru nödvändiga de höga prestembetena i medeltiden voro, för att skaffa christendomen ett säkert stöd emot de väldiga verldsliga aristokraterne, och stundom emot sjelfva regenterna. Likväl måste berömmet äfven för detta gagn betydligt modifieras, då vi tänka på alla de erkebiskopar och biskopar, som anslöto sig till utländska furstar, drogo krig öfver vårt land, och ofta nog stodo på det partis sida, hvilket arbetade för undergången af vårt rikes sjelfständighet. Med allt detta får åtminstone något godt tillerkännas dessa myndigheter på en tid, då det egentliga folkelementet i staten ännu var af en så svag stämma vid herredagar och riksmöten, att, utan prelaturens motvigt, en öfvermodig, genstörtig och mot fäderneslandet afvig (om ej förrädisk) adel måhända skulle hafva lyckats att för alltid göra massan af nationen till trälar. Då således, före folkets uppkomst till någon politisk värdighet och makt, landets väl ofta af regenterne befordrades genom att emot aristrokratien sätta prelaturen — liksom också ibland tvertom — kan man deremot med skäl fråga, hvartill de höga prestembetena tjena nu, sedan alla dessa förhållanden upphört eller ombytts?

Man behöfver endast påminna sig John Knox och de Skottska presbyterianernes historia, för att finna, det ett ganska upplyst, högst religiöst och allvarligt folk kommit till den öfvertygelsen, att biskopsembetets institution ingen grund äger i den Heliga Skrift, såsom Katholikerne och den anglikanska kyrkans män påstå; hvarföre denna institution endast behöfver betraktas ifrån menniskoförnuftets sida och icke förtjenar något vidare undseende, ifall det icke hvilar på grunden af ett behof för kyrka och samhälle, som rationelt kan inses.

(Forts. följer.)

Insändt.

Till Red. af Tidn. Phoenix i Götheborg!

Skulle jag få anhålla, att Redaktionen täcktes i sin tidning intaga hosföljande fragment. Det utgör ett lösryckt stycke ur en ännu icke helt och hållet fulländad tragedie, kallad *Warschaus Eröfring.* — Fattad af ungdomlig, brinnande enthusiasm för den heliga sak, för hvilken Polens tappre, hjeltemodige söner stridde och gjöto sitt blod, följde jag med lifligt intresse utvecklingen af det blodiga dramat; och när Warschau var intaget, sedan dess tappre försvarare fallit blödande offer för Moskoviternas svärd, beslöt jag, då ännu helt ung, att i ett dramatiskt arbete behandla detta sorgliga ämne. Jag inser sjelf ganska väl dess brister; men tid och omständigheter tillåta icke att medelst omarbetning söka afhjelpa desamma. På uppmaning af en vän, öfverlemnar jag det härmedelst åt publiciteten i det skick, det först flutit ur pennan, utan förändring af ett enda ord.

FÖRFATTAREN.

Andra Akten.

(Theatern föreställer ett rum på grefve Linzkis landtgård, några mil från Warschau. Natt.)

Första Scenen.

LINZKI (ensam, tankfull, med ett bref i handen.)

Hvad oro griper fadershjertat! Kommer
Min son, den älskade, från striden ej
Till fadershemmet åter — får ej mera
Jag honom åter till mitt hjerta trycka
Och sedan, Jacob likt, dö stilla hän?
Ja, dö, — dö stilla bort från jordens mödor, —
Dö fridens död, då stridens örnar kring
Den gamles boning flyga, krigets åskor
Kring jorden ryta vildt, och stormen, lössläppt,
På starka vingar rusar öfver fälten
Och sprider vidt förhärjelse och död! —
Hur skön är döden för den gamle, som
Har utstridt lifvets strider, fyllt sin pligt
Och kan förutan blygsel se tillbaka
På sina ungdomsplaners djerfva flygt,
Och på sin mandoms mognade bedrifter! —
Hur ljuft att dö! — men ack hur svårt tillika,
Hur smärtande, då uppå jorden än
En solskensstråle genom molnen bryter
Af lifvets aftonsonsol, och sprider ut
Sin strålglans öfver lifvets kalla nejder! —
(klockan slår tolf.)
Hvad! Redan midnatt? — och ännu ej här!
Mitt hjertas älskling och min ålders stöd
Han kommer ej? Och likväl nyss han skref,
Låt se — jo:
(viker upp brefvet och läser)
"Seger! g'äds, o fader, seger!
En blodig slagtning vi i dag ha vunnit,
Och nu Sjelfherrskarns slafhop friskt vi jaga. —
I morgon störtar jag uti er famn!"
Och än ej här! — Men kanske — ryslig tanke! —
Den kunde krossa fadershjertat — kanske
På fältet ligger han, förblödd, förtrampad.
Dock —
(lyfter blicken mot höjden)
Store Fader, ske allt som Du vill:
Hans lif hör äran, fosterlandet till! —

CASTELLI.

Hvarjehanda.

Daguerres uppfinning har gjort ett nytt framsteg. En herr *de la Rive* i Genève,

som för sitt nöje skull lagt sig på naturvetenskapernas studium, har meddelat Franska Akademien, att, efter af honom anställda försök, det ljus, som ett stycke kol emellan tvenne elektriska poler gifver, lika så väl, som sjelfva solen, kan begagnas till daguerreotypiserande.

Vid den stora fest, som nyligen gafs i *London*, till förmån för de flyktiga Polackarne, var hela den förnäma verlden närvarande. Biljetterne, på hvilka man fastställt ett pris af 2 guineer, blefvo betalta med ända till 5 guineer. Miss *Kemble*, madame *Dorüs-Gras*, *Lablache*, *Rubini*, *Liszt*, *Vieuxtemps* och *Benedict* läto vid tillfället höra sig. Mamsell *Rachel* deklamerade scener ur *Cinna* och *Andromache*. Inkomsten uppgick till omkring 1000 P. St.

Den 8:de sistl. Juni uppbrann i *London Astley-theatern* (i hvilken alltid konstberidarne gåfvo sina representationer). Man erinrar sig icke en så exempellös hastig förstöring af någon byggnad genom lågorna. Kl. half till 4 om morgonen hade branden tagit sin början, och en half timma derefter var theatern endast en askhög. I stallet befunno sig 30 till 40 dyrbara hästar, hvilka dock på tre när blefvo räddade. Ibland de innebrände befinner sig den 30 år gamle *Bijou*, på hvilken man satte stort värde. Det hade redan lyckats att bringa honom ur stallet till midten af banan, men der förblef han stående, och kunde omöjligen förmås att gå ur stället. Äfven den till mer än 2000 guineer värderade *Mazeppa*, skall hafva blifvit innebränd. Samtliga skadan belöper sig till emellan 20,000 och 50,000 P. St.; 200 personer hafva genom denna olycka blifvit brödlöse. Angående eldens uppkomst vet man ingenting med visshet; man förmodar endast, att gaslamporna, efter representationen aftonen förut, ej blifvit rigtigt släckta.

Ångbåten *Elbe* har nyligen med full last och talrika passagerare på 37 timmar gjort resan emellan *Hamburg* och *Dunkirken*.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen P. Cristensson från Malmö, båt Jungfrun, 1,500 k:r bränvin; Dito B. Larsson fr. Malmö, båt. Philadelphia, 50 t:r malt, 600 k:r bränvin; Dito J. Lindberg fr. Båstad, jagt. Primula, 10,006 k:r bränvin; Dito J. Svensson fr. Malmö, båt. Noach, 1,580 k:r bränvin; Dito J. Anderssson fr. Malmö, båt. Upland 30 t:r malt, 1,119 k:r bränvin; Dito C. Nilsson från Malmö, båt. Fredrika, 250 k:r bränvin.

Tillkännagifvanden.

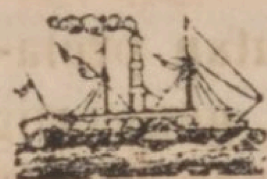

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 4:de Juli kl. 8 f. m. samt åter kl. 6 e. m. Biljetter försäljas ombord. (270)

Avertissement.

Underteknad har beslutat, att föra sin afresa gifva den Respektiva Publiken ytterligare ett skönt tillfälle, att få se det redan här kända och beundrade Engelska Förstorings-Instrument, upplyst af Hydro-Oxygen (2:ne olika gaser) hvarifrån visas de minsta djur i djurriket; dessa djur förete

ETT LEFVANDE NATUR-SKÅDESPEL, förstorade ifrån 2000, till 500,000 gånger större än de verkligen äro. En munter strid på lif och död skall få ses uppstå ibland dessa djur om valplatsen; och som alla närvarande kunna på en gång lika bra se: uti Enkefru Bloms mindre Salong, i morgon Söndagen d. 4:de Juli. Den första Representationen börjas kl. precis 4; den andra kl. precis 6; den tredje kl. precis 8 e. m., emot en afgift af 16 sk. b:ko för personen.

J. LINDBERGH,
Optikus Mekanikus.

Auktioner:

Genom Auction, som förrättas å Lilla Edets Gästgifvaregård, den 6:te nästkommande Juli kl. 11 f m., försäljes Grosshandels-Bolaget A. Broddelii & Co. Concoursmassas vid Lilla Edet i Elfsborgs län, Flundre härad och Fuxerna socken, belägna finbladiga SÅGVERK, bestående af 4 privilegierade Ramar; varande hela Sågverket lagligen värderadt till R:dr 28,000 B:ko, och det brännbara deraf för närvarande assureradt i Phoenix och Alliancekompagnierne för circa 23,000 R:dr Banco. Detta Sågverk, som är nybyggdt år 1831, och under sednare åren genom betydliga reparationer å byggnaderna samt förbättringar i machineriet, nu befinnes i godt skick, har för öfrigt ypperligt läge vid Götha Elf, så väl för Sågtimrets dittransport, som de förädlade Effekternes nedtransport till Götheborg, och ferm afsättning af Bakar och Bohlvirke samt Affall, kan dessutom i trakten till fördelaktiga priser påräknas.

Sågverkets läge är dessutom bland dervarande mest passande för annan fabriks-anläggning, äfven med afseende på dagliga ångbåtsfärderne emellan Götheborg, Vermland och Stockholm, samt hela Canallinien och deraf uppkomna lifliga trafik.

Så väl betalnings- som öfrige köpevilkor tillkännagifvas före utropet. Lilla Edet den 18:de Maj 1841. *A. M. BOUSTEDT.* [230]

I anseende till afflyttning från orten kommer på stället genom öppen och frivillig auktion till den högstbjudande försäljas, Tisdagen den 3:dje instundande Augusti klockan 12 på dagen, Kronoskatte-Hemmanet Bosgården, jemte årets växande gröda, beläget uti Fässbergs Socken af Askims Härad Detta Hemman innehåller 70 marker, eller $\frac{70}{200}$:delars mantal med uppförde åbyggnader för ståndspersoner, bränneri med inventarier samt trädgårdar. Åbyggnaderne äro i Stockholm assurerade för Rdr 4000 Banko, samt alla årens premier inbetalte. Egendomen som har ett utmärkt vackert läge och äger en bördig jordmån, är belägen en half mil från Götheborg Betalningsvilkoren blifva förmånlige och tillkännagifvas vid auctionstillfället. (258)

Till salu:

LOTTERIVINSTER

i Hamburger-Lotteriets 2:dra Class, å underteknads Collect:

N:o 12617 med 15 Mark Courant.

N:o 648 651. 4476 7859, 7862, 7869, 7875, 7380, 8237. 8246 9479, 13585, 14100, 14578, 14581. 14584. 14721, 14844, hvardera med 5 M:k Courant hållas, jemte Frilotter till 3:dje Classen, Innehafvarne af Lotterne tillhanda; alla öfriga Lotter torde snarast och inom d 14:de Juli förnyas hos Herr *S. A. Svalander*, som alla morgnar före kl. 9 träffas i huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan, och underteknad å Herr Risberg Ohlssons Contoir. Äfvenledes finnas några få köplotter å samma Lotteri, för 2:dra & 3:dje Classernes insats, och å 5:te & 6:te, Guld-, Silfver- & Meubel-Lotterierne, likaledes för 2 Classers insats.

ÅKE OHLSSON.
[265]

I tjenst åstundas.

För en ogift, kunnig och nykter Trädgårdsmästare, eller Dräng, är tjenst ledig till Oktober, nära Götheborg. Adress på Tryckeriet.

Åstundas köpa:

Undertecknad uppköper lefvande Djur: Elgar, Tjädrar m. m. af båda könen, under loppet af Juli och Augusti månader. Götheborg d. 20:nde Juni 1841. F. W. DUFF. [269]

Åstundas hyra:

Nu genast en större Sal eller 2 à 3 större Rum jemte kök. Svar i förseglad biljett till "LANDTBO" inlemnas å denna tidnings officin. [264]

Diverse.

Att undertecknad bosatt sig här i Staden som praktiserande Läkare, tillkännagifves härmed för dem, som kunna önska mitt biträde, likasom att jag är att träffa hemma hvarje morgon till kl. 10 och om eftermiddagarne från kl. 3—6. Götheborg d. 23 Juni 1841.

NUMA FOERSOM,
Doktor,
boende i H:r B. J. Dahlanders hus på Kyrkogatan, N:o 27. [267]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Nohrborg; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Palmgren.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Berg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 77 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 77. Måndagen den 5:te Juli 1841.

Götheborg.

Den i vårt förra nummer omförmälte utmärkte talaren och nykterhetsreformatorn, Prosten *P. Wieselgren* från Westerstad, ankom hit sistlidne Lördags eftermiddag med norrska ångfartyget. Efter slutad aftonbön, som af honom förrättades, hölls af honom, från Gustavi kyrkas chor, ett nykterhetstal, hvars första afdelning afhandlade *nykterhetsreformens förhållande till kristendomen*, och hvari det ådagalades, att kristendomen fordrar försakelse af det som i en tid åstadkommer förargelse; hvadan det tillhör de kristne att pröfva detta tidstecken och, när de finna att något blifvit en förderflig sedvänja, alldeles skilja sig från detsamma. Efter slutad aftonsång i går fortsatte Herr Prosten den af honom dagen förut började afhandlingen och utvecklade nu, på ett lika grundligt som populärt sätt, *nykterhetsreformens förhållande till vetenskapen, tiden och den enskilta hushållningen*. Till stöd för de i första momentet af honom framställda åsigter upplästes en af en i Upsala praktiserande läkare författad vetenskaplig uppsats, som, kort men grundligt, upplyste om de resultater, till hvilka man vid de senaste undersökningarne, rörande spritdryckers inverkan på hjernsystemet, kommit. Synnerlig vigt lades på ett af den store läkaren D:r *Engel* gifvet vitsord, att spirituösa drycker, *njutne huru måttligt som helst*, hafva ett skadligt inflytande på det s. k. hjernbihanget, hvilken sats, redan för öfver ett sekel sedan, blifvit yrkad af den pathologiska anatomiens förnämste grundläggare, Doktor *Giambattista Morgagni* (född i Forli i Kyrkostaten den 25 Febr. 1682, död i Padua den 5 November 1771.) Likaledes fästade talaren åhörarnes uppmärksamhet vid det af Professor *Prout* uppgifna och ännu obestridda rön, att spritdrycker i hög grad förorena blodet, genom det att de lägga hinder i vägen för dess befriande från kolsyra, hvadan blodets kolhalt ökas och svåra lidanden i lungan uppkomma. Äfvenledes anmärktes spritens förderfliga inverkan på minnet, förståndet och synförmågan, hvilken senare i allmänhet nu är utomordentligt svag, jemförelsevis med de tider, då ungdomen ännu icke nyttjade bränvin, och icke utan i yttersta nödfall betjenade sig af glasögon.

Vid betraktandet af *nykterhets-reformens förhållande till tiden*, visades associationen vara ett tidsbehof, en form, under hvilken den gemensamma kärleken för gemensamma idéer sträfvar att uppenbara sig. Såsom ett exempel på dess lämplighet i sedefrågor anfördes: i en engelsk stad hade begrafningarne blifvit i högsta grad bullersamma och oskickliga; polismakten ville icke blanda sig deri, och presternes förmaningar och bestraffningar voro förgäfves. Då förenade sig 100 män af alla klasser och stånd och öfverenskommo om att aldrig infinna sig på någon begrafning, vid hvilken spirituosa vankades. Nu ville hvar och en gerna hafva någon af dessa män med på de inträffande begrafningarne; men som man kände dennes princip, ordnades grafölet derefter, och.... förargelsen var aflägsnad. — Att uppräkna allt hvad talaren anförde rörande nykterhets-reformens förhållande till *den enskilta hushållningen*, medgifver hvarken tiden eller utrymmet. — Kyrkan var vid begge tillfällena högst talrikt besökt, och om man af den uppmärksamhet, hvarmed talaren afhördes, vågade draga de slutsatser, som man önskade, så vore att hoppas, det de af honom härstädes utsådde frön till en nykterhetsreform icke "hade fallit på hälleberget."

På återresan från Skara besöker Prosten Wieselgren ånyo Götheborg, då inbjudning till en nykterhetsförening kommer att på lämpligt sätt utfärdas.

= Från hufvudstaden förmäles, att H. K. H. Kronprinsen, i sällskap med sin äldste son, d. 29:nde i förra månaden utrest till Kongl. lustslottet Tullgarn.

= Presidenten i Kongl. Kammarrätten m. m., Herr *J. P. af Billbergh*, har den 30:nde i förra månaden, på begäran erhållit nådigt afsked från nyssbemälte embete, och till efterträdare erhållit författaren af "Gula Boken", Herr *Aug. von Hartmansdorff*.

= Kongl. Maj:t har, under d. 19:nde i förra månaden, till Domprost i Westerås utnämnt och befordrat Prosten och Kyrkoherden i stora Schedvi socken af Westerås stift, D:r *G. Hvasser*.

= Svenska och Norrska ministern vid franska Hofvet, Grefve Gust. Löwenhjelm har d. 1:ste dennes anträdt återresan till sin ministerpost, och Kongl. Svenska och Norrska ministern i Wien, Grefve C. G. Löwenhjelm kommer äfven ofördröjdt att till sin beskickning återvända.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 24:de Juni. *Garnier Pagès,* den utmärkte republikanske ledamoten af deputerade kammaren, har aflidit. Garnier Pagès stod till republikanerne i ungefär samma förhållande, som Berryer till legitimisterne, och förstod att förskaffa sitt partis åsigter, om de än voro aldrig så öfverspända, gehör och uppmärksamhet. Full af misstroende till både herr Thiers och herr Guizot, visste Garnier Pagès att genom oafhängigheten af sin ställning försäkra sig om en betydlig vigt såsom talare i dagens hufvudfrågor. Äfven der han icke förmådde väcka beundran, lyckades det honom dock alltid åtminstone att väcka löje. Liberalismen i allmänhet och den anti-dynastiska oppositionen i Frankrike i synnerhet, hafva i Garnier Pagès lidit en förlust, som blir svår att ersätta.

= Enligt *le Temps* skola franska douanierer vid spanska gränsen tagit i beslag en mängd vapen, ammunition och uniformer, som Don Carlos agenter sökte fortskaffa till de Baskiska provinserna, der man åter lärer börjat röra på sig litet.

POLEN.

Warschau den 22:dre Juni. *Valentin Karsznizki,* som efter sednaste polska revolutionen blef förvisad till Siberien, har, sedan han af dervarande offentliga embetsmän erhållit hedrande betyg öfver sitt sednare tänke- och förhållningssätt, fått kejsarens tillåtelse att återvända till sitt fädernesland.

ORIENTEN.

Alexandria d. 13:de Juni. På den egyptiska frågan tyckes aldrig vilja bli något slut. Mehemed-Ali, som man nyss trodde skola foga sig efter Portens och de allierade makternas önskan, gör, efter utbrottet af de sednaste oroligheterne i Syrien, nya svårigheter och invändningar. Isynnerhet klagar han mycket öfver den i Portens sednaste firmån anbefallta minskningen af arméen och flottan, och vill, i stället för 10 millioner pjaster, som Porten fordrar i årlig tribut, endast erlägga 6 millioner. Han påstår att Sultanens fordran är öfverdrifven, och att det skulle blifva honom omöjligt att betala en så hög tribut. — Vid *el Arisch* äro öfver 15,000 man koncentrerade, och flera regimenten äro på marsch dit. I Kairo rekryteras starkt; utanför staden äro vakter utställde, hvilka gripa alla Fellahs, som ärna sig till Kairo med lifsmedel, och släpa dem med sig till infanterilägret, der de straxt blifva påklädda militäruniformen och instuckne bland soldaterna.

Konstantinopel d. 9:nde Juni. Divanen har, i en flera timmars lång sammankomst, sysselsatt sig med den nya författning, som de stora makterne önska för Syrien. Ehuru inga bestämda beslut härvid fattades, tyckas dock, med hänseende till detta föremål, följande punkter hos Porten hafva gjort sig gällande: militär- civil- och finansförvaltningens åtskiljande i hela provinsen; nedsättning af skatter och pålagor; fastställelse af alla förut bestämde privilegier, med hänseende till fri gudstjenst för alla kristliga trosbekännelser: *Jerusalems förklarande för en fri stad under turkisk landshöghet,* och inrättandet af ett patriarkat derstädes, hvars föreståndare väl skulle behöfva Portens stadfästelse i sitt embete, men för öfrigt ej medelbarligen stå under dess välde. Deremot gaf frågan om Libanons konstituerande anledning till mycken tvist. Med afseende derpå tyckas de förslag, som blifvit Porten gjorda, hafva gått ut på att genom en uttrycklig lag förläna en inskränkt ärftlighet inom Baschirens familj och sålunda äfven här införa den *omedelbara* afhängigheten af Porten; vidare att för Libanon i Konstantinopel borde anställas en egen agent, som likväl kunde vara en Muselman och borde väljas af Porten. Detta föranledde en liflig diskussion, hvarvid isynnerhet franska agenters och missionärers beteende i Syrien vidrördes. Flera af divanens ledamöter trodde, att det var dessa, som förnämligast höllo bergsfolket i det, tyvärr, fortfarande uppresnings-tillståndet; de måste, sade de, genom ett obegripligt slöseri med penningar, dag från dag öka Frankrikes inflytande i Syrien. Ehuruväl detta skedde i den origtiga förutsättningen, att Englands inflytande i denna provins vore mycket hotande och derföre borde paralyseras, och således Frankrikes skadliga handlingssätt, i fråga härom, egentligen tycktes vara rigtadt mot England, så kunde icke destomindre ett sådant förfarande för Porten hafva de betänkligaste följder, om denna, genom att förläna Libanons innevånare fri- och rättigheter, som nära nog liknade en oafhängighetsförklaring, nästan helt och hållet afsade sig den egentliga styrelsen af landet. —

= Jakub Pascha, som af regeringen erhållit befallning att begifva sig till Nissa, för att ordna förhållandena i Bulgarien, har, vid sin ankomst till Sophia, låtit försätta i frihet 15 derstädes fängna Bulgarer, hvarigenom han i hög grad för sig intagit den kristna befolkningen och väckt allmänt förtroende. Man trodde till följe häraf, att han komme att handla i en Paschans af Nissa alldeles motsatt anda och att denne sednare derföre väl knappast utan oro kunde motse hans ankomst. — Trakten emellan Alexinezze och Nissa har nyligen varit hemsökt af ett röfvareband, till följe hvaraf handelskaravanernas passage för några dagar blef hämmad. Slutligen lyckades det dock serviska gränsvakten att skingra detsamma och tillfångataga dess anförare, och sedan dess herrskar i denna trakt fullkomligt lugn och säkerhet.

Candia d. 10:nde Juni. Blodsutgjutelserna hafva nu tagit sin början. De begynte med några skärmytslingar, sedan, såsom inledning dertill, en mängd proklamationer från turkiska storamiralens och engelske, franske, ryske, österrikiske och grekiske konsulernes sida föregått. Innebyggarne på Candia uppmanades att nedlägga vapen, och de, som emigrerat till Grekland, att återvända till sina hem. Engelska konsulns proklamation utmärker sig genom sin korthet: "Undertecknad storbrittanisk konsul skyndar att härmedelst för de mot lokalauktoriteterne beväpnade kristne tillkännagifva, att han af H. Ex. Lord Ponsonby, engelsk gesandt i Konstantinopel, erhållit befallning meddela dem följande: Att engelska regeringen står i ett nära vänskaps- och alliansförhållande till den höga Porten, och att densamma på intet sätt vill inlåta sig i förstånd med deras planer och afsigter, som motsätta sig Sultans herravälde och regering. I den förhoppning, att I ej ytterligare skolen skänka dem någon trovärdighet, som påstå, att engelska regeringen skall bistå eder i ert företag emot Sultans regering, förblir jag &c. (undertecknadt Ongley.)" — Tahir Paschas proklamation (daterad d. 23:dje Maj) innehöll en uppmaning till innebyggarne att fredligt underkasta sig, och till de helleniske undersåtarne att återvända till Grekland, hvartill han ville lemna dem en tid af 8 dagar. Under det att de kristne sålunda måste tro, att de kunde göra sig räkning på ännu åtta dagars vapenhvila, begynte Tahir Pascha med vanlig

trolöshet fiendtligheterna redan den 25:te Maj, i det han försökte att i båtar landsätta något manskap på södra kusten af landskapet *Sphakia*, hvilka dock med ansenlig förlust blefvo tillbakaslagne. En annan skärmytsel ägde den 26te Maj rum i byn *Protlama*, i trakten af *Apokorona*. Ungefär 200 kristne voro här posterade, af hvilka Turkarne fordrade, att de skulle utrymma byn, emedan den hotade deras ställning. På deras vägran, började Mustapha Pascha att beskjuta densamma med groft artilleri. När de kristne sågo, att de ej längre kunde hålla sig der, slogo de sig med sabeln i hand igenom den mångfalldigt öfverlägsna fienden. I denna faktning stupade 15 Turkar; Grekerna förlorade 5 krigare, och ibland dem tvenne tappra män, som helt nyligen ditkommit från Piræus, neml. *Emanuel Diktakis* och *Lamprynides*. En tredje liten skärmytsling ägde något sednare rum vid *Bahpe*. Sedan dess hafva de kristne dragit sig vidare mot bergen, och afbida der i en mycket fördelaktig ställning, hvarest de redan en gång i ett af de förra krigen tillbakaslagit Hussein Pascha, ett angrepp af fienden. — I de östliga trakterna af ön hafva äfven några tusende kristne koncentrerat sig; Turkarne hålla sig inom fästningarne. Enligt ett ännu obekräftadt rykte, skall nyligen i denna trakt hafva förefallit en träffning, hvari Grekerne skola eröfrat trenne kanoner och tagit en son af Mustapha Pascha tillfånga. — Efter en annan, också ännu ej styrkt berättelse, skall likaledes en betydlig drabbning blifvit lefvererad vid *Megalo-Kastron*, hvarvid Turkarne skola hafva förlorat 5 à 600 man i döda och sårade. Man väntade allmänt, att det ofördröjligen skulle komma till en afgörande slagtning på vestra sidan af ön. — Insurgenterne skola lida mycken brist på gevär; dock hoppas de att snart erhålla en mängd sådana ifrån Marseille. Äfven skola de i Grekland hafva afslutat handel om 3:ne skepp, hvilka skola begagnas såsom brännare, för att förstöra turkiska flottan. Dagligen inträffa härstädes beväpnade Greker ifrån alla delar af europeiska Turkiet; desertörer ifrån Konung Ottos armé, både officerare och soldater, begifva sig med vapen och packning till Candia; ehuru regeringen träffat de strängaste mått och steg, för att förekomma en sådan utvandring.

CIRKASSIEN.

Det för någon tid sedan ånyo öppnade kriget emot Kaukasiska bergsfolken har ännu icke gifvit Ryssarne tillfälle att skörda många lagrar, och kommer, efter allt utseende, troligen att räcka ännu många år. Enskilta stammar hafva väl underkastat sig, liksom förut varit fallet, när de befunnit sig i trångmål; men de skola säkert åter gripa till vapen, så snart endast ett gynnande tillfälle dertill yppar sig. Tolfte ryska infanteri-divisionen, bestående af fyra regementen, har nyligen koncentrerat sig vid *Belz*, *Bender*, *Kischenew* och *Chotym*. Den vid Kaukasus på denna sidan om floden Kuban under general *Grabbes* befäl stående armékorpsen har ännu sitt hufvudqvarter i *Stauropol*. Den kommenderande generalen *Golowin*, har sitt hufvudqvarter i *Tiflis*, på andra sidan om Kaukasiska linien. Man talar om några öfver de Kaukasiska bergsfolken vunna fördelar; hvarvid isynnerhet det *Minskiska* regimentet skall hafva utmärkt sig; men dessa små segrar äro endast af ganska ringa betydelse, och måste merändels köpas mycket dyrt, i anseende till den mängd folk, isynnerhet officerare, Ryssarne dervid förlora.

OM PRELATUREN. *

HVARTILL TJENAR PRELATUREN?

Hvad vittnesbörd vår sednare historia gifver om beskaffenheten af prelaturens verksamhet i samhället, torde kortast kunna uttryckas i den anmärkningen, att det för religionen egentligen arbetande presterskapet (det *så kallade* lägre) dymedelst sammanknöts med regentens egna politiska syften. Huruvida detta alltid är ett *godt*, kan icke besvaras, utan att först afgöra naturen af sistnämnda syften, hvilka i olika tidsskiften vexlat. Men säkert är åtminstone, att all denna prelatverksamhet varit af ingen frukt för christendomen, för upplysningen i sig sjelf, för nationens andeliga förkofran. Orättvist vore att neka, det flera biskopar funnits, som arbetat äfven för sådant. Men redan sällsyntheten af detta fenomen visar, att händelsen mera varit en följd af männens karakter, än af deras egenskap såsom biskopar. Vi veta väl, att vi äfven i detta mål, gunås, föra ett hårdt tal: men hvar och en, som finner sig vid att oförtäckt erkänna sanningen, kan också tillstå, det biskoparnes roller *vid* riksdagarne bestått uti att söka på allt möjligt sätt försvara . . . månne christendomens, sanningens och upplysningens sak? och månne att *emellan* dem på allt upptänkligt sätt söka vidmakthålla . . . samma sak?

Ett par ord må till slut tillåtas om sjelfva möjligheten, huruvida också *detta slags* gagn länge kan fortfara. Då på riksdagar af ett äldre datum det varit en alls icke oerhörd händelse, att biskoparne kunde ansvara styrelsen hvar och en för sina stiftsbröder, hvilket berättas ej sällan hafva verkställts medelst uppgörande af s. k. *voteringslistor*, på hvilka biskopen utsatte det *Ja* eller *Nej*, som vederborde att i en till votering kommen fråga afgifva, och från hvilken bröderne den tiden ansågo för en "helig" pligt att icke afvika; så gaf deremot sista riksdag* exemplet på talrika ståndsledamöter, som insågo att deras ställning i stat och kyrka verkligen är så oberoende, att de utan fara kunde votera efter samvete, och satte sin heliga pligt just häruti. Denna stora upptäckt har kommit såsom ett dunderslag öfver det episkopala elementet i landet. Ty när presteståndets pluralitet, som består af kyrkoherdar och lärare, en gång allmänt och fast inser sin rätta värdighet, sin höga egenskap såsom *det andliga lifvets män*, bestå uti att ganska litet efterfråga ordnar eller sådana befordringar, som ofta blott burit intyg om korramperade öfvertygelser — men att i stället med motioner, tal och vota arbeta för tidehvarfvets sanna kraf och nationens behof, samvetsgrant och manligt afvärjande hvarje hinder deremot; då stiger den frågan allt mera fram i dagen: "hvad gagn har väl styrelsen af prelaterne, enär dessa ingenting vidare förmå öfver de egentliga presterne?"

Vi spå, att om en dag styrelsen inser prelaturens gagnlöshet, för sina politiska syften, skall ingen i landet sedan länge behöfva bevisa hela denna institutions ringa nödvändighet för kyrkan. Biskopsinrättningen faller otvifvelaktigt, så fort den icke längre kan tjena såsom politiskt verktyg. Man talar om det andliga gagnet och stiftens administration. Nå väl? Att ett presterskap ganska väl kan sammanhållas och styras, det episkopala elementet förutan, intygar redan historiskt, eller på erfarenhetsväg, det presbyterianska Skottlands religiösa tillstånd, hvilket visserli-

*) Fortsättning och slut från N:r 61.

* *Man erinre sig att här är fråga om 1834—35 årens riksdag. Riksmötet 1840—41 har företett helt andra "ställningar och förhållanden" inom det Högv. Ståndet.* Red. anm.

gen står så högt, som något annat lands, åtminstone säkert Sveriges. Om man då frågar huru en stift-styrelse, annan än vår närvarande, skall blifva möjlig? så svara vi, att beskrifningen derpå ligger utom det inskränkta området af en så liten uppsats, som denna. Men till läsarens ompröfvande önske vi blott framställa följande genfråga: "Då det i Sverige alldeles icke är någon i lag och författningar grundad nödvändighet, att en person, för att blifva Consistorialis och sedan vid tillfälle Biskop, måste hafva praktisk kännedom om en församlings skötsel och icke en gång behöfver dokumentera sig känna christendomens läror, theologi, kyrkolagen eller ens en förordning, men det oaktadt bekommer domsrätt öfver församlingarnes prester, skall utöfva inseendet öfver dem och leda hela stiftet i stort: månne då ett dylikt förhållande är till sin grund så exemplariskt förträfligt, att intet bättre kan upptänkas?" Vanligen svarar man, att sedan en i theologi och kyrkoförfattning obevandrad eller odokumenterad Consistorialis (t. ex. en matheseos, en historiarum lector) väl begynt utöfva sitt styrelse- och domarekall, så blir det honom en nödvändighet att — om ej för annat, dock för skam skull — "se sig om", såsom det heter, d. v. s. skaffa sig nödig kunskap i saken. Detta kunskaps-inhemtande "à posteriori" gör således tillfyllest? Det är alldeles som om man skulle följa den grundsatsen, i verldslig jurisprudens, att sätta till Häradshöfding hvem det ock må vara samt säga: "kommer mannen väl till tingsbordet och måste skipa rätt, så lärer han sig nog också då lagen tids nog, emedan han thy förutan intet utslag kan afkunna." Detta vore ju en god grundsats att följa vid domaresysslors tillsättning? det vore ju en så förträfflig inrättning, att ingen bättre kunde upptänkas? Lika eller lika litet omöjligt är det, att sätta något bättre i den närvarande Consistorial-inrättningens ställe.

Hvarjehanda.

Liksom vantron redan varit en närmare eller fjermare orsak till så mången olycka, så har den också för helt kort sedan åter gifvit anledning till en ganska sorglig tilldragelse i trakten af Liegnitz. Modren till ett mycket sjukt, 4 år gammalt barn hade, såsom botmedel, fått det rådet, att samla nio trädslag, förbränna dem till aska och lägga dem på barnet. Hon gjorde som man rådt henne: förbrände den samlade veden, lade askan i en linnepåse, stack denna under hufvudet på barnet, som låg i en säng, och aflägsnade sig. Straxt derefter märktes af en annan qvinna tecken till eld. Man skyndade in i rummet, der barnet låg, och finner sängkläderna nästan helt och hållet uppbrända, och barnet betäckt med brännsår. Oaktadt alla bemödanden, dog barnet efter 7 smärtfulla timmars lidande; den olyckliga modren blef instämd för rätta. Utan tvifvel hade i askan ännu legat eld förborgad. Måtte denna beklagansvärda händelse tjena till ett varnande exempel att afhålla andra ifrån en dylik vidskepelse och oförsigtighet!

Den franske skalden och talaren *Lamartine* har, såsom svar på *Beckers* Rhensång, diktat en "fredsmarseillaise", som nyligen stått att läsa i "Journal des Debats." Den begynner sålunda: Flyt fri och stolt emellan dina vidsträckta stränder, du Rhen, Occidentens Nil, flod ur hvilken nationerna dricka! Och ifrån de folk, som dricka ur ditt lefvande vatten, borttag misstroende och äregirighet. Fransmäns och Tyskars blod bör ej färga dina vågors krystall &c." — Skalden hänvisar på Orienten såsom tummelplatsen för Europas öfverbefolkning.

Tvenne herrar lemnade för kort tid sedan *Brüssel* en fredag kl. 3 e. m. och anlände följande dagen kl. ¾ till 7 på eftermiddagen till *Liverpool*. De hade alltså på 27 ¾ timmar tillryggalagt en väg af emellan 70 och 80 svenska mil. Det förstär sig, att resan skett på jernvägar och ångfartyg.

Tillkännagifvande.

I anseende till mellankomne, högst giltiga hinder, uppskjutes den tills i morgon eftermiddag annoncerade målskjutning, till nästkommande Tisdag d. 13:de innevarande månad. Götheborg d. 5:te Juli 1841.

DIREKTIONEN. [273]

Till salu:

Gentila Guld- & Silfver Cylinder-Ur, nytt sortament, äfvensom vanliga större & mindre *Fick-Ur*, med enkla och dubbla boetter, med och utan *secund* och *kapslar; Bordstudsare* af *bronce*, med glaskupor, samt andra slag; större och mindre *Vägg-Ur*, med och utan väckareverk samt kedjor; finnas jemt att tillgå hos underteknad Alla sorter Ur mottagas till reparation, äfvensom *Cylinder Urglas*, samt engelska slipade *Patent Urglas*, af alla nummer och storlekar, insättas; allt till facila priser.

L. M. JONASON,
Urfabrikör.
östra Hamngatan, midtför stora Torget. (275)

LOTTERIVINSTER

i Hamburger-Lotteriets 2:dra Class, å underteknads Collect:

N:o 12617 med 15 Mark Courant.

N:o 648, 651, 4476, 7859, 7862, 7869, 7875, 7380, 8237, 8246, 9479, 13585, 14100, 14578, 14581, 14584, 14721, 14844, hvardera med 7½ M:k Courant hållas, jemte Frilotter till 3:dje Classen, Innehafvarne af Lotterne tillhanda; alla öfriga Lotter torde snarast och inom d. 14:de Juli förnyas hos Herr *S. A. Svalander*, som alla morgnar före kl. 9 träffas i huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan, och underteknad å Herr Risberg Ohlssons Contoir. Äfvenledes finnas några få köplotter å samma Lotteri, för 2:dra & 3:dje Classernes insats, och å 5:te & 6:te, Guld-, Silfver- & Meubel-Lotterierne, likaledes för 2 Classers insats.

ÅKE OHLSSON.
[265]

A. Björner

försäljer infattade Glasmästare Diamanter af utmärkt godhet, till de facilaste priser. [274]

A. W. JONSSON vid Vallgatan, försäljer större och mindre Spiror och Barksmygor, samt Byggnads- och Pål-Timmer; allt till facila priser. [251]

I tjenst åstundas.

För en ogift, kunnig och nykter Trädgårdsmästare, eller Dräng, är tjenst ledig till Oktober, nära Götheborg. Adress på Tryckeriet.

Åstundas köpa:

Undertecknad uppköper lefvande Djur: Elgar, Tjädrar m. m. af båda könen, under loppet af Juli och Augusti månader. Götheborg d. 20:nde Juni 1841. F. W. DUFF. [269]

Åstundas hyra:

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Diverse.

Att undertecknad bosatt sig här i Staden som praktiserande Läkare, tillkännagifves härmed för dem, som kunna önska mitt biträde, likasom att jag är att träffa hemma hvarje morgon till kl. 10 och om eftermiddagarne från kl. 3—6. Götheborg d. 23 Juni 1841.

NUMA FOERSOM,
Doktor,
boende i H:r B. J. Dahlanders hus på Kyrkogatan, N:o 27. [267]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 78 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 78. Onsdagen den 7:de Juli 1841.

Götheborg.

Enskilta skrifvelser från hufvudstaden gifva vid handen, att Professor *Döbler*, hvilken under loppet af en månad med sina magicophysikaliska föreställningar å Kongl. theatern förvånat Stockholms publik, hitkommer ofördröjligen, för att äfven här gifva några repesentationer.

= "Egaren af det af John Cary i London uppfunna största förstoringsinstrumentet", Hr *J. Lindbergh*, ger i morgon afton sin "allrasista" representation. Bland märkvärdigheter ur det "outgrundeliga naturriket", hvilka då äro att beskåda, lärer äfven förekomma: 1:mo *"Svenska Biets"* högvälborna, välborna och högvördiga gadd, ett *non plus ultra* af allt hvad gaddar heter; 2:do *"den vördnadsfulla foten" af Svenska Minervas uggla;* 3:tio en fena af *"den politiska hvalfisken"*; 4:to tvenne nyligen upptäckta Hofinfusionsdjur, af naturforskarne *"Surre"* och *"Fidèle"* kallade; 5:to 3:ne murrhär af den ryktbara *"Kabinettskattan"*; 6:to en del af *"Tummelitens"* långa näsa, och 7:mo ett embryo af den verldsbekanta, rysligt tillämnade *"Koalitionen."* Det är således att förmoda, det Herr *Lindberghs* morgondagsrepresentation blir ganska talrikt besökt, hvilket den äfven, alla dessa rariteter förutan, förtjente att blifva. Hr Lindberghs föreställningar hafva nemligen den förtjensten att vara utan allt charlataneri, och måste alltid för den, som vill kasta en blick in i naturens oändliga rikedom, blifva af mycket intresse.

= För åtta dagar sedan annonserade sig i den härstädes utkommande Handelstidningen en "med Kongl. Poliskamarens respass, såsom Handlande och Mekanikus försedd" person, vid namn *B. C. Lewander*, från Christiania, hvilken erbjöd sig att "utan betalning lemna alla nödiga upplysningar för att med säkerhet kunna gå på vattnet med — *jernskor*" Det vore väl böfveln! tänkte något hvar, som läste denna annons, och föreställde sig huru "snopen" uppfinnaren af vattenskidorna, Herr *Höökenberg*, skulle blifva, när Hr *Lewander* en gång kom till hufvudstaden och, utan alla vidare fortskaffningsmedel, marscherade öfver Norrström, görande front framför Strömparterren och reqvirerande ett glas punsch af någon under trädens skugga vandrande lättfotad Hebe eller Ganymedes. Naturligtvis ville man dock icke släppa "Vattengångaren" ifrån sig, utan att först med egna ögon hafva öfvertygat sig om "säkerheten" af hans konst; men härvid möttes man af ett väsendtligt hinder: konstnären kunde nemligen icke öfvertalas att offentligen aflägga prof på sin vattengångarskicklighet, och man började slutligen i sin förtviflan att om densamma hysa hvarjehanda betänkligheter, då H:r *L.*, som fått nys derom, plötsligt erbjöd sig att taga de otrogne ur deras obefogade tvifvelsmål, genom att *privatim* förevisa det, som hans modesti förbjöd honom att *publice* ådagalägga. Det lofvade experimentet företogs fördenskull i närvaro af flere för saken sig intresserande personer, sistlidne Fredags afton, icke å Götha elf, utan å Götha källare; icke i ström och blåst, utan i "vindlösa vågor", eller, för att tala prosaiskt, i en — balja, fylld med vatten och inburen i matsalen på bemälte hôtel. Innan experimentet företogs, proponerade H:r L. ett vad om 1000 R:dr b:ko, att han med sina af jernbleck förfärdigade Petri-skor skulle vandra på vattnet från stora Bommen till Elfsborgs fästning; men då ingen ville gå in derpå, skred han till förevisande af sin snillrika och nyttiga uppfinning, till hvilken "vår Herre i första rummet" och sedan hans eget "mekaniska hufvud", hade "gifvit honom idéen." Nu lades den ena af "jernskorna", försedd med en kork i ena ändan, i vattnet, på hvilket den verkligen — flöt. Derpå uttogs korken, och skon fylldes till en del med vatten, hvarefter den ånyo lades i baljan, der den "till följe af tyngdlagarne", ännu fortfor att flyta. Derefter fylldes hela skon med det våta elementet; men ville nu icke lyda order, utan — kantrade och sjönk. Detta tyckte väl åskådarne vara helt naturligt; men icke så konstnären, som påstod att apparaten, till följe af dess konstruktion, borde *flyta*. Derefter påtog sig konstnären sin undersko, stack ena benet i baljan och stod, ett-tu-tre, på — botten. De skrattsalfvor, med hvilka den nye Petrus nu helsades af sina åskådare, låta sig lättare föreställa, än beskrifva. Förargad öfver detta profanerande af sin konst, sprang nu konstnären ur baljan, gjorde några skidlöpningar på en fot på golfvet, aftog apparaten, slog den flere gånger i vattnet och på golfvet, rusade sedan med densamma till det öppna fönstret och — kastade den ut på öppna gatan, hvarest den upptogs af några pojkar, som i triumf hastade med densamme till hamnen, för att der förnya vattengångare-experimenterna. Så slöts denna representation, till åskådar-

nes stora och innerliga förlustelse, och vi äro öfvertygade om, att sjelfva Professor *Döbler* med alla sina förvånande trollkonster icke bland spektatörerne skall kunna framkalla en mera allmän munterhet, än den med "Kongl. Poliskommarens respass försedde Handlanden, Mekanikern och Vattengångaren *B. C. Lewander* från Christiania."

= Dagens utländska post medför inga nyheter af politisk vigt. Ett rykte går att Kandioterne skola hafva underkastat sig; ett annat att ett uppror af allvarsammaste art utbrustit i Arabien, och ett tredje att Mehemed-Ali antagit den storherrliga firmånen. Nästa post torde medföra närmare underrättelser så väl i det ena som det andra afseendet.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

Ibland de romaniska folkslagen står *Italienaren* i andlig lifflighet och susceptibilitet för allt, hvad som tager det momentella intresset i anspråk, Fransmannen närmast. Men om än dessa elementer i dess folkkarakter tyckas vara gynnande för den periodiska litteraturens utveckling, så träda åter de politiska förhållandena och det öfver allt herrskande regeringssystemet, med sin ängsligt vaksamma och småaktiga censur, hämmande i vägen för desamma. Likväl gifves det i Italien för närvarande omkring 200 journaler, som nästan alla inom få år uppstått. Men då i Frankrike dagens politik är förherrskande inom hela journalismens gebit, så innehar den deremot inom Italiens periodiska press, som knappt har att uppvisa några få ytterst torftiga officiella och halfofficiella tidningar, en mycket underordnad plats. En större sjelfständighet vågar göra sig gällande i den både i Neapel och på Sicilien temligen rika juridiska och statsekonomiska journalistiken. Lika litet fattas det naturvetenskapliga, isynnerhet medicinska tidskrifter samt andra vetenskapliga och kritiska journaler, till hvilka ibland andra hörer den i Neapel utkommande *"Progresso"* En i Milano, under grefve *C. von Vachtas* auspicier utkommande tysk litterär tidskrift, *"Echo"*, omfattar, med undantag af politiken, alla dagens frågor, och yttrar sig tillika på ett underhållande sätt angående tyska litteraturen. Men för öfrigt håller ännu en misstrogen politik halföns innevånare, genom direkta och indirekta förbud, ängsligt afsöndrade ifrån de öfriga europeiska nationernas andliga lif. Deremot befordrar den numera utvidgade periodiska pressen i det inre omloppet af åsigter och meningar och närmar innebyggarne i detta i så många små stater styckade land alltmera hvarandra. Sålunda utgör journalismen, oaktadt det tvång, hvarunder den suckar, ett förenande band och ett redan verksamt medel, att föra Italien till det mål, för hvilket alla hjertan slå, neml. en fastare nationel förening. För icke så många år sedan ville man tillochmed ur publika skrifter bannlysa namnet Italien, så ofta det lät förbinda sig med ideen af enhet; nu åter kallar sig den i Modena utkommande tidningen *"Voce della verita"*, som är en organ för den mest fanatiska hierarki och den strängaste absolutism, för en *"Giornale della Italia centrale"*, och gör sig all möda att på det högsta upphöja allt, hvad som, i dess tanka, kan lända hela nationen till beröm. Något dylikt låter äfven märka sig i de i Neapel, Turin och Milano utkommande tidningar, så att de sjelfva hvar för sig medvetslöst och i motsats till de särskilta ändamål, som de fullfölja, underordna sig en i allt skarpare konturer framträdande nationalanda och ett högre nationaländamål. Derjemte får man, för en rättvis uppskattning af den periodiska pressen inom Italien, ej förbise, att många af de rikast utrustade andarne, som hastigare skulle befordra sitt folks intellektuella utveckling, genom olyckliga förhållanden blifvit tvungne att lemna sitt fädernesland, och till följe deraf ej sällan se sig nödsakade att författa sina arbeten på främmande språk.

I motsats till Italien har i *Spanien* och *Portugal*, hvilka båda länder, efter långvarigt förtryck och stora olyckor, nu ändtligen börjat sin politiska pånyttfödelse, den periodiska pressen väsendtligen blifvit politisk, så att dess öde, dess fallande och stigande alltjemt omedelbart beror af ministerförändringar och regeringssystemer. År 1820, under Cortez' korta herravälde, hade i *Spanien* antalet af de uteslutande politiska bladen ganska hastigt stigit till 64. Men efter återställandet af den absoluta makten reducerade sig snart hela den periodiska pressen till tvenne officiella och ett halfofficielt blad, jemte några naturvetenskapliga, isynnerhet medicinska journaler, tills ändtligen, under inflytandet af de senaste tilldragelserna derstädes, journalistiken åter vann ett större omfång, än någonsin förut. Nästan alla tidningar, med högst få undantag, bilda en skarp, till en del bitter opposition, och flera, t. ex. *"Huracan"*, försöka öppet att störta de monarkiska institutionerna. Denna egentligen republikanska press har först i våra dagar uppkommit, och tyckes, under de densamma gynnande omständigheter, allt mer och mer vinna konsistens. Utom de uteslutande politiska bladen, hade Spanien 1839 redan 16 vetenskapliga och litterära journaler, som förlidet år ännu ytterligare ökades med trenne nya revyer och magaziner. Häri ligger tillika ett bevis för den anmärkningen, att spanska nationens slumrande krafter blifvit, midt under förvirringen af ett sönderslitande borgerligt krig, på mångfaldigt sätt väckte, och att äfven under herraväldet af en ännu anarkisk frihet mera andligt lif utvecklat sig, än under en lång följd af år under despotismens jernspira. — I *Portugal* sysselsätter sig journalismen ännu mera uteslutande, än i Spanien, med dagens politiska frågor, och hyllar äfven här nästan helt och hållet en afgjord opposition. Ibland radikala tidningar, hvilkas utgifvande i Lissabon för icke länge sedan genom polisåtgärder blifvit förbjudet, är *"Nacional"* ännu alltjemt den bäst redigerade. De hafva emellertid hittills icke, såsom förhållandet är med en del af spanska pressen, öppet predikat republikanismen. Angående utländska angelägenheter herrskar i Portugal ännu större okunnighet, än i Spanien, och endast åt förhållandena till Frankrike och England skänker man en större uppmärksamhet. Fattas annat ämne, så lemna de portugisiska tidningarne väl också såsom *"Variedades"* utdrag ur franska romaner och till och med fullständiga öfversättningar, eller populära och derjemte qvicka afhandlingar öfver politiska frågor, i form af samtal och mera dylikt; men eljest består deras förnämsta innehåll i berättelser om Cortezförhandlingarne och kritiker öfver desamma, i en opposition emot alla ministèrens åtgärder, i en mestadels plump, passionerad och skymfande polemik emot enskilta embets- och tjenstemän. Öfverhufvud är journalistiken på den pyrenæiska halfön det förstfödda, illa uppfostrade och sjelfsvåldiga barnet af en endast till hälften fulländad revolution, en icke djup,

* *Fortsättning från N:r 75.*

men brusande och skummande bergs-ström, som krossar, söndersliter och bort-för allt, hvad som kommer i dess väg, och ännu sväfvar ej andan af en ska-pande och upplysande idé öfver de vil-da vattnen. — Kasta vi ännu en flygtig blick på den periodiska pressen hos de transatlantiska folken af spansk eller por-tugisisk härkomst, så finna vi densam-ma äfven der, åtminstone hvad tidnin-garnes antal beträffar, i stark tillväxt. På *Cuba* utkommo redan för flera år se-dan icke mindre än 10 tidskrifter, och i *Sydamerikas* oafhängiga stater frambrin-gar det oroliga, jäsande lifvet alltjemt nya sådana, som likväl ofta lika ha-stigt upphöra, som de uppstått. Man uppskattar antalet af de der utkomman-de tidningar och tidskrifter till omkring 140, af hvilka 25 utgifvas i *Brasilien.* Deras yttre utseende har hittills ej upp-nått någon hög punkt, och ofta är tryc-ket i dem så dåligt, att de endast med svårighet kunna läsas. Äfven till inne-hållet lida de af alla den spanska och portugisiska pressens brister, endast i ännu högre grad. Deras förnämsta in-nehåll består i personligheter och pa-skillartade utfall. Endast helt få jour-naler, såsom t. ex. den i S:t Jago ut-kommande månadsskriften "*Mercur*", ut-göra ett hedrande undantag.

(Forts. följer.)

PARALLELER.

II.

BRÖDERNE.*

Sorgståten var förbi. Den unga Gref-ven inflyttad på Furudal, der den gam-la inspektoren fick qvarblifva, och allt gick sin gamla gång. Grefvinnan Ade-laïde, den, salige Exellencens frånskilda hustru, hade flyttat dit och gjorde les honneurs i sin sons hus. Det var våren derpå. Samma majsol, som ett år förut så vänligt blickade in i dödsrummet, smög sig nu förbi de tunga sidengardinerna i galleriet och kastade sitt sken på Exel-lencens porträtt i kroppsstorlek, som ny-ligen blifvit färdigt och upphängdt i den sörjande Grevinnans våning. En mindre societet hade der intagit sin plats kring ett rundt bord, på hvilket en sjudande kaffekokare porlade. "Ett skönt porträtt," sade ett fruntimmer till Grefvinnan, "det är mycket likt salig Hans Exellence." — "Ja", sade Grefvinnan, "så såg min Al-bert ut, min älskade Albert, fastän han var orättvis mot mitt stackars hjerta; men när äro männen annat än orättvisa? De sista åren af sin lefnad misskände han mig; men nu kan jag visa honom den ömhet, som jag då ej fick ådagaläg-ga. På hans graf skall snart ett minne af min kärlek resa sig. Ganska säkert, fortfor hon och torkade sina ögon med den utsydda näsduken, bad han mig om förlåtelse i sin sista stund .... jag har lidit mycket .... ganska mycket."

"Stackars Grefvinna!" hviskade damer-na sins emellan, så ädel, så öm och så misskänd; det synes, huru innerligt hon älskat sin man."

Unga Grefven åter bodde i sin våning och hade vänner från staden hos sig. Den sköna solen väckte honom ur sin morgonslummer; ty han hade spelat he-la natten, och i hans salong stodo än-nu de tomma bålarne och de tömda gla-sen qvar efter det nattliga kalaset. — "Hvad är klockan, Antony?" frågade han en betjentgosse — "Tio herr Grefve." — "Är det främmande hos Hennes Nåd." — "Ja herr Grefve." — "Jaså; de ligga då här beständigt." — "Är Löjtnanten uppe?" "Ja herr Grefve." — "Bed honom kom-ma in!" — "Nåh! se der broder", ropa-de Grefven mot den inträdande, Löjtnant von B*, som såg duskig ut efter gårdags-kalaset, "du ser mig schackmatt ut, min vän. Har oturen gjort dig ledsen." — "Åh nej, men det tog bra, må du tro; men i qväll skal jag väl drilla upp vår lurpassande Major. — Jag satt med knekt, dam, tia och äss, hvad tycks?" — "Ja nog om det! Har du fått sofva i ro för min kära Mammas musik deruppe? Den der quintilerande sällskapsmamsellen, som klimprar på fortepianot de der verserne, som, hvad hette nu den der poeten igen .... likgodt, en liten Magister, skref öfver sa-lig Pappa?" — "Ja visst har jag sofvit, fastän der spelades." — "Det är bra löj-ligt, Etienne, att höra på Mamma der-uppe", sade Grefven skrattande i det han steg opp, "hur öm hon nu är om salig pappa, Gud fröjde själen! När han lefde salig mannen var det tvärtom; men nu är hon förhållt öm. — Ja hon fick inte mer än 2000 Rdr om året, och jag fick inte mer jag engång; gubben hade väl sina förtjenster; men var en dålig maka och far — det håller jag med Mamma om. Emedlertid har han qvarlemnat mul-tum i kistorna och en dugtig inspektor, en driftig karl, som drifver upp egendo-men bra. Du skall veta, Etienne, att när jag kom, så regnade klagomål öfver ho-nom; men jag höll honom ryggen fri; ty jag såg att karlen dugde, och nu beröm-mes han af alla .... Antony! Antony! Hör Antony! säg till inspektoren, att han strax kommer opp! Du Etienne kan, un-der det jag ger honom förhållningsor-dres, gå ut och lufta dig litet i parken; vi skola sedan ut på jagt; här uppe i ån-garne är godt om harar.

Inspektoren inträdde snart och buga-de sig djupt för Grefven, som nu satt i samma stol, der hans far ett år förut se-tat. Etienne gick. "God-dag, inspektor! jag kom ihog den der saken med den der garfvaren, som stal min salig fars plånbok, samma dag han dog. Hur har det gått? — "Bra, Herr Grefve! karlen är dömd till spö vid Häradsrätten, eme-dan han ej kunde bevisa sin laga åtkomst af salig Hans Exellences plånbok med inneliggande 5000 Rdr banko. Han på-stod väl, att han fått den till skänks, men det är en så uppenbar dikt, att han ej kunde undgå straff.. Det var bra, Herr inspektor. Karlen var en skurk; men, hur var det? var ej salig pappa på nå-got sätt lierad med den der garfvarens mor? Jag tycker mamma har sagt något dylikt." — "Det vet jag icke, Herr Gref-ve, och hur det har varit, så hade trol. icke salig Hans Exellence gifvit batar-den mera, än den laglige sonen någon-sin fått." — "Deri har ni rätt, Herr in-spektor! Det är ej möjligt. Drif på sa-ken! Farväl! .... Det var sant: enkan efter Magnus var häroppe i går afton och bad om att få bo qvar; men jag satt just då i spelet och hörde ej så noga efter hur det var. Se till, hur det är, och skaf-fa mig fred för käringen, som lipar och skriker, som en uggla." — Med ett: "skall ske, Herr Grefve!" gick inspektoren sin väg och lät vräka ut Magnuses enka från torpet, på det hon ej mera skulle störa nådig Grefven med sin gråt — och hon gick från sin låga koja, suckande: "Gref-ven är nog god och nådig, blott han fick råda för den elaka "spektoren."

Ett halft år derefter hade garfvaren, det vill säga ynglingen, som vi i början in-förde på scenen, utstått sitt straff: 28 da-gars vatten och bröd och uppenbar kyr-koplikt. Hofrätten hade förmildrat do-men, emedan det var första gången; men ynglingens lefnadslust, hans trygga till-försigt till sin arbetsförmåga och sin egen duglighet hade småningom försvunnit un-der den skänkta penningsummans infly-tande. Han hade redan före sin olycka

* *Fortsättning och slut från N:r 75.*

började tvifla på möjligheten att med arbete förtjena sitt bröd. Sådant har den oförmodade rikedomen ofta till följd. Nu hade äfven känslan för ära slocknat i hans bröst; han hade redan utstått vanärans första sveda; nu var allt öfver: känslan var döfvad och när han gick ur kyrkan från skampallen, var han en fullbordad bof, som inom sig hvälfde föresatsen att med brott på brott hämnas den orättvisa, som menskliga blindheten begått. Dock när han fick se det präktiga monument, som Grefvinnan rest på Exellencens graf, såg engelen med den lutade facklan och ärans och ryktets genier, som buro den aflidnes vapensköld, då grep honom en underlig känsla. Han gick bort till grafven, knäföll på den, och bättre tankar nedsväfvade i hans själ, bättre föresatser vaknade, och han bad, bad innerligt till Honom deruppe, som ransakar hjertan. Hans bön blef hörd: den faderlige anden bortdref hans onda tankar. Hastigt väcktes han dock ur sin sköna dröm. Unga Grefven stod framför honom och ropade: "Usling! skändar du min salig fars graf med dina böner och tårar! Bort! här är intet att stjäla!" Ynglingen smög sig bort under hopens skrattsalfvor öfver Grefvens infall, att der intet fanns något att stjäla i grafven, och blef borta, men de onda tankarne vaknade å nyo.

Hvar återfinna vi dessa begge, bröderne inför Gud? Jo: Unga Grefven blef slutligen Exellence, han också, och hans bror .... dog några år derefter på Landskrona fästning.

Anmälde Resande.

Brukspatron A. Zethelius med fru dotter och son från Stockholm, samt vice Häradshöfd. C. Fogelklou fr. Lund, på Götha Källare; Prostinnan Mellin fr. Skaraborgs Län, Kaptenerne Jegerhjelm och Dahl fr. Calmar, på Bloms Hotel; Engelske undersåtarne, Fru Sarah Wicelt med 2:ne döttrar, samt Fru Björn, från Hull, på Tods Hotel.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen N. Jansson fr. Helsingborg, båt. Johanna Sophia, 2,300 k:r bränvin; Dito C. J. Laffström, fr. Landskrona, held. båt. Nr 5, 43 t:r råg; Dito A. Olsson fr. Marstrand, båt. Reparation, ett parti taktegel; Dito C. G. Roloff från Hernösand, däckb., 385 skepp:d stångjern.

Avertissement.

Med Kongl. Maj:ts Allernådigste Tillstånd, ämnar underteknad, på flere Vetenskapsmäns, Naturforskares och Naturälskande personers begäran, gifva den Respektiva Publiken ännu 2:ne intressanta Representationer, utgående ifrån det Engelska Förstorings-Instrumentet, upplyst af Hydro-Oxygen (2:ne olika gaser), och som redan här äfvensom i många Europeiska Hufvudstäder blifvit beundradt samt vunnit bifall: tillika vågar jag ännu inbjuda den Respektiva Publiken på åsynen af mera än 5000:de små Djur, till större delen hittills okända Luft-, Jord- och Vatten-insekter, deribland 100:de af sådane, som jag nu erhållit från flera utrikes orter öfver London hit till staden, och hvilka ej kunna öfverlefva natten, sedan hvar och en af dem visat sin dans samt stridt på lif och död om valplatsen. Detta allt kunna alla på en gång se ifrån sina platser förstorade ifrån 200- till 500,000 gånger större än de verkligen äro. Skådeplatsen är uti Enkefru Bloms mindre Salong, Thorsdagen den 8:de Juli. Den första Representationen börjas kl. precis 6, och den andra kl. precis 8 e. m. Biljetter erhållas vid ingången från kl. 5 och kl. 6 e. m. mot 32 sk. B:ko.

J. LINDBERGH,
Optikus Mekanikus.
(280)

Tillkännagifvande.

I anseende till mellankomne, högst giltiga hinder, måste den tills Tisdagen d. 6:te d:s annoncerade målskjutning uppskjutas till nästkommande Tisdag d. 13:de innevarande månad. Götheborg d. 5:te Juli 1841.

DIREKTIONEN. [273]

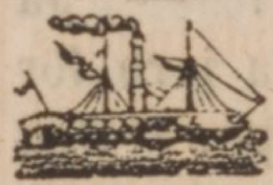

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Marstrand Söndagen den 11:te Juli kl. 9 f. m., samt åter kl. 6 e. m. Biljetter försäljas ombord.
(278)

Auktioner:

Vid frivillig och offentlig Auction, som förrättas å Landahla den 27:de i denna månad, kl. 11 f. m., försäljes till den högstbjudande, för framlidne Slagtaremästaren C. Eckhardts Sterbhusdelägares räkning, denna lägenhet, jemte arrenderätten till hälften i Landeriet Brantedahla, under N:o 105 i denna Stads 12:te Rote, i det skick den, vid Auctionstillfället befinnes, med åbyggnader, planteringar och stängsel, att tillträdas den 1:ste Oktober innevarande år.

Lägenheten Landahla, belägen på hemmanet Krokslätt Nordgårdens ägor, i Örgryte socken af detta län, innehafves med full ägande rätt för evärdelig tid, emot årlig grundlega till Krokslätt Nordgården af Tre tunnor Korn, och innehåller circa 22 tunneland väl odlade inägor och 2:ne beteshagar, hägnade med stengärdesgårdar, jemte 2:ne tunneland Torfmosse, hvarifrån brännjorf kan hämtas både till eget behof och till afsalu.

Å denna egendom, som har ett utmärkt vackert läge, $\frac{1}{10}$:dels mil från Staden, finnes äfven trädgård med flera goda fruktträn, en park af vilda trän, och årliga afkastningen utgör vanligen 50 tunnor säd, 80 tunnor potäter, jemte tillräckligt foder för 14 nötkreatur och 3:ne hästar.

Åbyggnaderne äro försäkrade i allmänna Brandförsäkringsverket för Byggnader å landet, för 4,300 R:dr Banco, och alla årens premier inbetalte, hvarförutan en stor grundmurad källare innevarande år blifvit uppförd af gråsten, med öfverbyggnad af träd, till spannemålsmagasin.

Hälften i Landeriet Brantedahla, upplåtet af denne stads Drätsel-Commission till den 31 Mars 1885, emot årlig grundlega af 2 tunnor Spannemål, hälften råg och hälften korn, förvandlade i penningar efter föregående årets markegång i länet, innehåller 3 tunne-, 30$\frac{1}{8}$ kappeland, är i sambruk med Landahla, och för 2:ne å detta Landeri uppförde Torp, uppbäres 6 R:dr B:ko i årlig skatt.

Betalningsvilkoren skola vid Auctionstillfället bestämmas, och de speculanter som vilja taga närmare kännedom om de, till denna egendom hörande handlingar, kunna derom vinna upplysning af underteknad. Götheborg den 1 Juli 1841.

T. C. GREIFFE. [279]

= Fredagen den 9:de dennes från kl. 11 f. m., försäljes härstädes medelst Auction 8 $\frac{7}{18}$:dels tunnor norrsk saltad sill. Götheborg den 5:te Juli 1841.

G. E. Bergvall. [277]

Till salu:

Hos Lithografen C. Petersen,

Stampen N:o 37 & 38, erhållas på beställning till *ovanligt billiga priser:* Vexelblanquetter och Connoissementer i alla språk; Certepartier, Priscouranter, Räkningar, Adress- och Visit-kort, Bjudnings-kort, Etiquetter för Fabriksägare, Apothekare, Vinhandlare &c. &c., kort sagdt: allt, som kan fordras af lithografiska pressen.

Det torde benäget observeras, att alla beställningar, med hvilka ofvanbemälte lithograf hedras, erhållas *punktligen färdiggjorda till den öfverenskomna tiden.*

HATTBOTTNAR

af nyaste façoner äro ständigt att tillgå hos Lithografen *C. Petersen*, Stampen N:o 37 & 38. (214)

I tjenst åstundas.

För en ogift, kunnig och nykter Trädgårdsmästare, eller Dräng, är tjenst ledig till Oktober, nära Götheborg. Adress på Tryckeriet.

Åstundas hyra:

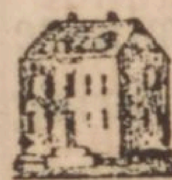

Fem à 6 rum och kök, med nödiga uthus, vid någon reel gata inom staden. Lägenheten önskas helst på nedra botten och att hyra på längre tid. Närmare underrättelse om hyresmannen lemnas å denna tidnings officin. (211)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 79 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 79. Lördagen den 10:nde Juli 1841.

Götheborg.

Ett distichon, hvilket stod att läsa i N:o 77 af Götheborgs Handels- och Sjöfarts-tidning för d. 5:te dennes, har gifvit både liberale och konservative härstädes mycket att fundera på. Väl har Red. af bem. tidning i N:o 78 af densamma afgifvit ett slags förklaring öfver tillkomsten af ofvannämnde distichon; men alldenstund ingen upplysning i hufvudsaken derutinnan lemnats, gifves det dock mången, som ännu icke är rätt säker om, huru det sig med saken rätteligen förhåller, hvadan vi anse oss pligtige, att, *sine ira & studio,* utreda densamma.

Handelstidningens distichon har följande ordalydelse:

"*Det påstås allmänt att prelater äro stora frossare; —*
I går åt Erkebiskopen middag hos Kjellberg på Rossare."

"Erkebiskopen har spisat middag hos *C. F. Kjellberg!*" utropade en, som kände dessa båda mäns diametralt motsatta politiska tänkesätt; "*C. F. Kjellberg* har gjort middag för *Wingård!*" utbrast en annan, som icke heller hade förmodat att Norr- och Sydpolen skulle attrahera hvarandra; "det är en dikt, ett påfund, ett lättsinnigt skämt af Handelstidningens Redaktion!" utlät sig en tredje, som var öfvertygad om omöjligheten af att en "Biedermann", sådan som Hr *Kjellberg,* skulle kunna tillställa ett gille för en person, hvars åsigter stodo i den mest skärande motsats till hans egna; hvars handlingar under riksdagen röjde den mest hierarkiska despotism, och hvars hela politiska görande och låtande tyckes gå ut på att bevisa sanningsenligheten af den satsen att *folket är till för Regeringen.....* Denne tredje hade också rätt. I det i Onsdags utgifna numret af Handelstidningen tillkännagifver dess Red. att "ryktet" om att Herr *Kjellberg* tillställt middag för Erkebiskopen "var ogrundadt", och att nyssbemälte tidnings "distichon derom, som blott var ett skämt inom redaktionen, kommit att af ovarsamhet blandas ihop med andra manuskripter och observerades för sent, för att ur tidningen kunna borttagas." Med detta tillkännagifvande hade dock Handelstidningens Red. icke "uppfyllt allan rättfärdighet"; väl hade den medgifvit, att Hr Kjellberg *icke tillställt middag för Erkebiskopen;* men *hufvudsaken:* huruvida denne prelat spisat vid Herr Kjellbergs bord på den af Handelstidningen uppgifna dagen, eller ens besökt Rossared — se *den* förbigick Handelstidningen helt och hållet, och det var nu detta, omkring hvilket funderingarne rörde sig, när ryktet om den ofta omtalade middagsspisningen icke kommit för några andra öron, än Red:s af Handelstidningen. Vi medgifva gerna, mer än gerna, att en publik tvist om en måltid, intagen af den ene individen hos den andre, i sjelfva verket är en "tvist om påfvens skägg"; men då Handelstidningens Redaktion öfverskridit gränsorna af det enskilta lifvets fridlysta område; då den inom detsamma uppdiktat en tilldragelse, som *aldrig* existerat; då den endast till hälften vederlagt det af densamma utspridda ryktet; då den genom mindre trovärdiga undflykter velat draga sig ur den förlägenhet, hvari den genom sin lättsinnighet råkat, och då dess lindrigast sagdt obetänksamma "skämt" väckt uppmärksamhet inom samhället: så finna vi oss såsom publicister uppmanade att framställa saken, sådan som den är, äfven med äfventyr, att af de konservativa tidningarne beskyllas för att *de lana caprina disputare.*

Om det opassande i Redakt:s "skämt" att framställa Erkebiskopen och Herr *Kjellberg* såsom "frossare" önska vi helst att icke behöfva yttra oss. Den sednares enkla, flärdfria och tarfliga lefnadssätt är hvar och en inom detta samhälle väl bekant, och hvad man än mot den förre kan hafva att anmärka, aldrig kan man med skäl tillvita honom frosseri i mat och dryck; — tvertom kan han i detta afseende tjena mången, både lekman och klerk, till efterföljansvärd föresyn och exempel.

= Bref från Skara af den 8:de dennes förmäla, att det derstädes då pågående årsmötet mella Södra Sveriges Nykterhets-föreningar lofvade de härligaste och mest välsignelsebringande resultater. "Efter detta möte", heter det, "skall Skara Nykterhetsförening förmå ingripa i folklifvet; ty folklifvet har i massa blifvit väckt af den med andens och snillets gåfvor så rikt utrustade reformatorn *Wieselgren,* hvilken i går härstädes uppträdde, och hvars ord elektriserade alla sinnen, som äro mäktige af att inse den utomordentliga vigten af en reform i dryckesväsendet. Äfven nykterhetens fiender, som dock icke här äro många, gingo dädan, om ej öfvertygade, så dock väckte och förvånade öfver kraften af de för dem af talaren framställda sanningar, hvil-

ka intet förstånd kan jäfva och som o-emotståndligt fatta hvar och en, hvars själ förmår höja sig öfver spritångorna och se Guds härliga verld genom något annat än bränvinsglaset. Emedan det just var marknad härstädes, hade så många flere tillfälle att åhöra de i och förnykterhetssaken hållne talen, hvilka varade från kl. 10 förmiddagen till kl. 3 eftermiddagen. Ett stort antal individer tecknade sig vid detta tillfälle såsom ledamöter i Nykterhetsföreningen, och ännu flere komma utan tvifvel att tekna sig i dag. En förfärlig revolution förestår aptits-supborden, och man har all anledning att hoppas, det de inom detta Stift skola röna samma öde, som inom Wexjö, der de numera knappast finnas hos någon enda sannt bildad ståndsperson — åtminstone icke inom något presthus.“

= Den tonkonstälskande Publiken lärer om Thorsdag eller Fredag i nästa vecka få nöjet förnya en intressant musikalisk bekantskap. Sångerskan Dem. *Henriette Möller*, högst fördelaktigt vitsordad af flere både in- och utländska Tidningar, tros nemligen då komma att härstädes gifva en konsert. Då dagen och stället för densamma blifvit med säkerhet bestämde, skola vi derom hafva äran närmare underrätta våra resp. läsare.

= I förrgår, kl. omkring 10 f. m., förundrade man sig öfver att vid en af stadens bryggor se en ovanligt stor folksamling, hvilken under mycken munterhet betraktade ett i kanalen varande föremål, som ådragit sig de förbigåendes uppmärksamhet. I början troddes det, att man ur någon af båtarne höll på att upphemta en Urang-Utang, eller något annat dylikt underdjur; men se det var den beryktade H:r *Lewander* sjelf, som ville ”taga sig vatten öfver hufvudet“ med sina jernskor. Derifrån hindrades han dock, dels af några schauare, af hvilka en lade vantarne på hans apparat, och dels af ett par polisbetjenter, som beskyllde vattengångaren för åstadkommande af gatubuller, och derföre afförde honom till poliskammaren. Så slöts den andra af H:r Lewanders representationer; den tredje skulle vi råda honom att gifva någorannorstädes, t. ex. vid — hospitalet.

= Enligt underrättelser från Stockholm skola de af löjtnant Höökenberg uppfunna vattenskidorna derstädes ådraga sig en allt större uppmärksamhet. Flera med denna apparat anställda och väl lyckade experimenter hafva varit föremål för ett starkt tillopp af åskådare, ibland hvilka äfven den Kongl. Familjen, som dels från Grefvinnan Pipers landställe *Lido* vid Djurgårdsviken, dels en annan dag från Herr Direktören Carl Arfvidssons villa *Listonhill* vid segelleden, åskådat nämnde öfningar. Skidlöparne utförde på vattnet flera rörelser, laddade och afskjöto sina gevär, upptogo en gosse, som föreställdes hafva fallit i vattnet, o. s. v. Herr Höökenberg lärer å sin uppfinning hafva sökt och erhållit patent.

= Herr Biskop *Tegnér* ankom hit i Thorsdags med ångfartyget Carl och synes vara vid temligen god helsa. Den vidtfrejdade Skalden lärer komma att uppehålla sig härstädes endast några få dagar.

= Jagt-öfveruppsyningsmannen *J. A. Lydén* har d. 6:te dennes, å Köpstadsö, under öppen himmel, under beslags-anspråk anhållit 3:ne packor, innehållande manufakturvaror, jemte 4 ankare spirituosa.

Dagens utländska post är ej ännu ankommen.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

I anledning af den vidt utbredda bildningen, det väckta vetenskapliga nitet, och i synnerhet den politiska sönderstyckningen, tillfölje hvaraf inom det gemensamma fäderneslandets gränsor mångfaldiga mindre sferer af andlig verksamhet och söndrade intressen måste bilda sig, har i *Tyskland* mängden af periodiska skrifter så tilltagit, att deras antal endast är större i de Förenta staterna i Nordamerika. Förlidet år utkommo derstädes 167 politiska tidningar, samt 467 litterära, theologiska och andra journaler, oberäknadt en talrik mängd veckoblad och till hälften periodiska skrifter. I *preussiska* monarkien ensamt uppgick antalet af tidskrifter till circa 300. Om än den tyska politiska, mera refererande än resonnerande journalismen, i fråga om bedömandet af de inre angelägenheterna blifvit förvisad inom vilkorligt uppdragne, än trångare, än rymligare gränsor, så återstår dock för densamma en temligen vidsträckt tummelplats för en kritisk skildring af förhållandena i andra länder. Endast i Tyskland med sin universella bildning, denna litterära verldsmage, som digererar allt, denna hjerna, som genomtänker allt, detta hjerta, som klappar för allt, kunde egentligen *allmänna* tidningar uppstå. Alla andra folkslags tidningar äro alltid blott nationella. Vid sidan af den vidt spridda ”*Augsburger allgemeine Zeitung*“, som sedan år 1798 började utgifvas, har sedan år 1837 ställt sig ”*Leipziger allgemeine Zeitung*“, och under den ännu korta tiden af sin tillvaro erhållit en allt större och större publik, ett rikare och mera omvexlande innehåll, och ett vexande antal af skickliga korrespondenter ifrån alla verldens trakter. Alltför litet bekant och spridd är ”*Neue Hamburger Zeitung.*“ Anmärkningsvärdt är, att de strängt konservativa tidningarne knappt på annat sätt kunna äga bestånd, än genom direkt eller indirekt understöd af regeringarne, såsom t. ex. förhållandet är med den i Österrike utkommande tidningen ”*Adler.*“ För öfrigt kan här ingalunda vara fråga om de många officiella och halfofficiella tidningar, dessa genom nådiga fottrampor drifne tänk- och skrifmaschiner i statsmekaniken, alldenstund de ej tala, hvad de vilja. Dessa hemta sin egendomliga pregel af de förordningar de innehålla, och som det i Tyskland gifves suveräna stater nog, så är naturligtvis antalet af dessa, till största delen med en genom tvång prenumerationsförpligtigad, isynnerhet af embetsmän bestående, publik, försedda tidningar vida större, än i något annat land. Lika litet kunna vi här vilja uppräkna den tallösa mängden af äldre, i deras publiks ynnest redan sedan längre tid tillbaka af vana stående politiska och såkallade oafhängiga provinsblad, som i allmänhet äro temligen skrala och mestadels synda på gammal kredit. Till deras beröm får man likväl säga, att, då de öfverhufvud ej hafva mycken färg att förlora, försöka de också högst sällan att ombyta densamma. Endast på några af de nyaste fenomenerna inom den politiska journalistiken vilja vi hänvisa. De egentligt så kallade ”*Unterhaltungsblätter*“ af blandadt innehåll ingripa ofta, så snart öfverhufvud de politiska intressena blifva mäktigare, på gebitet af politiken för dagen, oaktadt deras vanliga förklaring att de dermed ej hafva att skaffa. De äldre journalerne, ”*Morgenblatt*“ ”*Abendzeitung*“, ”*Komet*“ m. fl. söka att qvarhålla sig på sin gamla ståndpunkt; eröfrande äro de icke mera. Med nya anspråk har i de sednare åren den gamle ”*Zeitung für die elegante Welt*“, som nu utgifves af *Kühne*, åter uppträdt. ”*Wiener Theaterzeitung*“, som redigeras af Bäuerle, har ibland belletristiska journa-

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

ler den största publiken; antalet af dess prenumeranter upgå till omkring 3000. Riedels *"Athenäum"*, till en en del af kritiskt innehåll, förtjenar att blifva mera bekant. På mångfaldigt sätt inbjudande, friskt och ledigt skrifven, älskad och spridd i många kretsar, är A. Lewalds *"Europa"*, som numera utgifves i Karlsruhe. Genom lif och friskhet utmärker sig äfven R. Glasers belletristiskt-kritiska tidskrift *"Ost und West"*, dubbelt glädjande, emedan den utkommer i Österrike (Prag). Med innevarande års ingång började Uffo, Horn och Rob. Mettler att utgifva: *"Die Zeit, Organ der Epigonen."* Mycket låter vänta sig af den af F. Dingelstedt utlofvade *"Salon."* Ett eget slags tidningar utgöra de bihang, som åtfölja flera politiska blad, såsom bihanget till *"Frankfurter Journal"*, *Didaskalia"* och andra flera, som för billigt pris erbjuda mest främmande, här och der samladt plockgods. Grundläggandet af en *"Deutschen Revue"*, i andan af de engelska och franska, ville ej lyckas Gutzkow och hans vänner. Deremot hafva i nyare tider, för vetenskapens förmedling med lifvet, flera qvartalskrifter uppstått. Af dessa representerar Cottas *"Deutsche Vierteljahrsschrift"* isynnerhet statsvetenskapens och statshushållningens praktiska intressen. Mundts nu i en månadsskrift förvandlade *"Freihafen"*, äfvensom Marbachs *"Jahreszeiten"*, mera de filosofiska, theologiska och ästhetiska. Såsom en periodiskt utkommande tidskrift förtjenar också nämnas den af Gihne utgifna *"Pandora."* Tyskland har derjemte en tallös mängd speciella journaler för nästan alla stånd och klasser, behof och nöjen, hvilka likväl mera falla inom kategorien af roande och underhållande, än af vetenskapliga. Sålunda har man trädgårds- köks- och värdshustidningar; en särskildt *"Frauenzeitung"*, utgifven af och för fruntimmer, till och med en *"Adelszeitung"*, i hvilken Fouqué låter hålla vatten, hvari en del af tyska adeln, en modern narciss, står stilla och betraktar sig. En ytterligare klass af journalistiken bilda konstbladen, såsom det af *Schorn* utgifna *"Münchner Jahrbücher für bildende Kunst"*, af Rob. Marggraff, jemte många andra för arkitektur m. m.. I alla dessa blad yttrar sig på mångfaldigt sätt Tyskarnes kritiska anda, dels i en speciell rigtning, dels utbredande sig öfver hela belletristikens vidsträckta område. Flera äro just i kritiskt hänseende isynnerhet af betydenhet, såsom Gutzkows *"Telegraph"* med sin liktidiga opposition emot Menzels *"Literaturblatt*, och *"Hallischen Jahrbücher."* Ganska mycket lofvande är det först i år utkommande kritisk-belletristiska bihanget till *"Stuttgarder allgemeine Zeitung"*, genom det verksamma deltagandet af G. Herweg, en ung skald, lika så utmärkt genom sina egna lyriska skapelser, som genom sin omfattande kännedom af den nyare litteraturen och sin snillrika kritik.

GRUNDSATSER I NYKTERHETS-FRÅGAN,

föreslagne till ventilation vid årsmötet med Södra Sveriges Nykterhetsföreningar i Skara den 7:de och 8:de Juli 1841.

§ 1. Med civilisation mena vi inbegreppet af alla de i menskliga tingens skick och gång åvägabragta reformer, genom hvilka ett tidskifte, på sin plats inom verldsåldrarne, karakteriserar sig såsom en öfvergång till någonting b ä t t r e.

§ 2. Ett tidehvarfs karakter ger sig åskådligast och med minsta omsvep tillkänna i det egna, öppet uttalade, omdömet öfver måttet och halten af dess civilisation, då den betraktas i förhållande till forntiden, som bör utgöra omdömets grund; den folkkarakteristiska handlingen, som bör framställa dess historiska uttryck; och framtiden, af hvilken man bör kunna påräkna dess fullföljd och bekräftelse.

§ 3. Med reform mena vi en ömsom af sakernas tvång inledd, ömsom af fri vilja beslutad, på majoritetens verkliga eller förutsatta öfvertygelse grundad, i tidsandans rigtning verkställd öfvergång till ett förändradt system för begrepp eller handlingar. Häraf torde man till en början kunna sluta, i hvad mening och med hvad rätt vi bland tidsreformer äfven våga tala om en nykterhetsreform.

§ 4. En reform kan i åsyftning eller verklighet omfatta ett eller flere, eller också en totalitet af föremål, dock med förutsättning af en viss varaktighet i tiden. Således kan en person eller ett ting reformeras, äfvensåväl som ett land, en sed, en vetenskap, ett tidehvarf. I fråga om utrymmet, lider reformen heldre en inskränkning till rummet, än till tiden. Man kan svårligen säga, att ett år, ännu mindre att en vecka, alldeles icke att ett ögonblick reformeras. Reformen sjelf innefattar en begreppsutveckling, en lagstiftnings-procedur, en sedebildning; således en icke ögonblickligt, utan bestämdt fortgående verksamhet: en, så långt den reformerande kraften når, fortsatt pånyttfödelse af hvad som blifvit förändradt och nu mera är kraftlöst för sin fordna, eller otjenligt och hinderligt för sin nya eller sin vidgade bestämmelse.

§ 5. I sin egentliga mening innebär reformen en förändring i det yttre eller i f o r m e n. Sakens natur är oförändrad, men dess yttrings- och verkningssätt, förhållandet emellan dess egna beståndsdelar eller anlag, samt förhållandet till främmande ting och krafter blir genom reformen förändradt. Om deremot ordet reform betraktas i sammanhang med allmän civilisation, innebär det ej blott en yttre eller till och med en inre f ö r ä n d r i n g (§ 3); utan måste, antingen i och för sig sjelf eller också i förbindelse med det hela, vara en bestämd f ö r b ä t t r i n g (§ 1). I annat fall skulle den icke gå civilisationens väg, och möjligen en gång kunna uppträda såsom dess förklarade fiende.

§ 6. Liksom den ur själens eget djup nyvaknade idéen, så vida den rör ett allmänt menniskointresse, i uthvilad kraft och i association med beslägtade idéer, plägar vara ett af själsbildningens yppersta befordringsmedel; hoppas vi, att den ur civilisationen sjelf, såsom tidehvarfvens stora ännu obrutne reformationsakt framträdande Nykterhetsreformen, skall för allmän menniskobildning blifva ett lika verksamt, (*caussa efficiens*) som den redan är ett oundgängligt (*conditio sine qua non*), väckelse- och befordringsmedel.

§ 7. Detta låter sig i populärt föredrag enklast bevisas genom det erkända faktum, att dryckenskapen i alla rigtningar hindrar civilisationens utbredande, samt i mer och mindre enskilta fall mäktar tillbakatränga menniskan från en redan uppnådd kulturgrad.

§ 8. Nykterhetsreformen behöfver i våra dagar icke börja med att uppsöka och reda principerna. Detta är gjordt långt före oss. Den hel. Skrift, den klassiska fornålderns Författare, Kyrkofäderne, äldre och nyare philosophiska systemer framställa hvar på sitt egendomliga sätt de ännu ovederlagda principerna. Dagens fråga, som vill afgöras, är således mindre en reform i begreppet än i handlingen, helst då man betraktar denna såsom personlig vana eller folksed.

Den är en verklig folkangelägenhet, och vill såsom sådan behandlas. Ämnet må derföre såsom förslag väckas och såsom tvistefråga afhandlas, ej blott i de Lärdas systemer samt inför Folkombuden och Regeringen, utan fastmera inför folket i massa och inför spridda elementer deraf, om också desse tillfälligtvis skulle anträffas på tiggarevandringar, i fängelser, lazaretter eller på krogar.

§ 9. Härmed är icke nekadt att ju den, som vill verka för reformen, kan ännu och alltid mycket gagna genom principernas framställning, särdeles i populär omklädnad (§ 7); men den större allmännare framgången torde icke erbjuda sig åt hoppet, om icke menniskokärleken för sin verksamhet äfven begagnar associationsformen. Derföre hänvisa vi Nykterhetssakens allmännare intressen antingen till det frivilligt bildade större sällskapet, (den personliga föreningen) eller det såsom ett samhälligthetsbehof frivilligt bildade familjförbundet, (kommunen), eller till den egentliga familjen, som är samhällets naturtillstånd, (patriarkalstyrelsen), eller till idéernas familjföreningar: skolan och kyrkan.

§ 10. Om man i frågor, som rört Nykterhetsreformen, i stället för reform och civilisation heldre begagnat ordet Bättring, torde detta kunna förklaras dels af det sednare ordets vida större lämplighet i populärt föredrag, dels af dess mera bestämda och oomtvisteliga betydelser, dels ändteligen af dess närmare historiska förvandtskap med religionen. (Math. 3: 2. 4: 17. Härigenom har också nykterheten karakter såsom en af de christliga dygderna blifvit närmare uttalad. Meningen har icke kunnat vara att emellan desse bestämma en ordning, som utmärker ett åt den ena dygden tillerkändt företräde framför den andra, då de alla, som en stor gemensam enhet framstå i Bättringen, såsom Christendomens allmänna vilkor och fordran. Men då de i enskilta handlingar synbart uträda ur sin ursprungliga förening, tyckas de i afseende på tiden sjelfve iakttaga en viss ordning, så att några af dem liksom bereda vägen, på hvilken andra skola framgå. Således framropar Apostelen (1 Petr. 5: 8) nykterheten först, och dernäst vaksamheten, innan han låter sjelfva striden börjas, i hvilken de öfriga dygderna skola pröfva sin kraft. Detta är anledningen, att man någon gång i offentlig skrift sett nykterheten kallas Christendomens förstfödde son.

§ 11. Då vi erkänna nykterhetens förbindelse med bättringen, såsom inbegreppet af Christendomens sedliga lagstiftning, och då vi tillika erkänna, att det är tidens civilisation, som framkallat den nu pågående Nykterhetsreformen, tro vi oss häruti hafva varseblifvit ett märkligt närmande emellan civilisationen och den ursprungliga Christendomen. Härigenom dels förbindas vi att i intet afseende skilja nykterhetens sak från den allmänna bildningens, dels uppmuntras vi att förhoppningsfullt motse en tid, då den till nykterhetens befrämjande nu antagna associationsformen (§ 9) äfven skall erbjuda sig till beredande af framgång åt de öfriga christliga dygderna, och således till civilisationens stora mål: Christendomens himmelrike på jorden. *(Forts. följ.)*

Insändt.

Som man postdagligen från Stockholm hör berättelser om anställda promenader på vattnet, med de af H:r löjtnant Höökenberg uppfunnne vattenskidorne, så har äfven i Götheborg hos mången den önskan uppstått, att få se dylika experimenter; hvarför man önskade att uppfinnaren sjelf, eller någon annan härstädes, ginge denna önskan till mötes.

Anmälde Resande.

Legationspredikanten Carlsson och Medicinæ Doctorn Carlsson fr. Skara, Rådman Per Dahl fr. Gefle, Handlanden H. Leja och Handelsbokhållaren J. Eckel fr. Strömstad, Löjtnant Edman fr. Uddevalla, Kammarjunkaren von Köhler med familj fr. Stockholm, på Tods Hôtel; Skepparen Johan Widgren fr. Stavanger, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Kongl. Secreteraren F. L. Tillander från Stockholm, N:r 56 i 5:te Roten; Kammarherren C. Sköldebrand med familj fr. Wermland, N:r 63 i 5:te Roten: Häradsskrifvaren Lampa fr. Östergöthland på Bloms Hôtel; Lagman A. Örtendahl med familj, huset N:r 1 i 7:de qvarteret.

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Enkefru Anna Maria Arenander, född Lindström i Stockholm den 11:te Maj 1768, stilla afled i Götheborg den 7 Juli 1841.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Grundell; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Bohlin;* (i Tyska språket.) *Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Berg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 80 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 80. **Måndagen den 12:te Juli** **1841.**

På Tidningen **PHOENIX** kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Götheborg.

Grunden till en *Nykterhetsförening* härstädes är nu lagd. I går eftermiddag efter slutad aftonsång, som förrättades af Prosten *P. Wieselgren*, hölls af honom ett tal, hvari de hufvudsakliga invändningar, som af Nykterhetsvännernes motståndare kunna göras, besvarades och vederlades, dels genom förnuftsslut, och dels genom citationer ur den Hel. Skrift. Ibland dessa senare tycktes isynnerhet den genialiska tillämpningen af Matth. 7: 9 och 10 på bruket att med starka drycker undfägna sina vänner, göra ett djupt, allmänt och varaktigt intryck. Den af talaren uppkastade frågan var nemligen den: "Hvar står det skrifvet i bibeln, att man ej bör bjuda någon starka drycker, då man vet att läkarekonsten afstyrkt deras bruk såsom för menniskan skadligt?" — Detta besvarades af honom ungefär på följande sätt: "Kristus yttrade en gång, såsom ofvananförde skriftspråk gifver vid handen: "*Hvilken är den menniska ibland eder, som, om hans son bedes bröd af honom, han då gifver honom en sten? Eller om han beder om en fisk, månne han då räcker honom en orm?* Detta är af Verldsförsonaren taladt i bilder; men dessa bilder hafva sin stora motsvarighet i verkligheten — eller månne icke den, som för sin broder framsätter en rätt, som hans matsmältningsorganer endast med svårighet, eller ock alldeles icke, kunna digerera, kan sägas "*bjuda honom en sten*"; och månne icke den, som för sin nästa framsätter en dryck, som han med fullkomlig säkerhet vet vara skadlig, kan sägas "*räcka honom en orm?*" Äro icke de rätter, som i allmänhet utgöra hufvudbeståndsdelarne på våra s. k. "bränvinsbord", af en hårdsmält och magen besvärande beskaffenhet, eller hvad Kristus bildvis kallade *en sten*, och är väl bränvinet, denna giftdryck, som vid dem bjudes, i sjelfva verket bättre, än den af honom bildvis omtalade *ormen?* Nej! det är vida värre, ty det erbjudes oss under en bedräglig och vida mera lockande form, erbjudes oss under vänskapens larf, och gillas, sanktioneras, hardt nära ålägges af vanan. Räcker mig min broder en orm, då jag af honom begär en fisk, så afskyr jag både bjudaren och det erbjudna; men räcker han mig en stark, berusande, förgiftande, själs-förstörande dryck, så emottager jag den icke allenast, utan jag anser mig på sätt och vis stå i förbindelse till den, som dock försvagar min kropp, förvirrar mitt förstånd, gör anden, den fria, odödliga anden till slaf af materien." — Så ungefär föllo talarens ord; åtminstone uppfattade vi och många med oss andemeningen af desamme sålunda.

Efter talets slut inbjödos åhörarne att göra början med teckning till en nykterhetsförening. Denna egde också straxt derefter rum i koret af några och trettio personer. Att icke ett större antal vid detta tillfälle tecknade sina namn, bör tillskrifvas den omständigheten, att man icke förr, än vid middagstiden, visste att Prosten *Wieselgren* ankommit till staden och ämnade att efter aftonsången tala några kraftens och andans ord för nykterhetsreformen. Grunden till densamma härstädes är nu emellertid lagd, och all anledning är att hoppas, det på den inom kort skall resa sig en fast och värnande byggnad. En sammankomst, till hvilken alla nykterhetens vänner genom annonser i stadens tidningar komma att inbjudas, är bestämd att ofördröjligen hållas på gymnasii solennitetssal, vid hvilket tillfälle ett eller annat tal, rörande vigten och nödvändigheten af den ifrågavarande reformen, torde komma att hållas. De *politiska reformerna* räkna inom detta samhälle många vänner och anhängare; måtte äfven *den* reform, som afser Svenska nationens återförande på nykterhetens, sjelfbeherrskningens och den urgamla sjelfständighetens väg icke komma att räkna färre! Förr, än vi hafva lärt oss beherrska våra begär, äro vi endast *slafvar* — vår politiska frihet må vara aldrig så fullständig; vårt sträfvande *för*, vår kärlek *till* densamma aldrig så kraftfullt och brinnande.

═ Ett af de största stjernfall under nu varande "system" egde rum i hufvudstaden d. 4:de dennes, såsom det heter i anledning af årsdagen af H. K. H. Kronprinsens födelse. Till Riddare af Serafimer-orden utnämndes en, nemligen Justitie Statsministern; till Kommendör med stora korset af K. Svärdsorden 4, och bland dem Landshöfdingen i Götheborgs och Bohus Län m. m. General G. Edenhjelm; till Kommendörer af K. Svärdsorden 5; till Kommendörer af K. Nordstjerneorden 3; till Kommendör i andliga Ståndet af samma orden 1; till Kommendör af K. Wasa orden 1, nemligen Riddarhustalaren Frih. *Ludvig Johansson Boye*; till Riddare af Kongl. Svärdsor-

den 39, bland dessa Kapitenen vid Götha Kongl. Artilleri-Regimente *G. A. Hjärne;* till Riddare af Kongl. Nordstjerne-orden 15; till ledamöter i andliga Ståndet af samma orden 11, och bland dessa fosterlandsvännen, Kontraktsprosten *C. E. Hallström* i Ed, Skalden *A. A. Grafström,* Professorn vid Upsala universitet *C. E. Fahlcrantz,* och den af den nordiska häfdaforskningen så högt förtjente Prosten och Kyrkoherden i Enköping *A. A. Afzelius;* till Riddare af Kongl. Wasaorden 10, bland dessa den förtjenstfulle mekanikern och kanalbyggaren Major *N. Erikson,* Kaptenlöjnanten vid flottans mekaniska korps *G. A. Braune,* och tonkonstnären *J. F. Berwald;* samt till ledamöter i andliga Ståndet af samma orden 2; — summa *nittiotvå* stjernor af hvarjehanda slag och storlek. Detta tyckes i sanning kunna gå an på en gång, och är åtminstone icke att träda i det Kongl. Sardiniska Hofvets fotspår, hvars utmärkelser, enligt sjelfva det *Svenska Biets* medgifvande, just vinna värde derigenom, att de äro sällsynta och endast utdelas åt förtjensten.

= Svenska ministern i London Grefve *Björnstjerna* har under den 30:de Juni blifvit upphöjd till en af Rikets Herrar.

= H. K. H. Kronprinsen utflyttade d. 5:te dennes med sitt hof till *Tullgarn,* och H. M. Konungen lärer komma att tillbringa en del af sommaren på Kongl. lustslottet Drottningholm.

= Statstidningen för d. 6:te vederlägger ryktet om att ett holländskt fartyg blifvit i östersjön anfallet af sjöröfvare under svensk flagga.

= Vi taga oss härmedelst friheten fästa våra resp. läsares uppmärksamhet på den af en af våra yngre utmärkte Skalder å ett annat ställe i denna tidning gjorda subskriptionsanmälan. En sångmö, sådan som Herr *Ridderstads,* bör aldrig inom fäderneslandet kunna sakna sympathier, aldrig Sångaren sjelf gäster i den "Salong", dit han inbjuder sina vänner att ännu en gång lyssna till tonerna af hans ömsom ljuft klingande, ömsom kraftfullt ljudande lyra. Subskriptionslistor finnas att tillgå både i Herr Gumperts bokhandel, och hos utgifvaren af den för läsaren liggande tidningen.

= I natt har Tullinspektoren Ryberg vid Kungsports tull från f. d. Handlanden *L. M. Holmström* under beslagsanspråk anhållit 11 stycken sits.

= Opartiskheten och rättvisan fordra att vi tillkännagifva, det Handels- och Sjöfartstidningens Red., i dess senast utkomna Lördagsnummer, förklarat att Grosshandlaren Herr *C. F. Kjellberg* hvarken tillställt någon middag för Herr Erkebiskopen, eller inbjudit honom till intagande af någon sådan på Rossared, eller ens derstädes haft något besök af bem. prelat. Om Handelstidningens Red. genast i Onsdags förklarat sig lika öppet och oförbehållsamt, så hade naturligtvis alla anmärkningar från vår sida uteblifvit.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Liverpool den 2:dre Juli. I anledning af de pågående parlamentsvalen, hafva blodiga oroligheter ägt rum härstädes. En hop af omkring 600 menniskor, förnämligast irländska arbetare, som genomtågade stadens gator och mot flera Toryes föröfvade de skändligaste misshandlingar, råkade slutligen i ett formligt handgemäng med de toryistiskt sinnade skeppstimmermännen, hvilka sednare blefvo tillbakadrifne. Polisen, som ville mellankomma, emottogs med stenkastning från gatan och husen; fönsterne i de närliggande husen blefvo inslagne, och endast med yttersta möda lyckades det de beridne gensdarmerna att återställa lugnet.

ITALIEN.

Milano den 25:te Juni. Den ryktbara sångerskan madame Catalani afled den 20:nde Juni på sin Casino vid Comosjön, 61 år gammal.

ORIENTEN.

Konstantinopel den 16:nde Juni. Inom de högre statsembetena hafva flera vigtiga förändringar förefallit. Ibland andra har Ferik Tajar Pascha, förut ståthållare i Angora, blifvit utnämnd till *guvernör öfver Jerusalem,* hvilken stad, jemte det dertill hörande distrikt, framdeles kommer att stå under en särskilt, *af Porten omedelbart afhängig,* styrelse.

AFRIKA.

Algier den 21:ste Juni. General Negrier har inträffat i Msyla, vid gränsen af öknen. Vid hans annalkande hade Abd-el-Kaders Scherif i största hast öfvergifvit staden. Expeditions-kolonnen hade ej stött på något motstånd; dess oförmodade påhelsning i denna nejd, dit ännu aldrig någon fransk kolonn förut framträngt, jemte underrättelsen om den nyliga förstöringen af Targa och Tedekempt, samt flera andra Emiren tillfogade nederlag, hade ibland Araberne väckt en stark sensation; de mäktigaste stammarne komma ifrån alla håll, för att underkasta sig. — General Baraguay d'Hilliers expeditions-kolonn har förstört skörden i Schelif, och den under general Bugeaud ifrån Mostangem afgångna kolonnen har tillfogat Araberne mycken skada. — Abd-el-Kader skall, till följe af allt detta, vara hugad att inlåta sig i underhandlingar.

CHINA.

Macao den 13:de Mars. Kapten Elliot fordrar öarne Hong-Kong och Wong-Tong jemte 12 millioner dollars i krigsomkostnader. Man tror, att Kinesiska regeringen ej går in derpå.

GRUNDSATSER I NYKTERHETS-FRÅGAN,

föreslagne till ventilation vid årsmötet med Södra Sveriges Nykterhetsföreningar i Skara den 7:de och 8:de Juli 1841. *

§ 12. Nykterhetsreformen börjar med en inåt vänd verksamhet, hvilken afser dels den egna personliga, dels den inbördes nybildade associationens progressiva förbättring (§ 5) men fortgår derunder äfven till en utåt vänd verksamhet, som ur den inifrån sig fulländande reformen hemtar ressourcer, att äfven bereda den närmare eller fjermare omgifningens samt, i mån som denna hinner utvidga sig, samhällets och menskligheteus emancipation ur ovanans och fördomens band.

§ 13. Härvid uppkommer en dubbel rörelseprincip: den aktiva, som reglerar och befrämjar, samt den passiva, som gillar och emottager reformens inverkan. För att i begge fallen icke träda sjelfständigheten förnära, måste man å ena sidan förutsätta grannlagenhet, å den andra undseende; och å begge sidorna en med sann upplysning förenad allvarligt god vilja för befrämjande af eget och andras bästa.

§ 14. Med grannlagenhet förstå vi en i hvarje åtgärd röjd aktning för menniskovärdigheten, äfven inom civilisationens lägre grader. (Math. 5: 22) Dertill hör framförallt, att, i fråga om menniskans förbättring, taga hennes egen på öfvertygelse och fri vilja grundade verksamhet i anspråk. (Hitåt syftar utan tvifvel Math. 7: 5). Upplys-

* *Fortsättning och slut från föreg. N:r*

ning föder öfvertygelse. Öfvertygelsen lägger fast grund under den goda viljan: Och om den således grundlagda goda viljan heter det med full sanning: Ett godt träd kan icke bära ond frukt (v. 18).

§ 15. Med undseende mena vi ett af den christliga kärleken förestafvadt mildt omdöme öfver ordasätt och åtgöranden, hvilkas goda afsigt man inser, men öfver hvilkas lämplighet såsom medel man ännu icke stadgat sitt omdöme (Joh. 3: 2). Om man icke af kärlek till ljus och förbättring kan öfvertala sig att låta egna tycken vika, för att med allas förenade kraft kunna bemäktiga sig målet, bör det likväl räknas som vinst för det hela att man träder till sidan för att icke vara andras verksamhet till hinder; att man lemnar tviflet öppen talan endast för att finna grund för egen öfvertygelse, icke för att undergräfva andras; och, då man ändteligen i öfvergången till aktivitet väljer sin egen väg, — att detta sker med aktning för andras omdöme, som på andra vägar leta efter samma mål.

§ 16. I samma mån, som nykterhetsreformen hinner framtränga och utbreda sig, vidga sig också utsigterna inom sedlighetens områden och framåt det tillkommande. Den reformerande verksamhetens mål närmar sig mer och mer och sammanfaller slutligen med menskligheten och civilisationens (§ 11). Genom liknelsen om grandet i ögat (Math. 7: 5. § 14.) finna vi då antydt, att synen är det ädlaste af alla sinnen, ljuset det dyrbaraste af alla rättigheter; och att det således är ljuset, som vi företrädesvis böre tillegna oss. Få vi tillräckligt ljus in i huset, hoppas vi att nykterhetsreformen skall sjelfmant flytta dit in. Så tänkte åtminstone Apostelen: Låter oss ärliga vandra såsom om dagen, sade han, icke i frosseri och dryckenskap. Rom. 13: 13.

§ 17. Då nykterhetsintresset redan tillegnat sig den vidsträcktare sällskapsformen, och såmedelst trädt i förbindelse med ganska många, tilläfventyrs flertalet af Fosterlandets stora namn, snillen och talanger, torde för dess framgång ett särdeles inflytelserikt medel, om icke redan vara, åtminstone framdeles blifva att påräkna i det sympathetiska folkbildningsmedel, som man ömsom kallat god ton, ömsom utmärkt med talesättet att följa med sin tid.

§ 18 Den goda tonen är ett ord, som man lånat från musiken, för att uttrycka en med tonernas samljud beslägtad känsla för, och fordran af samljud äfven inom sedlighetens och idéernas område. Detta samljud, eller egentligare taladt: Samvete, uttrycker sig genom mängdens såsom naturanlag röjda benägenhet till samvarelse och samverkan, inbördes och med ädlare natur, icke i arithmetisk summa, utan i idéell totalitet, det vill säga: likformighet i tycken, seder och bildning. Häraf måste, om icke humaniteten sjelf såsom det yttersta målet, likväl nationalkarakteren slutligen blifva det synliga resultatet. I strängare mening förstå vi med god ton en särskild ur samhälligheten och civilisationen utbildad högre och ädlare kraft, att i goda och stora efterdömen verka medelst ett tvång, som väl omärkligt binder och således öfvervinner, men likväl icke till tväkamp frammanar, — och således sjelf tvingas att antingen öfvermanna eller låta sig öfvermannas af — den sjelfständiga fria viljan.

§ 19. Åt denna så kallade god ton skall den obehindradt fortgående civilisationen gifva både sedlig hållning och utrymme för obegränsadt inflytande, så att den i förbindelse med andra krafter, som arbeta i djupet eller flyta ofvanpå vågorna af tidens flod, må kunna tvinga barbariet att åtminstone låta skölja öfver sig, om det också icke skulle rent af kunna bortsköljas af jorden.

§ 20. Såsom verksamt medel att låta den så kallade goda tonens välde öfver sinnena komma nykterhetsreformen till godo, — så att en hvar, som icke mer eller mindre bestämdt följer dess riktning, skall anses hafva stadnat bakom sin tid, — räkna vi med många skäl den omständighet, att hvarje utmärkt personlighet inom samhället i öppet eller tyst bifall redan uttalat sin öfvertygelse (§ 17) och således kan, åtminstone genom sina patriotiska tänkesätt och välönskningar, anses vunnen för den reformerande större Sällskapsföreningen, inom hvilken de divergerande enskilda åsigterna trädt till sidan för fosterlandets och framtidens stora intressen. Dock räkna vi för lika vigtigt, att de egentliga nykterhetsvännerna, (hvilka ännu, liksom i reformens början, icke torde finna rådligt att frånträda den personliga namnteckningen, eller undandraga sig att i första hand stå till svars inför allmänna omdömet för verkliga eller pådiktade åsyftningar och åtgärder,) icke lemna hufvudsaken derhän, att vanställas af den enskilda medelmåttan eller välmeningen; utan bemöda sig att för öppen och konseqvent handling tillvinna reformen samma förtroende, som den anses redan hafva vunnit, genom från alla sidor tillströmmande eminent och klanderfri personlighet.

§ 21. Till handlingar af detta slag räkna vi sammankomster af större omfång, der reformens lifsfrågor underkastas öppen och fri diskusion, i hvilken de olikt tänkande inbjudas att deltaga. Sedan meningarne låtit jemka sig till inbördes belåtenhet, må diskussionens resultat utan allt trots, men också med all tillförsigt offentliggöras såsom Sällskapets opinion, i hopp att denna förr eller sednare, genom den i sanningens tjenst med fri öfverläggning arbetande erfarenheten, och särskildt genom föredömets och den goda tonens inverkan, skall, ifrån att vara en opinion hos de bättre i tiden, öfvergå till en opinion hos tiden sjelf — hos folket i massa.

Litteratur.

INBJUDNING TILL PRENUMERATION

på en

Samling af fria poetiska och prosaiska skildringar och berättelser, som komma att utgifvas under det gemensamma namnet:

SALONGEN.

Arbetet är beräknadt att utgöra fyra häften eller afdelningar, hvarje del till ett pris af 1 R:dr B:ko. De, som med vänskap vilja understödja detta mitt företag och i följe deraf benäget teckna sig å uthändigade subskriptionslistor, behagade erlägga förskottsvis för sista eller fjerde Afdelningen 1 R:dr B:ko. De första trenne delarne betalas då de utkomma. Arbetet skall tilldelas prenumeranterna endera genom Bokhandeln, eller också å andra vägar. Så snart listorna återkommit, lägges första afdelningen under trycket.

* * *

Min Sångmö var ej alltid utan vänner,
Hon haft ett litet tal;
Hvar äro de, när nu jag lutan spänner
Till sång på fjell, till sång i skog och dal?
Förnimma de den röst, som flygtigt svåfvar,
Från lund till lund?
Och månne den, fastän förklingad, bäfvar,
Som fordom, än i deras bröst en stund.

J vänner, hvilka mig med vänskap hörde,
J vårens första dar,
Då tanken mig fram som en kastvind förde,
Men visste ock, som den, ej hvart det bar;
Med vänskap hören också nu på sångarn,
Fast våren flytt,
Och sommarn kommit på den lugna gångarn
Med betsel — kanske mindre blomsterprydt.

Den krans af dikter jag med glädje knutit,
Nu öfvertagen den.
O jag har tänkt, för hvarje ros jag brutit,
Den fläta få i locken på en vän.
Om mig och mina dikter må man dömma
Hur det er täcks;
Men dem mig glömt och dem mig tänka glömma
En minnes- eller afskedsblomma räcks.

* * *

Då det ännu återstår mig ett antal exemplar af den samling, hvarur dessa verser äro lånade, nemligen af *"Tids- och Krigsbilderne"*, hvilken samling aldrig funnits i bokhandeln, utom en kort tid i Stockholm och Upsala, och icke nu mera en gång finnes der, begagnar jag mig af detta tillfälle för att äfven anmäla densamma. Reqvisitionerna expedieras genast. Priset är 1 R:dr 16 sk. B:ko. Linköping den 18:de Juni 1841.

CARL FREDRIK RIDDERSTAD.

Anmälde Resande.

Capitainen och Ridd. A. F. Silfverhjelm med familj fr. Borås samt Medicine Doctorn oeh Chirurgie Magister F. T. Berg, fr. Köpenhamn, i huset N:r 22 i 7:de Roten; Handlanden Schöning fr. Söderbamn, Fru C. Scharp med familj från Stockholm, Brukspatron Wohlfart med Son fr. Wermland, Herr J. C. Wigström från Malmö, Danske Grossh. A. T. Möller med 2:ne döttrar samt Preussiske Philosophie Doctorn C. T. Boettger fr. Köpenhamn, på Tods Hotel; Directör Zetterberg fr. Eskilstuna, Fabrikören C. Tauvon fr. Norrköping, Kyrkoherden C. A. Landberg från Uddevalla, Öfverste Lieutnanten E. W. Nordenfeldt från Örby, Majoren G. W. Mannerfeldt fr. Elfsborgs län samt Kammarjunkaren C. Stjernfeldt fr. Borås, på Bloms Hotel; Öfverste-Leiutenanten Pantzerhjelm fr. Stockholm, i N:ris 36 & 37 i 5:te Roten; Kamrer Gullberg från Falkenberg, N:r 88 i 3:dje Roten; Registrator N. P. Sommelius med fru fr. Stockholm, Cancellisten A. Bruhn fr. Ystad, Generaladjutanten af Dahlström med familj fr. Öresten, Baron Banér med familj fr. Östergöthland, Handl. Broms fr. Stockholm, Statscommissarien af Sillén fr. Stockholm, Handl. Eggertz, Rådmannen C. F. Wendt fr. Ystad, på Götha Källare.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 81 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 81. Onsdagen den 14:de Juli 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Götheborg.

Härvarande jägareförening hade sistlidne gårdag sitt första sammanträde för i år, vid hvilket tillfälle målskjutning å talla anställdes. Första priset vanns af Bokhållaren H:r *C. Bergelin* på 31 points, och det andra af Handlanden Herr *L. Forsberg* på 26¾ points, båda å 175 alnars skottbana. I slutet af innevarande månad lärer ett nytt sammanträde vara beramadt, då, såsom det förmodas, äfven stjern- och fogelskjutning torde komma att anställas. Ett ädlare, manligare, med svenska nationens karakter mera öfverensstämmande nöje, än dylika skottlekar erbjuda, torde näppeligen kunna uppvisas, och önskligt vore, att icke allenast hvarje ledamot af jägareföreningen i synnerhet, utan äfven de uppväxande ungdomen i allmänhet, rätt uppfattade den sköna idé, som ligger till grund för desamme. Det kan visserligen vara tillfredsställande att vinna ett pris, eller att veta med sig, det man på jagten med säkerhet kan träffa det djur, som råkar inom skotthåll; men skönare måste det likväl för hvarje fosterländskt sinnad individ vara, att veta det han och tusende med honom när som helst kunna vara beredde, att, med den säkra, välkända studsarn i hand, möta hvarje fiende till Sveriges urgamla ära och sjelfständighet — jaga "en jagt för landet och kungen", en jagt, sådan som den vid Brunnbäcks elf, Narwa och Helsingborg. I Dannemark hafva skottlekarne blifvit verkliga folkfester, och vi äro icke i stånd att inse, hvarföre de ej äfven här i Sverige skulle kunna blifva detsamma, om man rätt uppfattade deras djupa och nationella betydelse. Våra förfäders käraste nöjen voro sådane, i hvilka de fingo öfva sig i vapnens bruk. Denna "vapenlust" slumrar ännu i djupet af hvarje svenskt, manligt hjerta, och jägareföreningarnes stora mål är att väcka, lifva, elda och underhålla densamma. Det är dem, som det tillkommer, att göra detta arf från ärorika förfäder fruktbart och välsignelsebringande. Måtte de alltid erinra sig detta sitt upphöjda syftemål, och handla efter sådana grundsatser, som lättast och säkrast kunna bereda ernåendet af detsamma.

= I skrifvelse från Marstrand af den 13:de dennes underrättas vi, att då den på en öfningsexpedition stadda kanonjullflottiljen den 12:te d:s om morgonen låg utan för Koön och der skulle börja en målskjutning, hände den olyckan på en af jullarne af Herr Premier-löjtnant Lübecks division, att ett skott vid ansättningen afbrann, hvarvid den ena af båtsmännen, som förde viskan, blef dödskjuten, och den andra illa blesserad, samt båda med viskan utkastade långt i sjön. Den döda karlen sjönk genast, men den blesserade upptogs och infördes till Marstrands garnisons-sjukhus, der läkarne hafva allt hopp om hans snara vederfående. Flottiljen kom på f. m. samma dag in till Marstrand och afgick derifrån till Nya Varfvet d. 13:de.

= Just i det ögonblick ombrytningen af Tidningen skall företagas, ingår underrättelse, att nyssbemälte flottilj i dag på morgonen afgått från Nya Varfvet, för att kl. 9, under Herr Amiral *Fischerströms* öfvervaro, företaga åtskillige manövrer på Elfsborgsfjorden.

= Enligt underrättelser från Köpenhamn, skall på Himmelberget, den högsta punkten på Jutland, den 3:dje instundande Augusti, liksom förlidet år, firas en stor dansk folkfest. Den bekante skalden *St. St. Blicher* lärer dervid komma att uppträda såsom talare.

= Det vigtigaste med dagens utländska post är: en träffning skall hafva förefallit på Candia emellan insurgenterne och Turkarne, hvarvid de sednare haft öfverhanden; Mehemed-Ali berättas hafva skickat 1,250,000 francs till Konstantinopel; parlamentsvalen i England utfalla till Toryes förmån; i Rotherham i Yorkshire har nyligen ett skepp, som skulle gå af stapeln, kantrat, hvarvid 70 personer förlorat lifvet.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

Större än i något annat land är i Tyskland mängden af de uteslutande kritiska journalerna. Vid sidan af *"Jahrbücher für wissenschaftliche kritik"*, som utgifvas i Berlin, hafva sedan år 1838, såsom representanter af venstra sidans Hegelianer, ställt sig *"Hallische Jahrbücher"*, som redigeras af Ruge och Echtermeyer. Dessa hafva genom sin opposition emot romantiken, genom sin strid mot Leo och den pietistiskt-orthodoxa rigtningen, och sednast genom sitt kraftiga kämpande i liberalismens anda ådragit sig en välförtjent uppmärksamhet. En sådan förtjena vidare *"Kritische Blätter der Börsenhalle"*, sedan de börjat redigeras af Wienbarg. De af Deinhardstein utgifna *"Wiener Jahrbücher"* äro, till följe af yttre

* *Fortsättning från N:r 79.*

förhållanden, hufvudsakligen refererande. De lemna långa förtekningar öfver orientalisk litteratur, för hvilken dessutom ännu en egen journal finnes. *"Blätter für literarische Unterhaltung"* äro, i anseende till mångsidighet och rikhaltighet i ämnen, högst intressanta och underhållande. Pressens egna intressen, äfvensom dess lagstiftning, behandlas i den af preussiska regeringen mycket understödde, af Hitzig redigerade *"Presszeitung"*, hvilken vinner allt större och större kredit. Korta berättelser angående de nyaste fenomenerna inom den litterära verlden lemnar så skyndsamt, som det möjligen kan ske, det Gersdorfska *"Repertorium der gesammten deutschen Literatur"*, hvartill sluter sig en *"Allgemeine Bibliographie für Deutschland."* Den i Berlin utkommande *"Literarische Zeitung"* lemnar endast mycket korta och hoprängda revyer. I hälarne på denna stridsfärdiga här af till största delen unga och raskt framskridande kritiska journaler framsläpar sig långsamt, några ärofulla undantag oberäknade, en mängd äldre lärda journaler, liksom ett talrikt befolkadt fältlazarett med invalider af alla slag. Hvem förmår väl tälja deras namn, ehuru de ofta icke hafva mera än namnet för sig. Det är ganska anmärkningsvärdt, att de egentligen och uteslutande kritiska journalerne i sjelfva verket endast äro inhemska i Tyskland. I allmänhet hafva här mer, än någor annorstädes, litteratur och vettenskap söndrat sig i sina minsta delar, hvilket också uppenbarar sig i den vetenskapliga journalistiken, i den stora mängden af speciella journaler för alla fack och bifack. Rikt och mäkta rikt är Tyskland på theologiska tidskrifter, hvilket till en del kommer af skrifklådan hos de tallösa landtpresterna, på hvilka ledsnadens förtviflan sätter pennan i handen. En theologisk journalistik af sådan beskaffenhet och utsträckning äger intet annat europeiskt land att uppvisa. Hengstenbergs *"Evangelische Kirchenzeitung"* har sedan några år isynnerhet utmärkt sig derigenom, att den sökt bekämpa den i belletristiken sig insmygande pantheismen. Ullmans och Umbreits *"Theologische Studien und Kritiken"* hafva för kort tid sedan äfven framdragit Schillers verk för den theologiska inquisitions-domstolen. Ifrån ståndpunkten af högra sidans Hegelianer trädde B. Baur i sin *"Zeitschrift für speculative Theologie"* till kamp mot Strauss lära, under det att Horless' *"Zeitschrift für Protestantismus und Kirche"* förföljde jesuitismen i orthodox-politisk rigtning. I Würtemberg, der striden angående psalmboken till och med för en längre tid hade framkallat en egen journal, är *"Christenbote"* pietismens förnämsta organ, hvartill på visst sätt *"Baseler Missionsblätter"* ansluta sig. Mera vetenskapligt förmedlande är den af *Fichte* utgifna *"Zeitschrift für Philosophie und speculative Theologie"*, och i många hänseenden är Tholucks *"Literarischer Anzeiger für christliche Theologie und Wissenschaft"* likaledes detsamma. I den gamla rationalismens anda fortfara ännu några, redan sedan längre tid tillbaka bestående, kyrkotidningar att kämpa på sitt gamla sätt, under det att den af Bauer redigerade *"Tübinger Zeitschrift"*, äfvensom de i Heidelberg utkommande *"Deutsche Blätter für Protestanten und Katholiken"* representera den på nyare filosofien grundade trosläran. Den moderna pantheismen har äfven framkalladt en af Richter i Magdeburg utgifven tidskrift, som utgjorde en särskilt organ för tviflarne på ett personligt fortvarande efter döden. Inom den katholska theologiens område strida *"Historisch-politische Blätter"* af Görres och Phillips, samt *"Aschaffenburger katholische Kirkenzeitung"* för ultramontanismen, under det att några liberalt katholska tidningar, isynnerhet Ellendorfs *"Historisch-kirchenrechtliche Blätter für Deutschland"*, kraftigt uppträda emot de jesuitiska tendenserna. I dessa olika partirigtningar röra sig ännu flera theologiska och halftheologiska tidskrifter i det tyska Schweitz, hvilka dock företrädesvis afhandla lokalt kyrkliga angelägenheter. Skola och skolvetenskap, isynnerhet språkkunskap, äro knappast mindre rikhaltigt, än kyrka och theologi, representerade i filologiska ock pedagogiska tidskrifter. Af synnerligt vetenskapligt värde äro G. Welckers *"Rheinisches Museum für Philologie"* och *"Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik"* af Seebode, Jahn och Klotz. Söndringen i en historisk skola, som upphäfde sig till en alltför ifrig förfäktare af de dödas företräde framför de lefvande, och i en dogmatisk praktisk har förnämligast gifvit den juridiska journalistiken dess dubbla rigtning. Emot den af Hugo, Savigny och flera andra, till följe af den af Thibaut väckta striden angående nödvändigheten af en allmän tysk civil lagbok, grundade *"Zeitschrift für geschichtliche Rechtswissenschaft"* och *"Rheinisches Museum für Jurisprudenz"* uppträdde med förherrskande praktisk rigtning *"Archiv für die civilistische Praxis"* jemte *"Zeitschrift und Process."* Mindre, än i civilrätten, hade söndringen kommit till utbrott i jurisprudensens öfriga dicipliner. Sedan partierna bekämpat hvarandra så länge, att de blifvit nästan utmattade, visar sig nu öfverhufvud en mera förmedlande och försonande tendens, såsom t. ex., hvad kriminallagen angår, i det derför grundade *"Archiv"* för tyska lagfarenheten, i den af Reyscher och Wilda utgifna tidskrift, äfvensom slutligen för romerska civillagen i de af W. och C. Sell redigerade *"Jahrbücher für historische und dogmatische Bearbeitung des römischen Rechts."* Likväl måste man ännu beklaga ett öfverflödigt och mycket gagnlöst slösande med skarpsinnighet och kunskaper på juridiskt antiquariska bisaker, ett pedantiskt samlande af alla de torra och vissnade frukter, som vuxit i främmande länder och i längesedan förflutna tidehvarf, under det att sånings- och kanske äfven skördetiden obegagnad går förbi. Detta är mycket mindre förhållandet i Frankrike, der *"Gazette des tribunaux"* utgör ett dagblad, som endast befattar sig med juridikens närvarande tillstånd, och der äfven *"Themis"* och flera andra mera vetenskapliga tidskrifter åtminstone icke lemna alltför mycket inrymme åt det förflutnas anspråk. Mindre öfverflödigt är den tyska litterära marknaden försedd med statsvetenskapliga och statsekonomiska journaler, i hvilket afseende vi endast vilja nämna Pölitz', af Bülow fortsatte *"Jahrbücher des Geschichte und Politik."* J allmänhet kan man om dessa anmärka, att de ännu allför skyggt kringgå samtidens vigtigaste sociala frågor, att de ännu alltför litet vidröra de i England och Frankrike uppstående samhällslärор, med deras sanningar och villfarelser. Liksom Tyska vetenskapen, öfverhufvud taget, älskar att först lägga breda grundvalar, så har man i Tyskland hittills mera sysselsatt sig med grundvalarne för den praktiska politiken, med statistik, beskrifning af folk och länder, i hvilket afseende man kan anföra Berghaus' *"Annalen"*, *"Ausland"* och flera andra journaler. Ibland journaler för krigsvetenskapen och militärväsendet utmärker sig *"Oesterreichische militairische Zeit-*

schrift." Äfven den theoretiska och använda mathematiken har i Tyskland sina särskilta organer inom den periodiska pressen. Vid betraktande af densamma finner man, att hos Tyskarne den Euklidiska och synthetiska methoden är företradesvis rådande, under det att hos Fransmännen, äfvensom hos nästan alla Judar, som odla de mathemathiska vetenskaperna, en afgjord förkärlek för analytisk behandling äger rum. Ibland tidskrifter för naturvetenskaperna torde väl Okens encyklopediska journal "*Isis*" vara den enda, som söker att under en allmän och omfattande princip ordna hela deras gebit. För astronomien, naturalhistorien, fysiken, chemien, botaniken, mineralogien och geognosien förtjena "*Astronomische Nachrichten*" af Schumacher, tidskrifterna af Wiegmann, Poggendorff, Holger, von Schlechtendal, K. von Leonhard och flera andra att nämnas. Stora framsteg har isynnerhet den organiska chemien gjort, förnämligast genom Liebigs förträffliga analys och snillrika behandling. Organ för en redan i sin begynnelse storartad verldsfysik är den af Gauss i Göttingen grundade "*Journal für Erdmagnetismus*", hvari alla dylika observationer ifrån alla verldens delar influta. Burdachs "*Beiträge zur Physiologie*" närmar sig, åtminstone genom sin association af olika krafter under en gemensam ledning, genom talrika medarbetares deltagande deri, karakteren af en i stor skala inrättad tidskrift. Om än öfverhufvud taget i den nyare behandlingen af naturvetenskaperna empirien är öfvervägande, så delar sig dock hela deras vidsträckta gebit för Tyskarnes filosofiskt ordnande och fördelande ande i åtskilliga, till sitt inre väsendtligen olika fack; de franska naturforskarne deremot föredraga att lägga de åt den sinnliga uppfattningen sig beqvämt erbjudande kännemärkena till grund för sina indelningar. Äfven får man i den tyska naturforskningen ej förbise de isynnerhet sorgfälligt bedrifna mikroskopiska undersökningarne, denna tillochmed i empirien förherrskande rigtning åt det enklaste och ursprungligaste. Af de ganska talrika medicinska journalerna vilja vi endast nämna: "*Jahrbücher der in- und ausländischen gesammten medicinischen Literatur*"; "*Zeitschrift für die gesammte Heilkunde*"; J. Müllers "*Archiv für Anatomie, Physiologie und wissenschaftliche Medicin*"; Gräfes och Walthers "*Journal für Chirurgie und Augenheilkunde*"; Buschs "*Zeitschrift für Geburtskunde*"; Henkes och Wildbergs tidskrifter för "*Staatsarzneikunde*", äfvensom en talrik mängd medicinska tidskrifter för enskilta stater såsom för Preussen, Würtemberg och Österrike, der "*Medicinische Jahrbücher des östreichischen Staats*" förtjena allt beröm. Förmedlande emellan allöopathien och homöopathien är "*Hygea.*" En egen journal har tillochmed det i sednare tider uppkomna ifrandet för vattnets förmåga att bota sjukdomar bringat i dagsljuset. Frankrike har likaledes äfven, och isynnerhet i många departementer, talrika och förtjenstfulla medicinska tidskrifter, hvilka till en del, såsom t. ex. "*Gazette medicale*", i sednare tider på mångfaldigt sätt plundra och begagna tyska medicinska journalistiken. I motsats till denna sednare framträder i Frankrike, med försummande af det therapeutiska, en större förkärlek för diagnosen och chirurgien. I Ryssland redigeras de medicinska tidskrifterna mest af tyska läkare; äfven Schweitz, Holland, Danmark och Sverige stödja sig i detta afseende hufvudsakligen på Tyskland.

(Forts. följer.)

DEN FÖRNÖJDE.

(ombildning.)

Vänner! nöjd jag lefver,
Nöjd af själ och håg,
I en enslig hydda,
Halmbetäckt och låg.
Mången dåre eger
Allt, han önskar sig;
Jag är nöjd och lycklig —
Det är nog för mig.

Brinna ock ej tusen
Vaxljus i min sal,
Glöder ock ej drufvans
Must i min pokal;
Nöjd likväl jag lefver,
Bryter glad mitt bröd,
Sjunger gladt och ler åt
Verldens öfverflöd.

Flyger än mitt rykte
Ej kring fjerran land,
Har jag än ej titlar,
Ordens-stjernor, -band;
Godt! mitt adels-värde
Jag i hjertat bär,
Och min högsta glädje
Likars lycka är.

Buga ej klienter
För mig hvart jag går,
Trängs en guldsmidd stafhop
Ej i mina spår;
Nå, hvad sen? En öcken
Blir dock ej min stig,
När min gamle, trogne
Caro följer mig.

Frasar ock af siden,
Ej min paulun,
Skattar ejderfågeln
Ej till den sitt dun;
Väl! — nog hittar sömnen
Till min bädd ändå —
Sött den nöjde sofver,
Är det än på strå.

Ingen marmor pryda
Skall en gång min grift,
Inga ljugna dygders
Gyllne minnes-skrift,
Kanske dock att någon
Vän till grafven går
Och vid den, i qvällen,
Gjuter saknans tår.

E—RN.

Anmälde Resande.

Commissarien J. T. Bergh och Mamsell Hedda Fredrichsson fr. Halland, boende i Domprosthuset, H:r Chytræus fr. Mariestad, Commendeur-kapitainen Freidenfelt med familj fr. Carlskrona, Handlanden J. F. Jungmarker från Lidköping, Lands-Canzlisten S. J. Nyman från Venersborg, Collega-Scholæ Röding från Mariestad, boende på Bloms Hotel; Doktorinnan Wahlström och Magister Wahlström från Carlstad, boende i huset N:o 32 i 5:te Roten; Musikdirektören C. T. Möller med familj fr. Stockholm, i stora Theaterhuset; Engelske Undersåten P. Dickson från Köpenhamn, i huset N:ris 51 & 52 i 5:te Roten; Hamburgske Medicine-Doktorn August David Krohn fr. Stockholm, på Tods Hotel.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen N. Andersson från Malmö, båt. Lyd Rätt, 1,850 k:r bränvin; Dito P. Olsson från Helsingborg, båt. Albertina, 1,995 k:r bränvin; Dito A. Bryngelson från Landskrona, båt. Speculation, 1,395 k:r d:o; Dito M. Lindgren fr. Carlshamn, jagt. Noach, 1,809 k:r svensk rom; Dito J. Börjesson fr. Warberg, båt. Speculation, linfrö; Dito J. Svensson fr. Malmö, båt. Noach, 1,500 k:r bränvin; Dito A. Larsson fr. Landskrona, båt. Albertina, 900 k:r bränvin; D:o J. L. Bauck fr. Höganäs, jagt. Elisabeth, bränvin; Dito J. Ryberg fr. Halmstad, slup. Solid, papper; Dito J. Andersson från Malmö, båt. Uppland, bränvin.

REPERTOIRE

till den Musikaliska Soirée, som gifves Fredagen d. 16:de Juli uti Enkefru Bloms Salong.

Första Afdelningen:

1:mo *Simphonie.*

2:do *Recitativ, Cavatina* och *Aria ur Operan Somnambula*, af Bellini, sjunges af underteknad.

3:tio *Duett ur Operan Norma*, af Bellini, sjunges af en musikälskarinna och underteknad.

Andra Afdelningen:

1:mo *Simphonie.*

2:do *Romance* af Prattè, orden af Böttiger, sjunges af underteknad.

3:tio *Nocturne* af Blum, för 6 karlröster.

4:to *Tyrolerthema med variationer för rösten*, af Hummel, sjunges af undertecknad.

Biljetter à 1 R:dr B:co stycket finnas att tillgå uti Herr Gumperts Bok- och Musikhandel, samt vid ingången till Soirèen, som börjas kl. half 7 e. m.

HENRIETTE MÖLLER.

Sällskaps-Sammanträde.

Götheborgs Stifts Bibel-Sällskaps Ledamöter behagade sammanträda å Gymnasii Solennitets-sal Onsdagen den 14:de innevarande Juli klockan 5 eft. m. för val af ny Ordförande *i H. H. Erke-Biskopen och Pro-Canzleren m. m. Doct. C. F. af Wingårds ställe.*

Tillkännagifvanden.

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 18:de Juli kl. 9 f. m. samt åter kl. 6 e. m. Billetter försäljas ombord till Söndags morgon kl. 7, hvarefter försäljningen upphörer.

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För en vigt på	skålpund.		R:gs R:dr
För en vigt på	3,000	skålpund.	220.
„ „ „ „	2,500	„ . . .	„ „ 200.
„ „ „ „	2,000	„ . . .	„ „ 180.
„ „ „ „	1,500	„ . . .	„ „ 160.
„ „ „ „	1,100	„ . . .	„ „ 140.
„ „ „ „	800	„ . . .	„ „ 120.
„ „ „ „	500	„ . . .	„ „ 100.
„ „ „ „	300	„ . . .	„ „ 80.

Till nämnde vigter begagnas llott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,
Klensmedsmästare i Götheborg.

Auktioner:

Vid frivillig och offentlig Auction, som förrättas å Landahla den 27:de i denna månad, kl. 11 f. m., försäljes till den högstbjudande, för framlidne Slagtaremästaren C. Eckhardts Sterbhusdelägares räkning, denna lägenhet, jemte arrenderätten till hälften i Landeriet Brantedahla, under N:o 105 i denna Stads 12:te Rote, i det skick den, vid Auctionstillfället befinnes, med åbyggnader, planteringar och stängsel, att tillträdas den 1:ste Oktober innevarande år.

Lägenheten Landahla, belägen på hemmanet Krokslätt Nordgårdens ägor, i Örgryte socken af detta län, innehafves med full ägande rätt för evärdelig tid, emot årlig grundlega till Krokslätt Nordgården af Tre tunnor Korn, och innehåller circa 22 tunneland väl odlade inägor och 2:ne beteshagar, hägnade med stengärdesgårdar, temte 2:ne tunneland Torfmosse, hvarifrån brännjorf kan hämtas både till eget behof och till afsalu.

A denna egendom, som har ett utmärkt vackert läge, 1/8 dels mil från Staden, finnes äfven trädgård med flera goda fruktträn, en park af vilda trän, och årliga afkastningen utgör vanligen 50 tunnor säd, 80 tunnor potäter, jemte tillräckligt foder för 14 nötkreatur och 3:ne hästar.

Åbyggnaderne äro försäkrade i allmänna Brandförsäkringsverket för Byggnader å landet, för 4300 R:dr Banco, och alla årens premier inbetalte, hvarförutan en stor grundmurad källare innevarande år blifvit uppförd af gråsten, med ölverbyggnad af träd, till spannemålsmagasin.

Hälften i Landeriet Brantedahla, upplåtet af denne stads Drätsel-Commission till den 31 Mars 1885, emot årlig grundlega af 2 tunnor Spannemål, hälften råg och hälften korn, förvandlade i penningar efter föregående årets markegång i länet, innehåller 3 tunne-, 30¼ kappeland, är i sambruk med Landahla, och för 2:ne å detta Landeri uppförde Torp, uppbäres 6 R:dr B:ko i årlig skatt.

Betalningsvilkoren skola vid Auctionstillfället bestämmas, och de speculanter som vilja taga närmare kännedom om de, till denna egendom hörande handlingar, kunna derom vinna upplysning af underteknad. Götheborg den 1 Juli 1841. *T. C. GREIFFE.* [279]

Tisdagen den 20:nde dennes kl. 10 f. m., kommer genom frivillig auktion, som förrättas uti f. d. Coop. Capit. Wendells, å Gamla Varfvet belägna, hus att försäljas diverse Lösegendom, tillhörig Bagaremästaren Myrbergs Sterbhusdelägare, såsom: Silfver-, Malm-, Koppar-, Tenn-, Jern- och Blecksaker; Postlin & Glas; goda Mans- Gång- & Linkläder; Möbler; Säng- & Linkläder; Åk och Körredskap; Trädbråte m. m.; hvilket dagen före Auktionen kan få beses. Carl Johans församling d. 9:nde Juli 1841. [282]

Annonser.

Till salu:

Gentila Cylinder-Ur för Herrar och Damer, med ciselerade, graverade och guillocherade boetter, samt 4, 6, 8 & 10 stentapphål, hvaribland flera med Ancre-echappement, Repeter- samt Compensateur & Parachute, Stockholms Guld- och Silfver-Ur; Bordstudsare af brons, med glaskupor; Pendyler och Väggur; Metronomer samt större och mindre Speldosor; Cylinder-urglas, äfven hallplatt, samt engelska slipade patent-urglas af alla nummer till nedsatta priser. Alla sorter Ur mottagas till reparation, och skall jag genom accuratess och noggrannhet söka bibehålla det förtroende, hvarmed jag blifver hedrad. Herrar Grosshandlare och Sjökapitener, som önska sig Skepps-Cronometrar af Herrar Pockinson & Fredsham, kunna dem bekomma af underteknad, som är husets commissionär.

J. G. Pettersson,
Urfabrikör,
boende i f. d Fröhandlaren
Söderbergs hus, N:o 19, näst
intill Hotel Prins Carl.
(284)

— I min salubod i Lilla Comedihuset, försäljes, i större och mindre partier, Vestindiskt Läder, jemte andra specerivaror till facila priser.
C. A. NORDBLOM.
[287]

Åstundas köpa:

LIND i stockar eller plankor, helst torr, eller som åtminstone någon tid legat huggen. Adress på tidningens officin. [283]

Utbjudes hyra:

1 à 2 ljusa och glada Ungkarlsrum äro lediga att hyra den 1:ste Oktober, uti huset N:o 53, vid Köpmansgatuhörnet och Vallen. [281]

Diverse.

Undervisning i Arithmetik, Logarithmers begagnande, Algebra, Geometri och Trigonometri, hvarvid Rymd-beräkningarne läras efter nya, för praktiken synnerligen lämpliga methoder, kan timvis erhållas mot billiga vilkor. Adress här. [280]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 82 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 82. **Lördagen den 17:de Juli** **1841.**

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Dem. *Henriette Möller* gaf i går afton sin i denna tidning förut annonserade musikaliska soirée. Musikvänner, som för 7 à 8 år sedan härstädes hörde den unga, älskvärda Sångerskan, försäkra att hennes stämma under denna tid betydligen vunnit, både i omfång, styrka, och denna rena, metalliska klang, hvilken i synnerhet utmärker den utbildade fruntimmersrösten. Också belönades konstnärinnan af sitt auditorium med de mest lifliga bifallsyttringar. Ty värr var detta dock icke på långt när så talrikt, som man hade hoppats och Sångerskans musikaliska prestationer förtjenade! Detta bör dock icke tillskrifvas något hos Publiken svalnadt intresse för tonkonsten, eller dess värdiga utöfvare, utan endast årstiden och de nöjen, hvilka lockat största delen af Musikvännerne ut på landet.

= I en till Red. insänd uppsats, som dock icke är skrifven för att verbotim i tidningen införas, uppmanas ledamöterne af härv. Jägareförening, att äfven i *handling* ådagalägga sitt nit för den sak, såsom hvars vänner och beskyddare de uppträdt. Dertill tror insändaren dem nu hafva ett ypperligt tillfälle, då vargarne, så att säga, husera invid sjelfva stadsportarne och förstöra den arme landtmannens kreatur. För cirka 14 dagar sedan ihjälrefvo de nemligen för en fattig enka i Brunnstorp af Lerums socken en ko; natten till den 13:de dennes förnyade de samma bragd på en ko, tillhörig en bonde i Skuttorp af Partilled socken, och natten till sistliden Onsdag dödade och uppåto de ett dylikt kreatur, tillhörigt en fattig skomakare i den circa en half mil från staden belägna Ugglume by. "*I friska rofdjurs spår så muntert jagten går*" sjöngo ju jägareföreningens medlemmar på sin sista sammankomst? Välan! låtom oss se, att en jagt i dylika spår verkligen gläder den på "elfvens fria strand" vandrande jägarskaran! Genom ett efter rofdjuren anställdt skall kunna dess medlemmar på en gång få tillfälle njuta detta nöje, och förvärfva sig mången landtmans innerliga tacksamhet. "Östanskog" eller Partilledskogen böra för den äkta svenske jägaren vara enahanda — enahanda för honom antingen det är en varg eller ryska örnen, som hans skott gäller. Rofdjur äro de båda och böra således på enahanda sätt af honom betraktas och behandlas.

= Stockholmstidningarne innehålla ingenting nytt af vigt, utom det att H. E. Grefve *Tavast* d. 11:te dennes efter en kort sjukdom aflidit, samt att *Svenska Biet,* för att döma af några dess anspelningar på Herr Assessor *Crusenstolpes* snart inträffande återkomst till hufvudstaden och ett af Herr *L. J. Hjerta* hos honom nyligen gjordt besök, tyckes önska få de bekanta Stenborgarebragderna förnyade. Det är dock att hoppas det *icke ens afskummet af Stockholms pöbel* låtsar förstå Svenska Biets vinkar. Hos de bättre klasserna, det veta vi alla, kunna de aldrig göra sig gällande.

= I en å Vestgöthasidan vid Lilla Edet belägen utomordentligt stor sågspånshög har genom sjelfantändning uppkommit eld, som hotar att blifva farlig för de i närheten af densamma liggande vattenverken. Redan för öfver 14 dagar sedan gick ett rykte, att nyssbemälte sågspånshög befanns i brand; men som det kort derefter berättades att elden blifvit släckt, fästades föga uppmärksamhet vid denna tilldragelse. I Thorsdags bröt dock elden ut med en styrka, som erfordrade kraftiga och verksamma släckningsåtgärder; hvadan Stiftaren af Götheborgs friv. Brandkorps, Herr *Rossing,* å Phoenix-kompagniets vägnar genast begaf sig till eld-stället, för att vidtaga de mått och steg, som han kunde finna vara af nöden. I går afgingo äfven dit 2:ne af friv. Brandkorpsens sprutor, jemte en af stadens stora anbringare. Eldställets läge invid hus gör faran ganska stor; hvarföre äfven flere personer redan i Thorsdags ur dem utflyttade sina lösören. Att sågspånshögar sjelfve antändt sig och vållat svåra olyckor har man redan förut haft exempel på, såsom 1795 i närheten af Köpenhamn, der en dylik händelse inträffade, som hade till följd att flere hundrade hus blefvo ett rof för lågorna. Äfven på Lilla Edet skall en gång, för längre tid sedan, en dylik olyckshändelse hafva tilldragit sig.

= Genom bref från Marstrand af den 15:de dennes underrättas vi, att den i föreg. nummer af denna tidning omförmälte sårade båtsmannen dagen förut under de förskräckligaste plågor aflidit, och lemnat efter sig hustru och 6 minderårige, oförsörjde barn. Den andra karlen, som vid olyckstillfället blef dödskjuten, lemnade efter sig hustru och 2:ne barn, hvilka äfven befinna sig i den största fattigdom. Skulle några barmhertiga medmenniskor med en skärf vilja lindra

dessa enkors och faderlöses ekonomiska bekymmer, så kommer, i och för detta ändamål, i början af nästa vecka, en subskriptionslista att blifva tillgänglig i Herr Gumperts Bok- och Musikhandel; hvarefter de inflytande medlen skola med tacksamhet i denna tidning redovisas, och till vederbörande kompagnichef öfverlemnas.

— *Dem.* HENRIETTE MÖLLER *lärer i morgon gifva en Musikalisk Soirée på* Särö.

Dagens utländska post är ej ännu ankommen.

STOCKHOLM.

I anledning af de sednast skedde talrika utnämningarne och några ännu obesatte domare-embeten yttrar sig Dagligt Allehanda på följande sätt:

Det tyckes hafva blifvit en maxim att under en riksdag företaga så få utnämningar, som möjligt; och derföre har ock vid riksdagens slut vanligen en sådan mängd ledigheter hopat sig, att ett ovanligt stökande med utnämningar inträffar på en gång. Det angelägnaste går naturligtvis först; och sålunda har också *dekoreringen* af devouerade vänner försiggått, och det i parti, såsom hvar man måste tillstå. Inom kyrkan äro två betydande embeten äfven bortgifna: ett domprosteri, och ett af de pastorater, hvilka, för att nyttja Bellmans ord, lysa såsom stjernor. Allmänheten längtar att snart få se tillsättningar äfven af andra embeten. T. ex. flera domsagor äro lediga; och det har trotts, att de skulle redan i denna veckan bortgifvas.

Uppmärksamheten härpå är i högsta grad spänd; ty vigtigare embeten finnas icke i samhället. Vi undantaga ifrån detta omdöme icke Biskopar, Generaler, Landshöfdingar eller ens Statsråder. Med dem har *folket* föga att sig befatta; af dem hoppas och fruktar *det* nästan intet. Men *domaren* inverkar omedelbart på massans väl och ve. En upplyst, skarpsinnig och för frestelser otillgänglig domare är en orts största välsignelse; men en okunnig, enfaldig eller oärlig domare är den förskräckligaste landsplåga, som kan hemsöka henne. De ekonomiska och moraliska olyckor, som han kan frambringa, äro oberäkneliga; och hvarje man, som varit i tillfälle att med uppmärksamhet se folkets tillstånd i åtskilliga orter, kan intyga, huru olika detta varit under olika domare. Och detta är gifvet. Blifver rättvisans källa grumlad eller förgiftad, så måste folkets förtroende och kärlek till samhällsbandet försvagas; våld, svek och sjelfhämnd uppmuntras, med ett ord, massan af nationen demoraliseras, för att icke tala om de ekonomiska förluster, dem orättvisa eller fördröjd rättvisa förorsaka. Deremot om strängt allvar, rättrådighet, och öfverlägsen duglighet sitta på domare-sätet i en ort, skall man snart se listen, våldet och chikanen gömma sig, och folk-karakteren utveckla den hos svenskarne naturliga ärliga rättframheten, förtroendet till samhället och lagen, aktningen både för andra och sig sjelf. Detta är icke drömmar; erfarenheten har på hundrade ställen bekräftat det.

Må man då på politikens och riksdagarnas väg eller genom extra förtjenster gå till en mängd andra embeten; men må åtminstone politiken och smygvägarne uteslutas bland de medel, hvarigenom man kan hoppas vinna *domare*-embeten! Regeringen har en förfärlig ansvarighet, om hon skulle låta vid *deras* besättande leda sig af andra konsiderationer, än vägandet af de sökandes verkliga värde. Historien saknar tyvärr icke exempel, att omogna, odugliga subjekter blifvit genom relationer, kryperi eller tvetydiga tjenster framdragne på domare-banan, och ingenting har så förnedrat, utarmat, demoraliserat folket. Öfver denna förnedring och denna demoralisation klagar man, då man söker anledningar att nedhålla folket; och likväl skulle man vara färdig att fortsätta ett system, hvarigenom det öfverklagade skulle förvärras? Vi anse en dylik politik omöjlig hos en regering, som eger det ringaste begrepp om sina pligter; och vi hoppas således, att den "fournée" af nya domhafvande, som nu ofördröfvadt skall se ljuset, blifver vald endast efter pröfning af *juridiska* förtjenster. Man får väl snart se.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London d. 6:te Juli. *United Service Gazette* berättar, att 800 man på trenne skepp afgått direkte från Deal till Hong-Kong, för att förstärka den i China befintliga engelska arméen.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 16:de Juli. En ny hattischerif har afgått till Mehemed-Ali. — Syriens tillstånd är sorgligt. Gatorna äro osäkra och hvimla af röfvare. Den tolerans, som herrskade under Ibrahim, är försvunnen; kristne och judar insulteras dagligen, styrelsen är svag och kraftlös, befolkningen väl lugn, men dock väpnad och färdig att vid ringaste anledning skrida till våldsamheter, såsom det nyligen skedde i Batrum, då de derstädes genomtågande Arnauterne tillåto sig några friheter; lifsmedlen äro dyrare, än någonsin. — Enligt de nyaste underrättelserna från Candia, vantade man dagligen att insurgenterna skulle nedlägga vapen. Största delen af de insurgerade byarne hafva redan underkastat sig. — Ifrån Macedonien och Thessalien låta underrättelserna gynnande. Jacub Pascha har med några tusende man ankommit utanför Nissa, och der intagit ett läger, hvari nya truppar dagligen inträffa. — Man tror, att Chosrew Pascha åter kommer att inträda i ministèren.

Alexandria d. 19:de Juni. Den gesandt, som öfverbragte Portens sednaste hattischerif inträffade härstädes den 7:nde Juni, och hade följande dagen en lång konferens med Mehemed-Ali. Resultatet deraf har blifvit det, att Mehemed-Ali, tvertemot hvad man förmodade, gått in på alla de deri innehållna vilkor, med undantag af penningefrågan, hvaröfver ännu lärer komma att underhandlas. Efter hvad man försäkrar, skall det isynnerhet hafva varit franske Charge d'Affairen, Hr v. Rohan Chabot, som dertill bevekt honom. Denne skall nemligen hafva låtit vice konungen förstå, att de förbundna makterna endast sökte ett tillfälle, för att afbryta denna allians och öfvergifva den för dem besvärliga orientaliska frågan; att Mehemed-Ali sedan kunde göra, hvad han ville, och att, i händelse han ej uppfyllde ett af vilkoren, de stora makterna ej straxt skulle förena sig, för att tvinga honom dertill.

Cirkassien d. 16:de Juni. Med Ryssarnernes operationer mot de kaukasiska bergsfolken går det som det kan. — I Daghestan hafva de vid den befästa byn Tscherkny, liksom händelsen var förra året, förlorat en mängd folk, hvaribland adjutanten hos Furst Czernetschew, herr Balazschew, broder till furst Paskewitschs svärson. Bergsfolkets försvar var lika tappert, som regelmässigt, och deras artilleri var i synnerhet väl serveradt. Slutligen blefvo väl Ryssarne, under general Grabbe, sedan de flera gånger mot

byn framkastat nya truppmassor, herrar af densamma; men segren var mycket dyrköpt, och gjorde ej något gynnande intryck på operationsarméen.

SYDAMERIKA.

Buenos Ayres. 113 främmande skepp ligga här i hamnen, och det är mycket svårt att erhålla frakt.

En f. d. Rabulists Bekännelser. *

Äfven jag har varit rabulist, och, ehuru jag nu hyllar andra åsigter, brukar jag ibland, dock ej oftare än någon af mina gamla trosförvanter gör mig förebråelse för affall, med en viss *vemodig* känsla dra mig till minnes fordna tider och förvillelser. Jag vill nu uppriktigt tillstå och bekänna både de omständigheter, som gjorde mig till rabulist, och de, som åter förde mig på den rätta stråten. Min far var en civil tjensteman, som, oaktadt det nogaste och punktligaste fullgörande af sina tjensteåligganden och iakttagande af sina pligter, aldrig hann längre på tjenstemannabanan, än till en underordnad befattning, hvars ringa löneinkomster hvarken svarade emot hans trägna tjenstgöring, hans osparda möda, eller hans talrika familjs behof. Hopp om någon befordran till förmånligare befattning inom det verk, hvarvid min fader var anställd, hade han redan förlorat, ty Chefen, en f. d. General, Grefve *** — hvars hela göromål bestod uti att några gånger i veckan teckna sitt namn och mottaga rekommendationssökande uppvaktare, hvilka göromål dock lemnade Hr Grefven en årlig inkomst af circa 4000 R:dr B:co — ville aldrig *"lägga sig ut för"*, d. v. s. gifva rättvisa åt min far, emedan denne vid flere tillfällen inom tjenstebefattningen vågat visa sig af olika tanka med Grefven och hans lierade inom verket. Då således någon plats yppade sig på närmare eller fjermare håll, som min far, för att upphjelpa sina ringa inkomster, sökt, hade han alltid blifvit utträngd än af någon gammal Major eller Öfverste, som ej förstod sig mer på tjenstens skötande, än katten på söndagen, men som hade ett gammalt löfte af H. E Grefve B. att bygga på, eller af någon ung man, som inom verket ville göra lycka och derföre i främsta rummet sett till att stå väl hos sin chef och i det andra att efter samvete och författningar sköta sin tjenst. Allt hopp om befordran hade således redan försvunnit för min far, och hans husliga bekymmer tilltogo dagligen, under det han tröstade *sig sjelf* med medvetandet om uppfyllda pligter och *sin maka och sina barn* genom att bedja dem hoppas på bättre tider och med undergifvenhet bära det kors, försynen pålagt. Min fader hade af naturen stränga rättsbegrepp, som ännu mer af en vårdad uppfostran blifvit utbildade; det grämde honom derföre af hjertat att se sig orättvist behandlad, men denna grämelse förmådde han hejda och hindra att utbryta. — Jag var redan en 16 års yngling och hade, dels i publika skolor, dels vid gymnasium, inhemtat grunderna till hvad man hos oss kallar en lärd uppfostran, då jag utan min faders vetskap kom att vara vittne till ett samtal emellan honom och en af hans gamla vänner, hvarutinnan de temligen skarpt yttrade sig om den orättvisa vid befordringar, som nu mer än fordom förmärkes. Min fars vän var vid detta tillfälle synnerligen sträng och yttrade med en lugn och allvarlig röst till min far: "Min käre bror! Det nit, hvarmed du omfattar dina tjensteåligganden, den skicklighet hvarmed du utöfvat ditt kall, skulle, om rättvisan i våra tider det ringaste åsåges, långt för detta skaffat dig fram till platser, som nu intagas af den högmögende odugligheten; gunst uträttar i våra tider allt, skickligheten förmår intet, och sjelfständigheten är bestämdt ett hinder för fortkomst. Hvad skall det slutligen taga vägen? Sannerligen: fortgår det som det börjat, skall man några tiotal af år härefter se vårt kära fädernesland blottadt på skicklige och sjelfständige embetsmän, och endast medelmåttan och karakterslösheten vilja egna sig åt statens tjenst." Dessa ord rörde djupt mitt hjerta. Min fars och min mors torftighet härledde sig således endast från andras ränker och deras egen dygd. Jag föll i häftig gråt, och för att dölja detta sprang jag utur rummet. Men första fröet till rabulism hade nu i mitt späda hjerta blifvit utsådt. Intet griper häftigare ynglingasinnet än en liden orättvisa; att min far led en sådan, derom var jag nu öfvertygad, och hämnd-känslan vaknade i mitt bröst. Bekymmer och sorger lade slutligen min far i grafven. Medan han ännu låg på sjuksängen inkallade han mig och tilltalade mig ungefär på följande sätt: "Min käre Wilhelm! Din far vill, innan han lemnar detta lifvet, hvilken skilsmässa jag känner snart inträffa, säga dig några ord. Jag efterlemnar en kär maka och flera kära barn, af hvilka du är det äldsta och nu så till åren kommen" (jag var då på mitt 20:de år), "att du bör kunna förstå, hvad jag säger Dig. Trösta din mor efter min bortgång; hjelp henne att vårda och tillse dina minderåriga syskon; sök framför allt att blifva en bra karl; hoppas på framtiden; förtrösta på Gud, i hvars vård jag lemnar eder alla! Välj hvad yrke du behagar; men statens tjenst är mödosam och ansvarsfull, och din lön ofta ringa, så framt du ej vill blifva prest eller militär." Min Far framställde derefter för mig alla de vidrigheter, han måst vidkännas; de förödmjukelser, han måst undergå; de prof, hvarpå hans sjelfständighet blifvit satt; den orättvisa han ofta måst lida m. m. d. Så tilltalade mig min döende far; hans öga slocknade; hans själ svingade sig till sitt hem — och andra fröet till rabulism hade i mitt bröst blifvit nedmylladt.

Straxt efter min fars död skickades jag till Universitetet genom underhåll från en af min fars gamla vänner. Vid inskrifningen i den nation, jag skulle tillhöra, tilltalade Inspector Nationis oss samtlige adscripti (vi voro bortåt en 8 stycken som nu inskrefvos på samma gång) med öflig välkomsthelsning, men vände sig särskildt till en ung Grefve P. och på det förbindligaste sätt yttrade följande ord: "Det är en heder för Nationen att få räkna Hr Grefven ibland sina ledamöter; en heder för Sveriges ädlingar att de låta sina söner inhemta kunskaper vid detta läroverk, helst i alla händelser ingen lärer kunna bestrida dem Sveriges förnämsta hedersplatser." Hvad, tänkte jag, hafva vi ej alla, åtminstone som studenter, lika anspråk på statens hedersplatser, så som gubben kallade det? Förtjensten och skickligheten i våra mognare år böra ju sedan bestämma vår fortkomst, men gubben tycktes antaga att endast börden ledde till statens högsta tjenster, och hvad som var det besynnerligaste, han skämdes ej att öppet tillstå, att så är förhållandet och tyck-

---

* *Tidningen Svenska Biet har nyligen i sina på* "eminenta afhandlingar" *så rika spalter skildrat, eller rättare låtit en f. d. Rabulist skildra sig sjelf, sin omvändelse &c. Tidningen Phoenix vill nu med denna skildring endast visa huru frånsidan af den af B. slagna medaljen öfver f. d. Rabulisten ser ut. Har allmänheten sett saken* från ena sidan *bör den ju ock se den* från den andra. *Dessa Bekännelser, som f. d. Rabulisten vid ett tillfälle af samvetsskrupler gjort, och till yttermera visso på papperet uppsatt, hafva genom en händelse fallit i Red:s af Phoenix händer.*

tes högeligen gilla det. Åter utsåddes i mitt bröst ett frö till rabulism.

(Forts. följer.)

Anmälde Resande.

Handelsbokhållaren Kreckler fr. Stockholm, Tullförvaltaren Cöster fr. Helsingborg, Brukspatron Buren fr. Mariestad, Brukspatronen W. Hisinger och Herr T. Heijkenskö1d från Westmanland, Handlanden Nyberg från Uddevalla, Häradshöfding Svedmark från Bohus Län, på Bloms Hôtel; Herr D. Lilljeström från Strömstad, Konrektor Kinnander fr. Linköping, Fru A. E. Hansen och Mamsell Hanna Hansen från Fredrikshall, samt Danske Handlanden Hans Peder Malling från Stockholm, på Götha Källare.

Dödsfall.

Handlanden J. R. Brattberg, i Götheborg, d. 10:de dennes, i dess 49 års ålder. [290]

= Fru M. C. Borgman, född Lundell, i Göteborg d. 12:te dennes, 53 år. [291]

Tillkännagifvanden.

LUSTRESA med Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 18:de Juli kl. 9 f. m. samt åter kl. 6 e. m. Billetter försäljas ombord till Söndags morgon kl. 7, hvarefter försäljningen upphörer.

= Drätsel-Commissionen erinrar de innehafvare af tomter och lägenheter i 11:te Roten, eller Masthugget, hvilka icke redan friköpt sina derstädes innehafvande lägenheter, att fataletiden för inköp af desamme tilländalöper den 16:de nästk. Augusti; hvadan de, som vilja begagna sig af de dem i Kongl. Maj:ts nådiga bref af d. 16:de Aug. 1836 förlänade rättigheter, böra inom preskriptionstidens slut till Drätselkommissionen inkomma med ansökningar derom, beledsagade af behöriga åtkomsthandlingar, samt af Stads-ingeniören upprättad karta öfver egendomen. [292]

Auktioner:

Thorsdagen d. 29:de dennes kl. 10 f. m. anställes inför Kongl. Quarantaineskommissionen, entreprenadauktion för upplåtande åt den minstbjudande af åtskilliga reparationer och förändringar vid Känsö Quarantainesinrättning. Närmare upplysningar erhållas hos Kongl. Quarantaineskommissionens Sekreterare. [293]

= Lördagen d. 24:de d:s kl. 11 f. m. hålles auktion å 1,300 kannor fruktsprit. Auctionsstället är å Gästgifvaregården i Falkenberg. [294]

Till salu:

Gentila Guld- & Silfver Cylinder-Ur, nytt sortament, äfvensom vanliga större & mindre *Fick-Ur*, med enkla och dubbla boetter, med och utan *secund* och *kapslar; Bordstudsare* af *bronce*, med glaskupor, samt andra slag; större och mindre *Vägg-Ur*, med och utan väckareverk samt kedjor; finnas jemt att tillgå hos undertecknad. Alla sorter Ur mottagas till reparation, äfvensom *Cylinder Urglas*, samt engelska slipade *Patent Urglas*, af alla nummer och storlekar, insättas; allt till facila priser. L. M. JONASON, Urfabrikör. östra Hamngatan, midtför stora Torget. (275)

= Värdshuslägenheten *Warholms Udde*, i Torslanda socken vid vestra ändan af Hisingön. Närmare öfverenskommelse träffas med egaren på stället. [295]

STOCKHOLMS RÖKTOBAK af flere sorter, hos C. V. HELANDER. [296]

Superfin MATOLJA, Maccaroni och Vermicelligryn, hos C. V. HELANDER. [297]

= Kryddvaror, specerier, jernkramvaror, färgstoffer, stjelkhuggne tobaksblader m. m. hos J. P. Agardh. [298]

London Brownstout Porter, på hel- och halfbuteljer, samt nu inkommen fin Matolja, hos Simzon Koch. [299]

STÄRKELSE, i fjerdingar och lispundvis, i saluboden i f. d. Kaulbarska huset vid stora Torget. [300]

LIMBURGEROST hos P. Alfson. [301]

SVENSK KIMRÖK hos C. E. Nordström. [302]

Åstundas köpa:

LIND i stockar eller plankor, helst torr, eller som åtminstone någon tid legat huggen. Adress på tidningens officin. (283)

Utbjudes hyra:

Tvenne möblerade rum i huset N:o 42 midt för Tyggården. [303]

= Den 1:ste Oktober ett vackert Ungkarlsrum i andra våningen af Mälaren Bruhns hus vid Kronhusgatan. [304]

= Ett ljust och trefligt Rum i huset N:o 67 vid norra stora hamngatan. [305]

= Den 1:ste Oktober en lägenhet af 3 rum, kök, vind och nödiga uthus i huset N:r 36 vid Carl Johans kyrka. [306]

= Den 1:ste Okt. trenne väl tapetserade ungkarlsrum i huset N:o 3 & 4 vid Kyrkogatan. [307]

= Den 1:ste Okt. 3 rum med kök och uthus i huset N:o 20 vid Vallgatan. [307]

= Stall och vagnbod äro att hyra i Enkefru Lefflers hus vid vestra hamngatan. [308]

= En hvälfd källare är att hyra i huset N:o 31 & 32 vid vestra hamngatan. [309]

= Den 1:ste Oktober 4 à 5 rum med kök, skafferi och uthus, i Kamrer Ahrenbergs hamn i Masthugget. [310]

= Den 1:ste Oktober 2:ne rum med kök, källare och vedbod, i huset N:o 1, 2 & 3 vid Vallgatan. [311]

= Den 1:ste Oktober 2:ne hushållslägenheter à 3 à 4 rum, och 2:ne ungkarlsrum i huset N:o 13 vid lilla Bommen. [312]

= Den 1:ste Oktober 1 à 2 ljusa och glada ungkarlsrum, i huset N:o 53, hörnet af Vallen och Köpmansgatan. [313]

Diverse.

Undervisning i tillskäringsmethoden af alla slags nu brukliga fruntimmerskläder lemnas i fru Setterborgs hus, N:o 26 vid Drottninggatan, af Em. F. Åhman. [314]

= De, som till aflidne Jouvnleraren Blomstervall hafva inlemnat arbeten till reparation, böra desamma afhemta inom denna månads utgång. [315]

= De, som hafva ouppgjorda affärer med aflidne Handlanden O. Andersson, böra dem anmäla hos Svante Andersson. [316]

= Alla uppdrag i kommissionsväg besörjas af C. M. Goldkuhl. [317]

UNDERVISNING I TYSKA SPRÅKET, *så väl hvad dess talande som dess skrifvande angår, lemnas af en person, hvilken i grund känner detta språk och har vana vid ungdoms undervisande i detsamma. Om någon eller några föreståndare för privata läroanstalter härstädes skulle önska sig hans biträde i denna gren af den moderna språkkunskapen, är han äfven villig, att, mot billiga vilkor, åtaga sig en sådan befattning. De nyaste, lättaste och mest ändamålsenliga methoder komma alltid att vid undervisningen användas efter de olika naturanlagen hos olika individer. Den härå reflecterar, kan erhålla närmare upplysningar i Herr N. J. Gumperts Bok- och Musikhandel.* (289)

Skeppslägenheter.

Ångfartyget DAN. THUNBERG, Kapt. Schnell, afgår härifrån Söndagen d. 18:de dennes, kl. 5 på morgonen, till Stockholm. (319)

= Ångfartyget CARL afgår Söndagen den 18:de dennes kl. ½10 f. m. till Särö och återvänder samma dag om aftonen. (320)

= Till New-Bedford är lägenhet för passagerare med skonerten Sarah, Kapt. Smith. Närmare underrättelse hos JOS. HALL & SON. (321)

Diligencer:

afgå: till Stockholm och Helsingborg hvarje Måndag kl. 6 f. m.
ankomma: från d:o d:o hvarje Lördags afton.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Ljunggren; Nohrborg; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Ström.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Palmgren.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Wetterqvist.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 83 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

② PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 83. Måndagen den 19:de Juli 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Utrymmet medgifver ej att i dag till besvarande upptaga en i N:o 82 af *Götheborgs Handels- och Sjöfarts-tidning* för den 17:de dennes befintlig artikel, hvari Prosten Wieselgren stämplas såsom barnförledare, Jesuit och pedant, af den orsak, att det vid den teckning till en nykterhetsförening, hvilken den 11:te dennes egde rum i härv. domkyrka, tillåts några gossar mellan 13 och 15 år att å subskriptionslistan teckna sina namn. Insändaren skall dock icke så alldeles för intet hafva sprutat sitt etter mot en man, hvilken i åratal endast lefvat och verkat för en af de största och mest välsignelsebringande idéer, som nu sysselsätter menniskovännerne både i gamla och nya verlden. Vi skole i nästutkommande nummer punkt för punkt skärskåda och vederlägga hans mot ofvanbemälte subskription gjorda inkast, äfvensom hans mot Prosten *Wieselgren* såsom nykterhetsreformator verkställda utfall. Framtiden skall sedan utvisa, huruvida Red. af *Handelstidningen* lika "*gerna*" kommer att reproducera vår tillrättavisning, som den lemnat plats åt insändarens insidiösa och intoleranta utfall mot nykterhetsreformen och dess mest nitiske förfäktare.

= Herr *Höökenberg* säges nu hafva begifvit sig åt landsorterne för att förevisa och skörda någon vinst af sin vackra uppfinning. En mängd reqvisitioner å hans vattenskidor lärer redan hafva ingått.

= Ett förhållande af alldeles egen art har, enligt Skånska Postens berättelse, blifvit af Konungens Befallningshafvande i Christianstads län anmäldt för Konungens Befallningshafvande i Halmstad. I början af sistl. April månad ankom nemligen till Christianstad, vederbörligen förpassad, fiskaren Carl Andersson från Falkenberg, för att, till följe af laga kraftvunnet utslag, i brist af böter, derstädes undergå 3 månaders fästningsarbete för lurendrejeri-brott. Sedan denna bestraffning d. 5:te dennes var slutad och C. A. skulle till hemorten återförpassas, uppgaf han, som är 42 år gammal, vid i Christianstad anställdt kansliförhör, att icke han, utan hans halfbror, som äfven heter Carl Andersson och är 27 år gammal, vore den person, som genom ofvannämnde utslag blifvit dömd för lurendrejeri-brott: att båda bröderna, i närvaro af Borgmästaren i Falkenberg, H:r Bergström, öfverenskommit, att den äldre brodern skulle, i stället för den andre, undergå fästningsstraffet, mot en vedergällning af 200 R:dr B:ko, hvarå förbindelse, författad och bevittnad af förbemälte Borgmästare, afgafs, och i hvilken förbindelse vilkoret för betalningsskyldigheten skall finnas utsatt; slutligen att Carl Andersson d. ä. blifvit med eget begifvande af Borgmästaren förpassad och med fångtransport till Halmstad afförd; derifrån han med Konungens Befallningshafvandes förpassning hitkommit. — Om C. A:s uppgift är sannfärdig, så faller utan tvifvel ett embetsfel af svårare art Borgmästaren i Falkenberg till last. Man vill emellert'd i det längsta bibehålla sitt tvifvelsmål i detta hänseende, då man svårligen kan föreställa sig möjligheten af att en embetsman skulle till den grad glömma sin pligt, att han gör sig till verktyg för befordrande af ett slikt oförsynt och groft gäckeri. Då fullt tillförliga upplysningar i saken erhållas, lofvar Skånska Posten att desamma meddela.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London den 9:de Juli. Parlamentsvalen i England utfalla till Tories förmån; i Skottland och Irland deremot tyckas, så vidt man ännu har sig bekant, Whigs komma att få öfvertaget.

= Den första kathedralkyrka, som sedan revolutionen år 1688 blifvit uppbygd i England, har nyligen blifvit invigd i Birmingham. Vid ceremonien, som varade i 3:ne dagar, hade infunnit sig 14 biskopar ifrån Skottland, Irland och de engelska kolonierna.

= Med paketfartyget "*Seagull*" hafva underrättelser ingått från Jamaica Dessa äro dock utan särdeles intresse; fartyget medförde 80,000 dollars i reda penningar.

FRANKRIKE.

Paris d. 7:de Juli. *Gazette de France* innehåller ett slags proklamation af en kommité, som kallar sig *kommitéen för det heliga landet och Syrien*. Innehållet af densamma är, att Frankrike bör först gifva de kristne i Palæstina ett bevis på sin ädla sympathi. Proklamationen är underteknad af *Pastoret*, (President), markis *Dreux-Brézé*, vicomte *Walsh*, abbé *de Genoude* jemte flere andra legitimister.

= En handels- och sjöfarts-traktat har

blifvit afslutad emellan Holland och Frankrike.

= Befästnings-arbetena omkring Paris fortgå.

= Den beryktade madame *Lafarge* skall medelst gift hafva tagit lifvet af sig i fängelset.

SPANIEN.

Madrid d. 1:ste Juli. Stridigheterna med Rom fortfara. Deputerade kammaren har till diskussion fått sig förelagdt ett dekret, hvilket förklarar all egendom, som tillhör det verldsliga klerecet, för nationalegendom, och kammaren rådslår för närvarande öfver en proposition, att hvarje penningeafsändning till Rom, under hvad benämning som helst, hädanefter måtte upphöra, och att hvarje öfverträdare häraf för första gången skall plikta 20:nde-delen af den öfversända summan, andra gången dubbla beloppet af densamma, samt förvisas ur konungariket.

= Hertigen Regenten har låtit publicera ett dekret, till följe hvaraf alla påfliga bullor, dekreter, allokutioner &c, förbjudas att införas i landet, innan de dertill erhållit regeringens tillåtelse.

= I senaten har diskussionen öfver förmynderskapsfrågan blifvit uppskjuten. — Närmaste resultatet af deputerade kammarens diskussion i anledning af denna fråga, blef en uppmaning till regeringen att förena båda kamrarne till densammas afgörande.

= Ett fruktansvärdt myteri har ägt rum bland garnisonen i Albucemas. En officerare jemte 2:ne sergeanter och 2:ne underofficerare föllo offer för sina bemödanden att återföra de upproriske till sin pligt. Derpå blefvo alla förbrytare utsläppta ur sina fängelser, staden plundrades, och de skändligaste utsväfningar begingos. Sluligen lofvade dock de upproriske att underkasta sig, så vida man ville lofva dem fullkomlig förlåtelse för deras företag. Om denna begäran blifvit dem beviljad, känner man icke, dock är, enligt sednare underrättelser, allt derstädes lugnt.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 24:de Juni. Officiella underrättelser från Alexandria angående Mehemed-Alis antagande af den nya hattischerifen hafva hit ingått, och konsulerne laga sig i ordning till att återvända till egypten.

= I Konstantinopel taga sakerna en sorglig vändning. Sultanen, som straxt efter sin thronbestigning med ifver egnade sig åt statens göromål, har redan förlorat all håg för verksamhet, och öfverlemnar sig numera åt ett regellöst lif, hvaraf man har allt att befara för hans helsa och lif. De omåttliga njutningar, hvaråt han öfverlemnar sig, hafva genom öfverretning i hög grad förvärrat de krampanfall, af hvilka han, såsom bekant är, redan förut lidit. Hans föresatser att iakttaga mattlighet och undvika Harem hafva blifvit helt och hållet åsidosatte, och han lefver nu, som forr, ett förstörande lif. Emellertid föres regeringen af Riza Pascha, hvars verkliga tänkesätt, som genom den öfver honom rådande Mahmud II:dres ande hitintills höllos inom skrankorna, nu afskaka sig dessa fjettrar, och visa sig såsom äkta turkiska, d. v. s. mot hvarje innovation och förbättring fiendtliga; och kommer denne att qvarblifva vid styrelsen, så torde det ej dröja länge, innan hvarje spår af reformer försvunnit. Reschid Pascha deremot, som bekänner sig till den meningen, att det gamla systemet, beröfvadt all lifskraft, förblifver omöjligt, skådar i den rigtning, som Riza beträdt, ett nytt tillfälle för sig att svinga sig upp till högsta makten, och utvecklar i seraljen en ovanlig verksamhet, för att åter eröfra sin förra ställning.

= Divanen sysselsätter sig förnämligast med regeringens gränslösa penningebrist. Finansministern befinner sig i den förskräckligaste förlägenhet, emedan hvarken från de europeiska eller asiatiska provinserna är att påräkna några säkra inkomster. Ifrån Syrien har regeringen, ifrån Egyptiernes aftåg derur ända intill närvarande stund, ej erhållit en enda pjaster. De nya Pascharne derstädes indrifva väl skatterna, men påstå, att allt åtgår till arméens underhåll. I detta trångmål skall den för omkring ett år sedan afsatte finansministern Rafiz Pascha blifvit tagen till råds. Så mycket är åtminstone säkert, att han blifvit återkallad från sin förvisning till Kiutaya, och att ett palats i Brussa blifvit åt honom upplåtet.

= Enligt sednaste underrättelser från Kandia, hade insurgenterne, på alla uppmaningar af konsulerne och Tahir Pascha att nedlägga vapen, svarat, att de hellre ville dö, än underkasta sig. Denne sednare bereder sig derföre till ett allvarsamt anfall Kandioterne på slättlandet hafva redan underkastat sig. De kristne konsulerne hade ej antagit insurgenternas skriftliga förklaring, hvilket hade till följd, att deras leder betydligt glesnade.

= Rustningarne i Konstantinopel emot Kreta tyckas tilltagas i allt för stor skala. Till slut skall väl Tahir Pascha komma att till sin disposition erhålla flera krigsskepp och landttruppar, än han sjelf vagat begära. Att Kandioterne ej underkastat sig de europeiska konsulernas uppmaningar, är visserligen icke utan vigt; i Konstantinopel tror man, att innevånarne på denna ö i hemlighet erhållit många uppmuntrande löften om moraliskt understöd. Äfven ibland Grekerna på kontinenten, så väl som på Kandia, har denna formodan vunnit insteg.

= Ifrån Syrien låta underrättelserna fortfarande gynnande. Porten har beslutat att åtskilja civil- och militär-styrelsen derstädes, och att öfver hela Syrien insätta en enda Pascha och en enda Defterdah (högste uppbördsman); äfven skall tributen redan blifvit nedsatt till 70,000 pungar.

= Enligt ingångna underrättelser från Nissa (i Bulgarien), hade de derstädes fängslade köpmannen, äfvensom de, hvilka suto i fängelse i Lescorcza, kort före Jakub Paschas ankomst blifvit försatte i frihet. Denne anlände den 22.dre Juni framför Nissa, och lät sina truppar, ibland hvilka många Araber befinna sig, intaga ett läger utanför staden. Sedermera hafva flera Paschar från de angränsande distrikterna låtit truppar stöta till honom, hvarigenom turkiska krigsmakten vid gränsen af Servien vuxit till en betydlig styrka. Man fruktar till följe deraf ännu alltjemt för ett infall i Servien, hvarmed den afsatte Paschans af Nissa Arnauter högt och öppet hotade. — Ifrån Bulgarien höres dock ännu alltjemt enskilta klagomål öfver grymheter och utpressningar, isynnerhet från de turkiske Muhassils sida, ifrån hvilka ofta endast det vackra könets mellankomst, derigenom att det öfverlemnar sig åt Muselmännens skändliga lustar, kan skaffa befrielse eller åtminstone någon lättnad. Ännu hafva derföre också en del af flyktingarne icke återvändt till sina hem. Biskopen i Sophia, dertill bevekt af en berömlig menniskokärlek, försökte helt nyligen genom alla medel förmå de kristne att återvända, men alla hans bemödanden voro fåfänga. Flyktingarne svarade honom, att de ej mera hade några

hem, emedan deras byar voro förstörda, deras egendom bortröfvad, deras hustrur vanärade och deras öfrige anhörige släpade i fängelse. Under sådana förhållanden bör det ingalunda förvåna, att man här och der får höra talas om röfvarband, och att vägarne icke blott i Bulgarien, utan äfven i Rumelien äro osäkra.

= Högst oroande lyda de nyaste underrättelserne från Albanien, der turkiska befolkningen antagit en hotande ställning emot den kristna, och man befarar att de kriste komma att undergå en blodig förföljelse.

= Försöken att uppvigla Macedonien och Thessalien hafva misslyckats; flere mindre fartyg, tillhörige de af innevånarne tillbakavisade emissarierne, hafva fallit i de grekiska vaktskeppens händer; om bord på desamma fann man proklamationer, officers-fullmakter m. m. dylikt, hvarigenom många personer i Athen skola blifvit svårt komprometterade. Berget Athos, hvilket skulle utgöra samlingsplatsen för insurgenterne, har erhållit en turkisk besättning.

= De i Syra utrustade brandskeppen skola redan hafva gått under segel, för att förstöra turkiska flottan.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

I *Schweitz*, der den politiska söndersttyckningen är längst drifven och der inom en högst inskränkt rymd tusendetals motsatser beröra och korsa hvarandra, är den periodiska politiska litteraturen, om än icke just mycket rik, dock mycket talrik, och vill man endast uppräkna namn, så uppställer den en jemförelsevis större kontingent än något annat land i Europa. Stilen i densamma har väl i sednare tider något förbättrat sig; men i det hela taget är den ännu ymcket barbarisk. Men med en ännu temligen ung tryckfrihet får man ej vara så nogräknad, om ibland mångahanda tungomål man äfven får höra stammande. Tillika får man ej förbise, att det verksamma deltagandet i den periodiska pressen sträcker sig ganska vida, till och med ned till de lägre och mindre bildade samhällsklasserna. Sålunda måste Schweitz ännu en tid hafva sina språk- och stilöfningar, och endast under den fortskridande rörelsen skall yttranderättens ström fälla den gyttja, som den ännu för med sig. Slutligen gäller det påståendet, att de politiska ämnena mestadels på ett ingalunda motsvarande sätt behandlas, mera om den schweizisk-tyska, än om den franska och tillochmed italienska journalistiken, emedan man öfverhufvud på en gång kan skrifva både sämre och bättre på det andligt böjligare tyska spraket, än på det skarpt utbildade franska. Landet och de enskilta kantonerna befinna sig i ett fortfarande tillstånd af pånyttfödelse, och man får derföre icke undra öfver, om de politiska bladen under de densamma åtföljande smärtor, mera skrika än tala. Härmed sammanhänger tillika, att detta lands journalistik, i rak motsats till den tyska, endast helt obetydligt befattar sig med den utländska politiken, och att deras berättelser och omdömen angående de stora europeiska angelägenheterna mestadels äro ganska torftiga. Den periodiska pressen i det republikanska Schweitz ligger till största delen i händerna på statsmän och partichefer, som verksamt ingripa i det offentliga lifvet. Anvisad ett trångt utrymme, kan den ej genomföra sina principer, utan att alltjemt och öfverallt stöta på personer. Om dess polemik alltså ofta urartar till personliga invektiver, så måste man också härvid, för att fälla ett billigt omdöme, göra afseende på de en gång gifna förhållandena. Anmärkningsvärdt är, att de så kallade radikala journalerna, sedan de genom en allt starkare framträdande reaktion måst slå sig på defensiven, numera snarare kunna betecknas såsom liberalt konservativa, emedan föreningen af ultramontana och ultraradikala elementer gifvit de flesta af oppositionsbladen en till en del förändrad karakter, såsom man finner i ”*Schildwache am Jura*“, i Luzerns ”*Bundeszeitung*“ och flera andra. Den i Graubünden utkommande romaniska tidningen är åtminstone en i linguistiskt hänseende intressant företeelse, emedan den först sjelf måste skapa sig ett skriftspråk. Hela Schweitziska journalistiken sysselsätter sig nästan endast med politiken, och det är karakteristiskt nog, att det i hela detta land ej gifves något egentligen belletristiskt blad. Det af Wockernagel och Hagenbach utgifna ”*Schweitzerische Museum für historische Wissenschaften*“ och andra specialjournaler för byggnadskonst o. s. v., äro icke uteslutande schweitziska. Den i Genf utkommande ”*Revue critique*“, som redigeras af Cherbuliez, är ett temligen ändamålsenligt repertorium; af mera intresse är dock ”*Bibliothèque universelle*“, som äfven utgifves i Geneve.

(Forts. följer.)

*Fortsättning från N:r 81.

En f. d. Rabulists Bekännelser. *

Vid Universitetet gjorde jag bekantskap med flera ynglingar och bildade mig snart en förtrolig sällskapskrets. Med några af mine käraste vänner studerade jag tillsamman historien, som alltid utgjort mitt älsklingsstudium. Under studerandet meddelade vi hvarandra våra reflexioner samt funno inom kort huru ständigt mörkret och förtrycket haft sine tjenare, som antingen sjelfva varit tartuffer, eller bigotter, de förras blinda verktyg i allt. Att dessa förtryckare i alla tider funnits, men endast ombytt namn och dekorationer efter olika seklers karakter, lärde oss snart historien. Så funno vi dem än såsom persiske Hofmän, än såsom egyptiske prester; än höljde i romersk toga, än i grekisk mantel; än utstakande himmelen med sin lituus, än styckande jorden med svärdet; än klädde i munk-kåpan, än prydde i riddarerustning; än gömmande sin hjessa i Biskopsmössan, än i den plymagerade hatten; än stödjande sig på landtmarskalksstafven, än på guldkryckan. Historien är ju nyckeln till den tid, hvaruti vi sjelfva lefva; att ega nyckeln och ej inträda genom dörren vore, lindrigast sagt, oförstånd. Vi öppnade derföre dörren, för att, som man säger, se vår tid i synen, och då vi nu varsnade denna häftiga strid mellan seklers fördomar och förnuftets sträfvan; mellan vanornas eller rättare ovanornas magt och tidens fordran på deras upphörande; mellan godtycket och lagen; mellan våldet och friheten; mellan yttranderätt och yttrandetvång; mellan stillaståendet och framskridandet; — sattes vårt blod i ett lifligt omlopp, våra pulsar slogo häftigt och vårt hjerta klappade högt för frihetens heliga sak. Vi sågo att de ideer, som i 19:de seklet börjat göra sig gällande, just äro de, för hvilkas realiserande menskligheten städse arbetat och kämpat; att dessa idéer, i den mån kunskaperna allmänt spridas, skulle vinna allt mer och mer framgång; att sann upplysning är frihetens bästa värn. Vi beslöto att hela vårt lif igenom strida för dessa idéer; *ljus och frihet* skulle blifva vår lösen. Man beskyller väl ungdomen att vara exalterad, ega brist på erfarenhet m. m., och således vara

*Fortsättning från föreg. N:r.

oduglig att inlåta sig i dagens strider. Nå väl! är jag då dertill mera duglig, då min känsla blifvit inskrufvad i vanans och fördomens skrufstäd; då jag sjelf tillhör denna äflande hop, hvars handlingar jag vill granska; då mitt egna jag växer till furens längd, under det mitt bröst blir för trångt för fattandet af någon högre idé, — med ett ord: då jag på en gång blifvit en trotsande jätte och en slafvande myra? Nej ungdomens röst är ej att förakta, den saknar väl erfarenhet och är ofta något extravagant, men den är dock fri från fördomens band och egoismens ränkor. — Dagens strider inom vårt kära fädernesland började äfven mer och mer spänna min uppmärksamhet. Det rådande befordringssystemet (jag hade nu haft tillfälle sjelf se sanningen af min döende fars sista ord), det blinda omfattandet af det murkna, obenägenheten för hvarje nyttig och rationel reform m. m.; enstaka tilldragelser, såsom Guadeloupes försäljning, Skeppshandeln, liqviderandet af vår statsskuld, tryckfrihetens idkeliga förföljelse och tusende likartade tilldragelser att förtiga — allt detta, i förening med de lärdomar historien gifvit mig, var tillräckligt att bringa till bradd och växt de redan från min barndom utsådda fröen till rabulism. 1838 hade jag vid universitetet fulländat mina studier, tagit graden och ernade att egna min framtid åt det presterliga yrket, då jag fick kondition hos General B., hvarföre jag vid midsommarstiden reste till Stockholm, att derifrån på ångfartyg fortsätta min resa till Generalens egendom. Samma dag jag anländt till hufvudstaden gick jag i sällskap med några bekanta ut att spatsera, då vi på återvägen kommo att stanna vid Mynttorget, och i munter ton för hvarandra skämtande berätta anekdoter och dagens märkliga tilldragelser, när hastigt 2:ne Lifgardister kommo ridande svängande med sablarne och styrde rakt på oss, under det den ene spotskt yttrade: "Nå era kälkborgare! Hvem f—n har gifvit er lof att gå ut från båset i qväll?" Nu började de manhaftigt hugga med sablarne och träffade i armen en af mina kringstående vänner. Utom mig af vrede yttrade jag: "Hvad är detta för oskick? Skolen J midt för Kongl. Maj:ts borg, midt för er Chefs, Exellensens B****s, fönster våga med hugg och slag anfalla fredlige och obeväpnade medborgare?" "Den gunstige Herrn vågar att skälla på B****, tror jag; den djefvul'n vore så godt att sätta in i kurran" yttrade den ena af "Herrarne till häst", hvarpå jag blef bortsläpad till Stadshushäktet, under det mina vänner, fruktande ett lika öde, flydde hvar och en hem till sitt. Oviss huru länge jag här skulle få sitta, och säker att Generalen redan väntade mig, begärde jag bläck, penna och papper samt tillskref honom en berättelse om hela förloppet af mitt brydsamma äfventyr, som ännu torde en eller annan vecka fördröja min afresa från hufvudstaden. Sedan jag 5 á 6 dagar sutit häktad, förklarade fångvaktmästaren, att jag blifvit frigifven. Jag hade visserligen hellre sett att jag inför vederbörlig domstol fått försvara mig och bevisa min oskuld samt fordra upprättelse för den skymf jag så orättvist lidit, men glädjen att åter vara försatt i frihet var hos mig så stor, att den utträngde från mitt bröst alla känslor af sårad stolthet och liden oförrätt. Dessutom var jag sjelf ej hemma i vårt rättegångsväsende och allt dermed sammanhang egande skydde jag liksom våra fäder den sena stradöden. Jag lagade mig derföre i ordning att skyndsamt och fredligt fortsätta resan till General B., då jag qvällen före min afresa från honom bekom följande rader.

"S. T.

I anledning af Tit. skrifvelse får jag upplysa, att jag till ledare för mina barn ej kan mottaga en person, som förenar sig med Stockholms pöbel till ordningens störande och oroligheters uppväckande. Min herre torde alltså uppgifva all förhoppning om inträde i mitt hus, emedan vägen dit ej leder genom fängelsehvalfvet.

— — — den 2 Juli 1838. B"

(Forts. följer.)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 84 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 84. Onsdagen den 21:ste Juli 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref från Lilla Edet förmäla att den fara, af hvilken man i flera dagar derstädes hotats, numera genom Herr *Rossings* och hans medhjelpares oförtrutna och verksamma åtgärder, lyckligen kan anses vara öfverstånden. Sistlidne Lördag var dock elden så stark, att endast de mest rastlösa och äfventyrliga ansträngningar kunde sätta en gräns för dess vidare framträngande. En arbetskommendering, bestående af 50 man af Westgötha Dals regemente har af vederbörande chef blifvit med största beredvillighet ställd till Herr Rossings disposition och håller ännu vakt vid eldstället, hvarförutan de angränsande socknarne äro uppbudade att turvis lemna det bistånd, som de kunna prestera. De ledamöter af Götheborgs och Wenerborgs frivilliga brandkorpser, hvilka infunnit sig till Herr *Rossings* biträde, hafva samtelige utmärkt sig för en hardt nära exempellös ihärdighet, och ett mod, som föraktat hvarje fara. I Söndags hade Edsboarne för Hr Rossing och öfrige "hjelpare i nöden" arrangerat en middagsmåltid, vid hvilken deras tacksamhet och glädje på det mest hjertliga och omisskänneliga sätt skall hafva uttryckts öfver lyckan att se sina boningar räddade från den öfverhängande faran. — Märkvärdigt är att i ett så stort samhälle som Lilla Edet icke lärer finnas en enda spruta. Att elden icke, vid dess första våldsamma utbrott, framträngde längre, lärer endast och allenast böra tillskrifvas den på stället boende Kronolänsmannen Herr *Boustedts* ovanliga radighet och högst ändamålsenliga anordningar.

= Professor Döbler, den store svartkonstnären, har nu ankommit till staden och lärer i slutet af denna eller i början af nästa vecka gifva den första af sina representationer.

= Herr *Julius Günther,* för närvarande en af svenska scenens mest utmärkte sångare, lärer om Fredag komma att gifva en musikalisk soirée å Bloms större sal.

= Från Skara skrifves, att ett möte mellan vestra Sveriges nykterhetsföreningar nästa år i Juli månad kommer att hållas i Götheborg.

= De vigtigaste nyheterne med dagens utländska post äro följande: Konventionen angående passagen genom Dardanellerna och Bosphoren har slutligen blifvit undertecknad af de fem stora makternas gesandter å ena, samt Turkiska regeringen å andra sidan. — I England hafva af 604 parlamentsval, som hittills äro bekanta, 345 utfallit till Tories förmån. — Angelägenheterna på Kandia synas taga en för insurgenterna olycklig vändning.

Utrikes Nyheter.

TYSKLAND.

München d. 6:te Juli. Här har fråga blifvit väckt om att åter införa den jesuitiska ohyran i landet.

Polska gränsen den 28:nde Juni. Stora trupprörelser äga rum i de östliga Woywodskaperna. Det tyckes, som om Ryssarne ville koncentrera större stridskrafter i Bessarabien. Anledningen dertill anser man vara den oroliga gäsningen i de angränsande turkiska provinserna. Ibland militären råder allmänt den tron, att turkiska statsbyggnadens sammanstörtande snart är förhanden, och Bojarerne i Moldau och Wallachiet betrakta Ryssland såsom den naturliga arfvingen till deras land. Deras älsklingsdröm är dock upprättandet af ett eget oafhängigt konungarike med hertigen af Leuchtenberg till konung. Deras förhoppningar om realiserandet deraf grunda sig på den förutsättningen, att de europeiska makterna ej skola låta sina härar marschera emot sina egna trosförvandter, för att åter bringa dem under halfmånens plågoris, och med turkiska arméen tilltro de sig sjelfva komma till rätta. Är denna förutsättning rigtig, så torde Orienten, trotts alla pacifikationsprotokoller, inom kort komma att blifva en skådeplats för vigtiga tilldragelser.

= Ibland de lägre klasserne i Polen, isynnerhet bland bondeståndet, skall numera ofta inträffa, att katholska föräldrar låta sina söner öfvergå till grekiska kyrkan, för att derigenom befria dem från krigstjensten.

ÖSTERRIKE.

Ett förslag har härstädes blifvit väckt, åsyftande att tillvägabringa en emancipation af Portens kristne undersåtare och insättande i samma rättigheter med den turkiska befolkningen. Ryssland skall isynnerhet intressera sig för realiserandet af denna kristligt-politiska idé, och skälet dertill är icke synnerligt svårt att inse. Som bekant är, utgöres nemligen pluraliteten af den kristna befolkningen inom turkiska riket af sådana, som bekänna sig till grekiska religionen, hvilka

desutom utmärka sig genom rikdom, intolerans och proselytmakeri. Skulle dessa genom en dylik emancipation erhålla en större politisk betydenhet, så kunde Ryssland lättare begagna sig af dem till realiserande af det stora slaviskt-byzantinska kejsardömet.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 25:te Juni. Sultanens sjukdom, som är en slags epilepsi, tager allt mera öfverhand; men oaktadt alla sin moders böner och föreställningar att iakttaga mera återhållsamhet och ej så ofta besöka Harem, kan han dock ej förmå sig till att neka sig något. Riza Pascha, hans gunstling, kan emellertid betraktas såsom den egentlige regenten, emedan Sultanen ganska litet bekymrar sig om regerings-ärenderna.

Dito d. 27:de Juni. Mehemed Alis inflytande härstädes tilltager med hvarje dag; reaktionen emot innovationerne kommer honom mycket väl till pass och Sarim Beis (f. d. turkisk gesandt vid engelska hofvet och Mehemed Ali mycket tillgifven) utnämning till handelsminister är honom en borgen för, att hans planer skola lyckas.

Såsom en vigtig omständighet förtjenar nämnas de nyligen emellan Porten och grekiska regeringen uppkomna misshälligheter. Porten tror sig nämligen hafva grundade anledningar till klagomål och besvär emot regeringen i Athen. En i ett ganska skarpt språk affattad not från Rifaat Pascha till härvarande grekiska representanten innehåller en mängd fakta, som läggas Grekland till last. Grekiske regeringens politik beteknas deri såsom fiendtlig emot Porten. Man tror dock, att grekiska gesandtens förklaringar skola lugna Porten och förhållanderne till Grekland åter antaga den vänskapliga karakter, som i sednare tider utmärkt desamma.

PROSTEN WIESELGREN OCH HANS HÅNARE.

Under signaturen — *h—n* har, såsom vi i vårt förra nummer nämnde, en insändare uti den härstädes utkommande Handelstidningen uppträdt och skildrat den för sin ädla och fosterländska sträfvan allmänt högaktade Prosten *P. Wieselgren* såsom en barnförledare, Jesuit och pedant. Vi vilja nu, enligt vårt en gång gifna löfte, punkt för punkt genomgå och skärskåda den uppsats, i hvilken ofvanbemälte beskyllningar förekomma, samt, så vidt i vår ringa förmåga står, söka ådagalägga obefogenheten och grundlösheten af desamma. För att undvika all tvetydighet, anföra vi härnedan insändarens yttranden med petit- och våra till dem fogade anmärkningar med corpus-stilar, erinrande för öfrigt endast att vi dechiffrerat pseudo-signaturen —*h—n* med svenska ordet *hån* (en dechiffrering, till hvilken artikelns innehåll gifvit oss all anledning) hvadan vi ock åt denna vår uppsats gifvit öfverskriften *Prosten Wieselgren och hans Hånare.*

I.

"Såsom vän af nykterhet, eller rättare (ty med ordet nykterhet i våra dagar förstås absoluthet) af måttlighet, kan jag ej annat än instämma med dem, som loforda Hr Prosten Wieselgrens nitiska och ädla sträfvan, att utrota den i vårt land så allmänt gängsna fyllerilasten."

Läsaren finner häraf: 1:mo att Hånaren är en vän af nykterheten och 2:do en vän af Prosten Wieselgren. Hvad den förra egenskapen vidkommer, så måste vi tills vidare tro Hånaren på hans ord; hvad åter den sednare egenskapen beträffar, så tyckes den vara af den beskaffenhet, att Prosten Wieselgren med största skäl i verlden kan bedja Gud bevara sig ifrån många sådane *"vänner."*

Läsaren finner vidare, att orden "nykterhet" och "absoluthet" "i våra dagar" äro synonyma, eller betekna en och samma sak. En nykter konung är således = en absolut Konung; absolut konungavälde = nyktert konungavälde, och en absolut hånare = med en nykter hånare. Välan! må denna definition stå för den absolute hånarens räkning! Han kan då åtminstone icke till sin ursäkt anföra, att han (för att nyttja ett vulgärt uttryck) "talat i fyllan och villan."

II.

"Huruvida föreningar äro rätta medlet härtill, anser jag mig ej kompetent att afgöra, men det säkra är, att, om vid alla sådana så tillgår, som i Domkyrkan härstädes sistl. Söndag, de icke blott *icke* befordra saken, utan blifva till och med endast *"Galimathias."*"

Hånaren erkänner här, att han icke är "kompetent att afgöra", huruvida nykterhetsföreningar äro rätta medlet att hämma eller utrota dryckenskapslasten. Skada att han icke hellre sökt förvärfva sig *denna* kompetens, än att döma öfver handlingar och åtgärder, för hvilka han icke gjort sig den ringaste reda! Han skulle annars hafva funnit, att alla de storverk, af hvilka den nyare tiden kan berömma sig, tillkommit genom föreningar; att associations-idéen är af alla i vårt tidehvarf den kraftigaste och mest utbredda; att tidens hela sträfvan går ut på att förena de spridda delarne till ett helt, och att det endast och allenast är genom realiserandet af denna idé, som något verkligt stort kan uträttas. Hvad nyttan af enskilta individers förening till ett nykterhetssamfund angår, så är redan den af tusentals kompetente domare afgjord, och millioner menniskor både i gamla och nya verlden välsigna i tysthet de personer, som, trotsande hånet och fördomarne, uttänkte och förverkligade första planen till ett dylikt samfund. Må hånaren läsa den af *R. Baird* författade och på vårt modersmål öfversatta historiska *"Tekning af Nykterhetsföreningarne i Nordamerikas förenade Stater!"* Han torde då snart komma till den kompetens i afgörandet af nykterhetsföreningarnes nytta, hvilken han för närvarande erkänner sig icke innehafva.

III & IV.

"Eller gifves det någon klok menniska, som icke anser det för origtigt, ändamålslöst, ja! löjligt, att Nio à Tio års gamla gossar upptagas i denna förening? Utom det att detta är alldeles obehöfligt, då de vid så tidig ålder aldrig ens smaka spirituosa, kunna de ej ännu inse, huruvida bruket af starka drycker är skadligt eller ej; de hafva ingen egen öfvertygelse, äfvensom de sakna den fasthet i karakteren, att man af dem kan fordra ett löfte, gällande för hela deras lifstid."

Ja, Herr hånare, ja! det gifves menniskor, som äro okloke nog att icke finna något "origtigt, ändamålslöst eller löjligt" i ett barns med dess namns underskrift bekräftade löfte att *icke supa bränvin,* eller förkommande gäster *framsätta bränvinsbord,* och det var under en sådan förbindelse som de ifrågavarande gossarne teknade sina namn. Det gifves menniskor, som äro okloke nog att tro, det afskyn för bränvinsgiftet icke nog tidigt kan bibringas det uppvexande slägtet; det gifves menniskor, som äro okloke nog att tro, det ett löfte, gifvet af en 14 à 15 års gosse, som "ännu aldrig ens smakat spirituosa", är vida tillförlitligare, än drinkarens, som i en half mansålder, eller mera, sölat sig i dryckenskapens dy; det gifves menniskor, som äro okloke nog att tro, det barn ega föräldrar, som kunna och vilja öfvertyga dem om vådan af starka dryckers *bruk* och förderfligheten af deras *missbruk.* Det gifves vidare menni-

skor, som äro okloke nog att påstå, det *"nykterhetens inflytande på menniskoslägtets upplysning, sedlighet, nu varande och tillkommande öden är så stort, att det blir en pligt för hvarje menniskovän, af hvad klass, ålder eller kön som helst, att bidraga till en så ädel saks framgång, genom ett varmt och upprigtigt deltagande och genom kraftiga bemödanden*;* och ytterligare gifves det menniskor, som, öfvertygade om rigtigheten och ändamålsenligheten af denna grundsats, varit okloke nog att stifta nykterhetsföreningar *inom en mängd allmänna undervisningsverk*, och för söndagsskolorna och andra dylika uppfostringsanstalter skrifva böcker om nykterheten, hvilka sedan i tusendetals exemplar blifvit i landet kringspridde och förmått ungdomen, ja till och med barn mellan 12 och 15 år, att sluta sig till nykterhetsföreningarnes heliga och nationella sak. Hånaren ser således, att han i detta fall har många dårar att bekämpa, många som för allt i verlden icke för sin dårskap ville tillbyta sig hans förmenta klokhet. Den af honom framställda frågan är således besvarad, om ej nöjaktigt, likväl enligt sanning, samvete och öfvertygelse.

V & VI.

"Sjelf stod jag bredvid, då flere sådana barn teknade sig; jag hörde ock deras motiv. De ansågo det nemligen stort och ärofullt för sig, att man fästade afseende på *deras* namnteckning; de ansågo sig redan för betydande män i staten."

Författaren af dessa rader, och många nykterhetsvänner med honom, "stod äfven sjelf bredvid", då tekningen skedde; men hvarken han, eller de andre hörde af de *tvenne* gossar, hvilka å listan underskrefvo sina namn, några sådane resonnemanger, som dem hånaren behagar påbörda dem. Minst af allt kan man antaga, att någon falsk *äregirighet* låg till grund för deras handling. Detta bevisas bland annat deraf, att den ene af dessa gossar, som, ett par dagar derefter, vid någon högtidlighet inom föräldrahuset, druckit ett halft glas vin, gjorde sig samvete deröfver, innan han blef fullt öfvertygad om att han uppfattat talarens ord rigtigt och att det till en början endast var *bränvin*, som hans afgifna nykterhetsförbindelse gällde. Detta *factum* torde åtminstone kunna tjena såsom *ett* bevis, att äfven barn kunna göra sig reda för helgden af ett högtidligen inganget löfte och strängt söka efterlefva detsamma.

* *Se Amerikanska Nykterhetskonventets i Philadelphia cirkulär, dat. d. 24:de Maj 1833, infördt i* "Historisk Tekning af Nykterhetsföreningarne i Nordamerikas förenta Stater" *af R. Baird, pag. 90, mom. 24.*

VII, VIII & IX.

"I sanning! mig synes att den, som på sådant vis förfar med barn, är föga bättre än en, som *förleder* dem att smaka starka drycker. Den senare väcker begär, som slappa deras fysiska styrka; den förra blottställer deras moraliska karakter genom otidig frestelse och retelse, som af det förbjudna alltid väckes. Ett evident bevis på *Jesuitismen* och *pedanteriet* i våra dagar!"

Hvad säger den tänkande läsaren om ett dylikt resonnemang? Är det väl möjligt att inom några få rader hopa flere absurda satser, än dem hånaren här framställt? Ligga icke deri grunddragen till en fullkomlig och fasansvärd revolution inom barnauppfostringens område? Hånarens princip, konsequent utvecklad och genomförd, ger neml. följande resultater: *förbjud ett barn något, och du retar det att handla tvert emot förbudet.* Säg det, att det icke skall erkänna några andra gudar, än den ende och sanne Guden — och du har hos det utsått ett frö till afgudadyrkan! Förbjud det att visa ohörsamhet emot sina föräldrar — och du skall inom kort erfara att hela dess diktan och traktan går ut på att göra tvert emot deras befallningar! Förmana det att icke bryta mot sjette budet, — och du skall snart se det bortfördt i utsväfningarnes gräsliga hvirfvel! Säg det: "Du skall icke stjäla, icke dräpa, icke bära falskt vittnesbörd mot din nästa, — och du har af det oskuldsfulla, intet ondt anande barnet gjort en tjuf, en mandråpare, en menedare, en brottsling inför Gud och menniskor .... I sanning en vacker lära, en lära värdig den individ, som åt ett ädelt, forsakande, uppoffrande nit ger benämningarne: "otidig frestelse", "Jesuitism", och "pedanteri." — Kan hånaren för öfrigt framträda och bevisa att Prosten *Wieselgren* på *något* sätt, genom *någon* vändning i sitt själfulla föredrag, genom *någon* antydning, sökte att bland de i helgedomen församlade barnen *särskilt* göra några proselyter för den sak, hvars förespråkare han var? eller kan hånaren, med bortlagd mask, uppträda och styrka att nyssbemälte talare på något sätt sökte *"förleda"* någon, eho det vara månde, till anteknande af sitt namn å den i koret framlagda nykterhetslista? Den, som nedskrifver detta, stod vid altarringen, der teckningen skedde, från början till slut, och kan med ojäfviga vittnen intyga att Prosten Wieselgren, i det ögonblick, då de tvenne gossarne inskrefvo sina namn, befann sig ett godt stycke derifrån, inbegripen i samtal med en mängd personer, som till honom framburo sina tacksägelser för hans varma och outtröttliga bemödanden för nykterhetens befrämjande inom fäderneslandet. Han ägde således för ögonblicket ingen kännedom om den af barnen verkställda teckningen. Men äfven om denna hade skett i talarens åsyn, så fråga vi hånaren om det hade varit moraliskt rätt af Prosten Wieselgren att afvisa de begge unga nykterhetsvännerne, eller om det ens hade varit förenligt med den lära, som han vid sitt inträde i predikoembetet förbundit sig att förkunna? Huru yttrade sig väl Stiftaren af densamma, då hans lärjungar ville bortvisa de barn, som i sin oskuld nalkades honom? Sade han ej: *Låter barnen komma till mig och förmener dem det icke, ty sådana hörer Guds rike till?"*... Och i rak strid mot detta heliga fördöme vill hånaren att en Ordets tjenare skulle hafva handlat — vill att han i templet, i menighetens närvaro, skulle hafva sagt till barnen: "J hafven ingen egen öfvertygelse"; J "saknen den fasthet i karakteren", som fordras för att kunna afgifva ett nykterhetslöfte; J kunnen "icke inse, huruvida bruket af starka drycker är eder skadligt eller ej"; edra "motiver" äro falska; J fån således ej inskrifva edert namn bland nykterhetsvännernes.... Hade icke snarare ett *sådant* handlingssätt varit "ett evident bevis på pedanteri", så förstå vi i sanning icke grundbetydelsen af detta ord, åtminstone icke i den mening hånaren behagat använda detsamma. Hvad intryck det skulle hafva gjort på barnasinnet och församlingen, öfverlemne vi åt läsaren att sjelf afgöra.

X.

"Herr W. sade sjelf att hufvudändamålet med föreningarne var, att genom dessas försorg, nykterhetspredikan skulle spridas till andra, ännu icke rättrogne; hvad tror Herr W. sig kunna uträtta med dessa barnsliga missionärer?!?"

Här kommer hånaren med en uppenbar osanning. Prosten Wieselgren kunde aldrig påyrka en så förvänd sats, som den, att nykterhetsföreningarnes *"hufvudändamål"* vore att "utsprida nykterhetspredikan till andra." Han förklarade ic-

ke en, utan flere gånger, att bemälte föreningars hufvudsyftemål är, att, både genom lära och föredöme, afskaffa allt bruk af spirituosa. — Att endast predika nykterhet, utan att sjelf med handling besegla den lära man förkunnar, vore ungefär detsamma, som att vid en för seglaren ytterst farlig kust uppföra en fyrbåk, utan att någonsin draga försorg om att någon varnande eld i densamma upptändes.

Hvad frågan om de "barnsliga missionärerne" angår, så torde den bäst kunna besvaras med en genfråga, nemligen den: Kan ej af barnet blifva en yngling, och kan ej ynglingen uträtta den mission, som barnet sig åtagit? Bör man väl förmoda, att de goda föresatserne försvagas i samma mån som förståndskrafterna utvecklas och tilltaga? Eller bör man icke snarare tro att individen med hvarje dag gör sig mera reda för vigten och värdet af sina samhällsförbindelser? Illa vore det i sanning annars, och illa skulle det i sanning då se ut med den uppvexande generationens framtida upplysning och förståndsutveckling.

Hånarens sista 3:ne punkter, i hvilka han förvrider den af Prosten Wieselgren begagnade liknelsen om den sista kronobränneripannan, äro så blottade på allt menskligt förstånd, att det icke lönar mödan att till skärskådande och vederläggning upptaga desamme. Måhända hafva vi äfven redan för hans skull alltförmycket tagit läsarens tålamod i anspråk; men vi kunde icke med stillatigande åse, huru ovännen gick omkring och sådde ogräs ibland hvetet. Må han ännu en gång, med eller utan larf, återkomma! Han skall åtminstone icke träffa alla såningsmännen sofvande.

Insändt.

Under gåendet från Carl Johans Kyrka efter slutad gudstjenst, Söndagen d. 18:nde dennes, var insändaren vittne till ett uppträde af den mest upprörande beskaffenhet, föranledt af det öfverdad, som så ofta yttrar sig hos drängar och andra tanklösa personer, förmedelst ett våldsamt körande, till stor fara för lif och lemmar hos de vandrande, som olyckligtvis passera samma väg som de.

En dräng, som åkte i en karriol, körde med sådan häftighet, oaktadt vägen var uppfylld af gående, att åtskilliga personer blefvo omkullkörde, hvarvid hjulet gick öfver den ene samt öfver benet på den andre. Drängen fasttogs omsider och infördes i en gård, der, jemte många andra, äfven Länsmannen i Säfvedahls härad tillstädeskom, för hvilken drängen uppgaf att han tjenade hos Herr P. Melin. Den fräckhet, han under allt detta visade, kunde bringa äfven det lugnaste blod i svallning, och vi önska honom en allvarsam tillrättavisning för sin öfverdådiga framfart, synnerligast som han, liksom till trots, genast derefter med samma öfvermod fortsatte sitt häftiga körande.

Sällskaps-Sammanträde.

Till sammanträde i Nykterhetsfrågan *nästkommande Måndag den* 6:te *Juli kl. 5 e. m., på Gymnasii-Solennitets-sal, kallas och inbjudas vänligen så väl Ledamöterna af det äldre här befintliga* Sällskapet för Nykterhetens befrämjande, *som* alla de, hvilka af senare föranledningar känna sig uppmanade att omfatta saken med sitt intresse, *samt slutligen, så långt utrymmet medgifva,* Götheborgs innevånare af alla samhällsklasser, och af begge könen.

Auktioner:

Som vid i dag hållen Auction å Grosshandelsbolaget A. Broddelii & Co. Concurs-Massas vid Lilla Edet i Elfsborgs Län, Flundre Härad och Fuxerna Socken belägne finbladiga Sågverk, bestående af 4 privilegierade ramar, icke kunnat försäljas, kommer ny Auction derpå att hållas den 15:de nästa September kl 11 på dagen å Lilla Edets Tingställe. då försäljning till den högstbjudande ovilkorligen kommer att ske. Detta sågverk, som är nybygdt år 1831 och under sednare åren genom betydliga reparationer å Byggnaderne samt förbättringar å Machineriet nu befinnes i godt skick, har ett ypperligt läge vid Götha Elf så väl för Sågtimrets ditförande som de förädlade effecternas nedtransport till Götheborg hvarförutan kan påräknas ferm afsättning på stället, af Bakar, Bohlvirke och affall till fördelaktige priser. Sågverkets läge är dessutom bland dervarande mest passande för annan Fabriks anläggning, äfven med afseende på daglige ångbåtsfarderne emellan Götheborg och Norra orterne och deraf uppkomna lifliga trafik, samt har vid derpå hållen värdering blifvit uppskattadt till nära 28000 R:dr Banco och det brännbara deraf för närvarande assureradt i Phenix- och Alliance-Compagnierne för circa 23000 R:dr nämnde mynt.

Såväl betalnings som öfrige köpevilkor tillkännagifves före utropet, Lilla Edet den 6 Juli 1814.

A. M. Boustedt. [289]

Till salu:

A. H. Evers & Co. försälja ett mindre parti nyligen inkomna äkta Havana CIGARRER och fin Jamaica KRYDDPEPPAR, äfvensom utmärkt fint HAVANA-CAFFE. (323)

Diverse.

A. H. Evers & Co. försäljning af Vin & Spirituosa, är flyttad från f. d. Borgertska till f. d. Björnbergska huset. (324)

UNDERVISNING I TYSKA SPRÅKET, *så väl hvad dess talande som dess skrifvande angår, lemnas af en person, hvilken i grund känner detta språk och har vana vid ungdoms undervisande i detsamma. Om någon eller några föreståndare för privata läroanstalter härstädes skulle önska sig hans biträde i denna gren af den moderna språkkunskapen, är han äfven villig, att, mot billiga vilkor, åtaga sig en sådan befattning. De nyaste, lättaste och mest ändamålsenliga methoder komma alltid att vid undervisningen användas efter de olika naturanlagen hos olika individer. Den härå reflecterar, kan erhålla närmare upplysningar i Herr N. J. Gumperts Bok- och Musikhandel.* (289)

Skeppslägenheter.

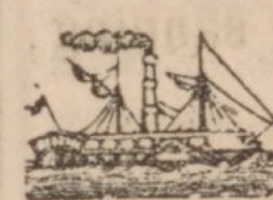

LUSTRESA

med

Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 27:de Juli kl. 9 f. m. samt åter kl. 6 e. m. Billetter försäljas ombord till Söndags morgon kl. 7. (326)

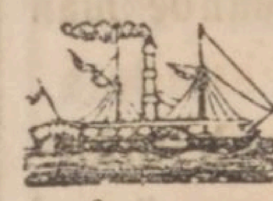

LUSTRESA

med

Ångfartyget CARL.

Ångfartyget CARL, Kapt. *Bergner,* afgår härifrån till Köpenhamn, (så vida ett tillräckligt antal passagerare antekna sig,) Thorsdagen den 28:de dennes på aftonen och supponeras framkomma till Köpenhamn Fredags middag, och qvarligger derstädes till Söndags middag den 1:ste Augusti, då fartyget återgår derifrån och förmodas hitkomma följande Måndags morgon.

Som redan flera passagerare i Uddevalla önska deltaga i denna lusttur, tror man med säkerhet att resan kommer att försiggå; och behagade de, som önska medfölja, antekna sig hos undertecknade sednast Lördagen den 24:de dennes. Priset för fram- och återresan är 20 R:dr R:gs för person. Götheborg den 19:de Juli 1841.

F. & H. G. WESSBERG.

(325)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 85 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 85. Lördagen den 24:de Juli 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Dagen för Herr *Döblers* första representation är nu bestämd till nästkommande Måndag d. 26:te dennes. Skådeplatsen blir å stora theatern.

= Under veckan hafva härstädes tvenne olyckshändelser inträffat, den ena i Tisdags, då en liten gosse drunknade i östra hamnen, och den andra i Thorsdags afton, då en annan liten gosse om 8 år drunknade i den så kallade Masthamnen. Alla nitiska och menniskovänliga läkareförsök att till lifvet återkalla de förolyckade voro förgäfves.

= Bref och tidningar från södra orterne förmäla, dock endast ryktesvis, att f. d. Öfverläraren vid härv. Sjömannasällskaps takelskola, Kaptenlöjtnanten *A E. af Trolle*, i början af förra veckan hastigt aflidit i Landskrona.

= Sedan Packhusinspektoren, R. N. O. Herr *J. P. Lindberg* på egen begäran blifvit af Kongl. Generaltullstyrelsen entledigad från sitt tillförordnande såsom Chef för vestra Tulldistriktet, har bem. Styrelse, under d. 14:de dennes, till chef i bem. distrikt tillförordnat Inspektoren vid härv. Nederlagskontor, R. S. O., Herr Öfverste *C. S. Virgin*.

= Landshöfdingen i Westerbottens län Hr af *Schmidt* har blifvit upphöjd i Friherrligt stånd.

= Justitierådet Grefve N. *Snoilsky* och Presidenten Frih. *Ehrenborgh* hafva erhållit tillstånd att resa utrikes.

= Notarien i Bondeståndet vid sistförflutna Riksdag, v. Häradshöfdingen Magister *Naumann* lärer blifvit utnämnd till Akademisekreterare vid Lunds Universitet.

= Kammarherren och Kommerserådet B. *Rosenblad*, samt Generalkonsuln i Köpenhamn, Hr F. A. *Efverlöf*, hafva blifvit utsedde till kommissarier å Svenska och Norrska Regeringens vägnar, för att i Helsingör träda i underhandling med den eller de kommissarier, H. M. Konungen af Danmark kommer att utse, för att underhandla om bestämmande af vissa, med *Öresundska tullen* sammanhang egande ämnen.

= Reg. har, under d. 30:de sistl. Juni, funnit godt fastställa inlösnings-priset för den saltpetter, som, innevarande år inom Riket bevisligen tillverkad, blifver, vid nästa års uppbörd, Kongl. Maj:t och Kronan till inlösen hembjuden, till 5 R:dr Bko för lisp.

= Reg. har genom cirkulär till Landshöfdingarne af den 7 innev. månad, funnit godt förordna, att tills vidare och så länge fångars transporterande verkställes å de Skjutsandes egna åkdon, ej mer än *en* person, utom den skjutsande, må få åka efter *en* häst, och ej mer än *fyra* personer, den skjutsande likaledes oberäknad, efter *tvenne* hästar.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London d. 13:de Juli. I anledning af de nu pågående parlamentsvalens utfallande till *Tories* förmån, yttrar sig den ministeriella tidningen "*Morning Chronicle*" på följande sätt: "Oaktadt sin seger vid de nuvarande valen, skola *Tories* komma att röna ett starkt motstånd, så snart stridsplatsen blir förflyttad till ett annat ställe; hittills kämpade de nemligen endast för uppehållandet och befordrandet af sitt eget partis intressen, nu åter gäller det att genomföra sina principer och göra dem smakliga för folket. Men dessa principer äro identifierade med monopolsystemet, såsom hvars representanter *Tories* oförtäckt visat sig i det sista parlamentet, och *Tories*' seger kan derföre icke vara af lång varaktighet, emedan vederviljan emot monopolväsendet ännu lefver med oförminskad kraft ibland folket.

= Enligt från *Aden* (Engelsmännens bekanta "*Nya Gibraltar*" vid arabiska hafsviken) inlupna berättelser, skall denna stad dagligen tilltaga i välmåga och befolkning. Innevånarnes antal stiger, med inbegrepp af besättningen, redan till 12,000. Befästningarne fortskrida, nya gator anläggas och många andra förbättringar äro i gång. Inom fem år härefter skall *Aden* sannolikt vara den största och rikaste stad i Arabien.

FRANKRIKE.

Paris d. 10:de Juli. Polisen har nyligen förvisat alla i gränsdepartementerna sig uppehållande Spaniorer af någon betydenhet till det inre af landet, samt ibland andra den *påfliga internuntien* och *biskopen af Pamplona*.

= Ett bolag har inrättat en regelmässig ångbåtsfart emellan Marseille och Algier. Ångfartygen afgå den 10:de, 20:de och 30:de i hvarje månad ifrån Marseille, och den 5:te, 15:de och 20:de ifrån Algier.

= Enligt nyligen ingångna underrättelser, som dock fordra bekräftelse, skall *Tedjini*, i spetsen för tvenne mäktiga och

krigiska stammar hafva tillfogat Abd-el-Kader ett stort nederlag, under det att fransmännen förstörde *Tedekempt*. Abd-el-Kader hade nemligen då dragit sig tillbaka inom *Tedjinis* gebit och ej velat foga sig efter dennes uppmaning att utrymma detsamma; det hade i anledning deraf kommit till en drabbning, och *Tedjinis* öfverlägsna stridskrafter, isynnerhet i kavalleri, hade öfverväldigat Emirens lilla armé; han skall hafva lemnat 800—1000 man på valplatsen och tagit flykten med rytteriet; återstoden af hans reguliera infanteri föll i segervinnarens händer.

Toulouse d. 10:de Juli. Oroligheter hafva ägt rum härstädes. Den 6:te Juli om aftonen började desamme och förnyades följande afton med ännu större häftighet. För en herr *Mahul* och en herr *Plougoulm* uppfördes en kattserenad (charivari) hvilken, såväl i anseende till lungornas styrka, som valet af instrumenter skall hafva varit något i sitt slag alldeles utomordentligt. Militärstyrkan måste anlitas, för att göra ett slut på oljudet. Kavalleriet gjorde chock på massan; denna svarade med stenkastning, hvarvid flera soldater och borgare blefvo svårt sårade, och ungefär 60 af de upproriske arresterades. — Dagen derpå måste ännu större militärstyrka användas. Så snart trupperna gjorde min af att vilja skingra de talrika grupperna, och företaga arrestering af enskilta personer, beredde folket sig till motvärn. I närheten af prefektur-palatset uppkastades tvenne barrikader, bakom hvilka folkmassan öfver en timma gjorde de påträngande trupparne motstånd. Om än intet skott fallit, så hafva dock å ömse sidor en mängd personer blifvit mer eller mindre svårt sårade.

= Enligt hit ingångna underrättelser från *Montauban*, skola äfven der förefallit oordningar, hvilka slutligen stigit till den grad, att det varit fråga om att sätta eld på prefektens boning.

RYSSLAND.

Petersburg d. 6:te Juli. Rysslands företag mot Cirkassien komma att tills vidare afbrytas, emedan man måste hålla arméen i beredskap för en i Turkiet troligen nära förestående kris.

SCHWEITZ.

Zürich d. 5:te Juli. En rysligt tillämnad kontra-revolution i Tessin har, med Guds hjelp, lyckligt blifvit dämpad. Den landsfaderliga regeringen lät i största hast sammandraga en bataljon trupppar, hvaraf följden blef den, att insurgenterne, efter en flera timmars strid, hvari de förlorade 10 à 11 man, måste gripa till harvärjan.... och landet var räddadt. Förnämsta anledningen till hela oväsendet skall hafva varit den, att några förpaktare och timmerhandlande funnit sina intressen lida skada af det nya förpaktningssystemet och den goda skogshushållningen. När skola väl en gång alla dylika revolutionära parodier taga en ända!

ITALIEN.

Neapel d. 28:de Juni. Flera jordstötar hafva här låtit känna sig, hvilka skola hafva anstält mycken skada. = En sammansvärjning har härstädes blifvit upptäckt. Trenne unga män hafva i anledning deraf blifvit dömde till döden.

Venedig d. 29:de Juni. De vanliga årliga gondol-täflingarne hafva, under den vackraste väderlek, försiggått. Man såg vid tillfället de skönaste qvinnor ifrån de med dyrbara tapeter smyckade balkongerna till de herrliga palatserna åskåda desamma.

SPANIEN.

Madrid d. 10:de Juli. Kamrarne hafva i dag haft *plenum plenorum* och blef vid denna session med stor pluralitet det beslut fattadt, att förmynderskapet öfver Drottning Isabella skulle förklaras ledigt. Vid derefter anstäld omröstning erhöll H:r *Arguelles* de flesta stämmorna; hvadan han blifvit utnämnd till förmyndare under Drottningens minderårighet.

Carthagena d. 2:dre Juli. Tumultuariska uppträden hafva härstädes förefallit. De begge alkaderna hafva af pöbeln blifvit trakterade med rutten frukt och öfverhöljda med gatsmuts. Militären måste slutligen eskortera dem hem.

ORIENTEN.

Semlin d. 29:de Juni. Ett uppror har utbrutit i *Guluba*, (i Servien) men åter blifvit dämpadt. Furstinnan *Ljubicza*, den regerande furstens moder, jemte flera andra serviska notabiliteter hafva i anledning deraf blifvit fängslade.

Jassy den 1:ste Juli. En sammansvärjning emot furst *Sturdza* i Moldau har nyligen blifvit upptäckt. I spetsen för densamma stodo Bojar-familjerne *Bischkany* och *Kusa*. Flere af de förnämsta deltagarne deri hafva blifvit arresterade.

Candia d. 6:te Juli. Sakerna taga åter en gynnande vändning för insurgenterna. Flera träffningar hafva ägt rum, i hvilka Turkarne öfverallt legat under. Vid ett angrepp mot bergen blefvo de tillbakaslagne, men skola på återtåget hafva förnyat grymheterna i Bulgarien, jemnat trenne byar med marken, mördat den manliga befolkningen och bortsläpat qvinnor och barn såsom slafvar. Tahir Pascha har, till följe af de sednaste tilldragelserna, blifvit försatt i overksamhet och måst inskränka sig till defensiven, till dess han erhåller förstärkningar från Konstantinopel.

Konstantinopel d. 8:de Juli. Sultanens helsotillstånd skall hafva förvärrats. Han lider af *aneurisma*, d. v. s. blodets häftiga och våldsamma strömmande till hjertat, som i de flesta fall plägar medföra döden. Den unge Sultanens död under nuvarande kritiska ögonblick skulle ännu mera öka de många svåra och inveckladе förhållanden, med hvilka ottomanniska riket redan utomdess har att kämpa.

= Ändamålet med den emellan Österrike, Frankrike, Storbrittannien, Preussen och Ryssland å ena, samt Ottomaniska Porten å andra sidan afslutade konvention, hvarom vi uti Onsdagsnumret nämnde, är att till alla fem makterne utsträcka den öfverenskommelse, som, enligt 11:te artikeln i traktaten af år 1809, äger rum emellan Storbrittannien och Turkiet, och hvarigenom Sultanen förklarar *Dardanellerna* och *Bosphoren* tillstängda för alla nationers krigsskepp, så länge Turkiet befinner sig i fredstillstånd.

GREKLAND.

Athen d. 27:de Juni. Oaktadt all vaksamhet af landets auktoriteter, lyckas det dock fortfarande mindre fartyg att stjäla sig ifrån de helleniska och joniska hamnarne, isynnerhet från *Cerigo* och *Cerigetto*, och skynda sina betryckta bröder till hjelp.

NORDAMRIKA.

Washington d. 26:te Juni. I senaten har fråga blifvit väckt om att afsluta ett lån om 12 millioner till 5 procent, hvilket skulle återbetalas inom år 1850. Äfven har förslag blifvit väckt om inrättandet af en nationalbank. *M'Leodska* angelägenheten har likaledes varit bragt på tapeten, utan att dock något resultat deraf uppkommit. Debatten deröfver gaf anledning till flera häftiga angrepp af *Burenisterne* emot den nuvarande regeringen, och tyckes egentligen hafva tillkommit, för att bringa den

sednare i förlägenhet. Representant-kammaren har beviljat den aflidne prosidentens, general *Harrisons,* familj en summa af 25,000 dollars.

SYDAMERIKA.

Rio Janeiro d. 4:de Maj. Kejsaren hade öppnat kamrarne. — Kröningen var uppskjuten till Juni månad; det tyckes, som om man först ville inhemta närmare underrättelser från *Rio Grande,* der sakerna skola stå temligen illa.

Insändt.

Prof af beslutsamhet.

Det händer ofta att gående personer, som mötas och dervid önska att komma förbi hvarandra, vika af åtsamma sida, och så åter, på samma sätt, åt den andra, till dess den enes stadnande eller något dylikt slutar den iråkade villrådigheten. Ett dylikt litet uppehåll framkallar merändels endast löje och medför sällan några alfvarsammare följder, än ett fattande i armen, eller på sin höjd en frammumlad svordom, om nemligen de mötande äro hetlefrade, eller hafva mycket brådtom; men betänkliga, ja stundom förfärliga äro deremot under vissa förhållanden möten på sjön, vid hvilka tvekan eller villrådighet uppstår. Nyligen rodde under en stark blåst en julle öfver Götha elf åt Hisingen till, i hvilken befunno sig 9 personer, hvaribland 4 qvinnor. När de voro utkomna midt på elfven, möttes de af en större kryssande fiskarbåt, hvilken på en vink af en af de i jullen befintlige karlarne "höll utaf" för att undvika båten. Genom qvinnornas rop af förskräckelse öfver den sig hastigt närmande seglaren, och villervallan, som uppstod i jullen, strök dock den ena roddaren på åran, så att jullen kom rätt för-om den seglande båten, hvilken genom sitt fallande ur vinden erhållit en förökad fart, och det förfärliga ögonblicket nalkades, då roddbåten oundvikligt skulle blifvit öfseglad och med alla passagerarne sänkt i djupet. Men just som den krossande stöten skulle inträda, kastade den beslutsamme fiskaren, som styrde segelbåten, roret med kraft upp i lä, och jullen med sina menniskolif var räddad. Vi anföra denna händelse såsom ett prof på den rådighet, hvilken dessa med farorna så förtroliga öboar ega i så hög grad, samt huru denna berömliga egenskap ofta kan förekomma olyckor och rädda menniskolif. I anledning häraf skulle ins. vilja tillråda alla roende båtar, att vid dylika möten, icke tvehogsne vika åt ena eller andra sidan, utan endast gifva sig tillkänna för seglaren, som lätt undviker en roddbåt, hvars rörelser han förmår beräkna.

Hvarjehanda.

Pariser-upptåg.

Jag hade slutat mina juridiska studier, och det första bruk, jag gjorde af min kunskap om menniskors ömsesidiga förbindelser och de lagar, som skola utgöra allas värn och beskydd, var, att jag hvarje dag, eller rättare hvarje natt, i sällskap med några kamrater, ena äkta muntergökar, genomströk de delarne af staden, der ingen kände oss, för att drifva allt slags gyckel med de hedervärda borgrarne, deras hustrur och döttrar, samt andra passagerare, som vi händelsevis kunde möta. En afton gingo vi in i en kryddkrämarebod, begärde ett ljus och läto sönderskära det i flere bitar, på det att hvar och en af oss måtte erhålla en sådan. Derefter tvingade vi bodbetjenten att sätta alla dessa småbitar i ljusstakar, hvarpå vi tände eld på dem, satte dem i en rad på boddisken, och när nu rummet på detta sätt var illumineradt, och en mängd nyfikne stadnade och trängdes utanför, för att åskåda herrligheten, gingo vi vår väg, under det vi gåfvo krämaren ännu några roliga öknamn. En annan gång bundo vi en läderslang vid strålröret på en fontän, ledde andra ändan in genom källargallret hos en vinhandlare, och satte samtliga vinbuteljerna under vatten. En annan gång åter lemnade vi åt en af oss alla våra näsdukar, åt den andre alla snusdosorna, åt den tredje alla uren, och stego sedan, fram emot midnatten, in hos en restauratör. Här reqvirerade vi in ännu några droppar, delade nämnde saker emellan oss och beklagade oss högt öfver det oblida öde, som ej hade förunnat oss en större fångst, än blott tre ur, fem näsdukar och fyra snusdosor. Den stackars mannen skiftade väl sina tio gånger färg, vid berättelsen om våra hjeltebragder, ty han var fullt och fast öfvertygad om, att han hade med ett tjufband att göra. Om inslagna fönster, röfvade kyssar, omflyttade skyltar och tusende sådana småsaker, af hvilka den minsta kunde ådraga oss en visit hos polismästaren, vill jag nu icke nämna ett ord. Men ibland alla de löjliga upptåg vi förehade, och öfver hvilka jag ännu i dag måste skratta, när jag tänker på dem, kan jag knappast, i anseende till de följder, som deraf kunnat uppkomma, utan förskräckelse erinra mig följande. Klockan var omkring 2 på natten; jag hade nyss skiljts ifrån de andra upptågsmakarne, och var i begrepp att gå hem i sällskap med en af dem, som bodde i närheten af det qvarter, der jag hade mitt logis. Vi pratade och skrattade högt åt alla de streck, vi hade spelat. När vi nu kommo till gatan Montmartre, fingo vi syn på en beskedlig borgare, som, med händerna i rockfickorna, befann sig på vägen hem till sitt. — "Ack! ännu ett puts!" utropade min följeslagare, som alltjemt hade ett outtömligt förråd deraf i beredskap, och gick fram till mannen. — "Min herre", sade han, och fattade honom i armen. — Denna stackars syndare stannade och framstammade emellan sina af förskräckelse skallrande tänder ett knappt begripligt: "Hvad behagas, mina herrar?" — "Min herre", fortfor min vän, "jag ber er, bedöm oss ej efter hvad vi nu tillåta oss; tro mig, min herre, vi äro icke vane dervid." — "Men, mina herrar, hvad vill ni väl mig?" frågade den gode borgaren, darrande i alla lemmar, och gaf sig dervid all möda att dölja sin urkedja. — "Herre, jag får upprepa för er, att vi ej äro vane vid dylika handlingar. Vi äro unga män af god familj, och om ej nöden tvingade oss dertill...." — Vår man var mera död än lefvande, och jag begrep sjelf ännu icke, huru detta narrspel skulle aflöpa. — "Tro mig, min herre", sade min vän åter, "att vi äro alldeles utblottade på allt... att, då nöden fordrar"...— "Huru, mina herrar, vid era år, så väl uppfostrade, som J ären, huru kunnen J väl tillåta er något sådant? Men jag äger ingenting, alldeles ingenting, jag försäkrar er det, låten mig gå. Man skall der hemma vara orolig för min skull!" — "Ah, på det sättet kommer ni icke ur fläcken; jag upprepar ännu en gång för er, att en hård nöd tvingar oss dertil!" — "Men, min Gud, hvad vill ni?" — "Vi hafva glömt våra dosor, och vilja be er, att ni ville vara så god och .... *skänka oss en pris snus."* — Man föreställe sig den arme dj—s glädje och öfverraskning. Han skakade hela innehållet af sin dosa i en strut, som han nödgade på oss, och gick sin väg, sedan han väl hundrade gånger hade tryckt våra

händer. — Hvilka följder hade ej kunnat uppkomma af detta obetänksamma påhitt, i fall denne man hade burit något vapen på sig? — Om bara en patrull hade kommit, så skulle jag gerna vilja veta, huru vi skulle betett oss, för att öfvertyga densamma, att vi endast hade öfverfallit denne man, för att be om en pris snus!

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen B. Larsson fr. Malmö, båt. Philadelphia, 1020 k:r bränvin, 20 t:r malt; Dito P. Olsson från Helsingborg, båt. Albertina, 2000 k:r bränvin; Dito C. Olsson fr. Malmö, båt. Speculation, 1400 k:r bränvin; Dito J. Persson fr. Norrköping, jagt. Hoppet, stärkelse och hvetemjöl; Dito A. Larsson från Landskrona, båt. Albertina, 51 t:r råg; Dito J. Nilsson fr Malmö, båt. Freden, 950 k:r bränvin; Dito C. Nilsson från Malmö, båt. Fredrica, 1500 k:r bränvin, 10 t:r råg; Dito N. Nilsson från Malmö, båt. Juni, 1033 k:r bränvin, 20 t:r malt.

Sällskaps-Sammanträde.

Till sammanträde i Nykterhetsfrågan *nästkommande Måndag den 26:te Juli kl. 5 e. m., på Gymnasii Solennitets-sal, kallas och inbjudas vänligen så väl Ledamöterna af det äldre här befintliga* Sällskapet för Nykterhetens befrämjande, *som* alla de, hvilka af senare föranledningar känna sig uppmanade att omfatta saken med sitt intresse, *samt slutligen, så långt utrymmet medgifver,* Götheborgs innevånare af alla samhällsklasser, och af begge könen.

Avertissement.

Undertecknad får härmedelst äran underrätta respective Stadens och Ortens Fruntimmer, att en Väf-Skola kommer att börjas härstädes den 27:de dennes, der ett fruntimmer kan få lära ifrån det simplaste till faconerade tyger och gardinväfnader, gaz-, dräll- och damastmönster, dubbla engelska golfmattor, att nu kunna åstadkomma samma effekt med ett dragsnöre, som förut med tjugo, och hvilken genväg medför den stora nyttan, att tillverkningen sker mångdubbelt fortare och säkrare, samt mångfaldigt större damastmönster kunna väfvas och det med ganska enkel rustning, och uti finare dukiyger kunna inväfvas namn, deviser och blommor, utan att derföre behöfva öka skaftantalet, och att inväfva en facon ensam, utan att flera falla på en gång, oaktadt de äro såfvade på samma skaft. Äfven yngre fruntimmer kunna med lätthet lära denna väfmethod. Priset för hvarje Elev är 10 Rdr Banco månadtligen. Ett fruntimmer, som förut känner väfnadskonsten, kan på ganska kort tid inhemta denna ytterligare utbildning uti väfnadskonsten. Undervisningstimmarne äro från 9 till 12 f. m. och från 2 till 5 e. m., och anser jag mig böra nämna, att gamla väfstolar, och i synnerhet de s. k. Ekenmarkska, med lätthet kunna inredas för denna nya väfmethod, samt att väfredskap och garn behöfva icke medhafvas. Profver och mönster kunna hos mig beses. — Mitt vistande här blifver icke långvarigt, hvarföre jag önskade att de resp. Herrskaper, som ämna inhemta denna ytterligare utbildning uti Väfnadskonsten behagape ju förr desto hellre anmäla sig Götheborg den 17 Juli 1841.

Hedda C. Ekenmark,
boende uti huset N:o 3½, gamla Tullen mellan Masthugget och Staden.
[320]

Auktioner:

Fredagen den 6:te nästinst. Augusti från kl. 10 f. m. försäljas härstädes medelst Auction, följande Konfiskable dömde varor, neml. 108 aln. Taft, 4 stycken Halfsiden, 3 st. Silkesfelb, 8 aln. Billardkläde, 133 aln. Ylle-byxtyger, 1 stycke bomulls Kapptyg, 1008 aln. Indiennes, 31 st. Sitzer, 195 st. Ylle-schawlar, 82 st. siden Spännhalsdukar, 42 st. Siden-shawletter, 6 st. Halfsiden dukar 11 st. Halfsiden- och 60 st. ylle Spännhalsdukar, 60 st. tryckta Ylledukar, 2060 st. äkta & oäkta tryckta Bomullsdukar, 600 st. faconnerade Bomullsdukar, 47 dussin Bomullsvantar, 11 dussin Bomullsstrumpor, 107 bundtar Bomullsspetsar, 23⅚ dussin Halsvalkar, 12 st. Spets- barnmössor, 6 par vadderade Tofflor, 72 dussin Blyertspennor, ett större parti blått & hvitt Porcellaine, 1 torkad Oxhud, 47 kannor Cognac och 6 k:r Rom, m. fl. varor som dagen Auction kan beses. Götheborgs Konfiskations-kontor d. 19 Juli 1841. G. E. BERGVALL.
[328]

Till salu:

Gentila Cylinder-Ur för Herrar och Damer, med ciselerade, graverade och guillocherade boetter, samt 4, 6, 8 & 10 stentapphål, hvaribland flera med Ancre-echappement, Repeter- samt Compensateur & Parachute, Stockholms Guld- och Silfver-Ur; Bordstudsare af brons, med glaskupor; Pendyler och Väggur; Metronomer samt större och mindre Speldosor; Cylinder-urglas, äfven halfplatta, samt engelska slipade patent-urglas af alla nummer till nedsatta priser. Alla sorter Ur mottagas till reparation, och skall jag genom accuratess och noggrannhet söka bibehålla det förtroende, hvarmed jag blifver hedrad. Herrar Grosshandlare och Sjökapitener, som önska sig Skepps-Cronometrar af Herrar Pockinson & Fredsham, kunna dem bekomma af undertecknad, som är husets commissionär.

J. G. Pettersson,
Urfabrikör,
boende i f. d Fröhandlaren Söderbergs hus, N:o 19, nest intill Hotel Prins Carl.
(284)

A. H. Evers & Co. försälja ett mindre parti nyligen inkomna äkta Havana CIGARRER och fin Jamaica KRYDDPEPPAR, äfvensom utmärkt fint HAVANA-CAFFE. (323)

Tjenstsökande.

En ung flicka från Skåne önskar sig till nästa flyttningstid plats i något hederligt hus här i staden antingen såsom huspiga eller ensam piga. De mest hedrande betyg kunna presteras. Adress här.
[327]

I tjenst åstundas.

En medelåldrig Tegelbruksmästare, som äger all erforderlig skicklighet i och för yrket, med företeende af goda, och hedrande betyg, kan till nästa laga flyttning få förmonlig employ, då muntelig eller skriftelig anmälan göres hos J. A. Herberg uti huset N:o 103 vid Kungsgatan.
[321]

Diverse.

Välloflige Rådhus-Rättens Dom uti handlanden C. O. Setterborgs Concurs kan läsas hos underteknad, och erinras att vadetiden tilländalöper d. 26:te dennes, kl. 12 å dagen. Götheborg d. 19 Juli 1841. C. A. BORLIND.
Massans syssloman.
[329]

A. H. Evers & Co. försäljning af Vin & Spirituosa, är flyttad från f. d. Borgertska till f. d. Björnbergska huset. (324)

Skeppslägenheter.

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 25:te Juli kl. 9 f. m. samt åter kl. 6 e. m. Billetter försäljas ombord till Söndags morgon kl. 7. (326)

LUSTRESA
med
Ångfartyget CARL.

Ångfartyget CARL, Kapt. *Bergner,* afgår härifrån till Köpenhamn, (så vida ett tillräckligt antal passagerare antekna sig,) Thorsdagen den 29:de dennes på aftonen och supponeras framkomma till Köpenhamn Fredags middag, och qvarligger derstädes till Söndags middag den 1:ste Augusti, då fartyget återgår derifrån och förmodas hitkomma följande Måndags morgon.

Som redan flera passagerare i Uddevalla önska deltaga i denna lusttur, tror man med säkerhet att resan kommer att försiggå; och behagade de, som önska medfölja, antekna sig hos undertecknade sednast Lördagen den 24:de dennes. Priset för fram- och återresan är 20 R:dr R:gs för person. Götheborg den 19:de Juli 1841.

F. & H. G. WESSBERG.
(325)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Grundell; Wingård; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Bohlin* (i tyska språket); *Nohrborg.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Stendahl.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbeck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 86 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 86. Måndagen den 26:te Juli 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Hvad man än härstädes kan ha orsak klaga öfver, icke kan man göra det öfver brist på nöjen. Nyligen hafva vi hört den älskvärda och anspråkslösa Sångerskan Dem. *Henriette Möller*, och den af hufvudstadens tidningar så mycket loforda-de Kongl. operasångaren Hr *Julius Günther*; i dag kommer den egyptiske trollkarlen, Hr *Louis Döller*, att börja sina representationer och i morgon eller öfvermorgon ger den af både in- och utländska tidningar så högeligen berömda Sångarinnan, "Tysklands Catalani", Dem. *Freyse-Sessi* en dramatisk-musikalisk föreställning i kostym. Och våra ångbåtslustfärder sen! till Marstrand och Särö, till Uddevalla och Kungelf, till Gustafsberg och Lerje, icke att förglömma de trefliga musikaliska afton-underhållningar, med hvilka Hr *A. Rubensson*, biträdd af Elfsborgs regementsmusik, uppvaktar Allmänheten i sin ett halft kanonskott utom staden belägna villa, der man alltid om aftnarne kan vara säker på att träffa ett godt sällskap, erhålla goda förfriskningar, blifva väl betjenad, och dock icke, såsom på flera andra ställen är fallet, prejad eller uppdragen. Tager man nu, till allt detta, i betraktande att väderleken på de senare dagarne börjat stadga sig och blifva vacker, så torde ingen med skäl kunna tillvita vår goda stad någon brist på de nöjen, som natur och konst vid denna årstiden kunna erbjuda.

= Kamarillans, oesterrättlighetens och allenastyrandets oförsonlige fiende, devouementets skräck, skildringarnes berömde författare, med ett ord den ryktbare statsfången på Vaxholmen, Herr Assessor *Crusenstolpe* lemnade, sedan han till sista sekunden utstått det fängelsestraff, hvartill han för sina frisinnade yttranden blifvit dömd, den 20:nde dennes kl. 3 e. m. sitt förvaringsrum, och anlände kl. 5 samma dag till hufvudstaden, der han välkomnades af glada anleten, vänliga helsningar och handtryckningar, samt, tillika med sin fru, af ett talrikt antal vänner beledsagades hem till sitt logis. Sedan underrättelsen om hans ankomst hunnit sprida sig, samlades, senare på aftonen, utanför hans boning en betydlig folkmängd, så att torget derutanför, åt den sidan huset ligger, blef alldeles uppfylldt. En serenad uppfördes af några sångare, som placerat sig inne på gården, och i åtskilliga repriser ropades: *Lefve Crusenstolpe!* Ehuru folksamlingen först långt efter midnatten åtskiljdes, föreföll dock icke den ringaste oordning. — Ibland andra, som om aftonen passerade torget, förbi Herr Assessor Crusenstolpes boning, skall äfven hafva varit Hr Landshöfdingen Nerman, som för närvarande vistas i hufvudstaden och lärer hafva flitiga audienser hos H. M. Konungen. Herr Landshöfdingen kunde således, såsom Aftonbladet uttrycker sig, hafva den tillfredsställelsen att inberätta för en hög person, huru denna sista akt, efter 1838 års händelser, utvisade, att hufvudstadens allmänhet från berörde år icke bevarat andra hågkomster, än sin varma känsla för tryckfrihetsrätten... tranderättens helgd och sin ovilja mot alla politiska förföljelser.

= Kustchefen L. A. Schoug har i dag medelst husvisitation verkställt ett större beslag på hemmanet Hammar i Frölunda socken.

= Gumman Minerva, rikskunnig för att hafva buken till sin gud, och för sina ryska sympathier, kan platt icke tåla, att den äkta ryska national-drycken bränvin försvinner ur landet. Hon har neml. i sitt sednaste nummer reproducerat och på visst sätt gjort till sin egen den beryktade artikeln i härvarande Handels- och Sjöfartstidning, hvilken har för afsigt att håna och i ett ofördelaktigt ljus framställa Herr Prosten Wieselgrens ädla och menniskovänliga bemödanden för nykterhetssakens framgång, vid ett tillfälle i Domkyrkan härstädes för kort tid sedan. Vi taga oss emellertid friheten hänvisa Gumman till N:o 84 af *Phoenix*, hvarest vi punkt för punkt vederlagt insändarens af nämnde artikel "lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar."

= Enligt underrättelser från Helsingborg, har f. d. Öfverläraren vid härvarande Sjömannasällskaps takelskola, Kaptenlöjtnant *A. E. af Trolle*, under ett anfall af vansinne, sjelf afhändt sig lifvet. Vid anställd medico-legal undersökning upplystes, att orsaken till vansinnet varit en stark hjern-inflammation.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London d. 17:de Juli. I anledning af parlamentsvalen förefalla dagligen oroligheter i Irland. — Vid valet i grefskapet *Carlow*, der *O'Connel*, ehuru redan vald i *Meath* och *Cork*, uppträdde såsom

kandidat, samlade sig en sådan folkmassa, att auktoriteterna måste låta uppläsa upprors-akten och hålla kavalleri och artilleri i beredskap. — "Parlamentet", skrifver man från London, "skall redan i medio af Augusti åter börja sina sessioner; likväl komma troligen de nuvarande ministrarne att dessförinnan resignera, emedan det knappt låter tänka sig, att Lord *Melbourne* skulle vilja öfvertaga ansvaret för det kongliga throntalet, då han likväl 8 eller 10 dagar sednare måste lemna sin plats. De ministeriella söka hålla god min i dåligt spel; men deras herravälde är ändå, tyvärr, för flere år förloradt. Sir *R. Peel* har båda husen för sig, och om det lyckas honom att blidka drottningen, som ännu ej förlåtit honom hans förra grofva och ohyfsade "tilltag" i fråga om hennes hofdamer, så kan han motse en långvarig förvaltning af statsärenderna. De liberale räkna på en tvedrägt emellan Tories sjelfva, sedan dessa väl en gång fått styrelsen i sina händer; men detta är dock knappt troligt. Visserligen torde det icke komma att fattas inbördes oenigheter; men emot den yttre fienden skola de säkert hålla troget tillsammans, så snart någon möjlighet yppar sig, att *Whigs* åter skulle kunna komma till statsrodret. *Tories* skola i det nya *House of Commons* äga en fast majoritet af nära 60 röster, hvilket är mer än de någonsin vågat hoppas, och med en sådan öfvervigt kunna de lätt umbära några affällige. För det blifvande parlamentets fortvarande i 6—7 år hafva Tories alltså goda utsigter, och kunna endast genom egen oskicklighet låta magten gå sig ur händerna; men just deraf väntar man emellertid Peelska administrationens undergång. Sir *Robert Peel* är nemligen, med alla sina talare-talanger, dock ej skapad till en stor statsman, och hans vänner *Graham* och *Stanley* skola visst icke ersätta, hvad honom i detta hänseende fattas. — Tiden ensamt kommer att utvisa rigtigheten af dessa meningar."

= *Morning Herald* beräknar den genom nedsättningen af Sundska tullen uppkommande minskningen i Danmarks inkomst till 50,000 P. Sterl. årligen.

FRANKRIKE.

Paris d. 14:de Juli. Grefve *Löwenhjelm*, svensk minister vid Kongl. franska hofvet, inträffade den 13:de dennes åter i Paris. — Firandet af årsdagen af bastiljens intagande har i all stillhet försiggått.

Toulouse d. 16:de Juli. De oroligheter, som härstädes utbrutit, tycktes d. 9:nde och 10:nde dennes åter hafva upphört. Den 11:te, som var en söndag, förflöt utan några oordningar. Både civil- och militär-auktoriteterna hade gjort sin pligt och trupparnes hållning och ihärdiga energie kan ej nog berömmas. Måndagen d. 12:te, kl. 4 eft. m., förnyades dock återigen oväsendet; talrika folkmassor genomströko gatorna och barrikader uppkastades. Nu måste nationalgardet sammankallas, hvilket skingrade massorna. Den 13:de om morgonen visade sig nya symptomer till oroligheter; flera telegraf-inrättningar förstördes. I anledning deraf beslöt prefekten, Herr *Mahul*, mot hvilken allt egentligen tycktes vara rigtadt, att nedlägga sitt embete och lemna staden, hvarefter lugnet återställdes. — En Baron *Duval* har blifblifvit utnämnd till utomordentlig regerings-kommissarie i Toulouse, för att provisoriskt öfvertaga den afgångna prefektens funktioner och skall af regeringen erhållit fullmakt att i nödfall förklara staden i belägringstillstånd. Flera regimenten hafva fått befallning att ofördröjligen uppbryta till Toulouse.

HOLLAND.

Haag d. 14:de Juli. Regeringen härstädes har börjat iakttaga ett mer än mycket behöfligt sparsamhetssystem, och man tror, att, om under en följd af år dermed fortfares, kommer statsskulden att betydligt minskas, så mycket mer som kolonierna inbringa betydliga summor. Förlidet år stego nemligen inkomsterna af desamma till 40 millioner fl.

SCHWEITZ.

Tessin d. 11:te Juli. En specialdomstol har blifvit inrättad, för att ransaka och dömma öfver den sednaste rebellionen. En expedition har afgått till Malvaglia i Bleniodalen.

PREUSSEN.

Berlin d. 16:nde Juli. Underrättelserna från Wien om de tvenne stora handelshusen *Steiners* och *Geymüllers* fallissement hafva härstädes väckt en otrolig sensation, ehuru man icke här har någon synnerlig förlust att befara. Men alldenstund man förmodar, att Geymüllerska fallissementet torde uppgå till ett belopp af omkring 40 millioner gulden, så har man skäl att frukta, att detta kommer att högst ofördelaktigt inverka på de merkantila förhållanderne i Tyskland, isynnerhet i södra delen deraf.

RYSSLAND.

Petersburg d. 10:nde Juli. Varuexporten från Petersburg har, från början af detta års skeppsfart, till d. 1:ste Juni, uppgått till ett värde af 3,236,350 rubler i silfver; förlidet år steg den under samma tid endast till 2,484,783 rubl.

ÖSTERRIKE.

Wien d. 12:te Juli. Flera härvarande handelshus, ibland hvilka nämnas de ansedda husen *Steiner, Geymüller & Comp.*, och *J. W. Thomans Enka & Comp.* hafva inställt sina betalningar, och man fruktar att dessa komma att draga ännu många flera med i sitt fall.

SPANIEN.

Madrid d. 7:nde Juli. Deputerade kammaren har, under förloppet af diskussionen af budgeten, med 81 röster mot 18 beviljat Hertigen-regenten en dotation af 2 millioner realer.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 30:nde Juni. Tvenne patriarker, jemte öfverste rabbinen hafva haft en audiens, vid hvilket tillfälle ministern för utrikes ärenderna, *Rifaat Pascha*, åt dem öfverlemnade exemplar af den, för skyddandet af de fyra religionsbekännelserna till den nya guvernören i Jerusalem, *Ferik Tayar Pascha* aflåtna firmanen. *Rifaat Pascha* höll vid detta tillfälle ett passande tal, hvari han utvecklade Sultanens regeringsgrundsatser och välvilliga afsigter med afseende på samtlige hans icke-mohamedanska undersåtare. Derefter blefvo de tvenne nämnde prelaterne, jemte öfverste rabbinen, hvilka alla infunnit sig i full ornat, förde till storvisirn, som gaf dem samma försäkringar om Storherrens välvilja.

= Egyptiska ångfartyget *"Nilen"* har ifrån Alexandria medfört 15 millioner piaster ifrån Mehemed-Ali. Det oaktadt är finansnöden ganska stor, och Divanen håller täta sammankomster. — För öfrigt herrskar härstädes lugn och stillhet, och ifrån Bulgarien och de europeiska provinserna låta underrättelserna mindre oroande.

= Från *Kandia* berättas, att insurgenterne öfvergifvit sina ställningar, för att angripa turkiska lägret, men att de blifvit tillbakaslagne af de turkiska trupparne, och dervid förlorat några hundra man i döda, sårade och fångne. Tahir Pascha begagnade denna fördel, för att låta sitt folk framrycka och besätta tren-

ne af insurgenterne öfvergifna byar. Dessa underrättelser fordra dock bekräftelse.
= De sednaste underrättelserna från *Egypten* omtala de fruktansvärda förhärjelser, som pesten derstädes anställer. — I *Damiette* hade det nionde, i garnison liggande, regementet blifvit förskräckligt hemsökt af detta plågoris. Omkring 1,350 man, ibland hvilka flere officerare, hade deri omkommit. Öfverhufvud taget skall egyptiska arméen under sista månaden genom denna sjukdom hafva förlorat 5 tusen man.

En f. d. Rabulists Bekännelser. *

Ryktet om mina ledsamma äfventyr i Stockholm hade emedlertid framträngt till min hemort och der berättat saken på ett sätt, som allsicke öfverensstämde med sanna förhållandet. Jag hade, påstod man, slagit in fönstren för Hr Nerman, anfallit patruller m. m., och slutligen blifvit gripen och insatt i fängelse, men medlidandet med min ungdom hade förmått rättvisans tjenare att låta nåd gå för rätt, i följd hvaraf man låtit mig undgå nesan att dragas inför polisförhör och slutligen lida hvad mina gerningar värde voro, samt åtnöjt sig med att några dygn låta mig späkas i häktet. Att under sådana omständigheter tänka på någon prestvigning gick ej an. Min belägenhet var hopplös och blef med hvarje dag allt mer och mer förtviflad. Jag födde mig i Stockholm med korrekturslläsning och barn-information — sysselsättningar, som en af mina gamla Akademi-kamrater förskaffade mig; men hela min framtid var ju förlorad. Tanken att vid 25 års ålder vara ABCdarius, utan ringaste hopp om en bättre utsigt, är i sanning mördande. Under sådane omständigheter framlefde jag något öfver ett år. En ruskig Oktoberdag 1839 satt jag i min torftiga vindskammare ensam med mina dystra tankar, då det häftigt började bulta på min dörr, och vid ett "stig in!" från mig inträdde en galonerad betjent och lemnade mig en så lydande skrifvelse:

"Höglärde Hr Magister!

I en för Hr Magisterns framtid högst vigtig angelägenhet anhåller jag ödmjukeligen få säga Hr Mag. några ord och väntar alltså besök i eftermiddag kl 7.

Högaktningsfullt

Stockholm d. Oct. 1839. B"

Helsa Generalen att jag skall infinna mig "sade jag till betjenten, som, sedan han underrättat mig om General B:s logis, lemnade rummet. Generalen, tänkte jag, har förmodeligen nu insett, att jag af honom blifvit orättvist behandlad och vill derföre säkert godtgöra mitt lidande. — Vid min ankomst förklarade Generalen, att han med ledsnad funnit mig deltagande i oroligheterna i fjol sommar, men som han ej kunde tillskrifva detta annat än ungdomsförvillelse, ville han ej härpå fästa något afseende; han hoppades tvärtom nu att vår bekantskap, som då till hans stora ledsnad kom att afbrytas, måtte nu i stället förnyas. Jag svarade härpå, att till den ledsamma gatuaffären, som stängde för mig Hr Generalens hus, vore jag alldeles oskyldig, och om öfvertygelsen derom förmådde Hr Generalen vilja se mig såsom ledare för sina barn skulle det vara mig ett kärt nöje och en helig pligt att visa mig värdig Herr Generalens förtroende." — "Min vän" återtog då Generalen, "nu är ej fråga om något så *underordnadt* som att lära barn kathechesen och grammatikan .... saken, ser Hr Mag., rörer hela Magisterns framtid och lycka. Lector — — i **** har visat mig till Hr Mag., såsom den der hade skicklighet att inträda i redaktionen af en Tidning, som redan nu är i gång och nästa år kommer att utgifvas efter en mer omfattande plan. Det blir, som Hr Mag. vet, Riksdag nästa år och då böra ej rabulist-tidningarne ensamt få föra ordet. Lector — — har försäkrat mig att Hr Mag. äger erforderlig skicklighet och en flytande penna. Som jag, fastän oskyldigt, bidragit till Herr Magisterns olycka, vill jag skaffa Herr Mag. inträde i embetsverken, samt lofvar, att det förflutna alldeles skall vara glömdt, och att med någon underlättnad å Mag:s sida snar befordran torde vara att påräkna, endast Hr Mag. nästa år vill biträda oss med redigerandet af Tidningen Biet, för hvilket biträde vi naturligtvis komma att dessutom lemna kontant ersättning. Jag svarade, att "en publicist hade jag väl aldrig haft lust att blifva; att en publicists ställning är ganska brydsam, ty antingen måste han försvara det mest befängda och absurda, och då söka skydd hos dem som innehafva samhällets höjder, eller ock, om ej smickra, åtminstone ej stöta massans sympathier och opinion, och då se sig beskyddad och uppburen af den nyckfulla hopens opålitliga gunst"; men som min belägenhet rådde mig att ej gifva ett svar, som skulle afbryta fortsättning af all vidare underhandling, anhöll jag, att i några dagar få besinna mig, innan jag fattade mitt beslut. — När jag hemkommit, började en häftig strid att föregå i mitt inre, neml. den mellan mig sjelf — det fördömda jaget — och samvetet. Den gamle Adam, som, då saken kommit till kapitulation, alltid betingar sig goda vilkor, visade mig en framtid full af oberoende, magt, ära, lycka och allt hvad verlden skattar högst, under det mitt samvete hviskade om sjelfförnedring och påminte mig om Harrisons ord: "Skökan säljer endast sin kropp, men i dyet kring magtens thron träffas uslingar, som ej draga i betänkande att sälja äfven sina själar." Utan strid gick dock ej omvändelsen för sig, och jag förbigår allt hvad jag måste lida och utstå, innan jag slutligen kunde förmå mig att gifva Generalen ett jakande svar. Summa summarum är, att jag ifrån att vara en ifrig rabulist blef en väldig devouementets kämpe; från att vara en fattig anspråkslös skolmästare, blef en renommerad och betydande man; från att hafva förlorat alla utsigter till framtid, hastigt såg den ånyo randas med sina många förhoppningar och herrliga vuer. Framtid .... förhoppningar .... och .... dock tystna min mun! — — — — — — Så blef jag omvänd.

* Fortsättning från N:r 83.

Hvarjehanda.

Till följe af en häftig storm instörtade d. 31:ste sistlidne Maj kyrktornet på kathedralen i *Valladolid*. Tornväktaren, som märkte faran, räddade sig och ropade på sin hustru, att hon skulle följa honom; men denna, som låg i sin djupa sömn, hörde det icke, utan nedstörtade tillika med tornet och låg i 20 timmar begrafven under ruinerna, hvarifrån man dock efter många ansträngningar lyckades framdraga henne — *lefvande.*

För några veckor sedan gick konungen i Preussen en vacker morgon ensam, klädd i en simpel civil öfverrock, att spatsera i trakten af Sans-Souci då han på afstånd fick se en gumma, som dugtigt påpiskade en för en mjölkvagn spänd åsna. Han närmade sig henne och frågade efter orsaken, hvarföre hon var så uppretad på den stackars åsnan. Med tårar i ögonen svarade gumman då: "Ack, min Gud! jag har brådt om med min mjölk, och nu vill den dumma åsnan ej gå ur fläcken. Är jag ej i rättan tid i

Potsdam, så förlorar jag alla mina kunder. Men jag känner hennes nycker af gammalt .... om jag bara hade någon, som kunde fatta henne i öronen, medan jag pryglade henne bakifrån .... då skulle hon nog gå." Konungen fattade ganska allvarsamt åsnan i öronen, gumman piskade på henne, åsnan började trafva, och den förnöjda mjölkhustrun tackade den obekante hjelparen på det hjertligaste. När konungen hemkommit ifrån sin promenad, berättade han hvad som passerat för drottningen, hvilken ej tycktes gilla hans förfarande, utan yttrade: Såsom Kronprins, käre Fritz, kunde sådant der väl gå an; men som konung...." "Söta barn," afbröt henne konungen skrattande, "min salig fader har hulpit fram så mången åsna; hvarföre skulle icke då jag äfven hjelpa fram en?"

Konungen af *Bäjern* låter sin hofmålare *Stieler* måla den sköna grekinnan *Bozzaris*, för att uppställa porträttet bland målningar i sitt galleri af qvinnliga skönheter.

"Tvenne uppfinningar", säger en tysk tidning, skola komma att göra epok, neml. mekanikern *Wagners*, att, utan ånga, blott genom elektromagnetism drifva alla slags maschiner, och Svensken *Höökenbergs* att medelst skidor gå på vattnet. Endast konsten att flyga fattas ännu."

Künapfel, Biskopens af *Hutten* mördare blef den 7:nde Juli afrättad i *Frauenburg.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 87 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 87. Onsdagen den 28:de Juli 1841.

Götheborg.

Ett nytt sammanträde i den för hvarje fosterlandsvän så vigtiga nykterhetsfrågan ägde rum sistl. Måndag den 26:te dennes, kl. 5 e. m. Sessionen öppnades af H. H. Erkebiskopen *C. F. af Wingård* med ett enkelt, hjertligt och för tillfället passande tal, hvilket vi på ett annat ställe i tidningen skole taga oss friheten reproducera. Samlingen var ej fåtalig, och intresset för den nationella angelägenhet, som föranledt densamma, uttalade sig äfven vid detta tillfälle på ett det mest omisskänneliga och hugnande sätt. En förening mellan det sig nu bildande nya nykterhetssamfundet och det gamla, redan år 1830 af Herr Kommerserådet m. m. *O. Wijk* härstädes stiftade, måttlighetssällskapet föreslogs, och kommer äfven efter all sannolikhet att ega rum. Herr Kommerserådet Wijk upplyste, att sistbemälte sällskaps kassabehållning utgjorde omkring 65 R:dr Banko, hvilka vid en blifvande förening mellan de båda sällskapen vore att tillgå såsom början till en gemensam fond för spridande af nykterhetsskrifter bland allmogen, och andra dylika utgifter. Derefter framställde Herr Lektor *J. G. Ek*, i ett manligt, öfvertygande och populärt föredrag, vigten och betydelsen af den ifrågavarande reformen; hvarförutan han med segrande skäl vederlade de invändningar, som gjordes emot densamma, och sökte undanrödja allt missförstånd, som kunde ligga i vägen för dess framgång inom detta samhälle. Han sade sig hafva mycken anledning att förmoda, det Götheborg, som i flere afseenden är rikets andra stad, och som ligger så öppet för Vesterns idéer, äfven ville lyssna till den stora ide, som nu derstädes utgör alla sanna menniskovänners lösen, och kraftigt sluta sig till ett samfund, hvilket till en början kunde kallas "Götheborgs Nykterhetsförening", tills det, med vidgad verkningskrets, betydelsefullare kunde utbyta denna benämning mot den af "Vestra Sveriges Nykterhetsförening." Herr Ek uppläste derefter ett förslag till reglemente för ofvanbemälte förening, och inbjöd till en diskussion af detsamma, hvilken inbjudning dock endast af en enda ledamot antogs, af det skäl, att de fleste af de närvarande ännu icke vore nog förberedde för att med framgång kunna yttra sig öfver denna fråga, hvars afgörande således måste uppskjutas till en annan sammankomst. — Å den efter förhandlingarnes slut till subskription framlagda adressen teknade sig 36 personer. Totalsumman af de å densamma befintliga underskrifter uppgår således för närvarande till 92.

= Herr Professor *Döller* rättvisade i Måndags afton det rykte, som föregått honom, och belönades äfven från publikens sida med de mest lifliga bifallsyttringar. Representationen var emellertid icke synnerligen talrikt besökt, hvilket man dels måste tillskrifva årstiden, dels de många föreställningar i denna väg som förut härstädes blifvit gifne.

= Wenersborgs frivilliga brandkorps deltog ej, såsom vi förut uppgifvit, i släckningen af eldsvådan å Lilla Edet. Anledningen till uppgiftens origtighet var den, att samma korps blifvit derom anmodad, men, emot all förväntan, helt och hållit uteblifvit.

Nyheter med dagens post:

England. Parlamentsvalen, som nu, på ett enda när, alla äro kända, hafva utfallit så, att *Tories* kunna påräkna en majoritet af emellan 80 och 90 röster. — **Italien.** Senare underrättelser från Geneve vederlägga ryktet om Madam *Catalanis* död. — **Kandia.** För insurgenterna går det bra; omkring 45,000 sådane äro på benen, för att tukta Musselmännen, och de hafva ibland andra dater nyligen i en ganska skarp fäktning tillfångataget öfver 300 Turkar. Svårast för Kandioterne är bristen på vapen. Hertiginnan af Parma skall dock nyligen hafva skickat dem 10,000 gevär. — **Konstantinopel:** 3000 man reguliera truppar hafva nyligen afgått till Kandia, och 6000 Albaneser hafva erhållit befallning att hålla sig färdige att likaledes afgå dit. — **Polen.** Kejsaren skall hafva för afsigt att, efter samma principer som förut, åter organisera de båda polska kamrarne, hvilka genom ett kejserligt dekret af den 25:te Febr. 1832 blefvo upphäfde. Detta må hvem som vill tro; icke göra vi det.

TAL,

hållet vid sammanträdet å Götheborgs Gymn. Solennitets-sal den 26:te Juli 1841, till bildande af en Nykterhetsförening, af C. F. AF WINGÅRD.

Samlade Nykterhetsvänner!

Då en kallelse utgått till ett sammanträde i en den vigtigaste angelägenhet, skulle jag redan såsom Nykterhetsvän antagit mitt rum vara det bland resande

men det förhållande, hvari jag stått till denna ort, gör det särskildt för mig angeläget att icke försaka ett sådant tillfälle, som detta, ehuru det för mig ej saknar sina obeqvämligheter, enär jag så att säga, står med ena foten i resvagnen, för att lemna denna kära ort, der jag begagnat så många dyrbara tillfällen för min verksamhet, för min glädje. Jag har vid detta ett åliggande såsom "redovisande"; jag bör inför de här församlade nykterhetsvänner göra redo för en förvaltning, som här ålegat mig. Det bör ej hafva fallit oss ur minnet, att vid den stora och märkvärdiga fest, som firades 1830, man ansåg sig böra begagna tillfället, för att väcka lif åt åtskilligt, som med den festens hufvudämämne stod i förbindelse, för att få också den af menskligheteus största angelägenheter, som kallat oss hit denna stund tillsamman, att behjertas, nyväckas. Man firade då det 1000:de året efter Christendomens införande i Sverige. Således framkallades festligt för minnet och hjertat den tidpunkt, då hedendomen med sina styggelser vek för christendomens rena ljus. Man tyckte då, och de sansade ibland oss tycka så ännu, att intet mera vanärande för ett christet folk och samhälle kan nämnas, än de härjningar, dem bruket af rusgifvande drycker anställer. Allmänheten inbjöds till en samling, den var både stor och lysande, att förena sig till ett s. k. Nykterhetssällskap, sedan till vår kunskap kommit, huru verksamma sådana stiftelser varit i det för all civilisation och menskligheteus förande framåt i bildning så utmärkta England, äfvensom i Nordamerikas förenta Stater. Detta förslag att bilda en sådan förening vann bifall, och många tecknade sig såsom föreningens medlemmar. Åt mig egnades det utmärkta förtroende att vara föreningens Ordförande. Jag är icke bland dessa, man må kalla dem snillen eller öfversittare, som missakta mindre företag, som tro att allting skall vinnas genom storverk och språng. Tvertom: jag tror att det stora, det verkligen stora, alltid framgått *småningom*. Jag tänker på Guds egen stiftelse, christendomen, som, från ett senapskorn, uppvuxit till ett träd, som med sina vidtomfattande grenar omhuldar länder och hyddor med frid och sällhet. Således tror jag äfven på det lilla, som är uthålligt och isynnerhet på förenade krafter och viljor, som, då de utgå från rena uppsåt, de må vara än så ringa i sin början, måste välsignas med den framgång, de bidat. Således misströstade vi ej om framgång: flera uppmaningar utgingo till allmänheten, att aktgifva på det stora syftet i våra bemödanden. Embetsmän åtogo sig att inverka på de dem underordnade. Skrifter trycktes och bragtes i omlopp om nykterhetens nödvändighet och nytta, om nödvändigheten och nyttan af de yppersta medlen derför. Jag hade den tillfredsställelsen att i öfversättning låta 3:ne sådana skrifter utgå. Af dessa skrifter utdelades icke mindre än 16,000. Man hade ansett detta vara det rådligaste, för att det skulle komma till de äldres, till föräldrars och målsmäns kännedom. De tillställdes äfven skolbarnen, att de skulle medföra dem till sina hem. Jag vågar tro, att denna verksamhet ej varit alldeles förlorad, åtminstone har mer och mer oviljan för rusgifvande dryckers missbruk gjort sig gällande äfven på vår ort. Mången har skiljt sig från vanan att både sjelf förtära och att bjuda åt andra spritdrycker och serskildt bränvinet: jag vet åtminstone bestämdt, att inom detta stift, ej mindre än inom andra, många presthus gifvas, der denna dryck ej engång eges, mycket mindre brukas. Nu kom ock en ny väckelse åt saken genom den förtjente och i detta högvigtiga ärende enkom kringresande Amerikanske kyrkoherden *Baird*. Han öfverlemnade till vår konung sin berömda bok. Och vår konung var ädelmodig nog, att, oaktadt det föga hopp om total framgång för Nykterhetsreformen i Sverige, han af föregående försök kunde göra sig, bekosta öfversättning af boken och utdela ett exemplar åt hvarje pastorat i riket. Uppmaningar utgingo från Landshöfdingar och Consistorier, att träffa föreningar till dryckenskapens hämmande och nykterhetens befordran: mångenstädes användes dertill den kungliga gåfvan så, att derur upplästes vissa styccken på vissa tider för menigheten. Helsosamma verkningar kunde ej uteblifva i hvad sjelfva boken beträffar. En ny upplaga blef nödvändig, hvilken bekostades af Svenska Nykterhetssällskapet i Stockholm, som ock spridt flera nyttiga skrifter i Nykterhetsfrågan, och föranledt utgifvandet af ännu flera: andra att förtiga, den ädle *Fosterlandsvännen*, den snillrike *Nykterhetsvännernas Tidning*,* utkomma månadtligen endast och allenast för detta högmål. Så verkas på alla håll för nykterheten numera i den enda erkändt framgånggifvande rigtning. Vi skole ej bryta stafven öfver det sällskap, som här i Götheborg började, men efter en korrt tid inställde sin verksamhet. Det Goda i verlden har alltid sina stora hinder. Menniskoviljan blir allt mer och mer obändig; menniskokraften, der den en gång är förslappad, låter sig ofta heldre ytterligare förslappas, än väckas till nytt lif, och der den ännu är frisk, vill den ej sällan njuta helsan för sig allena. Det är endast på öfvertygelsens väg, som viljor och krafter för stora ändamål, skola vinnas; men ock på denna väg vinnas de; man får ej bestorma dem, man får *locka* dem till sig, för att liksom utpeka det mål, hvartill de kunna och böra lemna sin tjenst, deraf de skörda rikaste vinsten för sig sjelfva. Hvem ser icke, att en sak sålunda kan ha framgång endast småningom! Jag trodde mig derföre ej förr kunna lyckas med mitt ringa deltagande för Nykterhetssakens befrämjande, åtminstone ej på de grunder, man då framlade för verkandet. Man yrkade på en egenskap, som låter mycket uttöja sig, *måttligheten*, som är det obestämdaste, det mest relativa begrepp i verlden. Hvar och en förklarade det efter sin måttstock. Så träffades nästan ingen, som, i fall han ställdes framför sin ransakning och befunnes med ett "öfvermått" af det, han skulle bruka "måttligt", icke både skulle och ansåge sig hafva rätt att förklara detta öfvermått vara måttligt. Flerfaldiga exempel på huru litet allvarsamt lekandet med detta ord kan blifva, hafva hunnit oss. Med ett ord, på denna väg har jag öfvertygat mig att intet stort kan vinnas — och jag har öfvergått från bruket af starka drycker till ren absolutism (d. ä. abstinens eller fullkomlig afhållsamhet både från bjudande och förtärande af spirituosa). Man bör ej af den ålder, jag bär, och det kall jag bekläder, vänta någon fanatism, och således bör det ej kunna missförstås, då jag säger, att jag i denna fråga förklarar mig absolut och äfven bland dem, som afsagt sig både brukande och förtärande af de drycker, som jag ser hota mitt fosterland med undergång. Så mycket fördomarne resa sig

* *Att Nykterhetsvännernes Tidning ensamt redigeras af Prosten Wieselgren, och erhålles mot en prenumerationsafgift af 28 skill. Banko årgången, erlagd i Gleerupska Bokhandeln i Lund, eller Gumpertska i Götheborg, är oss ett särskildt nöje att anmäla.*

mot dessa tilltag, så anser jag tiden inne att äfven jag förklarar mig för deras bekämpande, och måste bekänna mig till denna besynnerlighet, mot hvilken de rigta hånande vapen. En väckelse till befrielsekriget från de starka dryckernas makt i vårt land har utgått genom en man, den aktningsvärde Prosten Wieselgren, som synes af Försynen vara serskildt kallad för det värf, för hvilket han herrligt arbetat. Denne man skref till mig, innan detta arbete började på allvar, en uppmaning att träda i spetsen för det egentliga Nykterhetsarbetet; jag svarade, såsom sanningen var, att jag ansåge mig för mycket af andra bestyrs mångfald betungad för detta åtagande; att den lilla verksamhet, som återstod mig från öfriga mångfalldiga bestyr, och mina ringa krafter ej tilläto mig detsamma; men att han dertill vore kallad genom sitt snille, sina krafter, och genom sitt nära nog outtröttliga nit, och jag öfverantvardade honom detta bestyr, som han af vänskap anmodade mig att öfvertaga. I sanning har nykterhetssakens framgång, hufvudsakligen befordrad genom denne verksamme man, i södra, östra och norra delarne af Sverige, och äfven inom Helsingland och Gestrikland, som numera hör till kretsen af min verksamhet, väckt stort uppseende och verkat mycket godt. Äfven vid det Universitet, hvars närmaste styresman jag är, har den vunnit tycke och bifall hos en ungdom, med hvars eldighet och lif för allt stort och fosterländskt, den dessutom var nära bekant utaf gammalt. Nu höfves det mig intet annat i denna stund än att bikta för min försummelse, att ej förr taga ett så verksamt beslut för nykterhetssakens befrämjande, som jag redan långt för detta funnit mig hafva bort; men må man vinna ursäkt för det att man i en framskriden ålder ej gerna gör fruktlösa försök och ej gerna börjar en sak, om hvilken man är osäker, huruvida man skall hinna lyckligt sluta den. Jag nedlägger nu detta ordförandeskap såsom den der icke mer får vara ibland dem, hvilka *här* verka för den maktpåliggande nykterhetsreformen. Men då dessa ord äro de siste, jag offentligt talar ibland er, må det tillåtas mig att ur hela djupet af mitt hjerta och med den mest grundade öfvertygelse råda de närvarande och med dem de öfriga i detta samhälle, som vilja något för den stora angelägenheten, för hvilken vi här äro samlade, *att från ett löst och obestämdt måttlighetssällskap bilda sig till ett nykterhetssällskap med de fasta, bestämda grundsatser, som äro dess namn värdiga;* ett sällskap må vara med särskildta afdelningar, der hvar och en som har vilja må ha tillfälle att afsäga sig tillochmed bruket af viner, hvilkas skadlighet likväl ej är afgjord, såsom de rusgifvande dryckernes, då det vore möjligt att dermed vinna så många flera. Jag anser mig ej berättigad att längre leda denna stunds öfverläggningar. Allena vill jag lemna det såsom ett Testamente af min välvilja för denna stad, att jag ej lemnar den, utan att kraftigt hafva uppmanat dess älskade medlemmar, att med mig fatta ingripande åtgärder för ett ondt, som förnedrar Svenska folkets ära; som stört så otaligt den husliga sällheten; som är det farligaste och mäktigaste hinder för gudsfruktan. Från hvilket håll man vill betrakta den, så fordras det den allvarligaste besinning och eftertanka. Vi och vår östra granne är de enda, som ännu icke högtidligt förklarat oss emot detta onda, såsom det skett annorstädes genom Nykterhetsföreningar. Må vi emancipera oss från denna skamfläck, som vidlåder oss, må ock vi förklara ett afgörande krig emot denna last, denna osed, som bruket af bränvin eller andra rusdrycker innebär!

Jag ber de här församlade ursäkta detta hastade, oprydda tal, undanryckt de hopade göromål, som här upptagit min korta tid. Men jag kan ej neka mitt hjerta, som klappar varmt för mitt fosterland, och, om möjligt, varmast för denna älskade fosterstad, glädjen och uppmaningen, att säga detta råd, att besörja det en Nykterhetsförening blifver stiftad, om än så ringa i sin början, likväl med stor framgång i sitt hopp. Sådan är den erfarenhet, som på så många andra ställen talar i denna för Svenska hjertan angelägna högfråga. Vi veta, huru berusningen tillförene ansågs för käckhet, större ju mer man tålte, den var ofta ett föremål för gladt skämt. Man har nu funnit det omenskliga, det menskligheten förnärmande i sådant; somlige inskränkte det vanartiga bruket andra lade rent af det, och ibland dessa befinna äfven vi oss. Vi ha befunnit oss särdeles väl ifrån den stund, vi togo det för egen och andras del vigtiga steget, och ämna för ingen del återgå till vår förra osed. Jag räknar för min del en starkare helsa, ett gladare lynne från den stund, jag helt afsade mig detta otyg, som retade på det särskildta s. k. aptitssupsbordet. Början med att bortstöta detta är afgörande. Det var och blifver, der det fortfar att nyttjas, en plantskola för insupandet af supseden, man vet icke huru långt; ty ingen har blifvit en fullbordad drinkare, som ej börjat med det måttliga mått, som ansetts passande för att gifva aptit åt den mat, man ville förtära. Den således, som ur sitt hus till en början bortflyttar det bruket att hafva aptitssupbordet, har med detsamma bortflyttat en frestelse, den farligaste, jag kan försäkra det, för barnet, för ynglingen, som sett så många tusende sina likar vid aptitssupbordet uppammas till drinkare, och insupa det gift, som lade dem i en ryslig graf, innan de sågo mannaåldrens dagar. Förlåten att jag allvarsamt fästat mig vid ett allvarsamt ämne. Förlåten, än engång beder jag eder det, älskade vänner, det oprydliga i mitt tal, bristerna i detsamma, som så lätt förråda det oöfvertänkta, möjligen ock mitt sinnes oro i denna smärtsamma afskedsstund! Må dock det jag talat, så halfbrutet och ofullständigt det än är, hvilket var hardtnär oundvikligt i ett sådant ögonblick, som det närvarande är för mig, vara den sista gärd af aktning och kärlek för det älskade fosterhemmet!

Insändt.

Med anledning af en Insändares anmälan, rörande en vårdslös drängs oförsvarliga körande i sin husbondes karriol Söndagen d. 18:de i denna månad, förtjenar nämnas, att det våldsamma körandet af nämnde dräng satte icke allenast alla fotgångare, utan äfven andra åkande personer i lifsfara. Så t. ex. var insändaren, som då passerade vägen från Klippan åt staden, nära deran att kastas ur sitt åkdon, eller åtminstone å detsamma erhålla en så svår skada, att han måst gå i stället för att åka hem till sin boning. De böter, som härigenom kunna den vårdslöst körande drängen drabba, äro ingalunda motsvarande hans öfverdåd, utan ändamålsenligare vore, att husbonden icke funne sig belåten att framdeles hafva bemälte dräng i sin tjenst, honom och många andra drängar till varning; ty just ibland drängar, så väl hos den förnäma, som medel- och lägre klassen, skall man finna de mest vårdslöst körande, synnerligast om någon af husbonde-folket icke är i åkdonet.

Hvarjehanda.

För kort tid sedan har man i London anställt ett ganska intressant försök med en *Andersohnsk* och en *Rogersk* ångvagn. De foro med en utomordentlig hastighet fram genom den stora menniskomassan, som från alla håll tillströmmat för att öfvervara försöket. I den ena af vagnarne befunno sig 62 personer, och maschinen fortskaffade, med inbegrepp af sin egen tyngd, en last af omkring 3,500 engelska skålp. Den for af och an öfver ett af de vackraste berg i granskapet äfvensom genom stadens gator med en häftighet af mer än 10 engelska mil i timman.

Man skulle kunna föreställa *America* under följande allegoriska grupp: 1:mo en man, som med ena foten trampar på ryggen af en svart slaf och håller i handen en penningepung med påskrift: *"frihet,"* lyftad mot himlen; 2:do en vild Indian, förföljd af en blodhund, på hvars halsband står *"civilisation"*; 3:tio *Fanny Elsler"*, i sylfid-gestalt, kyssande frihetens jord. — I bakgrunden kunde man låta *Washingtons* ande svåfva. Teknaren måste gifva hans ansigte ett uttryck, liksom ville han säga: Hade jag kunnat ana detta!....

En ung flicka i *Cherbourg* erhöll för kort tid sedan en skriftlig kärleksförklaring, tillika med anhållan om ett rendez-vous. Hon gaf sina väninnor del deraf och man beslöt att spela den förvägne ett puts. En gammal ful piga blef, beslöjad, skickad till ort och ställe. Liebhabern packade utan vidare omständigheter den förmenta älskarinnan in i vagnen, for med henne derifrån, och man läser nu i tidningarne en uppmaning till publiken att lemna underrättelse om "den enleverade emot sin vilja."

Frequensen på Wien-Raaber, jernbanan är isynnerhet Sön- och Högtidsdagar så ofantlig, att den sista Söndagen i Juni steg till öfver 20,000 menniskor. Första veckan befors den af 68,000 personer; inkomsterna stego till 30,000 floriner.

Anmälde Resande.

Kammarherren Belfrage och H:r Joh:s Sandberg från Vestergöthland, Studeranden S. Trädgårdh från Christianstad, Underlöjtnant Segebaden och W. Segebaden från Borås, på Bloms Hôtel. Engelska undersåtarne T. L. Gittins, Charles Rutter och Alfred Warner, Tyska undersåten Emil Ferd. Wurtzburg samt svenska konsulen David Lindgren från Hull, på Tods Hôtel.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen N. H Dahlström fr. Stockholm, slup. Paulus jern., svafvel; D:o P. Groms fr. d:o, slup. Flygaren, såpa, tjära; D:o J. Svensson fr. Malmö, båt. Noach, 558 k:r bränvin; D:o J. Lindberg fr. Båstad, jagt. Premula, 200 t:r råg; D:o J. Witting fr. Helsingborg, jagt Försöket, sålläder, cigarrer; d:o E. Kjellson fr. Falkenberg, däckb., ben, stäfver.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 88 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 88. Lördagen den 31:ste Juli 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juni 1841. REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Val till revisor i Stats-, Banko- och Riksgäldsverken förrättades i går å allmän Rådstuga, hvarvid rösterne sålunda utföllo:

	R:drs-röst:	Pers. röst.:
H:r *J. F. Silvander*	3189 —	— 12.
„ *M. S. Kobb*	2230 —	— 35.
„ *A. E. Hæger*	107 —	— 2.

hvadan Grosshandlaren Herr *J. F. Silvander*, såsom det i pekuniärt hänseende mest mäktiga partiets kandidat, blef den utkorade. Herr *Kobb* deremot hade pluraliteten af medborgare för sig, och enligt ett på billigare principer grundadt beräkningssätt hade således *han* blifvit den segrande. Också hade Magistraten gjort sitt till att understödja kapitalisternes önskningar, i thy att den först ända in på yttersta tiden i allmänna bladen sammankallade stadens borgerskap till ofvanbemälte val, hvadan en stor del af detsamma icke ens visste att något sådant skulle i går komma att förrättas. Herr *Silvander* är för öfrigt en inom samhället aktad och ansedd man, hvilken derstädes under loppet af flere år besörjt åtskilliga vigtigare municipala åligganden. Af hvad slags politiskt tänkesätt han är, kan man sluta sig till, då man vet hvilket parti, som vid det ifrågavarande valet beredde honom öfvervigten. Vi hoppas dock att Herr Silvander, i sina handlingar såsom offentlig person, alltid skall erinra sig att den medborgerliga eklöfskronan nu för tiden vida öfverträffar både kommerserådstiteln och gröna bandet, ja till och med den stjerna, som "icke vet af någon nedergång."

= Nordpolsseglaren, den öfver hela den civiliserade verlden bekante Sir *John Ross*, befinner sig för närvarande på ett besök i vår goda stad, der han dock icke länge lärer komma att qvarstadna.

= Uppfinnaren af de s. k. vattenskidorne, Herr Löjtnant Höökenberg, ankom hit i går med ångfartyget Vermland, och kommer om Söndag att med ångfartyget Carl göra en tur till Marstrand, under hvilken åtskilliga evolutioner på bemälte vatten-lokomotiver lära komma att utföras.

= Professor *Döller* gaf i förrgår afton sin andra representation, och den för alldeles fullt hus. Hans föreställningar äro af det slag, som med hvarje gång vinna i intresse, och vi begripa icke, huru en insändare i tidningen Freja kunnat utpeka denne konstnär såsom en charlatan. Att han icke är någon trollkarl, i detta ords bibliska bemärkelse, det veta vi alla; men vi veta äfven att han såsom konstnär i sitt slag står på en ovanligt hög ståndpunkt. Hvad vi skulle vilja råda Herr Döbler till vore, att, från avantscenen till första radens loger och midt öfver till amfitheatern, låta lägga bryggor, på hvilka han, liksom H:r *Heesbee*, kunde vandra omkring och förevisa sina apparater. Han tyckes icke vara en man, som behöfver sky för att låta se sina konststycken på nära håll, och det vore då billigt att äfven de från theatern mera aflägsnade spektatörerne finge litet närmare åskåda desamme.

= Dagens utländska post ankom först, när ombrytningen skulle företagas, så att vi ej medhinna att i dag derur meddela något utdrag. Den innehåller dessutom ingenting af synnerligt intresse.

Utrikes Nyheter.

ÖSTERRIKE.

Följderne af Handelshusen Geymüllers och Steiners falissementer visa sig med hvarje dag betydelsefullare, och ty värr lärer den kredit, som chefen för det förstnämnda huset i den merkantila verlden åtnjutit, vara i högsta grad missbrukad, hvadan han ock ansett rådligast att i tid laga sig undan, lemnande åt kreditorerne att sjelfve uppgöra en konkursmassa, som belöper sig till den lilla nätta summan af 45 millioner gulden.

HESSEN.

I Mainz och trakten deromkring har d. 18:de dennes en förfärlig orkan rasat. Under en half timmas tid var det alldeles omöjligt att våga sig ut på gatorna, alldenstund takstenar och på vindarne liggande effekter kringslungades i alla möjliga rigtningar. Skadan på den lofvande grödan är oberäknelig, och trädgårdarne i nejden af staden hafva blifvit så illa medfarne, att det fordras flere år för att åter försätta dem i samma skick, som före denna olyckshändelse.

ORIENTEN.

Från Alexandria skrifves under den 27:nde sistl. Juni, rörande ställningar och förhållanden på Kandia, att Tahir Pascha anländt till Suda med 5,000 man, hvilka genast satt sig i marsch mot insurgenterne, som då dragit sig tillbaka i bergen, der de intagit en nästan helt och hållet oåtkomlig ställning. Att låta Turkarne locka sig ur denna fördelaktiga position, dertil äro Grekerne allt för slu-

ga, och Tahir Pascha måste således med vanmäktig harm åse alla de ströftåg, som de grekiska guerillabanden anställa och hvilka oftast kosta honom flera af hans tappraste krigare. Huru länge detta krig kan komma att vara, beror helt och hållet på de europeiska Makterne. Blanda icke de sig i spelet, så torde Turkarne få lika svårt att underkufva Kandioterne, som Ryssarne att lägga despotismens slafok på de tappra, från urminnes tider sjelfständige Tscherkassernes nacke. Hittills hafva insurgenterne med bestämdhet tillbakavisat alla försoningsförslag, från hvilken sida de än blifvit gjorda, och utsprida under hand det rykte, att de i yttersta nödfall kunna påräkna både Englands, Frankrikes och Rysslands bistånd — ja att dessa makter till och med redan i tysthet understödja deras sak. Turkarnes vid Kandias kuster stationerade blockeringseskader består af en fregatt, 4 à 5 kanonslupar och ett armeradt ångfartyg. Huru litet denna eskader emellertid motsvarar sin bestämmelse kan skönjas deraf, att nästan ingen enda dag går förbi, utan att grekiska båtar tillföra insurgenterne proviant, ammunition och vapen. Städerne Kanea och Kandia hafva hitintills förhållit sig stilla, men flere af deras innevånare hafva utvandrat till andra i arkipelagen belägna öar. Ett utfall, som det i Kandia organiserade nationalgardet gjorde mot insurgenternes andra division, blef utan alla följder. Mustapha Pascha, som kommenderar de mot insurgenterne vid Suda stående truppar, har någorlunda menskligt behandlat de grekiska byar, hvilkas innevånare ånyo underkastat sig Portens välde. Så klokt har emellertid icke en annan turkisk befälhafvare handlat, hvilken på en annan punkt råkat i handgemäng med insurgenterne. Han har låtit strypa alla fångar och jemna de byar, genom hvilka hans tåg gått, med marken. — I Syra gick för 3 veckor sedan ett rykte att Hydrioterne voro i färd med att utrusta brännare, för att förstöra Tahir Paschas eskader. Turkarne, som mycket väl inse att aldrig *de* kunna göra något slut på det guerilla-krig, grekerne etablerat, hafva från Konstantinopel begärt en förstärkning af Albaneser.

= Sultanen skall åter befinna sig väl. — Underrättelserna angående sundhetstillståndet i Egypten låta i det hela tagit tillfredsställande. I Syrien hade väl pesten aftagit i sjöstäderna, men gjorde deremot stora framsteg i det inre af landet. Utom pesten herrskade der äfven andra sjukdomar.

NÅGOT OM TIDNINGAR OCH TIDNINGSSKRIFVARE. *

Framåt är tidsandans lösen, och så har det väl varit i alla verldens tider, ehuru en hög auktoritets påstående, att ingenting nytt sker under solen, blifvit till ett ordspråk; kanhända skola vi dock, vid ett närmare begrundande, finna, att begge satserne kunna bestå vid sidan af sidan af hvarandra. Om möjligen ingenting till sitt väsendes inre egentligen nytt sker, så sker det dock i nya former, och just i denna formernas vexling måste vi upptäcka ett framåtgående, det sjelfva Konung Solomo icke skulle kunna förneka. För ett uppmärksamt öga visar sig dock lätt, att detta fortskridande icke alla århundraden igenom tyckes ske med jemna steg: än märkes det knappt under hela lustrer, än ilar det med svindlande fart, och jättestegens spår väcka vår häpnad. Så finna vi tid efter annan snillen, som genom sina upptäckter och uppfinningar tillvägabragt omätliga revolutioner i tingens vanliga ordning, och nästan omskapat verlden, hit räkna vi ju alla — för att taga några af de mest i ögonen fallande exemplen — Krutet, Boktryckerikonsten och Ångkraften; och månne vi ej äfven till en sådan tidsrevolution, hvars resultater till en förvånande grad fortskyndat loppet på menskligheténs utvecklingsbana, med fullt skäl kunna räkna *Tidningarne?*

Hvad är en *Tidning?* Ursprungligen en *Kungörelse*, ett sätt att hastigt sprida kungörandet af åtskilliga auktoriteters och enskildes meddelanden, dem man önskade kände af en större allmänhet; derefter en dagens krönika, en berättelse om dagens *nyheter*, i förstone nästan uteslutande krigsunderrättelser, men småningom spridande sig till alla grenar af det "menskliga vetandet"; efterhand föranledde nyheterne till en och annan reflexion deröfver, dessa till andra o. s. v. till dess Tidningarne slutligen steg för steg allt mer och mer gradvis utbildade sig till den vidtomfattande ståndpunkt, de i sednare tider intagit, och blefvo, som man benämnt dem, en makt i staten, på en gång organer för och ledare af den största och mäktigaste af alla tänkbara makter — den allmänna opinionen, på en gång Styrelsernas och Folkens Herrar och tjenare, och i länder med *Tryckfrihet* — den högsta och farligaste af alla goda gåfvor — ofta de förres kontrollörer, anklagare och domare.

Man skall kanske beskylla oss för blasfemeri, om vi påstå, att Tidningsskrifvarens eller Publicistens — låtom oss ändock benämna honom så — kall är i många afseenden lika vigtigt, lika ansvarsfullt som Prestens; begge skola vara sanningens tolkare, upplysningens spridare, ljusets vänner, mörkrets bekämpare, den sanna frihetens dyrkare, massans ledare; den förre kan dock dessutom ofta verka mera ögonblickligt ondt. — Med rätta benämnde vi således Publicistens kall ansvarsfullt; den bästa menniskan borde vara den förnämste Publicisten; den högsta upplysningen, det rikaste kunskapsförrådet, den största förmågan, den vidsträcktaste erfarenheten, det bästa hufvudet, den renaste viljan, den ädlaste karakteren borde intaga thronen i publicitetens rike! Se der idealet, oupphinneligt som alla sådana, men värdt en sträfvan till närmande! Den Publicist, som förmätet vågar måla det, har derigenom brutit stafven öfver sitt eget hufvud. Ja, visserligen; men hvad vi här sagt, gäller i allmänhet; vilja vi kasta en blick på publiciteten i vårt eget land, så skola vi kanske finna så många serskilta förhållanden; finna den så långt ifrån hvad den borde vara, oaktadt dess obestridliga utbildning i vissa delar; finna den så missledd, så missvårdad, så missaktad, att ett försök — äfven med fara att dervid begå ännu mångfaldiga misstag — ett försök att, om också blott i en enda rigtning, återföra den närmare målet, torde förtjena ursäkt äfven af den ringaste, som dock vet med sig det rena uppsåtet.

Men ända derhän tycks det nästan hafva kommit, att man knappt vill medgifva möjligheten af ett *rent uppsåt* hos Tidningsskrifvaren; de, som skrifva i Styrelsens intresse, beskyllas alltid att antingen vara rent af köpte; eller hafva ett "Pastorat" eller annan fördel i kikaren; och de, som sälla sig till oppositionen, tillvitas antingen att genom anslåendet af "massans" sympatier medelst några klingande liberala frasers förande på tungan, egentligen endast syfta åt "massans" pengar, eller ock stämplas de som utskott, trashankar, hvilka, sedan lyckan

* *Ur det nyligen utkomna Fjerde Häftet af Kappsäcken.*

vändt dem ryggen på andra vägar, såsom sista resursen för dagligt bröd, taga lega hos någon Oppositions-Redaktion. Ty värr har erfarenheten så ofta bestyrkt dylika omdömen, att den missaktning, kallet i allmänhet röner, derigenom till betydlig del rättfärdigas, men reaktionen härutinnan är desto nödvändigare, och orätt blef det likväl i alla fall att helt och hållet tvifla på *möjligheten* af det rena uppsåtet. Det är sannt, att bland hundradetals menniskor, som lefva för att äta, träffar man knappt en, som äter för att lefva, och lefver för att verka, lefver för en *idé;* men de finnas dock dessa få, och månne man icke någon gång skulle finna en Tidningsskrifvare tillhörande denna lilla hop, med nog kärlek i bröstet till Sanning och Rätt, Frihet och Upplysning, för att med verkligt *rent uppsåt* vända mången från annat håll glänsande förhoppning ryggen, och kasta sig in på den, hos oss åtminstone, föga leende banan, den han likväl af fullkomlig inre öfvertygelse tror sig böra välja som *sin*, som den enda rätta, på hvilken *han* kan verka för sin *idé!* — Ja i sanning föga leende, föga blomsterströdd, mycket törnbevuxen, synnerligast om yttre förhållanden tvinga anden att *tidtals* nedmyllas i små verldsliga bestyr, och kräla på botten af det ekonomiens träsk, högt öfver hvars yta den *städse* borde kunna sväfva fritt; icke så till förstående, som skulle en menniska, den der vill verka för en idé, derföre icke kunna sysselsätta sig med lifvets dagliga omsorger; hon både kan och bör det; men vi syfta endast på den grad af ekonomiskt *oberoende* af annat än sjelfverksamheten, hvarförutan allt högre sträfvande så ofta af *andra* hindras och tillintetgöres — Ja, i sanning, föga leende; eller tror ni väl, det är rosor, man hemtar på den väg, der det tyngsta moraliska ansvar följer hvarje ord, som utsläppes bland allmänheten, bland ett helt folk, der hvarje ord kan vara ett frö till god eller ond frukt, ja ofta till det sednare, ehuru godt i sig sjelf, blott derföre att jordmån och såningstid ej voro rätt valda, ofta af ovännen uppryckt eller bortblandadt bland ogräs o. s. v; der hvarje steg bevakas af 100-tals ondskefulla ögon, de der speja efter låga motiver, och dikta dem, då de icke kunna uppletas; der man vid hvarje steg befarar att stöta ett *intresse*, och derigenom få en ny fiende, der man så ofta för *sakens* skuld nödgas uppträda *mot* personer och korporationer, dem man skulle finna en glädje uti att understödja, en stolthet att berömma; eller tror ni väl, att en verkligt god medborgare, som älskar sitt fosterland och dess ära, finner *glädje* i att stå i opposition mot sin styrelse, att *behöfva* klandra och derigenom nedsätta den, att *behöfva* erkänna detta fosterlands mindre lyckliga tillstånd, dess brister och lyten; O! jag fattar mer än väl den mannens saliga känsla, som med öfvertygelse kunde utropa: Jag är Fransman och mitt land det bästa, det lyckligaste på jorden, min Kejsare den störste man i verlden! — Men "stundande skördar mödornes lön"; — än tyngre och törnfullare vore vägen, om ej målet, *idéen,* vinkade i fjerran och likt en vänlig pharus lyste vandraren med hoppet om bättre tider; de *skola* komma dessa tider! och bland medlen att dem frammana är ingalunda en bättre präss det ringaste; framåt då, bröder, I få, som med känsla af ert kalls vigt börjat er bana! offrom våra krafter pa *vårt* ändamål; arbetom att i publiciteten nedlägga det *rena uppsåtet*, och att genom en värdig *sjelfständighet* tillkämpa prässen *aktning!* En tid skall komma, då nationens ypperste icke längre skola sky att tillhöra det nu föraktade skrået, och efter oss skola då publicister uppstå, hvars skoremmar vi icke äro värdiga att upplösa.

DEN FLYGANDE HOLLÄNDAREN.

(Ombildning.)

Vildt brusar stormen kring nattlig våg;
Vid blixtrars ljus och vid åskans dön
Ett skepp ses drifva för takel och tåg,
En lekboll för vinden och strömmen och sjön.

Det knakar i balk och det knakar i mast,
Det hviner och gnisslar i block och rår;
Vid ratten står rorgängarn surrad fast;
Mot stormen hans konst dock intet förmår.

Så hög som ett berg, med fradgande topp,
Sig vältar en akterlig våg öfver däck:
I spillror bryts rodret, seglarens hopp,
Och hemskt ljuda stämmor: "Till pumparne!" "Läck!"

Allt högre och högre blir brusande sjön,
Allt hårdare vädret, med byar och kast;
Då lösslitas seglen med brak och dön,
Då går öfver bord hvar skeppets mast.

Nu åter en störtvåg, en rasande, som
Bortspolar, likt flarn, båd' jolle och båt —
Ett redlöst vrak drifver skeppet om
Och fylles af hädelser, böner och gråt.

I kapp med åskan och vindens tjut
Man nödskott dåna i natten hör;
Men ingen lots vågar mer sig ut,
Och nödsignalen i stormen dör.

Då fräser en blixt ur molnen ned
Och visar i fjerran ett hotande skär.
Ahoj! Hvad syns d e r, å den skumma led?
Ett skepp för fulla segel det är.

Det dundrar och blixtrar i himlens sky,
Det blixtrar och dundrar från vrakets bog;
Vildt nödrop blandas med stormens gny —
Den nattlige seglaren hör dem nog.

Den nattlige seglaren hör dem väl,
Hur hafvet än brusar och stormen gnyr,
Men hvem är väl h a n (Gud skydde hvar själ!)
Som rakt emot vind och vågor styr?

Nu kommer han, kommer likt hafvets örn;
Hvart segel är svart som ett bårtäcke. Se!
Ett grinande benrangel ståndar i förn.—
Ve! det är den flygande Holländarn, *ve.*

Mot vraket han ilar, som om han i qvaf
Vill segla de arme (högt skallar ett skri);
Men plötsligt han faller från kursen af
Och jagar med spökskeppet dem förbi.

Förbi dem han jagar, med gräsligt sus,
I midnattens hemska, förfärande tid.
När morgonen kommer med dagens ljus,
Då hafva de kämpat sin sista strid.

När morgonen kommer med ljuset igen,
De skeppsbrutne sofva på hafvets grund;
Men den flygande Holländarn seglar än
Och seglar till verldens yttersta stund.

E—RN.

Hvarjehanda.

I det af Hr G. C. Schüssler härstädes i Svensk öfversättning utgifna intressanta arbetet: "*Fredrik den store och hans tid*" läses ibland andra följande anekdot:

Åt den *erkända* talangen inrymde Fredrik gerna herraväldet, såsom förhållandet alltid var med Quanz och Graun (begge stora musici.) Den förre tyranniserade honom; men ödet hämnades konungen dermed, att Quanz åter blef tyranniserad af en arg hustru, hvilken återigen tyranniserades af en ännu argare knähund. Då man en gång i ett sällskap af konstnärer talade derom, frågade en herr *Bach* om någon af säll-

skapet kunde gissa, hvilket som vore det fruktansvärdaste djur inom hela preussiska monarkien. Då ingen förmådde lösa denna gåta, yttrade Bach: Detta förskräckliga djur är fru Quanz, knähund. Den är så fruktansvärd, att sjelfva fru Quanz är rädd för densamma; men för fru Quanz är herr Quanz rädd och för denne återigen verldens störste monark, Fredrik den store. — Konungen skrattade mycket, då man berättade honom denna anekdot.

Anmälde Resande.

Major Meijer från Lidköping, Grosshandlaren Philipsson med fru och dotter från Norrköping, Expeditions-Sekret. Ulmgren, Löjtnant Höökenberg och Simläraren Neuman från Stockholm, Ludvig Eschwege från Helsingborg, Häradsh. J. Lagermark, Fru von Staal samt Mamsell Louise Malm fr. Stockholm på Bloms Hotel; Kammarherren Ulfsparre med fru fr. Stockholm, i huset N:o 140 i 2 Roten; Handl. Johan Helander fr. Borås, i huset N:o 94 i 12:te Roten; Handl. A. Nilsson från Åmål, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Grosshandlanden L. Lamm och Handelsbokh. M. O. Lamm fr. Stockholm i huset N:o 67 & 70 i 3 Roten.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen J. Andersson båt. Uppland från Malmö, tjära, spannemål; Dito N. Andersson, båt. Lyd Rätt, från Malmö, spannemål; Dito Börje Larsson, båt. Philadelphia, från Malmö, spannemål; Dito A. Larsson, båt. Albertina, fr. Landskrona, spannemål.

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Mademoiselle Catharina Charlotta Claëson, dotter till afledne vice Pastorn Abrah. Claëson och dess äfven afledna Maka Christiana Claëson, född Grahl, stilla afled på Egendomen Kärralund vid Götheborg, den 28:de Juli 1841 kl. ½1 e. m. uti dess 45:te ålders år.

Sällskaps-Sammanträde.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägare-förening underrättas härmedelst att den 3 nästkommande Augusti kl. 6 e. m. äger målskjutning, på vanligt ställe, rum.

DIRECTIONEN. (340)

Bolagsstämma.

Enligt vid sednaste Sammanträde fattadt beslut, kallas härmed Sjuntorps Fabriks Intressenser till extra Bolagsstämma Fredagen den 6 Augusti kl. 4 e. m. hos ene Direktören Chr. Arfvidsson. Götheborg d. 23:dje Juli 1841.

DIRECTIONEN. [331]

Soirée.

Tisdagen den 3:dje Augusti gifver undertecknad i Bloms stora Sal en musikalisk Soiré, hvarvid följande pieser komma att exeqveras: N:o 1) *Concertino för Violin* af David. 2) *Fantaisie för Pianoforte* af Thalberg. 3) *Septième Air Varié för Violin* af Beriot. 4) *Chör ur Operan Romeo och Julie* af Bellini. 5) *a) Elegie Chant för Violin,* af Ernst. *b) Duett för Pianoforte och Violin* af Osborn och Beriot. 6) *Chör* af Mendelsohn-Barthaldy. 7) *La Melancolie för Violin,* af Prume. — Biljetter à 1 R:dr Banko äro att tillgå i Herr Gumperts Bok- och Musikhandel och i mitt logis, N:o 129 vid Holländaregatan, förmiddagen från kl. 8—12, samt vid ingången till Soiréen, som börjas precis kl. 7 e. m.

E. D'AUBERT.

(336)

Auktioner:

I anseende till afflyttning från orten kommer på stället genom öppen och frivillig auktion till den högstbjudande försäljas, Tisdagen den 3:dje instundande Augusti klockan 12 på dagen, Kronoskatte-Hemmanet Bosgården, jemte årets växande gröda, beläget uti Fässbergs Socken af Askims Härad. Detta Hemman innehåller 70 marker, eller $\frac{7}{200}$:delars mantal med uppförde åbyggnader för ståndspersoner, bränneri med inventarier samt trädgård. Åbyggnaderne äro i Stockholm assurerade för Rdr 4000 Banko, samt alla årens premier inbetalte. Egendomen som har ett utmärkt vackert läge, och äger en bördig jordmån, är belägen en half mil från Götheborg. Betalningsvilkoren blifva förmånlige och tillkännagifvas vid auctionstillfället. (258)

Till salu:

BOMULLS-AFFALL eller STOPP-BOMULL, af särdeles god qvalitét, försäljes af *Chr. Arfvidsson* till billigt pris. [329]

HAMBURGER-LOTTERI.

Vid 3:dje Classens dragning den 14:de Juli äro följande lotter utkomne med vinst:
à 20 M:k N:o 13,597.
à 15 M:k N:o 14,590.
à 10 M:k N:o 650, 4499, 7883, 8156, 8244, 11053, 12619, 12630, 14097, 14099, 14569, 14589, 14841, 14846, och torde Lottsedlarnes innehafvare afhemta Vinster och Frilotter der Lotterne äro köpte, hos Hr S. A. Svalander eller undertecknad — öfrige Lotter förnyas till 4:de Classen sednast den 11 Augusti och finnas några få Lotter till salu efter planpris, äfvensom Lotter å 5:te & 6:te GULD, SILFVER, MEUBEL & INDUSTRI LOTTeriet, grundande sig å förutnämnde Lotteriets dragningar.

ÅKE OHLSSON. (330)

En ny och starkt beslagen Sprötkärra. Adress på Tryckeriet. [333]

Åstundas köpa:

En Jernkakelugn. Adress på Tryckeriet.

Åstundas hyra:

Till nästa flyttning, 8 à 9 rum med kök och nödiga uthus; om rummen ej äro belägne i en och samma våning göres ej afseende derpå. Adress lemnas i Bonniers Boklåda. [334]

Utbjudes hyra:

Tre rum, med kök, vind, vedbod, källare och del i Brygghus, kunna till nästa flytningstid få hyras; äfvan kunna Rummen delas. Adress här. [335]

— 3:ne rum, jemte kassahvalf, blifva nästk. 1:ste Oktober ledige att få hyra i Biskopshuset.

Tillvarataget.

Följande, på misstanka om olofligt åtkomst anhållne, persedlar, upplysas, och kunna rätte ägare dertill anmäla sig i Poliskammaren, eller hos undertecknad, Polisfiskal:
1 gammal och till en del sönderskuren mässhake af rödt sammet, med kors på ryggen och listor i kanterne af förgyldt broderi.
1 gammal sönderskuren prestkappa, och bitar till en mäss-skjorta.
1 mindre koppar-kaffekittel.
1 grön sidenparaply med hvitrandiga border, messings-dobbsko, hornkrycka och fiskbensställning.
4 aln. blårandigt fabriks-bomullstyg.
2:ne st. sammansmidde kontorsnycklar. Götheborg d. 29:nde Juli 1841.

Gustaf Roberg. [335]

Diverse.

Beställningar på
Patenterade Vattenskidor
emottagas och expedieras af undertecknad.
K. E. V. Höökenberg.
boende uti Enkefru Bloms Hôtel. [337]

Med Ångfartyget Carl, Kapt. Bergner, åtföljer i morgon till Marstrand H:r Löjtnant *Höökenberg,* som benäget lofvat anstälIa vattenskidlöpning derstädes. Om några af Herrar Passagerare åstunda att efter skidlöpningens slut begagna skidorne, är detta tillåtet. (339)

A. H. Evers & Co. försäljning af Vin & Spirituosa, är flyttad från f. d. Borgertska till f. d. Björnbergska huset. (324)

Skeppslägenheter.

LUSTRESA
med

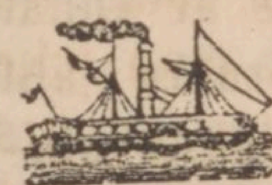

Ångfartyget Götha Elf.

Så vida väderleken medgifver afgår Fartyget till Särö Söndagen d. 1:ste Augusti kl. 9 f. m. samt åter kl. 6 e. m. Biljetter försäljas ombord. (340)

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Johansson; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petersson.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Stendahl.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 89 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 89. Måndagen den 2:dre Augusti 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tilläggs vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juli 1841. REDAKTIONEN.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Dagens samtalsämne härstädes rör sig (skulle väl läsaren tro det?) endast och allenast omkring — det vackra vädret. Vi hafva också nu i så lång tid haft blåst, regn och rusk, att man icke bör förundra sig öfver att detta annars så fattiga, futtiga och utnötta ämne med en slags förkärlek bringas å bane, när en herrlig solskensdag, med 18 graders värme i skuggan, plötsligt inträffar. Det torde således benäget ursäktas att äfven vi, i brist på andra lokala nyheter, upptakta med ofvanstående, såsom den, hvilken för dagen eger det allmännaste intresset.

= Herrar *Höökenberg* och *Neuman* anställde i går eftermiddag kl. 4 vattenskidlöpning i Marstrands hamn, vid hvilket tillfälle äfven "det äkta och veritabla" Titulärrådet *Spürling* i full kostym presenterade sin värda person såsom vattengångare. Skada att man icke på samma gång kunde få nöjet se *"den politiska hvalfisken"*, hvilken nu som bäst håller på att spruta sitt vatten i Svenska Minerva! Man hade annars haft den förmånen att se de begge kamarillatidningarnes redaktioner vederbörl. representerade.

= Underrättelserna så väl från Stockholm, som landsorterna, äro ytterst torftiga. Från många håll klagas öfver den våta väderleken, såsom i högsta grad hinderlig för höbergningen.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London den 24:de Juli. Lord John *Russel* har den 19:nde Juli utfärdat en adress till City i London, dels för att rättfärdiga ministerens hittillsvarande förfarande, dels för att afgifva en förklaring öfver dess närmaste afsigter. Man finner deraf, att ministeren ej före parlamentets sammanträdande ärnar resignera. "Så snart", säger Lorden deri, "det nya parlamentet hunnit sammanträda, skola vi begagna första tillfälle, för att uppmana detsamma till ett klart och bestämdt yttrande angående den af oss föreslagna politiken."

= Enligt underrättelser från *New-York* af den 1:ste Juni, skall skeppet *Auguste*, kommande från Cuba, hafva sett vraket af ett ångfartyg, hvilket några hålla för att hafva varit *President*.

= Sir *Robert Peel* skall hafva beslutat att begifva sig till Paris, för att undgå sina vänners efterhängsenhet.

FRANKRIKE.

Paris d. 22:dre Juli. Amiral Hugons eskader intager lifsmedel för 4 månader; man tror att den snart åter skall gå till sjös, men dess bestämmelse känner man ännu icke. I förbindelse härmed står följande berättelse i *Gazette des Deux Mondes:* I går hölls konselj i Neuilly, och den officiella verlden var hela dagen igenom i ovanlig rörelse. Amiralitets-konseljen församlade sig mangrannt vid middagstiden hos sjöministern, och befallning lärer afgått, att påskynda byggandet och reparerandet af skepp på alla skeppsvarf. Alla permitterade officerare hafva erhållit befallning att skyndsamt återvända till sina poster.

= Enligt officiella underrättelser från *Toulouse*, är allt derstädes lugnt. Undersökningen angående oroligheterna fortgår oafbrutet.

= Enligt en telegraf-depesch från *Auch*, skall ordningen derstädes äfven för ett ögonblick varit störd. En hop orostiftare, uppretade af en från Paris dit anländ emissarie, som nu sitter häktad, ville förhindra aftågandet af några sqvadroner af femte jägare-regimentet, som höra till denna stads garnison och voro beordrade till Toulouse. Tvenne uppkastade barrikader blefvo af trupparne intagne, utan att behöfva göra bruk af vapen, och ordningen blef straxt undertryckt.

= I *Cahors* hade under natten tvenne upproriska plakater blifvit anslagne; dessa medförde dock ingen verkan. Upphofsmännen dertill har man ännu ej kunnat upptäcka.

= I *Montpellier* hade, efter trupparnes afgång, en mängd pack strukit omkring på gatorna, under afsjungande af Marseillaisen. Flera af de ypperste sångarne bland dem hade, i anledning deraf, blifvit arresterade.

= I *Marseille* hafva auktoriteterne trott sig med väpnad hand böra inställa en radikal bankett, som räknade ungefär 200 deltagare, emedan desamme icke allenast icke brydde sig om att åtlyda polisens antydan att godvilligt inställa densamma, utan till och med voro nog dristige att understå sig sjunga patriotiska sånger.

TYSKLAND.

Frankfurt den 17:nde Juli. Hufvudthemat för dagens konversation är den katastroph, som inträffat med några af de förnämsta handelshusen i Wien. Att

på en gång 2:ne af de fyra mest ansedda husen derstädes spelt bankrutt har på börsen härstädes väckt den största förskräckelse, emedan man förutser ännu många andra fallissementer, hvilka såsom följd deraf tyckas blifva oundgängliga. Af härvarande handelshus lärer huset *Bethman* dervid komma att lida mest, hvaremot Hr *v. Rotschild* kanske torde undgå större förluster, alldenstund han, såsom man tror, 36 timmar förr, än någon annan visste ett ord derom, genom en kurir erhållit denna Jobspost.

= Enligt privata underrättelser från *Berlin*, lärer det dödsstraff, hvilket biskopens af Hutten mördare undergått, bestått i *rådbråkning*. Man yttrar här högt sin afsky öfver användandet af ett så barbariskt straff i upplysningens och civilisationens århundrade.

= Strassburg den 19:nde Juli. En förskräcklig storm rasade i går här i trakten ända till Kolmar. Öfverallt såg man kullkastade träd, uppripna tak och instörtade skorstenar.

= Friedrichshafen d. 19:nde Juli. Gårdagen var för innebyggarne på denna sidan om Bodensjön en fasans och förskräckelsens dag. Redan en längre tid hade vattnet i Bodensjön stigit till en ovanlig, bekymmerväckande höjd, då, kl. 7 på morgonen nämnde dag, en sunnanvind med exempellös häftighet utbröt och upprörde vågorna så, att icke allenast de nära liggande vägarne och gatorna öfversvämmades och hamnbryggorna aftäcktes, utan äfven djupt nedslagna pålar uppryckles, så att nu vid skyddsdammen fattas en hel rad sådana; starka murar nedstörtade och ett tvätthus bortfördes. Under det de rasande vågorna i sin fart bortsköljde hela landsträckor, till en del med buskar och planteringar, plundrade stormen träden på deras frukter och uppryckte till och med flera med rötterne. Detta fortfor ända tills fram emot middagen, då vinden kastade sig åt vester och den djupt sjunkna barometern åter började att stiga. Lyckligtvis har, så vidt man ännu känner, blott ett enda skepp gått förloradt. Ångfartyget *Ludvig*, som var ute på en lustresa och hade ej mindre än 500 personer om bord, lyckades det, att, med en obetydlig skada, rädda sig ur faran. Den hela luftströmmen från söder åstadkom icke blott hos menniskor mattighet och ängslan, utan tyckes äfven hafva inverkat på trädens löf. Man tror att denna vind varit en fortsättning af den giftiga afrikanska Ziroccon.

SPANIEN.

Madrid den 10:nde Juli. Deputerade kammaren har, under förloppet af diskussionen af budgeten, voterat den af Ferdinand den 7:nde åt sin efterlemnade gemål drottning *Christina* anslagna årliga pensionen af 3 millioner Realer.

= Enligt underrättelser från *Barcelona* herrskade derstädes en stor gäsning, till följe af ett anfall, som en officer af Kongl. gardet tillåtit sig emot en af redaktörerne af *Constituçional*, emedan i denna tidning influtit en artikel, rörande upplösningen af nämnde regemente. Officern anföll under en promenad om aftonen redaktören med en dolk; denne senare försvarade sig dock så tappert med sin käpp, att den förre slutligen fann rådligast att draga sig tillbaka. Denna händelse bragte hela staden i allarm; öfverallt bildade sig grupper, nationalgardet skyndade i vapen, ajuntamiento höll en utomordentlig session och uppfordrade general-kaptenen att hämnas kränkandet af konstitutionen.

= En kollision emellan några engelska matroser och franska douanièrer har nyligen ägt rum i trakten af *Algesiras*. Befälhafvaren för de sednare skall hafva blifvit illa sårad.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 29:nde Juni. Den unga sultanens helsotillstånd fortfar att förorsaka hans omgifning de största bekymmer. Oaktadt de allvarsammaste föreställningar af hans läkare, tillbringar han dock hvarje natt i sitt Harem och söker att medelst hetsiga och stimulerande drycker upphjelpa sin redan försvagade kroppskonstitution, hvarigenom han dagligen allt mer och mer förfaller till en fullkomlig utmergling, för hvilken han slutligen kommer att falla offer. Hvad som ännu mera torde påskynda denna sannolika utgång, är, att han på samma gång lider af en ytterst farlig lefversjukdom. Det är svårt att afgöra, om en sådan sultans tidiga död vore att betrakta såsom en stor olycka för Turkiet; men härmed må vara hur som helst, så skola dock civilisations-försöken i hans rike derigenom lida afbräck. *Abd-ul-Medschid* är en lärjunge af Reschid Pascha och har mycken böjelse för sin faders fördomsfria planer och syftemål. *Abd-ul-Aziz*, hans broder och sannolike efterträdare, är deremot sultaninnan *Valides* älskling, och skall, i fall han kommer till regeringen, blifva ett blindt verktyg för denna herrsklystna qvinna till bekämpande af den europeiska bildningen. Redan nu utöfvar sultaninna *Valide* ifrån det inre af Harem ett stort inflytande på statsärenderna; under ett 13-årigt barns regering — äldre är icke *Abd-ul-Aziz* — skulle hon förstå att fullkomligt rycka herraväldet till sig.

= Enligt nyaste underrättelser från *Alleppo*, hade det lyckats Engelsmännen att för första gången med ett af deras ångfartyg passera Euphrat ifrån *Bassora* och *Bagdad* till *Bir* eller *Biledschik*, en sträcka af 180 timmars väg, ett försök hvilket öfverste *Cehsney* redan för fem år sedan förgäfves gjorde och som sedermera flera gånger utan följd blifvit förnyadt.

= I *Tiberias* har nästan hela den islamitiska befolkningen dels dödt af pesten, dels utvandrat.

Candia den 18:nde Juni. Ehuruväl Turkarne hafva 8000 man i fält, griper insurektionen dock allt mer och mer omkring sig, och insurgenternas stridsmakt tillväxer med hvarje dag. Turkarne föra krig som kannibaler: öfverallt efterlemna de spår af sin brutalitet och vildhet; vinberg och olivplanteringar blifva af dem i grund förstörde.

Korrespondens.

Några ord om Regeringens koncessioner efter den 15:de Juni 1841.

Knapt hade Rikshärolden tågat kring hufvudstadens torg och gator, förkunnande allmänheten att det "*konstitutionella gyckelspelet*" nalkades sitt slut; knapt hade Riksens Ständer affärdat och mottagit afskedsdeputationer, knapt hade de afresande Riksdagsmännen räckt qvarstannande eller åt annat håll aftågande vänner handen till afsked, förrän Regeringen, (förmodeligen för att lyssna till folkets, genom dess ombud så tydligt uttalade, önskan), och för att forigå på koncessionernas bana, började att genom befordringar och ynnestbevisningar visa, att hon är ingen annan, än just densamma regering, som sedan 1810 lyckliggjort det "obändiga svenska folket." densamma till urskiljning och förstånd; samma till vilja och förmåga; samma till befordringsprinciper och belöningsgrunder. Också, tänkte hon förmodeligen, är det ju 4 år tills nästa räfst med mig företages, och innan dess hittar jag nog

på någon utväg; kommer dag, kommer råd. Läsaren har troligen sett de befordringar, som efter Riksdagen 1840—41 skett, de stjernor, som blifvit utdelade, och dervid suckande tänkt: samma gamla "oefterrättlighet" lefver ännu och hafver sin varelse; men oaktadt läsaren både sett dessa Regeringens handlingar och de välförtjenta anmärkningar, de liberala tidningarne dervid gjort samt den *"vältalighetens tystnad"* de *Svenska** Tidningarne dervid iakttagit, så torde dock saken förtjena att än ytterligare betraktas och skärskådas, ty den visar oss hvad vi i framtiden hafva att vänta; hvarfore vi tro oss ej göra läsaren en otjenst med att utbedja oss hans uppmärksamhet för några ytterligare reflexioner öfver dessa befordringar och ynnestbevisningar. Men med hvem bland de lycklige skola vi väl börja? jo, ära den, som ära bör, och således de andlige först, de verldslige sedan! Alltså vilja vi först tala något litet om Biskop *Heurlin*, hans befordran och honom tilldelade "grannlåt", &c. &c. Herr H., Biskop i Wisby, utnämndes redan i Juni månad till — Pastor i Fellingsbro. Fellingsbro pastorat lärer visserligen rendera dubbelt så mycket som Wisby Stift; men när har väl en Biskop satt så litet värde på sitt väktarekall på Zion, att han för några tusende Riksdalers tillökning i sina inkomster velat öfvergifva detta kall? och om än någon sådan Biskop funnits, har han dock alldrig framställt en dylik önskan till Regeringen, aldrig vågat visa folket, att han så uppfattat sitt embete; ty af den förra visste han, att han haft att vänta säkert afslag å sin begäran, och af det senare uppenbart förakt. Men Biskop H. *"förstod* sin Regering"; han kände, förmodeligen sedan den tid han var föredragande för Ecclesiastikärenderna, att vår Regering, i frågor sådana som denna, är af en mycket liberalare åsigt, än de flesta af våra fordna regeringar; och hvad folket pratade, kunde, tyckte han säkerligen, vara Pastorn i Fellingsbro likgiltigt. Gerna måtte *det* undra, huru Herr Biskopen, som talar så ifrigt om tidens materiella rigtning, sjelf kunde vara en så stor materialist, huru Herr Biskopen, som så ifrigt tagit regeringen i försvar under nu nyss slutade Riksdag, kunde vara den förste, som söker att få denna regering att kompromettera sig. Att åter H:r H., för att stå i lättare kommunikation med hufvudstaden, och fortfarande få hålla trådarne af den politiska härfvan i sin hand, heldre ville vara Pastor i Fellingsbro, än Biskop i Wisby, vore att ledas af ett motiv, som än mindre hedrade honom, ty en Prestmans åliggande den äro ej statssaker och politiska angelägenheter, utan kyrkans vårdande och den christna lärans forkunnande och vidmakthållande; men då hos prelaten kyrkan lemnas å sido för Statens angelägenheter; då den förra blir medlet endast till egna planers utförande och att bestiga den senares höjder — är oredan för handen och hela samhället i fara. Under hvilket långvarigare och mer döfvande förtryck har verlden någonsin suckat, än under ett med verldsligt regemente utrustadt presterskap? Men, säger man, Herr Heurlin har ju icke såsom Pastor i Fellingsbro någon befattning i staten utan i kyrkan. Visserligen: men öfvergaf Herr H. Wisby stift, för att i statssaker vara närmare till hands, såsom boende på fasta landet, så handlade H:r H. efter vår tanka än mindre som han bordt, ty den, som, utan att dertill af sitt embete vara kallad eller sin befattning uppmanad, lönligen verkar såsom hemlig agent, rådgifvare (Cubicular-Råd), den har intagit en plats så mycket förhatligare och afskyvärdare, emedan den är oåtkomlig af lagen och endast i historien kan få sin dom. — Att åter vår Regering kunde lyssna till H:r Heurlins anhållan, att få sitt episkopat utbytt till pastorat, är mer än förunderligt, eller kanske är mindre förunderligt än förderfligt, just genom det gifna prejudikatet, och den lättfärdighet hvarmed man tyckes betrakta kyrkans högsta platser. Att Generaler blifva Postmästare, att Öfverstar blifva Tullförvaltare &c. &c. är väl underligt och t. o. m. vidunderligt, dock i våra tider, då militärer äro statsmän, administratörer och lagstiftare, får man väl dras dermed; men om en Regementschef sökte vid annat regemente att blifva regements-qvartermästare, och regeringen dertill lemnade sitt bifall, får man medge att hon hvarken handlade rätt eller klokt, och då hon beviljar en Biskops ansökan att få mista sitt stift, för att få ett indrägtigare pastorat, handlar hon efter vår tanka hvarken klokare eller rättsenligare, ty verldsliga beräkningar böra ej inom kyrkan få göra sig gällande och af regeringen understödjas, och dessutom kunde en Öfverste, utan att man behöfde uppfinna nya titlar och hofembeten, få bli Regements-qvartermästare, men då en Biskop skall bli Pastor, måste man uttänka dylika, för att den andlige ej skall förlora det verldsliga prålet, hvadan ock Biskop Heurlin, for att ej förlora Biskopsvärdigheten, blef utnämnd till Ordensbiskop i survivance; men innan detta kunde ske, måste han blifva kommendör af Nordstjerneorden. Att Regeringen haft mycket bråk, för att få Herr H. till Pastor i Fellingsbro, finner således en hvar; men också har H:r H. vid nu slutade Riksdag ej haft mindre göra, för att göra sig förtjent af Regeringens bevågenhet, och i så mening kan man säga, att Herr H. *förtjent* den befordran, honom blifvit bevisad. Hvem erinrar sig ej, huru Herr H. "med ögon, öron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen", ja i ordets egentligaste bemärkelse med *händer* och *fötter* i det högv. Ståndet försvarade systemet och talade för anslag af all möjlig art och beskaffenhet? Huru han för sina andlige bröder gjorde, i politisk mening, ungefär samma hexkonster, som dem H:r Döbler visat på Kongl. Theatern, och, om möjligt, med än större skicklighet och konstfärdighet? Huru han talade, ständigt talade, idkeligen talade, och, om han någon enda gång i någon enda fråga glömde att begära ordet, dock af Talman, *förmodeligen* af gammal vana, uppropades? Hvilken koncession låg ej således i regeringens visade nåd mot Herr H.? Roligt skall dock bli att se, huruvida en Biskop *utan Stift* kan räknas till dem, som enligt 13 § Riksdags-Ordningen af Konungen till Riksdag kallas, eller om ej *detta nya species af prelater* endast genom val kan få inträde i högv. Preste-ståndet. *(Forts. följer.)*

* *Sedan detta var nedskrifvet, hafva dock både Minerva och Biet försvarat och lofordat senaste stjernfall, hvilket vi naturligtvis till nämnde Tidningars beröm vilja anmärka.*

Hvarjehanda.

En vid namn *Surgis* i *Nantes*, som för 6 månader sedan blifvit för stöld dömd till ett års fängelse, lät nyligen till prokuratorn derstädes inlemna en böneskrift, hvari han anhöll om tillstånd, att hos en Speditör få aflägga ett prof på ett nytt sätt att fortskaffa sig, hvilket han sade sig hafva uppfunnit. Prokuratorn, som ej trodde sig böra afslå denna anhållan, då den gällde en uppfinning, som kanhända skulle blifva af allmän nytta, gaf

fången tillstånd att begifva sig till Speditör *Masier,* åtföljd af en stadssergeant såsom bevakning. Vi kunna ej så noga uppgifva, hvari denne mans uppfinning egentligen består; men så mycket är emellertid visst, att hans båda ben utgjorde det enda fortskaffningsmedel, som han använde: ty knappt hade han fått dessa fria, förr än han redan var försvunnen långt ur sin väktares åsyn, som icke litet förundrade sig öfver den ovanliga verkan af detta enkla lokomotiv, och med sina egna löpmaschiner af alla lifsens krafter eftersatte den påhittige Surgis, på det denna dyrbara uppfinning ej måtte gå förlorad.

Åter ett varnande exempel på förtidig begrafning. I *Cardillac* i Frankrike skulle nyligen en fru begrafvas. Just som presten kastat jord på likkistan, som redan var nedsänkt i grafven, skallade plötsligt ett ångestrop ur densamma. Man drog straxt upp kistan och öppnade densamma, då det befanns, att den för död ansedda qvinnan endast hade varit försatt i ett tillstånd af skendöd, hvarur hon blifvit väckt genom bullret af den på kistan nedfallande jorden och stenarne. Hon badade i ångestsvett, då man öppnade kistlocket, och hennes ansigtsdrag uttryckte den yttersta förtviflan. Det är mycket möjligt, att hon dör af följderna af den förskräckliga sinnesskakning, som den rysliga upptäckten att finna sig innesluten i en likkista måste hafva åstadkommit.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 90 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 90. Onsdagen den 4:de Augusti 1841.

På Tidningen PHOENIX kan, å dess härvarande byrå, för senare hälften af året prenumereras med 3 R:dr 16 sk. banko. Sker reqvisition å postkontoren, tillägges vanligt postförvaltarearfvode. Götheborg i Juli 1841. REDAKTIONEN.

Götheborg.

Det för sin ostadighet beryktade Aprilvädret kan icke vara nyckfullare och ombytligare, än det, med hvilket vi här nere få dragas. Regn, blåst och solsken omvexla, som principerne hos en gammal knarrig regent; dock äro "de ljusa mellanstunderne" jemförelsevis de kortaste. Från alla håll klagas öfver den ihållande vätan, och man spår med säkerhet missvext på flere ställen i riket, om den ostadiga väderleken ännu en 14 dagar till skall komma att fortfara. Till och med från Skåne och Östergöthland äro underrättelserna missgynnande. I den förstnämnda provinsen har säden nästan öfverallt tagt sig, och i den sistnämnde lärer den på flere ställen hafva lidit af hagel och slagregn. Potäterne blifva öfverallt, utom på högländta ställen, vattniga, och det skall icke förundra oss, om man i höst bland Allmogen, hvars förnämsta föda denna rotfrukt är, får förspörja mångahanda och vådliga sjukdomar.

= Å det Hr *Landgren* tillhöriga skeppsvarfvet Wiken var i går en rigtig folkfest, då en brigg om circa 160 lästers drägtighet gick af stapeln. En lifligare tafla än den, som ett dylikt skådespel erbjuder, kan knappast gifvas. Timmermännens beställsamhet, bullret af de otaliga hammarslagen, när stöttor och underlag frånkilas; musikens toner; kanonernas dunder och folkmängdens hurrarop, när fartyget för första gången plöjer det element, som skall utgöra dess blifvande verkningskrets — allt gör på den uppmärksamma åskådaren ett intryck, som icke så lätt förgätes. Den ifrågavarande briggen, som vid aflöpningen erhöll namnet *Excellent,* synes vara en ypperlig sjöbåt, och är af alldeles lika konstruktion med den å samma varf för ett par år sedan byggda briggen *Superbe,* hvilken gjort flera utomordentligt snabba och lyckliga resor. Också tycktes de vid tillfället närvarande intressenterne vara synnerligen belåtne både med sin Excellent och dess excellente byggmästare, Herr *Lundgren.* Bedraga icke alla tecken, så får nog äfven Excellent snart namn, heder och värdighet af *Excellentissimus* i Götheborgs handelsflotta, och vi önska af hjertat redarne lycka till ett så gynnande förhållande!

= Andra målskjutningen inom Götheborgs Jägareförening hölls i går eftermiddag, då Bokhållaren Herr *C. Bergelin* vann första och Bokhållaren Herr *Schmidt* andra priset.

= Vaktmästarne J. Bygnert, A. Svensson, A. Olsson och B. Lindberg, hafva i går, å tullstationen Klippan, från fiskaren *J. Börjeson* under beslagsanspråk anhållit 4 stycken silkesfelb och 5 stycken klädningstyg.

= H. M. Konungen tros komma att besöka Skåne under innevarande sommar.

= De vigtigaste nyheter med dagens utländska post äro följande: England: Valet i grefskapet Wexford, det enda, som hittills ej var bekant, är nu slutadt och har utfallit till det liberala partiets förmån. — Österrike: I anledning af de i Wien nyligen inträffade falissementer, befinner sig Böhmen och Mähren i en fullkomlig kommerciell desorganisation. — Spanien: Drottning Christina har offentligt protesterat emot Herr Arguelles utnämning till förmyndare för Drottning Isabella. — Konstantinopel: Mehemed-Ali har skickat Porten 8 millioner piaster. Sultanen är sängliggande. — Candia: Turkarne husera här på ett förskräckligt sätt. Likväl anser man ej insurgenternas sak förlorad. En kutter och tvenne stora båtar, som voro lastade med vapen och ammunition för insurgenternas räkning, hafva blifvit tagne af turkiska blockerings-eskadern.

Korrespondens.

*Några ord om Regeringens koncessioner efter den 15:de Juni, 1841.**

Doctor *Hvassers* utnämnande till Domprost i Westerås och Hr *Hartmansdorffs* till President i Kammar-rätten äro i och för sig sjelf visst ej klandervärda; men anmarkas här, för ordningens skull, bland Riksdagskoryféernas belönande, och en fråga, som härvid snart sagdt gör sig sjelf, är den: hade väl bemälte Hrr, om de egt andra politiska åsigter, eller med andra ord, om Herr Hartmansdorff vid Riksdagen 1840—1841 handlat som vid Riksdagen 1823, och Hr Hvasser ej tillhört det Heurlin-Wingårdska partiet i Presteståndet, hade de väl då månne erfarit samma ynnest och bevågenhet???

Att Herr *Edenhjelm* genom sina riksdagsmeriter blef Storkors-kommendör af Svärdsorden, och att Riksdagens Landtmarskalk blef Serafimer-riddare; att H:rr N. Brahe, C. G. F. Piper, Limnelius och Helsingius, m. fl. hugnades med Nordstjerneorden, samt att H:r L. Johansson Boije blef Kommendör af Wasa-orden,

* *Fortsättning och slut från föreg. N:r.*

då deremot H:rr P. G. Svedelius, Thomander, Sandberg, Schartau, Wærn, Wästfeldt m. fl., som vid nyligen slutade riksdag röjt fosterlandskärlek, sjelfständighet och medborgerliga förtjenster i lika hög grad, som både Landtmarskalken och H:rr Brahe, Lewenhaupt, Limnelius, ej ansågos värdiga ringaste utmärkelser, tyckes bevisa att de förtjenster, som berättiga till ordensdekorationer, ej kunna finnas (*nota bene* enligt visst folks sätt att se saken) hos dem, som i samhällsfrågor tänka olika med regeringen och dess vänner. En orden, en titel eller dylikt eger endast värde i den mån, som en sådan utmärkelse är ett verkligt uttryck af Nationens tankar, men aldrig absolut i och för sig sjelf. Således då den Romerske Kejsaren, högsalig i åminnelse, utnämnde sin Hofhäst till Konsul, blef hästen dock i folkets ögon ej annat än en vanlig häst; men Nero, genom den utmärkelse som han visade hästen, en narr och galning i sina undersåtares tanka. Non plus ultra rakknifvar är i våra dagar den vanliga etiketten på rakknifvar, som duga till platt intet, då deremot oftast de, som bita aldrabäst, sakna all påskrifven rekommendation. Då man nu kommit underfund med, att det der "non plus ultra" betyder platt intet, fäster man också dervid platt intet afseende. Så äfven med ordnar och titlar. Sålunda fast H:r Limnelius bär Nordstjernan på sitt bröst, är detta ej tillräckligt för att öfvertyga det "*obändiga folket*", att Herr L. är ett snille, och fast det svarta bandet blifvit satt i Grefve N. Brahes knapphål, är detta i den stora mängdens ögon ej nog, för att förmå den att tro, det H:r Grefven är en utmärkt författare.* Men om dylika dekorationer tilldelas såsom en belöning för Representanters medgörlighet och beskedlighet, och då det ej alltid finnes hos de svagare nog styrka att emotstå fåfängans lumpna retelser, då blifva ordensdekorationer, titlar etc. från att i sig sjelft vara ett "*lappri*", ett demoraliserande korruptionsmedel. Att till större delen de, som vid sista stjernfall blifvit dekorerade, varit Riksdagsmän, och utaf dessa en enda blott tillhört oppositionen, är ett factum, som troligen med behöriga reflexioner ej kommer att förgätas af historieskrifvaren — n.b. den lugna och sansade, ty att t. ex. Upsalas bekante P. några veckor härefter kunde påstå, att det af oss nu omnämnda factum aldrig skett, vore helt naturligt och t. o. m. konsequent handladt af författaren till: "*Dagens strider, bedömde af en ledamot af Upsala Academie.*"

* *Det är ej fulla 10 år sedan Herr Grefve Brahe såsom student låg i Upsala.*

Bland dem, som äfven efter Riksdagen blifvit belönade, är H:r f. d. Landshöfdingen *Carl Flach*, som blifvit Tullinspektor på Blockhusudden. Hvad skall man väl kunna säga om något dylikt? Herr Flachs antecedentia trodde hvarje man väl vara af den beskaffenhet, att Herr Flach aldrig skulle kunna komma i fråga vid något embete inom vårt kära Fäderneslаnd. Funnos då, frågar man, bland de vid Tullverket engagerade tjenstemännen ej någon enda, som önskade sig den syssla, Herr Flach bekom? Jo visserligen, vi våga säga tvåtredjedelar af våra Tullkarlar skulle gerna mottagit denna befattning, och utaf dessa tvåtredjedelar hafva de fleste i circa 10 år gått såsom extraordinarier, och kanske ytterligare i 10 år haft en mödosam befattning för 4- à 500 R:drs inkomster; ingen enda för kronobalans och vinglerі gjort sig känd, än mindre förlorat sin befattning. Dock kanske man skaffade Herr Flach namnde tullbefattning, på det Herr F. skulle komma i tillfälle godtgöra kronan den balans, Herr F. tillskyndat henne, eller betala enskilta personer, i synnerhet den kronobetjening, som hade den lyckan sortera under Herr F. den tiden Herr F. var Landshöfding, de fordringar som de ännu hos Herr F. lära hafva. I sådan händelse borde Hr Flach långt för detta blifvit befordrad; men en dylik befordringsgrund kunna vi emellertid ej rekommendera, ty hvad arbetslust, hvad hopp skall på så sätt kunna väckas och underhållas hos de flere hundrade, som nu genom Herr F:s befordran blefvo prejudicerade? Är det genom dylika befordringar, som skickliga embetsmän bildas? Men se, äfven Herr Flach var en af den röstande pluraliteten på 1840—41 års Riddarhus, och häruti ligger onekligen hans förtjenster. Herrliga land, der dylika befordringsgrunder göra sig gällande! Då sådant kan ske så snart efter Ständernas åtskiljande, hvad hafva vi ej att framdeles vänta? På hvilka koncessioner kunna vi ej hoppas. O *oefterrättlighet!* ännu är Du alltid densamma, och förblifver det troligtvis äfven, ända tills "systemet" med alla sina stiftare och anhängare sjunkit i grafven.

Insändt.

Till Redactionen af Tidningen Phoenix!

Till följe af de grundsatser, Redactionen i allmänhet tycks hysa, får insändaren af hosföljande uppsats anhålla om plats för densamma i Tit. Tidning, och förmodar att denna hans billiga begäran icke mötes af ett afslag, synnerligast som uppsatsen på sätt och vis rör en principfråga och vederläggning af ett omdöme, som Handelstidningen behagat påbörda härvarande Handelskorps*). Götheborg d. 2:dre Augusti 1841.

Man har länge med en viss obelåtenhet anmärkt den brist på hållning, som röjts i den här utkommande Handels- & Sjöfartstidningen; ty då man undantager de verkeligen goda och intressanta, af en sakkunnig hand nedskrifna korrespondence-artiklarne med signaturen**, äfvensom de så väl förut, som nu, från London Red. tillhandakomne uppsatser, samt ett par på senare tider från Köpenhamn, hvaraf synes att redactionen ej saknar källor och medel, så har man mot redactionens egne producter, så snart några sådana framstuckit, att anmärka både lättsinnighet och oaktsamhet på dess sköna ändamål såsom publicist, hvars ädla syfte framför allt bör vara sanning och rättvisa, utan menniskofruktan, och hvars hela verksamhet bör gå ut på att bibringa allmänheten ett rigtigt begrepp om de ömsesidiga ptigter och rättigheter, som inom ett civiliseradt samhälle förekomma. Ej en gång har Redactionen aktat nödigt undvika att af ögonblicklig hänförelse eller personlig gunst gifva fart åt opinioner, som äro på det högsta missledande och ingalunda i harmoni med det goda, rätta och sanna. Sålunda har man med största obehag förnummit, att Redactionen synnerligen bevåget med sitt gillande adopterat de smädelser, en insändare rigtat emot vårt lands synnerlige patriot och frejdade nykterhets-apostel, Prosten Wieselgren. Dess framställning att några gossar, som ännu ej blifvit confirmerade, äfven fingo påskrifva den lista, som i Gustavi Domkyrka framlades till underskrift af bemälte Prosten

* *Red., trogen sina en gång fattade principer, har icke ansett sig böra vägra ins. plats för ofvanstående artikel; men kan likväl icke afhålla sig från att anmärka, det han, i vår tanka, hade handlat vida riktigare och ändamålsenligare, om han äskat rum för densamma i den Tidning, der de af honom klandrade uppsatserne äro till finnandes.*

RED:S ANM.

W. för dem, som ville ingå på en absolut afsägelse af starka drycker, är i sig sjelf alltför underhaltig att förtjena något afseende; ty ej kunde en här på orten alldeles främmande person så noga bestämma hvars och ens ålder af dem, som gingo fram för att underskrifva. Han kände blott att hvad han gjorde var för ett stort och godt ändamål och kunde ej skada hvarken gammal eller ung, men väl gagna både den ena och den andra åldren. Men att *"gerna"* upptaga en artikel i sin tidning, som stämplar en sådan man, som Prosten Wieselgren, med epitetet "skrymtare", är, lindrigast sagdt, ovärdigt af hvem som gör det, och minst borde man vänta sig det af en Tidnings-Redaction, som vid andra tillfällen affekterar tillhöra sanningens och upplysningens vänner. Det vore i sanning allt för illa, om det aldrig skulle upphöra att hvar och en, som vågar uppträda varmt och ifrigt för en god sak, skall misstänkas för ovärdiga och låga bevekelsegrunder, Ett sådant förhållande har visserligen länge ägt rum ibland oss Svenskar, och derföre har också mången ädel sanning, mången nyttig gerning stannat vid blotta tanken hos individen, emedan han fruktat för afundens och småsinnets utfall emot sig, i händelse han ej ägde öfverlägsenhet nog genom hög börd, rikedom, eller andra nutidens dygder, att trotsa den oftast orättvisa smädelsen. I stället för att kortsynt underblåsa en sådan fördom, borde det vara en god Tidnings-Redactions både pligt och tillfredsställelse att stödja och uppmuntra sådana individer, som, glömmande sitt eget jag, helt och hållet uppoffra sig för en stor och ädel idé!

Det i ofta berörde Insändares artikel framdragna exemplet på Prosten W:s framställning om en Bränvinspanna, den sista som tillhört de f. d. Kungliga Brännerierna här i Sverige, hvilken sjönk, då den skulle föras öfver till Dannemark — är fullkomligt till sin conclusion falskt och kan ej vara annorlunda, ty annars skulle man antaga, antingen att Prosten Wieselgren vore i högsta måtto inskränkt, eller ock ifrån förståndet. Men hvad han än beskylles för, så torde väl ingen våga en sådan insinuation, troligen icke en gång hvarken den illvillige insändaren eller den korttänkte och principlöse Redactionen af Handels- & Sjöfartstidningen.

I ett sednare Tidningsnummer förråder nyssbemälte Redaction mycken ängslan öfver ett sitt för några år sedan rättvisligen uttalade klander öfver Hr Öfverste Virgins utnämning till Inspector vid härvarande Nederlags-contor. Den ifrågavarande tillsättningen var likvisst till alla delar fullkomligt orättvis, då den skedde, och således klandervärd, ty det fanns då flera personer inom verket, hvilka obestridligen voro många gånger mer berättigade att erhålla denna tjenst, än Öfverste V., då de under loppet af mångfaldiga år tjenstgjort inom verket, när deremot Herr Öfversten hade intet, som der kunde leda till befordran, utom adelskapet, sporrarne och uniformen. — Men det är sannt: vi lefde olyckligtvis då, som nu, i en tid, der detta betyder mera, än skicklighet, duglighet och redbarhet, och der de af mångårig tjenstgöring på sina underordnade platser trötte Tjenstemännen ofta få stå tillbaka, när det gäller att få fram den plumagerade och betitlade, adeliga fullblods-racen. Att Herr Öfverste V. sedan skött denna tjenst, med biträde af förut inöfvade och vande kamarskrifvare ganska bra och med mycken precision och ordning, samt gått de trafikerande temmeligen vänligt och tjenstvilligt, dock understundom litet för myndigt och högdraget, tillhanda — allt detta medgifves, äfvensom att man nu har skäl vara nöjd med Hr Öfversten såsom Nederlags-inspector, utan att likväl kunna gilla hans utnämning dertill. Men att Hr Öfversten oklanderligt skött sin tjenst såsom sådan kan emedlertid icke berättiga Handels- & Sjöfarts-tidningens Redaktion att uppträda såsom målsman för samtelige härvarande Handlande, och detta har dock bemälte Redaction gjort, då den i Nr 87 af nämnde Tidning för d. 21 Juli yttrat, att "härvarande *Handelskorps* med tillfredsställelse förnummit" Tit. V:s utnämnande till t. f. Districtschef. — Det är dock en himmelsvid skillnad mellan att vara Nederlags-Inspector och Districtschef. — Till den förra befattningen hörer endast en viss noggranhet att hålla ordning på några vaktmästare och föra in på ena sidan i Boken, hvad som blifvit emottagit på nederlag, och på den andra hvad som blifvit utlemnadt, samt för resten endast kännedom om några få författningar, som direkte röra detta departement. Detta var snart af Hr Öfversten, som af hvarje annan, inhemtat, och skulle lätteligen lika ändamålsenligt kunna verkställas af hvilken kammarskrifvare på Tullkammaren som helst — Icke så med District-chefs-Embetet! — För att vara en god Chef i hvad väg som helst, torde hvar och en medgifva det i allmänhet vara nödigt, att han till punkt och pricka känner alla sina underlydandes befattningar, för att kunna afväga alla deras skyldigheter och rättigheter; utan detta kan han icke känna sina egna, eller rätt uppfatta sin egen position. Och af Chefen för ett Tulldistrict, sådant som detta, lärer väl ingen tänkande man af hvad stånd eller yrke som helst, underlåta att pretendera en allmän Theoretisk bildning, hvilken åter endast kan vinnas genom en academisk cours, en längre tids öfning i administrativa och legala måls handläggning, samt dessutom en noggrann kännedom om alla möjeliga Tullförfattningar, icke allenast till deras bokstaf, utan till deras djupaste natur eller anda, hvartill hör att man noga känner orsaken till deras uppkomst samt hvad de åsyfta att förekomma eller befordra, för att i tvetydiga fall kunna afväga deras yttersta syften och skyndsamt men moget tillämpa dem, på rörelsen, så att hvarken de trafikerande blifva otillbörligt åbragte skada i tid eller penninge-värde, ej heller Kronans rätt till afgifter eller nödiga controller på något vis eftersatt. — Utan denna egenskap hos en Districtchef förfelas hela ändamålet med hans embetsmannaskap, ty de underordnade tjenstemännen skola annars snart förlora aktning för honom och möjeligen en del derigenom blifva mindre noggranne i sin tjensteutöfning; de trafikerande åter skola förlora genom en inconsequent hållning i författningars tillämpning och efterlefnad, och Kronan skall förlora genom embetets fallande i anseende och åsyftad betydenhet — Härigenom skulle äfven det allmänna förlora, emedan ett hjul i Statsmachinen icke allenast ej fullgjorde sin function, utan äfven störde samverkningen af de andre. — Att Hr Öfverste V. ej innehar någon af de ofvan anförde egenskaper, det torde han icke ens sjelf kunna bestrida. För öfrigt vet hvar och en, som något närmare känner Hr Öfversten, att hans åsigter och omdömen om saker i allmänhet icke förråda den upplysning, tidehvarfvet fordrar; ty hur kan den sägas äga upplysning och vara en tidens man, som är en afgjord hatare af ljus och frihet? och af en så qualificerad person skulle man likväl kunna vänta sig vigtiga upplysningar och framställningar i så invecklade förhållanden som

de hvilka ofta inom Tullverket förekomma?! Nej den tiden är förbi, då äfven rättskaffens medborgare trodde att embetena genast bildade embetsmännen; det är tvertom desse som skola gifva värde och anseende åt den post, de i statens tjenst bekläda: derförutan vore det bättre att embeten aldrig voro till, ty de prerogativer ett sådant medför skulle då åtminaldrig kunna missbrukas.

Att Handelstidningen sålunda medverkat till en skadlig sak för det allmänna och för detta samhälle enskildt, i fall Öfverste V. skulle en vacker dag blifva ordinarie Districtchef, är nu så mycket mera påtagligt, då vi sett hvilken angenäm själaföda den ogillade uppsatsen om Öfverste V:s utnämnande till t. f. Districtchef blifvit för Statstidningen och Svenska Biet.

Bolagsstämma.

Enligt vid sednaste Sammanträde fattadt beslut, kallas härmed Sjuntorps Fabriks Intressenser till extra Bolagsstämma Fredagen den 6 Augusti kl. 4 e. m. hos ene Direktören Chr. Arfvidsson. Götheborg d. 23:dje Juli 1841.
DIRECTIONEN. [331]

Avertissement.

Undertecknad, som nyligen från Hamburg erhållit en utmärkt skicklig Tillskärare, hvilken i denna egenskap konditionerat i de flesta större städer i Tyskland, får härmedelst hos resp. Allmänheten, så i staden som på landet, rekommendera sig till förfärdigande af alla slags Mans-gångkläder, efter de nyaste och smakfullaste utländska moder. Största skyndsamhet, precision och ackuratess i allt hvad arbetets förfärdigande angår, kommer att af mig iakttagas, hvadan jag smickrar mig att äfven hädanefter få vara innesluten i resp. Allmänhetens gunstbevågna åtanka. Götheborg d. 2:dre Augusti 1841.
N. P. CARLANDER,
Skräddaremästare.
[342]

Auktioner:

Fredagen den 6:te nästinst. Augusti från kl. 10 f. m. försäljas härstädes medelst Auction, följande Konfiskable dömde varor, neml. 108 aln. Taft, 4 stycken Halfsiden, 3 st. Silkesfelb, 8 aln. Billardkläde, 133 aln. Ylle-byxtyger, 1 stycke bomulls Kapptyg, 1008 aln. Indiennes, 31 st. Sitzer, 195 st. Ylle-schawlar, 82 st. siden Spännhalsdukar, 42 st. Siden-shawletter, 6 st. Halfsiden dukar 11 st. Halfsiden- och 60 st. ylle Spännhalsdukar, 60 st. tryckta Ylledukar, 2060 st. äkta & oäkta tryckta Bomullsdukar, 600 st. faconnerade Bomullsdukar, 47 dussin Bomullsvantar, 11 dussin Bomullsstrumpor, 107 bundtar Bomullsspetsar, 23⅔ dussin Halsvalkar, 12 st. Spets-barnmössor, 6 par vadderade Tofflor, 72 dussin Blyertspennor, ett större parti blått & hvitt Porcelaine, 1 torkad Oxhud, 47 kannor Cognac och 6 k:r Rom, m. fl. varor som dagen före Auction kan beses. Götheborgs Konfiskations-kontor d. 19 Juli 1841.
G. E. BERGVALL.
[328]

= Som vid i dag hållen Auction å Grosshandelsbolaget A. Broddelii & Co. Concurs-Massas vid Lilla Edet i Elfsborgs Län, Flundre Härad och Fuxerna Socken belägne finbladiga Sågverk, bestående af 4 privilegierade ramar, icke kunnat försäljas, kommer ny Auction derpå att hållas den 15:de nästa September kl 11 på dagen å Lilla Edets Tingsställe. då försäljning till den högstbjudande ovilkorligen kommer att ske. Detta sågverk, som är nybygdt år 1831 och under sednare åren genom betydliga reparationer å Byggnaderne samt förbättringar å Machineriet nu befinnes i godt skick, har ett ypperligt läge vid Götha Elf så väl för Sågtimrets ditförande som de förädlade effecternas nedtransport till Götheborg hvarförutan kan påräknas ferm afsättning på stället, af Bakar, Bohlvirke och affall till fördelaktige priser. Sågverkets läge är dessutom bland dervarande mest passande för annan Fabriks anläggning, äfven med afseende på daglige ångbåtsfarderne emellan Götheborg och Norra orterne och deraf uppkomna lifliga trafik, samt har vid derpå hållen värdering blifvit uppskattadt till nära 28000 R:dr Banco och det brännbara deraf för närvarande assureradt i Phœnix- och Alliance-Compagnierne för circa 23000 R:dr nämnde mynt.

Såväl betalnings som öfrige köpevilkor tillkännagifves före utropet, Lilla Edet den 6 Juli 1814.
A. M. Boustedt. [288]

= *Thorsdagen d. 12:te dennes kl. 10 f. m., försäljes på Auctionskammaren ett parti Post-, Skrif- och andra sorter papper.* (345)

Till salu:

Ett brukbart Fortepiano af Mahogeny om 6 Octaver är till salu i 2:dra våningen i huset Nr 75 vid Sillegatan för nedsatt pris 100 Rdr Bco; äfven är derstädes en god Guitarre till salu med fodral. [346]

Flera sorter fina och ord. CIGARRER, samt utmärkt god TUGGTOBAK och SNUS, försäljes till billiga priser i Tobaksboden vid Torggatan hos J. R. Selling. [347]

HAMBURGER-LOTTERI.

Vid 3:dje Classens dragning den 14:de Juli äro följande lotter utkomne med vinst:
å 20 Mk N:o 13,597.
å 15 Mk N:o 14,590.
å 10 Mk N:o 650, 4499, 7883, 8156, 8244, 11053, 12619, 12630, 14097, 14099, 14569, 14589, 14841, 14846, och torde Lottsedlarnes innehafvare afhemta Vinster och Frilotter der Lotterne äro köpte, hos Hr S. A. Svalander eller undertecknad — öfrige Lotter förnyas till 4 de Classen sednast den 11 Augusti och finnas några få Lotter till salu efter planpris, äfvensom Lotter å 5:te & 6:te GULD, SILFVER, MEUBEL & INDUSTRI-LOTTERIET, grundande sig å förutnämnde Lotteriets dragningar.
ÅKE OHLSSON. (330)

Åstundas köpa:

En lätt Suflettvagn i godt stånd; den som har en sådan att afläta till billigt pris, behagade i förseglad biljet till A. B. på denna tidnings contor uppgifva sin adress. [348]

Utbjudes hyra:

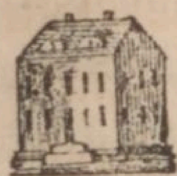

Tredje våningen af f. d. Hallska huset bestående af 7 Rum, Kök, Dräng- och Selkammare, Stall, Vagnbod och öfrige Hushållslägenheter, är att hyra från instundande flyttningstid, och är en större hörnkällare, under huset, samt Magaziner genast att tillträda, hvarom kan öfverenskommas med *C. F. Kjellberg.* [349]

I huset N:o 7 på breda vägen finnas flera hushållslägenheter till nästa flyttning att hyra. [350]

Tillvarataget.

Följande, på misstanka om oloflig åtkomst anhållne, persedlar, upplysas, och kunna rätte ägare dertill anmäla sig i Poliskammaren, eller hos undertecknad, Polisfiskal:
1 gammal och till en del sönderskuren mässhake af rödt sammet, med kors på ryggen och listor i kanterne af förgyldt broderi.
1 gammal sönderskuren prestkappa, och bitar till en mäss-skjorta.
1 mindre koppar-kaffekittel.
1 grön sidenparaply med hvitrandiga border, messings-dobbsko, hornkrycka och fiskbensställning.
4 aln. blårandigt fabriks-bomullstyg.
2:ne st. sammansmidde kontorsnycklar. Götheborg d. 29:nde Juli 1841.
Gustaf Roberg.
[338]

Diverse.

Privatundervisning i Tyska språket.

Undertecknad får härmedelst tillkännagifva, det han ämnar i stadens skolor, eller hemma hos sig, använda några få timmar af sin lediga tid till undervisning i sitt modersmål Tyska språket,
å 16 Rdr Bco pr månad för 4 lectioner i veckan.
12 " " " " " 3 " " "
8 " " " " " 2 " " "
i hvilka lectioner, så framt de blifva privata, dock två personer tillsammans kunna deltaga för samma betalning. Skulle *Damer* önska hans undervisning, infinner han sig utan prisförhöjning hemma hos dem.

Äfvensä kunna
Tyska Skrif- och Tal-öfningar
mot ofvannämnde honorar erhållas serskildt hos
Julin-Fabricius,
lärare i Tyska språket vid härvarande Handelsinstitut, f. n. boende i Borgertska huset vid lilla torget. [351]

Undertecknad med sällskap, bestående af Tyska Bergs-musikanter, kommer att uppföra Musik alla aftnar tills vidare uti f. d. Gabrielsonska Localen i Masthugget och exequeras de mest omtyckta af Strauss, Launers, Lubitzkys och Kösslers Compositioner; afgiften är efter behag. Början sker kl. 6 e. m.
Jacob Krämer.

Beställningar på
Patenterade Vattenskidor
emottagas och expedieras af undertecknad.
E. E. V. Höökenberg.
boende uti Enkefru Bloms Hôtel.
[337]

Skeppslägenheter.

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Fartyget afgår till Särö Söndagen den 8:de Augusti kl. 9 f. m. samt åter kl. ½6 e. m. Biljetter försäljas ombord. (353)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 91 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 91. Lördagen den 7:de Augusti 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Ett nytt drag af det så kallade "Systemet" har i dessa dagar låtit sig förnimma, och det inom det så många gånger förut prejudicerade Tullverket. Det har nemligen behagat Kongl. Generaltullstyrelsen att till Chef i vestra Tulldistriktet, under den derstädes efter Herr Statsrådet Fåhræus inträffade ledigheten, förordna Öfversten och Riddaren af K. S. O. Herr *Israël af Ekenstam,* en man, hvars enskilta karakter, bildning och kunskaper man alltid efter förtjenst måste värdera, men som icke förut i tullverkets tjenst tillbragt en enda timma af sin lefnad. Stockolmstidningarne vilja i detta förordnande se ett enskilt vänskapsprof af Herr Generaltulldirektören emot Herr Öfverste *af Ekenstam,* och ur denna synpunkt låter äfven saken sig lättast förklara. Det är emellertid beklagligt, att vänskap och pligt icke alltid låta förena sig, och ännu beklagligare att en så högt uppsatt Embetsman, som H:r *Gyllenhaal,* kan glömma detta förhållande. Vi kunne icke klandra, att Herr Öfverste *af Ekenstam* emottagit den honom *tillbjudna* sysslan, då vi känna hans ovanliga förmåga att arbeta sig in i ett ämne, huru svårt och inveckladt det än må vara; men vi måste i högsta grad ogilla H:r Generaltulldirektörens förfarande, som, med förbigående af så många inom tullverket förtjente personer, erbjudit honom densamma, erbjudit honom den som en sinekur, ett prof af sin enskilta välvilja, då *pligten* borde hafva ålagt honom att hafva handlat helt annorlunda. Der pligten bjuder, måste känslan förstummas. Vi skulle annars, äfven *vi,* hafva gillat och gladt oss åt detta förordnande, 1:mo emedan vi känna Herr Öfverste af Ekenstam såsom en mångsidigt bildad och med stora kunskaper utrustad man, och 2:do emedan vi i honom, sedan långliga tider tillbaka, räkna en varm vän och gynnare. Att Herr Öfverste af Ekenstam är en "Regeringens man" hade icke varit något skäl att *ej* gifva honom den ifrågavarande sysslan, *om* han i annat fall varit berättigad att komma i åtanka till densamma. Det bevisar blott hvilket svalg, som blifvit befästadt mellan Regering och folk, när det vid utnämningar och befordringar kan komma att å ena sidan anses såsom en förtjenst, och å den andra såsom ett fel att tillhöra den ena eller den andra af dessa båda myndigheter, hvilka den sanne fosterlandsvännen aldrig skulle vilja tänka sig annorlunda, än såsom en enda, samverkande och på det innerligaste förenad makt.

Med de *"vilkor",* som Herr Öfverste *Virgin,* enligt Dagligt Allehanda, för sitt emottagande af Distriktchefsvikariatet skall hafva stipulerat, förhåller det sig sålunda, att Herr Öfversten, uti det af Generaltullstyrelsen för honom utfärdade förordnande, blifvit ålagd att till bem. Styrelse inkomma med förslag till förordnande för Nederlagsinspektors-tjenstens bestridande, under den tid Herr V. vore t. f. Distriktchef. Härpå gaf Herr Öfversten icke något annat svar, än att han, af anförde skäl, *"önskade"* få bestrida både Distriktchefs- och Nederlagsinspektorstjensterne, hvilket Generaltullstyrelsen naturligtvis icke kunde bifalla, alldenstund Distriktchefsvikariatet då hade kommit att betraktas såsom en bisak. Härutinnan handlade således Generaltullstyrelsen, enligt vår öfvertygelse, rätt, och i thy fall har man intet att förebrå densamma.

= Skidlöpning å vattenytan lärer i afton kl. half 9 komma att ega rum å härvarande Simminrättning. Det förljudes äfven att raketkastning och gevärsexercis vid samma tillfälle kommer att af vattengångarne verkställas.

= Korvetten Jarramas, under befäl af Herr Major Krusenstjerna, ankom hit i Måndags från Trondhjem, der den någon tid uppehållit sig. Vistandet i bem. stad utmärktes af Trondhjemsboarnes vanliga gästfrihet mot svenska Örlogsmän. Sedan Korvettens chef d. 4:de i denna månad gifvit middag i land för en del af stadens Embets- och Stånds-personer, gåfvo desse en fête med bal för korvettens befäl och kadetter, vid hvilken några rätt vackra och för tillfället författade verser afsjöngos och utdelades.

= Till Revisorer för innevarande års revision af Stats- Banko- och Riksgäldsverken hafva tills dato nedanskrifne personer blifvit af vederbörande myndigheter utsedde, neml: Af *Ridderskapet* och *Adeln* Hofmarskalken Frih. C. Oxenstjerna, Kammarherre O. Nordenfelt, Friherre R. F. v. Kræmer, Kammarjunkaren L. Rääf, Kaptenlöjtnant J. F. Ehrenstam, och Kapten G. G. Gedda; af *Borgareståndet:* Hr J. F. Silvander från Götheborg och f. d. Riksdagsfullmäktigen Handlanden Foenander från Carlshamn; af *Bondestån-*

det: Jacob Kihlblom från Södermanlands län, Joh. Jac. Rutberg från Norrbottens län, Jonas Jonasson från Jönköpings län, Fredrik v. Zveigbergk från Skaraborgs län, Anders Andersson från Skaraborgs län, och Petter Pettersson från Ädelfors i Jönköpings län.

= En elakartad sjukdom lärer hafva yppats å allmänna barnbördshuset i Stockholm, så att styrelsen sett sig nödsakad att vara betänkt på anskaffande af en annan lokal.

= Öfverstelöjtnanten och förste Direktören för Kongl. Maj:ts spektakler, Hr A. Backman, lärer hafva blifvit utnämnd till Öfverste. Går det således än *bakut* med spektaklerne, så går det *framåt* med spektakelmakaren — och dermed få väl den dramatiska konstens vänner låta sig nöja "tills vidare."

= Dagens utländska post medför inga nyheter af politiskt intresse, utom, om man så vill, *den*, att 11:te årsdagen af Julirevolutionen blifvit utan alla excesser firad i Paris. Franska tidningarne, synnerligast Charivari och National, innehålla skarpa anmärkningar rörande denna illuminations- och illusionsfest, hvilken de anse såsom ett årligen förnyadt vittnesbörd på Frankrikes förnedring.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 26:te Juli. Det berättas, att ett stort bankir-hus härstädes skall, genom huset *Geymüllers* fallissement, hafva lidit en förlust af flera millioner.

= Konungen och drottningen af Belgien hitväntas. Allt är förberedt till deras emottagande. Dagen, då de komma att inträffa, känner man emellertid ej med visshet.

= Hr *Fonfrède*, den bekante redaktören af *Courr. de Bordeaux* dog d. 23:dje Juli.

= Den 19:de Juli lopp i *Rochefort* krigsångfartyget *Gomer* af stapeln. Detta ångfartyg, om 450 hästars kraft, är det största af detta slag, som Frankrike äger.

= Hr *Eynard* har under den 14:de Juli ifrån *Beaulieu* vid *Geneve* åter utfärdat ett cirkulär till de fordna kommitéerna af Grekvänner, för att uppmana dem till ny verksamhet till Kandioternes förmån. Sedan han förutskickat en kort historia om de lidanden, ön måst utstå under egyptiska oket, fortfar han: "Mine Herrar och aktade medbröder! J skolen, då J läsen detta, ej förundra er öfver, att jag ej kunnat förvägra de olycklige Kandioterne att vara deras organ hos er. Ingen af er, derom är jag öfvertygad, skulle hafva handlat annorlunda; det var min pligt att göra er bekant med deras förfärliga läge, och det är vår pligt att samtligen anropa de stora makterna om beskydd för dem. Det civiliserade, det kristna Europa kan ej lemna trosbröder i det tillstånd af förnedring, hvari vi skåda Kandioterne. Känslan af menniskovärde kan ej tillåta, att, i en tid, då alla nationer hafva förbjudit slafhandeln, kristne skola lemnas i ett tillstånd, som är värre, än Negerslafvarnes. Kandioternes uppror gifver Turkarne rättighet att nedsabla dem och sälja dem såsom slafvar. Välan! vi kristne hafva rättighet att försvara dem; vi kunne, vi böre ej tillåta sådana grymheter; vår pligt såsom menniskor är att ofördröjligen anropa de stora makternas intervention, och om politiken och europeiska jemnvigtssystemet skulle återhålla dem derifrån, så låtom oss dock åtminstone åter organisera kommittéer, i den vissheten, att samma makter ej skola lägga något hinder i vägen derför, och låtom oss ej sky, så vidt vi kunna förmå, att göra allt, för att bispringa våra kristne medbröder. Vore de endast i stånd till att ännu en liten tid fortsätta motståndet, så kunde vi vara försäkrade, att de europeiska kabinetterna, liksom förhållandet var vid grekiska revolutionen, skulle mellankomma. Jag tror, att man skulle visa både ottomanniska riket och de kristne på Kandia en tjenst, om man förenade ön med konungariket Grekland och detta sednare derför erlade en årlig tribut till Porten. Men i hvilket fall som helst och huru härmed än kan komma att gå, så fordra menskligheten och religion, att den närvarande förstörelsen på Kandia upphör. De nyaste underrättelserne derifrån omnämna flera träffningar, i hvilka å ömse sidor mycket blod blifvit utgjutet. De kristne hafva haft öfverhanden, de hafva eröfrat några kanoner, och om än ej något positivt resultat deraf ännu uppkommit, så är det dock redan en omätlig fördel, att de med så ringa medel kunna göra talrika och väl beväpnade truppar motstånd. Låtom oss hoppas den goda sakens framgång!"

PORTUGAL.

Lissabon d. 19:nde Juli. Drottning *Donna Marias* regering har blifvit erkänd af Österrike.

ORIENTEN.

Smyrna den 4:de Juli. Franska korvetten *l'Embuscade*, som den 6:te Juli inträffade vid Syra och samma dag fortsatte sin resa till Athen, medförde följande underrättelser från *Kandia*, som gå ända till d. 23:dje Juni: Sedan den 18:nde Juni hade på åtskilliga punkter några mindre träffningar ägt rum, i hvilka Grekerne alltjemt blefvo slagne. Resultatet af hvarje sådan var, att en eller flera byar underkastade sig. Utom dessa kom det äfven till tvenne allvarsammare drabbningar, i hvilka å båda sidor omkring 2000 man deltogo; dessa slutades med Grekernas fullkomliga nederlag. Provinserna *Apokorona* och *Kissomos* hafva helt och hållet underkastat sig, och från alla håll framkomma de olycklige innebyggarne, för att åt turkiska auktoriteterna öfverlemna sina vapen och bedja om pardon, hvilken på ögonblicket så mycket beredvilligare beviljas dem, som nu är upplyst, att de fleste af dessa stackars landtboar på det nedrigaste sätt blifvit missledde af några intriganter, som ej hade försyn för, att till en sådan grad missbruka desammas enfald och okunnighet, att de inbillade dem, att Greklands stora skyddsmakter hade skriftligen förpligtat sig att understödja insurrektionen. Ibland insurgenterne herrskade nedslagenhet; endast anförarne, eller snarare de, som mest äro komprometterade, hafva ännu icke gifvit sig, dertill föranledde så väl af fruktan, som stolthet; de hafva flyktat till bergen vid Sfakia, hvilka de ej kunna öfvergifva, och der man snart skall angripa dem; ty Tahir Pascha, som önskar att snart kunna göra ett slut på detta uppror, har beslutat att innesluta insurgenterne i deras smyghål, så snart de väntade 2000 Albaneserne, af hvilka 800 redan befinna sig här, hunnit alla anlända. Den 22:dre ankom ett turkiskt ångfartyg från Konstantinopel till Suda, med truppar ombord.

Konstantinopel den 7:nde Juli. Af de 8 millioner pjaster, som *Mehemed-Ali* nyligen, genom sin son *Said Bei*, öfversändt Porten, skola 5 millioner utgöra afbetalning på tributen; de öfriga 3 millionerna voro bestämda till skänker åt Sultanen, hans moder och andra högre embetsmän. Sultanen har med särdeles välbehag upptagit nämnde mission från Mehemed-Ali, och man tror, att det, till följe deraf, skall lyckas den sednare att ifrån 40 millioner få tributen nedsatt till 20 à 25 millioner. — I sin utomordentligt vid-

lyftiga skrifvelse genomgår Mehemed-Ali punkt för punkt den reviderade, nu i Egypten kungjorde firmanen, och bygger derpå genom direkta och indirekta slutsatser hela byggnaden af den nu, i kraft af den storherrliga hattischeriffen, i Egypten gällande statsrätten, ja han försinnligar redan medelst ett stamträd den eventuella successionsordningen inom sin familj. Hans tacksamhetsbetygelser äro utan gränsor, och man anser dem denna gången för uppriktiga, emedan han nu ändtligen uppnått, hvad han sedan så lång tid eftersträfvat, neml. grundandet af en ny dynasti. Mehemed-Ali ställer sin armé och flotta till Portens disposition och förklarar sig beredd att vid hvarje tillfälle skicka så väl den ena, som den andra, till hvilken ort Sultanen önskar, för att med hela sin makt och af allt hjerta medverka till rikets väl och thronens befästande.

= Befästandet af *Acre* fortsättes med största ansträngning och betydliga omkostnader. Lord *Ponsonby* bedrifver med största energi iståndsättandet af fästningarne vid syriska kusten. Engelsmännen skulle gerna se, att *Syr, Saida, Beyrut* och isynnerhet *Jaffa* blefvo satte i godt försvarstillstånd. Detta deras sträfvande börjar dock redan hos Porten väcka misstankar, som skulle Engelsmännen dervid hafva några biafsigter.

Syra d. 30:de Juni. Den för kort tid sedan från Konstantinopel afseglade turkiska flottiljen, som medför förstärkningar till Tahir Pascha, har i dag härifrån varit synlig; den styrde sin kurs mot Kandia. Ankomsten af denna förstärkning skall säkert medföra hela öns fullkomliga underkastande, som kanske i detta ögonblick redan torde inträffat.

Kandia den 27:nde Juni. Ända sedan den 15:nde Juni har här gått blodigt till. Den 19:nde angrepo Grekerne Turkarne i trakten af Neokario och fördrefvo dem till Kandia, men måste draga sig tillbaka, sedan de sednare erhållit förstärkningar. Den 20:nde öfverföllo Turkarne de kristnes förposter i närheten af Kandia. De sednares hufvudkorps var uppställd i nejden af Kanea. Det lyckades Grekerna att genom en förställd flykt locka fienderna in i bergen, der de tillfogade dem en betydlig förlust och tillfångatogo en högre officer. På återtåget uppbrände Turkarne de kristna byarne, mördade innevånarne och togo några hustrur och flickor med sig såsom fångar. Den 25:te slogs man vid Kelino, der Turkarne lågo under. Emellertid erhålla Turkarne dagligen förstärkningar och rusta sig till ett afgörande anfall. Kandioterne hafva på *Poros* bemäktigat sig en mängd vapen och armerat några koopvardi-fartyg, för att med dem förstöra turkiska flottan. De europeiska konsulerna hafva hos Porten gjort framställan om Tahir Paschas afsättning, i anseende till de omenskliga grymheter, han tillåter sig emot de beklagansvärde Kandioterne.

GREKLAND.

Athen d. 12:te Juli. Från den, vid inloppet till hamnen vid *Poros*, på en ö liggande skansen *Heidegg* blefvo, i sistförflutne vecka om nattetid, de der förvarade 2000 gevär jemte 1000 Okka krut med våld bortförde. Ett grekiskt fartyg ankom nemligen dit, bemäktigade sig vakten, inlastade vapnen och tog skansens lilla besättning med sig om bord, hvilken det först lät stiga i en liten båt, sedan fartyget var kommet så långt ifrån Poros, att det kunde vara säkert för förföljelse. Att gevären togo vägen till Kandia, är ingen tvifvel underkastadt.

= De nyaste underrättelserna från Kandia innehålla nästan endast berättelser om de omenskliga grymheter, genom hvilka Tahir Pascha, på uppdrag af sin herrskare och understödd af de kristne makternas konsuler, söker bana sig vägen till försoning och underkastande. Icke nog, att han, såsom förut är kändt, redan i Maj, långt före tilländalöpandet af den af honom bestämda 8 dagars vapenhvilan, trolöst företog anfall på flere punkter af ön, har han nu, i raseri öfver sina vapens ringa framgång, börjat att utöfva sitt skräcksystem i de byar, som ligga inom hans linier. Husen hafva blifvit jemnade med marken, spanmålsförråderne uppbrände, vin- och oljefaten sönderslagna, värnlösa gubbar och barn nedsablade; alla qvinnliga varelser ifrån den späda flickan till den bedagade matronan hafva funnit sin död under dessa vildjurs händer på ett sätt, som ej någon penna förmår skildra. Kan och får det längre ske, att kristne konungars namn skola missbrukas till täckemantel för ett sådant förfarande? Inga våldsgerningar å Kandioternes sida hafva framkallat eller kunna rättfärdiga ett sådant behandlingssätt; de hafva fastmera ända sedan upprorets början strängt respekterat Turkarnes lif, hus och egendom. Vill då Europa, att en kristlig befolkning af 100,000 själar skall utrotas och förgöras och en blomstrande ö förvandlas i en ödemark, endast af det usla skälet, att der fattas 10,000 gevär och några kistor patroner? Förra året lät man på kusten af Syrien så frikostigt utdela vapen och ammunition; vore man lika gifmild mot Kandioterne, så skulle det ej behöfvas någon Napier, för att fördrifva Turkarne ur landet, liksom det skedde med Egyptierna i Syrien. För öfrigt är Kandioternes sak genom de sednare olyckorna på intet sätt förlorad; det berättas, att de lyckats förskaffa sig några skepp, och kunna de endast först blifva herrar på sjön, liksom Grekerna i sista befrielsekriget, så är öns öde afgjordt.

Hvarjehanda.

En besynnerlig petition.

En prest i en socken i hertigdömet *Braunschweig* befann sig ganska väl vid sitt pastorat, endast corps-de-logis var högst bofälligt och hotade att instörta. För att erhålla ett oundgängligt nödvändigt nytt boningshus, vände han sig först till sin församling. Denna lofvade beredvilligt att lemna ett ansenligt bidrag till en ny byggnad, men förklarade dock att den, med bästa vilja, ej vore i stånd till att helt och hållet bestrida omkostnaderne för densamma. För presten blef således icke annat öfrigt, än att skrifva till Consistorium och bedja om ett nödigt understöd af allmänna medel; men blef dock afspisad med det vanliga: ”Dertill fattas fonder.“ Likväl förlorade han ej modet, ty det gällde ju hans eget och hans familjs lif. Han lät fastmera till ministèren inlemna en underdånig ansökan, jemte en liflig och kraftig skildring af sin fara. Men äfven här fann han ej något gehör. Ännu gafs det dock för honom en utväg, nemligen att omedelbart vända sig till landsherren sjelf. Just som han var som bäst sysselsatt med författandet af en sådan ansökan, fick han höra, att hertigen följande natten skulle resa genom byn. Den bofälliga prestgården låg helt nära landsvägen. Emot aftonen uppkom en häftig blåst, och klokt begagnande denna tillfällighet, råkade han på det sällsamma infallet, att ej med ord, utan genom en symbolisk handling, som ej kunde undgå den höge resandens uppmärksamhet, uttrycka sin bön. Han lade till den ändan ett starkt tåg om gafveln på sitt hus, spände detsamma tvers

öfver landsvägen, så att denna derigenom tillspärrades, och fastsurrade det vid ett träd på andra sidan. När nu hertigens vagn framrullade på vägen, skyggade hästarne för repet och stannade. Hertigen frågade: "Hvad står på?" och de talrikt församlade bönderne svarade: "Ers Durchlauchtighet, presten har låtit fastbinda sitt hus, på det att stormen ej må rycka omkull det." Full af förvåning frågade hertigen på nytt: "Hvad vill det säga? Ett hus fastbundet? Hvar är presten? Kalla hit honom!" Denne, som befann sig i närheten, för att höra och handla efter omständigheterna, kom straxt fram ur sitt gömställe, trädde under djupa bugningar fram till vagnen, gaf den nödiga upplysningen, och bad allerunderdånigst om afhjelpande af sitt betryckta tillstånd. Hertigen fann visserligen sättet, hvarpå presten framställt sin anhållan, ej alldeles förenligt med den andliga värdigheten och uttryckte sig i skarpa ordalag deröfver, men lät dock följande sommar derstädes uppföra ett ansenligt och beqvämt boningshus. Denna rep-petition lefver ännu i friskt minne hos byns innevånare, och går i arf ifrån slägte till slägte.

Anmälde Resande.

Preussiske Undersåtarne Godsägaren Carl Edvard Grabs och Geheime Krigs-Rådet F. W. von Scheel, Engelske Undersåtarne Th:s W:m Fligate och Charles Fligate, samt franske Handelsfullmäktigen H. M. Siesby fr. Köpenhamn, på Tods Hotel; Danske Portraitmålaren Lars Hansen fr. Köpenhamn, Grefvinnan Bonde och Friherrinnan Benett från Särö, Hofmarskalken Ehrenström från Skåne, samt Handlanden Sandelin fr. Carlstad, på Götha Källare; Ryttmästare De la Gardie från Skåne, Handlanderne J. E. Laurén från Skara, J. Larsson och L. Larsson, samt Garfvare Ljunggren fr. Åmål, Löjtnant P. Silfverskjöld från Alingsås samt Fru Thorell fr. Alingsås, på Bloms Hotel; Öfverste von Tune fr. Skåne, på Götha Källare.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen P. Olsson fr. Helsingborg, båt. Albertina, linfrö, 875 k:r brännvin; Dito C. Lindberg fr. Warberg, däckbåt. Styrbjörn, 30 t:r Sill; Dito M. Bengtsson, jagt. Jupiter, från Malmö, 900 k:r svensk rom; Dito P. Christensson från Malmö, jagt. Jupiter, 1800 k:r brännvin; Dito L. Olsson, jagt. Anna Bothilda, fr. Malmö, hampa, stärkelse; Dito O. Österberg fri Norrköping, galeas Helena, hvetemjöl, stångjern; D:o A. Jansson fr. Malmö, däckb., tobak, skrotjern; Dito J. P. Öman fr. Uddevalla, däckbåt., 3 famnar ved; Dito J. Söderberg från Stockholm, däckbåt., 3 låd. beklädnadspersoner; D:o M. Jansson fr. Landskrona, båt. Juni, 27 t:r råg; Dito S. Andersson fr. Höganäs, halfd. båt. N:o 37, 100 t:r stenkol.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Nohrborgh; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grevillius.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbeck.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 92 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 92. Måndagen den 9:de Augusti 1841.

Meteorologiska Observationer.

Aug. 1, Barom. *medelhöjd,* 25,23; Therm., *medeltemperatur,* + 14°. — Aug. 2, Barom., m. h., 25,23; Therm., m. t., + 15°. — Aug. 3, Barom., m. h., 25,23; Therm., m t., + 15°. — Aug. 4, Barom., m. h., 25,24; Therm., m. t., + 14°. — Aug. 5, Barom., m. h., 25,25, Therm., m. t, + 14° — Aug. 6, Barom, m h., 25,37; Therm.. m. t., + 15°. — Aug. 7, Barom., m. h., 25,30; Therm., m t., + 15°. — Aug. 8, Barom., m. h., 25,31; Therm., m. t., + 15°.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Det gifves inom vårt kära fädernesland åtskilliga tidningar, mot hvilkas anfallsvapen "tystnadens förakt" är den säkraste sköld, man någonsin kan sätta. Främst bland dessa står å ena sidan *Svenska Biet* och å den andra *Biets* lärjunge, *Götheborgs Handels- och Sjöfartstidning.* Inlåter man sig med någon af dessa blads Redaktioner i diskussion om *sak,* så svara de med *personligheter;* slår man narrsvärdet ur händerna på dem, så kasta de gatsmuts på motståndarne; träder en insändare i en annan tidning i opposition mot de af dem uttalade åsigter, så vederlägges han, icke med *skäl,* utan med *ovett* (i Thorildsk bemärkelse) hvarefter det i samma anda drages i härnad mot det blad, som vågat gifva rum åt den misshagliga uppsatsen, äfven om Redaktionen reserverat sig mot behörigheten af densamma. På sådant sätt har nu Red. af Handelstidningen tvenne gånger, kort efter hvarandra, betett sig mot oss — den ena gången för det att vi på ett humant sätt förehöllo den sin lättsinnighet att utsprida osanna rykten och opassande allusioner; den andra för det att vi i vårt blad lemnade plats åt en insändares mot nyssbemälte Red. rigtade anmärkningar. Visserligen kunde vi äfven nu till vårt försvar välja "tystnadens vältalighet", såsom det säkraste och ändamålsenligaste medlet; men då en beständig tystnad å vår sida i sådana fall lätteligen kunde af Handelstidningens Red. uttydas såsom fruktan och öka dess öfvermod, så vilja vi, till en början, såsom genmäle förelägga densamma följande tio frågor:

1) Anstår det en publicist, att, när han öfverbevisas om origtigheten i något af hvad han yrkat, då, med åsidosättande af stridsfrågan, drifva gyckel med sin motståndares, verkliga eller förmenta, organiska fel?

2) Har Redaktören af Phoenix någonsin i allmänna lifvet gjort sig känd på ett sätt, som kunnat gifva Red. af Handelstidningen giltig anledning att supponera det ordet *"insändt"* öfver den mot H. T. i N:o 90 af Phoenix rigtade uppsatsen, jemte Red:s reservation, endast vore en masque, bakom hvilken Red. af Phoenix funnit för godt att dölja sig? och, om ej detta är fallet,

3) Har Red. af Handelstidningen handlat *en liberal publicist värdigt,* då den, i stället för att vederlägga insändaren, gör Red. af Phoenix identisk med denne person och öfverhöljer honom med smädliga epitheter och tillmälen?

4) Har Red. af Phoenix *mer än en enda gång* uppträdt mot Handelstidningens "Hånare", och kan detta kallas att "ideligen omtugga och idisla samma sak"?

5) Har Red. af Phoenix någonsin fyllt ett af sina tidningsnummer med *"lättsinniga"* annonser, i detta ords vanliga och alldagliga bemärkelse?

6) Har ej deremot Red. af Handelstidningen gjort sig till kolportör af en af dess n. v. medlemmar författadt paskill, kalladt *"Bollas monolog",* i hvilket de skändligaste häntydningar gjordes mot en af författarens medlärare och kamrater?

7) Har Red. af Phoenix någonsin, enskilt eller offentligen, yttrat någon *"afundsamhet"* öfver Handelstidningens större prenumerantantal? och, om ej detta är fallet, hvad berättigar Handelstidningens Red. att påbörda Red. af Phoenix oädla motiver för sina handlingar?

8) Är det ej bättre att vara en "Allmänhetens skolmästare", än att icke sjelf, utom det merkantila facket, kunna skrifva en enda sida oklanderlig och korrekt svenska? — Är ej detta senare fallet med *den ene* af Handelstidningens redaktörer?

9) Är det icke bättre att vara en "Allmänhetens skolmästare", än att af sina förmän erhålla det vitsord, att man ej ens duger till att vara skolmästare för några och trettio ynglingar? — Är ej detta senare fallet med *den andre* af Handelstidningens redaktörer, och kan ej detta, genom utdrag ur konsistorii protokoller, när som helst styrkas och bevisas?

10) *Om* Handelstidningens Red., öppet och ärligt, utan all advokatyr och utan alla sidohugg, besvarar dessa frågor, hvad blir följden deraf?.....

Om svar anhålles!

= Herr Löjtnant Höökenberg anställde i Lördags afton en s. k. vattenskidlöpning, hvilken dock ingen, eller åtminstone högst få af de *betalande* spektatörerne hade det nöjet att få åskåda. Åtnöjes emellertid Allmänheten med arrangementerna, nog kunna vi gifva oss tillfreds och skratta åt Aprilnarrit midt i rötmånaden. Ett särdeles missöde tyckes emellertid hvila öfver "vattengångarne", när de anlända till vår goda stad, för att derstädes förevisa sina experimenter.

= En balans på cirka 20,000 R:dr b:ko lärer efter Räntmästaren Harlings frånfälle

nyligen hafva blifvit upptäckt i Westernorrlands landtränteri. Herr Kamereraren Fredin har af Statskontoret blifvit afsänd till Hernösand för att taga närmare notis om förhållandet.

= Stockholms-tidningarne förmäla att ett par gens'darmer, Måndagen d. 2:dre dennes, å Mynttorget, med sina *skarpslipade* huggare öfverfallit åtskilliga personer och tillfogat dem flere svåra skador. Få se om icke gens'darmerne och "de ljusblå pascharne af en hästsvans" till slutet komma i lufven på hvarandra om rättigheten att massakrera hufvudstadens innevånare! Äran af initiativet kommer emellertid alltid att tillhöra de sistnämnde.

= Af ett till Reg. från Förvaltningen af Sjöärenderna insändt sammandrag af inkomne rapporter, rörande timade strandningshändelser under loppet af år 1840, inhemtas, att 45 svenska och 37 utländska, eller inalles 80 fartyg strandat, samt att af de förra 28 och af de sednare 19 totalt förolyckats; men de öfriga blifvit bergade dels af egna besättningar, dels med hjelp från kusten.

Utrikes Nyheter.

DANMARK.

Köpenhamn d. 30:nde Juli. Professorn och Etats-rådet *Horneman*, känd såsom utgifvare af *Flora Danica*, har aflidit.

= I går eftermiddag passerade här förbi på sin återresa kejserlige ryske eskadern under amiral *Lütke*, med den unge storfursten *Constantin* ombord.

Helsingör den 31:ste Juli. Svenske fullmäktigen Hr *Rosenblad* är hitkommen, för att öfvervara de vidare underhandlingarne emellan Danmark och England, angående Öresundska tullen. De förnämsta punkterna härvid skola isynnerhet beträffa sportelväsendet vid tulluppbörden, jemte en noggrannare kontroll öfver uppgiften på de varor, som böra förtullas, i hvilket sednare fall åtskilliga svårigheter skola förefunnits.

ENGLAND.

London d. 30:nde Juli. Enligt hit ingångne underrättelser från *Manchester*, hafva i slutet af förra veckan 13 hus med tillsammans 300,000 pund passiva inställt sina betalningar.

FRANKRIKE.

Paris den 30:nde Juli. Juli-festiviteterne äro fullkomligt slutade och allt har återvändt till den gamla ordningen. Journalerne omtala med största enthusiasm illuminationen på de elyseiska fälten, och sjelfvaste *Constitutionel* har i den grad blifvit hänryckt deraf, att han — ibland alla journaler den ende — genom en präktig illumination af sitt hotel försökt lemna sin lilla skärf till högtidligheterna. Med undantag af att ett behörigt antal fyllbultar, som, högtiden till ära, råkat taga något väl mycket till bästa, blifvit på tjenligt sätt transporterade i förvar, samt att ficktjufvarne gjort en ovanligt rik skörd, har ingen olycka timat under hela den tre dagar långa festen och intet störande af lugnet gifvit anledning till att göra ett bruk af de ovanliga försigtighetsmått, hvilka regeringen funnit sig föranlåten vidtaga.

= Man försäkrar att Drottning *Maria Christina* åter helt nyligen skall hafva öppnat de underhandlingar, hvilka redan, då Don *Carlos* ännu befann sig i Spanien, voro inledda och hade för ändamål att åstadkomma en förmälning emellan *Prinsen af Asturien* och Drottning *Isabella*. Det lilla hofvet i *Bourges* skall ej hafva något mot att biträda detta förslag; men kabinettet i *Tuillerierna* åter, hvars understöd i denna fråga nog torde vara af nöden, skall hysa betänkligheter vid att öppet blanda sig i denna angelägenhet. Emellertid tyckes Maria Christina vid hofvet blifva bemött med största aktning och uppmärksamhet.

= Af amiral *Hugons* eskader skola trenne linieskepp qvarblifva utanför *Tunis*; den öfriga delen kommer att ankra vid *Smyrna*.

= I *Toulouse* är lugnt, och Juli-högtidligheterna hafva derstädes försiggått utan några oroligheter. — Äfven i de öfriga upproriska orterna råder numera lugn och stillhet. — På några ställen har nationalgardet, i anledning af de sednaste oroliga tilldragelserna, blifvit upplöst.

= Enligt underrättelser från *Buenos-Ayres* af den 15:nde Maj låg denna stats eskader för ankar framför hamnen vid *Montevideo* och afbidade utlöpandet af den fiendtliga eskadern, så att en träffning syntes oundviklig.

= Den 26:te Juli begrofs i *Bordeaux* den utmärkte redaktören af *Courr. de Bordeaux*, Hr *Henry Fonfrède*, med mycken högtidlighet. Samtlige på redden liggande skeppen hade brassat sina rår kryssvis till tecken af djup sorg. Vid hans graf talade bland andra deputeraden ifrån Gironde, Hr *Würtem'erg*, samt förre ministern af den 15:nde April, Hr *Salvandy*.

= *Monitörens* förklaring att statslånet återigen blifvit ajourneradt har framkallat en mängd rykten och gissningar. I den financiella verlden vill man veta, att de underhandlingar, ministéren i afseende härpå sedan flera månader plägat med de förnämsta bankir-hus så väl i Paris, som på andra orter, helt och hållit misslyckats. Fallissementerna i Wien skola ännu mera ökat svårigheterna härvid, och gjort realiserandet af detta lån nästan omöjligt. Herr *Rothschild* skall hafva bestämt vägrat att taga någon andel deri.

TYSKLAND.

Frankfurt den 27:de Juli. Sedan det af senaten förelagda lagförslaget till förbud af alla hasardspel af lagstiftande makten blifvit förkastadt, har numera redan ett stort antal af härvarande handlande ingått den frivilliga öfverenskommelse, att de straxt ur sin tjenst skola förafskeda alla dem af sina bokhållare, som deltaga i hazard-spel vid de i de kringliggande bad-orterna befintliga spelbanker, och aldrig mera åter bevilja dem någon anställning i sina hus. — Ett godt tidens tecken och ett exempel, som väl förtjenade efterföljd äfven på andra ställen, till och med inom vårt kära fädernesland, på det att det tids- och själsmördande spel-raseriet måtte taga en ända. Glädjande är att se, att initiativet till en sådan reform tages af medelklassen, som i våra dagar i så många andra hänseenden står i spetsen för framskridandet.

= Enligt underrättelse från *London*, skall Juden *Moses Montefiore* hafva erhållit kunglig tillåtelse att föra *supporters*, en rättighet, som vanligen, utan uttrycklig kunglig tillåtelse, endast tillkommer Pärer och Ordensriddare. *Supporters* skola bestå deri, att på högra sidan af Montefiores familjvapen anbringas ett upprätt stående, rakt framåt blickande (guardant) lejon, på den venstra en antilop. Begge hålla en stång, hvarpå befinner sig en flygande fana, som på högra sidan har med hebreiska bokstäfver inskriften: *Jerusalem*. Diplomet, som betecknar Moses Montefiore såsom riddare, medlem af kungliga sällskapet och f. d. sheriff i London och Middlesex, berömmer hans verksamhet i Orienten, med erkännande hvaraf, och "såsom ett minne af dessa hans långvariga och ihärdiga bemödanden till sina förtryckta och för-

följda bröders förmån i Orienten, och annorstädes, detta synnerliga tecken af kunglig nåd honom meddelas." — Montefiore hyser sedan flere år det fasta beslutet att förskaffa sina bröder i Orienten säkerhet och den dertill nödiga större oafhängighet, och derjemte, så snart detta mål är uppnådt, att för de betryckte i Europa öppna en asyl i Orienten, i deras fäders land.

ÖSTERRIKE.

Wien d. 24:de Juli. Enligt ett af kuratorerne i huset *Geymüllers* konkursmassa offentliggjordt tillkännagifvande, belöper sig ensamt bokskulden till 3,425,850 gulden konventionsmynt. Det finnes intet land i Europa, som ej på denna förteckning eger sina representanter. En del af den högre adeln är deri starkt intresserad. Enligt österrikiska lagarne komma bokskulderne i fjerde klassen, så att för dessa kreditorer är endast högst litet att hoppas. Ifrån alla trakter af Tyskland hafva redan merkantila notabiliteter här inträffat, hvilka tyckas vara mer eller mindre intresserade i nämnde angelägenhet. Angående depotskulderne, äfvensom de betydliga vexlarne, är ännu icke någon noggrann öfversigt publicerad.

SPANIEN.

Madrid den 22:dre Juli. Deputerade kammaren har, med 109 röster emot 2, antagit lagförslaget angående försäljandet af det verldsliga kleresiets egendomar.

ITALIEN.

Rom den 20:nde Juli. I dag på morgonen afrättades härstädes de trenne personer, som sistlidet år vid S:t Petersfesten på ett omenskligt sätt mördade hustrun till en urmakare. Skådespelet var skakande. Knapt var afrättningen slutad, och ännu dröp bödelsyxan af blod, då ett förskräckligt tumult uppstod ibland den talrikt församlade folkmassan. Nio personer omkommo dervid, af hvilka några ifrån balustraderna nedstörtade i Tibern, och en mängd blefvo illa sårade. Anledningen är ej känd.

NORDAMRIKA.

New-York den 16:de Juli. Högsta domstolen härstädes har vägrat att ställa den så ofta omtalade *M'Leod* på fri fot och beslutat, att han i anseende till den emot honom gjorda anklagelsen för mordbränneri, skall ställas inför vederbörlig domstol.

= Emot Herr *Biddle*, förre direktören för de *Förenta Staternas* bank, har, i anledning af föregifven oredlig förvaltning af nämnde banks penningar, en process blifvit gjord anhängig.

= I *Canadas* nya legislatur hade ännu ingenting af vigt förekommit. I *House of Assembly* hade en boxning förefallit emellan en Hr *Hamilton* och en Hr *Chester*, hvilken gaf anledning till en utmaning; denna antogs dock icke af den utmanade, hvarföre saken skulle komma för *Huset*. Orsaken till oenigheten var Hr Chesters påstående, att en domare i distriktet *Gaspe* vanligen var försedd med en florshufva, då han satt på domstolen; han blef för denna beskyllning af Hr Hamilton slagen i golfvet.

SYDAMERIKA.

Rio-Janeiro den 17:nde Maj. Så väl i *argentinska republiken*, som i *Uruguay* förehafvas starka rustningar; å ömse sidor uppköpas skepp, för att göra hvarandra herraväldet på Plataströmmen stridigt. I *Buenos-Ayres* hafva redan 30,000 dollars till krigsomkostnader blifvit subskriberade.

= Underrättelserna i afseende på betalningen af några sydamerikanska staters skuld-dividender låta gynnande. De för de *chilesiska* dividenderna nödiga summor, som skola utbetalas i September, hafva redan inträffat i Europa; dividenderna skola utbetalas till fulla värdet af 6 procent; angående de återstående dividenderna äro underhandlingar i gång. Äfven ifrån *Nya Granada* hafva för samma ändamål penningar blifvit remitterade och 300,000 dollars befinna sig redan, till gesandtens från Nya Granada, general *Mosqueras* disposition, deponerade i banken.

Insändt.

Hvilken åsigt kan General-Tullstyrelsen hafva haft vid Öfverste Ekenstams förordnande till Chef för Vestra Tulldistriktet?

Det är allmänt bekant att nuvarande Statsrådet *Fåhræus*, genom sin erkända skicklighet såsom civil administratör, organiserat och handhaft Tullstyrelsen i vestra distriktet, under sin långvariga tjenstetid såsom dess chef, på ett sådant sätt, att föga återstår att önska, i fråga om de egentliga Tullärendernes behandling. För betraktaren synas dessa ärender numera ordna sig, under erfarne och uppmärksamme tjenstemäns händer, till en jemn gång, liknande ett urverk. Men allt detta hindrar ej, att sådana detaljer, som angå *Kustbevakningen*, mer eller mindre lida af ofullkomlighet. En i sig sjelf berömligt sparsam anda, äfvensom dermed öfverensstämmande föreskrifter, hvilka under en förfluten tid varit till afseende gällande, synas hafva verkat, att kustbevakningen icke är hvad den borde och kunde vara, ehuru medgifvas måste, att de lokala förhållanderne äro synnerligen ogynnsamma. Emellertid har den ökade kustbevakning, som år 1832 delade sin verksamhet emellan Tull- och Quarantaines-intressena, men sedermera indrogs, ända till full evidens bevisat, att tullinkomsterne, under nyssnämnde tid, ej allenast rikeligen betäckte *alla* omkostnader derför, utan verkade jemväl påtagligen ändamålenligt, så vida, att det i författningarne påräknade skydd för våra egna näringar blef derigenom en verklighet, i stället för en chimère. Att ordna och handhafva *denna* del af Tullstyrelsen synes derföre för den nya Tulldistriktchefen vara ett fält, hvarpå han synnerligen kan gagna. Denna detalj ligger fullt ut lika mycket, eller rättare mera, inom den militära och topografiska tjenstemannens, än någonsin inom den civiles område. Valet till Tulldistriktchef inom det förra facket, synes derföre icke vara främmande för ändamålet, och man kan icke behöfva supponera främmande motiver, då de nyssnämnde äro för handen och ögonskenliga, helst vid denna tidpunkt, då den tillträdande Tulldistriktchefen eger för sig den afgående utmärkte Chefens spår, i hvilka han kan orientera sig, i fråga om tjenstens alla *civila* detaljer, medan urverket ännu är uppdraget. Om General-Tullstyrelsen nu misstagit sig om person, det blir en annan sak; det skall framtiden utvisa, och då är ett förordnande lätt upplöst. Emellertid kunna förändrade opinioner snart nog mellankomma. — Öfverste *Virgins* utnämnande till Nederlags-inspektor klandrades skarpt, på mycket antagliga skäl, då den skedde, helst *den* befattningen hade alls ingen gemenskap med det militära yrket, på sätt den ifrågavarande deremot eger. Det oaktadt har nu Öfverste Virgin blifvit föremål för en panegyrik, som, lindrigast sagdt, är en fullkomlig parodi på det förutgångna klandret.

Vid betraktande af det ofvan angifna befordrings-ärendets ståndpunkt, synes som skulle General-tullstyrelsen nu icke utan skäl hafva sökt en sujet till Distriktchef inom en korps, der göromålen äro

blandade, civila och militära. Några särdeles underrättelser om Öfverste E. äro ej här i orten att tillgå, sedan den tid han var Stabsadjutant och Fältmätningsofficer vid generalbefälet öfver arméen emot Norrige. Att han icke utmärkt sig såsom politisk stridsman, det torde man kunna få antaga, då sådant icke blifvit försport. Deremot lärer han varit uppfostrad vid Krigsakademien; tjenat först vid trupp, sedan vid stabs- och geniekorps, och under tiden varit mycket använd af Statsråderne Grefvarne *Wirsén* och *Platen*, samt af Presidenten Baron *Tibell*, inom deras skiljaktiga och visst icke inskränkta verkningskretsar.

OPARTISK.

Anmälde Resande.

Fabrikörerna A. C. Aschan och J. P. Lindblad från Ekesjö, i huset N:o 12 i Majornas Rote; Färgerifabrikören M. Möller fr. Jönköping i huset N:o 64 i 5 Roten; Fru Memsen fr. Borås i huset N:o 64 i 5 Roten; Handlanden A. L. Zweigbergk och A. D. Alsing fr. Borås, Fröken Rhenstjerna, Handl. P. G. Frich fr. Stockholm, Grefve Sparre fr. Uddevalla samt Major v. Schwartzen fr. Blekinge, på Götha Källare; Pastor Ahlberg från Nerike, Magister Levén fr. Stockholm, Inspektoren Landergren fr. Helsingborg, Handlanderne C. H. Lindqvist och A. J. Lundström fr. Wenersborg, på Tods Hôtel.

Tillkännagifvande.

I anledning af väckt fråga om upphörandet af Magistratens befattning, såsom Kyrko-Råd vid Gustavi Domkyrka härstädes, varda församlingens Ledamöter härstädes kallade till allmän Sockenstämma i Domkyrkan Thorsdagen d. 26:te uti innevarande månad, klockan 9 f. m., för att i frågan sig utlåta; i hvilket tillfälle jemväl förekommer dels granskning af nästlidet års Afkortnings-längd, och dels öfverläggning om Kyrkans försäkrande för eldfara uti Städernes allmänna Brandstodsbolag. Götheborgs Rådhus den 6 Augusti 1841.

Auktion:

= *Thorsdagen d. 12:te dennes kl. 10 f. m., försäljes på Auctionskammaren ett parti Post-, Skrif- och andra sorter papper.* (345)

Till salu:

J. A. KJELLBERG & Co. försälja: Norrsk brun och blank Tran, stor-, medel- och små Gråsey, Spillångor, Sill i bok- och furutunnor, Fet-Sill, Terra-Vecchia Salt, Petersburger Hampa, Bomull, hvitt oblekt Engelskt och Turkiskt rödt Bomullsgarn, Madras-Indigo, Skarp- & Kryddpeppar, Amerikansk Negerhead, Alun och Rödfärg af Carlsforss bruks tillverkning, Skrifpapper, Port-, Madeira- & Xeres-Vin på bouteljer, Genever, prima sort Norrköpings Hvetemjöl, m. fl. varor. [356]

= Fin Petersburgs Hampa, Norrsk Sill i bok, samt Bastmattor, försäljas af
Åkermark & Co. [358]

J. CEDERVALL, hvars Hattfabrik är i andra våningen af hörnhuset N:o 10 & 11 vid Freds- & Drottninggatorne, försäljer flera sorter SOMMARHATTAR af flätor, siden och andra tyger, vackra och på modernaste façoner, samt negligéer och blommor; och emottager beställningar derpå, äfvensom gamla hattar hyfsas till billigt pris; och då jag nu engagerat 2:ne fruntimmer, hvilka nyligen hit anländt, och som ega för ofvannämnde tillverkningar utmärkt skicklighet, jemväl i att sy kläder, så vågar jag rekommendera mig hos resp. Herrskaper, som vilja hedra mig med sitt arbete, att få det med smak och till nöjes förfärdigadt. [355]

= Lotter, hos underteknad, till 4:de Premie-utdelning af Konst- och Industri-Alster, i En Klass utan niter grundad på 13:de Lybeckska Lotteriet, Dragningsdagar den 19:de Augusti och 8:de September, insats 1 R:dr 16 sk. B:ko: **120,000 R:dr Svenskt B:ko** utgör ungefär i lyckligaste fallet den extra premie, som i denna utdelning åtföljer högsta vinsten och hvarje nummer som ej erhåller något i Lybeckska Lotteriet tilldelas i detta **en Plånbok af pressadt saffian;** vidare inhemtas af planen. Lotter härtill finnas att tillgå till den 19:de Augusti hos

L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.

Hos Lithografen C. Petersen, Stampen N:o 37 & 38, erhållas på beställning till *ovanligt billiga priser:* Vexelblanquetter och Connoissementer i alla språk; Certepartier, Priscouranter, Räkningar, Adress- och Visit-kort, Bjudnings-kort, Etiquetter för Fabriksägare, Apothekare, Vinhandlare &c. &c., kort sagdt: allt, som kan fordras af lithografiska pressen.

Det torde benäget observeras, att alla beställningar, med hvilka ofvanbemälte lithograf hedras, erhållas *punktligen färdiggjorda till den öfverenskomna tiden.*

HATTBOTTNAR

af nyaste façoner äro ständigt att tillgå hos Lithografen *C. Petersen*, Stampen N:o 37 & 38. (214)

Åstundas köpa:

En lätt Suflettvagn i godt stånd; den som har en sådan att aflåta till billigt pris, behagade i förseglad biljet till A. B. på denna tidnings contor uppgifva sin adress. [348]

Utbjudes hyra:

Tredje våningen af f. d. Hallska huset bestående af 7 Rum, Kök, Dräng- och Selkammare, Stall, Vagnbod och öfrige Hushållslägenheter, är att hyra från instundande fyttningstid, och är en större hörnkällare, under huset, samt Magaziner genast att tillträda, hvarom kan öfverenskommas med *C. F. Kjellberg.* [349]

Diverse.

Den gentilt dekorerade Paviljon, som i dag uti f. d. Gabrielsonska lokalen begagnas af Parbricoll-Sällskapet, förevisas endast i morgon, mot 8 sk. b:ko afgift vid ingången. Masthugget d. 9 Aug. 1841.

R. RUBINSSON. [361]

Undertecknad med sällskap, bestående af Tyska Bergs-musikanter, kommer att uppföra Musik alla aftnar tills vidare uti f. d. Gabrielsonska Localen i Masthugget och exequeras de mest omtyckta af Strauss, Launers, Lubitzkys och Kösslers Compositioner; afgiften är efter behag. Början sker kl. 6 e. m.

Jacob Krämer. (359)

Underteknad, hvilken nyligen etablerat sig härstädes, och är boende uti det så kallade f. d. Bauerska stenhuset vid Torggatan, rekommenderar sig hos den resp. Allmänheten till förfärdigande af Kassakistor samt alla så väl gröfre som finare Smedarbeten; om starkt och vackert arbete samt billiga priser försäkras.

MARTIN MATTSON,
Klensmedsmästare. [354]

Undertecknad, som nyligen från Hamburg erhållit en utmärkt skicklig Tillskärare, hvilken i denna egenskap konditionerat i de flesta större städer i Tyskland, får härmedelst hos resp. Allmänheten, så i staden som på landet, rekommendera sig till förfärdigande af alla slags Mans-gångkläder, efter de nyaste och smakfullaste utländska moder. Största skyndsamhet, precision och ackuratess i allt hvad arbetets förfärdigande angår, kommer att af mig iakttagas, hvadan jag smickrar mig att äfven hädanefter få vara innesluten i resp. Allmänhetens gunstbevågna åtanka. Götheborg d. 2:dre Augusti 1841.

N. P. CARLANDER,
Skräddaremästare. [342]

Privatundervisning i Tyska språket.

Undertecknad får härmedelst tillkännagifva, det han ämnar i stadens skolor, eller hemma hos sig, använda några få timmar af sin lediga tid till undervisning i sitt modersmål, Tyska språket,

à 16 Rdr Bco pr månad för 4 lectioner i veckan
12 „ „ „ „ 3 „ „ „
8 „ „ „ „ 2 „ „ „

i hvilka lectioner, så framt de blifva privata, dock två personer tillsammans kunna deltaga för samma betalning. Skulle *Damer* önska hans undervisning, infinner han sig utan prisförhöjning hemma hos dem.

Äfvensä kunna

Tyska Skrif- och Tal-öfningar

mot ofvannämnde honorar erhållas serskildt hos

Julin-Fabricius,
lärare i Tyska språket vid härvarande Handelsinstitut, f. n. boende i Borgertska huset vid lilla torget. [351]

Allmänheten åtvarnas, att ej till någon, eho det vara må, lemna något på kredit i mitt namn, utan mitt skriftliga tillstånd, emedan det till betalning icke erkännes.

CARL GUST. SCHRÖDER. [360]

A. H. Evers & Co. försäljning af Vin & Spirituosa, är flyttad från f. d. Borgertska till f. d. Björnbergska huset. (324)

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 93 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 93. Onsdagen den 11:te Augusti 1841.

Götheborg.

Den härstädes nu ingångna Larsmässomarknaden har tagit sin början under ganska gynnande auspicier, och blir det lika lifligt i omsättningen, som det är rörligt på våra torg och gator, så kommer nog mången att med skäl kunna "rosa" densamma. Tilloppet af marknadssökande är så stort, att, oaktadt flere privata hus för tillfället upplåtit sina lokaler, hafva dock flere resande ganska svårt att erhålla logis. Bland dessa senare befinna sig äfven passagerarne på ett i förgår hitankommet preussiskt ångfartyg, Königin Elisabeth, om 100 hästars kraft, hvilka, till ett antal af en och fyratio personer, enkom hitrest för att bese naturens och konstens jetteverk vid den verldsbekanta Trollhättan. — Troligt är emellertid, att en stor del af dem, som nu besöka vår stad, icke just egentligen kommit hit för att deltaga i marknaden såsom köpare eller säljare, utan dels för att helsa på sina härvarande vänner, dels för att göra andra bekanta sällskap och dels för att se den stora folksamling, som man kunnat antaga att det vackra vädret skulle komma att utlocka.

= Tid och utrymme medgifva ej något utdrag ur de utländska tidningarne förr, än om Lördag. Också äro de nyheter, de innehålla, af föga intresse för svenska läsare.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

NEDERLÄNDERNA.

År 1830 funnos i konungariket *Förenta Nederländerna* 26 politiska tidningar, af hvilka de fleste utgjorde organer för den *belgiska* liberalt-katholska oppositionen, under det att holländska pressen nästan uteslutande bar de ministeriella färgerna. När slutligen det band, hvarmed diplomatien under samma spira förenat Belgien och Holland, sönderslets, söndrade sig också de båda särskilta ländernas journalistik i olika partier. Tidningarne i *Belgien*, hvilka alla, eller åtminstone till största delen, utgifvas på franska språket, tillhöra mestadels det liberala partiet. Väl har det talrika och väl organiserade katholska partiet nästan i hvarje större provinsstad en tidning, men blir dock äfven der öfverflygladt af den liberala pressen. Ännu större öfvervigt äger denna sednare i Brüssel, der katholikerne sedan år 1838 ej mera ägde någon journal och först med innevarande år lyckats i "*Journal de Bruxelles*" förskaffa sig en organ för sina åsigter. Den svaga position, som katholska partiet, med hänseende till den periodiska pressen, innehar, kommer af bristen på publicistiska talanger, jemte den skonsamhet och undseende, det i så många afseenden måste iakttaga, äfvensom deraf, att detta partis förnämsta styrka ligger i den ännu okunniga och för lektyr föga tillgängliga massan af landtfolket, isynnerhet i de flamandska provinserna. Då de liberale hufvudsakligen äro i besittning af den politiska pressen, så hafva de, med undantag af den i Lüttich utkommande obetydliga "*Revue belge*", åt doktrinärerne och katholikerne öfverlemnat revyerna. En af de sednares organer är den i Lüttich utkommande månadsskriften "*Journal historique et litteraire*", som utmärkt sig i kölnska angelägenheten, äfvensom "*Revue de Bruxelles*"; en organ för doktrinärerne, och den nuvarande ministéren åter är den sedan år 1839 utkommande, af deputeraden *Devaux* grundade "*Revue national.*" Båda dessa journaler söka, att, så mycket som möjligt är, befordra utbildningen af en belgisk nationalitet — en svår uppgift, alldenstund de sjelfva måste betjena sig af franska språket, hvars inflytande, åtminstone inom de högre och mera bildade samhällsklasserne alltjemt är i tilltagande och svårligen står att hämma. Om än isynnerhet "*Revue de Bruxelles*" öppet och oförtäckt gillar utbildningen af det flamandska elementet, så kan man dock i anseende till dess politiskt litterära isolering, knappt hafva något att vänta förr, än Belgien söndrar sig till sina vallonska och flamandska beståndsdelar och dessa hvar för sig ansluta sig till de med dem beslägtade nationaliteter. Den fruktan, att Frankrike förr eller sednare skall förnya sina anspråk på Belgien, framlyser tydligen i "*Revue nationale.*" Denna med mycken talang redigerade, isynnerhet med förträffliga statsekonomiska artiklar försedda tidskrift har i sednare tid fått en afgjord lutning åt den liberala opinionen och framställt densammas seger i Belgien såsom otvifvelaktig. Å andra sidan hafva de katholska journalerna gjort ett fåfängt försök att söndra det liberala partiet och med sitt eget parti förena de så kallade "Nykristne." — Efter freden med Belgien begynte i Holland den nu oundvikliga söndringen i politiska partier, och här, liksom i alla länder med tryckfrihet, hafva de olika nyanserna af oppositionen hufvudsakligen bemäktigat sig journalistiken. Regeringen äger endast några få tidningar, ibland andra den på franska språket utkommande "*Journal de la Haye.*" Dessutom understödes hon till en viss grad af den historiska skolan, som i sin dokrin kommer temligen nära den Hallerska restaurationsläran, men för närvarande ej mera har att bjuda öfver en enda

* *Fortsättning från N:r 83.*

journal. Deremot har den modererade oppositionen, som nästan endast i finansfrågor är af olika tankar med regeringen, sin förnämsta organ i "*Amsterdamer Handelsblad*", och den radikala i "*Arnhemschen Courant.*" I de journaler, som tillhöra det sednare partiet, framskymta väl stundom gamla republikanska minnen; dock hafva regeringens sednare koncessioner, jemte Konung Wilhelms thronafsägelse, åtminstone för en lång tid brutit oppositionens häftighet. Liksom folkets karakter, så är äfven den holländska periodiska pressen i allmänhet taget lugn och sansad, men tillika kall, hård, torr, idéfattig, och hyllar med förkärlek den materiella nyttans princip. Detsamma gäller om pressen i Schweitz och alla mindre länder, der densamma endast har ett trångt utrymme för sin verksamhet; det gäller om alla fragmenter af nationer, hvilkas politiska sjelfständighet liknar en polyps på en stor nationalkropp, som ej äro annat, än lösryckta delar af ett helt, men, genom vanan af att vara afsöndrade, hafva förhärdat sig i fördomen af en särskildt nationalitet.

DANMARK

I Danmark var om politiska blad, och isynnerhet om sådana af någon gifven och bestämd färg och karakter, ända till nyare tider knappt någon fråga. Tidningsprivilegium hade i Köpenhamn ända dittills endast tvenne blad, som, utom de få officiella artiklarne, endast lemnade torftiga utdrag ur utländska tidningar; till dessa slöto sig åter de fullkomligt betydelselösa stifts- och provincial-tidningarne. Det politiska lif, som, sedan inrättandet af provincialständer (1832), utvecklade sig, skapade sig emellertid sjelf organer, ibland hvilka "*Fædrelandet*" uttryckte den bestämdaste karakteren. Vida mera spridda voro de blad, som egentligen endast åsyftade nöje och bildning, ehuru väl desse äfven då och då gjorde utflygter på politikens gebit, ibland hvilka "*Skilderie af Kjöbenhavn*" länge försvarade en så mycket ärofullare plats, som nationens största snillen ej ansågo det under sin värdighet att deri nedlägga sina mindre uppsatser och stridskrifter. Sedan denna upphörde, har "*Kjöbenhavnsposten*" vetat att förskaffa sig det mesta anseendet; jemte denne finnas äfven en mängd andra blad af större eller mindre intresse; men få af dem uppfylla dock mera, än ett efemert behof; ännu färre representera en bestämd karakter och ingripa bildande i tiden. Det sednare ändamålet åsyftar den "*Danske Ugeskrift*", hvilken innehåller många förtjenstfulla uppsatser. Öfverhufvud taget utkommo i början af år 1837 i Köpenhamn 31 tidningar och veckoblad, jemte 33 tidskrifter. Såsom tidskrifter intogo "*Minerva*", som redan 1785 började utgifvas, och den med densamma nästan parallellt löpande "*Danske Tilskuer*", båda utgifna af Rhabek, länge första rummet, ända till dess de småningom vid revolutionen af den esthetiska kritiken, i början af detta århundrade, förlorade nästan allt anseende. Den öfriga tidskriftslitteraturen var i första decenniet till största delen en svampaktig utvext, antingen betingad af revolutionära och okristliga idéer, eller uttryckande karakteren af ytliga belettristiska resonnemanger. Desto mera glädjande är det att varseblifva, att, i motsats till dessa till ändamål och form platta och ytliga företeelser, äfven det sanna vetenskapliga allvaret bildade sig repertoirer. Vetenskaps-sällskapets skrifter" försvarade sitt gamla rykte och försvara ännu detsamma. "*Skandinavisk Museum*", hvartill planen år 1798 utkastades af Nyerup och Baggesen, upptog sedermera allt, hvad som hade afseende på nordiska antiquiteter, seder och lefnadsförhållanden, eller annars ägde en lärd pregel och nog inre värde, och den under titel af "*Skandinavisk Literatur-Selskabs Skrifter*" fortsatta samling är alldeles oumbärlig, för att lära känna nordiska litteraturens nuvarande ståndpunkt. Samma pregel, med öfvervägande historisk-litterär tendens, har den af Molbech grundade "*Nordisk Tidskrift for Historie, Literatur og Kunst.*" En ännu trängre krets och helt och hållet fast kärna bildar "*Nordisk Tidskrift for Oldkyndighet*", som, i förening med det litterära institut, ur hvars sköte den uppstått, har bringat många intressanta saker i dagsljuset. Äfven de positiva och fakultets-vetenskaperna hafva, åtminstone till en del, sina organer. Rikligast var från längre tider tillbaka theologien representerad, och de deråt egnade tidskrifter framställa för oss med största klarhet denna vetenskaps phaser inom Danmark. Rationalismens rigtning är tydligt nog uttryckt i den af Fallesen ända till 1808 utgifna "*Theologisk Maanedsskrift.*" Karakteren af omvandelse till kristendomen, men med märkbar osäkerhet och vacklande i principer och stor lust till att uniformera, bär det af J. Möller ända till hans död med synbar noggranhet redigerade "*Theologisk Bibliothek.*" I bestämd opposition till denna rigtning, med ett vidsträcktare sträfvande efter vetenskaplig utbildning af det theologiska ämnet, för öfrigt utmärkt genom det varma försvaret af en sansad religionsfrihet, såsom ett af vårt tids sanna behof, framstod den af Grundtvig och Rudelbach utgifna "Theologisk Maanedsskrift." Äfven kyrkotidningar hafva funnit inträde på dansk botten, ibland hvilka vi vilja nämna "*Christelig Kirketidende*" och "*Nordisk Kirketidende*", redigerad af Lindberg. För den fortskridande utvecklingen isynnerhet af den filosfiska rättsläran, kriminalistiken och den positiva danska lagfarenheten är den af A. S. Örsted under flera års tid utgifna och af Rosenvinge, Bang och Holm fortsatta "*Juridisk Tidskrift*" en rik källa. Under det att den medicinska vetenskapen ej haft någon organ, som varit af synnerlig vigt eller varaktighet, glädja sig naturvetenskaperna sedan kort tid åt en sådan i "*Naturhistorisk Tidskrift*", utgifven af H. Kröyer; äfven "*Blandinger fra Soröe*", utgifna af Hauch och Bredsdorff innehålla många dylika uppsatser. Till utbredande af allmännyttiga kunskaper i mekanik, statik, chemi o. s. v. var det af Ursin utgifna "*Magazin for Kunstnere og Haandverkere*" synnerligen egnadt. Månadsskriften "*Athene*" sökte bana sig en ny väg, i fråga om den esthetiska kritiken; men som den hade att tacka oppositionen för sin tillvarelse, så antog den emellertid nästan en parti-karakter. I den af J. L. Heiberg utgifna "*Kjöbenhavns flyvende Post*" finner man utom den mest sprittande qvickhet och den mest lefnadsfriska novell, äfven spekulativa undersökningar i andan af Hegelska filosofien. En allmän litterär öfversigt lemnade den redan sedan början af förra århundradet sig daterande "*Dansk Litteraturtidende*", som, fastän flera gånger organiserad och reorganiserad, likväl ej kunde tillvägabringa en mångsidigt ingripande kritik, ehuru den såsom historiskt repertorium, äfvensom i anseende till de bifogade bokförteckningarne, nekrologerna och universitets-underrättelserna, såsom materiel till en historia för framtiden, äger ett obestridligt värde. Hvad denna ej hade kunnat uträtta, försökte den sedan 1829 årligen i 12 häften utkommande "*Maanedsskrift for Literatur*", neml. att i lifvet införa en kritik af nationallittera-

turen efter organiska iagar, och sålunda på detsamma utöfva ett afgörande inflytande. För att uppnå detta ändamål, tillgrep man den vidt utbredda associationsidéen, och tillskapade ett literärt sällskap såsom redaktion, hvari tillika afhandlingarne och uppsatserna skulle uppläsas och ventileras. Denna månadsskrift har visserligen lemnat mången intressant och kompakt framställning efter förebild af de engelska *Reviews*, dock råder i många andra uppsatser en tröttande vidlyftighet. Till slut vilja vi äfven nämna "*Universitets Annaler*" (sedan 1807), "*Akademiske Tidender*" (sedan 1833), som först redigerats af Engelstoft och sedan, efter något afbrott, med en något förändrad plan af Selmer. *(Forts. följer.)*

Insändt.

I en tid, som denna, då det för Tjenstemännen är hardt nära ett brott att *tänka*, åtminstone annat, än hvad som öfverensstämmer med kamarillans och dess anhängares "obegripliga" allvishet, och då Embetsmäns timliga välfärd ej beror utaf hvad karakter, hvad skicklighet och duglighet, de innehafva, och hvilka prof på medborgerlighet, de ådagalagt, utan af hvad slägt de äro, hvilken politisk trosbekännelse man kunnat utspionera dem tillhöra, och om man fullt och fast kan lita på deras "medgörlighet" — så anser sig Insändaren häraf pligtig att beriga den af Handels- & Sjöfartstidningen gjorda insinuation att någon af härvarande Tulltjenstemän skulle vara författare till den artikel, som under rubrik "*Insändt*" stod att läsa i N:o 90 af Tidningen Phoenix för d. 4:de dennes. Insändaren af bemälte artikel får nemligen härmedelst tillkännagifva, att han icke tillhör *någon* embets- eller tjenstemannakorps,* icke heller föranleddes till densammas nedskrifvande hvarken af "afund" eller "illvilja", utan af kärlek till det rätta, och af ren medborgerlighet. Hvad för öfrigt Handels- & Sjöfartstidningens invektiver angår, så strider denna Redaktion med alltför oädla vapen, för att insändaren med densamma skulle vilja inlåta sig i någon slags polemik.

* *Att detta till alla delar är öfverensstämmande med rätta förhållandet, anser sig Red. af Phoenix, för hvilken förf. i grundlagsenlig ordning uppgifvit sitt namn, härmedelst böra intyga, äfvensom att artikel-författaren på intet vis tillhör det slags menniskor, hos hvilka "afund" och "illvilja" utgöra driffjedrarne för deras handlingar.*

Hvarjehanda.

DET BÄSTA ARFVET.

Af allt hvad godt mig himlens nåd beskärde,
Ditt *hjerta,* ömma Moder, *högst jag aktar;*
Ju mer min själ ditt väsende betraktar,
Dess mer jag ser ditt menskligt stora värde.

Din *var den röst, som först mig bedja lärde,*
Till Gud, "som ej de spädas röst föraktar";
Den fromma tro, *min barndomstid än vaktar,*
Da *väckte i min själ och troget närde.*

Och denna kärlekseld, *som mägtigt flammar,*
För likars väl och ve, från dig *den stammar,*
Från dig, *hvars lif i kärleksverk förrunnit.*

Det var mitt arf af dig — *det var ej ringa —*
Odödlig tack jag dig en gång skall bringa
När smärtans bittra kalk jag tömma hunnit.

RENZO.

Sjelfmordet.

Redan länge hade *Leon* älskat fröken *Ernestine Delille.* Han hade försökt allt möjligt, för att erhålla föräldrarnes samtycke, men förgäfves. Helt och hållet besegrad af passionen, beslöt han, då han ej längre förmådde uthärda detta qval, att göra en ända på sitt lif. Redan länge hade han hvälft detta beslut i sitt hufvud, men han önskade kunna lemna lifvet, utan att väcka uppseende. Under det att han alltså med sig sjelf öfverlade om sättet, kom slumpen honom till hjelp. Under ett middagskalas, hvarvid han var närvarande, föll samtalet på sjelfmord och de olika sätt, man begagnade, för att skilja sig vid lifvet. En närvarande läkare påstod, att det enklaste och minst smärfulla sätt var att döda sig genom kolos. En af sällskapet invände, att sådant ej kunde ske utan konvulsioner. Äfven detta kan undgås, genom att beröfva sig sansen, svarade läkaren. Huru kan detta låta sig göra? frågade åter den förre. — *Leon* lyssnade med uppmärksamhet. — Man behöfver endast dricka en half butelj bränvin. Fruntimmerna som voro med i sällskapet, gåfvo på flerehanda sätt tillkänna sin afsky för ett så kraftigt medel. Nå väl! sade läkaren, är detta för starkt, så kan man glödga detsamma och lägga socker deri. Hvar och en gjorde sina anmärkningar deröfver; men det var en, som af samtalet ej förlorade ett enda ord. Denne var *Leon,* som ännu samma afton ordnade sina angelägenheter, skref åtskilliga affärsbref, lade kol i en panna, hällde en butelj bränvin i en bål, lade socker deri, tände eld derpå och sedan lågan var släckt, drack ett glas deraf och fann drycken ganska smaklig. "Lifvets bägare är bitter", sade han, "dödens bägare är åtminstone söt" Han tömde det ena glaset efter det andra, och då han kände, att dunsterna stego honom i hufvudet och att hans tankar förvirrades, satte han sig ännu en gång till skrifbordet, för att för polisen anmäla, att han sjelf och ingen annan hade förkortat hans dagar. Derpå tömde han hvad som ännu var qvar i bålen och raglade med tungt hufvud till sin säng, kastade sig derpå och insomnade . . . . . den olycklige!

Till följe af det bref, han låtit tillställa polisen, skyndade man förskräckt till *Leons* boning. Hela hans familj råkade i den yttersta bestörtning; ingen ville först stiga in i hans rum. Det hade redan lidit en god stund frampå dagen, men hans dörr fortfar ännu att vara stängd. Man bultar; ingen svarar. Man bultar ännu starkare; men ingen låter upp. Man suckar, gråter och jemrar sig — allt förgäfves. Slutligen blir man euse om att spränga dörren; detta lyckas omsider, och man tycker sig då höra ett doft mummel. En rysning bemäktigar sig alla; men *Leons* betjent tager dock slutligen mod till sig och träder in. Han finner sin herre fullkomligt påklädd, liggande på sängen; han ropar honom vid namn, närmar sig honom darrande, vidrör den orörliga kroppen, märker att den ännu är varm och vågar slutligen skaka honom och skrika högt i örat: Hr *Leon!* Hr *Leon!* — Denne vaknar, gnider sig i ögonen och ser med förvåning på de kringstående. Hvarken de eller han veta, om de våga tro sina ögon. Saken hade emellertid gått helt naturligt till. Han hade tändt eld på bränvinet, lagt socker deri och druckit ut allt ända till sista droppan; blott en enda liten obetydlig omständighet hade han råkat glömma, nemligen — att tända eld på kolen.

Huruvida han sedermera fick sin käraste, eller icke, förmäler ej historien; men det är troligt, att han i hvad som passerat

erkännt försynens skickelse och afstått från att vidare förnya sitt brottsliga beslut.

En stråtröfvare sade till sin kamrat: "vårt yrke är rätt godt, om vi bara icke hade galgen i perspektiv." "Du är en narr", svarade den andre; "det är just galgen, som upprätthåller vårt yrke. Vore icke den, skulle vi hafva så många kamrater, att den ene skulle bestjäla den andre.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen P. Jansson fr. Helsingborg, Jagt. Libertas, skrotjern; Dito H. M. Andersson fr. Helsingb., Jagt. Elisa Björn, 17 t:r hvete, 150 L℔ rågmjöl; Dito O. Johansson fr. Malmö, Däckb. Kronan, barlast; Dito J. Börjesson fr. Warberg, Slup. Friheten, bräder; L. Olsson från Kelley, Däckb., 60 läster kalk; Dito J. Johansson fr. Malmö, båt. Ida, 750 k:r bränvin, 13 t:r ärter; Dito N. Johansson fr. Malmö, båt. Johanna Sophia, 1,630 k:r bränvin; Dito C. Olsson från Malmö, 1000 k:r bränvin; Dito O. Christensson fr. Uddevalla, Jagt. Wilhelmina, 494 ℔ Caffe; Dito J. Svensson fr. Malmö, båt. Noach, 1,065 k:r bränvin, 20 t:r malt; Dito N. Nilsson fr. Malmö, båt. Juni, 30 t:r råg, 30 t:r malt, 12 t:r ärter; Dito H. Petersson fr. Stockholm, jernplåtar; Dito S. Nilsson från Marstrand, båt, 2 Bröder, barlast.

Tillkännagifvande.

I anledning af väckt fråga om upphörandet af Magistratens befattning, såsom Kyrko-Råd vid Gustavi Domkyrka härstädes, varda församlingens Ledamöter härstädes kallade till allmän Sockenstämma i Domkyrkan Thorsdagen d. 26:te uti innevarande månad, klockan 9 f. m., för att i frågan sig utlåta; i hvilket tillfälle jemväl förekommer dels granskning af nästlidet års Afkortnings-längd, och dels öfverläggning om Kyrkans försäkrande för eldfara uti Städernes allmänna Brandstodsbolag. Götheborgs Rådhus den 6 Augusti 1841.

Bokhandelsannonser.

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

Nicanders Dikter,

3:dje bandet, innehållande tvenne större förut ej tryckta Tragedier, samt Runesvärdet. Prenumeranter erlägga för detta hela band endast 40 sk. banko, då en tredjedel af erlagda prenumeration eller 32 sk. banko äro ersatte.

Uti A. Bonniers Bokhandel:

Fyra Qvartetter för Mansröster, componerade af Otto Lindblad, 1 R:dr.

Sånger vid Pianoforte, af Julius Bendix, 20 sk.

Cecilia, Samling af lätta Tonstycken för en och tva Guitarrer, af Jean Nagel, 32 sk.

Uti A. BONNIERS Bokhandel emottages subskription på

Nytt Läsbibliothek 1841—42 års Samling.

Uti A. BONNIERS Bokhandel emottages subskription på

Från Stockholm till Götheborg, Pittoreska Vyer

från Götha Kanal och dess närheter Teknare: C. J. Billmark. Litograf: O. Cardon. Redaktör: Orvar Odd. Första häftet är redan utkommet och utlemnas till subskribenter à 1 R:dr. (367)

Auktion:

= Thorsdagen d. 12:te dennes kl. 10 f. m., försäljes på Auctionskammaren ett parti Post-, Skrif- och andra sorter papper. (345)

Till salu:

J. A. KJELLBERG & Co. försälja: Norrsk brun och blank Tran, stor-, medel och små Gråsey, Spillånger, Sill i bok- och furutunnor, Fet-Sill, Terra-Vecchia Salt. Petersburger Hampa, Bomull, hvitt obiekt Engelskt och Turkiskt rödt Bomullsgarn, Madras-Indigo, Skarp- & Kryddpeppar, Amerikansk Negerhead, Alun och Rödjärg af Carlstorss bruks tillverkning, Skrifpapper, Port-, Madeira-& Xeres -Vin på bouteljer, Genever, prima sort Norrköpings Hvetemjöl, m. fl. varor. [356]

= En Mahogeny Chiffonièr, ett Sybord och en beqväm Hvilstol till billigt pris.

J. HULTMAN.
Torggatan, N:o 27. [364]

Utbjudes hyra:

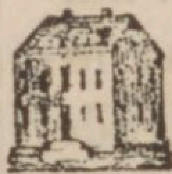

Tredje våningen af f. d. Hallska huset bestående af 7 Rum, Kök, Dräng- och Selkammare, Stall, Vagnbod och öfrige Hushållslägenheter, är att hyra från instundan flyttningstid, och är en större hörnkällare, under huset, samt Magaziner genast att tillträda hvarom kan öfverenskommas med *C. F. Kjellberg.* [349]

1 tjenst åstundas.

En Gosse vid 16 à 18 års ålder, med goda betyg, kan genast eller till den 24 de Oktober blifva antagen uti lära vid ett Stentryckeri. Adress lemnas i Bonniers Bokläda. [363]

Diverse.

Den Danske Skjald **Oehlenschlägers** Portrait lithographeret efter et Malerie af mig, kan fås for 2 R:dr hos H:rr Boghandlere og hos mig i Hotel Götha Källare. Original-Maleriet findes hos mig.

L. Hansen,
Portraitmåler. [365]

= Da jeg agter at opholde mig i Götheborg i kort tid, så tilkjendegiver jeg herved for dem, som måtte önske at afbenytte det, at jeg måler og tegner Portraiter. Jeg boer i Hotel Götha Källare.

L. Hansen,
Portraitmåler. [366]

= Sedan jag nu fullkomligt iordningställt härvarande Slussqvarnar, så att malning af alla slag verkställes betydligt bättre och fortare, än förut, får jag härmedelst rekommendera mig hos resp. Allmänheten, med tillkännagifvande att alla sorter Spannemål till förmalning emottagas, såväl till sammalning som siktning och rensning, Hel- och Krossgryns malning, med mera hvad till yrket hörer. Särskildt får jag nämna, att en engelsk Helgrynsqvarn blifvit efter nyaste method inrättad, på hvilken såväl helgrynsmalning som rensning af spannemål verkställes mycket hastigare, än på den gamla; äfven äro nya engelska stålsiktar samt florsikt att tillgå, med hvilka kan presteras lika vackert hvetemjöl, som det från Norrköping. På allt hvad i qvarnen emottages utlemnas qvittence af mig eller min svåger Herr L. J. Thim, hvars namn af mig till alla delar godkännes, och ansvaras af mig för allt hvad qvittencerne innehålla. Mäld afhemtas och återlemnas hvarsomhelst inom staden och dess närmare omgifningar, mot ytterst billig betalning, då derom tillsäges på kontoret eller i qvarnen. Som jag helt och hållet egnat min tid åt mjölnareyrket, hvilket jag i många år praktiserat, och dessutom nedlagt betydlig kostnad i härvarande qvarnar, så hoppas jag att Stadens respektive innevånare godhetsfullt ville hedra mig med sitt förtroende, då jag å min sida ej skall underlåta, att på allt sätt gå mina kunders och Allmänhetens billiga fordringar till möte.

F. M. FRÆNKEL.

= Beställningar emottagas och expedieras skyndsamt på alla sorter mjöl och gryn, såsom finaste sort hvetemjöl, sämre dito, flera sorter Kross- Hel- och Skeppsgryn, sammalet och siktadt Rågmjöl, sammalet och siktadt Korn- och Grynmjöl, allt af egen tillverkning, på nämnde beställningar inlemnas på kontoret å slussen.

F. M. FRÆNKEL. [362]

= Underteeknad med sällskap, bestående af Tyska Bergs-musikanter, kommer att uppföra Musik ala ajtnar tills vidare uti f. d. Gabrielsonska Localen i Masthugget och exequeras de mest omtyckta af Strauss, Launers, Lubitzkys och Kösslers Compositioner; afgiften är efter behag. Början sker kl. 6 e m.

Jacob Krämer. (359)

= Undertecknad, hvilken nyligen etablerat sig härstädes, och är boende uti det så kallade f. d. Bauerska stenhuset vid Torggatan, rekommenderar sig hos den resp Allmänheten till iörfärdigande af kassakistor samt alla så väl gröfre som finare Smedarbeten; om starkt och vackert arbete samt billiga priser försäkras.

MARTIN MATTSON,
Klensmedsmästare [354]

Allmänheten åtvarnas, att ej till någon, eho det vara må, lemna något på kredit i mitt namn, utan mitt skriftliga tillstånd, emedan det till betalning icke erkännes.

CARL GUST. SCHRÖDER. [360]

Skeppslägenheter.

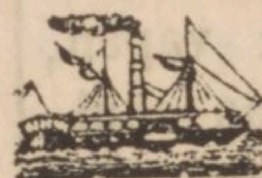

LUSTRESA
med
Ångfartyget Götha Elf.

Så vida väderleken medgifver, och ett tillräckligt antal passagerare erhålles, afgår Fartyget yttre vägen till Kongelf, Söndagen d. 15:de Aug. kl. 9 f. m. samt åter kl. ½6 e. m. Biljetter à R:dr 16 sk. B:ko försäljas ombord. (368)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 94 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 94. Lördagen den 14:de Augusti 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Regnigt och ruskigt väder har gjort den under så gynnande auspicier ingångna Larsmässomarknaden mindre angenäm både för säljare och köpare. Också uppnådde lifligheten i handeln, de marknadsbesökande emellan, icke på långt när den höjd, som man hade påräknat, och det stora tilloppet af menniskor gaf anledning att förmoda. Marknadsaftonen var stark tillförsel af spannemål och fiskvaror. På väfnader tycktes tillgången ej vara så stor som vanligt.

= Vi taga oss härmedelst fästa våra läsares uppmärksamhet på en i dagens tidning införd annons, underteknad: *L. Hansen,* porträttmålare. Vi hafva i den unge konstnärens atelier haft tillfälle se ett af honom i olja måladt porträtt af det södra grannrikets vidtfrejdade Skald, den odödlige *Oehlenschläger*, och kunna försäkra, att af alla de porträtter af den genialiske "Diktarkonungen" vi haft tillfälle att se, icke något enda så troget återgifvit originalets alla karakteristiska anletsdrag, som det ifrågavarande. En konstnär, hvilken *så*, drag för drag, på duken kan öfverflytta bilden af en älskad eller värderad person, måste alltid vara en välkommen gäst hvart han kommer, och vi äro äfven öfvertygade om, att Herr *Hansen*, när han för innevånarne inom detta Samhälle hunnit blifva något mera bekant, icke skall komma att sakna den uppmuntran, som han så rättvist och väl förtjenar.

= Flere olyckshändelser hafva under loppet af den sistförflutna veckan härstädes timat: I Tisdags föll, å ett på redden liggande fartyg, en kock öfver bord och drunknade; i Onsdags f. m. timade å ett annat fartyg en dylik olyckshändelse med en s. k. klampare, och samma dag på eftermiddagen drunknade en liten gosse, tillhörig en härstädes bosatt sjökapten. Liket efter denne sistnämnde lärer ännu icke hafva kunnat återfinnas.

= Ett större arf efter den i Stockholm nyligen aflidne Grosshandlaren *Wennerqvist* lärer inom en härstädes bosatt familj vara att förvänta: Det säges uppgå till det icke obetydliga beloppet af 83,000 Rdr, hvilken summa dock lärer utgöra endast sjettedelen af den aflidnes efterlemnade förmögenhet.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London den 2:dre Augusti. Enligt hit ingångna underrättelser från *Ostindien*, daterade den 19:nde Juni, hade den nya, till *China* bestämda, expeditionen, under *Sir Georg Gordon Bremers* befäl, den 27:nde Maj afgått från *Calcutta* och och i början af Juli uppnått *China*. Somlige vilja veta, att sjelfva *Peking* skall intagas; andra åter, att endast *Tschusan* skall återeröfras. — Utom *Bengalen* har äfven *Madras* lemnat en kontingent truppar. — Kapten *Elliots* remplacement genom öfverste *Pottinger* har i Ostindien vunnit mycket bifall, alldenstund man är af den åsigten, att med underhandlingar, för hvilka den förre var alltför mycket böjd, numera ingenting kan uträttas.

= I anledning af skansen *Bocca Tigris*' intagande af Engelsmännen har i *Macao* inträffat ett kejserligt edikt, hvilket, emedan man deraf kan inhemta kejsarens i det himmelska riket tänkesätt emot Engelsmännen, vi här vilja reproducera. Det är af följande ordalydelse:

"Då Engelsmännen vid ett föregående tillfälle rebellerade, borttogo skansarne *Schaku* och *Tacku* och sårade våra högre och lägre officerare och soldater, skuro vi tänderna af innerligt raseri deröfver. Vi hade derföre afskickat *Yikschan, Lungwan* och *Yangfang* med särskilt befallning att ifrån alla håll sammanbringa dugliga truppar, framrycka och tillintetgöra fienderna. Men nu hafva de åter förstört skansen *Tuhman (Bocca Tigris)* och i sin fräckhet till och med vågat närma sig stadens *(Cantons)* gränser och anställa en stor förvirring. Beröfvade allt förnuft och med förakt betraktande vår himmelska dynasti, hafva de till en sådan grad drifvit sin rebellion; *men jag, Kejsaren, svär härmed, att ej båda skola bestå jemte hvarandra* (den ene eller andre måste segra eller förgås). *Yikschan, Lungwan* och *Yangfang* skola vid deras ankomst straxt ordna våra patriotiska truppar och med förenad makt angripa de engelska barbarerna och samt och synnerligen tillintetgöra och döda desamma. Då först skall vår vrede och ovilja lägga sig. Om de icke alla samtlige blifva utrotade, huru skulle väl jag, kejsaren, då vara i stånd till att ansvara derför inför himmelens och jordens gudar och uppfylla mitt folks förhoppningar? Betänken detta!" —

Vi få nu se, om ej Engelsmännen göra hans himmelska majestät till menedare.

= Ifrån *Pundschab* berättas, att militär-insurrektionen allt mer och mer griper omkring sig, och att förvirringen i alla förhållanden snart torde blifva så stor, att inryckandet af den vid gränsen församlade brittiska observationskorpsen ej längre skall kunna fördröjas. — I *Cabul* har den 20:nde April den lilla skansen *Tschirgony*, i närheten af *Kelat*, i hvilken en emot Schach *Schuja* i uppror

befintlig höfding hade inkastat sig, af brittiska trupparne blifvit intagen, hvilka vid tillfället förlorade omkring 80 sårade och 6 döda.

= Nepaleserne hafva åter tillåtit sig flera infall på brittiska gebitet och man tror derföre, att det åter torde komma till krig med dem.

= Enligt senare underrättelser från Ostindien, skall kejsaren i *China* låtit strangulera förre öfverkommissarien *Keschen* jemte en engelsk koopvaerdi-kapten. Denna underrättelse har haft den verkan, att priset på thé stigit 50 procent.

= Banken i *Glasgow* har blifvit bestulen på en ansenlig summa.

= Väderleken i England fortfar att vara högst missgynnande och sädespriserne äro i stigande.

FRANKRIKE.

Paris d. 2:dre Augusti. Enligt inlupne underrättelser från *Algier,* har general *Lamorcières* kolonn återvändt till Mostaganem. Flera fäktningar hafva ägt rum och utfallit till Fransmännens fördel. *Mascara* är besatt af 2,000 man och provianterad till Oktober.

= En jernbana kommer att inrättas emellan *Paris* och *Brüssel.*

= En liten division af franska flottan kommer att öfvervara invigningen af det till minne af *Ludvig den Helige* upprättade monument i Tunis. — Amiral *Hugon* kryssar nu emellan *Sardinien* och *Baleariske öarne.*

ÖSTERRIKE.

Wien d. 28:nde Juli. Flera medlemmar af italienska operan, äfvensom en berömd tysk sångerska och madame *Pasta* hafva lidit förluster genom huset *Geymüllers* falissement.

PREUSSEN.

Berlin den 4:de Augusti. Härstädes är tomt och ödsligt. Hofvet, *la haute volée* och *le beau monde,* högheten, värdigheten, rikdomen, elegansen — allt är borta, på resor, vid baden, brunnarne, på landet, eller också står man på språnget att begifva sig bort. Endast den anspråkslösa fliten och den inskränkta förmögenheten qvarstannar. Reslusten skall aldrig hafva varit så stor, som denna sommar. Väderleken är ytterst svår, och hvad de förskräckliga stormarne lemnat öfrigt på fälten, förstöres af regn och köld. Sädespriserne äro tillfölje deraf i starkt stigande.

SCHWEITZ.

Freiburg d. 20:nde Juli. Den orkan, som den 18:nde Juli rasade öfver hela *Edsförbundet,* förstörde här den gamla vördnadsvärda lind, som planterades straxt efter slaget vid *Murten,* och som under 365 år varit vittne till så många, än glada, än allvarsamma tilldragelser. Det gamla jätteträdet blef afbrutet midtpå. Hvar och en skyndade att tillegna sig en gren af de minnesrika spillrorna och borgarne smyckade dermed sina hattar.

ITALIEN.

Neapel d. 6:te Juli. Regeringen har för afsigt att med det snaraste företaga de ånyo projekterade gräfningarne i *Herculanum,* och har för detta ändamål redan gått i författning om inköp af flere egendomar, äfvensom anskaffat nödiga fonder till arbetets bedrifvande. — Ett stort praktverk öfver *Pompeji, Herculanum* och *Stabæ* har blifvit utgifvet af professor *Zahn,* hvilket ändtligen tillfredsställer så många konstnärers, fornforskares och konstvänners önskan att slutligen få se resultaterna af de under de sista tio åren gjorda upptäckter offentliggjorde. I detta nya verk finner man icke allenast de enskilta ornamenterna och hela väggar, utan äfven figurgrupperna i sin egendomliga färgprakt, i originalernas storlek. Då professor *Zahn* sjelf tillbragt nära sju år i *Pompeji,* så kunde han med all beqvämlighet kopiera de sköna målningarne, så väl i olja som i tempera-färgor, och på detta sätt förskaffa sig den rikaste samling af studier. Professor *Zahn* har bragt det tekniska utförandet af det lithografiska oljefärgstrycket, hvilket han år 1828 och 1829 först använde, till en sådan höjd af fullkomlighet, att de i detta arbete med rika färgor försedda bladen ej lemna något öfrigt att önska, ja, kanske i många delar öfverträffa de så högt prisade originalerna.

SPANIEN.

Madrid den 26 Juli. Herr *Arguelles* har i dag inför de församlade Cortes aflagt ed såsom drottningens förmyndare. — En utomordentlig kurir har i förrgår öfverbragt drottning *Maria Christinas* protest emot Cortes' beslut, angående förmynderskapet öfver hennes barn. Man försäkrar, att denna protest blifvit understödd genom en not från franska hofvet.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 14:nde Juli. *Said Bey* och *Sami Bey,* som båda ännu befinna sig i karantän, blifva af Porten behandlade med den största uppmärksamhet. Sultanen låter sin juvelerare förfärdiga flera dyrbara presenter, isynnerhet stora briljanterade dekorationer, för alla medlemmar af Mehemed-Alis familj. Äfven talar man om en nära förestående förmälning emellan Said Bey och Storherrens syster. Mehemed-Alis parti har betydligt tilltagit i Divanen, hvarest för honom numera herrskar en gynnande sinnesstämning. Orsakerna dertill äro icke allenast de många skänker, med hvilka hans härvarande agenter öfverhopa de turkiska hof- och statsmännen, utan äfven den hos alla högre embetsmän sedan någon tid rådande öfvertygelsen, att det enda och sista räddningsmedlet för Turkiet vore att söka i en förening emellan detsamma och Egypten. "Båda förenade", säga de, "äro vi starka och kunna försvara oss emot hela Europa. Söndrade åter skola vi begge gå under."

Alexandria d. 18:nde Juli. På den rörelse, som rådde här i senare tider, har nu följt ett fullkomligt lugn, och likväl förberedas vigtiga saker. Allting bedrifves dock numera i tysthet, och ej med den ostentation, som hittills hörde till ordningen för dagen. *Mehemed-Ali* gör icke mera parad med sina planer, sedan han, i stället för Sultanens vanmägtiga ansträngningar, har emot sig den europeiska diplomatien. Det är numera ej något tvifvel underkastadt, att *Said-Beys* mission till Konstantinopel endast föregifves hafva för ändamål, att för hans fader utverka tillstånd att få besätta Kandia; men att han i sjelfva verket skall utforska sinnesstämningen för den händelse, att Sultanen plötsligt skulle dö och ett regentskap skulle blifva nödigt. *Mehemed-Ali* skulle då eftersträfva detta, hans medtäflare blefve *Halil Pascha,* en obetydlig, men mot hvarje reform afgjordt fiendtlig person. *Halil* skulle hafva för sig Harem och en del af stor-dignitärerna, under det att befolkningen skulle sluta sig till den tappre och populäre *Mehemed-Ali. Said Bey* skall i Konstantinopel vinna många anhängare, men Ryssland på allt sätt motverka hans bemödanden. — Rustningarne fortfara oafbrutet. *Mehemed-Ali* och *Ibrahim-Pascha* leda personligen de minsta detaljer. Alla soldater i arsenalen äro sysselsatte med byggnaden af bassinen, som skall vara färdig inom 18 månader. Det stora militär-lazarettet har blifvit förvandladt i en befästad, bombfri kasern, och framför densamma blifvit upprättadt ett nytt batteri. Tåget till *Hedschas* har blifvit beslutadt, dock vill *Mehemed-Ali* icke dertill an-

vända sina egna truppar, utan har gifvit befallning att låta värfva 15,000 Albaneser, som sedermera under *Selim Pascha* skola skickas till Arabien. — Öfverste *Napier* har fullkomligt misslyckats i sina underhandlingar, och i palatset funnit ett så kallt emottagande, att han inställt sina besök derstädes och skall ifrån detta ögonblick endast underhandla skriftligen. Emellertid har han skickat ångfregatten *Medea* till *Malta,* för att inhemta nya order. — Pesten är härstädes i aftagande, hvaremot den med ny häftighet utbrutit i *Rosette* — något som under denna tid af året är ovanligt. I *Abukir* har koleran utbrutit ibland garnisonen. — Ifrån Syrien har man ej annat att berätta, än att samma nöd och samma oordning der fortvarar, som förut, oaktadt allt hvad turkiska bladen försäkra om motsatsen. *S:t Jean d'Acre* har nu af Engelsmännen blifvit satt i fullkomligt försvarstillstånd, och i detta ögonblick aflastas derstädes vapen och krigsförråder.

SVAR PÅ TAL,
eller
HVARJE FOGEL SJUNGER EFTER SIN NÄBB.

Red. af Phoenix anhöll det Red. af Götheborgs Handels- och Sjöfartstidning, öppet och ärligt, utan all advokatyr och utan alla sidohugg, måtte besvara 10 af Phoenix framställda frågor. Red. af Handels- och Sjöfartstidningen *svarade,* men icke på *frågorna,* svarade med ett hagel af tillvitelser, förvrängningar och osanningar — svarade, med ett ord, *så,* som *den* uppfattat sin publicistiska ställning till tidehvarfvet och det allmänna vettet. Detta var dock Red:s ensak, och dermed har Phoenix ingenting att skaffa. — Red. af Handels- och Sjöfartstidningen förelade derefter, i sin ordning, Red. af Phoenix 10 frågor, och det är dessa, som vi nu, på sätt Handelstidningen önskar, gå att besvara.

Första frågan:

"Anstår det en publicist, att, när han öfverbevisas om oriktigheten i något af hvad han yrkat", då slå omkring sig med en hop fraser, och, när han förebrås för blindhet och döfhet för sjelfva "stridsfrågan", kalla detta ett "gyckel med *organiska fel*", då det egentligen var *förståndets* sjelfgjorda döfhet och förblindelse?"

Svar:

Ett sådant handlingssätt, som det hvilket H. o. S. T. i sin till oss framställda förfrågan uppgifvit, anstår visst ingen publicist, och Red. af Phoenix har också derföre alltid sorgfälligt tagit sig till vara för en dylik villoväg. Förmår Red. af H. o. S. T. *bevisa* oss hafva handlat annorlunda, så anhålla vi det hon måtte göra det snart, emedan Allmänheten annars lätteligen kunde misstänka henne för att vilja *påbörda andra sina egna lyten.*

Andra frågan:

"Har Redaktörn af Phoenix" hvilken vi betrakta olika såsom Redaktör och såsom menniska "i allmänna lifvet" haft någon anledning att kalla den omnämnde signaturen i vårt blad för "pseudo-signatur"; dömmer han då ej andra efter sig sjelf, som då han ofta begagnar andras artiklar såsom sina egne, äfven trott sig kunna dölja sin egen under framman de masque?"

Svar:

Ja! Red. af Phoenix har haft anledning att kalla signaturen —h—n en "pseudo-signatur", emedan den icke tillhör någon af våra kända litterära signaturer. Red. af Phoenix förstår för öfrigt icke hvarföre man ej lika väl kan få säga en "pseudosignatur" som en "pseudonym", då man hvarken känner namnet eller signaturen, hvilket just här var fallet. Anmärkningen är väl således endast ett af anmärkarens vanliga ordrytterier, likasom hans beskyllningar att Red. af Phoenix "begagnar andras artiklar såsom sina egna" är en af de vanliga osanningar, med hvilka Handelstidningen esomoftast laborerar.

Tredje frågan:

"Har då ej Red. af Handelstidningen handlat *en liberal publicist värdigt*" då han vederlagt artikeln och afhöljt masquen?"

Svar:

Red. af Handelstidningen har 1:mo *aldrig* vederlagt någon i Phoenix befintlig och mot henne rigtad artikel; 2:do har den *aldrig,* hvad Red. af Phoenix beträffar, "afhöljt" någon masque, af den lilla orsak, att — den icke haft någon sådan att afhölja; häraf följer 3:tio att hon i detta fall visst icke kan hafva något anspråk på att helsas såsom en, den der handlat *"en liberal publicist värdigt."*

Fjerde frågan:

Har icke Phoenix både i N:ris 84, 85 och 90 apostroferat den i vår Tidning insände artikel, och kan det ej kallas att "omtugga och idisla samma sak?"

Svar:

I N:o 84 utfäste sig Red. af Phoenix, af der anförde skäl, att i nästutkommande nummer något närmare granska en i Handelstidningen befintlig och mot Prosten Wieselgren rigtad smädeartikel. I N:o 85 uppfyllde Red. af Phoenix detta sitt gifna löfte. I N:o 90 var det en *Insändare* och *icke* Red. af Phoenix, som ånyo upptog detta ämne. Kan detta sägas vara "att omtugga och idisla samma sak"?

Femte frågan:

"Fyllde ej Red. af Phoenix, i början af året, ett af sina tidningsnummer med bara *gyckel och lättsinniga* annonser, enligt dessa ords vanliga och alldagliga bemärkelse?"

Svar:

Red. af Handelstidningen eger rätt att gifva de ifrågavarande annonserne hvilket predikat, hon sjelf vill. Att man emellertid icke på andra håll ansåg dem såsom blott "gyckel", bevisas deraf, att Red., af den 1000 exemplar starka upplagan, endast eger några och trettio i behåll; alla de andra såldes, inom 14 dagar, dels här, dels på andra ställen, från hvilka reqvisitioner ofördröjligen ingingo. Handels- och Sjöfartstidningen kan för öfrigt fråga *Svenska Biet,* om det ansåg ofvanbemälte annonser såsom blott "gycklande och lättsinniga."

Sjette frågan:

"Handlar ej Red. af Phoenix lågt och insidiöst både såsom menniska och publicist, då han, för att *endast väcka förargelse* vill uppripa ett gammalt, läkt och glömdt sår?

Svar:

Red. af Phoenix har svårt att besvara denna fråga, alldenstund han icke rätt förstår densamma. Menas med det "gamla såret" någon slags ånger, som förf. af "Bollas monolog" skulle hafva känt öfver tillkomsten af sin "nidvisa", så fägnar det oss att höra, det han ännu, om ock blott för ett enda ögonblick, kan hafva känsla för det rätta eller orätta i en handling. Menas åter med nyssbemälte "sår", att den person, om hvilken nidvisan är skrifven, skulle känna någon smärta öfver, att den å nyo bragtes å bane, så kunna vi hugna förf. med den underrättelsen, att han både förr och nu är osårbar för alla dylika, af nedrigheten och ilskan hvässade pilar.

Sjunde frågan:

"Har Red. af Phoenix icke ofta sökt nedsätta Handelstidningens värde genom osanna beskyllningar och tillmälen, och har detta ej skett af *"afundsamhet",* utan af *menniskokärlek* och *välvilja?"*

Svar:

Redaktören af Phoenix har aldrig sökt nedsätta *Handelstidningens* värde. Han har blott en eller annan gång tillrättavisat dess *Redaktion,* och då alltid stödt sina "tillmälen" på bevis och fakta. Att sådant kan ske utan någon *"afundsam-*

het", torde hvem som helst kunna inse, fastän detta ej är förhållandet med Handelstidningens Redaktion, som alltid gerna "dömmer andra efter sig sjelf."

Åttonde frågan:

"Är det ej förmätet och inbilskt att vilja "skolmästra" en hel allmänhet för det man med möda krälat sig upp på Parnassen och tror sig kunna skrifva sitt modersmål?"

Svar:

Det står Handelstidningens Red. fritt att gifva Red:s af Phoenix publicistiska verksamhet hvad benämning, hon för godt finner. Äfven "Skolmästaren" torde inom sin lilla krets kunna uträtta något godt, och då har han ju icke lefvat så helt och hållet förgäfves. Något "förmätet och inbilskt" kunna vi icke finna derutinnan, att man ockrar med det lilla pund, försynen förlänat. Icke heller ligger det någon förmätenhet derutinnan, att Red. af Phoenix "tror sig kunna skrifva sitt modersmål." Men "förmätet" vore det att vilja "skolmästra Allmänheten", *utan* att ega denna förmåga. Hvad angår uttrycket, att "man med möda krälat sig upp på Parnassen", så står det Handelstidningens graduerade redaktör fritt, att, när som helst, genom kompetente personer, låta anställa en jemförelse mellan sina och Redaktörens af Phoenix akademiska betyg. Så mycket är säkert, att resultatet af jemförelsen skall blifva helt annat, än hvad Handelstidningens Redaktör medelst sitt nyss citerade yttrande velat låta påskina.

Nionde frågan:

"Är det icke oförskämt att vilja "skolmästra" allmänheten, då man kan framkomma med så *lögnaktiga* och *vrängda framställningar*, som den, att "*den andre af Handelstidningens redaktörer*" (Tidningen har likväl blott en redaktör) "*af sina förmän erhållit det vitsord, att han ej ens duger till att vara skolmästare för några och trettio ynglingar*", då denne i Högre- och Högsta Lärdomsskolan likväl undervisat flere hundrade, och under sistliden Termin läste för öfver sextio, enligt vederbörl. förordnande, tillfölje af sin innehafvande tjenstebefattning?"

Svar:

Må Allmänheten, efter att hafva genomläst nedanstående protokollsutdrag, sjelf afgöra, huruvida Red. af Phoenix "framkommit" med några "lögnaktiga och vrängda framställningar"!

"*Utdrag ur protokollet, hållet i Götheborgs Consistorio d. 17 Maji 1837.*

§ 25.

= = = = = = = = = =

"Rector Rydins tjenstgöring har varit fästad vid skolan, och den mångåriga och mångformiga (tjenstgöring) Gymn.-adjuncten *Lomberg* bordt kunna anföra såsom ett vigtigt befordringsskäl, har, *i stället för att stiga i värde och gagn, minskat mitt förtroende, medlärares aktning och lärjungars uppmärksamhet.* =

Herrar Consistoriales förenade sig enhälligt och hvar för sig med H. H. Ephorus, = = = = = = =.

In fidem,

FR. B. GRUNDELL.

Hvad säger Allmänheten om ett sådant "vitsord", gifvet af en Ephorus om en vid ett publikt läroverk anställd lärare? Innehåller det väl, att han är "en duglig skolmästare"? Och hvad gagnar det väl att han undervisat "*flere hundrade*" ynglingar, när undervisningen varit *så* beskaffad, som här ofvan anföres? Månne det väl är *antalet af elever*, och icke *sättet*, hvarpå de undervisas, som skall afgöra en lärares förtjenster?

Tionde frågan:

"Om Red. af Phoenix "öppet och ärligt, utan all advokatyr och utan alla sidohugg" och misshugg "besvarar dessa frågor, hvad blir då följden deraf? — Jo att Phoenix är — just en vacker fågel! —"

Svar:

Phoenix har nu, "*öppet och ärligt, utan all advokatyr och utan alla sidohugg*", besvarat Red:s af Handelstidningens frågor. Det återstår nu för bemälte Red. att lika "öppet och ärligt" besvara de af oss framställda. Må sedan "Gud och folket" döma oss emellan!

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Johansson; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Rudgren.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren,* som upptager det årliga Adjunkt-offret, hvilket till det bästa anmäles.
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Thorén.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 95 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 95. **Måndagen den 16:de Augusti** **1841.**

Meteorologiska Observationer.

Aug. 9, Barom. *medelhöjd*, 25,33; Therm., *medeltemperatur*, + 18°. — Aug. 10, Barom., m. h., 25,37; Therm., m. t., + 17°. — Aug. 11, Barom., m. h., 25,61; Therm., m t., + 17°. — Aug. 12, Barom., m. h., 25,41; Therm., m. t., + 14°. — Aug. 13, Barom., m. h., 25,30, Therm., m. t, + 14° — Aug. 14., Barom, m. h., 25,36; Therm.. m. t., + 15°.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Det börjar allt mer och mer märkas att Riksens Ständer icke mera befinna sig i hufvudstaden. "Systemet", det gamla oesterrätteliga systemet har ånyo inom befordringarnes område begynt idka sin gamla "rörelse" — den enda, af hvilket det numera synes vara mäktigt. Så t. ex. finner man, ibland de nyaste företeelserna inom nyssbemälte territorium, att Philosophie Magistern, Juris utriusque Kandidaten, Herr *C. Nauman*, i kraft af "Systemets" beslut, blifvit Akademi-sekreterare vid Universitetet i Lund, och detta oaktadt han af Konsistorium icke ansetts förtjent af ett rum på förslaget, oaktadt konsistorium speciellt undanbedt sig att få Hr *Nauman* till Akademi-sekreterare, och oaktadt att H. K. H. Kronprinsen, Akademiens Kansler, vägrat honom sitt förord. Men ej nog härmed: Majoren vid K. M. flotta, Herr *J. C. von Schantz*, har af bem. "System" blifvit hugnad med generalkonsulsbeställningen i Rio Janeiro framför trenne andra personer, hvilka af vederbörande auktoriteter blifvit på förslaget uppförde och erhållit deras förord. Väl berättas att samtlige så väl svenska som norrska statsråderne skola reserverat sig mot denna utnämning; men detta bevisar endast hvilket gyckelspel hela den så kallade ministeriella ansvarigheten i sjelfva verket är, och hvad gagn landet och folket kan hafva af detsamma. Vi skola framdeles återkomma till begge dessa utnämningar.

= Kongl. Maj:t har, utan afseende på Riksens Ständers vid sistförflutne riksdag gjorda afslag, anbefallt Statskontoret, att till f. d. Statssekreterarne *Grip* och *Hartmansdorff* utbetala fulla Statssekreterarelönen med samma vilkor som andra, hvilka blifvit på indragningsstat uppförde. Äfven härtill torde vi framdeles återkomma.

Utrikes Nyheter.

DANMARK.

Helsingör den 7:nde Augusti. Kommissionen för reglerande af Sundska tullen har sammanträdt. Den består å Danmarks sida af Konferensrådet *Holten*, direktör för Öresundska tullkammaren, jemte H:rr Wessel och Olrik; å Englands sida af Hr Mac Gregor, storbrittannisk konsul i Danmark; å Sveriges sida af Hr Everlöf, svensk generalkonsul i Helsingör, samt Hr Kommerserådet Rosenblad från Stockholm. Som det förljudes, skola hufvudföremålen för dess öfverläggning ibland andra vara följande: revision af Öresundska tulltaxan och nedsättning af tullen på flera artiklar, så vida desamme ej finnas upptagne i Cristianopelska tariffen; vidtagande af medel att försäkra de i Sundet klarerande skepp om en hastig expedition, samt öfverhufvud taget att befria hela systemet ifrån alla föråldrade, onödiga formaliteter, och så mycket som möjligt förenkla detsamma; afskaffande af flera för skeppsfarten betungande afgifter, äfvensom bestämmande af beloppet af de sportler, som framdeles böra tillkomma de tjenstemän, som hafva befattning med uppbärandet af Sundska tullen. Dessutom torde man sannolikt äfven komma att rådpläga angående några andra föremål, som väl ej stå i omedelbar beröring med Sundska tullen, men som dock, för passagen genom Sundet äro af största vigt, såsom t. ex. förbättrandet af karantänsanstalterna och inrättandet af flera fyrbåkar, till skeppsfartens säkerhet i Kattegat och Öresund.

ENGLAND.

London d. 6:te Augusti. Parlamentet kommer att öppnas den 19:nde i denna månaden.

= Enligt underrättelser från *Manchester* hafva fabrikanterne *Stocks & Son* derstädes inställt sina betalningar; deras passiva skola uppgå till 70 à 80,000 pund. Äfven heter det, att flera stora fabriker i *Lancashire* snart torde upphöra att arbeta.

FRANKRIKE.

Paris den 6:te Augusti. Enligt hit ingångna officiella rapporter är väl allt lugnt i *Toulouse*, men en dof gäsning bland befolkningen dock tydligen märkbar. — I *Libourne* hade äfven utbrutit oroligheter, hvilka dock genom auktoriteternes kloka och sansade förhållande straxt blifvit stillade, utan att man behöft skrida till några våldsamma åtgärder.

= Arbetena på varfven i *Toulon* bedrifvas med största verksamhet. — Till *Cherbourg* har ankommit en befallning att så mycket som möjligt påskynda arbetena på dervarande varf.

SPANIEN.

Madrid den 31:ste Juli. En feluck, tillhörig kustbevakningen, har, på andra sidan om gränserna af det till bevakning åt den anförtrodda distrikt, uppbringat engelska fartyget *Ricardo*, hvilket var lastadt med kontrabands-artiklar, och fört detsamma till kusten af *Malaga*, der så väl besättning som passagerare, tillsammans 19 personer, blefvo landsatte och utan alla hjelpmedel öfverlemnade åt sitt

öde. Sjelfva skeppet, hvars laddning bestod af tobak och bomullstyger, hade sedermera blifvit affördt till *Carthagena*.

Bref från denna stad af den 24:de omförmäla, att engelska krigsångfartyget *Izard* inträffat i denna hamn, för att reklamera *Ricardo*, men att guvernören derstädes vägrade utlemna detsamma, på den grund att fartyget hade fört kontraband. *Izard* gick straxt åter till sjös, med förklaring att det skulle bemäktiga sig såväl felucken *Robinson*, som en annan, *O'Donnell*, och låta båda dessa fartygs besättningar springa öfver klingan. — Engelska gesandten i Madrid har till regeringen aflåtit en ganska skarp reklamation, hvari han fordrar, att besättningen på *Robinson*, som uppbringat *Ricardo*, måtte utlemnas, för att straffas såsom sjöröfvare.

POLEN.

Warschau den 1:ste Augusti. I går uppfördes härstädes, till alla rättrogne katholikers lust och gamman, ett stort spektakel. Bilden af den heliga *Veronica*, som år 1839 i Rom blef upptagen ibland helgonens antal, blef från Mariebebådelses-kyrkan, der den hittills förvarats, i högtidlig procession förd till härvarande Kapucinerkyrka. Omkring 40,000 menniskor hade församlat sig på gatorna, i fönstren och på husens balkonger, för att åskåda tåget. Munkar af alla ordnar åtföljde detsamma, hela vägen var beströdd med blommor; på hymner, predikningar, korsning och klockringning ville det ej taga någon ända. Tidningarne innehålla en utförlig och tillika märkvärdig lefnadsbeskrifning rörande detta helgon.

ITALIEN.

Venedig den 29:nde Juli. Oaktadt alla ansträngningar, som blifvit gjorda för att förebygga de följder, som fallissementerna i Wien kunde hos oss åstadkomma, fruktar man dock, att sådant ej skall lyckas, isynnerhet efter fallissementerna i *Triest*. Väl förlorar blott ett enda hus härstädes genom huset *Geymüllers* bankrutt betydligare summor; men alla lida dock mer eller mindre af den stöt, som blifvit gifven den allmänna krediten. Fallissementerna i Triest komma otvifvelaktigt att högst ofördelaktigt inverka på handeln med Grekland och hela Levanten.

Rom den 24:de Juli. Ännu har man härstädes ej hunnit återhemta sig efter de tragiska tilldragelserna vid den afrättning, hvarom vi i denna tidning för kort tid sedan nämnde. De här föröfvade grymheter äro större, än man i första ögonblicket trodde. Något slags missförstånd tyckes hafva varit orsaken till den allmänna bestörtning, som fattade den vid afrättningen närvarande menniskomassan. Deraf begagnade sig en del illasinnade bofvar. Röfverierna hafva sträckt sig öfver en fjerdedel af staden; äfven på de ställen, som voro långt aflägsna från afrättsplatsen, hafva dylika ägt rum. Ögonvittnen förtälja, att det såg ut, liksom hade en panisk förskräckelse bemäktigat sig befolkningen; alla trängde sig till de ställen, som redan voro öfverfulla, under det att de breda gatorna straxt bredvid voro alldeles tomma på menniskor. Största olyckan anställde de, hvilkas pligt det var att vaka öfver allmänna säkerheten. Under det att militären från ena hållet dref massan från sig, skallade från det motsatta ropet: tillbaka! Gensdarmerne framforo med sina blodiga sabelklingor så obarmhertigt, att de ibland annat afhöggo brösten på en qvinna.

ORIENTEN.

Konstantinopel den 20:nde Juli. Ifrån alla rikets provinser låta underrättelserna gynnande. På *Kandia* hafva största delen af de insurgerade byarne underkastat sig, hvartill grekiske erkebiskopen isynnerhet skall hafva bidragit. En del af insurgenterna hafva kastat sig in i bergen vid *Sfakia*. Turkiska blokeringseskadern uppbringar dagligen fartyg, som ifrån Grekland anlända med vapen och ammunition. Till följe af de af Albaneserne emot de värnlösa kristne föröfvade grymheter, har *Mustapha Pascha*, sannolikt på föranledning af de europeiske konsulerne, låtit till Musulmännen utfärda en proklamation, hvari de vid dödsstraff förbjudas att insultera de kristne Rajas.

= Turkiska tidningen *Takvimi Wakaji* innehåller i ett nummer (d. 18:nde Juli) rörande upproret i *Bulgarien*, att upphofsmännen till det i Nissa och kringliggande distrikter utbrutna uppror visserligen varit ett antal karakters- och hederslösa *Rajas;* men att vid dess undertryckande *råa soldater hade, emot Sultanens vilja, tillåtit sig plundra, lägga byar i aska och begå andra straffbara excesser;* hvilket allt den dåvarande Feriken *Szabri Pascha* varit oförmögen att förhindra. Den tillägger vidare, att Sultanen ibland de oskyldige Rajas, som derigenom blifvit lidande, låtit utdela betydliga summor, för att lindra deras nöd; äfvensom att *Jakub Pascha* och *Taffik Bey* officielt inberättat, att de åter lösssläppt de fängslade individer, som under nämnde oroligheter ej gjort sig skyldige till något brott, och åt föräldrar och makar återgifvit ett antal qvinnor och barn, som af soldaterne blifvit bortsläpade. Äfven boskap och annan innebyggarne tillhörig egendom har blifvit återställd. Helt annorlunda lyda dock berättelserna från andra håll.

Något nytt för den nya Oppositions-pressen att kommentera öfver.

De af våra läsare, som taga någon kännedom om hvad *"Svenska Minerva"* nu för tiden skrifver, veta att hon påstår, det den förut s. k. *servila pressen* numera är rätta organen för *oppositionen* inom vårt fädernesland, och att den liberala pressen deremot endast är ett verktyg i den nuvarande ministèrens händer. Väl har en dylik "ljus idé" icke kunnat framalstras i någon annans än "f. d. Utgifvarens" hjerna, och ännu har ingen, oss veterligen, gått in på densamma; men icke destomindre kan man ej neka till att påfundet var fiffigt nog, för att få något att tugga på och "ända till komplett evidens deducera." Det skall derföre blifva synnerligen intressant att läsa de kommentarier, som denna splitter nya "opposition" utan tvifvel kommer att skrifva öfver nedanstående till Aftonbladet insända berättelse om en fest, som, den 19:nde sistlidne Juli, af Nordahls och Sundahls Häradsboar anställdes för den namnkunnige folkrepresentanten Hans Jansson. Att kommentarierna, när de en gång varda synliga, blifva af det "musliga" slaget, derom kan icke vara mer än en mening, när man erinrar sig det sätt, hvarpå den "nya oppositionen", under sistförflutne riksdag, gick till väga mot nyssbemälte representant. En mera evident vederläggning af de om honom af Svenska Biet utspridda osanningar och insinuationer har väl emellertid aldrig kunnat tillvägabringas, och det skall verkligen blifva intressant att se, med hvilken kontenans den af "Biet" och "Bidragarne" nu kommer att upptagas.

Berättelsen lyder som följer:

Måndagen den 19:de Juli hade ett antal innevånare i Nordahls och Sundahls häråder af Elfsborgs län, efter föregående öfverenskommelse, inbjudit Repre-

sentanten för tvenne andra härader inom samma län, Riksdagsmannen Hans Jansson, som då besökte en slägting i trakten, till Rostocks helsobrunn i Gunnarsnäs socken, för att der få öfverlemna honom en äreskänk, den de hade sammanskjutit, i afsigt att betyga honom sin högaktning för hans förhållande under sistförflutne riksdag (Nordahls och Sundahls häraders egen Riksdagsman var Lars Larsson i Bollungen). Redan straxt på eftermiddagen hade öfver tusen personer samlat sig på stället. Klockan sex anlände Hans Jansson, i sällskap med några slägtingar och vänner, och emottogs dervid med glada helsningar af den församlade menigheten, hvarefter Kyrkovärden Anders Eriksson i Arnolfsbyn, å allas vägnar, yttrade till honom följande:

Broder Hans Jansson!

Ditt ädla, flärdfria och oegennyttiga handlingssätt icke allenast vid de 2:ne föregående Riksmöten, du bevistat, utan äfven, och isynnerhet, vid det sistförflutna, har ådragit dig en vidsträcktare uppmärksamhet. Utan öfverdrift våga vi tro, att denna uppmärksamhet icke stannat inom fäderneslandet, utan äfven spridt sig vida utom dess gränsor. Det gamla *Sverige* är dock företrädesvis intresseradt i denna sak; det har i dig funnit en man bland dem, som naturen utrustat med vilja och förmåga att åtaga sig mensklighetens sak, och du har utfört den på ett för oss tillfredsställande sätt, så långt våra grundlagar och samhällsförhållanden det medgifvit. I alla tider har Försynen så ordnat, att män funnits, som förstått sin tid och motsvarat dess förhoppningar; dessa män hafva dock icke alltid utgått från samhällets höjder — de hafva lika ofta funnits i den bortglömda dalens koja, bland dess ringa och obemärkta invånare. Du, hyddans son! Du är bland dem! Du är den som följt med din tid och gifvit akt på dess fordringar; Du har förvärfvat dig vårt närvarande slägtes bifall och kärlek, — det kommandes tacksamhet för dina mödor, af hvilka de skola skörda frukterna, och dina tänkesätt äro allmänt kunnige. Känsla för sanning och rätt har hos dig segrat öfver egennyttan, äfven då, när frestelserna lockat, och månhända mången annan fallit i snaran. Du har iakttagit moderation och skiljt dig från hämndbegär, utan att likväl åsidosätta sanningens språk, eller krypande smyga omkring uti nutidens meningsstrider. Fortgå alltid, redlige Broder! på denna bana, och tröttna icke, så länge Försynen förunnar dig krafter och förmåga dertill. Du har nationen till stöd bakom dig, — gack oförfärad framåt, dit tidens manande röst och dina medbröders förhoppningar och förtroende kalla dig! Glöm de oförrätter, det förtal, de många osanna rykten, som ilskan och afunden sökt påbörda och utsprida om dig, för att göra dina afsigter misskända hos folket. Sanningens ljus skall dock slutligen genomstråla dessa ondskans skuggor, och den slöja, som var ämnad att undandölja dina redliga afsigter, skall endast tjena till att sätta dem i en så mycket klarare dager i sinom tid. — Med harm och afsky hafva vi sett de oupphörliga bemödanden vissa publicister, så väl inom som utom detta län, gjort sig, för att missleda opinionen; men vi kunna försäkra, att dessa orena afsigter, hos oss verkat alldeles motsatsen emot hvad de voro ämnade att verka. Vi skänka hela vårt förakt åt alla sådana, som låna sig till verktyg för lögnen och smädelsen, skulle än deras nidvisor smaka många honungssöta. Sanningens och ljusets fiender skola slutligen duka under för rättvisans, upplysningens, redlighetens och mensklighetens vapen. En mäktig ande går genom tiden; och dess röst låter höra sig bland folken! Måtte vi alla gifva akt derpå! Den vill icke söndring, icke partistrider, utan samdrägt och förbättringar; den vill, med ett ord, hafva samhällsfördraget upprättadt i en sann kristlig anda, der alla medlemmar ske lika rätt, och ingen har förmåner på andras bekostnad. Men huru skola dessa stora afsigter vinnas uti ett samhälle, så länge dess grundlagar sjelfva afsöndra folket i partier? Det synes oss derföre vara i första rummet nödvändigt att förändra sjelfva grunden, i hvilken dessa partier, och med dem tvedrägten, har sin rot, och detta är hvad de *Sanna* vännerna af Konung och Fädernesland under sistförflutne Riksdag, genom det beredda förslaget till en förändrad National-representation, sökt åvägabringa. Mäktiga motståndskrafter hafva väl upprest sig häremot, som både hemligen och uppenbarligen sökt tillintetgöra Fosterlandsvännernas bemödanden, och inga medel, de måtte hafva varit af hvad beskaffenhet som helst, hafva blifvit sparda för vinnandet af detta ändamål. Men likväl synes det oss som en högre makt ledt den goda saken till framgång och seger. Olycklig vore den stund, då våra förhoppningar på ett bättre samhällsskick, medelst antagandet af det hvilande förslaget till Nationalrepresentationen, skulle tillintetgöras! De vådor sådant säkerligen skulle framkalla, kunna vi ännu ej fullkomligt inse; men vi frukta att de skulle blifva af så oberäknelig vidd, att vi önska det måtte den Högste från dem oss nådeligen bevara! — Ett folk, som nitälskar för sin Konungs och sitt Fosterlands sanna förkofran och styrka, bör äfven, på den af dess lagar utstakade vägen, söka förändra de samhällsgrunder, som icke längre passa för sin tid, utan fastmera i sig innebära frö till statens upplösning. Pluraliteten inom Bondeståndet, vid nu tilländalupne Riksdag, samt en stark och allvarsam minoritet inom de andra Riksstånden, hafva sökt tillvägabringa detta resultat; fördenskull är nationen skyldig dessa sina ombud tacksamhet och ära. Det är i denna afsigt som den här församlade menigheten vill uttrycka sin erkänsla, ej mindre för de många vältänkande ombuden i allmänhet, som på ett värdigt sätt framburit nationens önskningar, och derigenom gagnat Konung och Fädernesland, än äfven och isynnerhet för den Representant, för norra delen af detta Dahls Land, som händelsevis nu bland oss, såsom gäst, befinner sig. Det är du, redlige broder Hans Jansson, som så billigt förtjent dina medborgares aktning; och vi hembära dig den af uppriktiga hjertan, ehuru, i vår enkla krets, fattas både ord och förmåga att kunna på ett värdigt sätt meddela den. Likväl förlåter du, att denna lilla menighet tager sig frihet att på sitt egna sätt, medelst dessa enfaldiga ord och en liten present, uttrycka sin förbindelse till dig. Mottag denna lilla pjes, icke såsom någon den ringaste vedergällning för dina osparda mödor (ty sådant har endast himmelen förvarat), utan som ett enkelt och uppriktigt uttryck af den välvilja och tacksamhet, som denna ort hyser för ditt rena och oförfalskade tänke- och handlingssätt. Det är icke vår mening att härigenom ställa dig till oss i någon förbindelse; men icke desto mindre utbedje vi oss, att så hädanefter som hittills, i dig få påräkna ett stöd, en medverkan i samhällets vigtigaste angelägenheter, och således öka vår skuld och vår tack-

samhet till dig, intilldess du blir försatt i en annan verkningskrets utom jordlifvets gränser, der endast Sanning och Rättvisa föra spiran, och inga strider i evighet mera behöfvas.

Efter talets slut öfverlemnades till Hans Jansson en väl arbetad kaffekanna af silfver, på hvilken var anbragt en så lydande inskription:

TILL VÄNNEN AF KONUNG OCH FÄDERNESLAND,
REPRESENTANTEN VID 1840 ÅRS RIKSDAG,
HANS JANSSON.
TACKSAMT FRÅN NORDAHLS OCH SUNDAHLS HÄRADERS INVÅNARE.

Ofvanstående tal besvarades muntligen af Hans Jansson, hvarvid han, jemte betygande af tacksamhet för den honom visade hedern, i korthet redogjorde för sina grundsatser och sitt handlingssätt, samt anförde derefter, i ett korrt, men klart motiveradt föredrag, sin tanka om närvarande representations-sätts brister och olägenheter, samt sättet huru dessa böra afhjelpas. Derefter proponerades skålar, först för H. M. Konungen och H. M. Drottningen, sedan för Kronprinsen och Kronprinsessan, hvilka druckos under hurrarop och kanonskott. Skålar proponerades äfven för Hans Jansson och de med honom liktänkande representanter, hvarvid af hela den talrika folksamlingen hördes ett i flera omgånger förnyadt hurra- och vivatrop, beledsagade med kanonskott. Alla rättsinte embets- och tjenstemän fingo äfven sin skål, äfvensom slutligen Hans Janssons hustru och barn icke heller förglömdes. Glädje och välvilja fran lyste i allas ögon, och ehuru trängseln var ganska stark, rådde dock den största ordning, enighet och lugn. Alla ville se Hans Jansson, och den, som kunde tränga sig fram, för att få gifva honom ett handslag, förklarade sig mycket belåten. Vid afresan förnyade folket sina hurrarop och välgångsönskningar.

Dödsfall.

Thecla Maria, *dotter af Dispacheuren Ölisch och dess kära maka Anna Ölisch, född Rhodin, afled stilla härstädes d. 16:de Aug. 1841, 16 år gammal.*

Tillkännagifvande.

I anledning af väckt fråga om upphörandet af Magistratens befattning, såsom Kyrko-Råd vid Gustavi Domkyrka härstädes, varda församlingens Ledamöter härstädes kallade till allmän Sockenstämma i Domkyrkan Thorsdagen d. 26:te uti innevarande månad, klockan 9 f. m., för att i frågan sig utlåta; i hvilket tillfälle jemväl förekommer dels granskning af nästlidet års Afkortnings-längd, och dels öfverläggning om Kyrkans försäkrande för eldfara uti Städernes allmänna Brandstodsbolag. Götheborgs Rådhus den 6 Augusti 1841.

Bokhandelsannonser.

Uti A. BONNIERS Bokhandel:

Nicanders Dikter,

3:dje bandet, innehållande tvenne större förut ej tryckta Tragedier, samt Runesvärdet. Prenumeranter erlägga för detta hela band endast 40 sk. banko, då en tredjedel af erlagda prenumeration eller 32 sk. banko äro ersatte.

Uti A. Bonniers Bokhandel:

Fyra Qvartetter för Mansröster, componerade af Otto Lindblad, 1 R:dr.

Sånger vid Pianoforte, af Julius Bendix, 20 sk.

Cecilia, Samling af lätta Tonstycken för en och två Guitarrer, af Jean Nagel, 32 sk.

Uti A. BONNIERS Bokhandel emottages subskription på

Nytt Läsbibliothek
1841—42 års Samling.

Uti A. BONNIERS Bokhandel emottages subskription på

Från Stockholm till Götheborg,
Pittoreska Vyer

från Götha Kanal och dess närheter. Tecknare: C. J. Billmark. Litograf: O. Cardon. Redaktör: Orvar Odd. Första häftet är redan utkommet och utlemnas till subskribenter à 1 R:dr. (367)

Till salu:

Norrköpings HVETEMJÖL och STÄRKELSE försäljes i kommission af C. F. KJELLBERG. (371)

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor. (373)

J. A. KJELLBERG & Co. försälja: Norrsk brun och blank Tran, stor-, medel- och små Gråsey, Spillångor, Sill i bok- och furutunnor, Fet-Sill, Terra-Vecchia Salt, Petersburger Hampa, Bomull, hvitt oblekt Engelskt och Turkiskt rödt Bomullsgarn, Madras-Indigo, Skarp- & Kryddpeppar, Amerikansk Negerhead, Alun och Rödfärg af Carlsforss bruks tillverkning, Skrifpapper, Port-, Madeira-& Xeres -Vin på bouteljer, Genever, prima sort Norrköpings Hvetemjöl, m. fl. varor. [356]

Åstundas köpa:

Åstundas köpa en egendom nära Staden, helst i grannskapet af Alléen, med så mycken tillhörande jord, att 4 à 5 kor och en häst kunna vinterfödas. Den, som har en sådan att afläta, behagade uppgifva sin adress på tidningens kontor i förseglad biljett till B. N:o 4. [374]

Förloradt.

Förliden Fredag d. 13:de dennes förlorades på ett obekant sätt 100 R:dr R:gs, af Smålands Privatbank, uti 4 R:dr R:gs-sedlar. Den, som dessa hittat och anmäler å detta tryckeri, erhåller hederlig vedergällning. [376]

Tillvarataget.

På misstanka om olaglig åtkomst, äro 17¼ alnar oblekt Lärft anhållne, hvartill egare kan sig angifva hos Poliskammaren eller undertecknad. Götheborgs Polisfiskalskontor den 13:de Augusti 1841. GUSTAF ROBERG. (372)

Diverse.

Vinster i 4:de Klassen af 202:dra Hamb. Penninge-Lotteriet

à 10 mark C:t p:r N:ris 4480, 4482, 4490, 7863, 7865, 8154, 8234, 9464, 13149, 13451, 13598, 14557, 14565, 14576, 14580, 14586, 14600 torde jemte frilotter planmässigt uttagas hos H:r S. A. SVALANDER eller undertecknad der Lotterne blifvit köpte, och alla öfrige Lotter blifva till 5:te klassen förnyade inom *d. 25 Augusti.*

Några köp-lotter förefinnas ännu så väl å **Hamburger Penninge-** som **Torells Guld-, Silfver-** och **Varu-lotterier** och träffas Svalander i huset N:ris 65 & 66 vid Vallgatan, samt undertecknad å H:r J. Risbergs Kontor säkrast före kl. 9 f. m. — *Planer till 203:dje Lotteriet meddelas redan, deri väsendtlige ändringar till de spelandes fördel egt rum.* ÅKE OHLSSON. [375]

= Sedan jag nu fullkomligt iordningställt härvarande Slussqvarnar,, så att malning af alla slag verkställes betydligt bättre och fortare, än förut, får jag härmedelst rekommendera mig hos resp. Allmänheten, med tillkännagifvande att alla sorter Spannemål till förmalning emottagas, såväl till sammalning som siktning och rensning, Hel- och Krossgryns malning, med mera hvad till yrket hörer. Särskildt får jag nämna, att en engelsk Helgrynsqvarn blifvit efter nyaste method inrättad, på hvilken såväl helgrynsmalning som rensning af spannemål verkställes mycket hastigare, än på den gamla; äfven äro nya engelska stålsiktar samt florsikt att tillgå, med hvilka kan presteras lika vackert hvetemjöl, som det från Norrköping. På allt hvad i qvarnen emottages utlemnas qvittence, af mig eller min svåger, Herr L. J. Thim, hvars namn af mig till alla delar godkännes, och ansvaras af mig för allt hvad qvittencerne innehålla. Mäld afhemtas och återlemnas hvarsomhelst inom staden och dess närmare omgifningar, mot ytterst billig betalning, då derom tillsäges på kontoret eller i qvarnen. Som jag helt och hållet egnat min tid åt mjölnareyrket, hvilket jag i många år praktiserat, och dessutom nedlagt betydlig kostnad i härvarande qvarnar, så hoppas jag att Stadens respektive innevånare godhetsfullt ville hedra mig med sitt förtroende, då jag å min sida ej skall underlåta, att på allt sätt gå mina kunders och Allmänhetens billiga fordringar till möte.

F. M. FRÆNKEL.

= Beställningar emottagas och expedieras skyndsamt på alla sorter mjöl och gryn, såsom finaste sort hvetemjöl, sämre dito, flera sorter Kross- Hel- och Skeppsgryn, sammalet och siktadt Rågmjöl, sammalet och siktadt Korn- och Grynmjöl, allt af egen tillverkning, då nämnde beställningar inlemnas på kontoret å slussen. F. M. FRÆNKEL. [362]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 96 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 96. Onsdagen den 18:de Augusti 1841.

Götheborg.

Gamla märken tyckas numera icke vilja stå. Herschelska tabellens förutsägelse, att vi i detta månskifte skulle erhålla vackert väder har ännu icke gått i uppfyllelse. Äfven ett par solnedgångar, som lofvat blåst och torka, hafva svikit de på dem byggda förhoppningar. Nytändningen i Måndags gick in med byar och störtskurar, och både i går natt och natten till i dag har mycket regn fallit. Få nu se hvad utseende väderleken kan få på förmiddagen i dag. Den är åtminstone i det ögonblick, detta nedskrifves, ej lofvande. Från alla håll och trakter i länet klagas öfver den ihållande vätan, hvilken hotar förstöra den härligaste gröda någon i mannaminne kan erinra sig. Höskörden har gått någorlunda för sig, men höet har af det myckna regnvädret dock blifvit så utlakadt, att det förlorat nästan alla de aromatiska beståndsdelar, som göra det så välsmakande och helsosamt för kreaturen.

= I förrgår afton kl. mellan 5 och 6 föll en liten gosse, tillhörig en härstädes bosatt borgare, i vattnet vid Stora Bommen, der han ofelbarligen drunknat, om ej en behjertad Tullvaktmästare, vid namn *Olsson*, som på något afstånd varseblef olyckan, genast hade skyndat till, kastat sig i sjön och räddat honom. Få nu se hvad vigt Vederbörande fästa vid denna menniskovänliga och uppoffrande handling!

= Handelstidningen har i sin "klokhet" behagat kalla vårt i Lördags på dess frågor afgifna svaromål *"ovett"* och *"otidigheter."* Vi vädja i detta fall tryggt till *Allmänhetens* dom, och skola för öfrigt hädanefter taga oss tillvara att inlåta oss i någon ordvexling med en motståndare, som hvarken förmår *gifva* eller *taga* skäl. Det gifves vissa strider, i hvilka det i sjelfva verket vore en vanheder att vara segrare, och till dessa hör den, som Handelstidningen anställt emot Red. af Phoenix. Vi draga oss derföre i tid tillbaka, riktade med vår vunna erfarenhet och beklagande, att en publicistisk medbroder, den der anses kämpa under samma banér som vi, kunnat *så* förgäta sig sjelf, sin tid och den stora allmänna sak, för hvilken han säger sig strida.

= Det förljudes att franska Theaterdirektören Hr *Levasseur,* som för närvarande med ett större sällskap från Theater *de la Renaissance* i Paris, spelar å Kongl. theatern i Köpenhamn, ämnar sig inom kort öfver till Sverige, samt att han på resan till sin distinationsort, Stockholm, härstädes vill gifva 8 representationer af de nyaste och i Frankrikes hufvudstad mest gouterade franska pjeser.

= En stor del af stadens befolkning har i dag varit i rörelse för att åskåda en lifsfånges transport från Stadshäktet öfver till Hisingen, der han, å Mökleby hed, kl. 10 i dag, skulle med sitt blod försona sina brott mot samhället och menskligheten. Förbrytaren, hvars namn är *Rosengren,* lärer härstamma från en presterlig slägt på Inland och har mycket länge setat häktad, dels här och dels annorstädes. Hans senaste brott, och för hvilket han nu fått plikta med sitt lif, var ett å en medfånge för längre tid sedan begånget mord. Under beredelsetiden skall *Rosengren* hafva visat sig ytterst halsstarrig och utan några allvarliga tecken till ånger. General-Auditör *Netzels* i dag till honom ställda fråga "om han vore nöjd med att dö?" besvarade han dock med *ja* och tycktes med undergifvenhet skicka sig i sitt öde.

= Tullinspektoren C. Boye och Vaktmästaren O. Andersson hafva i går, från arbetskarlen C. Pettersson, under beslagsanspråk anhållit 15 stycken Kambrik och 4 stycken Scherting.

= Från Helsingborg skrifves, att dervarande Skyttesällskap den 12:te dennes haft sin årliga målskjutning. Vid skarpskjutning på tafla vanns första priset, en vacker studsare, af Löjtnant *E. v. Gerber* på 25 points. Andra priset, ett krutmått af silfver, vanns af Hemmansegaren *Petterson* i Ramlösa, och tredje priset, ett kruthorn och en hagelpung, af Baron *Blixen Finecke.* Att icke högre points skjötos, tillskrifver man det för dagen rådande häftiga stormvädret. Vid Fogelskjutningen blef Borgmästaren *Lundberg* i Helsingborg Fogelkung.

= Vi skola i Lördagsnumret återkomma till de få nyheter, dagens utländska post medför. De vigtigaste äro att den bekante *M'Leod* blifvit med våld tagen ur sitt fängelse vid Lockport, och att man i Spanien befarar utbrottet af en kontrarevolution, till fördel för Exdrottningen Christina, hvilken för närvarande vistas i Paris.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

STORBRITTANIEN.

Ibland alla länder i Europa har den periodiska litteraturen sin största utbildning, utsträckning och vigt i *Storbrittannien.* År 1782 funnos derstädes endast 61 tidningar; numera räknar man omkring 500, utom en talrik mängd månads- och qvartalsskrifter, som innehålla utförligare afhandlingar inom alla vetenskapens områden. Huru stor äfven här hufvudstadens öfvervigt är, visar sig af den omständigheten, att Londoner-bla-

* *Fortsättning från N:r 93.*

den utgöra nära hälften af de dagligen inom alla tre förenade konungarikena cirkulerande tidningsnumren. I intet annat land är journalistiken i lika mått ett föremål för större, merkantil spekulation. Titeln på ett blad gäller liksom den ärftliga firman af ett mer eller mindre ackrediteradt handelshus. Om namnen på de särskilta redaktörerna, som bestrida de mångartade göromålen, är endast helt föga någon fråga, då deremot den långt rörligare franska pressen i vida högre grad är beroende af de särskilta medarbetarnes personlighet. Då emellertid afsättningen af de engelska journalerna till största delen är beroende af de för en talrik publik oumbärliga annonserna af alla slag, så kan ett redan mycket spridt blad vexla färg och bekänna sig till andra politiska tänkesätt, utan att derföre förlora sin publik. På sådant sätt har "*Times*", efter sitt affall från reformernas sak, tillochmed ännu mera ökat kretsen af sina läsare, alldenstund den endast förlorat helt få af sin förra publik, och ibland Tories vunnit många nya prenumeranter. Sålunda kunde äfven detta jätteblad redan sedan längre tid tillbaka fördubbla och till och med fyrdubbla sitt omfång, emedan det på en enda dag presterade allmänheten en tryckt massa, som åtminstone skulle fylla 30 vanliga oktavark. Deraf fyllde annonserna nära hälften och lemnade en inkomst af 8000 gulden, eller 4000 R:dr Svenskt Banko om dagen. Denna ofantliga inkomst måste hufvudsakligen betäcka omkostnaderna och afkasta vinsten, emedan utgifterna, oaktadt den dagliga omsättningen af 10,000 exemplar genom blotta prenumerantantalet knapt kunde betäckas. Andra hälften af tidningen innehåller afhandlingar och berättelser af hvarjehanda slag, politiska resonnemanger och underrättelser från alla verldens trakter Sålunda reflekterar sig deri, liksom i en kolossal spegel, det dagliga verldslifvet i sina mångfaldigaste yttringar, hvarvid dock visserligen det öfverallt utgrenade brittiska verldsriket isynnerhet ihågkommes. Detsamma gäller, fastän i mindre skala, om de tio öfriga londonska morgon- och aftonbladen. Grundandet af en af de vanliga morgontidningarne, som i allmänhet taget läsas långt mera, än aftonbladen, erfordrar ett kapital af 50—60,000 P. St. Redan af denna orsak har man bildat sig en aristokrati af stora tidningar, som äfven här är en rikedomens och den ärftliga besittningens aristokrati, och emot hvilken först i sednare tider en demokrati af mindre blad, isynnerhet söndagsblad, har upprest sig. På demokratiserandet och populariserandet af den periodiska pressen har nedsättningen af stämpel-afgiften, sedan den 15:nde September 1836, yttrat ett vigtigt inflytande, ehuruväl ej så stort, som många hade väntat. Väl har antalet af de sålda bladen stigit ifrån 30 till 59 millioner; men ett lika förhållande äger ej rum med journalerna, som under samma tid ifrån 397 endast ökat sig till 483. Af dem utkommo 100 i *London*, 223 i det öfriga *England*, 63 i *Skottland* och 78 i *Irland*. De nya tillkomna tidningarne äro nästan alla veckoskrifter. Att icke liktidigt ett större antal oftare utkommande blad uppstått, förklarar sig af den omständigheten, att oaktadt all fri eller friare konkurrens, de rike journal-ägarne dock alltjemnt lätt kunna fördraga en faktisk öfvervigt. Denna sig redan monopoliserande öfvervigt ökas ännu mera genom de emellan de äldre tidningarne af olika färgor brukliga koalitionerna emot hvarje uppkomst af en yngre press. Man finner nemligen, att toryistiska, whigistiska och radikala journaler på gemensam bekostnad besolda personer, som lemna dem underrättelser och expresser, med strängt förbud för dem, att ej tillåta något nytt uppstående blad tillträde till dylika associationer, hvarföre också hvarje sådant oftast går under, emedan det i sin isolering ej mäktar bestrida de ofantliga omkostnaderna. Den i hvarje rörligt samhälles offentliga lif märkbara trefaldiga söndringen af politiska åsigter och sträfvanden i ett parti för det förflutna, det närvarande och det tillkommande, framträder också, i afseende på den brittiska journalistiken, i de blad som tillhöra *Tories, Whigs* och *de radikala;* i *Irland* åter, i anledning af de genom särskilta förhållanden gifna riktningar, såsom en periodisk press, tillhörig *Oranie-männerna, Whigs* eller de egentligen ministeriella och *Antiunionisterna*. År 1836 var ännu Whig-pressens förhållande till Tory-pressen mera gynnande, än nu, emedan antalet af de blad, som den liberala pressen afsatte, i förhållande till deras motståndares, var ungefär som 100 till 43. Men numera utgöra Tory-bladen mer än hälften af tidnings-pressen i hufvudstaden, ehuruväl de visserligen i provinserna äro dennä underlägsne. Hvad den radikala pressen beträffar, så måste man, för att kunna göra sig en rigtig föreställning om partiernas utvecklingsgång, ej förbise, att radikalismen ännu för omkring fem eller sex år sedan, då den redan i parlamentet hade några representanter, ännu ej ägde en enda organ i den periodiska pressen. Nu åter äro de flesta och mest lästa veckoblad af radikal färg; likväl i olika gradationer, ifrån "*Examiner*" och "*Spectator*" ända till "*Weekly dispatch.*" De afsatte under sista qvartalet af förlidet år nära tre millioner nummer; de konservativa deremot endast en half million. Största publiken har *Weekly dispa'ch*, som föryttrar nära 60,000 exemplar, hufvudsakligen bland de lägre klasserna, alltså på en enda dag nästan lika så många, som "*Times*" under hela veckan. Radikalismen i detta mycket spridda söndagsblad, har allt mer o h mer öfvergått i en tydligt uttalad republikanism. Det innehåller förnyade anfall emot monarkien i allmänhet, och brittiska statsförfattningen isynnerhet; synnerligen häftigt uppträder detsamma emot statskyrkan, och tillåter sig till och med under stridens hetta stundom äfven anfall emot sjelfva kristendomen. Likväl räknas denna journal icke till de egentligen kartistiska bladen. Kartisterne, som bilda yttersta venstra sidan och radikalismens hufvudstyrka, hade 1839 i London endast 3:ne blad, af hvilka 2:ne rakt ut predikade användandet af fysiskt våld. I de stora fabriksstäderna hafva de ännu några organer; men i London åter hafva de redan upphört. Detta låter ganska väl förklara sig deraf, att den hos massan rotade kartismen, liksom massan sjelf, endast verkar tidtals, och att följaktligen äfven behofvet af att blifva representerad inom dagbladslitteraturen endast periodiskt låter känna sig. För öfrigt bör den hittills gjorda erfarenheten redan hafva lärt, att kartismen väl tidtals inslumrar, men då också återvaknar med frisk och stigande kraft. — Liksom de franska revyerna, hafva äfven de flesta engelska månads- och qvartalsskrifter, af hvilka förlidet år icke mindre än 236 utkommo af de förra, och 34 af de sednare, en viss politisk färg, och liksom i allmänhet taget brittiska journalistiken är innehållsrikare, än den franska, så utkomma de äfven i större format, än de franska tidskrifterna.

Det ibland de brittiska öboarne så lif-

ligt kända behofvet af ett jemnt deltagande i de allmänna angelägenheterna har äfven till det vidsträckta omfånget af de *Engelska kolonierna* utbredt hågen för den periodiska litteraturen, och detta i desto större grad, ju mera befolkningen derstädes är af brittisk härkomst. I *Ostindien* utkommer redan ett ej obetydligt antal tidningar, dels engelska, dels engelska och indiska tillika, dels uteslutande på Hindu-språket. Rikast är presidentskapet *Kalkutta* dermed försedt, hvarest Hindu-bladen antingen äro skrifne på ren Bengaliska, eller på missionärspråket, den så kallade seramputer-Bengaliskan. En del af desamma tillhör ett liberalt rörelse-parti, under det att andra, som ännu ibland Hinduerna finna det största antalet läsare, söka smickra folkets passioner och fördomar. På *Capkolonien* i *Grahamstown*, utkom ibland andra blad år 1838 en på kafferska språket skrifven månadsskrift, kallad "*Umschumayli Wendala*", (Nyhetsberättaren). Jemförelsevis mycket rik är redan engelska periodiska pressen i *Australien*, hvarest i *Newsydwales* 20 tidningar utgifvas, ibland hvilka en, "*Sidney monitor*", dagligen; *Vandiemensland* har 8 sådana; *södra Australien* 4; *Svankolonien* 1, och *Nya Seland* 2:ne. Af större vigt är periodiska litteraturen i de *brittisk-Nordamerikanska kolonierna*. Redan sedan flere år tillbaka utgifvas derstädes 44 tidningar och tidskrifter, 13 i *Nya Braunschweig* och *Nya Skottland*, 18 i *Öfra Canada*, och 13 i *Nedra Canada*. Ialand de sednare befinna sig flera vetenskapliga tidskrifter, af hvilka några på franska språket.

SLAGET VID HOGLAND. *

Ändamålet med den långa kryssningen var uppfylldt; och Flottan styrde norrut, att möta den Ryska flottan, som sades vara ute. Om de Elfva Skepp, som fått ligga i fred vid Högebugt, nu seglade och nalkades oss i detsamma som den stora flottan, vore Svenska flottans förstörelse den förmodliga följden. Det vore 81 skepp med 5 tredäckare, d. ä. ännu 5 batterier större, än de vanlige, hvilket svarar mot 3 skepp; summa 84 Linieskepp mot 21.

Vi hafva omtalt en mystisk inflytelse. Så ofta vi finna spår deraf, vilje vi utmärka dem med *m. infl.* — — —

*) Ur "*Delagardieska Arkivet*", *utgifvet af P. Wieselgren, 15:de delen. Författaren till ofvanstående berättelse är framl. H. Ex. Grefve Sköldebrand.*

En vacker signal gafs kl. 11 om natton med ett kanonskott, två raketer och sedan 3 kanonskott. Den betyder uppbrassning. Divisions-chefsskeppen svara med samma signal, till tecken att de förstått den. Signaler gifvas om dagen med små flaggor. Hvarje flagg har sin betydelse, som förändras af stället der den hissas; och de äro hundradetals. Deras sammansättning i olika ställningar har ock olika betydelser. Det är ett helt språk. Skepp, personer, direktioner, hamnar, redder, allt som kan behöfva verkställas och mycket mer, kan i ett ögonblick meddelas hvad skepp som helst. I mörker eller mist signaleras med skott, raketer och lanternor. Under natten eller om morgonen skedde två stora förändringar genom signaler. Flottan gjorde hvad i manöver till lands kallas förbyta flyglar. Ordre de bataille var förut genom general-ordres förkunnad. *Amiral Liljehorn hade avant-gardet*, Stor-Amiralen centern, Öfverste Modée Arriere-gardet. Genom anbefalld manöver, får nu *Amiral Liljehorn arriere-gardet*, och Modée avant-gardet. Detta är nödigt att minnas; ty vi få se framdeles att det har *m. infl.* Ännu en ordres genom signal, nemligen: *Hvar division lyder endast sin Divisions-chefs signaler.* Ännu större *m. infl.*

Här bör ihågkommas, att Hertigen, som sjelf egentligen var kavallerist, hade fullt förtroende för sin Flagg-kapiten, en af våra skickligaste Amiraler, och som öppet bekände sin religion, att lyda den högsta befallningen utan vilkor och undantag. Denne fick hissa hvad signaler han ville och manövrera efter behag — — —

Ryska flottan syns vid östra horizonten. Vi segla rakt dit och hafva vinden. De återställa sin linia, bruten under natten; vi äfvenså. — De hålla litet af; vi sluta på, och vinna på afståndet. Vi måste snart hinna dem.

Klockan ungef. 7 om morgonen syns ett litet fartyg med Preussisk flagg, som gått igenom Ryska flottan, och kommer rätt åt oss. Det misstänks att vara en brännare, och prejskott skjuts med kula. Fartyget nalkas ändå, och der ropas: *Slup om bord från Chefskeppet Gustaf d. III.* Slupen skickades dit, och återförde en Svensk Underofficer, som hade depecher till Hertigen, komna från Finland till Stockholm, och derifrån på detta sätt affärdade. De innehöllo underrättelsen: *att den Ryska flottan, som nu stod för våra ögon, ej kunde komma ut detta året, af brist på folk;* och befallning: *att anfalla Högebugts esquadren ehvar den funnes.* Brefvet eller missivet från Regeringen i Stockholm var dateradt d. 7 Juli; Jag stod helt nära Hertigen, då brefvet öppnades, hörde det första utbrottet af förtrytelsen, och antecknade för mig sjelf hvad jag hört. Hertigen undvek sedan att tala om detta brefvet; men såg mulen ut, då talet fördes dit. Om brefvet gått med Courier från Stockholm, hade det varit i Carlskrona den 10, och som flottan då kryssade ej långt derifrån, och hade daglig communication, hade det kunnat komma fram den 11; de 11 skeppen förstörda eller tagna d. 12; Flottan ingången till Carlscrona om någon reparation behöfts, förloradt manskap ersatt, det öfriga förfriskadt; nytt vatten intaget, och flottan vid denna tid den 20 Juli på samma ställe der den nu är, färdig till bataille, *m. infl.*

Allt detta kunde hafva skedt; men det som skedde, var att vi höllo rätt åt Ryska flottan, som nu mychet väl formerat sin linia. Vår linia ännu *i omvänd ordning*, så att Liljehorn kan blifva efter; hade han avantgardet kunde han det ej. De med signal gifna ordres, *att hvar division lyder sin Divisions-chefs signaler*, gälla ännu; gällde de ej, skulle Liljehorn ensam kunna blifva efter, *m. infl.*

Kl. 10 f. m. Redan ser man att Liljehorns division blir efter. Signal hissas, *att den skall forcera med segel;* men det tycks ej verka. Vinden är *en jemn bramsegels-kultje*, med medvind från vår sida åt fiendens; Himlen klar, utan ett enda moln. Om vi välja väder, hade vi ej kunnat välja det annorlunda, än det var. Men att vi kommit i ställning att begagna det, och tagit vinden af fienden, bör tillskrifvas Flagg-kaptenens, Amiral Nordenskjölds manöver. Det är redan sagt att han fick befalla hvad han ville.

Kl. 1: fienden syns hvarken vilja gifva, eller alldeles undvika bataille, då och då håller han litet af. Hertigen låter genom ropare befalla de fem närmaste skeppen att följa Chefsskeppet; och sjelf sjette, skyndar det inom kanonhåll. Vi se redan utan kikare folket på ryska skeppen, och de Apostla-bilder, som pryda bakstammen af en tredäckare, som är midt för oss. Hertigen står på hytten, omgifven af Adjutanter och Officerare; allt väntar på begynnelsen af ett stort spek-

takel. Jag antecknar nu straxt hvad jag ser och hör.

K. 2 e. m.: H:s K:gl. H:het befaller att med ett skott försöka hållet. Kulan rör vattnet, helt nära tredäckaren, så att en liten vattenkolonn uppstiger för ett ögonblick; den har således råkat skeppssidan. Straxt börjas elden på begge sidor. Än hörs dundret af många hundrade kanoner, nästan på en gång, än sången af kulor som fara bågvis genom luften. Så, men med mindre verkan, hörs i Glucks ouverturer, än ett fortepiano i dur, än ett piano i moll med brytningar. Röken, i stora rundade massor, vältrar sig från vår sida snedt åt fiendens, höjer sig och fyller en del af Himlahvalfvet; det rum den lemnar, uppfylls beständigt af nya massor. Fiendens rök möter vår, så långt krutets kraft räcker, men följer den sedan, förd af vinden. Då uppehåll är i skjutandet, utgöra begge rökarna ett snedt hvalf öfver flottan, under hvilket man i ett halft mörker kan se ända till de främsta skeppen. Att se och höra detta, är värdt litet faror. Hela den främsta Divisionen skyndar närmare fienden, och ger en gruflig eld. Öfverallt uppstiga sådana vattenkolonner, som vi redan nämnt. Sådana synas jemnt på båda sidor om Chefsskeppet, men kulorna hoppa öfver, utan att skada. Det ser ut som de närmaste Ryska skeppen riktade skotten åt Chefsskeppets hytta. En stund fara de hoptals öfver oss. — — —

(Forts. följer.)

Anmälde Resande.

Engelske Undersåten Thomas Read samt Svenske Undersåtarne, Mekanikus O. E. Carlsund och Professor Johan Way från Hull, Enkefru J. L. Schugge och Apothekaren Schugge fr. Oroust samt Brukspatronen Oterdahl från Wermland, på Tods Hotel; Kontraktsprosten och Kyrkoherden N. T. Casström fr. Warberg, Handelsbokhållaren H. Leja från Stockholm, Ryttmästaren G. Ehrensparre Ljungfeldt fr. Helsingborg, Häradsskrifvaren Lampa från Särö, Hofrättsnotarien J. F. Caspersson från Uddevalla, Prosten och Kyrkoherden A. Kahl från Lund, på Bloms Hotel; Löjtnant Mannerskantz fr. Skåne, Rådman Råberg från Hjo, Herr Charles Jacob Ryberg från Strömstad, på Götha Källare; Doktor A. U. Montén med fru från Philipstad, i huset N:o 25 & 26 i 6 Roten; Apothekaren H. C. Malm och Fru Charlotta Hejdenberg jemte Mamsellerna A. L. Haak och L. Edsberg fr. Warberg, i huset N:o 1 i 7 Qvarteret.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen B. Carlsson fr. Norrköping däckbaten Anna, med papper; J. Hedberg fr. Uddevalla, jagten Providentia, hampa, 40 t:r malt; C. Svensson från Sltöhamn, med kalk; A. Westerberg fr. Skelefteå, 223 t:r tjära, 200 alnar segeldnk.

Dödsfall.

Att vår älskade Dotter, ANNA CHARLOTTE FREDRIKA, *född d. 12:te April 1833, stilla afled härstädes den 16:de Augusti 1841, varder endast på detta sätt slägtingar och vänner tillkännagifvet. Götheborg den 16:de Augusti 1841.*

JAMES HELM. ANNA CHARLOTTA HELM, född HARMAN.

Sällskaps-Sammanträde.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägareförening underrättas härmedelst att Tisdagen den 31 Augusti kl. half 5 e. m. äger målskjutning, på vanligt ställe, rum.

DIRECTIONEN. (377)

De af härvarande Sjömannasällskaps Ledamöter, som åstunda att taga kännedom om Sällskapets Böcker och Tidskrifter, kunna, i detta afseende, anmäla sig hos undertecknad, Sällskapets n. v. Sekreterare. Götheborg d. 16:de Augusti 1841. O. HAFSTRÖM. (378)

Annonser.

Auktion:

= Som vid i dag hållen Auction å Grosshandelsbolaget A. Broddelii & Co Concurs-Massas vid Lilla Edet i Elfsborgs Län, Flundre Härad och Fuxerna Socken belägne finbladiga Sågverk, bestående af 4 privilegierade ramar, icke kunnat försäljas, kommer ny Auction derpå att hållas den 15:de nästa September kl 11 på dagen å Lilla Edets Tingställe. då försäljning till den högstbjudande ovilkorligen kommer att ske. Detta sågverk, som är nybygdt år 1831 och under sednare åren genom betydliga reparationer å Byggnaderne samt förbättringar å Machineriet nu befinnes i godt skick, har ett ypperligt läge vid Götha Elf så väl för Sågtimrets ditförande som de förädlade effecternas nedtransport till Götheborg hvarförutan kan påräknas ferm afsättning på stället, af Bakar, Bohlvirke och affall till fördelaktige priser. Sågverkets läge är dessutom bland dervarande mest passande för annan Fabriks anläggning, äfven med afseende på daglige ångbåtsfarderne emellan Götheborg och Norra orterne och deraf uppkomna lifliga trafik, samt har vid derpå hållen värdering blifvit uppskattadt till nära 28000 R:dr Banco och det brännbara deraf för närvarande assureradt i Phœnix- och Alliance-Compagnierne för circa 23000 R:dr nämnde mynt.

Såväl betalnings som öfrige köpevilkor tillkännagifves före utropet, Lilla Edet den 6 Juli 1814.

A. M. Boustedt. [288]

Till salu:

Norrköpings HVETEMJÖL och STÄRKELSE försäljes i kommission af C. F. KJELLBERG. (371)

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor. (373)

= Ett parti utmärkt godt Vestindiskt SULLÄDER, i halfvor, circa femtio stycken, säljas i commission hos S. T. Ahrenberg, till billigt pris. [380]

I tjenst åstundas.

På Åby Frälsegården i Fässbergs Socken är till Michaeli tjenst ledig för en kunnig och nykter Trädgårdsdräng. Vidare underrättelse lemnas på Herrar Paul Melin & Sons Contor vid lilla torget. (379)

En Gosse vid 16 à 18 års ålder, med goda betyg, kan genast eller till den 24:de Oktober blifva antagen uti lära vid ett Stentryckeri. Adress lemnas i Bonniers Boklåda. [363]

Åstundas köpa:

Åstundas köpa en egendom nära Staden, helst i grannskapet af Alléen, med så mycken tillhörande jord, att 4 à 5 kor och en häst kunna vinterfödas. Den, som har en sådan att afläta, behagade uppgifva sin adress på tidningens kontor i förseglad biljett till B. N:o 4. [374]

Åstundas hyra:

Tvenne gentila RUM med eller utan möbler i undra eller andra våningen af en reel gata; adress Bonniers Bokhandel. (370)

Tillvarataget.

På misstanka om oloflig åtkomst, äro 17¼ alnar oblekt Lärft anhållne, hvartill egare kan sig angifva hos Poliskammaren eller undertecknad. Götheborgs Polisfiskalskontor den 13:de Augusti 1841. GUSTAF ROBERG. (372)

Diverse.

Den Danske Skjald **Oehlenschlägers** Portrait lithographeret efter et Målerie af mig, kan fås för 2 R:dr hos H:rr Boghandlere og hos mig i Hotel Götha Källare. Original-Måleriet findes hos mig. **L. Hansen,** Portraitmåler. (365)

Vinster i 4:de Klassen af 202:dra Hamb. Penninge-Lotteriet

à 10 mark C:t p:r N:ris 4480, 4482, 4490, 7863, 7865, 8154, 8234, 9464, 13149, 13451, 13598, 14557, 14565, 14576, 14580, 14586, 14600 torde jemte frilotter planmässigt uttagas hos H:r S. A. SVALANDER eller undertecknad der Lotterne blifvit köpte, och alla öfrige Lotter blifva till 5:te klassen förnyade inom *d. 25 Augusti.*

Några köp-lotter förefinnas ännu så väl å **Hamburger Penninge-** som **Torells Guld-, Silfver-** och **Varu-lotterier** och träffas Svalander i huset N:ris 65 & 66 vid Vallgatan, samt undertecknad å H:r J. Risbergs Kontor säkrast före kl. 9 f. m. — *Planer till 203.dje Lotteriet meddelas redan, deri väsendtlige ändringar till de spelandes fördel egt rum.* ÅKE OHLSSON. [375]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 97 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 97. Lördagen den 21:ste Augusti 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Lokala nyheter härifrån hafva vi inga att i dag meddela, utom den, att vi ända sedan i Onsdags middag haft ett det härligaste väder. Bland nöjen härstädes intaga Herr *A. Rubensons* musikaliska aftonunderhållningar och eklärerингar *à la Tivoli* första rummet. — Dem. *Emma Freyse-Sessi* hitväntas oförtöfvadt från Norrige, der hon, enligt de norrska tidningarne, vunnit ett odeladt bifall. Äfven Dem. *Zrza*, som någon tid uppehållit sig härstädes, tros före sin afresa härifrån komma att gifva en musikalisk soirée, så vida ett passande instrument kan erhållas.

= Uppå Rikets Ständers anmälan har Regeringen, medelst cirkulär af d. 27 sistlidne Juli, anbefallt samtlige Konungens Befallningshafvande, att hvar i sitt län utfärda en erinran derom, att Kongl. Kungörelsen af den 6 Maj 1830, angående preskriptionstid för inlösen och emottagande i uppbörd af Bankens sedlar på *Daler* kopparmynt, icke har afseende på Bankens sedlar å 14 och 10 *skillingar* kopparmynt, utan att sistnämnde sedlar a *skillingar* kopparmynt fortfarande i uppbörd mottagas och af Banken inlösas.

= Med anledning af Riksens sist församlade Ständers anhållan, att, såsom förberedande åtgärd för antagande af det af 1823 års Ständer gillade, på decimalsystemet grundade, förslag till ny författning rörande mått, mål och vigt, genom Vetenskapsakademien en kort handledning i ämnet, med komparativa tabeller måtte blifva utarbetad, samt undervisning om detta system i folkskolorna från nästa år anbefallas, har Reg. funnit för godt att åt bemälte Akademi uppdraga utarbetandet af dylika tabeller, hvilka derefter komma att Reg:s pröfning underställas.

= Enligt från Chefen å Fregatten *af Chapman* ingången rapport, daterad Gibraltar den 26 Juli, ditkom Fregatten d. 27 s. m. och skulle med det första afgå till Sverige. Vid rapportens afgång fanns ingen sjuk på Fregatten.

= Högsta vinsten i Hamburgerlotteriets 4:de klass, utgörande 10,000 Mark, har utfallit i Stockholm på Herr Rylanders kollekt.

= Landshöfdingen i Westernorrlands län, Friherre *H. Mörner* lärer hos Reg. sökt sex månaders tjenstledighet.

= Kammarrätten lärer hos Reg. hemställt, att, till undersökning ang. *Harlinska balansen*, särskild Landshöfding och Landskamererare må förordnas; och lärer tillika Kammarrätten hos Statskontoret i och för balansen begärt qvarstad å den, Landshöfdingen i Westernorrlands län Friherre *Mörner* tillkommande, ackordsersättnings-summa 12,200 R:dr B:ko. Qvarstad å Landskamererarens icke obetydliga fasta och lösa egendom lärer likaledes hafva blifvit lagd, så att Staten denna gången icke tros komma att förlora något på balansen.

= Kongl Maj:t har, på derom gjorda ansökningar, beviljat nådiga afsked, med lönernes bibehållande, för Mathem. infer. Professoren vid Universitetet i Upsala, Ledamoten af Kongl. NordstjerneOrden, Theol. Doktorn, Mag. Jöns Svanberg, samt för Astronomiæ Professoren vid samma Universitet, Riddaren af Kongl. NordstjerneOrden, Mag. Johan Bredman.

= Kongl. Maj:t har förordnat att frågor, som hädanefter kunna väckas om tillåtelse till marknaders hållande och om indragning af sådana, som redan beviljats, må ankomma på Kommerse-Kollegii pröfning och afgörande, sedan Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och ofrige vederbörande blifvit hörde.

= Under den tjenstledighet, Svenska och Norrska Ministern i Köpenhamn, Frih. Lagerheim, åtnjuter, förestås Svenska och Norrska Missionen vid Danska Hofvet af LegationsSekreteraren derstädes, Kammarjunkaren Frih. Adelsvärd. Frih. Adelsvärd afgår derefter såsom Legationssekreterare till Paris.

= Andre Sekreteraren i Kabinettet C. A. Järta har blifvit utnämnd till Legationssekreterare vid Preussiska Hofvet, efter Hr Sterky. Hr Järta har först afgått till Paris, för att der tjenstgöra såsom Legationssekreterare, till dess Frih. Adelsvärd dit anländer.

= Kammarjunkaren Grefve O. C. Mörner, som blifvit rapellerad från sin Legationssekreterare-plats i London, har åter ingått i tjenstgöring i Kabinettet för utrikes brefvexlingen, såsom Andre Sekreterare.

= Dagens utländska post ankom så sent, att vi ur densamma icke hinna att göra något utdrag. Underrättelser från nästan alla trakter af Europa omtala de stora härjningar, som regn, hagel, åska och storm åstadkommit. *Tyskland* har varit hemsökt af orkaner och öfversvämningar; i *Frankrike* och *Italien* hafva starka jordstötar på flera ställen låtit känna sig, och i *Spanien* har fallit ett stenregn, som på en lång sträcka anställt en förskräcklig ödeläggelse.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Drottningens nedkomst väntas ej förr, än i slutet af Oktober.

= I kolgrufvan i *Thornby* i *Sunderland*

har inträffat, en explosion hvarvid 9 arbetare förlorade lifvet, och 4 svårt sårades; tolf andra arbetare, som likaledes befunno sig i grufvan, förblefvo oskade.

= Det förljudes, att prins *George af Cambridge* förmälning med en tysk prinsessa, en anförvandt till enkedrottningen *Adelaide,* blifvit beslutad; äfven vill man veta, att Kronprinsen af *Hannover* i början af nästa år skall förmäla sig med en prinsessa af *Sachsen-Meinungen.* Prins *Joinvilles* projekterade förmälning med prinsessan Sophia af *Nederland,* kommer ej att gå för sig, emedan hennes onkel, kejsaren af Ryssland, ej vill veta deraf. De förargliga onklarne!

FRANKRIKE.

Paris den 9:nde Augusti. Dom har blifvit afkunnad i diamantprocessen; den beryktade madame *Laffarge* har i den blifvit förklarad skyldig och dömd att ersätta rättegångskostnaderna. Om något vidare straff kan naturligtvis ej mera vara fråga, alldenstund hon redan blifvit dömd till tvångsarbete för lifstiden.

= De legitimistiska bladen offentliggöra ett kondolensbref från hertigen af *Bordeaux* till Herr *Berryer,* i anledning af hans faders död. Nämnde bref är på det hela taget temligen orthografiskt skrifvet; de få grammatikalfel, som deri förefinnas, äro i fråga om en så *ung* prins — prinsen är, såsom bekant är, *endast* 21 år gammal — så ursäktliga, att man ej kan begripa, hvarföre de franska tidningarne göra så mycket väsen deraf.

TYSKLAND.

Frankfurt den 9:nde Augusti. Den ryktbare *Thiers,* som nu är ute och reser, hitkom i går afton och har i dag på morgonen härifrån afrest till Weimar.

SCHWEITZ.

Bern d. 4:de Augusti. En skock Jesuiter (alla Fransoser) anlände nyligen hit från *Freiburg* och predikade ifrån morgonen allt intill aftonen ute under öppen himmel, emedan kyrkan ej kunde rymma det ofantliga tilloppet af menniskor. Regeringen beslöt dock omsider att göra en ända på spektaklet, hvilket så mycket mer är att beklaga, som Jesuiterna (hvilka samtligen skola vara utsökt vackra karlar) af qvinnorna från flera andra kyrkosocknar blifvit uppmanade att äfven helsa på dem.

ÖSTERRIKE.

Wien den 4:de Augusti. En skrifvelse från *Nissa* förmäler om nya excesser af turkiska milisen, för hvilka så väl Nissa som äfven *Lesskovetza* skola hafva utgjort skådeplatsen. Det tyckes, som om *Jakub Pascha* lika litet som de öfriga turkiska befälhafvarne, äfven med bästa vilja, egde kraft nog, att hålla soldaterna, hvars antal i denna trakt skall hafva vuxit till 15,000 man, behörigt i i tygeln.

= Ifrån provinserna ingå fortfarande underrättelser om nya falissementer; isynnerhet äro falissementerna i *Pesth, Triest* och *Milano* lika talrika, som till beloppet ansenliga. Der är det förnämligast handelshus, i *Böhmen* deremot fabriker, som genom hafvarande penningekris bringas på obestånd. På platsen härstädes tyckes väl hufvudstormen vara öfverstånden; men emellertid torde det väl behöfvas många år, för att åter konsolidera de så djupt skakade merkantila förhållanderna.

ITALIEN.

Rom d. 30:nde Juli. Vid den nyligen timade sorgliga tilldragelse, som ägde rum vid afrättningen d. 20:nde Juli, blefvo trenne personer (en hustru och tvenne barn), döda på platsen; 8 blefvo dödligt sårade, 40 erhöllo sticksår, 49 skärsår; på annat satt sårade blefvo 587, och 10 fingo krossade armar eller ben. Sedan folkmassan utrymt platsen, fann man på densamma i vild oordning liggande följande saker: 880 hattar, tillhörande verldsliga, och 99 tillhörande andliga män; 180 fruntimmershattar och hufvor, 585 stycken käppar, 89 abbots-kåpor, 2 munkkåpor, och 10 sy- och penningpungar.

ORIENTEN.

Alexandria d. 6:te Juli. Ett rykte har spridt sig, att *Tahir Paschas* blockerings-eskader blifvit uppbränd af Kandioterne. Detta hålles dock ej för troligt, utan är man snarare böjd för att anse insurrektionens undertryckande på *Kandia* såsom nära för handen. Faktiskt är likväl, att brännare blifvit utrustade i Grekland och afseglat till hafsviken vid *Suda.*

= Öfverste *Napiers* försök att förmå *Mehemed-Ali* till att förafskeda de i egyptiska arméen inrullerade Syrierna, äro fruktlösa. — De för ett ögonblick uppskjutna hamnarbetena bedrifvas åter med ny verksamhet. Framför ett af hospitalerna upprättas ett nytt batteri, och sjelfva hospitalet förvandlas till en befästad, med kassematter försedd kasern.

Konstantinopel d. 5:te Juli. Storherren har låtit värfva en korps af 15—20,000 Albaneser, för expeditionen mot *Hedschas.* Ankomsten af de första afdelningarne deraf väntas dagligen.

SYDAMERIKA.

= Enligt underrättelser från *Montevideo* af den 27:nde Maj, hade Kommodor *Coe* med en eskader af 6 fartyg angripit Kommodor *Brown,* som kommenderade den endast af trenne fartyg bestående eskadern från *Buenos-Ayres.* Efter en hårdnackad strid, som varade i mer än 3:ne timmar, blef *Coe* tvungen att med sina mycket illa tilltygade skepp återvända till hamnen. Han hade 12 döda och 20 sårade

---

BERIGTIGANDE.

Utgifvaren af *Phoenix,* som både önskat och hoppats, att den mellan honom och Red. af *Götheborgs Handels- och Sjöfartstidning* uppkomna strid måtte vara slutad, ser sig icke desto mindre nödsakad, att i dess helhet publicera ett af honom i N:o 94 af förstbemälte tidning citeradt protokollsutdrag, af det skäl, att hans motståndare och angripare, i det i Måndags utkomna 95:te numret af *Götheborgs Handels- och Sjöfartstidning,* insinuerat, det nyssbem. utdrag skulle på något sätt vara *förvrängdt* och sålunda *icke* bevisande *det,* som med dess framläggande inför Allmänheten åsyftades. Denna *insinuation* har af mången, som icke närmare känner Red. af Phoenix, tagits helt och hållet *efter orden,* hvaraf följden blifvit den — att man debiterat nämnde Red. för en *osanning.* — Att, under sådana omständigheter, *tiga stilla* och låta smittan gripa omkring sig, vore icke att allenast "gifva lastarenom rum", utan skulle äfven röja en alldeles oförlåtlig liknöjdhet för sitt eget goda namn och rykte. Det är af denna anledning, som Red. af Phoenix, genom meddelande af ofvanbemälte dokument *in extenso,* nu går att sätta Allmänheten i tillfälle att *sjelf* bedöma halten och värdet af detta vår publicistiske medbroders senaste advokatoriska "tilltag."

Utdrag af Protokollet, hållet i Götheborgs Consistorio, d. 17 Maj 1837.

§. 25.

S. D. Föredrogos ånyo de i vederbörlig ordning ingifne ansökningar till ledigvordna Eloquentiæ och Poëseos Lectionen vid härvarande Kongl. Gymnasium, och företogs nu tillsättningen af samma Lectorat, hvarvid H.H. Doktorn och Biskopen, i egenskap af Ephorus, yttrade: "Till lediga Eloquentiæ Lectionen hafva "inom fatalietiden sig såsom sökande anmält

"Adjunkten i detta läroämne vid Lunds Uni-"versitet, Mag. *J. G. Ek,* Rektorn vid Udde-"valla l. Lärdomsskola, Mag *S. Rydén,* Gym-"nasiiadjunkten härstädes, Mag. *P. D. Lom-"berg,* Conrectorn vid Götheborgs h. Lärdoms-"skola, Mag. *N. Hagborg,* och Collegen vid sam-"ma skola, Mag. *C. Thunberg.* Emedan dock "de 2:ne sistnämnde icke aflagt de för tjen-"sten föreskrifna prof, kan valet endast bland "de tre förstnämnde äga rum. Kongl. Skol-"ordningen framställer i 3 sectionen, 1 Kap. 1 §. "såsom allmänna, jemte de moraliska, följan-"de befordringsskäl: *grundlig insigt* uti det, som "sysslan fordrar; *skicklighet* att meddela dessa "kunskaper, och *öfning* vid andras undervis-"ning. I dessa afseenden äger Adjunkten Ek "företräde framför sina medsökande; 1:o) re-"dan i de första ådagalagda profven af insigt "i Eloquentia Romana, Specimina Stili pro "exercitio och pro gradu har han erhållit be-"tyget *laudatur,* då hans medsökandes varit "*approbatur.* I Magister-examen utmärktes han "med det ovanliga vitsordet *egregie laudatur;* "Rydéns examen är bedömd med *non sine "laude* och Lombergs med *approbatur.* Han "har ock efter vunnen Magistergrad flere gån-"ger vid Universitetet præsiderat i ämnen, rö-"rande latiniteten, och dervid erhållit högsta "betyget; hans medsökande hafva icke vid U-"niversitetet aflagt något præsidiiprof. Vid "Specimen cathedrale för Lectionen har Gö-"theborgs Consistorium tilldelat honom *lauda-"tur,* men Rydén och Lomberg *cum laude "approbatur.* Utom förenämnde lärda arbeten "har Adjuncten Ek utgifvit ett och annat, hvar-"ibland en recension i Sv. Litteraturförenin-"gens Tidning, rörande latinska språkläran; "Rydén har att anföra endast sin förtjenst-"fulla oration vid Prestmötet 1836, och Lom-"berg intet dylikt. 2:o) För undervisningsgåf-"vor, visade i det practiska föreläsningsprof-"vet, tilldelades Ek *laudatur,* Rydén *cum laude,* "och Lomberg *approbatur.* 3:o) Adjuncten Eks "tjenstgöring anser jag ock öfverträffande, då "han, såsom Docens, Adjunct och vicarierande "Professor i saken undervisat Academiska Ung-"domen, deltagit i Student-Examen, och varit "Lärare i Lunds Lyceum, hvilket närmast mot-"svarar Gymnasium. Rydéns tjenstgöring har "varit fästad vid skolan, *och den mångåriga "och mångformiga, Gymnassiiadjuncten Lom-"berg hade bordt kunna anföra såsom ett vig-"tigt befordringsskäl, har, i stället för att "stiga i värde och gagn, minskat mitt förtro-"ende, Medlärares aktning och Lärjungars up-"märksamhet.* Af dessa förenade skäl utnäm-"ner jag Akad. Adjuncten Mag. Joh. Gust. Ek "till Eloquentiæ Lector."

Herrar Consistoriales förenade sig, enhäl-ligt och hvar för, sig med H.H. Ephorus, och vardt alltså Acad. Adj. Mag:r Ek utnämnd att vara Eloquentiæ och Poëseos Lector vid detta Kongl. Gymnasium, hvilket genom anslag å vanligt ställe kungöres.

Ut supra *in fidem*

F. B. GRUNDELL."

Alla vidare reflexioner, anmärkningar, vederläggningar och hänvisningar från Red:s af Phoenix sida, anser han vara helt och hållet öfverflödiga, och vill endast uppmana Red. af H. o. S. T., att, om den eger någon den ringaste känsla "*för sanning och rätt*", då i bem. blad inrymma en plats för ofvanstående berigtigande!

Insändt.

NYKTERHETSKALASER.

Ins., som forgafves väntat att få se den anledning till detta ämne, hvilken gafs i går 8 dagar sedan vid middagskalaset för Biskopen m. m. Hr D:r Bruhn, i någon af stadens tidningar åtminstone omnämnd, dristar upptaga den till den särskilda uppmärksamhet, som den tyckes förtjena. Säkerligen är ingen vrå af Sverige, dit icke nykterhetsfrågan hunnit med sin anfordran på uppmärksamma öron. På de flesta ställen äro, trots allt motstånd af lärda och olärda nykterhetsfiender, nykterhetsföreningar bildade; någorstädes, såsom fallet är i Götheborg, nykterhets-spis-inrättningar, men ingenstädes har, oss veterligen, ännu frågan om nykterhetskalaser blifvit offentligen väckt. Vi skulle med sådana kalaser vilja förstå dem, der, enligt nykterhetsföreningarnas idé, inga destillerade drycker förekommo, och bruket af de jästa vore måttligt. Dermed skulle det bästa gensvar vara gifvit på den *första* invändningen, bonden vanligen har tillreds, när han skall föreställas den vinst, som i ekonomiskt och moraliskt hänsende skulle beredas honom genom bortläggandet af spirituosa, den invändningen nemligen, att herremannen, som har så lätt (?) att afsäga sig bruket af bränvin, kan i stället förse sig och sitt bord med allehanda viner. Dernäst vore det väl, om orsakerna till den *andra* hufvudinvändningen alltmer blefve undanröjd, den neml., att *presten* nyttjar de drycker, som utgifvas för skadliga i så många afseenden. Till förebyggande af den första invändningen verka inom sina hus alla, som inträdt i någon nykterhetsförening, och deribland, såsom vi vete, Sveriges ypperste. Den andra invändningen borde presterne omintetgöra; äfven om de icke anse sig, för att verka för det ändamålet, böra sluta sig till någon *förening.* De borde, mera än hittils skett, lyssna till de adresser, med hvilka flera med sitt fosterland ärligt menande Dannemän hafva uppvaktat presterna, uppmanande dessa att behjerta både det gagn, *de* i främsta rummet kunna bereda, om de förkasta bruket af de destillerade spritdryckerna, och den skada, *de* i främsta rummet göra, om de fortfarande hylla den sed, supseden, som utgör det största onda för vårt land. Aktningsvärda vore de ord, hvilka i detta afseende H. H. Erkebiskopen, aftonen före sin afresa från Götheborg, lade denna stads inv. i allmänhet, och stiftets presterskap i synnerhet, på hjertat; behjertansvärda de föreställningar, som Herr Lektor Ek framlade i sitt förträffliga och kraftfulla Tal vid samma tillfälle. Men de, hvilka han frambar vid ett sednare tillfälle, böra om mojligt tala ännu kraftigare. Och detta tillfälle var vid den ofvannämnde middagen för Stiftets nya, vördade biskop. Sedan de vanliga välönskningsskålarne voro tömda, dristade Herr E. begära ordet. "Ingen delade lifligare än han den glädje, som kallat gästerna tillsammmans; men han undrade att den fröjd, som vid dylika tillfällen uttalar sig, alltid skall behöfva sitt förnämsta uttryck i mat och dryck — inför en samling af prester vågade han utsäga denna sin förundran — vågade han dermed förbinda sitt hopp, att de icke skulle vägra, att med honom behjerta den stora angelägenhet, nykterhetsreformen, som, omfattad i de öfriga delarne af landet, väntar att äfven blifva omfattad af den del, hvilken vår stad representerar." Det hade kunnat anses olämpligt och till en del anstötligt för den högtidliga stunden att just nu taga uppmärksamheten i anspråk för ett sådant ämne; men på det sätt, Hr E. gjorde det, kunde det näppeligen så anses: en sådan älsklighet, värma och allvar låg det i hans ord. H. H. Biskopen dömde förmodligen lika så, då han besvarade Hr E. med en liflig försäkran, att han vore den fosterländska sak, Hr E. förordat, af hjertat tillgifven, och skulle för densamma i sin mån vara verksam. Flera tycktes genom sin belåtenhet med uppträdet vilja instämma. Ingens knorr *hördes.* I alla hänseenden måste man hålla Hr E. räkning för det mod, han ådagalade, när han *så* vågade förbinda ett allmänt glädjeämne med det enskildta. Må hans exempel följas, och och vid de många, stora kalasen, der man värmer sig med mat och dryck, något hjerta klappa varmt för deras räkning, hvilka behöfva de högres, de förmögnares föredömen i den stora sed-reform, som i våra dagar så högeligen påkallas. Må de åtminstone bevekas att

omstörta aptitssupborden, denna skamfläck i bildade samhällens husliga kretsar! Allraminst bör man förmoda, att den prest, som sjelf icke älskar bränvinets och de öfriga rusdryckernas "måtta" eller "omåtta", viil låta denna *esca malorum* qvarfinnas i sitt hus, af farhåga att förlora åhörarnes opinion om gästfrihet. Denna kan tvifvelsutan värdigare uttrycka sig, än genom de starka drycker, som göra gästen svagare. Förebråelsen för ickegästfrihet, som numera knappast lärer drabba presten, för det han ur *sitt* hus aflyser det för hans landsmän förderfligaste onda, kan dock aldrig komma att öfverväga den förebråelse, som för detta onda sedan Gustaf III:s dagar hufvudsakligen hvilar öfver presternas hufvud. Hvad de för ombildandet af dessa kalaser, hvilkas alltmer vidgade gränsor utom nykterhetens område de så ofta äro i tillfälle att skåda, kunna uträtta, är dem icke obekant. Må vinkar sådana, som gåfvos vid sjelfva Biskopskalaset, ej förgätas, och der många eller få skålar *med* spirituosa tömmas, alltid någon röst höja sig till föreslående af en skål *utan* spirituosa för — nykterhetskalaser!

P. S.

Det i föreg. N:r af denna tidning omförmälta franska Theatersällskapet, bestående af 8 Herrar och 4 damer, anlände i dag med Ångfartyget *Prinds Carl* från Köpenhamn. Då det emellertid icke af Konungens Befallningshafvande härstädes kunnat erhålla tillstånd att i Götheborg gifva några representationer, så kommer resan att i morgon fortsättas till hufvudstaden, der utan tvifvel ett mera gästvänligt mottagande väntar de konstidkande främlingarne.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen J. Hedberg fr. Uddevalla, jagt. Providentia, hampa, 40 t:r malt; Dito C. Svensson fr. Slitöhamn, 77 läster kalk; Dito A. Westerberg fr. Skellefteå, 233 t:r tjära; Dito J. Kjellberg fr. Falkenberg, båt. Orion N:o 13, 54 t:r råg: Dito S. Nilsson fr. Marstrand, barlast; Dito O. Johansson från Uddevalla, däck. Albanus, barlast.

Sällskaps-Sammanträde.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägareförening underrättas härmedelst att Tisdagen den 31 Augusti kl. half 5 e. m. äger målskjutning, på vanligt ställe, rum.

DIRECTIONEN. (377)

De af härvarande Sjömannasällskaps Ledamöter, som åstunda att taga kännedom om Sällskapets Böcker och Tidskrifter, kunna, i detta afseende, anmäla sig hos undertecknad, Sällskapets n. v. Sekreterare. Götheborg d. 16:de Augusti 1841. O. HAFSTRÖM. (378)

Annonser.

Till salu:

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor. (373)

J. A. KJELLBERG & Co. försälja: Norrsk brun och blank Tran, stor-, medel- och små Gråsey, Spillångor, Sill i bok- och furutunnor, Fet-Sill, Terra-Vecchia Salt, Petersburger Hampa, Bomull, hvitt oblekt Engelskt och Turkiskt rödt Bomullsgarn, Madras-Indigo, Skarp- & Kryddpeppar, Amerikansk Negerhead, Alun och Rödfärg af Carlsforss bruks tillverkning, Skrifpapper, Port-, Madeira-& Xeres -Vin på bouteljer, Genever, prima sort Norrköpings Hvetemjöl, m. fl. varor. [356]

= Ett parti utmärkt godt Vestindiskt SULLÄDER, i halfvor, circa femtio stycken, säljas i commission hos S. T. Ahrenberg, till billigt pris. [380]

I tjenst åstundas.

På Åby Frälsegården i Fässbergs Socken är till Michaeli tjenst ledig för en kunnig och nykter Trädgårdsdräng. Vidare underrättelse lemnas på Herrar Paul Melin & Sons Contor vid lilla torget. (379)

En nykter, ärlig och pålitlig uppassare kan få tjenst, när han anmäler sig å detta Boktryckeri. [384]

Åstundas köpa:

Åstundas köpa en egendom nära Staden, helst i grannskapet af Alléen, med så mycken tillhörande jord, att 4 á 5 kor och en häst kunna vinterfödas. Den, som har en sådan att aflåta, behagade uppgifva sin adress på tidningens kontor i förseglad biljett till B. N:o 4. [374]

Diverse.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen och bokstafssigill i sten, stål och messing; upphöjda och fördjupade stämplar; moderna oblatsigill och fruntimmerssigill med blomsterornamenter; märkplåtar till fastager, papper, linne o. d.; silfverstämplar; namn och inskriptioner på guld- och silfverarbeten; vexlar, visit- och adresskort; congrev-stämplar m. m. till gravering hörande.

J. E. ÅKERBERG,
Gravör från Köpenhamn,
bor å Hotel Götha källare, N:o 87. [382]

Carlsberg & Christinehöjd.

Som nödvändigt är att få en dags ledighet här på Hotel Prins Carl, för beredande till Bouppteckningen; alltså kommer serveringen af Frukost- och Middagsspisning nästa Söndag att serveras på Carlsberg. För att lätta respective gästernes passage dit, komma 2:ne passande åkdon att från kl. 12 middagstiden till kl. 4 e. m. alternativt gå emellan Prins Carl och förberörde ställe. — Serveringen sker i stora Salongen, och Caffe serveras uppe i de mindre rummen. Götheborg d. 19:de Aug. 1841.

C. M. EKSTRÖM. [383]

Vinster i 4:de Klassen af 202:dra Hamb. Penninge-Lotteriet

á 10 mark C:t p:r N:ris 4480, 4482, 4490, 7863, 7865, 8154, 8234, 9464, 13149, 13451, 13598, 14557, 14565, 14576, 14580, 14586, 14600 torde jemte frilotter planmässigt uttagas hos H:r S. A. SVALANDER eller undertecknad der Lotterne blifvit köpte, och alla öfrige Lotter blifva till 5:te klassen förnyade inom *d. 25 Augusti.*

Några köp-lotter förefinnas ännu så väl å **Hamburger Penninge-** som **Torells Guld-, Silfver-** och **Varu-lotterier** och träffas Svalander i huset N:ris 65 & 66 vid Vallgatan, samt undertecknad å H:r J. Risbergs Kontor säkrast före kl. 9 f. m. — *Planer till 203:dje Lotteriet meddelas redan, deri väsendtlige ändringar till de spelandes fördel egt rum.* ÅKE OHLSSON. [375]

Skeppslägenheter.

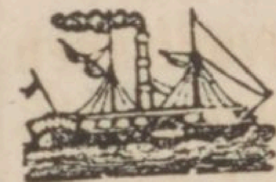

LUSTRESA
med
Ångfartyget Wettern.

Söndagen den 22:dre dennes, kl. 10 f. m. afgår ångfartyget Wettern till Fregatten af Chapman, liggande vid Winga, och återvänder middagstiden; afgår sedermera härifrån med samma distination kl. 3 eft. m. och återvänder på aftonen. Biljetter á 1 R:dr B:ko personen erhållas ombord. Götheborg d. 20:nde Aug. 1841.

F. & H. G. WESSBERG. [381]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Nohrborg; Olsson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petterson.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Johansson;* då den årliga Collecten till socknens Fattigskola upptages och nu anmäles till det bästa.

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Rättelse:

I föreg. N:r af denna tidning har, genom förseelse vid korrekturläsningen, den ena af artiklarne erhållit rubriken: "*Slaget vid Hogland*", i st. f. "*Slaget vid Öland*", hvilket benäget torde anmärkas och rättas.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 98 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 98. Måndagen den 23:dje Augusti 1841.

Meteorologiska Observationer.
Aug 15, Barom. *medelhöjd*, 25,45; Therm., *medeltemperatur*, + 16°. — Aug. 16, Barom., m. h., 25,49; Therm., m. t., + 18°. — Aug. 17, Barom., m. h., 25,61; Therm., m. t., + 17°. — Aug. 18, Barom., m. h., 25,68; Therm., m. t., + 18°. — Aug. 19, Barom., m. h., 25,87, Therm., m. t., + 17°. — Aug. 20, Barom., m. h., 25,87; Therm., m. t., + 18°. Aug. 21, Barom., m. h., 25,68; Therm., m, t., + 18°.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Det hit ankomna fransyska Skådespelaresällskapets afresa till hufvudstaden har blifvit uppskjuten, och sådana arrangementer träffade, att man har hopp om att nästk. Fredag få se dess medlemmar uppträda på scenen. Det säges vara Fru Generalskan *Edenhjelm*, hvilken så bemedlat saken, och vi hålla det äfven ganska troligt, alldenstund hon alltid härstädes visat sig såsom de sköna konsternas varmaste vän och beskyddarinna.

= I går eftermiddag, kl. omkring 4, tilldrog sig på strömmen, utanför Gamla Varfvet, den olyckshändelsen, att briggen Solide, Kapten *Sundberg*, från Hudiksvall, kantrade under en häftig stormby. Orsaken till kantringen säges hafva varit den, att aktertrossen sprungit, hvarigenom fartyget, som endast hade en liten del af barlasten inne, kom tvers för den i olika direktioner verkande häftiga strömmen och vinden. Oaktadt flere personer vid olyckstillfället befunno sig om bord, omkom ingen enda. Redan i går aftons träffades anstalter att få fartyget upp igen, hvilket arbete äfven i dag med all skyndsamhet fortsättes.

= Fregatten *af Chapman* ankom sistl. Thorsdag den 19:de dennes till Winga, efter 22 dagars segling från Gibraltar. I går gjorde ångfartyget Wettern 2:ne turer ditut med passagerare, hvilka af fregattens officerare på det mest gästvänliga och förekommande sätt blefvo emottagne. I morgon sker afseglingen härifrån till Stockholm.

= Ett i bokhandeln nyligen utkommet arbete, kalladt *"Strauss* och *Evangelierna"*, har på vederbörlig befallning blifvit belagdt med sequester. Stockholmstidningarne omförmäla Rikets Primas såsom anstiftare af detta nya infall på tankens och yttranderättens af grundlagen fridlysta område. Vi vilja dock i det längsta betvifla sanningen af detta rykte. En dylik handling kunde väl anstå en af Roms Påfvar, eller Spaniens Storinqvisitorer; men icke en Erkebiskop i ett protestantiskt land och i det 19:de århundradet.

= Tonkonstens vänner hafva i dessa dagar lidit en oersättelig förlust genom den namnkunnige Violoncellisten *Bernhard Rombergs* dödliga frånfälle, som inträffade i Hamburg den 13:de innevarande månad. *Romberg* var född i Dinklage i stiftet Münster år 1770, blef Professor vid Conservatorium i Paris 1801, anställdes vid Kongl. Kapellet i Berlin 1805, privatiserade derefter en längre tid i Hamburg; reste 1827 till Berlin, hvarifrån han dock några år derefter återvände till Hamburg, der han under de sista åren af sin lefnad dragits med en svår bröstsjukdom, som slutligen vid 73 års ålder lade honom i grafven.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris den 13:nde Augusti. Enligt ett privat bref från London, skall den beryktade *"Contemporainen"*, hafva för afsigt att sjelf bringa den nästan glömda brefangelägenheten för domstolen. "I Frankrike", skall hon hafva yttrat, "fruktar man en process; jag för min del fruktar den ej; jag skall sjelf emot *"Times"* inleda en sådan, då man ej vill göra det emot mig; jag skall i hela Europas åsyn tala sanningen." Originalerne till ifrågavarande bref skola befinna sig hos en person, som köpt dem för 10,000 pund; facsimiles af desamma komma ofördröjligen i bokhandeln.

= Enligt till ett härvarande handelshus ingångna underrättelser, skall Hr *Thiers* på sin resa både i *Köln* och *Frankfurt* varit nära deran att blifva välkomnad med kattmusik. På det förra stället såg han sig, för att undgå densamma, nödsakad att hufvudstupa begifva sig från hotellet till ångfartyget, för att afgå till Frankfurt, der han dock endast genom auktoriteternas mellankomst kunde undgå ett lika öde.

TYSKLAND.

München den 10:nde Augusti. Stort uppseende väcker här en djerf stöld, som sistl. söndag föröfvades i det kungliga porcelläns-manufaktur-nederlaget. En målning af *Rubens*, föreställande 2:ne satyrer i kroppsstorlek, af hvilka den ene håller en drufva, den andre bakom denne smuttar vin ur en bägare, hade från det kongliga pinakotheket blifvit hemtad till en porcelläns-målare-atelier. Om eftermiddagen, då de i atelieren eljest sysselsatte personer, lemnat densamma, blef målningen, som ansågs vara värd 30,000 gulden, bortstulen. —

= Från Leipzig skrifves af den 10:nde dennes: I går eftermiddag kl. emellan 4 och 5 upplefde vi här en förskräcklig orkan, som efter ett kort åskväder utbröt. Hagelkornen voro så stora, att alla fönster, som vette åt vindsidan, helt och hållet sönderslogos; träd upprycktes med rötterna, skorstenar nedstörtades, taken på somliga ställen aftäcktes och flera torgstånd bortfördes! Allt var ett 9

å 10 minuters verk. Äfven i den närmaste trakten häromkring, isynnerhet omkring Eilenburg, har ovädret anställt stor skada. Orkanen kullkastade på en ganska liten sträcka icke blott 14 lador, 3 väderqvarnar och tallösa på fältet befintliga höstackar och hövagnar, utan nedref äfven i en by en helt och hållet nybyggd lada, hvari 14 personer befunno sig, hvarvid en flicka blef ihjälslagen och flera af de öfrige mer eller mindre skadade. Skadan endast på taken i detta distrikt är ofantlig.

PREUSSEN.

Berlin den 13:nde Augusti. *Thiers* är hitkommen och tros blifva mycket väl emottagen vid hofvet. Han har under resan besökt slagtfälten vid *Jena* och *Auerstädt.*

= Konungen har till sin taffel inviterat flere litteratörer och konstvänner. I allmänhet omgifver han sig med män af snille, talang och rykte, utan afseende på deras öfriga förhållanden. Sålunda har han nästan dagligen hos sig de i sitt fack utmärktaste lärde konstnärer och industriidkare.

= Sädespriserne äro i stigande, deremot falla priserne på socker och brännvin.

ÖSTERRIKE.

Wien den 9:nde Augusti. Handelshuset J. G. *Thomayer & Comp.* har i dag inställt sina betalningar, och ifrån *Triest* har man under de sednaste dagarne erhållit underrättelser om flera fallissementer.

SPANIEN.

Madrid den 5:te Augusti. I *baskiska provinserna* herrskar stor jäsning.

ORIENTEN.

Konstantinopel d. 28.nde Juli. Mehemed-Alis son, *Said Bei,* har nu lemnat karantänen och haft audiens hos Sultanen, hvilken försäkrat honom om nedsättning i tributen.

= Tahir Paschas Albaneser hafva angripit de kristne på berget *Ida,* likväl utan någon följd; deremot voro de kristne ej lycklige på slätten. *Tahir Pascha* har tillintetgjort Grekernes försök att sticka hans flotta i brand.

NORDAMERIKA.

Paketfartyget *North America* har till London för få dagar sedan medfört nyare underrättelser från *New-York,* hvilka innehålla ett rykte att *M'Leod* den 17:de Juli blifvit med våld bortfört ur fängelset i *Lockport.* Detta rykte, som för öfrigt finner föga tro i New-York, grundar sig på följande, på utom ordentlig väg ankomna bref från en kapten *Eustace,* hvilket vi här vilja meddela "*Lockport den 17:nde, kl. 4 på morgonen.* Ändtligen är kriget säkert. För en half timma sedan blef härv. fängelse, som är beläget utom staden, omringadt af 3- till 400Canadienser,hvilkas ändamål naturligtvis var *M'Leods* befrielse, och utan tvifvel hafva de nu redan uppnått sin afsigt. Jag säger utan tvifvel, ty ända till detta ögonblick hafva vi oss ej något annat bekant, än att en hop folk anländt, omringat byggnaden och fördrifvit vakten; före dagens inbrott blir det ej möjligt att erfara alla detaljerna derom. Emellertid befinna vi oss i en sådan förvirring och villervalla, att jag aldrig upplefvat något dylikt. Alla klockor ljuda, folket har rest sig i massa; hvarje pistol, hvarje dolk, hvarje svärd, hvarje musköt på stället har blifvit requirerad, och hesa röster ropa från alla håll: "till vapen!" Den express, som öfverbringar detta bref, skall sätta alla städer längs floden i allarm, och som jag tror, skall en hop manskap samlas, för att straxt öfva vedergällningsrätten, fara öfver sjön och i ögonblicket taga hämd på Canadienserne. Våldsverkarne skola, som man tror, hafva kommit öfver sjön Ontario. Jag hör skott falla i närheten af fängelset och fruktar, att vi hafva ett blodigt arbete. — — — —"

Ofvanstående bref hade genom express blifvit skickadt till *Albany* och ankommit dit några minuter före ångfartygets afgång till New-York; De med samma fartyg till New-York anlände passagerare berättade, att ryktet om *M'Leods* befrielse äfven hade spridt sig till Albany; men kände ej några vidare detaljer, än dem, som brefvet innehåller.

=Kongressens verksamhet rosas icke just synnerligt; man tyckes skänka för mycken uppmärksamhet åt detaljer. Billen, angående upptagandet af ett lån om 12 millioner, kommer utan tvifvel att gå igenom. — Underrättelserna angående skörden i de *Förente Staterna* låta gynnande; man tror att den blir ännu rikare, än förra året.

= Washington den 23:dje Juli. Kongressen har beviljat det lån af 12 millioner dollars, hvilket regeringen hade proponerat. Det skall återbetalas inom tre år.

AFRIKA.

Algier d. 27:nde Juli. Den expeditions-korps, som under *Lamorcières* befäl tågade till *Mascara,* för att borttaga skörden på den i närheten af denna stad liggande fruktbara slätten *Eghres,* fann Araberna beredda till anfall. Under en olidelig hetta blef den på sitt återtåg oupphörligt oroad af en fyrdubbelt öfverlägsen fiende, och kunde endast med yttersta möda uppnå *Mostaganem,* der densamma den 19:de Juli med 800 sjuka inträffade. Man talar om en blodig träffning, som skall hafva förefallit i närheten af Mostaganem, hvarvid de fransyska trupparne angrepos af 20,000 Araber, och hästarne blefvo undanskjutne för generalerne *Lamorciere, Lecesque* och *Garraube.* Det lyckades väl slutligen Fransmännen att drifva Araberna på flykten; men flera enskilta bref omförmäla dock, att Mostaganem sedermera blifvit formligt inneslutet, och att franska trupperne, till följe af de otaliga besvärligheterna under en 40 g:ders hetta och en 9 dagars qvafvande vind från öknen, torde finna svårt vid att bana sig en väg till Oran. Kavalleriet befinner sig i ett allför ömkligt skick, ty de flesta sqvadronerne äga knappt 20 à 30 dugliga hästar, och mulåsnorna och trosshästarne, som voro bestämde för provianten och trossen, hafva nästan alla stupat. *Abd-el Kader* står med hela sin styrka i närheten af Mostaganem. — I *Algier* sysselsätter sig guvernören ifrigt med de fästningsverk, som skola anläggas på slätten Metidschah och igenom hvilka en stor del af denna slätt för alltid skall komma att blifva skyddad mot Arabernas anfall. Breda och djupa kanaler, försedda med höga pallisader, skola anläggas samt blockhus uppföras med ett afstånd af 500 metrer mellan hvarje; vid hvart femte sådant kommer en kavalleripost att finnas. Man håller redan på med uppförandet af öfver 70 sådana.

Insändt.

Som nedanstående erinringar voro ämnade åt Götheborgs Handels- och Sjöfartstidning, för att meddelas dess publik, anhöllo undertecknade om plats derför i bemälte tidning; men hvilket af dess Redaktion blef oss förvägradt. Vi förbigå alla reflexioner öfver ett dylikt förfarande, ty läsaren gör dem troligen sjelf, och vända oss nu med anhållan till Tit. om rum derför i tidningen Phoenix, emedan en större del af Handelstidningens läsare äfven ega denna tidning, så att uppsatsen, ehuru på en omväg, må komma inför den allmänhet, den var ämnad.

NÅGRA ERINRINGAR
vid striden emellan Götheborgs Handels- och Sjöfartstidning och Tidningen Phoenix.

I.

Då en publicist (enligt vår tanka) eger vissa skyldigheter att iakttaga emot sin publik, månne man icke ibland de första af dessa kan räkna den, att allt hvad han publicerar, bör vara affattadt i ett sådant språk, att det kan gillas af den upplyste, sansade och opartiske läsaren?

II.

Alla i vredens ögonblick fällde yttranden, af ovilja emot person, och deraf följande smädelser, borde i en tidning undvikas, ty de åstadkomma ingen bevisning, utan tvertom bortblanda saken, grumla sanningen och väcka i allmänna opinionen ogillande af och misstro för allt hvad man med dylika vapen vill försvara.

III.

Ett förnekande af hvad sannt är, framkallar stundom i dagen oomkullstötliga bevis och fakta, hvilka ohjelpligen skada och nedsätta den person, hvars conduite man genom ett slikt förnekande vill söka skydda och upprätthålla. Exempel på ett sådant förhållande företer just nu den af Handelstidningen och Tidningen Phoenix förda striden.

IV.

Man förebrår med skäl *"Svenska Biet"* dess arga, ofördragsamma språk; dess begär att förklena och nedsätta sina politiska motståndare. Huru mycket mer att beklaga, då vi återfinna samma taktik i en liberal tidning, emot en annan tidnings-redaktion af samma färg och syfte!

V.

Enligt vårt begrepp om medborgerlig frihet, bör hvar och en, på lofligt vis, söka få gagna hvad han förmår, vare sig i materiell eller intellektuel måtto. Misstager sig någon om sättet, så bör han tillrättavisas med hofsamhet och moderation, icke med ilska och hämndgirighet. Den, som för friheten i *skölden*, bör äfven erkänna dess väsende i *hjertat;* ty att med magtspråk vilja krossa och tillintetgöra en motståndare, är alldeles icke något bevis på frihet, utan på despotism.

VI.

Publicisten tillhör, såsom sådan, icke det enskilta lifvet. I egenskap af offentlig man, bör han således ej låta det egna jaget och dess intresse synas alltformycket igenom. "Frasernas tid är förbi" hafva vi ofta hört; allmänheten önskar blott handling och sanning. För det rätta och sanna är det publicistens pligt att strida; med det bör han stå eller falla; då har han gagnat i sitt kall, och behöfver icke rädas, hvarken för samtidens eller efterverldens dom öfver sina handlingar.

VII.

Sträfvande för allmän upplysning, befrämjande af bibelspridningen, väckelser till nykterhet och moralitet, förökade och lättade kommunikationer, såsom medel till folkslagens sträfvande att förbrödras med hvarandra, nya uppfinningars mängd och värde, deras nytta och tillämplighet i allmänna lifvet, — se der de medel, af hvilka Försynen i sin stora uppfostringsplan med menniskoslägtet betjenar sig, och på hvilka det är publicistens pligt att fästa sina läsares uppmärksamhet, så vida han har för afsigt att gagna sin publik och motsvara tidens stigande fordringar!

VIII.

Då nästan hvarje dagens fråga kommer under diskussion, bör det vara publicistens moraliska skyldighet att lemna rum äfven för hvad som möjligtvis strider emot hans egna fattade meningar, ty annars upphör den frihet, som är publicitetens vilkor, och de medel inskränkas, som den förfördelade eger att använda till sitt försvar.

IX.

Åtskillige hafva mot tidningen Phoenix yttrat, att den stundom är väl skarp till sin tendens och bitter i sina anmärkningar. Äfven vi voro i åtskilliga fall af samma tanka, tills tvisten emellan bemälte tidning och Handelstidningen uppstod. Efter ett opartiskt och noga öfvervägande af hvad som derunder blifvit skrifvit, funno vi emellertid en stor skillnad mellan båda dessa tidningars stridssätt, och den till en påtaglig fördel för tidningen Phoenix.

X.

För att bidraga till slutandet af en icke gagnande och obehaglig strid, har en af de stridandes åsigter oberoende mening genom dessa erinringar velat göra sig gällande. Den skall äfven, som vi hoppas, gillas af alla opartiska läsare, till hvilkas begrundande den framställes af

NÅGRA PRENUMERANTER
å Handelstidningen och tidningen Phoenix.

Insändt.*

Rättegången mot qvinspersonen Schweitzer, anklagad för mord, eller att, medelst uppsåtlig vanvård, hafva tillskyndat sitt ena foster ovilkorlig död, är ett mål af den ömtåligaste tragiska beskaffenhet, som ovilkorligen skall fästa hvarje menniskas uppmärksamhet, vare sig den öfverväger brottets beskaffenhet, eller med ömmande känslor betraktar sin lidande likes fasansfulla sedeförderf, enär anklagelsen innefattar beskyllning för ett omenskligt brott, hvars lagliga påföljder afse en menniskas lif eller död; eller i lindrigaste fallet, hela dess timeliga välfärd. Filantropen ryser öfver menskliga uselheten, då deremot Filosofen med lugn forskning söker utreda den sinnesstämning, och de enskilta förhållanden och förvillelser, hvartill den brottsliga oskyldigt nog emot böjelse och vilja blifvit invecklad och hänförd, sedan hon fallit offer för den vällustige nidingens lättsinniga och missledande försåt, och det är på dessa principer han bedömmer brottets mer eller mindre svåra beskaffenhet, under det Domaren med sorgligt allvar uppfyller sina åligganden, och med noggrannaste iakttagande af lagliga former, enligt lagens bokstaf, antingen friar eller fäller den anklagade. Att vid ett sådant tillfälle som detta, öppet framträda mellan Domaren och den anklagade, till bevarande af den sednares lagliga rätt och säkerhet, torde vara på sitt ställe, helst ransakningen och rättegångsproceduren mot Schweitzer framställer några juridiska anomalier, som tyckas strida mot den regeln, att ju gröfre ett brott är, och ju hårdare straff lagen utsatt för dem, som dertill befinnas skyldige, ju uppmärksammare bör domaren vara derpå, att den anklagade ej

* *Oaktadt Red. icke i allo kan dela de i ofvanstående uppsats uttalade åsigter, anser den sig likväl icke böra vägra densamma en plats i tidningen. Upplysningsvis vilja vi nämna att Schweitzer icke i häkte inmanades förr, än läkare-attesten blifvit utfärdad och befunnen vara af den beskaffenhet, att den påkallade denna åtgärd. För att döma af vittnesmålen lärer icke heller, såsom Ins. tyckes antyda, Schweitzer hafva befunnit sig i ett så meddellöst tillstånd, att detta kan af henne begagnas såsom ursäkt för sitt mot sina barn ådagalagda hjertlösa förfarande. Tvertom har det ena af vittnena intygat, att Schweitzer icke kunde sägas lida brist på någon ting, utan ansåg vittnet hennes tillgångar vara ganska goda. — Vi skole för öfrigt, då saken vunnit ett mera utveckladt skick, gifva våra läsare en öfversigt af de vid rättegången förekommande förhandlingar.*

RED:S ANM.

betages något tillfälle eller något medel att visa sin oskuld.

Polismaktens eller allmänna åklagarens förfaranden vilja vi hvarken klandra eller gilla. Dessa myndigheters täta beröring med menniskor, som befinna sig på civilisationens och moralitetens lägsta ståndpunkt, gör dem otillgängliga för menniskokärlekens fordringar; men hvad man med skäl missbilligar, är, att der en allmän åklagare finnes, en allmän försvarare skall saknas, hvars pligt det vore att bevaka den anklagades lagliga rätt—en befattning, som äfven under franska revolutionens mest tyranniska skräcksystem bibehölls. Den rättegångs-ordning, som vid härvarande Kämners-Rätt, vid behandlingen af detta mål blifvit vidtagen, lemnas åt den lagkunnige att bedöma.

Att qvinspersonen Schweitzer genast blifvit på blotta angifvelsen inmanad i häkte, tyckes innefatta en inqvisitorisk våldsamhet. Prestbetyget, innefattande loford öfver Schweitzers vandel och Christendomskunskap, hade bordt påkalla en noggrannare undersökning, huruvida fattigdom, vanvett eller en förtviflad sinnesstämning hos Schweitzer vållat barnens vanvård; synnerligast som gerningen *in concreto* tillhör Domarens behandling, och han endast är i tillfälle taga kännedom om brottslingens individuella beskaffenhet, och en gernings följder i sinneverlden oftast beror af en mängd omständigheter, hvilkas inflytande ej kunnat beräknas, samt att viljans och uppsätets beskaffenhet kan nästan i oändlighet variera.

Att hustru Casat fått aflägga vittnesmål mot en person, den hon på samma dag och för samma domstol lagfört för obetalt förlossningsarfvode, är visserligen oformligt, så mycket mer som Domstolens beslut, för denna fråga, ej är laga kraftvunnet.

De vittnesmål, som hittills blifvit afhörda, torde man i flera afseenden kunna anse röja någon föregången missämja med den anklagade; dessutom äro de uppspäckade med indifferenta småaktigheter ända till löjlighet, hvilket lätteligen kan föranleda till misstroende mot vittnets redliga afsigter. Med vittnens afhörande i mål af så vigtig beskaffenhet, att deraf kan bero den anklagades fällande till lifsstraff eller förlust af hela dess timeliga välfärd, borde med yttersta noggrannhet och försigtighet förfaras. Det är ej nog att vittnet har Christendoms-kännedom, och tillbörligen varit i åtnjutande af salighetsmedlen, dess förhållande i allmänna lefvernet torde vara nödigt taga i närmare betraktande.

Då man icke kan eller bör förutsätta att domaren skall döma efter tycke, eller som man brukar säga på en höft, utan efter objectiva grunder, så måste vid ransakningen ett högtidligt allvar iakttagas; Ordföranden således ej afbrytas af nämndens frågor till vittnet, eller dennes högljudda bemödanden att af vittnets ord skapa en mening, som är menlig för parten, och som alltför tydligt ådagalägger hvilken impuls redan på förhand afgjort dess öfvertygelse. Att commentera criminal-justicens förhandlingar, och att, liksom i små smutsiga pamfletter utskicka sina kommentarier bland allmänheten, att väcka löje och lättsinne, måste visserligen menligt inverka på opinionen, och folkets sedliga bildning. Criminal-justicens verkan inskränkes ej blott att utgöra ett afrådande motiv för dem som känna retelser att begå brott; den visar sig ock som välgörande derigenom, att den i förening med religionen gifver ett stöd åt sedligheten, då den uppväcker och underhåller en lefvande afsky för de handlingar, som stämplas som brott. En sådan sedlig opinion verkar att hos de flesta sjelfva tankan på brott undertryckes, utan att lagens hotelse blir nödig för att hindra det rättstridiga begärets framträdande i handling. Månne en enda af de rättegångs-berättelser, som figurera i Handels- och Sjöfartstidningen, äro sammanskrifne i enlighet med dessa åsigter? *(Forts. följ.)*

Underrättelse för Sjöfarande.

Uti skrifvelse af den 13:de dennes har Kongl. Svenska och Norrska General-Konsulatet i London gifvit härvarande Sjömanna-Sällskap tillkänna, att, enligt en dervid följaktig Kungörelse från The Trinity House derstädes, under d. 10:de uti innevarande månad, ett Fyr-skepp kommer att placeras nära Sewen Stones (Sjustenarne) emellan Lands End af Cornwall och Scilly-öarne, å hvilket Fyrskepp ljusen blifva synliga för första gången Onsdagen d. 1:ste nästkommande September om aftonen, och sedan fortfarande hvarje natt från Solens nedgång till dess uppgång; Och hafva Sjöfarande vid denna Fyr att observera, det den kommer att bestå af 2:ne klara bestämda ljus, det ena på stormasten af skeppet, på en höjd af 38 fot, och det andra på förmasten, 20 fot öfver vattenytan; om hvilket meddelande Directionen af Sjömanna-Sällskapet på detta sätt ansett sig böra lemna underrättelse, med tillkännagifvande derjemte, att, efter hvad Kungörelsen tillika innehåller, vidare specialiteter, rörande Fyrskeppets bestämda läge, framdeles i god tid komma att uppgifvas. Götheborg d. 21:ste Aug. 1841.

(386)

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Grosshandlanden V. ISAAC VALLENTIN, *stilla afled i Helsingborg den 18 Augusti 1841, kl. 7 e. m., efter en lefnad af 52 år, 1 månad och 23 dagar, djupt sörjd af maka och 10 barn. Anhålles om benägen ursäkt om någon vid notifikationen blifvit glömd.* *(388)*

Sällskaps-sammanträde.

Samtlige Herrar Ledamöter af det härstädes år 1830 stiftade Nykterhets-Sällskapets förvaltning *behagade sammanträda på Handels-Societetens Sessions-rum, nästk. Thorsdag den 26:te dennes kl. half 6 e. m., för att fatta beslut i vigtiga frågor, rörande Sällskapets organisation.* *(387)*

Tillkännagifvande.

De af härvarande Sjömannasällskaps Ledamöter, som åstunda att taga kännedom om Sällskapets Böcker och Tidskrifter, kunna, i detta afseende, anmäla sig hos underteeknad, Sällskapets n. v. Sekreterare. Götheborg d. 16:de Augusti 1841. O. HAFSTRÖM.

(378)

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 99 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,
Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 99. Onsdagen den 25:te Augusti 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref från landsorten förmäla, att man, i likhet med den af Nordahls och Sundahls Härads innevånare åt Riksd gsfullmäktigen *Hans Jansson* förärade hedersskänk, ämnar att åt tvenne andra representanter af Bondeståndet föranstalta en dylik gåfva, bestående af tvenne med drifvet silfver rikt prydda och utmärkt väl arbetade dryckeshorn. Åt en annan representant af samma stånd lärer man äfven vara betänkt på anskaffandet af något "*Minne från 1840—41 årens Riksdag*"; men detta "minne" säges erhålla en form, som alls icke gör något behagligt intryck på skönhetssinnet och, oss veterligen, icke blifvit i tryck nämnd af någon svensk Skald, utom af *Vitalis*, i hans poëm Holofernes.

= Ångfartyget Götha Elf gjorde i går, oaktadt det ruskiga vädret, en lusttur ut till fregatten *af Chapman*, hvarest dess passagerare, på ett lika gästvänligt och förekommande sätt som i Söndags, blefvo af Herrar officerare emottagne. Fregattens destinationsort härifrån är icke, såsom vi i förra numret af denna tidning omförmälte, Stockholm, utan Carlskrona, dit den utan tvifvel i dag tidigt på morgonen afgått, alldenstund vinden blifvit gynnande.

= Arbetet med uppresandet af den kantrade briggen Solide fortsättes med all skyndsamhet och tros sednast i öfvermorgon vara fulländadt.

= Ett rykte förmäler, att man i slutet af förra veckan, i trakten af Kallebäck, skall hafva påträffat en död mansperson, på hvilken ena benet och armen blifvit af rofdjur uppätne. Liket lärer vid anträffandet befunnits i fullkomligt upplösningstillstånd, hvilket tyckes antyda, att det legat derstädes redan en längre tid.

= Likaledes berättas, att man nyligen i en skog i Lindome socken skall hafva påträffat liket af en mansperson, på hvilken hufvudet blifvit skiljdt från kroppen och funnits flera alnar derifrån. Så väl bålen, som hufvudet lära af rofdjur hafva varit sargade. Å det sednare skola synas spår efter hugg med en yxa, eller något dylikt vapen. Den aflidne skall i lifstiden hafva varit sågare, och bott i Lindome. Sist då man såg honom, hade han gått ut för att jaga å Wenneby bys egor.

= Bref från Skåne gifva vid handen, att Dem. *Taglioni*, på resan till Stockholm, uppehallit sig några dagar i Ystad.

= Dagens utländska post medför den beklagansvärda underrättelse, att hälften af staden Smyrna den 17:de och 18:de sistl. Juli blifvit ett rof för lågorna. Mer än 20,000 personer hafva genom denna olyckshändelse blifvit husvilla. Branden varade i fulla 18 timmar.

= I Frankrike hafva på flere ställen tumultuariska uppträden egt rum.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London den 14:de Augusti. Nyare underrättelser från *New-York* bekräfta ej *M'Leods* våldsamma befrielse ur fängelset i *Lockport*.

= *Thames-tunnelen* kan numera anses för nära fulländad. Den delen af tunneln, som ännu återstår att uppmura, har endast en längd af 25 fot, och man tror, att en af dess hvalfbågar inom några månader kommer att öppnas till regelmässig passage för fotgängare. Den 12:te dennes passerades den af dess byggmästare, *Sir Isambert Brunel*.

FRANKRIKE.

Paris d. 13:nde Augusti. En utmärkt kopparstickare härstädes har skjutit sig, af den anledning — att tvenne plåtar till aquatinta-teckningar misslyckats.

= Enligt underrättelser från *Florens*, har denna stad nyligen varit skådeplatsen för en förskräcklig tilldragelse. Furst *Corsini* hade i sin tjenst en neger, vid namn *Zamor*, som var en fanatisk muselman. Denne älskade en flicka vid namn *Maria Goldoni*, som var en lika ifrig katholik. Begge sökte omvända hvarandra, utan att det dock ville lyckas någondera. Icke destomindre fortfor kärleken dem emellan, och flickans fader inbjöd *Zamor* till en frukost, hvarvid hela familjen var närvarande. Måltiden förtärdes under skämt och glam. *Zamor* hade just slukat en med kött blandad risrätt, som synnerligen smakade honom, då hans fästmö kredensade vin åt honom. Då muselmannen, trogen koranens föreskrifter, nekade att dricka, sade den unga flickan till honom: "Du är ej mera någon mohamedan; ty det kött, som du nyss förtärde, var svinkött." Dessa ord försatte den fanatiske muselmannen i raseri: han fattade i ögonblicket en knif, och stötte den i sin älskarinnas hjerta. Då fadren nu ville skynda till sitt barns hjelp, störtade *Zamor* äfven löst på honom och dödade honom med ett knifstyng; derpå öfverföll han modren. Den närvarande sonen, som försvarade sig, så godt han kunde, ropade på hjelp. Men snart hade den ursinnige gifvit modren ett styng i bröstet, och äfven ynglingen simmade snart i sitt blod. Då nu folk tillkom, bemäktigade sig *Zamor* en laddad bössa och nedskjöt först en framskyndande karabinier; en kamrat till denne senare lyck des det dock att medelst ett skott döda den blodige mördaren.

TYSKLAND.

Nürnberg den 10:nde Augusti. Bref från *München* berätta, att den i Kongl. porcelläns-manufaktur-nederlaget för kort tid sedan bortstulna målningen af Rubens åter kommit till rätta. Vid anställd noggrann undersökning af nämnde hus, återfanns densamma under golfvet i magasinet alldeles oskadad, ehuruväl tagen ur sin ram.

SYDAMERIKA.

= Enligt underrättelser från *Peru* har regeringen utfärdat ett dekret, hvari alla skepp vid svårt straff förbjudas att anlöpa republikens mindre hamnar.

SLAGET VID ÖLAND. *

En half timma var förfluten sedan bataljens början. Uppmärksamheten, fästad på det stora Skådespelet, på våra kulors verkan, som redan började synas — hade vändt tankarne från Liljehorns Division. Den hade nu blifvit efter på längre afstånd och var två till tre gånger längre tillbaka från oss, än sista skeppet af fiendens queue. Amiralen sjelf seglade med *stormärs-segel back.* Hertigen var högeligen uppbragt och befallte flaggkapitenen att vidtaga de kraftigaste steg. Signal hissades åter, *att Liljehorns Division skulle forcera med segel:* och sedan: *att den skulle skjuta på fienden, på pistolsskotts distance.* Vi Land-officerare frågade, om det ej fanns en signal: *att amiralen skulle hissas vid masten,* hvartill, utan öfverdrift, redan i mer än en timma hade varit fulla skäl.

De närmaste fiendtliga skeppen fortforo att rigta sin eld på vårt Chefsskepp. Ett tåg, från toppen af stormasten till relingen, kalladt Brambardun, blef afskjutet öfver den gamle Öfverste Klints hufvud, som puttrade deröfver, "att de just skulle skjuta af den sköna nya Brambardunen" och befallte att den skulle lagas. Samma man hade vid Hogland fått en kikare afskjuten, medan han nyttjade den. "Hå" sade han "hvad skulle de på kikaren — na, det var väl att det icke var min kikare — gossar tag hit den." En kula gick öfver Hertigens hufvud, så att han och alla kringstående kände tryckningen; en annan gick inom flaggstången och tog af ett litet tåg, som straxt lagades. För öfrigt syntes ingen verkan på våra skepp. Helt annan verkan gjorde våra kulor på fiendens. Ett Linieskepp, som en stund varit midt emot oss, fick grundskott och bogserades ur linien med slupar. Förmodeligen drogos alla kanonerna åt andra sidan, ty skeppet lutade starkt deråt, så att hålet efter kulan kom öfver vattubrynet. Vår främsta division, som varit närmare, hade fortfarit att gifva en jemn och förfärlig eld; ett fiendtligt skepp hade mistat en del af förmasten, och höll ur linien; på flera andra sågos rär och stänger falla öfver bord. Men allt detta kunde ej begagnas; ty Liljehorn med sina 7 Linieskepp — och 2 skepp af corps de bataille! — blefvo allt längre och längre tillbaka; och om vårt Chefsskepp, endast med ett skepp efter sig, gått närmare fienden, hade det kunnat omgifvas af åtta fiendtliga och tagas eller skjutas i sank.

Hastigt syns att 3 skepp * och en fregatt, de sista af Liljehorns division, fara fram med fulla segel att sluta fram till Storamiralen och nalkas fienden. Hertigen befaller att en aprobationssignal skall hissas för dessa skeppen. Flaggkaptenen letar och letar i signalsäckarna — Jag stod bredvid honom. — Nu säger Flagg-kapitenen: "Ers Kgl. Höghet! signalen passar ej. — Hvarföre? — De hafva vändt. — Hvad signal syns på Liljehorns skepp? — Signal för dessa skepp att vända och intaga sitt ställe i linien.

Är det ej nog, tänkte jag, så kan alldrig en Divisionschef blifva brottslig." Jag och flere upprepade den frågan, vi gjort förut: om det ej fanns en signal att hänga Amiralen vid masten. Men det funnos många signaler, som kunde hafva hulpit saken — de nämndes då icke, men jag har sedan underrättat mig derom. Till ex. *N. N Divisionschefen kommer ombord på Stor-amiralskeppet — N. N. tar befälet öfver division. — Hela flottan lyder Stor-amiralens signaler.* Och hvarföre hissades icke dessa signaler! Hvarföre föreslogos de icke? Hertigen hade ett blindt förtroende till sin Flaggkapten, som var fullt vuxen sin plats. Hertigen befallte honom göra allt, som kunde göras, att få fram Liljehorn. Hertigen kände ej och hade ej bort behöfva känna signalerna. Hvilket hemskt mörker omgifver allt detta!

Ej nog att Amiral Liljehorns division är på mer än $\frac{1}{8}$ mils afstånd från flottan Två skepp af Stor-amiralens egen division äro närmare Liljehorn än oss, och Stor-amirals-skeppet har som förr är sagt endast ett skepp efter sig. Snart är en timma förfluten, sedan bataljen började.

I denna sakernas ställning, sade Hertigen allvarsamt åt Flaggkaptenen: *"gifs då intet sätt att få fram Liljehorn? Detta går för långt: något måste göras.* (Detta är märkvärdigt, jag stod helt nära, och hörde sjelf hvart ord.) Flaggkaptenen svarade: *jag vet ej annat, än att vi hålla rakt åt fienden och gå på pistolskotts distance. — Hvad?* sade Hertigen, *ser ni med huru många skepp vi finge att göra? Vill ni levrera mig åt Ryssarne? — Gud Levare mig derifrån,* svarade flaggkaptenen, *men jag tror att om Chefskeppet kom i fara, vore det den starkaste signalen för Liljehorn. — Nej,* sade Hertigen, *jag har nog sett att ingen signal hjelper för honom. fienden har åtta skepp lediga ner om oss; om de hålla upp, så är detta skeppet och mycket mer förloradt.*

Efter detta samtal förlorade Hertigen den lugna glädtighet, han merändels haft, allt från början af kanonaden. Han syntes försänkt i djupa tankar. Se här en sannolik uttydning: Förståndet framställer en svår misstanka, som hjertat sträfvade att motstå.

Efter en stund, då fienden midt emot oss hållit af, så att skotten knappt räckte, befallte Hertigen också hålla af, tills Liljehorn kunde förmås att komma fram. Sedan var Chefskeppet ej mer i elden. Men den främsta divisionen och de skepp af Centern, som voro framföre oss, fortforo att hålla jemn eld. De främsta gingo allt närmare och närmare fienden; Fregatter gingo fram i linien, och slogos som stora skepp; snart syntes fyra Ryska skepp ur linien, med dem vi redan nämnt; ett hade afskjutit alla kanonerna att begära hjelp; men ett kom snart åter fram. O! hade vår flotta slagits som Modées division, hvilken herrlig seger hade vi då, efter allt utseende, vunnit! Men af 21 skepp voro 9 borta från striden; och 12 hade emot sig 20, af hvilka 8 tredäckare. Avantgardet kunde utan oförsigtighet nalkas fienden som det gjorde, ty dess rygg var betäckt af Centerns 5 skepp, som voro i linien, men dessa, och isynnerhet Chefskeppet, som ej hade mer än ett efter sig, kunde det ej, utan att blifva taget eller skjutit i sank, som nyss är sagdt. Likväl var *detta rådet gifvet.* Tilläggom den *omvända ord-*

* *Fortsättning från N:r 96.*

* *Skeppet Tapperheten, under Öfv. Wagenfeldt, Enigheten, Öfv. Witlock, Fredrik Adolf, under Öfv. Lejonankar, Fregatten Fröja, Major Grubbe.*

ningen; tilläggom *att division lyder sin Divisionschefs signaler*, och att denna befallning ej återkallas, da Liljehorn från stridens början till slutet håller sig allt längre och längre tillbaka, och återkallar sjelf de 3 skepp jemte Fregatten, som ville segla fram. I hvilken Labyrint falla då tankarna.

Framåt fortfar striden lika häftig. Två af våra skepp syntes nära att taga ett Ryskt. Den främsta af vara, sjelfva ledaren för Avantgardet, skeppet Dristigheten under Öfverste Puke, seglade fram att lägga sig på tvären för ryska ledaren, och beskjuta den långskepps, medan den sysselsattes af vårt nästa skepp med en stark kanonad. I det samma sprang en kanon på Dristighetens öfra batteri, slog sönder öfverdäcket och föll igenom batteriet på det andra. Fyra man blefve slagne i bitar; tolf svårt blesserade, af hvilka två sedan dogo, en Officer och två Underofficerare; och ovisst var om skeppet ej tagit sådan skada, att det skulle sjunka. Det måste hålla af och gå ur linien; ty de närmaste kanonerna voro demonterade. Alla voro tagna från en skans, der de legat sedan K. Carl d. XI:s tid. Om ännu en kanon hade sprungit, var inte hopp om räddning. Bland de döda och blesserade voro sex man af min Squadron.

Emot kl.n 8 om aftonen höll fienden af med alfvare, fastän han kunde hafva gjort oss mycken skada och vunnit en stor seger, om hans åtta eftersta skepp, som ej hade något emot sig, omringat vår centre (hvilken med den vind som blåste, hade varit lätt,) och på en gång beskjutit den långskepps och ifrån begge sidor. Hvarföre det ej skedde, är obegripligt; ty, isynnerhet mot slutet var Liljehorns division så långt bort, att mycket kunde hafva skedt, innan den hunnit komma fram, om ock den kunnat förmås dertill, som ej var troligt. I stället höll fienden af. *(Forts. följer.)*

Insändt.

Som Tit. tidning äfven i Jönköpings län börjat att allt mer och mer blifva bekant, och vi funnit att den redigeras i en frisinnad och fosterländsk anda, önska vi att då och då från denna aflägsna trakt få lemna några små bidrag och berättelser ur dagens historia, i händelse Redaktionen skulle anse dem förtjena ett rum i sin tidning.

I likhet med hvarje vän af opartiskhet och rättvisa se vi med stort bekymmer det öfverhand tagande missbruket i vår tids befordringssystem, ty huru skall det slutligen gå med oss på landet, om redbarheten och kunskaperna ständigt måste stå tillbaka för relationer och lycksökeri vid tillsättandet af embeten, äfven sådana, på hvilka så mångas timliga väl beror, såsom till exempel Domare-embeten. Det har länge varit en antagen praxis, att begagna Häradsthingen som ett experimentalfält för begynnare i lagfarenheten, för ynglingar, som nätt och jemt kunnat prestera de för afslutandet af en juridisk-akademisk kurs nödvändiga prestanda, ofta utan afseende på, huruvida de äga något af det alfvar, eller stadga, som äro oundgängligt nödige för att icke i allmänhetens omdömen nedsätta och förringa embetets vigt och anseende. Skulle nu, som det förljudes, en ung man erhålla domsaga, sedan han ytterligare dokumenterat sin aktning för lagarne medelst en lagöfverträdelse af den betänkligaste art, da han i trots af duellsplakatet vågat utmana en aktad publicist, som i enlighet med rätta förhållandet vågat att draga hans kompetens i tvifvelsmål, så veta vi i sanning ej hvad vi skola tänka om rättvisan och dess vårdare i ett land, der en offentlig lagöfverträdare, en som hånar och trotsar den allmänna rättskänslan, får sätta sig till doms öfver rättssökande, antingen de äro förfördelade, eller felande medmenniskor. Att ynglingaåldern, vanligen passionernas, hänförelsens och begärens tid, icke förmår att rätt uppfatta Domarens dyra, maktpåliggande kall, det hafva *vi* — jag menar oss, folket, — alltid tagit för afgjordt; men om *vederbörande* äro af samma tanka, veta vi ej; derföre önskade vi att med framdragande af sanna händelser och fakta styrka vårt påstående, och få till en början anföra följande till alla delar sannfärdiga händelse.

För tvenne år sedan erhöll en viss Herr *D.* af Kongl. Götha Hofrätt förordnande att sitta thing ej långt från dessa trakter. Anländ till stället i nämnde ärende, gjorde han sig snart känd såsom en ung man af icke särdeles sträng moralité, hvarföre ibland andra äfven den frun, som åtagit sig mathållningen under thinget, lärer funnit sig, för sin qvinliga betjenings skull, särdeles generad af den nykomna domarens tilltagsenhet. En gammal gumma blef således uppasserska åt Herr D., oaktadt han högeligen protesterade mot ett sådant förfarande. När således icke något tillfälle att "yppa sin ömma låga" fanns inom hus, måste vår Celadon smyga omkring i grannskapet, för att finna ett densamma värdigt föremål, hvilket äfven omsider lyckades honom. En af bygdens tärnor, i början förlägen och rädd för den nya bekantskapen, lofvade omsider under ett samtal med Herr D., att följande natten, på ett öfverenskommet ställe, vara honom till möte. Otålig och längtande infann sig vår unge domare långt före tiden på platsen, der han väntade sin älskarinna, hvilken också efter aftal infann sig. Länge varade imellertid icke den fröjd, han vid detta möte inom sig kände; ty knappast hade han med några karesser välkomnat sin Cloris, förrän ett prasslande i gräset förrådde ankomsten af flera personer, hvilka hade den oförsyntheten att icke allenast störa hela rendez-vouet, utan fattade till och med tag i Herr D. och började, utan föregången krigsförklaring, att alfvarsammeligen kringklappa hans lekamen. Rop, hotelser och böner.... allt var förgäfves; ingenting förmådde skydda vår älskare, som snart, till råga på sitt lidande, kom underfund med, att han genom flickans trolöshet råkat i detta försåt. Slutligen lyckades det honom dock, likväl mera genom de anfallandes eftergifvenhet, än sin egen förmåga, att undkomma sina spåkare, hvarefter han trefvade sig hem till sitt logis, der förargelsen och skammen, i förening med värk och sveda, under den återstående delen af natten tillskyndade honom föga afundsvärda timmar.

Följande dagen på förmiddagen samlades de rättsökande såsom vanligt, jemte Häradsrättens välförståndige nämndemän. Det förkunnades dem då, att Domaren blifvit sjuk om natten, af hvad orsak visste ingen. Emellertid väckte detta både nämndens och synnerligast parternas bekymmer, som fruktade uppskof i sina mål af denna tillfällighet. Längre fram på dagen kom dock omsider, till allas belåtenhet, den väntade Domaren för att intaga sin plats.

Att "nådig Häradshöfdingen" var sömnig, "kort för hufvudet", vresig och snäsande, det menade man härledde sig af det inträffade illamåendet, eller att någon råkat stöta eller misshaga honom. Så menade folket. Några andra i thingsrummets bakgrund befintlige bonddrängar, som flinande hviskade hvarandra i

öronen, hade dock en annan mening: äfvenssom den der trolösa tärnan. Snart blef den nattliga händelsen med alla biomständigheter en saga i orten, och fortfar att vara det ännu.

Vi lemna nu till läsarens eget bedömande, hvilket omdöme dylika upptåg skola framkalla ibland en laglydig och sedlig allmoge, som ännu från fordna dagar hyser aktning för domare-kallet och dess utöfvare, och hvilka oberäkneliga följder det kan hafva med sig, då denna aktning genom lättsinnighet eller oförstånd sättes på spel.

* *
*

Ibland dagens företeelser se vi, huruledes, äfven inom andliga ståndet, de sökandes loyauté bestämmer deras rätt till de feta och indrägtiga pastoraterna. Det är således både till religionens och lagens väktare, som "Systemet" utkorat sina vänner, på det dessa, med åsidosättande af all sjelfständighet och bättre öfvertygelse, villigt måtte gå sina patroners ärender. Andra tjensters tillsättande efter sådana principer kan vara skadligt och förorsaka missbelåtenhet och prejudice, huru mycket mera då inom Preste- och Domare-embetena, hvilka omedelbarligen inverka på folkets andliga lif! Att gagna i detta hänseende äro icke politiska lycksökare duglige till, ty deras rike är förmycket af denna verlden, och de ega ej det förtroende hos folket, som är ett nödvändigt vilkor för deras verksamhet. Embetet nedsättes och misskrediteras fördenskull; det goda, heliga och rätta, som nämnde embeten skulle inplanta, befrämja och skydda, lemnas åsido, missvårdas och profaneras. Betänkliga symptomer börja att visa sig till detta förhållande, och vi fråga om ej detta kan anses vara att rubba hörnstenarne i samhällsbyggnadens grundvalar; att förstöra vilkoren för ett folks sjelfständighet och nationalitet; att bortrycka hjertrötterna på det konstitutionella lifsträdet?.... Är *roten* borta — betänkom det väl! — så dröjer det icke länge, innan *kron*bladen äfven vissna bort och affalla.

Y. & Z.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Carlsson från Warberg, slup. Svan, 218 L℔ talg, 58 t:r linfrö; Dito P. Jansson f. Halmstad, jagt. Styrbjörn, 205 L℔ pottaska; Dito N. F. Turdin fr. Skellefteå, 399 t:r tjära; Dito A. Bryngelson fr. Helsingborg, båt. Speculation, 1870 k:r bränvin; Dito M. Jansson från Malmö, båt. Uppland, 644 t:r tjära; Dito J. Pehrsson fr. Malmö, jagt. Hoppet, 700 ℔ cichoria; Dito J. Andersson fr. Luleå, galeas Johanna Wilhelmina, 793 t:r tjära; Dito P. Christensson fr. Helsingborg, båt. Jungfrun, 20 t:r råg, 867 k:r bränvin.

Sällskaps-sammanträden.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägareförening underrättas härmedelst att Tisdagen den 31 Augusti kl. half 5 e. m. äger målskjutning, på vanligt ställe, rum.

DIRECTIONEN. (377)

Samtlige Herrar Ledamöter af det härstädes år 1830 stiftade Nykterhets-Sällskapets förvaltning behagade sammanträda på Handels-Societetens Sessionsrum, nästk. Thorsdag den 26:te dennes kl. half 6 e. m., för att fatta beslut i vigtiga frågor, rörande Sällskapets organisation. (387)

Tillkännagifvande.

Som undertecknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst bequäma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För en vigt på	skålpund.	R:gs R:dr
3 000	skålpund.	220.
2 500	„	200.
2 000	„	180.
1 500	„	160.
1,100	„	140.
800	„	120.
500	„	100.
300	„	80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad. J. T. Tengelin,

Klensmedsmästare i Götheborg.

Auktion:

Fredagen den 3:dje September kl. 12 å dagen, försäljes genom frivillig Auction på stället hallva qvarnfallet Nr 20 i Mölndahl, med dertill hörande qvarnhus med ett par Stenar, samt Boningshus, innehållande 3 Rum, Kök Källare och Vind, allt i godt stånd, betalnings-vilkoren tillkännagifvas vid tillfället N. R. ANDERSSON. [401]

I tjenst åstundas.

En nykter ärlig och stadig, helst äldre karl, som är så händig att han vid tillfälle kan bruka hammare eller yxa, kan mot förrättandet af smärre bestyr i ett större hus här i staden erhålla fria boningsrum och betalning för hvad han dessutom förrättar. Adress å detta Tryckeri. (400)

Tillvarataget.

En Parasoll är upptagen på vägen mellan staden och Svenska Kyrkogården som af rätta ägaren kan igenfås hos Enkan B. M. Otterström på Stampen, [402]

Diverse.

För rättelse vid blifvande Bouppteckning efter aflidne Grosshandlanden V. Isaac Vallentin, behagade de, som hos Sterbhuset äga fordran, att sådant derstädes anmäla inom en månad från denna dag. Götheborg d. 23 Augusti 1841. (389)

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen och bokstafssigill i sten, stål och messing; upphöjda och fördjupade stämplar; moderna oblatsigill och fruntimmerssigil med blomsterornamenter; märkplåtar till fastager, papper, linne o. d.; silfverstämplar; namn och inskriptioner på guld- och silfverarbeten; vexlar, visit- och adresskort; congrev-stämplar m. m. till gravering höfande.

J. E. ÅKERBERG,
Gravör från Köpenhamn,
bor å Hotel Götha källare, N:o 87.

Vinster i 4:de Klassen af 202:dra Hamb. Penninge-Lotteriet

å 10 mark C:t p:r N:ris 4480, 4482, 4490 7863, 7865, 8154, 8234, 9464, 13149, 13451 13598, 14557, 14565, 14576, 14580, 14586, 14600 torde jemte frilotter planmässigt uttagas hos H:r S. A. SVALANDER eller undertecknad der Lotterne blifvit köpte, och alla öfrige Lotter blifva till 5:te klassen förnyade inom *d. 25 Augusti.*

Några köp-lotter förefinnas ännu så väl å **Hamburger Penninge- som Torells Guld-, Silfver- och Varu-lotterier** och träffas Svalander i huset N:ris 65 & 66 vid Vallgatan, samt undertecknad å H:r J. Risbergs Kontor säkrast före kl. 9 f. m. — *Planer till 203:dje Lotteriet meddelas redan, deri väsendtlige ändringar till de spelandes fördel egt rum.* ÅKE OHLSSON. [375]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 100 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 100. Lördagen den 28:nde Augusti 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

"Perlor vexa icke på träd" säger ett gammalt persiskt talesätt, och att det är precist samma förhållande med *nyheter*, få *vi* minst tvenne gånger i veckan erfara. Att tala *om* vädret är numera så urmodigt, att man icke gerna vågar sig fram med upprepande af denna "vanans nötta lexa", och att tala *i* vädret duger ännu mindre, åtminstone för "de der tidningsskrifvarne." Det var ändå en gyllene period för dem den tiden, då "kabinetskattan", detta riksvidunder, tassade omkring och lät höra sitt penninghungriga jamande, från Öfver-Torneå till Stenshufvud, från finnskogarne vid Norrska gränsen till yttersta klipporna i Stockholms skärgård. Den är nu förbi, och med den en rik källa till infall, utfall och missfall, i beräkningarne neml Men apropos kabinettskattan, så har rikets andra stad just i dessa dagar erhållit en sådan, och det en i sitt slag lika vidunderlig, som någonsin hennes riksberyktade namne. Götheborgs Naturaliekabinett har nemligen af en dess arbetande ledamot fått sig föräradt ett kattexemplar med lika många fötter som Odens namnkunniga häst, Sleipner, samt dessutom utrustadt med tvenne svansar, men med blott ett hufvud. Detta monstrum ibland kattor har kommit till verlden under kanonerne af Sveriges Gibraltar, och har i den lilla staden Marstrand väckt nästan lika mycket uppseende, som ett kungligt besök, eller ett spann med tre par hästar. Att detta järtecken icke saknat sina uttydare, förstås af sig sjelft. Så t. ex. hafva några af "allenastyrandets" anhängare, i det faktum att monstret har åtta fötter och tvenne svansar, men blott ett hufvud, velat se ett förebud för envåldets blifvande triumf öfver de inom staten sig bildande olika faktionerna. Några rabulister åter hafva i de många fötterne velat se ett förebud till ett af en kommitté utarbetadt representationsförslag, enligt hvilket Svenska folket skulle delas i åtta kamrar, på det att splittringen och oenigheten inom statskroppen måtte blifva så mycket större. I de tvenne svansarne har man velat finna en bild af tvenne olika partier, neml. det s. k. unga och gamla Hofvets, och i det fenomenet, att tvenne af fötterne sitta vid bogarne, uppåt, en anspelning på det bekanta "sidoinflytandet", som sträfvar att vända upp och ned på allting. — Om sättet, huru en dylik organisk missbildning kan uppkomma, förväntar man att snart få höra härv. Naturforskares yttranden, och måste till dess hjelpa sig fram med gissningar. Bland dessa är utan tvifvel den naturligast, att djuret, som framfödt ofvanbemälte missfoster, under loppet af sommaren hört den i Marstrand badande Noblessen så mycket och ofta omtala det beryktade och lithografierade riksvidundret, att detta tal haft inflytande på den inom detsamma föregående utvecklingsprocessen, hvaraf följden blef att det framfödde en "kabinettskatta", d. v. s. en katta för naturaliekabinettet i Götheborg.

= I anledning af Hennes Kongl. Höghets höga namnsdag, har H. M. Konungen täckts låta anordna beklädnad åt ett antal af 100 fattiga barn inom hufvudstaden.

= H. M. Konungen har täckts tilldela Färgplatsegaren på Öland *A. Sjöström* den mindre medaljen i guld *för berömliga gerningar*, att i högblått band bäras på bröstet, samt Färgkarlen *Olof Medelius* en gåfva af 33 R:dr 16 sk. Bko, för det de under storm, med fara för egna lif, räddat fjorton i sjönöd stadde personer.

= Dem. *Taglioni* har nu anländt till hufvudstaden.

= I går förmiddag kl. 9 hafva Tullinspektoren *C. Boije* och Vaktmästaren *J. Landtbom,* från en arbetskarlshustru, under beslagsanspråk anhållit 10 3/4 dussin ostämplade bomullsdukar.

= I dag på förmiddagen har Tullinspektoren *J. H. Hjelmberg,* vid anställd kroppsvisitation, i Rosenlunds tull, från Fiskaren Anders Andersson på Körsö, under beslagsanspråk anhållit 5 stycken större ylleschawlar.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London d. 7:de Augusti. Upptäcktseskadern i söderhafvet, under kapten *Ross* och *Crozier* har framträngt ända till 78° 4m sydlig br. och 173° 12m vestl. längd, alltså 4 grader längre, än de franska och amerikanska upptäcktseskadrarne.

FRANKRIKE.

Paris d. 16:nde Augusti. Allvarsamma oroligheter hafva utbrutit i *Bordeaux* och på flera andra ställen inom Frankrike.

Dito den 17:nde Augusti. Nästan hela södra Frankrike befinner sig i uppror. Journalerna äro uppfyllda med berättelser, angående de våldsamma uppträden, som motståndet emot de fiskaliska åtgärderna föranleder. Händelserna i *Bordeaux* äro af en ganska allvarsam beskaffenhet. Den 12:te utbröto oroligheterna derstädes. Man väntade sig nog ock sådana uppträden, ty så väl trupparne af garnisonen, som municipalgardet voro förberedda och framför mairens boning var en stark pike uppställd. Icke desto-

mindre blef denne, så väl som flere af municipalråden, trakterade med en efter alla konstens reglor uppförd kattmusik, och hos en af de sednare fönsterna genom stenkastning inslagna. Auktoriteterna reqvirerade till garnisonens förstärkande 500 man af det i Libourne liggande husarregementet. Den 13:nde om aftonen voro hoparne ännu större, än dagen förut. Ett stort antal unga menniskor, väpnade med påkar, drog under stoj och hvisslingar till en H:r *Curés* boning, der dörrarne blefvo inslagna, och massan var just i begrepp att intränga i huset, då kavalleriet gjorde en charge. Starka piketer anryckte nu i stormsteg mot stället; uppmaningarne till mängden att förhålla sig sig stilla besvarades med stenkastning. Hoparne fördelade sig dock slutligen och drogo till mairens och flera municipalråds hus. I åtsk. gator blefvo lyktorne sönderslagne. Oaktadt alla försigtighetsmått af auktoriteterna, förnyade sig oordningarne den 14:nde. På flera ställen måste trupparne skingra folkmassan. Enligt några berättelser skola de hafva skjutit på folket. Flera soldater blefvo sårade af stenkast; äfven mairen träffades af ett sådant, och en kommissarie erhöll ett djupt knifstyng; bland de upproriske skola likaledes flera blifvit sårade. — Äfven i *Agen* (hufvudstaden i departementet *Lot-et-Garonne,* hafva den 12:te om aftonen oroligheter utbrutit. En hop af ungefär 300 personer, som småningom ökades med en mängd kanalarbetare, begaf sig under larm och buller till prefektur-hotelet. Posten derutanför gjorde motstånd och stenar slungades emot soldaterna. Det vidare förloppet är ännu ej kändt. — I *Cahors* har folket likaledes satt sig emot census. Ehuruväl mairen och stadssergeanterna beledsagade uppbördsmännen, blefvo de dock öfverallt på gatorne emottagne med stoj och hvisslingar; dörrar och fönster inslogos och slutligen barrikaderades gatorna. Embetsmännen blefvo tvungne att afstå från sina förrättningar, och måste, åtföljde af en stor folkmassa, som afsjöng marsellaisen, återvända till mairens boning. — I *Villeneuve* har det varit mycket oroligt. Man hade der fått veta, att det derstädes samlade gensdarmeriet från departementerne jemte linietrupparne, hvilka bevaka central-fängelset i *Eysses,* natten emellan den 11:te och 12:te skulle afgå till *Saint-Livrade.* Klockan 10 om aftonen blefvo på bryggan uppkastade tvenne starka barrikader, och under det man ringde med stormklockan, barrikaderade folket äfven de båda portarne, som leda till den stora gården vid stadshuset, hvarifrån trupparne skulle uttåga och der äfven auktoriteterna voro församlade. Landtfolket tillströmmade äfven i stora skaror, väpnadt med liar och hötjufvor. Auktoriteterna sågo sig tvungne att parlamentera, och det kom, sedan den af folket fordrade afväpningen af trupparne blifvit förvägrad, till ett slags förlikning. Gensdarmerne skulle i hopar af 5 och 5 man återvända till sina boningar, trupparne, eskorterade af nationalgardet, ofördröjligen åter förfoga sig till *Eysses,* barrikaderne skulle få blifva qvarstående, och besättas af en piket nationalgarde. Så stodo sakerna den 12:te. Öfver bryggan fick ingen lof att passera; till och med sjelfva posten måste taga en omväg af 4 lieues. I flera landtkyrkor ljöd stormklockan. Talrika hopar af landtfolk lägrade sig omkring staden. Man hade fast beslutat att väl ej gå anfallsvisvis tillväga, men att dock försvara sig, i fall man skulle vilja genomdrifva census. — Det förljudes äfvenledes, att *Bergerac* och *Tonnems* skola hafva för afsigt att motsätta sig genomtåget af de från *Perigneux* och *Bordeaux* till *Villeneuve* beordrade truppar.

BELGIEN.

Brüssel d. 9:nde Augusti. Redan för någon tid sedan var det fråga om *hus af jern*, som man här ville uppbygga. Saken är ej ett blott projekt; just nu uppföres, på gården till *Museum,* ett sådant jernhus, och man lofvar sig så betydliga fördelar af denna nya uppfinning, att jernhusen snart skola vinna företräde framför trädhusen, så mycket mera, som man lika så lätt kan beställa sig desamma, som ett åkdon, och låta uppställa dem hvar man behagar. Hela uppsättningen af ifrågavarande byggnad fordrar 8 dagars tid; priset på huset, som innehåller 11 boningsrum, kök, skafferi, handkammare, o. s. v., är 44,000 francs.

PREUSSEN.

Berlin d. 17:de Augusti. H:r *Thiers* har besökt största delen af de förnämsta lärde och konstnärer härstädes, och den 15:nde gaf grefve *Bresson* en stor dinér, till hvilken många sådana voro inbjudna. — För några dagar sedan församlade sig sent om aftonen ett temligt talrikt sällskap unga män, ibland hvilka man tyckte sig varseblifva många studenter (isynnerhet *Rhenländare,*) i afsigt att framför *Hotel du Russie* uppföra ett eget slags musik, (förmodligen charivari eller så kallad kattmusik); men polisen, som fått nys derom, hindrade dem i deras uppsåt.

Dito den 18:nde Augusti. H:r *Thiers* befinner sig sedan den 12:te dennes härstädes och har besett allt hvad märkvärdigt här finnes att skåda, öfverallt i sällskap med franske gesandten, grefve *Bresson.* Den berömde mannens personlighet är något helt vanligt: han är ytterst liten, men hans ansigte, hans ögon tillkännagifva den liflige anden. Det rörliga lifvet, arbetet har gjort honom gammal i förtid, hans hår är grått; han ser åtminstone 10 à 12 år äldre ut, än han är (han är endast 43 år gammal); deremot är hans fru ung och skön och så intagande, att mången mera afundas honom hennes besittning, än hans vädjobana, så lysande denna än varit och kanske framdeles åter torde blifva.

ITALIEN.

Florens d. 24:de Juli. Tvenne unga män, söner af Lord *Aldborough,* som bor på en villa här i närheten, kommo för några dagar sedan i en häftig tvist, men återvände dock hem till utseendet försonade. Nästa dag gingo de tillsammans ut på jagt. Den yngre, adertonårige brodern, som var full af dold ilska emot den äldre, hvilken var 23 år gammal, sigtade då, när han fick se en fogel uppflyga, i stället för på denne, på sin broder; men då han dermed endast obetydligt sårade honom, drog han en pistol och sköt honom bakifrån en kula igenom nacken. Brodermördaren flyktade derefter till ett vinberg, men blef der gripen af flera bönder. De gjorde honom förebråelser för hans brottsliga gerning och yttrade, att han för densamma åtminstone komme på galererna. "Nej, nej, på galererna kommer jag ej", svarade han och drog i detsamma fram en annan pistol, satte den i munnen, aftryckte densamma och nedföll död på stället. Den sårade äldre brodren är ännu icke utan fara.

PORTUGAL.

Lissabon d. 9:nde Augusti. I *Leiria* läto d. 6:te d:s några jordstötar känna sig, hvilka satte innevånarne i en sådan förskräckelse, att de nattetid lemnade sina hus och begåfvo sig till *Campo de Rocio.*

ORIENTEN.

Alexandria den 16:nde Juli. Regeringen följer i hvarje hänseende samma politiska och administrativa system, som förut, hvilket väl svårligen torde låta förena sig med hattischerifen af den 1:ste Juli. Ännu är icke allenast icke ett enda steg taget, till utförande af de i nämnde dokument föreskrifna modifikationerne, utan man bryr sig till och med ej en gång om hufvudbestämningarne och låtsar precist som om de ej funnes till. Rustningarne, utskrifningarne, de militäriska arbetena gå sin jemna gång, och det tyckes som om Mehemed-Ali ville göra dem till lögnare, som påstå, att orientaliska frågan är löst, och bevisa dem, att man ej får sätta alltför mycken tro till hans löften.

Konstantinopel d. 29:de Juli. I Bulgarien är lugnt; men ifrån Syrien låta underrättelserna mindre gynnande. — Mehemed-Ali har återigen skickat Sultanen nya skänker, ibland annat flere sköna arabiska hästar och en rhinoceros.

Kandia d. 19:nde Juli. Hela ön har underkastat sig, med undantag af 3000 man i bergen vid *Sfakia,* hvilka innehafva en stark position. Man tror dock, att upproret vid första gynnande tillfälle torde komma att åter utbryta häftigare, än någonsin.

WESTINDIEN.

S:t Thomas den 22:dre Juli. General-kaptenen på *Cuba* har låtit utfärda en kungörelse, enligt hvilken intet fartyg hädanefter blir utklareradt till afrikanska kusten, hvarigenom naturligtvis slafhandeln kommer att lida ett betydligt afbräck. — I *Bolivia* har en ny revolution utbrutit, och *Santa Cruz* blifvit utropad till republikens protektor. *Central-Amerika* upplöser sig i enskilta stater. Redan har *San Salvador* konstituerat sig till en särskilt republik, och *Nicaragua* och *Honduras* skola, såsom man tror, snart följa samma exempel.

CHINA.

Macao den 27:nde April. Det berättas, att de chinesiska lokal-auktoriteterna skola brutit öfverenskommelsen med kapten *Elliot,* angående återöppnandet af handelsförhållanderna; att sedan d. 1:ste April endast 1000 kistor thé genom smugglare blifvit tillförda de främmande fartygen, och att kejsaren strängt förbjudit all handel med Engelsmännen, samt befallt att förstöra hela skörden af thé, rhabarber och andra för Engelsmännen nödiga produkter i provinsen *Canton,* hvilken förstöring redan till hälften skall hafva försiggått. Flera engelska skepp skola hafva blifvit skadade genom chinesiska brännare, äfvensom flera Engelsmän råkat falla i Chinesernes händer.

En färsk fläck på Högstsalig Konung Carl XIII.

Hvarje äkta Karolin, nemligen af den Trettondes Karoliner, har i dessa dagar, under promenaden öfver Carl XIII:s torg, haft skäl att korsa sig vid åsynen af den store mannens staty, hvilken, som man vet, bevakad af fyra bronslejon och en lefvande gardist, utgör, om ej det kära fäderneslandets, åtminstone det vackra torgets mest upphöjda prydnad. Man upptäcker på statyns hufvud en stor och verkligen vedervärdig fläck, som börjar från hjessan, sträcker sig öfver högra kindbenet, slingrar sig vidare under hakan och slutar ungefärligen der halsen vidtager. Fläcken tyckes vara af det slag, som man minst af allt önskar att finna och bära på sitt ansigte, samt är derjemte, sådan den på ifrågavarande Kongliga hufvud finnes placerad, ett verkligt majestätsbrott, som för ingen del borde lemnas obeifradt, ty lemnas ett dylikt sätt att nedfläcka våra Konungar ostraffadt, hvad kan väl då följden blifva? Vi rysa för svaret. Huru den afskyvärda fläcken kommit dit, är svårt nog att utreda, ty om man med skäl kan våga påstå, att de fyra vaktande lejonen, hvilka synas temligen kalla och liknöjda på sin post, hafva annat att tänka på, än att skydda Konungens staty, så borde åtminstone gardisten, som endast för detta ändamål är ditsatt, förhöras, på det att den sannskyldige majestätsförbrytaren må varda upptäckt och till det af lagen bestämda stora straff befordrad. Postkarlen måste, med ett ord, ovilkorligen åläggas att uppgifva hvem den djerfve varit, som vågat sätta sig på Carl XIII:s näsa, finkänslig liksom alla andra näsor, hvilka tillhöra Gustavianska slägten, och på ett lika gement som lömskt sätt tilltygat en af tidehvarfvets verkligen kolossala storheter. Sjelf har han naturligtvis icke gjort det. Må ingen heller säga, att det är en fluga, som föröfvat nidingsdådet, ty träd fram till statyn, tag för ögonen fläckens storlek, lägg handen på hjertat och förklara sedan, om du har mage dertill, att detta är en flugbragd. Men någon kråka eller korp då? Lika orimligt, ty dessa djur, den sednare i synnerhet, hålla sig till kadaver, och hvad hafva de således på metallen att göra? Nej det måste vara en ofjädrad galgfågel, en af dessa öfversittare, som, icke nöjde med att under fotterna förtrampa det sköna i hvardagligheten, tränga sig upp på samhällets höjder, för att, like harpyer, besöla allt hvad heligt är, och hvilket är väl heligare, än konungars och hjeltars statyer, hvilka framstå för nutid och efterverld, såsom gedigna repetitorier af det goda, de gjort för staten och menskligheten! Vi känna ej, huruvida renhållningen af ifrågavarande staty är underkastad någon entreprenad, eller om denna är öfverlemnad at den häfdatecknare, som skall skrifva den store Konungens historia; men i hvad fall som helst måste fläcken borttagas, om också skinnet skulle följa med, ty att så der stå och skyldra midt framför Kongl. slottet med ett ansigte, sådant det nu ser ut, är lika oanständigt som ovärdigt den store sjöhjeltens minne. Och då man funnit, att det myckna regnet icke förmått rentvätta statyn, vore det ej skäl att tilltaga något kraftigare rentvagningsmedel? Att begära det statyn sjelf skall göra det, är på det högsta obilligt, när man besinnar, att dess ena hand är sysselsatt med att hålla fast ankaret, hvilket beständigt synes på fallrepet, ett föga tjenligt ankartåg, och den andra tyckes, till följe af sin klumpiga beskaffenhet, hafva svart för att hålla qvar sig sjelf. Hufvudsaken är likväl den, att målet beifras. Man har en särdeles aptit på tryckfrihetsaktioner; men synes ännu icke hafva fått smak på detta goda mål, liksom voro detta af mindre eftertrycklig beskaffenhet. Corpus dilicti är påtaglig, och hvem som hälst kan öfvertyga sig om dess verklighet. Vi uppmana derföre både säkerhets- och sundhetspolisen att med allo makt taga upp eller lägga sig i saken och göra hvad de kunna, ty en sådan tur, som den vi ofvan omtalat, är i sanning ovärdig den trettonde Carls hjessa; men kanske, eftersom Hr Fredholm nu är så sysselsatt med mera trängande förrättningar, man endast afbidar ett lägligare tillfälle, för att låta honom röra i saken. *(Freja.)*

Insändt.

Ej längesedan blef Polisbetjeningen i vår goda stad genom ett sammanskott af en del af stadens innevånare uppmun-

trad att med ifver iakttaga sina åliggan-den. Ins., som äfven dertill bidragit, ön-skar att en del af Polisen måtte beor-dras af *Vederbörande* att någon gång om aftnarne tillse, huru skandalöst det till-går straxt utanföre f. d. Gamleport, hva-rest flere bättre personer de sednare aft-narne blifvit öfverfallne af en mängd drän-gar och lärpojkar, och detta har skedt tidigt på aftonen mellan kl. 10 à 11. Ins. hoppas att denna hans på rätt och bil-lighet grundade önskan måtte hos veder-börande vinna det afseende, den förtje-nar, på det att gräns må en gång sät-tas för oskicket, och den fredlige vandrarn måtte få gå hem utan att blifva öfver-fallen.

Hvarjehanda.

En Mäss-mäklare. För kort tid sedan har i Frankrike en eljest för fattig an-sedd man bortgift sin dotter med en hem-gift af 300,000 francs. Man kunde i bör-jan ej begripa, på hvad sätt densamme förvärfvat sig en så stor förmögenhet; men snart erfor man dock, att han en längre tid varit mäss-mäklare *(courtier de messes)*. Han genomreste hela landet, besökte städer och byar, slott och kojor, och åtog sig uppdrag att låta läsa mes-sor, uppbar på förhand arfvodet derför och lät genom fattiga landtprester verk-ställa desamma, hvarvid han för hvar-je mässa hade 30 centimer i vinst. Det-ta besynnerliga näringsfång öfvades i Bre-tagne och nedra delen af Normandie. För öfrigt förde mäklaren bok och räkning, var mycket punktlig i utförandet af sina uppdrag och förvärfvade sig derigenom så småningom den lilla nätta summan af 800,000 francs såsom rabatt på bönerna.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen N. Jansson, båt. Johanna Sophia fr. Malmö, 2000 k:r bränvin; Dito J. Lindberg, Jagt. Primula från Båstad, 4,504 k:r bränvin; Dito N. Nilsson, båt. Juni fr. Marstrand, 850 k:r bränvin; Dito H. Gunnarsson, Jagt. Gustafva fr. Höga-näs, murtegel; Dito J. Lindgren, Jagt. 2 Systrar, fr. Höganäs, murtegel.

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Grosshandlanden V. ISAAC VALLENTIN *stilla afled i Hel-singborg den 18 Augusti 1841, kl. 7 e. m., efter en lefnad af 52 år, 1 månad och 23 dagar, djupt sörjd af maka och 10 barn. Anhålles om benägen ursäkt om någon vid no-tifikationen blifvit glömd!* (388)

= *Att vår ömt älskade Son, Medicinæ Can-didaten* AUG. GEBER, *stilla afled i Stockholm, Söndagen den 21:ste dennes, i sitt 23:dje års ålder, få vi härmed släglingar och vänner till-kännagifva. Sorgens beklagande ökar saknaden.*
AUG. GEBER. PAULINA GEBER, född Nathan.

Sällskaps-sammanträde.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägareför-ening underrättas härmedelst att Tisdagen den 31 Augusti kl. half 5 e. m. äger målskjut-ning, på vanligt ställe, rum.
DIRECTIONEN. (377)

Tillkännagifvande.

Efter fulländad reparation kommer guds-tjenst att åter förrättas i Fattighuskyr-kan den 15:de Söndagen efter Trinitatis, eller den 19:de September, då vid sam-ma tillfälle den af Kongl. Maj:t nådigst beviljade Collect till Kyrkan kommer att genom håfvar och bäcken insamlas, hvil-ken derföre till det bästa anmäles.

Den 16:de och 17:de September äga de, som hyrt bänkrum i Fattighuskyrkan, att på Contoiret i Fattighuset, mot bänk-sedlarnes förevisande, utbekomma sina bänknycklar, och komma de återstående lediga bänkrummen att utlegas den 18:de September, äfvenledes på samma ställe. Götheborg den 28:de Augusti 1841.
FATTIGHUS-FÖRESTÅNDARE. (405)

Annonser.

Auktion:

Fredagen den 3:dje September kl. 12 å dagen, försäljes genom frivillig Auction på stället, halfva qvarnfal-let Nr 20 i Mölndahl, med dertill hörande qvarn-hus med ett par Stenar, samt Boningshus, inne-hållande 3 Rum, Kök, Källare och Vind, allt i godt stånd, betalningsvilkoren tillkännagifvas vid tillfället N. R. ANDERSSON. [401]

I tjenst åstundas.

En nykter, ärlig och stadig, helst äldre karl. som är så händig, att han vid tillfälle kan bru-ka hammare eller yxa, kan mot förrättandet af smärre bestyr i ett större hus här i staden er-hålla fria boningsrum och betalning för hvad han dessutom förrättar. Adress å detta Tryckeri. (400)

En Gosse omkring 18 års ålder, med goda betyg, kan genast eller till nästa flyttning an-tagas i lära vid ett Stentryckeri, om han an-mäler sig i Bonniers Boklåda [404]

Tillvarataget.

En Parasoll är upptagen på vägen mellan sta-den och Svenska Kyrkogården som af rätta ä-garen kan igenfås hos Enkan B. M. Otterström på Stampen, [402]

Diverse.

För rättelse vid blifvande Bouppteckning ef-ter aflidne Grosshandlanden V. Isaac Vallentin, behagade de, som hos Sterbhuset äga fordran, att sådant derstädes anmäla inom en månad från denna dag. Götheborg d. 23 Augusti 1841 (389)

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, em-blemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. Sma-ragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Ame-thist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Helio-trop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmers-sigill, Sillverstämplar, Vinsigill, genombrutna märkplåtar till lastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gra-vering hörande.

J. E. ÅKERBERG,
Gravör från Köpenhamn,
bor å Hotel Götha källare, N:o 87.
[403]

= Sedan jag nu fullkomligt iordningställt här-varande Slussqvarnar, så att malning af alla slag verkställes betydligt bättre och fortare, än förut, får jag härmedelst rekommendera mig hos resp. Allmänheten, med tillkännagifvande att alla sorter Spannemål till förmalning e-mottagas, såväl till sammalning som siktning och rensning, Hel- och Krossgryns malning, med mera hvad till yrket hörer. Särskildt får jag nämna, att en engelsk Helgrynsqvarn blif-vit efter nyaste method inrättad, på hvilken såväl helgrynsmalning som rensning af span-nemål verkställes mycket hastigare, än på den gamla; äfven äro nya engelska stålsiktar samt florsikt att tillgå, med hvilka kan presteras li-ka vackert hvetemjöl, som det från Norrköping. På allt hvad i qvarnen emottages utlemnas qvittence, af mig eller min svåger, Herr L. J. Thim, hvars namn af mig till alla delar god-kännes, och ansvaras af mig för allt hvad qvit-tencerne innehålla. Mäld afhemtas och åter-lemnas hvarsomhelst inom staden och dess när-mare omgifningar, mot ytterst billig betalning, då derom tillsäges på kontoret eller i qvarnen. Som jag helt och hållet egnat min tid åt mjöl-nareyrket, hvilket jag i många år praktiserat, och dessutom nedlagt betydlig kostnad i här-varande qvarnar, så hoppas jag att Stadens re-spektive innevånare godhetsfullt ville hedra mig med sitt förtroende, då jag å min sida ej skall underlåta, att på allt sätt gå mina kunders och Allmänhetens billiga fordringar till möte.
F. M. FRÆNKEL.

= Beställningar emottagas och expedieras skynd-samt på alla sorter mjöl och gryn, såsom fina-ste sort hvetemjöl, sämre dito, flera sorter Kross- Hel- och Skeppsgryn, sammalet och sik-tadt Rågmjöl, sammalet och siktadt Korn- och Grynmjöl, allt af egen tillverkning, då nämn-de beställningar inlemnas på kontoret å slussen.
F. M. FRÆNKEL. [362]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Petersson; Johansson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grevillius.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Wetter-qvist.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 101 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 101. **Måndagen den 30:nde Augusti** **1841.**

Meteorologiska Observationer.

Aug. 22, Barom. *medelhöjd*, 25,53; Therm., *medeltemperatur*, + 19°. — Aug. 23, Barom., m. h., 25,74; Therm., m. t., + 18°. — Aug. 24, Barom., m. h., 25,57; Therm., m t., + 17°. — Aug. 25, Barom., m. h., 25,64; Therm., m. t., + 17°. — Aug. 26, Barom., m. h., 25,72, Therm., m. t., + 16° — Aug. 27, Barom, m. h., 25,79; Therm., m. t., + 16°. Aug. 28, Barom., m. h., 25,72; Therm., m. t., + 18°.

Obs. Observationerne äro gjorde kl. 7 förm. och kl. 5 eftermiddagen, hvaraf medium är taget.

Götheborg.

De med dagens post ankomne Stockholmstidningarne förmäla att Boktryckaren Herr L. J. Hjerta d. 25:te dennes vid middagstiden emottagit stämning i tryckfrihetsmålet emot skriften *"Strauss och Evangelierna."* Stämningen är uttagen af Advokatfiskalen *Fredholm*, såsom tillförordnad aktor. Stämningsmemorialet innehåller, såsom grund för åtalet, att Hr Justitie-Statsministern funnit skriften *"alltigenom* innefatta en förnekelse af den rena evangeliska läran." Det lärer dock förut i åtskilliga kretsar hafva berättats, att Hr Justitie-Statsministern i början varit emot den ifrågavarande seqvestern, hvilken han tillochmed skall hafva sökt afböja. Huru kunna förklara denna motsats i ord och handling?

= Ångfartyget *Daniel Thunberg*, Kapt. Snell, har i går vid middagstiden, på uppresan till Stockholm, stött på det så kallade *"Röda berget"*, beläget snedt emot Haneströms herregård. Stöten var så stark, att fartyget medelst pumpning måste hållas läns, tills det inkom i dockan vid Trollhättan, der det måste reparera. Skadan lär emellertid icke vara betydligare, än att fartyget redan i dag på eftermiddagen troddes kunna fortsätta sin resa. Orsaken till olyckshändelsen lär vara den, att en boj, som utmärkte klippan, blifvit af en timmerflåte lösryckt och bortförd.

= Calmare Läns och Ölands Tidning förmäler, att den resande Landshöfdingen, Herr *Nerman*, Lördagen den 21:ste dennes hållit på att göra sin sista resa. Under hemresan från ett i Rostads park gifvet fyrverkeri skenade nemligen de för Herr Landshöfdingens vagn spände hästarne, afveko från Tullslätten och togo vägen åt den trånga Spikgatan. På denna gata hoppade Herr *Nermans* fru ur vagnen, och hade dervid den olyckan att afbryta högra benet. Landshöfdingen sjelf deremot erhöll allsingen skada; icke heller någon annan af de i vagnen varande personer.

= Från Upsala skrifves att H. H. Erkebiskopen nu utflyttat på sin vackra, vid en af Fyrisån bildad vik belägna egendom, Sunnerstad, der han väntar att inom kort erhålla ett besök af Biskop *Tegnér*, hvilken för närvarande gästar sina fränder och vänner i Wermland.

= Nya Norrlandsposten förmäler att ännu ett Geflefartyg begifvit sig på en längre sjöresa, *utan att medtaga några spritdrycker*. Det är Kapten *J. Åsander* (skeppet Helena) och hans besättning, som med hvarandra träffat denna hedrande och efterföljansvärda öfverkommelse.

SMYRNAS BRAND,

SKILDRAD AF ETT ÖGONVITTNE.

Det var den 29:nde Juli. Aftonen förut hade jag inträffat i Smyrna och, trött af resan och den odrägliga hettan, djupt insomnat. Klockan omkring 9 väcktes jag med den underrättelsen, att "Staden stod i lågor." I största hast kastade jag kläderna på mig och skyndade ut på terassen i det så kallade sjöhotellet, der jag hade mitt logis. Aldrig skall jag glömma den förfärande anblick, som der mötte mitt öga. I en omkrets af minst en half timmas väg syntes intet annat än en ofantlig rökstod, på tusende ställen genomkorsad af blixtlika eldsflammor. Klockan 1 på morgonen hade elden utbrutit i den s. k. Guldsmedsbazaren, och inom kortare tid än 4 timmar hade den utbredt sig öfver de delar af staden, som beboddes af Turkar och Judar. I anseende till den rigtning, vinden för ögonblicket hade, voro väl de qvarter af staden, hvilka beboddes af Franker, Greker och Armenier, utan fara för elden; men hvem kunde väl veta, huru länge den fortfor att blåsa endast åt det hållet? — Länge betraktade jag det förskräckliga skådespelet och såg, huru eldströmmen, minut efter minut, utbredde sig i flere armar, hvilka omslöto och tillintetgjorde allt, som befann sig i deras väg. Förgäfves bemödade sig manskapet å de i hamnen liggande österrikiska örlogsfartygen att sätta en gräns för de allt förhärjande lågornas vidare framträngande. Dels Turkarnes vidskeplighet, hvilken icke ville tillåta att man nedref åtskilliga hus, för att derigenom afskära elden från de andre, dels brist på vatten, der det som bäst behöfdes, dels de till byggnadernes uppförande begagnade eldfängda materialier, och dels den outhärdeliga, qväfvande hettan gjorde alla släckningsförsök omöjliga. Klockan 2 eftermiddagen — således efter 13 timmars förlopp — utgjorde hela den östliga s. k. Turkstaden ett enda oöfverskådligt eldhaf, hvars rasande böljor hvarje ögonblick fordrade nya offer. Till och med till en af de stora kyrkogårdarne vältrade de sina oerhörda massor, och i en handvändning stodo minareterne och de sekelgamla cypresserne i lågor. Kloc-

kan 6 på aftonen återstod af den sköna, pittoreska, vid foten af ett högt berg i en halfcirkel byggda Turkstaden icke något annat, än en kolossal, rökande askhop. Hemskt ljödo ur fjerran de olycklige brandskadades gråt och jemmerklagan, och med hvarje minut fylldes berget allt mer och mer med flyktingar. Den liksom i ett blodhaf nedgående solen kastade sina sista strålar öfver 30,000 husvilla menniskor, af alla stånd, åldrar och kön. — Fyratio Turkar, män, qvinnor och barn, hade under den förskräckliga natten flytt in i en stor, af sten uppförd, Moské, i hopp att der vara skyddade för elden. Man fann dem derstädes, påföljande dagen, qväfda af rök, halfstekta, med vanställda och förvridna anletsdrag. — I anseende till den mellan Turkar och Rajahs ständigt herrskande spänningen, och den omständigheten att hela den af de kristne bebodda delen af staden (med undantag af ett litet, Grekerne tillhörigt, qvarter) blifvit förskonad från elden, befarade man, icke utan skäl, ett upplopp ibland Turkarne. Man skyndade fördenskull, att, genom de i hamnen liggande ångfartygen, tillkalla de i närheten af Vurla, Mitylene och Chios kryssande europeiska krigsskeppen. Innan dessa hunnit ankomma utbredde sig dock, kl. ungefär 3 e. m., då Turkarne sågo allt vara förloradt, det rykte, att desse sistnämnde anryckte mot de af Frankerne, Grekerne och Armenierne bebodda qvarteren. Ropet "*rebellione!*" flög som en löpeld från hus till hus, och inom några minuter befann sig allt i den fruktansvärdaste villervalla. Lyckligtvis var dock alltsammans endast ett blindt allarm, hvilket uppkommit derigenom att några beväpnade Turkar bortjagat åtskillige kristne dagdrifvare från eldsvådan, och dervid hotat dem med döden. Klockan 7 på aftonen ankrade 3:ne engelska och franska fartyg på redden, för att, så vidt möjligt var, skydda Frankernes lif och egendom. Klockan 8 gaf den brinnande staden, sedd från åtskillige högt belägna punkter, en den mest rysligtsköna anblick, man någonsin kan föreställa sig. Ännu en gång, klockan omkring 10 på aftonen, försökte elden, underblåst af en frisk vind, att å nyo lefva upp och med sina förhärjande flammor intränga i det Armeniska qvarteret. Efter en half timmas rastlösa och ihärdiga ansträngningar lyckades det dock de förenade franska, österrikiska och engelska skeppsbesättningarne att blifva herrar öfver densamma. Gräsligt var emellertid att höra, huru, under eldsläckningsarbetet, tusentals qvinnor och barn med hög röst i de armeniska templen bådo Gud om förskoning från den hotande ödeläggelsen och med sina ångestskrän öfverröstade eldens sprakande, sprutornas buller och befälhafvarnes kommando-rop. — Som alltid (?) hafva Grekerne äfven vid detta tillfälle uppfört sig i högsta grad nedrigt: stulit, röfvat, plundrat och sedan skrattat de olycklige midt i ansigtet. Till och med sina brandsprutor hafva de, under det att nöden var som störst, vägrat att utlåna, så vida man icke förut till deras brandkassa utbetalte 10,000 piaster. Ur den mest tillförlitliga källa vet jag att grekiske konsuln, tillika med flere rika Greker, natten efter eldsvådan låtit föra nästan all sin rörliga egendom ombord på ett af dem hyrdt europeiskt fartyg. — I går och i förrgår hafva Frankerne ur sina förråder sändt bröd och lifsmedel till de 30,000 husvilla Turkarne, hvilka, såsom det berättas, hela natten igenom bedt för de Kristne, som de icke trodde vara mäktige af att göra en välgerning. I detta ögonblick detta nedskrifves är allting lugnt. Man bemödar sig endast, att, så godt sig göra låter, skaffa de olycklige brandskadade tak öfver hufvudet, i kaserner, lazaretter, magaziner, o. s. v.. Många af dem äro sjuke och sårade. I dag på morgonen har jag gjort en promenad omkring ibland ruinerne; men saknar för ögonblicket ord till en trogen framställning af det elände och den jemmer hvartill jag varit vittne.

Sednare underrättelser från denna olyckliga stad gifva vid handen, att antalet af de genom branden förstörda husen uppgår till nära 10,000. Förlusten i hus och egendom uppskattas till minst 60,000,000 turkiska piaster. Att den återstående delen af staden räddades, tillskrifves endast och allenast de europeiske skeppsbesättningarnes rastlösa och uppoffrande ansträngningar. De österrikiske sjömännen och marinsoldaterne skola i synnerhet hafva utmärkt sig vid detta beklagansvärda tillfälle. En subskription, till förmån för de brandskadade, har i Konstantinopel blifvit öppnad och tyckes med värma och välvilja omfattas af publiken. Sultan ensam har å densamma teknat sig för 150,000 piaster, och dessutom med österrikiska ångfartyget *Crescent* låtit till Smyrna afsända 20,000 kilo mjöl.

SLAGET VID ÖLAND. *

Klockan 8 uppgick vårt Chefskepps signal att upphöra med elden. Samma stund uppgick det Ryska Chefskeppets, af lika betydelse. Det såg ut som hade begge flottorna gjort en simulacre, under befäl af vår Storamiral. Den Ryska seglade åt styrbord (höger); vår åt babord (vänster).

Jag frågade Flaggkaptenen: hvarföre batailleu nu upphörde, då allt syntes läfva oss seger, om Liljehorn miste befälet och en annan sattes i stället, som kom fram med Divisionen?

Jag kunde ej afhålla mig hysa aktning för Flaggkaptenen. Ett djupsinnigt allvar i hans väsende; ett alltid hederligt uppförande, en många gånger ådagalagd lysande tapperhet, en allmänt erkänd öfverlägsenhet i kunskap och skicklighet i sitt yrke, något ovanligt godt och vänligt, när hans bistra uppsyn klarnade, hvilket den merändels gjorde emot mig — allt detta motvägde länge i mitt sinne allt det outtydliga, jag fann i förhållandet för denna dagen.

Min fråga besvarades som följer: "Sjöslag äro äfventyrliga om natten; vinden kan vända; storm uppkomma, skeppen hopblandas; få exempel finnas af nattbataljer, bland dem ett vid Martinique; men den Amiralen, som gaf den, hade Skeppschefer, vane vid alla krigshändelser till sjöss; med ett ord: den som förut haft största fördelen, kan efter en nattbatalj vid dagens ankomst finna sig i den olyckligaste belägenhet." Jag lemnar detta i sitt värde. Den 26 Juli är ej natten lång i norden.

Så snart elden upphört, skickade Hertigen, utan att fråga Flaggkaptenen, sin Öfver-adjutant att arrestera Liljehorn på dess skepp och försegla hans papper. En annan Adjutant sändes att lyckönska och komplimentera den tappre och lycklige Modée, då Öfverste, men snart på Hertigens begäran befordrad till Contre-amirel. Öfverste Lejonankar fick befälet öfver Liljehorns division: och efter en kort stund hade den, under lika vind som förut, förenat sig med öfriga flottan, och höll linien så, att då man såg tillbaka från Chefskeppet, skymde det närmaste skeppet alla de öfriga. Hvarföre skedde icke

* *Fortsättning och slut från N:r 99.*

detta klockan 2, 3 &c.! Men nog härom! Den rätta uttydningen tycks ej ligga djupt förvarad.

Bretin, längesedan dertill utsedd af Reuterholm och Baron C. Bonde, skickades till Konungen med rapport om bataljen. Hvad djup tystnad följer på sex timmars beständig kanonad! Har allt det nyss framfarna varit en dröm; ett skuggspel? Men däcket är färgadt med två tappre krigares blod; de äro redan aflidne. Jag såg ner på min fot, och fann den öfverhöljd af Hökenflychts blod. Det har då varit en slags batalj; men huru obetydlig, huru onyttig! En hop af Östgötha ryttare på ett skepp, hade i början, då hället var längst, frågat: "Hvad är detta! skola vi skjuta ett grund af kulor mellan oss och Ryssarne!"

Rapport kommer från de skepp, som varit i elden. Nu känner jag en invärtes skakning — en bror — många vänner — men de äro helbregda. Förlusten nästan ingen, utom den som uppkom af den sprungna kanonen. *

Chorum efter en Sjöbatalj är ej likt ett vanligt chorum. På trettio flytande fästen mellan himlahvalfvet och hafvets afgrund, på däck, färgade af blod, samlas de krigare, som undsluppit döden och svåra blessyrer. Bön och lofsång skallade från hvarje skepp; en samlad massa af hjertliga tacksägelser uppstiger åt höjden. — I sanning högtidligt! Efter en sådan batalj, som den vid Hogland, måste Chorum hafva gjort ett djupt intryck.

* *Obegripligt att förlusten var så ringa, ty den främsta divisionen, som slagits i 6 timmar, hade, i synnerhet mot slutet, varit fienden nära på mindre än halft kanonhåll. I en Tysk tidning stod sedan från Petersburg, att Ryska flottan blott förlorat några hundra man, men att förlusten förmodades vara mycket större på Svenska sidan. Den var 20 döda och blesserade, allt räknadt. Kanske var orsaken, utom att vi skjöto bättre, den att vi ej hade mera folk, än knappt tillräckligt för behofvet. Der folk hvimlar, träffa de flesta kulorna.*

Den vidtberömde Sjöfaranden Ross' tankar om Starka Drycker.

Då dryckenskapen allmänt erkännes vara ett ondt, hvarifrån så många andra laster leda sitt ursprung och som mest befordrar dem, så bör det vara hvarje rättsinnig menniskas käraste pligt, att söka hämma det onda. Af den erfarenhet, jag förvärfvat under min mödosamma tjenstgöring under de kallaste luftstreck, vill jag vid detta tillfälle * framlägga tydliga och ojäfaktiga bevis på origtigheten af den mening, att rusdrycker kunne medföra någon helsosam verkan på menniskans kropp och sinne. Som jag under största delen af min lefnad egnat mig åt sjömannalifvet — ett yrke, som, för sitt stränga arbete och ofta ögonskenliga faror, fordrar både kroppsstyrka och fattning, och då dess framgång väsendtligen beror på besättningens helsa, har min uppmärksamhet synnerligen varit rigtad på de menliga verkningar, som starka drycker medföra snart sagdt under alla luftstreck. Men innan jag för Sällskapet yttrar min öfvertygelse härom, utber jag mig att få framställa några förhållanden, hvarpå den grundar sig. Efter att någon tid hafva tjent på örlogskepp, gjorde jag under åren 1790, 1791 och 1792 sjöresor mellan Vestindien och Östersjön, så att jag om sommaren vistades i Jamaika eller Honduras och om vintern i Petersburg eller Memel. Alla de bland besättningen, som i Vestindien dogo i gula febern, voro begifna på att dricka rumm, då jag och andre, som ej drucko deraf, undsluppo sjukdomen. Likaledes under vårt vistande i Petersburg och Memel ledo de af besättningen, som brukade rusdrycker, mera af kölden och ombyte af klimat, än vi, som icke begagnade dem. Den sista resan till Honduras var den olyckligaste, emedan jag var den ende af dem, som gingo ut med skeppet, hvilken öfverlefde gula feberns verkningar, men äfven den ende, som icke förtärde starka drycker. Min nästa sjöfart var på Ostindien, dit jag gjorde 4 på hvarandra följande resor och fick då tillfälle att se, huru de, som begagnade rusdrycker, särdeles de omåttlige, voro de förste, som angrepos af skörbjugg, redan vid höjden af Goda Hoppsudden. På en af dessa resor tillbragte vi 11 månader mellan Bengalen och England. Under denna tid förlorade vi af den 105 man starka besättningen alla, som förtärde starka drycker. Jag var en bland de 10, som allena förmådde förrätta skeppsarbetet under vår hemresa till England. — Åter ingick jag i tjenstgöring vid Kongl. Örlogsflottan. Min öfvertygelse om starka dryckers högst skadliga inverkan var nu hos mig fullkomligen stadgad.

Jag fann, att kroppsstraff ej medförde den önskade verkan att förekomma det onda, hvarom nu fråga är; ty, sedan en sjöman undergått det om bord vanliga kroppsstraffet för fylleri, var det hans första omsorg, efter bestraffningens uthärdande, att få sig ett glas grogg att muntra sig med. Detta gaf mig anledning att försöka andra medel till drinkares förbättring. Jag sökte att med vanära stämpla fylleriet. Till den ändan befallte jag, att alla, som voro begifna på starka drycker, skulle äta tillsammans uti ett afskildt rum, som jag lät kalla Fyllhundarnes Backlag (*Drunken dogs mess*) och brukade dem föröfrigt till allt smutsigare arbete. Detta straff varade en månad för första resan fylleri och tvenne månader för den andra.

På en ganska kort tid medförde detta den verkan, att helt och hållet bota besättningen för dryckenskap om bord på 6 linieskepp, på hvilka jag hade den äran att vara kommenderad. Men mest märkvärdiga och afgörande synas mig de tilldragelser, som ägde rum under min upptäcktsresa åren 1829—1833 i grannskapet af nordpolen. Jag reste från England, fullkomligt försedd med lifsmedel af alla slag, hvaribland äfven funnos rusdrycker, dock lyckligtvis ej i fullt förhållande till den öfriga provianten; hvarföre de snart togo slut. Under vårt vistande bland isen i fyra och ett halft års tid, voro vi under 18 månader alldeles utan rusdrycker, ej heller njöt besättningen under hela tiden någon starkare dryck, än vatten. Under de tvenne sista vintrarna hade vi icke lindrigare köld, än 46 grader (*Celsii*), då under tvenne månader hvarje vinter qvicksilfret ständigt var fruset. Vi funno, att besättningen icke allenast led mindre af kölden under den tid, då den ej hade rusdrycker, än de vintrar, då den dagligen deraf fick sin andel, utan att äfven åtskilliga återvunno sin förlorade styrka. Jag förtärde aldrig starka drycker, och, ehuru jag var 20 år äldre, än någon annan af manskapet, uthärdade jag på den väg, vi nödgades tillryggalägga, sedan vi lemnat skeppet, besvären och mödorna lika lätt som någon annan, och äfven bättre än många af besättningen. Skeppets kock, som var begifven på dryckenskap och som under de tvenne första åren icke kunde förrätta sitt arbete för rheumatism och allmän opasslighet, återvann sin helsa så snart brännvinet tröt, och befann sig vid återkomsten till England i ett helsosammare tillstånd, än han på många år varit. Men då han, efter sin lyckliga återkomst, beklagligen åter för-

* *Svenska Nykterhets-Sällskapets sista Årssammankomst.*

föll till sitt gamla fylleri, blef han ett offer derför, inom en tid af 3 månader.

Af de händelser, jag nu haft äran att för Sällskapet anföra, och på grund af egen erfarenhet under 50 år, finner jag mig föranlåten att uttala min fullkomliga öfvertygelse: 1:o att rusdrycker (bränvin etc.) ej äro nödvändiga för helsans bevarande i ett kallt luftstreck, utan tvertom, att deras bruk är i alla hänseenden skadligt; 2:o att manskap kan uthålla med mödosammare arbete och bättre uthärda köld utan bränvin; 3:o att ett tillstånd af modlöshet och svårmodighet är följden af starka dryckers bruk, och slutligen 4:o att menniskolifvet deraf förkortas under hvarje luftstreck.

Jag anser det derföre tillhöra hvarje medborgare, som, genom sitt embete eller anseende, äger inflytande i Samhället, att motverka förbrukandet af rusdrycker, hvilka med rätta blifvit kallade "ursprunget till allt ondt." Jag tror ock att det är en helig pligt för hvarje kristen, att, både genom efterdöme och förmaning, söka använda all möjlig omsorg att utrota och från jordens yta bannlysa det kropp och själ förnedrande fylleriet.

Anmälde Resande.

Handlanderne S. Wetterström fr. Falkenberg, och A. Nilsson fr. Åmål, Fabrikören Bruno från Alingsås, Herr J. G. Lundström från Wernamo, samt Pharmaciæ Candidaten C. O. Remahl f. Ljungby, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Handlanderne H. Pettersson och P. E. Grundell fr. Uddevalla, Studeranden R. Bexell från Stockholm, samt Sadelmakeremästaren G. M. Wetterling från Wenersborg, på Bloms hotel; Engelske Undersåten W. R. Sundt och Handlanden J. J. Mörk fr. Köpenhamn, Brukspatronen L. G. Örn fr. Wermland, Häradshöfdingen Göök samt Handlanden A. Bergström fr. Jönköping, på Götha Källare; Engelske Undersåtarne R. Paul med fru och Lockwood samt Hanseatiske General-konsuln i Antwerpen, och G. Rücker från Köpenhamn, på Tods Hôtel.

Underrättelse för Sjöfarande.

Uti skrifvelse af den 13:de dennes har Kongl. Svenska och Norrska General-Konsulatet i London gifvit härvarande Sjömanna-Sällskap tillkänna, att, enligt en dervid följaktig Kungörelse från The Trinity House derstädes, under d. 10:de uti innevarande månad, ett Fyr-skepp kommer att placeras nära Sewen Stones (Sjustenarne) emellan Lands End af Cornwall och Scilly-öarne, å hvilket Fyrskepp ljusen blifva synliga för första gången Onsdagen d. 1:ste nästkommande September om aftonen, och sedan fortfarande hvarje natt från Solens nedgång till dess uppgång; Och hafva Sjöfarande vid denna Fyr att observera, det den kommer att bestå af 2:ne klara bestämda ljus, det ena på stormasten af skeppet, på en höjd af 38 fot, och det andra på förmasten, 20 fot öfver vattenytan; om hvilket meddelande Directionen af Sjömanna-Sällskapet på detta sätt ansett sig böra lemna underrättelse, med tillkännagifvande derjemte, att, efter hvad Kungörelsen tillika innehåller, vidare specialiteter, rörande Fyrskeppets bestämda läge, framdeles i god tid komma att uppgifvas. Götheborg d. 21:ste Aug. 1841. (386)

Dödsfall.

Tillkännagifves, att Grosshandlanden V. ISAAC VALLENTIN *stilla afled i Helsingborg den 18 Augusti 1841, kl. 7 e. m., efter en lefnad af 52 år, 1 månad och 23 dagar, djupt sörjd af maka och 10 barn. Anhålles om benägen ursäkt om någon vid notifikationen blifvit glömd!* (388)

— *Att vår ömt älskade Son, Medicinæ Cand.* MAURITZ AUG. GEBER, *stilla afled i Stockholm, Söndagen den 21:ste dennes, i sitt 23:dje års ålder, få vi härmed släglingar och vänner tillkännagifva. Sorgens beklagande ökar saknaden.*

AUG. GEBER. PAULINA GEBER, född Nathan.

Sällskaps-sammanträde.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägareförening underrättas härmedelst att Tisdagen den 31 Augusti kl. half 5 e. m. äger målskjutning, på vanligt ställe, rum.

DIRECTIONEN. (377)

Auktion:

Fredagen den 3:dje September kl. 12 å dagen, försäljes genom frivillig Auction på stället, halfva qvarnfallet Nr 20 i Mölndahl, med dertill hörande qvarnhus med ett par Stenar, samt Boningshus, innehållande 3 Rum, Kök, Källare och Vind, allt i godt stånd, betalningsvilkoren tillkännagifvas vid tillfället N. R. ANDERSSON. [401]

Annonser.

Till salu:

NORRLÄNDSKA HARSKINN

hos FREDRIC HAMMARÉN. [411]

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor samt Norrländska Harskinn. (407)

— Ett par stora och vackra, bruna Vagnshästar, dygdige och väl inkörde. Vidare underrättelse lemnas af Åkermark & Comp. [410]

I tjenst åstundas.

En nykter, ärlig och stadig, helst äldre karl, som är så händig, att han vid tillfälle kan bruka hammare eller yxa, kan mot förrättandet af smärre bestyr i ett större hus här i staden erhålla fria boningsrum och betalning för hvad han dessutom förrättar. Adress å detta Tryckeri. (400)

En Gosse omkring 18 års ålder, med goda betyg, kan genast eller till nästa flyttning antagas i lära vid ett Stentryckeri, om han anmäler sig i Bonniers Boklåda. [404]

Tillvarataget.

Fyra stycken Dunbjellror, fästade vid en läderrem, äro upphittade, och kan af rätter ägare återfås, då derom anmäles i Poliskammaren. Götheborg den 28 Augusti 1841.

GUSTAF ROBERG. [409]

Diverse.

Museum, som, i anseende till en vidlyftigare inredning varit tillslutet någon tid, öppnas ånyo Thorsdagen den 2 September kl. 12, och hålles sedermera öppet alla söknedagar, från nämnde tid till kl. 1. Åskådare, hvilka ej tillhöra Musei förening erlägga såsom inträdes-afgift 8 sk. b:ko personen, hvilka emottagas af Conservatorn på stället. [408]

För rättelse vid blifvande Bouppteckning efter aflidne Grosshandlanden V. Isaac Vallentin, behagade de, som hos Sterbhuset äga fordran, att sådant derstädes anmäla inom en månad från denna dag. Götheborg d. 23 Augusti 1841. (389)

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. Smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna märkplåtar till lastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. E. ÅKERBERG,
Gravör från Köpenhamn,
bor å Hotel Götha källare, N:o 87. [403]

Vinster i 4:de Klassen af 202:dra Hamb. Penninge-Lotteriet

å 10 mark C:t p:r N:ris 4480, 4482, 4490, 7863, 7865, 8154, 8234, 9464, 13149, 13451, 13598, 14557, 14565, 14576, 14580, 14586, 14600 torde jemte frilotter planmässigt uttagas hos H:r S. A. SVALANDER eller undertecknad der Lotterne blifvit köpte, och alla öfrige Lotter blifva till 5:te klassen förnyade inom *d. 25 Augusti.*

Några köp-lotter förefinnas ännu så väl å **Hamburger Penninge-** som **Torells Guld-, Silfver-** och **Varu-lotterier** och träffas Svalander i huset N:ris 65 & 66 vid Vallgatan, samt undertecknad å H:r J. Risbergs Kontor säkrast före kl. 9 f. m. — *Planer till 203:dje Lotteriet meddelas redan, deri väsendtlige ändringar till de spelandes fördel egt rum.* ÅKE OHLSSON. [375]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 102 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 102. **Onsdagen den 1:ste September** **1841.**

Götheborg.

Efter tjugo månaders väntan har nu ändteligen till härv. Landshöfdingeembete ankommit Kongl. Maj:ts nådiga resolution å en af Götheborgs Borgerskaps Äldste och etthundradeåttatioen andra härstädes bosatte Borgare undertecknad petition, rörande en nödig förändring af den här öfliga röstberäkningen vid val af Riksdagsmän och andra af Borgerskapet beroende valförrättningar. Den Kongl. resolutionen lyder som följer:

"*CARL JOHAN, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Göthes och Wendes Konung.*

Wår ynnest och nådiga benägenhet med Gud allsmäktig, Troman, Landshöfding! Hos Oss halva Götheborgs Borgerskaps Äldste i underdånighet anhållit, att, då röstberäkningen i staden vid såväl Riksdagsmannaval, som andra af Borgerskapet beroende valförrättningar, grundade sig på stadgandet i Kongl. Resolutionen den 22 Februari 1771, att alla val till Magistratspersoner och Riksdagsmän i Götheborg böra, på sätt som förr och intill den 12 Januari 1768 vanligt varit, enligt Förordningen den 23 Augusti 1731, 6 §, och Kongl. Förklaringen deröfver den 5 Juni 1739, 3 och 4 §§ samt Förordningen den 12 Oktober 1743, förrättas, samt i följd deraf hvar och en Magistratspersons och Borgares röst dervid räknas och gälla, allt efter som en hvar, jemlikt taxeringslängden, mer eller mindre, i sammanskott, såväl för jern-, gross- och kommissions- som all annan handel, näring och rörelse, samt hus och fast egendom i staden och förstäderne skattar och till stadens bästa betalar, utan att inqvarteringen dervid anses må; men detta valsätt, enligt sökandernes förmenande vore destomera olämpligt, som af hela sammanskotts-summan, för hvilken i Götheborg finge röstas, mera än en tredjedel tillhörde endast fyra Handelsbolag och nio Grosshandlare och de återstående två tredjedelarne voro fördelade på hela det öfriga Borgerskapet, hvarutaf, enär alla röstägande sällan kunde vid ett val sig infinna, det blefve en följd, att stadens på omröstning beroende vigtigaste angelägenheter, i händelse af stridiga meningar, merändels afgjordes af några få bland stadens förmögnare Borgare, de der röstade för större summor, ehuru de mindre bemedlade, som röstade för mindre summor, voro långt flere till antalet och deras intressen således af en större och allmännare vigt; Wi, till undanrödjande af denna olägenhet och förberedande af en skälig och billig jemnlikhet i valrätten och röstberäkningen, täcktes, med upphäfvande af 1771 års Kongl. Resolution, i Nåder fastställa en sådan grund för beräkningen af Borgerskapets röster vid val till Riksdagsmän och Magistratspersoner samt andre val, der Borgerskapet röstar efter sammanskottet, att hvarje Borgare komme att rösta för hela sin årliga afgift till stadens Sammanskottskassa, intilldess att samma afgift uppginge till etthundrade (100) Riksdaler Banko, men för 24 sk. af hvarje derutöfver löpande Riksdaler i sammanskott till tvåhundrade R:dr och sedermera för 12 sk. af hvarje Riksdaler derutöfver, till trehundrade R:dr, samt vidare för 6 sk. af Riksdalern för allt, hvad sammanskottsbeloppet kunde stiga utöfver sistnämnde summa för någon af Borgerskapet, med iakttagande deraf, att, om den röstandes sammanskott lemnade slutberäkning i skillingar, hvarje fulla 24 sk. beräknades till en R:dr, men allt under 24 sk. uteslötes, i de fall då sammanskottsbeloppet för någon röstande öfverskjöte 100 R:dr.

Efter att Götheborgs Borgerskap vid allmän Rådstuga den 6 Februari sistlidet år, blifvit öfver ansökningen hördt, dervid af Borgerskapet Ett Hundrade Åttatioen personer, deruti instämt, har Magistraten uti nämnde stad, uti underdånigt utlåtande af den 12 derpåföljde Mars, ansett det vara billigt och tjenligt, att den princip, som ligger till grund för beräkningen af rösterne vid ifrågavarande val i sin tillämpning förmedlades på sätt Sökanderne i underdånighet föreslagit; likväl borde, efter Magistratens tanka, den föreslagna progressiva beräkningen från högre till lägre Riksdalerstal af skatternas röstvärde iakttagas jemväl för skattebelopp under etthundrade till tio Riksdaler; dock har Magistraten i underdånighet hemställt, dels huruvida, med särskildt undantag för Götheborg, förändradt röstberäkningssätt derstädes kunde påbjudas annorlunda, än genom förändring i vederbörlig ordning af omförmälda Kongl. Resolution och Författningar, som tjena till efterrättelse för alla städer i Riket, dels i fråga om Riksdagsmannaval huruvida en sådan förändring, som här blifvit äskad, kunde tillvägabringas utan genom grundlagsenlig ändring af 14 § Riksdags-Ordningen.

Uti infordradt och den 18 Maj 1840 afgifvet underdånigt utlåtande har Landshöfdinge-Embetet i det Eder Nådigst anförtrodda Län, på den grund att de fleste af Borgerskapet förenat sig med Sökanderne, tillstyrkt Nådigt bifall å desses underdånige förslag. så framt WI icke skulle i Nåder finna de af Magistraten anförda omständigheter utgöra hinder emot den ifrågaställde förändringen.

Vid föredragningen häraf hafva Wi i Nåder funnit, att enär uti 2:dra punkten 3:dje momentet 14 § Rikadagsordningen stadgas, att, då val till Riksdagsman förrättas af Borgerskapet samfäldt och icke af Elektorer, beräknas rösterne efter hvad hvar och en af de väljande till staden skattar, och fråga icke blifvit väckt om ändring af det i Götheborg hittills öfliga valsätt af Borgerskapet samfäldt, den nu gjorda underdåniga anhållan om fastställande af en annan grund för röstberäkning vid Riksdagsmannaval, än efter förhållande af skatten till staden, såsom i större eller mindre mån åsyftande rubbning i ofvanberörde Grundlagsstadgandeu, icke kan bifallas; Och hafve Wi ej heller funnit lämpligt, att, i afseende å val till Magistratspersoner särskildt för Götheborg göra undantag från de föreskrifter, som derom för städerna i allmänhet utom hufvudstaden äro genom Förordningen den 23 Augusti 1731, Kongl. Förklaringen den 5 Juni 1739 och Förordningen den 12 Oktober 1743 meddelade; Hvadan Wi till ifrågavarande ansökning icke heller härutinnan lemnat Nådigt bifall. Hvilket Wi Eder till svar och behörig kännedom härmed i Nåder meddele. För Sökanderne låte Wi Nådig Resolution härom utfärda; Och befalle Eder Gud allsmäktig nådeligen. Stockholms Slott den 15 Juli 1841.

C A R L J O H A N.

C. TÖRNEBLADH."

Att klandra ofvanstående af Kongl. Maj:t i nåder meddelade resolution för-

bjuder oss 4:de mom. 3 §. Tryckfrihets-förordningen. Vi skulle i annat fall hafva haft åtskilligt, och det icke så oväsendtligt, att anmärka emot densamma. Vi måste derför åtnöja oss med att bedja våra läsare jemföra nyssnämnde Kongl. resolution med de löften och yttranden, rörande behofvet af ett på billigare grunder fotadt representations-sätt, hvilka Kongl. Maj:t i sina till Rikets senast församlade Ständer hållna tal behagat afgifva. Från benägenheten att tillvägabringa en af billighet och rättskänsla påkallad reform *i det lilla*, torde man kunna sluta sig till benägenheten att åstadkomma en sådan *i det stora*. Åtminstone hysa *vi* den öfvertygelsen. — Att Föredraganden kunnat låta Magistratens hemställan vilseleda sig, är, lindrigast sagdt, oförklarligt. Tredje mom. af 14 § Riksdagsordningen stadgar uttryckligen, att ändring i valsätt "kan ega rum, enär antingen någon stads samtlige valberättigade innevånare, *eller ock en eller flere klasser ibland dem*, hos Konungen anhålla om fastställande af en ny valordning för staden, och Konungen, efter Vederbörandes hörande finner skäl att dertill samtycka." Detta stadgande upphäfves *på intet sätt* af den derpåföljande punkten i samma moment, hvilken dock den Kongl. resolutionen såsom grund för afslaget anför. I denne senare punkt nämnes (såsom vi en gång förut hafva bevisat) endast *upplysningsvis*, men ingalunda ovilkorligt *bestämmande*, att när val förrättas af Borgerskapet samfäldt, rösterne böra beräknas efter hvad hvar och en af de väljande till staden skattar. Detta var nödvändigt, på det att icke samma röstberäkningssätt måtte följas vid de *samfälte* valen, som vid dem, som anställas genom elektorer, hvilka, som man vet, rösta *per capita*. Att förhållandet icke *kan* vara annorlunda blir ännu tydligare, om man i 3:dje mom. 14 § Riksdagsordningen tänker sig den *senare* punkten såsom stående *främst*, och den förra såsom derpå följande. För öfrigt inser lätteligen hvar och en, att det aldrig kan hafva varit lagstiftarens mening, att åt *den* delen af folket, som röstar genom elektorer, bevilja en förmån, som *icke* finge tillgodonjutas af den, hvilken röstar efter skattebidragen till kommunen. En sådan grundlagsbestämmelse vore ju uppenbart stridande emot alla konstitutionella principer, enligt hvilka hvar och en medborgare skall vara lika inför lagen och följakteligen äfven inför grundlagen. Att emellertid icke H:r Justitie-Statsministern resonnerat på detta sätt, finner man af den Kongl. resolutionen, och dermed måste pluraliteten af Götheborgs borgerskap "tillsvidare" låta sig nöja.

= Vid den i går eftermiddag af Götheborgs Jägareförening å vanligt ställe anställda målskjutning, vanns priset af Bokhållaren Herr *C. Bergelin*, på 26 points, eller 23⅝ tums afstånd från det å skottaflan befintliga centrum. Samlingen i går var ej talrik, hvilket så mycket mer förundrar oss, som ganska många af Jägareföreningens ledamöter, då samtalet under sommaren fallit på dess skottlekar, med mycken värma yttrat sig om deras vackra, fosterländska syftemål. Med blotta **ord** kan man dock för detsamma föga uträtta. **Handling** höfves alla och mest jägaren, om han ej vill likna dem, som endast äro stora Nimroder i — sina jagtberättelser.

= Den 30:nde sistl. Augusti har Tullvaktmästaren D. E. Liljegren, vid visitation å åtskillige med diligensen ankomne handelsvaror, från Handlanden B. Leja under beslagsanspråk anhållit en packe, innehållande 10 papplådor sidenspännhalsdukar.

= Den 31:ste sistl. Augusti hafva Tullförvaltaren O. Rydholm, Kontrollören B. Pettersson och Tullvaktmästarne Hallberg, Lamberg och Svensson, från Norrske Skepparen C. C. Küb under beslagsanspråk anhållit en större och 2:ne mindre korgar, samt tvenne tunnor, innehållande diverse porcellän.

= Man tyckes utomlands hafva lika stor brist på intressanta nyheter som här. Den enda underrättelse af politisk vigt, hvilken dagens post medför, är att Parlamentet den 24:de sistl. Augusti öppnades med ett, af Lordkanslern å Hans Majestäts vägnar hållet, temligen betydelselöst throntal. — *Times* är af den tanken att Melbourneska ministèren befinner sig i sina sista dagar, och att den icke ens kommer att upplefva September månads början. — Oroligheterna i Frankrike fortfara. I Lille skall det hafva kommit till allvarsamma stridigheter mellan innevånarne och militären.

BEDJAREN.

En pennritning ur folklifvet.

"Ack hvad friheten ändå är en härlig sak!" tänkte jag vid mig sjelf, då jag, i Juli månad år 1840, efter en längre resa med diligensen, steg ur vid gästgifvaregården i Halmstad, der jag för ett par dagar ämnade qvarstadna, emedan målet för min resa var hunnet. Sedan jag med allt tillbehör var inkommen på den för mig anvista kammaren, kände jag stolt min frihet, ty jag stod icke mer under diligens-kuskens "domvärjo", och slapp nu mera att "dansa efter hans pipa." Trankilt som en engelsk lord hörde jag numera trumpetens befallande ljud, som så ofta under resan stört min sömn, väckt mig ur mina drömmar och vid minsta aflägsnande från mitt på hjul rullande fängelse kommit mina ben i den häftigaste rörelse.

Som nygirighet är en af mina svaga sidor och jag för första gången befann mig i denna stad, skyndade jag att bese densamma, jemte dess närmaste omgifningar. Påminnande mig den nya hamnanläggningen, skulle äfven den tagas i ögonsigte, ehuru jag, liksom troligen mången af mina resp. läsare, ej gjorde mig särdeles högt begrepp om konsten att af risknippor och kullerstenar uppföra fördämningar mot vågornas åverkan; men jag besåg detta arbete, och ehuru det mesta deraf är undangömdt för allt beskådande, emedan det är beläget under vattenytan, fann jag det likväl ganska märkvärdigt, och är öfvertygad om om, att denna anläggning efter all sannolikhet kommer att till en aflägsen framtid öfverföra sin byggmästares, Herr von Sydows, minne.

På yttersta ändan af den nyss omtalta hamnmuren stod en ensam person och blickade ut åt hafvet. Måhända, tänkte jag vid mig sjelf, är han en främling, hitlockad af nygirigheten likasom du, hvadan hos mig uppstod den önskan att vandra dit ut och göra hans bekantskap. Jag fortsatte fördenskull min gång, oaktadt vågorna med väldigt dån spolade upp utåt murens sluttande sidor, och tycktes vilja draga mig med i djupet. Ändteligen hann jag (icke utan en liten hjertängslan) ut till enslingen, som vid ljudet af mina steg vände ögonen emot den kommande, och visade mig ett fordom välbekant ansigte. "Ser jag rätt?.... Är det du Gotthard?.... Välkommen hit!.... Känner du igen mig?.... Det behöfdes ej mer än detta för att till full verksamhet väcka mitt slumrande minne, och med glädje igenkände jag nu i främlingen min barndomsvän och lekkamrat,

Wilhelm T**. En lång tid hade förflutit sedan vi sist sågo hvarandra, och derföre var äfven glädjen och öfverraskningen å ömse sidor så mycket större. Ställets enslighet och sällsamma belägenhet, vindens tjutande, bruset af vågorna, hvilkas hermelinsbrämade spetsar stundom sqvalpade kring våra fötter, — allt bidrog att åt detta möte gifva en anstrykning af en viss förr okänd högtidlighet.

Återkomne till staden berättade vi för hvarandra våra händelser och öden under de 15 år, vi varit skiljda. Wilhelm, som uppehållit sig någon tid ej långt ifrån Halmstad, föreslog mig att göra honom sällskap och lofvade att blifva min vägvisare både i staden och dess leende omgifningar, hvilket vänskapsfulla anbud af mig med största tacksamhet och nöje blef emottaget.

Följande morgon vandrade vi arm i arm den vackra vägen förbi Marieberg och Slottsmöllan för att bese det präktiga *Sperlingsholm* och dess härliga omgifningar. Dess arkitektoniskt sköna hufvudbyggning med sitt smakfulla innandöme besågs, äfvensom dess väl vårdade trädgårdar och dess stora, skuggrika parker. De långa alléerne, hvilka gå i flera rigtningar, bidraga mycket till ställets prydnad och vittna om dess fordna egares omtanka och skönhetssinne. Så långt ögat kan se äro höjderna öfvertäckta af planterad skog af alla möjliga inhemska trädslag. På vägen upp, utmed Nissaströmmen, genomvandrade vi en ung ekplantering, hvilken, när den en gång blir fullvuxen, skulle kunna ge virke till en hel flotta. En märkvärdig kontrast mot dessa rika skogsparker afgifva bondhemmanens kala och tufviga marker, hvilka endast äro bevuxne med ljung och starrgräs, ehuru stundom blott en låg stengärdesgård skiljer dem från de frodigaste ängar och lunder, desse sångfoglarnes glada, lugna hem. Så kan menniskan äfven på den torftigaste jord åstadkomma växtlighet och rikedom, då hon, hägnande och omtänksamt, kommer naturen till hjelp. Många sådane aristokrater som egarne af Sperlingsholm skulle kunna omskapa våra kala, skoglösa trakter till jordiska paradis. Sällan sträcker sig allmogens omtanka derhän — en bekännelse som just icke mycket fägnar mitt annars demokratiska sinne.

På ett skönt ställe, der jasminer spridde sin rika vällukt, och der vi hade en fri utsigt åt Staden och Nissaån, satte vi oss att hvila. Snart fördes våra tankar till vår flyktade barndoms sorgfria Eden; ty begge vore vi födde på samma ställe, nästan på samma tid, af fromma och gudfruktiga föräldrar, som redan i våra späda år lärde oss att känna Gud, och uppmuntrade oss att bedja till den himmelske barnavännen. Begge ihågkommo vi med sorgligt vemod denna sköna tid; begge kände vi inom oss att vi ej mer stodo qvar i den ”*första kärleken.*“ Vissnade voro blommorna i barnaoskuldens paradis, och mången ungdomens rosendröm hade förbleknat. Begge voro vi nu ”män i Staten“ och begge sjöngo vi på den bekanta visan: ”*Ungkarlslifvet sällast är*“, fastän det längtande hjertat, mina unga läsarinnor, merändels sjöng något helt annat. Att känslofulla, svärmande själar känna ett större behof af kärlek, tyckte jag mig finna hos min vän, ty stundom spridde ett snart öfvergående vemod sina lätta moln öfver hans intressanta anletsdrag, hvilka likväl snart af gladare känslor bortfläktades. Snillrik, upprymd och glad såg han dock oftast lifvet från dess ljusare sida, och förskönade genom sin musikaliska förmåga många stunder både för sig sjelf och andra. Allt detta erhöll ett förökadt värde af den älskliga och varma religiositet, som lifvade hans inre menniska, och hvarförutan all jordens glädje är ”som en hektisk rodnad för minuten, öfver lifvets bleka kinder gjuten.“ — *Sådan* var min vän. Men hurudan är då du? hör jag läsaren fråga, och jag svarar med det bekanta ordspråket: ”man bör aldrig tala om sig sjelf.“

”Nu skola vi vidare fortsätta vår väg“ yttrade Wilhelm, ”ty du följer ju med mig till min bostad i Enslöf, der jag vistas under en förrättning?“ Med nöje bifallande detta, fortsattes gången upp igenom den sköna dalen, genom hvilken Nissaån slingrar sig. Vi öfverforo ”Enslöfs pram“, och snart stod jag i vännens landtliga boning. ”Nu intaga vi förfriskningar och hvila oss en stund; sedan skall jag föra dig på det höga berget derborta, från hvars spets vi äga en vidsträckt utsigt öfver nejderna, och du skall säkert blifva nöjd med den. Dessutom äger detta berg en egen märkvärdighet, hvarom jag skall förtälja en liten historia, när vi hunnit på höjden och du förnöjt dig af den vackra anblicken.“ — Påminnande om löftet företogo vi oss vandringen uppåt bergets spets, der vi njöto en rik belöning för den lilla mödan, ty utsigten var i sanning angenäm och vidsträckt, och den omvexlande taflan, som här utbredde sig, upplystes af Juli varma och glänsande sol. Med en enda blick emot vester öfversågo vi hela slättlandet med dess kyrkor, herregårdar, byar, lunder, ängar och bördiga sädesfält, på ena sidan begränsadt af Sandåsen vid Halmstad, och på den andra af Hallandsås. Öfver löfskogen höjde sig tornen af Halmstads slott och kyrka; tyst och skyndande fortsatte den blåögda ”Nissan“ emellan skuggrika stränder sin bugtiga färd mot sitt upphof, hafvet. Blank som en spegel låg ”Halmstads-bugten“, på hvars yttersta rand en mängd seglare, like hvita fjärilar, blänkte i solskenet. Vände vi oss åt en motsatt sida, sågo vi bergiga trakter, med bok- och barrskogar blandade om hvarandra, och lik en ofantlig kägla reste sig, grön och skogbevuxen, i höjden ”Wierse hatt“, hvars mörkgröna hjessa är ett känningstecken för sjöfarande. Tätt invid bergets fot låg Enslöfs by med prestgård och kyrka. Sedan jag blifvit underrättad om de trakter, jag såg, började Wilhelm sålunda den lofvade berättelsen om *Bedjaren.*

(Forts. följer.)

Hvarjehanda.

En rysk ficktjuf.

Franske gesandten i St. Petersburg omtalade en dag för en Storfurste af det ryska kejsarhuset parisertjufvarnes skicklighet, och berättade hvarjehanda anekdoter om deras fina streck. Storfusten mente, att tjufvarne i Petersburg äfven förstodo att göra sin sak lika bra och föreslog gesandten, som tviflade derpå, ett vad, att, om han följande dagen ville spisa middag hos honom, skulle man, före desertens slut, hafva fråntagit honom hans ur, hans signetring, eller hvilken annan till hans toilett hörande småsak som helst. Gesandten gick in på vadet, och Storfursten skickade genast bud till polismästaren, att han skulle skicka honom den skickligaste och behändigaste ficktjuf, som nu satt i fängelset. Man klädde honom i lakej-drägt, gaf honom behöriga instruktioner och lofvade honom att han skulle blifva befriad från straff, samt åter försatt på fri fot, om han gjorde sin sak väl ifrån sig. Gesandten hade utmärkt sitt ur såsom föremålet, hvarpå så väl han, som tjufven hade att förnämligast fästa sin upp-

märksamhet. Betjenten erhöll befallning, att, så snart han hade uret i sin ägo, derom gifva Storfursten en vink. — Dinéen begynte: förrätten, soppan och steken serverades efter hvarandra; de röda, hvita, grekiska, spanska och franska vinerna lyste efter hvarandra i glasen. Franska gesanten aktade ännu alltjemt noga sitt ur, och Storfursten, som märkte hans ängsliga uppmärksamhet, skrattade stundom halft vänligt, halft ironiskt. Den förklädde lakejen var oupphörligt sysselsatt med att blanda sig ibland de öfriga och framsätta och borttaga mat och dryck. Dinéen började redan lida till slut och Storfursten afbidade med otålighet tjufvens vink, hvilken dock, såsom det tycktes, hade ganska mycket att syssla. Plötsligt ljusnade Storfustens ansigte och han vände sig till gesandten, som var fördjupad i ett samtal med sin granne, och frågade honom, huru mycket klockan var. Denne grep med triumferande min (han hade ju ännu för få ögonblick sedan haft handen vid uret) i sin vestficka och framdrog, till alla gästernas och isynnerhet Storfurstens stora förlustelse — en nätt tillskuren rofva derur. Ett allmänt skratt följde derpå, och gesandten blef något förlägen. Han ville nu taga sig en pris kontenans och letade derför i alla fickor, men fann, till sin stora förskräckelse, att äfven hans gulddosa var borta. Skrattet blef ännu högljuddare. I sin förvirring och förtrytelse grep han, såsom han var van att göra, om fingret, för att fingrera sin gyllene signetring; men se bara på .... äfven den var sin kos. — Kortligen: han fann, att han under förtärandet af raguen och de sköna pastejerna blifvit helt och hållet utplundrad och ej ägde något qvar, som ej skräddaren eller skomakaren hade försäkrat, alltså hvarken ring, tobaksdosa, näsduk, handskar, tandpetare eller nyckel. Man framförde den behändige tjufven och Storfursten befallte honom att återgifva de stulna sakerna; men blef icke litet förundrad, då densamme framdrog tvenne ur och öfverlemnade det ena af dem åt Storfursten, det andra åt gesandten; tvenne ringar, den ena åt Storfursten, den andra åt gesandten; tvenne snusdosor, den ena åt Storfursten, den andra åt gesandten. Förundrad grep Storfursten i sin ficka, liksom förut gesandten, och fann att han blifvit utplundrad på lika sätt som denne. Storfursten bedyrade för gesandten att han ej vetat något derom. Han höll först på att bli ond på skälmen, men besinnade sig och tackade honom derför, att han på ett så eklatant sätt hade låtit honom vinna sitt vad. — Han lösssläppte honom och begåfvade honom derjemte, men ålade honom tillika, att framdeles använda sin skicklighet på nyttigare saker.

Anmälde Resande.

Fabrikören Magnus Grapengieser och Grosshandl. A. Bergman från Stockhom, på Tods Hôtel; Handlanden A. Hernwall och Capitain Adlerberg fr. Uddevalla, hos Traktör Jonsson vid Vallgatan; Brukspatron J. Mitander fr. Philipstad, på Bloms Hôtel; Rector S. Rydin och Bruksägaren J. Trahn från Uddevalla, Hr Amsberg fr. Helsingborg, Handlanderne A. Bergendahl och Carling från Borås, samt Preusiske Handlanden J. Bentheim fr. Helsingborg, på Götha Källare; Engelske Undersåtarne John Walker Andersson och Doctor Andersson från Köpenhamn, i N:ris 51 & 52 i 5:te Roten, Comministern G. L. Dahl från Bohus län, i huset N:o 47 i 2:dre Roten, Fru Törnsten med dotter fr. Mark, i huset N:o 48 i 2:dre Roten, Prosten Andersson med fru fr. Mark, i huset N:o 80 i 1:ste Roten.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen L. Pettersson jagt. Maria fr. Carlshamn, 949 k:r rom; Dito C. Nilsson båt. Fredrika fr. Malmö, 69¾ alnar sammet; Dito P. Christensson från Helsingborg, båt. Jungfrun, 2000 k:r bränvin; Dito B. Larsson, båt. Philadelphia, från Malmö, 800 k:r bränvin, 50 t:r råg; Dito J. Andersson, båt. Upland, fr. Malmö, 1000 k:r bränvin, 50 t:r råg; Dito M. Andersson från Killey, med 68 läster släckt kalk; Dito N. Andersson, båt. Lyd Ratt fr. Malmö, 30 t:r råg; Dito J. Börjesson, slup. Friheten, fr. Warberg, med bräder.

Underrättelse för Sjöfarande.

Enligt till Sjömanna-Sällskapet härstädes aflåten skrifvelse från Kongl. Svenska och Norrska General-Konsulatet i London under den 27:nde dennes, är, på sätt en särskild, dervid fogad, Kungörelse från Trinity House derstädes vidare innehåller, en Fyr-Båk, under benämning "Coquet Light-House", uppförd och till arbetet i det narmaste fardig å ön Coquet, utom inloppet till Warkworths Hamn, på kusten af Northumberland, från hvilken Fyr ett ljus kommer att synas den 1:ste nästkommande Oktober om aftonen samt sedermera hvarje natt från solens nedgång till dess uppgång. Lysningen verkställes genom ett stadigtvarande klart ljus, som synes i alla direktioner åt sjösidan, från N. till O. ½ O. och från S. till W. ½ W. efter compassen; hvilket, likasom all närmare underrättelser, rörande igenkänningsteckens utsättande för ankring vid nämnde Ö, Elfvit utlofvade, Direktionen af Sjömanno-Sällskapet ansett sig böra på detta sätt tillkännagifva. Götheborg d. 31 Augusti 1841. (414)

Tillkännagifvande.

Illumination och Harmoniemusik i Lorentzbergs Park och Trädgård Thorsdagen d. 2:dre September kl. 8 e. m. Skulle regnväder inträffa, uppskjutes den till följande klara afton. (413)

Annonser.

Till salu:

NORRLÄNDSKA HARSKINN hos FREDRIC HAMMARÉN. [411]

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor samt Norrländska Harskinn. (407)

= Ett par stora och vackra, bruna Vagnshästar, dygdige och väl inkörde. Vidare underrättelse lemnas af Åkermark & Comp. [410]

Utbjudes hyra:

Tvenne snygga Rum äro till d. 1:ste Oktober att få hyra i öfra våningen af Enkefru Claessons vid hörnet af Kungs- & östra Hamngatorne, särskildt eller gemensamt, och kan äfven till det ena plats för kokning få begagnas. Om hyran kan öfverenskommas på stället. [412]

Tillvarataget.

Fyra stycken Dunbjellror, fästade vid en läderrem, äro upphittade, och kan af rätter ägare återfås, då derom anmäles i Poliskammaren. Götheborg den 28 Augusti 1841.

GUSTAF ROBERG. [409]

Diverse.

Museum, som, i anseende till en vidlyftigare inredning, varit tillslutet någon tid, öppnas ånyo Thorsdagen den 2 September kl. 12, och hålles sedermera öppet alla söknedagar, från nämnde tid till kl. 1. Åskådare, hvilka ej tillhöra Musei förening erlägga såsom inträdes-afgift 8 sk. b:ko personen, hvilka emottagas af Conservatorn på stället. [408]

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. Smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna märkplåtar till fastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. E. ÅKERBERG,
Gravör från Köpenhamn,
bor å Hotel Götha källare, N:o 87.
[403]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 103 utgifves nästa Lördag kl. 6 afterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 103. Lördagen den 4:de September 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Enskilta skrifvelser från hufvudstaden, äfvensom ett par af de derstädes utkommande tidningarne förmäla, att det lär blifva en vid Herr L. J. Hjertas officin anställd konstförvant, som kommer att "klä skott" för den svenska öfversättningen af *Strauss och Evangelierna.* Enligt Dagligt Allehandas åsigt skulle ett dylikt *qui-pro-quo* skada förläggaren, hvilket åter bestrides af Aftonbladet, som påstår att den ifrågavarande personen är en så språkkunnig man, att han gerna kan åtaga sig hvilken öfversättning som helst från ett af de moderna språken. Härmed lärer det dock icke vara nog; ty den svenska öfversättningen gifver i åtskilliga noter vid handen, att öfversättaren äfven varit bevandrad i *grekiska* språket och *exegetiken* — hvilket vill säga något mer, än att rätt och slätt öfversätta från Tyskan. Vi för vår del kunna emedlertid icke inse, att den åberopade språkkunnigheten gör något hvarken till eller ifrån i denna sak. Tryckfrihets-förordningen fordrar endast en ansvarig utgifvare; men bestämmer på intet sätt dennes kunskapsmått, eller öfriga egenskaper. Idioten och den lärde äro i detta fall alldeles lika inför lagen och den Nämnd, som skall fälla eller frikänna från den förbrytelse, åklagaren förmenar vara begången. — Det är emellertid både ömkligt och löjligt att se, huru Svenska Biet och dess "Bidragare" på allt möjligt sätt söka att ingjuta den blifvande juryn en "helig förskräckelse" för detta kyrkligt-rabulistiska "tilltag". Om det ändå bara vore *konsequens* i alla deras mot den ifrågavarande boken och dess utgifvare slungade bannstrålar, så skulle vi respektera Biredaktionens zelotism, såsom möjligtvis egande en grund i dess öfvertygelse om den åklagade skriftens skadlighet; men förgäfves bemödar man sig att i dess många och långa artiklar upptäcka någon sådan, och vi förundra oss endast, att icke Aftonbladet på ett enda ställe tar och sammanställer alla de i dem producerade inkonsequenser och orimligheter. Detta vore väl ändå det bästa beviset på deras haltlöshet, och kunde i många fall tjena både den blifvande juryn och publiken till efterrättelse.

= Natten till sistl. Thorsdag har Tullvaktmästaren A. Nilsson, under patrullering, från 5 okände personer, hvilka togo flykten, under beslagsanspråk anhållit 4 mindre kärl våtvaror, jemte den båt, i hvilken desse påträffades.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris den 23:dje Augusti. En del af franska flottan kommer att ofördröjligen afgå till *Levanten.* Man väntar hvarje ögonblick underrättelse om Sultanens död, och, för att i detta fall förebygga alla möjliga ingrepp af Ryssland, skola Frankrike och England afsända ett lika antal skepp till inloppet till Dardanellerna, med order, att, så vida Ryssland skulle vilja göra min af att intervenera, genast forcera inloppet.

= Sednare underrättelser gifva vid handen, att man i Caën emottagit Herr *Guizot* med ett charivari, som exeqverats af ej mindre än 3000 personer af stadens befolkning. Ned med Guizot! Ned med förrädaren från 1815! Ned med recensementet! voro de välkomsthelsningar, med hvilka man ackompagnerade kattmusiken. Också fann sig Hr Utrikes-ministern så föga trakterad af detta emottagande, att han dagen derefter återvände till Paris.

TYSKLAND.

Dresden den 21:ste Augusti. Herr *Thiers* är hitkommen och tros komma att qvarstadna härstädes längre, än han haft för afsigt, alldenstund hans fru häftigt insjuknat i gastrisk feber.

PREUSSEN.

Berlin d. 26:te Augusti. Den 23:dje dennes, årsdagen af slaget vid Grossbeeren 1813, gaf, såsom vanligt, fruntimmersföreningen en stor måltid för de invalider, 110 till antalet, som bevistat nämnde slagtning. De aldrige krigarne spisade under bar himmel, under lummiga träd och läto sig väl bekomma vid de rykande faten och de skimrande vinglasen, samt afsjöngo åtskilliga patriotiska sånger, i hvilka de församlade åskådarne instämde.

POLEN.

Warschau d. 18:de Augusti. Kejsaren af Ryssland hitväntas ofördröjligen. Vid hans ankomst äro hela polska nationens förhoppningar fästade.

ÖSTERRIKE.

Wien den 20:nde Augusti. Den storm, som penningekrisen härstädes förorsakade, är väl förbi, men desto öfverskådligare framträda nu de förskräckliga följderna af densamma. Många hus äro för alltid ruinerade; för andra åter skall det fordras åratal, för att åter kunna konsolidera sig. Icke blott den kommerciella verlden har blifvit träffad af detta förskräckliga slag, utan tusende familjer af andra stånd hafva antingen helt och hållet eller till en stor del förlorat sin förmögenhet.

ORIENTEN.

Smyrna den 9:de Augusti. De familjer, som genom branden blifvit olyck-

lige, befinna sig i den mest tröstlösa belägenhet. Enligt trovärdiga uppgifter, belöper sig antalet af de byggnader, som blifvit lagde i aska, till 11,398, hvaribland 4,780 turkiska, 1,794 judiska, 273 grekiska och 17 armeniska hus, 22 karavanseraier, 2914 butiker i bazaren och 1504 i åtskilliga andra delar af staden, 10 större och 29 mindre moskéer, 8 synagogor, 5 badhus och 42 publika skolor. Den i Smyrna utkommande engelska journalen *Manzari Schark* beräknar totalförlusten till aldraminst 227,960,000 türkiska pjaster, eller ungefär 2 millioner P. St. En kommité har bildat sig för mottagande af de medel, som inflyta till de olycklige brandskadades understöd och utdelandet af desamma.

Bessarabien d. 6:te Augusti. Rysslands ansträngningar till bekrigande af de *kaukasiska bergsfolken* fortfara oafbrutet. Emellertid låta underrättelserna så väl från krigstheatern i *Kaukasus*, som i *Grusien*, ingalunda gynnande för de ryska vapnen. Fienden kämpar med förtviflan och, till allmän förvåning, med ständigt förnyade krafter, hvarföre också de lagrar, hvilka ryska öfvermagten skördar, äro ytterst sparsamma, och förenade med de största uppoffringar. Dertill kommer de stora svårigheterna vid trupparnes provianlering jemte klimatets inflytande och de ändlösa ansträngningarne, genom hvilket allt de ryska trupparnes leder betydligt glesna.

BEDJAREN.

En pennritning ur folklifvet.*

"Det berg, på hvilket vi nu befinna oss", berättade Wilhelm, "kallas af allmogen ännu i dag *Hökens kyrka*, till minne af en ädel, nitisk och gudfruktig man, vid namn *Nicolaus Hök*, som fordom var kyrkoherde här i Enslöf, och som hvarje morgon plägade förrätta sin bön på detta ställe. Den ringformiga stenhög, du här ser, är lemningarne efter hans anspråkslösa bönkapell. I början af 1680-talet tillträdde han sitt kall, och således blott några år efter det blodiga slaget vid Fyllebro, der Svenskarne under *Carl den XI* och *Ascheberg* segrade öfver Danska generalen *Duncan* och dymedelst afgjorde Hallands öde. Ännu hade ej landet blifvit rätt införlifvadt med sina nya politiska förhållanden; kriget hade slagit djupa, ännu ej läkta sår, och såsom dyningar efter en storm kringvandrade hopar af illasinnade, som utan någon stadig vistelseort och sysselsättning störde allmänna säkerheten och eganderätten, samt väckte fruktan och bekymmer i den fredlige landtmannens stilla boning. Mest af alla fruktades dock ett röfvareband, hvilket hade sitt tillhåll på "Kragareörk" (en stor skog ej långt härifrån) och som ofta gjorde sina våldgästningar i nästgränsande pastorater, utan att någon vågade sätta sig till motvärn mot desse fribytare, de der anfördes af en grym och vildsinnad anförare, allmänt känd under namn af *Erland röde*.

Att hämma detta öfverhand-tagande ofog sammankallade Herr *Nicolaus Hök* sina sockneman för att rådslå om bästa sättet att öfverraska desse röfvare i deras eget hemvist i skogen "Kragareörk."

"J män i Enslöf" började Pastorn, "J kännen sjelfva den ängslan och osäkerhet granskapet af desse röfvare med sig hafver; viljen J nu gå in på mitt förslag och följa mig, så skola de antingen bli lemnade i rättvisans händer, eller på stället finna sin bane. Min mun talar ej blott fridens ord ibland eder, utan äfven bestraffningens; så bör det ock vara med våra gerningar, ty att främja, understödja och försvara det goda, samt strida mot hvad orätt, syndigt och ondt är, det egnar och anstår oss såsom Christne. Min hand, som nu endast i min Herres tjenst för boken, patenen och kalken, har fordom handterat både bössa och svärd. Ofta har jag som yngling i väldig tvekamp fällt björnar i min fosterbygd vid Siljans stränder. Derföre, J män i Enslöf, vill jag draga ut med eder, om J viljen följa mitt råd, beväpna eder och endrägteligen uppsöka Erland röde och hans vildsinnade kamrater!"

Då Pastorn slutat sitt tal framträdde "*Casper i Skafböke*" en rik och aktad bonde och svarade: Icke lång tid har du vistats ibland oss; men genom din lära och ditt exempel har du vunnit vårt förtroende och vår kärlek. Derför är jag äfven viss på, att alla skola följa dig, väl vetande, att du, nu som alltid, vill vårt bästa. Jag är väl sjelf förgammal att följa dig; men tvenne söner äger jag, som begge stridt under Kung Carls baner vid Fyllebro, och desse skola blifva dina vapensvenner. Att dessutom ett tillräckligt antal unge, beväpnade män skola beledsaga dig, derom är jag förvissad, ty länge hafva vi önskat oss befriade från dessa gäster, hvilka så länge spridt fasa och förskräckelse kring våra annars så lugna och fredliga nejder."

Ett bifallssorl af församlingen beledsagade den gamles ord, och beslut fattades att ofördröfvadt gripa verket an. Följande dagen i gryningen begaf sig derföre skaran på vägen, anförd af Hr *Nicolaus Hök*, och innan röfrarne visste ordet af sågo de sin förhuggning i skogen kringränd af beväpnade bönder. Uppmaningen att gifva sig besvarade röfrarne med hån, hvarefter en strid begynte, i hvilken de med förtviflans mod försvarade sig mot bondeskarans öfverlägsna antal, och det behöfdes verkligen pastorns hela mod och resignation för att uppmuntra bönderna i framhärdandet af deras vådliga företag, ty striden blef både hård och långvarig, och länge vägde segren emellan de stridande. Sedan omsider förhuggningen blifvit stucken i brand och flere af röfvarne fallit, sågo de sig tvungne att gifva vika. Fyra af dem blefvo tillfångatagne; men bland dem, som undsluppo döden och fångenskapen, var *Erland röde* och hans närmaste man i styrka, tilltagsenhet och mod, *Barthel Jute*. Snart erforo desse, hvem som var upphofvet till detta anfall, och i sitt hjerta svuro de då att dödligt hämnas sin olycka på dess upphofsman, den behjertade *Nicolaus Hök*.

Några veckor efter fäktningen i skogen smögo *Erland* och *Barthel*, tidigt en Septembermorgon före solens uppgång, omkring detta ställe, ty de hade blifvit underrättade om, att pastorn tidigt hvarje morgon gick ensam hit upp för att förrätta sin morgonandakt. Ett sådant tillfälle ville de begagna för sitt mordiska uppsåt, och hade i den afsigten beväpnat sig med goda Lübska jagtbössor, laddade med lod. *Barthel* hade genom lottkastning fått sig uppdraget att vara hämndens redskap.

Efter vanan stod Pastorn tidigt upp, medan ännu prestgårdens öfrige innevånare slumrade i sömnens armar, och fortsatte tyst och andäktigt sin väg uppåt kullen, icke anande det försåt, han gick till mötes.

Mördarne hade gömt sig i buskarne dernere, färdiga och väntande på sitt offer. De väntade icke heller förgäfves, ty knapt syntes morgonrodnadens första strimma öfver bokskogen, innan den fromme bedjaren anlände, blottade sitt hufvud, vände sig mot öster och knäböjde.

"Se-så, *Barthel!* gör dig nu färdig! Tag sigte på hjertat, så att han dör i ögon-

---

* *Fortsättning och slut från föreg. N:r*

blicket .... Ett enda rop, och vi äro förrådde och förlorade."

Var tyst, *Erland!* Sörj du inte för prestens affärd! Min goda bössa skall ej fela."

Härvid lutade *Barthel* sig ned på ett knä och lade gevärskolfven till sin mörkbruna, väderbitna kind. Redan hvilade högra pekfingret mot den spända hanen, då han med ett ögonkast kom att öfverse bedjarens hela gestalt. Öfver det ädla, manliga anletet med den höga, rena pannan och de mot himlen rigtade ögonen hade en djup, innerlig andakt utbredt en förklaringsglans, som ännu mera förhöjdes af den uppgående solens första helsande strålar. Röfvarens mordiska öga dröjde betaget vid denna syn. Suckar frampressades ovilkorligt ur hans bröst, der en inre häftig strid höjde sina vilda vågor; armen svigtade, pekfingret släppte hanen, och gevärets mynning sjönk mot jorden. *Erland*, som snart märkte den förändring, hvilken foregick inom hans kamrat, fattade genast sitt beslut, att, bakom ryggen på sin tveksamme stallbroder, afsända den mördande, aldrig felande kulan. Det hämndblixtrande ögat fattade derföre sitt mål; det under förhärdelsens jernhårda pansar klappande hjertat kände ingen tvekan .... Förfärligt! ögonblicket, dödens ögonblick, var inne .... men, lofvad vare Gud! geväret klickade och bedjaren var för den gången räddad.

Vid det buller, hanens slag mot fängpannan förorsakade, uppfor plötsligt den i sina betraktelser försänkte röfvaren, hvars ansigte tydligt förrådde de vilda, demoniska känslor, som genomströmmade hans inre, och utropade med qväfd röst:

"Lägg bort geväret! .... Eller du skall dö som en hund för mina fötter" framhväste han derefter, darrande af raseri.

"Hvem ger dig makt att befalla här?" svarade Erland med isande köld, under det han återigen spände hanen .... En knall dånade genom skogen .... Ett qväfdt rop och ett hemskt fall hördes .... Det var Barthels kula, som hade genomborrat Erlands hjerta .... Den fromme bedjaren var för andra gången räddad.

Pastorn, okunnig om den fara, som nyligen hotat honom, reste sig vid knallen af det lossade skottet för att efterse anledningen dertill, och ämnade just gå åt det hållet, då han möttes af en okänd, beväpnad person, som med ödmjuka åtbörder och blottadt hufvud helsade den andlige mannen. Det var hans lifs räddare, den ångerfulle Barthel, som han då såg framför sig.

"Prestfar", yttrade röfvaren, med djup rörelse, "ni är i detta ögonblick på ett underbart sätt genom Guds beskydd räddad från döden."

"Huru? På hvad sätt?" frågade kyrkoherden, bestört och förvånad.

Då berättade röfvaren hela tilldragelsen och huru han kom till besinning, då han fästade sina ögon på den bedjande. Vid denna syn, sade han, hade minnet af hans förflutna lefnad vaknat hos honom. Han hade erinrat sig, huru han som barn äfven hade lärt att bedja, lärt det af en from och gudfruktig moder, men att han under en stormfull och brottslig lefnad glömt hennes ömma förmaningar. Vidare berättade han, huru han tjent som Soldat i Duncans armè; men då denna blef slagen och skingrad vid Fyllebro, hade han i sällskap med flere andra äfventyrare, öfvergifvit dess fanor och sedan den tiden uppehållit sig i Halländska skogarne ibland en flock röfvare, just de samma, hvilka i Kragareörk blefvo skingrade af pastorn och hans män. Nu ville han öfverlemna sig i rättvisans händer, ty han såg med afsky och fasa tillbaka på sitt tillryggalagda lif, och ville gerna underkasta sig det straff, hans brottslighet förtjente.

Pastorn som här erhöll ett nytt bevis derpå, huru *"Herren är när dem, som honom åkalla"*, förmanade den "botfärdige röfvaren" att framhärda i sina goda föresatser och lofvade att utverka mildring i hans straff, eller, om möjligt, befrielse derifrån, så vida han hade fullt allvar med sin förbättring.

Efter denna händelse vistades *Barthel* en tid hos pastorn i Enslöf, som blef både hans lärare och välgörare. Under det de andre röfrarne tid efter annan fasttogos och befordrades till sitt välförtjenta straff, försökte pastorn, som stod i stort anseende ibland både höga och låga, att hos General-guvernören i Halland, *Gustaf Banér*, utverka Barthels benådning, hvilket så till vida lyckades, att han erhöll lejd att återvända till sitt fädernesland Dannemark.

Ännu länge härefter, förmäler historien, lefde den ädle läraren, hvars lefnad var en fortsatt gudstjenst och bön, verkade kraftigt och allvarligt på sina åhörares andeliga förbättring och på tillväxten af Guds rike, till dess han anno 1703, saknad och begråten, nedlade sin herdestaf och drog hädan till bättre länder!

Här slutade Wilhelm sin berättelse och tillade: "137 år hafva förflutit sedan han dog; mången lärare har sedan dess bortgått, "glömd, som han var gömd"; men ännu återkallar benämningen *"Hökens kyrka"* i folkets minne en vördnadsvärd skön hågkomst af den fromme *Bedjaren.*"

DER KINDESRAUB.

Die Nacht bricht an, der Sturmwind braust,
Der Schnee durch Dorn und Hecken saust,
Wild flattern rings die Eulen.
Wild rauschet durch die wilde Nacht
Des wilden Heeres wilde Jagd,
Im Wald die Wölfe heulen.

In stiller Hütt' ein liebend Paar
In tiefen Schlaf versunken war,
Von holdem Traum umwoben.
Ob auch das Haus zusammenbricht,
Sie schlafen fest, und hören nicht
Der Elemente Toben.

Und immer hohler braust der Sturm,
Es knarrt der Hahn vom Glockenthurm,
Es krächzen scheu die Raben.
Es bellt der Kettenhund so laut,
Als ob ihm vor Gespenstern graut;
Was mag der Hund wohl haben? —

Von Mutterhänden eingewiegt,
Hart an der Aeltern Lager liegt
Das Kind in sanftem Schlummer.
Und sieh! es lächelt freundlich mild,
Es träumt — das holde Engelbild —
Es kennt noch keinen Kummer.

Das Fenster klirrt, die Thüre knarrt,
Und horch! es schnaubt und kratzt und scharrt;
Der Hund zerrt an der Kette.
Die Thür springt auf .... herein es tritt ....
Die Augen glühn .... mit leisem Schritt
Naht sich's dem Wiegenbette.

Das Kindlein schreit — die Mutter wacht
Und streckt die Hand in dunkler Nacht
Nach ihrem zarten Kinde.
"Mein Gott! mein Gott! das Kind ist fort!
"Wo ist mein Kind, mein Kind! .... ha! dort ....
"Was schleicht da fort geschwinde?"

"Wach' auf, mein Theobald! o Gott!
"Dort rennt der Wolf in schnellem Trott,
"Dein Kind ist seine Beute!
"Allgüt'ger Gott! Erbarme dich!
"Ich fleh' dich an! o höre mich!
"Wir armen, armen Leute!"

Der Vater stürzt von Haus zu Haus
Im Dorfe rings: "heraus! heraus!
"Heraus! auf's Pferd euch schwinget!
"Verderben traf des Vaters Haupt!
"Der Wolf hat mir mein Kind geraubt!
"Heraus! auf's Pferd euch schwinget!"

Und Jeder greift sein Feuerrohr,
Und im Galoppschlag fliegt durch's Thor
Der Tross auf schellen Hufen.
"Bring's Kind zurück, o Theobald!"
Ruft ihm die Gattin nach; — "bald....
bald!"
Hört man das Echo rufen.

Und Nacht es ist, der Sturmvind braust,
Der Schnee durch Dorn und Hecken saust,
Wild flattern rings die Eulen.
Wild rauschet durch die wilde Nacht
Des wilden Heeres wilde Jagd,
Im Wald die Wölfe heulen.

Halloh! halloh! durch Heid' und Flur
Man folgt des treuen Hundes Spur,
Der hat den Wolf erwittert.
Und fernher Kindeswimmern schallt,
Und hallt zurück vom dunkeln Wald ....
Das Herz dem Vater zittert.

"Noch lebt mein Kind! frisch auf! frisch
auf!
"Halloh! halloh! fort! d'ran und d'rauf!
"Nun sind wir an der Höhle!
"Gott! sei des Kindes Schirm und Schild!
"Mir nach! heran! heran! hier gilt
"Es eine Menschenseele."

Und aus der Kluft der Höhle tritt
Der Wolf hervor mit festem Schritt,
Und fletscht die scharfen Zähne.
Das Auge Flammenblitze sprüht,
Nach Blut die Feuerzunge glüht,
Ein Abbild der Hyäne.

Schon macht er sich zum Kampf bereit,
Sperrt auf den Rachen weit und breit,
Und streckt zum Sprung die Glieder,
Als piff! paff! puff! das Feu'rrohr knallt —
Und rollend der Donner den Wald durch-
schallt....
Todt stürzt der Wolf danieder.

Und in die Höhle dringt die Schar,
Da liegt und lächelt — wunderbar! —
Das Kind, auf Moos gebettet.
Und aus dem Spalt der Felsenwand
Glänzt stralend eine Engelhand:
Die *hat das Kind gerettet!*

JULIN-FABRICIUS.

Borgenärers Sammanträde.

Samtelige Borgenärerne uti aflidne Landthandlanden Gabriel Ahlqvists urarfva bo kallas till sammanträde hos undertecknad uti huset N:o 21 i Majornas 3:dje Rote, Måndagen den 13:de dennes, kl 9 f. m., för att öfverlägga om åtskilliga urarfva Boets angelägenheter; och erinras om Concurslagens föreskrift för frånvarande. Majorna den 3:dje September 1841.

J. P. DAHLSTRÖM.
Syssloman. [415]

Tillkännagifvande.

Söndagen den 5:te September blifver Musik i Plantaget Lorentzberg. (419)

Efter fulländad reparation kommer gudstjenst att åter förrättas i Fattighuskyrkan den 15:de Söndagen efter Trinitatis, eller den 19:de Septemler, då vid samma tillfälle den af Kongl Maj:t nådigst beviljade Collect till Kyrkan kommer att genom håfvar och bäcken insamlas, hvilken derföre till det bästa anmäles.

Den 16:de och 17:de Septemler äga de, som hyrt bänkrum i Fattighuskyrkan, att på Contoiret i Fattighuset, mot bänksedlarnes förevisande, utbekomma sina bänknycklar, och komma de återstående lediga bänkrummen att utlegas den 18:de Septemler, äfvenledes på samma ställe. Götheborg den 28:de Augusti 1841.

FATTIGHUS-FÖRESTÅNDARE. (405)

Auktion:

Genom Entreprenad-Auction, som den 20:de dennes kl. 11 f. m. anställes inför Carl Johans och Nya Varfs Församlingarnes förenade Fattigvårds-Styrelse, upphandlas följande för Inrättningen behöflige Proviant-persedlar, att efter skeende reqvisitioner aflemnas, neml.: Torrt och mjukt bröd; salt Kött och Fläsk; Hel- och Hafregryn; Råg- och Kornmjöl; Kokärter; Sirap och Koksalt; äfvensom för Inrättningen behöflig Tran och Såpa. Skriftelige förseglade anbud emottagas under tiden af Styrelsens Ordförande, Herr Grosshandlaren J. W. Liljeqvist. Carl Johans Församling d. 3:dje Sept. 1841.

FATTIGVÅRDS-STYRELSEN. [416]

Genom offentlig Auction, som den 7:nde dennes, kl. 10 f. m., förrättas uti f. d. Enkefru Kjellströms hus, försäljes diverse Lösegendom samt Pantsaker, bestående af: Guld-, Silfver-, Koppar-, Tenn-, Bleck- och Jernsaker; Postlin, hvaribland en blå och hvit mindre Bordservice; Glas- & Lerkäril; Möbler, såsom Speglar, Sängar, Stolar m. m.; Säng- Lin- och Gångkläder; 1 Berlinarevagn och 2:ne Chäsar med selar; ett mindre parti Lin; en Borgare-uniforms Värja; diverse Husgerådssaker; Trädbråte m. m. Sakerne få beses dagen före Auctionen. Carl Johans Församling den 3:dje September 1841.

[417]

Den 10:de dennes kl. 10 f. m. försäljes genom Auction å Stallgården vid Götheborgs Skjuts-Inrättning följande der icke användbare persedlar: Sängar, Sängmadrasser, stoppade med halm; sängtäcken, skinnkappor, selar, ridputor, diverse bog-läder, remtyg, hästskrapor, hästborstar, sandvagnar, sandslädar, gammalt jern, en rens-plog, samt bräd- plank- och stockändar, allt uti större och mindre lotter. Götheborg den 1:ste September 1841. [418]

Till salu:

Lithografierade LINONGS-JALOUSIER hos C. PETERSEN.
Götheborg, Stampen N:o 37 & 38.
[421]

Diverse.

Gravör Granström

har till salu koppartryckte Svenska Vexelblanquetter och Conossementer, äfven i utländska språk, att begagna från hvilken ort som helst, och graverar i koppar efter beställning plåtar till sådana, likasom Visit- och Adresskort samt alla andra sorter finare och gröfre kopparstickare-arbete. Adeliga och andra vapen, sigiller och stämplar i stål och andra metaller, till hvad bruk som åstundas. Och smickrar mig med förhoppning att rättvisa det förtroende mig af den vördade Allmänheten lemnas. [420]

— Sedan jag nu fullkomligt iordningställt härvarande Slussqvarnar, så att malning af alla slag verkställes betydligt bättre och fortare, än förut, får jag härmedelst rekommendera mig hos resp. Allmänheten, med tillgännagifvande att alla sorter Spannemål till förmalning emottagas, så väl till förmalning som siktning och rensning, Hel- och Krossgryns malning, med mera hvad till yrket hörer. Särskildt får jag nämna, att en engelsk Helgrynsqvarn blifvit efter nyaste method inrättad, på hvilken så väl helgrynsmalning som rensning af spannemål verkställes mycket hastigare, än på den gamla; äfven äro nya engelska stålsiktar samt forsikt att tillgå, med hvilka kan presteras lika vackert Hvetemjöl, som det från Norrköping. På allt hvad i qvarnen emottages utlemnas qvittence, af mig eller min svåger, Herr L. J. Thim, hvars namn af mig till alla delar godkännes, och ansvaras af mig för allt hvad qvittencerne innehålla. Mäld afhemtas och återlemnas hvarsomhelst inom staden och dess närmare omgifningar, mot ytterst billig betalning, då derom tillsäges på kontoret eller i qvarnen. Som jag helt och hållet egnat min tid åt mjölnareyrket, hvilket jag i många år praktiserat, och dessutom nedlagt betydlig kostnad i härvarande qvarnar, så hoppas jag att Stadens respektive innevånare godhetsfullt ville hedra mig med sitt förtroende, då jag å min sida ej skall underlåta, att på allt sätt gå mina kunders och Allmänhetens billiga fordringar till möte.

F. M. FRÆNKEL.

— Beställningar emottagas och expedieras skyndsamt på alla sorter mjöl och gryn, såsom finare sort hvetemjöl, sämre dito, flera sorter Kross Hel- och Skeppsgryn, sammalet och siktadt Rågmjöl, sammalet och siktadt Korn- och Grynmjöl, allt af egen tillverkning, då nämnde beställningar inlemnas på kontoret å slussen.

F. M. FRÆNKEL. [362]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Nohrborg; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Carlgren.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbeck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 104 utgifves nästa Måndag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 104. Måndagen den 6:te September 1841.

Meteorologiska Observationer.

Aug. 29, Barom. *medelhöjd*, 25,72; Therm, *medeltemperatur*, + 16°. — Aug. 30, Barom, m. h., 25,60; Therm., m. t., + 17°. — Aug 31, Barom., m h., 25,45; Therm., m t., + 18°. — Sept 1, Barom., m. h., 25,34; Therm., m. t., + 16°. — Sept. 2, Barom., m. h., 25,72; Therm., m. t, + 14° — Sept. 3, Barom, m. h., 25,72; Therm., m. t., + 15°. Sept. 4, Barom., m. h., 25,49; Therm., m. t., + 18°.

Obs. Observationerne äro gjorde kl. 7 förm. och kl. 5 eftermiddagen, hvaraf medium är taget.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Det ser sannerligen ut, som om man på fullt allvar hade föresatt sig att ådagalägga, det våra grundlagar endast och allenast existera *på papperet*, och att deras tillämpning i *verkligheten* endast *då* bör komma i fråga, när antireformpartiet ur dem tro sig kunna hemta något stöd för sina stationära eller konservativa åsigter. Ett det mest eklatanta bevis på, huru litet en auktoritet aktar grundlagens uttryckliga föreskrifter har Stockholms stads Kämnersrätts tredje afdelning, under H:r Lagman *Harlingsons* presidium, nyligen afgifvit. Boktryckaren Herr *L. J. Hjerta* hade nemligen i det ryktbara Straussiska Tryckfrihetsmålet, jemlikt 8 mom. 1 § Tryckfrihetsförordningen till bemälte Rätt ingifvit en i laga form upprättad namnsedel, hvilken öppnats och förevists Aktor, som dervid icke hade något att erinra, utan begärde kallelse å den i bem. sedel uppgifna personen, Boktryckerikonstförvanten *Strehlenert*. Detta beviljades af domstolen, som i sammanhang dermed förklarade H:r *Hjerta* vara från målet skiljd, såsom rätt och brukligt är. Detta oaktadt pröfvade Kämnersrätten, några dagar derefter, att, med upprifvande af sitt förra beslut, förklara Herr Hjerta vara part i målet och ålägga honom, att, utan föregången i laga ordning utfärdad kallelse, svara i detsamma. — Då utrymmet icke i dag medgifver, att med någon utförlighet reflektera öfver ett så olagligt och grundlagsvidrigt förfarande, skole vi i Onsdagsnumret till detsamma återkomma.

= I Lördags inbragtes hit ett i sjunkande tillstånd varande engelskt skepp, bygdt af jern, destineradt från Liverpool till S:t Petersburg med last af bomull, svafvel och stenkol. Fartyget, hvars namn är *Iron Duke*, Kapten *R. Jeffries*, hade samma dag, kl. 4 om morgonen, stött på grund vid Lessöe.

= Under patrullering vid Varfvet Kusten sistlidne natt hafva tullvaktmästarne A. Moberg och L. Kindberg från sjömannen P. Löfgren under beslagsanspråk anhållit 4 lådor, innehållande champagnevin.

= I dag på förmiddagen hafva tullvaktmästarne Liljegren och M. Pettersson, vid tullstationen Klippan, från båtföraren Carl Christiansson på Styrsö, under beslagsanspråk anhållit en förseglad säck, innehållande diverse manufakturvaror.

= Herr Direktör *Djurström*, med sällskap och en rikhaltig, ny repertoire, hitväntas den 15:nde i denna månad. — Dem. *Freyse-Sessi* höres deremot icke af från Norrige.

= Riksrätten sammanträdde Måndagen den 30:de sistl. Augusti, då de tilltalade fingo emottaga Justitieombudsmannens slutpåstående för en del af målen, och beslöt rätten derpå uppskof till den 16:de dennes, då slutpåståendet kommer att i sin helhet och tryckt aflemnas.

= Under patrullering i Skärgården sistl. gårdag har Kontrollören B. Petersson vid å tvenne båtar verkställd visitation under beslagsanspråk anhållit 3:ne halfankare våtvaror.

= Herrar Levasseur och Minard, med Sällskap, hafva nu anländt till hufvudstaden, å hvars Kungliga theater den verldsberömda dansösen Mad. *Taglioni* d. 30:nde sistl. Augusti för första gången uppträdde och förtjusade publiken.

= Fregatten af Chapman och korvetten Jarramas hafva nu slutat årets öfningsexpeditioner, och inkommo d. 31:ste sistl. Aug. på Carlskrona redd. Under kryssning i Östersjön hade korvetten den 16:de i samma månad nära Dagö anträffat en Kejserlig Rysk flotta, bestående af 9 linieskepp, 3 fregatter och 1 brigg, och kommenderad af Amiral Lazarieff.

TIDSKRIFTER OCH TIDNINGAR.*

AMERIKA.

I allmänhet är *Amerika*, såsom en verld för det närvarande och tillkommande, med en ännu mycket ung historia, den fruktbaraste mark för den, samtidens omedelbara intressen tjenande, periodiska litteraturen. Redan för ett decennium sedan hade *Quetelet* beräknat, att i Europa belöper sig en tidskrift på vid pass 106,000, i Amerika åter på 40,000 individer. Till denna öfvervigt bidraga isynnerhet de *Förenta Staterna i Nordamerika*, der på de sednaste åren den periodiska pressen tilltagit i vida högre grad, än i något land i Europa, under det att deremot alla andra grenar af litteraturen ännu äro föga utbildade och stå på en temligen låg punkt. Den första tidning derstädes utkom 1704, och äfven 1755 utgåfvos der endast nio blad; men redan 1832 hade deras antal stigit till mer än 800. År 1840 utkommo inom Unionens område icke mindre än 1,500 engelska och 70 tyska journaler; de sednare väl endast en eller tvenne gånger i veckan, men till en

* *Fortsättning från N:r 96.*

del i stora engelska format, med sex spalter på sidan. Den hastiga tillvexten af den tyska periodiska litteraturen i Nordamerika är, såsom ett tecken till Tyskarnes tilltagande inflytande, så väl för Unionens framtid, som för Tyskland ganska anmärkningsvärd. Den i *Newyork* utkommande tidningen "*Der Deutsche*" låter sig i synnerhet vara angeläget att sprida någon kunskap om den nyaste tyska litteraturen på andra sidan oceanen. Ibland de nordamerikanska tidskrifterne funnos 1834 åtta medicinska, tolf ekonomiska och åttatioåtta theologiska. Af dem, som äro skrifne på engelska språket, utkomma nu icke mindre än 150 sex gånger i veckan och några till och med tvenne gånger om dagen, då deremot Storbrittanien och Irland ej räkna mer än 10 dagligen utkommande tidningar. *Newyork,* med blott en sjettedel af Londons befolkning, har lika många sådana, som denna jättestad, och till och med i de mindre städerna, med cirka 6000 innevånare, kan dock ofta ett sådant dagblad äga bestånd. I Amerika, der den periodiska pressen är fri från alla afgifter, tjenar den, ännu mera än i England, till förmedling af den dagliga handelsrörelsen. Annonser fylla ett ännu större rum i de nordamerikanska, än i de engelska bladen. Personliga anfall och repliker, lokala eller provinciella partistridigheter, berättelser, rörande lokala tilldragelser gifva vidare ämne vid handen. Stilen i de offentliga bladen är ännu ohyfsad och skarp, ända till råhet, såsom man ej kan vänta annat hos ett folk, hvilket ännu förnämligast har sinne för de materiella intressena.

REKRYTEN,

ELLER FÖRSMAKEN AF HJELTEÄRAN.

Häromdagen (berättar tidningen *Freja*) hände sig, att en ung nyss inskrifven rekryt vid ett af de i hufvudstaden förlagda garnisonsregementerna, som af verklig håg och lust för krigarens sköna mål tagit värfning, men till sin stora öfverraskning kommit under fund med att dessa tider på ärans bana mera hassel än lager var att skörda, beslöt att taga sin Mats ur skolan, som ordspråket låter, till hvilket ändamål han en vacker dag anspråkslöst lemnade den stolta kavallerikampen och endast med tillhjelp af de s. k. apostlahästarne begaf sig sina färde från stadens larm till landtbygdens lugna dalar, för att återse det kära hemmet, hvilket han i förblindadt hjeltemod hade lemnat. Under vägen påträffade han en ung och lång bonddräng, som tagit något för mycket till bästa. Med denne ingick vår f. d. krigare i ett förtroligt samtal, hvilket slutades så, att bonden, öfverväldigad icke mindre i sin förtjusning att hafva blifvit bror med en så grann och stätlig herre, än af de många suparne, förlorade jemnvigten och låg snart så lång han var i det friska gräset. Vår rekryt såg sin stupade vän, och syntes glad öfver att åtminstone någon fallit för hans hand. En besynnerlig idé rann honom emellertid i hufvudet och utfördes också på ögonblicket. Rekryten kastade af sig de munderingspersedlar, han hade på sig, drog dem på den stupade hjelten, såsom mera förtjent deraf, sedan han likväl först i utbyte försett sig med dennes tillhörigheter. Kostymförändringen var nu försiggången, då hastigt en tredje men åkande person infann sig på skådeplatsen, också en bonde, som ämnade sig till staden. Jag har, tänkte vår hjelte, beröfvat armén en värdig son, men jag vill skänka den en annan. Han bad derföre den åkande bonden att på sin vagn upptaga den druckne gardisten och föra honom till kasernen, der forsellön visst icke skulle uteblifva. Sagdt och gjort. Vår hjelte fortsatte snart sin väg djupare in åt landet, men ingen anade att under bondjackan en f. d. krigares hjerta slog, medan den långe bonddrängen i full uniform, men omedvetande af sin ära, kuskades åt staden. Den förmente druckne gardisten intogs naturligtvis i kasern för att sofva ruset af sig i arresten. Dagen kom, men huru stor blef ej bondens förvåning, då han fann sig på ett alldeles främmande ställe och i en sådan besynnerlig kostym! Är det jag sjelf, eller är det någon annan? var den första fråga, han gjorde sig. Innan han hunnit besvara denna qvistiga fråga visade sig en korpral. "Sofver du ännu, din himlahund!" röt korpralen mot den liggande, "du kan behöfva dig en bäsk på fastande mage, en bäsk af fem och tjugo droppar." Bonden, storögd, reste sig på benen. Korporalen bevärdigade honom ej med en enda blick, utan gaf befallning att föra rekryten inför befälhafvaren. Vår nye hjelte gnuggade sig i ögonen, oviss om han drömde, förstod ej en enda fråga som gjordes honom, afördes från förhöret och vaknade ej riktigt, förrän några raska kappslag på de snäfva och trångt åtsittande uniformsbyxor, hvaruti han så oskyldigt funnit sig transporterad, förklarade för honom, att om detta var en bäsk, så voro likväl dropparna förbannadt bittra. Han började derföre skrika på den mest äkta roslagsdialekt. Detta tycktes likväl ej hafva annan effekt, än att hasselkäppen började deltaga något lifligare i duetten. Exekutionen var nu slutad, och vår, på sätt vi visat, invigde hjelte vände sina tårfyllda ögon till dem, som beredt honom denna välfägnad, och började förklara sig på det mest ömmande sätt. Misstaget upptäcktes nu till allas förvåning, och man sökte försona sig med den så djupt sårade rospiggen. Man fann behag i hans långa, resliga växt; man ordade om den förtroliga början af bekantskapen. Men allt var förgäfves. Han önskade åt fanders en dylik förtrolighet, bröt i sin rättvisa harm sönder hasselkäppen, som på ett så eget sätt tolkat den ömsesidiga vänskapen, bad för själ och pina att slippa munderingspersedlarne, grät, svor och regerade till allas stora förlustelse. Slutligen genom befälhafvarens omsorg blidkad, aflägsnade han sig; men denna försmak af hjelteäran behagade honom icke, och derpå undra vi ej, ty quid Saulus inter Prophetas!

PARALLELER.

III.

TRETTIO ÅR.

Trädgården vid Edsby var för trettio år sedan icke så vacker som nu; den var nemligen beräknad mera för nytta, än nöje, och hade blott en enda plats, der man såg tecken till någon annan afsigt hos anläggaren, än att få fullt upp af ärtskidor, kålrötter och blomkål. Detta ställe kallades af herrskapet bersåen, men af tjenstfolket lusthuset, och pryddes af några syréner, hvilka i en ring omgåfvo en reslig lönn, som höjde sin lummiga krona ur midten af den anspråkslösa anläggningen. Här hade major Edensködls barn haft sin lekplats, och sedan de blifvit äldre fortforo de att gå dit, då de i hvardagslag ville hafva roligt. Småfoglarne sjöngo i träden och de idoge bina, som svärmade från och till de närliggande kupporna, surrade mellan syrénblommorna för att suga honung. Allt var för öfrigt så stilla, så tyst, och gaf lugn till besinning, reflektioner och njutning.

En varm Julidag 1808 suto en yngling och flicka tillsammans under det gröna löfhvalfvet, begge sysselsatta, hon med att sy och han med att läsa högt ur en bok. Den sköna ynglingens organ var vacker och uttrycksfullt; men ännu uttrycksfullare voro hans mörka ögon, hvilka då och då förstulet blickade på den sköna grannen, som, tyst och lindrigt rodnande, såg ned på sin sömnad. Ynglingen höll upp att läsa och såg på flickan, som blyg slog upp ögonen och småleende frågade: "får jag icke höra mera, Herr Edler? Det var en stor och ädel man den der Franklin, om hvilken Herrn läste." — "Ack, fröken Therese", sade ynglingen med värma, "ni tänker som jag; ni älskar denna ringhetens man, som blef en af sitt fäderneslands fäder; ni vördar honom, som från boktryckeriet gick ut såsom en af sitt århundrades vise; men kan ni äfven glömma att han icke hade något annat namn, än det han sjelf skapade sig?" — "Ja visst, Herr Edler," svarade flickan och slog ner ögonen, "jag älskar allt godt, hvarifrån det också härstammar. Eller tror ni icke det, Herr Edler? — "Jo jag tror er", sade den unge mannen; "men er far är så stolt öfver sina anor, har så många gånger kallat Washington och de öfrige Amerikanska frihetens hjeltar för revolutionärer, samt hela Amerikanska folket för ett band krämare och löst folk, att jag nästan fruktade det äfven ni skulle" .... — "Nej, ack nej, gode Edler", ropade flickan, "tro mig icke så trånghjertad! skulle jag förakta en ädel menniska derföre, att han icke hade *börd!* Ack då, tro mig Herr Edler", tillade hon lugnare, "då vore jag bra olycklig."

Edler räckte boken åt flickan. — "Se der, fröken Therese, läs mottot under Franklins bild! Dock — ni kan ju icke latin", tillade han småleende, "men det låter så här: *Eripuit fulmen coelo, sceptrumque Tyrannis*", det vill säga: Han ryckte åskan från himlen, och spiran från tyrannerna. Ni vet att det var han, som uppfann åskledaren, och som deltog i Amerikas pånyttfödelse. Det är ju en skön idé? — Goda fröken Therese", fortfor han, "ni föraktar således icke den, som icke har andra förtjenster, än sina egna." "Nej, Herr Edler, jag sätter tvertom icke värde på annat än egna förtjenster", svarade flickan. — "Säg mig då, bästa fröken", fortfor ynglingen, "kan ni någonsin glömma, att den, som nu sitter bredvid er, fordom bar mjölk till sin far, när denne gick på dagsverke på Edsby.... att min far var en fattig torpare — kan ni glömma det?" — "Nej, Edler", sade flickan, och hennes blick antog ett eget allvar, "jag hvarken kan eller vill glömma det, ty det hedrar er, Edler; Jag vet att ni ännu beständigt besöker er far; att ni, oaktadt ni nu är långt öfver hans stånd, om qvällarne mången gång sitter och förtäljer sagor för den gamle mannen, och hjelper honom att slöjda trädskedar, hans närvarande lugna näringsfång. Ni är en god son, Edler, och.... nog af, jag vet allt och jag värderar äfven er derföre." — "Och intet adligt förakt för min far och mig förbittrar denna er känsla?" — "Nej, ack nej, Edler, tvärtom." — "Tvertom, säger ni, fröken! Sätter ni då intet värde på er rang?" — "Rang!" frågade flickan med förebrående ton, "huru kan ni tro mig vara så svag? En fattig fröken har ingen rang, och dessutom kan jag ej låta bli att skratta åt hela adelskapet. Att jag skulle vara bättre, än andra, derföre att min farfarsfarfars far blef för någon tjenst adlad af en kung, som jag knapt har hört omtalas, det vore i sanning bra löjligt." — "Ni är så god, Therese", sade ynglingen, och räckte henne handen, "lofva mig att aldrig tänka annorlunda! — det är en kär tanke för mig; ty jag kan då hoppas.... hoppas att ni icke glömmer och föraktar mig." — "Åter "förakta!" säg icke så, Gustaf! ... jag..." "Säg allt, allt, Therese!" ropade ynglingen och tryckte hennes hand, "jag skall säga *er* allt, allt, säga att jag älsk..., nej, att jag dyrkar er...." — "Nu är det sagdt", tillade han, och fasthöll flickans hand; "mitt hjerta lockade fram det, som aldrig bordt komma öfver mina läppar".... "Hvad svarar ni?" — — Flickan lät sin hand qvarblifva i hans och svarade intet; men en tår föll, lik en ren daggperla, ner öfver kindens rosor. "Svara!" bad ynglingen, och kysste med ömhet hennes hand. Då lutade flickan sitt lockiga hufvud mot hans bröst.... bekännelsen var gjord, fastän icke uttalad.

(Forts. följer.)

Hvarjehanda.

Följder af Vidskepelse.

En innevånare i den lilla staden *Boussy* i Frankrike gick för någon tid sedan ut på källfröfångst och återvände om aftonen hem, lastad med ett rikt byte. Vid dörren till sitt hus mötte han Herr *Armand*, en ung, helt nyligen gift köpman, och vår källfröfångare tillät sig det skälmstycket att låta en dylik gäda ned i nämnde Hr *Armands* rockficka. Denne, som ingenting anar, går som vanligt till sängs, men vaknar midt i natten och känner någonting iskallt ligga på sitt bröst, hvarförutan han förnimmer åtskilliga ovanlige, pustande ljud, hvilka tycktes härröra från detsamma. Förskräckt springer *Armand* ur sängen, tänder upp ljus, väcker sin unga hustru, hvarefter en undersökning företages, utan att något kunde upptäckas. *Armand* lägger sig åter i sin varma säng, och ljudet börjar på nytt. Att under sådana förhållanden ingen sömn kunde komma i fråga, är klart i sig. Morgonen derpå erhöll *Armand* ett bref från Paris, att hans onkel, med hvilken han länge lefvat i oenighet, träffad af slag aflidit, utan att förlåta honom. Armand, som var något fördomsfull, satte nu den förflutne nattens förskräckelse i förbindelse med den upprepade onkelns plötsliga död och ansåg den störda natt-ron för ett spökeri. Han begaf sig derföre till presten på stället och berättade honom hela förloppet. Denne styrkte honom i den tanken, att de aflidnes andar visserligen kunde visa sig för de efterlefvande, då de emot dem under lifstiden varit uppretade; men förmenade att de dock kunde försonas genom böner och goda gerningar. Sålunda återvände *Armand*, ännu mera upprörd än förut, hem till sitt. Natten kommer och med den de klagande ljuden. På detta sätt förflöto för *Armand* och hans hustru åtta fasansfulla nätter; ty hvarje natt förnyades samma obehagliga ljud, ehuru det blef allt svagare och svagare. Källfrön hade nemligen innästlat sig i en spricka mellan golflisten och sjelfva golfvet, der hon, beröfvad näring och sitt vanliga lifselement, utstötte de hemska klagoljuden, hvilka, i den mån hennes krafter aftogo, blefvo allt svagare och ohyggligare. *Armand*, som i det nattliga spökeriet såg ett himlens straff för den missämja, hvari han lefvat med den aflidne onkeln, blef blek, afmagrad, vanställd, och vankade snart sjelf lik ett spöke omkring på gatorne. Lifvet var honom en börda. Tidigt om morgonen, 9:nde dagen af detta förskräckliga själsmarter, lemnade han sin boning och återfanns om aftonen i en närliggande skog med sönderkrossadt hufvud. Han

hade skjutit sig. Hans unga maka, förtviflad öfver mannens sjelfmord, inneslöt sig några dagar derefter i sitt rum, der man en morgon fann henne liggande död i sängen. Hon hade qväft sig medelst kol-os. Midt i rummet låg den olyckliga grodan, hvilken kol-oset drifvit fram ur hennes gömställe och likaledes dödat. — Upphofsmannen till detta olyckliga skämt, har, sedan han erhållit underrättelse om dess tragiska utgång, plågad af samvetsagg, sjelf inställt sig inför auktoriteterna.

Konstnärerne i *München* hafva för den berömde bildhuggaren *Thorwaldsen* tillställt en stor festmåltid i en — ölkällare.

I *Waterford* har vid parlamentsvalen en sorglig händelse inträffat. En hop barn drogo under utropet: "Ned med Tories!" genom gatorna. Detta förbittrade en Tory, vid namn *Morgan*, så mycket, att han öppnade dörren till sitt hus och aflossade några skott på de små tumultuanterna; 11 af dem, ibland hvilka några flickor, blefvo sårade; tre äro redan döde.

Den 27:de Maj ägde inför Assisrätten i Metz en förskräcklig scen rum. I det ögonblick, då presidenten afsade endom, till följe hvaraf en för stöld anklagad dömdes till 5 års galerstraff, gaf denne sig flera styng i bröstet och nedföll sanslös. Han blef straxt förd till sjukhuset, men dog några ögonblick derefter.

I Baden-Baden väcker en ung Ryss cvanligt uppseende för sin utomordentliga lycka i spel. Han har trenne gånger sprängt banken och vunnit 150,000 thaler. Den som ändå vore en sådan Ryss! —

En prest i Frankrike undgick för kort tid sedan genom en lycklig tillfällighet döden. Han passerade under ett häftigt åskväder en stor slätt, hvarunder han hade sin paraply uppspänd och gick mycket fort. Plötsligt slog med ett förskräckligt buller åskan ned påhans paraply och utbredde sig i stora eldslågor ända till hans fötter, utan att uppbränna paraplyen och utan att tillfoga honom något annat ondt, än att densamma förorsakade honom en stark skakning och en blindhet, som varade i flera timmar.

En engelsman har beräknat, att den man, som lefver i 70 år och dagligen rakar sig, såsom bruket är i *England*, derigenom förlorar så mycken tid, som behöfs för att lära sig 7 språk.

TILL ETT UNGT FRUNTIMMER.

(Efter ett besök i ett Galleri.)

Beundrande jag såg en Vignerolas *händer*
(Det blott en målning var),
Jag tänkte vid mig sjelf: "från Paradisets stränder,
"Dig någon Engel bar."

"Ty jordens hela vidd ej sådan skönhet hyser,
"Som dessa formers är;
"Det är ett himelskt blod, hvars rodnad genomlyser
"En hy, så fin och skär!"

Och när jag då till slut min blick från taflan vänder,
Betagen af dess prakt,
En Nordisk mö *jag såg, med samma sköna händer,*
Och samma tjusningsmakt.

RENZO.

Anmälde Resande.

Från *Götha Källare:* Handlanderne G. Söderberg, F. Hultberg. J. Olsson och J. G. Ågren fr. Åmål, M. P. Widman fr. Jönköping, Danske Undersåtarne, Kammarjunkaren von Hoppe och Juris Candidaten von Kohl fr. Stockholm. — Från *Bloms Hotel:* Fru Landshöfdingskan Sandelhjelm fr. Wenersborg, Handlanden N. Björnbeck fr. Stockholm, Sergeanten A. F. Herrman från Edet, Sockerbagarne C. Pihlblad och C. G. Lichter från Stockholm samt S. M. Adjuncten C. J. Törnsten från Romeled; — Från *Traktör Jonsson:* Kronolänsman Bånge från Kind. — Danske Undersåten Nathan Hartvig från Köpenhamn, i huset N:o 64, i 1:ste Roten.

Rättelse:

Föreg. N:r, sista kol., första spalten, 9:de raden uppifr. *står:* schellen *läs:* schnellen.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 105 utgifves nästa Onsdag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 105. Onsdagen den 8:de September 1841.

Götheborg.

Dagens utländska post medför den i politiskt hänseende högst vigtiga nyhet, att *Melbourneska ministèren d. 28:de sistl. Augusti resignerat.* Sir Robert Peel erhöll dagen derpå af H. M. Drottningen uppdrag att bilda en ny ministèr, med hvilket han också nu är sysselsatt. Af hvilka medlemmar den kommer att bestå, känner man ännu endast *gissningsvis*, hvadan vi icke anse det löna mödan att nu anföra desamme.

= Från Newyork gå underrättelserna till d. 16:de sistl. Aug.; men innehålla ingen ting nytt af vigt, utom det att ångfartyget *Erie*, på resa mellan Buffalo och Chicago, uppbrunnit, vid hvilket olyckstillfälle nära 200 personer förlorat lifvet.

= I N:o 99 af denna tidning omförmälte vi en mansperson, som blifvit funnen död ute på marken, med hufvudet skiljdt från kroppen. Vi hafva nu, rörande denna ohyggliga tilldragelse förskaffat oss närmare upplysningar, hvilka af nedanstående medicolegala besigtnings-protokoll äro att inhemta:

År 1841 den 26:te Augusti efter anmodan af Konungens Befallningshafvande i Götheborgs och Bohus Län, inställde sig underteknad vid Landvetters kyrka, i ändamål att företaga medico-legal besigtning och obduction å förre Stadssoldaten *Olof Kruses* döda kropp, hvilken, enligt rapport ifrån Kronolänsman Herr A. W. Almgren, blifvit funnen, skiljd ifrån hufvudet, å Landvetters sockens skog, den 23:dje dennes på eftermiddagen. Vid förrättningen tillkallade Ordningsman. Lars Bengtson i Skållared, Nämndeman Olof Larsson i Backa, Sven Andersson i Snåkered (den dödes broder), samt Petter Nilsson, Johannes Andreasson, Börje Svensson och dess son Sven i Buarås, af Landvetters socken, tillspordes och upplyste berättelsevis följande:

"*Olof Kruse* hade gått på jagt, från sitt hem Snåkered, Thorsdagen d. 19:de dennes i dagningen, försedd med nödtorftig proviant för 2 dagar. På morgonen skall han hafva besökt en af sina bröder, för att få honom till sällskap, men denne var hindrad. *Kruse* hade då ensam gått åstad med 2:ne hundar. På eft. m., samma dag, kl. emellan 4 och 5, hade Börje Svenssons barn i Buarås hört hundskall och ett skott, samt, några minuter derefter, ännu ett skott. Vidare afhördes icke något.

Påföljande Måndag den 23:dje dennes hade samma barn gått till skogs, ¼ mil ifrån hemmet och påträffat 2:ne hundar, ilskna och skällande, i närheten af en synbarligen död mansperson, hvarföre barnen hemsprungit och derom berättat, i qvällningen.

Trenne manspersoner, förutnämda Petter Nilsson, Johannes Andersson och Börje Svensson, alla ifrån Buarås, hade, Tisdagen den 24:de Aug., begifvit sig till det af barnen anvisade stället, och der funnit den döda kroppen, skiljd ifrån hufvudet, som sedermera återfanns omkring 20 steg afsides. De sökande hade yttersta svårighet att få nalkas liket, hvarom 2:ne jagthundar höllo trogen vakt, ömsom ilsket anfallande de sökande och återvändande till den döde, på hvilken de satte sig och slickade den hufvudlösa halsen, försvultna och jemmerliga.

Med hot och lock fingo de nämnda personerna omsider nalkas och funno liket, liggande framstupadt, något på sidan. Vid hufvudstaden låg en *blå klädesmössa*, och vid fötterna, tversföre, ett afskjutet gevär med halfspänd hane och tillsluten fängpanna. Då den dödes jagtväska inventerades, fanns den ej innehålla något villebråd, men deremot nästan hela den proviant, hvilken Kruse hemifrån medfört, äfvensom dess snusdosa — vanligen flitigt begagnad — var nästan full (indirecta bevis, att, sedan Kruses utmarche, hans lifstid varit ganska korrt). Det återfunna hufvudet var alldeles bart och tomt (skeletteradt); dess högra benvägg borta; underkäken låg för sig, bristfällig. Liket hemtades d. 24:de Aug., och affördes till Landvetters kyrka, der det följande dag, den 25:te, nedlades i kista, att förvaras i öppen graf för reqvirerad undersökning. Lyckligtvis (för undersökningen) hade man i kistan nedlagt, jemte fragmenterna af den döde, dess begagnade klädespersedlar, äfvensom den omnämnda blå klädesmössan, hvilken befanns sönderskjuten af ett groft hagelskott och (såsom ett species facti) blifvit tillvaratagen, för att till Domstolens skärskådande öfverlemnas.

Yttre besigtningen: Redan då grafvens bräd- och torfbetäckning aftogs, utstöttes asdunster, och, då kistan öppnades, befanns liket nästan alldeles förvandladt, öfverfylldt af likmask. Endast någon del af buken och nedra extremiteterna voro ännu någorlunda i behåll; men den olideliga stanken bortskrämde alla biträdande, så att undersökningen måste verkställas på grafplatsen i storm och hällregn, under hvilka menliga omständigheter *obduction af kroppens caviteter* endast kunde verkställas fragmentariskt och utan anmärkningsvärda resultater.

Särskildt examinerades och anmärktes:

1:mo Hufvudet (cranium), alldeles blottadt från alla mjuka delar och tomt, be-

fanns krossadt och söndersplittradt på högra sidan, så att hela väggbenet (os bregmatis) samt någon del af nackbenets uppstående, och tinningbenets fjellika del, (portio squamosa ossis temporis) saknades. Den sålunda stora benöppningens kanter visade på flera ställen runda hål, såsom spår af ett groft hagelskott. Flera sprickor i hufvudskålen observerades.

2:do Nedra käftbensbågen (maxilla inferior) på högra sidan, befanns destruerad, så att dess nedra kant (margo inferior) äfvensom ledutskottet saknades; i stället visade sig en skroflig, splittrad bensår-yta.

3:tio Öfre ytan (facies) af i behåll varande, och ännu genom ligamenter med de öfriga sammanhängande, 5:te halsknotan, nedifrån räknadt, var likaledes skroflig, splittrad och våldförd, såsom genom ett skott-sår.

4:o Å den förutnämnda blå klädes-mössan befinnas på bakre och högra delen flera runda hål, såsom efter ett hagelskott; högra sidostycket (motsvarande den skadade delen af Kruses hufvudskål) deraf synes sönderskjutet, och mösskärmen på samma sida frånsliten.

Sålunda befunnit, betygar,

Landvetter som ofvan:

LUDV. ZAAR.

Att föreslående protocoll blifvit uppfattadt genast efter verkställd förrättning, intyga dervid närvarande:

SVEN LINDBOHM, Pastor i Landvetter. JOH. FRIEDLITZ, S. M. Adj.

Embetsbetyg.

Visum repertum, jemfördt med anförda inhemtade upplysningar i förutstående besigtnings- och obductions-protocoll föranlåta mig förklara:

1:o att Olof Kruse plötsligen (eller som man säger "knall och fall") dödt genom ett skott i hufvudet.

2:o att detta baneskott tillfogats af annor person bakifrån och således icke af Kruse sjelf, hvarken i våda eller med uppsåt (hvilket uppenbarligen bevisas, dels af den sönderskjutna mössans och hufvudskålens beskaffenhet, dels också deraf, att det hos liket funna skjutgeväret hade halfspänd hane och sluten fängpanna, hvilket icke hade kunnat inträffa om Kruse sjelf hade tillfogat sig skottet.)

3:o att Kruse sannolikt omkommit redan samma dag då han gick hemifrån, (till hvilken slutsats jag föranledes, dels af den obetydliga förminskningen i proviant- och snusförrådet, dels ock af den redan vid likets ertappande så långt avancerade förruttnelsen.)

4:o den omständighet, att, Torsdagen d. 19:de Augusti, i den trakt der Kruse fanns död, 2:ne skott, kort efter hvarandra, hörts aflossade, tyckes otvifvelaktigt antyda att en tillkommen person, jemte Kruse, lossat det sednare skottet.

5:o den concentrerade effecten på hufvudet tyckes bevisa, att mordskottet blifvit lossadt på ganska nära håll och af öfvad hand.

6:o hufvudets skiljande och aflägsnande ifrån kroppen, synes rimligen kunna förklaras sålunda, att, då genom skottet hufvudets benaktiga sammanhang med bålen (*truncus*) blifvit förstördt, halsens mjuka delar på de 4 dagarne, tills liket återfanns, undergått förruttnelse, sannolikt påskyndad af hundarnas slickande och gnagande tillika; hvarefter måhända samma hundar fört det aflossade hufvudet afsides; ty det är föga tänkbart, att banemannen ändamålslöst hade ytterligare våldfört sig å den döde genom hufvudets afskiljande och vräkande afsides och ännu mindre kan man föreställa sig, att skottet alldeles frånskildt och aflägsnadt hufvudet, under det att mössan nära kroppen qvarblifvit.

7:o på den trakt, der Olof Kruse bodde, sednast vistades och föll, finnas endast ganska få personer, som ega skjutgevär och öfning i deras användande, och det har aldeles ingen sannolikhet för sig, att Kruse, i sin inskränkta samhälls-beröring, skulle hafva ådragit sig aflägse ifrån kommande fiender eller afundsmän; hvarföre anledning torde vara att fästa afseende å närmare förhållanden.

8:o Kruse, som kändes för ett fridsamt och gladt sinnelag, hade dock någon gång, på sednare tiden, efter hvad ryktet förmäler, råkat i kif med en idkare af jägareyrket; ett exempel härpå vet Nämndemannen Olof Larssons i Backa femton-åriga son Olaus att berätta.

Detta allt får jag, under repetition af min embetsed &c. intyga och bekräfta.

Götheborg den 29:de Augusti 1841.

L. ZAAR.

Äro våra lagar och vår konstitution till endast på papperet?

är en fråga, som mer än en gång, under loppet af ett årtjugonde, blifvit gjord af mången svensk medborgare, och nekas kan icke, att man äfven stundom haft sina stora skäl att uppkasta detta spörsmål. En ny anledning till detsamma har man för några dagar sedan erhållit i det sätt, hvarpå så väl åklagaremakten som en af rikets Underrätter gått till väga i det så ryktbart vordna Straussiska tryckfrihetsmålet — detta mål, som hotar att i den fosterländska lagskipningens häfder få samma olyckliga rennommé som det, hvilket Vederbörande funno för godt att anställa mot en af sina fordna anhängare, den såsom skriftställare och statsfånge så namnkunnige Assessor *Crusenstolpe*. — Se här, huru ofvanbemälte tvenne myndigheter ansett sig *lagligen* kunna gå till väga:

Justitie-Statsministern, såsom Tryckfrihetens n. v. högsta vårdare, fann sig föranlåten, att å ett, från Herr L. J. Hjertas officin i svensk öfversättning utkommet, theologiskt arbete, kalladt *"Strauss och Evangelierne"*, yrka qvarstad, efter verkställandet af hvilken Advokatfiskalen *Fredholm* af vederbörande auktoritet utsågs att vara aktor i detta tryckfrihetsmål. Af honom stämdes och kallades nu boktryckaren L. J. Hjerta, att i grundlagsenlig ordning inför vederbörlig domstol uppgifva hvem som utgifvit nyssbemälte arbete och som således, jemnlikt 7:de mom. 1 §. Tryckfrihetsförordningen, skulle för dess allmängörande genom trycket stånda författare-ansvar, i händelse en blifvande Jury kunde finna skriften brottslig efter de af åklagaren åberopade lagrum. Herr Hjerta hörsammade kallelsen, infann sig på utsatt dag inför domstolen och aflemnade till dess ordförande, Lagman Harlingson, en i enlighet med 6:te mom. 1 §. Tryckfrihetsförordningen upprättad namnsedel, hvilken af domstolen öppnades och förevisades åklagaren, som då mot den i densamme uppgifne utgifvarens, konstförvanten Strehlenerts, authenticitet icke hade något att anmärka, hvadan ock domstolen, på sätt öfligt och i lagen föreskrifvet är, med åklagarens goda minne *skiljde Hr Hjerta från målet*, såsom den der med detsamma icke vidare hade något att skaffa. Derefter utfärdades, på åklagarens begäran, stämning å konstförvanten Strehlenert, hvilken, då han å föreskrifven dag infann sig inför Rätten och af åklagaren tillspordes om han utgifvit den ifrågavarande skriften, sade sig hafva gjort detta, hvilket erkännande borde för aktor hafva varit tillfyllest, alldenstund det ytterligare intygade rigtigheten af den af Hr Hjerta företedda namnsedeln. Härmed lät

emellertid åklagaren sig icke nöja, utan tillfrågade Strehlenert om han äfven hade *öfversatt* berörde skrift, hvilken fråga, då den af Strehlenert med ja besvarades, från åklagarens sida följdes af en uppmaning till S., att inför Rätten, ur det af åklagaren medhafvande originalet, öfversätta en half sida — hvilken uppmaning, såsom obefogad, Strehlenert dock vägrade att hörsamma. Under ordvexlingen härom uppkom Hr Hjerta händelsevis i Rätten, då Hr Fredholm ögonblickligen anhöll, det domstolen måtte älägga honom (Hjerta) att genast framträda och svara huruvida ej *han* vore utgifvare af den åtalade skriften. Hr Hjerta anmärkte, såsom rätt var, dervid, att då han, på grund af den till domstolen aflemnade, af aktor till rigtigheten ej bestridda namnsedeln, förra gången blifvit från målet skiljd, så kunde han icke anse åklagarens nu gjorda andragande såsom annat än ett försök att upprifva Rättens beslut, hvadan han till alla delar bestridde giltigheten af detsamma. Parterne fingo nu afträda, på det att Rätten, rörande denna Hr Hjertas protest, skulle afkunna sitt utslag, hvilket, när parterne ånyo inkallades och beslutet upplästes, ljöd, *att ehuru Rätten vid förra tillfället förklarat Herr Hjerta skiljd från målet, så ålade Rätten honom nu, med anledning af hvad i rättgångens början passerat, att qvarstadna såsom part.* Herr Hjerta begärde härvid, att då han nu, under rättegångens lopp, uppkommit såsom åhörare, Rätten täcktes nämna de skäl, som föranledt dess beslut att ånyo inblanda honom i detta tryckfrihetsmål; men härpå svarades endast, att *han skulle få veta det vid protokollsjusteringen.* Missnöje häremot anmäldes naturligtvis och antecknades till fullföljd med hufvudsaken.

Åklagaren begärde nu att Herr Hjerta måtte åläggas besvara den frågan, huruvida *han* vore utgifvare af det åtalade arbetet, hvarpå Hr Hjerta förklarade, att han ansåg den saken redan besvarad genom namnsedelns aflemnande, och derföre måste undandraga sig vidare svaromål. Rätten ålade honom det emellertid, och han svarade då, i enlighet med sin först afgifna förklaring, *nej.* Härpå begärde åklagaren att få åtskilliga bokhandlare afhörda såsom vittnen, för att derigenom bevisa att Hr Hjerta verkligen vore bokens utgifvare. Hr Hjerta androg då, att så vida aktors mening med bem. vittnesförhör endast vore att utröna huruvida boken blifvit från det honom tillhöriga boktryckeriet distribuerad till bokhandlarne, så behöfdes inga vittnesmål, för att få detta förhållande bejakadt; men deremot bestriddes all sådan slutföljd, hvarigenom denna omständighet kunde sättas i sammanhang med förbindelsen att svara såsom utgifvare, sedan oklandrad namnsedel blifvit lemnad och Tryckfrihetslagens föreskrifter till alla delar fullgjorde. Emellertid resolverade Rätten, att det af åklagaren äskade vittnesförhöret skulle äga rum såsom förliden gårdag, hvarefter parterne fingo afträda.

Låtom oss nu ett grand se till, huru åklagaremakten och domstolen fullgjort, och, såsom sig bör, tolkat de af lag och grundlag dem till ledning i dylika fall meddelade föreskrifter!

I.

83 § Regeringsformen stadgar uttryckligen att grundlagarne skola, "efter deras *ordalydelse* i hvarje särskilt fall tillämpas." Hvarken domstol eller åklagare eger således rätt att dem efter godtfinnande tyda och denna tydning sedermera i rättsfrågor tillämpa.

II.

6:te mom. 1 § Tryckfrihetsförordningen lyder sålunda: "Författare vare ej skyldig att å tryckt skrift låta sitt namn utsättas. Ehvad han okänd vara vill, eller ej, åligge honom att tillställa boktryckaren en förseglad sedel, innehållande hans namn och hemvist, med påskrifvet betyg om dessa uppgifters rigtighet af tvenne på orten väl kände, inom Sverige boende Svenske Medborgare, hvilka åligge författareansvar, i händelse skriften inom laga tid åtalas skulle och författarens namn och hemvist befunnes origtigt uppgifne, eller i sedeln saknades, eller ock författaren, utan laga förfall, ifrån svaromålet uteblefve."

III.

7:de mom. 1 § af samma förordning bjuder: "Den, hvilken *utgifver* Utländsk mans *arbete* eller *öfversättning* deraf, eller Inländsk mans, som sitt namn ej angifvit, äge *enahanda* rättigheter, pligter och ansvarighet som författare, i alla de fall, der ej i denna lag annorlunda stadgadt är."

IV.

8 mom. 1 § af samma lag stadgar: "Vid Rättegångens början vare boktryckare skyldig att författarens namnsedel till domstolen ingifva. I *annat fall* stånde han författareansvar, så framt icke författaren sig hos domaren sjelfmant tillkännagifver. Domaren äger att genast, sedan namnsedeln blifvit aflemnad, densamma öppna och den derigenom upptäckta *rätta parten* för domstolen kalla."

V.

5:te Kap. 11:te § Rättegångsbalken bjuder att "till Kämnersrätt skall i *vigtiga* mål stämmas *åtta* dagar förut, och i ringare tre, eller minst två dagar."

VI.

28:de Kap. 1 § Rättegångsbalken stadgar: "Hvar, som ånyo drager den sak för rätta, *deri dom eller utslag förr är, som vunnit laga kraft,* böte för Härads- eller Kämners-dom 5 daler", o. s. v.;

VII.

31:sta Kap. 1:ste § Rättegångsbalken fastställer: "Ej hafve någon våld, utan allenast Konungen, att bryta dom åter, som vunnit laga kraft, eller återställa laga tid, som försuten är."

* * *

Mot 83 § R. F. har åklagaren brutit, då han velat gifva den i 7:de mom. 1 § Tryckfrihetsförordningen meddelade föreskrift en sådan tydning och utsträckning, att ordet "utgifvare" äfven kan lämpas på boktryckaren, så vida i bevis kan ledas, att en skrift blifvit från hans officin direkte försänd till rikets bokhandlare. Med *utgifvare* förstår dock grundlagen endast den person, på hvars föranstaltande en skrift varder från trycket utgifven, och som för densamma, i händelse af åtal, lagligen inför vederbörlig domstol ansvarar. Om de merkantila transaktionerne mellan utgifvaren, boktryckaren och bokhandlarne nämner grundlagen ej ett enda ord, och följakteligen har icke heller åklagaren med dessa personers enskilta förhandlingar att göra, sedan den ansvarige utgifvaren en gång är funnen och erkänt sig såsom sådan. Utgifvaren af en skrift kan ju så väl före, som under och efter dess tryckning afhända sig sina rättigheter till densamma, antingen till boktryckaren, eller hvilken annan person som helst, som då, efter godtfinnande, kan draga försorg om dess distribution — men dermed har åklagaremakten ingenting att skaffa. Det är icke *egaren* af en såsom brottslig ansedd skrift, utan *utgifvaren,* föranstaltaren, förläggaren af densamma, hvilken grundlagen för dess publicerande kallar till ansvar. I annat fall skulle *per consequentiam,* hvar och en, som befanns *innehafva* en åtalad skrift, kunna kallas

att stånda författareansvar (ty att den befunne sig i *tredje hand*, gjorde i detta fall intet till saken) men till dylika absurditeter hafva stiftarne af vår grundlag icke gjort sig skyldige.

Mot 5:te Kap. 11:te § R. B. hafva både Rätt och åklagare brutit, då de icke iakttagit den i lagen föreskrifna stämningstid, utan godtyckligen ålagt den vid rättegången händelsevis närvarande boktryckaren att svara. De kunna på intet sätt till sitt försvar anföra 11:te Kap. 10 § Rättegångsbalken; ty dels handlar detta lagrum om helt andra förhållanden, och dels var boktryckaren genom ett laga kraftvunnet utslag skiljd från den sak, för hvilken han vid ifrågavarande tillfälle tillkärades.

Mot 28:de Kap. 1:sta § R. B. har åklagaren brutit, alldenstund han dragit den sak för rätta, hvari utslag förut fallit. De böter han, i händelse af åtal, för detta sitt otillbörliga förfarande, kommer att erlägga, äro väl ringa; men skammen att så uppenbart hafva öfverträdt lagens föreskrifter lika stor, som om plikten uppgått till 1000:tals riksdaler.

Mot 31:sta Kap. 1 § R. B. har Kämnersrätten brutit, då den ingripit i Konungens och Högsta Domstolens rättigheter, genom att upphäfva ett af Rätten sjelf afkunnadt, obestridt och kraftvunnet utslag. Kan Justitiekanslern med stillatigande låta ett sådant förfarande passera, så står det illa till med rättvisan inom det gamla Sveriges landamären.

Utgifvaren och boktryckaren deremot hafva ställt sig de af oss här ofvan citerade grundlags-momenter till efterrättelse, och mot dem är således för närvarande ingen ting att anmärka.

* *
*

Hvad angår de anmärkningar, rörande detta mål, hvilka en insändare, i N:o 201 af Sveriges Statstidning, företagit sig att publicera, så kunde han ganska väl hafva spart sig den mödan, emedan man efter genomläsandet af bem. uppsats är precist lika klok på författarens mening som om han aldrig sökt framställa och utveckla densamma. Insändaren säger det vara ett groft misstag att vilja "påstå det *ingen skillnad* finnes mellan boktryckares åliggande, i afseende på *öfversättningar* och *originaler.*" Grundlagen känner emellertid, hvad *ansvaret* beträffar, icke till någon dylik "skillnad", utan sätter i *det* fallet åklagade originaler och åklagade öfversättningar i alldeles lika kategori med hvarandra. Det vore således grundlagsstiftarne, som hade begått detta "grofva misstag", men dermed få väl både författare, utgifvare, boktryckare, och Herr insändaren sjelf tills vidare låta sig nöja. Vill insändaren nödvändigt, för bättre distinktions skull, hafva en skillnad i ansvaret efter 6:te och 7:de momenterne af 1:sta § Tryckfrihetsförordningen, så gifves ingen annan än den, att man efter det förra lagrummet ansvarar såsom **författare**, *eller* **utgifvare**, och efter det sednare såsom *endast* utgifvare; men följderna blifva emellertid alltid *enahanda*, och den närmare bestämningen blir således endast en circulus in definiendo, hvilken alltid bör undvikas. — Den icke ringa anledning till misstanka om namnsedelsförfalskning, hvilken insändaren velat finna i Strehlenerts fattigdom, är af lika stor haltlöshet som hans öfriga resonnemanger. Eller månne väl alla böcker, som tryckas, *genast* betalas af utgifvarne? Och hvad kan hindra Strehlenert, att, ehuru obemedlad, hafva god kredit hos sin principal, som väl bäst bör vara i tillfälle att kunna bedöma både hans ärlighet och spekulationsförmåga? Att Strehlenert icke *sjelf öfversatt* hela det aktionerade arbetet, gör ingenting till saken, ehuru insändaren i detta förhållande velat finna ett skäl mer för aktor att draga hans authenticitet såsom *utgifvare* i tvifvelsmål. Medgifvas måste dock att Aftonbladsredaktionen sjelf lagt alltför mycken vigt på den ifrågavarande utgifvarens språkkunnighet, och just derigenom måhända gifvit anledning till den otillbörliga examen, hvilken Herr Fredholm företog sig att med honom inför Kämnersrätten anställa. Redan i N:o 103 af denna tidning anmärktes också detta af nyssbem. Redaktion begångna felsteg, och vi hafva sedan dess icke haft något skäl till ändring i de af oss då yttrade åsigter.

Ankomne Fartyg.

Från inrikes orter:

Skepparen A. Olsson, från Strömstad, däckb. Freden, 40 Stt ben. Dito A. Hansson fr. Landskrona, Skonert. Hilda, 132 t:r råg. Dito J. P. Thore fr. Landskrona, Jagt. Couriron, 240 t:r råg. Dito L. P. Olsson fr. Halmstad, däckb., 49 Stt ben. Dito J. Svensson fr. Malmö, bat. Noach 2000 k:r bränvin. Dito C. Olsson fr. Malmö, båt. Speculation, 30 t:r råg. Dito M. Bengtsson fr. Malmö, jagt. Jupiter, 100 t:r råg. Dito N. Nilsson fr. Helsingborg, båt. Juni, 40 t:r råg. Dito B. Larsson fr. Malmö, däckb., 70 t:r råg. Dito N. Jansson fr. Helsingborg, båt. Johanna Sophia, 1,444 k:r bränvin.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 106 utgifves nästa Lördag kl. 6 efterm.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 106. Lördagen den 11:te September 1841.

Rättelse:

I föreg. N:r af denna tidning, 3:dje kol., 3.dje spalten, 5:te och 6:te rad. nedifr., hafva orden "blott" och *således icke heller*" blifvit vid sättningen uteglömde och sedan i korrekturet öfversedde. Punkten i sin helhet bör hafva följande ordalydelse: "Det är icke *egaren* af en såsom brottslig ansedd skrift, utan blott *utgifvaren*, föranstaltaren, *således icke heller* förläggaren af densamma, hvilken grundlagen för dess publicerande kallar till ansvar.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den af Götheborgs Stifts Bibelsällskap utsedda Kommitté hade sistlidne Måndag en sammankomst, vid hvilken fattades det beslut, att Svenska Bibelöfversättningens tredje sekularjubileum skulle firas på sällskapets högtids- och stiftelsedag den 10 nästkommande November. Högtidligheten tager sin början med en i domkyrkan af stiftets biskop på aftonen hållen predikan, hvarefter tal i Bibelsällskapets vanliga sessionsrum kommer att hållas af en eller ett par af dess ledamöter. I landsförsamlingarne lärer bemälte jubelfest komma att högtidlighållas på första Söndagen i Adventet, hvarom ett af härvarande Bibelsällskap föranstaltadt, och i nästa vecka utkommande cirkulär närmare underrättar. Beslutet om firandet af denna för så många tusende individer dyrbara fest grundar sig på *Cleri Comitialis* vid slutet af sistförflutna riksmöte till samtlige Herrar. Biskopar och Konsistorier aflåtna cirkulär, hvari det bland annat heter: "Endast genom ett sorgfälligt och christligt bruk af den Heliga Skrift, skall Svenska församlingen visa sig värdig den stora och oskattbara förmån, som henne tillföll, då denna *Herrans bok* (Bibeln) nu för 300 år sedan, för första gången utkom på vårt modersmål och sålunda blef en allom tillgänglig kunskaps- och visdomsbrunn med detta löfte: "*den der törstar, han komme, och den der vill, han tage lifsens vatten för intet.*" Att särskilt upplifva och högtidligen begå minnet af denna vigtiga tilldragelse, må med skäl öfverlemnas åt Bibelsällskapernas omsorg, men Ståndet vill icke undertrycka den önskan, att detta den Svenska Bibelöfversättningens tredje Sekular-Jubileum måtte varda rikt på väckelser till fortsatta bemödanden för den Heliga Skrifts spridning, läsande och behjertande, så att vår församlings medlemmar måge allt mer och mer delaktige varda af de himmelska nådegåfvor, Ordet lofvar och gifver hvarje dess trogna bekännare."

= Till Vågmästare i Stadens Jern- och Metall-våg utnämndes af Magistraten, under sistförflutne gårdag, Kamereraren vid härv. Auktionskammare, Herr *El. Ahrenberg*. Medsökande voro Hrr Hellström och Hartman.

= I dag på f. m. har Tullvaktmästaren D. E. Liljegren, under patrullering, från en okänd person under beslagsanspråk anhållit 4 stycken sitz.

= Bland resande, som under de sista 8 dagarne besökt vår stad, förtjenar anmärkas Professor *Geijer* från Upsala och Magister Docens *Snellman* från Helsingfors. Den förre har gladt sina vänner och fränder i Wermland med ett kort gästbesök och den sednare är nyligen återkommen från en längre utländsk resa, under hvilken han i Tübingen utgifvit ett större filosofiskt arbete.

= Tidningen *Freja*, hvilken, såsom vi förut hafva berättat, varit ute för Krigshofrättens onåd, blef den 3:dje dennes af den då sammanträdda Juryn *frikänd*. Detta är den 3:dje dekonfityren, som det beställsamma embetsmannanitet i år erhåller. Det är således icke *alltid* som det gamla ordspråket att "alla goda ting äro tre" besannas.

= Den nya Lagberedningskommittén har nu af Kongl. Maj:t blifvit organiserad och stadfästad på följande sätt: *Ordförande:* H:r Justitiestatsministern; *vice Ordförande:* Justitierådet m. m. Herr C. E. Isberg; *granskande ledamöter:* Justitierådet C. E. Isberg, Justitierådet Grefve G. A. V. Sparre, Justitiekansleren och Riksens Ständers Justitieombudsman; *arbetande ledamöter:* Revisionssekreteraren Frih. Ludvig Johansson Boye, Lagman C. G. Casselt Hofrättsrådet P. G. Sundius, Hofrättsrådet C. C. Schmidt och Hofrättsrådet C. F. Ungberg. — Att Regeringen icke brytt sig om det mot Herr Boye rigtade "tidningsskriket", har hon gjort mycket rätt uti, och vi lyckönska till den popularitet hon genom denna sin ådagalagda karaktersfasthet kommer att vinna!.... Det torde emellertid icke vara ur vägen att höra hvad Dagligt Allehanda har att säga rörande sammansättningen af den nya lagberedningskommittén, och vi reproducera fördenskull följande af bem. tidning gjorda reflexioner:

"Om H:r *Sundius* vet man ej annat, än att han beskedligen försvarat sin plats som Hofrättsledamot. — H:r *Ungberg* har att åberopa sin förtjenst i det ryktbara Sandegrenska målet. Huruvida den förre ingår i Beredningen är osäkert. Om den senares accession äger intet tvifvel rum. Deremot anser man föga troligt, att H:r *Schmidt*, den ende bland Leda-

möterne, som gjort sig känd för mera omfattande insigter i lagfarenheten, skulle låta förmå sig att inträda i Beredningen. Äfven om det skedde, så kunde dock en enda person föga uträtta, då den öfriga kombinationen består af män, af hvilka väl några kunna äga routin, men alldeles ingen vitsordad qvalifikation för lagstiftningsvärf, och då dessutom Primus, den lille öfverårige Friherren, i den mån saknar alla dertill erforderliga egenskaper, att han nästan kan anses som en karrikatur på allt hvad lagstiftning heter. Då de honorarie Ledamöterne, Justitieministern, 2:ne Högsta Domstolens ledamöter, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen, ehuru ej berättigade till arfvode, likväl skola samverka med den s. k. arbetande afdelningen, och deltaga i lagförslagens granskning och beredning till antagande, samt hedern eller skammen för hvad som tillgöres lika drabbar alla, är det klart, att, så vida förtroende saknas till de lönta ledamöternes skicklighet, de förres möda måste bli oberäkneligen ökad, och att, då de hafva andra maktpåliggande embeten att bestrida, en långsamhet måste åstadkommas, som motverkar arbetets fortgång och afslutande. Hufvudsakligast kommer dock Svenska nationen härvid att sitta emellan. Det är lätt att inse, huru ett verk, sådant som det ifrågavarande, skall tillvägabringas, utan att skicklighet, kärlek för saken och försakelse af egna fördelar kunna påräknas hos Ledamöterne, och att nationen antingen uti ett förfuskadt arbete, eller några decenniers ytterligare dröjsmål, får skörda frukterne af de stora uppoffringar, den underkastat sig, för att ernå en förenklad och förbättrad lagstiftning.

= Sjelfva *Svenska Minerva* begynner nu att finna det sätt, hvarpå Vederbörande gå till väga i det bekanta Straussiska tryckfrihetsmålet, alltför rosenbefängdt rasande. Det är endast den oefterrätteliga Statstidningen och det lika så oefterrätteliga Svenska Biet, hvilka nu försvara den Fredholm-Harlingsonska proceduren och de till följe af den begångna uppenbara grundlagsvidrigheterna. Det ser verkligen ut som om begge dessa tidningar hade för afsigt att vinna en slags Herostratisk ryktbarhet — då de icke kunna förvärfva sig någon annan.

= Dagligt Allehanda förmäler, såsom hemtadt ur säker källa, att en af hufvudstadens mest driftige och skicklige köpmän, Grosshandlaren Liljewalch, ämnar att nästa höst, tillika med sin familj, företaga en utflyttning till staden Sidney på Nya Holland. En brigg med åtskilliga andra kolonister, och för öfrigt lastad med produkter för platsen samt materialier för bosättningen, lärer i dessa dagar hafva afgått med samma destination.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London den 31:ste Augusti. Lord *Aldborough* har förklarat hela historien om sina båda söner, af hvilka den ene skulle ha mördat den andre, för en dikt. Som vi förut i ett nummer af *Phoenix* infört berättelsen om det föregifna mordet, anse vi oss pligtige att härmedelst rätta denna uppgift.

= De med dagens utländska post ingångne tidningarne meddela, rörande sammansättningen af det nya kabinettet, följande underrättelser: Sir *Robert Peel*, förste Lord af Skattkammaren; Hertigen af Wellington, Minister utan portfölj; Lord Wharncliffe, Geheimeråds-President; Lord Lyndhurst, Lordkansler; Hertigen af Buckingham, Geheime-Sigillbevarare; Herr Goulbourn, Skattkammarkansler; Sir James Graham, Inrikes-Minister; Lord Stanley, Kolonialminister; Grefve Aberdeen, Utrikes-Minister; Grefve Haddington, förste Lord af Amiralitetet; Grefve Ripon, President i Handelsdepartementet; Lord Ellenborough, President i Ostindiska departementet; Sir Henry Hardinge, Krigsminister; och Sir Edvard Knatchbull, General-krigskommissarie.

Utom ofvanbemälte personer, som bilda det egentliga kabinettet, komma följande individer att i den nya Statsförvaltningen deltaga, nemligen, Grefve Grey såsom Lordlöjtnant i Irland; Lord Elliot såsom Statssekreterare i bem. rike; Lord Granville Somerset såsom Kansler i hertigdömet Lancaster; Grefve Lincoln såsom chef för skogshushållnings- och forstväsendet; Sir F. Pollock såsom General-advokat, Sir W. Follet såsom General-prokurator; Lord Lowther såsom General-postdirektör och Herr W. E. Gladstone såsom vice President i Handelsdepartementet. Designerade till Souchefer i skattkammaren sägas Hrr Sidney Herbert och Th. Freemantle vara; till Souchef i utrikes departementet Viscount Canning, och i Kolonialdepartementet Herr Hope, parlamentsledamot för Weymouth. Rörande den nya organisationen af Hofstaten, synes man ännu icke vara ense. Såsom designerad Öfverste-kammarherre nämnes Hertigen af Rutland.

= I Liverpool och Manchester hafva flere betydande hus inställt sina betalningar. Ibland dem på förstnämnde plats uppgifna äro Hrr Manry & Söner med 60,000 P. St. passiva, och Hrr Anderson, Garrow & comp.

FRANKRIKE.

Paris d. 28:de Augusti. På flera ställen i södra Frankrike fortfara ännu oroligheterna i anledning af genomdrifvandet af census.

TYSKLAND.

Leipzig den 29:de Augusti. Härstädes är för närvarande glasmästarnes gyllene tid, alldenstund haglet d. 9:de Aug. i staden ensamt sönderslog öfver 30,000 rutor.

HOLLAND.

Amsterdam d. 1:ste September. En olycklig händelse har ägt rum i H:r *Steuners* yllefabrik härstädes. Herr *Steuner*, som oförmärkt närmat sig en af machinerna, fattades af densamma vid kläderna och blef inom en minut sönderkrossad.

POLEN.

Warschau den 23:dje Augusti. Vid tillfället af Storfursten thronföljarens förmälning hafva emellan 9- och 10,000 personer blifvit benådade.

BELGIEN.

Brüssel d. 27:nde Augusti. Tidningen *Emancipation* yttrar: Vi hafva en sorglig nyhet att berätta: Herr *Alaman*, som för Mexiko var, hvad Herr *J. Cockerill* var för Belgien, har inställt sina betalningar. Falissementet belöper sig till 7 à 8 millioner francs. Genom denna händelse komma de i Mexiko påbörjade industriella företagen att förlamas.

RYSSLAND.

S:t Petersburg d. 26:te Aug. Natten emellan Söndagen och Måndagen instörtade i det efter dess återuppbyggande först sedan halftannat år bebodda kejserliga vinterpalatset, en af dess förnämsta och praktfullaste salar, hvarvid tyvärr alla i densamma befintliga dyrbara vaser, statyer, tablåer och möbler sönderkrossades. Skadan uppskattas till några millioner rubler. Hela den öfriga delen af palatset är väl bibehållen. Dagen före denna händelse höll ordenskapitlet session i nämnde sal, och äfven Senaten plägade der hålla sina sammankomster; men vid ögonblicket af instörtandet befann sig lyckligtvis ingen deri.

PARALLELER.

III.

TRETTIO ÅR. *

Ynglingen slöt henne i sin famn; de små foglarne qvittrade sina kärlekssånger öfver dem, och de idoga bina surrade sin vaggsång för de älskande. Benjamin Franklin, hans åskledare och hans medborgarära voro glömda; allt var glömdt, var dödt för dem begge, ty den första kärlekens rus är en försmak af himmelens glädje, som också är kärlek. Men de väcktes snart af en trummas enformiga buller, och snart urskiljde äfven en piccolaflöjts skarpa, luften genomskärande toner. ”Der kommer“, sade begge nästan på en gång, ”åter en transport slagtoffer“, och snart besannades äfven deras förmodan, då man borta i vägens närmaste krökning fick se en trumslagare och en pipare, exeqverande sin disharmoniska musik, och efterföljas af omkring 100 man landtvärn, anförde af sitt befäl. Hela truppen bar stämpel af elände: utan skodon och knappt egande kläder att skyla sin nakenhet, marscherade manskapet efter musikens takt, like utmärglade vålnader af Sveriges fordna försvarare. De gulbleka ansigtena, den raglande och osäkra gången, den dystra blicken, allt tillkännagaf, att svält, uselhet och vanvårdnad uttömt deras sista krafter. Truppen marscherade förbi, och derefter följde några eländiga vagnar, lastade med sjuke, hvilka utan skonsmål blifvit sammanpackade och fastbundne för att icke falla af. Therese vände sig bort och gret; men Edler stod der och betraktade det sorgliga uppträdet med gnistrande ögon. Musiken tystnade, redan innan trossen hunnit förbi herrgården. Den var det enda, som kunde kallas lyx och den begagnades äfven blott då, när man nalkades städer eller herrgårdar. På den långa, tråkiga landsvägen, der någon uppmuntran i marschen hellre hade behöfts, bestods ingen musik; det var endast för bättre folk, man skulle låta eländet briljera, ty briljera skulle man äfven med det. — ”Therese!“ utbrast slutligen Edler, ”förbannad vare den Kung, som låter sitt folk försmägta i elände! förbannadt det folk, som icke uppreser sig mot godtycke och våld!“ Ack, Therese, om jag finge och kunde handla! en sådan syn skulle vi aldrig mera se. Der se vi frukten af en envåldig Konung, utan någon kontroll från folkets sida! Der frukten af hoflismare och örontasslare, af adelns och presternes ränker, af en oduglig regents nycker!“ — ”Du blir häftig, Gustaf“, yttrade flickan, ”men för Guds skull låt ej pappa höra sådant, ty pappa säger att Kungen är Herrans smorda, och att ingen må klandra hans gerningar.“ — ”Men, Therese, Kungen är en menniska och kan misstaga sig och bära sig dåligt åt han också.....“ — ”Ja, ja, Gustaf, så är det, men de gamle tänka icke som vi; de hafva fördomar sedan sin ungdom och dem gå de icke ifrån.“ För vår kärlek skull disputera icke med pappa derom! Du kan ju vara nöjd, då icke *jag* kan tåla den elake Kungen, som låter folket försmäkta i elände“, tillade hon derefter halft skämtande i det hon från sina kinder aftorkade de sista, olyckan egnade tårarne.

(Forts. följer.)

*Fortsättning från N:r 104.

Insändt.

Några ord om det i Stockholm började åtalet emot skriften Strauss och Evangelierna.

Att om sjelfva skriften *Strauss och Evangelierna* yttra mitt omdöme, kan här ej vara meningen, då jag ej haft tillfälle taga kännedom om skriftens innehåll. Jag vill blott uttrycka min förundran öfver domstolens sätt att behandla sjelfva målet, öfver dess dristighet att draga en från målet skild person sans façon inför rätta, öfver dess äflande att vilja gifva Tryckfrihetsförordningen en godtycklig tydning, genom att med åsidosättande af nämnde förordnings stadgande i 1:sta § 7:de och 8:de moment. vältra det *juridiska* ansvaret af en åtalad skrift på annan, än den, som, genom i laga ordning upprättad namnsedel, och dertill muntligt erkännande, åtagit sig detta ansvar. Det 8:de mom. af ofvan åberopade författning lyder: *Vid rättegångens början vare Boktryckare skyldig att författarens namnsedel till Domstolen ingifva. I annat fall stånde han författare-ansvar, så framt icke författaren sig hos Domaren sjelfmant tillkännagifver“,* och är således alltför tydligt för att kunna missförstås, och för bestämdt för att kunna misstydas. Boktryckarens enda åliggande, då en hos honom tryckt skrift blifvit åtalad, är att till Domstol framlemna namnsedel; men att han skulle ansvara för det i denna sedel befintliga namnets identitet med verkliga författarens, kan aldrig vara grundlagens mening, och detta af följande 2:ne omständigheter: 1:o emedan grundlagen ej medgifver boktryckaren rättighet att ens söka utforska hvad namn som finnes i den förseglade namnsedeln, utan endast efterse det 2:ne Svenska medborgare intygat det *ett* namn i sedeln verkeligen finnes; 2:o emedan grundlagen alltigenom gifver en förf. rättighet att öfverlåta så väl sitt arbete som ansvaret för detsamma på annor person. Så är i korthet Insändarens tanka om det i Stockholm nu som bäst pågående s. k. Straussiska tryckfrihetsmålet. Grundlagens bud, då de af Domaren skola tillämpas, påkalla alltid allmänhetens uppmärksamhet, derföre att Domaren här skall döma ej öfver en persons, utan öfver ett folks politiska rättigheter. Hvarje individ af detta folk, som eger intresse för det allmänna, måste således anse sig sjelf såsom part; men härtill kommer ännu en omständighet, neml. den, att man uti ifrågavarande mål, såsom varande tryckfrihetsmål, på visst sätt (sedan vår Regering så ofta gifvit exempel på sin vård om folkets yttranderätt) kan anse just sjelfva Regeringen såsom andra parten, och derföre fordras det här, just *här,* mer än annorstädes, att Domaremakten står fri och oberoende, enligt konstitutionalitetens första bud. Med verklig bedröfvelse har derföre Ins. sett Stockholms Kämners-Rätt, redan i målets första ursprung, så högst besynnerligt förhålla sig. Att Statstidningen deremot kan vilja upplåta sina spalter åt en, lindrigast sagdt lumpen, advokatur, skulle visserligen förundra och smärta oss, om man ej viste att Statstidningen alltid några gånger om året rigtigt med besked måste förplumpa sig, för att icke helt och hållet råka i glömska hos allmänheten.

Om *Sv. Biets* sätt att polemisera i ifrågavarande mål, vill Ins. endast erinra, att det i 2:ne veckors tid i de mest häftiga och frenetiska termer pratat icke i saken, men så mycket mer bredvid densamma, om t. ex. hamnbusar och pigor, hvilka begrepp efter dess förmenande äro identiska med begreppen *Folk, Nation;* att det röjt den krassaste intolerans, Ins. någonsin sett offentligen ådagalagd, och att dess *odium theologicum* varit till den grad papistiskt, att man skulle trott en hop af dess uttryck direkte hemtade från Gregorii VII:s verlds-

bekanta bannbref, och ej härledande sig från en Evangelisk prest. Endast ett af Biets yttranden, såsom rörande *sak*, vill Ins. anföra. Det kallar nemligen den aktionerade skriften: "detta första försök att fritt få sprida religionsförakt och scepticism bland massorna." Huruvida skriften "Strauss och Evangelierna" söker något sådant, känner, såsom redan antydt är, icke Insändaren, men hvad han känner, är att ett försök att utsprida neologismens argaste läror redan för öfver tjugo år sedan gjordes här i vår goda stad — af hvem? Fråga Visen! Han torde ha reda på saken. — M —

Anmälde Resande.

Ryttmästaren Ehrensparre Ljungfeldt, Prosten Kahl från Skåne, Danske Mekanikus Möller från Borås, Handlanden M. Lund från Halmstad, Löjtnant Thim från Småland; På Bloms Hotel. — Handlanden A. P. Nyman från Halmstad, Brukspatron Nordström från Wermland, Danske Grosshandlanden L. W. Fürst samt Danske Handlanden Andreas Hemmert och Handelsbokhållaren A. L. Wener från Köpenhamn; På Götha Källare. — Norrske Marin-Kaptenen Petersen och Handelsbokhållaren E. T. Rumph från Stockholm samt Ryske Urmakaren Rudolph Heinrich Bauer från Köpenhamn; på Tods Hotel.

Borgenärers Sammanträde.

Herrar fordringsägare uti Coopv. Capitain J. G. Hollsteins Concours behagade sammanträda hos underteknad, Syssloman, Tisdagen d. 14:de nästk. September kl. 11 f. m., för att öfverlägga och besluta angående Gäldenärens underhållsbestämmande; och få de uteblifvande, enl. Concourslagen, nöjas med de närvarandes åtgärd. Götheborg & Gamla Varfvet den 10:de September 1841. A. LANDGREN. (428)

Samtelige Borgenärerne uti aflidne Landthandlanden Gabriel Ahlqvists urarfva bo kallas till sammanträde hos Extra Polis-Gevaldigern J. P. Dahlström i Majorna, Måndagen den 13:de dennes, kl. 9 f. m., för att öfverlägga om åtskilliga urarfva Boets angelägenheter; och erinras om Concurslagens föreskrift för frånvarande. Majorna den 3:dje September 1841. Syssloman. [415]

Tillkännagifvande.

Efter fulländad reparation kommer gudstjenst att åter förrättas i Fattighuskyrkan den 15:de Söndagen efter Trinitatis, eller den 19:de September, då vid samma tillfälle den af Kongl. Maj:t nådigst beviljade Collect till Kyrkan kommer att genom håfvar och bäcken insamlas, hvilken derföre till det bästa anmäles.

Den 16:de och 17:de September äga de, som hyrt bänkrum i Fattighuskyrkan, att på Contoiret i Fattighuset, mot bänksedlarnes förevisande, utbekomma sina bänknycklar, och komma de återstående lediga bänkrummen att utlegas den 18:de September, äfvenledes på samma ställe. Götheborg den 28:de Augusti 1841.

FATTIGHUS-FÖRESTÅNDARE. (405)

Annonser.

Auktioner:

Genom Entreprenad-Auction, som den 20:de dennes kl. 11 f. m. anställes inför Carl Johans och Nya Varfs Församlingarnes förenade Fattigvårds-Styrelse, upphandlas följande för Inrättningen behöflige Proviant-persedlar, att efter skeende reqvisitioner allemnas, neml.: Torrt och mjukt bröd; salt Kött och Fläsk; Hel- och Hafregryn; Råg- och Kornmjöl; Kokärter; Sirap och Koksalt; äfvensom för Inrättningen behöflig Tran och Såpa. Skriftelige förseglade anbud emottagas under tiden af Styrelsens Ordförande, Herr Grosshandlaren J. W. Liljeqvist. Carl Johans Församling d. 3:dje Sept. 1841.

FATTIGVÅRDS-STYRELSEN. [416]

Observeras!

Den till i dag å Börsen utlysta Auction å skadade Tobaksblader och Stjelk, ankomne med Kapten J. Green, Skonerten Ondine från New-York, kommer för Vederbörandes räkning och för bestämmande af Tull- och öfrige afgifter, att genom Tullkammarens försorg försiggå å Varfvet Wiken, Tisdagen d. 14:de dennes, från kl. 10 f. m. Götheborg af Konfiskations- och Tull-Kassörskontoret den 11:te Sept. 1841.

G. E. BERGWALL. [427]

Till salu:

NORRLÄNDSKA HARSKINN

hos FREDRIC HAMMARÉN. [411]

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor samt Norrländska Harskinn. (407)

Lithografierade LINONGS-JALOUSIER hos C. PETERSEN. Götheborg, Stampen N:o 37 & 38. [421]

Utbjudes hyra:

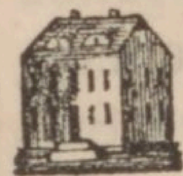

3:ne Ungkarlsrum, med eller utan möbler, äro tillgänglige att hyra vid stora Hamngatan, nästkomande 1:ste Oktober. Närmare upplysning lemnas på Apotheket Enhörningen, när *Wilhelm* efterfrågas. (422)

En källare eller ett Magasin är att hyra vid stora Hamnegatan. Närmare adress lemnar *Wilhelm* på Apotheket Enhörningen. (423)

Utom förut annoncerade Hushållslägenhet, uthyrer C. F. Kjellberg Rum, passande till Contoir, samt Magaziner och Källare, och på Majenabbe upplagsplats för plankor. (425)

För ett mindre och stilla hushåll, huset N:o 20 vid breda vägen i Masthugget, af undertecknads lokal, den 1:ste nästk. Oktober. Lägenheterne bestå af 2:ne rum med kök, en vindskammare jemte nödige uthus, hvaribland en mindre hushållskällare. Rummen äro nytapetserade och nymålade. N. M. TALLQVISTER. [426]

Tvenne snygga Rum äro till d. 1:ste Oktober att få hyra i öfra våningen af Enkefru Claessons vid hörnet af Kungs- & östra Hamngatorne, särskildt eller gemensamt, och kan äfven till det ena plats för kokning få begagnas. Om hyran kan öfverenskommas på stället. [412]

Diverse.

Gravör Granström

har till salu koppartryckte Svenska Vexelblanquetter och Conossementer, äfven i utländska språk, att begagna från hvilken ort som helst, och graverar i koppar efter beställning plåtar till sådana, likasom Visit- och Adresskort samt alla andra sorter finare och gröfre kopparsticke-arbete. Adeliga och andra vapen, sigiller och stämplar i stål och andra metaller, till hvad bruk som åstundas. Och smickrar mig med förhoppning att rättvisa det förtroende mig af den vördade Allmänheten lemnas. [420]

= Sedan jag nu fullkomligt iordningställt härvarande Slussqvarnar, så att malning af alla slag verkställes betydligt bättre och fortare, än förut, får jag härmedelst rekommendera mig hos resp. Allmänheten, med tillgänningifvande att alla sorter Spannemål till förmalning emottagas, så väl till förmalning som siktning och rensning, Hel- och Krossgryns malning, med mera hvad till yrket hörer. Särskildt får jag nämna, att en engelsk Helgrynsqvarn blifvit efter nyaste method inrättad, på hvilken så väl helgrynsmalning som rensning af spannemål verkställes mycket hastigare, än på den gamla; äfven äro nya engelska stålsiktar samt florsikt att tillgå, med hvilka kan presteras lika vackert Hvetemjöl, som det från Norrköping. På allt hvad i qvarnen emottages utlemnas qvittence, af mig eller min svåger, Herr L. J. Thim, hvars namn af mig till alla delar godkännes, och ansvaras af mig för allt hvad qvittencerne innehålla. Mäld afhemtas och återlemnas hvarsomhelst inom staden och dess närmare omgifningar, mot ytterst billig betalning, då derom tillsäges på kontoret eller i qvarnen. Som jag helt och hållet egnat min tid åt mjölnareyrket, hvilket jag i många år praktiserat, och dessutom nedlagt betydlig kostnad i härvarande qvarnar, så hoppas jag att Stadens respektive innevånare godhetsfullt ville hedra mig med sitt förtroende, då jag å min sida ej skall underlåta, att på allt sätt gå mina kunders och Allmänhetens billiga fordringar till möte.

F. M. FRÆNKEL.

= Beställningar emottagas och expedieras skyndsamt på alla sorter mjöl och gryn, såsom finare sort hvetemjöl, sämre dito, flera sorter Kross Hel- och Skeppsgryn, sammalet och siktadt Rågmjöl, sammalet och siktadt Korn- och Grynmjöl, allt af egen tillverkning, då nämnde beställningar inlemnas på kontoret å slussen.

F. M. FRÆNKEL. [362]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Johansson; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petersson.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren*, (som upptager det andra af de årliga årsoffren, hvilket till det bästa anmäles.)

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Lamberg.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841

N:o 107 utgifves nästa Måndag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 107. Måndagen den 13:de September 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Sistlidne Lördags eftermiddag anställdes vid härvarande simskola examen med eleverne, hvilka till ett antal af några och trettio (utom barnhusbarnen, som gratis njuta undervisning) i vattnet utförde åtskilliga svåra, mod och skicklighet utmärkande evolutioner. Början skedde, under artillerimusik, med en vattentrampnings-marsch, anförd af Regimentspastorn Herr Magister Petterson, hvilken nu, liksom förlidet år, af vänskap för ungdomen och kärlek till simkonsten, åtagit sig detta värf. Åskådarne voro synnerligen väl belåtne med sin timma, och Simlärarens Hr Hedbergs nit och duglighet i sin befattning lofordades allmänneligen.

= Med den motsolsdansade Strausservalsen inför Stockholms stads välofl. kämnärsrätt är det nu ändteligen slut. Både Rätten och åklagaren tycktes d. 7:nde dennes hafva förlorat all lust och allt mod att vidare fortsätta densamma, af det enkla skäl, att de vid hvarje språng snafvade på ett grundlagsbud och stötte emot en medsolsdansare, som kallas allmänna opinionen. Få nu emedlertid se, hvem som kommer att betala fiolerne! Genom Justitiekansleren och Riksens Ständers Justitieombudsman torde man i detta afseende få sig några ouppgjorda räkningar presenterade. Men skämt för sig! Boktryckaren Herr L. J. Hjerta och konstförvandten Strehlenert infunno sig på ofvannämnde dag inför vederbörligt forum. En talrik samling åhörare fyllde domstolens förmak, och aldrig, sedan den Crusenstolpeska högmålsprocessen, har uppmärksamheten varit så spänd på utgången af ett mål, som på det ifrågavarande. Sessionen började med protokollsjustering, vid hvilket tillfälle ett par ganska vigtiga och för domstolens moraliska anseende kinkiga anmärkningar gjordes. Derefter företogs handläggningen af sjelfva hufvudmålet, då Herr Strehlenert ånyo afgaf den förklaring, att han, i enlighet med den af Hr Hjerta till domstolen aflemnade namnsedeln, vore utgifvare af den åklagade skriften *"Strauss och Evangelierne."* Nu ändteligen fick rätten ha sin gång, och åklagaren förklarade, att han, med anledning af Strehlenerts förnyade uppgift, afstod från all vidare talan i tryckfrihetsmålet mot Hr Hjerta; dock förbehöll han sig en ny grundlagskränkning*, nemligen den, att framdeles få mot Herr Hjerta yrka ansvar för det han (Hjerta) *genom bokens utlemnande bidragit till dess utspridande*, och vann derå domstolens stadfästelse, hvaröfver Herr Hjerta naturligtvis besvärade sig. För öfrigt blef Hr Hjerta af domstolen för andra gången skiljd från målet, hvilket således nu först kommer att taga sin egentliga början.

Rörande hela den vidunderliga proceduren af detta beryktade mål, innehåller det i dag hit ankomna 110:de N:ret af *Svenska Minerva* följande träffande och, såsom från det hållet kommande, *signifikativa* reflexioner:

"Huru farligt det är att låta passionerna diktera politiska åtgärder, har eljest, just uti detta tryckfrihetsmål, hållit på att ådagaläggas på det mäst lysande sätt, genom åklagaremaktens förvända och ytterst förkastliga försök, att, med åsidosättande af hela den föreskrifna rättegångsordningen i tryckfrihetsmål, få Boktryckaren Hjerta bunden till ansvarighet i målet; hvarifrån man visserligen funnit sig nödsakad att snöpligen afstå, sedan man började ana hvarthän ett sådant försök skulle slutligen leda; men hvaraf behållningen är något helt annat än ökadt anseende för regering och embetsmyndigheter. Äfven detta sjelfförvärfvade nederlag hade ju varit besparadt, om man nyttjat sitt lilla förstånd ifrån början, och icke låtit af den så kallade *"högre"* och *"juridiska"* synpunkten förleda sig till att börja målet, hvaraf något godt aldrig kunde uppkomma. Man må i allmänhet bedja Gud bevara sig ifrån den förderfliga frestelsen, att, uti framför allt verldsliga ting, förkasta förståndet, som också är en dyrbar Guds gåfva, och hvarpå många i våra dagar hafva så litet öfverflöd, att de väl kunna taga vara på det de hafva."

Såsom supplement till allt detta kunna *vi* tillägga, att Justitie-Statsministerns härv. ombud i tryckfrihetsmål, hvilket för någon tid sedan ingått till Justitie-statsministern med förfrågan, huruvida å Götheborgs Boklådor, några repressiva åtgärder mot skriften *"Strauss och Evangelierne"* borde företagas, af ofvanbemälte auktoritet erhållit det svar *att nyssnämnde skrift må härstädes tills*

---

* *Första mom. 1 §. Tryckfrihetsförordningen stadgar nemligen uttryckligen att alla före år 1812 gällande lagar, stadganden och föreskrifter, i afseende på tryckfriheten eller bokhandeln, äro upphäfne, och följakteligen äfven de, som rörde utspridandet eller distributionen af skrifter bland allmänheten. Detta blir ännu tydligare, då man jemför nyss åberopade grundlagsrum med 3:dje mom. 2 §. Tryckfrihetsförordningen, der det heter, att det skall stånda hvarje författare eller utgifvare fritt, "att under det enda vilkor af helgd för andras egande rätt,* ALLMÄNGÖRA *skrifter af hvad form, vidd eller beskaffenhet som helst." Nu kan väl ingen säga, att en skrift är* ALLMÄNGJORD *förr, än den kommit i bokhandeln; men huru vill Herr Fredholm då försvara sitt yrkande; huru Kämnärsrätten sitt bifall till detsamma??*

vidare försäljas. Det ser således ut som om höga Vederbörande förmenade att det endast vore för Stockholms publik som den åtalade skriften vore skadlig; men då kunna vi icke begripa hvarföre *Svenska Biet* så idkeligen och jemmerligen beskärmar sig öfver densamma. Det skall emellertid bli roligt att se, huru Hr *Fredholm*, efter detta af Justitie-Statsministern gifna prejudikat, kommer att bete sig i den rysligt tillämnade anklagelsen mot Hr Hjerta för utspridandet af "Strauss och Evangelierna" *före* seqvestern.

— I Lördags afton kl. 9 har Tullinspektoren C. Boije, i Drottningsports tull, från Arbetskarlen G. Johansson, under beslagsanspråk anhållit 2:ne stycken ostämpladt sitz, och 2:ne d:o kambrick.

— Bref från Jönköping gifva vid handen, att H:r Assessor Crusenstolpe sedan några dagar vistats derstädes på besök hos sin gamle vördnadsvärde far. — Hr *Djurström* med sällskap har äfven dit ankommit och ämnar att gifva spektakler till d. 22:dre i denna månad, hvarefter afresan till Götheborg ofördröjligen lärer komma att anträdas.

Utrikes Nyheter.

ORIENTEN.

Konstantinopel den 18:de Augusti. Blockaden af Kandia är upphäfd och en allmän amnesti har blifvit förkunnad. Äfven skall Sultanen hafva gifvit Mehemed-Ali bestämd befallning att hemförlofva alla hos honom befintliga Syrier, hvilket såsom bekant är, han vägrade Öfverste Napier, innan han dertill erhölle befallning från Konstantinopel.

OSTINDIEN.

Kanton den 20:de Maj. Kejserliga Kommissarien *Keschen* har blifvit förd i kedjor till Peking, der han under de grymmaste marter kommer att afrättas. Hans familj skall utrotas och landet på en sträcka af flera mil rundt omkring hans födelsebygd ödeläggas. Keschen sökte afväpna kejsarens vrede genom en promemoria, hvari han ådagalade, att landet saknade resurser för att fortsätta striden med Engelsmännen, men ådrog sig derigenom endast ännu större ovilja, så att Kejsaren, vid hans ankomst till Peking, endast lemnade honom valet mellan att hängas eller att skjutas, hvaraf Keschen valde det förra. I hans ställe blef *Lin* utnämnd till Guvernör öfver de båda provinserna *Kevang*. På samma gång lät Kejsaren utfärda ett edikt, hvari han förklarade, att den "fräckhet och synd," hvartill Engelsmännen genom skansen Bocca Tigris' förstöring gjort sig skyldige, "ej med alla östra Oceanens vågor kunna aftvås," och befallte, att hans yngste broder och hans förste minister skulle i största hast föra en armé af 50,000 man till Kanton, för att för hvarje Engelskt skepp afskära återvägen. Detta edikt tillbakavisar hvarje tanka på fred. "Låten de båda orden "sluta fred," heter det deri, "hädanefter aldrig mera finna rum i edra hjertan." Tillika förklarar Kejsaren sjelf vilja ställa sig i spetsen för armén, i händelse hans broder skulle visa sig försumlig; dessutom vill han samla en armé i norra delen af landet, "för att i grund förstöra Engelsmännens nästen i Indien och England." — Emellertid har dock, till följe af en den 20:de Mars emellan Kapten Elliot och auktoriteterne afslutad öfverenskommelse, handeln i Kanton åter blifvit öppnad; de Engelska köpmännen hafva åter satt sig i besittning af faktorierne, på hvilka Engelska flaggan svajar; men handeln slår nästan endast ut till Chinesernes fördel, alldenstund de endast vilja sälja sina varor till ytterst höga priser och vägra att taga Engelska i utbyte, till huru lågt pris dessa än blifva dem erbjudne. Derjemte sammandragas beständigt större truppmassor i närheten af Kanton, så att den nya Guvernören öfver de båda Kewang-provinserna funnit sig föranlåten, att till de Engelska köpmännens lugnande den 16:de April utfärda en proklamation, hvari han antydde dem, att de ej hade något att frukta, så länge de förhöllo sig stilla. Till svar derpå utfärdade Kapten Elliot samma dag en proklamation till de stilla och arbetssamma invånarne i Kanton, hvari han förklarade, att inga militäriska operationer skulle företagas emot Kanton, så länge de Chinesiska auktoriterna icke bröto emot öfverenskommelsen af den 20:de Mars. I första dagarne af Maj månad visade sig dock hos Mandarinerna i Kanton nya symptomer till fiendtligheter. De lade alla möjliga hinder i vägen för köpmännen, fordrade att Engelsmännen skulle utrymma alla af dem besatta punkter och förklarade öppet, att det ej vore att tänka på fred, så länge Engelsmännen ännu egde en enda fotsbredd land i China. Truppernas antal ökades allt mera i närheten af Kanton och man började äfven att vid staden anlägga en ny skans, hvilken tycktes bestämd till att oroa skeppen och faktorierna. Köpmännen råkade deröfver ånyo i bekymmer, och till deras skydd fingo den 18:de Maj flera af de mindre krigsfartygen order att segla uppför floden till Kanton. Kapten Elliot afseglade på ångfartyget "*Nemesis*," i afsigt att i godo kunna bilägga saken. Resultatet af dessa demonstrationer är ännu icke kändt. — Att för öfrigt den fiendtliga sinnesstämningen emot Engelsmännen sträcker sig öfverallt, bevisas af den ifver, hvarmed, äfven i Tschusan, förberedelser träffas till försvar. Engelska skeppet "Columbine" hade blifvit sändt dit, för att inhemta närare underrättelser angående mordet på Löjtnant *Stead*, som den 20:de Mars af Mandarinerne blifvit stenad till döds. De från Columbine utsatta båtar fingo ej lägga till land och funno öfverallt förskansningar uppkastade, från hvilka kanonerna rigtades på dem. Dylika förberedelser, som i Tschusan, träffas längs hela nordöstra kusten af China. Öfvertygelsen om Chinesernes oförändradt fiendtliga afsigter tyckes ändtligen hafva föranledt Kapten Elliot till mera afgörande steg. Han har nu låtit besätta Hong-Kong och skall hafva för afsigt att låta regelmässigt befästa hela ön.

Till följe af öfverenskommelsen af den 20:de Mars, hafva redan 10 millioner skålpund thé blifvit utskeppade, och man har fartyg nog, för att ännu kunna transportera 6 à 8 millioner till England. Men alldenstund emellertid de Engelska varorna ej finna någon afsättning, och klingande mynt, hvarmed man hittills måst betala det thé, som blifvit exporteradt, börjar blifva sällsynt, kan man ej räkna på en betydligt större export, i synnerhet som man har allt skäl att vänta sig ett snart inträffande afbrott i alla handelsförbindelser, hvilken fruktan redan förmått en stor del af Kantons invånare att aflägsna sig ur staden.

Bombay den 19:de Juli. Amiral *Parker*, åtföljd af Öfversten Sir Henry *Pottinger*, afseglade härifrån den 17:de Juli på ångfartyget "Sesostris" till China. Beträffande det system för krigets förande, som af honom kommer att följas, erfar man, att han ernar strängt blockera de södra och vestra kusterna af China, och fortsätta kriget på det allvar-

sammaste, likväl med all möjlig skonsamhet emot invånarne i Kanton, som i allmänhet skola vara vänskapligt sinnade emot Engelsmännen. Expeditionen skall vidare segla norr ut och besätta den sköna ön *Amoy,* som ligger midt emot ön *Formosa.* Derifrån begifver den sig till *Tschusan,* som dock först efter flera månaders förlopp kommer att besättas, emedan man erhållit kunskap om, att klimatet derstädes skall vara högst ohälsosamt under höstmånaderna. Deremot skall *Ringsjo,* på fasta landet, belägen midt emot Tschusan, besättas, alldenstund den äger goda förbindelser med det inre af landet och kan lefverera lifsmedel i tillräcklig mängd, samt bildar en tjenlig stödjepunkt för företaget emot Tschusan. Der och i Amoy kommer expeditionen att qvardröja ett halft år. När då gula sjön blir segelbar, sedan de der herrskande vanliga stormarne äro förbi, begifver sig Engelske fullmäktigen i egen person till Peking, åtföljd af största delen af flottan, och kommer förmodligen att hålla sin första konferens med Kejsaren under batterierna af flottans ångfartyg. Hurudan utgången deraf blir, kommer tiden att utvisa. Afsigten går naturligtvis ut på en fullkomlig skadeersättning för enskilta och offentliga förluster jemte krigsomstnader. Dessutom kommer att fordras, att handelsförhållandet skall ställas på säkrare fötter, och att, såsom garanti derför, några fasta punkter måtte åt Engelsmännen inrymmas i China.

Insändt.

*En liten Bilaga till Svenska Biets "Betraktelser, föranledda af festen för Riksdagsmannen Hans Jansson, vid helsobrunnen Rostock.**

Ibland de personer, som varit lyckliga nog, att af Svenska Biet hedras med "afhandligar" — dock ej af det söta slaget, hvarmed kamarillans protegeer, Systemets koryféer och de respektabla majoriteterna inom Sveriges första och andra Stånd, så ofta blifvit bespisade — eger Hans Jansson onekligen främsta rummet. Hvem erinrar sig ej, huru bemälte representants bemödande, att, genom sitt så kallade adressförslag, upplysa Hans Maj:t rörande några förhållanden, om hvilka Högstdensamme i sitt throntal visat sig vara mindre väl underrättad, i Biet nedsvärtades och förlöjligades, oaktadt saken angick ett förhållande, hvari intet videtur bordt mera gälla än bemälte representants omdöme, såsom varande ett uttryck af hela Bondeståndets tanka? Frågan angick, som läsaren troligen erinrar sig, hela vår allmoges ekonomiska belägenhet — en sak, hvari allmogens representanter obestridligen måste bäst kunna dömma. Hvem erinrar sig vidare ej, huru Biet under sistlidne höst bråkade sin hjerna och nedsvärtade sina egna spalter med fruktlösa försök att inbilla Svenska Allmänheten, det Hans Jansson, som då nyligen rest på ett par veckor till sitt hem, företagit denna resa af den orsak, att han så illa förhållit sig vid Riksdagen, att han ej i plenum kunnat visa sig förr, än representations-frågan der blifvit afgjord, samt huru samma Tidning gick så långt i sitt blinda hat, att den slutligen vågade påstå det H. J., redan då han valdes till Riksdagsman, ej egde den väljande allmogens större förtroende och i följd deraf med pluraliteten af blott *en enda* röst utsågs till representant — ett förhållande, som Aftonbladet genast vederlade, genom publicerande af valprotokollet, hvaraf till skam och nesa för Sv. B., inhemtades, att Hans Jansson erhållit *enhällig* kallelse till folkombud vid 1840 års riksdag Nyligen (för att icke tala om de oräkneligt många gånger som Sv. B. i smärre afhandlingar behagat "uppvakta" oftanämnde representant) har det, i 2:ne längre artiklar, en i sitt slag "klassisk" afhandling, med titel *"Några Betraktelser, föranledda af festen för Riksdagsmannen Hans Jansson vid Helsobrunnen Rostock",* i hvilken författaren, i en gycklande ton, som dock ofta antar allvarets stränga språk och insinuationernas giftiga bitterhet, gör några, dels speciella och dels mera allmänna, reflexioner öfver så väl Nordahls och Sundahls allmoges sätt att visa H. J. sin erkänsla för det fosterländska nit, H. J. ådagalagt under de riksdagar, han varit Bondeståndets fullmäktig, som ock det tal, hvari Kyrkovärden Anders Eriksson i Arnolfsbyn tolkade allmogens känslor.* Biets artiklar torde äfven förtjena "betraktelser"; men tvenne så heterogena ämnen, som skämt och allvar, böra dock ej, som Biet plägar göra, i dem sammanblandas. "Det ena först och det andra sedan" heter det i ett gammalt talesätt, hvilket Ins. här vill ställa sig till efterrättelse.

Således min bäste Herr Bidragare, vare sig nu att ni är boende i ett af Skeppsbrons palatser, eller håller till ibland böcker och dam i salig Skyttes visserligen ej symetriska byggnad i Upsala; vare sig att ni har ett nytt sköldemärke, eller *haft* ett gammalt; vare sig att ni är Biets "stora *B.",* eller eger er gode väns H. J:s initialer, så känner ni ändå både Rostock och korpral Mollberg, och derutinnan är intet ondt, utom det att ni ej lätit hans missöde afhålla er ifrån att blanda er i "Polens affärer", hvilket åtminstone för er egen del är bra ledsamt. Men hvad ni än är för en man, så är ni dock ett barn af vår tid, och, som ni vet, låter vår tid varna sig af intet. Ni kände kanske den der skalden som sjöng:

Tiderna blifva så besatta,
Vishetens fall höjt dårskapen opp
Snille och förtjenst på nödens krycka
Vandra föraktade hand i hand;
Dygden försmäktar, lasten gör lycka,
Skål för vårt lyckliga fosterland!

Dock det är många år sedan han sjöng och sjönge han så nu, i fall han lefde, är jag öfvertygad, att, sedan han sett Biskop Heurlin blifva Prost i Fellingsbro, f. d. Landshöfding Flach Tullinspektor, Herr Naumann Akademie-sekreterare, Hr Carlberg Architekt i Hof-intendents-Embetet, Hr Levin hugnad med domsaga, Hr Ludvig Johansson Boye inne uti den nya Lag-kommitten, för att hindra Hr Richert, att der taga plats, med med mycket annat klokt, som dagligen händer, skulle hans sång gå på andra toner och ej röra sig kring någon "dygd som försmäktar", någon "last som gör lycka" etc. etc. Men huru kunde jag komma så långt ifrån korpral Mollberg och bums till den citerade skalden. Herren vete huru en dylik *associatio idearum* kunnat ega rum.

Med er tillåtelse, min bäste Herr Bidragare, återvända vi nu derföre till Rostock och vännen Mollberg. Ni känner troligen att den der hedersmannen, vår gemensamma vän korpralen, ofta höll till ej allenast på Rostock, der ni förmodligen gjorde hans bekantskap, utan äfven på Gröna Lund, just samma ställe, der nu för tiden våra korpraler vid Lifgardet till häst om söndags-eftermiddagarne i sina himlablå jackor, oskuldsfulla byxor (i sanning inga sansculotter) med släpande sablar och på örtippen hvilande hufvudbonader taga sin kognac och draga sin spader. Här, min Herre, just här

*Se *Svenska Biet, N:ris 189 och 192.*

* *Se Phoenix N:o 95.*

var det som i fordna lyckligare tider vår vän, den vidtfrejdade korpralen, tog sin kaffekopp och rökte sin pipa — 2 ting, som ni, min Herre, ej tyckes älska. Nu vill jag berätta er, med afseende på Gröna Lund, en angenäm nyhet. Det förljudes att några af edra liktänkande vänner — och många äro de — hade tänkt att på Gröna Lund tillställa en "*fest*" för Herrarne vid Lifgardet, d. v. s. Lifgardisterne, och öfverlemna dem en kaffe-kanna af silfver för deras ådagalagda tapperhet och mod under den mödosamma kampagnen 1838. Allt var i ordning till denna högtidlighet; till talare lär man utsett å ena sidan den nye Riddaren Herr L., och å den andra den nye Riddaren Grefve B., hvilka Hrr nu skulle beredas tillfälle att visa sin vitterhet och glansen af detta snille, som "ej känner någon nedgång" — möjligtvis derföre att det aldrig haft någon uppgång. Men hvilken oerhörd olycka! hela planen strandade, dock denna gång ej i följd af "outredda naturkrafter", nej, min Herre, i följd af: 1:o det gyckel, ni i Biet började drifva med den kaffekanna, som blifvit Hans Jansson förärad; 2:o af den omständighet att utrönt blifvit, det Herrar Lifgardister försatte sitt kaffe med en dryck, som på latin kallas *spiritus frumenti* och på svenska rätt och slätt brännvin, äfven kändt under namnet finkel, och ibland gifvarne voro flera nykterhetsvänner, som, sedan denna omständighet blifvit bekant, gjorde hela förslaget om intet. Tänk, min Herre, om ni ej gycklat med kaffekannor, och Herrarne vid Lifgardet kunnat förmås att dricka kaffe utan tillsatser, hvilken härlig anledning till glädje skulle ni ej fått och Sv. B. spaltfyllnad till kanske en i 20 artiklar fortgående "afhandling;" men nu är saken bortskämd genom brist på finhet i er politik och öfverflöd på brännvin på Gröna Lund. O! politik och brännvin! hvad ondt åstadkommen J ej! Men, min Herre, den största, den mest oersättliga förlust var, att publiken gick miste om de der vittra Herrarnes tal och Sv. Biet om nöjet att reproducera dessa vittra mäns och Nordstjerneriddares vältalighetsprodukter, som säkerligen kommit att öfverträffa sjelfva Trundmans och Stendeckers, Mollbergs samtida, och begge Ordens-härolder, om jag ej minnes orätt. Ni är ledsen, min Herre, att ej hafva fått veta "vigten" och "priset" på den silfverpjes, som Nordahls och Sundahls Härads Allmoge förärat åt H. J. Jag kan försäkra er, min Herre, jag är lika ledsen att ej för er kunna berätta vigten på den "tilltänkta" kaffekannan; men efter hvad jag hört påstås, skulle storleken och formen varit motsvarande (proportionaliter, notabene) de der höstackarne vid Wosznesensk.

Min Herre, innan jag öfvergår till *Bilagans* andra del, tillåter jag mig en liten anmärkning. Det måste varit längesedan ni läste er kateches; ty den frågan ni omnämner, som skulle finnas i katechesen: "hvad skall man tänka om det myckna onda, som sker här i verlden?" finnes verkligen ej i vår nu brukliga kateches; men förmodligen följer min Herre gamla katechesen, af vördnad för det "*gamla*" och "*bepröfvade*." Motsvarande fråga i nya katechesen är: "Huru böre vi anse de olyckor, som af oss ej kunna förekommas?" — en fråga som äfven onekligen passar bättre för min Herres öfver Hans Janssons kaffekanna upprörda sinne. Men låtom oss nu lemna skämtet! *(Forts. följer.)*

Insändt.

Enhvar, som önskar förskaffa sig en intressant konstnjutning, bör denna tid icke försumma, att besöka den danske Portraitmålaren *Hr Hansens atelier*, N:o 90 å Götha Källare, der allmänheten har tillfälle att göra bekantskap med flere af vår stads innevånares *alter Ego*, i ordets artistiska betydelse. Den anspråkslose konstnären, med sitt barnsligt fromma sinne, emottager hvarje gäst med den mest förekommande artighet.

I. F.

Underrättelse för Sjöfarande.

I fortsättning af härvarande Sjömanna-Sällskaps Direktions tillkännagifvande under d. 21:ste nästlidne Augusti meddelas nu följande från Kongl. Svenska och Norrska Generalkonsulatet i London ankomne upplysningar:

"Att det flytande fyr-skepp, som är omförmält uti kungörelse från The Trinity House i London af d. 10:nde i berörde månad, nu blifvit förlagdt på sin station nära klipporna Seven Stones emellan Lands-End i Cornwall och Scilly öarne; att detta skepp är förtöjdt på 40 famnars vatten, cirka 2 3-4:dels engelsk mil O. ½ S. från klippan Pollard bland Seven Stones, och att distancen ungefärligen är densamma O. t. N. nordlig från Sydklippan deraf;

att, i denna ställning, vinkeln emellan Scilly-öarnes nordlige och sydliga yttersta uddar är 22°; och dagmärket på S:t Martins bär på kompassen W. t. N. och Longships fyrtorn O.S.O.;

att lysningen om bord å nämnde fartyg började först vid solens nedgång om aftonen Onsdagen d. 1:ste uti innevarande månad och består af 2:ne klart lysande stadige fyrar, en på stormasten, brinnande på en höjd af 38 fot fr. vattenytan, och en på fockmasten, brinnande på en höjd af 20 fot öfver samma yta; och slutligen

att fartyg, hvilka navigera emellan Scilly-öarne och Lands-End, böra försöka att bringa fyr-skeppet att bära vestvart om syd, när de komma nordvart ifrån; — och de som närma sig fyrskeppet sydvart ifrån, böra hålla det vestvardt om nord."

Götheborg d. 11:te Sept. 1841. (429)

Borgenärers Sammanträde.

Herrar fordringsägare uti Coopv. Capitain J. G. Hollsteins Concours behagade sammanträda hos underteknad, Syssloman, Tisdagen d. 14:de nästk. September kl. 11 f. m., för att öfverlägga och besluta angående Gäldenärens underhållsbestämmande; och få de uteblifvande, enl. Concourslagen, nöjas med de närvarandes åtgärd. Götheborg & Gamla Varfvet den 10:de September 1841. A. LANDGREN.

(428)

Auktioner:

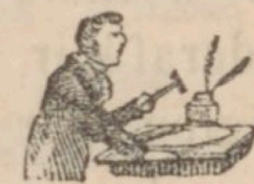

Thorsdagen den 16:de dennes från kl. 10 f. m., kommer för vederbörandes räkning och för bestämmande af tull- och öfriga afgifter, i magazin vid Mayenabbe till den mestbjudande försäljas: cirka 50 balar sjöskadad Bomull, hit ankommen med skeppet The Iron Duke, Kapten Jeffries, kommande från Liverpool med destination till S:t Petersburg. Varan får beses dagen före Auktion och vilkoren tillkännagifvas vid Auktionstillfället. Götheborg af Konfiskations- och Tullkassörskontoret den 11:te September 1841. G. E. BERGWALL.

(430)

Till salu:

Ölands finslipade Flisor

passande till golfläggning, samt spis- och kakelugns-planar, i kommission. Adress här

(431)

Utbjudes hyra:

Utom förut annoncerade Hushållslägenhet, uthyrer C. F. Kjellberg Rum, passande till Contoir, samt Magaziner och Källare, och på Majenable upplagsplats för plankor. (425)

Diverse.

Observeras!

Den till i dag å Börsen utlysta Auction å skadade Tobaksblader och Stjelk, ankomne med Kapten J. Green, Skonerten Ondine från New-York, kommer för Vederbörandes räkning och för bestämmande af Tull- och öfrige afgifter, att genom Tullkammarens försorg försiggå å Varfvet Wiken, Tisdagen d. 14:de dennes, från kl. 10 f. m. Götheborg af Konfiskations- och Tull-Kassörskontoret den 11:te Sept. 1841.

G. E. BERGWALL.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 108 utgifves nästa Onsdag kl. 6 eft. m.

… # PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 108. Onsdagen den 15:de September 1841.

Götheborg.

Bref från Lysekihl gifva vid handen att den der stationerade lotsbåten, förd af Mästerlotsen Johannes Korsberg, om aftonen, den 11:te dennes, i närheten af Kornö, stött mot ett blindskär och derstädes sjunkit, vid hvilket olyckstillfälle nämnde Korsberg förlorat lifvet. Lotsbåten har sedan blifvit bergad af Herr Konsul *Mollén* i Lysekihl.

= Dagens utländska post innehåller inga nyheter af politiskt intresse för Svenska läsare. Nya oroligheter i Frankrike, i anledning af census-frågan, omtalas; men några mera detaljerade underrättelser om dem hafva ej ingått. — I England hafva allvarliga tecken till missnöje med sakernas nuv. ordning åter börjat visa sig, äfven ibland presterne. I Manchester hafva desse beslutat att begå en bot- och bönedag, på hvilken Försynen skulle anropas om att upplysa Parlamentet om det orätta i dess åsigter rörande spannmålslagarne. Detta beslut säges af icke mindre än 1,500 andra prester hafva blifvit antaget, och var den 6:te i denna månad bestämd till firande af denna politiskt-religiösa bot- och bättringsfest. — Bref från Orienten omtala, att den efter förra branden återstående delen af staden Smyrna nyligen blifvit lagd i aska. Denna underrättelse fordrar dock närmare bekräftelse.

PHOENIX

vill härmedelst, en gång för alla, varna de roffoglar, hvilka nu en tid bortåt plundrat hans näste, att aflägga denna stygga ovana, emedan han i annor händelse mot dem kommer att begagna de vapen, hvarmed naturen till hans försvar utrustat honom. Må man emellertid icke missförstå Phoenix! Meningen är ej *den* att man *allsicke* får draga någon nytta af de småsaker, som i ofvanbemälte fogels bo möjligtvis kunna förefinnas; nej tvertom: man må gerna, när man vill, då några sådane derstädes äro att tillgå, *låna* desamme; *men endast icke å dem utskrapa namnet* PHOENIX, emedan det är just detta "tilltag," som stämplar "lånet" med en så ytterst ful benämning och låntagarne med epithetet roffoglar. Huru man, i fråga om dylikt lånegods, *bör* förhålla sig, derpå ger Svenska Biet oss dagligen ett exempel, hvilket, om det följdes af hvar och en, skulle göra alla varningar, sådana som denna, öfverflödiga.

PATRIOTEN.*

"Hur skönt det blixtrar!"
TALIS QUALIS.

Väl dig! du är densamma när du strider
För lagens helgd, för rätt och fosterland,
Som när till hyddans frid du går omsider
Och räcker tacksam vänskap glad din hand:
Så flärdlös, trofast, ärlig och allvarlig,
För landets väl ett stöd, men för dess ovän farlig.

Med blicken fästad djupt vid statens brister,
Din öfvertygelse du följer blott,
Och om på tankens ledungståg du mister
För afundsmannens svek din lyckas lott;
Du offrar gerna eget väl och blöder
För frihet, fosterland och tryckta bröder.

Som klippan reser sig och trotsar stormen
Så möter du med lugn det vilda gny,
Och väpnad mot den gamla, murkna, formen,
Du visar medlen till en lättre ny.
Beredd att för det godas framgång strida
Med öppen blick och barm som BJÖRN JERNSIDA.

Dock är din plats ej bland de dragna svärden,
Ej går du ut med fejad sköld på arm,
Med andra vapen visar du för verlden
Ditt höga mod, din ädla hjelteharm —
Fast mot de trotsige ej stålen ljunga,
Bo skarpa svärdshugg dock på mannens tunga.

Var lyckosam! Se hur nationen jäfvar
Det vilda hatets skri om list och våld,
Som endast visar, hur det eftersträfvar
En frihet, fegt åt egennyttan såld.
Lugn inom dig, hvar oförrätt du glömmer,
Och fruktar ej, när SVENSKA FOLKET *dömmer.*

Trygg går du banan fram, du lyssnar troget
Till rösten blott inom ditt eget bröst
Och handlar först, när ditt beslut är moget,
Som odlarn bergar frukter hvarje höst:
Så, hyddans son, du frambär lugn till thronen
Din oförställda talan för nationen.

Fördenskull sluta sig de unges leder
Så fast till dig, Du frihetens standar,
Och lag och rätt, sjelfständighet och heder
Det gamla Manhems värn till lösen har,
Må sedan smädarn visa, om han kan det,
Att du ej stridt för Kung, för fosterlandet.

Men samma jord, der ENGELBREKT *har krossat*
Förtryckets ok, ett föredöme stort,

---

* *Verser, tillegnade* HANS JANSSON *vid sammanträdet å Rostock den 19:de Juli 1841.*

Det samma land som STURARNE *förlossat*
Det folk, som GUSTAF WASA *lyckliggjort,*
Skall tacksamt minnas dig, så länge
Norden
Bevarar Sveas storhet än på jorden.

PARALLELER.

III.

TRETTIO ÅR.*

En regnig vårdag år 1809 satt Öfverste Edensköld i sin soffa i stora förmaket; kring honom låg en mängd bref, och på hans ansigte hvilade ett strängt allvar. Hans fru och Therese suto stumma och väntade sig ett utbrott; ty de kände Öfverstens lynne och märkte att han fått dåliga underrättelser på posten. Han plägade då alltid liksom omsmälta sin förargelse och först sedan bryta ut och säga sina tankar. Hastigt kastade han ett bref midt öfver bordet till fruntimmerna. "Läsen sjelfve", ropade han, "han är en konungamördare, en landsförrädare, och den bofven skulle jag uppfostra! Läsen sjelfva om den der Gustaf Edler, som jag hjelpt fram i verlden, den otacksamme nedrige demagogen! Fruntimren bleknade. "Ja, ja", fortfor gubben nästan skrikande, det upproriska folket har afsatt, afsatt säger jag, vår Kung, och nu är den der Edler sekreterare hos Adlersparre eller Adlercreutz, eller hvad de der upprorsstiftarne kalla sig; handtlangare åt en gemen rebell. Och detta odjur har jag närt vid min barm och låtit kalla honom Edler efter mitt Edsby.... O den förrädaren!" — Gubben hade stigit upp och gick med stora steg fram och åter i rummet. — "Folkets lidande, skrifva de i sina proklamationer; rätt är rätt, men Kungen må ingen klandra; han styr i Guds stad och ställe.... Det blir till republik.... Ja så vilja sansculotterna ha det, och så ställa de en guillotine upp på ett torg, och så hugga de af Gustaf Adolfs hufvud, och sekreteraren, rebellens sekreterare, skall stå bredvid och ropa "hurra!"

Therese tryckte hufvudet djupt ned mot sitt arbete, för att icke låta se sin dödliga blekhet; men Öfverstinnan, mera van vid sin mans hetta, började att tala försoning. — "Kanske det ej är så illa," mente hon, "kanske det blott är ett rykte." — "Rykte, fan heller; man har våldfört Konungens person. En som hette Greiff bar honom som ett barn upp i rummen, der han nu sitter arresterad tills vidare. Se der historien, ett vackert blad i våra häfder." "Emedlertid," fortfor Öfversten något lugnare, "då det är Adel, som utfört revolutionen, så måtte de väl icke upphäfva våra gamla grundlagar; ty Adeln har alltid stått på rikets bästa; men skulle Kungen segra, så reser jag vid Gud upp till Stockholm för att se rebellerne halshuggas. Det skall bli en rigtig segerfest för mitt gamla hjerta.... Förgripa sig mot en Herrans smorda, mot en Kung, som härstammar från vår gamla regentslägt — det är ryslligt, och det hade icke skett, om icke de der krämarne i Norra Amerika och det der Franska jonglörslägtet föregått med så goda exempel!"

"Ett bref återstår att läsa, min far," hviskade Therese, "ett är ännu ouppbrutet." Gubben bröt äfven detta; det var från Edler. — "Se så, hvad vill den gynnaren?" sade Öfversten och satte på sig glasögonen. "Riktigt! den uslingen omtalar den stora händelsen och den goda sakens seger.... ett sådant odjur! Och det till mig. Jaså? *Landtvärnet*.... liksom icke krigsfolket slitit ondt förr en gång, och *Finland* — nå ja Finland, det blifva vi troligtvis utan, oaktadt den stora händelsen. — Edler är en frasmakare," sade slutligen gubben, något blidkad, kanske af ynglingens varma språk och den oskrymtade tacksamhet för Öfversten, som uttrycktes i brefvet, kanske äfven derföre att han omtalade att kronan skulle erbjudas åt Hertig Carl och således förblifva inom den legitima konungaslägten. "Gustaf är en frasmakare, fastän kanske ej så brottslig, som jag i början förmodade."

Edler, som från barndomen uppfostrats i Öfverstens hus, hade småningom blifvit hans älskling, och ynglingen förtjenade också den gamle redlige mannens kärlek; hans duglighet, hans goda hufvud och hans för allt godt öppna hjerta tillvunno honom allas tillgifvenhet, och alltid, utom då Öfversten blef ond, hette det: "min beskedlige Gustaf, min hederlige Edler," o. s. v.

Gustaf Edler steg hastigt genom sin duglighet och sin förbindelse med den nya Regeringens ledamöter, och 3 år efter revolutionen, då han kom ned till Edsby som en utvecklad man, blefvo han och Öfversten alldeles försonade. Edler var ännu samma varma frihetsvän som förr. Han talade gerna om det pånyttfödda Sverige och öfvertygade slutligen den gamle rojalisten, att det var bra som det var. Under sådana förhållanden vågade Edler slutligen anhålla om Thereses hand, och efter några betänkligheter vann han också Öfverstens bifall till förening med den älskade.

På bröllopsaftonen var Öfversten ganska glad och välsignade sina barn, sägande: — "Gud välsigne er begge! både dig Gustaf och dig Therese, fastän I begge ären mig ett par rigtigt revolutionära varelser. Men hvarje tid har sin tanka, jag har min och ni er.... dock Gud välsigne er."

"Ack hvad jag är lycklig att äga dig, Gustaf," sade Therese till sin man, "sådan du är, utan lånade förtjenster, och jag säger, att om du hade varit adelsman, måste du som den ädle Hans Järta hafva afsagt dig din värdighet, för att utan något lånadt glitter kunna visa, att du är allt genom dig sjelf."

"Du har rätt, älskade Therese, och du kan vara säker att icke annat än förtjensten hädanefter får belöningar af statens konstitutionella öfverhufvud. Han är Konung genom folket, och tryckfriheten är frihetens och rättvisans palladium. Jag vågar ej omtala det för svärfar," tillade han hviskande, "men jag är medarbetare i Stockholmsposten och författare till de der skarpa artiklarne, tecknade med E. —" "Är du verkligen det", sade hans hustru och fortfor småskrattande: "hur det än är, så hafva just dessa artiklar så der litet omvändt pappa. I början sade han väl, bah! det der är blott frasmakeri; men sedan ändrade han sig och sade: den der karlen har talang att vända svart i hvitt; och slutligen har han, likväl med en slags samvetsförebråelse, sagt: "den der *E* i posten skrifver rätt förnuftigt och sannt i åtskilliga saker." — Se der pappas omvändelsehistoria." *(Forts. följer.)*

Insändt.

En liten Bilaga till Svenska Biets "Betraktelser, föranledda af festen för Riksdagsmannen Hans Jansson, vid helsobrunnen Rostock." *

Att Nordahls och Sundahls Häraders Allmoge genom den aktningsgärd, den egnade Hans Jansson, visade sig omfatta allmänna angelägenheter med interesse och

---

* Fortsättning från N:r 106.

* Fortsättning och slut från föreg. N:r

uppmärksamhet, är, om än en ny företeelse hos vår allmoge, ingalunda en hvarken fördömlig eller skadlig. Det farligaste i en stat är, enligt vår tanka, då liknöjdhet för det allmänna förspörjes hos samhällsmedlemmarne, och då all diskussion i statens angelägenheter tyckes från mängden vara bannlyst och liksom stängd inom några trånga och trångbröstade kretsar. Betraktelserne öfver Nordahls och Sundahls häraders hyllning af Hans Janssons vid riksdagen uttalade åsigter, med hvilka Betraktaren alltför ofta och märkbart visar sig vara missbelåten, kunde således, utan något mehn för det allmänna bästa, gerna hafva varit ogjorde, eller åtminstone opublicerade, alldenstund de endast ådagalägga en intolerans, som alltför illa anstår det tidehvarf, i hvilket de blifvit författade. Detta är kortligen Insändarens tanka om Biets Betraktelser *i deras helhet*. — Ett och annat af författarens yttranden vill han nu särskildt upptaga att deröfver reflektera. Betraktaren yttrar sig:

”Brefskrifvaren har icke uppgifvit kannans vigt eller pris. Sannolikt har detta ej varit ringa; och då bör det gläda hvarje för folket ömmande medborgare, att denna kostnad kunnat, oaktadt den vid Riksdagen så högljudt öfverklagade nöden i landsorterna, likväl bestridas af allmogen i ett förmodligen icke rikt härad. Hade denna kostnad kunnat hänföras till samma allmoges *tryckande bördor,* så hade säkerligen icke den oegennyttige Riksdagsmannen velat emottaga skänken.”

Att fattigdomen är snart sagdt öfverallt i landsorterna i tilltagande, är beklagligtvis en sanning, likasom att det vid det sistförflutna riksmötet fanns ett ej obetydligt antal representanter, som vågade vidröra detta ömtåliga och Biet visserligen ej behagliga ämne. Men att den vid riksdagen högljudt öfverklagade nöden i landsorterna skulle vara *så* stor, att, bland tvenne häraders allmoge, ej skulle kunna finnas så många behållne och välbergade män, att 100 R:dr B:ko, eller deromkring (för hvilken summa en ganska prydlig silfver-kaffekanna kan erhållas), kunde sammanskjutas, tror Ins. ej, och har ej hört någon annan än Sv. B., (som annars alltid plär tala om den ”tilltagande välmågan“), framkomma med ett dylikt påstående. Betraktaren tyckes genom slutet af ofvan citerade yttrande, antingen vilja kasta en mörk skugga på Hans Janssons karakter, eller ock *à la Hartmansdorff* vilja påstå, att, så länge det finnes någon behållning qvar på enskilta händer, kunna skatterna aldrig vara ”tryckande.“ Betraktaren är således antingen en af dessa lågsinnade partigängare, som endast vilja svärta sina motståndare, eller en af dessa kloka statsekonomer, som vilja taga sista skärfven ur statsmedborgarens ficka, för att dermed underhålla en luxuriös armé, eller löna höga och ofta onyttiga embetsmän.

Vidare säger Betraktaren, med afseende på några uttryck i kyrkovärden Anders Erikssons tal:

”Der (i Amerika), mera än i det förslafvade Europa, skall man förstå att rätt värdera folkets Representant, ”hos hvilken känslan för sanning och rätt segrat öfver egennyttan, äfven då, när frestelserna lockat“ — om hvilka lockelser till Hans Jansson den Svenska allmänheten dock ännu saknar de tillförlitliga underrättelser, dem Kyrkovärden Anders Eriksson i Arnolfsbyn tvifvelsutan icke underlåter att i sinom tid meddela henne.“

Som förmodligen kyrkovärden Anders Eriksson i Arnolfsbyn hvarken är en af Sv. B:s aktie-egare, eller prenumeranter, och således sjelf saknar kännedom om den till honom af Betraktaren ställda frågan, och Betraktaren alltså kunde gå miste om nöjet att få densamma besvarad, så vill Ins. upplysa Betraktaren om, att de ”frestelser“, hvilka A. E. i sitt tal omnämnt, tvifvelsutan hade afseende på den Hans Jansson erbjudna talmansklubban, som till sin innehafvare vid senaste riksdag lemnade ett arfvode af emellan 8- och 9000 R:dr B:co — en summa, hvilken kunnat göra H. J. ej allenast till en välmående, utan i sitt stånd förmögen man; men som han dock vägrade mottaga, af den orsak, att han såsom talman måst frånsäga sig åtskilliga maktpåliggande rättigheter, med hvilkas utöfvande H. J. trodde sig kunna till sina medborgares bästa uträtta mera, än med talmansklubban. Sålunda äro de ”frestelser“ ganska stora, för hvilka H. J. var utsatt, och troligen hade mången en med ädlare blod i sina ådror, med finare bildning och uppfostran, kanske t. o. m. adligt sköldmärke och ärfd förmögenhet, ej härvid handlat som bonden i vadmalsrocken — denne samme bonde, på hvilken Betraktaren genom flera uttryck i sine betraktelser söker kasta ett sken af egennyttigt handlingssätt.

Rörande de reflexioner, Betr. gör, i afseende på A. E:s yttrande om förändring i vår representation, vilja vi ej i sjelfva principen inlåta oss med Biet & komp. i någon polemik; ty det vore detsamma, som ”att slåss med väderqvarnar“; men då Betraktaren, genom nedanciterade rader söker göra A. E. skyldig till nedriga insinuationer, vilja vi, till hans försvar, säga några ord. Betraktarens ord lyda:

”Och om Kyrkovärden Anders Eriksson har sig bekant, att *inga medel, de måtte hafva varit af hvad beskaffenhet som helst, hafva blifvit sparde* för vinnande af ändamålet, att tillintetgöra de nyssnämnda fosterlandsvännernas bemödanden, hvi har han icke med bevisliga fakta sökt styrka denna uppgift, hvilken nu, i den förhatliga skepnaden af en lömsk insinuation, vanpryder hans ståtliga tal? Räknar han, ibland icke sparade medel af hvad beskaffenhet som helst, äfven sådana, som voro de verksammaste vid Riksdagarna under vår fordna frihets-tid, nemligen utländska penningar? Hvi låter han då Svenska folket icke veta *från* hvilka händer de blifvit utdelade, *af* hvilka emottagna?

Förmodligen menade A. E. med uttrycket: ”*inga medel, de måtte hafva varit af hvad beskaffenhet som helst*”, de oändeligen många och olikartade korruptionsmedel, som hvarje regering eger i sin hand att draga svaga representanter på sin sida, såsom t. ex. korporationsinteressenas gynnande genom den ekonomiska lagstiftningen; utdelande af vissa indrägtiga sysslor, såsom pastorater, domsagor o. s. v.; utdelande af titlar och ordnar, med mycket annat. Huruvida vår regering begagnat sig häraf, vill icke Ins. bedöma; men någon ledning i detta afseende kan Statstidningens officiella afdelning *efter den 15:de Juni* innevarande år gifva. Att med bevisliga *fakta* styrka, att den eller den representanten blifvit korrumperad, är så väl A. E. som hvarje annan omöjligt, alldenstund ej något formligt aftal eller kontrakt vid ett dylikt tillfälle gerna kan ega rum. Det är nog, att den af representanterne, som vill ha sig en domsaga, ett pastorat eller en bandstump, utan vara ombedd, talar och voterar i ett visst intresse och sedan på öfligt vis söker sysslan, eller låter förstå, att han önskar något svart i knapphålet, eller något grönt öfver axeln, och dermed är affären uppgjord. På så sätt kan ett på sitt vis lagligt korruptions-system bildas. Att A. E. handlat klokare om han ej så generelt yttrat sig hörutinnan, erkänner Ins. deremot gerna.

—*lm*—

Hvarjehanda.

Målaren *Johann Mabuse* († 1562) var mycket begifven på starka drycker, hvilken passion ofta förledde honom till al-

lehanda bedrägerier. Han var i tjenst hos Markis von *Verens*, då Kejsar Carl den 5:te en gång besökte denne. Markisen hade för tillfället låtit kläda alla sina tjenare i hvitt damast. Mälaren sålde sin nya klädning och söp upp penningarne. För att nu likväl kunna visa sig klädd som vederborde, förfärdigade han sig en hvit papperskläduad, hvilken han, för att den skulle likna damast, öfversådde med stora blommor. Kejsaren förvånades öfver detta besynnerliga tyg, och ville närmare betrakta detsamma. Då yppades bedrägeriet, och *Mabuse* blef af sin herre derföre dömd till en månads fängelse.

Faran af buketter i balsalar. I en vetenskaplig föreläsning i *London* yttrades för kort tid sedan, att blommor, hvilka om dagen gifva ifrån sig syrgas, som tjenar till lifvets uppehållande, om natten utdunsta kolsyregas, hvilket är en af de skadligaste och giftigaste gaser, man känner. Hufvudvärk och andra smärtor, som vanligen följa efter en bal, der damerna nu för tiden visa sig med stora buketter, skola endast vara en följd af den från buketterna utdunstade kolsyregasen.

I en förstad till *Marseille* tilldrog sig för kort tid sedan en förskräcklig olycka. En hustru lade sitt barn, sedan hon gifvit detsamma di, i vaggan, utan att, i anseende till den starka hettan, öfverhölja detsamma, och gick derefter ut ur huset, för att sätta sig derutanför och sladdra med några grannqvinnor. Knappt hade hon satt sig, förr än hon hörde ett skrik ifrån barnet, hvilket hon i början ej brydde sig om; men då barnet skrek på nytt, skyndade hon in i huset, då hon midt i rummet fick syn på en *stor hund*, som åt ett stycke kött. I största ångest närmade hon sig vaggan, der hon fann barnet, badande i sitt blod, afdånadt och af hunden rysligt stympadt. Man tviflar på dess räddning.

I *Brixham* tjente för några år sedan en ung flicka, vid namn *Helene Walls*, från *Plymouth*, såsom matros på ett koopvarfartyg. Ingen anade hemligheten af hennes kön ända till dess händelsevis en boxning med en person, som förolämpat tvenne under hennes vård befintliga flickor, lade detsamma i dagen.

Faran af att göra grimaser. Vid en theatertrupp i *Arras* befann sig en komiker vid namn *Guignon*, som var vida bekant för sina ypperliga grimaser. *Guignon* stod dagligen hela timmar framför spegeln och öfvade sig i konsten att förvrida ansigtsmusklerna. Detta förorsakade honom slutligen en sådan afsky för sitt eget ansigte, att han i ett anfall af förtviflan skar halsen af sig.

Anmälde Resande.

Häradshöfdingen Rydeberg, i huset N:o 14 i 5.te Roten. — Landtbrukaren Roos från Skaraborgs Län, Handlande P. G. Åhlin från Mariestad samt Öfverste Boy med fru från Köpenhamn, Rådman Hallborg med fru, fr Borås, Lagman Richert med fru, från Trehörningen, Baron Silfverschiöld med familj, från Koberg, samt Färgaren A. Butsch fr. Borås; på Bloms Hotel. — Handlanderne A. J. Appeltofft, G. M. Lidbeck och S. Rydberg från Halmstad, Danske Grosshandlanderne L. M. Fürst med son och C. P. Knutson från Köpenhamn, Brukspatronerne Wedelin och Petersson fr. Thorskog, Handlanden C. O. Dahllöf från Wenersborg, Löjtnant A. Westfeldt fr. Westergöthland; Handlande L. C. Klerck fr. England samt Handelsbokh. Wennerlund fr. Stockholm, på Götha Källare. — Engelska undersåtarne Alexander Marschau och August Colydar, samt Hamburgske Handlanden J. H. Suse fr. Stockholm, jemte Norske Handlanden J. C. Fröstrup fr. Arendal; på Tods Hotel. — Brukspatronen Herman Hasselblad fr. Dahl, på Landeriet Anneberg.

Ankomne Fartyg.

Skepp. P. Olsson, båt. Albertina från Helsingborg. 1,200 k:r bränvin, 15 t:r malt 15 t:r råg. J. P. Banck, Jagt. Josephina från Malmö, m. hampa & cigarrer. J. Witling, Jagt. Försöket från Ystad, rapsfrö, samt 50 t:r ärter.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 109 utgifves nästa Lördag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 109. Lördagen den 18:de September 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref och tidningar från hufvudstaden förmäla att Friherre Ludvig Johansson Boye beslutat sig för att *icke* inträda i den nya Lagberedningskommittén. Bland de kloka beslut, Herr Friherren i sina dagar kan hafva fattat, vore utan tvifvel detta det allraklokaste.

= Onsdagen d. 15:de dennes har Tullvaktmästaren *Alex. Svensson* från sjömannen C. Thomsson under beslagsanspråk anhållit diverse manufakturvaror till ett värde af cirka 60 R:dr B:ko.

= Samma dag har kustvakten *Friberg* från okänd person under beslagsanspråk anhållit 7 stycken sitz.

= I dag på förmiddagen hafva Uppsyningsmannen *Lamberg,* samt vaktmästarne *Bygnert* och *Mattsson* vid tullstationen Klippan från en Nordboskeppare under beslagsanspråk anhållit 100 stycken sitz och 2 d:o sherting.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris den 6:te September. Rörande census-frågan börjar man allt mer och mer lugna sig. — Statslånet har ännu icke blifvit uppnegocieradt; men man tror dock numera ej, att finansministern helt och hållet öfvergifvit detta projekt, såsom man för någon tid sedan temligen allmänt antog. — Befästnings-arbetena fortgå med största skyndsamhet; konungen har nyligen inspekterat desamma och med dem funnit sig mycket belåten.

= Enligt underrättelser från *Marseille,* skall den utmärkte författaren och ryktbara statsfången på Spielberg och i blykamrarne i Venedig, *Silvio Pellico,* nyligen hafva aflidit.

= Ett rykte vill påstå, att det i kabinettet nyligen varit fråga om en amnesti för Ludvig Napoleon, äfvensom för flera andra politiska fångar.

SPANIEN.

Madrid d. 30:nde Aug. Den bekante general *Narvaez* är anländ till Gibraltar. Regeringen har gifvit alla civil- och militär-auktoriteter den strängaste befallning att låta arrestera honom, så snart han beträder spanska området. — Ett rykte har utbredt sig, att oroligheter skola hafva utbrutit i Segovia och att ett kompagni af ett linieregemente i dem deltagit.

TYSKLAND.

Braunschweig d. 4:de September. Stora förberedelser träffas till den sammankomst af tyska naturforskare, som i slutet af innevarande månad härstädes kommer att ega rum. Sammankomsten tros blifva mycket talrik och kommer att illustreras af många vetenskapliga notabiliteters närvaro.

UNGERN.

Pesth d. 27:nde Augusti. Inom den högre adeln hafva på den sednare tiden flere betänkliga insolvenser företett sig. Man befarar att en stordignitär inom kort torde komma att göra en betydlig konkurs, hvilken vore så mycket mera att beklaga, som denne magnat till största delen genom de ansenliga kapitaler, han användt på industriella företag, som ländt landet till mycken nytta, råkat i denna förlägenhet.

RYSSLAND.

Petersburg d. 31:ste Augusti. Kejsaren kommer att inom några dagar begifva sig till de i Litthauen och Polen kantonerande truppafdelningarne, för att hålla revy öfver desamma, vid hvilket tillfälle äfven flera stora manövrer torde komma att ega rum.

= Anläggandet af en jernbana emellan rikets tvenne hufvudstäder, hvarom så ofta varit fråga, skall nu bestämdt taga sin början sednast nästa vår och vara färdig inom 5 års förlopp. Den kommer att få en 50 wersts längre utsträckning, än den vanliga chausséen emellan S:t Petersburg och Moskau, och skall leda öfver Rybinsk, en kretsstad i guvernementet Jaroslaw, på högra stranden af Wolga, emedan denna stad drifver den starkaste spanmålshandeln på Petersburg. Alla fartyg, som, lastade med södrens rika produkter, fara uppför Wolga emot Norden, måste lägga till der.

ORIENTEN.

Alexandria d. 22:dra Augusti. De trenne makternas konsuler hafva anländt hit och blifvit Paschan förestäldde. — Den nye engelske konsuln *Barnetts* audiens hos Mehemed Ali ägde i går rum med mycken pomp och ståt. Paschan förärade honom en rikt smyckad hederssabel, jemte en mycket vacker hvit häst. Den nye engelske konsuln är en mycket allvarsam, kall man; han är, såsom Engelsmän i allmänhet, mycket ordkarg och skall vara af en fast karakter. Vid sitt samtal med Mehemed yrkade han isynnerhet på, att de i egyptiska arméen befintliga syriska soldaterne straxt måtte blifva återskickade till sitt land. Mehemed Ali gaf honom ett formligt löfte derom, och har redan utfärdat befallning om dess verkställande. Närvaron af de engelska krigsskeppen (tvenne linieskepp och en fregatt) i hamnen vid Alexandria tyckes oroa Mehemed Ali, så mycket mer, som ännu flera engelska örlogsskepp inom kort väntas ifrån Malta. — På befästningarne arbetas oupphörligt med den största verksamhet.

= Landsvägarne i Egypten befinna sig

i dåligt tillstånd och äro högst osäkra; resande plundras och mördas nästan dagligen. — Öfverste *Schulz,* som så tappert försvarade S:t Jean d'Acre, lefver nu i Kairo, sårad och utarmad, ett föremål för egyptiska regeringens misstankar, med 8 månaders innestående gage. De eländige Egyptierne beskylla denne olycklige officer att hafva sålt fästningen åt Engelsmännen. — Ångfartyget *Nilen* är i begrepp att härifrån åter afgå till Konstantinopel med skänker till Sultanen. Ibland dessa befinna sig en tvåhornad rhinoceros och några arabiska hästar. — En egyptisk fregatt håller på att intaga en laddning hvete, för att med den afgå till Liverpool.

Dito d. 21:ste Aug. öfver London. Engelske och Ryske generalkonsulerna hafva bragt Paschan till det yttersta. De förklarade, att de ej kunde öfverlemna sina kreditiver förr, än Mehemed Ali utan undantag uppfyllt alla vilkoren i förlänings-firmanen. Under sådana omständigheter har Mehemed Ali måst lofva allt och i går afgick paketbåten *Nilen* till Konstantinopel med depescher till Sami Bei, af innehåll, att denne skulle underrätta Rifaat Pascha att Mehemed Ali ville lösgifva Syrierna, men då också icke kunde företaga tåget emot Arabien.

= I *Syrien* har det kommit till stridigheter emellan *Druserna* och *Maroniterna,* hvarvid många menniskor omkommit. Engelske konsuln i Jerusalem har blifvit insulterad och måst draga sig tillbaka till Jaffa. Innebyggarne i bergländerna, äfvensom flera andra stammar vägra fortfarande att utbetala skatterna. Engelska ångfartygen på Euphrat hafva blifvit afskurne ifrån all förbindelse med de infödda stammarne, hvarigenom de råkat i en ganska kritisk belägenhet. I allmänhet är denna provins ännu alltjemt ett rof för anarki och intriger.

Litteratur.

Drinkaren och hans dotter. Nykterhets- och folkskrift, tillegnad i synnerhet mina Landsmänninnor i hyddan, af en Svensk Medborgarinna. Lund 1841.

Ofvanberörde lilla skrift utgör ett försök att i novell-form behandla en af dagens vigtigaste frågor, eller den, angående nykterheten, och är ett glädjande bevis på det lifliga intresse, hvarmed denna fråga allt mer och mer börjar omfattas.

För att visa de förskräckliga följderna af dryckenskapslasten, tecknar Författarinnan en liten landtlig familj, hyddans invånare, arbetets och mödornas barn, som, förut välmående, genom familjfadrens olyckliga böjelse för bränvin, slutligen blifvit bragt till armod och elände. Denne förstör på krogen icke allenast hvad han sjelf förtjenar, utan äfven största delen af hvad hustrun och dottren genom flit och arbetsamhet kunna skrapa tillsammans, misshandlar dem på det omenskligaste sätt och dör slutligen af *delirium tremens* ("bränvinsgalenskap").

Någon tid efter drinkarens död ankommer till värdshuset "Gyllene glaset," en fattig kringvandrande gesäll, och stiger in derstädes, i akt och mening att få sig en "styrkedryck." Född, uppfostrad, och en längre tid bosatt i byn, under hvilken han varit en flitig kund på "Gyllene glaset," blir han ej litet förundrad, då han, "i stället för den kära krogdisken med sina lockande droppar af glänsande bränvinsperlor, de fullsatta eller kullslagna bänkarne kring väggarne och sorlet af rosslande bränvinsstämmor," finner för sig ett snyggt och treffligt rum, bebodt af ett stilla, nyktert och arbetsamt hushåll. Sedan han af husets nya invånare, som bestå af "drinkarens" dotter och hennes man, erhållit underrättelse om förloppet af den times made förändringen, hvari en rik och ädelsinnad nykterhetsvän haft andel, samt nykterhetens framsteg i orten och "drinkarens" död dervid blifvit omförmält, gripes han, som af naturen var mera lättsinnig än elak, af samvetsförebråelser, förklarar under djup ånger, att just han varit den, som egentligen förledt denne sistnämnde, aflägger nykterhetslöfte och fortfar sedermera, att, i förening med "drinkarens" dotter och hennes man, verka för nykterhetens utbredande.

Sådant är i korthet innehållet af denna lilla tendens-novell. Teckningen är sann, trogen och alltigenom väl hållen. Att den är fullkomligt enlig med naturen, derom kan hvar och en, som vill göra sig den ringaste möda, lätt öfvertyga sig; ty det torde, ty värr, svårligen finnas någon by inom Sveriges landamären, der ej originalet till kopian står att uppvisa. Skildringen af "drinkarens" hustrus och dotters djupa behof af "*lifsens ord,*" såsom den enda, oförgängliga trösten under lifvets vedermödor, dottrens ihärdiga försök, att, af de små besparingar, som det yttersta armod kan åstadkomma, erhålla en del för att komma i besittning af den bok, som innehåller detsamma, är verkligen rörande, liksom den af "drinkarens" sista stunder ryslig och fasaväckande.

Ifrågavarande lilla novell kan, alldenstund scenen der är förlagd till den lägsta sferen af samhället, hvarest lefnadsförhållandena äro enkla och föga romantiska, samt kärleken spelar en ganska underordnad roll, ej vara synnerligt pikant för dem, hvilkas fantasi är van att hållas i spänning af djupt invecklade intriger, tjusas af retande situationer, och att endast med deltagande följa kärlekens sorger och fröjder — vanliga hufvudthemat för de romaner och noveller, af hvilka vi nu för tiden hotas med en öfversvämning och som inom vissa samhällskretsar utgöra den nästan uteslutande lekturen. Något sådant finnes nemligen icke deri. Men de kunde åtminstone för omvexlings skull på ett ögonblick taga nyssbemälte lilla skrift i handen; de skulle då kanske finna, att inom samhället gifves äfven andra beklagans- och begrundansvärda förhållanden, väl värde att man åt dem offrar en tår och en föresats, att, efter förmåga, bidraga till deras afhjelpande. Den, som, född och uppfostrad i lysande vilkor, ännu aldrig satt sin fot på tröskeln till lastens eller armodets boning, skall, så vida ej hans bröst är bepansradt af en jernhård egoism, och hans ådror ej äro isade af en oupptinelig indifferentism, då han genomläser ifrågavarande lilla skrift, som innehåller en trogen och sann skildring af tillståndet inom tusentals familjer bland de fattigare klasserna i vårt fädernesland, säkerligen fattas af den allvarliga föresats, att, så vidt i hans förmåga står, bidraga till utrotande af ett ondt, som, i fall det länge finge fortfara, skulle, likt en frätande kräfta, gripa omkring sig i hela samhällsorganismen och slutligen förvandla det fordom kraftiga Svenska folket till ett utmärgladt dvergslägte, ett lätt byte för den roflystne örn, som skulle vilja spänna sina klor i dess fordom stolta och trotsiga nacke. Och i synnerhet vågar ref. tro, att hvarje ädel och medlidsam qvinna skall djupt gripas af det elände, som drinkaren drager öfver maka och barn, och inom sin verkningskrets bidraga till realiserandet af den idé, som den ädla författarinnan till ifrågavarande skrift genom sin skildring af dryckenskapens olyckliga följder velat

befordra, nemligen *nykterhet*. Ref. tackar Förf. uppriktigt för hennes ädla bemödande, och önskar af allt hjerta framgång åt en idé, som är en af samtidens vigtigaste och mest maktpåliggande!

FRN.

PARALLELER.

III.

TRETTIO ÅR. *

Trettio år hafva förgått sedan vi första gången införde läsaren i Öfverste Edenskölds familj. Den gamle royalisten hade redan länge slumrat i grafven; men Gustaf Edler lefde ännu med sin maka, och bodde i Stockholm, med ett *af* framför sitt borgerliga namn och med en kansli-rådstitel. Han hade förändrat sig mycket: han var ej mer den friske, lefnadsglade ynglingen, utan en svag, femtioårig man, på hvars bleka ansigte arbete, tvång och bekymmer ristat sina djupa minnesskrifter. Hans lif gick som ett trögt urverk; hans vistelseort var hans verld och Excellensernes förmak hans himmel. De liberala idéerna hade småningom dunstat bort, liksom vällukten från den vissnade blomman; den spänstighet, som vidgade hans själ, då han var ung, hade försvunnit, och känslan af en viss skörhet hade qvarblifvit i stället för den känsla af smidighet och kraft, som fordom gaf honom mod och sjelfförtröstan. Äfven hans fru hade mycket förändrat sig. Hon var icke mer den lifliga och deltagande flickan. Hon hade allt mer och mer antagit sin slägts oböjlighet och bördshögmod. Hos den späda brodden kan man ofta icke urskilja, om den tillhör en praktvext eller ett ogräs; men småningom utvecklar sig det ena bladet efter det andra och man igenkänner plantan, som först då fått sitt rätta skaplynne, sin form och sina inre egenskaper.

De begge makarne suto en afton tillsammans i förmaket; theköket stod sjudande på bordet och den äkta servisen, som på hvarje kopp hade ett praktstycke, stod färdig att emottaga den aromatiska drycken. De suto just fördjupade i ett samtal, rörande deras son Adolf, en rask 24-årig yngling, som nyligen blifvit Löjtnant, och således redan genomtråkat den ledsamma Under-löjtnantsgraden, inom hvilken man *är* så litet och *vill vara* så mycket. Adolf var en yngling af de förträffligaste egenskaper, bildad, till och med snillrik, och skön som en Antonius. Han hade likväl i föräldrarnes ögon ett fel, som bortskymde alla hans förtjenster, och detta var hans frihetskärlek, hans tillgifvenhet för folket. Hvad som ännu mera sårade dem, var att han råkat förälska sig i en fattig landtjunkares dotter, som hvarken ägde namn eller förmögenhet. De öfverlade just nu, huru de på bästa sätt skulle undandraga sonen alla dessa "snaror," såsom Kanslirådinnan behagade benämna folkets sak och Adolfs kärlek till "den der Mamsellen från landsorten," då dörrarne plötsligt slogos upp och betjenten anmälte H. Excellens X. — Begge störtade upp och Kansli-rådet mötte Hans Excellens vid dörren. "Jag tar mig friheten," sade Hans Excellens, "att intaga en kopp thé hos er, Herr Kansli-råd, och ni får ej taga det illa! Jag hoppas ni, min nådiga," fortfor han vändande sig till frun, "ursäktar mig att jag så á propos, då jag åkte gatan fram, föll på den idén att se om er, och befallte min kusk stanna." Kansli-rådet och frun tackade begge för den ära, Hans Excellens behagade visa dem, och Excellensen tog plats vid thébordet. — "Vi dricka vanligen," sade frun, "Rehusens blandning, men om Ers Excellens befaller äkta och oblandadt karavanthé, så kunna vi erbjuda sådant, emedan min man just i går från en vän i Petersburg fick något hem." — "Intet besvär för min skull, min nådiga! Rehusens blandning drickes till och med på hofvet. Mitt goda Kansli-råd, var god tag plats här bredvid mig! Man har fästat uppmärksamhet vid er och jag har fått icke otydliga vinkar om, att man önskar det ni måtte skrifva något mot de der Amerikanska frihets-idéerna, som man nödvändigt vill omplantera i vår gamla Svenska jord. Äfven är kapitlet om Ministerstyrelse ett ämne, som behöfver behandlas af en skicklig penna. Man vill, som ni vet, härma England med dess ministèrförändringar, och der Regeringen ändrar karakter och system alldeles som kulisser på en opera, och der Konungen är en nolla. Ni vill väl tjena oss härutinnan?... Icke sannt? — "Min förmåga är visserligen högst ringa; men om jag derigenom kan tjena mitt fädernesland, är det min pligt att försöka.... Ja, Ers Excellens, jag vill försöka. Emellertid utber jag mig, att Ers Excellens ville vara så nådig genomse manuskriptet, och göra de rättelser och tillägg, som kunna anses nödiga, förutsatt likväl, att Ers Excellens icke förkastar hela skriften." — "Derom blir visst ingen fråga, Herr Kansli-råd: Regeringen, så väl som jag, känner er förmåga och ert nit. Förlåt mig, min nådiga," afbröt sig Excellensen, i det han vände sig till frun, "att vi i en dams närvaro afhandla dagens frågor; men vi stackars karlar måste beständigt söka vårt mål, beständigt påminna oss att vi icke genom overksamhet få förspilla statens välfärd, och ni ursäktar troligen mig, att jag ger Kansli-rådet ännu ett tillfälle att tjena folket med sitt snille, och den lagliga makten med sitt nit."

Efter några obetydliga samtal bröt Hans Excellens upp och reste. De begge makarne suto åter ensamme i sitt förmak. Kansli-rådet såg mörk ut och trummade med fingrarne på bordet. Hans Excellens var mycket nådig," sade slutligen frun. — "Åh-ja," svarade mannen, "men att Regeringen sänder ut *honom* som underhandlare, förundrar mig." — "Hvarför då?" — "Jo Excellensen är visst en bra karl nog; men skrifva kan han icke, och utse honom till inspektör öfver Regeringens författare är icke väl valt; han borde då i Guds namn sjelf kunna skrifva en dräglig Svensk mening, och Excellens Z. är i det fallet den rätta." — "Det gör val ingenting," sade frun, "emellertid skrifver du som du vill." — "Emellertid," återtog Kansli-rådet, "måste jag författa det der snart, ty Excellensen, som stigit i egenskap af militär, tror att författa är detsamma som att pricka in namn och nummer i en dagrapport och räkna det efter arktal, icke efter innehållet. Jag nödgas således," fortfor han, att uppoffra nätter och dagar, och min förut svaga helsa kommer att lida förkräckligt." "Det kan väl dock ej blifva annorlunda, bästa Gustaf," sade frun, "du hörde ju att det var den högsta viljans befallning!"

Kansli-rådet satt således uppe nätter och dagar för att skrifva mot *det*, som utgjort hans skönaste ungdomsdrömmar. Hans bröst led, och likså hans lynne; men han var outtröttlig att ljuga elände på Nord-Amerikanarne och lyten på Engelska Ministèren. Oaktadt all flit drog arbetet dock ut på tiden, alldenstund en hel hop verk måste genomläsas, om ej för annat, dock för att kunna citera —

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

oriktigt. Emellertid kom bud på bud från Excellensen, som sade sig hafva lofvat, att på utsatt dag läsa manuskriptet för vederbörande, och det stackars Kansli-rådet jagades lik ett rådjur i denna litterära betsjagt. *(Forts. följer.)*

Ankomne Fartyg.

Skepparen O. Nilsson, fr. Stockholm, Tjära beck. Dito L. Nilsson, fr. Malmö, båt. Fredrika, 20 t:r Råg, 2000 k:r brännvin. Dito J. Sahlqvist, fr. Marstran, däckb. Freden. Dito A. Bryngelson fr. Malmö båt. Speulatton 1500 k:r brännvin.

Underrättelse för Sjöfarande.

Kejserliga Brasilianska Konsulatet i Stockholm har till Hrr Handlande och Skepps-redares efterrättelse medelat:

Att alla fartyg, som anlöpa Brasiliansk hamn, böra vara försedda med tvenne Manifester, hvaraf det ena, genom Konsulns försorg, blifver förségladt och under kuvert adresseradt till Tullinspektionen.

Manifesterna lyda, i enlighet med hvad förut derom blifvit kungjordt, och böra egenhändigt af Skepparen, under eds förpligtelse, vara underskrifna.

Har fartyget endast barlast, bör äfven detta styrkas genom Manifester.

Har Skepparen anlupit och lastat i flera främmande länders hamnar, bör han medföra Manifester från hvardera.

I de hamnar, der ingen Kejserl. Brasiliansk Konsul är anställd, böra Manifesterne vara bestyrkta af tvenne välkända Handlande samt deras underskrift bevittnad af vederbörande Autoritet på stället, och det ena exemplaret äfvenledes af dem förségladt under kuvert.

Om en del af lasten lossas i en eller flera utländska hamnar innan den kommer till Brasilien, böra bevis in dupplo medföras å antalet af det lossade, hvilka bevis böra vara försedda med samma formaliteter som Manifesten. Likväl om lossning af en del utaf lasten sker uti Brasiliansk hamn, lemna Tulltjenstemännen de erforderliga betygen.

Skeppare, som ej medförer Manifest, tillåtes lossa, men emot en plikt af 4 mille Reis för hvarje Ton af fartygets drägtighet.

Skeppare, som aflemnar felaktigt Manifest, pliktar ifrån 100 till 500 mille Reis.

Skeppare, som bryter förseglingen å Manifestet, pliktar ifrån 100 mille till 1 Conto de Reis.

Dödsfall.

Tillkännagifves att Skomakaremästaren P. L. FRENNINGS *kära maka afled härstädes d. 7:nde September 1841, kl. half 12 eft. m., efter en lefnad af 52 år, 9 månader och 1 dag; sörjd af maka och 5 barn samt 5 barnbarn. Anhålles om benägen ursägt, om någon vid notifikationen blifvit glömd.*

Sammanträden.

Tisdagen den 28:nde innevarande månad kl. 4 eft. m. äger målskjutning å vanligt ställe rum, och averteras Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägare-Förening, att denna målskjutning är den sista för innevarande år, samt anmodas desamma, att på här utsatt tid sig infinna. Götheborд d. 17:de September 1841.

DIREKTIONEN. [441]

═ I anledning af väckt fråga om ändring af momentet *K* i 8 §. af Kongl. Maj:ts nådiga Reglemente för Sjö-Assuranc Föreningen i Götheborg, varda samtelige Delägarne i denna Förening kallade till allmän sammankomst i Föreningens lokal, Tisdagen den 28:nde dennes, kl. XI förmiddagen; och erinras att enligt § 11 de frånvarande få åtnöjas med de närvarandes beslut. Götheborg den 17:de September 1841

DIRECTIONEN. [435]

Annonser.

Auktioner:

Måndagen d. 20:nde dennes kl. 10 f. m., kommer, genom Auktion, som förrättas uti huset N:o 89, i Majornas 1:ste Rote vid allmänna vägen beläget, att försäljas, för aflidne Landthandlanden G. Ahlqvists urarfva bos räkning, dess efterlemnade qvarlåtenskap, bestående af koppar, jernsaker, meubler, porcellain och glas, säng- och linkläder, mans-gångkläder, trädbråte, m. m. [434]

Thorsdagen den 23:dje Sept. 1841, kl. 10 f. m., försäljes, genom Auktion på Majenabbe ett parti Norsk Fet-sill och små Gråsey. Varorna kunna under tiden på stället beses vid anmälan hos Hr

E. LUNDGREN. [435]

Genom Entreprenad-Auction, som den 20:de dennes kl. 11 f. m. anställes inför Carl Johans och Nya Varfs Församlingarnes förenade Fattigvårds-Styrelse, upphandlas följande för Inrättningen behöflige Proviant-persedlar, att efter skeende reqvisitioner aflemnas, neml.: Torrt och mjukt bröd; salt Kött och Fläsk; Hel- och Hafregryn; Råg- och Kornmjöl; Kokärter; Sirap och Koksalt; äfvensom för Inrättningen behöflig Tran och Såpa. Skriftelige förseglade anbud emottagas under tiden af Styrelsens Ordförande, Herr Skeppsfourneraren J. W. Liljeqvist. Carl Johans Församling d. 3:dje Sept. 1841.

FATTIGVÅRDS-STYRELSEN. [416]

Till salu:

JUTSK ULL

försäljes af J. A. KJELLBERG & CO. [436]

God Utsädes- och Hushålls-Råg af fransysk extraction hos

J. A. KELLBERG & CO. [437]

Af J. A. KJELLBERG & CO. försäljes: Norrsk Sill i bok- och furukärl, Fetsill, brun och blank Tran, stor och små Gråsey, Spillångor, Tjära, Hampa, Bomull, Kalkull, Madras Indigo, Krydd- och Skarp-peppar, hvitt engelskt och turkiskt rödt Bomullsgarn, Skrifpapper, Alun & Rödfärg af Carlsforss Bruks tillverkning, Port-, Madeira & Xeres-Vin på bouteiller m. fl. varor. [438]

═ Undertecknad från Alingsås, har, under instundande marknader i Götheborg, alla sorter Strump-arbeten till salu. Garn mottages äfven till väfning. J. HULTHÉN. [433]

═ Några Väfstolar, i godt stånd, jemte Väfredskap och några andra saker, säljas till billigt pris, i anseende till brist på utrymme vid nästa flyttning. Adress här. [439]

NORRLÄNDSKA HARSKINN

hos FREDRIC HAMMARÉN. [411]

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor samt Norrländska Harskinn. (407)

Åstundas hyra:

═ Af reel hyresman, som betalar hyran förskottsvis förut, 2:ne rum med kök och nödige uthus, till nu stundande flyttning. Skyndsamt svar torde aflemnas härstädes till landtbo N:o 33. [440]

Diverse.

I anseende till förestående Bouppteckning efter min aflidna hustru, torde skulder till Sterbhuset inbetalas, och fordrings-anspråk derstädes anmälas, inom medlet af nästkommande October månad. Götheborg d. 15:de September 1841. J. M. WALLERIUS. [432]

Collect.

15:de Söndagen efter Trefaldighet upptages i Fattighuskyrkan genom håfvar och bäcken, den af Kongl. Maj:t till denna kyrka nådigst beviljade collect. Måtte den med allmän välvilja blifva omfattad! Bekostnaden till reparationen på Fattighuskyrkan kommer icke nu, som hittills, att erläggas af någon fond, — hon äger ingen sådan, utan endast *den,* hon kan finna uti deltagande välgörares hjertan. — Om ordspråket kan besannas: "att många kunna hjelpa en", så kan ock i motsats antagas, att *en* kan hjelpa många, då *Den,* till hvars kännedom och ära detta lilla tempel är uppbyggt, skall, på ett eller annat sätt, återgälda de gåfvor och bidrag, äfven de ringaste, som komma att meddelas åt Hans hus. Måtte då, vid detta tillfälle, mångas hjertan blifva öppnade för välvilliga bidrag till detta tempel, för *Hans* skull, som en gång sjelf satt vid offerkistan, och *såg* till *huru folket lade penningar i kistan, och många rika lade mycket in — och att en fattig enka kom och lade in två skärfvar;*

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Nohrborg; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbäck.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 110 utgifves nästa Måndag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 110. Måndagen den 20:nde September 1841.

Meteorologiska Observationer.

Sept. d. 12, kl. 6 f. m Bar 26 21 15° varmt, kl. 2 e. m. Bar. 26,21.21° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 26 21.J3½° varmt. D. 13, kl. 6 f. m. Bar. 26.39.15½° varmt; kl. 2 e. m. Bar 26,21.23° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 26,39.14° varmt. D. 14, kl. 6 f. m. Bar. 26,39.13½° varmt; kl 2 e. m Bar. 26,21.20° varmt; kl 9 e. m. Bar. 26 21 17° varmt. D 15, kl 6 f. m. Bar 26 21.15° varmt; kl. 2 e. m. Bar 26 14.20° varmt; k'. 9 e. m. Bar. 26,14.11° vermt. D. 16, kl. 6 f. m. Bar. 26,06.15° varmt; kl. 2 e. m. Bar. 26,06.19° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,99.14° varmt. D. 17, kl. 6 f. m. Bar. 26,06.11° varmt; kl. 2 e. m. Bar. 25 99 21° varmt; kl. 9 e. m Bar. 25,99.15° varmt. D. 18, kl. 6 f m Bar. 26,06.14° varmt, kl. 2 e. m. Bar. 26,06.16° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 26,21.10° varmt.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Rikets Ständers Revisorer i Stats-, Banko- och Riksgäldsverken hade d. 15 dennes sitt första sammanträde, hvarefter de besökte de embetsverk, hvilkas räkenskaper af dem komma att granskas. Redan påföljande dagen skulle revisionen taga sin början. Ledamöterne äro följande:

Af Ridderskapet och Adeln: Presidenten m. m. Friherre Cederström; Landshöfdingen Frih. Kræmer; Hr Kammarjunkaren Rääf; Hr Hofmarskalken Aminoff; Hr Kapiten-löjtnant Ehrenstam och Kapten G. G. Gädda.

Af Preste ståndet: från Stockholm, Hr Kyrkoherden Ekdahl; från Linköpings stift, Hr Domprosten Lidman; från Skara stift, Hr Domprosten Tengborg: från Strengnäs stift, Hr Kontraktsprosten Gumælius; från Westerås stift, Hr Prosten Bergqvist, från Wexiö stift, Herr Lektor Ekstrand.

Af Borgareståndet: från Götheborg, H:r Grosshandlaren Silvander; fr. Stockholm, H:r Grosshandlaren Berg; från Upsala, H:r Häradshöfdingen Henschen; från Carlshamn, H:r Grosshandlaren Fœnander; från Söderköping, H:r Borgmästaren Malmqvist, och från Kongelf H:r Borgmästaren Rhodin.

Af Bondeståndet: Jakob Kihlblom fr. Södermanlands län; J. J. Rutberg fr. Norrbottens län; Jonas Johansson och Petter Pehrsson i Ädelfors från Jönköpings län; och Fr. von Zveigbergk från Skaraborgs län.

= Svenska församlingen har i dessa dagar lidit en stor och beklagansvärd förlust genom Pastor Primarii i Stockholm, Herr Doktor C. P. Hagbergs, den 15:de dennes timade dödliga frånfälle i en ålder af nära 63 år. D:r Hagberg var född i Rasbo i Upland den 23:dje Nov. 1778. I sina härliga, allmänt kända predikningar har han rest sig den skönaste och mest oförgängliga minnesvården.

= Privata underrättelser från Jönköping gifva vid handen, att en af fäderneslandets dramatiska litteratur högt förtjent skriftställare, Theaterdirektören E. W. Djurström, genom ett olyckligt fall i en trappa, den 17:de dennes aflidit, i en ålder af 54 år och några månader. En mera nitisk dyrkare af skådespelskonsten, än Herr Djurström, torde näppeligen i vårt fädernesland kunna uppvisas, äfvensom ingen mer än f. d. Statssekreteraren L. Arnell torde med honom såsom lycklig öfversättare kunna jemföras.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 10:nde September. Linieskeppen *Trident* och *Hercule* hafva i största hast afgått från Toulon. Det förstnämnda lyftade ankar midt i natten. Befälhafvaren på detsamma skulle först öppna sina instruktioner, sedan han kommit 10 lieues ut i öppna sjön. Angående dess bestämmelse hör man de mest motsägande rykten. Man påstår, att det skall segla linieskeppen *Triton* och *Marengo* till mötes, hvilka med 23:dje linie-infanterie-regimentet återväntas från Algier, samt äfven meddela dessa sina instruktioner. Några timmar efter *Tridents* afgång, gick äfven *Hercule* under segel. Detta fartyg måste hafva samma distinationsort, alldenstund det har en del matroser ombord, som tillhöra *Trident*, och hvilka, i anseende till nämnde skepps hastiga och oförmodade afsegling, ej kunde hinna ankomma från, de orter, dit de blifvit permitterade.

ORIENTEN.

Alexandria d. 22:dre Aug. I går hade engelska general-konsuln Barnett högtidlig audiens, för kreditivets öfverlemnande. Gardet öppnade tåget; efter d. t följde samtlige konsulat-janitscharerne, framför generalkonsuls vagn buro tvenne turkiska officerare en staf med små silfverklockor — en endast de högsta dignitärerne tillkommande hedersbevisning; derefter följde befälhafvarne öfver engelska krigsskeppen, tillika med sina stabsofficerare, Öfverste Napier och alla härstädes boende Engelsmän. Då engelska konsulatsflaggan åter upphissades, helsades den från samtliga krigsskeppen, äfvensom från skansarne, med 21 kanonskott.

= Det berättas allmänt, att, sedan inrättandet af preussiska konsulatet i Alexandria, har detsamma af preussiska missionen i Konstantinopel blifvit öfverlåtet åt den mestbjudande. I stället för att konsuln skulle erhålla någon lön för sina mödor, måste han dyrt betala den äran att hissa en flagga på sitt hus och bära

en broderad rock. Sålunda gaf Hr G. 8000 Talaris i ackord. Honom följde Hr R., som väl endast gaf 5000 Talaris men dock, emedan ställningen betydligt började förändra sig, efter tvenne års förlopp, råkade i sådan förlägenhet, att han måste lemna Egypten. Sedermera fanns ingen, som ville ingå på så besvärliga vilkor, och man måste sjelf interimistiskt bestrida denna post. Numera är väl skänkernas tid förbi; men man tyckes dock ej vilja förse platsen med någon lön. En handelsexpedit, Hr P., har erbjudit sig att vilja mottaga densamma, och endast fordrat 300 Talaris; men missionen i Konstantinopel vill ej gifva något alls. Säkert är detta förhållande okändt i Berlin; ty om än preussiska regeringen ej skulle vilja uppoffra något för konsulatet i Alexandria, så fattas det dock säkerligen ej i Preussen förmögne och skickliga män, som med nöje skulle mottaga en ärofull och vigtig post, så att man ej hade af nöden att anförtro densamma åt främlingar och underordnade handelsexpediter.

= Ryske konsuln har ännu ej haft audiens, och från Preussen är ännu ingen ankommen.

Kandia d. 25:te Augusti. Det tyckes vid första påseendet, som om, efter det fullkomliga undertryckandet af upproret på Kandia, allt härstädes vore lugnt och fredligt. Denna skenbara sorglöshet är dock icke af någon god betydelse, och vi skola troligen innan kort komma att upplefva vigtiga tilldragelser. På hvad sätt striden på Kandia så hastigt och lätt blifvit slutad, är numera ingen hemlighet. Ej genom vapenmakt hafva insurgenterne blifvit besegrade. Porten ville undvika blodsutgjutelser och skickade derföre *Tahir Pascha* stora summor penningar, med den uttryckliga befallning, *att till hvad pris som helst köpa hufvudmännen för upproret.* Af detta klingande skäl blef, till den enthusiastiska verldens förvåning, det nya Hellenerdramat så hastigt utspeladt.

PARALLELER.

III.

TRETTIO ÅR.*

Detta var 1838 och vid den tid då de märkliga Juldagarne inföllo. Dessa voro för Kansli-rådet i högsta grad olycksbringande. Excellensen skref en biljett, att man nu hade annat att göra, än att läsa manuskripter, men försäkrade om sin fortfarande bevågenhet. Emellertid sjuknade Kansli-rådet, till följe af sina ansträngningar, och var i en beständig fruktan för sin Adolfs obetänksamhet. Bataljen vid stadshuset infoll; det goda Kansli-rådet låg på sin soffa, då Lifmedikus Ö. kom in för att besöka honom. "Herr Kansli-rådets son har i dag utmärkt sig på ett hedrande sätt", sade denne, "vid skjutningen vid stadshuset blef en yngling dödligt sårad; oaktadt faran störtade er son fram och inbar den olycklige i närmaste hus. Det var ett vackert drag af den unge mannen." Denna berättelse hade på den sjuke en helt annan verkan, än den redlige Doktorn åsyftat. "Min Adolf, min son," hviskade den sjuke, "har deltagit i upproret. O jag olycklige far!" — "Långt derifrån Herr Kansli-råd, den fallne ynglingen hade icke deltagit i upploppet, utan kom händelsevis ut på gatan." — "Lika godt," sade fadren, "han blef dock skjuten af regulier trupp under en revolution; se der frukten af tryckfriheten och dess missbruk! Min son är förförd, är olycklig för hela sin lefnad.... Ack att jag skulle ega en son, som hjelper det rasande folket att bortbära dem, som fallit för den lagenliga hämndens hand."

I detta ögonblick kom Adolf hem och inträdde till sin far. "Hvar har du varit, olycklige," frågade honom genast vid inträdet Kansli-rådet, "jag hör med förskräckelse, att du varit närvarande vid stadshusaffären?" — "Ja min far, men jag är alldeles oskadad som ni ser." — "Ack det hade varit bättre," fortfor fadren, "om du fallit för en kula, än att du hjelpt packet. Hvad hade du med deras döda, med deras sårade att göra? Du blir räknad bland rebellerne, annoterad som ett oroligt hufvud, har förspillt hela din framtida välfärd, tillintetgjort alla mina vid dig fästade förhoppningar.... O, att jag skulle vara fader till en så gränslöst otacksam och vanartig son!"

I detta ögonblick inträdde modren. Bästa Gustaf," sade hon, "hur är det med dig? Jag skall glädja dig med den underrättelsen, att uppträdet vid stadshuset är slut, sedan några af packet tillsatt lifvet. Den lagliga ordningen har, tack vare regeringens kloka och kraftiga anstalter! återvändt. Och Crusenstolpe får för sina gemena skrifter sin lön på Waxholm." — "Ack jag vet allt," sade den sjuke; "men Therese, Adolf har hjelpt de upproriske och bortburit en sårad från gatan. Vi äro alldles olycklige.... hvad skall väl Excellensen X och hans Chef, General Y, säga?"

"Min Gud Adolf, har du, varit med?" sade modren med gnistrande ögon, "erinrar du dig då icke, att du en gång skall ärfva din fars namn och att du härstammar från Edensköldska familjen, som från urminnes tider varit känd för sin loyauté? Du är en vanbörding, ovärdig den adliga sköld, din far förskaffat sig, blott för din skull. Då du en gång kommer på riddarhuset slutar du väl med att bli en folkets man, och blir väl för din dumma näsvishet skickad till Carlsborg eller Marstrand — det blir slutet det."

Kansli-rådets sjukdom fortfor. Allt nedtryckte hans sinne och han aftog synbarligen med hvarje vecka. Emellertid ankom en vacker dag en biljett från Hans Excellens X, hvari denne berättade att manuskriptet nu var uppläst och erhållit imprimatur, hvarjemte Hans Excellens yttrade, att man i betraktande af Kansli-rådets kända skicklighet och loyauté hade i sinne att framdeles hedra honom med gröna bandet. Den sjuke läste den lilla biljetten med synbart nöje; "jag blir Kommendör af Wasa-orden," sade han till sin fru; "man belönar öfver förtjenst sina tjenare." — "Det är en vacker dekoration," yttrade hans hustru, "och du kan bära den med heder."

Efter denna dag blef Kansli-rådet allt bättre och bättre, och snart var han åter i stånd, att, liksom förut, uppvakta deras Excellenser och skrifva i deras intresse. Löjtnant Adolf fick på sin fars begäran transport till ett aflägset regemente och kom sålunda från skådeplatsen för sina "rabulisterier."

* * *

Så förändras menniskan: "hon blir klokare med hvarje dag." I ungdomen ville Gustaf Edler offra lif och lycka för menskligheten; men på ålderdomen återfick han mod och lifslust, endast genom hoppet att en gång få bära ett grönt band öfver axeln. I ungdomen gladde han sig åt mensklighetens segrar, hvarhelst de än blefvo utkämpade; men på ålderdomen såg han en gudomlig rättvisa hvarje gång någon af det obetitlade folket, huru oskyldigt som helst, föll ett offer för den väpnade styrka, som regeringen utsändt.

---

* *Fortsättning och slut från föreg. N:r.*

Dessa förändringar äro så vanliga, att det till fenomenet måste finnas någon rent af psykologisk orsak, som icke tyckes bero af de låga passioner, hvilka man merändels vill tillskrifva detsamma. Det är ej alltid behofvet, fåfängan och äregirigheten, som ändra *uppförandet.* Äfven *idéerna* ändra sitt inre väsende, och en gubbe ryser ofta på fullt, innerligt allvar för sina käraste ungdomsdrömmar och vill vid grafvens brädd offra ära och lif för idéer, hvilka äro diametralt motsatta dem, som han i sin ungdom försvarade, utan afseende på lif eller lycka.

Menskligheten är alltid ung, ombygger beständigt sina förhoppningars korthus och kämpar sina strider, som en yngling. Det är derföre ynglingen känner sig hänförd af den allmänna strömmen. Det finnes en sträng i hans själ, som står likstämd med menskligbetens grundton. Men han blir äldre; småningom sjunker strängen, spänningen blir mindre och han slår icke mera an för denna grundton. Det blir en disharmoni, som misshagar, och den gamle anar icke att denna utgår ur hans egen slappa själ, utan tror att folkandan blifvit omstämd och anslår falskt, hvilket dock aldrig kan blifva fallet. Menskligheten, som beständigt återföds och som lefver i evig ungdom, är icke underkastad någon förändring — den går beständigt i lika takt framåt; men individen mattas och blir efter. Gubben klagar: "Se hur den unga tiden springer ifrån mig; hvarföre påskyndar den sina steg?" — Stackars gubbe! Tiden har ej påskyndat ett steg i sitt lopp, men du sjelf förmår ej mera följa den!.... felet är ditt, ej tidens.

* * *

Hvarjehanda.

Fanny Elsler i New-Orleans.

Fanny Elsler, den klassiska dansarinnan, värdigades, smyckad med de lagrar, som hon skördat i Havanna, äfven hedra New-Orleans med ett besök, för att derstädes gifva några gäst-representationer. Hon blef först för tio representationer engagerad vid S:t Charles-theatern med ett litet nätt honorarium af ett tusen piaster för hvarje afton. De i New-Orleans boende franska Creolerne blefvo alldeles utom sig af hänryckning, då ryktet om hennes ankomst utbredde sig i staden; den talrika tyska befolkningen måste redan för landsmanskapet skull råka i enthusiasm, och de egentliga Amerikanerne berusades af blotta tanken att få se en person, som hvarje afton bara med fötterna kunde förtjena tusen piaster. Sålunda var hela staden försatt i ett tillstånd af den mest utomordentliga extas. "*Exchange Hôtel*", der hon med sin *corps de ballet* afsteg, blef förklaradt i belägringstillstånd. Allt hvad lif och anda hade strömmade till biljett-försäljningskontoret. Men, o under öfver under! äfven detta hade blifvit smittadt af den allmänna yran och förvandlat sig till en auktionskammare, der biljetterna, i stället för, att, såsom annars var vanligt, säljas till fixerade priser, offentligen försåldes till den mestbjudande. Ett förskräckligt tumult uppstod nu; den ene bjöd öfver den andre, utan att fästa afseende hvarken på vänskap eller slägtskap; också skola platserna öfverhufvud taget blifvit betalte med åtta à tio piaster för aftonen. När nu den oförlikneliga för första gången uppträdde i Sylfiden, — då skulle man bara ha hört hvilket skrik och tjut bland den hänryckta folkmassan! Några Dandies skola till och med af idel förtjusning hafa fått rigtiga krampattacker och hållit på att förlora den lilla smula vett, som de ännu hade i behåll. Framropad, höll den *gudomliga Fanny* (*"Fanny the devine"*), såsom tidningarne benämnde henne, en liten tacksägelseadress på en så äkta tysk wiener-dialekt, att åhörarne af hänryckning höllo på att taga ned huset med sina handklappningar och bifallsyttringar. Jubelet fortfor lika oförsvagadt under alla tio representationerna. Blommor och kransar, som, utom lagerqvistarna, äfven innehöllo brilljanterade ringar, gjorde skådebanan nästan till en trädgård. Trenne gånger måste Sylfiden komma på tapeten; sedermera dansade hon i *La Cachuca,* och slutligen i *Le Dieu et la Bayadère,* hvilken hon hade valt till sin recett, som skall hafva inbragt henne 6000 piaster. Hon medhade i sitt sällskap en dansör, H:r *Sylvain,* och en dansös, Fru *Araline,* hvilka erhöllo särskilt gage. Sedan detta engagement var slut, blef hon på samma vilkor af direktionen för *Théâtre d'Orleans* engagerad för ännu tio aftnar; dansade der, om möjligt, med ännu större bifall, och afreste från New-Orleans med, efter hvad man berättade, en summa af 25000 piaster. De förtjusta Creolerne beslöto, att före afresan gifva henne en afskedsserenad. Detta var väl att drifva enthusiasmen något väl långt, alldenstund och emedan en sådan ända dittills endast blifvit visad personer, som gjort sig förtjenta om nationen, men hvad kan icke danskonstens trollmakt uträtta i våra dagar? Likväl befann sig, till all olycka för berörde serenadgifvare, i New-Orleans en mängd invånare, som voro något nyktrare och mera sansade, än de Franska Creolerne, och hvilka i tysthet harmades öfver, att en dansös skulle draga så stora summor ur landet. Dessa hedervärda patrioter förenade sig nu, för att med ett charivari (kattmusik) ackompagnera besagde serenad. Knappt ljöd fördenskull de förssa tonerna af serenaden i den tysta natten, förrän ropet, "Elden är lös! elden är lös!" skallade, och strax derpå for en spruta med sina plumpa beledsagare fram genom den inspirerade kretsen af musikaliska Fanny-beundrare. Den mängd klockor, hvarmed de Amerikanska sprutorne äro försedde, åstadkommo nu ett förskräckligt larm, hvilket dessutom ännu mera ökades af hamrandet på en ofantlig mängd kopparkittlar och jernpannor, så att man behörigt afkyld och nästan halfdöf, förfogade sig hem, utan att fullborda serenaden, och lät den *gudomliga Fanny* i all tysthet resa sin väg med sina *25,000 piaster.*

Underrättelse för Sjöfarande.

I fortsättning af härvarande Sjömanna-Sällskaps Direktions tillkännagifvande under den 31:ste sistlidne Augusti, meddelas nu följande, från Kongl. Svenska och Norrska general-konsulatet i London till Direktionen ankomne, upplysningar:

"Coquet Fyr och Bojar för redden Northumberland.

Trinity House, London d. 3:dje Sept. 1841

Att i uppfyllande af den afsigt, som omförmäldes uti kungörelsen från samma Hus af d. 10:nde i sistlidne månad, en klart lysande stadig Fyr af starkt sken vill blifva synlig första gången Fredagsafton d. 1:ste nästkommande Oktober, och hvilken blifver synlig åt sjösidan från N. t. O. ½ O. till S. t. W. ½ W. på kompassen. — En fyr af mindre sken blifver äfven synlig åt landsidan uti alla öfriga direktioner. Bojarne för ankarplatsen inom ön, omförmälte uti samma kungörelse, äro nu utlagde på nedannämnde ställen, och med följande märken, läge och afstånd, nemligen:

En röd Boy med båk, märkt "N. E. Coquet", på 5 famnars vatten.

Sydliga ändan af Morwiks Träd i linie med Huset på amble point bär W. t. N

Ett med skifferstén täckt hus å Bondicar i linie med Hauxley points S.W.½S.
Coquet fyrtorn . . . . S. S. W ¹ W.

En röd och hvit Boy, målad med cirklar, märkt "N. W. Coquet", på 2 famnars vatten: de sydligaste af på tvenne ställen sammanstående träd, på sydliga landet, dessas synbara vidd, på Bondicar point, bär . . . . S. W. t. S.
Westliga ändan af en lång skog, i linia med ostliga ändan af the Sand Hills näst West från Alemouth . . . . N. t. W. ½ W.
Nordost Coquet Boy . . . . . . O. N. O.
Coquet Fyrtorn . . . . S. ¼ O.

En röd Boy, märkt "S. W. Coquet", på 3 famnars vatten, ostliga ändan af Shillbattle träd, i linie med tornet på Warkworths slott, bär . . . N. W. ¼ W.
Några sammanstående träd in på landet, synbarligen midt emellan tvenne hus å Bondicar, det ena rödt, tegeltäckt, och det andra med stentäckt tak . . . . . S. W.
Hauxley points Boy . . . . S. ½ O.

En svart Boy, märkt "Sand Spit", på 9 fot, å yttersta ändan af ett från fasta landet utsträckande ref åt ön:
Westliga ändan af Warkworths slott i linie med amble point . . . . . . N. W.
Bondicar point i linie med de sydligaste af några på tvenne ställen sammanstående träd, sydvardt . . . . . S. W. t. O
Hauxley points . . . . S. t. O. ½ S.

En svart Boy med båk, märkt "Hauxley point", på 5½ famnar, på yttersta ändan af detta farliga ref: en landtgård med hög skorsten på vestra ändan i linie med huset på Amble point N. N. W¾W.
Earsdons Väderqvarn i linie med ett stentäckt hus i Bondicar . . . . W. t. S. ½ S.
Coquet Fyrtorn . . . . N. ¼ O.

En svart och hvitrutig Boy, märkt "Pan Bush", på 2 famnar, på sydostliga delen af grundet, så benämndt: sydliga delen af Morwiks träd i linie med nordliga ändan af Gloster Hill . . . . W. ½ N.
Ett rödt, tegeltäckt hus inom the Sand Hills, dess synliga vidd öppen nord om Radcliffe kolgrufvas skorsten, bär S.W.¼S.
Coquet Fyrtorn . . . . S. S. O.
Nordost Coquet Boy . . . . S. O. t. O. ¼ O.

Sjöfarande böra observera, att det säkraste närmandet till denna ankarplats är norr om ön, emellan N. E. Coquet och Pan Bush Boyar; varande endast 8 fot vatten uti sydliga inloppet, nemligen emellan S. W. Coquet och Sands Spits Boyarne.

N.B. Ofvannämnde bärningar äro magneticala, och vattnets djuplek vid lågt vatten Springtids.

På anmodan
J. HERBERT,
Sekreterare.

Götheborg d. 18:de Sept. 1841.

Sammanträden.

Tisdagen den 28:nde innevarande månad kl. 4 eft. m. äger målskjutning å vanligt ställe rum, och averteras Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägare-Förening, att denna målskjutning är den sista för innevarande år, samt anmodas desamma, att på här utsatt tid sig infinna. Götheborg d. 17:de September 1841.

DIREKTIONEN. [441]

Dödsfall.

Att Theater-Direktören Hr E. W. Djurström genom olyckshändelse hastigt afled i Jönköping den 17:de Sept. 1841, uti en ålder af 54 år 6 månader och 26 dagar, tillkännagifves på detta sätt dess härvarande vänner och bekanta.

Annonser.

Auktioner:

Thorsdagen den 23:dje Sept. 1841, kl. 10 f. m., försäljes, genom Auktion på Majenabbe ett parti Norsk Fet-sill och små Gråsey. Varorna kunna under tiden på stället beses vid anmälan hos Hr E. LUNDGREN. [435]

Lördagen den 25 dennes, från kl. 10 förmiddagen, försäljes genom auktion på vinden uti vestra flygeln af s. kallade Ostindiska huset här i staden: ett parti risgryn, skarppeppar, javakaffe i säckar, Amerikansk humle i balar, rotting, maderavin på qvartpipor, arack på hel- och halfpipor, bankatenna i tackor, svart Ostindiska silkesdukar och ett mindre parti Ostindiska thé- och kaffekoppar. — Varorna utropas i större och mindre lotter, efter köpares beqvämlighet. Götheborgs Auktionskammare den 18 September 1841 [443]

— Tisdagen den 28:de dennes, kl. 10 f. m. försäljes genom offentlig auktion uti Enkefru Hagbergs, under N:o 50 i 2:dra Roten belägna hus, diverse lösegendom, såsom: 2:ne aktier i Carl Johans kyrka, guld, silfver, koppar, tenn, jern- och blecksaker, postlin, glas, möbler, säng- och linkläder, diverse husgerådssaker, trädbräte m. m. Carl Johans församling den 17:de Sept 1841. [444]

— Genom offentlig: auktion, som, Måndagen den 27 f. m., förrättas uti afl. Enkan Tynnerholms hus, försäljes bemälte Enkas lösa qvarlåtenskap, bestående af något guld, silfver, jernsaker, möbler, säng- och gångkläder, trädbräte m. m. Carl Johans församling den 17:de Sept. 1841. [445]

Till salu:

— I anledning af väckt fråga om ändring af momentet *K* i 8 §. af Kongl. Maj:ts nådiga Reglemente för Sjö-Assuranc Föreningen i Götheborg, varda samtelige Delägarne i denna Förening kallade till allmän sammankomst i Föreningens lokal, Tisdagen den 28:nde dennes, kl. XI förmiddagen; och erinras att enligt § 11 de frånvarande få åtnöjas med de närvarandes beslut. Götheborg den 17:de September 1841
DIRECTIONEN. [435]

JUTSK ULL
försäljes af J. A. KJELLBERG & CO. [436]

God Utsädes- och Hushålls-Råg af fransysk extraction hos
J. A. KELLBERG & CO. [437]

Af J. A. KJELLBERG & CO. försäljes: Norrsk Sill i bok- och furukärl, Fetsill, brun och blank Tran, stor och små Gråsey, Spillångor, Tjära, Hampa, Bomull, Kalkull, Madras Indigo, Krydd- och Skarp-peppar, hvitt engelskt och turkiskt rödt Bomullsgarn, Skrifpapper, Alun & Rödfärg af Carlsforss Bruks tillverkning, Port-, Madeira & Xeres-Vin på bouteiller m. fl. varor. [438]

NORRLÄNDSKA HARSKINN
hos FREDRIC HAMMARÉN. [411]

Åstundas hyra:

— Af reel hyresman, som betalar hyran förskottsvis förut, 2:ne rum med kök och nödige uthus, till nu stundande flyttning. Skyndsamt svar torde aflemnas härstädes till landtbo N:o 33. [440]

Utbjudes hyra:

Till den 1 Oktober blifver uti huset N:o 9 & 10 vid Vallgatan en tom och rymlig källare ledig att hyra.

Diverse.

Omsättning till 6:te klassen af 202:dra Hamburgska Penninge-Lotteriet, jemte frilotters uttagning, upphör hos undertecknad den 2:dra Sept. Några få delade lotter finnas äfven till salu till den 22:dra Sept. hos L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokh.

Omsättning till 6:te klassen af 1:sta Stats-Obligationslotteriet samt 2:dra och 3:dje Varuklasslotterierna upphör hos undertecknad den 22:dra September L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokh.

Sedan jag nu fullkomligt iordningställt härvarande Slussqvarnar, så att malning af alla slag verkställes betydligt bättre och fortare, än förut, får jag härmedelst rekommendera mig hos resp. Allmänheten, med tillkännagifvande att alla sorter Spannemål till förmalning emottagas, så väl till förmalning som siktning och rensning, Hel- och Krossgryns malning, med mera hvad till yrket hörer. Särskildt får jag nämna, att en engelsk Helgrynsqvarn blifvit efter nyaste method inrättad, på hvilken så väl helgrynsmalning som rensning af spannemål verkställes mycket hastigare, än på den gamla; äfven äro nya engelska stålsiktar samt florsikt att tillgå, med hvilka kan presteras lika vackert Hvetemjöl, som det från Norrköping. På allt hvad i qvarnen emottages utlemnas qvittence, af mig eller min svåger, Herr L. J. Thim, hvars namn af mig till alla delar godkännes, och ansvaras af mig för allt hvad qvittencerne innehålla. Mäld alhemtas och återlemnas hvarsomhelst inom staden och dess närmare omgifningar, mot ytterst billig betalning, då derom tillsäges på kontoret eller i qvarnen. Som jag helt och hållet egnat min tid åt mjölnareyrket, hvilket jag i många år praktiserat, och dessutom nedlagt betydlig kostnad i härvarande qvarnar, så hoppas jag att Stadens respektive innevånare godhetsfullt ville hedra mig med sitt förtroende, då jag å min sida ej skall underlåta, att på allt sätt gå mina kunders och Allmänhetens billiga fordringar till möte.
F. M. FRÆNKEL.

— Beställningar emottagas och expedieras skyndsamt på alla sorter mjöl och gryn, såsom finare sort hvetemjöl, sämre dito, flera sorter Kross Hel- och Skeppsgryn, sammalet och siktadt Rågmjöl, sammalet och siktadt Korn- och Grynmjöl, allt af egen tillverkning, då nämnde beställningar inlemnas på kontoret å slussen,
F. M. FRÆNKEL. [362]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 111 utgifves nästa Onsdag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,
Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 111. Onsdagen den 22:dre September 1841.

Götheborg.

Bref från Strömstad förmäla att postkommissarie-tjensten derstädes nyligen blifvit ledig genom slutliga utgången af en flerårig process mot derv. Postkommissarie. Som beställningen lärer vara ganska lönande, omtalas en Major vid Bohusläns regemente såsom designerad till densamma, med förbigående af den inom postverket anställda person, hvilken en längre tid, enligt Statskalendern, varit tjenstförrättande. Vi torde framdeles återkomma härtill, i händelse det skulle lyckas den aspirerande *kämpen* att med rekommendationernas vapen besegra sina inom verket meriterade medtäflare.

= En af Riksdagsmännen i Bondeståndet vid sista Riksdag, Anders Olsson i Rättvik, fullmäktig för Rättviks, Leksands och Bjurnäs socknar i Stora Kopparbergs län, har efter hemkomsten afgifvit ett slags redogörelse för sitt uppdrag inför sina kommittenter, hvaraf ett utdrag finnes meddeladt i tidning för Fahlu län och stad, och som vi här nedan reproducera med den hjertliga önskan, att den aktningsvärde Dannemannens exempel framdeles måtte finna talrika efterföljare ibland dem, som Svenska folket hedrar med sitt förtroende vid blifvande Riksmöten! Utdraget lyder som följer:

"Alldeles oförväntadt kallad till eder representant vid nu förflutne Riksdag, får jag nu med några få ord för detta förtroende aflägga min tacksägelse, och omnämna till någon del resultatet. Efter ankomsten till Riksdagen förnam jag straxt, att det fanns 2:ne partier, som handlade mot hvarandra i olika syftning; det ena var folkets män, som uttalade deras opinion och önskningar, det andra var regeringens verktyg och försvarare. Beklagligtvis var jag för dessa aristokrater mången gång ett föremål, om de kunnat öfvertala mig. Vid Riksdagens öppnande fingo vi afhöra ett grannt tal, eller en så kallad *lofsång* om rikets och landets *stora välmåga* under de sista 30 åren, samt myeket annat, och att man hade att vänta sig skatternas nedsättning. Hvilken gladare och ljufligare helsning kunde vara för oss att afhöra, och hvilka tröstеord fingo icke då Riksens Ständer emottaga af vår åldrige Konung! Men hvad hände? Inom 14 dagar inkom Regeringen till Ständerna med en proproposition om Statsverkets tillstånd och behof, och fordrade anslag af flera millioner. Detta ljöd ej väl i de öron, som några dagar förut hört talas om det glädjefulla ordet *skattenedsättning*. Bondeståndet, som ensamt erlägger till staten 65 procent af alla utskylder och utgör $\frac{6}{10}$:delar af befolkningen, såg således sitt glada hopp försvunnet, och fick nästan besanna Skriftens ord: "Förlåter eder icke uppå Förstar," &c. Då nu större delen af Bondeståndet, till följd af den utlofvade skattenedsättningen, ingick till Kongl. Maj:t med en petition om detta löftes hållande, erhöll denna petition ej företräde hos Regeringen. Det missnöje, som då väcktes hos pluraliteten af Bondeståndet, vill jag ej omtala. Angående decharge-betänkandet, eller de af Konungens rådgifvare, som blifvit ställde till ansvar, öfverskyldes, och, om man så får kalla, förgylldes deras tjenstefel af Ridd. och Adeln samt Preståndet, att betänkandet lades till handlingarne. Vid behandlingen af den ordinarie statsregleringen, nedsattes betydliga summor. Dessa afprutningar och afslag väckte mycket uppseende, och pluraliteten af Stats-Utskottet kom icke i någon hofgunst. Men hvad hände vidare nu genom dessa afprutningar? Det *dolda* begynte komma i öppen dag, det hemliga begynte till någon del upptäckas. Det har varit bekant, att Sverige icke äger någon utländsk skuld, emedan vår nuvarande Konung densamma betalt, för hvilket vår Konung eller dess familj eger att uppbära 200,000 R:dr B:ko årligen. Men nu upptäcktes en betydlig utländsk skuld, nemligen den ryktbara Kabinettskassans skuld af 775,955 R:dr 32 sk. B:ko. Detta var den nyårsgåfva på innevarande år 1841, som Rikets Ständer genom en till Stats-Utskottet aflåten skrifvelse fingo emottaga. Det var en bland de kinkigaste frågor, som varit å bane och ett trätofrö, som räckte till Riksdagens slut, och i strid mot 76 § Reg. Form. Men Ridd. och Adeln samt Preståndet, dessa tvenne stånd, af hvilka det förra betalar 11, och det sednare 2 procent till staten — de voro straxt villige att lemna handpenning på denna skuld, medelst att årligen anslå 100,000 R:dr till dess den den blefve betald. Denna summa kostade dem föga, utan endast bevilja, blott för att vara i gunst hos regeringen, för att ernå höga platser och komma till befordringar; men som 2 stånd stadnade mot 2, så måste det förstärkta Stats-utskottet göra slag i saken, hvilket lyckades med betydlig pluralitet, att omkullkasta detta vådliga prejudikat och jag gifver öppet tillkänna, att jag med min röst bestred något anslag till denna skulds betäckande under den tid jag var i Statsutskottet och var i tillfälle att se de uppgifter, som lemnades om de medel, som utgått, och för hvilka denna kassa kommit i skuld, till presenter och ambassader

m. m. Hvad jag genom mina motioner kunnat verka, är, att kohlböterne blifvit nedsatta från $\frac{1}{8}$ till $\frac{1}{16}$ samt att undersökning om s. k. Ohrevägen måtte ske — — — — — Våra största motståndare hafva beklagligtvis varit de, som man icke borde hafva att förvänta, nemligen af Presterskapet, särdeles i de stora reform-, åfvensom beskattnings-frågorna. Bondeståndet har derföre icke varit villigt att krypa under deras vingars skugga. — — — — —"

= Dagens utländska post medför en mängd intressanta nyheter, hvilka det dock är en omöjlighet att i detta tidningsnummer kunna meddela. En attentat mot Hertigen af Orleans har den 13:de dennes egt rum, i det ögonblick då Hertigen af Aumale, i spetsen för 17:de lätta infanteriregimentet, intågade i Paris. Mordförsöket skedde, som vanligt, med ett eldgevär. Mördarens namn säges vara *Nicolas Papard*, 37 år gammal, född i Vogeser-departementet och sedan 3:ne år bosatt i Paris. Han lärer vara medlem af flere hemliga politiska sällskaper. — I Paris, Clermont-Ferrand och Macon hafva så allvarsamma oroligheter utbrustit, att det kommit till handgemäng mellan fredsstörarne och militären. Vi skole i nästa nummer meddela ett någorlunda fullständigt sammandrag af de underrättelser, rörande desamme, hvilka med dagens post hit ingått.

Utdrag ur D:r Retzii *Tal vid Svenska Nykterhets-sällskapets Årssammankomst den 24 Maj 1841.*

Bland skäl, som användas till försvar för bränvinets bruk, har man anfört, att personer, som sedan yngre åren förtärt denna dryck, stundom upphinna en hög ålderdom, och, säger man, huru skulle väl då ett sådant förhållande kunna äga rum, och huru låter det väl tänka sig, att kroppen under en längd af år skulle kunna motstå följderne af en förgiftning.

Om denna erfarenhet betraktas utan allt sammanhang och blott för sig sjelf, skulle den vara svår att förklara; men ställd, som sig bör, i förening med andra tilldragelser af likartad beskaffenhet, kan den icke för ett ögonblick göra omdömet villrådigt. Öfverallt nemligen, der vi träffa menniskokroppen i vexelförhållanden med de yttre tingen, röjer sig hos densamma en inneboende förmåga att under vissa omständigheter vänja sig vid inflytanden till och med af den i och för sig sjelf mest skadliga art och egenskap, och efter hand lämpa ej mindre sina krafter än sin sammansättning derefter, hvarigenom omsider vinnes en fördragsamhet, som i många fall gränsar till det otroliga, och ofta missleder begreppet om hvad som är naturenligt eller icke. Allt, som lefver, besitter i mer eller mindre grad denna förmåga, men hos menniskan framställer den sig tydligast, och den äger sin grund i vissa egenheter hos den lefvande materien, som läkarevetenskapen med full bestämdhet har lyckats att utreda. I flera af de bruk, som under civilisationens framåtskridande blifvit införda i våra samhällen, visar sig hvad denna egenskap förmår, och det är endast i följd af denna genom vana tillskapade fördragsamhet, som kroppen kan uthärda en mängd i hvardagliga lifvet förefallande inflytelser af i och för sig sjelf mer eller mindre skadlig beskaffenhet. De kryddor och hetsiga ämnen, hvarmed kökskonsten förädlar de enkla födoämnena för våra bord, tillvägabringa hos en person, ovan vid dylika anrättningar, farliga maglidanden och envisa hudsjukdomar. Hvem vet icke, att de första prisarne snus, som uppdragas i näsan, förorsaka svindlingar, och de första piporne tobak merändels kräkning. Huru ofta ser man icke, att, då snörlif och hårdt åtsittande kläder först anläggas, blir näsblod, blodspottning och vanmakt deraf en följd? Förmågan att kunna uthärda eldskenets verkan på synsinnet, som vi iakttaga hos smeder och glasblåsare, vinnes icke vid första eller andra försöket: en längre tid erfordras, innan nybyggare, som sätta sig ned på osunda, sumpiga ställen, kunna undgå att höst och vår blifva angripna af de så kallade sumpfebrarne, hvilka äro följder af skadliga utdunstningar, som ifrån jordytan derstädes äga rum m. m. Men icke må man föreställa sig, att denna fördragsamhet sträcker sig ända till ett fullkomligt friande ifrån alla menliga följder af de i och för sig sjelf skadliga orsakernas inverkan; tvärtom vittnar erfarenheten, att dessa, om än långsamt, dock säkert, inställa sig, och om de än icke gifva sig tillkänna genom några hastigt i ögonen fallande tilldragelser, så återfinner man dock vid ett noggrannare skärskådande, deras sammanhang med en mängd småningom utvecklade, och så mycket mera ohjelpligt inritade sjukdomar, såsom t. ex. en försvagad matsmältning och magens oförmåga att kunna förarbeta okryddade födoämnen, hos menniskor, som vant sig vid en mat, lagad med hetsiga tillblandningar af peppar, ingefära, cardemumma o. s. v.; minnets försvagande hos dem, som i mängd och till dagligt bruk nyttja snus, tändernas förstörande hos starka tobaksrökare; hufvudvärk och blodspottning hos dem, som nyttja hårdt åtsittande kläder och snörlif; svarta och grå starren hos smeder och glasblåsare; personers, som bebo sumpiga trakter, korta lifstid och dessa menniskors sjukliga utseende.

Det är just denna egenskap hos menniskokroppen att småningom kunna vänja sig vid förtärandet af ämnen, som äga ett bestämdt sträfvande att förstöra dess sammansättning och upplösa lifvet, hvarigenom möjligheten förklaras, att menniskor, hvilka sen yngre år förtärt bränvin, stundom kunna upphinna en hög ålderdom. För att med egna ögon öfvertyga sig, i hvilken grad bränvinet äger denna förstörande verkan på den lefvande kroppen, behöfver man endast blanda helt litet ren eller utspädd sprit med blod, då man skall finna, att den deruti innehållna ägghvitan genast stelnar, blir olöslig och för kroppens behof alldeles oanvändbar, och dock är det af detta ämne, som kroppsdelarnes förnämligaste underhåll beror. Svårare är, att genom försök komma till kännedom af bränvinets inverkan på magsaften eller den vätska, som af magen afsöndras, för att bereda de njutna födoämnena till smältbarhet, och då jag med afseende å de svårigheter, som härvid möta, icke kan uppmana till anställande af försök, vill jag inskränka mig till meddelande af de uppgifter, som trovärdiga läkares noggranna och ofta anställda rön lemnat oss, och om hvars riktighet jag mer än en gång haft tillfälle att sjelf öfvertyga mig. I magsaften nemligen finnes ett eget ämne kalladt pepsin, som i magen förenar sig med de tuggade och nedsväljda födoämnena; genom denna förening, och icke utan densamma, blifva födoämnena försatta i tillstånd att af tarmarnes uppsugningsredskaper kunna användas till näring och underhåll för kroppen. Så fort spriten i blandadt eller oblandadt skick kommer i beröring med magsaften, förenar den sig med pepsinet, bildar en olöslig massa, och beröfvar dymedelst magsaften sin förmåga att kunna göra födoämnen smältbara. Men dessa äro endast de så

kallade kemiska verkningarne. Andra icke mindre betydande uppkomma i följd af bränvinets retning på de fasta delar, hvarmed de först träffa i beröring, nemligen, munnen, svaljet, strupen och magen. Och på dessa verkningar utöfvar vanan sitt inflytande, icke på de förstnämnda, hvilka fortfara att vara desamma, ifrån och med första gången en menniska förtär bränvin till den sista. Genom repeterande af denna retning blifva nerverne, som tillhöra dessa delar, förslöade, och de hinnor, som utgöra deras egentliga väfnad, förtjockade, förändrade i sin sammansättning och liknande en beredd hud, ett pergament, till följd hvaraf samma retmedel, under förnyad inverkan, måste åstadkomma en allt mer och mer försvagad retning.

Men då det alltså måste medgifvas äfven på vetenskapliga grunder, att kroppen genom vana kan ernå en viss fördragsamhet för bränvinet, må man väl hafva rätt fråga, om eftersträfvandet deraf kan medföra någon vinning, motsvarande de skador, för hvilka försöket blottställer. På fullt allvar lärer väl ingen svara ja, om äfven tusentals personer, af slafvisk undergifvenhet för sinnligheten, hellre tiga, än våga yppa den strid emot bättre vetande, som hos dem föregår, och icke hafva mod att låta förnuftet bryta stafven öfver de råa begären.

En tysk författare vid namn Lippich visade för några år sedan, att vid en närmare undersökning af dödsorsakeu bland personer, som till dagligt bruk förtära bränvin, finner man, vid en ålder emellan 20 till 30 år, 40 procent sådane företeelser och förändringar i de ädlare delarne, som äro ovilkorliga följder af bränvinets verkningar; emellan 30 till 40 år, 21 procent, emellan 40 till 50 år, 11 procent; emellan 50 till 60 år, 10 procent; men att efter 60:nde året samma förhållande, som under 20:nde året, åter inträder, och att detta sedermera i obestämdt stigande tilltager för hvarje 10-tal. Samme författare har, i den omgifning, der han länge verkat både som prakliserande läkare och offentlig embetsman, under tiden egnat särdeles uppmärksamhet åt iakttagelserne öfver bränvinets inflytande på menniskokroppen och dervid funnit sig i många fall, till följd af vetenskaplige skäl, kunna urskilja närvaron af de tillvägabragta sjukliga förändringarne, redan innan de ännu tilldragit sig individernes egen uppmärksamhet; men i de flesta fall först då, när, under en inträffad sjukdom, stegringen af lifskrafterne, som äger rum till följd af organismens lagar, uppfordra äfven dessa delar till ansträngda åtgärder för återställande af ordningen. Naturligtvis måste detta deltagande blifva ofullkomligt, och sjukdomarnes utgång, som deraf beror, underkastas en ogynnsam vändning, på sätt blifvit anfördt, och hvaraf resultatet med afseende å särskilta sjukdomar är, att t. ex. vid lung-inflammation, der i allmänhet dödligheten kan beräknas till 10 procent af de sjuke, lyckas man ibland personer, hängifne på bruket af bränvin, icke att rädda mer än 1 bland 10, som alltså visar en dödlighet af 90 procent. *(Forts. följ.)*

Insändt.

Som Kongl. Maj:t, till följd af Riksens Ständers vid sistförflutna riksdagen fattade beslut, under d. 7:nde sistl. April utfärdat en nådig *Kungörelse för de Navigationsskolor, som på allmän bekostnad komma att inrättas*, hade man ock väntat sig, att ej någon examen skulle medgifvas annorlunda, än den uti nämnde författning stadgade ordning för dem, som vilja blifva styrmän och kaptener uti handelsflottan föreskrifver. Men så förhåller det sig icke. Den gamla, minst ändamålsenliga examensmethoden fortfar ännu; och oaktadt, att såväl den äldre, som den sista kungliga kungörelsen, angående berörde examina, icke dervid tillåta några kostnader, får likväl den, som tar kaptens-examen erlägga 4 R:dr b:ko till hvarje af dem, hvilka äro vederbörligen utkorade att vara vid dessa förrättningar tillstädes. Man bör hoppas att Magistraterne undanrödja ett så beskaffadt oskick, samt dessutom tillse, att ingen hvarken blir mönstrad för första gången såsom styrman, eller vinner burskap som kapten, med mindre han fullgjort de i förstberörde kungörelse stipulerade vilkor. *Z*

Insändt.

Regeringen har gått i författning om navigationsskolors inrättande i rikets största sjöstäder, och äfven härstädes är man sysselsatt med, att, på stadens bekostnad, för skolan anskaffa hus. Tankarne äro likväl delade, huru man sig dervid bör förhålla: när somliga vilja bygga, mena andra att staden, som dervid hittills icke "rosat marknaden," äfven behöfver spara och derfore gjorde klokast om den inköpte någon redan bebyggd lägenhet, som kostade mindre, än om den byggde sjelf. Denna mening säges Magistraten biträda och att den till skolbyggnad föreslagit afl. Doktor Arfvidsons hus. Men en så beskaffad nyttig idé synes dock vara förkastad, eftersom man i Handels- och Sjöfarts-Tidningen annonserar om inköp af tomt för nämnde ändamål i trakten af gamla Warfvet eller Majorna.

Vi för vår del kunna icke gilla att skolan, om man nu ändtligen vill hafva byggdt, inrättas i någon af de ofvanberörde lokalerna, då platsen der måste betalas och byggnaden i anseende till transporterna måste kosta mera än på stadens område, hvarest platsen fås för intet. Men som frågan alltid uti första rummet måste vara om alla möjliga besparingar till det skattdragande borgerskapets lindring, och tjenliga lägenheter för skolan kunna fås såväl i Majorna som å gamla Varfvet för nära hälften af hvad en så beskaffad lägenhet annars skulla kosta, så råde vi vederbörande, att hellre härpå göra afseende, än att låta förleda sig af något intresse, eller någon byggnadslust, som icke frågar efter "Josephs skada," så kärt dem är att undgå anmärkningar på räkenskapsdagen, då så väl vi, som flera med oss nog skola se till att revisionen varder behörigen iakttagen. NÅGRE SKATTDRAGANDE BORGARE.

Annonser.

Auktioner:

Thorsdagen den 23.dje Sept. 1841, kl. 10 f. m., försäljes, genom Auktion på Majenabbe ett parti Norsk Fet-sill och små Gråsey. Varorna kunna under tiden på stället beses vid anmälan hos Hr E. LUNDGREN. [435]

Lördagen den 25 dennes, från kl. 10 förmiddagen, försäljes genom auktion på vinden uti vestra flygeln af så kallade Ostindiska huset här i staden: ett parti risgryn, skarppeppar, javakaffe i säckar, Amerikansk humle i balar, rotting, maderavin på qvartpipor, arack på hel- och halfpipor, bankatenna i tackor, svart Ostindiska silkesdukar och ett mindre parti Ostindiska thé- och kaffekoppar. — Varorna utropas i större och mindre lotter, efter köpares beqvämlighet. Götheborgs Auktionskammare den 18 September 1841 [443]

= Tisdagen den 28:de dennes, kl. 10 f. m. försäljes genom offentlig auktion uti Enkefru Hagbergs, under N:o 50 i 2:dra Roten belägna hus, diverse lösegendom, såsom: 2:ne aktier i Carl Johans kyrka, guld, silfver, koppar, tenn, jern- och bleckskaker, postlin, glas, möbler, säng- och linkläder, diverse husgerådssaker, trädbråte m. m. Samma dag kl. XII utbjudes nämnde fastighet bestående af 7 rum, 2:ne kök, handelsbod, brygghus samt uthusbyggnader, hvilket allt är brandförsäkradt i Landtlonden för omkring 5000 R:dr B:ão och hvarföre alla premierne äro inbetalte. Carl Johans församling den 22:dra Sept. 1841. [444]

= Genom offentlig auktion, som, Måndagen den 27 f. m., förrättas uti afl. Enkan Tynnerholms hus, försäljes bemälte Enkas lösa qvarlåtenskap, bestående af något guld, silfver, jernsaker, möbler, säng- och gångkläder, trädbråte m. m. Carl Johans församling den 17:de Sept. 1841. [445]

Till salu:

JUTSK ULL

försäljes af J. A. KJELLBERG & CO. [436]

God Utsädes- och Hushålls-Råg af fransysk extraction hos J. A. KELLBERG & CO. [437]

Af J. A. KJELLBERG & CO. försäljes: Norrsk Sill i bok- och furukärl, Fetsill, brun och blank Tran, stor och små Gråsey, Spillångor, Tjära, Hampa, Bomull, Kalkull, Madras-Indigo, Krydd- och Skarp-peppar, hvitt engelskt och turkiskt rödt Bomullsgarn, Skrifpapper, Alun & Rödfärg af Carlsforss Bruks tillverkning, Port-, Madeira & Xeres-Vin på bouteiller m. fl. varor. [438]

NORRLÄNDSKA HARSKINN

hos FREDRIC HAMMARÉN. [411]

= Några Väfstolar, i godt stånd, jemte Väfredskap och några andra saker, säljas till billigt pris, i anseende till brist på utrymme vid nästa flyttning. Adress här. [439]

F. Hammarén försäljer ett parti tomma Bouteiller med långa halsar, som vanligen begagnas till Rhenskt vin, äfvensom ett mindre parti hvita Oljeflaskor samt Norrländska Harskinn. (407)

(431)

Ölands finslipade Flisor

passande till golfläggning, samt spis- och kakelugns-planar, i kommission. Adress här.

Lithografierade LINONGS-JALOUSIER hos C. PETERSEN. Götheborg, Stampen N:o 37 & 38 [421]

Diverse.

Hos Lithografen C. Petersen, Stampen N:o 37 & 38, erhållas på beställning till *ovanligt billiga priser:* Vexelblanquetter och Connoissementer i alla språk; Certepartier, Priscouranter, Räkningar, Adress- och Visit-kort, Bjudnings-kort, Etiquetter för Fabriksägare, Apothekare, Vinhandlare &c. &c., kort sagdt: allt, som kan fordras af lithografiska pressen.

Det torde benäget observeras, att alla beställningar, med hvilka ofvanbemälte lithograf hedras, erhållas *punktligen färdiggjorda till den öfverenskomna tiden.*

HATTBOTTNAR

af nyaste façoner äro ständigt att tillgå hos Lithografen *C. Petersen,* Stampen N:o 37 & 38. (214)

= Sedan jag nu fullkomligt iordningställt härvarande Slussqvarnar, så att malning af alla slag verkställes betydligt bättre och fortare, än förut, får jag härmedelst rekommendera mig hos resp. Allmänheten, med tillkännagifvande att alla sorter Spannemål till förmalning emottagas, så väl till förmalning som siktning och rensning, Hel- och Krossgryns malning, med mera hvad till yrket hörer. Särskildt får jag nämna, att en engelsk Helgrynsqvarn blifvit efter nyaste method inrättad, på hvilken så väl helgrynsmalning som rensning af spannemål verkställes mycket hastigare, än på den gamla; äfven äro nya engelska stålsiktar samt flörsikt att tillgå, med hvilka kan presteras lika vackert Hvetemjöl, som det från Norrköping. På allt hvad i qvarnen emottages utlemnas qvittence, af mig eller min svåger, Herr L. J. Thim, hvars namn af mig till alla delar godkännes, och ansvaras af mig för allt hvad qvittencerne innehålla. Mäld alhemtas och återlemnas hvarsomhelst inom staden och dess närmare omgifningar, mot ytterst billig betalning, då derom tillsäges på kontoret eller i qvarnen. Som jag helt och hållet egnat min tid åt mjölnareyrket, hvilket jag i många år praktiserat, och dessutom nedlagt betydlig kostnad i härvarande qvarnar, så hoppas jag att Stadens respektive innevånare godhetsfullt ville hedra mig med sitt förtroende, då jag å min sida ej skall underlåta, att på allt sätt gå mina kunders och Allmänhetens billiga fordringar till möte.

F. M. FRÆNKEL.

= Beställningar emottagas och expedieras skyndsamt på alla sorter mjöl och gryn, såsom finare sort hvetemjöl, sämre dito, flera sorter Kross Hel- och Skeppsgryn, sammalet och siktadt Rågmjöl, sammalet och siktadt Korn- och Grynmjöl, allt af egen tillverkning, då nämnde beställningar inlemnas på kontoret å slussen,

F. M. FRÆNKEL. [362]

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. Smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna Märkplåtar till fastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. F. ÅKERBERG, Gravör från Köpenhamn, bor å Hotel Götha Källare.

Vinster i 5:te klassen af 202:dra Hamb. Penninge Lott.

à 15 M:k Cur:t, N:ris 4,458, 4,498, 7,854, 7,874, 8,159, 8,239, 8,247, 12,413, 13,694, 14,575 torde jemte frilotter planmässigt uttagas hos Hr S. A. SVALANDER eller hos undertecknad, der lotterne blifvit köpte, och alla öfrige Lotter blifva till 6:te och sista klassen förnyade inom den 22 *September.* Några köplotter förefinnas ännu så väl i HAMBURGER PENNINGE- som TORELLS GULD- SILFVER- och VARUL-OTTERI, och träffas Svalander i huset N:ris 65 66 vid Vallgatan, samt undertecknad å Hr J. Risbergs kontor säkrast före kl. 9 f. m. — Planer till 203:dje lotteriet meddelas äfven, deri väsendtliga ändringar till den spelandes fördel ägt rum. ÅKE OHLSSON.

Omsättning till 6:te klassen af 202:dra Hamburgska Penninge-Lotteriet, jemte frilotters uttagning, upphör hos undertecknad den 2:dra Sept. Några få delade lotter finnas äfven till salu till den 22:dra Sept. hos L. KAMP, träffas i Bonniers Bokh.

Omsättning till 6:te klassen af 1:sta Stats-Obligationslotteriet samt 2:dra och 3:dje Varuklasslotterierna upphör hos undertecknad den 22:dra September L. KAMP, träffas i Bonniers Bokh.

SKOLA

FÖR

PRAKTISK-INTELLEKTUELL SJÖMANNA-BILDNING.

Uti denna skola meddelas grundlig undervisning i alla de kunskapsämnen, som höra till den borgerliga bildningen och derutöfver erfordras för undergående af de i Kongl. Kungörelsen af d. 7:nde April d. å. föreskrifna examina för dem, hvilka skola blifva Styrmän och Kaptener i Handelsflottan. Inrättningen är öppen för välartade ynglingar af alla klasser, och undervisningen besörjes af lärare, hvilkas högsta bemödande det skall blifva, att, genom ett samvetsgrannt uppfyllande af deras ansvarsfulla åligganden, tillvinna denna af behofvet påkallade läro-anstalt Allmänhetens välvilja och förtroende. Närmare underrättelse om vilkoren, kunskapsämnena, lärotiden, o. a. d., meddelas både af Magister C. M. EKBOHRN, *och, till denna månads slut, alla söknedagar, klockan mellan 9 och 10 f. m., i Skolans lokal, f. d. Möllerska egendomen vid Breda Vägen i Masthugget.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 112 utgifves nästa Lördag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 112. Lördagen den 25:te September 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den 21:ste dennes hafva Tullförvaltaren Olof Rydholm, Kontrollören B. Petterson och Vaktmästarne Nilsson, Berndson och Carlström, vid en visitation å skeppet Götheborg, Kapten Natt och Dag, kommande från Terra-Vecchia, under beslagsanspråk anhållit 3:ne fat vin, hvilka uppgåfvos tillhöra lätta matrosen Sv. Pettersson.

= Samma dag har Kontrollören B. Petterson, från fiskaren Cornelius Johansson på Styrsö, under beslagsanspråk anhållit 2:ne halfankare vätvaror.

= Den 22:dre dennes har Tullinspektoren H. J. Seldener och Vaktmästarne J. Bjurgren och O. Sahlsten, från qvinspersonen Maria Cornelius under beslagsanspråk anhållit 2:ne stycken ostämplade västtyger.

= Natten till den 23:dje dennes har Jaktuppsyningsmannen M. Lindgren, under patrullering, på en holme nära Donsö under öppen himmel anträffat 5 säckar och en mindre packe, innehållande 5 st. kläden, 3 d:o flanell, 2 d:o fasonerade yllevåfnader, 70 dussin fasonerade halfsidenhalsdukar, 2 dussin svarta silkesdukar och 22¼ dussin fasonerade bomullsdukar.

= Rikets Ständers Revisorer hafva nu, för granskningen af Statsverket, fördelat sig i 3:ne afdelningar, på följande sätt: första afdelningen (Rikshufvudboken och Räntekammaren): Presidenten Frih. Cederström; Hofmarskalken Aminoff; Prosten Gumælius; Lektor Ekstrand; Grosshandlanden Foenander; Borgmästaren Malmqvist; f. d. Riksdagsmännen Rutberg och Anders Andersson. Andra afdelningen (Krigskollegii fonder): Landshöfdingen Frih. Kræmer; Kapiten Gedda; Domprosten D:r Lidman; Prosten Bergqvist; Grosshandlanden Berg; Borgmästaren Rhodin; f. d. Riksdagsmännen v. Zweigbergk och Jac. Kihlbom. Tredje afdelningen (Förvaltningen af Sjöärenderne och Landsböckerne): Kammarjunkaren Rääf; Kapiten-löjtnanten Ehrenstam; Kyrkoherden Ekdahl; Prosten Carlander; Grosshandlanden Silvander; Rådmannen, Häradshöfding Henschen; Riksdagsmännen Jonas Johansson och Peter Person.

= De med dagens utländska post ingångna underrättelserna från Paris sträcka sig till d. 17:de dennes, och skola i Måndagsnumret varda fullständigt meddelade. Oroligheterna i Paris fortfara; alla regimenter hafva erhållit order att hålla sig inne i sina kaserner; skarpa skott hafva åt en del af dem blifvit utdelade, och afdelningar af ridande municipalgarde och stadssergeanter genomtåga hvar 4:de timma franska hufvudstadens gator. — Undersökningarne i det Papardska högmålet bedrifvas med all ifver, och redan skola 6 personer, som varit medvetande om attentaten, hafva blifvit gripne. Mördarens egentliga namn lärer, enligt en fransk tidning, icke vara *Papard* eller *Pappart*, utan *Quéniset*. Namnet Pappart skall han först år 1837, vid sin ankomst till Paris, hafva antagit. Om hans födelseort äro tidningarne icke ense: en del säga, att han är född i Vogeser-departementet och andra åter i Selles, i öfre Saône-departementet. — Ryktet om Hertigen af Bordeaux' död, vinner allt mer och mer tilltro, oaktadt Hr Rotschild formligen sökt vederlägga detsamma. — I Chauriat hafva oroligheter yppat sig. — Engelska Underhuset öppnade d. 16:de dennes ånyo sina sessioner, då Sir *Robert Peel* aflade en slags politisk trosbekännelse, på hvilken dock ingen kan blifva rätt slug, utom hans intimaste vänner måhända. — På Kandia, der man sagt att allt numera vore tyst och stilla, befinna sig ännu mer än 1000 personer under eapen. Deras hufvudman skall vara en beryktad Klepht, vid namn Beka-Strati, som på intet vis kan förmås att lemna sitt tillhåll i bergstrakterne.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 8:nde Sept. En duell har nyligen ägt rum i S:t Germain emellan Hrr *Heinrich Heine* och *Strauss*, hvarvid den förra erhållit en stark kontusion.

Dito d. 13:de Sept. Förloppet af mordförsöket mot Hertigen af Orleans (hvarom vi i Onsdagsnumret nämnde) är följande:

Då Hertigen af *Aumale*, åtföljd af Hertigarne af *Orleans* och *Nemours*, i spetsen för sjuttonde lätta infanteri-regimentet, den 13:de dennes intågade i Paris, och tåget anländt till gatan Faubourg S:t Antoine, aflossades vid hörnet af gatan Traversière ett skott helt nära Prinsen, utan att dock träffa honom; endast öfverstelöjtnantens häst jemte en annan sådan tätt bakom Hertigen af *Aumale* blefvo deraf träffade. Gerningsmannen, en arbetare klädd i blouse, blef af de kringstående straxt gripen och öfverlemnad åt den beväpnade makten. Han gjorde ett häftigt motstånd; men sedan man bemäktigat sig honom, utbröt han i tårar och afsvimmade. Man förde honom först till vakten, på Bastilj-platsen, der han i närvaro af general-prokuratorn *Frank-Carré* och polis-prefekten *Delessert* undergick sitt första förhör. Han skall hafva tillstått, att det varit hans

afsigt, att skjuta på Kronprinsen; äfven berättas det, att han skall vara medlem af flere hemliga sällskaper. Denna händelse uppväckte naturligtvis förvirring och fördröjde regementets ankomst till karusellplatsen. Vid ankomsten dit, der Konungen med sin general-stab redan en timma väntat detsamma, tryckte denne handen på sin son och omfamnade honom med tårar i ögonen. Han syntes djupt rörd och kunde knappt hålla sig uppratt. Efter några manövrer på karusellplatsen begaf sig Konungen inom regementets leder och utdelade dekorationer ibland detsamma. Efter mönstringen marscherade regementet till Neuilly, der måltid för detsamma var arrangerad.

= Underrättelser från Paris af d. 14:de (med dufpost öfver Amsterdam) gifva vid handen att mördaren verkligen heter *Nicolas Papard;* men lemna inga bestämdare uppgifter rörande hans personliga förhållanden. Mordförsöket skedde med ett pistolskott, hvars föremål den officiella berättelsen säger att alla tre Prinsarne (Orleans, Nemours och Aumale) varit. Papard skulle således hafva "skjutit i högen", som talesättet lyder, endast i afsigt att bringa sorg öfver den franska konungafamiljen. Detta motsäges dock både af ofvanstående och af andra underrättelser, enligt hvilka mordförsöket var rigtadt ensamt mot Hertigen af Orleans, såsom thronföljare, i den afsigt att sålunda möjligtvis kunna tillvägabringa en förmyndare-regering, om, såsom de menskliga beräkningarne tyckas utvisa, Ludvig Philip inom några år skulle samlas till sina fäder. — Pasard befinner sig för närvarande i samma rum, som efter hvarandra inneslutit Fieschi, Alibaud, Meunier och Darmés, och skall röja mycken liknöjdhet med det öde, som afbidar honom.

= Hvad de sednaste oroligheterna i Paris beträffar, så råder angående deras beskaffenhet och ändamål ett stort dunkel, om än de officiella bladen tillägga dem en politisk betydelse. På *Grève-platsen* och *Place du Chatelet* församla sig hvarje morgon arbetare, som äro utan sysselsättning; der infinna sig entreprenörer och mästare, hvilka behöfva arbetare, och dessa platser hafva utgjort skådeplatsen för oordningarne. — "Sedan några dagar", berättar det officiella bladet, "hade menniskor, som, enligt hvad man med säkerhet känner, tillhöra åtskilliga hemliga associationer och isynnerhet kommunistiska sällskap, blandat sig ibland arbetarne och yttrat sig mer eller mindre häftigt emot Konungens regering och till förmån för en politisk regime, som skulle hvila på republikanska och kommunistiska grundvalar. Auktoriteterne hade inskränkt sig till att hålla ett vaksamt öga på dessa början de oroligheter; men slutligen blefvo deklamationerna så allvarsamma och häftiga, att tvenne arresteringar måste företagas. I förgår blefvo företeelserna ännu allvarsammare: kl. 8 på aftonen samlade sig på *Place du Chatelet* en hop af ungefär 300 personer, till största delen kladde i blouser och 16 à 20 år gamla, under ropet: "Ned med Ludvig Philip! Lefve republiken! Ned med Guizot!" Denna hop blef dock genast skingrad af ankomne stadssergeanter, ehuru icke utan motstånd. En stor mängd stenar slungades emot dem, och flera blefvo sårade. Ifrån *Place du Chatelet* förfogade sig hopen till gatan *S:t Denis,* under afsjungandet af Marsellaisen och ropet af: "Ned med Ludvig Philip! Lefve republiken! Blod! Blod måste vi hafva!" vidare drog den, under samma rop, genom gatorne Maconseil, Ponceau, S:t Martin, m. fl. andra, inträngde i flera modehandlare-butiker och borttogo der med våld röda tygstycken, hvilka de hängde på små käppar, för att tjena till fanor. I de hus och bodar, hvilka af dem besöktes, hotade de innevånarne och egarne att spoliera allt, hvad der fanns, om de ej straxt åt dem utlemnade de fordrade sakerna. Derpå begaf sig hopen ånyo till gatan S:t Denis. Då de upproriske återkommit till Place du Chatelet, tycktes de öfverlägga om ett anfall på stads-sergeanterna; men så snart de fingo dem i sigte, grepo de dock till flykten och lemnade sina röda fanor i sticket. Kl. 12 på natten, då stadssergeanten *Bruant* skulle återvända hem till sitt, blef han på gatan S:t Honoré öfverfallen af en person, som med ett skarpt instrument tillfogade honom ett slag i hufvudet. Han blödde starkt; dock lyckades det honom, att, med tillhjelp af tvenne forbigaende, fasttaga gerningsmannen, som försökte komma undan." — I går afton förnyades åter oordningarne, ehuru i mindre grad. Hela garnisonen har fått befallning att hålla sig inom kasernerna och en betydlig styrka skall vid dagens inbrott besätta skådeplatsen för de föregående dagarnes oroligheter.

= Af afgjord politisk karakter hafva oroligheterna i *Clermont-Ferrand* varit. Äfven deröfver har man officiella berättelser. "Allvarsamma oroligheter," säger *Monitören*, "som hafva karakter af ett verkligt uppror, hafva utbrutit i *Clermont-Ferrand,* till hvilka *census* måst tjena såsom förevänning. Sedan någon tid arbeta emissarier från anarkiska partier på att uppreta befolkningen. Det har lyckats dem att framkalla oordningar. Den 9:de var dock upproret undertryckt. Några barrikader, hvilka de upproriska hade upprättat, hade blifvit intagne och förstörde. Enligt en telegraf-depesch hafva oordningarne den 10:de förnyat sig. Talrika hopar hafva begått åtskilliga våldsamheter i det inre af staden och angripit den beväpnade styrkan med gevärsskott. 3:ne soldater äro dödade och 16—18 sårade. Äfven insurgenterne hafva flere döda och sårade. Den 11:te var väl lugnet återställdt; men enligt en teleprafdepesch skola nya oroligheter utbrutit påföljande dagen.

Äfven i *Macon* hafva allvarsamma oroligheter yppat sig. Sedan någon tid hade ett antal schauare gjort anspråk på, att alla vid hamnen förefallande arbeten, med uteslutande af alla andra personer, endast matte tillkomma dem att verkställa, och att endast de personer, som de sjelfva utvalde, skulle få deltaga i sådana arbeten. Dessa oförsynta anspråk voro stridande emot författningarne, enligt hvilka endast sådana personer, som af auktoriteterne voro kända för en hederlig vandel, skulle få begagnas till sådana hamnarbeten. Med stöd deraf och till följd af lifliga besvär af Handelsståndet i Macon öfver schauarnes omåttliga pretentioner lemnade Mären i denna stad förlidne vecka 16 kypare tillåtelse att vid inskeppningen af vin, som utgör den förnämsta delen af hamnarbetena, konkurrera med schauarne. En del af dessa förklarade straxt, att de med våld skulle sätta sig emot en sådan konkurrens. Den 8:de Sept. ägde några sammangaddningar rum och häftiga hotelser utstöttes. Den 9:de träffade auktoriteterne flera försigtighetsmått för att upprätthålla ordningen. Hr Villars, adjunkt hos Mären, förfogade sig med de förnämsta Officerarne af Nationalgardet och 44:de regementet till hamnen, der en inlastning af vin just under hans uppsigt skulle företagas. En skock qvinnor, till hvilka straxt slöt sig en

mängd schauare, upphäfde då häftiga skrik och hotelser hvarunder en formlig sammangaddning bildade sig. Maren, som ankom dit med en trupp-afdelning, lät under trumslag flera gånger uppmana de upproriska att skingra sig; dessa skreko dock, att de förr skulle låta ombringa sig, än tillåta att kyparne fingo arbeta med i hamnen. Flere schauare, af hvilka en var beväpnad med en knif, öfverföllo Hamn-intendenten, och endast med största möda kunde denne räddas ur de ursinniges händer. Då äfven den femte uppmaningen blef utan påföljd, lät Öfversten vid 44:de regementet sitt manskap rycka fram med fälld bajonett. Schauarne störtade, beväpnade med stänger, mot trupperne, hvilka framträngde under ett hagel af stenar, som rigtades emot dem. En schauare, som mot en soldat rigtade ett slag af en ofantligt stor knippel, råkade dermed i stället ett fruntimmer och krossade hufvudet på henne, så att hon straxt nedföll död. Då nu äfven ett pistolskott lossades midt ur hopen, laddade trupperne och gåfvo eld. Tvenne af de upproriska störtade och flera blefvo sårade, hvarpå de öfrige skingrade sig. 9 af dem häktades.

= Enligt ett d. 14:de dennes utspridt börsrykte skulle *Hertigen af Bordeaux* nyligen hafva aflidit. Detta torde dock fordra bekräftelse.

POHLEN.

Warschau den 10:de Sept. Kejsaren har anländt hit. — De fördelar, som Ryssarne med stor möda tillkämpade sig öfver Cirkasserne, hafva genom åtskilliga, för de sednare gynnande, fäktningar åter gått förlorade.

GREKLAND.

Athen den 28:de Aug. Förvirringen härstädes stiger med hvarje dag. Grekerne visa nästan utan undantag ett ursinnigt hat emot utlänningarne. Inom några månader skola vi väl knappt hafva en enda Tysk embetsman eller Officer qvar härstädes. Hvarje ångbåt, som härifrån afgår, tager med sig ett antal af våra landsmän och inom kort torde vår Konung komma att följa efter, alldenstund han här endast är gifven till pris åt den Grekiska parti-andan. Fallissementerna i Triest hafva dertill åstadkommit en sådan handelskris och så förminskat det redan utomdess ringa beloppet af i omlopp varande klingande mynt, att all handel börjat råka i stoc ing, och redan mången bankrutt in r ffat.

AFRIKA.

Algier den 30:de Aug. *Hadji-Mustaphas* utnämning till Bej af *Mascara* och *Mostaganem* har gjort ett fördelaktigt intryck på stammarne i provinsen *Oran*. Ifrån *Constantineh* låta underrättelserna lika gynnande. Skatterna indrifvas utan någon synnerlig stränghet, och på flera ställen hafva Fransmännen måst skydda de med dem allierade Araberna mot Abd-el-Kaders hämnd, hvarvid de öfverallt förblifvit segrare.

Tunis den 28:de Aug. Den 25:te Augusti invigdes på ruinerne af det gamla Karthago det kapell, hvilket Konungen i Frankrike låtit uppbygga, till minne af den derstädes aflidne *Ludvig den Helige*. Hela Konsulatkorpsen jemte de båda kristna ministrarne hos Bejen bevistade högtidligheten. Efter dess slut salluterade de på redden liggande skeppen af divisionen *Leray*, och saluten besvarades af skansen *la Golette*.

ORIENTEN.

Konstantinopel den 15:de Aug. Ett ångfartyg har afgått till *Seida*, med en hederssabel åt *Tahir Pascha* och flera dekorationer åt de officerare, som utmärkt sig i sista expeditionen emot Kandia.

= Den 23:de dennes utbröt eldsvåda i närheten af de sju tornen, hvarigenom 3 till 400 hus och handelsbodar lades i aska.

= Portens finanser äro högst skrala. Nästan alla kassor äro tomma och de flesta civila embetsmännen hafva två till tre månaders innestående lön att fordra.

= På flera ställen samlas Turkiska tropparne till öfningsläger. I ett sådant komma omkring 120,000 konskriberade att sammandragas. Orsaken dertill tror man vara Turkarnes fruktan för ett allmänt uppror af den kristna befolkningen inom Mindre Asien. I allmänhet hafva Turkarne efter de sista oroligheterna blifvit ytterst misstänksamma och Sultanen skall hafva beslutat att afskeda alla i Turkisk tjenst varande Europeer.

= En ung Tysk (Österrikare) af en ansedd familj, har ankommit till Konstantinopel, i afsigt att öfvergå till Islamismen.

Hvarjehanda.

De tre skålarne.

När D:r *J. M. Fant* vistades i Stockholm, umgicks han mycket med en *Torpadius* och en *Brandel*. Deras olika politiska åsigter föranledde ofta små tvistigheter dem emellan, hvilka dock icke hindrade dem från att fortfarande vara vänner. *Fant* hörde till hofpartiet, *Torpadius* var patriot (såsom den tidens liberale kallade sig) och *Brandel*, som tillhörde de moderate, skämtade med dem begge. Vid ett tillfälle, då de gemensamt togo sig några förfriskningar, föreslogo de, efter hvarandra, följande skålar:

TORPADIUS:

Skål för dem, som ärligt tänka,
Som ta Sverige i försvar
Och som icke vilja skänka
Alltihop åt kära far!

FANT.

Skål för dem, som redligt tänka
Och som säga, utan krus:
Husbond's rätt får ingen kränka;
Han är Herre i sitt hus!

BRANDEL:

Skål för dem, som aldrig tänka,
Utan säga alla dar:
Bröder! Låt oss litet jemka
Och gå halfva vägen hvar!

Ännu, 70 år efter denna händelse, hafva icke tiderna förändrat sig mer, än att dessa skålar skulle kunna passa i en liten krets af vänskapligt, men för öfrigt i politiskt hänseende alldeles olika sinnade personer.

På gränsen imellan Frankrike och Spanien drifver man tvenne slags handel, som genom kriget uppkommit, neml. med kulor, hvilka man upplockar på fälten, och — med insmuglande af menniskor. Man insmuglar en Karlist, liksom en bal handelsvaror. Härför finnes en viss taxa. Så mycket för en öfverste, så mycket för en subaltern. Är öfverenskommelsen afslutad, så pålastar smuglaren sin man och befordrar honom till ort och ställe, precist som ett dussin strumpor, eller en låda cigarrer.

En tjensteflicka hos en i en fransk provinsstad boende timmerman råkade, i ett anfall af religiös fanatism, på den inbillningen, att vissa synder, som voro förderfliga för hennes själs eviga salighet, endast och allenast härrörde ifrån hennes passionerande kärlek för dans. Hon fattade derföre i ögonblicket en yxa, för att dermed afhugga sina båda ben, och på så sätt frivilligt döma sig till ett stillasittande lefnadssätt. När hennes husbonde inkom, hade hon redan på ett förskräckligt sätt stympat sig, men begärde icke desto mindre med störst kallblodig-

het en såg af honom för att fullborda sin operation, emedan, såsom han sade, yxan ej var nog skarpt slipad. Den olyckliga förblindade kan sannolikt icke räddas.

Kungsgatan och Concordie-platsen i *Paris* utgjorde för någon tid sedan skådeplatsen för en sorglig och beklagansvärd tilldragelse. En hund af en ovanlig storlek genomlopp med häftighet de elyseiska fälten, under det att han bet alla andra hundar, som befunno sig på hans väg. Ankommen till Concordie-platsen, anföll han med häftighet alla personer, han anträffade, och tillfogade 7 eller 8 af dem mer eller mindre svåra sår. Detta af vattenskräck anfallna djur stannade dock icke här, utan fortsatte sin väg vidare. På gatan Saint-Honoré höll en med 2:ne hästar bespänd hyrvagn; plötsligt sprang han upp på en af dessa hästars hufvud och hängde sig fast vid hans näsborrar. Hästarne började nu att springa i fullt galopp derifrån och vände sig åt alla håll, utan att det mera var möjligt för kusken att tygla desamma; den galne hunden blef alljemt fasthängande vid den enes hufvud och släppte det ej förr, än en förbigående genomborrade honom med en dolk. Vid vagnens hastiga fart blef ett barn öfverkördt och krossadt under häst-fötterna. De, som åskådade detta rysliga uppträde, försäkra, att detta barn blef upptaget dödt. Hvad de bitne personerne beträffar, så blefvo de förde till lazarettet *Beaujon*. Hästen blef på vederbörlig befallning straxt dödad.

Anmälde Resande.

Hannoverske undersåtarne Edvard Heins och Kredskontrollören Georg Kestner samt Ryske undersåten Kapitenskan von Wrangel med dotter, från Köpenhamn, på Tods Hotel. — Fanjunkaren C. H. Buhrgenstedt från Carlstad samt Färgaren C. G. Söderberg från Wenersborg, hos Traktör Jonsson vid Wallgatan. — Studenten J. G. M. von Gegerfelt från Wermland, på Bloms Hotel. — Handlanden Hultén, på Jönköping, Pastor Lundgren Majoren C. R. Robsahm från Stockholm: på Götha Källare. — Landskamreraren och Riddaren Gasslander från Wenersborg; huset 59 & 60 i 3:dje Roten.

Sammanträden.

Tisdagen den 28:nde innevarande månad kl. 4 eft. m. äger målskjutning å vanligt ställe rum, och averteras Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägare-Förening, att denna målskjutning är den sista för innevarande år, samt anmodas desamma, att på här utsatt tid sig infinna. Götheborg d. 17:de September 1841.

DIREKTIONEN. [441]

Annonser.

Auktioner:

För afvikne Fortifikationskamreraren K. N. Hallströms konkursmassas räkning försäljes genom öppen auktion på Auktionskammaren i Götheborg, Torsdagen d. 21:ste nästkommande Oktober, kl. 12 middagen, trenne aktier uti Jansbrohults kopparverk, hvarföre alla inbetalningar äro gjorda till Augusti månad detta år, för Verkets drifning. Anledning är hoppas, att detta Kopparverk med tiden blifver mycket fördelaktigt. En del malm finnes nu uppbruten för smältning till koppar nästa år. Om Grufvans beskaffenhet, m. m. kunna Herrar spekulanter till alla delar blifva underrättade genom disponenten, Grosshandlaren Hr C. F. Kjellberg i Götheborg, och Inspektoren på stället, Hr Clareus, hvars adress är Carlstad och Jansbrohult. — Med betalningen lemnas säkre köpare 3:ne månaders anstånd. Rödesund d. 18:de Sept. 1841.

L. F. ALMSTEDT.

= Genom offentlig auktion, som, Måndagen den 27 f. m., förrättas uti afl. Enkan Tynnerholms hus, försäljes bemälte Enkas lösa qvarlåtenskap, bestående af något guld, silfver, jernsaker, möbler, säng- och gångkläder, trädbräte m. m. Carl Johans församling den 17:de Sept. 1841. [445]

Till salu:

Fr. Hammarén försäljer finsk Tjära i hel- och halftunnor, utmärkt fet och god Bottenlax, Norrländska Harskinn samt ett parti 13, 14, & 15 fots 3-tums 9-tums plankor.

JUTSK ULL

försäljes af J. A. KJELLBERG & CO. [436]

God Utsädes- och Hushålls-Råg af fransysk extraction hos

J. A. KELLBERG & CO. [437]

Af J. A. KJELLBERG & CO. försäljes: Norrsk Sill i bok- och furukärl, Fetsill, brun och blank Tran, stor och små Gråsey, Spillångor, Tjära, Hampa, Bomull, Kalkull, Madras-Indigo, Krydd- och Skarp-peppar, hvitt engelskt och turkiskt rödt Bomullsgarn, Skrifpapper, Alun & Rödfärg af Carlsforss Bruks tillverkning, Port-, Madeira & Xeres-Vin på bouteiller m. fl. varor. [438]

= Några Väfstolar, i godt stånd, jemte Väfredskap och några andra saker, säljas till billigt pris, i anseende till brist på utrymme vid nästa flyttning. Adress här. [439]

Utbjudes hyra:

Till d. 1:ste Okt. är ett möbleradt ungkarlsrum att hyra. Adress här.

Diverse.

I anseende till förestående Bouppteckning efter min aflidna hustru, torde skulder till Sterbhuset inbetalas, och fordrings-anspråk derstädes anmälas, inom medlet af nästkommande October månad. Götheborg d. 15:de September 1841. J. M. WALLERIUS. [432]

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna Märkplåtar till fastager, papper, o. d; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. F. ÅKERBERG,
Gravör från Köpenhamn,
bor å Hotel Götha Källare.
[446]

SKOLA
FÖR
PRAKTISK-INTELLEKTUELL SJÖMANNA-BILDNING.

Uti denna skola meddelas grundlig undervisning i alla de kunskapsämnen, som höra till den borgerliga bildningen och derutöfver erfordras för undergående af de i Kongl. Kungörelsen af d. 7:nde April d. å. föreskrifna examina för dem, hvilka skola blifva Styrmän och Kaptener i Handelsflottan. Inrättningen är öppen för välartade ynglingar af alla klasser, och undervisningen besörjes af lärare, hvilkas högsta bemödande det skall blifva, att, genom ett samvetsgrannt uppfyllande af deras ansvarsfulla åligganden, tillvinna denna af behofvet påkallade läro-anstalt Allmänhetens välvilja och förtroende. Närmare underrättelse om vilkoren, kunskapsämnena, lärotiden, o. a. d., meddelas både af Magister C. M. Ekbohrn, *och, till denna månads slut, alla söknedagar, klockan mellan 9 och 10 f. m., i Skolans lokal, f. d. Möllerska egendomen vid Breda Vägen i Masthugget.*

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Hummel; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grevellius.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Collander.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbäck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Nyberg.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

No 113 utgifves nästa Måndag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 113. Måndagen den 27:de September 1841.

Meteorologiska Observationer.
Sept. d. 19, kl. 6 f. m. Bar. 26,$_{37}$ 8° blidt; kl 2 e. m. Bar. 26,$_{37}$.14° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 26,$_{44}$ 9° blidt. D. 13, kl. 6 f. m. Bar. 26,$_{52}$.4° blidt; kl. 2 e. m. Bar 26,$_{44}$.15½° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 26,$_{44}$.4° blidt. D. 21, kl. 6 f. m. Bar. 26,$_{37}$.4½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 26,$_{29}$ 14° varmt; kl 9 e. m. Bar. 26,$_{21}$.6° blidt. D 22, kl. 6 f. m. Bar. 26,$_{06}$.3° blidt; kl. 2 e. m. Bar 26,$_{06}$.14° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,$_{99}$.7° blidt. D. 23, kl. 6 f. m. Bar. 26,$_{91}$.6° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,$_{83}$.14° varmt; kl 9 e. m. Bar. 25,$_{95}$.8½° blidt. D. 24, kl. 6 f. m. Bar. 25,$_{99}$ 3° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,$_{99}$.11° varmt; kl. 9 e. m Bar. 26,$_{06}$.4° blidt. D. 25, kl. 6 f. m. Bar. 25,$_{79}$.3° alidt; kl. 2 e. m. Bar. 25.$_{95}$,14½° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,$_{95}$.10° blidt.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Kongl. Götha Hofrätts utslag i målet mot Handlanden i Halmstad P. G. Erikson och Skepparen C. M. Pettersson, rörande groft svek vid assurans och fartygs sänkande, afsagdt den 4:de i sistl. månad, innehåller, med ändring af Rådhusrättens underställda utslag, följande straffbestämmelser: för Handlanden Eriksson och Skepparen Pettersson, att de hvar för sig skola ställas för en påle i halsjern å Halmstads torg att skämmas i 2 timmar, 5 års arbete å Kristianstads fästning, 13 R:dr 16 sk. böter, eller 12 dagars fängelse vid vatten och bröd, förlust af rättigheten att vara vittnesbäre, att i allmän tjenst eller förrättning nyttjas, eller taga del i val, som medborgerligt förtroende utmärka eller dervid sjelfve komma under omröstning, eller att på börsen sig visa; och för Eriksson att vara förlustig de betingade assuranssummorna och de derföre utgifna premier samt att erlägga de af Rådhusrätten i Halmstad stadgade ersättningsbelopp. Deremot har Hofrätten fastställt Rådhusrätternes i Halmstad och Laholm stadgade straffbestämmelser för Tullinspektoren Brinkman, Tullvaktmästen Malmros, arbetskarlarne Christ. och Lars Anderssöner samt Joh. Larsson. Men styrman Hansson, matrosen Olsson och kocken Nilsson, såsom icke förvunne att hafva afvetat eller främjat det af handlanden Eriksson åsyftade bedrägeri, äro af Hofrätten frikände.

= Förslaget till besättande af biskopsstolen på Gottland är nu kändt, och hafva å detsamma följande personer blifvit uppförde, neml. i *första rummet* Prosten och Kyrkoherden i Ed och Eds kapell, Hr C. E. Hallström, med 34 röster; i *andra rummet* Professorn, ledamoten af K. N. O., Herr B. M. Bolméer, med 21 röster, och i *tredje rummet* Prosten och Kyrkoherden i Wendel, Hr E. S. Ödman med 18 röster. Utom dessa Herrar erhöllo Konsistorie-notarien Gustafsson 16, Dr Thomander och Prosten Säve, hvardera 14, Prosten Svedelius 11, Professor Eberstein 10, Professor J. H. Schröder och D:r Laurin hvardera 6, Prosten Holm 5, D.r Dedekind och Prosten Pettersson hvardera 3 röster.

= Svaranden i Straussiska tryckfrihetsmålet, konstförvandten *A. W. Strehlenert,* afgaf d. 21:ste dennes sin förklaring, reproducerad i N:o 219 af det tjugondeförsta Aftonbladet, hvilken, så vidt vi kunna finna, på ett segrande sätt vederlägger de af åklagaren mot skriften *"Strauss och Evangelierna"* anförda gravamina.— Enskilta skrifvelser från hufvudstaden förmäla, att Vederbörande skola vara betänkte på, att till ledamöter i den blifvande juryn få Kammarjunkaren Rääf och Domprosten Lidman i Linköping invalde. Jo-jo! Vederbörande känna nog sitt folk, och veta äfven hvad de af dem kunna påräkna. Om opinionen bekymra de sig deremot helt föga.

= Dem. *Taglioni* fortfar att i ordets hela bemärkelse "förtrolla" hufvudstadens publik. Icke nog med att hon på theatern skördar de vanliga bifallsbetygelserna i rikaste mått; nej man gör sig till och med till *ök* för hennes skull, och drager henne i triumf från Kongl. Theaterhuset till hennes logis i Rosenbad. Det påstås också att Stockholms åkarehästar ämna att till Öfverståthållare-embetet inkomma med en förnuftig protest mot detta oförnuftiga förfarande, och att hela hufvudstadens polis befinner sig på benen, för att stämma de inspirerade mennisko-öken för brott emot första budet.

= I går har Jaktuppsyningsmannen M. Lindgren under öppen himmel anträffat 4 helankare konjak, och dem under beslagsanspråk till härvarande Konfiskationskontor insändt.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris den 15:de September. En stor militärfest har den 14:de dennes blifvit af Konungen föranstaltad i Neuilly för 17:de lätta infanteri-regementet, hvaröfver *Journal des Debats* meddelar följande detaljerade underrättelser. Platsen för denna högtidlighet var förträffligt vald. Det var ett vidt, öppet och ljust ställe, midt ibland skuggiga lunder och härliga alleer i den stora parken vid Neuilly. På densamma voro 50 rader bord uppslagna, somliga parallelt, andra perpendikulärt med en lång estrad, på hvilken den kungliga taffeln var arrangerad. Midt emot estraden, på ett afstånd af 150 metrer, befanns ett praktfullt tält för Drottningen; till höger och venster sågos flera andra tält af mindre omfång, uppslagne för den tjenstgörande personalen. Längs hela den kungliga estraden hängde, smak-

fullt ordnade, en mängd trofeer och militäriska emblemer, och i en af blanka vapen bildad medaljong lästes namnen på flera äldre och nyare segerfält, såsom Austerlitz, Antwerpen, Marengo, S:t Jean d'Ulloa, Wien och Constantineh. Å en kolossal, med eröfrade vapen och fanor rikt smyckad kolonn, som blifvit uppförd på den för Konungen bestämda platsen, lästes i gyllene bokstäfver orden: *"Franska arméen!"*, och öfver dem syntes ett ofantligt stort hederslegionskors. Alla borden voro serverade alldeles lika med Konungens. De skönaste frukter lyste midt ibland de mest olika rätter. De till deserten bestämda bakverken föreställde Afrikanska arméens strider och belägringar. Antalet af kuverter uppgifves hafva varit 5,300. Man har uträknat att borden intogo ett rum af 2,500 metrer, eller mer än en half lieu. 1,559 fat frambaros, ibland hvilka 400 med höns, 300 med kalkoner, 300 med pastejer, 250 med skinkor, 218 med fårstek, 220 med oxstek, 63 med tortor från Compiegne, samt 5,500 buteljer rödvin och 3000 buteljer Champagne, &c. Kl. omkring 5 anlände Konungen, åtföljd af Konungen af Belgien, Hertigen af Sachsen-Coburg och Hertigarne af Orleans, Nemours och Montpensier. Konungen och hans svit voro till häst. Drottningen och Prinsessorna åkte. Konungen red, innan han satte sig till bords, omkring bland de inbjudna trupparne, hvilka hade uppställt sig bakom det kungliga tältet och emottogo honom med de mest lifliga hurra- och vivat-rop. Derpå steg han af hästen och gick till estraden, som beherrskade hela denna praktfulla scen, och der hans stol var placerad. Det skönaste väder förherrligade festen. Konungen satte sig. Marskalkarne och Generalstabs-officerarne intogo plats vid hans taffel. Hertigen af Dalmatien satt bredvid Konungen af Belgien; Marskalk Sebastiani bredvid Hertigen af Nemours; Marskalk Molitor bredvid Kronprinsen; Marskalk Valée bredvid Hertigen af Aumale, som under honom aflagt sin första lärospån, och Amiral Roussin bredvid Hertigen af Montpensier.

Ibland de gäster, som suto vid de kungliga taffeln, märkte man vidare Generalerne Bro, Changarnier, Bedeau, Vicomte Schramm och alla andra, som vid armén i Afrika förvärfvat sig ett namn. Officerarne suto vid de bord, som voro inrättade perpendikulärt med den kungliga estraden. Vid ett annat, längre bord, parallelt med Drottningens tält, suto invaliderne af hederslegionen. Soldaterne af de särskilta korpserne voro utan åtskillnad fördelade vid de öfriga borden. Uppassningen försiggick med den största ordning; 800 betjenter i livré betjenade gästerne med största snabbhet och skicklighet. Marskalk Soult proponerade Konungens skål, hvarpå denne svarade med ett tal, angående anledningen till festen.

= Tidningarne äro fulla med detaljer rörande *Papparts* attentat och hans personlighet. Han heter *Jean Nicolas Poppart*, är till yrket brädsågare, född i Rouilly i Vogeserdepartementet, 27 år gammal, och har senast varit boende i gatan Popincourt tillsammans med en qvinsperson, med hvilket han äger ett tre månader gammalt barn. Han är af medelmåttig vext, har en blåblek ansigtsfärg, ljust skägg och hår, små och djupt liggande ögon samt koppärriga ansigtsdrag. Pappart har förut flera gånger varit dömd för hvarjehanda förbrytelser och tillbragt mera än 4 år i fängelse. År 1834 blef han först dömd för stöld i Sarlat, och knappt var detta straff öfverståndet, förrän han ånyo gjorde sig skyldig till samma brott. Först 1837 kom han till Paris. Der arbetade han hos flere mästare efter hvarandra och gjorde sig alltid utmärkt för sin råhet och öfverdådighet. Vid ett slagsmål på ett krogställe i Berci, gaf han sin motståndare tvenne knifstyng och blef derföre ännu en gång straffad. Qvinspersonen, med hvilken han länge lefvat tillsammans, har han så misshandlat, att hon, då hon erfor hans häktande, utropade: "Det gör mig ondt, om Hertigen af Aumale blifvit sårad; men jag blir då åtminstone fri från denne barbar!" En ganska noggrann undersökning i hans logis har för öfrigt ej ledt till något resultat. Det märkvärdigaste, man derstädes fann, var Hertigens af Orleans porträtt, hängande midt emot Napoleons. Pappart var i det ögonblick, då han fasttogs, klädd i en öfverrock, under hvilken han bar en blouse, sannolikt för att afkasta rocken och sålunda undkomma, utan att blifva igenkänd. Till attentaten hade han begagnat sig af en kavalleripistol, och man fann hos honom ännu en annan laddad sådan. Kanhända skulle han hafva träffat bättre, om ej i det ögonblick, då han sigtade, en bredvid honom stående stenhuggare hade fattat honom i armen. De första ord, som han talade, sedan man fasttagit honom, voro: "Det gör mig ondt, att jag ej träffat honom," men straxt derpå förklarade han, att han ej kunde begripa, hvarföre man beskyllde honom att hafva velat döda Prinsen. "Jag var närvarande liksom de öfrige åskådarne; men jag var ej den som sköt på honom," sade han. Förgäfves invände man, att en mängd vittnen hade sett honom skjuta, och att han blifvit ertappad på färsk gerning, samt att han sjelf nyss hade erkänt sanningen. "Man misstager sig," sade han blott och fortfor sedermera i-härdigt att neka till sin gerning. Hvilken af Prinsarne som skottet egentligen gällt, är emellertid ännu tvifvelaktigt.

Dito d. 16 Sept. Ännu hafva oroligheterna i Paris ej lagt sig. Sedan oordningarne hitintills inskränkt sig till aftnarne, bildade sig i går redan tidigt om morgonen talrika hopar i *Faubourg S:t Antoine*. De förhöllo sig emellertid stilla, ända till dess polisen ville företaga några arresteringar af personer, som, enligt föregifvande varit delaktige i *Papparts* mordförsök. Massan satte sig deremot och växte med hvarje ögonblick. Deras vapen voro dock ganska oskyldiga, ty de bestodo till största delen i potatis, hvilka de tagit ur några trädgårdskärror, på hvilka de lagt embargo. Municipalgardet skingrade väl dessa hopar; men de återvände dock, så snart soldaterne voro borta. — Vid samma tid hade en stor menniskomassa församlat sig vid portarne S:t Denis och S:t Martin, hvilken ropade: "Ned med Guizot! Ned med mannen från Gent!" och patrullerna stötte der på ett betydligt motstånd. — Slutligen var äfven *Place du Chatelet* och *Rue S:t Denis* liksom de föregående dagarne besatt af talrika hopar; dock hade sammangaddningen härstädes en alldeles egendomlig karakter. Nästan hela massan hade, der någon plats var att finna, satt sig ned i allsköns lugn, och då derjemte hvarken municipal-garder eller polis-agenter i uniform voro till finnandes, hade man kunnat tro, att allt väntade på början af ett skådespel. Nästan alla butiker voro stängde, likväl mindre af fruktan för plundring, än för att gifva egarne tid att gå bort och åskåda uppträdet. — Om aftonen antogo emellertid alla dessa hopar en hotande karakter. Midt emot *Rue Traversières*, just på samma ställe, der skottet blifvit lossadt mot Prin-

sarne, gjordes försök att upprätta en barrikad, hvars hufvudbestandsdel var en omstörtad omnibus. Men straxt framryckte tvenne plutoner af municipal-gardet, samt poliskommissarierne, klädde i sina skärp, emot denna punkt och återställde cirkulationen. Klockan 8 ankom municipalgardet till häst och rensade gatorna fullkomligt. — Äfven på alla boulevarderne hade auktoriteterna uppställt hela bataljoner af municipal-gardet, och ifrån kl. 4 om eftermiddagen genomtågade patruller af 25—30 man, med en tambour i spetsen, hufvudstadens förnämsta gator. Slutligen blef lugnet fullkomligt återställdt.

= Med den gäsning, som för närvarande råder i hufvudstaden, skulle det kunna komma till en fruktansvärd explosion, i fall en berättelse, som i går spridde sig öfver hela Paris, vunne bekräftelse. Ända tills nu har census i Paris inskränkt sig till revision af folknummern; men till d. 25:te hade man utsatt egendomsvärderingen, hvilken försatt största delen af departementerna i en nästan till uppror gränsande sinnesstämning, och då man hittills varit öfvertygad, att Hr *Humann* ej i hufvudstaden skulle sätta sitt system i verkställighet, heter det nu bestämdt, att han nyssnämnde dag äfven der ämnar skrida till realiserande af sina åtgärder.

= H:r *Bertin* senior, den talangfulle hufvudredaktören af *Journal des Debats*, har, efter en långvarig och svår sjukdom, nyligen aflidit, 75 år gammal. Han hade i mer än 40 år varit redaktör af nämnde Journal.

ENGLAND.

London d. 17:de Sept. Tolf ministrar och ministerielle embetsmän voro, såsom återvalda medlemmar af Underhuset, tillstädes, då detsamma d. 15:de d:s åter öppnade sina sessioner. Sedan Sir Robert Peel aflagt den öfliga eden, intog han sin plats nästan på samma ställe, som Lord John Russel under det sednare året setat, och denne deremot satte sig på Sir Robert Peels förra plats på på oppositionsbänken. Efter några förberedelser tog Sir Robert Peel till ordet, för att i allmänhet yttra sig öfver sina planer och åsigter. Man erfor emellertid af hans tal, med afseende på dagens hufvudfrågor, intet annat, än att han hade för afsigt att träffa temporära åtgärder, för att till en början åstadkomma jemnvigt emellan inkomster och utgifter, men att han ville uppskjuta alla definitiva åtgärder i fråga om financiella och kommerciella reformer till nästa session, som förmodligen kommer att börja i Februari nästa år.

= Den 13:de dennes om morgonen öfverlemnade Hertigen af Leicester åt exministern en med 57,000 underskrifter (ibland hvilka 54 pärer) försedd adress; om aftonen gafs för honom en stor bankett på kongliga theatern, hvarvid Markis v. Clanricarde presiderade. — Den 15:de hade den nye Lord-löjtnanten af Irland, Grefve de Grey, hållit sitt högtidliga intåg i Dublin, hvarvid det skall hafva gått högst präktigt till.

Utdrag ur D:r Retzii *Tal vid Svenska Nykterhets-sällskapets Årssammankomst 24 Maj 1841.* *

Visserligen gifves en möjlighet att nedsätta värdet af dessa bevisningar, och jag tviflar icke, att ju mången deraf begagnar sig. Man säger nemligen: bara kan läkare-vetenskapen bevisa, att alla dessa skador, som vid liköppningar blifvit funna hos personer, som under lifstiden i dagligt bruk till mer och mindre öfvermått njutit bränvin, just i följd deraf tillkommit och icke af andra orsaker, och är väl icke påståendet om den retning, som bränvinet åstadkommer, mera en teoretisk dikt, än en praktisk sanning, uppställd måhända för att skrämma allmänheten ifrån bruket af denna dryck? Härtill svaras, att om man än må medgifva många fall, som tillskrifvits bränvinets bruk, verkligen vara följder af andra sjukdomar och oberoende af denna orsak, och om äfven våra begrepp om retningen och dess följder till en god del äro vetenskapliga slutsatser, så stå de dock i ett lika nära, som oskiljaktigt, sammanhang med omedelbara iakttagagelser, hemtade ifrån åskådningens fält. Det må i främsta rummet tillåtas mig anföra, att en mängd försök blifvit anställda på lefvande djurs magar, hvaraf resultaten hafva till fullkomlig visshet öfvertygat om bränvinets fiendtliga förhållande till lifvet, och då detta, förstådt som sig bör, med aflägsnande af de högre egenskaperne, är det samma hos djuren och hos menniskan, torde öfverflyttning af slutsatser icke anses hvarken obefogad eller oriktig. Men vi äga ett annat högst intressant faktum till stöd för våra påståenden.

För några år tillbaka tilldrog sig i New-York, att en ung Canadier, Alexis S:t Martin, 18 år gammal, blef sårad i venstra sidan med ett hagelskott; skottet, som kom bakifrån och gick framåt och inåt, förstörde en del af buk- och bröstbetäckningarne, skadade lungan på denna sidan mellangärdet och magen, i hvilken sistnämnda del det gjorde ett hål af 1½ tums vidd. Genom en Doktor Beaumonts skickliga behandling, blef Martins lif räddadt, och en fäll bildades öfver magöppningen, som qvarhöll de nedsväljde födoämnena. Denna fäll kunde med fingret lätt upplyftas, hvarigenom det blef möjligt for D:r Beaumont, att med ögonen iakttaga allt, hvad under matsmältningen tilldrog sig. De efter läkningen följande 7 åren begagnades flitigt till anställande af försök öfver magens förhållande till olika ämnen, dels sådane, som tillhöra den vanliga lefnadsordningen, och dels sådane, som egentligen utgöra hjelpmedel för läkarekonsten. Flera af de vid dessa försök tillvaratagne produkter blefvo öfversända till Herr Frih. Berzelius, för att undersökas, och i hans laboratorium har jag haft tillfälle se dem. Bränvinets verkningar på magen togos i ett sorgfälligt betraktande. Sedan Martin under några dagar förtärt denna dryck, upplyftades fällen på magen, och D:r Beaumont, med flera andra läkare, funno då, att den inre hinnan hade antagit ett rosaktigt utseende och var besatt med en mängd små sår; att magsaften i ovanligt ringa mängd afsöndrades, och att dess beskaffenhet var olika med hvad annars ägde rum. Martin kände dervid intet illamående och ingen ömhet eller hetta i magen och hade ej en gång mindre matlust än vanligt. Under ytterligare 2 dagar fortsatte D:r Beaumont att låta honom förtära bränvin, och då magen ånyo undersöktes, var rodnaden både mera utsträckt och mera mörk; såren hade vidgat sig och ifrån deras svartblåa ytor afsöndrades ett blodblandadt var. Hela inre maghinnan var uppsvälld och betydligen förtjockad. Det slem, som magen innehöll, var blandadt med ett blodigt var af samma slag, som det, hvilket betäckte sår-ytorne. Äfven nu tyckte Martin sig må fullkomligen väl; ingen af lifsförrättningarne var på märkbart sätt störd, och ingen känsla af obehag, ännu mindre af smärta, gaf anledning förmoda, att helsan var på förfall, under det D:r Beaumont och flera med honom

* *Fortsättning och slut från N:r 111.*

kunde med ögonen öfvertyga sig om, att en allvarsam och djupt ingripande skada blifvit tillvägabragt, som tvifvelsutan skulle ledt till en fullständig förstörelse, om den skadebringande orsaken fortfarande fått verka, hvaremot rodnaden försvann, såren läktes och förtjockningen gick tillbaka, några dagar efter sedan Martin hade upphört med bränvinets bruk.

Något, som hade likhet härmed, ägde jag sjelf tillfälle att se d. 26:te sistlidne Januari. En gardist vid Svea Lifgarde, Hr Friherre Flemings kompagni, N:o 64 Nilsson, som i 19 år tjent vid regimentet, utan att någonsin hafva blifvit för fel tilltalad, och aldrig beträdd med att vara af starka drycker öfverlastad; som under de 10 år, jag varit läkare vid regimentet, aldrig varit sjuk, hade sedan början af detta år fått en häftig böjelse för bränvin, dock utan att vid tillfredsställandet deraf öfverlasta sig; han gick till sängs d. 22:dre, kl. 10 på aftonen, efter utseende frisk och vid särdeles godt lynne, Följande morgon låg han död i sin säng, och vid liköppningen befanns magens inre hinna betydligen förtjockad, rosaktig och besatt med flera sår af en ärts storlek; magens innehåll utgjordes af en blodblandad slemaktig vätska, som luktade starkt af bränvin. Det tillvaratagna innanmätet, förvaradt i spiritus vini, finnes att se ibland Carolinska institutets anatomiska samlingar.

Hvarjehanda.

I Paris låg för kort tid sedan en tvätterska, Catharina Levrault, vid kanalen S:t Martin och klappade kläder. I närheten af kanalen gick en ung sprått, som fördref tiden med att låta sin hund apportera en boll, som han kastade. En gång råkade han att kasta bollen i vattnet, då hunden, med ögonen fästade endast på bollen, sprang så häftigt till, att han störtade Levrault i vattnet. En karl, som arbetade i hamnen, och varit åsyna vittne till denna händelse, skyndade till och räddade qvinspersonen, som, i anseende till strömmens häftighet, befann sig i lifsfara. Upphofsmannen till denna olyckshändelse tog emellertid saken icke allenast kallt, utan skrattade till och med åt det bad, han så oförmodadt beredt den stackars tvätterskan. Denna otidiga skadeglädje bekom honom dock ganska illa, alldenstund samma person, som räddat Levrault, fattade den skrattande gynnaren i kragen och doppade honom ett par gånger rätt allvarsamt i kanalen, under lifliga bifallsrop af den på kajen församlade folkmängden. Lungvåt och snopen packade sig sedan språtten, efter erhållet dop, under gatpojkarnes larm och speord från skådeplatsen.

Dottren till en rik spansk Grand förälskade sig nyligen i en vid det kungliga gardet anställd korporal. Då hennes fader såg, att alla hans föreställningar, rörande en dylik mesalliance, strandade mot dottrens demokratiska kärleksideer, så vände han sig till den allsmäktige "Segerhertigen" Espartero, med anhållan att bemälte korporal måtte hugnas med en officersfullmakt. Detta beviljades äfven; men då man nu kom och underrättade den unge krigaren om hans trefaldiga lycka, så gaf han till svar, att "han visserligen funne sig mycket smickrad af det förmånliga anbudet; men att han icke kunde hafva äran emottaga detsamma, emedan han ämnade gifta sig med en.... fattig tjensteflicka, som han länge älskat. Man tänke sig den unga frökens förtviflan, Grandens förargelse och Esparteros förvåning öfver ett så oerhördt afslag! Ryktet berättar, att Segerhertigen, i anledning af denna händelse, en hel eftermiddag glömt att mata sina höns, hvilket annars utgör denna hjeltes käraste tidsfördrif.

Ankomne Fartyg.

Skepp. O. Hansson, slup. Maja Stina, från Luleå, med tjära. A. Hellman, slup. Fredrica från Helley, med kalk. H. Gunnarsson, däckbåt från Höganäs, murtegl. H. M. Andersson, jagt. Elisa Björn från Malmö, cigarrer & hampa.

Sammanträden.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Frivilliga Brandkorps behagade mangrant sammanträda på stadens börs, Fredagen den 1 nästkommande Oktober kl. ½ 7 e. m., då bland annat förekommer val till Beställningspersoner. Götheborg den 27 September 1841.

A. F. ANDERSSON. Brandmästare. O. GARDELL. v. Brandmästare.

[455]

Tisdagen den 28:nde innevarande månad kl. 4 eft. m. äger målskjutning å vanligt ställe rum, och averteras Herrar Ledamöter af Götheborgs Jägare-Förening, att denna målskjutning är den sista för innevarande år, samt anmodas desamma, att på här utsatt tid sig infinna. Götheborg d. 17:de September 1841.

DIREKTIONEN. [441]

Annonser.

Till salu:

№ 796 & 8286.

tvenne ¼:dels Lotter till 6:te klassen af 202:dra Hamb. Penninge-Lotteriet finnas till salu à 13 R:dr 16 sk. B:ko hos L. KAMP, träffas i Bonniers Bokhandel. [454]

JUTSK ULL!

försäljes af J. A. KJELLBERG & CO. [436]

God Utsädes- och Hushålls-Råg af fransysk extraction hos J. A. KELLBERG & CO. [437]

Af J. A. KJELLBERG & CO. försäljes: Norrsk Sill i bok- och furukärl, Fetsill, brun och blank Tran, stor och små Gråsey, Spillångor, Tjära, Hampa, Bomull, Kalkull, Madras-Indigo, Krydd- och Skarp-peppar, hvitt engelskt och turkiskt rödt Bomullsgarn, Skrifpapper, Alun & Rödfärg af Carlsforss Bruks tillverkning, Port-, Madeira & Xeres-Vin på bouteiller m. fl. varor. [438]

Utbjudes hyra:

Till d. 1:ste Okt. är ett möbleradt ungkarlsrum att hyra. Adress här.

Diverse.

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna Märkplåtar till fastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. F. ÅKERBERG, Gravör från Köpenhamn, bor å Hotel Götha Källare. [446]

= Till underrättelse anmäles, att Båtsmannen Johannes Andersson från Böö, Stenkyrko socken, d. 26:te dennes i Poliskammarens vaktrum aflemnat en koffert och ett skrin, som äro låsta och tyckas innehålla diverse varor, 2ne lösa rockar, 1 blå mössa, 1 näsduk och 1 käpp; med anmälan att Johannes Andersson detta allt emottagit af en okänd mansperson, för att till gården Sundsby, jemte den ifrågavarande personen, frakta. Som nämnde person icke låtit sig afhöra och Johannes Andersson sig här icke längre kan uppehålla, så må rätter ägare anmäla sig i Poliskammaren eller hos undertecknad för varornes återfående. Götheborgs Polisfiskass-Contor d. 26:te September 1841. GUSTAF ROBERG. [453]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 114 utgifves nästa Onsdag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 114. Onsdagen den 29:nde September 1841.

Götheborg.

En på en gång sorglig och ryslig tilldragelse timade härstädes sistlidne Måndags afton kl. ungefär ¾5, då en karl af den härstädes förlagda afdelningen af Kronprinsens Husar-regemente, vid namn *Malm*, medelst ett pistolskott, med berådt mod mördade en Under-officer vid samma regemente, Sergeanten *Bäärnhjelm*, hvarefter Malm på samma sätt afhände sig sjelf lifvet. Någon orsak till det af Malm å Bäärnhjelm föröfvade mordet har man ännu icke upptäckt, emedan denne senare var allmänt afhållen, icke allenast af befälet, utan äfven af gemenskapen, samt dessutom af alla andra, som med honom kommo i beröring och lärde känna hans öppna, flärdfria och humana väsende. Hvad man vet är: att Malm ett par gånger, så väl af befälhafvande Officern, Herr Ryttmästaren Krook, som af Bäärnhjelm, blifvit tillsagd att rasta sin häst; att han försummat att efterkomma denna befallning, och att Bäärnhjelm just kom in i kasernen för att ånyo påminna Malm derom, då han af honom, utan någon föregående ordvexling, blef skjuten genom bröstet. Bäärnhjelm, som var en stark, reslig och välväxt man, hade, banesåret oaktadt, styrka nog att gå ur kasernen, tvärs öfver gården och ett par steg uppåt trappan till sitt rum, innan han, badande i blod, nedföll och kort derefter gaf upp andan. Just i samma ögonblick knallade ånyo ett pistolskott från kasernrummet, och då man dit inkom, befanns Malm ligga död i sin säng med pistolen i ena handen och blödande ur ett djupt skottsår i bröstgropen. Begge dessa mordscener voro knappa tvenne minuters verk, och förorsakade en allmän bestörtning både i kasernen och hela grannskapet. Ryttmästar Krook var vid tillfället icke hemma, utan ute på en, cirka fem fjerdingsväg från staden belägen landtgård, Aspenäs, dit rapport om olyckshändelsen genast afsändes. I dag kommer krigsrätt, rörande densamma, att hållas. Så snart undersökningsprotokollerne i målet blifva tillgängliga, skola vi ur dem meddela närmare upplysningar om denna fasaväckande tilldragelse.

= Götheborgs Jägareförening hade i går sin sista målskjutnings-sammankomst för i år. Priset vanns på 22 points af Vinhandlaren Hr *L. J. Jonsson.*

— Dagens utländska post innehåller ingenting af synnerligt intresse, utom det att franska regeringen nu ändtligen fått det så länge och ofta omtalade statslånet arrangeradt. I Paris och flere provinsstäder fortfara oroligheterna i anledning af census och egendomstaxeringen. Undersökningen i Queniset-Pappartska högmålet fortfar; men har ännu icke ledt till några synnerliga resultater, emedan mördaren envist håller sig vid *prima regula juris,* och man icke ännu kunnat förmå honom till någon bekännelse. — I Spanien håller General Narvaez på, att, till förmån för Drottning Christina, anstifta nya oroligheter. En mängd guerillaband hafva redan, synnerligast i Algarbien, bildat sig och ställt sig under hans befäl. Några mått och steg från regeringens sida, till hämmanda af detta oskick, förspörjas ännu icke.

Litteratur.

Gjallarhornet. Första Stöten. Stockholm 1841.

Sådan är titeln på en liten i bokhandeln nyligen utkommen brochyr, som har för afsigt att påpeka bristerna i den *civila embetsmanna-bildningen* i Sverige och visa, *att en reform af reformernas verkställare (de Civila Embetsmännen* i första rummet) är af nöden påkallad.

"Ehuru mycket man än", säger Förf., "må framställa statsmakterna såsom i strid med hvarandra och ägande motsatta intressen att förfäkta, i denna punkt åtminstone kunna de ej hafva mer än ett enda gemensamt, och detta är tillika fäderneslandets högsta och vigtigaste. Konungen, Regeringen, Ständerna, Folket, alla måste vara lika angelägna att hafva kunnige och skicklige embetsmän, så i spetsen för statens förvaltning, som i alla dess grenar. Embetsmännen sjelfve kunna ej, om de veta sitt eget bästa, hafva något annat intresse, än att grundlighet i studier och stränghet i pröfningen måste, jemte rättskaffenhet och ett värdigt uppförande, anses såsom grundvilkoren för den rättvisa i befordringen, hvarpå de yrka, och om något enda skråintresse finnes, som kunde med något skäl befaras nitälska för bibehållandet af den gamla lösligheten i embetsmanna-studierna samt deraf följande lättsinnighet i pröfningar och befordringssätt, så vore det då endast — kasernernas."

För att sjelf kunna bedöma det mått af insigter, den reda i tankegång och den styrka i slutledningar, hvaraf våra officiella skriftställare bland de civila embetsmännen i allmänhet äro mäktige, ber Förf. läsaren genomgå några af de från Kongl. Maj:ts kansli, eller från ett och annat Kollegium, eller till och med från ett och annat af Riksens Högloft. Ständers Utskott utgående expeditioner, då resultatet icke torde utfalla mycket tillfredsställande, samt yttrar derefter:

"Har du än hittills varit lycklig nog, att ej ha haft något att göra med Vederbörande, så tänk då blott efter, om det ej är någon tvistepunkt, någon viglig rättsfråga, i afseende på hvilken det skulle intressera dig att inhemta sakkunniges upplysningar och råd! Besök i detta ärende Råder och Assessorer i vederbörande embetsverk och framställ din fråga! Du skall då erfara, att den ene svarar ja, när den andre svarar nej; att den tredje, måhända klokare än de andra, visligen undandrager sig allt svaromål, och att den fjerde, kanske uppriktigast af dem alla, öppet bekänner, att han allsicke vet, hvad han skall svara. Gå sedan till Presidenten och du skall kanske finna, att han icke är ett skal klokare, än de andra, och sedan du sålunda gjort hela runden hos de lagkloke, skall du omsider befinna dig sjelf fullkomligt lika klok, som förut."

"Och om du äfven," fortfar förf. vidare, "undantagsvis skulle stöta på någon, som utur lasset af oredliga förordningar och hvarandra upphäfvande kungörelser och påbud letar fram ett tillförlitligt svar på en viss speciell fråga, hvar vill du hos oss finna, jemte grundliga positiva insigter, de djupa och fasta grundsatser, de klara och skarpa begrepp, den höga uppfattning af staten och samhällslifvet, med ett ord: den högre enhet i asigterna, som man numera i andra länder är van att fordra, icke blott hos den egentlige statsmannen, utan äfven hos de mindre högt uppsatta civila embetsmännen?"

Orsakerna till detta olyckliga förhållande anser förf. ligga dels i den oändliga lättsinnighet, som sedan längre tider uttrycker sig i de allmänna föreskrifterna om embetsexamina vid Universiteterna; dels i den icke mindre lättsinnighet, hvarmed man hos oss, det oaktadt, anser den litterära utdaningen för civilisterna afslutad med akademiska afgångsexamen, så att, efter dess absolverande, för dem hvarken något ytterligare sjelfstudium eller ens någon uppfostran i sjelfva embetsverken aktas nödiga; dels ändtligen i det förvända befordringssättet.

Angående den sistnämnda omständigheten, eller det för närvarande i vårt kära fädernesland rådande förvända befordringssättet, kan Ref. ej dela Förf:s åsigt, att detta vore en af hufvudorsakerna till ofvan öfverklagade förhållande i afseende på den civila embets-mannabildningen. Det är visserligen mer än beklagligt, att nepotismen skall få göra sig gällande vid publika embetens besättande; att bildning och förtjenster skola få stå tillbaka för börd och relationer; men äfven om detta ej vore förhållandet; äfven om en sträng, och omutelig rättvisa i så fall vore ett utmärkande drag hos styrelsen, — äfven om endast talanger och kunskaper vunne befordran, tviflar dock Ref. mycket på, att detta skulle utgöra en nog verksam drifffjeder för den unge embetsmannen att vinnlägga sig om att tillegna sig ett högre mått af insigter, alldenstund man, i fråga om befordringar, väl skäligen måste fästa afseende på tour och anciennitet och svårligen för befordringssystemet skulle kunna uppställa såsom högsta princip, att den, som, vore det än en helt ung man, ägde större och vidsträcktare theoretiska insigter, borde, vid publika tjensters besättande, vara berättigad till företräde framför den i statens värf grånade embetsmannen, som väl ej innehade den förres högre theoretiska kunskaper, men dock försvarligt skötte det embete, honom blifvit anförtrodt, emedan sådant vore en orättvisa nära nog lika stor, som den, att till besättande af civila poster ur soldatesken och kasernernas stall framdraga personer, som aldrig undergått de för bestridande af sådana platser nödvändiga akademiska pröfningar, eller någonsin handlagt några dervid förefallande ärender. Ett sådant befordringssätt skulle med rätta endast böra kunna göra sig gällande i fråga om rivaliserande personer med något när lika meriter, då den af dem, som kunde uppvisa intyg på högre theoretiska kunskaper, borde hafva företrädet; äfvensom i fråga om högre administrativa och legislativa poster, der en vidsträcktare öfverblick öfver förhållandena och djupare theoretiska insigter äro af nöden. Det nuvarande befordringssättet, huru beklagligt det än må vara, kan således, i Ref:s tanka, icke utgöra egentliga orsaken till den öfverklagade bristen på civil embetsmannaduglighet.

Icke heller kan Ref. vara af lika åsigt med Förf. angående införandet af flera pröfningar för dem, som egna sig åt det civila embetsmannaståndet. En enda embetsexamen må, i Ref:s tanka, vara för civilisten tillräcklig, denna må undergås vid Universitetet eller vid embetsverken; sedermera bör han vara befriad från all vidare pröfning. I denna examen, som borde vara ytterst skarp och sträng, bör han hafva ådagalagt sig äga alla de theoretiska insigter, som kunna erfordras för den civila sfèren, och sedermera böra endast praktiska meriter i befordringsväg grundlägga anspråk på företräde, med undantag af de fall, som ofvanför blifvit omnämnde, i hvilka afseende äfven bör fästas på stora theoretiska insigter. En ytterligare pröfning skulle, i Ref:s tanka, om än dermed något godt kunde vinnas, dock kunna komma att medföra flera olägenheter och gifva anledning till mångahanda chikaner.

(Forts. följer)

Storfursten och Fäktmästaren.

Storfursten *Konstantin*, Kejsar Alexanders yngre och Kejsar *Nicolai* äldre broder, ägde hvarken den förres hjertlighet, eller den senares kalla och lugna värdighet. Hans karakter liknade mest fadrens (Kejsar Pauls), då deremot de tvenne andra hade ärft mest af Kejsarinnan Catharina, deras farmoder, nemligen Alexander hennes goda hjerta och Nicolaus hennes förstånd.

Catharina såg med glädje sina sköna och många sonsöner. Hon delade i tankarne herraväldet öfver verlden dem emellan, hvarpå allaredan namnen Alexander och Constantin häntydde, och denna idé hade så rotfästat sig hos henne, att hon lät afmåla Alexander sönderhuggande den gordiska knuten och Constantin med Labarum, Constantin den Stores fana. Constantin, som hon i tankarne utkorade till Österlandets herrskare, hade en Grekisk amma och Grekiska lärare; Alexander deremot var omgifven af Engelsmän. Begge hade emellertid en gemensam lärare, Schweitzaren Laharpe. Men denne skicklige lärares undervisning uppfattades icke på lika sätt af de båda bröderna. Sålunda svarade Alexander sin lärare i naturvetenskapen, Graft, då denne sade honom, att ljuset vore en oafbruten utströmning från solen: "Det är icke möjligt, ty på det sättet skulle solen hvarje dag blifva mindre." *Constantin* sade deremot till sin lärare, Sacken, som bad honom om att han ville lära läsa: "Jag vill icke lära läsa, ty jag ser, att du läser hvarje dag och likväl blir du allt dummare och dummare." Båda barnens karakter ligger uttryckt i dessa svar.

Constantin, som hade afsmak för ve-

tenskapliga sysselsättningar, fann deremot mycket behag i militäriska öfningar. Fäkta, rida, manövrera föreföll honom mycket nyttigare, än ritning, botanik eller astronomi. Äfven deruti var han lik sin fader.

Kriget emellan Ryssland och Frankrike var honom mycket välkommet. Han blef skickad till Italien, för att under Suvarow fullända sin militäriska bildning, och han bevistade segren vid Mincio och nederlaget i Schweitz. Men denne lärare, som var lika bizarr, som tapper, var illa vald med hänseende till *Constantin*, ty hans besynnerliga egenheter funno hos denne näring. I stället för att dessa skulle aftaga, utvecklade de sig derföre i den grad, att man stundom frestades att anse honom, liksom hans fader, för förryckt.

Efter freden i Wien blef *Constantin* Vice-konung i Pohlen. Här, i spetsen för ett krigiskt folk, tilltog än mera hans kärlek för krigsyrket, och i brist på blodiga fältslag, utgjorde parader och revyer hans förlustelser. Så väl om vintern, som om sommaren, uppsteg han klockan 3 om morgonen, ock iklädde sig, utan all tillhjelp, sin generals-uniform. Han arbetade vanligen till kl. 9, begaf sig derpå till platsen Saxen, der tvenne regementer infanteri och en sqvadron kavalleri voro uppställde, och musik mottog honom. Derpå begynte revyen. De enkla plutonerne defilerade med mathematiskt noggranna mellanrum förbi honom. Han var sjelf klädd i en grön jägare-uniform. Han bar en hatt, försedd med tuppfjädrar, af hvilka den ena hängde ned på venstra skuldran, den andra stod rakt i vädret. Hans ovanligt lifliga blick, korta näsa och hängande underläpp gaf hans ansigte ett vildt och frånstötande uttryck, som ännu mera ökades deraf, att halsen var kort, och hufvudet tycktes hvila omedelbart på skuldrorna. Vid musikens toner och anblicken af dessa, af honom sjelf kommenderade, menniskors gående och taktmässiga steg, glömde han hela verlden. Han greps af ett slags feber, som färgade hans kinder röda; hans händer knöto sig krampaktigt, hans fötter voro i en beständig rörelse och stampade takten; då och då utstötte han ett oartikuleradt strupljud, som ej liknade något menniskoläte, och hvarigenom han än uttryckte välbehag, än vrede, när icke allt gick efter hans önskan. I sådant fall voro straffen förskräckliga; den minsta förseelse bragte en soldat i fängelse och gjorde att en officer blef degraderad. Hans stränghet inskränkte sig icke till hans omgifning; den utsträcktes äfven till djuren. En gång lät han hänga en apa, emedan hon åstadkom för mycket buller. En häst, som gjorde ett felsteg, lät han gifva ett tusen prygel; en hund, som hade stört hans sömn, blef skjuten. — Var han än vid godt lynne, så låg ändå lika så mycken vildhet i hans sätt att vara, som då han var uppretad. Han vände sig då omkring under ett omåttligt skratt, gned händerna och stampade med fötterna. Vid sådana tillfällen fasttog han det första barn, han kunde komma öfver, nöp det i näsan eller kinderna, och hemskickade det slutligen med ett guldmynt i fickan. Stundom var han hvarken munter eller vred, utan förföll i den djupaste melankoli. Då var han svag, som en qvinna; han suckade, vältade sig på soffan eller golfvet, och ingen vågade närma sig honom. I sådana ögonblick öppnade man fönster och dörrar, och då inträdde till honom ett blondt, blekt, fint bygdt fruntimmer i en enkel hvit klädning med ett blått skärp om lifvet, snarlikt en ande. Hennes blotta åsyn utöfvade liksom en trolldomsmakt på Czarewitsch. Hans krampaktiga tillstånd upphörde, hans suckar förvandlades till stönande, och slutades med en ström af tårar. Nu var det onda öfverståndet; hon satte sig vid sidan af honom; han lade sitt hufvud på hennes knä, föll i sömn och uppvaknade frisk och sund. Detta fruntimmer var *Jeanette Grundzenska*, Pohlens skyddsengel.

Då hon en dag, ännu ett barn, förrättade sin bön till den heliga Jungfrun, föll en immortell-krans, som var fästad på bilden, ned på hennes hufvud. En gammal kossack från Ukrän, som gällde för att vara en prophet, blef af hennes far tillfrågad om, hvad det kunde betyda. Denne förutsade då, att denna heliga krona var ett tecken till hennes jordiska bestämmelse. Fader och dotter hade för längesedan glömt spådomen, då *Constantin* händelsevis fick se *Jeanette*. Vid åsynen af henne blef denna halfvilda menniska, som var underkastad de häftigaste lidelser, plötsligen böjlig som ett barn. Han, som ej tålte något motstånd, som med ett ord bjöd öfver fädernas lif och döttrarnes ära, bad ödmjukt hennes gamle fader om *Jeanettes* hand; han bönföll på det enträgnaste om, att den ej måtte nekas honom, ty utan henne vore ingen lycka till för honom här i verlden. Gubben påminte sig kossackens spådom; i Storfurstens begäran låg för honom uppfyllandet deraf, och han trodde sig ej böra motsätta sig himlens vilja. Storfursten erhöll således fadrens och dottrens samtycke; endast Kejsarens fattades ännu. — Detta vann *Constantin* genom att afsäga sig sina anspråk på thronföljden, *Alexander* hade nemligen inga barn och *Constantin* var alltså thronarfvinge. Ja, denna besynnerliga menniska, hvars rynkade ögonbryn kommo ett helt folk att darra, afstod österns och vesterns kronor, sjundedelen af vårt jordklot och 60 millioner menniskor, endast för att vinna en ung flickas hjerta. *Jeanette Grundzenska* blef på detta vilkor af Kejsaren upphöjd till Furstinna af Lowicz.

Af denna korta karaktersskildring skall läsaren kunna göra sig ett begrepp om Storfursten *Constantin*, och förmodligen finna det följande mindre osannolikt, än eljest kanske skulle vara fallet.

(Forts. följer.)

Hvarjehanda.

Filantropi.

För 15 år sedan förenade sig vetenskaperna och filantropien, för att uppfinna ett gelé, d. v. s. ett nytt näringsmedel, som tillagas af ben. I 15 år har man dermed närt de sjuke i lazaretterne, de fattige i välgörenhetsinrättningarne och fångarne i straffanstalterne. Slutligen ville man äfven införa bruket af detsamma i kasernerne. Då föll det någon in att fråga, om detta näringsmedel också verkligen innehölle någon näring? Man ryckte på axlarne öfver denna anmärkning, men vetenskapen var dock svag nog, att dermed anställa nya experimenter. Af en berättelse af en ytterst lärd man visar sig, att geléets födande egenskaper ej existera; att af tvenne hundar, af hvilka den ene trakterades med gelée och den andra endast med vatten, dog den förre först, och ändtligen, att, tack vare vetenskapens och filantropiens förenade bemödaden, alla de, som i sjukhus och fängelser blifvit undfägnade med gelé, bokstafligen dödt af hunger.

I Paris har det nu bland damerna blifvit på modet att bära en i barmen till

hälften förstucken dolk, hvars praktfullt ciselerade fäste är på det rikaste smyckadt med ädelstenar. Hotar detta vapen de otrogne eller närgångne? Skall det straffa obeständigheten eller försvara oskulden? Tiden kommer väl ofördröjdt att besvara dessa frågor.

Dem. *Rachels* långa bortovaro från Paris har gifvit ett annat ungt fruntimmer, Dem. *Maxime*, tillfälle att med framgång debutera å *Theâtre française*. Hennes första uppträdande, i Corneilles *Phèdre* och *Cinna*, har vunnit utomordentligt bifall, och Pariserpubliken äger numera hopp om, att, inom den tragiska genren, icke behöfva se sig inskränkt till Dem. Rachels eminenta sceniska prestationer.

En Hr *Fanon* i *Paris* har uppfunnit elastiska askar, i hvilka fruntimmershatter kunna ställas och medtagas på resor, utan att lida den ringaste skada. Dessa "*Boites des Voyages*" se nästan ut som luftballonger och äro verkligen rätt sinnrikt kombinerade.

I dårhuset i Petersburg finnes en olycklig, som håller sig för en thémaschin. Han hör beständigt thévattnet koka inom sig och ropar till alla förbigående: "Det kokar, det kokar; det är redan hett, jag ber, tappa ur det!"

Den utmärkte preussiske kavalleri-generalen F. v. Seydlitz, förnyade stundom i sin ålderdom sin ungdoms vågstycken och red ofta såsom general, liksom förut såsom page, emellan kringlöpande väderqvarnsvingar. En gång träffade han vid en spatserridt i trakten af Ohlau på en halftäckt vagn, som framskred ganska långsamt i sanden. En landtprest med sin fru satt deri. *Seydlitz* betraktade åkdonet, hvars främre del var mycket långsträckt, så att emellan kuskbocken och vagnskorgen fanns ett temligt rum. Utan att länge besinna sig, gaf han sin häst sporrarne och satte öfver vagnen. Hela hans svit följde honom, till icke liten förskräckelse för dem, som suto derinne, hvilka dock blefvo fullkomligt oskadade.

I en fransysk stad blef för någon tid sedan en betydande person begrafven med mycken högtidlighet. I processionen befann sig äfven den aflidnes läkare, och en mängd åskådare hade församlat sig på kyrkogården, ditlockade af den ypperliga musiken. "Kan du väl säga mig," frågade då någon, "hvem som komponerat denna förträffliga sorgmusik?" — "Nej det kan jag verkligen icke" svarade den tillfrågade, "men der", fortfor han, pekande på doktorn, "står författaren till texten."

Den första menskliga varelse, som den berömde *Jenner*, den 14 Maj 1796, ympade, lefver ännu i England såsom trädgårdsmästare hos en ättling af kokoppympningens verldsbekante uppfinnare.

Ankomne Fartyg.

Skepp. L. P. Olsson, Jakt. Lyckans försök, från Halmstad, med jern och papper; P. Christensson, båt. Jungfrun, från Malmö med 2090 k:r bränvin: J. Persson, Jakt. Hoppet, från Malmö med 200 t:r malt; P. Olsson, båt Albertina, från Malmö med 2000 k:r bränvin; A. Jonsson, Jagt. Enigheten, från Carlshamn, 46 mille ekstäf; J. Hammar, däckbåt. Neptunus från Norrköping med 200 ris blått papper; L. Johansson, båt. Urban, från Stockholm med tjära och pottaska.

Sammanträde.

Herrar Ledamöter af Götheborgs Frivilliga Brandkorps behagade mangrant sammanträda på stadens börs, Fredagen den 1 nästkommande Oktober kl. ½ 7 e. m, då bland annat förekommer val till Beställningspersoner. Götheborg den 27 September 1841.

A. F. ANDERSSON. Brandmästare. O. GARDELL. v. Brandmästare.

[455]

Annonser.

Auktion:

För afvikne Fortifikationskamreraren K. N. Hallströms konkursmassas räkning försäljes genom öppen auktion på Auktionskammaren i Götheborg, Torsdagen d. 21:ste nästkommande Oktober, kl. 12 middagen, trenne aktier uti Jansbrohults kopparverk, hvarföre alla inbetalningar äro gjorda till Augusti månad detta år, för Verkets drifning. Anledning är hoppas, att detta Kopparverk med tiden blifver mycket fördelaktigt. En del malm finnes nu uppbruten för smältning till koppar nästa år. Om Grufvans beskaffenhet, m. m. kunna Herrar spekulanter till alla delar blifva underrättade genom disponenten, Grosshandlaren Hr C. F. Kjellberg i Götheborg, och Inspektoren på stället, Hr Clareus, hvars adress är Carlstad och Jansbrohult. — Med betalningen lemnas säkre köpare 3:ne månaders anstånd. Rödesund d. 18:de Sept. 1841.

L. F. ALMSTEDT. [452]

Till salu:

N:o 796 & 8286.

tvenne ¼:dels Lotter till 6:te klassen af 202:dra Hamb. Penninge-Lotteriet finnas till salu à 13 R:dr 16 sk. B:ko hos L. KAMP, träffas i Bonniers Bokhandel.

[454]

Upphittadt.

Ett guldörhänge med vidhängande berlock, är, under sistlidne marknad, upphittadt på Östra hamngatan, hvilket ägaren kan, på beskrifning, återfå då anmälan sker å härvarande officin. [457]

Utbjudes hyra:

Till d. 1:ste Okt. är ett möbleradt ungkarlsrum att hyra. Adress här.

Diverse.

Den eller de, som för Götheborgs frivilliga brandkorps räkning vill åtaga sig förfärdiga en spruta, äga inkomma med förseglade anbud å minsta priset, ock sednast Måndagen den 30:de dennes. Anbuden inlemnas hos Handlanden A. F. Andersson, der ritningen till sprutan är att tillgå. Götheborg den 20:de Sept. 1841. [456]

MANGEL-INRÄTTNINGEN

i stadens Sluss-qvarn är nu ställd i bästa ordning; afgiften är nedsatt, och kommer att beräknas efter nedanstående Taxa, för dem, som behaga bestämma sig att mangla för år, och hvilka då komma att hafva företrädesrätt framför andra.

Hvarje Mangels begagnande kostar:

för 1 timma	6 sk. r:gs	för 8 timmar	36 sk. r:gs
„ 2 „	12 „	„ 9 „	40 „
„ 3 „	18 „	„ 10 „	45 „
„ 4 „	24 „	„ 11 „	1: 1,6. „
„ 5 „	25 „	„ 12&13	1: 6. „
„ 6 „	30 „	„ 14 t. o. m.	24. „
„ 7 „	35 „	„ efter	4 sk. p:r timme.

Götheborg den 29 September 1841,

A. F. ANDERSSON. [458]

= Till underrättelse anmäles, att Båtsmannen Johannes Andersson från Böö, Stenkyrko socken, d. 26:te dennes i Poliskammarens vaktrum aflemnat en koffert och ett skrin, som äro lästa och tyckas innehålla diverse varor, 2:ne lösa rockar, 1 blå mössa, 1 näsduk och 1 käpp; med anmälan att Johannes Andersson detta allt emottagit af en okänd mansperson, för att till gården Sundsby, jemte den ifrågavarande personen, frakta. Som nämnde person icke låtit sig afhöra och Johannes Andersson sig här icke längre kan uppehålla, så må rätter ägare anmäla sig i Poliskammaren eller hos undertecknad för varornes återfående. Götheborgs Polisfiskals-Contor d. 26:te September 1841. GUSTAF ROBERG. [453]

Vinster i 5:te klassen af 202:dra Hamb. Penninge Lott.

à 15 M:k Cur:t, N:ris 4,488, 4.498, 7,854, 7,874, 8,159, 8,239, 8,247, 12,413, 13,694, 14,575 torde jemte frilotter planmässigt uttagas hos Hr S. A. SVALANDER eller hos undertecknad, der lotterne blifvit köpte, och alla öfrige Lotter blifva till 6:te och sista klassen förnyade inom den *22 September*. Några köplotter förefinnas ännu så väl i HAMBURGER PENNINGE- som TORELLS GULD- SILFVER- och VARUL-OTTERI, och träffas Svalander i huset N:ris 65 66 vid Vallgatan, samt undertecknad å Hr J. Risbergs kontor säkrast före kl. 9 f. m. — Planer till 203:dje lotteriet meddelas äfven, deri väsendtliga ändringar till den spelandes fördel ägt rum. ÅKE OHLSSON.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 115 utgifves nästa Lördag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 115. Lördagen den 2:dre Oktober 1841.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 19:de Sept. De officiella berättelserna angående tilldragelserna i *Clermont* innehålla: "Den 9:de om morgonen tog census sin början. Befolkningen var lugn; dock ströko tid efter annan smärre hopar genom gatorna under utrop af: "stängen dörrarne!" Kl. 2 e. f. blef census åter företagen. Embetsmännen insulterades på Place S:t Herem. Hr *Leon de Chagelles*, en Municipal-embetsman, blef träffad af ett stenkast. Kl. omkring 5 var förrättningen slutad och embetsmännen återvände till stadshuset. Nu framryckte större hopar. Stora stenar slungades i mängd emot soldaterne. En Officer blef svårt sårad. En annan Officer, Hr v. Laveaucoussé, Kapten vid generalstaben, blef på samma sätt sårad i hufvudet. Emellertid dröjde auktoriteterne att vidtaga allvarsammare åtgärder, i den förhoppning, att oordningarne skulle upphöra och folkhoparne skingra sig på magistratens uppmaningar. I detta kritiska läge förflöt den öfriga delen af dagen. Ett detaschement af 4:de dragon-regimentet försökte, ridande i skridt och med sabeln i skidan, att rensa platsen. En barrikad uppkastades nu af orostiftarne vid slutet af gatan Boilrot. Trenne gånger blef den af infanteriet, med gevär på axel och under ett hagel af stenar, intagen. Trenne gånger blefvo soldaterne, som hade oladdade gevär och ej fingo begagna bajonetten, tvungne att draga sig tillbaka. Nu företog kavalleriet med gensdarmerne i spetsen, en charge, och gatan blef rensad. Emellertid blefvo en stor mängd officerare, under-officerare och soldater svårt sårade af stenar, hvilka de upproriske slungade efter dem, som efter hvarje charge samlade sig på nytt. Ställningen förvärrades med hvarje timma. Natten inbröt och orostiftarne blefvo så mycket dristigare, som trupperne ådagalade ett beundransvärdt tålamod och sjelfförsakelse. Slutligen blef det dock nödvändigt att möta våld med våld. General Gréard lät kommendera fram en pluton af 80 man och befallte ladda gevären. Prefekten gaf en poliskommissarie befallning att uppmana folkmassan att skingra sig. Ett hagel af stenar blef svaret. General *Bastond* befallte nu soldaterne att ladda och gifva eld, likväl så, att de skulle skjuta i luften. Några af soldaterne sköto dock i en horizontell rigtning och tvenne af de upproriske blefvo dödade, samt några sårade. De öfrige grepo hastigt till flykten. Derpå drogo sig trupparne tillbaka till stadshuset, för att der tillbringa natten. Några medlemmar af municipal-konseljen begärte af prefekten, att national-gardet måtte sammankallas och municipal-konseljen förklaras permanent. Prefekten afslog dock denna begäran. Man erfor, att emissarier blifvit afsände, för att uppreta folket i byarne och egga detsamma till uppror. D. 10:nde Sept. klockan omkring 8 på morgonen erhöll man den underrättelsen, att innevånarne i byarna *Beaumont* och *Aubière* hörsammat de upproriskes uppmaning och, väpnade med liar och jagtbössor, stodo utanför portarne till Clermont. Barriererna till staden stodo i ljus låga. Nyssnämnde ledamöter af municipal-konseljen begåfvo sig då till mairens hôtel och fordrade att census skulle uppskjutas. Prefekten svarade, att i det tillstånd af uppror, hvari staden befann sig, vore census faktiskt uppskjuten. De upproriske försökte nu att omringa trupparne. Då erhöll, på samma plats som dagen förut, poliskommissarien befallning att ånyo låta utgå uppmaningar till massan; men i samma ögonblick gåfvo insurgenterna eld. Trupparne besvarade den med en full salfva, och elden fortfor en lång stund. Om aftonen förfogade sig insurgenterna till mairens boning, plundrade densamma helt och hållet och stucko den i brand. Följande dagen var allt åter lugnt.

= Gäsningen i hufvudstaden fortfar. Väl märkte man i går afton i *Faubourg S:t Antoine,* på Boulevarderna och i den delen af *Rues S:t Denis* och *S:t Martin* icke den ringaste sammangaddning; men på *Carré S:t Martin* och på hela *Boulevard S:t Denis* hade återigen ganska täta massor bildat sig. Starka patruller af municipal-gardet till häst och fot jemte brigader af polis-agenter voro uppställde på dessa platser; kavalleriet utförde flera charger och det regnade käpprapp. Alla butiker i gatorna *S:t Denis* och *S:t Martin* voro hela aftonen tillstängde. Kl. omkring 11 såg man ett antal af ungefär 100 unga män, nästan alla klädda i blouser, emellan en dubbel rad af municipal-gardister till fots komma ned för gatan *Faubourg-Montmartre.* En ganska stark patrull af beridna municipal-gardister drog framför dem. Det hette att de nyss blifvit häktade i ett vid yttersta ändan af denna gata beläget hus. Denna händelse förorsakade för ett ögonblick en stor sensation i detta qvarter af staden. Alla poster i grannskapet fördubblades och gingo under gevär för vakten; talrika patruller genomtågade gatorna. I går var det redan åttonde aftonen, sedan sammangaddningarna på *Place du Chatelét* tagit sin början.

ITALIEN.

Rom d. 13:de September. Thorwaldsen har anländt hit, efter en mer än trenne års frånvaro. Den firade gubben, som befinner sig vid full helsa och vigör, har blifvit på det mest smickrande sätt emottagen af de här sig uppehållande konstnärer af alla nationer.

NORDAMERIKA.

Philadelphia d. 28:nde Aug. *Philadelphia Gazette* innehåller ett utdrag ur *S:t Thomas Times*, hvari meddelas ett bref, hvilket blifvit funnit i en butelj vid 53° 20m br. och 47° 33m l. och föregifves (ehuruväl underskrift fattas) härröra från en passagerare på det förolyckade ångfartyget *President*. Brefvet är dateradt d. 17:de Mars och innehåller, att *President* d. 14:de af en orkan blifvit drifvet mot ett isberg och straxt sjunkit, så att passagerarne endast med möda kunnat rädda sig på isen, der de ända ditintills uppehållit sitt lif af en död haj och några buteljer vin, och förutsågo, att de inom få dagar skulle duka under för hunger och köld. En passagerare, vid namn *Norris*, hade redan dött. I anseende till de många osannolikheter, som förekomma i denna berättelse, tror man dock att hela brefvet endast är en dikt.

POHLEN.

Warschau d. 17:de Sept. Konungen af Preussen har aflagt ett besök hos sin Kejserlige svåger, som för närvarande befinner sig härstädes, hvarvid illuminationer och andra festiviteter ägt rum.

TYSKLAND.

Braunschveig d. 19:de Sept. Den 19:de sammankomsten af tyska naturforskare och läkare öppnades härstädes i går. Den är ganska talrikt besökt.

EGYPTEN.

Alexandria d. 1:ste Sept. *Mehemed Ali* har förklarat sig vilja hemförlofva de i hans armé befintlige Syrier, och *Kapudan Pascha*, samt *Tahir Pascha* hafva erhållit befallning att på turkiska skepp öfverföra dessa truppar till Syrien. — *Said Bei* återväntas ofördröjligen till Alexandria. — Enligt underrättelser från *Kandia*, herrskar derstädes fullkomligt lugn. *Tahir Pascha* befinner sig ännu der.

= Major *Napier* ärnar i egen person företaga en undersökning vid alla egyptiska regimenten, för att vara rigtigt säker på, att inga Syrier blifva qvarhållne. — *Mehemed Ali* hyser mycket misstroende till Engelsmännen, och dessa båda respektive makter söka på allt möjligt sätt att chikanera hvarandra. — *Ibrahim* befinner sig i *Delta;* han påstår, att han ej mera vill heta Ibrahim Pascha, utan *Hadschi Ibrahim*, hvarmed han vill låta förstå, att han hädanefter ärnar föra ett kontemplativt lif och uppgifva sina krigiska planer.

Litteratur.

*Gjallarhornet. Första Stöten. Stockholm 1841.**

Sjelfva roten till det öfverklagade onda måste sökas vid Universiteterna. Vid dem är det, som den unga civilisten egentligen skall bildas för statens tjenst. Ref. vill derföre i korthet betrakta gången af denna bildning, för att visa, huruvida den motsvarar sitt ändamål, eller icke.

Det är att beklaga, att en hel hop skolstudier skola vara förlagda ända långt in i Akademien, hvarigenom en för de studerande dyrbar tid utan något egentligt gagn går förlorad, oberäknadt de omkostnader, som ynglingarnes föräldrar få vidkännas för pedantiska formaliteter; ty för något annat kan man väl knappast anse t. ex. de för den blifvande *juristen* föreskrifna preliminärer, som bestå i examen stili latini pro studio juris, mathematisk examen och så kallad svensk skrifning, hvilka nästan endast utgöra en repetition af hvad som redan i studentexamen blifvit presteradt, eller åtminstone bordt presteras. Nu deremot åtgå stundom flere terminer till en äkta skolpojkartad stil- och kria-skrifning, så på latin som svenska, i synnerhet det förra,** innan den unge adepten hinner bestå de prof, som kunna göra honom värdig af adoption inom juridiska fakulteten — i stället för att en studentexamen borde vara sålunda beskaffad, att ynglingen deri skiljde ifrån sig alla de förstudier, som kunde behöfvas för inträdet i den fakultet, inom hvilken han sedermera ärnar fullända sin kurs, eller såsom förhållandet numera är inom theologiska fakulteten, men också endast inom denna.

Sedan ynglingen hunnit genomtråka alla dessa onyttiga preliminärer, börjas det egentliga studiet af de juridiska vetenskaperna. Dessa kunna, i anseende till den inskränkta lärarepersonalen, endast högst ofullständigt föredragas, så att statsrätt, folkrätt, rättshistoria m. m. blifva nästan helt och hållet försummade, och undervisningen nästan endast inskränkes till de i Sverige gällande positiva civil-, kriminal- och finans-lagarne.* Följden deraf blir den, att den unge civilisten afgår från Universitetet, utan att hos honom blifvit grundlagd någon rent vetenskaplig underbyggnad. Utan kännedom om den Svenska rättens utveckling under seklernas lopp, utan kunskap om andra länders lagstiftningar, och utan någon öfverblick af de historiska och rationella principer, på hvilka dessa äro fotade, eller i allmänhet taget utan någon den ringaste egentligen filosofiska bildning, måste hans blick nödvändigtvis vara högst inskränkt, måste han helt och hållet sakna förmågan att betrakta sakerna ur en högre synpunkt, och att i en hast under allmänna principer subsumera och ordna de oändliga nyanceringarne af rättsfrågor och olika juridiska fall. Om han än genom en längre tids tjenstgöring hos någon domare kan inhemta tekniken och bringa sig upp till en viss praktisk färdighet och handtverksmässighet, så skall han dock alltid, då frågor af en något ovanligare beskaffenhet fö-

---

* *Fortsättning och slut från föreg. N:r.*

** *Hvartill en sådan skrifning skall tjena, är svårt att inse. Tror man sig på så sätt kunna uppehålla latinets sjunkande anseende, så bedrager man sig storligen; det är just rätta sättet att göra det ännu mera tråkigt och förhatligt. Den upplysta delen af allmänheten har också redan brutit stafven öfver dylika pretentioner.*

* *Erkännas måste dock, att den förtjenstfulle D:r Schlyter, sedan sin anställning såsom Professor vid Lunds Universitet, gjort allt, för att derstädes höja det juridiska studium, i synnerhet hvad laghistorien beträffar. I början väckte väl hans innovationer mycken förargelse; laghistoriens studium föreföll de unga civilisterne äga ungefär samma gemenskap med juridiken, som fysik och astronomi — hvilket dock så mycket mindre kan förundra Ref., som han hjelf hört äfven äldre jurister förklara detsamma för rent af dårskap. Hvad skall man väl tänka om sådana lagkloke?*

I Upsala deremot skall man gå mindre strängt till väga, hvadan det också stundom inträffar, att ynglingar, som gerna önska att så fort som möjligt slå sig igenom sin examen, efter några misslyckade försök i Lund, helt hastigt qvittera Akademien, för att afgå till Upsala, samt återkomma merendels innan kort, briljerande i full Hofrätts-kostym, under det att deras i Lund qvarlemnade kamrater ännu svettas i svart tentamensfrack; hvaremot det sällan händer, att studenterne i Lund i så fall erhålla någon kontravisit af sina Upsaliensiske bröder, och om en sådan skulle inträffa, så är den vanligtvis föranledd af andra orsaker.

rekomma, stå handfallen och rådlös, och, i händelse han skulle blifva kallad att vara sitt fäderneslands lagstiftare, skall han befinna sig i ett för honom nästan helt och hållet främmande element, alldenstund dertill erfordras något mer, än ett blott minnesverk af nu gällande lagar och förordningar, och en nästan mekanisk färdighet i deras tillämpning på enskilta dagligen förekommande fall inom den praktiska statstjensten, emedan dertill erfordras en högre filosofisk och rätts-historisk bildning; en klar och koncentrerad öfverblick öfver den fosterländska rättens historiska utveckling; kunskap om främmande folkslags prestationer i lagstiftningsväg, samt de så väl historiska som rationella principer, på hvilka dessa äro grundade.

För att höja det juridiska studium och lyfta det till en högre vetenskaplig ståndpunkt, än hvarpå det för närvarande i Sverige befinner sig, anser referenten examen i den positiva rätten böra föregås af en mycket sträng och allvarlig sådan i rättshistorien och de egentligen filosofiska brancherna af rättsvetenskapen. Derigenom skulle, hos den unge civilisten, väckas en vetenskaplig anda; han skulle derigenom komma på en högre ståndpunkt, som skulle ingifva mera intresse för studiet af den annars nog torra ock tråkiga positiva rätten; ty hvarje vetenskap, äfven den till utseendet minst lockande, erbjuder dock alltig någon intressant sida, så snart den på ett *vetenskapligt* sätt studeras. Sedan ett sådant djupare vetenskapligt intresse en gång blifvit väckt, blir det slutligen ett behof, ett behof, som likt hvarje sådant i lifvet ovilkorligt gör sina anspråk gällande och nödvändigt måste tillfredställas, och derigenom skulle den unge embetsmannen eggas, att, äfven efter aflagda akademiska prof, vinnlägga sig om studier och att med uppmärksamhet följa rättsbegreppens utveckling under hela sin lifstid. Detta är i Ref:s tanka enda sättet att upphjelpa den civila embetsmannabildningen Sverige. †.

*Storfursten och Fäktmästaren.**

En fransk fäktmästare hade begifvit sig till Petersburg, dit *Constantin,* till följe af en upptäckt sammansvärjning, hade afrest, för att erbjuda honom sin tjenst. Jag insåg väl, säger han, att ögonblicket ej var gynnande, men jag hade nu en gång för alla föresatt mig att förskaffa mig audiens, hurudan än utgången måtte blifva. Jag beställde skjuts till Strellna, och medhade ett rekommendationsbref till General *Rodna, Constantins* generaladjutant, jemte en supplik till Kejsar *Alexander.* Efter tvenne timmars resa uppnadde jag slottet. Skildtvakten ville ej i början tillåta mig passera; men när jag uppvisade brefvet till general *Rodna,* lades icke mera något hinder i vägen derför.

Denne senare arbetade med Storfursten; en officer öfverlemnade honom mitt bref och kort derefter erhöll jag företräde. Storfursten satt vänd emot kaminen. Han dikterade just för general *Rodna* de sista orden af en depesch. Jag hade knappt hunnit träda inom dörren, förrän han, utan att röra sig, nickade emot mig, fästade på mig sina genomträngande ögon och frågade:

"Ifrån hvilket land är du?"

"Ifrån Frankrike, Ers Kejs. Höghet!"

"Hur gammal är du?"

"Jag är tjugusex år gammal."

"Hvad heter du?"

"Mitt namn är G...."

"Och du önskar blifva anställd som fäktmästare vid ett af Hans Majestäts regimenter?"

"Detta är min högsta önskan."

"Du påstår, att du förmår prestera mera, än man vanligen kan?"

"Jag ber Ers Kejserliga Höghet om förlåtelse; det säger jag icke, ty det skulle vara opassande att sålunda yttra sig om sig sjelf."

"Nå, men du menar det dock?

"Ers Kejserl. Höghet vet, att högmod är menniskans arfsynd; dessutom har jag i förrgår aflagt prof i S:t Petersburg; huru dessa utföllo, kan Ers Kejserl. Höghet lätt erhålla underrättelse om."

"Jag vet allaredan att du endast haft med ganska medelmåttiga fäktmästare att göra."

"Derföre har jag också skonat dem."

"Såå! Du har skonat dem.... Men om du nu icke hade skonat dem, hur hade det väl då gått?"

"Jag skulle hafva träffat dem tio gånger, när de hade träffat mig tvenne."

"Ah-ha!.... Du skulle alltså kunna träffa mig tio gånger, när jag endast träffade dig tvenne?

"Det kunde komma derpå an!"

"Huru! Hvarpå kunde det komma an?"

"Det kommer an på, huru Ers Kejserl. Höghet ville, att jag skulle behandla Er. Befaller Ni, att jag skall behandla er som en furste, så skall jag låta er träffa mig tio gånger, då jag endast träffar er tvenne. Tillåter ni deremot, att jag behandlar er, som jag skulle behandla hvarje annan, så är det troligt, att jag endast får tvenne, under det ni erhåller tio stötar."

"Lubinski!" ropade han och gnuggade händerna, "Lubinski, tag hit mina floretter! — Ah! ni skall få se, min herr storskrytare!"

"Huru! Ers Höghet skulle tillåta....?

"Min höghet tillåter icke blott, utan vill att du gifver henne tio stötar.... Vill du nu kanske draga dig ur spelet?"

"Jag är hitkommen för att ställa mig till Ers Höghets befallning. Jag åtlyder."

"Godt! Tag denna florett och denna mask, och låtom oss försöka!"

"Ers Höghet tvingar mig dertill."

"Ja.... hundrade gånger ja! tusende gånger ja! millioner gånger ja!

"Jag är beredd."

"Hör! Tio stötar måste du gifva mig. Jag efterskänker dig icke en enda.

Oaktadt Storfustens uppmaning, inskränkte jag mig dock endast till försvar.

"Hvad!" utropade han med hetta, "jag tror du skonar mig. Men vänta bara. Hurra! och jag såg genom masken, att han blef röd i ansigtet."

"Nå, hvar äro nu dina tio stötar?

"Ers höghet, vördnaden...."

"För fan i våld med vördnaden!.... träffa! träffa!" — Jag begagnade mig af hans tillåtelse, och träffade honom trenne gånger efter hvarandra.

"Det var bra.... men nu kommer min tur. Det var sannt, han träffade mig verkligen!"

"Jag tror att Ers Höghet ej skonar mig, och att jag derföre måste akta mitt skinn."

"Ja! akta ditt skinn, så godt du kan; fort bara! hurra, hurra!

Jag träffade honom ännu en gång, och vid en kontrastöt kom han, just icke till att stöta mig, men till att slå mig.

"Träffadt, träffadt!" utropade han hastigt och stampade med foten. Du har sett, Rodna, att jag af sju stötar har träffat tvenne gånger."

"Två emot tio, Ers Höghet," svarade jag och anföll nu häftigt. Åtta, nio, tio! nu äro vi qvitt."

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

"Bra, bra!" utbrast han, "rätt bra .... men lektioner i fäktning på värja duga icke till mycket .... hvad nytta har väl mitt kavalleri deraf! Bajonetten, sabeln .... derpå kommer det an. Kan du handtera sabeln?"

"Nästan lika så godt som värjan."

"Såå! skulle du till fots med sabeln i handen, kunna försvara dig emot en lancier?"

"Det tror jag nog, Ers Höghet."

"Du tror bara. Du är alltså icke viss på din sak."

"Nå välan då! jag är viss derpå."

"Du är alltså viss på din sak .... du kan försvara dig?"

"Ja! Ers höghet."

"Du kan parera en lansstöt?"

"Ja jag kan parera en sådan."

"Emot en ryttare?"

"Ja, emot en ryttare."

"Lubinski!" ropade åter Storfursten. — Lubinski kom.

"Låt skaffa mig en häst och en lans! Fort, fort!"

"Men Ers Höghet."

"Ah! Du är rädd, tror jag: Ha, ha, ha!

"Jag är visst icke rädd; emot hvarje annan, än Ers Höghet, skulle alla dessa försök endast vara en lek för mig."

"Nå, hvad äro de då vis à vis mig?"

"I fråga om Ers Höghet, fruktar jag lika så mycket att segra, som att öfvervinnas; ty jag fruktar, att ni, om jag segrar, skall glömma hvad ni befallt mig."

"I så fall behöfver du ej hysa någon fruktan. Rodna har ju hört hvad jag sagt."

"Jag tillåter mig anmärka för Ers Höghet, att jag ännu icke härmed kan vara tillfreds; ty äfven Hans Excellens skulle jag behandla med största respekt."

"Du är en listig smickrare! Du tror dig derigenom förskaffa dig en vän, men ingen har något inflytande öfver mig, jag dömer alltid sjelf. En gång har du haft god lycka; vi vilja se, om detta andra gången skall blifva fallet."

(Forts. följer.)

Hvarjehanda.

Det sjuttonde regimentet. Det franska lätta infanteri-regimente, i speten för hvilket Hertigen af Aumale den 13:de Sept. intågade i Paris, och för hvilket den stora militärfesten i Neuilly nyligen blifvit gifven, öppnade, under republikens tid, såsom sjuttonde lätta halfbrigaden, fälttåget på andra sidan om Alperna och Pyreneerna, och vann redan då ett lysande rykte. Det blef efter slagen vid Lodi, Castiglione och Rivoli förvandladt till sjuttonde regimentet och bevistade, såsom sådant, slagtningarne vid Ulm, Austerlitz, Jena, Eylau, Friedland, Madrid och Lissabon; 1814 stod det under Marskalk *Soult* vid Toulouse; 1835 kom det till Afrika och deltog i expeditionerna till Mascara, Tlemecen och Tafna; det stod under Öfverste *Combes* i slaget vid Skikak och under Öfverste *Corbin* och Hertigen af *Nemours* vid belägringen af Konstantineh, hjelpte till att slå Abd-el-Kader vid Mouzaje och bidrog till Arabernas nederlag vid besättandet af Miliana och återtåget från Blida.

I *Dresden* berättas hafva nyligen varit fråga om ett totalt utrotande af hela hundslägtet. De oskyldige krakens respektive vänner och gynnare, hvaribland isynnerhet några gamla mör och bedagade matronor, blefvo i anledning deraf högst förgrymmade mot projektmakarne och hotade dem med sin oblidkeliga vrede; hvaraf följden blef den, att desse sågo sig föranlåtne att afstå från sin grymma och barbariska föresats, och i stället förhöja hundskatten ifrån 1 till 4 thaler.

Man förevisar nu i *London*, en tio år gammal, öfver trenne fot lång, frisk gosse, hvars hela kropp, utom ansigtet och händerna, är betäckt med hornutvexter, liknande piggarne på ett piggsvin. Dessa piggar affalla periodiskt och kunna afskäras eller afbrännas, utan att förorsaka barnet någon smärta, men återväxa strax derpå till en höjd af en och en half tum; de sitta mycket tätt och huden under densamma är mjuk och frisk.

En tysk klockare, af samma skrot och korn, som den svenske, hvilken alltid om sig sjelf nyttade talesättet: "*Vi prester*", brukade alltid att ur Wartburgs ordbok citera tiraden: "*Af alla ting behagar mig endast kärnan.*" En person, som hört denna fras flere gånger upprepas, sade slutligen: "*Käraste bror, i sällskap med dig vill jag gerna äta körsbär.*"

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Nohrborg; Johansson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Nyberg.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbäck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Rhodén.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Grevellius.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

No 116 utgifves nästa Måndag kl. 6 eft. m

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 116. Måndagen den 4:de Oktober 1841.

Meteorologiska Observationer.

Sept. d. 26, kl. 6 f. m. Bar. 25,76 8½° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 25,76 12° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,76 10° blidt. Den 27. kl. 6 f m. Bar. 25,76 8½° blidt; kl. 2 e. m. Bar 25,83 13° varmt; kl. 9 e. m. Bar 25,83 8° blidt. Den 28, kl. 6 f. m. Bar. 25,95 5½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,83 12° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,68 11° varmt. Den 29 kl. 6 f. m. Bar. 25,53,12° varmt; kl. 2 e. m. Bar. 25,45,16° varmt; kl. 9. e. m. Bar. 25,43,14° varmt. Den 30, kl. 6 f m. Bar. 25,53,14° varmt; kl. 2 e. m. 25,45,14° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,38,15° varmt. Okt. den 1, kl. 8 f m. Bar. 25,30,14½° varmt; kl. 2 e. m. Bar 25,45,15° varmt; kl. 5 e. m. Bar, 25,53,14° varmt. Den 2, kl. 8 f. m. Bar. 25,65,13° varmt; kl 2 e. m. Bar. 25,65, 14° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,61,12½° varmt.

Götheborg.

Bref från Östergöthland förmäla, att f. Statsrådet Grefve *C. G. Hård*, d. 27:nde sistl. September, aflidit å Runstorps egendom i nyssbemälte provins. Grefve Hård, som var född d. 30:nde Sept. 1790, stod, i anseende till sin fasta och oböjliga karakter, icke väl till boks på Hofvet, oaktadt han nästan alltid visade sig såsom strängt konservativ och således icke var någon vän af den nya tidens reformfordrande åsigter. Han efterlemnar i ganska knappa omständigheter enka och 7 barn, hvilka i honom begråta en älskad och i alla afseenden exemplarisk husfader.

= Utländska tidningarne gifva nu vid handen att den person, som skjutit på prinsarne, heter *Quenisset* och icke Pappart, eller *Papard*. Enligt de bekännelser, man hitintills kunnat aflocka honom, skall en verklig sammansvärjning hafva egt rum, som haft för afsigt att mörda både Konungen och Prinsarne; dock torde sanningen häraf ännu vara att betvifla. För öfrigt tyckes man i Paris icke stort fråga efter hvarken Quenisset, mordförsöket, eller den af honom efter föregifvande upptäckta konspirationen.

= Herr Professor *Ekerstein* har inkommit med besvär öfver biskopsförslaget på Gottland, och lära de grunda sig derpå att flere af de röstegande fått afgifva dubbla röster, såsom t. ex. Lektorer både såsom Konsistorii-ledamöter och innehafvare af prebenden. Det skulle således lätteligen kunna hända, att hela valet inom kort kommer att kasseras, ny valtid att utsättas, och "ställningar och förhållanden" derunder betydligen att förändras.

JUDAFOLKET EFTER CHRISTUS.*

Midt ibland oss bor ett folk, kringspriddt och dock på sätt och vis förenadt, mäktigt och dock uselt; bekant och dock obekant, utan land och dock herrskande öfver många land; fegt och dock af en beundransvärd energi, kort sagt: ett folk, hvars hela historia är en gåtfull profetia, som endast tron på dess profeters sannfärdighet löser.... och detta folk är Judarne. Under det att det härliga land, der dess förfäder bodde, der de betade sina hjordar under den evigt blå himlen, der de suto i fred, hvar och en under sitt oljeträd, i sin vingård, nedtrampas af Arabernas vilda hästar, lefver stammen, den från thronen nedstötta konungaslägten, ännu med all sin österländska lifskraft, med sitt varma, nästan kokande blod, med sitt oförsvagade ungdomshopp, att ännu en gång blifva all verldens herre. Och detta hopp om Messias, långt kraftigare, än de kristnes om Herrans återkomst, har, i förening med mosaismen, bevarat nationaliteten hos detta "folk utan land"; det har haft den verkan, att Israels barn aldrig, liksom de hedniska folkslagen, genom verldslig makt låtit tvinga sig till att knäböja för Kristus, och det har haft till följd, att barnen af Kanaans herdar, spridda öfver hela verlden, än som verldens rikaste bankirer, än som trasiga schackerjudar dock känna sig vara af samma slägt och bibehålla sina fäders seder och bruk.

Det är ett historiskt faktum, att hvarje folk, i likhet med de slavoniska folkstammarnes afgudar, har ett Janus-ansigte, och vi behöfva endast tänka oss Grekerne som segervinnare vid Marathon och turkiska trälar, för att öfvertyga oss om dess sanning; men ingenstädes uppenbarar sig detta tydligare, än hos Judarne. Profeten med gudomens eld i sitt öga och schackerjuden med sin mammons-blick — kan man väl tänka sig någon mera skärande motsats? Nu är nästan allt karrikatur hos denna parasitvext på Europas egna folkstammar: nitet för de himmelska skatterna har blifvit förvandladt till ett omåttligt begär efter de jordiska, sinnet för det lefvande Guds ord till ett jemmerligt slafveri under bokstafven; djerfheten och kraften i att förkunna detsamma till en odräglig schackerefterhängsenhet; Davids härliga sång inför Herran, till Synagogans motbjudande mummel. Hela folkets historia intill denna dag liknar Jordans lopp ifrån dess ursprung på Herrans berg, genom sjön Genezareth, der Guds utvalde lustvandrade på bergssluttningarne mellan palmlunderna, ända till döda hafvet; men historien är ännu icke slut, och den gömmer ett löfte, att saltöknarne och salthafvet åter skola förvandlas till ett paradis.

Redan det nu anförda måste komma hvar och en, som har sinne för något högre i menniskoslägtets utveckling, att studsa, och vi behöfva knappt hänvisa på kristendomens sammanhang med judendomen, för att göra vigten af Judar-

* Ur Brage og Idun.

nes historia iögonfallande. Men nu är denna efter Kristi ankomst nästan likaså obekant och föga aktad ibland oss, som den före honom är bekant och vi hoppas derföre, att följande utkast icke skall läsas utan intresse.

Med babyloniska fångenskapen begynner Judarnes kringspridande ibland hedningarne och inverkan på desamme. Straxt märker man bland de kringspridde den i hemlandet undertryckta handelsandan, hvars födde sköldhållare de ifrån detta ögonblick blefvo, och på visst sätt ännu äro. De blefvo de egentliga arfvingarne till Phoeniciernes handel. Redan Tobiæ Bok visar oss, att de voro lyckliga i sina arbeten, och den Ptolomeus, som förde dem till Alexandria, för att upphjelpa dess handel, bedömde dem rigtigt. Emellertid är det hvarken detta eller deras bekantskap med den öfrige bildade verlden, representerad af apokryferne och Philos filosofi, som först och främst fordrar vår uppmarksamhet. Dessa ting voro endast förespel till deras nya verksamhet vid guldhögarne i bankierhusen och vid införandet af hedningarnes bildning i studerkamrarne; men den gamla verksamheten var icke slut; derföre måste vi ännu dväljas i berglandet emellan floden och hafvet. Här återförde Maccabeernas härliga hjeltetid en skymt af den gamla friheten, under det att skarorna med helig andakt knäföllo i helgedomen och granskarne med nytt lif begrundade Guds ord. Hastigt som en drömbild försvann tiden, och de romerska kedjorna begynte slamra; men likväl försvann hvarken hoppet om, att Daniels spådom om en universal-monarki skulle uppfyllas, eller nitet för granskningen af lagen. Just vid denna tid var det, som Hillels och Schamais rabbinskolor, som bibehållit sig intill våra tider, bildade sig. "Ju mera kött", sade Hillel, "desto flera maskar; ju mera förmögenhet, desto flere bekymmer; ju flera qvinnor, desto flere giftblandningar; ju flera jungfrur, desto mera otukt; men ju mera kunskap, desto mera lif. Kunskap om lagen medför odödlighet." Redan denna utsago visar oss, att vi stå i folkets höstkyliga förståndstid, som, förvandlad till ett stenhjerta genom Fariseer och Skriftlärde, Talmudister och Kabbalister, har fortvarat intill vår tid. Och då Han kom, på hvilken alla profetior gingo i fullbordan; då Israels evige Konung kom, för att upprätta sitt rike, begingo hans egne undersåtare majestätsbrott emot honom och fastnaglade honom vid korset. Endast en liten hop af Judarne blefvo medlemmar af hans rike; det var menigheten Jerusalem, "med ett sinne och ett hjerta." Redan efter en menniskoålder var den dock försvunnen, och med den hvarje spår af kristendom ibland Judarne.

Med Jesu Kristi rike, den egentliga andliga universal-monarkien, var Judarnes närmaste historiska uppgift löst, och judiska staten, som i sitt kottsliga sinne föraktade den förras ringa anseende, invigd åt sin undergang. Ingen hjelte uppstod mera, ty det var endast tigerraseri och hyengrymhet, som kämpade i Jerusalem; ingen sångare sjöng, undantagande hornufven öfver stadens ruiner. Liksom onda andar uppstodo falska Messias och förförde det folk, som hade mördat den sanne; forgäfves ljöd rösten i templet: *Låtom oss draga hädan!* Innanför murarne fanns en besättning af djeflar, icke af menniskor. Judar rasade mot Judar; man stridde, man slagtade hvarandra ännu under den sista stormen, och den fruktansvärdt rättvisa undergångens timma, en bild af verldens undergang, kom. I all sin ryslighet blef den profetia uppfylld, som redan Moses hade uttalat: "Om du icke lyder Herrans dins Guds röst, förbannad skall du vara i stadenom, förbannad på åkern, förbannad skall vara din korg och dina öfverlefvor; förbannad skall vara din lifsfrukt, ditt lands frukt; förbannad skall du vara, när du ingår, förbannad när du utgår! Herren skall slå dig med ursinnighet, blindhet, och hjertans rasande! Herren skall låta folk komma på dig fjerran efter ifrå verldens ända, såsom en örn flyger, hvilkens mål du icke förstå kan. Och skall tränga dig i alla dina portar; till dess han nederlägger dina höga och fasta murar, der du på förlåter dig. Du skall äta frukten af ditt eget lif, din sons och din dotters kött, som Herren din Gud dig gifvit hafver, i den ångest och nöd, som din fiende dig uti tvinga skall. Så att en man, som tillförene kräsliga och i mycken vällust ibland eder lefvat hafver, skall missunna sinom broder. En qvinna ibland eder, som tillförene kräseliga och i vallust lefvat hafver, skall äta sitt eget barn i den ångest och nöd, med hvilken din fiende dig tvinga skall i dina portar. Och såsom Herren tillförene fröjdade sig öfver eder, att han gjorde eder godt och förökade eder, så skall Herren fröjda sig öfver eder, att han förderfvar eder, och J varden förströdde ifrå landena, der du nu indrager till att intaga det!" * Ord för ord är spådomen uppfylld, till den grad, att den kan begagnas som en historisk noggrann berättelse "om förödelsens styggelse." Den af David besjungna, af Jeremias beklagade, af Frälsaren begråtna, af Gud förbannade staden förtärdes af de hungriga lågorna; af templet blef icke lemnadt sten på sten, och bergens vilda djur frossade på dess grus. Romarne voro så förhärdade, att hela folkets tillintetgörelse blef beslutad. Många hundra tusende mördades eller bortsläpades i träldom, hvarom ännu i denna dag basrelieferne på Titi triumfbåge i Rom erinra vandraren.

* 5:te Mosebok, 28:de kap.

Ifrån detta ögonblick är Judarnes statshistoria slutad, och deras nya historia under deras förskingring börjad. Hurudan är i det hela dess gång? Vi behöfva endast åter slå upp Moses spådom: "Herren skall förskingra eder ibland alla folk, ifrån den ena verldens ända intill den andra. Och der skall du tjena andra gudar, som du intet känner, eller dina fader, stock och sten. Och ibland de folk skall du intet visst hemman hafva, och din fotbjälle skola ingen hvila få: ty Herren skall gifva dig der ett bäfvande hjerta, så att ditt lif skall vara hängande för dig: dag och natt skall du rädas, och skall icke vara viss på ditt lif. Om morgonen skall du säga: Ack, det jag måtte lefva till aftonen; och om aftonen skall du säga: Ack, det jag måtte lefva till morgonen, för din hjertans stora räddhåga, som dig förskräcka skall, och för det, som du med din ögon se skall."* Äro icke också dessa ord klarare än nattens stjernor, djupare än hafvets djup? Så stor som Israels härlighet var i det gamla testamentet, så djupt är dess fall i det nya. Men huruledes framträder då folket i dess sednare historia? Ända till närvarande tid uppträder dess anda under tvenne former, och under dem öfver hela jorden. Den ena af dessa är schackerjudens: redan från barndomen är han öfvad i att skinna och bedraga, och han kan för en lumpen styfver förswärja sin salighet. När han förrättar sin rening, tänker han på penningen; när han är i synagogan, tänker han på

* 5:te Mosebok 26:te kap.

penningen; när han äter, tänker han på penningen; när han lägger sig, tänker han på penningen; med en förvånande energi vet han att dyrka denne sin Gud; med en förunransvärd efterhängsenhet, förstår han att få sina varor afsatte, sina gamla kläder, sina pipor, bandstumpar och käppar; han kan afvisas tusen gånger med hån och skymf, och harmas i sitt inre; han må jagas bort med hundar och han kommer dock tillbaka. Hemma lefver han i största smuts och uselhet, under det att hans guldhögar dagligen blifva större; antingen han dör med sitt långa skägg, höljd i trasor, eller som baron, omgifven af lysande prakt, med rikens öden i sin pung, hans sinne förblifver dock detsamma. — Den andra är *judprestens:* i österländsk talår, med kolsvart hår, eldiga spelande ögon, oändligt lifliga åtbörder uppträder han, antingen han då sitter emellan gossarne på bänken, instämmer i synagogans mummel, eller grubblar öfver Skriften; han brinner alltid, utan att förtäras, liksom Moses törnbuske; det brusar och sjuder i honom; bokstafven är hans själ; för den kan han låta pina och martera sig, för den kan han låta mörda sig; men viker icke en hårsmån derifrån. Man kalle icke denna skildring öfverdrifven! judafolket är sjelf en stor karrikaturbild, i hvilken vildt svärmeri och låg vinningslystnad på ett förunderligt sätt äro sammanparade, hafva plöjt fåror och markerat dragen. Utan inre utveckling, och alltså utan egentlig historia har denna karrikatur, nästan som en förstening, fortfarit ända till vår tid. Tidens gång, hån och förföljelse af de folk, bland hvilka de vistats, hafva ända till närvarande tid åstadkommit liten eller ingen förändring i dess egendomliga fulhet, knappast här och der efterlemnat ett märke. Men just detta judafolkets lif under aderton århundraden, såsom en utlefvad, föraktad gubbes och dock egendomligt lefnadsfriskt, vittnar högt både om folkets inre kraft och Guds försyns synnerliga plan med detsamma.

Efter Jerusalems förstöring blefvo judarne naturligtvis ännu mera kringspridda öfver hela jorden. Icke blott länderna vid Medelhafvet i alla tre verldsdelarne, utan hela För-Asien, ja till och med Indien och China räknade dem bland sina inbyggare. Dock blef ännu i denna tid För-Asien deras hufvudsäte, hvarest vi i synnerhet måste betrakta dem. På många ställen blefvo de förföljde och grymt misshandlade både inom Romerska riket och i Persien. Så till exempel blefvo de af de förstnämnde hoptals öfverförda till det osunda Sardinien, för att der duka under för klimatet. En följd af denna behandling blef naturligtvis uppror, så länge ännu någon sammansättning och någon kraft fanns qvar hos dem. Dessa utbröto i synnerhet i Palæstina, underblåsta af falske Messias; dock stillades de snart efter förskräckliga blodbad, och tillståndet blef icke bättre. Emellertid får man medgifva, att den hårda behandlingen ofta mildrades, och efterhand, sedan en stor del folket vunnit borgarrätt, blef så mild, att Judarne under tiden, såsom i Persien, ordentligen kunde tänka på att anställa förföljelser emot de kristna. Deras författning blef småningom allt friare; Judarne i Vestern hade ett så kalladt Stort Råd, en patriark och under honom egna domare, som dömde i alla saker, med undantag af kriminella. De som bodde i Persien, hade äfven samma friheter under præsidium af föreståndaren för fängelserna, hvilket varade ifrån det 3:dje till det 11:te århundradet. Sålunda använde de, under en åtminstone dräglig yttre författning, all sin flit på att grubbla öfver och uttolka lagen; hvarföre denna tid också var rabbinismens, kabbalismens och Talmudismens gyllene tid. Lagskolor upprättades öfverallt; de märkvärdigaste voro i Tiberias och Babylon, hvarest deras tradition mer och mer utbildades. De vigtigaste dithörande grubblerier äro nedlagde i Talmuderne, som bestå af den Jerusalemska med sin Mischna, samlad af rabbinen Juda den helige, och Gemarra, samlad af rabbinen Jochanan, och af den babyloniska. På slafveri under bokstafven, ordklyfveri, spetsfundigheter, motsägelser, drömmerier och fantasterier är der, i synnerhet i sista delen, ingen ända, och kanske äro Chineserne de enda, som häri öfverträffat dem. Hvarje bokstaf i den heliga skrift räknades; uttolkningen blef allt vildare och djerfvare, sålunda påstås deri, att hvarje bibelställe kan hafva 600,000 olika utläggningar, och att känna dessa är redan i Guds ögon en stor förtjenst. — Gamle Adam har skrifvit böcker, genom hvilkas tillhjelp man kan göra underverk, och likväl äro de, äfvensom Mosis lagbok, endast vatten, Mischna är vin, men Gemarra är det sanna *aqua vitæ*. I synnerhet bestämmas sabbatslagarne noga: hvem som för tidigt tänder ljus om sabbathen före Judarnes bön, han gör, att helvetets eld brinner ännu klarare. I helvetet står nemligen en uppsyningsman, denne antänder ett ställe, hvarvid alla fördömda äro honom behjelplige, och säger: "detta är för den man, som för tidigt tänder sabbathsljuset. Och i samma stil går det vidare i oändlighet med anekdoter från englaverlden, menniskoverlden och afgrundsverlden. — Dock må vi icke för de rabbinska skrifternas uselhet, som tillfyllest uppenbara folkets andefattiga förstånd, glömma liknelserna i den gamla andan, och de här och der kringströdda äkta nationella guldkornen. Ett par exempel af dessa skola, som vi tro, sjelfva tala högre, än alla betraktelser, och vi vilja i nästa nummer anföra desamme.

---

*Storfursten och Fäktmästaren.**

I detta ögonblick visade sig en officer utanför fönstret med häst och lans.

"Det är bra," sade *Constantin*, som gick ut och gaf mig tecken att följa sig. Gif honom en god sabel, Lubinsky! Nu vilja vi dock se.... men jag råder dig, min herr fäktmästare, att hålla dig tappert, ty jag spetsar dig annars som en groda. Du vet, Rodna, huru det gick med den siste; han lefde dock trenne dagar med en lansspets i kroppen."

Med dessa ord svingade *Constantin* sig i sadeln. Hästen var ett vildt djur ifrån öknen. Dess mahn och svans räckte ända ned till jorden. Han tumlade den med skicklighet och lät honom göra de sväraste vändningar, under det han lekte med lansen. Emellertid hade man framskaffat tre eller fyra sablar för att välja ibland. Jag behöll den första, jag fick tag uti.

"Är du färdig?" frågade Storfursten.

"Ja, Ers Höghet."

Han satte sin häst i galopp, för att komma till andra ändan af allén.

"Detta är väl dock alltsammans endast skämt", "sade jag till general Rodna.

"Det är fullkomligt allvar," svarade han, "det gäller ert lif eller en anställning; jag råder er att försvara er, som på valplatsen, mera kan jag ej säga er."

"Saken tycktes alltså blifva allvarligare, än jag hade föreställt mig. Hade fråga blott varit om att försvara mig och

* Fortsättning och slut från föreg. N:r.

byta hugg mot hugg, så hade jag gerna utsatt mig derför; men här var ett annat förhållande. Med min skarpa sabel och hans spetsiga lans kunde utgången blifva allvarsam nog. Men jag hade nu en gång gått in derpå, och kunde således ej träda tillbaka. Jag tog derföre all min köld och skicklighet till hjelp och ställde mig djerft midt emot Storfursten.

Han hade redan uppnått andra ändan af alléen och kom framsprängande emot mig. Oaktadt Herr v. *Rodnas* utsago, hoppades jag dock ännu ännu alltjemt, att det hela endast skulle blifva en simulaker; men då jag nu såg honom hastigt fälla lansen och komma ridande i sporrsträck, insåg jag, att jag måste försvara mitt lif, och jag var på min vakt.

Hästen tillryggalade snart afståndet emellan oss, och Storfursten, som lutade sig fram öfver dess hals, var så dold af dess fladdrande mahn, att jag endast kunde se helt litet af hans hufvud emellan hästens öron. Då han kom mig nära, försökte han att gifva mig en lansstöt midt bröstet; men med en terz af sabeln slog jag lansen afsides, gjorde ett språng till sidan och lät både häst och ryttare fara förbi mig, utan att jag led den ringaste skada. Då Storfursten såg att hans stöt hade felat, höll han hastigt in hästen, och sade: ”Det var bra! Ännu en gång!“

Utan att gifva mig tid till att svara, svängde han om sin häst, tog åter sitt förra afstånd och rusade med ännu större häftighet emot mig. Men nu, liksom förra gången, följde jag honom uppmärksamt med mina blickar, så att ingen enda af hans rörelser undgick mig. Denna gången parerade jag i qvart och gjorde ett språng till höger, så att både häst och ryttare flögo förbi mig.

”Storfursten utstötte ett slags vrål. Han hade nu öfverlemnat sig åt denna tornering, liksom åt en allvarsam strid, som skulle slutas till hans fördel. Jag hade derföre knappt öfverlemnat mig åt hoppet, att allt nu vore slut, förrän jag såg honom bereda sig till ett tredje anfall. Nu tycktes det mig dock vara att drifva detta skämt för långt, och jag lofvade derföre vid mig sjelf, att denna gången skulle blifva den sista. I stället för att, såsom förut, nöjas blott med att parera, afhögg jag med ett kraftfullt hugg lansen och afväpnade sålunda Storfursten; derpå fattade jag raskt i tyglarne, stannade hästen så hastigt, att han stegrade sig och satte i samma ögonblick sabeln for bröstet på Storfursten. General *Rodna* uppgaf ett högt rop, emedan han trodde att jag ville mörda Storfursten, och Constantin torde kanske hafva tänkt detsamma, ty han bleknade. Men jag trädde straxt ett steg tillbaka, och sade, under det jag bugade mig för honom: ”*Sålunda skall jag undervisa Ers Kejserl. Höghets soldater*, så vida ni finner mig värdig att vara deras lärare.“

”Ja för tusan dj—r! Du är värdig dertill, och du skall få ett regemente, så sannt jag heter *Constantin*. Lubinski lät föra hästen i stallet, och du der, följ mig! Jag skall förorda din ansökan.“ Jag följde honom och han skref på min ansökan: ”Jag får underdånigast rekommendera undertecknad i Ers Maj:ts åtanka, emedan jag finner honom fullkomligt värdig den ynnest, hvarom han anhåller.“

”Se der, tag nu din ansökan och öfverlemna den sjelf till Kejsaren. Visserligen råkar du i fara att blifva arresterad, om någon får se, att du talar med honom; men den, som ingenting vågar, han vinner också ingenting. Farväl! Och när du kommer till Warschau, så besök mig.“ Glad öfver att på sådant sätt hafva sluppit undan, bugade jag mig och steg, med min allsmäktiga rekommendation i fickan, i en vagn, som förde mig till S:t Petersburg. — Oaktadt det stränga forbudet att ej få öfverlemna någon ansökan till Kejsaren, under den tiden denne uppehöll sig på sitt slott, vågade jag dock tillåta mig detta steg; jag blef nådigt emottagen och anställd vid ett af garnisonsregimenterna som fäktmästare, med Kaptens rang.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 117 utgifves nästa Onsdag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 117. Onsdagen den 6:te Oktober 1841.

Undertecknads officin och Tidningsbyrå är flyttad från Beigendorffska egendomen till Huset N:o 3½ Gamla Tullen vid Landsvägsgatan. Tidningsutdelningen sker å vanlig tid i Handlanden Herr Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och Nordliden, der äfven annonser, à 2 skillingar riksgälds per tryckt rad, emottagas.

C. M. Ekbohrn.

JUDAFOLKET EFTER CHRISTUS.*

1.

Abrahams Barndom.

Abraham blef uppfostrad i en bergshåla; ty Nimrod stod honom efter lifvet. Men äfven i denna dunkla håla var Guds ljus i honom; han eftersinnade och sade vid sig sjelf: "Ho är min skapare?"

Då han var 16 år gammal, trädde han derur, och då han första gången skådade himlen och jorden, huru förvånades och fröjdades han icke! Han sporde alla skapade ting omkring sig: "Ho är eder skapare?"

Solen gick upp, han föll på sitt anlete: "Detta", sade han, "är skaparen; ty outsägligt härlig är hans anblick."

Solen höjde sig och sjönk och gick ned om aftonen. Då gick månan upp, och Abraham sade för sig sjelf: "det sjunkna ljuset var icke himlens Gud, kanske är det detta mindre ljus, emedan stjernornas här tjenar detsamma."

Men äfven månan och stjernorna bleknade, och Abraham stod allena.

Han gick till sin fader och sporde honom: "Ho är himmelens och jordens Gud?" och Tharah visade honom sina afgudabilder. — "Jag vill pröfva dem," sade Abraham vid sig sjelf, och då han var ensam, satte han framför dem de läckraste rätter. "Ären J lefvande gudar, så mottagen edert offer!" Men afgudarne stodo der, och rörde sig icke.

"Och desse", sade han, "kan min fader anse för gudar? Välan! Kanske kan jag bringa honom ur sin villfarelse?" — Han tog sin staf, krossade afgdabilderne, med undantag af en; satte sin staf i hans hand och lopp till sin fader. — "Fader", sade han, "din förnämste gud har dräpt alla sina bröder!"

Tharah såg vred på honom och svarade: "Du drifver gäck med mig; huru kan han väl det, då mina egna händer hafva danat honom?" "Vredgas icke, fader," sade Abraham, "och låt ditt öra förnimma, hvad din mun har talat! Titltror du icke din Gud om att kunna förmå, hvad en gosses hand förmår, huru kan han väl då vara den, som har skapat mig och dig, himmel och jord?" Tharah förstummades vid gossens tal.

Men snart kom ryktet härom till Nimrod, som kallade honom inför sig och sade: "Min Gud skall du tillbedja, gosse, eller också skall den brinnande ugnen blifva din lön." — Ty alla Vise hade vid Abrahams födelse spått konungen, att han skulle förstöra afgudabelätena och tillintetgöra Konungens tillbedjande i riket. Derföre förföljde honom Konungen.— "Hvem är din Gud, Konung?" sade den oförfärade gossen.

"Elden är min Gud," svarade han, "det mäktigaste väsendet."

"Elden, sade gossen, släckes af vattnet, vattnet födes af skyn, vinden jagar skyn, och menniskan kan motstå vinden. Således är menniskan det mäktigaste väsen."

"Och jag den mäktigaste menniska", sade Konungen. "Tillbed mig, eller den brinnande ugnen skall blifva din lön."

Då upplyfte gossen sina ögon och sade: "I går såg jag solen stiga upp om morgonen och gå ned om aftonen; bjud, o Konung, att den i dag stiger upp om aftonen och går ned om morgonen, så vill jag tillbedja dig."

Och Abraham blef kastad i den glödande ugnen.

Men eldens makt skadade icke gossen; en Guds engel tog honom mildt vid armen och hviftade lågorna som ett liljedoft. Skönare steg gossen ut ur lågorna, och snart uppenbarade Gud sig för honom, kallade honom till Chaldeen, och invigde honom till sin tjenare.

Och Abraham införde öfver allt den den sanna dyrkan af en enda Gud, himlens och jordens skapare.

2.

Paradisets Svan.

Ifrån sin ungdom vandrade Enok i stilla tankar på sin Gud. Redan som barn hade han af sin engel blifvit införd i Paradiset. Han läste i böcker, sända från himlen och som icke voro skrifne på jordiska blad; han läste i stjernboken. Derföre kallade man honom siaren (Idris).

En gång satt han ensam under cederträdet; då sväfvade Guds ande öfver honom, han såg verldens öde, han såg domens straffande dag, ty snart skulle vattuflödena komma.

"O!" suckade han, "att jag kunde förkunna det för kommande slägter."

Då sänkte sig en skinande svan från himlen; tre gånger flög den omkring hans hufvud, och vände derpå långsamt tillbaka och försvann i skyarna.

Enok kände honom. Det var Paradisets svan, hvilken han i sin ungdom ha-

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

de lekt med och älskat. En fjäder hade fallit ur hans vinge; han tog den, och skref dermed sina böcker om det tillkommande.

Och då han länge, ehuru förgäfves, hade varnat sina bröder, och ljuset hos honom längtade efter sitt hem, tog han sin son till sig och sade: "Mina lifsdagar hafva en ända efter trehundrade fem och sextio korta dagar. Kanske, min son, lägger den Allgode återstoden af mina dagar till dina."

Så talade han och välsignade honom; då kommo paradisets svanor och buro honom emot höjden. De lyftade honom upp på sina vingar, och Enok var ej mer.

Men då hans son, Methusalem, förgäfves sökte honom i skyarne, på det heliga berget, stod en man hos honom i skinande kläder.

"Jag var din faders engel", sade han, "som uppfostrade honom och förde honom redan som barn till paradiset. Der är han nu; han har ej lefvat många år; ty han mognade snart. Derför var han Gud kär och blef snart ryckt från denna jorden."

Så talade han och vidrörde jorden med sin staf, och se, då stod der ett blomstrande mandelträd, vårens tidiga förebud. Engeln var försvunnen, och Methusalem, som erhöll sin faders ålder, och blef den äldste bland dödlige, såg årligen i det tidigt blomstrande mandelträdet sin faders eviga ungdom.

3.

Phoenix.

Midt i Paradiset stodo de underbaraste träd i verlden: kunskapens träd och lifsens träd. Att äta af det sednare var menniskorna tillåtet, men att äta af det förra var dem förbjudet för deras barndoms skull. Endast Phoenix, då ännu foglarnes konung, hade sitt bo i kunskapsträdets grenar, och åt af dess odödliga frukter.

När Eva trädde fram till det och ville äta, då höjde detta bevingade sanningens vittne fruktansvärdt sin röst och sade: Bedragna, hvarför vill du att dina ögon skola öppnas? Att se dig naken, deri skall din visdom bestå; att känna dig eländig, det skall blifva din gudalikhet.

Men Evas blick hängde vid den lockande frukten och den listige förföraren; hon öfverträdde Herrans bud och hörde ej fogelns varningsröst.

Då döden kom öfver alla djur i paradiset, bevarade Gud den trogne fogeln, att den till evig tid skulle vara vittne till hans sanning.

Väl måste också denne tillika med alla andra skapade varelser lemna paradiset. Konung öfver foglarne, som nu stridde inbördes, ville han icke längre vara, och den blodgirige örnen intog hans thron. Icke heller kunde han mera i den nu tjocka, giftiga luften bevara sin odödlighet, utan genom en förvandling, som först efter århundraden i ett ögonblick härligt föryngrar honom. När hans stund nalkas, är det honom tillåtet att inflytta i paradiset. Af lifsens och kunskapens träd bryter han sig der gamla, torra grenar, hvilkas lågor förtära honom. Grenarne af kunskapens träd bringa honom döden; lågan från lifsens träd en ny ungdom. Sedan drager han sig åter tillbaka till öknen och sörjer öfver paradiset, den sköna, sällan sedda, ännu mera sällan följda, eviga sanningens fogel.

* * *

Sådana leende oaser, dem Herder upptäckt, ligga midt i de judiska spetsfundigheternas öken och erbjuda den försmäktande vandraren sina kylande frukter. Folkets hela historia under denna tid, liksom nästan alla de följande tiderna, saknar all utveckling. Yttre omständigheter bestämma dess rigtning, under det att det inre liknar en liflös, kristalliserad stenmassa.

Då kristendomen under Constantin blef herrskande i romerska riket, begynte kejsarne att strängt behandla Israels barn, utan att tänka på apostelns ord, att saliggörelsen kom ifrån dem. Det enda, som skulle kunna urskulda ett sådant förfarande, är Judarnes bittra hat mot dem, hvilket under Julianus Apostata utbröt i uppenbara förföljelser. Men hans och hans hedniska planers tid varade endast kort; de blefvo på ett underbart sätt hämmade af dens hand, som är högre än himlens skyar. Isynnerhet var detta iögonfallande, då han åter ville uppresa templet på dess gamla ruiner, och den jerusalemske Cyrilli varnande spådom och Kristi förutsägelse stadfästades ofvanifrån. Ett förskräckligt oväder, och lågor från himlen ödelade arbetet och arbetarne, och visade klart, hvad den Högste af evighet beslutat. Men Judarne förhärdade sig och föraktade thordönsordet ifrån ärones Gud. Emellertid hade de efterhand dragit sig allt mer och mer emot Vestern; deras stora skolor förföllo och upphäfdes; deras patriarkat gick under: sålunda ändades deras historia i Asien; ty om dem, som voro kringspridde i Persien och Indien, lönar det knapt mödan att vidare tala. Under folkvandringarnes tid, då den nordiska kraften betvingade romerska riket, blef Österns profetiska, men utlefvade, af spetsfundigher utmärglade stam i det väsendtliga ett europeiskt folk; dess historia, i fall vi få kalla den så, förflyttades öfver Medelhafvet.

(Forts. följer.)

Korrespondens.

— — Redan vid första Numret af den Lundensiska litteraturtidningen tog jag mig friheten att göra åtskilliga anmärkningar samt förespå, i anseende till den anda, som deri uppenbarades, nämnde tidnings mindre gynnsamma emottagande hos allmänheten. Mig förekom det, som om tidningen var född till verlden med grå hår och kunde sålunda ej blifva "långlifvad på jorden." Alltför snart tyckes profetian vinna fullbordan. Bland de icke få prenumeranterne hafva ganska många varit högst missbelåtna så väl med de breda artiklar, som i tidningen förekommit, som med de absoluta läror i politiken, som der predikats. Jag beklagar, att de unge män, som ställt sig under Hr Reuterdahls fana, i betydlig mån äfventyrat sitt litterära anseende genom detta misslyckade företag. Må man försöka att nästa år fortsätta tidningen: då skall det visa sig, att mer än hälften af prenumeranterne för i år drager sig undan Lunds "studier, kritiker och notiser." Bland gravamina mot tidningen är ock dess "högst oordentliga utdelning." Jag har hört personer från landet, med postgång på Lund, beklaga sig deröfver, att förläggaren, Hr Gleerup, hos hvilken de prenumererat, ej i behörig tid sänder dem tidningen ens qvartalsvis, då den likväl förlorat nyhetens behag och alls icke läses. Icke under alltså att intresset för merbemälte tidning ligger i dödskampen. Upsalas *Frey* tyckes taga en bättre fart. Hos honom rader friskhet, frisinnthet, ungdomlighet, omvexling af ämnen. Han har ännu icke, såsom den Lundensiske tidningen, pekat hän mot östern och rekommenderat Rysslands statssystem: i samma stund han det gör, är hans dödsdom skrifven. Det finnes verkligen ett ungt Sverige, som, märkvärdigt nog, så öfverflygladt det gamla Sverige, att en tidning med Reuterdahlsk

eller Minervisk politik omöjligen "bär sig," utan, förr eller senare, går sin strådöd till mötes. Äfven häri är ett tidstecken, som förtjenar att aktas på.

Af ett tillkännagifvande i våra provinstidningar har jag sett att ett *Prestsällskap* här i stiftet, som för åtskilliga år tillbaka påtänktes, numer lär komma till stånd. Sjelfva Biskopen har utfärdat en inbjudning, sedan likväl sällskapets sekreterare, Prosten Lindeblad, enligt stadgarne förut annonserat om sammanträde. Jag har mig bekant, att flera sjelfständiga och litterärt bildade prestmän intressera sig för ett dylikt sällskap. Mycket godt bör deraf vara att förvänta. Angelägenheten af dessa sällskaps sammanträden är så mycket mer påkallad, sedan "prestmöten" i stiften numera äro högst sällsynta. Frågor röra sig likväl alltjemt i tiden, på hvilka presterna måste ge ett svar. Skall svaret betyda något, måste presterna afgifva det *en corps*. Här kan icke vara frågan om politik; men "folkundervisning, fattigvård och kommunalstyrelse" äro frågor, som djupt ingripa både i kyrka och stat, och häri böra presterne hafva en röst. Många med mig önska således all framgång åt det Skånska prestsällskapet.

Det har väl icke undgått din uppmärksamhet, att *Skånska Correspondenten* under en senare tid antagit en liberalare ton, än deri under vissa tidpunkter förmärkts. Den har angifvit åtskilligt "ruttet" i de akademiska konstitutionerna. Detta är högligen berömvärdt, och säkerligen skall icke tidningen förlora derpå

Hvarjehanda.

GÅTA.

(Fritt efter Danskan, af *Julin-Fabricius.*)

Hvad är det väl, som aldrig varit,
Och aldrig blifva skall, och finns ändå;
Som nästan dagligt säges af en hvar,
Och det oaktadt icke finns på jorden?
Som ofta synes, och ändå ej syns,
Är högre, än det högsta,
Och större än det största,
Och lägre än det lägsta
Och mindre än det minsta?
Som Murmeldjuret vet, fast ingen menniska;
Som finnes i de flesta gåtor,
Ett barn, som intet talar, kan förstå,
Och du, min läsare, nu nyss sjelf såg?
Hvars väsende vår tanka ej kan fatta,
Som röra kan till gråt den grymma tiger,
Ja Satan till och med, men flickan ej;
Som bringar kärlekslågan till att brinna
Just med densamma eld, som allraförst
I ungdomssvärmeriets ljufva dagar?
Som skänker dig i oförsvagad fullhet
Till evig tid den största sällhets fröjd,
Och är det pris, jag straxt åt den skall räcka,
Som rätt förstår min gåtas nöt att knäcka.
Men du, eho du än må vara,
Som frågan icke kan besvara
Detsamma pris jag fordra skall af dig,
Och detta pris — minsann — du skall betala mig.

EPIGRAMMER.

I

NÖTKNÄCKAREN.

A. *Hvad är väl skälet, att den lilla, käcka*
Och "goda" Friherrn vill i Kommittén?

B. *Jo lagen, bror, det är en nöt att knäcka,*
Och derför skall *han in, om än allen....*
Och om jag icke tycker alltför galet
Rör Kommittéens uppdrag endast — skalet.

II

SAT SAPIENTI.

För lärans renhet hvad bör göras? Jo
Man lisa bör de trogna själars smärta.
Hur stärkes säkrast Svenska folkets tro?
Man bränne Strauss och skjutse bort Lars Hjerta!

X.

Strid emellan en tiger och en åsna.

Man hade, till att strida mot en tiger, valt en ung åsna, hvilken man berusat, och då vinet steg henne i hufvudet, införde man henne på stridsplatsen. På samma gång insläppte man äfven en vacker tiger. Då denne, som man på förhand hade uppretat, såg åsnan, beredde han sig till att angripa sitt byte. Men åsnan, som vid hvarje annat tillfälle skulle hafva tagit till flykten vid åsynen af sin fruktansvärde motståndare, syntes, i sitt berusade tillstånd, icke i ringaste mån bekymra sig om hans stora öfverlägsenhet, utan trafvade omkring på ett ytterst löjligt sätt, skakade på hufvudt, slog bakut med benen och gaf sig till att ljudeligen skria, i det hon for åstad hän emot tigern. Denne, som häröfver blef alldeles förbluffad och tycktes ej tro sina egna ögon, betraktade förvånad den sig närmande motståndaren, stack svansen mellan benen, vände om och lopp sin väg. Åsnan, som fullt och fast hade beslutat sig till att visa sitt mod, följde, under ideligt skriande och beständiga skakningar och ristningar på hufvudet, sin flyktande fiende. Man förtäljer väl om åsnan, som sparkade det döda lejonet, men aldrig hade man väntat sig att få se ett så fegt kräk, som en åsna, våga slå bakut efter en lefvande tiger. Icke desto mindre inträffade detta verkligen här; ty när de andra gången möttes, lopp åsnan förbi tigern och gaf honom i detsamma på ett mycket löjligt sätt, ett par duktiga slag med bakbenen, hvilka dock endast syntes väcka tigerns förundran, utan att förmå honom till vedergällning. Denne drog sig tillbaka, åsnan förföljde honom och dref honom till slut in i en vrå, der hon genom sina demonstrationer höll honom fången. Drifven till det yttersta störtade slutligen tigern, som emellertid ej tycktes ana sina motståndares svaghet, fram emot åsnan, kastade henne till marken, utan att likväl tillfoga henne någon vidare skada och drog sig åter tillbaka. Åsnan reste åter på sig, skakade hufvudet, liksom om det hela endast varit ett skämt, for åter efter tigern och blef af denne återigen kastad till jorden. Omsider blef dock åsnan uttröttad och förmådde ej mer göra de lustiga språng, som hade förskaffat åskådarne så mycket nöje och nästan kommit dem att kikna af skratt. Detta är för resten hvarken den första eller sista åsna, som ett par flaskor vin gjort till hjelte, och det skulle kanske se illa ut med mer än en berömd mans ryktbarhet, *om man visste, huru stor andel drufvans safter haft i hans hjeltedater.*

Insändt.

En Herr ......m som idkar värdshusrörelse härstädes, åtvarnas vänligen att hålla både mat och betjening i bättre skick; i annat fall kommer detta slarf, som nu i hög grad existerar, "snart sagt blifva vidt bekant hela Europa rund."

---

nen, eller *Förstfödslorätten*, romantiskt skådespel i 5 akter af Bulwer, öfversättning af E. W. Djurström.

Som jag efter min salige mans dödliga frånfälle öfvertagit theaterns affärer, vågar jag innesluta mig i den resp. publikens fortfarande ynnest och välvilja, samt tillika utlofva en ny och omvexlande repertoire på alla de pjeser, som under instundande saison komma att uppföras.

Abonnementslista för dem, som behaga hedra mig med påteckning å densamma, är att tillgå hos vaktmästaren Magnusson, boende uti Hofslagaren Svenssons hus vid Kungsgatan.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM,
född Hoffman.

Sammanträde.

Enligt det beslut, som i dag blifvit fattadt, kallas Herrar Ledamöter vid Götheborgs Frivilliga Brandkorps till nytt sammanträde på stadens Börs, Fredagen den 8:de dennes kl. ½7 e. m.

A. F. ANDERSSON. Brandmästare. O. GARDELL. v. Brandmästare.

[467]

Annonser.

Auktion:

Fredagen den 8:de dennes från kl. 10 f. m. kommer medelst auktion, att härstädes försäljas, följande konfiskable dömde varor, nemligen: 7 kuttingar Holländsk sill, 3ne fastager rödt vin och 4 lådor champagnevin. Götheborgs Konfiskations-kontor den 2:dre Okt. 1741.

G. E. Bergvall.

[466]

Till salu:

203:dje Hamb. Klass-Lotteriet,
i sex klasser.
1:sta klassens dragning d. 17 Nov. 1841,
insats 3 R:dr Svenskt Banko.
Högsta vinsten i lyckligaste fallet är
100,000 Mark.

Lotter till detta lotteri, äfven delade uti ½ ¼ ⅛ delar, säljas hos undertecknad, och blifva reqvisitioner ifrån andra städer skyndsamligen effectuerade. Planer så väl på Svenska som Tyska språket utlemnas gratis hos

L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.

[465]

= *Lotter till det 4:de Lübecker Lotteriet i en klass.*

Högsta vinsten i lyckligaste fall
200,000 Mark
finnes hos undertecknad att erhålla till den 15 Oktober med insats för hel lott 12 R:dr 24 sk. Banko. Lotter delade uti ½:delar finnas äfven hos

L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.

[468]

Stockholms Golfmattor,
rutiga och façonerade, hel-ylle, samt tryckta på bulldan, af C. G. Mineurs patenterade tillverkning, äro nyligen inkomna till billiga priser, hos

Blidberg & Stridsberg.

[259]

Diverse äplen-, päron-, plommon- och körsbärs träd, kärnstammar af äp en och päron; trän till alléer och berceauer; Hamburgska lindar; lönn-, alm-, oxel- och askträn; bärbuskar af krus- och vinbär; Antwerpiska hallon; till häckar, hagtorn och Ligustrum; blombuskar till park-anläggningar, samt fler-åriga blomsterväxter, till billiga priser. Götheborg & Rosenluud.

A. J. KJELLGREN,
Trädgårdsmästare.

[460]

Utbjudes hyra:

Ett rum å nedra botten i Häradshöfdingen Hr B. Bruzelii hus vid Sillgatan. Närmare upplysningar erhållas derstädes, då Fru Bergman efterfrågas. [469]

Nu genast kunna 2 gentila möblerade rum med uppassning få hyras uti Herr Smiths hus i andra våningen, nästintill stora Theaterhuset. [464]

Ett hvälfdt Magazin, om några och sjuttio qvadrat-alnars vidd, mycket torrt och väl konditioneradt, är att hyra vid Stora Hamngatan i Otterdahlska huset. Närmare underrättelse lemnas af Anton, i första våningen af samma hus.

Diverse.

Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst begväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående

Priskurant:

För	en	vigt	på	3 000	skålpund.	R:gs	R:dr	220.
„	„	„	„	2 500	„ . . .	„	„	200.
„	„	„	„	2 000	„ . . .	„	„	180.
„	„	„	„	1,500	„ . . .	„	„	160.
„	„	„	„	1,100	„ . . .	„	„	140.
„	„	„	„	800	„ . . .	„	„	120.
„	„	„	„	500	„ . . .	„	„	100.
„	„	„	„	300	„ . . .	„	„	80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad. J. T. Tengelin,

Klensmedsmästare i Götheborg.

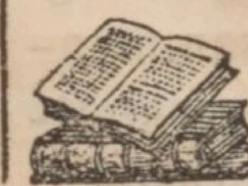

Sedan undertecknad tillhandlat sig Herr Professor Palmblads i Upsala boklager och fortsätter utgifvandet af de från Tit. Palmblad påbörjade arbeten, så äga Herrar Vinstägare i Boklotteriet att direkte vända sig till bemälte Professor för utbekommandet af sina vinster; och torde de Herrar Bokhandelskommissionärer, der vinster äga rum, observera innehållet heraf. Örebro den 23 Sept. 1841.

P. M. LINDH,
Boktryckare.

[470]

= Museum hålles tills vidare öppet endast hvarje Måndag och Thorsdag, emellan kl. 12 och ½2. [463]

= J. CEDERWALL har flyttat sin HATT-FABRIK i undra våningen af Herr Enanders hus, midt för stora Torget.

[461]

Collect.

Fjerde Böndagen upptages i Carl Johans Kyrka den af Kongl. Maj:t Allernådigst beviljade andre årlige Collecten till församlingens fattigvårds-inrättning; hvilken insamling till det bästa anmäles. Carl Johans församling den 4:de Oktober 1841. FATTIGVÅRDS-STYRELSEN.

(471)

= *Undertecknad, som nyligen hitflyttat till staden och är boende på nedra botten i Hr Häradshöfding B. Bruzelii hus vid Sillgatan, får härmedelst rekommendera sig hos de af respektive allmänheten, som kunna behöfva mitt biträde.*

MARIE BERGMAN,
examinerad Barnmorska.

[472]

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna Märkplåtar till fastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. F. ÅKERBERG,
Gravör från Köpenhamn,
bor å Hotel Götha Källare.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 118 utgifves nästa Lördag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 118. Lördagen den 9:nde Oktober 1841.

Undertecknads officin och Tidningsbyrå är flyttad från Beigendorffska egendomen till Huset N:o 3 ½ Gamla Tullen vid Landsvägsgatan. Tidningsutdelningen sker å vanlig tid i Handlanden Herr Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och Nordliden, der äfven annonser, à 2 skillingar riksgälds per tryckt rad, emottagas.

C. M. Ekbohrn.

Götheborg.

Den idéen, att kommittenterne, efter riksmötets slut, på ett eller annat sätt visa, att de med noggrannhet följt sina representanters vid detsamma ådagalagda förhandlingar, börjar allt mer och mer att göra sig gällande, och skall, om den i en framtid fullföljes och rätt utvecklas, komma att på desse senare utöfva ett i högsta grad maktpåliggande och välgörande inflytande. De hedersbevisningar, som i detta hänseende vederfarits flere Riksdagsmän af Bondeståndet samt Herrar Nordvall och Gustafsson af Borgareståndet äro redan genom tidningarne bekante. I Aftonbladet för d. 2:dre dennes meddelas nu en tacksägelseadress, hvilken en af den sistförflutna riksdagens mest bestämda politiska karakterer, Brukspatron *Petré,* för sina tillgöranden såsom representant erhållit fran sina valmän, bruksegarne i första distriktet, äfvensom Hr Petrés å densamma afgifna, korta men innehållsrika svar. Den förra, eller adressen, är af följande ordalydelse:

Till Representanten för första Bruksdistriktet vid sistl. Riksdag, Hr Brukspatron Thore Petré!„

Uti Stater, der Folket eger del i Lagstiftningen, är det berättigadt och pligtigt att iakttaga förhandlingarne dervid samt med uppmärksamhet följa spåren af dess Representanters verksamhet. Det är således ej tillfyllestgörande, att Medborgaren nedlägger sin röst i valurnan; det tillhör honom äfven att iakttaga Representantens förhållande i hans verkningskrets, och det ligger i naturen af ett sådant högre uppdrag, ej mindre än i dem af vanligare beskaffenhet, att, om den Befullmäktigade till Kommittenternes belåtenhet uppfyllt sitt kall, desse lemna honom deraf vedermäle.

Undertecknade, som hysa ofvannämnde åsigter, i afseende å Medborgares och Representanters ställning till hvarandra, och funnit Hr Brukspatronen hafva motsvarat de förhoppningar, vi vid Hr Brukspatronen fästat, då vi med våra röster föranledt det val, hvarigenom Hr Brukspatronen för andra gången bemyndigats, att såsom Representant för första Bruksdistriktet uppträda, men, i anseende till våra spridda vistelseorter, icke äro i tillfälle att samlas, för att åt Hr Brukspatron personligen egna en gärd af vår erkänsla och belåtenhet med Hr Brukspatronens bemödanden såsom representant, hafva derföre velat genom denna skrifvelse lemna ett uttryck deraf, med förklarande af vår önskan, att Fäderneslandet alltid må ega Representanter, med Hr Brukspatronens förmåga, nit, ihärdighet, fosterländska sinne och sjelfständiga karakter. Gefle i Juli 1841.

(Underskrifter.)

Hr Brukspatron Petrés svar härpå var följande:

"*Första Bruksdistriktets respekt. Valmän!*

På fäderneslandets altare är jag pligtig att offra min inskränkta förmågas hela verksamhet, och huru högt denna än må anstrångas, blir alltid min förbindelse till det allmänna större, än jag kan afbörda. Min ställning härutinnan har jag, såsom Representant, insett och erkänt. Mina bemödanden i denna egenskap bära derom vittnesbörd. Från moralisk synpunkt är jag, för min lyckligare lott samhället, en statens gäldenär, utan annan förtjenst, än den, som möjligtvis kan tillerkännas afsigternas renhet. Mine kommittenters deröfver förklarade belåtenhet är för mig en dyrbar hugkomst af förflutne Riksmöten. Högt har jag städse skattat medborgerligt förtroende. Inom dess sköte har jag på den offentliga vädjobanan hemtat stöd, förtröstan och hopp; och då jag nu — förhända för alltid — återgått till min enskilda verkningskrets, känner jag lifligare än någonsin, att aktade Medborgares förtroende eger ett värde, som icke af något annat kan uppvägas!

TH. PETRÉ."

= I sammanhang härmed förtjenar nämnas, att äfven en annan af Borgarståndets representanter, Brukspatron Wedberg, från sina kommittenter emottagit en dylik, men till innehållet utförligare skrifvelse, hvari deras belåtenhet med hans riksdagsmannavärf på det mest smickrande sätt uttalas. — Vi skulle ingenting högre önska, än att dylika opinions-yttringar blefvo allmänna öfver hela landet! Det skulle då blifva intressant att se, huru de konservativa tidningarne ville försöka att jäfva denna *vox populi, vox Dei;* med det vanliga hånet och grinet lät det sig nog icke göra.

= Den 30:nde sistlidne September har Tullförvaltaren O. Rydholm, Kontrollören B. Pettersson och Vaktmästaren O. Carlström, vid invisitation å Engelska ångfartyget Innisfail, under beslagsansprak anhållit man fakturvaror till ett värde-

belopp af 187 R:dr b:ko. Varorna sades tillhöra Stewarten å fartyget.

= Samma dag hafva Tullförvaltaren O. Rydholm, Kontrollör B. Pettersson och Vaktmästarne Svensson, Nilsson och Carlström, å Skeppet Ariadne, Kapten N. Beckman, under beslagsanspråk anhållit en säck, innehållande diverse manufakturvaror, hvilka uppgåfvos tillhöra jungmannen J. Ljungberg.

= Den 2:dra dennes hafva Tullförvaltaren O. Rydholm och vaktmästarne Andersson, Olsson och Johansson, vid invisitation å Norrska briggen Fædrenes Minde, under beslagsanspråk anhållit 46 lådor cigarrer, hvilka sades tillhöra styrmannen om bord, Peder Andersen.

= Den 5:te dennes har Tullinspektoren J. H. Hjelmberg, vid anställd kroppsvisitation i Carlsports tull, från Handelsbokhållaren A. P. Andersson under beslagsanspråk anhållit 2½ dussin mindre bomulls-shawlar.

Dagens utländska post är ej ännu ankommen.

Korrespondens.

Utdrag ur ett bref, dat. Carlstad d. 4:de innev. månad.

= = = = = = = = = = = = = =

Du begär veta nyheter. Håller du vår "goda" *Wermlands Tidning*, så har du utan tvifvel läst det i densamma offentliggjorda *"Program, angående Svenska Tidningspressens Reform"*, såsom en i N:o 38 införd uppsats så prunkande benämnes. Du torde emellertid föreställa dig att densamma endast är en produkt af stundens hugskott; men derutinnan irrar du dig då storliga. Här har verkligen bildats en "koalition", hvars syftemål är att genomdrifva de i program-förslaget yttrade tankar och åsigter, d. v. s. att härstädes och i orten häromkring tillvägabringa en politisk nykterhets-förening, der inga, på publicistisk väg tillkomna, demokratiska frihetsdrycker få förtäras. I spetsen för denna koalition säges "Jernbärarlandets" högsta andliga och verldsliga styresmän hafva ställt sig, och subskriptionslistor af ofvanbemälte tendens hafva redan börjat cirkulera man och man emellan. Om "det sannt fosterländska" i den idé, som ligger till grund för den projekterade föreningen, sparar man icke, att (i förtroende, det förstås) tala vidt och bredt, och förespeglingar om blifvande vedermälen af huldhet och nåd saknas ej heller. Så t. ex. yttrade häromdagen en af dessa politiska nykterhetsiffrare, "huru tillfredsställande det skulle blifva för den åldrige Hjeltekonungen att förnimma, att de redlige Wermländningarne alls icke aktade på de liberala brandvaktsropen, utan tryggade sig vid *hans* försäkringar," samt "att det icke skulle dröja länge innan bevis af detta höga välbehag skulle komma att i länet förspörjas." På dem, som icke närmare känna "ställningar och och förhållanden," verkar detta och dylikt prat mer, än man kan tro, och jag känner en härstädes bosatt "man af gamla stammen", som gråter hvarje gång kapitlet om Konungens förtjenster och svenska folkets otacksamhet af någon loyauténs tjensteande bringas å bane. De, som följt med sin tid, och veta hvad den lider, har man svårare att *öfvertyga* "om renheten af sina patriotiska tänkesätt," uttryckta *så*, som ofvan blifvit antydt; men i dylika fall gifvas så många andra driffjedrar att sätta i rörelse, att man ändå ofta vinner sitt syftemål. Detta inträffar i synnerhet med embets- och tjenstemännen, för hvilka man alltid kan hafva någonting lockande eller afskräckande i beredskap. Också räknar härstädes devouementet inom deras korpser sina flesta och ifrigaste anhängare. Hvad som dock mycket förundrat både mig och andra, är, att den annars i ganska många hänseenden aktningsvärde och kloke Landshöfdingen, Herr Hammarhjelm, kan nedlåta sig att så ofta springa devouementets ärender, och det på ett sätt, som till och med stundom faller in i det löjliga. Att hans Högvördighet Biskop Agardh vill vara med ibland "Kungsljusen," förundrar mig deremot allsicke; det skulle snarare förvåna mig, om jag någon gång finge se motsatsen inträffa. — Ibland Brukspatronerne har den nya koalitionen icke gjort många proselyter. Bergsmännen vilja gerna, liksom deras berg, "stå på egna fötter," och detta är ett vackert drag, hvilket man ingalunda bör förtänka dem för. Om saltet mister sina sälto, hvarmed skall man då salta? Och om de i ekonomiskt hänseende oberoende i landena låta påtruga sig devouementets ok, hvar skall man då söka den sanna friheten? ....

När du skrifver härnäst, så underrätta mig om kursen på Svenska Biets *aktier* i costy! Här utbjudas de nästan dagligen; men som Wermländningarne ännu icke riktigt förstå sig på dylika "statspapper," så är marknaden i den vägen ytterst "flau," och omsättningen inskränkt till några få spekulanter.

SJÖRÖFVAREN VANES DÖD.

Carl Vane var född i *Devonshire* i *England*, af mycket välmående föräldrar, som läto gifva honom en god uppfostran. Till följe af några ungdomsstreck måste han gå in vid flottan, der han snart genom sin sällsynta skicklighet avancerade till officer. Vane skulle säkert hafva kommit att intaga en ännu högre plats, om han hade fullföljt denna vädjobana. Men en fiende till allt beroende och plågad af hunger efter guld, rymde han i Havanna från det skepp, på hvilket han tjente, och blef löjtnant hos den beryktade sjöröfvaren *Yeat*, som den tiden uppehöll sig i dessa farvatten. Sedan han bemäktigat sig en väl utrustad slup, hvars besättning erkände honom som kapten, gjorde han sig helt och hållet oberoende. Han genomkryssade i tio års tid alla farvatten, gjorde en mängd priser och samlade oerhörda skatter. Det är omöjligt att skildra alla de afskyvärda brott, hvilka denne röfvare begick, allt det blod, hvilket han utgjöt, de förskräckliga qval, hvilka de olycklige, som råkade falla i hans händer, måste utstå. Han mördade ej för att föskaffa sig guld, ty sådant ägde han i öfverflöd; nej, endast för att mörda — likt drinkaren, som endast dricker för att dricka, och ej för att släcka sin törst. Straffet för hans brott skulle dock ej uteblifva. — Sedan tvenne månader hade Vane genomströfvat oceanen, utan att under denna tid möta andra än ganska usla och med obetydliga varor lastade fartyg, af hvilka några blefvo borrade i sank, för att, såsom han yttrade sig, ej glömma handtverket. Emot slutet af November ropade den matros, som låg på utkik i mastkorgen, med en af glädje tjutande röst: "Ett segel! ett segel! ... under vinden ... det håller kurs rakt på oss." — I ett ögonblick var hela besättningen på däck. Vane tog kikaren, betraktade fartyget, och som han höll det för att vara ett Indiskt skepp, befallte han straxt att hissa den svarta flaggan och genom en kanonkula gifva eftertryck åt denne signal. Han hoppades att detta skulle vara tillräckligt att tvinga fartyget att gifva sig. Emellertid inträffade motsatsen. Skeppet hissade fransk flagg och besvarade kanonskottet med ett fullt

lag, som söndersplittrade några rår på fartyget, och visade sjöröfvaren, att han hade att göra med en svår motståndare. Det var ett örlogsskepp, som, i stället för att fly för sjöröfvaren, tvertom satte till alla segel, för att upphinna honom. Vane, som snart insåg hela vidden af faran, församlade sitt folk, för att rådslå öfver hvad som vore att göra. Hans mening var, att man borde sätta till alla segel, för att undkomma en så fruktansvärd fiende; tio röster höjde sig dock häremot, och beskyllde honom för feghet. En af dem förklarade rent ut, att Vane genom detta förslag hade visat sig ovärdig att kommendera så tappra män, som de voro. "Skurkar!" utropade han, fradgande af raseri, "viljen J dansa, så skall jag spela upp för er." — Med dessa ord fattade han luntan, som brann bredvid den nyss afskjutna kanonen, och sprang ned i krutdurken, sedan han gifvit sin trogne Löjtnant, *James Dekham*, ett tecken att sätta ut båten i sjön. Alla röfvarne trodde, att deras sista timma hade slagit: stumma af förskräckelse väntade de hvarje ögonblick, att tillika med fartyget flyga i luften. Sedan de något återvunnit fattningen, skickade de deputerade till kaptenen, för att låta säga honom, att de nu mera än någonsin voro beredde att lyda hans befallningar. "Nej, nej, edra bofvar," svarade Vane, som stod med luntan i handen bredvid ett uppslaget krutfat, "J behöfven en god lektion, och jag skall gifva er den."

Emellertid kom det franska skeppet allt närmare, sjöröfrarne varsnade redan genom de öppnade luckorna en dubbel rad af kanoner, hvilkas mynningar på en enda vink voro färdige att mot dem utspy deras förfärliga innehåll. På motstånd var ej här att tänka; till och med den båtsman, som förut förolämpat Vane, insåg nu detta och begaf sig derföre straxt till honom, för att bedja honom om förlåtelse, hvarvid han förklarade, att han villigt skulle underkasta sig hvarje straff, som kaptenen ville låta honom undergå; men Vane förblef obeveklig. Plötsligt hörde man ifrån den främmande seglaren ett skarpt, genomträngande ljud af högbåtsmannens pipa; detta var det tecken, hvilket Vane afbidade, för att begynna sitt förstörelseverk. Utan att dröja ett ögonblick, stack han den brinnande luntan i krutfatet, likväl så, att explosionen först några sekunder derefter måste följa. Derpå tillslöt han krutfatet, svingade sig upp på däck, sprang med en skicklig vändning i båten, hvari redan hans trogne löjtnant befann sig, hvarefter båda medelst en kraftig rodd hastigt aflägsnade sig från den hotande vulkanen.

I detta ögonblick gåfvo Fransmännen på pistolhålls afstånd sjöröfvarne ett glatt lag af hela bredsidan. Utan tvifvel ville de väl förnya detsamma, ty de kunde ej gerna föreställa sig, att Vane verkligen ville spränga sig i luften; men det afgörande ögonblicket var kommet: elden af luntan hade nått krutet, en lång eldpelare uppsteg ur buken af fartyget, som med en förskräcklig knall flög i luften. En minut derefter var hafvet på detta ställe betäckt med spillror och lik. "De skurkarne hafva dömt sig sjelfve," sade befälhafvaren på det franska farpet, "vi hafva här ej något mera att göra," hvarpå han seglade vidare.

Vane och hans löjtnant styrde sin kosa mot den nära liggande kusten af Canada. Deras afsigt var att uppnå en engelsk koloni, der de ville gifva sig ut för fattiga skeppsbrutne matroser. De trodde att det skulle blifva dem lätt att derifrån komma öfver till *England,* der de ägde så ansenliga kapitaler, att de för framtiden kunde lefva i lyckans och rikedomens sköte. Endast tvenne ting hade de att befara, nemligen antingen att landa på en öde kust, eller att falla i vildarnes händer; men då de ägde flera säckar skeppsskorpor, ett fat vatten, jemte andra förnödenheter, såsom bössor, krut och hagel, så beslöto de att fara längs kusten, till dess de kunde finna ett passande landstigningsställe. Första dagen gick farten lyckligt; den andra uppstod en häftig storm; sjön blef orolig och de måste ständigt ösa ut det i båten inströmmande vattnet. Kort före solens nedgång fingo de dock sigte af land och blefvo åter förnöjde. Under natten tilltog emellertid ovädret; vinden dref båten med yttersta våldsamhet emot klipporna. De båda brottslingarne betraktade hvarandra under stum ängslan och vågade ej yttra ett ord. Ännu en gång stötte båten mot en klippa och kantrade. Vane och hans följeslagare ansågo sig förlorade; men som de båda voro förträffliga simmare, togo de sin tillflykt till detta sista medel och sökte att simmande uppnå stranden. Efter otroliga ansträngningar kommo de ändtligen genom bränningarne; likväl befunno de sig då i ett förfärligt tillstånd. De hade på det förskräckligaste sätt blifvit sargade af klippspetsarne, voro betäckta med sår öfver hela kroppen och nästan vanmäktige af den utomordentligä blodsförlusten. *James Dekham* samlade ännu en gång sina sista krafter, höjde hufvudet öfver vattnet och ropade: "Lef väl, kapten." — I samma ögonblick fick *Vane* fast fot, böjde sig ned emot löjtnanten, fattade honom i håret och drog honom upp på stranden, der båda straxt derpå nedföllo sanslösa.

Då *Vane* och hans kamrat åter uppslogo ögonen, brände solen mycket het. Snart öfvertygade de sig om, att en ännu förskräckligare och fruktansvärdare död väntade dem. De blodiga lemmarne hade under deras vanmäktiga tillstånd blifvit bundne med tåg, och trettio à fyratio vildar, både män och qvinnor, dansade under ett rysligt glädjetjut omkring dem. — "Kapten," sade löjtnanten, "ni har bevisat mig en dålig tjenst." — "Jag tror äfven, *James,* att det varit bättre, att ännu en gång hafva dykt till botten med dig, än att släpa dig hit." — Vildarne afbröto straxt sin dans, så snart de hörde dem tala; lossade de båda sjöröfrarnes ben och släpade dem till sina kojor, som voro belägna ungefär ett bösseskott ifrån stranden. Der blefvo båda beröfvade sina kläder och fastbundna vid en påle; sedan upptände man en stor stor eld, och Indianerne af båda könen försågo sig med eldbränder, med hvilka de berörde fångarnes kroppar. Stammens höfding närmade sig sedan de begge uslingarne, och med en pil, hvars spets bestod af en skarp kiselsten, utstack han deras ögon. *Vane* och hans löjtnant vrålade förskräckligt. Dessa fasansfulla qval utgjorde emellertid endast ett förespel till deras plågor. Sedan vildarne ifrån nacken till pannan på dem gjort en cirkelformig inskärning, drogo de hufvudsvålen af dem och satte på dem en hufvudbetäckning af lera, hvilken de fyllt med brännande sand, hvarefter de åter började dansa omkring dem. I detta ögonblick föllo flera skott. Trenne vildar störtade döda till marken och de öfrige grepo förskräckta till flykten. — "Vi komma för sent!" utbrast en fransk officer, som tillika med flera man framstörtade till stället der sjöröfrarne befunno sig. Detta var en afdelning af manskapet på det franska skepp, som fyra dagar förut gjort jagt på *Vane.* Detta fartyg hade legat för ankar i närheten, för att intaga

vatten, och de, som för detta ändamål blifvit skickade i land, hade genom de båda offrens skrik blifvit lockade till den ohyggliga skådeplatsen. — *Vane* och *James Dekham* voro nära döden: de yppade derföre hvilka de voro och hvad som hade händt, sedan *Vane* hade sprängt fartyget i luften. Ehuruväl dessa menniskor ej förtjente något medlidande, så var dock det tillstånd, hvari vildarne hade försatt dem, så förskräckligt, att man försökte lindra deras lidande, hvadan man tog dem med sig, på det att kommendanten måtte afgöra deras öde; men båda dogo innan de uppnådde skeppet.

Insändt.

Till den anonyme Insändaren i Phoenix N:o 117.

Det finnes visserligen en person, som måste vara ganska obelåten med både mat och betjening i mitt värdshus, och om han gifvit sin vrede luft i ofvannämde N:r af Phoenix, så bör det icke förundra någon, ty, mitt Herrskap, den mat, som man ej kan få något af, den smakar — ta mig dalern — rakt ingenting, och den betjening, som tillsäger, att man, af goda skäl, icke får något, den är sannerligen högst oförskämd. Jag frågar bara hvem i all verlden kan vara belåten med sådan mat och sådan betjening? Det är ju något, som den aldratåligaste ej stillatigande kan fördraga: derföre mitt Herrskap, undra alldeles icke på, att den värde insändaren klagat öfver båda delarne. ....*m*

Tillkännagifvande.

Nästkommande Tisdag d. 12:te Okt. uppföres på härvarande stora Theater: *Fregatt-Kaptenen,* eller *Förstfödsloräten,* romantiskt skådespel i 5 akter af Bulwer, öfversättning af E. W. Djurström.

Som jag efter min salige mans dödliga frånfälle öfvertagit theaterns affärer, vågar jag inneslula mig i den resp. publikens fortfarande ynnest och välvilja, samt tillika utlofva en ny och omvexlande repertoire på alla de pjeser, som under instundande saison komma att uppföras.

Abonnementslista för dem, som behaga hedra mig med påteckning å densamma, är att tillgå hos vaktmästaren Magnusson, boende uti Hofslagaren Svenssons hus vid Kungsgatan.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM, född Hoffman.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Nohrborg; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Lommatzsch.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbäck.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 119 utgifves nästa Måndag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 119. Måndagen den 11:te Oktober 1841.

Undertecknads officin och Tidningsbyrå är flyttad från Feigendorffska egendomen till Huset N:o 3½ Gamla Tullen vid Landsvägsgatan. Tidningsutdelningen sker å vanlig tid i Handlanden Herr Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och Nordliden, der äfven annonser, à 2 skillingar riksgälds per tryckt rad, emottagas.

C. M. Ekbohrn.

Meteorologiska Observationer.

Okt. d. 3, kl. 8 f. m. Bar. 25,95. 12° varmt, kl. 2 e. m. Bar. 25,95, 11½° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,99, 10° varmt. Den 4, kl. 8 f. m. Bar. 26,14, 4° blidt; kl. 2 e. m. Bar 26,06, 8½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,99, 7° blidt. Den 5, kl. 8 f. m. Bar. 25,76, 4½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,61, 6½° blidt; kl. 5 e. m. Bar. 25,61, 6¾° blidt. Den 6 kl. 8 f. m. Bar. 25,23, 10° varmt; kl. 2 e. m. Bar. 25,3, 13° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,23, 10° varmt. Den 7, kl. 8 f. m. Bar. 25,15, 11½° varmt; kl. 2 e. m. 25,15, 14° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,15, 11¼° varmt. Okt. den 8, kl. 8 f. m. Bar. 25,23, 10° varmt; kl. 2 e. m. Bar 25,38, 11° varmt; kl. 5 e. m. Bar, 25,45, 10° varmt. Den 9, kl. 8 f. m. Bar. 25,61, 9° blidt; kl 2 e. m. Bar. 25,61, 11° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,68, 9¾° blidt

ORD TILL FOLKET.*

I.

Jag vandrade omkring på jorden, i likhet med de andra, arma, jordiska pilgrimerna, och djupa suckar nådde mina öron. Jag hof upp mina ögon, och se, hela jorden var full af lidande och jemmer utan tal! Blek, skelettlik, höljd i en blodig sorgdrägt, stod menskligheten för mina blickar, och jag frågade mig sjelf med fasa: är väl detta menniskan, hon, som skapades efter Guds beläte?.... Och mörker omhöljde min själ, der förfärliga tankar stormade om hvarandra; mitt hjerta krympte tillsammans och hotade att brista; tviflets gräsliga demon hade bemäktigat sig mitt väsende.

Snart blef det mig dock klart, att detta lidande och dessa olyckor, af hvilka de dödlige hemsökas, icke komma från Gud, utan att de äro menniskornas egna verk, verk af deras okunnighet och deras tygellösa passioner. Och min själ, der mörkret hade lägrat sig, fylldes åter af ljus, och mitt hjerta vidgade sig; och jag hoppades och trodde ånyo på en mensklighetens framtid, på en tid, då lidandena skola upphöra, plågorna taga en ända, och frid och sällhet bygga och bo ibland Adams afkomlingar.

Det beror på mennniskoslägtet sjelft att skapa sig denna framtid. Dertill fordras blott trenne ting, nemligen 1:mo en djup känsla af sitt nuvarande förnedringstillstånd; 2:do ett klart medvetande af sin upphöjda bestämmelse, och 3:tio vilja och kraft, att, sig sjelf och skaparen värdigt, uppfylla densamma.

Folk, sen till om ej tiden är inne att begynna det stora dagsverket!.... Hören hvad jag vill säga eder!

I tidens begynnelse vardt skrifven en lag i menniskans hjerta; den blef förtrampad och förgäten.

Fyratio århundraden derefter förkunnade Christus en ännu fullkomligare och heligare lag; men äfven den våldfördes och begrafdes i glömska. Sen! derföre irren J, ett lekverk för tillfälligheten och slumpen, omkring i mörkret.

Och dock är det i denna gudomliga lag, som er välfärd ligger; dock är det i den, som fröet till en mensklighetens skönare framtid blef af den Allsmäktige nedlagdt.

Sen! under spillrorna af årtusendens tvistigheter om *mitt* och *ditt*, under ruinerna af pligter och rättigheter, ligger hela menniskoslägtets framtida lycka! Hvi stån J då sysslolösa på torget? Hvi undanrödjen J ej det grus, som betäcker detsamma?!

Till verket!

Uppfyllas skall genom eder de i den grå forntiden uttalade profetiska ord:

"Folket, som satt i mörkret, hafver sett ett stort ljus, och öfver dem, som bodde i dödsens ångd och skugga, är ett ljus uppgånget."

II.

I denna verlden är icke allt *så*, som det borde och skulle vara. Jorden är full af olyckor utan tal, och af olyckor de der högre äro än himmelens skyar; detta har dock Gud icke velat.

Alla menniskor äro barn af en och samma fader, och borde derföre med syskonkärlekens band vara med hvarandra förenade, vara som en enda stor familj, den der i sin tillvext liknar det vid vattubäcken planterade trädet: stammen utbreder stora och starka grenar, dessa åter mindre grenar, och dessa igen skjuta nya skott och telningar — alla närda af samma saft, sträfvande till samma mål och lifvade af samma verksamhet.

I en familj eftersträfva alla hvarandras väl, ty alla älska hvarandra och alla äro lika delaktige af det gemensamma goda. Hvar och en befordrar efter sin förmåga det helas bästa. Den ene gör det, den andre ett annat; men den enskiltes arbete länder alla till fördel, likasom allas den enskilte. Allt hvad man har, vare sig stort eller litet, blir broderligen deladt. Vid den husliga härden gäller intet företräde. Der ser man icke någonsin hungern vid sidan af öfverflödet; icke nakenheten vid sidan af den rikt klädde. Bägaren, fylld med de gåfvor, Gud förlänat, går ur hand och i hand, går så väl till barnet och den orkeslöse gubben, som till ynglingen i

*Fritt efter Abbé de la Mennais.

blomman af sin ålder och mannen i sin fulla lefnads-styrka. Glädje och sorg är inom den husliga kretsen gemensam. Är den ene svag, så understödjes han af den starke; sjuknar någon, så varder han med ömhet vårdad; gör åldern den ene oförmögen till arbete, så näres och plägas han af de andre — med ett ord: ingen blir öfvergifven, ingen förbigången, ingen glömd af dem, som honom älska.

Der, hvarest allas bästa är gemensamt, kan ingen afundsjuka, ingen tvedrägt uppkomma. Oenighet, hat och afund härleda sig endast från det omåttliga begäret att få allt mer och mer, och få det för *sig allena*. Detta är dock ingalunda Försynens afsigt med de gåfvor, oss beskäras. Endast det, som man delar med andra, kan rätt fröjda hjertat.

Fäder, Mödrar, Barn, Bröder, Systrar — gifves det väl några heligare och mera ljufva namn, än dessa? — och hvarföre gifves det väl andra på jorden?

Hade kärlekens allsmäktiga band blifvit bibehållne *sådane*, som de ursprungligen voro, så hade de flesta af de olyckor, som nu pläga menskligheten, varit densamma obekante, och ett hjertligt deltagande hade lindrat de *oundvikliga* bekymrens börda. De enda tårar, hvilkas bitterhet icke kan mildras, äro de, som icke kunna fällas vid någon likes bröst, icke af någon vänlig hand aftorkade varda.

Hvad kan vara orsaken till att vår lott förefaller oss så tryckande, att vårt lif af elände och vedermödor så uppfyldt blifvit? — Skulden dertill ligger hos oss sjelfva. Vi hafva öfvergifvit naturens väg, glömt dess föreskrifter, förgätit lagens yppersta bud och det, som är thesso likt: *"du skall älska din nästa såsom dig sjelf"*.... Den, som skiljer sig ifrån de sina och ensam begifver sig åstad öfver branta klippor och obanade vägar, han må icke klaga öfver, om han finner färden mödosam och besvärlig.

"Sen på foglarne under himmelen: de så icke, icke heller skära de något upp, och församla intet i ladorna; likväl föder eder himmelske Fader dem: ären J då icke mycket mer än de?"

På jorden är tillräckligt rum för alla, och Gud gaf henne förmågan att frambringa det, som är nödigt till deras uppehälle och nödtorft. Om någor saknar det nödvändiga, så kommer det sig deraf, att menniskorna stört den gudomliga ordningen, brutit det ursprungliga familje-förbundet, söndrat sig, blifvit hvarandras fiender och förtryckare, i stället för att lefva som bröder.

Ibland menniskorna uppstodo under tidens lopp stammar, samfund, folkslag och nationer, hvilka, i stället för att hjelpa och understödja hvarandra, endast tänkte på, hvem som skulle kunna göra den andra största skadan, för att derigenom rikta sig sjelf. — *Egennyttan* var född och med henne kom förderfvet och förbannelsen öfver jorden.

Sedan folken sålunda hade söndrat sig ifrån hvarandra, uppstodo ibland dem nya inbördes tvistigheter. Och några kommo och sade: *"Vi äro kallade att herrska och regera; J andre ären till för att lyda"*.... Himmelen krossade ej desse gudlöse med sina blixtrar, och den tanklösa hopen böjde nacken under deras ok — teg och åtlydde deras befallningar.

Men tyrannerne stiftade lagar till sin och sina likars fördel och upprätthöllo deras anseende med svärdet.... På den ena sidan makt, rikedom, nöjen af alla slag; på den andra försakelse, armod, hela tyngden af samhällsbördorna. *Sålunda* delade jordens Mäktige det goda, som Försynen beskärt menniskorna.

Och sjelfkärleken, den låga, råa, sinnliga sjelfkärleken befästade sitt välde allt mer. Bröder sade till bröder: Vi hafva ej samma ursprung; vårt blod är renare, ädlare, bättre, än ert: vi vilja ej befrynda oss med eder. J och edra afkomlingar äro bestämde till att för alltid vara våra tjenare.

På andra ställen åter var det icke börden, utan rikedomen, som bestämde menniskornas anseende och afgjorde deras öden.

Huru mycket har *du?* Så och så mycket.... Stig fram till högsätet! För dig stå de mäktiges dörrar ständigt öppna; du är en välkommen gäst till deras kräsliga måltider och gästabud.

Huru mycket har *du?* — Intet.... Packa dig hädan, eljest skola hundarne sönderslita din kropp, liksom armodet dina kläder!.... Den fattige har icke något fädernesland.

Så bestämde börden och rikedomen rangordningen mellan menniskorna.

Den arbetande klassen, eller proletärerna, såsom man med stolt förakt benämner densamma, har i sjelfva verket inga rättigheter, utan endast skyldigheter. Ett sken af frihet har man emellertid lemnat dem, ehuru fullkomligt slafveri nästan hade varit bättre, alldenstund slafven af sin herre åtminstone erhåller bröd, husrum och kläder, då "proletären" deremot ofta icke vet hvad han skall sticka i sin mun, eller luta sitt hufvud inunder vid den annalkande natten.

Sådan är den gestalt, som verlden antagit sedan menniskorna söndersleto det broderliga band, som i tidernas början förenade dem med hvarandra. Å ena sidan maklighet, öfverflöd, glädje, från morgon till qväll; å andra sidan mödor, bekymmer, fattigdom och sorger, från vaggan till grafven. Dem, som äro i åtnjutande af de förstnämnde fördelarne, kallar man *"de förnäme,"* "den eleganta verlden"; de åter, som dragas med alla de sistnämnde olägenheterna, utgöra — *folket.*

JUDAFOLKET EFTER CHRISTUS.*

Under det att de nordiska folkens lif visar oss en härlig, om än vildt gäsande tid af hjeltebragder, var deremot Judarnes en oafbruten kedja af lidanden, lika rik på elände, som på guld. Genom de kristna folkslagens tankar och handlingar fullkomnades Mose spådom, att de skulle blifva till ett ordspråk och en skymf ibland folken. Justiniani lagbok lade först grund till det nedriga behandlandet af ett folk, till hvilket de nyare staterne stå i så stor skuld, och de kättarhatande Vestgöthernes kaotiska lagar voro, om möjligt, ännu mera hätska emot dem. De ville, för att riktigt håna dem, formligen tvinga dem till att äta svinkött, ehuru de å andra sidan, med en märkvärdigt uppenbar inkonseqvens, tilläto dem att drifva handel med kristna slafvar. Men en sådan behandling bragte omsider detta förtryckta folk till förtviflan, och gaf det mod att inkalla Mohrerne, hvarigenom de indirekte hämnades på sina förtryckare. I Frankrike, der de voro så mäktige, att de redan i 8:nde århundradet beherrskade hela handeln, åtminstone i den sydliga delen af detta rike, blefvo de väl bättre behandlade af Carl den store och Ludvig den fromme; men detta varade icke länge, och förföljelserna togo ånyo sin början. De betraktades här, så väl som i England, såsom konungarnes och baronernes lifegne; men förstodo dock tid efter annan, att genom sina penningar tillköpa

* *Fortsättning från N:r 117.*

sig stora rättigheter, och hade en tid sin egen privilegie-bevarare. Ehuru dennes värdighet senare afskaffades, och de till och med under Philip den Sköne nästan helt och hållet fördrefvos ur landet, kunde deras rikedomar dock icke i längden undvaras af förståndiga regenter, som vägde dem på guldvågskålen, och de fingo åter inkomma i riket. — I England förvärfvade de sig också tidigt rikedomar, och ägde i London hus, som liknade palatser; men sättet, hvarpå de betraktades och behandlades, var detsamma. Så t. ex. kastade Johan utan land en Jude i fängelse, för att få utrönt hvar han hade sin rikdom förborgad, och lät hvarje dag bryta ut en tand på honom, ända till dess han bekände hvad man ville veta. Edvard den 1:ste jagade dem slutligen ur landet, dit först Cromwell kallade dem tillbaka. Tyskland betraktade dem som rikets egendom, hvilken efter behag kunde försäljas. "Att det eller det stycket land skulle säljas tillika med de Judar, som bodde derpå", och "att hålla Judar", var ett likaså allmänt uttryck, som att hålla svin. — Änskönt Påfven, i det hela taget, behandlade dem mera menskligt, var dock deras öde i Italien likaledes ganska beklagansvärdt. Här och i Konstantinopel uppfann man först att låta dem bo i vissa gator. — Blott i en enda vrå af det kristna Europa var detta olyckliga folks ställning drägligare, nemligen ibland de slavoniska folken, hvilkas köld för allt, hvad religion heter, i förening med adelsståndets intressen och vissa regenters enskilta afsigter, förskaffade dem en jemförelsevis god position. I Polen förpaktade de till och med utfärdandet af dopattester. Endast det mera i andlig jäsning sig befinnande Böhmen förföljde äfven de derstädes bosatte Judarne.

Judehatet och judeförföljelsen sträckte sig således så vidt kristna läran predikades och Judar bodde, under hela medeltiden. Tid efter annnan anställdes religionsdisputer med dem, t. ex. i Tortosa, men man nedlät sig dock endast sällan så långt, utan grep deremot hellre till det mera barbariskt verksamma omvändelse-svärdet. Som en röst i öknen ljöd derföre den helige Bernhards råd, som påminte om 11:te kapitlet i Romarbrefvet, och bjöd de kristne att låta Judarne få vara i fred, tills den tid kom, att äfven de såsom ett folk skulle ingå till Kristus. Förbittringen var en gång väckt emot dem; misstanken slumrade hvarken dag eller natt; Judarnes genom träldomen fördubblade lömska list förökade den ännu mera, och för nästan alla olyckor, som träffade de kristna folken, fingo de olycklige Judarne skulden. Så t. ex. sade man, att det var de, som till Europa hade öfverfört spetälskan; de förgiftade vattnet och förhexade luften, och bragte derigenom pesten öfver folken; efter folksagan inkallade de Mongolerne, liksom de historiskt bevisligen voro med om att inkalla Araberne; de slagtade kristna barn, bespottade hostierna; bedrefvo trolldom med mördade kristnas hjertan o. s. v. Visserligen låg ofta nog *något* sannt till grund för dessa beskyllningar. Så t. ex. förtäljes en, som det synes, ganska trovärdig historia om Judarne i Savona. Dessa bortlogo hemligen ett kristet barn, mördade det på ett grymt sätt, samlade dess blod i ett fat, kastade frukter deri och åto deraf. Vidskepelsen och hatet gjorde tusende historier af en. Sålunda berättades, att en Jude en gang erhållit ett behagsjukt fruntimmers alla kläder i pant; då hon nu kom för att bedja honom, att han ville återlemna desamma, lofvade han att göra det, på ett vilkor, och det var, att hon vid nattvarden, i stället för att förtära den vigda hostian, skulle gömma den och sedan lemna honom densamma. Detta skedde äfven, och han skållade den i kokande vatten — för att pina Frälsaren, som var dold deri. Dylika sagor gingo ifrån mun till mun, ja, blefvo till och med besjungna i folkvisor. — Hvad de kristne icke förut varit uppretade mot Judarne, det blefvo de nu genom dylika berättelser, isynnerhet som hatet emot detta folk ännu brann i dem ifrån korstågens dagar. Ett par exempel på hvad Judarne måste uthärda må vara nog. I Bezières uppfordrade Biskopen vid påsktiden årligen alla rättrogne till att stena de "ogudaktige", och och när de då i förtviflan satte sig till motvärn, begynte ett fruktansvärdt mördande öfver hela staden. I York stormade pöbeln ett torn, dit några hundrade Judar hade flyktat; de försvarade sig tappert, och stucko slutligen tornet i brand samt omkommo i lågorne. I Worms måste de årligen, två eller tre dagar å rad, som lastdjur draga en hästqvarn, och blefvo ordentligen piskade dertill. I Rom måste de löpa i kapp vid karnevalen. I Genua nekade man, under en hungersnöd, de ifrån Spanien dit ankomne Judarne all tillgång på lifsmedel, och då de nu vid middagstiden vankade omkring som spöken på gatorna, kom man dem till mötes med krucifixet i den ena och brödet i den andra handen, för att locka dem till öfvergång till kristendomen.

Ett sådant beteende är visserligen förskräckligt; dock måste vi först besinna oss, innan vi fördöma dem, hvilka gjorde sig skyldige till detsamma. De kristne betraktade nemligen Judarne, såsom de der hade hånat och mördat Frälsaren; folkets obegripligt hårdnackade vantro och dess lömska bedrägeri förökade bitterheten mot detsamma och betager denne något af dess afskyvärdhet. Vi måste derföre mera förundra oss öfver Judarnes vidhängsenhet vid den gamla tron och den jernform, denna hos dem hade antagit. All offentlig vetenskaplig sysselsättning blef dem för den skull omöjlig; den olycklige Juden, som fasthängde vid sin tro, blef behandlad som en hund; blef med sina trosbröder inpackad i usla fängelser, liksom man packar slafvar tillsammans i ett slafskepp; smuts och den högsta grad af osnygghet omgaf honom; hans eget och alla hans anhöriges lif sväfvade i beständig fara; hvarje ögonblick kunde dörren öppna sig, och hvem som helst, utan ansvar, mörda honom. Hvarje annat folk skulle hafva dukat under för ett sådant förtryck och förlorat sig ibland sina undertryckare; men Judarne gjorde det icke. Till och med under de hårdaste förföljelser svigtade de icke, ehuru hjertat bäfvade i deras bröst. Genom sin undransvärda drift och skicklighet i hvad de företogo sig, visade de, att de ännu i en oböjlig, om än karrikerad, folkanda buro spår af den utkorade nationen. *(Forts. följer)*

Tillkännagifvande.

Nästkommande Tisdag d. 12:te Okt. uppföres på härvarande stora Theater: *Fregatt-Kaptenen*, eller *Förstfödslorätten*, romantiskt skådespel i 5 akter af Bulwer, öfversättning af E. W. Djurström.

Som jag efter min salige mans dödliga frånfälle öfvertagit theaterns affärer, vågar jag innesluta mig i den resp. publikens fortfarande ynnest och välvilja, samt tillika utlofva en ny och omvexlande repertoire på alla de pjeser, som under instundande saison komma att uppföras.

Abonnementslista för dem, som behaga hedra mig med pateckning å densamma, är att tillgå hos vaktmästaren Magnus-

son, boende uti Hofslagaren Svenssons hus vid Kungsgatan.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM, född Hoffman.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 120 utgifves nästa Onsdag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 120. Onsdagen den 13:de Oktober 1841.

ORD TILL FOLKET.

III.

J ären folket, veten derföre hvad detta namn innefattar!

Det gifves menniskor, de der bära dagens tunga och hetta; menniskor, hvilka, under der det de utsätta sig för årstidernas alla omvexlingar, för köld och solsken, för storm och regn, bruka jorden och i dess sköte, tillika med sädeskornet, nedlägga sina krafter och sitt lif; menniskor, hvilka år ut och år in måste arbeta i sin anletes svett, för att aflocka henne de skördar, som skola tjena både dem och andra till näring och uppehälle:

Dessa menniskor äro medlemmar af folket.

Det gifves andra menniskor, hvilka under otroliga mödor och ansträngningar måste afrödja skogarne, uttappa morasen, nedstiga till omätliga djup, för att derifrån i dagen uppfordra jordens innersta skatter, såsom salt, stenkol, malm och andra dylika ämnen:

Äfven dessa äro medlemmar af folket.

Andra åter smälta metaller, smida och förädla dem till nyttiga verktyg; andra förarbeta skogarnes produkter; andra bereda af ull, lin, silke, djurhudar, o, s. v. kläder att kläda oss med; andra förse oss, på mångfaldiga olika sätt, med våra andra, naturliga eller konstlade, lefnadsbehofver:

Också dessa äro medlemmar af folket.

Många plöja, under beständiga faror, det vida hafvet; öfverföra från ett himmelsstreck till ett annat de produkter, det frambringar; kämpa med stormarne och den vilda böljan, ömsom under tropikens brännande sol och ömsom mellan Nordpolens vandrande isberg:

Äfven dessa tillhöra folket och äro medlemmar af detsamma.

Andra åter, utrustade med ovanliga själsförmögenheter, besegra tusende hinder, utveckla och fullkomna konster och vetenskaper, göra nya, menskligheten gagnande upptäckter, förädla sederna, sprida upplysningens ljus ibland folkslagen, omgifva dem med ryktets ärofulla gloria, och öppna dem de rikaste källor till allmänt och enskilt välstånd:

Också desse, menniskoslägtets sanne heroer, äro melemmar af folket.

Och hvilka äro de, som gripa till vapen för att försvara fäderneslandets heliga sak? Hvilka äro de, som offra sin ungdom, sina förhoppningar, sitt blod, för att trygga medborgares lif och egendom? kojans och palatsets lugn och säkerhet? Hvilka, säger jag, om ej folkets kraftfulle söner?

Sålunda är det, i hvarje land, *folket*, som arbetar; *folket*, som sprider arbetets nytta och välsignelse, *folket*, hvars verksamhet kommer det allmänna till godo. Bort derföre med dem, som endast pocka på sina förmenta företrädesrättigheter, som endast vilja lefva af folkets blodsvett! Skiljen dem ifrån eder! — *Folket*, det är menniskoslägtet.

Utom folket intet välstånd, ingen fortgång, intet lif; ty det gifves ej lif, i detta ords högre bemärkelse, utan arbete, och att arbeta har öfverallt blifvit folkets lott.

Hvad skulle det väl blifva af samfundet, om *folket* plötsligen försvunne? Det skulle försvinna tillika med detsamma, och endast några få individer, spridda här och der, qvarblifva på jorden, hvilken de då vore tvungne till att med egna händer odla. För att kunna lefva, måste de blifva såsom *folket*, såsom *de*, hvilka de nu förtrycka och förakta.

IV.

Ville man uppräkna alla de lidanden, som folket under seklernas lopp måst uthärda, icke till följe af förnuftslagarne, utan till följe af brott emot samfundsordningen, så skulle deras tal blifva såsom hafvets sand — som de grässtrån, hvilka betäcka den af folkets tårar vattnade jorden.

Månne det evigt så skall förblifva?.... Äro dessa myriader lefvande, med förnuft begåfvade, varelser af evighet bestämde att genomlöpa ett och samma kretslopp af bekymmer, plågor och försakelser af alla slag?.... Hafva de ingenting att hoppas af framtiden? Herrskar i, öfver eller utom dem ett obevekligt öde, som för alltid nekar dem ett bättre tillstånd? Har den himmelske Fadren kunnat dömma så många af sina barn till oupphörliga lidanden?

Tron det icke! Det vore att häda Gud och förnedra eder sjelfve.

Guds vägar äro den oändliga kärlekens. De olyckor, som till jorden nedtynga de arme, komma ej från honom; de hafva sitt urprung i menniskornas egen kärlekslöshet, i deras hat till hvarandra.

"Kommer till mig J alle, som arbeten och ären betungade! Jag vill vederqvicka eder!"

Så lyda den eviga kärlekens ord. Huru olika äro de icke edra förtryckares?

Den fullkomliga lycksalighet, efter hvilken menniskorna sträfva, är väl icke af denna verlden; dock gifvas äfven *här* fröjder nog, om vi blott rätt veta att skapa och njuta desamma. Visserligen äro vi till för att uppnå ett visst mål, uppfylla många maktpåliggande skyldigheter,

förrätta vissa oss förelagda värf; men icke har försynen derföre sagt, att målet för vår sträfvan skulle vara *eländets;* pligterna, som vi hafva att uppfylla, *slafvens;* värfven som blifvit oss förelagde, *förnedringens.* Det är menniskorna, vara likar, våra bröder, vårt eget kött och blod som vilja påtruga *folket* en sådan bestämmelse, och det är dettas egen svaghet, som gjort att denna lögn under århundradens lopp kunnat erhålla ett utseende af sanning! — Tiden att skingra denna förvillelse är inne. Folk! Det beror på dig sjelf att vara fritt; det beror på dig sjelf att krossa de nesliga bojor, som dina förtryckare dig pålagt; beror på dig sjelf att intaga den plats i samfundet, som dig tillkommer. Hvad är deras makt emot din? Myggornas mot örnens, gazellernes mot lejonets, eller flygfiskarnes emot hafvets Leviathans.

Men huru skall detta tillgå? frågen J, och jag svarar: *Varen enige!* ty endrägten är frihetens grundval! *Älsken hvarandra inbördes;* ty den inbördes kärleken är de menskliga dygdernas renaste källa! *Uppfatten rätt eder ställning såsom odödlige, med förnuft och fri vilja begåfvade varelser!* ty utan en *sådan* uppfattning, befinnen J eder på en föga högre ståndpunkt, än djuren, hvilkas herrar J dock ären skapade att vara. Icke bören J förundra eder öfver, att edra hitintills gjorda ansträngningar att afskudda eder slafveriets ok ej medfört de resultater, J önskat. Edra händer kunde väl nedrifva; men edra hjertan voro icke skickade att uppföra något bättre i stället. Insigter och rättvisa felades eder ofta; brödrakärleken alltid; huru skulle då edra värf erhålla en lycklig utgång?

Ändamålet med eder tillvaro här på jordet är skönt; men J hafven helt och hållet förfelat detsamma. Eder var förelagt, att här nere upprätta Guds och kärlekens rike; men i det stället tänkte hvar och en af eder endast på *sig;* hade hvar och en af eder endast *sin* fördel i sigte. Afund och hat voro drifdrifjedrarne till större delen af edra handlingar. Pröfven eder och eftersinnen om J icke ofta gifvit rum för den tanken: ”*Jag arbetar och umbär; han deremot går sysslolös och yfves af sin medgång. Hvarföre har han så mycket, och jag intet.*“ Och hos eder uppstod den önskan att vara i hans ställe: för att — lefva och handla som han.

Sålunda är det emellertid icke som det onda kan utrotas; snarare tillvexer och fortplantas det genom ett sådant handlingssätt. Det onda ligger i sjelfva den *oriktiga principen,* och icke *derutinnan,* om den ene eller den andre befinner sig i åtnjutande af en orättmätig fördel.

Viljen J ett godt ändamål, så använden till dess ernående endast goda medel! Förvexlen icke den på kärlek och rättvisa grundade styrkan med rå våldsamhet!

Viljen J ändamålet, så hysen emot edra likar ett rätt broderligt sinne? Deras sak vare eder sak, deras lycka er lycka, deras bekymmer edra bekymmer! Sen och kännen eder sjelfve endast och allenast i dem! Eder hårdhet förvandle sig i djupt deltagande, eder sjelfkärlek i uppoffring, eder afund i välvilja! *Då* skolen J icke stå ensamme, under det att andra, bättre förenade, göra allt hvad de vilja. Endrägtens heliga brödrakedja skall sammanlänka den ene vid den andre, och om J ären *enige*, så förmån J *allt.* Hvem skulle väl då drista ställa sig emellan eder och det ändamål, J viljen uppnå? Genom den splittring, som råder ibland eder; genom den afund och sjelfkärlek, af hvilka J beherrskens, har det hitintills varit några få individer lätt att upphafva sig till edra förtryckare; men hvar är den makt, som skulle kunna besegra eder, om J, enige i viljan och enige i utförandet, oaflåtligen sträfven emot samma sköna ändamål!

JUDAFOLKET EFTER CHRISTUS.*

Judarnes historia under medeltiden slutas icke med deras historia i kristenheten. Midt emot dennas mörka skuggor, står i mildt solljus deras öde ibland de icke-kristna folkslagen. Öfverallt, der de voro kringspridde, befunno de sig jemförelsevis väl. Ibland Perserne taltes de och hade stora rättigheter. I Norra Afrika åtföljde de såsom handelsmän karavanerne, och hafva der ända till våra dagar en fri författning; hos Chazarerne vid Kaspiska hafvet blefvo de så mäktige, att Judar till och med suto på thronen, med trosbröder under sig såsom ministrar, och införde fri religionsöfning i deras för öfrigt icke judiska stat. Men det lifligaste skådespelet uppförde de under Arabernes halfmåne på de spanska högslätterne, liksom i forntiden på Palæstinas.

I Muhameds dagar hade de upprättat formliga småriken i Arabien, hvilka vågade göra honom motstånd. Detta gjorde, att hans anhängare i början voro dem mindre bevågne, hvilket groll dock snart upphörde. Österlänningar förstodo och värderade Österlänningar. Tid efter annan upphäfde sig små tyranner öfver dem i de ofta laglösa länderna; men detta varade dock icke länge. Men då vi erinra oss dessa små förföljelser, kunna vi ej neka oss nöjet att framlägga en liten rörande berättelse ifrån dessa dagar. En Jude tillika med hans hustru bortfördes i kedjor af en mohrisk våldsverkare på hans skepp. Den vällustige mohren fattade tycke för den sköna Judinnan och nalkades henne med ohöfviska åtbörder. Hon studsade tillbaka, men, hastigt fattande sig, frågade hon sin man, på hebraiska, om de drunknade äfven uppstodo. ”Herren sade: *jag vill hemta dig upp ur hafvets djup,*“ var hans svar, och knapt voro dessa ord uttalade, förr än hon störtade sig i de vilda böljorna.

Folkets författning var ofta så fri, som ett icke herrskande folk kunde önska sig densamma; derföre blomstrade också under sednare förhållanden allt hos dem: theologi, astronomi, matematik, filosofi, medicin, poesi (på hebraiska rim); kortligen allt, hvad som hörde till omfånget af den arabiska vetenskapligheten, odlades öfven af Judarne, och de hade en icke obetydlig del i den lysande rôl, som öknens barn spelade under Spaniens palmer. Under denna tid hade orientalismen lefnadskraftiga representanter i Europa, som, hvad Judarnes närmast angår, isynnerhet yttrade sig i det 12:te århundradets folkrörelser. Dock måste vi tillstå, att dessa lifsyttringar nästan stodo i samma förhållande till Arabernas, som vår tids Judars till våra. Det var en halft arabisk, ingen äkta mosaisk-judisk kraft, som satte dem i rörelse. Endast de många falska Messias, som just då uppstodo, visa, att der också fanns ett rent judiskt element qvar. I det sydliga Spanien, synnerligast i det rika, herrliga Andalusien, upprättades den ena judiska högskolan efter den andra, men stödet för deras uppblomstrande kom egentligen från Euphrats stränder. De under en förföljelse derifrån förjagade Judarne, sökte nemligen sin tillflykt hos sina europeiska trosförvandter, och brag-

* *Fortsättning från föreg. Nummer.*

te studierna hos dem till en då för tiden alldeles okänd höjd. Främst ibland de namn, som under detta tidskifte lysa i de judiska tideböckerna, stå *Abben-Ezras* och läkaren *Maimonides*, som dock redan i sitt 25:te år utvandrade till Egypten. Begge voro de kloka, ehuru något kärfva män; ansedde både ibland Judar och Araber. Äfven i deras skrifter framlyser dock den rabbinska småaktigheten, t. ex. när de ingå i en vidlyftig undersökning om det är rättare, att tvätta sig förr, än man sopar sitt hus, eller sedermera. Såsom ett prof på stilen och andan i den tidens lärda Judars skrifter, vilja vi anföra ett par fragmenter:

I sin uppbyggelsebok: *Verldens Värdering,* skrifver Jeddaja Happenini: "Hvarför skulle jag önska mig denna verldens goda, som är Sodoms och Gomorrhas, eller en tid som Zeboims? Ty denna verlden bevarar sin vrede för sina bästa vänner, den sammansvärjer sig emot dem, hon lofvar vänskap. Dess honungssötma är såsom ett strå, som drifves af vinden, dess ända såsom en bruten ros, dess mål skam och vanära. Hvad glädje kan det väl vara för mitt kött, att många år njuta denna verldens glädje, då det ändå skall ned i den ensliga grafven? Kunna myrorna, som dölja sig i säden, berömma sig af sitt herravälde deröfver, när skördemännen komma för att afmeja densamma? Kunna Sodoms vinberg och Gomorrhas åkerfält blomstra? — Gud skall fråga, säger Moses Mikkok, hvar äro mina barn, och alla slägter skola resa sig och framstå. Han skall åter fråga: hvar äro mina bud, som utgingo af min mun på Sinai berg? Alla folk skola tiga; endast Israels uppreser sig då och erkännes af sin fader."

Vi vete ej om vi hafve orätt; men i yttranden sådana som dessa, förefaller det oss, som om man hörde en återklang af apokryferne i gamla Testamentet. Också hade många af deras former bibehållit den gamla andan. Ibland annat var edsformuläret i profetisk stil, fullt af det brinnande nitets ord, som önskade fördömelse till själ och kropp, svarta bölder och "spetälskans plågor" öfver dem, som begingo mened.

Under medeltiden framlefde folket sitt lif, sammanträngdt i usla hålor, förtryckt och förföljdt ibland de kristna folken; friare och lyckligare ibland de icke-kristne; söndrade i sekter och partier, såsom Rabbaniter, Kabbalister och Karaiter, hvilka till en del hafva bibehållit sig intill våra tider Men den tid, som väckte ett nytt lif öfver hela Europa, vi mena öfvergången ifrån 15:de till 16:de århundradet, denna tid innebär i sig fröet till Judarnes olycka. Det var då, som Pyreneer-folket missbrukade den seger, hvilken det vann efter en sjuhundraårig strid, och gaf onda andar herraväldet ibland sig öfver det paradisiska fäderneslandet. Judarne stodo den tiden i det anseende i berglandet, att till och med en af deras trosbröder, Abarbanel, var finansminister hos Ferdinand den katholske. Icke desto mindre reste sig inqvisitionen med alla sina helvetesandar och det fanatiska troshatet emot dem, och i det ögonblick Spaniorerne och Portugiserne upptäckte nya guldgrufvor i främmande länder, ödelade de dem, som de ägde i sitt eget land, genom att grymt forjaga Judarne. Väl hade desse genom sitt ocker och sina forskräckliga prejerier förtjent en allvarlig tuktan; men det oerhörda raseriet emot dem undskylles emellertid icke derigenom.

Det djupa intryck, detta gjort på det olyckliga folket, se vi bäst af Samuel Usqves, en portugisisk Judes, skrift, kallad *"Israels tröst."* Han skildrar deri inqvisitionen med målande, men rysliga färger: "Dess kropp, säger han, är af groft jern och giftämnen, betäckt med stålfjäll. Tusende vingar af svarta fjädrar höja den från jorden; tusende vederstyggliga fötter föra den framåt. Dess andedrägt är mördande som basiliskens; lågor utgå från dess ögon och mun. Hvarthän den kommer, förvandlar den ljus till mörker; hvarthän den styr sina steg, förtorkar den allt, likt öknens brännande vindar." Under Ferdinand den Katholske och Emanuel den Store, förjagades öfver en million Judar, sedan de förut blifvit marterade nästan till döds. Eländet öfvergår all beskrifning: vattnet, elden och pesten hade sammansvurit sig med menniskoanden (denne sednare dock grymmare än de förre), om att ödelägga dem. Skeppen, som skulle föra dem bort, sjönko, eller krossades af stormar, råkade i brand, hemsöktes af pest och hunger, och de förjagade dogo i tusental. De qvarblifne flydde till Afrika, Turkiet och Holland, der de blefvo emottagne och befunno sig jemförelsevis väl. I Holland blefvo deras friheter så stora, att en Jude till och med vågade skrifva, att "ifall Jesus af Nazareth komme till Amsterdam, skulle han blifva korsfäst af dem, utan att någon skulle lägga sig deremot."

(Forts. följer.)

LURENDREJAREN.

En afton i Juli månad 1698 afbröts lugnet i den lilla holländska staden *Naarden* plötsligt af ett sådant stoj och oväsende, att man ej der i mannaminne hade upplefvat något sådant. Under bullret af ett tjog dörrar, som öppnades och stängdes, en mängd fruntimmers och barns skrik, en hop matrosers och borgares skyndsamma löpande fram och åter, störtade en man, förföljd af några polisbetjenter, fram genom en gata, nära hamnen. Hade än icke hans hastiga löpande, så väl som de svordomar, under hvilka man förföljde honom, redan öfvertygat äfven den minst skarpsinnige om att han h a d e begått något brott, så måste hans besynnerliga drägt och öfriga yttre utseende väcka den förmodan, att han k u n d e begå ett sådant. Han såg ut som en bandit; liknade på en gång en stråtröfvare och en fornäm äfventyrare; en ung adelsman, hvars hela arf var hans värja, och en sjöröfvare, som hade gjort ända på den sista skillingen af sina prispenningar. Sådan var den person, för hvars skull Naardens välfödda polisbetjenter, med borgmästaren i spetsen, höllo på att löpa andan ur halsen på sig. De hade länge nog kunnat få springa i kapp, utan att upphinna honom, hade ej hans hastiga lopp vid hvarje gathörn blifvit fördröjdt till följe af ropet: "Tag fast tjufven!" hvilket rop, liksom klockljud, hördes ifrån den ena ändan af gatan till till den andra. Slutligen, gynnade af en hop vagnar, som spärrade en gata, voro de nära att gripa sitt byte, då det helt hastigt, liksom genom ett trolleri, beröfvades dem, utan att någon kunde säga, hvart det tagit vägen. Han hade varit lycklig nog att behändigt smyga sig in genom dörren till ett hus, hvars innevånare stodo och gapade efter honom utåt gatan, och hade derifrån tagit vägen till ett annat qvarter af staden, under det att stadsbetjenterne ännu stodo der och gnedo sig i ögonen och klådde sig bakom öronen, utan att kunna begripa, antingen jorden hade uppslukat honom, eller han farit till himla.

Sedan han genomlupit staden ända till yttersta ändan af hamnen, och, så långt han kunde se tillbaka, ej märkte några förföljare, fattade han det modiga be-

slutet att springa in i en liten öppen koja, som utgjorde en timmermans enkla verkstad. Han stängde dörren efter sig och befann sig nu i sällskap med en man i full mandomskraft, hvars kläder väl utvisade, att han var en arbetskarl, men hvars röda hår och fula utseende gjorde, att man äfven kunde anse honom för en under tropikernas sol härdad sjöman, eller för en kossack från Tartariet.

"Hvem är ni?" frågade mannen, under det han på samma gång tillsnörade en lädersäck, i hvilken funnos åtskillige till hans profession hörande verktyg. Då han ej straxt fick något svar, sade han ännu en gång, och i en barsk ton: "Jag vill veta, om ni är en tjuf, eller en röfvare."

"Hvarken det ena eller det andra", svarade flyktingen, glad att kunna slippa att nämna sitt namn. Jag är en fransk adelsman, som man förföljer för en hederssaks skull."

Den stolta ton, hvari detta yttrades, behagade handtverkaren. "Det är godt.... adelsman, fransman, man af mod: mera behöfs icke, för att erbjuda er min tjenst." Och nu räckte de hvarandra händerna med sådan värdighet, att man måste förundra sig öfver så väl den ene, som den andre.

"Hvarmed kan jag tjena er?" frågade åter handtverkaren. "Ni tyckes ha brådt om, och med mig är det samma förhållande; var derföre kort om ni behagar." Efter ett kort betänkande, yttrade den främmande, att han ej trodde sig kunna göra bättre, än att så snart som möjligt öfvergifva landet, hvarföre han bad honom vara sig dervid behjelplig.

"Hvarthän önskar ni komma?" — "Helst till Amsterdam, så vida det vore möjligt." — Sapperment, hvad ni var lycklig, att er stjerna ledde er hit! Om en half timma afgår jag dit sjövägen, och vi kunna då följas åt, så vida ni annars icke har något emot en sjöresa." — "Tvertom, jag tycker mycket derom." — "Nå väl då! Vid inloppet till hamnen väntar oss en galliot, färdig att lyfta ankar. Har ni ännu något att uträtta i staden?" — "Nej, det är med mig, som med filosoferna, jag för med mig allt hvad jag äger." — "Så är det nära nog äfven med mig", inföll handtverkaren.

Denne sednare tog nu sin lädersäck på ryggen och gaf adelsmannen tecken att följa sig; men denne uppehöll honom vid dörren och sade: "Vänta ännu ett ögonblick! Ehuru jag är en främling i Naarden, så kan dock, emedan jag nu en gång dragit uppmärksamheten på mig, den förste, som får se mig, känna mig igen och sätta polisen i rörelse efter mig." — "Ni har rätt! Er drägt är något besynnerlig; men se här! Tag min tröja, min hatt och den här säcken på ryggen, så skall f—n sjelf ej kunna ana, hvem ni är." *(Forts. följ.)*

Tillkännagifvande.

Fredagen d. 15:de Oktober uppföres å Stora Theatern, för första gången: *Pligt och kärlek,* Skådespel i 2 akter, af Prinsessan Amalia af Saxen, öfvers. af E. W. Djurström. Derefter gifves: *Den Resande Studenten* eller *Åskvädret,* Komedie i 2 akter med sång.

Annonser.

Till salu:

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

VÄDERLEKS-TABELL,

uppsatt af den verldsbekanta Astronomen D:r *Herschel,* à 4 sk. b:ko.

En Chronometer,

alldeles ny, och af utmärkt jemn gång, förfärdigad af en prisbelönt mästare, som lemnat den i kommission hos P. ÅSTRAND. Navigations-Lärare. [447]

= Den 19 dennes försäljes å Stallgården vid Götheborgs skjutsinrättning, 3:ne st. hästar. Götheborg den 12:te Okt. 1841.

= *Lotter till det 4:de Lübecker Lotteriet i en klass.*

. Högsta vinsten i lyckligaste fall

200,000 Mark

finnas hos undertecknad att erhålla till den 15 Oktober med insats för hel lott 12 R:dr 24 sk. Banko. Lotter delade uti ½:delar finnas äfven hos L. KAMP, träffas i Bonniers Bokhandel. [468]

Åstundas hyra:

Ett tarfligt möbleradt rum, samt städning för 2:ne ungkarlar, beläget i grannskapet af s. k gamla tullen, eller ock i trakten af Jernvägen; adress här.

Förloradt.

Måndagen d. 11 Okt. bortkom, i Huset N:o 72, hörnet af Eklundsgatan och Nordliden, 2:ne refflade silfvertheskedar, märkte med bokstäfverna G. C. H.; äro de sålde eller pantsatte igenlösas de af ägaren, då anmälan göres å detta Boktryckeri.

Diverse.

Undertecknads Tobaksförsäljning är flyttad till Herr J. T. Ahrenbergs hus N:o 27 vid Torggatan, näst intill Kongl. Postkontoret, och rekommenderar mig med flera sorter utmärkt goda tuggtobaker, fina och ordinära cigarrer samt snus till billigaste priser. J. R. SELLING. [476]

Sedan undertecknad tillhandlat sig Herr Professor Palmblads i Upsala boklager och fortsätter utgifvandet af de från Tit. Palmblad påbörjade arbeten, så äga Herrar Vinstägare i Boklotteriet att direkte vända sig till bemälte Professor för utbekommandet af sina vinster; och torde de Herrar Bokhandelskommissionärer, der vinster äga rum, observera innehållet heraf. Örebro den 23 Sept. 1841. P. M. LINDH, Boktryckare. [470]

= Undertecknad, som flyttat från huset N:o 33 vid Torggatan till huset N:o 4 & 5 vid Kronhusgatan, får härmed äran rekommendera sig hos respective Kunder, med flera, som vilja hedra mig med sitt förtroende. A. ERICSSON, Tapetseraremästare. [477]

= *Undertecknad, som nyligen hitflyttat till staden och är boende på nedra botten i Hr Häradshöfding B. Bruzelii hus vid Sillgatan, får härmedelst rekommendera sig hos dem af respektive allmänheten, som kunna behöfva mitt biträde.* MARIE BERGMAN, examinerad Barnmorska. [472]

= Undertecknad ämnar, tillika med min Dotter, öppna Dansskola den 18:de Oktober. De respective Herrskaper, som för sina barn önska nämde information, täcktes anmäla sig uti Huset N:o 87 vid hörnet af Kyrkogatan och vallen. Noggrannhet vid informationen skall å vår sida ej felas. MARIE ÅCKERSTRÖM. [474]

= J. CEDERWALL har flyttat sin HATT-FABRIK i undra våningen af Herr Enanders hus, midt för stora Torget. [461]

Å tidningen PHOENIX kan för sista qvartalet prenumereras härstädes med 1 R:dr 36 sk. banko, samt å rikets samtlige postkontor med tillägg af vanligt postförvaltarearfvode. Prenumeration kan ske så väl å Tidningens byrå, i Huset N:o 3 och enhalf, Gamla Tullen vid Slottsskogsgatan, som hos Handlanden Herr C. Bergström i hörnet af Magazinsgatan och Lilla torget, der äfven alla, till införande i tidningen bestämda annonser emottagas. Inserationskostnaden beräknas till 2 skillingar riksgäld per rad petit, och i förhållande derefter, om annonserne önskas införde med större stilar.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 121 utgifves nästa Lördag kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 121. Lördagen den 16:de Oktober 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Dagens märkvärdigaste nyhet från hufvudstaden är, att Hofrättsråderna Sundius, Schmidt och Ungberg samt Lagman Cassel och Assessor Järta anmält sig vara förhindrade att emottaga det dem erbjudna ledamotskapet i lagberednings-Kommittéen. Kongl. Maj:t har derföre under d. 6:te innev. månad i nåder förordnat Häradshöfdingen, J. U. Doktorn, Grefve *J. M. Spens* och Häradshöfdingen *Sven Lorens Theorell* att vara arbetande ledamöter i nyssbem. Kommitté; men äfven dessa Herrar komma utan tvifvel att afsäga sig förtroendet, om ej Herr Ludvig Johansson Boye, efter alla dessa dekonfityrer, behagar resignera. En allvarsammare lexa, än den, hvilken Regeringen genom ofvanbemälte afslag erhållit, kunde väl knappast gifvas, och det vore väl om den för framtiden, vid val af personer, som få sig uppdraget att vårda Nationens angelägenheter, kunde tjena till en helsosam efterrättelse. Det tyckes äfven som om den redan skulle hafva gjort god verkan; ty i sjelfva valet af Herr *S. L. Theorell* ligger en nödvändighet för Herr Friherre *Boye* att draga sig tillbaka.

= Tidningar och bref från Jönköping förmäla, att VicePresidenten *Johan Magnus Crusenstolpe*, född den 9:de Mars 1757, d. 4:de dennes aflidit derstädes i sitt 85:te års ålder. Hans starka helsa och den nästan ungdomliga lifligheт, hvilken alla hos honom beundrade, läto honom blott under det sista lefnadsåret vidkännas ålderdomens krämpor och besvärligheter. Hans spänstiga själ mattades likväl blott föga af deras inverkan. Först sedan hans äldste son, Författaren af Skildringarne, hugnat honom med återseendets glädje, föll han i en vanmakt, ur hvilken han blott då och då uppvaknade, talande om sin nära förestående hädangång. Då man kände hans häftiga och uppbrusande lynne och de svåra strider, han haft att kämpa, än, redan tidigt, med husliga bekymmer, och än, i en mera framskriden ålder, med en mindre lycklig ekonomisk ställning, var det (yttrar sig *Jönköpings Tidning)* skönt att se den kristliga undergifvenhet och den manliga hållning, hvarmed han bar dessa motgångar. På sin 74:de födelsedag förordnade han om sin begrafning och uppdrog åt en af sina vänner att verkställa denna hans sista vilja. Enligt denna skall hans lik begrafvas antingen tidigt en morgon, eller en afton, sedan det blifvit mörkt, utan klockringning, och till grafven åtföljas endast af presten och så många välfrejdade arbetskarlar, som behöfvas för att lyfta kistan på likvagnen och i grafven. Hans patriarkaliska dygder qvarlemna i det samhälle, der han lefvat och verkat sin mesta tid, ett varaktigt och frejdadt minne.

= Enskilta skrifvelser från Skåne gifva vid handen, att man derstädes haft en så våt och regnig väderlek, att dess like näppeligen kan erinras. Också har den af det myckna regnet förorsakade höstfloden vållat många och kännbara förluster, dels derigenom, att den hindrat utsåningen af vinterrågen och upptagandet af potäterna, dels derigenom, att den bortfört flere broar, samt på sina ställen gjort landsvägarne hardt nära ofarbara. — I Malmö lärer i förra veckan ett beslag på 6 colly, innehållande manufakturvaror till ett större värdebelopp, hafva blifvit gjordt af Herr B. Bellander. — I Lund hafva uppvaktningarne, de magra måltiderne, och utgifterne *"pro felici reditu"* tagit sin början. — I Christianstad har man, i anseende till den ruskiga väderleken, "gjort dålig marknad," hvarförutan man om aftnarne fått göra bekantskap med de afskyvärda stockholmska stenborgar-bragderna. — Från de andra skånska städerne hafva inga underrättelser af något intresse ingått.

= På grund af landshöfdingarnes berättelser om årsvexten, af hvilka dock den tredje ännu ej fullständigt ingått, har chefen för civil-departementet uppgjort och till regeringen ingifvit följande öfversigt:

Skörden af *höstråg* är att anse såsom *mer än vanligt god* i Norr- och Westerbottens län; *god eller medelmåttig* i Götheborgs och Bohus, Hallands, Jemtlands och Westernorrlands län; men *under medelmåttan* i alla öfriga län, isynnerhet i Kronobergs och Stockholms län.

Hveteskörden kan antagas såsom *god eller medelmåttig* i Götheborgs och Bohus, Skaraborgs, Christianstads och Westernorrlands län, men *under medelmåttan* i öfriga län, der hvetesådd brukas.

I alla län, utom Nerikes, visade sig skörden af *vårsäd fördelaktig eller god,* särdeles i Norr- och Westerbottens län

I alla, utom Hallands, Skaraborgs och Malmöhus län, är *förmånlig eller god* afkastning af *jordfrukter* att påräkna.

= För besigtning af leveranser och beställningar till rusthållsregementernas och de rustandes behof, har en ny, på förordn. d. 20:de December 1825 grun-

dad, förordning blifvit utgifven och skall träda i verkställighet från d. 1:ste dennes, emedan regeringen skall hafva erfarit, att de hittills gällande föreskrifterna för dylika besigtningar ej hafva uppfyllt sitt ändamål.

= Vid invisitation å engelska ångfartyget Express, Kapten John Dudley, hafva Tullförvaltaren O. Rydholm, Kontrollören B. Pettersson och Tullvaktmästarne Andersson, Olsson och Moberg den 14:de dennes under beslags-anspråk anhållit ett mindre parti porcellin jemte 3:ne paketer innehållande diverse manufakturvaror, till ett värdebelopp af cirka 84 R:dr B:ko.

= Den 13:de dennes hafva Kustvakterne A. Jansson och J. Magnusson från 2:ne flyktande okände manspersoner under beslags-anspråk anhållit 2:ne packor, innehållande 6 st. randiga bomullsväfnader och 6 st. bomulls-foderlärft.

Dagens utländska post är ej ännu ankommen.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

London d. 5:te Okt. På jernbanan emellan *London* och *Brigthon* tilldrog sig den 2:dre dennes den olyckshändelsen, att tvenne lokomotiver veko ur hjulspåret, samt drogo med sig och omstörtade trenne vagnar, hvarvid en ångkittel sprang. Fyra menniskor omkommo och tvenne blefvo illa sårade.

= Parlamentsförhandlingarne äro ej af något allmännare intresse. — I landet råder i allmänhet lugn. I manufakturdistrikterne röjer sig väl någon jäsning; men är ej af beskaffenhet att ingifva regeringen det ringaste bekymmer. Af spanmål skall förrådet i landet vara ringa. Ansenliga partier utländskt hvete hafva redan blifvit uppköpte för *Irlands* räkning.

FRANKRIKE.

Paris d. 3:dje Okt. Konungen har hållit generalrevy i lägret vid *Compiègne*, hvarvid en utdelning af hederslegionsdekorationer ägt rum. Drottningen, som äfven var närvarande vid densamma, hade, alldenstund en hussar dagen förut råkat blifva gräsryttare, uttryckligen förbehållit sig, att kavalleriet endast skulle rida i skridt, och medelst denna kloka och försigtiga åtgärd lyckades det samtlige ryttarne att blifva qvar i sadeln. — I Paris är nu temligen lugnt; äfvenså i landsorterna.

TURKIET.

Konstantinopel d. 15:de September. Garnisonen härstädes ökas dagligen. Man har för afsigt att i armén införa ett system, likt det preussiska. — Ändamålet med den stora koncentreringen af trupper i Konstantinopel tyckes icke allenast, såsom man i allmänhet påstår, vara arméns reorganisation och instruktion, utan man synes äfven hafva börjat inse, att i ett så vidlyftigt rike, som Turkiet, en armé af 100,000 till 130,000 man, splittrade i de särskilta provinserna och städerna, nästan helt och hållet försvinner, då deremot en stark, väl öfvad, slagfärdig korps, koncentrerad på en enda punkt, i hvarje ögonblick färdig att rycka dit, der nödvändigheten fordrar det, endast genom sitt moraliska intryck skulle kunna imponera.

= Lugnet i *Syrien* är nu, såsom det säges, fullkomligt återställdt. — På *Rhodus* deremot herrskar anarki och oordning.

ITALIEN.

Påfven, som nu är ute och reser, för att se litet om sina kära undersåtare, blir öfverallt med största jubel emottagen, hvarvid den gamla hedersgubben fäller utgjuta så ymniga tårar, att, om han ej snart vänder om igen, torde han bli alldeles förtorkad. — Man hade väl föreställt Hans Helighet, att i provinserna herrskade mycket missnöje, som borde afhjelpas; men efter ett sådant mottagande har Högstdensamme svårt att få i sitt hufvud, att detta är förhållandet. I *Civita Castellano* sitta en mängd politiska fångar, som, vid hans ankomst dit, åt honom öfverlemnade böneskrifter, hvilka ock samtlige blefvo — inpackade i ett chatull, för att först vid återkomsten till Rom öppnas.

JUDAFOLKET EFTER CHRISTUS.*

Under reformationstiden voro Judarne således utestängde ifrån Spanien, Portugal, England och till en del äfven ifrån Frankrike, när man undantager dem, som hycklade kristendom, och som till och med i sjelfva Spanien så väl förstodo att dölja sig, att de utan fara kunde vara assessorer i inqvisitionstribunalet. Hurudan sinnesstämningen då var emot dem, der de ännu tåltes, se vi bäst af Luthers, den tidens opinion representerande, tankar. Han omtalar städse med afsky, om än någon gång med medlidande, "det stocksten-jern-djefvulshårda judahjertat," som aldrig i evighet ville låta sig omvända. Efter hand upphörde man väl att i Tyskland betrakta dem såsom de stores lifegne; småningom återvände de till England och Frankrike; de fingo fritt tillträde till de nordiska rikena, och erhöllo stora rättigheter i Polen, der de endast stodo under Woiwoderne och förstodo att förknippa sina egna fördelar med adelns. Småningom upphörde de egentliga förföljelserna emot dem; men likväl utgjorde de sednaste århundradena nästan deras djupaste slummertid. De eländigaste grubblerier sysselsatte rabbinerna både af den talmudiska, tysk-polska skolan, Hillels lärjungar, och af den mera på fri hand spekulerande portugisiska, Schamais lärjungar. Endast vid den tidpunkt, då trettioåriga kriget inträffade, spelade Sabbathai Sevi ifrån Smyrna med sin Elias och sin Messias-sändning en intressantare, äkta judisk rol, som dock slutades i fängelset.

De friare idéer, som i det 18:de, men isynnerhet vid öfvergången till det 19:de århundradet, skakade Europas folk upp ur den långa dvalan, lemnade icke heller Judafolket i ro. Snart framstod midt ibland dem grubblaren Spinoza och något sednare Moses Mendelsohn, en judisk rationalist af Maimonides skola. — Sedan franska revolutionens bullrande åska i så många hänseenden rensat luften, och dess förskräckliga jordskalf krossat så många fjettrar, vann det förut förskjutna folket nästan fullkomlig borgarrätt i de flesta länder. I Rom blefvo de väl ännu ett par gånger om året såsom en flock kreatur drifne till kyrkorna, för att omvändas; men Senatorerne trampade dock icke längre deras deputerade på nacken, när de årligen infunno sig på Capitolium, för att ödmjukt utbedja sig, att äfven detta år få uppehålla sig i Påfvens heliga stad. De kristna folkens bildning och till en del äfven deras anda har bemägtigat sig Israels barn. Såsom rika baroner bo de i palatser och bära hela rikens öden i sin penningpung. Som läkare, jurister, handtverkare, skalder, komponister, till och med som politici (t. ex. Börne), deltogo de kraftigt och med stor förmåga i utvecklingsstriden, och hafva många berömda namn att uppvisa. Men deras egen folkanda försvinner dagligen, ifrån det ögonblick de upphörde att vara underkastade andra nationers skymf

* Fortsättning från föreg. N:r.

och förföljelse. Blott svagt lefver hoppet om Messias och endast helt få falska Messias uppstå. Noahs koloni vid Niagara-floden, med sin egen regering, utgör liksom en satir på Israels uppståndelse såsom en egen nation. Rationalismen har jemnat nästan hvarje olikhet emellan dem och de många namnkristne. Qvinnornas behandling är ej längre orientalisk; till och med det egendomliga i ansigtsbildningen och språket begynner att försvinna, och till de dunklaste vrår i Polen, Ryssland, Turkiet och Asien, till enskilta förtryckta synagogor i det norra och vestra Europa måste vi vända oss, om vi vilje se lefvande mosaism ibland Moses folk.

Missionärer fara omkring ifrån land till land och söka att genom omvändelser locka den ene efter den andre af Judarne till öfvergång; ytligheten i vår tids religiösa öfvertygelse lockar ännu flere. Men är folkets historia derföre slut? Skola de millioner, som lefva kringspridde i Asien, Afrika och Europa förlora sig ibland hedningarne? Skall vår tid med sitt djupa ord: "Vakna upp, du folk, som sofver!" träffa Herrans eget i en dödsslummer, utan att kunna väcka det? Skall det aldrig mera återvända till sina fäders land? — Innan vi besvara dessa frågor, vilja vi först kasta en blick på paradiset vid Medelhafvet, alla löftens begynnelse och ända!

Ifrån floden till hafvet, ifrån Euphrat till Karmel, det var dess gränsor i löftet, men icke i verkligheten. Endast i Davids hjeltetid utsträckte det sig öfver det egentliga Palæstina. Dess fruktbarhet var utomordentlig: välsignelsen nedströmmade från himlens skyar och grodde ur klipporna. Rosorna från Jericho, balsamen och ekskogarne i Gilead, terebintherne i Mamre, palmerna i Engeddi, hela landet, som flöt af mjölk och honung, nämnes så långt kristne bo. I terrasserne på bergen, vattnade af sorlande bäckar, lågo paradisiska trädgårdar och svalkande olivelundar; landet underhöll, efter beräkningen i Samuels bok, 10,000 menniskor på qvadratmilen, och likväl var det genomskuret af nakna bergsträckor. Ängarne voro fulla af hornboskap och bergen af får; vingårdarne hvimlade af arbetare ifrån Libanons cederskogar och Hermons berg, med vintern kring sin hjessa och paradiset vid sin fot, ända till Egyptens brännande sandöken; hus stod vid hus, by vid by, vägarne voro uppfyllda med vandrande och genljödo af deras sånger, och medelpunkten för det hela var Herrans stad, öfver hvilken stolt höjde sig templets resliga pelarskog med sina vidtskimrande marmortinnar i den djupblå luften, med sina eviga lofsånger och sina doftande offerskyar. — Sådant *var* det heliga landet; men hurudant är det väl *nu*? — Härligheten är förvissnad; det är Herrans hämnd. Turken vandrar nu der, och i hans fotspår grönskar intet gräs; Arabiens vilda röfvare tumlar om med sin hingst på de heliga bergen, och landets rofdjur, lika vilda som han, lura i dess hålor. Sura slingra sig rankorna utmed marken; balsambusken har blifvit forvandlad till en giftört; skogarne hafva förruttnat och förvissnat; marken är förbränd och gifver icke mer någon gröda; ingen ört gror deri, endast ett ögonblick varar blomstringstiden i Sarons-dalen; som ett glödande kopparhvalf hvälfver sig himlen öfver det och förtär det, och der rosen vissnade, gro, liksom för att håna, tistlar vid brädden af uttorkade bäckar. Jerusalem sörjer som en enslig enka, hvars smycke är rånadt. Rundtomkring gruset af Davids stad, omkring den heliga grafven, den enda, som på den stora dagen ej skall gifva ifrån sig någon död, emedan Israels Konung redan är uppstånden, der, hvarest fäderne sjöngo som konungar, qvida barnen som tiggare, emedan de icke visste hvad deras frid tillhörde. Evinnerligt ljuder Karaiternes klagosång:

Liturgen: Framför palatset, som ligger öde.

Folket: Sitta vi ensamme och gråta.

Lit.: Framför templet, som är förstördt, framför murarne, som äro nedrifne, för vår härlighet, som är borta, för våra store män, som ligga och sofva, för de kostliga stenar, som äro uppbrände, för våra prester, som äro fallne, för våra konungar, som hafva föraktat det.

Folket: Sitta vi ensamme och gråta!

Lit.: Vi bedje dig, förbarma dig öfver Zion!

Folket: Församla Jerusalems barn!

Lit.: Kom, kom, du Zions frälsare!

Folket: Tala till Jerusalems hjerta!

Lit.: Skönhet och härlighet omgifve Zion!

Folket: Ack! vänd ditt ansigte till Jerusalem!

Lit.: Snart skine åter konungadömet öfver Zion!

Folket: Trösta dem, som sörja öfver Jerusalem!

Lit.: Fröjd och glädje drage in i Zion!

Folket: Och Jerusalem uppspire åter!

(Forts. följer.)

Hvarjehanda.

Kommunikationen emellan Europa och Ostindien. Huru betydlig kommunikationen emellan England och *Ostindien* för närvarande är, visar sig väl bäst deraf, att hvarje post mellan *London* och *Bombay* medför omkring 30 à 40,000 bref och tidningar. Resan deremellan göres på 42 dygn.

De amerikanska tidningarne äro fulla med berättelser om förolyckade ångfartyg. På Mississippi hafva ångfartygen Missouri och Marmion råkat i brand, Carolina har sjunkit och på Louisiana har kitteln sönderspringit, hvarvid 16 soldater och 5 borgare förlorade lifvet, hvarförutan 11 på ett jemmerligt sätt blifvit brände. Den 17:de Aug. sönderssprang i närheten af New-Orleans kitteln på Svanen, hvarvid 4 personer omkommo och 13 blefvo skadade.

Engelsmännen tycka nu en gång för alla om det utomordentliga och kunna också genom sina penningar åstadkomma detsamma. I *Chatzworth* hafva de förvandlat ett fält af flere tunnlands vidd i ett orangeri. Mer än 70,000 qvadratfot skola betäckas med ett glastak, och det hela skall uppvärmas medelst varmt vatten, som ledes genom jernrör. Den inre anläggningen liknar en trädgård med gångar och vägar, så att de, som besöka densamma, kunna både till häst och i vagn genomkorsa denna feplats, hvarest de mest olikartade blommor och plantor från tropikerna och Australien skola vara till skådandes. För att vattna denna anläggning hafva flera bäckar blifvit från det närliggande grannskapet ditledde.

För några veckor sedan befann sig en ung man, hvilken idkade en läkares aktningsvärda yrke, boende i ett hus, tillhörigt en grekisk pop i *Aiden*. Snart uppkom emellan dennes dotter och den unge läkaren ett så innerligt vänskapsförhållande, att popen endast under vilkor af ett skyndsamt giftermål ville tillåta detsamma fortfara. Med de lifligaste glädjekänslor motsåg flickan den snart instundande bröllopsdagen, men doktorn fann alltid någon förevändning att uppskjuta

densamma. Slutligen såg den förolämpade fadren sig tvungen att söka hjelp hos auktoriteterne, hvilka affordrade läkaren en förklaring. Denne vägrade att gifva en sådan, och då man slutligen hotade honom, förklarade han, att han endast åt guvernörens fru ville meddela orsaken till sitt dittills iakttagna uppförande. Detta beviljades, och snart erfor man, att läkaren var — en kristen flicka af god härkomst, som, emedan hon var fattig, dittills lefvat af läkareyrket. Historien förmäler icke hvad den unga bruden sade om detta qui-pro-quo; men föga nöjd lärer hon nog hafva blifvit med upptäckten.

Upplösningen på gåtan i N:o 117, är "Intet," nyttjadt än såsom subjekt, än såsom objekt i hvar af de särskilda satserne.

Dödsfall.

Tillkännagifves att Fru HEDVIG ELISABETH HELAND, *född Fröman, stilla afled den 10:de Okt. 1841 på Rydboholms Konstväfverifabrik vid Borås i sitt 30:de lefnads år.*

Tillkännagifvande.

Att brefs befordrande med ångfartyg från Ystad till Stralsund för sista gången innevarande år sker härifrån den 23:dje dennes, derom underrättas härvarande korrespondenter. Götheborgs Postkontor den 15:de Okt. 1841.

[480]

Annonser.

Auktion:

Onsdagen den 27:de uti innevarande månad kl. 11 f. m. kommer å Sjömanna-Sällskapets tackelvind på Herr A. Landgrens skeppsvarf, att genom offentlig auktion försäljas af tackelskolans elever tillverkade 6 nystan sjömansgarn, 9 st seysingar och 5 st. plattings golfmattor, äfvensom omkring 9 lispund drefmat.

[479]

Till salu:

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel:

VÄDERLEKS-TABELL,

uppsatt af den verldsbekanta Astronomen D:r *Herschel*, à 4 sk. b:ko.

En Chronometer,

alldeles ny, och af utmärkt jemn gång, förfärdigad af en prisbelönt mästare, som lemnat den i kommission hos P. ÅSTRAND.

Navigations-Lärare.

[477]

= AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika rumm, fin Cognac, fina o l ordinära Xeres, Madeira och godt Portvin på så väl fat som buteljer; godt Champagne, E n k omalen Blyhvitt, samt förtenta Engelska bleckplåter till billiga priser. [483]

= De båda vackra egendomarne Carlsberg och Christinehöjd, båda tillsammans eller hvar för sig. — Beskrifning på dessa egendomar erhålles i Hotel Prins Carl, hvarest äfven besked om priset lemnas. [482]

= Flera goda sorter Äpplen från Rossared, säljes i Kjellbergska huset.

203:dje Hamb. Klass-Lotteriet,
i sex klasser.
1:sta klassens dragning d. 14 Nov. 1841,
insats 3 R:dr Svenskt Banko.
Högsta vinsten i lyckligaste fallet är
100,000 Mark.

Lotter till detta lotteri, äfven delade uti ½ ¼ ⅛ delar, säljas hos undertecknad, och blifva requisitioner ifrån andra städer skyndsamligen effectuerade. Planer så väl på Svenska som Tyska språket utlemnas gratis hos

L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.

[465]

Förloradt.

= Måndagen den 20:de i förlidne månad bortkom på ett, för ägaren obekant sätt, Sparbanksboken N:o 16944, hvilken, då den för innehafvaren icke kan för något påtänkt ändamål begagnas, torde ägaren återställas. Adress här. Gotheborg den 13 de Okt. 1841. [484]

Diverse.

Undertecknads Tobaksförsäljning är flyttad till Herr J. T. Ahrenbergs hus N:o 27 vid Torggatan, näst intill Kongl. Postkontoret, och rekommenderar mig med flera sorter utmärkt goda tuggtobaker, fina och ordinära cigarrer samt snus till billigaste priser.

J. R. SELLING. [476]

= Tillkännagifves respektive familjer, att undertecknads danslektioner taga sin början den 23:dje Oktober. De, som häruti vilja begagna undervisning, täcktes hafva den godheten, att anmäla sig ju förr dess heldre uti tredje våningen af Herr Schmidts hus.

W. G. ÅBERG. [481]

= Undertecknad ämnar, tillika med min Dotter, öppna Dansskola den 18:de Oktober. De respective Herrskaper, som för sina barn önska nämde information, täcktes anmäla sig uti Huset N:o 87 vid hörnet af Kyrkogatan och vallen. Noggrannhet vid informationen skall å vår sida ej felas. MARIE ÅCKERSTRÖM. [474]

= De Herrar landtmän, eller jägare, som vilja hafva vattentäta stöflor, kunna erhålla dem hos undertecknad, som bor vid Drottninggatan huset N:s 121 & 122. P. L. FRENNING.

[475]

= Museum hålles tills vidare öppet endast hvarje Måndag och Thorsdag, emellan kl. 12 och ½ 2. [463]

= Undertecknad, som flyttat till Herr Enanders hus midt för stora torget, rekommenderar sig med utmärkt vackra sidenhattar och negligéer, i modernaste façoner; reparation af alla sorter hattar, tvättning och uppsättning af negligéer till högst billigt pris; äfven emottagas fruntimmerskläder till förfärdigande med accuratess och skyndsamhet. J. CEDERVALL.

Hattfabrikör.

[482]

SKOLA
FÖR
PRAKTISK-INTELLEKTUELL SJÖMANNA-BILDNING.

Uti denna skola meddelas grundlig undervisning i alla de kunskapsämnen, som höra till den borgerliga bildningen och derutöfver erfordras för undergående af de i Kongl. Kungörelsen af d. 7:nde April d. å. föreskrifna examina för dem, hvilka skola blifva Styrmän och Kaptener i Handelsflottan. Inrättningen är öppen för välartade ynglingar af alla klasser, och undervisningen besörjes af lärare, hvilkas högsta bemödande det skall blifva, att, genom ett samvetsgrannt uppfyllande af deras ansvarsfulla åligganden, tillvinna denna af behofvet påkallade läro-anstalt Allmänhetens välvilja och förtroende. Närmare underrättelse om vilkoren, kunskapsämnena, lärotiden, o. a. d., meddelas både af Magister C. M. EKBOHRN, *och, till denna månads slut, alla söknedagar, klockan mellan 9 och 10 f. m., i Skolans lokal, f. d. Möllerska egendomen vid Breda Vägen i Masthugget.*

Å tidningen **PHOENIX** kan för sista qvartalet prenumereras härstädes med 1 R:dr 36 sk. banko, samt å rikets samtlige postkontor med tillägg af vanligt postförvaltarearfvode. Prenumeration kan ske så väl å Tidningens byrå, i Huset N:o 3 och enhalf, Gamla Tullen vid Slottsskogsgatan, som hos Handlanden Herr C. Bergström i hörnet af Magazinsgatan och Lilla torget, der äfven alla, till införande i tidningen bestämda annonser emottagas. Inserationskostnaden beräknas till 2 skillingar riksgäld per rad petit, och i förhållande derefter, om annonserne önskas införde med större stilar.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Rabe.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Hörbäck.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 122 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 122. **Måndagen den 18:nde Oktober** **1841.**

Meteorologiska Observationer.

Okt. d. 10, kl. 8 f. m Bar. 25,38 $7\frac{3}{4}$° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 25,83, $10\frac{1}{2}$° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,83, $9\frac{1}{2}$° blidt. Den 11, kl. 8 f. m. Bar. 25,83, $9\frac{3}{4}$° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,76, 12° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,83, $11\frac{1}{2}$° varmt. Den 12, kl. 8 f m Bar. 25,68, 11° varmt; kl. 2 e. m. Bar. 25,53, 13° varmt; kl. 5 e m. Bar. 25,53, 11° varmt. Den 13 kl. 8 f. m. Bar. 25,45, 10° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,45, 13° varmt; kl. 5 e. m. Bar. 25,45, 10° blidt. Den 14, kl. 8 f. m Bar. 25,61, $8\frac{1}{2}$° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,45, 9° blidt; kl. 9 e. m., Bar. 25,45, 10° blidt. Den 15, kl. 8 f m. Bar. 25,38, 11° varmt; kl. 2 e. m. Bar. 25,23, 11° varmt; kl. 9 e. m. Bar, 25,15, 10° blidt. Den 16, kl. 8 f. m. Bar. 25,38, 3° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,38, $9\frac{1}{2}$° blidt; kl. 9 e. m. Bar 25,38, $3\frac{1}{2}$° blidt.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Paris d. 7:nde Okt. I *Douchery* har en blodig strid förefallit emellan ortens ungdom och de derstädes garnisonerande jägarne, i anledning deraf, att underofficerarne och soldaterne blefvo vägrade tillträde till en bal. Mären sökte förgäfves skilja de stridande åt; endast den väpnade styrkans mellankomst förmådde göra ett slut på det ledsamma uppträdet.

ENGLAND.

London den 8 Okt. Parlamentet har genom en kunglig ordonnans blifvit prorogeradt till den 11 November.

SPANIEN.

Madrid den 5:te Okt. Ett borgerligt krig håller på att utbrista i *Spanien.* I *Navarra* har en revolution utbrustit, och general *O'Donnell,* hvilken för omkring tvenne månader sedan i Paris hade täta sammankomster med Drottning *Maria Christina* samt ministrarne för utrikes ärenderna och krigsdepartementet, har i spetsen för tvenne bataljoner infanteri, en sqvadron kavalleri och ett batteri artilleri hemäktigat sig citadellet vid *Pamplona,* och proklamerat Drottning Christina såsom regentinna. Med honom hafva de i trakten af denna stad stationerade truppafdelningarne förenat sig, och deras exempel tros ofördröjligen komma att följas af de trupper, som haft sina kantoneringsqvarter i närheten af *Bastandalen.* Enligt resandes försäkringar skall planen varit att låta upproret liktidigt utbryta på alla punkter i Spanien, och att dess upptäckande hade i förtid påskyndat utförandet i Pamplona. Så vidt man har sig bekant, har dock ännu ingen annan rörelse blifvit företagen till *O'Donnells* förmån, än att Estella, Navarra och Aspeitia i Guipuzcoa förklarat sig emot *Espartero,* och att en junta redan sammanträdt i sistnämnde stad. Emellertid tyckas dock begge dessa städer hysa mindre sympati för *O'Donnells* företag, och endast under denna förevänning vilja ånyo höja upprorsfanan till förmån för Don *Carlos.* Drottning *Maria Christina* qvardröjer emellertid ännu i Paris, ehuruväl ett rykte spridt sig, att hon afrest till Pamplona. Franska regeringen skall fullkomligt gilla *O'Donnells* företag och på allt sätt understödja detsamma. Sålunda påstår man, att den tillåtit honom afresa till Spanien, ehuru den ganska väl kände hans afsigt. I Bourdeaux skall *O'Donnell* öppet hafva låtit värfva rekryter och tagit desamma med sig till Spanien; likaså i Bayonne. Äfven efter hans ankomst till Spanien fortfara värfningarne så väl i dessa båda städer som i Perpignan. I franska gränsbyn *S:t Laurent de Cordan* är anlagd en depot för vapen och ammunition, och redan skall Spanska gesanten i Paris, Hr *Olozaga,* i en ganska skarp reklamation, af Hr Guizot fordrat, att värfningarne i Drottning *Maria Christinas* namn måtte inställas, samt att hennes afresa till Spanska gränsen måtte förhindras.

= Nationalgardet jemte en del af besättningen i *Pamplona* ha förblifvit *Rivera* trogne. — General-kaptenen i *Guipuzcoa* har med en bataljon af regementet *del Principe* fattat posto i *Tolosa* och anförtrott *San Sebastian* i nationalmilisens vård. I en proklamation till sina trupper, hvari han underrättar dem, att ett nedrigt förräderi ägt rum i Pamplo- och att "soldater, som äro ovärdige att tillhöra national-armen," upprest sig emot regeringen, uppmanar han dem, att förblifva trogna sin pligt och fosterlandets sak.

Drottning *Christina* har, så snart hon erhållit underrättelse om upproret i Spanien, ditskickat tvenne agenter. — General *O'Donnell* skall vid sin afresa från Paris, der han haft täta konferenser med Christinas anhängare, ur ex-regentinnans kassa hafva erhållit 3 millioner francs.

AFRIKA.

Från Algier hafva helt nyligen gynnande underrättelser ingått. De röfvarhorder, hvilka sedan längre tid tillbaka gjort vägarne mellan Constantineh och Philippeville osäkra, hafva nemligen af General Négrier blifvit slagne och förskingrade.

OSTINDIEN.

Vigtiga underrättelser från Kina hafva till London ingått. De sednaste äro af d. 28:nde sistlidne Maj, och gifva vid handen, att mellan Engelsmännen och inbyggarne i det himmelska riket nya fiendtligheter utbrustit, hvilka ånyo haft till följd en interimistisk traktat mellan de begge nationerne. Kineserne bröto stilleståndet den 20:nde sistlidne Maj medelst ett anfall på den afdelning af brittiska flottan, som ankrat framför Kanton. Skonerten Aurora och kuttern Lo-

visa måste hela natten uthärda en fruktansvärd eld från ett af Kineserne uppfördt nytt strandbatteri, samt från faktoribyggnaderne. Detta oaktadt var den skada, Kinesernes kanonad åstadkom, af föga betydenhet. En brännare, som de afsände, för att sätta eld på engelska skeppen, blef af ångfartyget Nemesis lyckligen bragt å sido, hvarefter det, i förening med tvenne andra örlogsfartyg, med sina två- och trettiopundiga kanoner öppnade på de kinesiska förskansningarne en fruktansvärd eld, som nödgade Kineserne att emot morgonen öfvergifva desamme och derstädes qvarlemna 8 nya, förträffligt gjutna koppar-kanoner, hvilka föllo i segervinnarnes händer. Tvenne gånger måste nyssbemälte ångfartyg lemna sin ställning och inlåta sig i strid med en mängd dschunker, som kringsvärmade detsamma. Sista gången blef dock näpsten för deras öfverdåd så allvarsam, att de icke mera vågade förnya försöket. Fyratio dschunker (kinesiska örlogsfartyg) blefvo skjutne i sank, hvarefter Nemesis, smyckad med deras vimplar och flaggor, återvände till sin station. Förlusten af manskap på Kinesernes sida var emellertid icke stor, emedan besättningarne i de förolyckade fartygen till största delen vadade eller summo i land.

Den 23:dje sistl. Maj inträffade hela brittiska, i de kinesiska farvattnen varande, styrkan framför Kanton, hvarest en krigskonselj genast blef beramad och hållen. Den 24:de landsattes en mängd trupper vid byn Tsing-han, hvarefter de påföljande morgonen begåfvo sig till staden Kanton, hvilken på den sidan skyddas af fyra större batterier. Tvenne af dessa blefvo genast intagne med storm, och de tvenne andra föllo mot aftonen likaledes i Engelsmännens händer. Emellertid fortforo Kineserne hela dagen att från alla högre belägna delar af staden beskjuta sina fruktansvärda fiender; men med föga framgång. Ett försök, som en afdelning af kinesiska flottan gjorde, nemligen att öfverrumpla och bemäktiga sig ångfartyget Nemesis, slog icke bättre ut än dess vapenbröders operationer till lands. Befälhafvaren på ångfartyget lät Kineserne närma sig detsamma på half muskötthåll och öfversallade dem då så med kartescher, att de i största förvirring och med en förlust af några hundrade döde och sårade drogo sig tillbaka. Ett ståndläger, som Kineserne upprättat i närheten af Kanton blef kort derefter med storm intaget, och man beredde sig att påföljande morgonen storma sjelfva staden, då plötsligt en hvit flagga hissades från en af vallarne och Kineserne tillkännagåfvo, att de önskade ett vapenstillestånd. Tillika ankom från kapten Elliot en engelsk officer med depescher, af innehåll att auktoriteterne erbjudit en större penningesumma för att befria staden från de olyckor, som alltid åtfölja en stormning, hvadan han bad att Sir Hugh Gough ville tills vidare inställa fiendtligheterna, hvilket ock skedde. De vilkor, under hvilka stilleståndet beviljades, voro: 1) De tre kejserliga kommissarierne, äfvensom alla, provinsen Kanton icke tillhörige trupper skola inom 6 dagar hafva aflägsnat sig från bemälte stad och dess område minst 200 Li (omkr. 10 Sv. mil); 2) Sex millioner dollars skola inom en vecka, dels såsom brandskatt och dels såsom ersättning för hafda krigsomkostnader, till engelska kronan erläggas, och af dessa skall en million vara utbetalt före solens nedgång samma dag; 3) tills denna summa blifvit erlagd, bibehålla Engelsmännen de positioner, de intagit; men derefter draga de sig tillbaka från Bocca-Tigris till Wang-tong och återlemna alla af dem eröfrade fasta punkter; 4) skola Kineserne hålla ostindiska kompaniet skadeslöst för all den förlust, som vållats genom plundringen af deras faktorier, hvilken ersättningssumma 7 dagar efter stillestånds-dokumentets undertecknande bör af dem vara erlagd, o. s. v. — Denna nya fredstraktat har emellertid icke vunnit bifall hvarken i Ostindien eller England.

= Senare underrättelser af d. 21:ste Juni gifva vid handen, att Kineserne erlagt en stor del af de öfverenskomna ersättningssummorna, och att handelskommunikationen med Kanton var fri; men att inga affärer gjordes, emedan alla betydande kinesiska köpmän flyttat derifrån. De engelska köpmännen och öfver hufvud alla främlingar hade redan före utbrottet af de sista fiendtligheterna öfvergifvit denna stad, hvars innevånare, liksom Kineserne i allmänhet, äro i högsta grad förbittrade på de utländska barbarerne.

LURENDREJAREN.*

Förklädnaden var snart gjord: men då den främmande derpå såg, att Lans värd, i stället för att hemta en annan tröja, tog på sig de farliga kläder, han sjelf nyss hade aflagt, sade han: "Men hvad gör ni? "Ni utsätter er ju på det sättet för samma fara, som hotade mig. Man skall taga er för mig och arrestera er." — "Var bara lugn! Så litet man än känner mig i Naarden, så behöfver jag dock blott säga ett enda ord, för att straxt blifva fri igen, i fall någon skulle vilja lägga hand på mig."

Den högtidliga ton, hvari dessa ord yttrades, föranlät den förvånade adelsmannen att fråga; "Hvem är ni då?" — "*Peter Baas*, timmermansgesäll", svarade han småleende.

De begåfvo sig nu begge åstad; främlingen förut, den andre på något afstånd bakefter. Hvad den förre förutsett, inträffade äfven. Den sednares klädedrägt ådrog sig polisbetjenternas uppmärksamhet; men knapt hade han sagt dem ett ord, förrän de vördnadsfullt drogo sig tillbaka. Efter några minuters förlopp voro de begge i säkerhet, och galliotten, hvarpå de, jemte ett tjog andra passagerare, befunno sig, gick, vid solens nedgång och med en stark vestanvind, under segel.

Under det att de, utan något vidare äfventyr, fortsätta sin resa, vilja vi göra läsaren bekant med vår äfventyrande adelsman, hvars namn och historia han kanske redan länge önskat lära känna. Denne var ingen annan, än den oförfärade sjöman från Bretagne, som på den tiden gjort sig ryktbar under namn af lurendrejaren *Villebois*. Under det att han i de nordiska farvattnen hade fått detta skymfliga öknamn, hade man i anseende till hans djerfva och lysande expeditioner i alla verldsdelar, i hans fädernesland tilldelat honom namn af "*Handels-marinens Jean Bart*". * Endast hans förstörda finanser och omöjligheten att uppehålla detta namn med ära hade tvingat honom att nedstiga ifrån handeln till smugleriet. I tvenne år hade han, i trots af de franska förpaktarne och europeiska tullbetjenterne, drifvit detta farliga handtverk, då ödet kastade honom till Holland. Skeppsbruten på kusten af Zuidersee och i det uslaste tillstånd, hvilket hans klädedrägt tydligt nog utvisade, hade tvenne mäktiga tröstegrunder dock kommit honom till hjelp och ingifvit honom nytt mod. Den ene var följande från Haag daterade skrifvelse

* *Fortsättning från N:r 120.*

som han, vid sin ankomst till Amsterdam, hade emottagit.

"Min herre! Jag har fått höra, att en ledsam händelse qvarhåller er i Holland Emedan jag sjelf kommit till detta rike, för att der uppsöka män af er karakter, och bilda mig till sjöman, så ber jag er vänta mig i Amsterdam, der jag tänker inom 14 dagar inträffa och der emottaga plats som kapten vid min flotta.

Peter I, Kejsare af Ryssland."

Villebois' andre tröstare var kärleken, hvars makt är större än Kejsares. En köpmansdotter i Naarden, hvilkens lif han varit så lycklig att rädda vid en lustresa på Zuidersee, hade lärt att sätta värde på de solida egenskaper, som vår adelsman dolde under ett rått yttre, och hade i all ära låtit honom göra sin kur hos henne. Lurendrejaren utmärkte sig lika myeket genom ytterlig passion, som genom mod; men långt frieri var icke hans sak; derföre hade också hans äktenskapsplaner på sex år gått sju gånger öfver ända så väl med franska, som engelska och italienska fruntimmer. Nu tycktes han deremot hafva nått målet för sina önskningar, i en ung holländska. Men, tyvärr, berodde ej hans lycka ensamt på henne, hvars lif han hade räddat. Hon hade familj, och denna frågade friaren, hvad han ägde utom sitt namn och sitt rykte. Men hela hans egendom bestod för ögonblicket endast i det bref, som Kejsaren af Ryssland hade skrifvit till honom; han presenterade det med en viss stolthet, och detta gjorde också sin verkan. Men man ville dock först afbida uppfyllandet af det kejserliga löftet, och Villebois var, oaktadt sin stora otålighet, nödsakad att finna sig deri. Fjorton dagar förlupo, utan att den kejserl. välgöraren lät höra af sig, och ännu en vecka gick till ända utan att man såg till någon Kejsare. Redan hade 10 dagar förlupit utöfver den bestämda tiden, och flickans fader hade nu förlorat all tro på hans sak. Han antog nemligen, att den tillkommande kaptenen vore en bedragare, det kejserliga brefvet endast en dikt, och han sjelf den, som skulle bedragas. Han steg derföre en morgon ombord tillika med sin dotter och afseglade, utan att säga Villebois ett ord derom, till Naarden. Man kan lätt föreställa sig, att denne råkade i ursinnighet deröfver. Han eftersatte flyktingarne, föll liksom en bomb ned ibland dem, ryckte, midtför fadrens och den öfriga familjens ögon, föremålet för sin kärlek till sig och förde henne ur fadrens hus. Det var då han råkade i krångel med polisen och invånarne i Naarden, hvilket vi redan hafva beskrifvit. Han vågade försvara sitt byte emot hela staden, och släppte ej förr sin älskade, än han befarade, att hon skulle erhålla något af de slag, som ämnades honom; han kastade då fem eller sex polisbetjenter och lika många borgare till jorden. Det öfriga känna läsarne, och vi återvända derföre nu till skeppet

(*Forts. följer.*)

Hvarjehanda.

En förskräcklig tilldragelse.

Tidningen *Galicia* innehåller följande berättelse (som dock visserligen later en smula osannolik): "På *Montblanc* tilldrog sig i början af innevarande år en förskräcklig olycka. Herr *Bischof,* en ung botaniker, fattade nemligen det dumdristiga beslutet, att midt i vintern bestiga *Montblanc,* hvilket hittills af alla dem, som känna detta bergs beskaffenhet, varit ansett för en omöjlighet, emedan till och med under den skönaste sommar bestigandet af detsamma blifvit betraktadt såsom ett vågstycke. Oaktadt löfte om en belöning af 1000 francs till den, som dervid ville vara hans vägledare, kunde dock ingen af de dristigaste bergvandrarne förmås att vara våghalsen följaktig på hans vådliga färd; tvärtom gåfvo de sig all möda att afråda honom från hans dåraktiga förehafvande. Men Hr *Bischof,* långt ifrån att låta afskräcka sig af denna oberedvillighet, beslöt nu att ensam företaga vågstycket. — Den 16:de Januari kl. 4 på morgonen anträdde han modigt sin förskräckliga vandring I *Chamouni* lät man vid hans afresa dödsklockan ljuda och betraktade bedjande den djerfve äfventyraren, då han med en lykta i handen begynte att bestiga berget. Några timmar gick det temligen bra genom storm och dimma, ända till dess att han anlände till de eviga gletschernas region. Der blef han plötsligt öfverfallen af en ofantligt stor örn och efter en förtviflad strid af denne lyftad högt upp i luften. Slutligen måste rofdjuret, utmattad af ansträngningen, släppa ned sitt byte på ett isblock, och det lyckades den modige vandraren, att, med tillhjelp af en jagtknif, nedlägga det utmattade djuret. Utan att låtag sig afskräckas af denna händelse, fortsatte han sin vandring, och då han, alldenstund rofdjuret släpat honom så högt, ej genom gående behöft anstränga sina krafter, lyckades det honom att redan kl. 4 om eftermiddagen uppnå spetsen af *Montblanc.* Der först insåg han, att han vore räddningslöst förlorad. Ej nog, att båda öronen föllo af den olycklige, som var nästan stelnad af köld, samt att blodet trängde ut genom ögon, näsa och mun, utan han blef äfven till sin förskräckelse varse, att örnen hade fört honom öfver omätliga afgrunder och lodräta bergväggar, öfver hvilka han omöjligen kunde komma tillbaka. Snart gingo hans dystra aningar i fullbordan; ty knappt hade han en half timma varit stadd på återvägen, så störtade han i dimman 2,000 fot djupt ned i en förskräcklig afgrund, och låg alldeles sönderkrossad och utan medvetande. Kanske skulle likväl han der efter några timmars förlopp hafva återhemtat sig; men snötäcket, på hvilket han låg, gaf vika under tyngden af hans kropp, en lavin ryckte honom med sig och slungade honom i en skogsström, hvilken, ryckande honom med sig emellan hvassa klippstycken, helt och hållet sönderkrossade honom. Sönderkrossandet var så fullständigt, att en björn, som kom till bäcken, helt och hållet uppslukade honom, utan att dertill begagna en enda tand. Dagen derefter blef björnen skjuten af en jägare, och nu fann man i djurets mage — den olyckliges plånbok, hvari alla hans olyckshändelser ända till det ögonblick, då han blef uppslukad af björnen, voro troget upptecknade!!!!

Huru utomordentligt förkortade afstånden mellan länderna blifvit genom ångbatsfarten kan skönjas deraf, att man nu på 14 dagar kan färdas mellan New-york och Paris, d. v. s. en sträcka af 1,100 sjö- och cirka 70 land-mil, till hvars tillryggaläggande man i början af detta århundrade behöfde minst 2:ne och stundom ända till 5 månader.

Tillkännagifvanden.

Tisdagen den 19:de Oktober, uppföres å Stora Theatern, SVEN DYRING HUS, eller MOR och STJUFMOR, romantiskt skådespel i 4 Akter, af Henrik Hertz, öfvers. af E. W. Djurström.

= *Att brefs befordrande med ångfartyg från Ystad till Stralsund för sista gången innevarande år sker härifrån*

den 23:dje dennes, derom underrättas härvarande korrespondenter. Götheborgs Postkontor den 15:de Okt. 1841.

[480]

Sammanträde.

Herrar Ledamöter vid Götheborgs Frivilliga Brandkorps behagade mangrant sammanträda på stadens Börs, Thorsdagen den 28:nde d:s. Herrar Beställningspersoner kl. 6 samt öfrige Herrar Ledamöter kl. 7 e. m., då enligt det vid sista sammankoms en fattade beslut, val till Beställningspersoner kommer att företagas. Götheborg den 18:de Okt. 1841.

A. F. ANDERSSON. Brandmästare. O. GARDELL. v. Brandmästare.

[490]

Annonser.

Auktion:

Onsdagen den 27:de uti innevarande månad kl. 11 f. m. kommer å Sjömanna-Sällskapets tackelvind på Herr A. Landgrens skeppsvarf, att genom offentlig auktion försäljas af tackelskolans elever tillverkade 6 nystan sjömansgarn, 9 st. seysingar och 5 st. plattings gollmattor, äfvensom omkring 9 lispund drefmat.

[479]

Måndagen den 25:te dennes kl. 12 på dagen försäljes genom frivillig auktion, som förrättas på stället, huset N:o 82 i Majornas 1:ste Rote Flora kallad. — Egendomen som är i Allmänna Landfonden brandförsäkrad för 1,200 R:dr Banco, innehåller 8 rum, 3 ne kök samt nödiga uthus och får genast tillträdas. Gamla Varfvet den 18:nde Okt. 1841. P. E. JANSSON.

[491]

Till salu:

Det 6:te Varu-Klass-Lotteriet grundadt på 203:dje Hamb. Stats-Lotteriet. 1:sta Klassens Dragning d. 17:de November; insatts 32 sk. b:ko. Högsta vinsterna inlösas, om den vinnande så önskar, med

3000, 2000 & 1000 R:dr R:gs.

och alla de Nummer, som i Hamburgska Lotteriet få intet, erhålla härf hvardera.

En utmärkt vacker Fingerring af guld.

Det 7:nde Varu-Klass-Lotteriet. äfven grundadt på 203:dje Hamb. Stats-Lotteriet;

1:sta klassens insats, 8 sk. b:ko. Högsta vinsten inlöses, om så önskas, med

1000 R:dr R:gs,

och alla de nummer, som i Hamburgska Lotteriet få intet, erhålla häri hvardera

Två par Thékoppar af Rörstrands porcellain med målningar.

Planer och lotter till dessa Lotterier finnas hos undertecknad. Reqvisitioner ifrån andra städer expedieras genast. L. KAMP, träffas i Bonniers Bokh.

[488]

203:dje Hamb. Klass-Lotteriet, i sex klasser.

1:sta klassens dragning d. 14 Nov. 1841,

insats 3 R:dr Svenskt Banko. Högsta vinsten i lyckligaste fallet är

100,000 Mark.

Lotter till detta lotteri, äfven delade uti ½ ¼ ⅛ delar, säljas hos undertecknad, och blifva reqvisitioner ifrån andra städer skyndsamligen effectuerade. Planer så väl på Svenska som Tyska språket utlemnas gratis hos

L. KAMP, träffas i Bonniers Bokhandel.

[465]

= De båda vackra egendomarne Carlsberg och Christinehöjd, båda tillsammans eller hvar för sig. — Beskrifning på dessa egendomar erhålles i Hotel Prins Carl, hvarest äfven besked om priset lemnas. [485]

En Chronometer,

alldeles ny, och af utmärkt jemn gång, förfärdigad af en prisbelönt mästare, som lemnat den i kommission hos P. ÅSTRAND. Navigations-Lärare.

[477]

= AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika rumm, fin Cognac, fina och ordinära Xeres, Madeira och godt Portvin på så väl fat som buteljer; godt Champagne engelska omalen Blyhvitt, samt förtenta Engelska bleckplåter till billiga priser. [483]

= Flera goda sorter Äpplen från Rossared, säljes i Kjellbergska huset. [486]

Förloradt.

= Måndagen den 20:de i förlidne månad bortkom på ett, för ägaren obekant sätt, Spartanksboken N:o 16944, hvilken, då den för innehafvaren icke kan för något påtänkt ändamål begagnas, torde ägaren återställas. Adress här. Götheborg den 13:de Okt. 1841. [484]

Måndagen d. 11 Okt. bortkom, i Huset N:o 72, hörnet af Eklundsgatan och Nordliden, 2:ne reffiade silfvertheskedar, märkte med bokstäfverna G. C H.; äro de sålde eller pantsatte igenlösas de af ägaren, då anmälan göres å detta Boktryckeri.

Diverse.

Undertecknad har från Paris erhållit åtskilliga sorter ovanligt vackra tänder, hvilka rekommenderas till insättande. Jag träffas hemma alla förmiddagar i mitt logis i stora Sockerbruket, flygeln åt Slagtarehuset.

AUG. L. FRÆNKEL. [487]

= Rum för Resande uti den, Boktryckaren Törneqvist tillhöriga, så kallade Juringiska gården i Norrköping. — Stall, vagnshus och domestikrum äro äfven att tillgå. [489]

= Undertecknad, som flyttat till Herr Enanders hus midt för stora torget, rekommenderar sig med utmärkt vackra sidenhattar och negligéer, i modernaste façoner; reparation af alla sorter hattar, tvättning och uppsättning af negligéer till högst billigt pris; äfven emottagas fruntimmerskläder till förfärdigande med accuratess och skyndsamhet. J. CEDERVALL. Hattfabrikör.

[482]

SKOLA

FÖR

PRAKTISK-INTELLEKTUELL SJÖMANNA-BILDNING.

Uti denna skola meddelas grundlig undervisning i alla de kunskapsämnen, som höra till den borgerliga bildningen och derutöfver erfordras för undergående af de i Kongl. Kungörelsen af d. 7:nde April d. å. föreskrifna examina för dem, hvilka skola blifva Styrmän och Kaptener i Handelsflottan. Inrättningen är öppen för välartade ynglingar af alla klasser, och undervisningen besörjes af lärare, hvilkas högsta bemödande det skall blifva, att, genom ett samvetsgrannt uppfyllande af deras ansvarsfulla åligganden, tillvinna denna af behofvet påkallade läro-anstalt Allmänhetens välvilja och förtroende. Närmare underrättelse om vilkoren, kunskapsämnena, lärotiden, o. a. d., meddelas både af Magister C. M. EKBOHRN, *och, till denna månads slut, alla söknedagar, klockan mellan 9 och 10 f. m, i Skolans lokal, f. d. Möllerska egendomen vid Breda Vägen i Masthugget.*

Å tidningen PHOENIX kan för sista qvartalet prenumereras härstädes med 1 R:dr 36 sk. banko, samt å rikets samtlige postkontor med tillägg af vanligt postförvaltarearfvode. Prenumeration kan ske så väl å Tidningens byrå, i Huset N:o 3 och enhalf, Gamla Tullen vid Slottsskogsgatan, som hos Handlanden Herr C. Bergström i hörnet af Magazinsgatan och Lilla torget, der äfven alla, till införande i tidningen bestämda annonser emottagas. Inserationskostnaden beräknas till 2 skillingar riksgäld per rad petit, och i förhållande derefter, om annonserne önskas införde med större stilar.

P. S.

Natten till den 15:de dennes, strandade på Lilla Röön söder om Herön vid Kyrkesund i Marstrands Tull-distrikt, en slup, troligen Norsk, lastad med bräder och sparrar. Några delar af vraket samt större delen af lasten har, genom Marstrands Tullkammares försorg, medelst träffadt ackord med å stället boende fiskare, blifvit bergad och upplagd på Kålhufvudet vid nämnde Kyrkosund. Besättningen har förmodligen omkommit vid olyckshändelsen.

= Ett beslag å 16 ankare våtvaror har, natten till d. 15:de dennes, under patrullering på Kungsbackafjorden blifvit gjordt af Kustsergeanten *C. L. Willde*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 123 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft. m

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 123. Onsdagen den 20:nde Oktober 1841.

Götheborg.

Natten till d. 14:de dennes strandade vid Malmön, inom Uddevalla Tullkammare-distrikt, en finsk brigg, förd af skepparen Wilh. Särlund, hemma i Gamla Carleby, kommande från England och destinerad till hemorten med barlast, jemte ett maschineri till ett pappersbruk. Inventarierne tros kunna bergas, men icke sjelfva fartyget. Ingen af besättningen har omkommit.

= Malmö Allehanda förmäler, att den bekanta frågan om Strauss behandlas för närvarande på sin rätta plats. Magister Mellin, Docens i Theologien i Lund, en man, utmärkt för djup vetenskaplighet och mångsidig lärdom, har i denna termin börjat offentliga föreläsningar öfver "Das Leben Jesu" och behandlar denna fråga allvarligt och kritiskt, så som det anstår en theolog i detta ords vackraste och ädlaste betydelse. Efter första föreläsningens slut, samlades den Akademiska ungdomen och tackade läraren med ett flerfaldigt *vivat,* och interesset för dessa föreläsningar tyckas tilltaga med hvarje gång som Hr M. bestiger kathedern. Vid lektionen d. 13:nde dennes var åhörarnes antal så stort, att ganska många icke fingo plats i auditoriet. Det är en vacker företeelse, att ungdomen visar ett lifligt deltagande för ett ämne, som ligger utom hvarje examensfordran och för hvilket de tyckas samla sig blott och bart af det kunskapsbegär och den tendens till religiös tro, som alltid finnes hos hvarje oförderfvadt ynglingasinne. Om man nu besinnar, att föreläsningarnes kärna är ren kristendom och formen så mästerlig, som man har att vänta den af en man, som innehade första hedersrummet vid en filosofisk grad — så bör man deraf sluta till, att detta företag skall blifva ytterst inflytelserikt och välgörande för den Akademiska ungdomen. — Hr M. lärer i slutet af terminen från trycket utgifva sina lektioner, hvilka säkert blifva välkomna så väl för hans nuvarande åhörare, som för den del af allmänheten, hvilken för denna fråga äger något interesse.

= Från Helsingborg skrifves, att tvenne polislöjtnanter från Köpenhamn den 13:de dennes dit ankommit, för att efterspana Silke- och Klädeshandlaren Overgaard Mönster, som gjordt bedräglig konkurs, med en balans af omkring 30,000 R:bdr och rymt öfver till Sverige. Anledning var att han begifvit sig till Halland, der han också varit, men återvändt till Fleninge, hvarest han uppehållit sig några dagar, och blef derstädes gripen samma dag sent på aftonen af v. Kronofogden W. Åberg, samt befanns innehafva en större summa penningar, som förseglades och jemte rymmaren genast öfversändes till Helsingör. Han uppgaf att alla hans dokumenter befunnos i Kärrby gästgifvaregård uti ett derstädes aflemnadt chatull, för hvars utbekommande anstalt blifvit fogad.

= N:o 671 af den i Köpenhamn utkommande, i en frisinnad anda redigerade tidningen *Fædrelandet* har blifvit seqvesteradt. Orsaken till seqvestern lär vara den, att redaktionen i en af uppsatserne i bemälte nummer oförställt uttalat sin tanka, rörande några af dagens vigtigare frågor. Man har emellertid all anledning att förmoda det seqvestern inom kort varder upphäfd.

= Bref och tidningar från Skåne fortfara att beklaga sig öfver den ihålliga våta och på allt sätt otjenliga väderleken. I synnerhet skall det regn, som föll från den 6:te dennes om aftonen till den 7:de vid samma tid, hafva varit alldeles oerhördt. Enligt ombrometern på observatorium utgjorde den vattenmassa, som under loppet af nämnde dygn nedfallit, nära 2 kannor vatten på hvarje qvadratfot, och således på hvarje svenskt geometriskt tunnland nära 2000 tunnor vatten. Vid Höje å, straxt utom Lund, hade man före regnet observerat, huru i djupet af vattnet hörts ett buller, liknande ljudet af starka slag, och efter regnet hade ån så flödat öfver sina bräddar, att den gått in på åkrarne och fört med sig omkring 40 lass korn, som stått afmejadt i stackar. Under hela den tid, detta störtregn varade, stod barometern så lågt, att den närmade sig jordbäfning.

= I en privat skrifvelse från Lund underrättas vi att en af sökanderne till den vid Carolinska universitetet ledigvarande professionen i romerska språket och vältaligheten, Lektor Hedner från Linköping, d. 13:de dennes offentligen försvarat sitt på elegisk vers för bemälte lärareplats utgifna specimen: "*Tibullus, Propertius & Ovidius, elegiacæ apud Romanos poëseos triumviri.*"

ORD TILL FOLKET.

V.

J kännen nu målet, som eder förelagdt är. Förnuftet och rättskänslan vare edra oskiljaktige följeslagare på den vädjobana, som leder till detsamma! Naturen har i eder nedlagt en oemotståndlig drift att undvika mycket af det onda, som tränger sig in på eder. Misskännen ej denna, utan anvä̈nden den till edert och edra likars välgång! Endast derigenom, att J uppfyllen budet: "*Älska din nästa*

såsom dig sjelf!" kunnen J blifva lyckliga här på jorden.

Det är emellertid icke nog att känna det mål, som af skaparen blifvit eder föresatt; J måsten äfven känna de medel, hvarigenom detsamma kan ernås; ty i annat fall skulle edra bemödanden blifva helt och hållet fåfänga. Arme, trötte, betungade vandrare! J längten efter aftonen och hvilan — hvi vandren J då icke på den väg, der J kunnen finna henne?

Jag vill oförtäckt säga eder sanningen, ty sanningen är all välgångs källa. Mången tror, att man måste omgifva densamma med en slöja; men dessa äro antingen bedragare eller klenmodige, som frukta att se Gud, ty Gud är sanningen, och den som fördöljer henne, han fördöljer det eviga Väsendet.

Den rätta visdomen, den säkraste ledtråden genom de jordiska förvillelsernas irrgångar, består i kunskapen *om* och utöfvandet *af* mensklighetens sanna och eviga lagar. Summan af dessa lagar, på hvilka den moraliska verldsordningen hvilar, benämna vi pligter och rättigheter.

Många tala endast om edra *pligter;* andra åter allenast om edra *rättigheter* — begge partierne utan att inse, det pligten upphör att vara pligt och rättigheten rättighet på samma gång som man skiljer dem ifrån hvarandra, d. v. s., på samma gång som man på den enas bekostnad vill utvidga den andras område. J måsten noga känna edra rättigheter; men lika nödvändigt för eder är det att känna edra pligter. De förra skola försvaras; de senare uppfyllas. — Utan pligter hafven J inga rättigheter, utan rättigheter inga pligter, och utan ömsesidiga rättigheter och pligter är "hvars mans hand emot sin broder."

Pligt och rättighet likna tvenne palmer, hvilka endast *då* bära frukt, när de växa bredvid hvarandra.

Hvad är hufvudsumman af edra rättigheter?.... *Tillvaron, lifvet, friheten.* Har icke hvar och en af eder rättighet att lefva och njuta af de gåfvor, Gud förlänat? Har icke hvar och en af eder rättighet, att, utan andras inblandning, uppöfva och utveckla sina kroppsliga eller andliga förmögenheter, för att afhjelpa sina behof, sträfva uppåt, allt mer och mer höja sig öfver djuriskheten och närma sig Gud, som är all fullkomlighets ursprung och källa?

Kan man, utan att begå den mest uppenbara och himmelsskriande orättvisa, qvarhålla en mensklig varelse i okunnighet, elände och förnedring, då dess utveckling och bildning icke skadar någon, eller ock endast dem, hvilka bygga sin välfärd på orättvisa, och på andra menniskors undergång och olycka? Liknar icke det raseri, hvarmed dessa orättfärdige fara fram mot sina förtryckta medbröder, rofdjurets, när dess blödande offer söker att undkomma? Och liknar icke deras klagan öfver tidsandan gamens skri, då hans byte undslipper honom?

Hvad som är sannt och rätt för den ene, måste äfven var sannt och rätt för den andre. *Alla* ega således rättighet att lefva, röras, utbilda sina anlag, sträfva efter fullkomlighet och sålunda uppfylla sin bestämmelse. Ömsesidig aktning *för* och erkännande *af* hvarandras rättigheter är hvad rättvisan fordrar; med henne tager pligtutöfningen sin begynnelse.

Men det menskliga lifvet fordrar mer, än blott rättvisa. Stödjande sig endast och allenast på denna dygd, skulle hvar och en endast förförfäkta sin rätt, och icke göra något intrång i andras, men för öfrigt stå ensam i verlden, beröfvad många af själens ädlaste och mest upphöjda känslor. Hade den ene icke en bit bröd att sticka i sin mun, så kunde den andre säga: "Han må söka sitt uppehälle: icke hindrar jag honom derifrån; icke har jag tillegnat mig hans goda; hvar och en är sig sjelf närmast," o. s. v. Man skulle ständigt upprepa Kains, brodermördarens, ord: *"Skall jag taga vara på min broder?"* Och enkorna, de faderlöse, de utarmade, de sjuke och svage skulle omkomma i elände. Ingenstädes skulle finnas något ömsesidigt bistånd, ingenstädes någon oegennyttig hjelp i olyckan; öfverallt skulle råda sjelfkärlek och brist på deltagande. Utan sann kärlek, utan vänskap skulle ingen kunna glädjas med de glade, eller sörja med dem som sorgsne voro. Menniskohjertat skulle sammankrympa som en vissnad ros; lifvet blifva öde som en öcken; glädjen utslockna som en lampa i ett af förruttnelsedunster uppfylldt grafhvalf. — En menniska utan välvilja, utan medlidande, utan kärlek, är ingenting annat än ett vandrande lik, en vålnad ibland grafvårdarne i den hemska verldsnatten.

Jag har förut sagt eder, att endast derigenom, att J uppfyllen budet: *"Älska din nästa såsom dig sjelf!"* kunnen J blifva lyckliga här på jorden, och nödvändigheten häraf bören J nu sjelfve inse. Kärleken till Nästan är det band, som skall förena de spridda delarne af menniskoslägtet till ett helt. Rättigheten gör fri, pligten gör enig, enigheten ger lifvet sitt rätta värde, och fullkomlig enighet är mensklighetens fulländning, är Guds rike, upprättadt ibland menniskorna. Hela naturen uppmanar oss till inbördes bistånd och hjelpsamhet. Sen t. ex. på svalorna, som bygga sina bon öfver edra hufvuden: när den tiden kommer, att de i andra, blidare himmelsstreck skola söka sin näring, så församla de sig och flyga till de kuster, der öfverflödet och hvilan vänta dem. Men huru skulle det gå med dessa svaga varelser, om de *hvar och en för sig* företogo den långa färden? Icke en enda skulle hinna fram till målet. Förenade åter emotstå de stormarnes våldsamhet; den svage stödjer sig på den starkare; de unge följa de äldres ledning; de utmattade inväntas af dem, som hunnit längre fram, och sålunda uppnå de tillsammans de härliga ängder, dit tåget ställdes, drömmande der om sina nästen i hembygden, tills de ånyo samlas och förenade flyga öfver verldshafvet, för att på den jord, som sett dem födas, njuta tillvarons och återseendets oförfalskade fröjder.

JUDAFOLKET EFTER CHRISTUS.*

Sålunda klaga ännu profeternas barn i profeternas anda. Men hvi ligger staden öde, full af de dödas ben, hvari endast Herrans ande kan inblåsa lif? Måste det jordiska Jerusalem rodna af blygsel, för att uppstå i härlighet? Och skall det väl någonsin uppstå?

Efter all mensklig sannolikhet måste vi svara: Nej. Judarne skola förlora sig ibland de kristna hedningarne. Men vi hafva ett fast profetiskt ord om dem; den som tror *det,* vet att Judafolket icke skall förgås, förr än det i dagarnes fullbordan har omvändt sig till sin Gud och knäböjer för sin evige Konung. Olikt hvarje annat folk, har det en säker spådom, som skall uppfyllas, förr än det upplöses. Högtidligt ljuder den ända till oss ifrån honom, som hörde thordönet rulla öfver

* *Fortsättning och slut från N:o 121.*

Sinai, och ifrån hans efterföljare i anda och sanning. "Och det skall ske när du omvänder dig till Herran din Gud och hörer hans röst, då skall Herren omvända ditt fängsel och församla dig från alla de folk, bland hvilka han hafver förskingrat dig. Och Herren din Gud skall föra dig till det land, som dina förfäder innehade, och han skall bevisa dig nåd och föröka dig mer, än dina fäder. Jag vill ännu bygga dig, och du skall uppbyggd varda, du Israels jungfru. Du skall ännu med fröjd slå dina trummor och utgå till dans. Du skall åter plantera vingårdar på Samarie berg; plantera skall man och pipa dertill. Si jag skall låta dem komma utur Nordanlandena, och vill församla dem ifrån jordenes ändar, både blinda, halta, hafvande qvinnor och dem, som nyfödt hafva, så att de skola i en stor skara hit igen komma. De skola komma gråtande och bedjande; så skall jag leda dem. Jag vill ledsaga dem utmed vattubäckar på en jemn väg; ty jag är Israels fader. Och de skola komma och glädjas på Zions höjd, så att deras själ skall varda såsom en vatturik örtagård, och de skola icke mer bekymrade varda. Och som jag öfver dem vakat hafver till att upprycka, sönderrifva, omkullslå, förderfva; så skall jag ock vaka öfver dem till att uppbygga och och plantera, säger Herren. Si den tid kommer, då jag skall göra ett nytt förbund med Israels hus och med Juda hus. Detta säger Herren, som hafver satt solen dagen till ett ljus och månan och stjernorna, efter deras lopp, till ljus för nattena. Om man kan måla himmelen och utransaka jordenes grund; så skall jag ock förkasta hela Israels säd. Se den tid kommer, att Herrans stad skall uppbyggd varda, ifrån Hananeels torn, allt intill hörneporten. Och rättesnöret skall gå derifrån längre, alltintill den högen Gareb och vända sig in åt Gaath. Jag vill icke dölja för eder dem hemlighet, att förhärdelse är vederfaren Israel intill Hedningarnes fullbordan skedd är. Och således skall all Israel salig varda såsom skrifvet står, säger Herran." *

Detta är orakler, klarare, än de delfiske, detta är Israels hopp, att det som ett folk, med alla de utmärkta krafter, som äro dess arf, skall omvända sig till löftenas furste. Hoppet synes orimligt, och det är dock fastare grundadt, än himlen och jorden. Det finnes ännu en qvarlefva i Israel, trots dess förhärdelse; den skall, liksom Sara, blifva fruktsam i sin ålderdom, och, förmäld med den eviges ande, föda barn, liksom morgonrodnaden föder daggdroppar. Och när detta sker, skola också alla de löften om det heliga landets utvidgande, som ännu icke äro uppfyllde, gå i fullbordan. — Skola de tio Israels stammar också upprättas? Vi hafva förlorat deras spår; några tala om en blandning af dem och Juda stammar; några hänvisa till Asien, andra till Amerika. Allt ligger för oss inhöljdt i gåtor, liksom detta profetiska folks hela, gåtfulla historia. Hvad skall uppståndelsen verka? Paulus svarar: lif af de döde; de förunderliga naturanlagen hos Guds utvalda folk, icke mindre än den första kristna kyrkan i Jerusalem, berättiga oss till de största förhoppningar. En utomordentlig kraft måste genom dem utveckla sig i Kristi kyrka, ett himmelskt ljus öfverskina den, utstrålande ifrån Förbundets tabernakel och profeternas förklarade syner. När skall denna tid komma? När hedningarnes mängd vändt sig till Kristus. Då är pilgrimsfärdens tid, förebildande antydd genom de 40 årens vandring i öknen och babyloniska fångenskapen, förbi, och de förhärdade gamle döde. Då skall Hermons snöblick skåda ned på Israels doftande paradis, på Sarons liljor och Jerichos rosor, och cedrarne skola vagga stolt på Libanon, och Engeddis palmer helsa de från främmande land kommande barnen, och stjernorna tindra genom Mamres terebinthlunder, liksom fordom i Abrahams tid, och dufvorna kuttra i Gileads sten-ekar, och det ädla, odlade olivträdet doppa sina grenar i Jordans böljor. Men detta sker mot verldens sista tider. Liksom Profeten Elias, skall hans ätt förkunna sin Konungs ankomst; liksom morgonstjernan sitter i morgonrodnadens mantel, så skall folkens morgonstjerna, det förstfödda Israel, sitta i den eviga morgonrodnadens mantel, bebådande att Han kommer. Så visst bibeln är Herrans uppenbarade ord; så visst är också Israels framtid en strålande, härlig. De, som utgjort folkens hån, skola blifva folkens ära; historiens slut skall förklaradt vända tillbaka till sin utgångspunkt, det paradisiska, heliga landet.

* *Jeremiæ 31:sta, och Rom. 11:te kapitel.*

Hvarjehanda.

Den 23:dje Sept. hölls i ett kaffehus i Paris en straffrätt öfver de skandalösa memoirerne af giftblanderskan Laffarge, och ett exemplar af desamma blef offentligen och högtidligen sönderrifvet och uppbrändt. — Preussiska regeringen har redan förbjudit införandet af dessa memoirer i Preussen.

I en by vid Rouen skulle helt nyligen en fattig qvinna erlägga 25 francs såsom böter för skogsåverkan. Då hon ej mäktade åstadkomma denna summa, så blef hon, tillika med sina fem barn, afförd till fängelset i Rouen. Åsynen af detta uppträde måste hafva varit hjertskakande, ty fångvaktarne trädde straxt tillsammans och betalte den henne ådömda plikten, på det att den arma qvinnan åter måtte blifva frigifven.

I den sista sammankomsten af engelska naturforskare i Plymouth, aflade D:r Fowler en berättelse om en ung flicka, som för närvarande befinner sig i arbetshuset i Rotherhithe och är både döf, stum och blind. Den olycklige, som är omkring 20 år gammal, kom döfstum till verlden och förlorade synen i kopporna, då hon ej var mera än tre år gammal. Hon kan ej höra, om man än ropar till henne aldrig så högt, dock far hon tillsammans, när man med en kläpp, som i ett streck hänger öfver hennes hufvud, slår på en jernskifva. Känseln är det enda sinne, medelst hvilket andra personer kunna meddela sig henne, och hvilket hon begagnar, för att göra sig bekant med personer och föremål. Smak och lukt fattas henne väl ej, men hon tyckes ej hafva något medvetande af dessa sinnen. Ända tills för två eller tre år sedan tycktes hon föra ett rent djuriskt lif; men då inträdde en märkbar olikhet i hennes väsen, mot hvad förut varit förhållandet, och hon egnade åt sin klädsel lika mycken sorgfällighet, som hvarje annan flicka af hennes ålder. Hon finner, utan ledsagare, vägen till hvarje del af arbetshuset, igenkänner alla dess invånare genom vidröring med händerna, bäddar sjelf sin säng och syr icke blott vanliga saker, utan till och med de svåraste partierna af en klädning. Hon är mycket rädd om allt, hvad hon anser för sitt eget; ger man henne en skilling, så blir hon alldeles utom sig af glädje, skrattar, nickar och berör den länge med fingrarne, o. s. v.

I S:t Johns, i staten Nya Braunschweig i Amerika, har en den 27:de Aug. på

ett nytjäradt skepp på varfvet utbrusten vådeld lagt 53 hus och ett kapell, tillhörigt Wesleyanerne, i aska. Skadan beräknas till 30,000 P. St., och ungefär 1,150 personer, mest fattigt folk, hafva derigenom blifvit huswille.

Hertigen af Montausier.

Hertigen af Montausier var af Ludvig XIV utnämnd till lärare för Dauphin (Kronprinsen). Vid en disput emellan läraren och lärjungen tyckte den senare, att den förre ville gifva honom ett slag. I raseri häröfver utropade han: "Huru, min herre! understår ni er att slå mig? Skaffa mig pistoler!" sade han till en närvarande lakej. — "Skaffa Hans Kongl. Höghet pistoler," sade hertigen helt lugnt, och då detta straxt skedde, tillade han: "Nu, min herre! se till, huru ni brukar dem." Dauphin blygdes och blef röd. — Då Dauphins uppfostran var slutad och Montausier lemnade sin befattning, sade han till prinsen: "Så vida ni är en bra man, skall ni hålla af mig; i motsatt fall skall ni hata mig och jag skall då sjelf veta att trösta mig.

Sedan prinsen hade intagit Philipsburg, skref Montausier ett bref till honom — ett bref, som var helt olika dem, som han erhöll från hofmännen. "Jag komplimenterar er ej derföre, att ni intagit Philipsburg; ni hade en hel armeé, förträffligt artilleri och dessutom *Vauban*. Men jag gläder mig deröfver, att ni visat er så liberal, ädelmodig och rättänkande att upphöja andras förtjenster och glömma edra egna. Det är dertill jag lyckönskar er.

Rubini, som på Johannisberg nyligen sjungit för Furst Metternich, har af denne till skänks erhållit fem och tjugo buteljer det ädlaste Johannisberger, hvaraf annars endast krönta hufvuden pläga dricka. Briljanterade ringar, gulddosor, och bröstnålar kunna väl konungar, furstar och baroniserade bankirer skänka konstnären; men ett sådant Johannisberger, som Rubini, det krönta hufvudet ibland sångarne, erhållit af den märkvärdige fursten, kan endast en Metternich spendera. Detta kan man just kalla en äkta lifvande konstnärsbelöning! Så erhöllo fordom Troubadurerne, då de sjöngo på riddarborgarne, till tack för sin sång pokalen fylld med det ädlaste vin. Rubini skickade straxt på ögonblicket furstens skänk, väl inpackad, till sin villa vid Bergamo.

Tillkännagifvanden.

Fredagen d. 22:dre uppföres å Stora Theatern, för första gången i Sverige, CHEVALIER DE SAINT-GEORGES, Skådespel i 3 akter af Melesville och Roger de Beauvoir, öfversättning af E. W. Djurström. Derefter gifves, PAPPEGOJORNA, Komedie i 1 akt. [492]

= *Att brefs befordrande med ångfartyg från Ystad till Stralsund för sista gången innevarande år sker härifrån den 23:dje dennes, derom underrättas härvarande korrespondenter. Götheborgs Postkontor den 15:de Okt. 1841.* [480]

Sammanträde.

Herrar Ledamöter vid Götheborgs Frivilliga Brandkorps behagade mangrant sammanträda på stadens Börs, Thorsdagen den 28:nde d:s. Herrar Beställningspersoner kl. 6 samt öfrige Herrar Ledamöter kl. 7 e. m., då snligt det vid sista sammankomsten fattade beelut, val till Beställningspersoner kommer att företagas. Götheborg den 18:de Okt. 1841.

A. F, ANDERSSON. Brandmästare. O. GARDELL. v. Brandmästare. [490]

Annonser.

Auktion:

Fredagen d. 22dre dennes från kl. 11 f m. kommer härstädes medelst auktion att försäljas följande för vederbörandes räkning och för bestämmande af Tull och öfrige afgifter, nemligen, 14 st. Rask, tillsammans 609 alnar, af saltsjövatten skadade. Götheborgs Konfiskations- och Tullkassörs Kontor d. 19:de Oktober 1841.

G. E. BERGWALL. [493]

Måndagen den 25:te dennes kl. 12 på dagen försäljes genom frivillig auktion, som förrättas på stället, huset N:o 82 i Majornas 1:ste Rote, Flora kallad. — Egendomen som är i Allmänna Landfonden brandförsäkrad för 1,200 R:dr Banco, innehåller 8 rum, 3:ne kök samt nödiga uthus och får genast tillträdas. Gamla Varfvet den 18:nde Okt. 1841. P. E. JANSSON. [491]

Till salu:

= AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika rumm, fin Cognac, fina och ordinära Xeres, Madeira och godt Portvin på så väl fat som buteljer; godt Champagne engelska, omalen Blyhvitt, samt förtenta Engelska bleckplåter till billiga priser. [483]

= Flera goda sorter Äpplen från Rossared, säljes i Kjellbergska huset. [486]

= De båda vackra egendomarne Carlsberg och Christinehöjd, båda tillsammans eller hvar för sig. — Beskrifning på dessa egendomar erhålles i Hotel Prins Carl, hvarest äfven besked om priset lemnas. [485]

Diverse.

= Tillkännagifves Respective Familjer att undertecknads danslektioner taga sin början den 23:dje Oktober. De, som häruti vilja begagna undervisning, täcktes hafva den godheten, att anmäla sig ju förr dess helldre uti tredje våningen af Herr Schmits hus.

W. G. ÅBERG. [481]

Artificiella tänder.

Undertecknad har från Paris erhållit åtskilliga sorter ovanligt vackra tänder, hvilka rekommenderas till insättande. Jag träffas hemma alla förmiddagar i mitt logis i stora Sockerbruket, flygeln åt Slagtarehuset.

AUG. L. FRÆNKEL. [487]

= De Herrar landtmän, eller jägare, som vilja hafva vattentäta stöflor, kunna erhålla dem hos underteckad, som bor vid Drottninggatan huset N:is 121 & 122. P. L. FRENNING. [475]

= Undertecknad, som flyttat till Herr Enanders hus midt för stora torget, rekommenderar sig med utmärkt vackra sidenhattar och negligéer, i modernaste façoner; reparation af alla sorter hattar, tvättning och uppsättning af negligéer till högst billigt pris; äfven mottagas frumtimmerskläder till förfärdigande med accuratess och skyndsamhet. J. CEDERWALL, Hattfabrikör. [482]

= Rum för Resande uti den, Boktryckaren Törneqvist tillhöriga, så kallade Juringiska gården i Norrköping. — Stall, vagnshus och domestikrum äro äfven att tillgå. [489]

P. S.

Götheborg.

Dagens utländska post innehåller en mängd detaljerade underrättelser af politisk vigt, hvilka vi dock endast i yttersta korthet nu hinna att meddela. Insurrektionen i Spanien, till förmon för Drottning Maria Christina, ser ut att taga en ganska allvarsam vändning. De betydande städerne Bilbao och Vittoria hafva förklarat sig för hennes sak. Ett rykte att hon d. 9:nde dennes afrest från Paris till Spanska gränsen har ej bekräftat sig. O'Donnel har förskaffadt sig belägrings-artilleri och beskjuter Pamplona. Den beryktade partigängaren 'Jareguy, mera känd under namnet *El Pastor*, gör gemensam sak med de upproriske. Några kraftigare mått och steg från Regeringens sida att dämpa den omkring sig gripande insurrektionen hafva icke ännu blifvit tagne. Till och med i sjelfva Madrid skola allvarsamma oroligheter hafva yppat sig. Ett rykte, som dock finner föga tilltro, förmäler att Espartero, under ett upplopp i bemälte hufvudstad, blifvit mördad. — I London hafva flere betydande fallissementer inträffat. — Emellan de Kristna och Muselmännen skall det i Naplus hafva kommit till ett handgemäng, i hvilket de senare behållit öfverhanden.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

No 124 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 124. Lördagen den 23:dje Oktober 1841.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

Rörande den i detta land ånyo utbrutna revolution, innehålla de sednaste utländska tidningarne följande:

Det regimente från Segovia, som garnisonerade i Santona har gått öfver till *O'Donnell,* äfvensom det kavalleri-detaschement, som utryckt ur San Sebastian, för att hindra hans framträngande. — De båda proklamationer, hvilka O'Donnel låtit utfärda, spridas öfver hela landet. Man påstår äfven, att Don Carlos oförtöfvadt ärnar låta utgå en proklamation, hvari han vill uppmana sina anhängare att förhålla sig stilla, alldenstund de närvarande tilldragelserna i Spanien för honom äro främmande. Man lofvar sig emellertid af denna proklamation ej något synnerligt intryck på de officerare, som sedan konventionen i Bergara underkastat sig och af hvilka redan ett stort antal följer O'Donnells fanor. Infanten Don Fransisco de Paula har, sedan han, vid sin ankomst till Bayonne, erhållit närmare underrättelser om insurrektionen, uppskjutit sin afresa till Spanien. — Till den konstitutionelle generalen Ribeiro hafva stött flera truppar; d. 3:dje Okt. förenade sig med honom garnisonen i Tafalla, bestående af en sqvadron lancierer och ett halft kompagni infanteri; d. 4:de en ungefär 500 man stark bataljon af regimentet i Giroria, och slutligen karabiniererna och douaniererna i Navarra, så att han följaktligen tyckes vara i stånd att bjuda O'Donnel spetsen. — Citadellet i Pamplona befinner sig emellertid i hans våld, och han hölls derstädes ännu d. 9:nde dennes innesluten af de konstitutionella trupparne, hvilka äfvenledes blockera Bilbao. Saragossa har förblifvit Espartero troget, och i en enskilt adress uppmanat honom, att till upprorets dämpande vidtaga de skyndsammaste och kraftigaste åtgärder. Den 12:te dennes troddes Espartero, i spetsen för 14,000 man, intraffa utanför Vittoria, hvilken stad, såsom förut blifvit nämndt, innehafves af insurgenterne. Under tiden säges bevakningen af Infantinnans person komma att anförtros åt hufvudstadens nationalgarde, hvilket skall visa sig den konstitutionella saken synnerligen tillgifvet.

Engelska tidningar förmäla, att Generalerne Concha och Diego Leon natten till d. 8:nde d:s gjort ett försök att insurgera Madrid; men att detta icke slagit bättre ut, än att de hals öfver hufvud, tillika med sina anhängare, måst taga till flykten. Det af dem anstiftade uppträdet lärer emellertid icke hafva aflupit utan blodiga hufvuden och talrika arresteringar. — Vid gränsen af Navarra lära tvenne gardesregimenten hafva slutit sig till insurrektionen. Mellan Generalerne Urbistondo och Alcala hafva åtskilliga mindre träffningar redan egt rum. Till någon afgörande drabbning hade det den 9:nde dennes, så vidt man då kände, ej ännu kommit. — Esparteros palats skall på den sednare tiden hafva liknat en liten fästning. I de till detsamma förande gator hafva skarpladdade kanoner blifvit planterade, och mer än 20 skiltvakter hålla alla till detsamma förande ingångarne besatte. Vakten utgöres af hellebardierer och nationalgarde.

De tvenne proklamationer hvilka O'Donnell låtit utfärda, äro af följande ordalydelse.

I.

"Soldater! Den höga furstinna, hvars namn under 7 års tid förde eder till strid och seger; hon, som, i sitt nit för Spaniens lycka och välfärd, för de biltoge Spaniorerne öppnade fäderneslandets portar; som återgaf friheten åt denna olyckliga nation, och som i Valencia föredrog en ärofull landsflykt framför kränkandet af konstitutionen af år 1837, hon, modren till vår drottning, är i begrepp att återvända ibland oss. Förgäfves har en otacksam, förbunden med det nedrigaste afskum, som revolutionen frambragt, velat intaga den upplysta Christinas plats. J hafven ett helt år varit vittnen till hans förhatliga tyranni. Oskicklig till att regera nationen, svag emot utlänningen, otacksam emot arméen, hvars blod han ej sparat, för att upphöja sig sjelf, hafven J midt i det upprörda Spanien sett honom auktorisera de mest despotiska och omoraliska handlingar; och under det att den revolutionära faktionen och dess hufvudman, sönderslitande en konstitution, hvilken de besvurit, och berömmande sig af en brutal fasthet, beröfva en moder till och med den trösten, att i sitt folks sköte sjelf få uppfostra en dotter, hvilken hon nästan ända till afguderi älskar, låter denna samma faktion och denne samme general nationalflaggan i Carthagena trampas under fötterna. Spanska arméen dör af hunger, till lön för sina fälttåg; de flesta af dess chefer och värdiga officerare, som genom sår och strapatser blifvit oförmögne till vidare krigstjenst, väntade sig slutligen något lugn vid civila anställningar; men de hafva blifvit tillbakasatte, och det har gått så långt, att man skämtat öfver deras ärr, och embeten af alla slag hafva blifvit bortgifne åt en mängd personer af blodig ryktbarhet i uppträdena på gatorna, men som, under de 7 år borgerliga kriget varade, aldrig sågo något af våra slagfält.

Till och med drottningens och infantinnans, hennes systers, lif är i fara; ja, soldater, dessa höga barns lif, som utgöra en borgen för, att Don Carlos anspråk ej skola lyckas, äro i fara! Den höga enkedrottningen, hvilken några äregiriges förräderi en lång tid frånryckt regentskapet, återvänder till Spanien, för att åter göra anspråk på den heliga pant, hvilken fäderneslandet genom sin organ, de konstitutionelle Cortes, henne anförtrott. J skolen i spetsen för er finna generaler, som så ofta fört er till seger och som på mer än ett slagfält blandat sitt blod med edert. Hvad mig beträffar, så tviflar jag ej på eder trohet. Soldater! J hafven allt för länge varit en lekboll för en enda persons äregirighet, skynden nu på den post, hvilken äran anvisar er vid eder drottnings thron! Hufvudqvarteret i Pamplona d. 2:dre Okt. 1841. *Leopold O'Donnell.*

II.

"Innevånare i Navarra och de baskiska provinserna! Då J vid slutet af borgerliga kriget omfamnade edra motståndare på fälten vid Bergara, voro edra ord uppriktiga, och den trohetsed, hvilken J i detta högtidliga ögonblick svuren drottning Isabella II, blef hållen med den lojalitet, som alltid karakteriserat er. Men erinren J er, Basker och Navarreser, erinren J er, att J samma dag likaledes af befälhafvaren för armen emottogen ett högtidligt löfte, och att detta löfte innebar, att edra privilegier (Fueros) skulle blifva oförkränkte och ingenting störa den då helsade freden? Erinren J er, att den upplysta Christina då regerade konungariket, hon, som mer än någon annan brann af längtan att göra ett slut på den inhemska fejden? Nå väl! Sen, hvad som blifvit af denna märkvärdiga dag, och dömmen, hvad framtiden kan medföra om ej J, arméen, hela Spanien vaknar ur sin slummer. Den man, som gaf er så många löften, så länge J buren vapen i händerne, General Espartero, som hycklande omfamnade er i Bergara, har bedragit modren till vår drottning; har blottställt spanska nationen; har på ett förrädiskt sätt bemäktigat sig regentskapet; har tillintetgjort det hufvudsakligaste af edra fueros, och skall sluta med, att under den obeydligaste förevänning helt och hållet beröfva er desamma. Under hans herravälde hafva statens heligaste lagar blifvit våldförde; den höga furstinnan har, beröfvad sin dotter, Isabella II, sett sig nödsakad att i främmande land söka skydd emot revolutionen; redan är våra fäders religion skamlöst angripen, och denne man, en skurk och en förrädare, väntar endast på tillfälle till att störta de oskyldiga barn, som stå i vägen för hans äregirighet, från deras förfäders thron. Basker och Navareser! Drottning Maria Christina af Bourbon är i begrepp att återvända till oss; pluraliteten af nationen och arméen vänta henne med otålighet, och J skolen säkerligen ej visa det minsta nitet. I Spanien kan det ej gifvas någon strid emellan anarkien och thronens försvarande. Vi skola triumfera; men vi skola triumfera, utan att något blod flyter. Under en Drottnings regering, hvilken gifvit Spaniorerna så många bevis på sin kärlek, skola edra vördnadsvärda fueros förblifva oantastade; det aktningsvärda presterskapet, hvilket man på ett revolutionärt sätt traktar att frånrycka dess rättmätiga tillhörigheter, skall blifva skyddadt, såsom det i ett företrädesvis katholskt land bör vara, och Herrans tjenare skola upprätthålla värdigheten af den Eviges tjenst. Om intressen, som förtjena aktas, skulle hota köparne af national-godsen med någon skada, skall den höga Drottningen och hennes regering med kyrkans öfverhufvud öfverenskomma angående dessa intressen, hvilka i intet hänseende få tillfoga de nuvarande innehafvarne någon förlust. Basker och Navareser! Då jag i Hennes Maj:ts namn och till dess ankomst förer befälet i dessa provinser, skola innebyggarne i mig finna en beslutsam försvarare af sina rättigheter och en general om hvilken det torde vara väl bekant, att han aldrig brutit sitt löfte. Må alla drottningens vänner komma till mig och kasta sig i armarna på denna armé, som, uppriktigare än den man, som kommenderade densamma vid Bergara, omfattar dem med innerligaste välvilja. Hvad mig angår, skall jag alltid betrakta dem, som handla annorlunda, såsom förrädare.

Interimistisk vice Konung och Generalkapten i Navarra och de baskiska provinserna, General-löjtnant

O'DONNEL.

FRANKRIKE.

Paris. Insurrektionen i Spanien sysselsätter här allmänna uppmärksamheten. I allmänhet är man af den tanken, att den äger franska hofvets fullkomliga sympati, och den ministeriella pressen, i synnerhet Journal des Debats yttrar öppet sin aversion mot Espartero och den nuvarande spanska regeringen, då deremot National och Commerce försvara Espartero och klandra i de bittraste uttryck franska kabinettets lika oredliga som okloka handlingssätt. Men hvad än franska kabinettet möjligen kan *önska, besluta sig* till något skall det säkert ej förr, än Drottning Christinas sak fått en afgjord öfvervigt i Spanien. Emellertid har Grefve Toreno, Christinas förtrogne, nyligen haft en sammankomst med Ludvig Philip. Ifrån det ögonblick då kunskap inlopp till Paris om insurrektionen i Navarra, afskicka samtlige härvarande gesandterne dagligen flera kurirer till sina respektive hof. — Man försäkrar, att Drottning Christina nyligen i franska banken deponerat alla sina juveler och smycken och på dem af Grefve d'Argout erhållit en otantlig summa. — Äfven berättas att Franska kabinettet beslutat att låta en observationskorps sammandragas vid Spanska gränsen. — I Lyon hafva nyligen några arresteringar ägt rum. Antalet af de häktade belöpa sig till 9 — alla anklagade för att tillhöra ett hemligt sällskap, som kallar sig Charbonnierie réformé.

PORTUGAL.

I Lissabon talas om förberedelser till reaktionsförsök af hofvet, som isynnerhet för detta ändamål genom en militärisk frimurareloge skall låta bearbeta armén. Man hviskar till och med, att hofvet umgås med den planen, att den 29 Okt. försöka den första demonstrationen med att låta utropa Konungen, på dess födelsedag, till chef för armén, hvilket han, enligt portugisiska författningen, ej får vara. Skulle något sådant inträffa, så torde äfven i Portugal vigtiga händelser komma att passera.

TURKIET.

En ministerförändring har varit nära att inträffa i Konstantinopel; endast med yttersta möda lyckades det Risa Pascha att hålla sig qvar vid styret. — Tahir Pascha är nu både hofvets och folkets afgud, och i hans vänskap har den förre åter förskaffat sig ett nödankare. — En stor sammankomst har ägt rum på Libanon, hvavid blifvit beslutat, att vägra erlägga skatt till Sultanen. — De engelska officerarne hafva af sin regering erhållit order, att inom 8 veckor lemna Syrien. — Trakten af Aleppo har nyligen varit skådeplats för en fäktning e-

mellan Paschans trupper och Anissi-Araberne.

NORDAMERIKA.

Rätten, som skall döma i M'Leods process, kommer att sammanträda i Utica den 27:de i denna månad, och man befarar i anledning deraf allvarsamma oroligheter. Sinnesstämningen vid gränsen skall vara mycket uppretad, och ur ett krutmagasin i Lockport hafva blifvit bortstulne 65 fat krut, hvaraf man utan tvifvel har för afsigt att tillaga patroner. — I New-Orleans är gula febern i tilltagande; den 10 och 11 Sept. dogo inalles 60 personer i denna farsot. — Det förenta kanadiska parlamentets första session slöts den 18:de Sept. Sammankomsten är ajournerad till den 25:te Okt. Antalet af de lagar, hvilka under loppet af första sessionen antogos, belöper sig till icke mindre än 102, af hvilka 15 ännu afbida Drottningens saktion.

SYDAMERIKA.

Flottan ifrån Buenos-Ayres ligger på kanonhålls afstånd från flottan ifrån Montevideo. Engelska gesandten skall hafva erbjudit sin bemedling; om denna ej antages, är en träffning oundviklig. — Ett uppror har utbrustit i Guadalajara. I spetsen för detsamma står general Paredes, som fordrar, att den under namn af consumo bekanta afgiften till staten skall nedsättas, den nuvarande regeringen afsättas; en kongress sammankallas, för att revidera statsförfattningen och en diktator tills vidare utnämnas. General Santa Anna, som kommenderar i Vera Crux och förmodligen har lust till diktaturen, har förklarat regeringen, att han ärnar sluta sig till general Paredes, så vida den ej beviljar dennes rättvisa fordringar. Till följe af denna förklaring hafva de civile auktoriteterne i Vera Cruz biträdt upproret, och Santa Anna har satt sig i marsch, för att besätta fästningen Peroto på vägen till Mexiko.

LURENDREJAREN.*

En half timma blåste det väl starkt, men seglingen gick dock lyckligt. Derefter utbröt ett förskräckligt oväder. De resandes ångest tilltog med elementernas raseri, och faran växte med hvarje ögonlick. Alla hade församlat sig på däcket och stirrade tyst framför sig, eller fasthängde sig vid tågverket, under jemmerrop; endast tvenne personer åskådade allt med kallt blod, och dessa voro Villebois och den handtverkare, som åtföljde honom. Begge betraktade hvarandra, den förre, som om han ville utforska hans mod, den senare, som ville han utforska hans duglighet. Plötsligen öfversköljd och nästan kullkastad af en ofantlig störtsjö lemnade styrmannen, ehuru han var en Holländare, rodret, föll på knä och utropade: *"Vi äro förlorade!"* sträckande armarne mot himlen, såsom den enda makt, som kunde frälsa gallioten från skeppsbrott.

På detta förtviflans utbrott, hvari tycktes ligga en dödsdom, följde ett allmänt rop af dödsångest: men Villebois, som med sin tordönsstämma öfverröstade detta skrik, gick med fasta steg fram till styrmannen, stötte honom med foten ur vägen och sade;

"Ur vägen din förb—de kapucinermunk! Bort och bed vid din rosenkrans och låt mig styra skeppet!"

Han grep straxt rodret med begge händerna, befallte en afgörande manöver, som de genom hans exempel modigblifne matroserne villigt utförde, och styrde gallioten med beundransvärd skicklighet mellan de skyhöga vågorna, som hotade dem, och orkanerna, som röto öfver dem, till en för vinden skyddad bugt, der seglingen åter gick lätt. Derpå återgaf han den förskräckte styrmannen rodret och återvände till sin förra plats, utan att det minsta bry sig om de tacksägelser, med hvilka man öfverhopade honom.

Endast en enda af dem tycktes fästa hans uppmärksamhet, och denne var handtverksmannen, som, under det att denna beundransvärda manöver hade varat, icke ett enda ögonblick hade förlorat honom ur sigte, och som nu trädde bort till honom, räckte honom handen och i en kamratston, hvari låg aktning för hans mod, sade till honom: "Jag hade ej ansett er för så oförfärad, som ni verkligen är. Nu mera än förut är jag glad öfver, att hafva varit eder till gagn. Men var god och säg mig hvem ni är?"

"Jag är en sjöman, såsom ni sett."

"Ja, det är ni, och en sjöman af det slag, som Jean Bart var."

"Detta har man förut sagt mig."

"Men hvad heter ni?"

"Mitt namn? Det bringar mig endast olycka, och gerna bortbytte jag det mot ett annat. Önskar ni emellertid mycket att veta det, så vet, att man kallar mig lurendrejaren Villebois."

"Hvad? Villebois?" utropade handtverkaren, och studsade tillbaka af förvåning.

"Ni förvånas deröfver?

"Hvad? Ni min vän, ni skulle vara Villebois?"

"Känner ni mig då?"

"Endast genom ryktet, ehuru jag nyligen stått i förbindelse till er...."

"Jag förstår er icke."

"Har ni ej, för omkring en månad sedan, fått ett bref ifrån Kejsaren af Ryssland, hvari han kallade er till Amsterdam?"

"Hur f—n vet ni det; är ni kanske hans sekter?",

"Nej.... men jag står honom temligen nära."

"Såå! Nå, säg honom då, när ni råkar honom, att han är en.... (det ord, hvaraf Villebois begagnade sig, var så plumpt, att det ej finnes i någon ordbok).

"Ni är något väl sträng," anmärkte timmermansgesällen, rynkande ögonbrynen.

"Jag talar som jag tänker, och hvad jag nu sagt er, skulle jag säga Kejsaren sjelf, om jag stode framför honom. Ha! visste ni blott, huru mycket han skadat mig, genom att ej infinna sig."

"Han har kommit tio dagar för sent, det är sannt; men hvem vet, om det varit hans skuld?"

"Prat! Ni känner alltså hans angelägenheter?

"Ja, så der temligen. Men var god gör mig bekant med edra angelägenheter, på det jag må kunna meddela honom dessa! Hvad har händt er i Naarden?"

Villebois, som ej var mindre nyfiken än frågaren, berättade i korthet, hvad som hade händt honom, och slutade med att förbanna den, som var skuld till hela hans olycka.

"Fördöm icke Kejsaren, utan att hafva hört honom," svarade timmermannen. "Han står i begrepp att rättfärdiga sig, med hänseende till sitt uteblifvande, och han vill bevisa er, att ni ej har förlorat något vid att ha fått vänta. Jag kan straxt försäkra er om, att han skall hålla er skadeslös för ert tillintetgjorda giftermål, genom att skaffa er en annan förnäm och skön dams hand i hans eget rike; också vill han i stället för att gö-

---

Fortsättning och slut från N:o 122.

ra er till kapten vid sin flotta, utnämna er till Amiral, emedan han dertill anser er fullkomligt värdig."

"Jag Amiral! utbrast smyghandlaren med största öfverraskning.

"Ja," svarade timmermannen och fattade hans hand, "tro Kejsaren sjelf, som först i dag har rätt lärt känna er, och som aldrig skall glömma er."

"Huru? Sire! stammade smuglaren. "Det är alltså den store Kejsaren sjelf, med hvilken jag talat, utan att veta det! Jag ber tusende gånger om förlåtelse!"

"Det gör ingenting; ni sade mig sanningen, och den har jag vant mig vid vid att höra; men ni inser nog, att jag, i den drägt och med den handtering, jag valt, ej är så mycket herre öfver min tid och mina handlingar, som då jag är iklädd den kejserliga purpurn. Se, det är orsaken, hvarföre jag kommit försent; men då nu allt är godtgjort, så låtom oss ej vidare tala derom. Vi äro nu vid målet för vår resa, kom till mig i morgon på varfvet vid Saardam, så skall ni erhålla vidare instruktioner. Till dess farväl!"

Sedan den kejserlige timmermannen yttrat dessa ord, tryckte han ännu en gång handen på vår adelsman, som nästan trodde sig drömma, sprang i land tillika med de öfriga passagerarne och fortsatte ännu samma afton, i den lilla staden Saardam, den anspråkslösa handtering, som han i Naarden hade påbörjat.

Att Villebois infann sig nästa dag, behöfver man väl knappast nämna. Kejsaren emottog honom i den koja, som han der bebodde, gaf honom sina instruktioner jemte en fylld börs, och sade att han skulle vänta honom i Petersburg, der han efter trenne månaders förlopp ärnade inträffa.

Detta skedde äfven. Villebois blef Amiral. En tid derefter anförtroddes honom befälet öfver en afdelning af flottan; och slutligen gifte honom Peter den store med ett af Rysslands skönaste fruntimmer, dotter af en ansedd prest vid namn Gluk.

Denna händelse skall kanske förekomma flere af detta blads läsare såsom en dikt. Kejsaren af Ryssland och en timmermans drägt och handtering! Kejsaren af Ryssland, den mäktige Czaren, Peter den I:ste och en koja i Saardam! Huru, skall man kanske invända, kan väl någon sanning ligga i denna berättelse? — Ingenting är emellertid vissare, än att denne store Kejsare, som insåg handelns och skeppsfartens vigt, samt nödvändigheten af en flotta till dess beskydd, begaf sig till Holland, för att lära skeppsbyggnadskonsten, och försmådde ej att sjelf lägga hand dervid och att arbeta som en simpel timmerman på varfven i Saardam. Holländarne hafva, för att så länge som möjligt bevara den skröpliga bostaden, uppfört ett skjul deröfver, emedan den eljest längesedan skulle hafva sammanstörtat. — Under sitt vistande derstädes var det, som Kejsaren drog till sig alla de dugliga sjömän, han kunde öfverkomma, och då var det äfven som Villebois kom i hans tjenst.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Nohrborg; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Peterson.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Ljunggren.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Rabe.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 125 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 125. Måndagen den 25:te Oktober 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Vi hafva härstädes en längre tid haft en ytterst stormig och regnig väderlek, och ännu har ej vädret stadgat sig. Enligt rykten, som dock fordra en närmare bekräftelse, skola, under de sednaste stormarne, flera sjöskador inträffat på Bohusländska kusten. — För öfrigt passerar här icke något nytt af särdeles intresse, så vida man ej till sådant vill räkna de nya pjeser, på hvilka Djurströmska truppen, som för närvarande uppehåller sig härstädes, bjuder den konstälskande allmänheten.

= Från Stockholm underrättas vi, att Svaranden i Straussiska tryckfrihetsmålet, Hr A. W. Strehlenert, den 19:nde dennes inför Kämners-Rätten aflemnat sin slutförklaring, hvarefter skreds till val till Jury, då följande ledamöter utsågos:

Af Aktor: Kyrkoherden i Clara, Doktor Josef Wallin (utesluten af Svaranden); Lektorn vid Stockholms Gymnasium m. m. Hr Lars Magnus Enberg; Lektorn vid samma Gymnasium, Hr Axel Eurén; Kyrkoherden i tyska församlingen Hr Rothlieb.

Af Svaranden: General-Adjutanten Grefve Carl Henrik Ankarsvärd (utesluten af Aktor) Hr Kammarherren Frih. Fredrik Boye; Öfver-Inspektoren Hr Jonas Falkenholm; Hr Auditören Georg Scheutz.

Af Domstolen: Hr Presidenten m. m. Poppius (utesluten af Svaranden), Hr Professor Gustaf Erik Pasch, (utesluten af Aktor); Kongl. Wetenskaps-Akademiens Astronom, Professor H. Selander; Lektorn vid Stockholms Gymnasium, Lektorn vid Sockholms gymnasium Mag Johan Lundstet; Kämnersrätts-Notarion, Magister Fredrik Höjer.

Dagen till Juryns sammanträde utsattes till den 12 November.

= Ett försök af Prest- och Bi-mannen Hr Olsson - Angellin - Angeldorf, att få Stockholms Prestsällskap att konstituera sig till ett slags katholsk konklav, för att, till ledning för den blifvande juryn i straussiska tryckfrihetsmålet, på förhand uttala *kyrkans* anathem öfver den förment kätterska boken, har totaliter misslyckats.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

De nyaste underrättelserna från detta land lyda temligen gynnande för den bestående regeringen. Ett uppror i Madrid natten emellan den 7:nde och 8:nde dennes, hvarvid man skall hafva haft för afsigt att bortföra drottningen och infantinnan, har blifvit tillintetgjordt. Anledningen dertill gaf afsättningen af 88 gardesofficerare, jemte den formodan, att regeringen ärnade upplösa detta garde. Striden uppkom i palatset emellan gardet och de af några bataljoner af garnisonen understödda hellebardiererna. Handgemänget, som var ganska blodigt, slutades till regeringens fördel, och morgonen efter den stormiga natten defilerade trupparne och nationalgardet med största enthusiasm förbi drottningens balkong, på hvilken regentinnan, regenten och ministrarne befunno sig. General Concha och general Diego Leon, som stodo i spetsen för de upproriske, flyktade, då de sågo spelet forloradt, med 40 ryttare till de nordliga provinserna, dit de skulle hafva velat bortföra drottningen. 80 personer skola hafva dels blifvit gripne med vapen i hand, dels arresterade på misstankar om delaktighet i sammansvärjningen; 8, enligt andra uppgifter 15, af dem, ibland andra brigadieren Rozagueray jemte tvenne generallöjtnanter skola redan blifvit skjutne. Espartero, så väl som Arguelles, var på förhand underrättad om sammansvärjningen. Den sednare lemnade ej ett enda ögonblick de rum, hvari drottningen och infantinnan befunno sig; den förre ställde sig sjelf i spetsen för slottets besättning, hvilken förstärktes genom andra trogna truppar, och hade nära fallit för en kula, som en af de sammansvurne under striden rigtade mot honom. Befolkningen i hufvudstaden förhöll sig fullkomligt stilla.

O'Donnell, som ännu alltjemt ligger qvar i citadellet vid Pampelona, har den 11:te och 12:te låtit häftigt beskjuta staden, samt derigenom derstädes anstält mycken skada. Ibland hans soldater skall råda mycken oenighet och en del af desamma redan hafva återvändt under Riberos fanor, hvilken sednare nu skall hafva samlat 10 bataljoner och trenne gånger tillbakaslagit sin fiende, då denne forsökte lemna fästningen, der han, så vida icke sakerna i en hast taga en annan vändning, omöjligen länge kan hålla sig, alldenstund han ej äger lifsmedel för mer än 3:ne dagar och alla hans kommunikationer äro afskurne. Regenten skall, i Riberos ställe, hafva utnämnt general Ayerbe, som nu är i antågande från Aragonien, till befälhafvare i Pampelona.

Utom Navarra och de baskiska provinserna har hittills ingen egentlig sympathi visat sig för O'Donnell, då man undantager Saragossa, der endast andra gardesregimentet uttalat sig för densamme; men detta har dock redan åter blifvit bragt till lydnad, och staden Saragossa sjelf

har kraftigt yttrat sig emot insurrektionen. Provincialdeputationen, ayuntamiento och nationalgardet hafva nemligen den 6:te tillställt regenten en skrifvelse, i slutet hvaraf det heter: "I edra händer ligger fäderneslandets väl. Var döf för dessa strenstämmor, som alltför länge insöft er i ett system af mildhet och olycksbringande dröjsmål. Omgjorda er ännu en gång med det svärd, hvilket spridt så mycken glans öfver det nu af vanartade söner förrådda fosterlandet, och svär, att ej förr sticka det i skidan, än ni tillintetgjort alla dess fiender. Provinsen Saragossa, hela Aragonien, afbidar med ångest er första rörelse. Ni kan räkna på dess söners tapperhet. Ett slag, ett enda af er arm utfört slag, skall er alltid qväfva den vulkan, hvarifrån vara politiska skakningar leda sitt ursprung. Men må ni tillika besinna, att Aragonierne aldrig vika tillbaka på frihetens och oafhängighetens bana, och att de hellre, än att de fördraga ett tyranniskt ok, skola utsätta sig för alla asoira af en ny revolution. Må ni undvika en sådan framtid af blod och tårar, och fortfarande hafva för ögonen, att det ej gifves något val emellan despotismen och anarkien, om folken besluta sig till, att till hvarje pris eröfra sin frihet!"

Liksom Aragonien, har äfven Catalonien yttrat ett afgjordt missnöje mot en reaktion till drottning Christinas förmån, och äfven på den egentliga skådeplatsen för upproret är sakernas tillstånd ej för henne så gynnande, som det vid första påseendet skulle kunna tyckas; att O'Donnell beskjuter Pampelona, bevisar tydligt, att han är sin motståndare, Ribero, underlägsen. Hvad, som slutligen betydligen måste kompromettera insurgenternes ställning i Bilbao och på andra orter vid biscaiska hafsviken, är den befallning, hvilken engelske chargédaffairen i Madrid den 8:de skall hafva tillställt engelske konsuln i San Sebastian, att, å Englands vägnar, protestera emot insurrektionen och ej tillåta något engelskt handelsfartyg, att tillföra insurgenterna ammunition och vapen. Derjemte förnyar sig äfven det ryktet, att en betydlig korps, under segerhertigens personliga anförande, ofördröjligen kommer att uppbryta från Madrid emot de norra provinserna.

Espartero har låtit utfärda följande proklamation:

Spanioner! De allvarsamma oroligheter, hvilka fienderne till sakernas närvarande, af nationen sanktionerade ordning, åstadkommit, fordra energiska och kraftiga åtgärder, och regeringen har beslutat att vidtaga sådana. Genom folkets fria vilja ställd i spetsen för nationen, åligger det mig, att till hvarje pris försvara konstitutionen, Isabella II och de bestående principerne. De män, hvilka genom sitt handlingssätt föranledde förflutna årets allvarsamma tilldragelser, söka väcka uppror, i det att de konspirera emot konstitutionen, lagarne och den allmänna ordningen. I Navarra har general O'-Donnell höjt upprorsfanan och lockat till sig några villseförda menniskor, med hvilka han kastat sig in i citadellet vid Pampelona. De trogne trupparne af besättningen och nationalmilisen inneslu ta honom derstädes och ifrån alla håll äro ansenliga stridskrafter i anmarsch, för att qväfva denna förskräckliga attentat i sin födsel. General Piquera har likaledes i Vittoria höjt upprorets fana, i det att han proklamerat de baskiska provinsernas fueros och satt sig i öppen fiendtlighet emot fäderneslandets lagar och intressen. I samma provinser har en handfull Spanierer sammansvurit sig, för att trotsa nationens regering och lagar, samt störta fäderneslandet i en afgrund af olyckor. Man planterar ett bedrägligt banér i Drottning Christinas namn, för att uppväcka passioner hos de missnöjde och dem, som äro fiender till reformerna och för att sätta afskyvärda planer i verket. Under så allvarsamma omständigheter har regeringen träffat alla åtgärder, som hon ansåg lämpliga, för att förebygga de brott, som hon efter lagarnes hela stränghet skall straffa. Hon är oupphörligt sysselsatt med dessa helsosamma åtgärder, utan hvilka hvarje stat skulle löpa fara. De skola med klokhet och energi blifva satte i verket, och en tapper armé, en beslutsam nationalmilis, folkets intresse och vilja skola understödja desamma. Lagen angående komplotter skall strängt användas emot alla dem, som, ledde af en straffvärd egoism och en egennyttig äregirighet, inlåta sig i sammansvärjningar och smida omstörtningsplaner. Domen skall hastigt fällas och lagens svärd träffa de straffbare. Den verkställande makten skall vara oförändradt verksam till att undertrycka och förebygga sådana. Spanioner! Lefven trygge i den förvântan, att regeringen vakar öfver eder säkerhet och eder frihet, öfver allmänna eganderätten och edra dyrbaraste intressen. Jag hyser förtroende till er patriotism, och stödjer mig på alla de mäns loyalitet, hvilka uppriktigt proklamerat de nu gällande principerne och det nuvarande politiska systemet. I skolen alltid finna mig ense med er, att bringa det sista offret åt ett fädernesland, hvilket eder medborgare, konungarikets regent, för alltid egnat sitt lugn och sitt lif. Madrid den 6 Okt. *Segerhertigen.*

Den närvarande ministèren skall vara allvarsamt betänkt på, att tillvägabringa en förmälning emellan Isabella och den äldsta sonen af infanten Don Francisco. Hr Arguelles skulle då öfvertaga den unge prinsens uppfostran, för att hos honom inplanta sådana grundsatser, att det införda konstitutionella systemet i honom vunne ett kraftigt stöd. Infanten Don Francisco sjelf har längesedan bestått det konstitutionella eldprofvet, i thy att han visat sig såsom den bittraste fiende till drottning Christina och formligt brutit med sina höga anförvandter i Paris, samt, oaktadt han blifvit utesluten från regentskapet och förmynderskapet, likväl hyllat revolutionen och den nye regenten. Hr Isturiz skall hafva svårt komprometterat sig vid upproret i hufvudstaden; han skall nemligen, i fall det lyckats, haft för afsigt att proklamera en provisorisk regering och sjelf träda i spetsen för densamma.

Några sednare underrättelser gifva vid handen, att Urbistondo lefvererat Iturbe en obetydlig fäktning, som ej ledt till något resultat, samt att några orter i Alava uttalat sig för rörelsen. Öfverste Fernandez samlar manskap i Bergara för O'Donnells räkning; han skall redan hafva 500 man hos sig. Guerilaband bilda sig redan i trakten af Valcarlos. En deputation från Guipuscoa har begifvit sig till Bergara. Man tror att detta skett i den afsigt, att kunna åstadkomma en resning i massa, till förmån för Drottning Christina. Portugalet har förklarat sig för denna sednare, men Logrono för Espartero En af general Alcala tillkallad provincialbataljon från Burgos har qvarstannat hos general Piquera i Vittoria. Man väntar, att general Alcala, som ännu befinner sig i Tolosa, skall draga sig tillbaka till San Sebastian.

De närmare detaljerna af striden i hufvudstaden äro, enligt en officiell berättelse, följande

Generalerna Leon och Concha begagnade ankomsten af prinsessans regimente, för hvilket den sednare förut varit chef och hvilket var honom helt och hållet tillgifvet, för att försöka en coup de mains. De förfogade sig till palatset och stego der, i spetsen för vakten, som bestod af en esqvadron af kungliga gardet jemte provincialjägarne, upp i Drottningens rum, under det att prinsessans regimente besatte platsen omkring palatset. Drottningens rum bevakades af hellebardiererna och dessa gjorde ett lifligt motstånd. De uppställde sig i slagtordning i den *garde du-corps* tillhöriga sal och mottogo de afdelningar, som angrepo dem, med gevärskott, samt drefvo dem flera gånger tillbaka. Detta motstånd af hellebardiererne gaf jägarne från Luchana, hvilka gripit till vapen, tid till att infinna sig på skådeplatsen. De trängde genom fönstren och köken i nedra våningen in i palatset. Under det att detta föregick i platsets rum, utgjorde de offentliga platserna och gatorna, som stöta intill dessa, skådeplatsen för partiella fäktningar. Förvirringen, som ännu mera ökades af nattens mörker, var så stor, att patrullerna af nationalgardet gåfvo eld på hvarandra. Emellertid framskyndade truppar från alla håll och omringade hela den till staden stötande delen af palatset. I det inre af detta lutade striden allt mer och mer till jägarnes från Luchanas fördel, och generalerne Leon och Concha drogo sig nu med gardets kavalleriesqvadron, jemte en del af sitt infanteri tillbaka till gatan Parolo. De öfriga blefvo afväpnade och tillfångatagne. Ibland dem befunno sig flera officerare af gardet. Klockan half till fem om morgonen var allt förbi.

ITALIEN.

I går eftermiddag inträffade Hans Helighet Påfven, under kanonernas dunder och klockornas ljud, åter i Rom i högönsklig välmåga. Så snart signalskottet till hans annalkande gafs, råkade hela staden i rörelse. Corso blef i ett ögonblick behängdt med tapeter, alla fönster, och balkonger voro besatte med menniskor. Den Helige Fadren for i sin resvagn genom den jublande mängden, som helsade honom med glädje och bad om hans välsignelse. Ankommen till quirinska palatset, utdelade han från den stora balkongen sin apostoliska välsignelse öfver den talrika mängden. Kardinalerne, senaten med sin svit, de förnämste embetsmännen, de romerska ädlingarne etc., mottogo derefter den återvändande kyrko- och landsfursten i den stora audienssalen. Om aftonen var hela staden illuminerad.

FRANKRIKE.

Infanten Don Fransisco de Paulo har ifrån Bayonne afrest till Spanien. De dokumenter, som i *Lyon* blifvit tagne i beslag på det ställe, der *la charbonnerie reformée* hade sin samlingsplats. skola vara af mycken vigt; ibland annat fann man listor, på hvilka medlemmarne af detta sällskap voro uppförde med namn sådana som t. ex. Alibaud II Robespierre II, Marat, Hebert etc.

Quenisset (han som nyligen sköt på de franske prinsarne) skall aflägga sa precica och fullständiga bekännelser, att hans medskyldige ej äro i stand till att bevisa sin oskuld. Redan förut hade han bekänt, att åtta andra personer, liksom han, hade svurit att skjuta pa prinsarne. Öfvergifven af dem i det ögonblick, som gerningen skedde, lemnar han dem nu till pris åt rättvisan, i hvars händer de hafva fallit. Det har fattats dem mod, att utföra sin afsigt, de hafva brutit sitt löfte, sin ed och nu anser Quenisset sig löst från sin och skonar dem icke. Vid konfrontationerna med dem, som på hans uppgift, blifvit häktade, afgifver han så positiva förklaringar, att det skulle vara ganska svårt, att försvara sig emot desamma. Han bekäner icke blott, han anklagar. Tio Personer hafva redan blifvit häktade, såsom deltagare i hans attentat.

De i Lyon företagna arresteringar skola blifvit foranledde af Quenissets bekännelser. Äfven redaktören af *Journal de Peuple* har i anledning deraf blifvit arresterad.

POLEN.

Ryssland går tillvöga med störsla konseqvens, vid befästandet af sin makt i Polen. Besättandet af vestra gränsen med rörliga militärkolonner lemnar ånyo derpå ett träffande bevis, äfvensom icke mindre det alltjemnt fortskridande införlifvandet af Polen med den ryska kolossen, så att detsamma snart nog torde komma på listan af de ryska guvernementerna. Måtte det öfriga Europa ej lemna denna Rysslands ofantliga intensiva kraftutveckling ur sigte! Lyckas det Ryssland att allt mer för sig vinna Polackarne — redan är deras ovilja mycket förminskad, — så komma desse att utgöra en respektabel förtrupp, på hvilken det så mycket mera kan räkna, ju mera deras ovilja emot Tyskarne genom spärrningsanstalter underhålles. Alla förhoppningar om mildring i gränsspärrningen äro fåfånga, emedan alla nyare åtgärder göra densamma allt strängare. I Polen har man redan vant sig dervid, och om man än här och der finner sig besvärad deraf, så ser man sig dock på annat sätt åter godtgjord genom den kraft, hvilken regeringen utvecklar, för att höja de inhemska manufakturerna ock näringarna, handlen och landthushållningen.

RYSSLAND.

Enligt underrättelser från Östersjökusten skola allvarsamma oroligheter hafva utbrutit i Lifland, hvilka dock af de dervarande auktoriteterna snart blifvit stillade. Äfven i Georgien har ett uppror utbrutit emot auktoriterna. Såsom larm- och krigssignal skola insurgenterna hafva stuckit karantänshusen i Akeslika (Anaklia?) i brand.

TURKIET.

Konstantinopel. Mehemed Ali har förklarat sig nöjd med den af Sultanen till 60,000 pungar nedsatta tributen och nyligen till honom afsändt 10,000 pungar, eller fem millioner pjaster, såsom afbetaling på den återstående tributen.

NORDAMERIKA.

En hop Kanadier skola hafva inträngt på de Förenta Staternas gebit och bemäktigat sig en amerikansk officer, såsom repressalier för M'Leods häktande och såsom en gisslan för dennes säkerhet.

SYDAMERIKA.

I Chili har man skridit till val af en ny president och valstridigheterna hafva försatt landet i en uppresning, som nästan liknar ett borgerligt krig. De båda kandidaterne äro förre presidenten, general Pinto och befälhafvaren öfver chilisiska armén i provinsen Conception, general Putner. Man tror, att Pinto kommer att segra, men fruktar att hans medtäflare ej torde foga sig i sitt nederlag, utan försöka att med våld genomdrifva sina afsigter. — I Peru hvilar den borgerliga tvedrägten för ögonblicket. De af general Gamarra slagne och förskingrade upprorstiftarne hvilkas hufvudman Vivanes var, hafva ej företagit några vidare demonstrationer. Alla de fångar, som blifvit tagne i sista träffningen, hafva blifvit skjutne. I söder herrskar emellertid ännu allmänt en

stark gäsning. Der råder en djup och allmän ovilja emot Gamarra, hvilken man ej kan förlåta den diktatoriska myndighet, hvarmed han styrer landet. Ex-presidenten Santa-Cruz äger talrika anhängare, hvilka endast afbida ett gynnande tillfälle, för att återkalla honom från sin landsflykt. — En sjödrabbning föreföll den 3 Aug. i närheten af Montevideo emellan eskadrarne från Montevideo och Buenos-Ayres, den förre 8, den sednare 9 skepp stark. Efter en fyra timmars strid blef den sednare nödsakad att söka öppna sjön, och man förmodar att befälhafvaren sjelf blifvit sårad. Men äfven segrarne hafva lidit en betydlig förlust; ett af deras skepp blef skjutet i sank och alla de öfrige blefvo mer eller mindre skadade. — Engelska ångfartyget Chili har lidit skeppbrott på kusten af Chili, hvarvid flere personer omkommit.

Insändt.

HANNAS * MINNE.

Godt är landet — hemlandet det rätta —
Hvarifrån hon kom och dit hon gick;
Resenären knappt hann märken sätta
I sin almanacka, då hon fick
Skåda glädjens irrbloss här på jorden —
Förebilder af ett högre ljus —,
Innan hon, en Engels like vorden,
Sväfvar, skyddande sitt jordehus.

Många hjertan bo ännu här nere,
Dem hon vann och egde — eger än!
Långsamt resande, hon vunnit flere:
Denna tro har hvarje, hennes vän.
I eröfrarens —, i Wilhelms minne
Lefver Hanna, evigt minnesvärd;
Vid desss urna här i tiden brinne
Hjertan, som en rättvis offergärd.

PHILONION.

Hvarjehanda.

Också ett slagsmål.

Den 9:nde Sept. föreföll åter en prygelscen i de förenta Staternes representantkammare: Hr *Stenley* från Nord-Carolina och Hr *Wise*, en hetlefrad Virginier, råkade i disput. Hr Wise framträder till den plats, der Hr Stanly sitter, och råder honom, att något bättre välja sina uttryck. *Stanley:* "Jag behöfver ej edra varningar." *Wise;* "Kom och följ mig!" *Stanley:* "Gå ni sjelf er väg, jag har ej något med er att skaffa." *Wise:* "Jag föraktar, hvad ni säger." *Stanley:* "Ni är en lögnare"... Nu började uppträdet: Wise ville gifva Stanley ett rapp, men träffade icke. Derefter uppstod ett förfärligt slagsmål och villervalla. Inom ett ögonblick såg man ej annat, än en förvirrad massa af menniskor, ibland hvilka Wise och Stanley helt och hållet försvunno. Äfven Arnold från Tennesee och Butler, en Kentuckier ("till hälften häst, till hälften alligator"), packade på hvarandra. Ifrån alla delar af salen trängde man sig tillsammans. Några hoppade öfver bord och bänkar; andra åter fattade posto på desamma, och öfver den kämpande sammanpressade massan såg man här och der käppar höjda till prygling. Ingen lemnade något gehör åt talmannen, och af husets embetsmän var ingen betänkt på ordningens upprätthållande, utom dörrvaktaren, hvilken bemödade sig att tillsluta dörrar och fenster emot den utifrån påträngande folkmassan. Slutligen afstannade dock oväsendet; man kunde åter forskaffa sig gehör, och på Hr Ingersolls proposition blef beslutadt, att hänskjuta händelsen till en kommitè, som skulle yttra sig öfver det straff, hvartill de brottslige gjort sig skyldige.

* *Fru Johanna E. Holmgren, född Fåhræus, på Gottland, d. 14 Nov. 1814, död i Götheborg, d. 14:de Oktober 1841.*

August Wilhelm von Schlegel skall i Berlin blifva med mycken förundran begapad och bekikad. Han visar sig på gatorna såsom en gammal, men dock mycket sirlig och nätt herre, med ett långt hvitt skägg, klädd i sammetsrock, orangefargade benkläder samt värja och skor med spännen.

Tillkännagifvanden.

Fredagen d. 29:de Oktober, uppföres på Stora Theatern: EN TRAPPA OPP OCH PÅ NEDRA BOTTEN, eller LYCKANS KAPRISER, Komedi i 3 akter, med sång, Musiken af Ad. Müller, efter Johan Nestroys: Zu ebener Erde und erster Stock oder Die Launen des Glücks; öfvers. af E. W. Djurström.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [496]

Annonser.

Auktion:

Tisdagen d. 26:te dennes från kl. 10 f. m. försäljes medelst Auktion å Börsen för Assuradörernas räkning och för bestämmande af Tull och öfrige afgifter, följande, ankommet med Ångfartyget Express, Kapten J. Dudley från Hull, nemligen: ett parti skadadt Bomullsgarn, som dagen förut, från kl. 10 till 12, äfvensom Auktionsdagen, från kl. 9 till auktionens början, kan beses, då anmälan derom göres i Hr Isac Lemans Kontor. Götheborgs Konfiskations- och Tullkassörs-Kontor d. 21:ste Oktober 1841.

G. E. BERGWALL. [494]

Till salu:

203:dje Hamb. Klass-Lotteriet,
i sex klasser.
1:sta klassens dragning d. 14 Nov. 1841,
insats 3 R:dr Svenskt Banko.
Högsta vinsten i lyckligaste fallet är
100,000 Mark.

Lotter till detta lotteri, äfven delade uti ½ ¼ ⅛ delar, säljas hos undertecknad, och blifva reqvisitioner ifrån andra städer skyndsamligen effectuerade. Planer så väl på Svenska som Tyska språket utlemnas gratis hos L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.
[465]

Det 7:nde Varu-Klass-Lotteriet,
äfven grundadt på 203:dje Hamb. Stats-Lotteriet;
1:sta klassens insats, 8 sk. b:ko. Högsta vinsten inlöses, om så önskas, med
1000 R:dr R:gs,
och alla de nummer, som i Hamburgska Lotteriet få intet, erhålla häri hvardera
Två par Thékoppar af Rörstrands porcellain med målningar.

Planer och lotter till dessa Lotterier finnas hos undertecknad. Reqvisitioner ifrån andra städer expedieras genast. L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokh. [488]

Diverse.

Undertecknad, som i flere år arbetat å de mest godkända Urfabriker i Hamburg och London. och numera etablerat mig härstädes såsom Urfabrikör, får härmed hos den Resp. Allmänheten rekommendera mig till utförande af alla till mitt yrke hörande arbeten, så väl förfärdigande, som reparerande at alla sorter *Chronometer-*, *Duplex-*, *Ancre-*, eller *Patent-*, *Iever-* och *Cylinderur*; och finnes hos mig jemväl ständigt, att för de mest modererade priser tillgå utmärkt omsorgsfullt tillverkade *Fickur* i Guld- och Silfverboetter, med och utan tapphål af sten, *Bordstudsare* och *Pendelur*, större och mindre *Väggur*, med och utan Väckverk, *Patent-urglas*, samt för öfrigt alla till urmakeriet hörande VERKTYG, m. m.

C. L. MALMSJÖ,
boende i Hr P. Melins hus, N:o 49, vid Lilla Torget. [495]

Artificiella tänder.

Undertecknad har från Paris erhållit åtskilliga sorter ovanligt vackra tänder, hvilka rekommenderas till insättande. Jag träffas hemma alla förmiddagar i mitt logis i stora Sockerbruket, flygeln åt Slagtarehuset.

AUG. L. FRÆNKEL. [487]

= Undertecknad, som flyttat till Herr Enanders hus midt för stora torget, rekommenderar sig med utmärkt vackra sidenhattar och negligéer, i modernaste façoner; reparation af alla sorter hattar, tvättning och uppsättning af negligéer till högst billigt pris; äfven mottagas fruntimmerskläder till förfärdigande med accuratess och skyndsamhet. J. CEDERWALL,
Hattfabrikör. [482]

Köpare till ett parti godt snör, passande för Skepps behof, uppgifves å C. F. Kjellbergs Contor.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 126 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft. m

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 126. **Onsdagen den 27:nde Oktober** **1841.**

Götheborg.

Under stormen den 21:ste dennes hafva följande olyckor tilldragit sig: ett barlastadt engelskt fartyg har strandat en half mil söder om Falkenberg; ett dito, lastadt med talg, i närheten af Warberg, samt 2:ne tyska, det ena lastadt med stenkol och det andra endast barlastadt, å de så kallade Nidingarne.

= Den 26:te dennes har kustvakten Sven Larsson från flyktande personer under beslagsanspråk anhållit 32 stycken färgad foderväfnad och 20 dito sitz.

= Kongl. Maj:t har, genom en utfärdad allmän kungörelse, förklarat, att priset å den saltpeter, som, inom riket bevisligen tillverkad, erbjudes staten till inlösning, ej innan näst instundande riksdag kommer att under dess nuvarande belopp, eller 5 R:dr B:ko för L㎗, nedsättas, samt att Kongl. Maj:t vill, för tiden emellan hvarje riksmöte, hädanefter bestämma ett minimipris å nämnde vara.

Korrespondens.

Några vänskapliga spörsmål och råd till Svenska Biet.

> "Med puckel fram och puckel bak
> En krympling hela qvällen skrutit,
> Hur hans figur vann könets smak;
> Och hvilka prof han deraf njutit;
> Det var i *mörkret* en *klar* sak." —
> KELLGREN.

I alla tider hafva korparne och skatorne berömt sig af sin sång, och Kellgren låter dem t. o. m., i ett stycke, kalladt "Fåglarnas Vitterhets-Akademi," vinna priset. Denna Kellgrens idé är verkligen, såsom allt af den store mästaren, ganska förträfflig. Fru Lenngren låter i sin "Vauxhall bland Djuren" björnen, med lika stora anspråk, som klumpiga attituder, täfla i danskonsten. Svenska Biet i ett af sina nyligen utkomna nummer ordar skrytsamt, huru det under årets lopp fullgjort de i sitt riksbekanta, af oss tillförne vidrörda, program gifna löften, att arbeta för en "Svensk Rådkammare," "reformer i näringarne", "starkt nationalförsvar", "ett nationelt lagväsende," (åstadkommet kanske genom Hr L. Johansson Boye?), "en bildande litteratur", tryckfrihet", "vördnad för öfverheten", "ett skattesystem" och (hjelp Samiel!) "*sträng rättvisa vid alla befordringar*" m. m.

I anledning af de anmärkningar, vi, straxt sedan detta program blifvit synligt, dervid vågade göra, och det värdiga sätt, hvarpå dessa af Biet besvarades, trodde vi oss slippa att höra Biet vidare yttra ett ord om programmet och sin alltför celebra "Svenskhet." Danskarne, tänkte vi, skryta väl ej gerna öfver sin *seger* vid Helsingborg, eller Ryssarne öfver sin *triumf* vid Narva; men vi bedrogo oss på Sv. Biet, som vi härutinnan trodde ega någon takt, någon liten gnista qvar af "pudor et veritas." I största nöd griper man äfven efter halmstrån, derföre då Sv. Biet nu äfven af sina själsförvandter började angripas, och Wermlands Tidningar nyligen vågade göra sin värda kusin några rätt mustiga beskyllningar, kunde det stackars Biet ej hitta på annan utväg, än att framkomma med programet och göra några af sina vanliga slag med vingarne, för att visa, det alla i det "*ärliga*" programet gifna löften blifvit uppfyllda, och således de i Wermlands Tidning gjorda tillvitelserna voro ogrundade. Bättre hade dock Biet gjort, om det denna gången låtit sin bekanta kock tända upp eld, sätta kastrullen på och tillaga, eller rättare *tillröra*, en af dessa vanliga tinkturer, hvarpå B. dagligen har att bjuda, och dagligen kommer att bjuda, till dess det slutligen får sin egen *unctio extrema* färdig, på hvilken det redan länge arbetat. Vi vilja ej nu punkt för punkt vederläggande genomgå Biets program; vi hafva redan gjort det vid slutet af förra året, hvarföre vi nöja oss med, att endast tillställa Biet några frågor och gifva det några råd. Huru kan en Tidning, som säger sig ega en vida upplystare publik, än Sveriges öfriga Tidningar, huru kan den så underkänna sina läsares omdöme och vett, att den ens vågar göra ett försök att tratta i dem så grofva osanningar, som t. ex. att B. under årets lopp arbetat för hushållning med statsmedlen, eller ifrat för sträng rättvisa vid alla befordringar? Är det ej Biets egen publik, som det skymfar, då det bemödar sig med dylika försök? hånar ej B. härigenom det sunda vettet? eller tillerkänner B. sina läsare ej ens en smula omdömesförmåga? eller har fanatismen alldeles beröfvat B. synen?

I sanning i ifrågavarande fall veta vi ej, antingen vi mest skola häpna öfver B:s oförskämdhet, eller klumpiga taskspeleri, uppenbara skrymtan eller tydliga enfald. Men äfven våra motståndare vilja vi gifva råd, och det är derföre, som vi tage oss friheten lemna Sv. B. några sådane, helst vi derigenom äfven afbörda oss en gammal skuld, sedan d. 7:nde December sistlidet år, då Biet i all vänskaplighet behagade gifva Red. af Phoenix en "uppmaning." Vi våga derföre råda Sv. B., som är så mäktigt och inflytelserikt, och som hvarje slagtmånad slagtar alla oppositions-tidningarne, de der dock alldeles likna Thors bockar, som, fastän de hvarje afton slagtades och uppåtos, dock innan morgondagen voro lifslefvande igen — vi råda det, att heldre, än att genom en sådan der öjlig

slagtmanöver qväsa oppositionen, laga så, att ej så många och i ögonen fallande bakvändheter, särdeles i befordringsväg, ske, ty att hindra detta vore rätta sättet att stoppa munnen till på lastarenom, och således bästa sättet att tillintetgöra all opposition. Vidare råda vi Svenska Biet, att sjelf anmärka det bristfälliga och redlösa i samhället; i ett sansadt och värdigt sprak reflektera häröfver, samt visa bästa medlet till dess helande, då, i händelse B. gjorde detta oförskräckt och ärligt, utan några hocus pocus, skulle en eller annan af våra oppositionstidningar i hufvudstaden möjligen af B. kunna utträngas, men icke kunna de skadas af Biets ensidiga och bigotta åsigter, dess personella epigrammer, plumpa osanningar, och ömkligt löjliga hetsjagt på Aftonbladets 5000 prenumeranter. Slutligen råda vi Biet, att, oaktadt den bekomna tacksägelse-adressen från Alingsås, ej taga på sig en så högvigtig mine och oupphörligen rosa sig sjelf, ty, fastän vintersolståndet snart är för handen, är dock tillräckligt ljust, att upptäcka Biets deformationer, och då är det för B., liksom det var för den i vårt motto citerade figuren svårt, att för publiken stå och skämmas.

Insändt.

Komminister Beckman, Barnsängsqvinnan och Stockholms Konsistorium.

Hufvudstadens prester, bland hvilka man räknar så många ädla och utmärkta män, har inom en liten tid kommit i erfarenhet, att "societeten är något blandad." För icke längesedan begaf sig nemligen, att en af ordets dervarande tjenare, som af en döende mor mottagit ett barn att uppfostra, piskade detta barn till bekännelse af ett brott, som det icke begått, och icke nöjd härmed, drog barnet inför polisen ibland andra tjufvar och skälmar, och derefter med ett verkligt odium theologicum försvarade sin handling. — Folket, som dess värre börjar reflektera öfver religiösa ämnen och till och med dristar sig att pröfva icke allenast presternas *tro*, utan det som är ännu djerfvare, till och med deras *handlingar*, billigade icke den prestens handling. Samma förhållande är det nu med komministern i Clara, Hr *J. W. Beckman*, som nekat att meddela den Heliga Nattvarden åt en i barnsnöd stadd döende qvinna, derföre att hon icke på dödsbädden kunde presentera prestbevis. Qvinnan dog utan Evangelii tröst, men komminister Beckman har det oaktadt handlat efter kyrkolagen, som lärer vara så inrättad, att en prest icke bör meddela tröst och hugsvalelse åt en döende menniska, om han icke förut fått en papperslapp, på hvilken en annan prest skrifvit ett intyg om personens ålder, frejd, och om han möjligen haft smitt- eller vaccinkoppor. Detta har Stockholms Konsistorium sagt, och det är derföre ofelbart, att det är på det sättet. Vid genomläsningen af Konsistorii yttrande, fäste jag min uppmärksamhet vid några småsaker, som kanske kunna roa allmänheten, hvadan jag här nedskrifver desamma.

1:o Konsistorium säger, efter en nätt redogörelse öfver händelsen, följande: "Konsistorium — — — kan icke annat, "än anse komminister *Beckmans* förfarande med den sjuka qvinnan vara i "full öfverensstämmelse med hvad kyrkolag och *samvete* i sådana fall föreskrifva."

Om kyrkolagen bjuder att icke trösta, hugsvala och meddela en efter nådemedlen trängtande Kristen den Heliga Nattvarden, utan föregående katekesförhör eller prestbevis, bjuder deremot samvetet att trösta och hjelpa den döende, så mycket man kan. Men Konsistorium säger, att Hr Beckman handlat både efter pligt och tillika *efter samvete:* Konsistorium har således pröfvat komminister Beckmans samvete och känner, att han icke inom sig anser sig hafva felat; Konsistorium känner således att den döende qvinnans sista bön, som försmäddes, icke i Hr komminister Beckmans samvete uppväkt någon oro? Men enligt hvad Konsistorium sjelf tyckes erkänna, finnes det blott *en*, som kan pröfva menniskans inre, d. v. s. hennes samvete, och denne är Gud. Konsistorium har det oaktadt försäkrat oss om, att komminister Beckman handlat efter samvete, och detta kan endast tydas på 4 sätt: 1:o antingen att Konsistorium menar sitt eget samvete, men det var ju icke frågan om *det*, utan om komminister Beckmans eget; eller 2:o att Konsistorium anser sig ofelbart att bedöma samveten och således är= Gud; eller 3:o att komministern i S:t Clara församling i Stockholm, Hr J. W. Beckman, har ett speciellt samvete af en underordnad och gröfre samt således för Konsistorii pröfning mera åtkomlig natur, än andra menniskor; eller ock 4:o har Konsistorium tillagt ordet samvete, utan att egentligen tänka på slutföljderna.

2:o Då, säger Konsistorium, efter uppräknandet af en mängd författningar, att dessa af Konsistorium "icke annorlunda "kunna tydas, än att det dock alltid "måtte vara den tjenstförrättande prestens "första och förnämligaste åliggande att "före aflösningens och den Heliga Natt- "vardens meddelande göra sig underrättad "icke blott om kommnnikantens själatill- "stånd, hans syndaånger och botfärdighet, "utan äfven derom, att denne eger, om "ock en enfaldig, dock någorlunda redig "och så vidt fullständig kunskap i Christen- "domen, att han kan fatta betydelsen "och vigten af den heliga måltiden."

Men detta prestens *första* och *förnämligaste* åliggande — är det väl säkert, att detta så noga iakttages inom alla sferer af vårt kristna samhälle? Månne det aldrig händer, att det gudomliga ordets tjenare är delikat nog, att ej genera den, som är nära att på svandunsbädden i de gyllene gemaken draga sin sista suck, med att underrätta sig om, huru med hans kristendomskunskap kan vara bevändt, eller månne detta endast noga iakttages mot den, som på armodets hårda läger uppgifver sin jordtrötta anda? Det borde åtminstone *ej* vara så; ty en yttre lysande ställning inom samhället, börd och förmögenhet böra aldrig kunna berättiga presten till den förmodan, att deras innehafvare äfven i andliga ting skulle stå högt öfver mängden; och att således en lag, som stadgar, att den döende kommunikanten skall undergå förhör i sin kristendomskunskap, ej behöfde appliceras på den rike och mäktige, utan egentligen endast vore stiftad för de lägre samhällsklasserna, i afseende på hvilka densamma ganska ofta ytterst strängt och obilligt handhafves, såsom t. ex. i närvarande fall, der en stackars qvinna nekas all andlig tröst i sina sista stunder, endast af det skälet, att hon ej var försedd med prestbevis.

3:o Om en sådan examen icke kan ske med en döende, anser Consistorium presten ådraga sig ansvaret för "gyckel med det heliga" och "själavåda," om han meddelar den Hel. Nattvarden. Den, som i sin sista stund önskar sig delaktighet af den Hel. Nattvarden tyckes dock ega begrepp om dess höga betydelse; dödsstunden är icke passande för raljeri och

den döende är åtminstone icke den, som "gycklar," lika litet som han *hycklar*. Hvem är det då som gycklar och hvem hycklar? Komminister Beckman har aldrig vågat påstå, att den döende qvinnan var sanslös; hon var redig, men saknade prestbetyg. Det välsignelserika i nattvarden ligger ju uti den tro, den ånger och den föresatts till bättring, hvarmed den anammas; och är det möjligt för presten att pröfva detta, eller ser han det i prestbeviset? Komminister Beckman hade, för att undvika "gycklet" och "själavådan" blott behöft taga för afgjordt, att den sjuke var en arm syndare, så väl som Komministern sjelf och alla andra; han hade blott behöft taga för afgjordt, att hon behöfde, liksom andra, söka försoning genom Jesu förtjenst, och Komministern hade då utan "gyckel" kunnat förrätta den heliga handlingen; för "själavådan" hade den sjuka fått sjelf ansvara inför Honom, vid hvars tron hon nu står.

4:o Consistorium slutar sitt utlåtande med följande uppbyggliga försäkran: "Den bästa åtgärd till förekommande af "all tveksamhet och allt bekymmer å ena "eller andra sidan vore utan tvifvel den, "att Presten, genom den sjukas eller dess "vårdares föranstaltande, tillkallades i tid etc. etc.

Här vid lag har Max. Ven. Consistorium, med förlof sagdt, yttrat sig litet enfaldigt. Mångfaldiga händelser inträffa, då prestens tillkallande "i tid" ej är görligt, dels i anseende till en hastigt inträffande olyckshändelse, dels derigenom, att en till utseendet lindrigare sjukdom, genom en oförmodad krisis, helt hastigt kan antaga en svårare beskaffenhet. Hvad närvarande fall beträffar, skall dock Komminister Beckman blifvit tillkallad redan 12 timmar före dödsfallet. Consistorium kunde väl aldrig vilja, att presten skulle examinera den sjuke under pågående instrumental-förlossning! Ins. vill emellertid hoppas, att ej många prester skola finnas, som vilja handla på samma sätt, som Hr Beckman, ej heller något annat Consistorium som deröfver vill afgifva ett sådant utlåtande.

Hvarjehanda.

Hertigen af Alba vid en frukost på Slottet i Rudolstadt, år 1749.

En tysk dam af ett hus, som redan fordom på ett lysande sätt utmärkt sig för hjeltemod och derjemte skänkt tyska riket en kejsare, var den, som genom sitt beslutsamma uppförande nära bragt den fruktansvärde Hertigen af Alba till att darra. Då kejsar Carl V år 1547, efter slaget vid Mühlberg, på sin marsch till Franken och Schwaben äfven genomtågat Thüringen, utverkade Enke-grefvinnan Catharina af Schwarzburg, född furstinna af Henneberg, ett skyddsbref af kejsaren, hvarigenom hennes undersåtare ingenting skulle komma att lida af den genomtågande spanska arméen, hvaremot hon å sin sida förband sig, att från Rudolstadt till Saalbryggan mot billig betalning anskaffa bröd, dricka och andra lifsmedel, för att proviantera de spanska truppar, som skulle öfversätta der. Likväl iakttog hon den försigtigheten, att i hast låta upprifva bryggan, hvilken låg tätt invid staden, och flytta den längre bort, att icke det alltför nära grannskapet med staden måtte inleda dess roflystna gäster i frestelse. Dessutom tillätos innevånarne på alla de orter, genom hvilka tåget gick, att flytta sin dyrbaraste egendom till slottet i Rudolstadt.

Emellertid närmade sig spanska generalen, åtföljd af Hertig Henrik af Braunschweig och dennes söner, staden, och lät genom ett bud, som han i förväg afsände, bjuda sig såsom gäst på en frukost hos enke-grefvinnan af Schwarzburg. En sådan modest begäran, gjord i spetsen för en krigshär, kunde naturligtvis icke afslås. Svaret blef, att man skulle gifva, hvad huset förmådde; H. Excellens behagade komma och hålla till godo. Derjemte underlät icke, att ännu en gång erinra om skyddsbrefvet, och tillika lades spanska generalen synnerligen på hjertat ett samvetsgrannt iakttagande af detsamma.

Ett vänligt emottagande och ett välbesatt bord väntade Hertigen på slottet. Han måste tillstå, att damerna i Thüringen hålla ett förträffligt kök och gifva gästrätten dess tillbörliga ära. Knappt har man satt sig till bords, då ett ilbud kallar grefvinnan ur salen. Detta medförer den underrättelse, att spanska soldaterna valdsamt uppfört sig i några byar under vägen, och borttagit från bönderna deras boskap. Catharina var sitt folks moder; hvad som vederfors den fattigaste af hennes undersåtare var som om det händt henne sjelf. På det högsta uppretad öfver detta löftesbrott, men likväl på intet sätt öfvergifven af sin själsnärvaro, befaller hon sin samtliga betjening, att i all skyndsamhet och stillhet beväpna sig och väl tillregla slottsportarne; hon sjelf begifver sig åter till salen, der furstarne ännu sitta till bords. Här beklagar hon sig för dem i de mest rörande uttryck öfver hvad som blifvit henne meddeladt, och huru dåligt man hållit ett gifvet kejsarord. Man svarade henne skrattande, att sådant der blott var vanligt krigsbruk, och att vid en durchmarsch af soldater dylika små olägenheter ej kunde förekommas. Det vilja vi dock se!" svarade hon uppbragt. "Mina fattiga undersåtare måste återfå sitt, eller vid Gud!" — i det hon hotande höjde sin stämma — "*fursteblod för oxeblod!*" Med denna kraftiga förklaring lemnade hon salen, som inom få ögonblick fylldes af beväpnade, hvilka med vapen i händerna, likväl med all vördnad, uppställde sig bakom furstarnes stolar och betjenade vid frukosten. Vid inträdandet af denna stridslystna skara, skiftade Alba färg; i stum förvirring betraktade man hvarandra. Afskuren från arméen, omringad af en öfverlägsen handfast hop, hvad återstod honom annat, än att foga sig i nödvändigheten, och på hvad hvilkor som helst försona den förolämpade damen? — Henrik af Braunschweig sansade sig först och utbröt i ett skallande skratt. Han tog den ganska förnuftiga utvägen, att vända hela uppträdet i munterhet, och harangerade Grefvinnan helt pathetiskt öfver hennes landsmoderliga omsorg och det beslutsamma mod, hon ådagalaggt. Han bad henne vara lugn, och åtog sig att förmå Hertigen af Alba till allt, hvad som vore billigt. Också förmådde han verkligen denne, att genast utfärda en befallning till arméen, att till sina egare ofördröjligen återlemna den röfvade boskapen. Så snart Grefvinnan af Schwarzburg var säker om återlemnandet, tackade hon på det förbindligaste sina gäster, hvilka på det höfligaste rekommenderade sig.

Utan tvifvel var det denna händelse, som förskaffat Grefvinnan Catharina af Schwarzburg tillnamnet *den Hjeltemodiga*. Rättvisligen lofordas också hennes ihärdiga verksamhet för reformationens befordran i hennes land (hvilken der redan blifvit införd genom hennes gemål, Grefve Henrik XXXVII) att afskaffa munkväsendet och förbättra allmänna under-

visningen. Åt flere protestantiska prester, hvilka förföljdes för sin religion, lemnade hon hjelp och understöd. Ibland dem var en viss Caspar Aquila, pastor i Saalfeld, hvilken i yngre år såsom fältprest åtföljt Kejsarens armé till Nederländerna och, emedan han der vägrat att döpa en kanonkula, blifvit af den tygellösa soldathopen inladdad i en mörsare, för att skjutas i luften; ett öde, som han endast derigenom lyckligen undgick, att krutet icke ville brinna af. Nu var han för andra gången i lifsfara, och ett pris af 5000 gyllen var satt på hans hufvud, emedan Kejsaren vredgades på honom, för det han från predikstolen smädligen angripit hans interim. På Saalfeldboarnes begäran, lät Catharina i hemlighet bringa honom till sitt slott, der hon höll honom fördold flere månader, vårdande honom med den ädlaste menniskokärlek, tills han utan fara åter kunde visa sig. Hon dog allmänt vördad och älskad i sitt 58:de år, efter en 29:årig regering. Kyrkan i Rudolfstadt förvarar hennes stoft.

För någon tid sedan foro tvenne Engelsmän på ett ångfartyg ifrån Coblenz till Cöln. Båda plägades, oaktadt de gjorde en Rhenresa, mycket af ledsnad. Såsom medel deremot, föreslog en af dem ett spel, som nyss fallit honom in. De satte sig ned, reqvirerade in socker och delade detsamma i tvenne stycken; hvar och en af dem lade sitt stycke framför sig och bifogade dertill en guinée; den, hvars stycke nu först besöktes af en fluga, hade vunnit guldmyntet. Detta nöje fortsattes länge; ty flugorna läto ej synnerligt länge vänta på sitt infinnande. De öfrige resande skrattade hjertligt; Engelsmännen deremot suto der med mycket allvarsam mine och ögonen rigtade på sockret, samt vågade knapt draga andan, alldenstund flugorna derigenom kunde blifvit bortskrämde. — Något sådant kan väl endast falla Engelsmän in. Man vill hoppas, att detta spel ej vinner insteg hos oss, ty annars skulle antalet af redan förbjudna hazardspel blifva ännu ytterligare förökadt.

En landtman från Normandie, deputerad i nationalförsamlingen, blef tillfrågad hvad han ämnade förebringa i densamma. "Jag skall föreslå," svarade han, "att man totalt utrotar dufvor, kaniner och munkar." "Hvarföre det?" frågades ånyo. "Jo," svarade han åter, "emedan dufvorna uppäta sädeskornen, kaninerna brodden och munkarne kärfvarne."

Tillkännagifvanden.

Fredagen den 29:de Oktober, uppföres på Stora Theatern: EN TRAPPA OPP OCH PÅ NEDRA BOTTEN, eller LYCKANS KAPRISER, Komedi i 3 Akter, med sång, Musiken af Ad. Müller, efter Johan Nestroys: Zu ebener Erde und erster Stock, oder Die Launen des Glücks; öfvers. af E. W. Djurstrom.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [496]

Annonser.

Till salu:

203:dje Hamb. Klass-Lotteriet,

i sex klasser.

1:sta klassens dragning d. 14 Nov. 1841,

insats 3 R:dr Svenskt Banko.

Högsta vinsten i lyckligaste fallet är

100,000 Mark.

Lotter til detta lotteri, äfven delade uti $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ delar, säljas hos undertecknad, och blifva reqvisitioner ifrån andra städer skyndsamligen effectuerade. Planer så väl på Svenska som Tyska språket utlemnas gratis hos L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokhandel.
[465]

Det 7:nde Varu-Klass-Lotteriet,

äfven grundadt på 203:dje Hamb. Stats-Lotteriet;

1:sta klassens insats, 8 sk. b:ko. Högsta vinsten inlöses, om så önskas, med

1000 R:dr R:gs,

och alla de nummer, som i Hamburgska Lotteriet få intet, erhålla häri hvardera

Två par Thékoppar af Rörstrands porcellain med målningar.

Planer och lotter till dessa Lotterier finnas hos undertecknad. Reqvisitioner ifrån andra städer expedieras genast. L. KAMP,
träffas i Bonniers Bokh. [488]

Diverse.

Lotteri-Vinster

i 6:te Klassen i 202:dre Hamburger Lotteriet:

à 100 M:k N:o 14588.

à $77\frac{1}{2}$ M:k N:o 4491, 7780, 7858, 7877, 7899, 8164, 8222, 8227, 8265, 12619, 13455, 13595, 13600, 13670, 14096, 14551, 14555, 14579, 14582, 14583, 14710.

à 50 M:k N:o 646, 649, 4477, 4478, 4481, 4483, 6598, 7853; 7856. 7868, 7870, 7878, 7881, 7882 7895, 8153, 8158, 8161, 8214, 8215, 8223, 8226 8228, 8230, 8231, 8233, 8242, 9434, 9455, 11039, 12412, 12416, 12418, 12621, 13147, 13582, 13587, 13588, 13589, 13591, 13593, 13599, 13644, 13648, 13649, 13650, 13700, 14546, 14549, 14553, 14558, 14585, 14593 14674, 14724, 14801, 14845, 14847, 14818, 14850; hvarföre Vinster och Frilotter planmessigt utlemnas af H:r S. A. Svalander, eller underteknad, hos hvilken af oss lotterur äro köpte, och finnes äfven

Lotter till salu

À 203:DJE HAMBURGER PENNINGE-LOTTERIETS 1:sta Klass à R:dr 3 Banko pr hel-lot och för delade i halfva, fjerdsdels & åttondels i förhållande derefter, samt à följande

Varulotterier,

med begagnande af enahanda dragningslistor, som å Hamburger Lotteriet:

4:DE GULD- & SILFVERVARU-LOTRERIET I STOCKHOLM af H:rr Caron & Lundeqvist, à 32 sk. Banko pr Lott;

JULKLAPPS-LOTTERIET i 3 Klasser, af d:o d:o, à 24 sk. Banko pr 1:sta Klassen;

LOTTERI Å DYRBARA OLJEFÄRGSTAFLOR i 1 Klass af d:o d:o à 16 sk. B:ko;

LOTTERI Å BRODERIER MED SILKE & PERLOR, från Köpenhamn och Konsulinnan Müllers silkesodlings-etablissement, 1:sta Klassen, à 36 sk. Banko pr Lott;

och träffas H:r S. A. Svalander i 2:dra våningen af huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan till kl. 9 om morgonen, och underteknad i Bryggaren H:r Joh. Risbergs hus å samma tid. Reqvisitioner från landsorten expedieras med tillägg i priset af porto. Planer fritt vid lottköp. Götheborg den 25:te Oktober 1841. ÅKE OHLSSON.

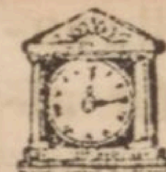

Undertecknad, som i flere år arbetat å de mest godkända Urfabriker i Hamburg och London och numera etablerat mig härstädes såsom Urfabrikör, får härmed hos den Resp. Allmänheten rekommendera mig till utförande af alla till mitt yrke hörande arbeten, så väl förfärdigande, som reparerande at alla sorter *Chronometer-, Duplex-, Ancre-,* eller *Patent-, Lever-* och *Cylinderur;* och finnes hos mig jemväl ständigt, att för de mest modererade priser tillgå utmärkt omsorgsfullt tillverkade *Fickur* i Guld- och Silfverboetter, med och utan tapphål af sten, *Bordstudsare* och *Pendelur,* större och mindre *Väggur,* med och utan Väckverk, *Patent-urglas,* samt för öfrigt alla till urmakeriet hörande VERKTYG, m. m.

C. L. MALMSJÖ,
boende i Hr P. Melins hus, N:o 49,
vid Lilla Torget. [495]

= Undertecknad, som flyttat till Herr Enanders hus midt för stora torget, rekommenderar sig med utmärkt vackra sidenhattar och negligéer, i modernaste façoner; reparation af alla sorter hattar, tvättning och uppsättning af negligéer till högst billigt pris; äfven mottagas fruntimmerskläder till förfärdigande med accuratess och skyndsamhet. J. CEDERWALL,
Hattfabrikör. [482]

Köpare till ett parti godt smör, passande för Skepps behof, uppgifves å C. F. Kjellbergs Contor.

P. S.

Dagens utländska post som ankom först, då tidningen redan var nära att läggas under pressen, innehåller angående ställningen i Spanien hufvudsakligen följande:

I Barcelona och flera andra städer i Catalonien hafva flera arresteringar ägt rum; men icke desto mindre tyckes Christinas parti hafva ett stort anhang i denna provins. Enligt några berättelser skall Pamplona redan blifvit nödsakadt att kapitulera: enligt andra åter håller den sig väl ännu, men måste dagligen uthärda en fruktansvärd eld från kastellet; flera gator skola derigenom redan blifvit lagde i aska. Några afdelningar af Esparteros truppar hafva redan inryckt i Navarra.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 127 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 127. Lördagen den 30:nde Oktober 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Sistlidne Thorsdag vid middagstiden gåfvo de vanliga brand-signalerna tillkänna att elden var lös, och snart hvimlade gatorna af de till släcknings- och rädddnings-korpserne hörande personer. Allt var dock endast blindt allarm, förorsakadt af en i Judiske Handlanden Syrachs hus, på lilla berget, uppkommen skorstenseld, hvilken genast dämpades. Samma dag, kl. ¾11 på aftonen förkunnade ånyo de vid barlastkajen i Masthugget planterade brandkanonerne att vådeld var å färde, och denna gången var det på fullt allvar som de kallade sprutpersonalen, räddningskorpsen o. s. v. till sina poster. Eld hade nemligen utbrutit i en bagarstuga, belägen i Kapten Dahlins gård vid Stigbergsliden, och den röda hanen skakade väldeliga sina glödande vingar i den halfmulna månskensnatten. Oaktadt ett stall med tillhörande foderskulle låg tätt invid den brinnande byggningen nedbrann dock endast denna. Nu, som alltid, var en af frivilliga brandkorpsens sprutor (denna gången N:o 5) först på platsen, och så snart *den* ankommit, voro invånarne i de närliggande husen så trankila, att de icke gjorde den ringaste min af att utflytta några af sina mobilier, icke en gång i den gård, der det brann. Kl. omkring 2 var allt släckt; dock qvarstod en spruta vid brandstället tills i går vid middagstiden.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

Angående sakernas ställning i detta af borgerliga oroligheter ånyo sönderslitna rike, innehålla de utländska tidningarne följande:

Städerna Lerida, Tarragona och Girona hafva afgjordt uttalat sig emot den kristinska rörelsen. I Barcelona är lugnt. Den ofantliga pluraliteten af invånarne är bestämdt emot hvarje rörelse till förmån för drottning Christina. Denna majoritet delar sig dock i tvenne partier, nemligen Esparteros och det ultra-liberala. Till det förra hörer pluraliteten af det 14,000 man starka nationalgardet, Ajuntamiento och de deputerade från provinserna. Det andra, i spetsen för hvilket Abdon Terrados figurerar, består af en liten del af arbetsklassen, hvilken emellertid, ehuruväl den beklagar sig öfver den nuvarande regeringen, hittills icke gjort någon fiendtlig demonstration. Man kan dock ej värja sig för den farhågan, att den ringaste impuls skulle åstadkomma blodiga uppträden. Också står nationalgardet sedan 3:ne dagar under vapen. En junta, som kallar sig allmänna välfärds-utskottet, har sammanträdt i Barcelona. Upptagandet af ett lån har blifvit beslutadt, och för att vara försäkrad om, att det skall kunna tillvägabringas, vägras hvar och en pass. Milisen håller skansarne och nästan alla poster besatta. I distrikterna organiseras frikorpser. Van Halen skall kommendera i Saragossa; i hans ställe kommer Zabala att blifva befälhafvare i Barcelona, hvilken stad den 8:de dennes låtit publicera, att hvar och en, som försöker att utsprida gynnande underrättelser om O'Donnells rebellion, skall straffas såsom fäderneslandets förrädare. Man ämnar ofördröjligen afsända kommissarier till Madrid, Saragossa och Valencia, för att sätta sig i förbindelse med styrelserna i dessa provinser.

— I de Baskiska provinserna har ingenting afgörande förefallit. Ifrån Biscaya skrifves, att juntorna från Guernica äro sammankallade till den 12:te, och att man i Bilbao väntar, att drottning Maria Christina skall ofördröfvadt dit ankomma. Deputationen från Biscaya har utfärdat befallning att utdela vapen bland alla vapenföra personer, hvilken befallning med mycket nit blifvit efterkommen. Från Vittoria hafva blifvit skickade 8 kanoner jemte en mängd gevär. Generaldeputeraden Don Matias de Izaguierres har, i spetsen för en afdelning af nationalgardet, miguelitas och 17:de linieregementet, afgått från Bilbao, för att påskynda den allmänna landstormen. Brigadieren la Rocha har genom ett dekret af provisoriska regeringen blifvit utnämnd till interimistisk kommenderande general i Biscaya. — Generalerne Alenson och Zurbano hafva satt sig i marsch emot Vittoria, så att afgörande tilldragelser på detta håll snart torde vara förvänta. — Den i Vittoria bestående provisoriska regeringen har förbjudit Infanten Don Fransisco de Paula att beträda spansk botten. Emellertid lärer han redan befinna sig i Spanien.

— En särskild skrifvelse lemnar, rörande upproret i Madrid, följande detaljer:

Tvenne timmar före det ögonblick, som var bestämdt till komplottens utbrott, erhöll Espartero närmare underrättelser angående de regimenten, hvilkas officerare blifvit vunne för densamma. Han steg då utan fruktan straxt till häst och förfogade sig, tillika med några jägare, till kasernerna, församlade soldaterna och utnämnde på stället de äldste sergeanterne till officerare. Trupperne helsade denna akt och Esparteros uppmaningar med ropet: "Lefve

Drottningen! Lefve regenten!" och då de afsatta officerarne inställde sig, gåfvo de eld på dem och sträckte några af dem till marken. Dessa skott kommo general Concha, hufvudman för de sammansvurne, att tro, det anfallet redan begynt, hvadan han oförtöfvat med en del af sina anhängare begaf sig till palatset, och nu begynte striden, som slutades med upprorsstiftarnes fullkomliga nederlag. Hvar och en af de hellebardierer, som deltagit i försvaret af palatset, har avancerat en grad högre och erhållit en hedersskänk af 1000 realer.

Under striden i palatset greto och båda de begge stackars barnen, drottningen och infantinnan, om hjelp. Generalskan Mina, som befann sig hos dem,sökte på allt sätt att ingifva dem mod och tröst. De nedlade sig på madrasser på golfvet, af fruktan för kulorna, som inträngde i deras rum. — Konseljpresidenten, Hr Gonsalez, hvilken befann sig i ministérens byrå i det inre af palatset, hade barrikaderat sig i sitt kabinett med den framgång, att insurgenterne måste afstå från alla försök att inkomma till honom. För öfrigt skola dörrarne till de kungliga rummen vara genomborrade af hundradetals kulor. Icke en gång det kungl. kapellet har under striden blifvit förskonadt.

= Amsterdams Handelstidning förmäler, att Grefve Requena och Brigadieren Quiroga, som deltagit i general Conchas komplott att bortföra de kungliga barnen och med honom måste flykta från Madrid, blifvit i närheten af bemälte hufvudstad gripne och dit återförde. Ett lika missöde skall general Diego Leon hafva haft på ett annat ställe. Den bekante partigangaren Munagorri stupade i striden i palatset. På Zurbanos hufvud har provincialstyrelsen i Vittoria utsatt ett högt pris, som dock icke lär blifva så lätt att förtjena.

= De med Thordagsposten ankomna utländska tidningarne omförmäla, att ett nytt misslyckadt mordförsök mot Espartero skall hafva ägt rum. Såsom anstiftare af detsamma nämnes general Buerens, hvilken också redan lärer befinna sig i rättvisans händer. — Ryktet om att Pamplona kapitulerat har ej bekräftat sig. Tvertom har emellan citadellet och staden ett slags vapenstillestånd på behaglig tid blifvit inganget. O'Donnell hade, den 12:te d:s, i spetsen för 1,500 man tågat ut ur fästningen för att stöta till Ortigosa och i förening med honom söka insurgera Navarra. En mängd Spanska flyktingar hafva redan öfver gränsen ankommit till Frankrike.

= Från *Paris* berättas, att Spanska exregentinnan, som nyligen stod i beredskap att afresa till sitt f. d. rike, i stället blifvit tvungen att göra en resa till Tyskland, som man plär säga. Hon skall nemligen helt nyligen hafva blifvit förlöst med en välskapad son.

EGYPTEN.

Mehemed Ali har hemskickat 3,464 syriska soldater, utan att hvarken förse dem med kläder, eller betala dem deras innestående sold. Nilen har anstallt någon skada i Scharschick; men man hyser dock ingen fruktan för den blifvande skörden. Med handeln står det icke rätt väl till.

UNGERN.

Den 6:te dennes om aftonen blef staden Pesth hemsökt af en förskräcklig orkan, som, i synnerhet i trakten af skeppsbron anställde stora förhärjningar. Sjelfva bron skadades betydligt. En del af koppartaket på en tysk theater blef afrifvet; flera andra tak, ibland hvilka äfven det på Ungerska national-theatern, blefvo illa skadade. Man kan ej erinra sig, att sådane natur-tilldragelser här någonsin förut inträffat. Barometern hade under hela dygnet förut stått utomordentligt lågt.

ENGLAND.

Från London skrifves af d. 19:de d:s, att en förfärlig storm rasat derstädes i nära 4 dygn och anställt utomordentliga förödelser. Man kan icke i mannaminne erinra sig en sådan flod, som den, hvilken under ofvannämnde tid derstädes varit rådande. Största höjden nådde han d. 18:de dennes kl. 4 på eftermiddagen, då öfver 100 af de lägre belägna gatorna stodo under vatten. I en stor del hus inträngde vattnet med en sådan skyndsamhet, att de menniskor, som bodde i källarvåningarne, knappast hunno frälsa sig med flykten. Flere gamla personer omkommo äfven vid detta tillfälle. I de i närheten af Wapping och Shadwell belägna magasinerne hafva en utomordentlig mängd varor blifvit förstörde. Den till Blackwall förande jernbanan var helt och hållet öfversvämmad och följaktligen impraktikabel. Hela undra delen af Westminster stod under vatten, och om parlamentet hade befunnit sig församladt derstädes, så hade dess ledamöter endast på båtar kunnat komma derifrån. Till Polisdomstolen måste både parter och vittnen fortskaffas på det sättet. Först fram emot aftonen föll vattnet och efterlemnade en stinkande gyttja, som ännu förpestar gatorna.

SYDAMERIKA.

De nyaste underrättelserna från Mexiko gifva vid handen, att regeringen ej är böjd för att erkänna Texas oafhängighet, och att den af England erbjudna bemedlingen ej blifvit antagen.

= Invånarne i *Guadalajara* hafva velat utropa general Santa Ana till diktator; men denne har afslagit titeln, emedan han ej vill ändra statens republikanska form. Enligt andra underrättelser skola andra orsaker ligga till grund for hans vägrande. Stridskrafterna i Vera Cruz skola ej vara betydliga; men man väntar förstärkningar. Santa Ana har d. 24:de Aug. anländt till Vera Cruz, och är i besittning af kassorna; den 30:nde Aug. tågade han till Perote, hvilken fästning nu är i hans våld; Cartazan skall förena sig med honom, för att derefter marschera till Mexiko; äfven Paredes är i antågande emot denna stad. Santa Anas truppar utgöra tillsammantagna 8,000 man. Revolutionen i Tabasco har i Mexiko väckt mycket uppseende. Äfven Leon i provinsen Guanajuato samt Jalapa hafva förklarat sig för sakernas nya ordning, så att hela södra delen af landet för närvarande befinner sig i de federerades händer.

Hvarjehanda.

Korpar upptäcka ett mord.

En förnäm herre hade en betjent, som bestal honom. Denne erhöll tillgift, med vilkor att han skulle förbättra sig. Tjenaren tycktes också vilja hålla hvad han lofvat och han lefde så sparsamt, att han var i stånd att sammanspara så mycket, att han kunde gifta sig och öppna en värdshusrörelse nära vid en mycket befaren väg. Omkring 20 år derefter kom hans gamla herre resande samma väg och tog in hos sin fordna betjent, hvilken han dock ej kände, förrän denne sjelf presenterade sig för honom, såsom den der förut varit i hans tjenst, och uttryckte sin glädje öfver att ännu en gång få betjena honom. Han gaf sin sin gäst det bästa rummet och gick honom för öfrigt tillhanda på bästa sätt. Knappt hade dock natten inbrutit, förrän den nedrige varelsen mördade sin gamle

herre med en knif och kastade liket i en bakom värdshuset rinnande bäck. På det att liket ej skulle flyta upp på vattenytan, stack han en spetsig stång genom detsamma och stötte denne så djupt ned i gyttjan, att den endast helt litet syntes ofvanom vattenytan. Några dagar derefter kommo korpar flygande från åtskilliga håll och satte sig ned derstädes. Deras fortfarande skri, något som här var ganska ovanligt, väckte invånarnes uppmärksamhet, och de försökte att på allt sätt jaga bort desamma. Då detta ej ville lyckas, retades nyfikenheten i ännu högre grad, för att finna orsaken till detta förhållande. Slutligen föll man på den tanken att draga stången ur vattnet. Knappt hade detta skett, förrän liket flöt upp på vattnet. Undersökning, för att upptäcka mördaren, ägde rum, och då spåret efter den skottkärra, på hvilken mördaren transporterat liket till bäcken, ledde till värdshusets bakgård, så blef värden misstänkt och arresterad, och han bekände också slutligen sitt brott. Korparnes fina lukt bragte således i dagen ett brott, som kanske eljest skulle blifvit fördoldt för menniskors ögon, om än ej för den Allvetandes blickar.

Af en händelse har man i ett i Konstantinopel stationeradt gardesregemente gjort den upptäckten, att en ung, modig, tapper och ordentlig soldat, hvilken i 4 år tjent vid regimentet, var — en flicka. Sultanen lät den unga amazonen komma inför sig, och då han hörde att hon "gifvit sig till gardeskarl" för att undgå sin elake, gamle mans tyranni, så förklarade han henne genast fri från detta band och gaf henne några hundrade turkiska piaster att börja en annan lefnadsbana med. Knapt hade detta blifvit bekant i turkiska hufvudstaden, förrän öfver ett dussin fruar i tysthet öfvergåfvo sina män och läto värfva sig till soldater. Dessa kunde emellertid icke så länge hemlighålla sitt kön och måste, då det upptäcktes, utan Sultans intervention, återvända från kasernen till harem, från musköten till synålen, och från korpralskäppen till den husligt-äktenskapliga karbasen.

Icke nog med, att det i år regnar vanligt regn i öfverflöd; nej, det det tillochmed regnar stenar, grodor, fiskar, blod och ruttet kött. Detta senare har nyligen varit fallet i Ungern i byarne Twer och Tenessee, der dessa järtecken väckte mycken uppståndelse och gåfvo anledning till många profetior. En af förestånderne i den sistnämnda byn tog dock saken temligen trankilt och yttrade, att "*så länge vår Herre bara icke lät det regna Adelsmän, så ginge det väl an; men skulle detta en gång komma att inträffa, så vore det bäst att hvarje ärlig Ungrare lagade sig åstad till den gamle, gode konung Matthias.*"

Att Ryska bönderne äro Sjelfherrskarens allerunderdånigste slafvar, det vet hvar och en; men att de äfven äro slafvar under deras helgon torde icke vara allom bekant. Så är emellertid förhållandet, och det till den grad, att de inrätta sina göromål, icke såsom våra bönder, efterårstiderna och naturens ordning, utan efter deras skyddspatroners eller skyddspatronessors namnsdagar. Så t. ex. drifver den ryske landtmannen sina kreatur ut på bete, icke derföre att gräset är grönt och frodigt, utan derföre att det är den Hel. Stephans dag; sin åker plöjer han ej, vädret må vara aldrig så vackert och gynnande, före den Hel. Gregorii dag; sina äplen inbergar han ej, när de äro mogna, utan på Jungfru Mariæ himmelsfärdsdag, o. s. v. Månne hans högmögende Herrar, Bojarerne och Knesarne, icke heller strypa sina Czarer på några andra dagar, än de, som blifvit uppkallade efter något helgon? Det kunde förtjena att i en rysk almanacka efterse huru sig dermed månde förhålla.

I Würtemberg gör en Svedenborgare, vid namn Werner, nu för tiden stort uppseende, och folk af alla stånd, åldrar och kön strömma till för att afhöra hans predikningar. Auktoriteterne lära dock nu hafva blandat sig med i spelet, emedan hans hans läror vållat flere familje-olyckor och andra ledsamheter.

Alex. v. Humboldt skall för kort tid sedan hafva i Paris berättat följande anekdot: Humboldt kom en dag under sina vidlyftiga resor i nya verlden till ett vildt, obebodt ställe, der han träffade en jättelik Indian, som dock kort förut hade antagit kristendomen. Den resande och Indianen började nu att språka om hvarjehanda saker, och bland annat frågade Humboldt denne senare om "han ej kände eller hade hört talas om den aflidne Biskopen af Quebek?" — "Hvad! skulle jag ej känna honom?" utropade Indianen, liksom förtörnad; "jag har ju sjelf varit med om att — *äta upp* honom." — Hvad säges om en dylik *bekantskap.*

Ludvig Philip har åt sig låtit förfärdiga en vagn, i form af ett kastell, för att hädanefter på sina utfarter ej mera blifva besvärad af gevärs- och pistolkulor. Väggarna i denna vagn, äfvensom taket, äro bombfria; dörrar finnas icke, utan i deras ställe äro på alla sidor små, till det yttre ej synbara, utfallsportar anbragte, hvilka erbjuda ett beqvämt tillfälle till att slippa ut. Äfven för den händelsen, att vagnen skulle råka i en folkträngsel och blifva nödsakad att uthärda en belagring, har man sörjt; ty ett litet deri befintligt rum är inrättadt till proviant-magasin, och konungen far numera aldrig ut att spatsera utan att förse sig med lifsmedel för fjorton dagars tid. Parisarne kalla denna vagn: *det nya palais royal.* Hvad säges om den hoaxen?

De Baigne, som var i tjenst hos franska Konungen Ludvig XI, sysselsatte sig mycket med att förbättra musikaliska instrumenter. Då Konungen en dag samtalade med honom angående olikheten i djurens röster, gaf han honom det komiska uppdraget att göra ett försök om man ej i musiken äfven skulle kunna göra ett bruk af svinens grymtande. De Baigne lofvade det och erhöll dertill en ansenlig summa. För denna köpte han svin af olika storlek och ålder. Han undersökte deras röster med hänseende till tonens höjd och djup, och sedan han anskaffat så många, att de bildade en formlig skala, placerade han dem under ett med sammet betäckt tält, i hvilket ett med jerntaggar försedt gripbräde var anbragt. Så snart nu nu en tangent nedtrycktes, erhöll det bakom densamma stående svinet ett stygn och började att grymta. På detta sätt uppstod ett svinkapell, hvars direktör de Baigne var.

I Berlin har en person, vid namn Schreyer, inrättat en ap-theater. För omkring 14 dagar sedan gafs på densamma Fra Diavolo. Flere journaler yttra sig mycket fördelaktigt öfver representationerne af detta apsällskap. En lagerkrans, smyckad med äplen, som af någon konstenthusiast nyligen blef inkastad på scenen, gaf anledning till en ganska häftig

strid emellan primadonnan och en af det öfriga sällskapet.

Underrättelse för Sjöfarande.

Enligt ingången officiel underrättelse, har, till ledning vid seglingen i Kattegat, en fyr blifvit inrättad på den lilla ön Hesselö, under 56° 11 min. 45 sek. nordl. br. och 11° 42 min. 20 sek. ostl. l. från Greenwich. Denna fyr, som är kringgående, lyser under loppet af hvarje minut med stadigt sken 19 sekunder, visar derefter ett starkare sken under 11 sekunder, lyser åter stadigt 19 sekunder, och synes slutligen alldeles icke under 11 sekunder. Höjden öfver vattenytan är 85 fot, så att fyren, från ett skeppsdäck, som ligger omkring 10 fot högt, kan, under gynnande väderlek, synas på ungefär 3½ Dansk mils afstånd. Tornet, hvari fyren är anbragt, har 32 fots höjd och kommer alltid att hållas hvitstruket för att desto bättre kunna tjena till dagmärke. Från början af innevarande månad hålles fyren lysande hvarje natt till solens uppgång. Från Påsk till Michaelidag tändes den en timma och från Michaeli-dag till Påsk en half timma efter solens nedgång.

Tillkännagifvande.

Thorsdagen d. 4:de November uppföres till förmån för undertecknad, för första gången: JERNMASKEN, Historiskt Skådespel i 5 Afdelningar, af Arnold och Fournier; öfvers. af E. W. Djurström. Biljetterna säljas i mitt logis hos Kopparslagaren Hr Lundgren vid Köpmansgatan, till spektakeldagen, och sedan i Theaterns Biljetsförsäljnings-kontor. — Abonnementer och och fria Entréer upphöra för dagen. J. E. BJÖRKMAN. [498]

Annonser.

Till salu:

COLLIANDER & KJELLBERG försälja Terra Vechia & Trapano-salt omborg å fartyg, S:t Ybes-, Cette-, & Liwerpools-Salt, torrt upplagdt, förtulladt och på Nederlag; Norsk brun Tran på hel & halffat, utmärkt vacker stor, medel & små Gråsey, finsk Tjära, Petersburger-Hampa, Riga-, Pyk- Sädes-Linfrö, svensk Rom, fin fransk Cognac, Batavia-Arrack på hel- och halffat, Champagnevin i lådor om 60 buteljer, Manilla-Cigarrer, m. fl. varor till billiga priser. [299]

= CHAMPAGNE på hel- och halfbuteljer; Port- och Madeira-Vin; gammal fin Arrack på buteljer, samt Stärkelse i kommission, försäljes af C. F. KJELLBERG [500]

= CABELJOU af utsökt godhet, och Spillångor, försäljas af C. F. KJELLBERG. [501]

Det 7:nde Varu-Klass-Lotteriet, äfven grundadt på 203:dje Hamb. Stats-Lotteriet;

1:sta klassens insats, 8 sk. b:ko. Högsta vinsten inlöses, om så önskas, med

1000 R:dr R:gs,

och alla de nummer, som i Hamburgska Lotteriet få intet, erhålla häri hvardera

Två par Thékoppar af Rörstrands porcellain med målningar.

Planer och lotter till dessa Lotterier finnas hos undertecknad Reqvisitioner ifrån andra städer expedieras genast. L. KAMP, träffas i Bonniers Bokh. [488]

Lotteri-Vinster

i 6:te Klassen i 202:dre Hamburger Lotteriet:

à 100 M:k N:o 14 588.

à 77½ M:k N:o 4491, 7780, 7858, 7877, 7899, 8164, 8222, 8227, 8265, 12619 13455. 13595, 13600, 13670, 14096 14551, 14555, 14579, 14582, 14583, 14710.

à 50 M:k, N:o 646. 649. 4477. 4478, 4481, 4483, 6598, 7853; 7856 7868, 7870, 7878, 7881, 7882 7895, 8153, 8158, 8161, 8214, 8215, 8223, 8226 8228, 8230, 8231, 8233, 8242. 9434, 9455, 11039, 12412, 12416 12418, 12621, 13147, 13582, 13587, 13588. 13589 13591, 13593, 13599, 13644, 13648, 13649 13650 13700, 14546. 14549, 14553, 14558, 14585. 14593. 14674, 14724, 14801, 14845, 14847, 14818, 14850; hvarföre Vinster och Frilotter planmessigt utlemnas af H:r S. A. Svalander, eller underteknad, hos hvilken af oss lotternr äro köpte, och finnes äfven

Lotter till salu

à 203:dje Hamburger Penninge-Lotteriets 1:sta Klass à R:dr 3 Banko pr hel-lot och för delade i halfva, fjerdsdels & åttondels i förhållande derefter, samt å följande

Varulotterier,

med begagnande af enahanda dragningslistor, som å Hamburger Lotteriet:

4:de Guld- & SilfverVaru-Lotteriet i Stockholm af H:rr Caron & Lundeqvist, à 32 sk. Banko pr Lott;

Julklapps-Lotteriet i 3 Klasser, af d:o d:o, à 24 sk. Banko pr 1:sta Klassen;

Lotteri å dyrbara Oljefärgstaflor i 1 Klass, af d:o d:o à 16 sk. B:ko;

Lotteri å broderier med silke & perlor, från Köpenhamn och Konsulinnan Müllers silkesodlings-etablissement, 1:sta Klassen, à 36 sk. Banko pr Lott;

och träffas H:r S. A. Svalander i 2:dra våningen af huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan till kl. 9 om morgonen, och undertecknad i Bryggaren H:r Joh. Risbergs hus å samma tid. Reqvisitioner från landsorten expedieras med tillägg i priset af porto. Planer fritt vid lottköp. Götheborg den 25:te Oktober 1841. Åke Ohlsson. [497]

= Ett väl inredt Dockhus, med 4 rum och kök, passande till jul-present, är till salu för billigt pris, i huset N:o 34 vid Vallgatan. [502]

Åstundas hyra:

Den, som har ett eller tvenne meublerade rum med fönster mot norden, att uthyra, behagade hänvända sig till Porträttmåleren Hansen, Götha Källare N:o 53.

Diverse.

= Ett Fransyskt band, under rubrik Theatrale Dramatique, hvaruti fanns Richelieus första Vapenbragd, med planche, är för egaron, på okändt sätt förkommen. Skulle någon hafva lånat detsamma, torde det med första återställas uti Bloms hus, 2:ne trappor upp, rummet N:o 38. [503]

= De Herrar landtmän, eller jägare, som vilja hafva vattentäta stöflor, kunna erhålla dem hos undertecknad, som bor vid Drottninggatan huset N:is 121 & 122. P. L. FRENNING. [475]

Å tidningen **PHOENIX** kan för sista qvartalet prenumereras härstädes med 1 R:dr 36 sk. banko, samt å rikets samtlige postkontor med tillägg af vanligt postförvaltarearfvode. Prenumeration kan ske så väl å Tidningens byrå, i Huset N:o 3 och enhalf, Gamla Tullen vid Slottsskogsgatan, som hos Handlanden Herr C. Bergström i hörnet af Magazinsgatan och Lilla torget, der äfven alla, till införande i tidningen bestämda annonser emottagas. Inserationskostnaden beräknas till 2 skillingar riksgäld per rad petit, och i förhållande derefter, om annonserne önskas införde med större stilar.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Hummel; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Lunggren.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Wetterqvist.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

P. S.

Götheborg.

Tvenne båtar lära i natt hafva kantrat utanför Stora Bommen. Orsaken dertill är svår att utgrunda, så vida man icke såsom sådan finge antaga vattnets häftiga utfallande efter de sista stormarne och en derigenom, i förening med strömmen, mot södra elfbanken bildad hvirfvel. Något menniskolif har, så vidt man ännu känner, vid ofvannämnde olyckstillfällen ej gått förloradt, utan lära både folk och båtar hafva blifvit bergade medelst från ångfartygen utsändt manskap.

= Den 27:nde dennes har Tull-Inspektoren J. H. Hjelmberg vid visitation i Carlsports tull från hustrun Johanna Lorensson under beslags-anspråk anhållit 4 stycken ostämpladt Sitz.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 128 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 128. **Måndagen den 1:ste November** **1841.**

Meteorologiska Observationer.

Okt. d. 24, kl. 8 f. m. Bar. 25,23, 9¾° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 25,16 11° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,15, 10° blidt. Den 25, kl. 8 f. m. Bar. 25,15, 10° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,23, 11° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,38, 8½° blidt. Den 26, kl. 8 f. m. Bar. 25,53, 8½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,53, 11° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,61, 8° blidt. Den 27 kl. 8 f. m. Bar. 25,68, 8° blidt; kl. 2 e. m. Barom. 25,68, 7° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,76, 3½° blidt. Den 28, kl. 8 f. m. Bar. 25,76, 1° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,83, 2½° blidt; kl. 9 e. m., Bar. 25,99, 1° blidt. Den 29, kl. 8 f. m. Bar. 26,21, Fryspunkten; kl. 2 e. m. Bar 26,29, 3½° blidt; kl. 9 e. m. Bar, 26, 9, 2½° blidt. Den 30, kl. 8 f. m. Bar. 26,29, 3° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 26,21, 5½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 26,21, 4½° blidt.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

Enligt till Paris ingångna telegrafdepescher, hvilkas innehåll gårdagens utländska post hit medförde, var den 15:de Okt. allt lugnt i Madrid. Diego Leon hade samma dag blifvit skjuten. Rodil och Lorenzo befunno sig med 9 à 10,000 man på marsch emot Vittoria. Den förre hade af regenten blifvit utnämnd till general-kapten öfver armén och den senare till generallöjtnant. I Madrid hade en permanent krigskonselj blifvit nedsatt och ajuntamiento hade den 11:te uppmanat regenten att tillgripa energiska och exceptionella åtgärder. — General Seoane hade d. 11:te d:s med trenne bataljoner afgått från Valencia till Arragonien. Den 13:de herrskade i Valencia mycken jäsning. Nationalgardet förhindrade Moderados att lemna staden. — Uppsigtsjuntan i Barcelona hade befallt bildandet af tvenne fribataljoner och ett kompani för den allmänna välfärden, äfvensom beväpning af alla vapenföra män, som gjort sig förtjente af förtroende. Den hade af general-kaptenen reqvirerat 10,000 gevär, dekreterat inrättandet af en uppsigtsjunta af fem ledamöter i hvarje distriktstad, samt förbjudit de andlige, konsulerne och främlingar att blanda sig i de allmänna angelägenheterna. Nationalgardet hade af densamma blifvit ställdt under krigsartiklarne. Tvåhundrade Moderados hafva blifvit häktade och man fortfor att vägra pass till Frankrike. De embetsmän, som år 1840 blifvit utämnde af guvernementsjuntan, men sedermera förlorat sina platser, hade åter i dem blifvit insatte. Juntan hade likaledes dekreterat, att all den egendom, som tillhör de invånare, som ej straxt återvända till Barcelona, skulle konfiskeras. Ros och Torrens, ledamöter af uppsigtsjuntan, hade fått sig uppdraget att utfärda pass. — General O'Donnell har vändt sig mot Amescoas, för att samla manskap. Vittoria är försedt med artilleri. General Alcala stod, den 17:de om aftonen, i Andoin, på återtåget för Urbistondo, som befann sig i Villafranca. Christinska insurrektionen utbreder sig allt mer och mer i Guipuzcoa. I Cadiz hafva oroligheter utbrustit. Folket har förstört tidningen Globes boktryckeri och offentligen förbrännt ett anstötligt nummer.

Innehållet af dessa depescher är uppenbart missgynnande för O'Donnell och den sak, för hvilken han höjt sitt baner. Ingen provins, ingen stad, utom de Baskiska provinsernas och Navarras område har förklarat sig för honom. En militär-insurrektion i hufvudstaden är fullkomligt tillintetgjord; Barcelona och Catalonien förklara sig energiskt emot hvarje rörelse till Christinas restauration; Valencia och Arragonien sluta sig till denna rörelse; hela det öfriga landet är fullkomligt lugnt; ty oroligheterna i Cadix hafva ej något att skaffa med med O'Donnells uppror; Globes pressar hafva blifvit förstörde, emedan en artikel i denna journal angripit Esparteros gemål. — I de norra provinserna står insurgenternes sak ännu sämre. Pamplona kan med de öfverlägsna stridskrafter, hvilka Ayerbe tillfört staden, ej mera hafva något att frukta af citadellet, hvilket O'Donnell dessutom, såsom bekant är, nyligen öfvergifvit. Visserligen skall O'Donnell på sitt tåg öfverallt blifva med jubel mottagen, men å andra sidan kan icke nekas, att betydliga stridskrafter i sjelfva landet ännu stå Espartero till buds, och afgörande torde den nyligen utnämnde general-kaptenen Rodils ankomst med sina talrika troppar vara; han skall, enligt de senaste telegrafunderrättelserna, redan befinna sig i Aranda på vägen till Vittoria. Här, hvarest den provisoriska regeringen vistas, och dit, såsom det allmänt berättas, äfven O'Donnell skall styra sitt tåg, torde upprorets öde blifva afgjordt, ty utom Vittoria är Bilbao den enda betydliga plats, som insurgenterne hafva i sina händer, och redan den 12 te afgick spanska ångfartyget Isabella II från Santander för att blockera denna plats.

= Enligt underrättelser öfver London hade general Diego Leon blifvit införd till Madrid, bunden vid en hästsvans. Man skall hos honom hafva funnit ett bref från Maria Christina, hvari hon utnämner honom till konungarikets regent under sin frånvaro och gifver honom oinskränkt fullmakt att handla så, som han finner för godt. General Diego Leon gick modigt till döden. Han var klädd i kavalleri-uniform och yttrade före afrättningen till trupparne, som utförde honom till afrättsplatsen, följande ord. "Kamrater! Jag är anklagad för att va-

ra en pultron och en förrädare. Detta är jag dock icke. Jag har troget tjenat Spanien och jag ångrar det icke. Lefve Isabella II! Lefve friheten! Lefven väl, kamrater!" En enda salfva var tillräcklig till att gifva honom döden.

= Segerhertigen har utfärdat ett nytt manifest till spanska folket, och ex-drottningen *Maria Christina har formligen desavöuerat insurrektionen*, något som, framför allt annat, torde vara egnadt till att gifva insurrektionen dödshugget.

ENGLAND.

Amiralitetet låter nu i alla hamnar värfva matroser, och ej mindre, än 26 à 20 skepp skola hålla på att utrustas, till följe af de hotande förhållanderna till Förenta Staterna i Nordamerika.

= Den 19:nde dennes steg vattnet i Themsen åter betydligt, likväl ej till den höjd, som dagen förut. Man beräknar, att mer än 10,000 hus hafva lidit af vattnet. Den pekuniära skada, som öfversvämningen under dessa båda dagar förorsakat, är betydlig och träffar isynnerhet egarne till de vid Themsen liggande magasiner och andra dylika etablissementer.

= Stadshuset i Derby, som uppbyggdes år 1815, blef den 21:ste dennes ett rof för lågorna. Byggnaden skall hafva kostat 12,000 pund sterling.

= Parlamentet har blifvit prorogeradt till den 21:ste December.

TURKIET.

Efter inhändigandet af den nyaste afbetalningen på tributen blefvo Mehemed Alis son och Sami Pascha i en audiens af Sultanen begåfvade med gyllene sablar. Alla täfla med hvarandra om att göra de sista dagarne af deras vistande i Konstantinopel så angenäma, som möjligt. Projektet till en familjförbindelse har dock genom de sednaste intrigerna i palatset blifvit om intet. Emellertid har den häftigaste fienden till Mehemed Ali, Lord Ponsonby, efter ankomsten af en engelsk kurir, nedtagit sin flagga och haft sin afskedsaudiens hos Sultanen. — Ifrån de europeiska provinserna lyda underrättelserna mycket gynnande.

SYDAMERIKA.

Ifrån Mexiko har man underrättelser af d. 27 Aug. och ifrån Zueaton af den 1:ste September. De förra innehålla ingenting nytt, rörande upproret i Guadalajara; de sednare förmäla, att kongressen i Yacedan d. 1:ste Sept. sammanträdt och förklarat staten för oafhängig. Redan förut hade öfverste Paraza blifvit afsänd till Texas, för att med denna stat öfverenskomma om gemensamma försvars-åtgärder emot Mexiko, hvilken sednare stat i New-York låter bygga tvenne krigsskepp, för att med dem blockera kusterna.

= Enligt underrättelser ifrån La Guayra af den 4:de Sept. hade Obando totaliter slagit insurgent-generalen Mosqera, och upproret i Venezuela kan alltså anses såsom dämpadt, om än några insurgent-hopar ännu kringströfva i det inre af landet.

= I Nya-Granada deremot fortfor upproret ännu, och Carmona belägrade Carthagena både till lands och sjös. — På samma väg har man äfven erhållit underrättelse om, att det emellan de brittiska auktoriterne i Guiana och republiken Venezuela kommit till gränstvister; och att en kommissarie från Venezuela skulle afgå till London, för att underhandla om saken.

Hvarjehanda.

SJELFMÖRDAREN.

Fullt klockan slog. Min sista timma nu
Med solen sjunker i det djupa hafvet.
Allt, utom hoppet på ett evigt Du,
I glömskans benhus ligger re'n begrafvet.

Begrafvet ligger der det Eden, som
Min varma känsla här på jorden diktat;
Försnart den kalla verkligheten kom:
Dyrt för min villa har jag sedan pliktat.

Begrafven ligger der min barndomstro
På vänskap, kärlek, redlighet och ära,
På oskuld, fromhet, helga löften — o!
En dröm var Hoppet och en lögn dess lära.

Den jord, jag lemnar, är ej värd en tår —
Med Heraclitus skulle då jag gråta,
Ty med Democritus jag ej förmår
Att den bele; hvad kan jag då?... Förlåta.

Men andens fria, andens stolta jag
Vill aldrig lyckans nådebitar tigga,
Kan aldrig lyda hennes herrskarlag,
Skall ej på knä för dess beläte ligga.

Den starka vinge, som han fick en gång
I daningsstunden, höje den från gruset!
Väl är hans bana, mer än solens, lång;
Men den går uppåt, och går hem till ljuset.

Men, stoftform, du, som dömdes dödens rof
I samma stund, som såg din första daning,
Af dig har anden icke mer behof ....
Du, som försinnligar hvar högre aning.

Sjunk till förgängelsen, hvars snåla tand
Re'n länge väntat att få dig förtära!
Fri är min vilja; derför dina band
Mig nu ej lyster här att längre bära.

Hvi dröja mer? Den blick, jag kastat har
In i förintelsens och dunklets rike,
Den, den åtminstone, mig ej bedrar,
Och derför fjerran hvarje tvekan vike!

Så! dödens jernmask djerft jag rycker af —
I lifvets sorgspel blir det sista scenen ....
Den aldrig sveks, han kaste på min graf,
I barnsligt öfvermod, den första stenen

E—RN.

BLODHÅLAN.

Emellan Ayrshire och Galloway sträckte sig för omkring trehundra år sedan en mycket stor hed, längs utmed landsvägen. Ingen buske, ingen blomma, intet grönskande träd fröjdade der vandrarens ögon. Oroande rykten, enligt hvilka resande, som passerat heden, skulle der blifvit mördade, voro i omlopp. Tid efter annan öfvergåfvo hedens inbyggare sina boningar och nedsatte sig annorstädes, så att slutligen blott en enda koja i hvilken en gammal gumma med sina tvenne söner bodde, återstod. Fattigdom, sade de, fasthöll dem vid denna ödsliga och fasaväckande vistelseort. De resande, som passerade heden, gjorde, för gemensam säkerhets skull, detta vanligen i sällskap, och när natten öfverraskade dem, togo de vanligtvis in hos den gamla gumman, der renlighet och snygghet någorlunda ersatte de bristande beqvämligheterna.

En mörk och stormig Novemberafton gick en fattig krämare öfver heden. Allt var tyst och stilla, och med osäkra steg, hvilkas blotta ljud injagade förskräckelse, gick han rakt framåt. Slutligen såg han ett ljus, hvilket, såsom han hoppades, skulle leda honom till den gamla gummans koja och han styrde sina steg dit. Då han klappade på dörren, tycktes ingen gifva akt derpå; men kort derefter fick han höra larm och buller och en orolig rörelse i stugan.

De tro säkert, att det är ett af de öfvernaturliga besök, hvarom den gamla så ofta talar, tänkte han och gick till fönstret, der han vid skenet från ljuset tydligen kunde se husets invånare. Den gamle tvättade skyndsamt och omsorgsfullt stengolfvet och beströdde det med sand, under det att hennes söner med lika hast lade något tungt i en kista. Krämaren var nog oförsigtig att knacka på rutan, hvarvid han såg dem alla tre i ögonblicket fara tillsammans med bestörtning målad på deras ansigten. Krämaren, som nu också å sin sida blef förskräckt, trädde några steg tillbaka; men innan han fick tid till öfverläggning, kom en af sönerna skyndande ut ur kojan, fattade honom i armen och släpade honom med våld in i stugan. "Jag är ej den ni anser mig för", sade krämaren, som försökte att le, utan endast den fattige krämaren, som besökte eder förlidet år." "Är du ensam?" frågade den gamla gumman så barskt, att hans hjerta klappade ännu fortare dervid.

"Ja," svarade krämaren, "jag är ensam, så väl här, som i hela den vida verlden; ty ingen finnes, som i motgången skulle vilja bistå mig, eller, om jag doge i natt, skulle fälla en tår öfver min bortgång." — "Så var då välkommen," sade den ene af sönerna med ett ondskefullt löje, i det han gaf de andra en betydelsefull blick.

Med en rysning, som mera förorsakades af fruktan, än af köld, närmade sig krämaren elden; förskräckliga bilder målade sig för hans fantasi, och en ångest, som han hvarken kunde öfvervinna eller göra sig förklarlig, fyllde hans bröst; men alldenstund han var ensam och hjelplös, beslöt han att dölja sina misstankar och ej öka den fara, hvari han sväfvade, genom något tecken dertill. Det rum som blef honom anvisadt till nattherberge, hade ett dystert och otrefligt utseende; sparlakanen tycktes med våld hafva blifvit ryckte ned ifrån sängen och hängde ännu i trasor; bordet var ögonskenligen på ett våldsamt sätt sönderslaget, och stumpar af sönderslagna möbler lågo på golfvet. Krämaren undersökte noga dörrlåset, men det kunde ej låsas.

Det varade temligen länge, innan den stackars krämaren kunde stilla sin oro; slutligen insomnade han dock, men han hade icke sofvit länge, förrän han väcktes af ett jemmerskri. Han reste sig straxt upp i sängen, men allt var tyst, och han trodde, att det endast varit en dröm, då han, vid att kasta ögonen på golfvet, till sin förskräckelse fick se en ström af blod flyta längs utåt detsamma. Utom sig af fasa, sprang han ur sängen bort till dörren, der han, sjelf osedd, genom en spricka kunde se allt, hvad som föregick i rummet näst intill. Hans fruktan försvann dock straxt, då han såg, att det endast var en get, som man slagtade, och han höll just på att återigen lägga sig, då han fick höra ett samtal, som uppfyllde honom med fasa och liksom fastnaglade honom vid stället, der han stod.

"Detta arbete var lättare, än det vi hade i går," sade den, som höll geten; "jag ville önska, att alla de strupar, vi afskurit, hade latit sig så lätt och makligt expediera. Har du någonsin hört eller sett maken till det spektakel, som den der gamle mannen gjorde sistlidne natt? Det är en lycka, att vi på en hel mils omkrets ej hafva någon granne, ty eljest skulle man hafva hört hans förskräckliga rop om hjelp och barmhertighet."

— "Tala icke derom; jag har aldrig tyckt om att utgjuta blod."

"Jag må rigtigt skratta," sade den andre, "då du talar i en sådan ton."

"Ja, det gör jag, svarade denne uppretad. "Blodhålan, den tycker jag om, den är stum som fisken och förtäljer ingen historia.... En lätt strid, ett djupt fall, och jag vill se den, som deri kan uppdaga något."

"Ja, naturen har rigtigt nog bevisat oss en stor tjenst, då den skapade ett sådant ställe, som den hålan. Hvem skulle väl tro, när han midt i heden ser ett vattenhål, med klart vatten, men så litet, att gräset växer tillsammans öfver det, att detta är så bottenlöst, eller att deri ligga så många lik."

"På hvad sätt ärnar du göra dig af med krämaren, som ligger i närmaste rum?" frågade den gamla med låg röst. Den äldsta sonen gaf henne en vink att tiga och pekade på dörren, bakom hvilken deras darrande åhörare stod, under det att den andre sonen med ett uttryck af brutal vildhet gjorde en rörelse med knifven öfver halsen.

Krämaren var af en rådig och beslutsam karakter; men öppet motstånd vågade han dock icke göra, emedan partiet var alltför olika. Han ansåg derföre flykten såsom det enda räddningsmedlet, hvarföre han helt tyst smög sig till fönstret, hvilket han efter någon ansträngning lyckades att öppna, och, utan att väcka något buller, komma ut genom detsamma. Utkommen, stannade han ett ögonblick, för att öfverlägga, åt hvilket håll han skulle fly. Denna korta öfverläggning afbröts på ett för honom förskräckligt sätt, i det att han hörde sönerna ropa: "*Krämaren har flyktat; släpp lös blodhunden!*" Dessa ord ljödo för honom som en dödsdom, ty att nu undkomma syntes helt och hållet omöjligt, och hans krafter voro nära att svika honom. Skulle jag väl låta mörda mig, utan att hafva försökt att rädda mig, tänkte han dock, i det att han samlade alla sina krafter och började, likt en af jägare förföljd hare, att med yttersta ansträngning springa bort öfver heden. Snart hörde han ock blodhunden skälla; nästan andlös fortsatte flyktingen sin hopplösa flykt; men med hvarje ögonblick tycktes hans förföljare komma honom närmare. För hunden utgjorde mörkret intet hinder, då deremot krämaren ofta hindrades deraf; allt närmare och tydligare hörde han hundens skall, och de lyktor, som mördarne buro, lyste allt starkare och starkare.

Slutligen stupade krämaren omkull öfver ett stenrör, och som han ej hade något annat än skjortan på sig, så sårade de skarpa stenarne honom på åtskilliga delar af kroppen, och ett par sår voro mycket djupa. Med förtviflans rop om himlens bistånd, blef han, blödande och nästan sanslös, qvarliggande på stället. Mördarnes råa röster och hundens skällande hördes nu så nära, att hans undergång syntes oundviklig; han trodde sig redan vara i deras händer och såg knifven, som skulle göra ett slut på hans dagar, blänka för ögonen. Förtviflan gaf honom nya krafter, och gripen af en ångest, som nästan gränsade till vansinnighet, for han åter upp och flydde med en hastighet, som hade han fått vingar. Ett högt rop hördes vid det ställe, han nyss lemnat, utan att han derföre saktade sitt lopp. Hunden hade stannat vid det stenrör, der krämaren hade fallit omkull och blödt; den ansåg jagten för slutad, emedan den funnit blod, lade sig ned och kunde på intet sätt, hvarken med lock eller pock, förmås till att fortsätta förföljandet. Krämaren fortsatte oafbrutet sin flykt till

dess dagen började gry, hvarunder han ständigt tyckte sig höra sina förföljares steg bakom sig. Tvenne mil ifrån detta förskräckliga ställe fann han en by, der han straxt gjorde allarm och berättade händelsen. Invånarne församlade sig i mängd och med ständigt stigande förbittring omkring honom. Gamla, hemska minnen vaknade ånyo: den ene hade mistat en son, den andra en bror, den tredje en far, o. s. v. hvilka alla hade försvunnit på heden, och de blefvo snart ense om, att straxt begifva sig åstad för att gripa den gamla tillika med hennes söner. De kommo också tidigt nog, för att fasttaga dem alla. Tvenne galgar blefvo uppresta på heden. Innan förbrytarne undergingo sitt straff, bekände de, att de i blodhålan hade nedsänkt liken af mer än 50 personer, som de hade mördat, och visade den församlade folkmängden, hvar densamma var belägen. Några af de mördades benrangel lyckades man, ehuru med stor svårighet, att uppdraga; öppningen var ytterst smal, och djupet sa stort, att man nästan kunde kalla den bottenlös. Skådeplatsen för denna händelse är, ehuruväl trehundrade år sedan dess äro förflutna, ännu nästan helt och hållet sådan den då var. Lemningarne af den gamla kojan anses af vidskepelsen för spökens och onda andars tillhåll. I dess granskap finnes numera ett nymodigt värdshus, som dock i flera hänseenden liknar sin beryktade föregångare, och heden befinner sig ännu i ungefär samma tillstånd, som den tiden, då ofvanstående händelse tilldrog sig.

Tillkännagifvande.

Tisdagen den 2:dre Nov. uppföres på Stora Theatern CLERMONT ELLER KONSTNÄRENS HUSTRU, Skådespel i 2 akter, af Scribe och Vanderbusch; öfversättning af E. W. Djurström. Derefter gifves: DEN MUSIKALISKA SKRÄDDAREN, komedi i 1 akt med sång.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [505]

Thorsdagen d. 4:de November uppföres till förmån för undertecknad, för första gången: JERNMASKEN, Historiskt Skådespel i 5 Afdelningar, af Arnold och Fournier; öfvers. af E. W. Djurström. Biljetterna säljas i mitt logis hos Kopparslagaren Hr Lundgren vid Köpmansgatan, till spektakeldagen, och sedan i Theaterns Biljetsförsäljnings-kontor. — Abonnementer och och fria Entréer upphöra för dagen. J. E. BJÖRKMAN. [498]

Annonser.

Till salu:

COLLIANDER & KJELLBERG försälja Terra Vechia & Trapano-salt omborg å fartyg, S:t Ybes-, Cette-, & Liwerpools-Salt, torrt upplagdt, förtulladt och på Nederlag; Norsk brun Tran på hel & halffat, utmärkt vacker stor, medel- & små Gråsey, finsk Tjära, Petersburger-Hampa, Riga-, Pyk- Sädes-Linfrö, svensk Rom, fin fransk Cognac, Batavia-Arrack på hel- och halffat, Champagnevin i lådor om 60 buteljer, Manilla-Cigarrer, m. fl. varor till billiga priser. [499]

= CHAMPAGNE på hel- och halfbuteljer; Port- och Madeira-Vin; gammal fin Arrack på buteljer, samt Stärkelse i kommission, försäljes af C. F. KJELLBERG. [500]

= CABELJOU af utsökt godhet, och Spillångor, försäljas af C. F. KJELLBERG. [501]

Det 7:nde Varu-Klass-Lotteriet, äfven grundadt på 203:dje Hamb. Stats-Lotteriet;

1:sta klassens insats, 8 sk. b:ko. Högsta vinsten inlöses, om så önskas, med

1000 R:dr R:gs,

och alla de nummer, som i Hamburgska Lotteriet få intet, erhålla häri hvardera

Två par Thékoppar af Rörstrands porcellain med målningar.

Planer och lotter till dessa Lotterier finnas hos undertecknad. Reqvisitioner ifrån andra städer expedieras genast. L. KAMP, träffas i Bonniers Bokh. [488]

Lotteri-Vinster

i 6:te Klassen i 202:dre Hamburger Lotteriet:

à 100 M:k N:o 14,588.

à 77½ M k N:o 4491, 7780, 7858, 7877, 7899, 8164, 8222, 8227, 8265, 12619, 13455, 13595, 13600, 13670, 14096, 14551, 14555, 14579, 14582, 14583, 14710.

à 50 M:k N:o 646, 649, 4477, 4478, 4481, 4483, 6598, 7853; 7856. 7868, 7870, 7878, 7881, 7882 7895, 8153, 8158, 8161, 8214, 8215, 8223, 226 8228, 8230, 8231, 8233, 8242. 9434, 9455, 11039, 12412, 12416, 12418, 12621, 13147, 13582, 13587, 13588, 13589, 13591, 13593, 13599, 13644, 13648, 13649, 13650, 13700, 14546, 14549, 14553, 14558, 14585, 14593, 14674, 14724, 14801, 14845, 14847, 14818, 14850; hvarföre Vinster och Frilotter planmessigt utlemnas af H:r S. A. Svalander, eller undertecknad, hos hvilken af oss lotternr äro köpte, och finnes äfven

Lotter till salu

à 203:DJE HAMBURGER PENNINGE-LOTTERIETS 1:sta Klass à R:dr 3 Banko pr hel-lot och fördelade i halfva, fjerdsdels & åttondels i förhållande derefter, samt å följande

Varulotterier,

med begagnande af enahanda dragningslistor, som å Hamburger Lotteriet:

4:DE GULD- & SILFVERVARU-LOTTERIET I STOCKHOLM af H:rr Caron & Lundeqvist, à 32 sk. Banko pr Lott;

JULKLAPPS-LOTTERIET i 3 Klasser, af d:o d:o, à 24 sk. Banko pr 1:sta Klassen;

LOTTERI Å DYRBARA OLJEFÄRGSTAFLOR i 1 Klass, af d:o d:o à 16 sk. B:ko;

LOTTERI Å BRODERIER MED SILKE & PERLOR, från Köpenhamn och Konsulinnan Müllers silkesodlings-etablissement, 1:sta Klassen, à 36 sk. Banko pr Lott;

och träffas H:r S. A. Svalander i 2:dra våningen af huset N:o 65 & 66 vid Vallgatan till kl. 9 om morgonen, och undertecknad i Bryggaren H:r Joh. Risbergs hus å samma tid. Reqvisitioner från landsorten expedieras med tillägg i priset af porto. Planer fritt vid lottköp. Götheborg den 25:te Oktober 1841. AKE OHLSSON. [497]

Åstundas hyra:

Den, som har ett eller tvenne meublerade rum med fönster mot norden, att uthyra, behagade hänvända sig till Porträttmålaren Hansen, Götha Källare M:o 53. [504]

Diverse.

= Ett Fransyskt band, under rubrik Theatrale Dramatique, hvaruti fanns Richelieus första Vapenbragd, med planche, är för egaron, på okändt sätt förkommen. Skulle någon hafva lånat detsamma, torde det med första återställas uti Bloms hus, 2:ne trappor upp, rummet N:o 38. [503]

P. S.

Götheborg.

Bref och tidningar från hufvudstaden gifva med säkerhet vid handen, att den bekante Frih. *Ludvig Johansson Boye* efter en svår nervfeber d. 20:nde dennes aflidit, å Säteriet Wrangsjö i Småland, i en ålder af 73 och ett halft år. Han efterlemnade 3:ne oförsörjda döttrar och en son, hvilken redan i flere år ägt en viss ryktbarhet. Få nu se, huruvida det kan lyckas att få duglige och sakkunniga män in i lagberednings-komittéen, sedan döden derstädes undanröjt den svåraste stötestenen.

= Alla tre Rikets Hof-Rätter hafva af H. E. Hr Justitie-Ministern blifvit anmodade att upplysa i hvad skick sig befinner frågan om förslag till *arbets-ordning* för Hof-Rätterne, om hvars afgifvande Reg. gaf befallning redan år 1838.

= En af de mest vidlyftiga Revisionssaker har nyligen, på t. f. Revisions-Sekreteraren, Assessoren *Quensels* föredragning, blifvit i Högsta Domstolen afgjord, neml. den stora *Lorentska* konkursmassan i Götheborg. Bland de principfrågor, som deri pröfvades, var äfven den, huruvida ett ombud för H. M. Konungen egde, att, på grund af Konungens fullmakt, å H. M. vägnar, bevaka och besvärja fordringar från H. M:s enskilda handkassa. Götha Hof-Rätt hade gillat, men Högsta Domstolen har *ogillat* denna bevakning, såsom icke öfverensstämmande med den i Lag stadgade form. Summan gällde här 10,000 R:dr B:ko kapital utom ränta.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 129 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft. m

PHOENIX,
Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.
N:o 129. Onsdagen den 3:dje November 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Den 2:dre dennes har Tullvaktmästaren H. J. Lamberg från fiskaren Johannes Jansson på Brännö under beslagsanspråk anhållit 8 stycken ostämpladt sitz.

= Den 29:de sistlidne Okt. hafva Tullvaktmästarne F. Jansson och C. J. Holmström från fiskarne Carl Olsson och Johan Andersson på Kjörsö under beslagsanspråk anhållit 16 paketer, innehållande knifvar, gafflar och skedar.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

Enligt telegrafdepescher, som meddelas i franska officiella tidningar, har municipalitetet i Valencia den 14:de dennes förklarat sig för permanent och beslutat att upprätta en tredje bataljon nationalgarde, hvilken kommer att bestå af de mest ansedda bland sjöfolket. Hvarje Alcade skall uppgöra en förteckning på misstänkta personer inom hans distrikt. Ingen af de s. k. "patrioterne" får lemna staden. Tvenne kompanier af regimentet Savoyen, som kommo från Alicante, hafva blifvit vägrade inträde i densamma. General Seoane har återvändt till Valencia. — O'Donnell har d. 16:de Okt. tagit Estella i besittning. Urbistondo befann sig den 18:de i samma månad i Tolosa. Den karlistiske öfversten Lanz ströfvar, i spetsen för några gamla officerare och soldater af sitt parti, vid gränsen af Navarra och understödjer O'Donnell. I Pamplona har ingen förändring inträffat; Ayerbe har inryckt i staden. — Ryktet att ex-drottningen desavouerat upproret, skall vara ogrundadt.

= Den till Paris ingångna sista posten från Madrid medför några närmare detaljer angående upproret i hufvudstaden, hvilka vi här nedan vilja meddela.

Drottningen och hennes syster voro under striden i slottet till den grad i fara, att en kula flög endast några tum förbi dem och inträngde i alkoven, i hvilken deras säng stod och i hvilken de hade tagit sin tillflykt. Drottningen gret oupphörligt och bad, att man måtte bevilja folket, hvad det fordrade och föra henne till hennes moder. — Då regenten d. 10:de, som var drottningens födelsedag, infann sig, för att aflägga sin gratulation, bad hon honom att förlåta de brottslige; men Espartero ville alls icke låta beveka sig af hennes böner och tårar, utan svarade, att en sådan mildhet i det ögonblick, då rebellionen i provinserna ännu stolt reste sitt hufvud, vore en vansinnig handling, och att man isynnerhet derigenom skulle förolämpa nationalgardet, hvilket utan betänkande utgjutit sitt blod, för att upprätthålla lagarne och ordningen, samt att rättvisan, huru sträng den än kunde vara, måste hafva sin fria gång.

= Vid ransakningen med general Leon förklarade denne, att han väl hade ägt kännedom om planen att frånrycka Segerhertigen regentskapet, men att han aldrig velat lemna sitt samtycke till att ställa sig i spetsen för rörelsen. Då han natten till den 7:de hört generalmarsch slås, hade han låtit en af sina betjenter bringa sig en hussar-uniform, utan sabel, hvarefter han, kl. omkring 12, begifvit sig till palatset. Han tillstod, att de upproriska soldaterne helsat honom med ropet *"lefve!"* men sade sig hafva antydt dem, att spara detsamma för drottningen. Han hade bedt hellebardiererne att inställa elden, emedan detta, i hans tanka, vore enda medlet att bringa truppernes eld till tystnad. Han hade på detta sätt velat skydda de kungliga barnen för vidare olyckor. Då detta ej lyckats honom, hade han vändt sig till jernporten och till och med tillbakavisat flere soldater, som ville eskortera honom. På kort afstånd derifrån hade han förlorat sin häst, i hvars ställe han af tvenne musikanter af kungl. gardet köpt sig en annan. I Colmenar hade han beslutat att återvända till Madrid, och då han dervid stött på några hussarer, hade han frivilligt öfverlemnat sig åt dem. I palatset hade han infunnit sig af den orsak, att han för någon tid sedan med general Samper öfverenskommit, att, vid ett uppkommande allarm, de olika generalerne vid garnisonen i Madrid här skulle sammanträffa. General Puig Samper bekräftade sanningsenligheten af denna förklaring. — Till handlingarne var vidare bifogadt ett bref, hvilket man funnit i general Leons portfölj; det saknade datum, men var af honom sjelf skrifvet och undertecknadt, samt ställdt till Segerhertigen. Det hette deri, att, alldenstund enke-drottningen hade för afsigt att åter öfvertaga regeringen, så uppfordrades han att nedlägga densamma och lyda Hennes Maj:ts befallningar, samt sålunda undvika blodsutgjutelse. I samma portfölj fann man äfven ett till samtlige befälhafvarne öfver armén ställdt cirkulär, i hvilket de uppmanades att erkänna enke-drottningens regering. Den allmänna åklagaren framställde i sin anklagelse general Concha såsom det ostensibla hufvudet för upproret och yrkade dödsstraff mot denne, såsom upphofsman, och mot Diego Leon, såsom medhjelpare i attentaten. — Derefter fick general Roncali, Leons försvarare, ordet;

men hans rörelse var så stor, att man knapt kunde höra hvad han yttrade, och han talade med tårar i ögonen. Slutligen begärte general Leon sjelf ordet och försvarade sig emot den anklagelsen, att han skulle varit en af hufvudmännen för insurrektionen. "Om jag," sade han med fast stämma, "om jag hade visat mig i spetsen för soldaterne i palatset, så skulle man hafva funnit mitt lik midt ibland de tappre, som stupat; men aldrig, aldrig skulle jag hafva öfvergifvit dem, aldrig låtit föra mig hit såsom en flykting!" På presidentens anmärkning, att det varit hans pligt att gifva regenten och regeringen del af de sammansvurnes förehafvanden, svarade han, att han endast ofullständigt hade känt deras planer; att han tvenne särskilta gånger hade sökt regentens sekreterare, men ej kunnat finna honom, samt att han dessutom ej ansåge sig förpligtad, att spela angifvare. — Krigsrätten dömde honom med 4 röster emot 3 till döden, och högsta krigstribunalet stadfästade densamma efter en lång öfverläggning. Många inlade hos regenten förböner för generalen: en, natten emellan d. 7:de och 8:de Okt. sårad, kapten vid nationalgardets jägare bad ibland andra, å det af honom kommenderade kompaniets vägnar, om nåd för honom. "Rättvisan," hette det i slutet af denna böneskrift, "har blifvit tillfredsställd genom rättens dom, och då de tappre, hvilka representera national-milisen, bedja om nåd för generalen, huru skulle man väl då kunna förvägra densamma?" Äfven den bekante Bertrand de Lys lade sig ut för honom. "Äfven jag," sade han, "har stått vid foten af schavotten; mina barn hafva dött derpå, och deras blod har, likasom alla politiska och religiösa martyrers blod, burit frukt. Nåd för en tapper general, som är ett offer för en beklagansvärd förvillelse! Rättvisan har gjort sin pligt, ädelmodet göre nu äfven sin!" — Såsom bekant är, voro dock alla böner och försök till hans räddning fruktlösa och domen gick i verkställighet.

FRANKRIKE.

Spanska gesandten i Paris, Hr Olozaga, skall hafva tillställt franska regeringen en not, hvari han mycket energiskt beklagar sig öfver de spanska flyktingarne i Paris och Bayonne, och fordrar, att alla de, hvilka gjort sig kände för att hafva gynnat och befordrat den sednaste insurrektionen i Spanien, måtte förvisas Frankrike. Man känner ännu ej, hvad svar ministèren lemnat derpå. — Enligt Temps har Hr Olozaga redan flera gånger låtit förstå, att han vore hugad att begära sitt pass. Samma tidning tillägger, att en af ministrarne nyligen vid ett tillfälle på operan skall hafva låtit honom förstå, att han när som helst skulle få det. — Säkert är emellertid, att Spanska ministern sätter föga tro till franska regeringens försäkringar till Esparteros förmån. Han erinrar sig ganska väl, att dessa försäkringar afgåfvos först då, när telegraferne meddelade den underrättelsen, att insurrektionen ej tagit en så gynnande vänning, som man hade väntat. Också är han storliga förtretad öfver den omständigheten, att han redan i tvenne månader fungerat såsom officiell gesandt och ändock ännu icke haft audiens vid hofvet, för öfverlemnande af sitt kreditiv.

ENGLAND.

Engelska regeringen är, beträffande förhållandena till de Förenta Staterna, att döma efter de förberedelser, den träffar, beredd på det värsta. I Portsmouth ligga icke mindre än 19 större och smärre krigsskepp, hvaribland flere ångfartyg, färdiga till afsegling, och behöfva endast komplettera sitt manskap, för att straxt söka öppna sjön. I Canada stå minst 20,000 reguliera, väl disciplinerade truppar slagfärdige, och på de Westindiska öarne äro, i anseende till den goda andan, som herrskar ibland negrerne, alla truppar disponibla, och, efter hvad man ur god källa har sig bekant, hafva flera neger-regementen blifvit bildade, hvilka i nödfall komma att afgå till de södra staterne, för att derstädes på en gång göra ett slut på slafveriet. Derjemte skall den stora engelska flottan på en gång spärra alla hamnar, om ej förstöra alla de skepp, som befinna sig i desamma, för att förekomma det kaparekrig, hvarmed Amerikanarne vid förutgående tillfällen så betydligt skadat engelska handeln. Skulle de alltför hårdt ansätta de nordiska besittningarne, så kunna Engelsmännen räkna på hjelp af alla infödda Indianer så väl inom som utom deras gränsor, alldenstund dessa hafva så mycket, dem tillfogadt, ondt att hämnas; och Mexikanarne torde väl också kanske vara hugade att fråntaga Texas röfvare deras byte.

TURKIET.

Mehemed Alis son, Said Pascha, har, jemte Sami Pascha, på ångfartyget Nilen afgått till Alexandria, åtföljde af en storherrlig kabinettssekreterare, som, å Sultans vägnar, skall åt ståthållaren i Egypten öfverlemna en med ädla stenar smyckad hederssabel.

= Den 6:te Okt. kl. ¼ till 3 på morgonen läto i hufvudstaden och dess omgifningar flera häftiga jordstötar känna sig, hvilka kl. bort emot 3 blefvo ännu starkare och mera ihållande, samt förnyades med ett stormlikt dån. Skakningen sträckte sig från nordvest till sydost: barometern stod, såsom aftonen förut, 27 tum 11 linier parisermått; vinden blåste från söder, och thermometern visade + 18 grader Reaumur. Denna jordbäfning, den starkaste, som härstädes på lång tid ägt rum, har på flera ställen anställt stor skada. En del af den mur, som omgifver seraskierens palats, äfvensom flera andra gamla byggnader, hafva dels instörtat dels blifvit betydligt skadade.

= F. d. fursten af Libanon, Emir Beschir, har med hela sin familj och en stor svit inträffat i Konstantinopel.

NÅGOT OM FOLKBILDNING.

I.

Då vi härmedelst gå att yttra några ord öfver ett så vigtigt och maktpåliggande ämne, som *folkbildning*, torde det kanske vara i sin ordning, att först och främst närmare bestämma begreppet af en sådan bildning.

Vi förstå med *folkbildning* all den *religiösa*, *moraliska* och *intellektuella* bildning, af hvilken de s. k. lägre samhällsklasserna, d. v. s. de, som förnämligast med sina händers arbete förtjena sitt uppehälle, äro i behof.

Angående graden af denna bildning hafva i sednare tider tvenne ganska skiljaktiga åsigter sökt göra sig gällande. Den ena, som är *fortskridandets*, anser den, och det med rätta, böra, utom kristendomskunskap, äfven omfatta flera andra för menniskan och medborgaren nödiga och nyttiga kunskapsämnen, såsom kalligrafi, arithmetik, historia, geografi, naturbeskrifning, fysik, jemte någon kännedom om fäderneslandets lagar och författningar. — Enligt den andra åsigten deremot, som man skulle kunna kalla den *retarderande*, *konservativa*, *inkonstitutionella*, *absolutistiska* (och hvilken den för sina i alla stycken konservativa åsigter väl kände förf. med signaturen *H. R.*,

i en artikel i N:o 22 af den i Lund utkommande litterära tidningen: *Studier, Kritiker och Notiser,* af hela sin själ hyllar), bör folkbildningen nästan helt och hållet inskränkas inom biblen, psalmboken och katekesen.

Vi kalla en sådan åsigt absolutistisk, alldenstund den, i stället för, att, så mycket som möjligt, utan afseende på stånd eller vilkor, vilja befordra bildningens spridande till alla samhällsklasser utan undantag, och derigenom i andligt hänseende vilja närma de olika samhällssfèrerna till hvarandra, tvertom, genom att för de lägre klasserna inskränka de andliga bildningsmedlen, dem emellan uppdrager ännu skarpare gränslinier och ännu mera utvidgar och befästar det svalg, som redan förut emellan desamma är rådande, så att de sednare i andligt hänseende förblifva qvarstående på samma punkt, hvarpå de i sekler befunnit sig, under det att de högre samhällsklasserna följa den nyare tidens andliga utvecklingsgång i alla dess rigtningar, frossa i öfverflöd af poesiens och konstens härliga skapelser och tillegna sig resultaterne af det vetenskapliga forskningsbegärets alla härliga upptäckter, samt på detta sätt med hvarje dag allt mer fjerma sig ifrån de lägre. Vi fråge: är icke detta, att, i likhet med förhållandet i Indiens absoluta despotier, vilja säga till de arbetande klasserna: "J ären det kristna samhällets Parias, endast skapade för att arbeta, på det att J mågen tillfredsställa våra materiella behof och derigenom sätta oss i tillfälle att egna oss åt nöjsamma sysselsättningar! För er endast dagens hetta och tunga i de materiella värfvens bestyr, under solens brännande strålar, i verkstädernas förpestade luft, eller på oceanens stormupprörda vågor! För oss endast lustvandringar i vetenskapernas pelargångar eller poësiens och konstens hesperidiska rosengårdar!" — Hvilken afskyvärd egoism!

Enligt den förra åsigten, som är en sannt human, verkligen konstitutionell och progressiv åsigt, och hvilken vi af allt hjerta hylla, böra de lägre samhällsklasserne så mycket som möjligt komma i åtnjutande af alla de fördelar, den fortskridande bildningen medför, eller med ett ord af alla de bildningsmedel, genom hvilka icke allenast känslan, utan äfven förståndet kan odlas och fördomarne utrotas. Ty, säga de ädle män, som åtagit sig att föra deras talan, hvarje samhällsmedlem har, både såsom menniska och såsom medborgare, anspråk på, att staten med lika huldhet och välvilja skall omfatta alla sina barn; att ingen samhällsklass företrädesvis gynnas framför den andra; att ej, under det att allt göres för de högre klassernas bildning, man deremot vårdslösar och försummar de lägres.

Ehuruväl ännu här och der några ljusets fiender emot denna lära höja sin röst, tyckes dock, lofvad vare försynens skickelse, denna åsigt allt mer och mer göra sig gällande i vårt kära fädernesland. Man börjar numera temligen allmänt inse, att en stats styrka ej så mycket beror af dess storlek, som fastmera deraf, att den äger upplysta och dygdiga medborgare; men att detta endast kan vinnas derigenom, att religiös, moralisk och intellektuell upplysning och bildning så mycket som möjligt sprides till alla statens medlemmar, och att derigenom en anda af sann dygd och medborgerlighet ingjutes i hela samhällsorganismen och genomströmmar alla dess ådror; att säkraste medlet, att vinna detta ändamål, är först och främst, att för barn af de lägre folkklasserna grundlägga bildningsanstalter, i hvilka de slumrande anlagen må kunna väckas till lif, och att sedermera, sedan intresset och hågen för intellektuella njutningar en gång blifvit väckt, genom spridandet af lättfattliga och populära skrifter i hvarjehanda nödiga och nyttiga ämnen, ännu mera utbilda och befästa de kunskaper, de i skolorna inhemtat.

Ehuruväl man visserligen bör bemöda sig om att på allt satt upplysa äfven den nuvarande, snart försvinnande generationen, kan menniskovännen dock, tyvärr, ej hoppas något synnerligen gynnande resultat af sina ansträngningar för detta ändamål. Då ej något intresse för intellektuella sysselsättningar blifvit hos densamma i barndomen väckt, känner den sig, i allmänhet, ej af en inre, oemotståndelig drift dragen till desamma och förmår ej inse deras höga värde och välsignelsebringande frukter både för tiden och evigheten. Den är, i allmänhet taget, alltför mycket beherrskad af gamla, inbitna vanor och fördomar, för att lemna gehör åt menniskovännens välmenta upplysande råd och varnande stämma. Såsom exempel derpå, vilja vi endast namna, att, ehuru så mången ädelt nitfull och menniskoälskande man, både genom muntliga uppmaningar och nykterhetsskrifters spridande bland de lägre klasserna, försökt hämma den öfverhandtagande förderfliga bränvinsfloden, framströmmar dock densamma nästan lika hejdlöst, och tusende dricka af dess giftiga bölja både timligt och evigt förderf. Men det är den uppvexande generationen, på hvilken vår förhoppning hvilar; det är åt den vi isynnerhet böra egna våra omsorger för dess bildning och upplysning; det är för den, som skolor, i hvilka en fast grund må kunna läggas till deras religiösa, moraliska och intellektuella bildning, böra inrättas. Ännu en gång: det är statens både pligt och intresse, att den uppfostrar upplyste och dygdige medborgare, och detta kan endast ske genom grundläggandet och spridandet af en allmännare bildning.

Tillkännagifvanden.

Fredagen den 5:te November uppföres å stora Theatern, MULATTEN, Skådespel i 5 akter, af Andersen; öfvers. af E. W. Djurström. [509]

Thorsdagen d. 4:de November uppföres till förmån för undertecknad, för första gången: JERNMASKEN, Historiskt Skådespel i 5 Afdelningar, af Arnold och Fournier; öfvers. af E. W. Djurström. Biljetterna säljas i mitt logis hos Kopparslagaren Hr Lundgren vid Köpmansgatan, till spektakeldagen, och sedan i Theaterns Biljetsförsäljnings-kontor. — Abonnementer och fria Entréer upphöra för dagen. J. E. BJÖRKMAN. [498]

Annonser.

Auktion:

Fredagen d. 5:te dennes från kl. 10 förmidd försäljes härstädes, medelst Auktion, följande konfiskable dömde varor, nemligen: 6 lådor Champagne, 72 buteljer, samt ett fastage Arrack, 75 kannor; och kommer vid samma tillfälle att försäljas, för vederbörandes räkning och för bestämmande af Tull och öfrige afgifter, 8½ dussin skadade Bomullsstrumpor. Götheborgs Konfiskations-Kontor d. 2:dre Nov. 1841.
G. E. BERGWALL. [510]

Till salu:

COLLIANDER & KJELLBERG försälja Terra Vechia & Trapano-salt omborg å fartyg, S:t Ybes-, Cette-, & Liwerpools-Salt, torrt upplagdt, förtulladt och på Nederlag; Norsk brun Tran på hel & halffat, utmärkt vacker stor, medel & små Gråsey, finsk Tjära, Petersburger-Hampa, Riga-, Pyk- Sädes-Linfrö, svensk Rom, fin fransk Cognac, Batavia-Arrack på hel- och halffat, Champagnevin i lådor om 60 buteljer, Manilla-Cigarrer, m. fl. varor till billiga priser. [499]

= Ett väl inredt Dockhus, med 4 rum och kök, passande till jul-present, är till salu för billigt pris, i huset N:o 34 vid Vallgatan [502]

Åstundas hyra:

Den, som har ett eller tvenne meublerade rum med fönster mot norden, att uthyra, behagade hänvända sig till Porträttmålaren Hansen, Götha Källare M:o 53. [504]

Förloradt.

Måndagen d. 1:ste d:s förlorades, på okändt sätt, ett Silfverfickur, med vidhängande nyckel. Uret är förfärdigadt hos Wallerius i Norrköping. Skulle det vara såldt, eller pantsatt, igenlöses det af egaren. Adress här. [511]

Diverse.

COMMISSIONÄR I STOCKHOLM.

Undertecknad, E. O. Tjensteman i flera af här förlagde Embetsverk, erbjuder sitt biträde vid utförande af hvarjehanda kommissioner i hufvudstaden, såsom handlingars inlemnande till och uttagande från Embetsverken, Penningelåns erhållande så väl från Bancodisconten och Brandförsäkringsverket, som öfrige publika kassor, fordringars bevakande och indrifvande, varors (äfven i minut) uppköpande och försändande, varubeställningar hos härvarande Fabrikanter och Handtverkare, hvarjehanda artiklars samt böckers uppköpande på auctioner, annonsers införande i allmänna Tidningarne, eller svars afgifvande på införde annonser, samt hvarje annat lofligt uppdrag. Ferm expedition, accuratess och billigt arfvode blifva de medel, hvarigenom jag skall söka bibehålla redan vunna och vinna nya committenters förtroende. Vid reqvisitioner å varor, äfvensom vid varubeställningar, böra penningar till fullt betäckande af alla omkostnader medfölja, och erinras att vid större varu-reqvisitioner, äfvensom penningelåns erhållande till större belopp, beräknas mitt arfvode efter ganska låg procent. Upplysningar i här omnämnde, eller likartade, affärer meddelas, endast postporto bifogas skrifvelsen. Min adress är Stockholm och Kongl. Krigskollegium. Stockholm i Okt. 1841. A. C. ÅBERG. [507]

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmers-sigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna Märkplåtar till fastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. F. ÅKERBERG,

N:B. **bor i gamla biskopshuset i tredje våningen af Holländaregatan och Östra Hamngatan.** [508]

= *Som undertecknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst beqväma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående*

Priskurant:

För en vigt på			R:gs	R:dr
För en vigt på	3 000	skålpund.	R:gs	R:dr 220.
„ „ „ „	2 500	„ . . .	„	„ 200.
„ „ „ „	2 000	„ . . .	„	„ 180.
„ „ „ „	1,500	„ . . .	„	„ 160.
„ „ „ „	1,100	„ . . .	„	„ 140.
„ „ „ „	800	„ . . .	„	„ 120.
„ „ „ „	500	„ . . .	„	„ 100.
„ „ „ „	300	„ . . .	„	„ 80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka vilja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad. J. T. Tengelin,

Klensmedsmästare i Götheborg.

= Välloft. rådhusrättens härstädes denna dag afsagda dom i tapetseraren Sven Jonssons konkurs är hos undertecknad att läsas; vadtiden tilländalöper 8 dagar härefter. Götheborg den 30:de Oktober 1841.

J. SLÄTTENGREN,
syssloman i massan. [506]

= Ett Fransyskt band, under rubrik Theatrale Dramatique, hvaruti fanns Richelieus första Vapenbragd, med planche, är för egaron, på okändt sätt förkommen. Skulle någon hafva lånat detsamma, torde det med första återställas uti Bloms hus, 2:ne trappor upp, rummet N:o 38. [503]

Collect.

Den, Collect Kongl. Maj:t Allernådigst beviljat Consistorii-Notarien härstädes, upptages nästa Söndag, som är Allhelgonadag, i stadens och fattighusets kyrkor, och anmäles till det bästa.

Å tidningen PHOENIX kan för sista qvartalet prenumereras härstädes med 1 R:dr 36 sk. banko, samt å rikets samtlige postkontor med tillägg af vanligt postförvaltarearfvode. Prenumeration kan ske så väl å Tidningens byrå, i Huset N:o 3 och enhalf, Gamla Tullen vid Slottsskogsgatan, som hos Handlanden Herr C. Bergström i hörnet af Magazinsgatan och Lilla torget, der äfven alla, till införande i tidningen bestämda annonser emottagas. Inserationskostnaden beräknas till 2 skillingar riksgäld per rad petit, och i förhållande derefter, om annonserne önskas införde med större stilar.

P. S.

Götheborg.

Dagens utländska post medför underrättelser från Spanien ända till d. 23:dje sistlidne Oktober. *Insurrektionen har på alla håll blifvit dämpad.* Hufvudmännen för densamma befinna sig dels i fängenskap och dels i sjelfvillig landsflykt på fransk botten. Bland desse senare tros O'Donnel inom kort komma att räknas. Vittoria och Bilbao hafva underkastat sig; citadellet i Pampelona befinner sig i de konstitutionelles händer; hela den kantabriska kusten har af Espartero blifvit förklarad i blokerings-tillstånd; men denna blokad kommer att af sig sjelf förfalla, emedan inga fiender mera finnas att blokera. Emellertid har Regeringen föranstaltat en stark utskrifning af manskap, för att hålla de provinser, som visat sig insurrektionen tillgifne, i tygeln. — I Venedig har i början af förra månaden en stor öfversvämning egt rum, som dock icke tyckes hafva tillfogat "hafvets drottning" någon synnerlig skada. — I Darmstadt har guillotinen blifvit såsom dödsstraff införd. — I Sydamerika fortfara oroligheterna och stridigheterna de små republikerna emellan.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 130 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 130. **Lördagen den 6:te November** **1841.**

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Ett mindre tyskt sångsällskap har i dessa dagar anländt till staden och kommer, i förening med det redan här förutvarande Svenska Theatersällskapet, att gifva åtskilliga representationer, af hvilka den första är bestämd till i morgon Söndagen den 7:nde dennes. En af sällskapets medlemmar, Fru Schinck, är i synnerhet fördelaktigt vitsordad af flera utländska tidningar, och hennes röst är också inom tonkonstens område en verklig kuriositet, dels emedan hon sjunger både sopran, tenor och *bas;* dels emedan hon, i likhet med Hr *Kirchner*, sjunger duetter ensam. Den musikälskande publiken förnyar dessutom en gammal angenäm bekantskap med Hr *Græfle* och gör en ny med ett par andra tonkonstnärer.

= Ett större beslag å porcellän har i denna vecka gjorts om bord å ett svenskt fartyg af Tullförvaltaren Rydholm och vaktmästarne Lamberg och Nilsson. Det bestod af 9 kistor och en låda, innehållande 70 dussin thékoppar med fat; 12 st. större och 8 st. mindre blå och hvita fat; 17 st. tvättfat; 14 dito tvättkannor; 101 st. spilkumar; 40 st. förgylda muggar; 2 d:o thékannor och en blåhvit soppterrin.

= Det allmänna samtalsämnet i hufvudstaden hvälfver sig omkring ett mord af den mest ohyggliga beskaffenhet. En ung elev vid Musikaliska Akademien, *Carlsson*, fanns nemligen d. 29:nde sistl. Okt. på morgonen mördad i sin säng. Hans ställning var fullkomligt den sofvandes till både ben, armar och hufvud. Mordet hade således skett *under sömnen.* Banesåret hade åstadkommits genom ett skott ur en terzerol, som blifvit aflossad tätt invid hufvudet, och *ögonblickligen* dödat. Öfver den mördade kroppen voro några linnepersedlar m. m. kastade, med synbara tecken att hafva varit antända; således med afsigt af mördaren att medelst mordbrand dölja brottet. Det enda, som kunde lemna något slags ledning till upptäckten var, att de klädespersedlar, den mördade begagnat (och de enda brukbara han lärer egt), hans bonjour, byxor, vest, ja till och med hans stöflor, saknades, äfvensom hans klocka.

Efter det att polisen erhållit rapport om brottet, underrättade sig Polismästaren genast om den mördades umgängesbekanta och erfor, att, bland dessa, en annan ung elev vid Musikaliska Akademien, vid namn *Breitfeld,* ofta besökt honom: att den mördade yttrat sig ega misstroende till denne; B. hade bland annat en afton dröjt qvar till dess Carlsson inslumrat, och då denne sednare hastigt vaknat, hade han sett *Breitfeld* stående på golfvet med blicken fästad på Carlsson samt hållande i handen dennes klocka, den han nedtagit från väggen, äfvensom han öppnat C:s byrålåda. Allt sedan hade Carlsson varit hemsk för Breitfeld. — På dessa anledningar efterspanades B. och greps redan kl. omkring 2 samma dag. *Han befanns då vara klädd i de den mördade frånstulna kläder*, och bland hans hemmavarande mobilier anträffades en terzerol. Förhör hölls i Poliskammaren samma afton, hvarvid äfven den mördades fästmö, Mamsell S., var närvarande. Hon höll en rörande uppmaning till den tilltalade, som dock nekade fräckt till brottet, men föll understundom in i snyftningar och gråt. Han medgaf att de kläder, han äfven inför Polisen bar på sig, tillhört den mördade, men föregaf, att denne *sålt* dem åt B. *Breitfelds* förra egna kläder hade, söndriga och nedsmutsade, funnits inlagda i hans koffert. Äfven upplystes, att den tilltalade innehaft Carlssons klocka, af hvilken han sålt boëtten, sedan han uttagit urverket. Vid ransakningen beslogs han ofta med tvetalan, så att fullgiltiga anledningar förefunnos till hans häktande.

Breitfeld lärer blott vara 19 år gammal, har ett friskt och frodigt utseende och säges vara ytterst fattig. Han är nu insatt på bekännelse i en särskilt cell.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

De senaste, med öfverlandsposten ingångna underrättelser från detta rike, bekräfta till alla delar vår i Onsdagsnumret meddelade uppgift, att den till drottning Christinas förmån föranstaltade insurrektionen blifvit på alla håll och punkter dämpad, dels till följd af brist på sympati hos folket och dels i anledning af de energiska åtgärder, som generalerne Ribeiro, Rodil och ett par af de större städernas municipalstyrelser till qväfvande af densamma vidtagit. Den 22:ndre i förra månaden ankom hufvudmannen för upproret, öfverste O'Donnell, i spetsen för 600 man på fransk grund, och Espartero har således numera i hela konungariket ingen enda fiende med samlad styrka att bekämpa. En stark utskrifning af manskap har emellertid blifvit påbjuden, och Espartero afreste den 19:de Okt. från Madrid, för att i egen person hålla räfst med de provinser och städer, som understödt O'Donnells och hans anhängares djerfva företag. Ett rykte förmäler, att en styrka af 80,000 man skall komma att sammandragas i Bur-

gos, men detta fordrar dock närmare bekräftelse.

= Ibland underrättelser från Madrid af äldre data befinnas äfven åtskilliga detaljer, rörande det sätt, hvarpå den tappre kavalleri-generalen Diego Leon slutade sitt lif, och vi utdraga ur dem följande, som vi tro icke skall vara utan intresse för våra läsare:

Alla bemödanden att hos regenten utverka nåd för denne olycklige krigare voro förgäfves, sedan man bland andra papper i hans portfölj äfven funnit en lista på 84 personer, hvilka, om insurgenternes planer hade lyckats, skulle hafva blifvit skjutne. Bland dem, som blifvit uppförde på denna proskriptionslista, befunno sig åtskilliga generaler, senatorer, deputerade och — Segerhertigen sjelf. Kl. mellan 11 och 12, natten till den 15:de Okt., stängdes alla hufvudstadens portar, och ingen menniska slapp hvarken in eller ut, förr än exekutionen å Diego Leon ägt rum. Alla nationalgardets poster voro fördubblade, och alla till garnisonen hörande regementen voro konsignerade i deras kaserner. Hela den i Madrid befintliga kavalleristyrkan hade erhållit order att hålla sina hästar sadlade och uppbetslade, för att vid första tecken till orolighet sitta upp och ila dit, der omständigheterna fordrade dess närvaro. En sqvadron hussarer kamperade på borggården till regentens palats. Kl. ¾ till 12 begaf sig Leons försvarare, general Roncali, till Espartero, för att anhålla om nåd för sin klient, men regenten förblef obeveklig. Det enda, som beviljades, var, att Leon fick i egen vagn begifva sig till exekutionsplatsen, utan att före sin död blifva degraderad. Kl. 10 på morgonen slogs appell på alla hufvudstadens större gator och, kl ¾ till 11 befann sig ett kompani af hvarje bataljon nationalgarde på platsen utanför Toledoplatsen. Kl. på slaget 11 smattrade trumpeterna och en lång uthållen trumhvirfvel hördes, hvarefter place-majoren i Madrid framför fronten af trupparne upplaste en dag-order, hvilken till fusiljering på stället dömde hvar och en, som dristade ropa "nåd!" för den väntade delinqventen. Kl. straxt efter 1 steg general Leon, klädd i full generals-uniform och prydd med en mängd dels utländska, och dels inländska ordnar, i en öppen kalesch och begaf sig, beledsagad af sin biktfader och allmänna åklagaren, till exekutionsplatsen, der han, under eskort af en squadron kavalleri, inträffade kl. ungefär 2 e. m. Så snart åkdonet stannade, sprang han ur detsamma och begaf sig till fronten af trupparne, der hans dödsdom och orsakerna till densamma upplästes. "Soldater!" yttrade han derefter, "jag är hvarken en pultron eller en förbrytare. Den, hvilken så ofta som jag, både i Belascoin och på flera andra ställen, fört eder till seger, kan ej vara bestämd att falla för er hand. Jag är oskyldig. Lefve friheten! Lefve Isabella II!" Derefter trädde han några steg tillbaka, liksom för att se hvad verkan hans ord haft på soldaterne; men alla tego: det var ett hemskt ögonblick. Ett par minutblick derefter utryckte ur linien en pluton, bestående af 12 man skarpskyttar, hvilka voro bestämda att på "riksförrädaren" fullborda den blodiga domen. Då de hade intagit sin position, bad han dem sigta på hjertat och kommenderade sjelf med stark röst "*fyr!*" Soldaterne skjöto emellertid icke på hans kommando, hvadan deras befälhafvare, med tillägg af en bekant spansk ed, måste upprepa detsamma. Nu knallade gevären, Leon stupade på stället och hjernan ur hans hufvudskål stänkte åt alla sidor. Derefter defilerade trupparne förbi liket och voro just i begrepp att aftåga, när man erinrade sig, att man hvarken dragit försorg om en likvagn, eller ens om en likkista att lägga det politiska offret uti. Dessa måste således anskaffas från staden, hvilket dröjde nära en halftimma, hvarefter trupperne aftågade och en afdelning af dem beledsagade generalens lik till kyrkogården.

Svenska Minerva och Rabulismen i Götheborg.

Af gammalt är bekant, hvilken oförliknelig kannstöperska vår svenska Vishetsgudinna är, och att hon med den romerska icke har något annat gemensamt än blotta namnet. Det var en menniskovänlig och vacker idé af salig Stockholmsposten, då han testamenterade henne sin sal. "farfars vördade nattmössa"; ty att som amazon gå utstyrd i hjelm och tala i nattmössan passade sig föga, då man nu deremot alltid igenkänner den gamla bedagade tanten så snart hon sticker hufvudet inom dörren, för att, som Dansken säger, "s l a a e e n S l a d d e r a f" och få någon att "löbe med Limstangen." I kombinationsväg är hon isynnerhet oöfverträfflig, och sjelfva den "politiska hvalfisken" måste i detta hänseende stå tillbaka för sin värderade fränka. Ett splitternytt exempel på denna sin ovanliga förmåga har hon gifvit oss i N:o 131 af den under hennes auspicier i hufvudstaden utkommande tidning, der hon, under rubrik: *Rabulismen i Götheborg*", sökt ända "till komplett evidens deducera", att de oordningar och våldsamheter, hvilka sedan någon tid försports å stadens gator och allmänna promenadplatser, endast och allenast böra tillskrifvas — de härstädes utkommande tidningarne, de der under loppet af flere år rastlöst skola hafva arbetat uppå "att frambringa en tygellös och sjelfsvåldig pöbel."

Men, frågar läsaren, huru i all verlden har hon, gumman med den vördnadsfulla foten, kunnat komma på sådane tankar, och till en så befängd slutsats se'n?.... Jo, hör bara på: Handels- och Sjöfartstidningen meddelade för någon tid sedan en af Stadens Herrar Äldste till härvarande poliskammare aflåten skrifvelse, hvari anmälan gjordes om de våldsamheter, som, sedan någon tid tillbaka, dels å stadens och dels å de inom polisdistriktet varande allmänna promenadplatser och vägar, blifvit om aftnarne och nattetid föröfvade mot fredligt framgående personer, och det allmänna lugnet störande oskick, som jemväl under samma tid egt rum, dymedelst, att större hopar framtågat å gatorna, under stojande och oljud, understundom förenadt med enskilta vandrares förolämpande i ord och handling." I samma skrifvelse begärde stadens Äldste, "att Poliskammaren, om den icke trodde sig kunna med erforderlig kraft hämma detta oskick, ville till dem inkomma med förslag å de medel, som poliskammaren ansåg nödvändiga för åstadkommande och bibehållande af den säkerhet å gatorna och vägarne inom polisdistriktet, hvilken stadens innevånare egde rätt att fordra" — Härå gaf Poliskammaren till svar, att "bland åtgärder, som poliskammaren förmodade leda till upprätthållande af allmänna ordningen härstädes, vore ett anslag af lön till ytterligare 4 uppsyningsmän, och hufvudsakligen, att, i stället för brandvakt, en ridande patrull, af beskaffenhet och styrka lika med den, som å Gamla Varfvet, Hästhagen och Majorna genom här förlagde hussar-kommendering bestrides, jemväl i staden kun-

de vara anskaffad." — I anledning häraf yttrar sig vår svenska Vishetsgudinna på följande sätt:

"De goda Götheborgsboarne hafva således nu också fått smaka frukterna af det säde, som blifvit utsådt af den tygellösa och anarkiska tidningspress, som de i 10 eller 12 år så ömt och omsorgsfullt fostrat, uppmuntrat och understödt; ty verkan af en tygellös och sjelfsvåldig präss, uti en större stad, är alltid att frambringa en tygellös och sjelfsvåldig pöbel. Samhällsupplösning, hån och förakt för lagar och auktoriteter predikas aldrig ostraffadt; och jemväl i mindre samhällen föra dylika predikningar sitt straff med sig i längden, just förmedelst de oordningar, den upplösning och det fräcka trots emot lag, sed och ordning, som de framkalla. De Götheborgska tidningarne hafva icke allenast uti flera år troget följt Aftonbladets fotspår och efterapat dess gifna exempel uti dylikt predikande, utan på de tvenne sista åren, sedan två af Aftonbladets Apostlar blifvit, såsom deputerade mästare, formligen inhyste uti Götheborgs tidningsredaktioner, hafva desse till och med tagit försteget för sin herre och husbonde. Denna käckhet må till en tid hafva smickrat Götheborgarne; att provinsstadens tidningar skulle uti *"liberalism"* och *"frisinthet"*, såsom det med de skönmålande termerna heter, lemna hufvudstadens blad bakom sig, har måhända kittlat deras fåfänga. Men de se nu, i våldsamheterne och oordningarne på gatorna, lönen för det stöd och den uppmuntran, de gifvit åt besagde press; ty annat än gatu-excesser och rabulism kan en slik press aldrig fram bringa; sådan är den anda den fostrar, och denna anda skall förr eller sednare gifva sig luft. Redan i tre, fyra år har man i hufvudhudstaden erfarit verkningarne af en så beskaffad press; ordningen har nu kommit till Götheborg, att äfven med sitt exempel bekräfta satsens sanning. Till en början kommer derföre Götheborgs borgerskap att få vidkännas en ökad kostnad på sin budget, för polisbetjeningens förstärkning; men om samma anda i Götheborgsbladen fortfar att uppmuntras af borgerskapet, så förespå vi, att denna ökade kostnad ingalunda blifver den sista. Inom få år torde väl behofvet påkalla en ännu betydligare och följaktligen dyrare förstärkning af polisen, om ordning och säkerhet skola någorlunda kunna upprätthållas, samt våldsamheter och oskick förebyggas."

Låtom oss nu se till, huru sig med alla dessa beskyllningar förhåller. Hvaraf kan Svenska Minerva bevisa, att den tidningspress, som härstädes, under loppet af 10 eller 12 år, existerat, varit "tygellös och anarkisk"? — Af de oordningar och våldsamheter, som sedan någon tid egt rum på Götheborgs gator och allmänna promenadplatser, svarar vår oförlikneliga Tante. Men när predikade väl då denna press, "samhällsupplösning, hån och förakt för lagar och auktoriteter"? och är det *förnuftigt* att vilja gifva ett par tidningsredaktioner skulden för de våldsamheter, som några okynniga lärpojkar, slagsmålslystne artillerister och druckna säckbärare föröfvat? Eller hafva inga dylika uppträden egt rum *före* den tid, då de härstädes utkommande tidningarne började yttra sig öfver gången af de allmänna angelägenheterna, öfver Regeringens och folkets ömsesidiga förhållande till hvarandra? Var det väl tidningarne, som uppmanade till de blodiga slagsmål, hvilka under Götheborgs "brillanta period" nästan dagligen föreföllo under auktoriteternes ögon? Var det tidningarne, hvilken "frambragte den tygellösa och sjelfsvåldiga pöbel", som, under den kungliga monopoliserade bränvinsbränningstiden, stormade Kommerserådet Björnbergs hus och tvang honom att fly ur staden? Var det tidningarne, som organiserade det tjufband, hvilket under loppet af flere år gjorde trakterne omkring Götheborg osäkra, och som endast den outtröttligaste ihärdighet, mod och förslagenhet från Stadsfiskal Greiffes sida förmådde upptäcka och utrota? Var det tidningarne, som, under den s. k. kontinentaltiden, satte mordbrännarefacklan i händerna på en engelsk skeppsbesättning och förmådde en annan, att, med kablar lagda omkring en byggnad och fastgjorda i vindspelet å ett fartyg, söka draga densamma med alla dess invånare i sjön? — Var det, fråga vi, *tidningarne,* som åstadkommo dessa och hundrade andra upptåg och "rabulisterier"? — Då, som nu, klagades öfver desamma; men det fanns ingen enda, som icke tillskref dem helt andra motiver, än dem, hvarifrån Minerva vill att dylika excesser nu skola härledas. — Det är vår "goda" tid och våra "goda" tidningar förbehållet att skylla allt ondt, som händer och sker, på de liberala publicisterne, oaktadt de i sjelfva verket hafva lika liten del i detsamma, som i daldansen, korftåget, eller det s. k. Skånska upproret, hvilka alla utan "de der tidnings-skrifvarnes" åtgärder tillkommit. — Hvad det af vår vördnadsvärda Tante omförmälta trädandet i Aftonbladets fotspår beträffar, så förhåller det sig med detsamma sålunda, att då Aftonbladet haft *rätt* i sina påståenden, så hafva de tidningsredaktioner, hvilka här följa gången af de politiska tilldragelserne, icke *à la Minerva,* kunnat påstå att det haft *orätt,* utan att Aftonbladet fördenskull någonsin på dem utöfvat, eller kommer att utöfva något husbondevälde. — Hvad åter angår "de två af Aftonbladets Apostlar", hvilka såsom "deputerade mästare" skola "hafva blifvit inhyste i Götheborgs *tidningsredaktioner*," så få vi för *vår* del bestämdt förneka all dylik förbindelse, icke derföre, som skulle en sådan ej anstå oss, utan endast och allenast af det skäl, att Minervas uppgift denna gången, liksom så många andre gånger förut, råkar att vara till alla delar falsk, och en tystnad från vår sida i detta fall kunnat anses såsom ett medgifvande af Minervas påstående.

Den lexa, som vår oförlikneliga Tante gifvit Götheborgarne for det stöd och den uppmuntran, de gifvit sin "tygellösa och sjelfsvåldiga press", få de sjelfve taga *ad notam;* men vi befara högligen att hennes ord i detta hänseende komma att falla på helleberget. Götheborgarne inse nemligen alltför väl, att roten och upphofvet till en mängd härstädes rådande, ännu oafhjelpta olägenheter och oordentligheter bör sökas i helt andra förhållanden, än dem, som bildas af en "verkligt fri" press; ty annars skulle icke likartade excesser inträffa i städer, der ingen sådan existerar. Skånska Posten t. ex. kan väl icke beskyllas för att hafva arbetat för tygellösa och anarkiska principer, och detta oaktadt hafva under innevarande höst ganska våldsamma uppträden egt rum på Christianstads gator. Malmö Allehanda har af sjelfva det Svenska Biet ett par gånger erhållit en honorabel mention, och icke desto mindre hafva i nyssbemälte stad förefallit gatu-uppträden, som kostat både blod och menniskolif. I Lund utgåfvos för några år sedan endast "goda" tidningar; men icke desto mindre var bemälte stad, just under denna tid, skådeplatsen för alldeles oerhörda rabulisterier, för stenborgarbragder, fullt ut så skandalösa, som dem, hvilka under 1838 och 1841 årens somrar utöfvats i hufvudstaden. Götheborgarne erinra sig ganska väl dessa och många andra dylika fall, då det icke, utan att göra sig löjlig, går an att framhafva pressen såsom syndabock för de otillbörliga uppträdena. Minervas olycksbådande spådom om en förhöjd polisbudget, o s. v., kommer således nog icke att hafva den med densamma beräknade effekten, åtminstone icke hos dem, för hvilken den egentligen var ämnad. Ugglan är en fogel, som skyr

dagsljuset, och den, som skyr *det,* har svårt att vinna förtroende i detta samhälle. Hellre ett öppet och ärligt, om ock öfveriladt svärdshugg, än ett dolkstygn bakifrån! Hellre döden och äran, än ett lif, fullt af slafviskt gyckel och vanära. Sådan tro vi opinionen härstädes vara! och mot en sådan "rabulism" uträttar Svenska Minervas förebråelser, spådomar och föregifna fosterlandskärlek föga eller intet; det är *vår* tro åtminstone.

Dödsfall.

Tillkännagifves att Contracts-Prosten öfver Elfsyssels södra Contract och Kyrkoherden i Karreby och Romelanda Församlingar, Högärevördige och Höglärde Magistern SVEN HYLANDER stilla afled på Romelanda Prestgård den 4:de November 1841, uti en ålder af 60 år, 6 månader och 19 dagar. [511]

Tillkännagifvanden.

Söndagen d. 7:nde November uppföres å Stora Theatern: PARISERPOJKEN, Komedi i 2 akter. Deref gifves: SKYDDSENGELN OCH BONDGOSSEN, ELLER DE TRE TALISMÄNNERNA, Feeri-komedi i 2 akter med sång.

Obs. Under öfning är: RICHELIEUS FÖRSTA VAPENBRAGD, att uppföras d. 16:de dennes. [512]

Nykterhets-Sammanträde.

Till tals afhörande och öfverläggningars hållande i den sedförändrings-fråga hvarmed Nykterhets-Sällskaperna sysselsätta sig, inbjudas härmed vördsamligen icke blott äldre och yngre härvarande Vänner af nykterhetssakens framgång, utan också, så vidt utrymmet medgifver, Götheborgs invånare af alla stånd och vilkor, samt af begge könen, att infinna sig på Gymnasii Solennitetssal Tredagen den 12 November kl. 12 på dagen. [513]

Borgenärers Sammanträde.

Herrar fordrings-ägare uti Herr A. E. Hintzes under administration ställda bo, kallas till allmänt sammanträde å härvarande börssal, Thorsdagen den 16 nästkommande Dec. kl. kl. 11 f. m., för att taga kännedom om boets ställning, besluta om detsamma må under administration till slut utredas samt lemna varande eller blifvande administratorer nödiga föreskrifter och meddela yttranden i öfrige boets utredning rörande ämnen. Götheborg den 3:dje November 1841.

L. BERGMAN. H. J. MATTSSON. A. E HÆGER.

Administratorer. [514]

Annonser.

Till salu:

COLLIANDER & KJELLBERG försälja Terra-Vechia & Trapano-salt omborg å fartyg, S:t Ybes-, Cette-, & Liwerpools-Salt, torrt upplagdt, förtulladt och på Nederlag; Norsk brun Tran på hel & halffat, utmarkt vacker stor, medel & små Gråsey, finsk Tjära, Petersburger-Hampa, Riga-, Pyk- Sädes-Linfrö, svensk Rom, fin fransk Cognac, Batavia-Arrack på hel- och halffat, Champagnevin i lådor om 60 buteljer, Manilla-Cigarrer, m. fl. varor till billiga priser. [499]

= CHAMPAGNE på hel- och halfbuteljer; Port- och Madeira-Vin; gammal fin Arrack på buteljer, samt Stärkelse i kommission, försäljes af C. F. KJELLBERG. [500]

= CABELJOU af utsökt godhet, och Spillångor, försäljas af C. F. KJELLBERG. [501]

Diverse.

COMMISSIONÄR I STOCKHOLM.

Undertecknad, E. O. Tjensteman i flera af här förlagde Embetsverk, erbjuder sitt biträde vid utförande af hvarjehanda kommissioner i hufvudstaden, såsom handlingars inlemnande till och uttagande från Embetsverken, Penningelåns erhållande så väl från Bancodisconten och Brandförsäkringsverket, som öfrige publika kassor, fordringars bevakande och indrifvande, varors (äfven i minut) uppköpande och försändande, varubeställningar hos härvarande Fabrikanter och Handtverkare, hvarjehanda artiklars samt böckers uppköpande på auctioner, annonsers införande i allmänna Tidningarne, eller svars afgifvande på införde annonser, samt hvarje annat lofligt uppdrag. Ferm expedition, accuratess och billigt arfvode blifva de medel, hvarigenom jag skall söka bibehålla redan vunna och vinna nya committenters förtroende. Vid reqvisitioner å varor, äfvensom vid varubeställningar, böra penningar till fullt betäckande af alla omkostnader medfölja, och erinras att vid större varu-reqvisitioner, äfvensom penningelåns erhållande till större belopp, beräknas mitt arfvode efter ganska låg procent. Upplysningar i här omnämnde, eller likartade, affärer meddelas, endast postporto bifogas skrifvelsen. Min adress är Stockholm och Kongl. Krigskollegium. Stockholm i Okt. 1841. A. C. ÅBERG. [507]

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna Märkplåtar till fastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. F. ÅKERBERG,

N.B. bor i gamla biskopshuset i tredje våningen af Holländaregatan och Östra Hamngatan. [508]

Collect.

Den, Collect Kongl. Maj:t Allernådigst bevilljat Consistorii-Notarien härstädes, upptages nästa Söndag, som är Allhelgonadag, i stadens och fattighusets kyrkor, och anmäles till det bästa. [516]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Nohrborg; Grundell; Claesson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist. Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grovillius*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Nästa Onsdag, den 10 November, hålles i Domkyrkan, kl. 5 e. m., efter skedd ringning med stora klockan, *Jubel-predikan,* af H. H. Biskopen Doctor Bruhn, till minne af Bibelns öfversättning på Svenska för 300 år sedan. Efter Predikans slut firar Stiftets Bibel-Sällskap sitt vanliga årsmöte; och varda till denna Högtidlighets bevistande Sällskapets Ledamöter samt Bibel-ordets och Bibelspridningens öfrige gynnare och vänner härigenom inbjudne.

Vid utgången ur Kyrkan upptages i för ändamålet utställde Bäaken hvad välviljan behagar sammanskjuta. [515]

P. S.

Götheborg.

Utom det förut i tidningen omnämnda större beslag å div. porcelläns-pjeser, hafva under loppet af veckan följande beslag å varor blifvit gjorda, neml. af Tullvaktmästaren H. J. Lamberg å 8 stycken sitz; af Kontrollören J. Pettersson å 11 stycken d:o; af Inspektor C. G. Bennet å 4 d:o; af Kustsergeanten A. Erlandsson å 2 och ett halft dussin silkesdukar; af Kustvakterne V. A. Friberg och N. Sörensson å 22 st. ylleschawlar, 138 st. fasonerade bomullsdukar och 455 st. tryckta bomullsdukar; af Tull-Inspektoren S. Ryberg och Vaktmästaren J. Bjurgren å 29 st. ostämplade bomullsdukar; samt af Kustvakten Friberg och Kustvakten Sörensson å 9 st. sitz.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 131 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. mt

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 131. **Måndagen den 8:nde November** **1841.**

Meteorologiska Observationer.

Okt. d. 31, kl. 8 f. m. Bar. 26,29. 4° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 26,21 7° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 26,21, 5° blidt. Nov. d. 1, kl. 8 f. m. Bar 26,14, 4½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 26,14, 5½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 26,14, 5½° blidt. Den 2, kl. 8 f. m. Bar. 26,29, 7½° blidt; kl. 2 e. m. Bar 26,29, 7½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 6 37, 7 ° blidt. Den 3 kl. 8 f. m. Bar. 26,44, 7½° blidt; kl. 2 e. m. Barom. 26,52, 9½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 26,52, 8° blidt. Den 4, kl. 8 f m. Barom. 26,59, 5½° blidt; kl. 2 e. m. Bar 26,59, 7¾° blidt; kl. 9 e. m., Bar. 26,59, 1° blidt. Den 5, kl. 8 f m. Barom. 26,52, 3° blidt; kl. 2 e. m Bar 26,44, 4½° blidt; kl. 9 e. m. Bar, 26,37, 3° blidt. Den 6, kl. 8 f. m. Bar. 26,37, 5° blidt; kl 2 e. m. Bar. 26,37, 7° blidt; kl. 9 e. m Bar, 26,29, 8½° blidt.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Rörande det å musik-eleven Carlsson begångna mord meddelar *Stockholms Dagblad* följande mera detaljerade polisberättelse, hvilken icke torde läsas utan intresse.

Carlsson hade varit känd såsom en högst ordentlig, nykter och flitig yngling, och hvad hans ställning i samhället beträffar, hvad man kallar burgen. Han hade om Thorsdagsaftonen kl. vid pass 2 kommit hem, och straxt derpå hade hans värdinnas piga varit inne i hans rum och bäddat sängen. Carlsson skall derefter icke varit ute på aftonen. Kl. 9 hade pigan stängt och tilläst gårds- och förstuguportarne. Kl. emellan 1 och 2 på natten hade en jernbärare, som bor på nedra botten i samma hus, gått ut på gården (förstuguporten hade då varit öppen) då han genom fönstret till Carlssons rum varseblifvit ett flammande ljussken; detta hade han sedan omtalat för sin hustru, som då äfven gått ut på gården, men då funnit Carlssons rum alldeles mörkt. Kl. 7 hade Carlssons städerska gått in i hans rum för att elda, och då funnit honom liggande död i sin säng, och hans hufvud öfverhöljdt med ett tygstycke, som eljest tjenat till täcke öfver ett i rummet varande fortepiano. Tvenne dragkistlådor voro utdragna, den ena stående på golfvet, den andra i sängen öfver den mördades fötter. hans bästa kläder, jemte stöflor och galoscher samt fickur, voro borta. Polisbetjeningen tillkallades genast, och vid närmare efterseende befanns Carlsson, som legat i en sofvandes ställning på högra sidan, hafva på venstra sidan af hufvudet ett hål så djupt, att hjernan varit synlig. En vid sängen stående stol och derpå hängda klädespersedlar befunnos till betydlig del uppbrände, äfvensom öfra sänggafveln kolad. Vatten fanns utslaget öfver nämnde saker, äfvensom öfver hufvudkudden, samt nedrunnit på golfvet, hvaremot tvättfatet och vattenkaraffinen funnos tömda, hvaraf sannolikt syntes, att mördaren, för att dölja sin ohyggliga gerning, tillernat en ännu ohyggligare, nemligen mordbrand; derifrån hade han troligen blifvit afskräckt, då den ofvannämnde jernbäraren kommit ut på gården, och för att ej blifva på bar gerning röjd, hade han släckt den anlagda branden. Anledning att misstänka musik-eleven Breitfeldt för mordet ficks deraf, att Carlssons värdinna och flera andra berättade, hurusom Carlsson i lifstiden för dem omtalat, att han vore mycket rädd för Breitfeldt, hvartill han uppgifvit förnämsta orsaken vara, att Breitfeldt, som af Carlsson begärt, men blifvit nekad att få låna en bok, som Carlsson innehaft, en afton, omkring 8 dagar före mordgerningen, stannat qvar hos Carlsson, för att läsa uti samma bok. derunder Carlsson, som redan lagt sig, insomnat, men mot midnatten åter vaknat och då fått se Breitfeldt, stående på golfvet, med hemska blickar betrakta Carlsson, hvilken saknat sitt ur, det Breitfeldt borttagit från väggen, der det varit hängande, och nu hållit i hand, men på Carlssons tillsägelse derom återställt. Genast efter dessa vunna upplysningar söktes Breitfeldt i sitt hemvist, derifrån han då var utgången. Vid efterseende i hans rum fanns ingenting annat misstänkt, än att han, som enligt hans värdinnas och hennes pigas intyg, icke tillförene brukat undanlägga eller inläsa några sina tillhörigheter, då haft ett par söndriga byxor och ett par dito stöflor förvarade i en läst dragkistlåda. Dessa persedlar, de enda af det slaget, som han innehaft så länge han bott der i huset, och derföre till dagligt bruk begagnade, voro mycket våta och bestänkta med ännu ej torkad gatsmuts. Värdinnan och pigan försäkrade, att de aldrig förmärkt Breitfeldt innehafva flera eller andra klädespersedlar, än då i rummet funnos, så att det vore dem oförklarligt, hvad kläder han begagnat för att kunna gå ut. Polisgevaldigern Jäderin, åt hvilken Breitfeldts efterspanande och utforskandet af de närmare omständigheterna rörande mordet på Carlsson, blifvit anbefaldt, afbidade Breitfeldts hemkomst till kl. 4 e. m. då han inträffade. Jäderin gick genast i hans rum, och utan annan förberedelse, än en blick på hans klädsel, frågade Jäderin honom, om icke den rock, han bar, vore den mördade Carlsson tillhörig. Detta medgaf Breitfeldt, äfvensom att de öfrige klädespersedlarne, som han hade på sig, varit Carlssons, men förebar, att han tillhandlat sig dem af Carlsson, som skulle aftonen förut kl. vid pass 8 skickat dem till Breitfeldt med en för den-

ne okänd gosse. För uret nekade Breitfeldt i början, äfvensom han ej ville vidkännas en i fickan till den påhafda rocken funnen ny fingerborg af silfver; men slutligen erkände han, att han äfven innehaft uret, under föregifvande likväl, att han också köpt det af Carlsson. Uret hade Breitfeldt söndertagit, undanstuckit verket under strängarne i ett i rummet stående fortepiano, och försålt boëtten i en guldsmedsbod vid jerntorget, der han äfven tillhandlat sig fingerborgen. Emot Breitfeldt har dessutom förekommit, att han om Thorsdagsaftonen af sin värdinna bekommit tvenne formljus, men Fredagen fanns endast det ena ljuset liggande i Breitfeldts rum; det andra igenfanns i Carlssons rum, hvilket så mycket mera stärker anledningarne mot Breitfeldt att vara mördaren, som styrkt blifvit, att Carlsson icke begagnade och vid tillfället ej heller innehaft formljus.

Förliden Lördagsafton anställdes mediko-legal besigtning å Carlssons döda kropp, som för detta ändamål blifvit transporterad till Carolinska institutet. Breifeldt hade äfven blifvit ditförd, att öfvervara förrättningen. Dervid har blifvit utrönt, att det Carlssons hufvud tillfogade våld skett genom skott. Hagel och förladdning hafva i hufvudskålen påträffats. Breitfeldt fortfar alltjemt att neka, det han begått mordet, ehuru han ej heller kunnat lemna någon sannolik uppgift, hvartill han ämnat begagna en i hans rum anträffad terzerol, den han, ett par dagar före Carlssons död, lånat af en bekant.

Utrikes Nyheter.

SPANIEN.

Några nyheter af större politiskt intresse medförde ej de med gårdagsposten ankomne utländska tidningarne. Omkring 2000, i den sista revolutionen delaktige, Spaniorer befinna sig för närvarande på fransk botten, och bland dessa Generalerne O'Donnell, Jauregui, Iriarte, Piquero och Urbistondo. Den i Leons papper funna och till Espartero ställda skrifvelsen har nu blifvit publicerad och gifver vid handen, att Exdrottningen befallt General Diego Leon att med vapen i hand göra hennes förmenta rättigheter till riket och regeringen gällande. Sedan Leons död har i Madrid ingen afrättning för politiska förbrytelser egt rum. En annan general, som äfven varit invecklad sammansvärjningen har endast blifvit dömd till 6 års fängelse och polisuppsigt. Regenten väntades ofördröjligen till Irun. Sammandragningen af truppar på gränsen mot Frankrike fortfar, utan att franska kabinettet tyckes lägga synnerligt märke dertill. Enligt rykte skall äfven franska Regeringen hafva förklarat, att den på intet sätt ämnar att blanda sig i de spanska angelägenheterna; hvaremot England lika öppet skall hafva låtit förstå, att det icke skulle *tillåta* hvarken Frankrike, eller någon annan Makt, att intervenera i desamma. — De baskiska provinserne hafva blifvit förklarade i belägringstillstånd. Blokaden af kantabriska kusten fortfar. En mängd civil- och militär-auktoriteter hafva blifvit dels afsatte, dels degraderade, dels kastade i fängelse. För soldater, som inom en viss tid återvända till sin pligt har amnesti blifvit utlofvad.

= Ryktesvis förmäles att citadellet i Pamplona ännu skall innehafvas af Carlistöfversten O'Donnell, General O'Donnells broder, hvilken i spetsen för 100 ryttare och fyra kompagnier fotfolk lärer genomkorsa Navarra i alla rigtningar, för att, dels med godo och med våld, söka förmå Nationalgardet att nedlägga vapen. 1,500 man, väl försedde med lifsmedel och ammunition, skola ännu befinna sig i ofvanbemälte citadell, hvarifrån ströftåg åt alla håll nästan dagligen företagas. — I Cadix hafva auktoriteterne lagt beslag på en summa penningar, stor 1,200,000 francs, hvilken varit bestämd för vinnandet af dervarande garnison för Drottning Maria Christinas sak. Den gången var således muren för hög för den med guld lastade åsnan.

= Enligt de från Madrid senast ingångna underrättelser skall Espartero hafva beslutat att inställa utbetalningen af Drottning Maria Christinas apanage tills det genom en inför Cortes anställd undersökning visat sig, huruvida hon på något sätt haft del i den sista i Spanien utbrustna insurrektionen. Visserligen har hon, i flere till spanska gesandten i Paris, Olozaga, aflåtne skrifvelser, förnekat all delaktighet i densamma; men en Exdrottnings försäkringar äro ej "kungsord", menar spanska Regeringen.

= Ryktet om att Pamplonas citadell skulle innehafvas af en större karlistisk militärstyrka förklaras af flere spanska tidningar vara till alla delar ogrundadt.

FRANKRIKE.

Man lärer i Paris vara en ny sammansvärjning på spåren. Ett par ledamöter af densamma blefvo d. 28:nde sistl. Oktober plötsligt häktade i sina hemvist och i en af linietruppar och gensd'armer eskorterad vagn bragte till Conciergeriet. I södra Frankrike hafva nya och stora öfversvämningar å nyo egt rum. Floderne Saone och Rhone skola isynnerhet hafva förorsakat stor ödeläggelse. Mest har Vaucluse lidit af denna öfversvämning.

ENGLAND.

Drottningens nedkomst väntas dagligen, och de personer, hvilka *ex officio* skola öfvervara densamma, hafva, för att nyttja en militärisk-teknisk term, blifvit konsignerade uti sina hemvist. Emellertid fortfar den unga Regentinnan att dagligen göra lustturer ut med sin gemål, dock icke på skridskor — dels i brist på glanskis, och dels emedan hon nu är "något tung på foten", som man plär säga.

= Ryktesvis omtalas, att Frankrike skall hafva erbjudit sin bemedling i den mellan England och de Förenta Staterne uppkomna tvisten, hvilket anbud säges hafva af engelska kabinettet blifvit antaget. *Gazette de France* vill dock med säkerhet veta att detta rykte saknar all grund.

ORIENTEN.

Lord Ponsonby har nu afrest från Konstantinopel och befinner sig för närvarande i karantän på Malta. Vid afskedsaudiensen erhöll Lordens fru gemål af Sultan en present, hvars värde uppskattas till 1,400 pungar (omkring 84,000 R:dr B:ko). Jo-jo! så är det att vara gift med en minister!

= Från Alexandria skrifves att Nilen i år åstadkommit mycken skada med sina utomordentligt stora öfversvämningar. Mehemed Ali får nu hålla en liten armé på benen för att bekämpa denna fiende, hvilken nästan ger honom mer att göra, än hela turkiska regeringen, sjelfva Harem och dess Primadonna, Sultaninnan Valerie, inberäknadt.

= Ståthållaren öfver de heliga städerne Mekka och Medina har nyligen med döden afgått. En indrägtig sinekurplats är således ledig, och man tror den vara bestämd åt en af Sultaninnan-Modrens gunstlingar.

NORDAMERIKA.

M'Leodska processen har d. 4:de sistl. Oktober tagit sin början i Utica och tyc-

kes få en för den anklagade ganska ledsam utgång. — Den nya Presidenten Tylers kabinett har nu på följande sätt blifvit konstitueradt: *Daniel Webster,* Sekreterare för utrikes angelägenheterna; *Walter Forstward,* Skattkammaresekreterare; *Abel P. Upshure,* Marinsekreterare; *John Spencer,* Sekreterare för krigsdepartementet; *Hugh S. Legare,* Generaladvokat, och *C. Whickliffe,* Generalpostdirektör.

Lunds Veckoblad och Ex-regentinnan af Spanien.

Till de argaste rabulister i vår på rabulism så rika tid, torde man, utan tvifvel, få räkna redaktionen af *Lunds Veckoblad.* Vi våga detta påstående, med anledning af ett yttrande i N:o 43 af nämnde blad, rörande ifrågavarande ex-regentinna, hvilken den helt rätt och slätt benämner — tänk bara go' vänner! — en "simpel dam", "en dylik qvinnsperson"! Vi få uppriktigt tillstå, att vi riktigt hisnade, då vi läste detta testimonium. Kalla en ex-regentinna af Spanien, en Herrans smorda, för en "simpel dam!" — hvilken oerhörd djerfhet!! Visserligen glunkas det väl åtskilligt smått om, att besagde ex-regentinna icke just skall vara något dygdemönster; ja, man har till och med varit djerf nog att påstå, det hon skall vara gift *à la main gauche;* men nämnde Red. borde dock hafva besinnat, att det är ett i alla civiliserade samhällen vedertaget bruk att visa sig artig emot damerna i allmänhet, de må nu bära sig aldrig så tokigt och befängdt åt — huru mycket mera då mot en ex-regentinna af Spanien! Dessutom, hvilka olyckor skulle ej Red. genom ett sådant obetänksamt yttrande kunna draga öfver både fäderneslandet och sitt eget hufvud! Ponera bara, att ex-regentinnan på något sätt finge underrättelse om de ohemula epitheter, Red. i ett förhastadt ögonblick behagat tilldela henne, och hon, i utbrottet af sin harm, befallte O'Donnell att ge alla insurrektionsförsök i Spanien tills vidare på båten och hastigt med alla sina trupper inskeppa sig till Sverige, för att der gruíligt hämnas det förolämpade majestätet! Hvilka olyckor skulle icke deraf kunna uppkomma för hela landet i allmänhet, och särskildt för den gamla, goda staden Lund, till hvilken vi, oaktadt allt det bråk och alla de lukubrationer vi der fordom haft, likväl hysa en gammal klockarekärlek; ty — *en reviens toujours à ses premiers amours.* Vi kunna mycket lifligt föreställa oss, huru det i sådant fall skulle kunna komma att gå. O'Donnell landstiger vid Lomma och marscherar rakt på Lund; underrättelsen derom förorsakar en allmän bestörtning och villervalla i den lärda staden; stormklockan ljuder och larmtrumman går. Detascherade korpser af den manhaftiga stadsmilisen, h. e. de så kallade "paltarne," med en gris i spetsen för den förnämsta kolonnen, marschera fienden till mötes, men blifva tillbakaslage och förskingrade, samt ankomma i vild flykt, så mycket leran och traskorna kunna medgifva, med andan i halsen och benen på nacken till de raserade fästningsvallarne. Fienden antågar med stormsteg mot den så kallade klostertullen, der han mottages af största delen af stadens hedervärda borgare, beredde att kämpa pro aris et focis. En ytterst skarp strid uppkommer nu; borgarne fäkta som ursinnige, och ifrån klosterkyrkogården, der en större del af skyttsällskapet fattat posto, förpassa de väl rigtade kulorna mången Spanior in i andra verlden; men slutligen måste de dock gifva vika för öfvermakten. De draga sig kämpande tillbaka genom klostergatan och fienden framvältar sina täta massor emot sjelfva hjertat af staden. En afdelning af fienden tager rigtningen till Berlingska boktryckeriet, hvilket han finner ganska starkt barrikaderadt. Konstförvandterne derstädes kämpa som förtviflade; men slutligen lyckas det dock fienderna att förstöra barrikaderne och intränga i sjelfva officinen. Nu börjas ett förskräckligt oväsende: pressarne sönderslås och ruineras, typerna vräkas omkring på golfvet, och allt hvad lif och anda har, måste springa öfver klingan. Likväl lyckas det Redaktionen att slå sig igenom till Lundagård och förena sig med den derstädes församlade Studentkorpsen, som är beredd att utgjuta sitt blod för sin älskade drottning *Carolina.* Redan närma sig fiendens segerdruckna skaror det sistnämnda stället. En skarp strid uppstår. Förskräckligt rasar svärdet å ömse sidor;

"Svärdsklingor,korssas och blodströmmar vandra;
Härarne famna i vrede hvarandra!"

Hundratals fiender stupa för de förbittrade Apollo-sönernas svärd; men äfven mången förhoppningsfull yngling af dessa sjunker i den långa natten. De stupade fienderna ersättas ständigt af friska trupper och tränga allt häftigare in på Studenternas glesnade leder. Hela den härliga Lundagård är besådd med lik. Då framträder en af de akademiska lärarne och yrkar på återtåg, emedan det vore ändamålslöst, att mot en så mångdubbelt öfverlägsen fiende spilla sitt blod. Det lyckas honom också, ehuru med mycken svårighet, att förmå de förbittrade, stridslystne ynglingarne att beqväma sig till att åt fienden öfverlemna detta för dem så kära och dyrbara ställe, och endast hoppet om en snar hämnd kan förmå dem dertill. De draga sig tillbaka genom Sandgatan upp till Helgonabacken och vidare derifrån till Tornasjö, ständigt förföljda af fienderna. Af arriergardet, som härvid utgöres af "Donska Kosackerne," blir största delen, efter under af tapperhet, nedhuggen. Slutligen ledsna dock fienderna vid att förfölja den tappra och modiga skaran; de återvända till staden, der de indrifva en ofantlig kontribution och ställa till åtskilliga sexor och hvarjehanda andra "approbéer," allt på de hedervärda borgarnes bekostnad, som derjemte ha den förargelsen att blifva tvungne, att för första gången i sitt lif dansa fandango. Men under det att fienden på så sätt hushållar i den goda staden, samla sig från alla håll åskdigra moln öfver hans hufvud. Redan vid första nyheten om hans landstigning på kusten hade nemligen ilbud afgått till städerna Malmö, Ystad, Christianstad, Landskrona och Helsingborg med underrättelse om förhållandet, jemte anhållan om en skyndsam undsättning, och i anledning deraf äro nu ifrån alla håll trupper i forcerade marscher i antågande, och deras rörelser äro så väl kombinerade, att de liktidigt anlända till norra, södra och östra tullarne. Wendes artilleri-regimente, som intågar genom norra tullen, öppnar mot fienden en så förskräcklig kartescheld, att denne hals öfver hufvud med en ofantlig mansspillan måste begifva sig på återtåget genom klostertullen, häftigt förföljd af en del af Kronprinsens hussarer jemte Skånska dragonerna, som ej gifva någon pardon, utan nedhugga allt i deras väg.

"Och svärdet rasar blindt, men tryggt,
I nacken på den vilda flygt."

En half mil från Lund blir han dock uppehållen i sin flykt af ett guerillaband (på ren Svenska, en hop snapp-

hanar), hvilket Hr Roscius med en otrolig hastighet bildat af biskopens bönder och torpare, jemte andra inbyggare i de angränsande byarne. Fienden tillfogas häraf i början mycket afbräck; men plötsligt råkar anföraren, Hr Roscius, att vid en oförmodad svängning tumla i ett dike och blir tillfångatagen, hvarpå hela bandet gripes af en panisk förskräckelse och skingrar sig åt alla håll. Fienden fortsätter nu sitt återtåg till skeppen, dem han, ehuru efter mycken förlust, slutligen lyckas uppnå, och går, med kapade ankartåg, åter till sjös, medtagande Hr Roscius till Spanien såsom gisslan för de Spaniorer, som möjligen kunna hafva blifvit tillfångatagne. De Svenska trupparne återvända derpå till Lund, der allt företer en jemmerlig anblick. I stadshuset, der allt kort förut var så nätt, trefligt, gentilt och prydligt, har fienden vändt upp och ned på allting, allt ifrån öfversta etaget ända ned i suterrängen; i det präktiga hôtel d'Anderson finnes ej så mycket mat qvar, att man dermed skulle kunna mätta en katt, och äfven hos "Kungen i Preussen" samt "Hvita Björnen" har fienden gräsligt huserat —ej till förglömmandes "Mamma Ohm," der icke en enda thésked äpplegröt finnes qvar för de afstrapatser utmattade Studenterne. Och Hr Schmidt på Akademiska Föreningen se'n, som blifvit alldeles ruinerad kall derigenom, att han med värjan på bröstet blifvit tvungen, att trak'era hela den fiendtliga arméen med "thévatten" och skorpor. Men aldrahiskligast ser det ändå ut i Berlingska officinen, der man säkert torde behöfva mera än ett fjerdedels år, innan man hinner riktigt ordna hela den ofantliga mängden af typer, som nu ligga kringströdde om hvarandra; — en oberäknelig förlust, hvilken Red. hade undgått, om den ej så oförsigtigt retat en exregentinna och på förhand besinnat, att af all hämnd är qvinnohämnd den förfärligaste. — Kanske skall man invända, att det låter alldeles otroligt, att något sådant, som det vi nu haft äran i perspektiv framställa, skulle kunna komma att sig tilldraga; men har icke ett nära liknande fall nyligen inträffat i Cadix, der tidn. *Globes* tryckeri blifvit i grund förstördt, endast af den anledning, att Red. af nämnde tidning dristat yttra sig något väl mycket fritt om Hans Höghet Segerhertigens gemål. Vi vilja dock hoppas, att det ej skall komma så långt, utan att alltsammans endast är, såsom en känd författare uttrycker sig, "*en blodfull dröm.*" †

Dödsfall.

Tillkännagifves att Contracts-Prosten öfver Elfsyssels södra Contract och Kyrkoherden i Karreby och Romelanda Församlingar, Högärevördige och Höglärde Magistern SVEN HYLANDER stilla afled på Romelanda Prestgård den 4:de November 1841, uti en ålder af 60 år, 6 månader och 19 dagar. [511]

Tillkännagifvanden.

Tisdagen den 9:nde Novemher uppföres å Stora Theatern, for andra gången: CHEVALIER DE SAINT GEORGES. Skådespel i 3 akter af Melesville och Roger de Beauvoir. Öfversättning af E. W. Djurström. Derefter gifves: HEMLIGHETEN, Komedi i 1 akt med sång.

= Söndagen den 14:de uppföres SLOTTET RIETI ELLER RÖFVARBANDET FRÅN APENINNERNE, Romantiskt Skådespel i 5 Akter af Philip Bonafont. Öfversättning af J. A. Graffman. Representationerne börjas kl. precis half 7 eft. m.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [517]

MUSIKALISK AFTON-UNDERHÅLLNING uti Herr A. Rubenssons Local vid Gamla Alléen uti andra våningen, Tisdagen den 9:nde dennes: Af Madame Josephine Schenk, Sopran-, Tenor- och Bas-sångerska från Wien, samt Österrikiska sångarne A. Gräfle, och L. von Kalla. Början sker kl. 6 eft. m. entrépris 32 sk. B:ko. [518]

Nykterhets-Sammanträde.

Till tals afhörande och öfverläggningars hållande i den sedförändrings-fråga hvarmed Nykterhets-Sällskaperna sysselsätta sig, inbjudas härmed vördsamligen icke blott äldre och yngre härvarande Vänner af nykterhetssakens framgång, utan också, så vidt utrymmet medgifver, Götheborgs invånare af alla stånd och vilkor, samt af begge könen, att infinna sig på Gymnasii Solennitetssal Fredagen den 12 November kl. 12 på dagen. [513]

Annonser.

Förloradt.

Sistlidne Fredagsafton eller den 5 dennes klockan emellan 7 och 8 borttappades af en sjöman, emellan Klippan och Stigbergsliden, 7 Pund Sterling, 28 stycken Dubloner, allt guldmynt, liggande i en svart plånbok. Den rättsinnige som detta upphittat och tillrättaskaffar undfår (50) Femtio R:dr R:gls i vedergällning. Adressen der detta blad utgifves. [519]

Diverse.

COMMISSIONÄR I STOCKHOLM.

Undertecknad, E. O. Tjensteman i flera af här förlagde Embetsverk, erbjuder sitt biträde vid utförande af hvarjehanda kommissioner i hufvudstaden, såsom handlingars inlemnande till och uttagande från Embetsverken, Penningelåns erhållande så väl från Bancodisconten och Brandförsäkringsverket, som öfrige publika kassor, fordringars bevakande och indrifvande, varors (äfven i minut) uppköpande och försändande, varubeställningar hos härvarande Fabrikanter och Handtverkare, hvarjehanda artiklars samt böckers uppköpande på auctioner, annonsers införande i allmänna Tidningarne, eller svars afgifvande på införde annonser, samt hvarje annat lofligt uppdrag. Ferm expedition, accuratess och billigt arfvode blifva de medel, hvarigenom jag skall söka bibehålla redan vunna och vinna nya committenters förtroende. Vid reqvisitioner å varor, äfvensom vid varubeställningar, böra penningar till fullt betäckande af alla omkostnader medfölja, och erinras att vid större varu-reqvisitioner, äfvensom penningelåns erhållande till större belopp, beräknas mitt arfvode efter ganska låg procent. Upplysningar i här omnämnde, eller likartade, affärer meddelas, endast postporto bifogas skrifvelsen. Min adress är Stockholm och Kongl. Krigskollegium. Stockholm i Okt. 1841. A. C. ÅBERG.

[507]

Gravering.

Hos den resp. publiken rekommenderar sig undertecknad till gravering af adliga vapen, emblemer och bokstäfver i ädla stenar, t. ex. smaragd, Rubin, Spinell, Saphir, Brasiliansk Amethist och Topas m. fl., äfvensom i de vanliga äkta stenarne: Carneol, Amethist, Topas, Heliotrop, Chrysopras, Opal och Calcedon, m. fl.; Adliga vapen, embets- och bokstafssigill i stål och messing; moderna oblat- och fruntimmerssigill, Silfverstämplar, Vinsigill, genombrutna Märkplåtar till fastager, papper, o. d.; vexlar, visit- och adress-korts-stämplar, m. m. till gravering hörande.

J. F. ÅKERBERG,

N.B. **bor i gamla biskopshuset, i tredje våningen, på hörnet af Drottninggatan och Östra Hamngatan.** [508]

Nästa Onsdag, den 10 November, hålles i Domkyrkan, kl. 5 e. m., efter skedd ringning med stora klockan, *Jubel-predikan*, af H. H. Biskopen Doktor Bruhn, till minne af Bibelns öfversättning på Svenska för 300 år sedan. Efter Predikans slut firar Stiftets Bibel-Sällskap sitt vanliga årsmöte; och varda till denna Högtidlighets bevistande Sällskapets Ledamöter samt Bibel-Ordets och Bibelspridningens öfrige gynnare och vänner härigenom inbjudne.

Vid utgången ur Kyrkan upptages i för ändamålet utställde Bäcken hvad välviljan behagar sammanskjuta. [515]

Rättelser.

I föreg. N:o af denna tidning, 3:dje kolumnen, 3:dje spalten, 26:te rad uppifr. står: *bör* läs: *böra.* Samma kolumn, samma spalt, 2 raden nedifr. står: *för hvilken* läs: *för hvilka.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 132 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 132. Onsdagen den 10:nde November 1841.

Götheborg.

Ett ypperligt tillfälle att uppmuntra en skön talang erbjuder sig för Götheborgs tonkonst-älskande publik någon dag i medio af nästa vecka, då Demoiselle *Emelie Pettersson* kommer, att, i Bloms större sal, gifva en musikalisk soirée, hvars musik- och sångnummer af program och affischer ofördröjdt blifva att inhemta. Redan för längre tid sedan ådrog sig den unga sångerskans rena, fylliga, klangrika röst en större uppmärksamhet, dels i mindre husliga kretsar, dels på de af Sällskapet Orphei Vänner gifna dramatiska och musikaliska soiréer; denna härliga naturgåfva har nu, under den förtjenstfulle och berömde Hofsångaren Hr Bergs ledning blifvit i ännu högre grad utbildad, och en sannt esthestisk konstnjutning är således vid ofvanbemälte tillfälle med säkerhet att förvänta. Södern, den yppiga, glödande södern, rik på så mycket annat skönt, är äfven rik på dem, som i ymnigare mått fått sig sångens gudaskänk förlänad; icke så Norden: en ren, stark, metallisk röst hör der till sällsyntheterna. Så mycket mera bör då den individ, som blifvit begåfvad med dessa förmåner, understödjas, uppmuntras, eldas till ett rastlöst fortskridande på den sköna vädjobanan, synnerligast då de äro förenade med den älskvärda anspråkslöshet, det flärdfria, okonstlade väsen, som utmärker den äkta konstnären. De, hvilka närmare känna Dem. Pettersson, veta hvad af dessa vackra egenskaper, som på henne kan tillämpas; en större allmänhet skall äfven snart lära känna detsamma, och sedan.... äro alla rekommendationer från vår sida öfverflödiga.

= Det är verklig skada, att icke *Svenska Minerva,* ett par spektakel-aftnar bortåt, kunnat öfvervara de representationer, som Götheborgs rabulister på parterren och tredje raden gratis behagat uppföra i theatersalongen. Hon skulle då verkligen hafva kunnat hafva erhållit spaltfyllnad för åtminstone ett par nummer af sin tidning, och, hvad ännu bättre hade varit, fått ett ypperligt tillfälle att göra Götheborgarne förebråelser för den af dem uppammade och understödda "anarkiska" tidningspressen, och den af denne åter "frambragta, tygellösa och sjelfsvåldiga pöbeln." Några individer af denne sistnämnde hafva nemligen emellan akterne företagit sig det okynnet att utvisa åtskilliga spektakelbesökande personer, och det på ett så opassande och stormande sätt, att det för de öfrige spektatörerne stört hela det beräknade afton-nöjet. Hvad polisbetjeningen under dessa skandalösa uppträden *gjort,* det är förborgadt i mörkret; men hvad den *icke* gjort, nemligen sökt afböja oväsendet och befordra fredsstörarne till den näpst, af hvilken de så väl gjort sig förtjenta, det är allom kunnigt. Oss tyckes det dock, som om publiken af dem borde kunna vänta något helt annat. Polisbetjeningen är till, för att öfverallt, der omständigheterna så kräfva, upprätthålla ordning och skick, icke för att endast trakassera och till böter för obetydliga förseelser befordra bönder och hökare. *Förstår* den sitt kall, så bör den *uppfylla* detsamma, eller ock *förafskedas;* ty ingenting demoraliserar ett samhälle så lätt, som när man finner att de, som skola vaka öfver efterlefvandet af lagens stadgar och föreskrifter, äro försumlige eller efterlåtne i sin tjenst. Bästa gradmätaren på polismaktens nit och verksamhet är den ordning och det lugn, som herrskar inom ett samfund. Att döma af härvarande förhållanden står nitets qvicksilfver i denna gradmätare föga öfver fryspunkten. Det skulle glädja oss om vi snart blefve satta i tillfälle att afgifva ett fördelaktigare yttrande; ingen skulle göra det hellre än vi, ty det är icke hätskhet eller kitslighet, utan rättskänsla, som föreskrifvit detsamma.

= Nykterhetens härvarande hånare och motståndare hade sistlidne Söndag ett ypperligt tillfälle att glädjas öfver frukterna af sina läror och predikningar. En stadssoldat, som under högmässogudstjensten i domkyrkan skulle bevaka en till uppenbar kyrkopligt dömd brottsling, befanns nemligen vara af starka drycker så öfverlastad, att han måste ur templet utföras. Huru vederbörande kunna tillåta en så beskaffad person att förrätta något honom i stadens tjenst åliggande värf, är oss omöjligt att förklara på annat sätt, än att de antingen icke bry sig om att se efter sina underhafvande, eller ock att de sjelfva för tillfället haft en försvarlig, eller rättare oförsvarlig, "florshufva."

= Den 6:te dennes har Tull-inspektoren C. Boye, medelst anställd kroppsvisitation, ifrån artilleristen Jsak Anderson Snygg, under beslagsanspråk anhållit 5 st. ostämpladt sitz. — Samma dag har Tull-inspektoren J. H. Hjelmberg från pigan Annicka Kannesdotter, vid i Carlports tull anställd visitation, under beslagsanspråk anhållit 5 st. tråtyll.

ORD TILL FOLKET.

VI.

Folk, hör hvad man sagt dig och hvarmed dina förtryckare hafva förliknat dig!

De hafva sagt dig, att du är en hjord och de äro herdar; att du är ett oförnuftigt djur och de menniskor. Dem tillhör din hud, din mjölk, ditt kött. Beta under deras herdestaf och föröka dig, för att skyla deras nakenhet, stilla deras hunger och släcka deras törst! Dertill är du skapad.

De hafva äfven sagt dig, att Regentens makt är en faders öfver sina minderåriga, ett ständigt förmynderskap behöfvande barn; att den grad af frihet, du bör åtnjuta, är afhängig af höga öfverhetens godtfinnande; att du sjelf icke har förstånd att inse och bedöma hvad som gagnar eller skadar dig; att endast de, som makten hafva och kallas Nådiga Herrar, äro i besittning af denna förmåga, och att du derföre ständigt måste vara dem undergifven, lyda, tiga och dö för dem, om de så fordra. Arma folk! kan du sätta tro till en dylik lära, som är så rakt stridande mot allt förnuft, all rätt och all billighet?

Några antaga makten såsom samhällenas enda och säkraste skiljedomarinna. Den starkaste tillhör makten, den starkaste rätten, säga de. Derföre, o folk, trampar man dig äfven under sina fötter — detta är de svages lott. Och likväl frågar du, med hvad rätt man så behandlar dig.... Se dig då omkring öfverallt! Glänsa ej tusentals bajonetter der i solskenet? stå ej hundradetals skarpladdade kanoner rigtade mot dig i gatmötena? hör du ej slagen af hästhofvarne, som skola förtrampa dig, skramlet af sablarne, som skola färgas i ditt blod, ljudet af trumpeterna, som skola tolka dina förtryckares triumf öfver ditt fellslagna försök att afskaka dig dina nesliga bojor? Hvad vill du göra mot alla dessa? Hvad med din oenighet, din afundsjuka, din egenkärlek, din vana att krala i stoftet, i stället för att bära ditt hufvud upprätt mot himmelens stjernor?

Andra åter vilja påstå, att ingen Öfverhet är utan af Gud; att Regenterne till följe deraf äro af en högre natur, äro förmer, än andra dödlige; äro i Guds stad och ställe här på jorden? Men hvar står det skrifvet? Hvar står det skrifvet, att alla de olyckor, som grymma, öfvermodiga och fåkunniga Regenter dragit öfver menniskoslägtet, äro lika många verk af Guds beslut? Hvar att de andra menniskorna, deras likar, skola nöja sig med alla deras handlingar, vore de än aldrig så fåviska, förderfliga, vansinniga? — Till företräde framför djuren begåfvade Gud de varelser, som han skapade efter sitt beläte, med förnuft och fri vilja; dessa gudomliga förmåner öfverginго på deras efterkommande: alla födas således lika; ingen för med sig till verlden rättigheten att befalla öfver andra. Men huru står detta tillsammans med hvad som dagligen händer och sker för våra ögon? Huru med Regenternes pockande på deras ofelbarhet? huru med de privilegierade klassernes rop på deras medfödda företrädesrättigheter; huru med det tillstånd af förnedring, i hvilket millioner menniskor på så många ställen hållas af dem, som upphäft sig till deras styresmän? — Personlig oafhängighet och sjelfbestämmelse, eller suveränitet, äro ett och detsamma — egenskaper, som äro menniskan medfödde och som hon lika litet kan afhända sig som förmågan att tänka, ty hon kan icke afhända sig sin natur, eller upphöra att vara menniska. Föreningen af alla enskiltes oafhängighet, eller sjelfbestämning, utgör den makt, som man gifvit namnet Folksuveränitet, hvilken är lika så oförytterlig som individens, alldenstund den är en produkt af alla de oförytterliga delarnes sammansmältning till ett enda gemensamt helt. — Om lika tänkesätt, böjelser, eller behof förena menniskorna till ömsesidig hjelp och bistånd, af hvem beror denna förening, om icke af dem, som ingått och stiftat densamma? — Alla inträda i samhället med lika rättigheter, ehuru med olika anlag och färdigheter. Bestämmandet af de ömsesidiga förhållanden, hvilka härflyta af en sådan förening, och af de fördelar, som med densamma äro förenade, beror af individerne sjelfve, af deras eget frivilliga bifall. Tvinga dem att ingå i en sådan förening kan ingen, strängt taget, förnuftigtvis göra. Hafvaividerne en gång under vissa vilkor förenat sig till ett gemensamt helt, så blir folkviljan, eller den allmänna meningen, lag för alla och för allt, som icke är stridande mot sedligheten, rättvisan och den allmänna menniskokärleken. Härigenom inskränkes icke, såsom genom de, af despoterne stiftade, godtyckliga lagarne, den ursprungliga friheten, utan den förädlas för ett allmänt nyttigt, på förnuft och rättskänsla grundadt ändamål.

Så snart en eller flere individer förförena sig om, att, utan hela samhällets medgifvande, stifta och till allmän efterlefnad påbjuda nya förordningar, eller upphäfva de gamle, så blifva dessa institutioner icke lagar, utan våldsamma ingrepp i samhällsordningen, hvilka förr eller senare skola undergräfva densamm och försätta allt i anarki och förvirring. Upphäfves således den jemnlikhet i pligter och rättigheter, som bör råda samhällsmedlemmarne emellan; låter man en eller några få tillvälla sig styrelsen af det hela; medgifver man börden eller rikedomen vissa företrädes-rättigheter framför andra: då sväfvar tyranniets damoklessvärd öfver hufvudet, samhällsbanden upplösas, och den fria viljan efterträdes af våldet, godtycket och tvånget. Den ena befaller, och hvarföre? Den andra lyder, och hvarföre? — Hvem har satt de befallande till herrar öfver sig? Hvem har sagt dem· "edra bröder skola böja knä för eder; J ären bättre, förståndigare, insigtsfullare, än alla andra: varen derföre herrskare öfver oss, vårt arbete och frukterna af detsamma?"

Man talar om Öfverhet, om Kejsare, Konungar, Furstar, o. s. v., men hvad äro väl dessa i sjelfva verket annat än *representanter af folkets eget majestät*, ehuru de låta påskina något helt annat och handla derefter? *Folket*, det är den rätta och enda Öfverheten. Regeringen, den må hafva hvad namn som helst, och bestå af en eller flere personer, är ursprungligen utgången ur folket; följaktligen har den inga andra rättigheter, än dem, som folket förlänat, och således kan detta, om bemälte rättigheter missbrukas, atertaga desamma. En styrelses egentliga bestämmelse består i sjelfva verket endast deruti att verkställa folkets befallningar. Endast dertill har den, strängt taget, blifvit kallad och vald; endast derföre har folket på henne öfverflyttat den makt, det anseende, det majestät, som ursprungligen tillhör det sjelft; men ingalunda i den afsigt att göra henne till en envåldsmakt, en godtycklig skiparinna af samhällslagarne. *Regeringen kan befalla, men endast i kraft af det uppdrag, som hon fått af folket.* Stå icke hennes befallningar i noggrann öfverensstämmelse med vilkoren för den makt, som blifvit henne anförtrodd, så kan hon, liksom hvarje annan oredlig eller vårdslös tjenare, skiljas vid sin innehafvande befattning, och dermed punkt. Satsen är sträng, men sann och förnuftsenlig.

Ännu en sak till måsten J lära känna: Om ett öfvermått af förtryck inger eder den tanken att afskudda det ok, som blifvit kastadt på eder nacke, att återeröfra de rättigheter, som blifvit eder beröfvade, med ett ord att ånyo blifva fria menniskor — så skolen J brännmärkas med benämningarne orostiftare, upprorsmakare, rebeller..... Rebeller! Mot hvem? Det gifves blott ett enda slags rebellion, och det är *när man uppreser sig emot folksuveräniteten*, eller emot den eller dem, som på en gång äro beklädde med densamma och samvetsgrannt uppfylla de med dess innehafvande förknippade vilkor och förbindelser. Upprorsstiftare äro *de*, som på folkets bekostnad vilja tillvälla sig orättmätiga fördelar eller företrädesrättigheter; icke *de*, som uppresa sig emot en dylik usurpation. Denna lära är djerf, men sann; vådlig endast för dem, som, i stället för att vara nationernas upplyftare, blifvit deras förnedrare och förtryckare.

Insändt.

Utdrag ur ett bref från Skåne.

Om man skulle tro våra provinsblad, så är allting härstädes i bästa skick, emedan de af pur respekt aldrig meddela något om våra embetsmyndigheters åtgärder: de söka blott då och då slå sig till riddare genom anfall på enskilta, ofta aktningsvärda män, som ej anse mödan värdt att försvara sig. Ett och annat får jag derföre meddela om våra offentliga saker. — En snillrik författare har yttrat om våra prelater i allmänhet, att de genom sin förblindelse synas bestämde af ödet att förderfva sig sjelfva. Detta synes nu vara serskilt tillämpligt på Lunds stift. Redan den omständigheten, att Domkapitlet och dess Ordförande för närvarande ligga i delo med stiftets theologiska notabiliteter, synes ej just vara klokt eller väl beräknadt i en tid, då nationens representanter högt yrkat afskaffandet af biskopstjensterna såsom onyttiga och öfverflödiga; men vi kunna berätta något härifrån, som nästan gränsar till därskap. Ännu gäste i alla ädlare sinnen den allmänna oviljan öfver det obetänksamma cirkulär, som förböd den mest begåfvade af våra församlings-lärare, att utom sockengränsen främja tidens stora nationalangelägenhet, som heter nykterheten; då följelsen i en annan form, nemligen under sken af lag och rätt, vände sig mot en för redligt nit och litterär arbetsamhet länge känd prestman. Här fann man särdeles användbar den gamla domherre-rättigheten att skrapa; och, då andra sakföras för moraliska oordentligheter, blef denne kyrkans man tvertom af sina värdiga förmän anklagad och dömd för det han ej kunnat godkänna supande, spelande och frossande hos medtjenare i ordet, liksom han ej heller kunnat undgå att ogilla sin biskops begångna partiskhet, eller hvad namn man vill gifva hans beteende i många saker. Men när hafva ej de högmögende rätten på sin sida? Måste ej fåret alltid lappa, när det processar med vargen? och hvad betyder den småsaken att ragla af starka drycker, emot den hiskliga förbrytelsen att underlåta den behöriga bugningen för en dekorerad småpåfve? — Mycket kunde man hafva att häröfver säga; men vi begifva oss till en annan afdelning. Äfven här talas ofta om en af tidens behof påkallad lagförbättring, men man har äfven anmärkt såsom ännu vigtigare en reformation af domare-personalen i allmänhet. Hvad hjelpa goda lagar, frågar man, der lagens tolkare sakna religionssinne och derpå byggd sedlighet? Hvad oväld och rättskärlek kan väntas af män, som ej känna, ej värdera Guds ord? af män, som väl finna nog tid till spelnöjen, men ej till kyrkobesök? Om nu härtill kommer, att de under målens pröfning blott läsa tidningarne (såsom vi läsit i ett blad om en viss Hofrätt), går det såsom det kan, men icke såsom det bör. Snart kunde det tyckas, som hade den verldsliga och andliga domaremakten gett hvarandra handen på att fastställa hvarandras välvisa domslut, — och se! derföre händer hvad som händer. Mellertid torde erkännas utom och inom Skåne, att det icke är de många domstolarne som främja samhällens väl, utan den christliga undervisningen och embetsmännens egna goda exempel, hvarförutan alla korrektionshus och de bäst försedda fängelser skola blifva vanmäktige medel till den nödiga sedeförbättringen.

SAT SAPIENTI.

Hvarjehanda.

Mormonerne.

Mormonerne, en af Joseph Smith stiftad sekt, som tillagt sig hedersnamnet Latter day Saints, samt på ett temligen våldsamt, om ej grymt sätt blefvo fördrifne från Missouri, der de först fattade fast fot, hafva nu nedsatt sig på vestra sidan af Mississipifloden, och bilda en verkligen stridande kyrka. Deras profet, Joe Smith, har på ett militäriskt sätt disciplinerat sina anhängare och håller gudstjenst, åtföljd af 2000 man exercerade trupper, hvilka alla äro honom i lif och död tillgifna, samt utfärdar en dagorder, då han vill kalla sina lärjungar till en predikan. Ett af hans dekreter lyder ungefär sålunda: "I morgon skola de "*Nyare Heliga*" bevista en högtidlig gudstjenst, som kl. *** kommer att äga rum i kolonien ***. Profeten Joe Smith kommer dervid att vara närvarande, för att anropa Gud om nåd för de troende. Första brigaden skall derföre hålla sig färdig. Rytteriet bör fatta posto vid skogsbrynet — först dragonerne, sedermera de frivillige och slutligen det ridande batteriet. Bakom det senare skall det lätta fotfolket uppställa sig; jägarne och skarpskyttarne skola bilda reserven. Disciplin och lydnad är en kristens första pligt: profeten väntar derföre, att hans befallningar på det punktligaste efterkommas." Man finner häraf, att det ej fattas denna nya sekt en hufvudman, som väl äfven torde vara i stånd till att försvara densamma med svärd och kanoner. För öfrigt är Joe Smith alldeles icke någon fanatiker. Tvertom äro hans grundsatser ytterst liberala, och i synnerhet hans theori om himlen och helvetet långt facilare, än presbyterianernes och andra dylika sekters. Antalet af hans anhängare ökar sig med hvarje dag, och det är nog möjligt, att de en gång torde företaga eröfringar och någonstädes utsöka sig ett stycke land, ungefär så stort som Texas, till utöfvande af sina religiösa bruk, eller draga utföre floden till Texas och Mexiko, för att omvända Spaniorer och Mestizer, och med ett par provinser hålla sig skadeslösa för besväret med räddningen af så många själar.

Ett drag ur Marskalk Bernadottes lif.

År 1804 blef Bernadotte fransk Marskalk och Guvernör i Hannover. Bland de Hannoverske officerare, som hade tillträde hos Marskalken-Guvernören, utmärkte han särdeles generalen *von Gonheim*, en älskvärd gammal man, som var allmänt aktad. Han hade fordom

tjent i Indien vid ett engelskt kompagni och, lik alla gamla veteraner, fann han ett stort nöje i att berätta, "huru man då slogs", och synnerligast om de strider i hvilka han sjelf tagit en verksam del. En dag, under middagsmåltiden, föll samtalet på belägringen af Kuladore 1783, och det olyckliga utfall, som försöktes af kommendanten *M. de Bussy* i spetsen för en förstärkning, som tillfördes honom från Suffrens eskader. I hast blef den tappre veteranen högst upplifvad, i det han omtalade en ung Sergeant vid *Royal-la Marine,* hvilken blef sårad och var bland de krigsfångar, som fallit i Engelsmännens händer. "Jag var då öfverste", fortfor von Gonheim, "och den unge krigaren, ådrog sig min uppmärksamhet likaså mycket genom sitt uppförande, som det sätt, hvarpå han uttryckte sig. Jag lät transportera honom till mitt tält; min fältskär skötte honom med lika omsorg, som han skulle haft för mig sjelf, och inom kort förvärfvade sig denne unge Fransman min tillgifvenhet i så hög grad, att jag behöll honom hos mig en lång tid efter hans tillfrisknande, och ända till dess han blef utvexlad. Sedan den tiden" — tillade den gamle generalen rörd — "har jag ej varit i stånd att få några underrättelser om honom." — "Jag vill då gifva er några," utropade *Bernadotte* med ifver, i det han reste sig från bordet; "denne sergeant, som sårades under Kuladore's vallar, denne fånge, hvars lif ni räddade, är .... den person, som i detta ögonblick tilltalar er. Han skattar sig lycklig att offentligen erkänna, hvad han är er skyldig och skall ej underlåta något tillfälle att bevisa General von Gonheim sin tacksamhet."

Den scen, som följde härpå, kan man lätt föreställa sig. Omfamningar, tårar, den gode Hannoveranarens vidlyftiga förklaringar, voro en naturlig följd af ett så besynnerligt återfinnande. Bernadotte's officerare, hvilka visste *att han alldeles icke hade tjent i Indien,* höllo sig stilla och yttrade ej det ringaste.

Då von Gonheim gått sin väg, skyndade sig Marskalkens adjutanter muntert att fråga honom, hvad meningen vore dermed, att han iklädde sig 1788 års förbindelser så vida, att han utgaf sig för hvad han icke var.... "Kunde ni ej inse", svarade Bernadotte, "huru lycklig denne gamle utmärkte officer var, då han i sitt minne fick återkalla de tjenster, han gjort en soldat af det regimente, i hvilket jag tillbragt de första åren af min tjenstgöring? Jag önskade att fortsätta hans sällhet. Hvad gör det väl, om han fortfar att vara uti *denna villfarelse,* då den gör honom så lycklig?.... Jag har återkallat hos vår hederlige Hannoveranare en af de gladaste händelser i hans lefnad, Hvem vet? kanske anklagade von Gonheim för otacksamhet den gynnade fången af *Royal-la-Marine!* Det var en god hågkomst af *esprit de corps* att vindicera min gamle kamrats erkänsla?

Då man läser denna episod ur den Bernske generalens lefnad (yttrar sig Touchard Lafosse) skall man kanske tro sig upptäcka ett drag af hans fädernesIands (Gascognes) sedvänjor. Men en närmare granskning skall visa oss mera det öfverflödande i ett godt hjerta, och det bindande hos en ädel själ, som ej kunde fördraga tankan af en tacksamhetsskuld, hvilken ej blifvit betald.

Quaterley Rewiew vill dock i hela denna tillställning endast finna "ett ovärdigt och hjertlöst skämt, en gascognade af sämsta slaget." Må läsaren sjelf afgöra hvilket som är det rätta! *Karakteristiskt* blir i alla afseenden detta drag af den "store, sanningsälskande", franske generalen.

Dödsfall.

Tillkännagifves att Contracts-Prosten öfver Elfsyssels södra Contract och Kyrkoherden i Karreby och Romelanda Församlingar, Högärevördige och Höglärde Magistern SVEN HYLANDER stilla afled på Romelunda Prestgård den 4:de November 1841, uti en ålder af 60 år, 6 månader och 19 dagar. [511]

Tillkännagifvanden.

Söndagen den 14:de uppföres SLOTTET RIETI ELLER ROFVARBANDET FRÅN APENINNERNE, Romantiskt Skådespel i 5 Akter af Philip Bonafont. Öfversättning af J. A. Graffman. Representationerne börjas kl. precis half 7 eft. m.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [517]

Nykterhets-Sammanträde.

Till tals afhörande och öfverläggningars hållande i den sedförändrings-fråga hvarmed Nykterhets-Sällskaperna sysselsätta sig, inbjudas härmed vördsamligen icke blott äldre och yngre härvarande Vänner af nykterhetssakens framgång, utan också, så vidt utrymmet medgifver, Götheborgs invånare af alla stånd och vilkor, samt af begge könen, att infinna sig på Gymnasii Solennitetssal Fredagen den 12 November kl. 12 på dagen. [513]

Borgenärers Sammanträde.

Herrar fordrings-ägare uti Herr A. E. Hintzes under administration ställda bo, kallas till allmänt sammanträde å härvarande börssal, Thorsdagen den 16 nästkommande Dec. kl. kl. 11 f m., för att taga kännedom om boets ställning, besluta om detsamma må under administration till slut utredas samt lemna varande eller blifvande administratorer nödiga föreskrifter och meddela yttranden i öfrige boets utredning rörande ämnen. Götheborg den 3:dje November 1841.

L. BERGMAN. H. J. MATTSSON. A. E HÆGER.
Administratorer. [514]

Förloradt.

För tillrättaskaffandet af en å loge-restaurationen nyligen bortkommen siden-paraply, med i handtaget inlagdt perlemo, utlofvas hederlig vedergällning. Adress här [520]

Sistlidne Fredagsafton eller den 5 dennes klockan emellan 7 och 8 borttappades af en sjöman, emellan Klippan och Stigbergsliden, 7 Pund Sterling, 28 stycken Dubloner, allt guldmynt, liggande i en svart plånbok. Den rättsinnige, som detta upphittat och tillrättaskaffar, undfår (50) Femtio R:dr R:gls i vedergällning. Adressen der detta blad utgifves. [519]

P. S.

Götheborg.

Dagens utländska post medför den underrättelse, att Espartero, till följe af de sednaste tilldragelserna i baskiska provinserna, förklarat dessa provinser förlustige alla sina privilegier, och att han, i spetsen för sju bataljoner infanteri och fem sqvadroner kavalleri, intågat i Bilbao, der han skall hafva pålagt invånarne en kontribution af 6 millioner realer. — O'Donnell är anländ till Paris. — En konspiration af orangistiska partiet har nyligen blifvit upptäckt i Brüssel, och flere personer hafva i anledning deraf blifvit arresterade. De sammansvurnes afsigt skall hafva varit att störta den nuvarande Konungen i Belgien från thronen och åter förena detta land med Holland. — En häftig eldsvåda har natten emellan d. 30:de och 31:ste Okt. förstört en stor del af Towern i London, nemligen det så kallade *Grand Storehouse and Small Armoury,* i hvilken arsenal befann sig, utom en stor mängd troféer af alla slag, ett förråd af 200,000 gevär, som alla gingo förlorade. Skadan uppskattas till 1 million pund Sterling. — Den så mycket omtalade M'Leod skall nu ändtligen hafva blifvit frikänd och utsläppt ur fängelset.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 133 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 133. Lördagen den 13:de November 1841.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

De närmare detaljerna rörande den af oss i förra numret omnämnda eldsvåda i Towern i London äro följande: Den nedbrunna byggnaden *(Grand Store-house and Small Armory)* var belägen i norr ifrån det så kallade hvita tornet; den var byggd i en vacker stil af tegel- och qvaderstenar, 345 fot lång och cirka 60 fot bred; grundvalen till densamma lades redan under Jakob II:s regering, men byggnaden fullbordades ej förr, än under Wilhelm III. Vester om denna byggnad är den af Edvard III:dje uppbyggda Peters-kyrkan belägen och öster om densamma finnes det nybyggda torn, i hvilken regalierna och kronjuvelerna förvaras. Elden, hvarigenom byggnaden förstördes, öfverträffade i häftighet den eldsvåda, som förstörde *the House of Commons* och börsen i London. Den utbröt d. 30:nde Oktober kl. ½ till 12 om aftonen och blef först bemärkt af den framför det så kallade juveltornet posterade skildtvakten; denne gjorde, genom aflossande af ett skott, allarm, och straxt trädde den i Towern stationerade högvakten i gevär. Få minuter derefter slogo lågorna med stor häftighet ut genom fönsterna af det i byggnaden befintliga runda tornet. Soldaterne framskaffade Tower-sprutorna, nio till antalet, men dels i följd af ögonblicklig brist på vatten, dels i anseende till tornets ansenliga höjd kunde föga eller intet uträttas. Emellertid hade man ifrån det nära liggande Tower-Hill fått se elden; tusentals menniskor strömmade dit och ifrån alla trakter af staden ankommo brandsprutor, hvilka dock först efter en stunds förlopp blefvo insläppte genom Tower-porten, emedan den derstädes vakthafvande officeraren var osäker om, huruvida han, sina instruktioner likmätigt, skulle kunna tillåta detta. Kl. 11 var runda tornet helt och hållet nedbrunnet och man hoppades att elden ej skulle gripa vidare omkring sig; men snart märkte man emellertid, att den redan hade spridt sig till taket på den närgränsande arsenalen, och man sökte nu att rädda så mycket som möjligt af de i densamma befintliga vapenförråder. Då lågan fattade uti det i midten befintliga klocktornet, uppsteg den perpendikulärt i luften till en ofantlig höjd och färgade hela horisonten. De innevånare, som bodde i trakten närmast omkring Towern råkade i största förskräckelse och menniskomassan trängde sig dervid så hårdt emot portarne till Towern, att man befarade det de skulle sprängas, hvadan en styrka af 400 man infanteri måste till förstärkning efterskickas. Kl. ½ till 1 trängde elden ifrån öfra våningen ned i den nedra, der artilleriparken jemte en talrik mängd eröfrade kanoner befunno sig. "Ifrån detta ögonblick tilltog eldens häftighet allt mer, och man började frukta att hela Towern skulle blifva ett offer för lågorna. Hettan var så stark, att man på den breda gata, som är emellan Arsenalen och hvita tornet, ej var i stånd att uthärda densamma, och innan det var möjligt, att derifrån bortskaffa brandsprutorna, hade redan flera af dem blifvit uppbrända. Kl. 1 störtade klocktornet med ett fruktansvärdt brak tillsammans, och lågorna kastade sig derpå i rigtning mot hvita tornet, kyrkan och juvel-tornet. Det sednare blef derföre uppbrutet och regalierne jemte kronjuvelerna fördes till guvernörens hus. Kl. 2 hade elden uppnått sin största höjd, och först kl. omkring ½ till 4 begynte den att småningom aftaga, så att sprutservisen åter kunde våga sig närmare och med större verksamhet rigta sina ansträngningar på den brinnande byggnaden. Kort före kl. 5 nedstörtade en del af runda tornet och krossade taket på den under detsamma liggande kasernen, likväl utan att skada någon. Elden fortfor hela dagen att brinna i det inre af den förstörda byggnaden. Alla föremål, som befunno sig i densamma, blefvo helt och hållet förstörda. Af alla der förvarade troféer bibehöll sig endast ett ofantligt stort ankare, hvilket tillhört ett i slaget vid Camperdown eröfradt holländskt skepp, och som hade sin plats på venstra sidan om byggnadens stora trappa. Ibland de förstörda sakerne befunno sig flera kanoner, som blifvit eröfrade på Marlboroughs tid; en trädkanon, hvilken hertigen af Suffolk skall hafva begagnat vid belägringen af Boulogne, för att förskräcka innevånarne; drillhjulet på "Victory", det skepp på hvilket Lord Nelson stupade; åtta, år 1798 af Bonaparte eröfrade fanor, hvilka sedan blifvit Fransmännen fråntagne o. s. v. Af undersökningen rörande eldens uppkomst har utrönts, att den sannolikt uppkommit genom en alltför stark upphettning af värmrören (flues) i den af vaktmästaren bebodda delen af den afbrända byggnaden. Att den utbredde sig så vida, vill man tillskrifva den omständigheten, att det i Towern fattas nödiga vatten-reservoirer, ifrån hvilka det till släckningen erforderliga vattnet hastigare, än nu skedde, hade kunnat framskaffas. Enligt *Standards* uppgift skola 250,000 gevär hafva funnits i arsenalen och af dem hafva endast 4000 blifvit räddade. En stor skada skall äfven hafva upp-

kommit genom den nödigblifna transporten af geografiska kartor från arkivet å Tower. Enligt nyssnämnde tidning skola soldaterne hafva varit nedriga nog att begagna sig af tillfället, för att föröfva stölder på den egendom, som tillhörde de i Towern boende embetsmännen.

= O'Donnell har anmält sig, såsom kandidat till Lord-Mayors värdigheten i Dublin och skall ega mycken förhoppning om att erhålla densamma.

= Enligt ingångna rapporter skall en vid afrikanska kusten kryssande engelsk brigantin, "Delphin", efter en kort strid hafva bemäktigat sig en för idkande af slafhandel utrustad brasiliansk brigantin "Firmo."

BELGIEN.

Enligt Journal de Bruxelles skola deltagarne i den i Brüssel nyligen upptäckta komplotten haft för afsigt att fästa auktoriteternes uppmärksamhet uteslutande på hufvudstaden och emellertid tillfångataga Konungen och den kungliga familjen på slottet Laeken. Flera offentliga byggnader skulle stickas i brand och många högre notabiliteter mördas. Enligt några berättelser skulle upproret utbryta d. 31:ste Okt. och stå i förbindelse med ett dylikt i Paris. — Regeringen ådagalägger den största verksamhet, för att komma komplotten närmare på spåren och vidtager alla möjliga försigtighetsmått, för att förekomma några ytterligare utbrott af densamma. — De redan arresterade hufvudmännen för sammansvärjningen skola vara personer af mycket tvetydigt rykte; ibland andra tvenne ex-generaler, Van der Smissen och Van der Meer. Hos den förstnämnde har man funnit hundrade kilogrammer krut jemte ett antal sablar, tvenne portativa haubitzer; flera kistor med kulor, och mera dylikt. De flesta af dessa kistor skola hafva kommit från Paris.

FRANKRIKE.

O'Donnell skall, på spanske gesandtens begäran, hafva blifvit förvisad till departementet du Nord.

= Det berättas, att de 3:ne millioner realer, hvilka Maria Christina vid insurrektionens utbrott tillsändt sina anhängare, men hvilka sedermera försvunnit, plötsligt åter blifvit igenfunne. Det ena är lika så märkvärdigt, som det andra.

= Franska ministéren skall hafva erhållit den underrättelsen, att Espartero ofördröjligen ärnar bevilja en allmän amnesti.

De franska journalerne hafva tröttnat vid att tala om hufvudstadens befästande, som emellertid skrider raskt framåt. Arbetena på det ofantliga citadellet *Mont-Valerien* bedrifvas med stor hastighet och redan är en del af ringmuren i kolossala proportioner fulländad. Den, som ej sett detsamma, skall svårligen kunna göra sig ett begrepp om detta citadells utsträckning, som skall omfatta hela omkretsen af berget och innehålla ansenliga arsenaler, krutmagasiner och kaserner. Mont-Valerien kommer att blifva ett af de starkaste citadeller i verlden. Det rigtar på ett beundransvärdt sätt sina kanoner mot staden och invalidhôtelet; deputerade-kammaren, Tuilerierne och förstaden S:t Honoré ligga, så att säga, för dess fötter. Den, som har denna fästning i sin makt, är herre öfver alla förbindelser med Normandie, den inre skeppsfarten på Seinen och hälften af Paris.

SPANIEN.

Den delen af citadellet i Barcellona, som beherrskar staden, har, på folkets begäran, blifvit förstörd. Natten emellan d. 25:te och 26:te blef denna åtgärd af uppsigts-juntan dekreterad och af provincial-deputationen samt ayuntamiento straxt beviljad. Klockan 5 följande morgon slogs general-marsch. Nationalgardet jemte en ofantlig folkmassa intogo klockan omkring 8 hela konstitutionsplatsen. Kl. 9 skulle förstörelsen taga sin början; men ett häftigt oväder fördröjde densamma ända till kl. 11. Ledamöterne af ayuntamento gåfvo signaler dertill och inom tvenne timmar lågo bastionerne El Rey och La Regna i ruiner. Glädjen var allmän och nationalgardet defilerade under utrop af: Lefve friheten! Man påstår, att äfven den midt i staden belägna skansen Aharanzanas kommer att förstöras.

ÖSTERRIKE.

I Comorn i Ungern förspordes den 24:de Okt. en betydlig jordbäfning. Luften hade derstädes i flera dagar varit mycket besynnerlig, och man hade varit hemsökt af en vind, som liknade siroccon.

GREKLAND.

En större nautisk bildnings-anstalt kommer att härstädes inrättas. Äfven har man för afsigt att upprätta ett monument åt den berömde Maurokordatos.

TURKIET.

Underrättelserna från Syrien lyda dagligen allt mer och mer missgynnande. Sheikerne på Libanon hafva åter vägrat erlägga den af Porten bestämda tributen. Druserne och Maroniterne bekriga hvarandra; alla vägar oroas af talrika Beduinhorder, hvilka utplundra de resande, och de turkiska embetsmännen tillåta sig de största utpressningar och godtyckligheter. Det berättas, att en armé af 20,000 man kommer att afgå till Syrien.

NORDAMERIKA.

Emigrantfartyget "Amanda" har förolyckats på kusten af Canada. Omkring fyratio emigranter, till största delen Irländare, hafva dervid förlorat lifvet.

SYDAMERIKA.

Ifrån Mexiko berättas, att deputerade-kammaren den 31:ste Aug. från general Paredes, som står i spetsen för upproret i Guadalajara, och Santa Anna, hvilken såsom bekant är, förenat sig med denne, erhållit skrifvelser, hvilka gåfvo anledning till, att en del af garnisonen gjorde uppror och besatte flera punkter af hufvudstaden. Kongressen uppdrog derefter general Bustamente en utomordentlig makt ooh denne förklarade hufvudstaden i belägringstillstånd. Vid underrättelsernas afgång befann sig densamma till en del i regeringens och till en del i insurgenternas händer. Insurgenterna under Santa Anna, Paredes och Valencia äro i antåg emot densamma.

Malmö Tidnings replik på Svenska Minervas yttrande om "Rabulismen i Götheborg."

Ett af Aftonbladet citeradt yttrande ur Sv. Minerva om orsaken till de märkliga gatu-uppträdena i städerna under de mörka aftnarna, hvilka uppträden nu för tiden begynna att ådraga sig uppmärksamhet i nästan alla större Svenska städer, förtjenar att tagas i litet närmare skärskådan, på det saken en gång må bli riktigt utredd. Svenska Minerva söker orsaken i oppositionspressens "fräckhet", hvilket var naturligt, då det nu en gång blifvit en stående maxim hos motpartiet att skylla allt ondt, som sker och skall ske på pressen. Men månne icke det möjligen kunde vara tvertom, så att äfven i dessa uppträden man ser en del af de oräkneliga onda frukterna af bristen på tidsenliga reformer? — Vi kunna just icke påstå bestämdt, att dessa uppträden på sednare tider tilltagit

eller tagit en allarsammare karaktär. De omtalas visst nu mera, än för några år se'n. Men det kan vara en följd deraf, att de numera genom pressens på samhällets angelägenheter mera rigtade håg, komma till allmän kännedom. Men om så skulle vara, att de verkligen, såsom man vill påstå, på sednare tider ökats och blifvit mera farliga för städernes lugn, hvilket vi nästan äro benägna att tro, så kan det väl dock icke falla någon förnuftig menniska in att sätta tro till ett sådant föregifvande, som det, att pressen dertill skulle vara skuld. Vi följde ganska noga dessa uppträden på spåren här inom vårt samhälle under sistliden vinter, då de voro särdeles talrika, och kunna intyga, att fredsstörarne alltid voro sådana personer, som sannolikt icke ägde den aflägsnaste kommunikation med pressen. Godt om de flesta af dem kunde läsa sin kateches innantill. Den person, som mot slutet af förra vintern mördade en dräng å öppen gata här i staden, var, enligt hvad ransakningen upplyser, härtill af ingen annan orsak föranledd, än ett slags vildsindt berserkaokynne, som han under samma afton ådagalagt mot flera personer. I allmänhet befunnos fredsstörarne vara lärgossar, sjömän, hussarer och soldater, hamnbusar, arbetsfolk och lösa kringstrykare utan bestämdt yrke, nästan alltid ungdom. Men att någon af dem varit tidningsläsare, dertill skall icke sjelfva Tant Miverva kunna upptäcka ringaste anledning.

Vi tro oss kunna lemna Minerva en bättre ledtråd till sanningen. Här gifves ett slags folk, som Minerva skall kalla mobben. Det är arbetsklasserna, om man derunder begriper samhällets fattigaste och ringaste klass. Detta småningom allt talrikare folks med hvarje år stigande usla belägenhet är produkten af folkökningen och statsmakternas lagstiftningsmisstag i alla riktningar. I detta folks belägenhet i nästan alla Europas samhällen se vi den lefvande följden af Minervas beprisade höga tullafgifter och förbud, monopolier, privilegier, skråinrättningar, näringstvång, kärlekstvång, hämmad jordklyfning, band på handel, sjöfart och alla industriföretag, försvars-författningar, begränsning emellan stads- och landtmannarörelse och alla de öfriga hutlösa inrättningar, genom hvilka de maktegande på jorden tro sig tillständigt att fördela Guds gåfvor mellan sig och sina vänner, för att sedan kasta till folket de afgnagda benen, under det man låter presterna predika för de stackars menniskorna, att när vår Herre föder foglarna under himmelen, så föder han nog dem också, blott de äro tåliga och undergifna. I ett har man dock lemnat dessa menniskor full frihet, emedan man deri icke kan, så gerna man ville, fiskalisera dem, nemligen att föröka sig, och häri, den enda njutning man beviljat dessa förkastade varelser, taga de ock sin skada igen väldeliga. Men den mängd af barn, som sålunda nu för tiden erhåller en med hvarje år sämre och mera vårdslösad uppfostran, hvad kan Tant Minerva vänta sig annat af dem, än gatu-uppträden och alla andra omoraliska och ordningsstörande företag? Gatuuppträdena och de tilltagande brotten i allmänhet, äro i sanning blott ett ringa förespel till hvad som följa skall. I England, der denna folkmassa hunnit största tillväxten, begynner den redan att vältra sina brusande vågor mot privilegiernas dammar och skall en gång, när vår Herre släpper stormen lös, sönderspillra allt i dess väg. De maktägande kunde afvända faran, om de ville efter hand gifva arbetsfrihet och annan frihet åt alla håll. Men de begripa icke sitt eget väl och gifva aldrig godvilligt efter.

Man invände icke, att man ju gör allt för denna folkklass genom de ständigt ökade folkskolorna. Vi upprepa för tredje eller fjerde gången, att det är icke endast från skolböckerna, som barnet tager de intryck, som bestämma dess blifvande karaktär, utan det är från hemmet. Och hvad för ett hem kan man förteställa sig hos denna folkmassas individer, i brist på det aldranödvändigaste både physiska och intellektuella goda, knappast ägande trasor tillräckligt att skyla barnens nakna lemmar?

För öfrigt medgifva vi gerna, att städernas gatu-uppträden kunde tills vidare åtminstone förekommas, om man ville göra sig rediga begrepp om och söka bringa i verket en ändamålsenlig kommunalpolis.

Hvarjehanda.

Napoleon och Larrey.

(En scen aftonen efter slaget vid Bauten.)

Såsom bekant är, omkom Napoleons stora armé till största delen på Rysslands is- och snöfält. En ny armé måste uppställas, för att hindra fienden i hans vidare framträngande. Men Frankrike hade redan lemnat sin Kejsare, allt vapenfört manskap det ägde. Hemma sågs endast gubbar, barn och krympingar. Den nya, genom pressningen tillkomna armén bestod derföre till en stor del af ännu ej fullvuxet manskap och det var med dessa unga menniskor, som aldrig förut hade lossat ett skott hvilkas öfning var så kort, och hvilkas krafter voro så ringa, att de ej rigtigt kunde handtera ett gevär, som han lefvererade fältslagen och vann segrarne vid Lützen, Bautzen och Dresden, men förlorade den stora hufvudslagtningen vid Leipzig.

Den scen, som här omtalas, ägde rum aftonen efter slaget vid Bautzen. Det är Hertigen af Vicence, general Coulaincourt, som, ifrån den tiden Napoleon Bonaparte var förste Konsul, ända till dess han störtades från thronen, aldrig öfvergaf honom, hvilken berättat följande:

Kejsarens tält var uppslaget på valplatsen, och alldenstund det i grannskapet var inrättadt ett flyttbart hospital, så begaf sig Napoleon dit om aftonen, för att öfvertyga sig om, att läkarne gjorde sin skyldighet. Napoleon märkte då, att flere konskriberade eller rekryter hade förlorat ett par fingrar på högra handen, och han misstänkte straxt att de sjelfve sålunda hade stympat sig, för att blifva oduglige till krigstjenst. Öfverfältläkaren Larrey, som Napoleon mycket aktade, tog de sårade i försvar och sade att man gjorde dem orätt i att tro sådant; men Napoleon påstod med rynkad panna och af vrede lågande ögon, att han hade rätt, och förklarade, att han skulle låta arkebusera alla dem, som gjorde sig skyldige till en så lumpen feghet.

Saken var allvarsam, och fordrade att stränga åtgärder vidtogos mot ett förfaringssätt, som kunde medföra de sorgligaste följder. Larreys ädla hjerta tillät honom ej att tvifla på de sårades oskuld, men det fattades honom bevis, för att ådagalägga densamma. Med sin vanliga energi fortsatte Napoleon undersökningarne, och dessa styrkte honom endast alltför mycket i hans förra öfvertygelse, ty han fann, att alla såren voro så like, att han ej kunde anse dem såsom på vanligt sätt tillkomna. Larrey lät undfalla sig ordet "orättvisa." Kejsaren vardt blek och var nära att

gifva sin vrede luft; men återhöll den dock. Plötsligt fick Larrey det infallet att ropa på några unga män, som han sag vanka af och an utanför lazarettet. "Kommen hit rekryter!" ropade han till dem. Vi äro ej sårade, svarade de honom. Larrey skyndade bort till dem och befallte dem ladda sina gevär. "Uppställen er i trenne led," sade han, "så att det första ledet ligger på knä, och skjuten sedan, eller skär jag öronen af er!" Gif nu akt, Sire!" sade han till Kejsaren. Skotten lossas, och en soldat i första ledet skriker jemmerligt. Han är sårad i högra handen. "Nå väl!" säger Larrey med triumferande min, springer derpå bort till den stackars unge soldaten och säger: "Det betyder ingenting! kom min stackars gosse, kom! jag skall sjelf förbinda dig. I morgon skall ingen mera anses för kujon!"

Beviset var klart. De lika beskaffade såren hade samtlige tillkommit af det öfverilade sätt, hvarpå desse unge soldater i andra och tredje ledet affyrade sina gevär; de sköto nemligen för lågt och sårade ofta dem, som stodo i första ledet; kanske var orsaken dertill endast den, att de ej hade kraft nog till att hålla geväret stilla.

"Larrey," sade Kejsaren, "ni är en förträfflig menniska och en hederlig man. Jag skattar mig lycklig, att hafva haft orätt; men det är också . . . .

"Det är också . . . . Sire," svarade Larrey i en förtretad ton; *det är också läst, att hvar och en sköter det som han förstår.*

Kejsaren aflägsnade sig småleende.

Ett resande skådespelarsällskap gaf en gång i en residensstad, tillhörig en liten furste, en pjes kallad *"Narr-ön."* Emedan det hörde till pjesen, att ett stort narregister skulle förevisas, hade direktören för detta behof lånat en foliant ur furstens bibliothek. Före representationen kom fursten händelsevis på theatern och fick se boken. Hvartill begagnar ni denna bok? frågade han. — "Det är narregistret!" svarade direktören. Prinsen öppnade boken och fann . . . . sin slägts krönika. Skrattande vände han sig då till direktören och sade: "Detta register är ej fullständigt; lemna det tillbaka i mitt bibliothek och tag i dess ställe en allmän verldshistoria."

Tillkännagifvande.

Annonser.

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petersson.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*
Ui CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*
Utii ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841

N:o 134 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 134. Måndagen den 15:de November 1841.

Meteorologiska Observationer.

Nov. d. 7, kl. 8 f. m. Bar. 26,14. 8½° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 26,06 10° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 26,06, 8° blidt. Den 8, kl. 8 f. m. Bar. 25,99, 8° blidt; kl. 2 e. m. Bar 25,83, 10° varmt; kl. 9 e. m. Bar. 25,85, 8° blidt. Den 9, kl. 8 f. m. Bar. 25,91, 7½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,91, 7¾° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,68, 7° blidt. Den 10 kl. 8 f. m. Bar. 25,38, 9° blidt; kl. 2 e. m. Barom. 25,38, 9¼° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,53, 4° blidt. Den 11, kl. 8 f m. Barom. 25,68, 2° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,53, 6½° blidt; kl. 9 e. m., Bar. 25,53, 4½° blidt. Den 12, kl. 8 f. m. Barom. 25,58, 1½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,61, 3° blidt; kl. 9 e. m. Bar, 25,53, 4° kallt. Den 13, kl. 8 f. m Bar. 25,53, 6° kallt; kl. 2 e. m. Bar. 25,53, ½° kallt; kl. 9 e. m. Bar. 25,53, 6° kallt.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Ett Nykterhets-sammanträde hölls härstädes sistlidne Fredag. Att döma af den talrika samlingen, synes intresset för saken ökas med hvarje ny sammankomst. Till organisation af någon egentlig Nykterhetsförening kom det likväl icke heller denna gången, mest af den anledning, att de två föredrag, som höllos, togo upp nog mycket af tiden, för att diskussion af de förslagsvis uppsatta stadgarne kunde medhinnas. I stället föreslogs af två aktningsvärda Nykterhetsvänner, att nämnde förslag till stadgar skulle genom stadens tidningsblad offentliggöras, på det att hvar och en, som för saken intresserar sig, må kunna på förhand göra sig bekant med de grundsatser, hvarpå den blifvande Nykterhetsföreningen kommer att hvila, och hafva tid, att med sig sjelf afgöra, om han vill biträda föreningen eller icke. Sedan saken sålunda blifvit förberedd, skulle, omkring 3 veckor härefter, ett nytt sammanträde utlysas enkom för teckning och organisations-åtgärder.

De föredrag, som höllos*, åsyftade, det ena: att undanrödja det missförstånd, såsom skulle Presterskapet, i de fall, der detta icke tager någon verksam del i nykterhetssakens befrämjande, icke önska dess framgång; det andra: att åskådliggöra de synpunkter, ur hvilka Nykterhets-saken bör af ungdomen betraktas. I förra föredraget behandlades och undersöktes tvenne inkast, som vanligen göras mot Presterskapets deltagande i Nykterhetsföreningarnes verksamhet, nemligen 1) det som hemtas från vigten för en prest, att, om han skall rätt kunna sköta sitt vigtiga kall, deråt egna hela sin tid och all uppmärksamhet; 2) det, att presten genom sitt deltagande skulle kunna befordra den förvexling af trons och lefvernets rättfärdighet, hvartill Nykterhetsföreningarnes verksamhet någongång ansetts föranleda. Det förra af dessa inkast ansågs af talaren vara det vigtigaste, i synnerhet der andra medborgare fatta uti denna angelägenhet och således befria presten från besväret med "markens utdikning" och tillåta honom uteslutande sysselsätta sig med dess "plöjning och besående." Det andra inkastet åter vederlades med den anmärkning, att presten lättast blefve i tillfälle att hindra den ifrågasatta förvexlingen, i fall han deltoge i Nykterhetsföreningarnes sammankomster, hvaremot förvexlingen endast genom hans frånvaro blefve möjlig. — I det andra föredraget visades, 1) att ungdomen bör vända sin uppmärksamhet åt nykterhetsrörelsen, emedan dess syftemål är godt; emedan de åsigter, i synnerhet af lifvets allmänna frågor, som hvar och en gör sig i ungdomen, djupare rotfästa sig och ofta gifva rigtning åt hela lifvet; emedan striden för och emot nykterhet är en strid mellan ideer å ena sidan och vanor å den andra; och slutligen, att ynglingarne böra följa striden med sin uppmärksamhet, för att, när de vuxit upp till män, kunna verksamt deltaga i dess utkämpande, utan hinder af någon inrotad vana; 2) att ungdomen bör icke blott följa striden med sin uppmärksamhet, utan äfven sinsemellan öfverenskomma om att vara på sin vakt emot förförelsen.

* *Af Lektorn Doktor N. Beckman och Lect. Mag. J. G. Ek.*

Teckning för aptits-sups-bordens bortläggande slutade sammankomsten.

= Ett större beslag har, sistlidne Lördag på eftermiddagen, blifvit medelst husvisitation gjordt af Tullkontrollören *G. C. Schüssler.* Någon specifikation å de i beslag tagne varorna har ännu icke kunnat erhållas.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Tidningarne uttömma sig i gissningar hvart spanska ex-drottningens hemliga gemål, den bekante Munoz, kan hafva tagit vägen. I Paris, i hôtelet *rue de Courcelles,* finnes han icke mera, och han tyckes helt och hållet hafva försvunnit som en annan Monaldeschi. — Maria Christina lefver ett ganska indraget och kontemplativt lif; hon visar sig ej mera offentligen och besöker icke en gång theatern, endast i *Parc des Mousseaux* ser man henne då och då vanka omkring alldeles ensam och försänkt i ett stilla vemod. Stackars gumma! hon sörjer och trånar säkert efter Hr Munoz!

= Rhône-floden har ånyo öfverskridit sina bräddar och anställt stora förödelser.

SPANIEN.

Sakernas tillstånd härstädes antager med hvarje dag ett fredligare och lugnare utseende. Cortes tros komma att sammanträda i början af instundande December månad. Regeringen skall vara betänkt på att företaga en ny organisation af nationalgardet och att betydligt öka detsamma. Erfarenheten har, ty värr, visat, att den ej kan räkna på arméen och man har derföre beslutat att förminska denna och förstärka nationalmilisen, hvilken då kommer att delas i tvenne klasser. Den första skall bestå af ogifta män, och, liksom den öfriga arméen, vara ställd på rörlig fot; den andra af gifta män, som skola användas i de fasta platserna. Spanien räknar för närvarande 600,000 man nationalgarde, af hvilka minst 250,000 när som helst äro disponible. Regenten skall hafva gifvit regeringens agenter befallning att meddela pass åt de underofficerare, soldater och bönder, som, förledde af O'Donnell, eller andra insurrektions-chefer, flyktat till Frankrike. Ett af Espartero i Vittoria utfärdadt dekret beviljar de nationalgardister, soldater och patrioter i Pamplona, hvilka förblifvit regeringen trogne och bidragit till insurrektionens dämpande, en särskild dekoration. Enligt ett annat dekret skola nationalgarderna i Vittoria och Bilbao upplösas.

= Senare underättelser från Madrid gifva vid handen, att engelska Kabinettet till det spanska aflåtit en i de mest smickrande ordalag affattad note, hvari det uttrycker den lifligaste önskan, att Espartero måtte kunna bibehålla sakerna i sitt nuvarande skick, utan all främmande inblandning. — Esparteros byst har med stor högtidlighet blifvit af en mängd officerare och Nationalgardister i ett präktigt fackeltåg buren omkring gatorna och uppställd i Ayuntamientos sessionsrum. Under tåget ringdes i alla klockor, och hela staden var illuminerad. Ryktet förmäler att oordningar skola hafva förefallit i Barcelona; men detta har ännu icke blifvit bekräftadt.

BELGIEN.

Allt är härstädes lugnt. Enligt berättelse skulle de sammansvurne, om hvilka vi i förra bladet nämnde, haft för afsigt att begagna en del af garnisonens frånvaro för att angripa ett par kaserner och bemäktiga sig der befintliga vapen. Äfven skall en af de sammansvurne genom en tredje person hafva låtit försälja ett parti halm, som skulle införas i en af kasernerna och medelst en mängd i densamma befintliga kongrevska svafvelstickor vid ett gifvet tecken antändas. Undersökningen angående komplotten fortgår. Flera af de arresterade hafva redan blifvit frikände.

TURKIET.

I Warna har en eldsvåda nyligen förvandlat en stor del af staden med alla europeiska varumagasiner i en askhög.

= Mehemed Ali har fordrat att Porten till ersättning för de honom fråntagne Syrierne måtte hemförlofva alla de Egyptier, som befinna sig i turkisk krigstjenst.

NORDAMERIKA.

Angående ställningen i Mexiko innehåller en privat skrifvelse följande:

Presidenten Bustamente, hvars truppar äro lika så talrika som Valencias och dessutom vida bättre disciplinerade, ehuruväl den sednare är öfverlägsen i artilleri, håller palatset jemte några kloster besatta. Båda partierna förhålla sig temligen stilla bakom murar och förskansningar och ingen vågar angripa den andra. Emellertid har handeln rakat i stockning; alla bodar äro stängda, och snart torde den största nöd yppa sig ibland de lägre klasserna, emedan alla tillfällen till förtjenst hafva upphört.

Observera!

Red. af Phoenix har en gång förut, ehuru endast skämtvis, tagit sig friheten fästa sina Herrar Kollegers uppmärksamhet på otillbörligheten af att aftrycka de i bemälte tidning befintliga artiklar, *utan att anföra källan.* Icke desto mindre fortfar detta ofog, dels sålunda, att all citation utelemnas; dels sålunda, att källan endast till hälften med ett *P.* eller *Ph.* angifves. Red. af Phoenix byter tidning med de flesta landsortsblad, till och med med dem, som utkomma endast en gång i veckan, *utan all mellangift;* grannlagenheten å dessa resp. redaktioners sida borde väl då åtminstone ålägga dem, att citera Phoenix, när de reproducera dess uppsatser. Vi finna emedlertid, att våra Herrar Kolleger hafva helt andra åsigter af det rätta och tillbörliga, än vi. Grundlagens föreskrifter om eftertryck kunde väl åberopas; men det är icke detta, utan bristen på rättskänsla hos våra eftertryckare som vi klandra. En gräns för oskicket måste emellertid sättas, och Red. af Phoenix får således härmed tillkännagifva, att så snart en Red., med hvilken vi byta tidning, reproducerar någon i vårt blad befintlig artikel *utan att fullständigt under densamma utsätta namnet Phoenix,* kommer bytet i samma stund att upphöra; hvilket till efterrättelse torde få lända.

NÅGOT OM FOLKBILDNING.*

II.

Då vi i vårt kära fäderneslands äga en renare religion, än hvad förhållandet är i de flesta andra länder, med en hög och förträfflig sedolära, samt derhos ett i allmänhet upplyst och för religiös och moralisk bildning nitälskande presterskap, torde man väl få antaga, att de s. k. lägre klassernas religiösa och moraliska bildning härstädes i allmänhet taget befinner sig på en vida högre ståndpunkt, än på de flesta andra ställen; men nekas kan dock derjemte icke, att man likval ibland desamma ganska ofta anträffar en ytterlig grad af råhet och okunnighet, i hvad sådana stycken tillhörer; att en missledd och origtig uppfattning af menniskans förhållanden till det högsta väsendet ofta ibland dem gifver anledning till sekterism, läseri och andra dylika skadliga vurmerier; att många gamla hedniska och katholska fördomar och bruk ännu qvarstå inom folklifvet, hvilket allt borde utrotas. Detta kan dock endast ske genom spridandet af en allmännare upplysning och bildning, och isynnerhet genom att öfverallt inrätta folkskolor, såsom utgörande bildningens verksammaste vehikel. Nyttan och nödvändigheten af sådana skolors inrättande börjar också numera temligen allmänt att medgifvas. Likval finnas ännu personer, som deremot höja sina röster, dertill föranledde dels af orena, egoistiska och egennyttiga afsigter, dels af skefva och ensidiga begrepp, eller ogrundade farhågor, och i endera af dessa kategorier befinner sig, såsom vi i förra artikeln nämnde, H:r *H. R.*, i tidningen *Studier, Kritiker och Notiser.* — All bildning och upplysning, i fråga om de lägre klasserna, bör, i deras tanka, inskränkas endast till kunskap i religionen, d. v. s. till bibeln, psalmboken, och katekesen. En större upplysning, säga de, är för dem icke allenast obehöflig, den

* *Fortsättning från N:r 129.*

är äfven skadlig, alldenstund den hos desamma väcker anspråk, som dessa aldrig böra känna — anspråk af den farliga beskaffenhet, att deras tillfredsställande icke allenast skulle tillvägabringa en betydlig förändring i alla hitintills bestående förhållanden och för de öfriga klasserna medföra mångahanda olägenheter och förluster, utan äfven möjligen kunna sätta statens lugn och säkerhet i fara. Låtom oss närmare se till, huru härmed kan förhålla sig.

All sann bildnings yttersta mål är *humanitet*, d. v. s. *ren mensklighet.* Genom bildningen göres menniskan, ifrån att nästan blott och bart vara ett vegeterande djur, till verklig menniska och vill då såsom sådan behandlas. Sedan menniskorna en gång smakat af bildningens härliga frukter, går det ej längre an att vilja behandla dem såsom slafvar; de hafva då börjat fatta sitt menskliga värde, de hafva begynt att känna sina verkliga både pligter och rättigheter, och en upplyst och dygdig nation böjer sig aldrig under envåldsherrskarens jernspira, hierarkiens kopparok, eller feodalherrens knutpiska; äfven den ringaste medborgare vill då ej längre tjena till en kastboll för den andres egoism och nycker. *Hinc illæ lacrymæ!* Se der orsaken till detta skrän!

Men att bildningens spridande till de lägre samhällsklasserna skulle kunna sätta statens lugn och säkerhet på spel, är en grundfalsk och orimlig sats, som bäst vederlägges af historien. Ännu aldrig föll nemligen någon stat genom sina medborgares dygd och upplysning; det är tvertom endast genom en sann upplysning, som sådana vådor kunna förebyggas. När det gamla Roms kolossala makt störtade tillsammans, skedde det ej, emedan dess medborgare voro upplyste och dygdige, utan emedan råhet, okunnighet, vidskepelse, sedeslöshet var rådande ibland folket, och emedan den bildning, som herrskade ibland de högre klasserna, var tom och ihålig, samt saknade en fast och inre kärna. När den första franska revolutionen med blod öfversköljde Frankrikes jord, så kom detta ej deraf, att denna nations styrelse gjort allt, för att sprida upplysning och bildning bland folket, utan emedan detta var försänkt i okunnighet och elände. Sådana äro historiens lärdomar. Må man akta på dem!

Så länge svenska folket lefde ett mera isoleradt lif, så länge dess hemseder voro enklare, dess behofver mera naturliga och okonstlade, var publik undervisning mindre af nöden. Nu åter är förhållandet helt annorlunda. Lättade kommunikationer och en lifligare beröring nationerna emellan medföra, tillika med sina många och stora fördelar, äfven många olägenheter. Skadliga seder och bruk införas, en förderflig lyx utbreder sig, flärden sprider sig ifrån de högsta ända till de lägsta sfererne af samhället; vinningslystnaden och njutningsbegäret taga öfverhanden, moralitetens band slappas; en fräck och sjelfsvåldig pöbel uppstår, isynnerhet i de större städerna, hvilken ofta hotar den fredlige medborgarens både lif och egendom och som slutligen kan bringa staten i våda. På hvad sätt väl skall nu detta onda botas? Hvar finna motgift deremot? Vi svara: genom en förbättrad undervisning, genom tidsenliga läroanstalters inrättande och spridandet af en allmännare bildning, en bildning, som omfattar icke allenast kunskap i religionen, utan äfven sträcker sig till andra vigtiga kunskapsämnen; ty en blott och bar religiös och moralisk bildning är och förblir alltid ensidig och otillräcklig, såsom det visar sig af tidens nuvarande skaplynne. Menniskan bör harmoniskt utbildas, i annat fall uppstår i hennes själ allehanda skadliga fördomar och villor, som leda henne på afvägar. Den obildade naturmenniskan betraktar naturens fenomener, utan att inse deras orsaker; följden deraf blir den, att hon om dem bildar sig hvarjehanda origtiga föreställningar, af hvilka ofta skadliga fördomar uppkomma, som endast genom upplysningens utbredande kunna förekommas och utrotas. Lemna den okunnige natur-menniskan någon underrättelse om de eviga lagar, som ligga till grund för naturens uppenbarelser; undervisa henne om djurens och de öfriga skapade tingens natur och egenskaper; gör henne bekant med sitt eget och andra länders historia och geografi, med de store, ädle och menniskoälskande män, som offrat hela sitt verksamma lif åt sitt slägtes upplysning och välfärd, ofta nog misskända och förföljde af just dem, för hvilkas väl de arbetat — och de mest välgörande verkningar skola deraf förspörjas: hennes synkrets skall derigenom vidgas och blifva ljusare; hon skall fatta afsmak för råa och sinnliga njutningar, och i stället för att framsläpa sitt lif i stupid och djurisk okunnighet och endast finna behag i råa, utsväfvande nöjen, skall hon, på sina från arbetet lediga stunder, med boken i hand begrunda naturens och konstens herrliga skapelser. Sederna skola derigenom blifva mildare; menniskan skall lära att bära aktning både för sig sjelf och andra; krogarnes bullrande, bacchanaliska nöjen, slagsmål och våldsamheter å gator och gränder, tjufnader och andra grofva brott, af hvilka samhället nu lider, skola blifva allt sällsyntare, och en anda af dygd, måttlighet och fridsamhet skola blifva hos nationens utmärkande drag.

Sannerligen, det är hög tid, att en sedeförändring tillvägabringas inom vårt fädernesland, på det att ej, hvad som fordom var en *ära,* snart måtte blifva en *skam,* nemligen *att kallas Svensk.* Se! redan hotar brännvinets förtärande gift, att i grund förstöra fäderneslandets stöd, vår fordom så kraftiga och dugliga svenska allmoge, och ibland städernas lägre klasser ser det ännu bedröfligare ut! Brotten ökas årligen, och våldsamheter och oordningar höra till ordningen för dagen. Man tror sig genom blotta polisåtgärder kunna afhjelpa detta onda. Huru korttänkt! Detta skall aldrig lyckas. Endast genom en tidsenlig upplysnings spridande bland de lägre samhällsklasserna skall man lyckas uppnå detta resultat. Ve dem, som af egoistiska och egennyttiga beräkningar eller andra motiver motsätta sig denna helsobringanda idé! Ve er, J hjertlöse egoister och kallade indifferentister! ty den tid varder kommande, då, i fall ej någon väsendtlig och på djupet gående förändring sker i samfundets moraliska och intellektuella lif, förruttnelsen slutligen sprider sig till alla samhällskroppens lemmar och samhällsbyggnaden störtar tillsammans öfver edra egna hufvuden. Måtte dock himlen bevara oss för denna olycka.

Insändt.

Utaf fördomar, som ännu qvarstå såsom öfverlefvor från en oupplystare tids mörker, bibehåller sig kanske ingen envisare, än den vidskepliga vördnaden för börden. Det är förvånande att träffa denna fördom till och med hos den högre bildningens lärdomens representanter. I Lund har man firat en Bibel-öfversättnings-jubel-

fest. Uti det akademiska programet, deri upplysningens seger prisas, visar sig lifligheten af de aristokratiska sympathierna, då ibland "Befordrare och vänner af Bibelspridningen" Rektor magnificus, Professor B.....s, annars en fiende till allt förruttnadt, särskilt nämner och inbjuder en gammal Hofmarskalk och Riddare af Svärdsorden, Baron B....t, hvilken visst aldrig gjort sig känd för någon dylik "vänskap." Gubben har nemligen i alla sina dagar varit bekant såsom en vän af hästars ridning, men aldrig af biblars spridning, och *då "quid Saul inter prophetas?"*

Hvarjehanda.

En stackars arbetskarl i London hade länge sparat tillsammans af sina små förtjenster, för att vid vintrens inbrott kunna skaffa sina barn och sig sjelf skoplagg; men som han ej hade penningar nog, att köpa nya sådana, så begaf han sig till en klädesmäklare, af hvilken han till temligen godt pris erhöll några gamla skor och stöflar. Då han följande dagen påtagit sig ett par af dessa skor, märkte han vid gåendet, att en liten upphöjning inuti den ena skon besvärade hans fot. För att afhjelpa denna olägenhet, borttog han derföre den inre sålan, och — se man bara på! — fann under denna tio 5-punds bankonoter. Den lycklige mannen blef utom sig af glädje öfver ett så oförmodadt fynd och ställde till ett litet kalas för sina vänner och bekanta, som emellertid skaffat sig upplysning om att nämde skor tillhört en nyligen afliden girigbuk, hvars qvarlåtenskap arfvingarne försålt.

En ungersk grefve Szapary väcker för närvarande i Dresden mycket uppseende genom sina magnetiska kurer, som skola öfverträffa allt, hvad man i den vägen förut haft sig bekant.

Ett rysligt mord har nyligen blifvit begånget i New-York. En boktryckare, vid namn Adams, infann sig för kort tid sedan hos en Herr Colts, som stod i begrepp att lemna staden, för att affordra denne en skuld, och blef af honom ihjälslagen med en bila. För att dölja sitt brott, packade mördaren liket i en kista, hvilken han försåg med en falsk adress till St. Louis; men innan fartyget, som skulle medföra densamma, lemnade staden, blef mordet upptäckt och Colts häktad.

Tillkännagifvande.

Thorsdagen den 18 November uppföres på Stora Theatern, till förmon för undertecknad: CHARLATANERNE, Comedie i 3 akter. Öfversättning från franskan. Derefter gifves: ARLEQUIN, Kejsare i Månan, Comedie i 3 Akter. Original.

Abonnementer och fria entréer upphöra för dagen — Billetterne saljas alla dagar uti mitt Logis å Kronhusgatan Huset N:o 3, åttonde roten vid Vallen, 1 tr. upp in på gården, samt Spektakeldagen uti Theaterns Biljett-kontor i vanlig tid. G. T. Hedin. [522]

= Fredagen den 19:nde uppföres SLOTTET RIETI eller RÖFVARBANDET från APENINNERNE, Romantiskt Skådespel i 5 Akter af Philip Bonafont. Öfversättning af J. A. Graffman. Representationerne börjas kl. precis half 7 eft. m. NICKEL, Comedie i 3 akter med sång, Musikalisk Qvodlibet af Stegmayer. Öfversättning. Tisdagen den 16:nde för första gången i Sverige: RICHELIEUS FÖRSTA VAPENBRAGD. Komedie i 2 akter af Bajard och Dumanoir. Öfversättning af E. W. Djurström. Derefter gifves: DEN FÖRMENTE PRINSEN, Komedi i 1 akt med sång.

MUSIKALISK SOIREE.

Med benäget biträde af Herrar Amatörer och Musici, ämnar undertecknad, att, nästa Onsdag d. 17:nde dennes, gifva en MUSIKALISK SOIRÉE uti Bloms större sal, och komma följande nummer att dervid exeqveras:

Första Afdelningen:

1:o Sinfonie af Ries, arrangerad uti Qvintett.
2:o Aria utur Anna Bolena af Donizetti.
3:o Chör för mansröster.
4:o Romance, af Rossini.

Andra Afdelningen:

1:o Final utaf förenämnde Sinfonie.
2:o Aria utur Op. Norma, af Bellini.
3:o Octett för mansröster, af Sigfrid.
4:o Romance, af Bellini.

Biljetter till Soiréen, som börjas kl. 7 e. m., finnas att tillgå mot 1 R:dr B:co så väl i Hr Gumpters Bokh. som vid ingången.

Emelie Pettersson.

Till salu:

SIDENTYGER,

Kulörta och svarta, ett vackert assortiment, nu inkomna, hos

Joh. Ol. Wohlfahrt.

Diverse.

Lottförsäljning.

För 203:dje af Staten garanterade Hamburger Penninge-Lotteriet, deruti 6 dragningar af tillsammans 16,000 N:r erhållas 9200 Vinster och 15 Præmier, samt 9084 Frilotter utdelas jemte Vinst och 6800 Frilotter till Nieter efter förlorade N:r. Vinsterne utgöras af: 40,000 M:k C:t 12,000, Fem à 10,000, Tre à 5,000, Två à 4,000, Tre à 3,000, Fem à 2,000, 6 à 1500, 45 à 1000, 4 à 500, 24 à 300, 3 à 200, 20 à 150, 34 à 100, 1000 à $77\frac{1}{2}$ M:k, 3394 à 50 o. s. v. till 5 M:k. Præmier en à 60,000, 20,000, 2,000 3:ne à 1000, 4 à 300, 2 à 200. 125, 2 à 100 M:k C:t. I 1:sta Classen, som drages den 17 November, kostar hellott Rgr 3 Bco, och delade i $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ i förhållande dertill:

äfvensom å följande Varulotterier, alla med begagnande af förenämnde Lotteriets dragningslistor, neml.:

Större Lotteri å Guld- & Silfverpieçer samt Nipper, som kostar i alla 6 Classerne Rdr 10: 40 sk., hvaremot i minst gynnsamma fallet, eller om Lotten utkommer med Niet, dock erhålles EN SILFVER-TOILETTE-LJUSSTAKE. 1:sta Classens afgift 24 sk. Banco.

4:de Guld- & Silfver-Varu-Class-Lotteriet i alla 6 Classerne Rdr 11: 32. Nietvinst: EN TREBLADIG FIN PENNEKNIF MED SILFVERSKAFT I DRIFVET ARBETE. 1:sta Classens afgift 32 sk. Bco.

7:de Guld, Silfver, Möbel & Industri-Lotteriet kostar i alla 6 Classerne Rdr 12. Niet-vinst ETT PAR FÖRGYLDA MORGONKOPPAR AF PORCELLAINE MED SILFVER THESKED, ELLER ETT MAROQUINS-ETUI MED DRAGNÅL, SYRING & FINGERBORG AF SILFVER. 1:sta Classens afgift 32 sk. Bco.

8:de Guld, Silfver, Möbel & Industri-Lotteriet per 6 Classer R:dr 3. Nietvinst EN SEDELBOK AF PRESSADT LÄDER MED CALENDER & PERGAMENTSBLAD. 1:sta Classens afgift 8 sk. Bco.

Lotteri å Sidenvaror, broderade med silke, samt Stramaljarbeten med silke & perlor af Consulinnan Möllers Silkesodlings-etablissement i Köpenhamn, pr 6 Classer Rdr 8: 12. 1:sta Classens afgift 36 sk. Bco.

Julklapps-Lotteri å de 3:ne första classerna af Hamb.-Lotteriet, kostar tillsammans Rdr 3: 24, Niet-vinst EN MODERN MANS- ELLER FRUNTIMMERS SIDENHALSDUK. 1:sta Classens afgift 24 sk. B:co.

Silfver-Lotteri i en Class, eller för dragningen d. 17 Nov. à 32 sk. B:co, hvaremot som Niet-vinst EN BROCHE ELLER KRÅSNÅL AF SILFVER.

Lotteri å dyrbara Oljemålningar i En Class à 16 sk. Bco.

2:dra Fortunalotteriet å Guld & Silfverpjecer i en Class à 20 sk. Banco. Niet-vinst EN VÄL UTFÖRD LITOGRAFIE.

Alla Guld- & Silfverpjeser af Svensk controllerad tillverkning.

Å alla förutnämnde Lotterier kunna Lotter erhållas till och med 22:dre November hos ÅKE OHLSSON i Bryggaren Hr J. Risbergs hus, eller S. A. SVALANDER i huset N:r 65 & 66 på Vallgatan, alladagar före kl. 9 f. m., och mellan 1 och half 4 e. m. Planer lemnas gratis, och requisitioner i bref expedieras skyndsammast.

OHLSSON & SVALANDER,
Hamb. Lott:ts authoriserade Agenter i Götheborg.

523

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 135 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 135. Onsdagen den 17:de November 1841.

Götheborg.

Den till afdömande af det så kallade Straussiska tryckfrihetsmålet utsedda Juryn hade den 12:te dennes sitt sammanträde, hvars resultat blef *frikännelse.* Juridiskt betraktadt kunde utgången ej heller, då man förutsätter en samvetsgrann Nämnd, blifva annorlunda; ty denne hade hvarken att döma öfver bokens tillkomst, dess vetenskapliga värde, öfversättningens trohet, eller ändamålet med dess utgifvande, utan helt enkelt huruvida den innefattade *"en förnekelse af den rena evangeliska läran"*, och utgifvaren af densamma sålunda vore brottslig efter 2 mom. 3 § Tryckfrihets-förordningen. Häröfver och endast och allenast häröfver var det som Juryn skulle yttra sig, så vida den ville ställa sig sin ed och inledningen till nyssbemälte paragraf till efterrättelse. Hade den, såsom Svenska Biet, Samlaren och några andra goda tidningar sökt insinuera, låtit de vådliga följder, som ett frikännande *möjligtvis kunnat* medföra, influera på sitt domslut, så kunde den visserligen hafva dömt efter sin bästa öfvertygelse om saken; men ingalunda *efter lag*, ingalunda så, som den i egenskap af Nämnd var *förpligtad* att döma. Vi hafva med flit afhållit oss ifrån, att hvarken genom det ena eller det andra yttrandet gå juryns beslut i förväg. Nu, sedan målet är utageradt och vederbörandes dom i detsamma fallit, kunna vi, utan fruktan att beskyllas för partiskhet, säga vår tanka om det ifrågavarande arbetet, och den är kortligen den, att om boken *"Strauss och Evangelierna"* aldrig blifvit aktionerad, så hade dess utgifvande otvifvelaktligen medfört förlust för förläggaren, ty djerfvare logiska saltomortaler och en lösare grund, än den, hvarpå bemälte "Machverk," blifvit uppfördt, tro vi knappast, att något enda af nyare tidens vetenskapliga arbeten förmår uppvisa. Dess utgifvande har emellertid icke varit utan sin stora nytta, alldenstund ämnen, som måhända här i Sverige på årtionden icke kommit under diskussion, nu i allmänna bladen blifvit afhandlade och gifvit sinnena en ny och hitintills nästan okänd rigtning. Man behöfver emellertid icke frukta, att det uppstår någon trängsel på denna nybanade stråt. Svenskarne hafva i allmänhet "en långsamt mognande öfvertygelse", och detta gäller om dem icke blott i politiskt, utan äfven i religiöst afseende. Någon fara för Svenska kyrkan, kunna vi således, i detta fall, icke finna vara för handen, hvarken nu eller framdeles. Skandinaviens inbyggare byta icke lika lätt om tro, som Hofmännen om tycken, och de vådor för församlingen, hvilka Svenska Biet i sina uppsatser så oaflåtligen förespeglat oss, finnas nog, likasom så många andra, af detsamma framställda och omtalade, mera till i inbillningen, än i verkligheten. Märkvärdig är emellertid den nästan exempellösa bitterhet, hvarmed Redaktionen af nyssnämnde tidning anfallit sina motståndare. För att döma af *den,* skulle man kunna hafva kommit att tro, det fråga varit om att i Sverige införa Mahomedanernes eller eldsdyrkarnes trosbekännelse, i stället för att diskutera öfver, huruvida de i ett theologiskt arbete uttalade åsigter voro rigtiga eller icke. Och hvad har nu Svenska Biet dermed vunnit? Uttalat sitt *"dixi & salvavi"*, torde man tilläfventyrs svara. — Men detta kunde Svenska Biet hafva gjort på ett humant, lugnt och öfvertygande sätt, icke med en zelotism, som uppenbarligen mera afsåg *vissa personer,* än sjelfva saken. Biets *dixi & salvavi* hade då, alldenstund det är en organ för det konservativa partiet, till och med varit på sitt ställe, hvilket åter invektiver och personliga angripelser aldrig kunde blifva. Biets Redaktion släppte derigenom det öfvertag, som den annars, hvad det åtalade arbetets vetenskapliga värde beträffar, verkligen hade, och föranledde en osäkerhet i opinionen, hvilken måhända annars icke hade inträffat. Mest af allt förderfvade det saken derigenom, att det sökte försvara åklagarens och kämnersrättens olagliga och grundlagsvidriga beteenden i preliminärerna till tryckfrihetsmålet. *"Rösten är Jacobs röst, men händerna äro Esaus händer"*, sade man, och den, som icke tagit närmare notis om den åklagade kompilationen, förmåddes att tro, det den var förträfflig, och att Biets lamentatationer endast hade för afsigt att skada den förmenta förläggaren, Boktryckaren *Hjerta.* Så utbildade sig så småningom en stark opinion, i rak motsats mot Biets, och jemte den ännu en annan, som väl förkastade lappverket *"Strauss och Evangelierna";* men önskade dess frikännelse, dels af det skäl att den för framtiden vore ett vigtigt prejudikat inom yttranderättens område, och dels af det skäl, att man unnade Biets "onda afsigter" och intoleranta åsigter ett nederlag. Denna önskan gick också i fullbordan, och det skall nu blifva intressant att se, huru Biet tager denna dekonfityr, och om Juryn i Straussiska tryckfrihetsmålet kommer att af det behandlas i likhet med vissa af Riksens Ständers utskott vid sistförflutne riksdag.

= Vi hafva helt oförmodadt fått oss ett ganska hjelpligt slinkföre och thy åtföljande vinter. Denne senare har dock

visat alltför mycket af despotlynnet, för att han skulle kunna komma att regera länge. Emellertid förlustar sig den, som så hafva kan, med lustturer på släde, och den, som *icke* så hafva kan, får fröjda sig åt klingklanget af bjellrorna och den lifliga rörelsen på vägarne. Snart, fruktı vi, är dock begges fröjd förbi, och de få båda sedan svära öfver mörker, snöslask och dåliga vägar.

FRIHETEN.*

En af forntidens Vise lärde att de sköna och härliga idéer, som menniskosjälen är i stånd att utveckla, äro erinringar från ett tidigare, ädlare, af själen förut genomlefvadt lif. Denna lära är icke allenast skön och poetisk, utan tyckes äfven vara en verklig förklaring af de höga och mäktiga känslor af mod, sjelfständighet och kraft, hvilka stundom oemotståndligt röra sig i nationernas hjertan. Såsom representanter af ett ädlare, högre lif, hvarifrån de hafva sin upprinnelse, anvisa de en ädlare och mera upphöjd verkningskrets åt den nation, i hvars bröst de väckas och göra sig gällande.

Och de *böra* väckas, de *skola* väckas dessa känslor hos hvarje nation, när den formel uttalas, som kan lösa det insegel, under hvilka de, liksom sagans andar, äro bundne; de skola väckas, om de än sofvit genom århundraden; skola väckas i tidens fullbordan.

Låt makten befalla hvarje röst att förstummas; låt det öfver hela landet herrska ett lugn, likt det på en obebodd ö i Söderhafvet, en stillhet, lik den, som råder i Schwaberlandets mångbesjungna molngrotta — desto bättre!... Desto mindre starkt behöfver det ljud vara, som väcker allt till lif, till kraft, till rörelse och handling. Eller låt Maktens befallningar ljuda högt och bjudande; låt de förtryckte uppfylla luften med sina suckar och klagorop.... det skadar icke! Den väckande stämman skall då ljuda som en domsbasun och öfverrösta alla de andra ljuden.

Men hvad hviskar då i stillheten den tysta stämman? hvad ord skallar ur den förskräckande domsbasunen? .... FRIHET, personlig frihet och folkfrihet, sann, lagbunden frihet!

FRIHET! Det är detta ord, hvilket liksom en elektrisk stöt genomilar hela samfundskedjan, från Excellensen ned till dagakarlen, från professorn ned till idioten. Det är detta ord, som i den feges bröst kan tända modets gnista; som kan göra hvardagsmenniskan till en hjelte, och den sanne hjelten till en halfgud; det är detta ord, som löser den förtrollning, i hvilken jordens mäktige genom århundraden förstått hålla nationerne, och som väcker dem till fullt medvetande af deras kraft, till handling och verksamhet.

Låtom oss derföre nedkalla himlens välsignelse öfver detta ord och göra oss värdiga de frukter, dess uttalande ibland oss framkallat! Det första ord, som vi lära våra barn att framstamma, vare *Frihet!* Det sista ord, som i dödsstunden sväfvar öfver våra läppar, vare *Frihet!* Den, som *rätt* förstår uppskatta betydelsen af detta ord, kan icke vara annat än en god och ädel medborgare; det kan således aldrig läras för tidigt, aldrig för ofta upprepas, icke glömmas ens då dödens engel öppnar portarne till det sälla, efterlängtade, *eviga frihetens land*

* *Fritt, efter Corsaren.*

AVERTISSEMENT.

Undertecknad får härmedelst underrätta resp. Allmänheten om, att jag nyligen gjort och erhållit patent å en ytterst vigtig, tidens anda motsvarande, uppfinning, nemligen en låda, i hvilken folkönskningar kunna blifva — *förstenade.* Sättet, hvarpå man går till väga, är följande: man tager en folkönskan, insveper densamma i ett stycke grått ylletyg (som åtföljer lådan) och beströr detsamma utanpå med ett tillräckligt qvantum *goda löften.* Derpå sätter man lådan å sido tills vidare. Efter någon tids förlopp öppnar man henne åter, vecklar försigtigt upp ylletyget, och om det då skulle befinnas, att dess innehåll vore lika friskt, som när det först ditlades, så afskakar man noga alla löftena och beströr i det stället klädet med hotelser. Derpå tillslutes lådan hermetiskt och förvaras i ett fängelse ungefär ett år. Efter detta tidsförlopp kan hon ånyo öppnas, och man skall då finna sin deri inneslutna folkönskan förstenad.*

Eller

Rec.

Kungsord	3	skrupler
Throntalssocker	6	„
Hofmanslögner	6	„
Folkhat	2	„
Dynastiskt intresse	4	„
Adelsvälde	10	„
Ryssfruktan	5	skrupler
Bêtiser	10	„
Prestvälde	10	„
Gammal envishet	5	„
Egenkärlek	5	„

hvilka ingredienser noggrannt blandas om hvarandra med vatten ur Nådenes brunn tills massan blir som en gröt, hvarefter folkönskningarne i densamma nedläggas, då de på kortare tid, än en riksdag, skola befinnas hafva blifvit förstenade.**

Mordax Cancer,
Kongl. Hofliktornsoperatör.

* *Danskt recept, efter Corsaren.*

** *Svenskt recept, funnit af fogel Phoenix.*

Spökeriet i det gamla Slottet.

(Ett Rese-äfventyr.)

Förtroligt sutto för kort tid sedan några bekanta vid den värmande kaminen hos vår gemensamma vän F. — Samtalet hade vändt sig på det outtömliga ämnet om spökhistorier, och enhvar visste, att ur egen eller andras erfarenhet berätta något mer eller mindre interessant. Ändtligen erbjöd sig äfven F. att regalera med ett honom sjelf vederfaret äfventyr, och då vi alla kände honom såsom en god berättare, så lyssnade vi snart på honom med den mest spända uppmärksamhet. Han började: Det kan vara ungefär 20 år sedan, då jag i affärer företog en resa till R., hvilket, såsom I veten, är beläget 15 mil härifrån. Jag beslöt taga en dugtig enspännare, för att kunna göra resan alldeles efter min beqvämlighet. Det var korrt före Jul och en skärande köld. Jag hade bestämt mig att färdas första dagen till B., således ungefär 9 mil, för att följande dagen i god tid inträffa i R.; men kölden blef mig för bister, och jag beslöt derföre, att, om jag fann ett drägligt värdshus, taga nattläger redan innan framkomsten till B. Jag fann också ungefär en mil derifrån riktigt hvad jag sökte. Det var en enstaka, men till utseendet inbjudande byggning vid foten af en liten kulle, på hvars spets låg ett urgammalt, men till det yttre ännu väl bibehållet slott. Jag steg ur, öfverlemnade hästen och åkdonet till stalldrängens försorg, och begaf mig in i gästrummet. För att, om så behöfdes, för mig intaga värden, en vänlig gubbe, att han framför allt måtte anvisa mig en god kammare och dito bädd, tillgrep jag ett genom flerfaldig erfarenhet såsom ofelbart bepröfvadt medel, d. v. s. jag beställde mig en god aftonmål-

tid, och först efter denna bestickande inledning, underrättade jag mig, om jag kunde erhålla ett godt natthärberge. — Värden ryckte med någon förlägenhet på axlarne och förklarade, att de få bäddar, han egde, redan voro upptagna för denna natt; "likväl", tillade han, "kunde jag låta tillreda er ett förträffligt nattläger i slottet, emedan jag under vintren, då herrskapet icke vistas der, måste fungera såsom ett slags Kastellan, och derföre har nycklarne till alla rummen. — Mitt beslut var snart fattadt, då jag ingen annan utväg hade, och jag gaf mitt samtycke, hvarefter den gamle genast begaf sig på vägen, för att åt mig iordningställa ett passande rum. Undertiden fortärde jag min, i förbigående sagdt, ganska goda aftonmåltid, och förfogade mig, emedan natten nu var fullkomligt inbruten, med den gamle, som redan för länge sedan återkommit, till slottet. Här upptände han ett ljus, framsatte dessutom på bordet en flaska vin, som jag begärt, önskade mig sedan godnatt och lemnade mig åt min ensamhet. Rummet, hvari jag befann mig, var icke alltför stort, ehuru möbleradt med tillräcklig beqvämlighet; väggarne voro beklädda med tapeter, dem åldern urblekt, och den gladaste anblicken der var för mig ett ypperligt med rent linne försedt sängställe. De ovanligt höga fönstren bestodo af små, runda, i bly infattade rutor, och jag kunde genom dem öfverskåda den väg, på hvilken jag nyss kommit dit, densamme som värden just nu tillryggalade. En egen, sällsam känsla smög sig på mig med detsamma jag såg mannen allt mer aflägsna sig och ändtligen försvinna inom dörren af sitt värdshus. Nästan ovilkorligt vände jag mig om, för att tillregla dörren. Jag vet icke hvad jag nu skulle ha gifvit, om jag vetat, att jag icke befann mig helt och hållet ensam i det fatala, gamla slottet. Mitt beslut började nästan ångra mig, och hade icke skammen afhållit mig, så skulle jag åter begifvit mig derifrån, för att få vara ibland menniskor. Min fruktan egde mägtiga bundsförvandter i erinringen och fantasien. Den förra framkallade åter alla de ande- och spökhistorier, som jag hört eller läst, och den sednare var ytterst beskäftig att utmåla dem för mig i de bjertaste färger; ljuset brann äfven så dunkelt och melankoliskt; — den dumme värden hade väl kunnat låta påtända två. Jag putsade det och tvingade mig att le åt min hjertängslan. Hvad hade jag då orsak att frukta? — Ingenting! — Jag var i ett väl stängdt och tillregladt rum, och mitt rop kunde i nödfall till och med höras ned till värdshuset. Jag lugnade, så godt jag förmådde, min upprörda fantasi, och det lyckades mig verkligen att blifva mer trankil; jag drack ett par glas vin, skref några små uppsatser i min plånbok, och började sedan att afkläda mig. Emot min vana beslöt jag att låta ljuset brinna, till hvilken ända jag göt vatten i tvättskålen, för att utan fara kunna ställa det deri. — St! — rörde sig ingenting derborta öfver min kammare? — Åter var allt tyst. Kanske en råtta, tänkte jag, och fortfor att afkläda mig. Mitt ansigte rönte verkningarne af kölden, för hvilken det hela dagen varit utsatt, och brann som eld; isynnerhet en punkt deraf ömmade högst smärtsamt. Den i rummet befintliga spegeln hängde något högt, och då jag är temligen närsynt, så fann jag mig tvungen, att, om jag ville se i den, med ljuset i handen uppstiga på en stol, hvilket jag ock gjorde. Men i samma ögonblick, som jag höjde ljuset, för att betrakta mig i spegeln, hördes en stark knall tätt framför mitt ansigte. — Förskräckt studsade jag tillbaka, förlorade jemnvigten och nedstörtade från stolen; ljuset slocknade, och jag befann mig i det djupaste mörker, under det en dödstystnad åter inträdde. Bedöfvad af skräck och ångest blef jag liggande en stund orörlig, väntande på hvad som hända skulle. — Plötsligt höjde sig öfver min kammare ett verkligt afgrundsgny; ett högt, ihåligt skratt, blandadt med ett underbart klatschande och buller, följde nu .... svetten framträngde ur alla porer .... lyssnande reste jag mig upp, och — o fasa! .... varseblef tätt vid den tillreglade dörren i magisk glans ett jättestort benrangel. — Stela af förskräckelse häftades mina blickar på gestalten. Då ljöd ett skallande skri; med ett förtvifladt språng var jag i sängen, och drog, med tänderna skallrande af fruktan, täcket öfver hufvudet; mina sinnen öfvergåfvo mig och jag låg en lång stund medvetslös. — En iskall flägt väckte mig ur min dvala; det fruktansvärda benranglet stod tätt framför min säng och vinkade mig befallande att uppstå. Jag dröjde, men en förnyad hotande vink tvingade mig att lyda uppmaningen. Spöket skred framför mig ut genom den tillslutna dörren, som brakande öppnade sig, och jag följde rysande min gräslige ledsagare. Genom långa korridorer, sådana jag ej skulle ha förmodat i byggningen, och flere trappor nedstego vi, tills vi kommo till en jerndörr; på en vink af min förfärlige ledsagare sprang den upp; vi inträdde och befunno oss i ett ofantligt hvalf, rundt omkring hvars väggar stodo likkistor, och öfver hvar och en af dem sväfvade en blå flamma, men i midten af hvalfvet stod öppen en tom likkista. En dof åska rullade; locken sprungo från kistorna, och ur hvarje af dem uppsteg ett hiskligt benrangel; de fattade hvarandra vid de knotiga händerna och började med sina skramlande ben en ringdans, som kom håren att resa sig på mitt hufvud; ånyo rullade åskan doft genom hvalfvet . . och en hög stämma ropade: "Hollah, min herre!" — "Ja," svarade jag. — "Klockan är sex," ropade stämman åter, "vill ni ha godheten öppna, jag skall tända ert ljus." — Det var värdens röst; jag gnuggade mig förvånad i ögonen, låg i min säng, men kände mig ganska illamående, var liksom badad i svett, och visste ej hvad som föregått med mig. — Värden förnyade sin klappning och begärde blifva insläppt, och nu samlade jag mig så pass, att jag sprang ur sängen och uppreglade dörren. Värden inträdde med ljus, och gjorde en något förundrad min, då han fick se en kullslagen stol och ljuset på golfvet. Sedan jag öppnat dörren, hade jag åter begifvit mig till sängs, och bad värden att elda mitt rum, emedan jag kände mig opasslig. — "Hvad fattas er, bästa herre?" frågade han deltagande, "ni ser ganska blek ut." — Jag tillstod, att jag haft en ganska orolig natt. — "Ni har dock ej blifvit störd, vill jag hoppas?" inföll värden. — När faran är förbi, så växer modet åter, och jag stred med mig sjelf, om jag skulle meddela värden något af mina äfventyr, eller icke, och beslöt ändtligen, äfven med fara att bli utskrattad, att berätta honom mina öden. — Elden fladdrade muntert i kaminen; jag bad den gamle att ditbringa kaffe för oss begge, och sedan jag klädt mig och druckit en kopp kaffe, började jag att till de minsta detaljer berätta allt; den gamle afhörde mig uppmärksamt, och det förekom mig, som sväfvade då och då ett lindrigt löje omkring hans läppar. — Då jag slutat, teg han en stund eftersinnande, sedan sade han leende: "Jag fruktar, att slumpen har med er drifvit ett elakt spel, kära her-

re, åtminstone om allt så låter förklara sig som knallen framför spegeln, ty se blott, glaset har sprungit midt i tu, emedan ni sannolikt kommit det för nära med ljuset.“ — Full af blygsel såg jag ditåt; — riktigt! — snedt öfver hela spegeln drog sig från ena ändan till den andra en ansenlig spricka, och en talgfläck nära densamma bevisade blott alltför tydligt, att värden hade rätt. — ”Och hvad dånet öfver er och det ihåliga skrattet angår, så fruktar jag, att skadan kommer på min räkning,“ fortfor den gamle, låtande mig dermed förstå, att spegelskadan kom på min; ”förmodligen har en mård eller en hiller gjort slut på mina stackars skrattdufvor; om ni behagade, kunde vi derom straxt göra oss öfvertygade.“ — Jag följde den gamle och märkte nu först, att jag var inlogerad i en sidoflygel af slottet, hvilken blott utgjorde en våning. Undersökningen bestyrkte värdens fruktan, ty de befjädrade innevånarne öfver mig lågo alla strypta på golfvet. — ”Återstår nu blott att upptäcka förhållandet med benranglet och skriket,” sade den gamle, då vi åter befunno oss i min kammare; ”ty allt det öfriga har ni i er upphetsade fantasi *blott drömt*. Förmodligen har månen spelt er ett spratt och för er afmålat de runda fönsterrutorna på den hvita handduken, som jag i går hängde åt er vid dörren; men skriket har ni i er hjertans ångest sjelf utstött,“ tillade han med ett ironiskt leende. — Deremot lät sig icke heller mycket invända; det var möjligt, till och med sannolikt, ty jag visste, att vi hade månljust, och att min kammare låg rätt emot öster. Men för att få den möjligaste bästa reda på saken, beslöt jag, efter jag dessutom kände mig något opasslig, att ännu dröja der en dag. — Natten kom och med den värden, som äfven önskade blifva ett vittne till spökeriet. Månen gick upp, och då spöktimman inbröt, släckte vi ljuset, och riktigt! — der stod benranglet vid dörren, af månskenet skildradt på handduken, med en förvillande likhet. Skrattande lade jag mig till sängs och sof hela natten förträffligt och ostördt. — Dagen derpå betalte jag och fortsatte min resa, väl några riksdaler fattigare, men rikare på en erfarenhet, och för hela mitt lif kurerad för spökrädsla.

Dödsfall.

Kust-Chefen L. A. Schough, *född i Calmar, afled stilla i Carl Johans Församling vid Götheborg den 16 November 1841, i en ålder af 40 år, 1 månad och 10 dagar.*

Tillkännagifvande.

Thorsdagen den 18 November uppföres på Stora Theatern, till förmon för undertecknad: CHARLATANERNE, Comedie i 3 akter. Öfversättning från franskan. Derefter gifves: ARLEQUIN, Kejsare i Månan, Comedie i 3 Akter. Original.

Abonnementer och fria entréer upphöra för dagen. — Billetterne säljas alla dagar uti mitt Logis å Kronhusgatan Huset N:o 3, åttonde roten vid Vallen, 1 tr. upp in på gården, samt Spektakeldagen uti Theaterns-Biljett-kontor i vanlig tid. G. T. Hedin. [522]

= Fredagen den 19:nde uppföres SLOTTET RIETI eller RÖFVARBANDET från APENINNERNE, Romantiskt Skådespel i 5 Akter af Philip Bonafont. Öfversättning af J. A. Graffman. Representationerne börjas kl. precis half 7 eft. m.

Annonser.

Auktioner:

Fredagen den 26:te dennes från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst auktion följande konfiskable dömde varor, nemligen: 5 st. kläde, 2 st helylle byxtyg, 2 st. ylle fodervaf, 3 st. flanell, 2 st. half-ylleväfnad, 5 st. tryckt halfylle, 4 st. silkesfelb, 7 st. bombasin, 4 st. gardintyg, 172 st sitz, 6 st. indiennes, 9 st. schirting, 29 st. slät kambric, 40 st. façonerad kambric, 38 st. färgad bomullsväfnad, 24 st. svarta sikesdukar, 60 st. halfsiden förkläden, 198 st. halfsiden dukar, 12 st. ylleschawlar, 2,578 st. äkta och oäkta tryckte bomullsdukar, 277 st. faconerade bomullsdukar, 441 st. rutiga bomullsdukar, 12 dussin svarta silkesvantar, 15 dussin bomullsstrumpor, engelsk fin- och bomullstråd, bomullsband, 440 skålpund pudersocker, 5000 st. fina cigarrer i lådor, 44 kannor kognac, ett större parti engelskt porcellän, en större och mindre svarfmaschin för jernsvarfning, 7½ alnar siktduk af ståltråd, med flere varor, hvilka dagen före auktionen kunna härstädes beses, Götheborgs Konfiskations-kontor den 8 November 1841.

G. E. Bergvall. [521]

Genom frivillig Auction, som Tisdagen den 23 dennes kl. 10 f. m. förrättas uti Vinhandlaren Herr C. F. Lundgrens vid Stigbergsliden belägna hus försäljes åtskillig lös egendom, såsom Guld, Silfver, Pläter, Malm, Messing, Koppar, Tenn, Bleck- och Jernsaker; Ostindiskt och Engelskt Porslin, hvaribland mindre The- och Bordserviser; Glas, Fruntimmers gångkläder, Husgerådssaker, Trädbråte m. m. Carl Johans Församling den 15 November 1841.

Till salu:

SIDENTYGER,

Kulörta och svarta, ett vackert assortiment, nu inkomna, hos

Joh. Ol. Wohlfahrt.

Diverse.

En Studerande önskar sig, under vinterferierna, eller längre, om så åstundas, plats såsom informator hos någon familj på landet. Den, som behagar göra afseende härpå, torde vara god insända i förseglad biljet till J. G. Z. adress å Hr Prytz tryckeri.

Lottförsäljning.

För 203:dje af Staten garanterade Hamburger Penninge-Lotteriet, deruti 6 dragningar af tillsammans 16,000 N:r erhållas 9200 Vinster och 15 Præmier, samt 9084 Frilotter utdelas jemte Vinst och 6900 Frilotter till Nieter efter förlorade N:r. Vinsterne utgöras af: 40.000 M:k C:t 12.000, Fem à 10,000, Tre à 5,000. Två à 4,000 Tre à 3.000, Fem à 2.000, 6 à 1500, 45 à 1000, 4 à 500, 24 à 300, 3 à 200, 20 à 150, 34 à 100, 1000 à 77½ M.k. 3394 à 50 o. s. v. till 5 M:k. Præmier en à 60,000, 20,000, 2,000 3:ne à 1000, 4 à 300, 2 à 200. 125, 2 à 100 M.k C:t. I 1:sta Classen, som drages den 17 November, kostar hellott Rgr 3 Bco, och delade i ½, ¼, ⅛ i förhållande dertill:

äfvensom å följande Varulotterier, alla med begagnande af förenämnde Lotteriets draningslistor, neml.:

Större Lotteri å Guld- & Silfverpieçer samt Nipper, som kostar i alla 6 Classerne Rdr 10. 40 sk., hvaremot i minst gynnsamma fallet, eller om Lotten utkommer med Niet, dock erhålles EN SILFVER-TOILETTE-LJUSSTAKE. 1:sta Classens afgift 24 sk. Banco.

4:de Guld- & Silfver-Varu-Class-Lotteriet i alla 6 Classerne Rdr 11: 32. Nietvinst: EN TREBLADIG FIN PENNEKNIF MED SILFVERSKAFT I DRIFVET ARBETE. 1:sta Classens afgift 32 sk. Bco.

7:de Guld, Silfver, Möbel & Industri-Lotteriet kostar i alla 6 Classerne Rdr 12. Niet-vinst ETT PAR FÖRGYLDA MORGONKOPPAR AF PORCELLAINE MED SILFVER THESKED, ELLER ETT MAROQUINS-ETUI MED DRAGNÅL, SYRING & FINGERBORG AF SILFVER. 1:sta Classens afgift 32 sk. Bco.

8:de Guld, Silfver, Möbel & Industri-Lotteriet per 6 Classer R:dr 3. Nietvinst EN SEDELBOK AF PRESSADT LÄDER MED CALENDER & PERGAMENTSBLAD. 1:sta Classens afgift 8 sk. Bco.

Lotteri å Sidenvaror, broderade med silke, samt Stramaljarbeten med silke & perlor af Consulinnan Möllers Silkesodlings-etablissement i Köpenhamn, pr 6 Classer Rdr 8: 12. 1:sta Classens afgift 36 sk. Bco.

Julklapps-Lotteri å de 3:ne första classerna af Hamb.-Lotteriet, kostar tillsammans Rdr 3: 24, Niet-vinst EN MODERN MANS- ELLER FRUNTIMMERS SIDENHALSDUK. 1:sta Classens afgift 24 sk. B:co.

Silfver-Lotteri i en Class, eller för dragningen d. 17 Nov. à 32 sk. B:co, hvaremot som Niet-vinst EN BROCHE ELLER KRÅSNÅL AF SILFVER.

Lotteri å dyrbara Oljemålningar i En Class à 16 sk. Bco.

2:dra Fortunalotteriet å Guld & Silfverpjecer i en Class à 20 sk. Banco. Niet-vinst EN VÄL UTFÖRD LITOGRAFIE.

Alla Guld- & Silfverpjeser af Svensk controllerad tillverkning.

Å alla förutnämnde Lotterier kunna Lotter erhållas till och med 22:dre November hos ÅKE OHLSSON i Bryggaren Hr J. Risbergs hus, eller S. A. SVALANDER i huset N:r 65 & 66 på Vallgatan, alladagar före kl. 9 f. m., och mellan 1 och half 4 e. m. Planer lemnas gratis, och requisitioner i bref expedieras skyndsammast.

OHLSSON & SVALANDER,
Hamb. Lott:ts authoriserade Agenter
i Götheborg.

[523]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 136 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 156. Lördagen den 20:nde November 1841.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Den nye Lord Mayorn i London har blifvit installerad, vid hvilket tillfälle man ätit, druckit och talat öfver all måtta. — Elden bland ruinerna af de nedbrunna byggnaderna i Towern har ännu ej slocknat, utan bryter esomoftast fram i dagen. Den förlust af gevär, som genom nämnde eldsvåda förorsakades, torde snart kunna ersättas, så vida nemligen den temligen fabelaktiga berättelsen äger någon grund, att man i Birmingham, genom arbetets fördelning och maschinernas fullkomnande, i fråga om gevärsfabrikation, numera hunnit så långt, att det ej åtgår mera, än en minut, för att förfärdiga ett gevär.

BELGIEN.

Enligt privata underrättelser från Brüssel skall den derstädes nyligen upptäckta komplotten haft sina utgreningar i flera andra belgiska städer och isynnerhet i Gent, hvilken stad alltid utmärkt sig såsom Orangismens tillhåll. Konung Leopold skall dock ej vara böjd för en alltför sträng undersökning, af undseende för en konung i en närgränsande stat, för hvilken denna sammansvärjning ej skall vara helt och hållet främmande. Emellertid har densamma säkerligen endast tjenat till, att ännu mera befästa Konung Leopolds thron.

POLEN.

I gången af konungariket Polens nuvarande angelägenheter varseblir man omisskänneliga symptomer till detta rikes sista lefnadsstadium. Införandet af den ryska myntfoten utgör ett vigtigt steg framåt till dess fullkomliga sammansmältande med den ryska kolossen, och torde till och med under närvarande omständigheter äfven önskas af en stor del af dess innebyggare. Österrike och Preussen hafva intet skäl att göra några reklamationer deremot. England tyckes stå på en så förtrolig fot med Ryssland, att det svårligen kommer att lossa något skott för Polens existens, och Frankrike är alltför mycket sysselsatt med sina inre angelägenheter, med sina kolonisationsförsök i Afrika, och med de spanska angelägenheterna, att det för Polen skulle kunna hafva annat öfrigt, än vanmäktiga önskningar. Man finner, att kabinettet i Petersburg alltid vet, att med stor klokhet välja den rätta tidpunkten till genomdrifvande af sina planer och afsigter. Arma, olyckliga Polen!

SPANIEN.

Enligt till Marseille ingångna privata underrättelser, som dock fordra bekräftelse, skall det råda mycken gäsning i Barcelona. Säkerhets-juntan, heter det, styr och råder efter eget behag, och tyckes vilja göra sig helt och hållet oberoende af den bestående regeringen. Då den nyligen erhöll underrättelse om, att General van Halen, General-kapten i Catalonien, hvilken för någon tid sedan uttågade till Saragossa, var i begrepp att med sina truppar återvända till Barcelona, skickade den honom tvenne deputerade till mötes, hvilka å juntans vägnar antydde honom, att han väl för sin egen person kunde återvända till staden, der han på allt sätt skulle blifva väl emottagen, men att portarna skulle blifva tillstängde för trupparne och de ej mera blifva insläppte, alldenstund man ej vidare hade behof af desamma. Generalen qvarhöll de båda deputerade såsom fångar, och satte sig i full marsch mot Barcelona. Juntan, underrättad om hvad som inträffat, lät straxt arrestera biskopen, domherrarne jemte flera andra ansedda personer af christinska partiet, såsom gisslan för de trenne deputerade, hvilka af Generalen blifvit qvarhållne. (Enligt några berättelser skola tvenne af de andlige blifvit mördade af pöbeln.) Derjemte har hon utskrifvit en ny kontribution, hvarvid isynnerhet de franska handelshusen blifvit tvungne att erlägga betydliga summor, och de ångfartyg, som fara emellan Marseille och de spanska kuststäderna, hafva måst utbetala en summa af 30,000 piaster. De lägre klassernas förbittring emot det moderata partiet och de derstädes boende Fransmän skall hafva stigit till det högsta. Franske konsuln skall hafva blifvit förolämpad och tvungen att lemna staden. Espartero tros snart anlända dit.

EGYPTEN.

Den nye gesandten från Sultanen, Tewfik Bei, har, tillika med Mehemed Alis son, Saïd Pascha, och Sami Pascha, anländt till Kairo och der af Mehemed Ali blifvit med största pomp och ståt emottagen. — Alla i egyptisk tjenst varande Européer komma snart, utan undantag, att blifva afskedade; redan hafva 60 sådane, till största delen Fransmän, erhållit sina afsked. Alla af Européerne inrättade instituter och skolor hafva blifvit afskaffade.

TURKIET.

Regeringen sysselsätter sig isynnerhet med sina förvirrade finanser; derjemte har den äfven börjat tänka på hufvudstadens befästande.

— De kaldeiske Kristne i Kurdistan hafva öfvergått till protestantismen. Amerikas biskopliga kyrka hade redan för fem år sedan en ansenlig mängd missionärer i Urumia, vid persiska gränsen,

för att omvända de derstädes bosatta Nestorianer och Chaldéer till protestantiska läran, och de engelska missionssällskaperne hade likaledes sina missionärer derstädes, ibland hvilka en Herr Nassam förtjenar att omnämnas, såsom en man af mycken talang. De amerikanska missionärerne följde dervid en mycket förnuftig plan: de mottogo alla dem, som sökte undervisning, och åtnöjde sig med, att för dem förklara Bibeln, utan att det ringaste sätta sig emot sina lärjungars yttre kyrkobruk. De nestorianska biskoparne hafva derföre redan sedan längre tider tillbaka stått i vänskapligt förhållande till dem. Äfven i politiskt hänseende är denna sak af intresse, alldenstund England derigenom torde få ett vidsträcktare inflytande i dessa trakter. Man tror derföre också, att Frankrike ofördröjligen kommer att förstärka sina katholska missionärer i Kurdistan och Persien.

CHINA.

Elliot har nyligen blifvit återkallad och man väntar numera en bättre fortgång af de politiska förhandlingarne. Kejsaren af China är trött af kriget och har förklarat sig böjd för fred, likväl utan att det ringaste vilja foga sig efter Engelsmännens önskningar. Sir Henry Pottinger skall dock hafva erhållit instruktioner af innehåll, att han endast på följande vilkor får afsluta en fredstraktat med det himmelska riket: 1) att alla på östra kusten af China belägna hamnar blifva öppna för alla europeiska nationer utan undantag, och att de erhålla tillåtelse, att, emot erläggande af en måttlig afgift vid fartygens ankomst och afgång, idka fri handel; 2) afskaffande af de monopolier. af hvilka Hong-köpmännen hittills varit i åtnjutande; 3) mottagandet af en permanent brittisk gesandt vid hofvet i Peking; 4) skadestånd till de brittiska köpmännen, för de lidna förlusterna.

COCHINCHINA.

Konung Min-menh i Cochinchina har nyligen aflidit. Han har gjort sig bekant såsom en fanatisk förföljare af de Kristne, och sedan hans tillträde till regeringen (1823) är katholska kyrkans historia i Cochinchina en verklig martyrkrönika. Straxt efter hans död har ett krig utbrutit emellan hans bröder och en af hans söner rörande thronföljden, under det att en siamesisk här förhärjar sjö-provinserna. Att katholikerna under sådana omständigheter åter kunna komma att resa hufvudet, är åtminstone icke omöjligt.

FRIHET OCH JEMNLIKHET.

Nämn dessa ord för en hop unga, ädla män, och du skall se liksom en elektrisk stöt genomfara dem; ögonen blixtra, musklerna svälla, — de skulle vilja gå i döden för det goda, som dessa ord tyckas förespegla dem. Nämn samma ord för en hop gubbar, eller äldre män, och de skola kallt draga på axlarna och begynna att tala om andra saker — du skall kanske få uppb ra förebråelser af dem; de skola säga, att du hyser jakobinska och blodtörstiga tänkesätt.

Jakobinska och blodtörstiga tankesätt... ja, detta är rätta ordet. Gubben, som begrafvit sina förhoppningar för denna verlden, som ej hyser någon annan önskan, än fred, ej någon annan fruktan, än oro, har glömt sin ungdoms drömmar och ser i den unga, kraftfulla friheten ett väsen, som vill omstörta det hus, hvari han så länge lefvat i lugn och trygghet, som med våld genomdrifver sin vilja, och som badar sig i deras blod, hvilka äro eller anses för att vara dess fiender. Och i jemnlikheten ser han den mörkrets ande, som vill rycka stjernan och korset från den upphöjda medborgarens bröst och upphöja den råa massan, de fattiga och ringa till lika rang med de höge och förnäme, d. v. s. tillintetgöra åtskillnaden emellan godt och ondt.

Med ynglingen är förhållandet motsatt. Det eldiga ungdomsblodet hatar skrankor och hinder; den lifliga kraften föraktar lugn och stillhet; den varma, sjudande fantasien afmålar frihetens land såsom ett paradis, der hvarje önskan är lika med dess uppfyllande, der *vilja* är detsamma som *kunna*, der det ej gifves några skrankor och intet tvång existerar. För honom är jemnlikheten en genius, som skall komma och ledsaga menniskan ifrån vaggan till grafven, och sörja för, att hans fåfänga aldrig skall kränkas deraf, att han måste stå tillbaka för andra.

Men är då friheten och jemnlikheten antingen det af gubben fruktade odjur, eller de af ynglingen efterlängtade genier, hvilka, liksom alla andra felfria skapelser, endast existera i menniskans fantasi? Är deras herravälde ett tillstånd, som vi antingen med fasa måste frukta, eller sörjande måste förtvifla om? Skulle de komma och göra jorden till en jemmerdal, eller skulle de först på andra sidan om grafven plantera ett nytt Eden.

Intetdera. Frihet och jemnlikhet äro fördelar, som endast kunna förvärfvas genom kamp och möda; det är med dem, som med dygden, hvilken endast tager sin boning i den själ, som mödosamt bereder henne plats hos sig. Derföre tillhöra de också mannen, den lugne, kraftfulle mannen, som, genom att beherrska sig sjelf, kan göra anspråk på att blifva befriad ifrån att beherrskas af andra; som, d han bär aktning för andras rättigheter, kan af andra fordra aktning för sina egna, och som genom sitt eget värde har grundade skäl till den fordran, att ej i rättigheter blifva ställd under en annan.

Men på det sättet, torde man invända, kommer ju friheten endast att tillhöra ett visst stadium af menniskolifvet? Visserligen, så framt mannens mod och mannens kraft kunde inskränkas till en viss ålder. Men Försynen har lyckligtvis inrättat det helt annorlunda. Den, som har förmåga att styra sig sjelf och mod att motsätta sig andras tyranni, är en man; han har rätt att blifva fri, och — han skall blifva det.

Derföre mod och kraft! Bort med alla småaktiga konsiderationer, usla beräkningar och ängslig fruktan! Allt som dessa draga bort, rycker friheten in, och jemnlikheten planterar sitt banér på deras ruiner, liksom murgrönan på de förstörda borgfästenas.

"Hvart hafva de då tagit vägen?"

(Utdrag ur en gammal Krönika)

Det var krig. Fienden var i antågande, för att besätta städerna, brandskatta landet och böja de unge männen under träldoms-oket. Men de unge männen gingo helt lugnt och spatserade, rökte sina cigarrer och tänkte: "Hvad bry vi oss om träldomen, när man för resten ej tillfogar oss vidare olägenhet? Man förmenar oss ju ej att bruka vår jord och drifva vår handel, så att vi i alla fall ej komma att svälta."

Men då framstodo män, som talte till de unge och sade: "Hafven J då glömt förfädernas frihet och förfädernas strider? Har modet vikit ifrån edra hjertan och viljen J tåligt vara slafvar der, hvarest J skullen kunna vara herrar? Skola edra qvinnor förakta er, skola edra barn blygas öfver sina fäder?"

Då uppflammade modet och frihetsbegäret, och de svuro att vilja vara fria. budkaflar gingo öfver hela landet och alla reste sig och drogo fienden till mötes.

De drogo fram, de tappra skarorna, och de, hvilka hade uppstått såsom talare, voro anförare och ropade: "framåt!"

Snart fick man fienderna i sigte. Det unga manskapet hade aldrig förut varit i elden, och betänkte sig derföre något, när de sågo vapnen glimma i solen och ej visste, hvem döden från dem kunde träffa. Fiendens förposter tänkte detsamma om det unga manskapets vapen och funno, att det vore bäst att draga sig tillbaka för öfvermakten. Då ropade det unga manskapet "Victoria!" och trängde fram med stort mod. Anförarne berömde de tappre hjeltarne och lofvade dem odödlighet.

Efter en timmas förlopp fingo de fiendens hufvudkorps i sigte och gjorde då halt, för att ej begynna en öfverilad strid. Anförarne drogo sig något tillbaka från hären, för att hålla krigsråd.

Sammankomsten varade något länge, och en del af det unga manskapet blef otåligt och sade: *Hvart hafva de då tagit vägen?*" och gingo bort, för att söka dem. Då nu äfven dessa blefvo länge borta, gingo andra för att uppsöka dem, och då icke heller dessa kommo tillbaka, gingo andra åter efter dem, och sålunda fortfor man ända tills endast helt få voro qvar i lägret, som ängsligt frågade hvarandra: "*Hvart hafva de då tagit vägen?*"

Emellertid förgick natten, och vid morgonens inbrott höll fienden krigsråd. "Hör," sade de till hvarandra, "vår ställning är förtviflad. Låtom oss underhandla med invånarne om ett obehindradt återtåg, mot ett passande skadestånd. Men låtom oss dock rycka fram i slutna kolonner, för att imponera på dem och sålunda förhindra, att de afslå vårt tillbud och helt och hållet tillintetgöra oss!

De ryckte fram, men afsände först parlamentärer, för att begynna underhandlingarne. Efter en stunds förlopp kommo dessa tillbaka och berättade, att lägret nästan var öfvergifvet, och att största delen af hären återvändt hem, för att underkasta sig.

"Låtom oss då modigt rycka fram och lefverera en hufvuddrabbning!" ropade fienden.

Den ankom till lägret, hvars få försvarare stodo under vapen. "Ingen pardon för de hundarne!" ropade de då. "Modigt framåt! Striden blir förskräcklig; men också desto herrligare segren!"

Nu begynte striden. Lägrets försvarare gjorde ett tappert motstånd, hvarvid de dock som oftast sågo sig om efter sina medkämpar och utropade: "*Hvart hafva de då tagit vägen?*" Fienden trängde emellertid allt häftigare in på den modiga skaran. Hvarje gång en af försvararne föll, upphäfde fienden ett glädjerop; men lägrets försvarare utropade blott med smärta: "*Hvart hafva de då tagit vägen?*" Snart var vallen omkring lägret nästan tom; vid dess fot lågo de hjeltemodige försvararne sårade eller döde.

Emellertid hade invånarne ifrån den omgifvande trakten församlat sig och med mycken nyfikenhet åskådat striden; och då fienden nu beredde sig till att storma förskansningen och nedhugga de få öfverblifne kämparne . . . .

Längre går ej historien. Vi veta ej, om fienden stormade lägret och sedan bragte landet under träldomsoket, eller om invånarne skyndade till hjelp — kämpade — segrade — och blefvo fria.

Hvarjehanda.

Zeunes institut för Blinda.

Då man genomvandrar Kungsgatan i Berlin och kommit ett stycke förbi theaterhuset, anländer man till en stilla och fredlig del af staden. Der, på Georgskyrkogården befinner sig nämnde, verldsberömda Zeuneska Institut. Ungefär 30 elever åtnjuta derstädes uppfostran och undervisning.

Några af desamma äro kungliga pensionärer; andra vistas der på stadens bekostnad, och andra åter bo ej i sjelfva institutet, utan komma endast om dagarne dit, för att bevista undervisningen. Hvad handarbeten angår, så blifva gossarne undervisade i korgflätning, tapetväfning, förfärdigande af såll och sigter och annat dylikt, ofta äfven i snickarearbeten. Flickorna få lära att sticka, sy och spinna. Den intellektuella undervisningen inskränker sig till läsa, skrifva, räkna, geografi, historia och musik. Några af eleverne sysselsätta sig dock äfven med klassiskt språkstudium. Zeune tillkommer äran af alla de sköna resultater, som häraf uppblomstra för humaniteten. Denne man stiftade och utvidgade anstalten; ifrån den utgingo apostlar i hela verlden — fysiskt blinde, men andligt seende, och lärde efter sin mästares principer. Ej ett liflöst monument försäkrar Zeune om odödlighet, utan det lif, som han skänkte de blinde, hvilka utan honom endast med förtviflan skulle hafva känt sin tillvaro.

Vid anstaltens öppnande befunno sig i densamma endast helt få elever (den räknade i början ej mer än 4); men Zeune uppehöll densamma under alla förhållanden, till och med under det bekymmerfulla året 1806. En kort tid efter hans tillträdande af direktörskapet för detta institut, togo Fransmännen Mark i besittning. I denna svåra tid, då ingenting kunde göras för anstaltens utvidgande och till och med det understöd, som blifvit anslaget till institutet, ej ingick, uppoffrade Zeune sin enskilta förmögenhet för detta ändamål. Han var ej rik, men egde en fast vilja, en oböjlig själ, och, såsom en verklig menniskovän, sökte han göra, hvad som syntes omöjligt, möjligt; ända till fredsslutet betryggade han genom egna medel institutets bestånd. Sen denne man, som grånat i tålamod och försakelse; denne barnslige gubbe, som förenar ungdomens helsa och friskhet med ålderdomens vishet! J finnen honom på en simpel stol, ibland sina böcker och sina lärjungar i rastlös och outtröttlig verksamhet.

Hans institut är hans lifs enda passion, hans enda tanke. Hans af oupphörligt intellektuellt arbete ansträngda ögon lifvas vid tanken på detta institut; humanitet och enthusiasm tala ur hvarje af hans ansigtsdrag. Följa vi honom till hans elever, så skola vi beundra kraften af hans anda. En blind läser i den punkterade boken med *händerna.* Denna fina känsla vid berörandet, denna uppfattning är verkligen förvånande. Han läser så hastigt, som hade han aldrig varit beröfvad ögonens ljus. En annan löser de mest invecklade algebraiska och arithmetiska problemer; han betjenar sig dervid af punkterade tärningar och små bokstäfver af träd, hvilka bilda arithmetiska figurer. En tredje nedskrifver en sentens, hvilken hans granne straxt sätter och trycker. En annan åter utvisar på kartan alla länder, städer, floder och berg. Hans hand misstager sig aldrig. Man får se mångfaldiga handarbeten, som utvisa den finaste smak och den största konstfärdighet. Slutligen öfverraskas man

af en fyrstämmig koral, af den skönaste harmoni i sången. Dessa blinde lida ej af umbärandets smärta; en ädel resignation lefver i dem, en resignation, som mindre lindrar olyckan, än höjer dem öfver densamma: de äro ej olyckliga, de inskränka sig till sig sjelfva, till sitt *inre* lif, alldenstund så trånga gränsor äro uppdragne för deras *yttre*.

Vid firandet af nordamerikanska frihetsfesten uppdrog en kapten på en fregatt skeppsvakten åt tvenne Irländare, emedan denna fest för dem ej kunde ega något synnerligt värde. Under det att kaptenen tillika med det öfriga manskapet, som bestod af veritabla Amerikanare, gick i land, hade han beviljat de qvarblifvande Irländarne en ansenlig ration rhum och mat, för att på något sätt hålla dem skadeslösa. Sedan de flitigt anlitat flaskan, begynte *Paddy* och *Jack* tycka sig ha tråkigt och beklaga, att de icke också befunno sig i land. "Vet du hvad," sade slutligen Paddy till Jack, "vi vilja också ställa till ett upptåg: vi vilja affyra en kanon!" — "Ja, men der ligger en kula deri!" — "Det gör ingenting," menade Paddy, "derför vet jag råd." Han hemtade straxt en kittel ur skeppsköket och sade: "Kamrat! nu måste du *sagta* affyra kanonen; jag skall då uppfånga kulan i kitteln, och vi kunna sedan ladda på nytt!" Sagdt och gjordt. Paddy höll kitteln för mynningen; Jack affyrade långsamt, och . . . . blef så förskräckt af knallen, att han störtade omkull på fördäcket, och märkte ej, att den stackars kulfångaren Paddy kullbytterat ned ibland hajfiskarne. Sedan han något hemtat sig, begynte han ropa: "Pad!" Då nu intet svar följde, började han på att gråta, och knappt hade kaptenen jemte manskapet åter infunnit sig om bord, förr än Jack ropade till dem: "Pad, den skälmen, har hemligen begifvit sig i land med kitteln; hvari skola vi nu koka vår mat?"

Tillkännagifvanden.

Söndagen d. 21:ste November uppföres å Stora Theatern, PEPPAR-ROSA ELLER MARKNADEN I FRANKFURT, Romantiskt Skådespel i 5 Akter, af Charlotte Birch-Pfeiffer; öfvers. af E. W. Djurström.

= Tisdagen d. 23:dje uppföres för andra gången, och på begäran: RICHELIEUS FÖRSTA VAPENBRAGD, Komedi i 2 akter. Derefter gifves: VILDBRÅDSTJUFVARNE, ELLER STUDENTPUTSEN, Komedi i 1 Akt, med sång.

Obs. Under öfning är, att med det första uppföras på Stora Theatern, för första gången i Sverige: DEN RIKE MANNEN ELLER VATTENKUREN, Comedie i 4 akter af Doktor Töpfer. Öfversättning af E. W. Djurström.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [526]

= Fredagen d. 26:te November uppföres å Stora Theatern, för första gången i Götheborg, till förmån för undertecknad: JESUITEN OCH HEXMÄSTAREN, Skådespel i 3 akter, af Alphonse François och Fournier; öfversättning af E. W. Djurström. Derefter gifves: TVÅ ORD, ELLER EN NATT I SKOGEN, Komedi i 1 Akt med sång, Musiken af Dalayrac. — Abonnementer och fria entréer upphöra för dagen. — Biljetterna säljas alla dagar hos Vaktmästare Magnusson, boende i Hofslagare Svenssons hus vid Kungsgatan, nära Manègen, och spektakeldagen uti Theaterns Biljettförsäljnings-kontor vid vanlig tid. De respektive Abonnenter, som gunstbenäget behålla sina platser, behagade derom låta tillsäga uti Theaterns Biljetkontor, kl. före 12 Spektakeldagen.

Af Orchestern exeqveras, för första gången i Götheborg, Ouverturen till pjesen Slösarn; musiken af C. Kreutzer.

J. H. HALL. [527]

Borgenärers Sammanträde.

Herrar fordrings-ägare uti Herr A. E. Hintzes under administration ställda bo, kallas till allmänt sammanträde å härvarande börssal, Thorsdagen den 16 nästkommande Dec. kl. kl. 11 f m., för att taga kännedom om boets ställning, besluta om detsamma må under administration till slut utredas samt lemna varande eller blifvande administratorer nödiga föreskrifter och meddela yttranden i öfrige boets utredning rörande ämnen. Götheborg den 3:dje November 1841.

L. BERGMAN. H. J. MATTSSON. A. E. HÆGER.
Administratorer. [514]

Upplöst Bolag.

Tillkännagifves, författningarne likmätigt, att det Handels-Bolag vi idkat under firma Bergström & Lindberg den 30 sistl. September blifvit upplöst, och att vi hvar för sig under egna namn fortsätta handeln. Götheborg den 17 November 1841.

J. T. LINDBERG. C. O. BERGSTRÖM.

Annonser.

Auktioner:

Fredagen den 26:te dennes från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst auktion följande konfiskable dömde varor, nemligen: 5 st. kläde, 2 st. helylle byxtyg, 2 st. ylle foderväf, 3 st. flanell, 2 st. half-ylleväfnad, 5 st. tryckt halfylle, 4 st. silkesfelb, 7 st. bombasin, 4 st. gardintyg, 172 st. sitz, 6 st. indiennes, 9 st. schirting, 29 st. slät kambric, 40 st. façonerad kambric, 38 st. färgad bomullsväfnad, 24 st. svarta sikesdukar, 60 st. halfsiden förkläden, 198 st. halfsiden dukar, 12 st. ylleschawlar, 2,578 st. äkta och oäkta tryckte bomullsdukar, 277 st. faconerade bomullsdukar, 441 st. rutiga bomullsdukar, 12 dussin svarta silkesvantar, 15 dussin bomullsstrumpor, engelsk lin- och bomullstråd, bomullsband, 440 skålpund pudersocker, 5000 st. fina cigarrer i lådor, 44 kannor kognac, ett större parti engelskt porcellän, en större och mindre svarfmaschin för jernsvarfning, $7\frac{1}{2}$ alnar siktduk af ståltråd, med flere varor, hvilka dagen före auktionen kunna härstädes beses, Götheborgs Konfiskations-kontor den 8 November 1841.

G. E. BERGVALL. [521]

Genom frivillig Auction, som Tisdagen den 23 dennes kl. 10 f. m. förrättas uti Vinhandlaren Herr C. F. Lundgrens vid Stigbergsliden belägna hus, försäljes åtskillig lös egendöm, såsom Guld, Silfver, Pläter, Malm, Messing, Koppar, Tenn, Bleck- och Jernsaker; Ostindiskt och Engelskt Porslin, hvaribland mindre The- och Bordserviser; Glas, Fruntimmers gångkläder, Husgerådssaker, Trädbråte m. m. Carl Johans Församling den 15 November 1841.

Tisdagen den 23:dje dennes från kl. 11 f. m. kommer medelst Auktion i magasinet å Röda Sten, att försäljas för Herrar Assuradörers räkning, samt för bestämmande af tull och öfriga afgifter, följande skadade varor, ankomne med briggen Svea, Capten J. Löfgren, nemligen: 35 tunnor Råg och 139 $\frac{4}{36}$:dels tunnor Linfrö. Varorna kunna beses före Auktionstillfället. Götheborgs Konfiskations-kontor den 19 November 1841.

G. E. BERGVALL. [532]

Till salu:

Stramalj-Arbeten,

ämnade till Jettonlådor, Portföljer, Plånböcker, Cigarr-etuier m. m., emottages till montering af

C. W. KRUSE, Galanteri-arbetare;
Drottninggatan N:o 43, 44, 4:de Roten.

Diverse.

En Studerande önskar sig, under vinterferierna, eller längre, om så åstundas, plats såsom informator hos någon familj på landet. Den, som behagar göra afseende härpå, torde vara god insända i förseglad biljet till J. G. Z. adress å Hr Prytz tryckeri.

— Uti f. d. Gabrielsonska huset vid Breda Vägen serveras med glödgadt Vin, Buljong, Pastejer, äfvensom Risgryns-, Lefver- och Blodkorf, samt Stockholms Siskonkorf och Fransk Gåskorf. Äfven kunna af dessa m. fl. sorter få hämtas. [531]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Nohrborg; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.* Vid samma tillfälle uppptages Collect till denna kyrkas vidmakthållande, hvilket hos församlingens resp. Ledamöter och andre, som der söka uppbyggelse, till det bästa anmäles.

Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbäck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Lundgren.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Thorén.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 137 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 137. Måndagen den 22:dre November 1841.

Meteorologiska Observationer.

Nov. d. 14, kl. 8 f. m. Bar. 25,61 8½° kallt, kl. 2 e. m. Bar. 25,53 1½° kallt; kl. 9 e. m. Bar. 25,53, 2° kallt. Den 15, kl. 8 f m. Bar. 25,30, ¾° kallt; kl. 2 e. m Bar. 25,23, 1½° kallt; kl. 9 e. m. Bar. 25,07, Fryspunkt. Den 16, kl. 8 f. m. Bar. 25,15 2° kallt; kl. 2 e. m. Bar. 25,07, 2½° kallt; kl. 9 e. m. Bar. 25,15, 4° kallt. Den 17 kl. 8 f. m. Bar. 25,38, 6½° kallt; kl. 2 e. m. Barom. 25,45, 6° kallt*; kl. 9 e. m. Bar. 25,53, 8½° kallt. Den 18, kl. 8 f. m. Barom. 25,68, 4½° kallt; kl. 2 e. m. Bar 25,68, 2° kallt; kl. 9 e. m., Bar. 25,83, 10° kallt. Den 19, kl. 8 f. m. Barom. 25,99, 11° kallt; kl. 2 e. m. Bar. 25,99, 3° kallt; kl. 9 e. m Bar, 25,99, 7° kallt. Den 20, kl. 8 f. m. Bar. 25,76, 1½° kallt; kl. 2 e. m. Bar. 25,53, 1° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,53, 2° blidt.

* D. 17 kl. ½6 eft. var kölden, men endast några ögonblick, nära 14°.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Genom bref med dagens post underrättas vi, att man nu, på vederbörlig ort, skall vara ganska allvarligt betänkt på en snar och radikal reform af de så kallade akademiska konstitutionerne, samt en väsendtlig förändring i examensväsendet vid våra båda universiteter, hvarvid en stor del af de preliminära examina lära komma att upphöra. — En sådan reform är också högeligen af behofvet påkallad; ty någonting i alla hänseenden mindre motsvarande tidens fordringar torde, då man undantager den representativa fyrdelningen, i vårt kära fädernesland svårligen kunna uppvisas, än de akademiska konstitutionerna, och hvad de förberedande examina beträffar, så äro de helt och hållet öfverflödiga, om ej skadliga, alldenstund mycken tids- och penningeförlust, utan något egentligt gagn, derigenom förorsakas våra unga Studiosi, hvarförutan de, när de skola taga ihop med sin egentliga kurs, kunna rigtigt hafva hunnit blifva utråkade af onyttiga och pedantiska preliminärer. Hvartill skall väl den för den blifvande Filosofie Magistern nu erforderliga *examen stili latini* och *disputatatio pro exercitio* tjena? eller för den, som ärnar gå den juridiska banan, en så kallad latinsk skrifning *pro studio juris?* Är det icke löjligt att vilja fordra af den blifvande läkaren, att han först skall vara en klassisk filolog, innan han får ha äran att forska i Æsculapii mysterier? Om dessa förstudier kunde vara nödvändiga den tiden, då man kunde blifva en välbeställd" *civis academicus,*" änskönt man var temligen klen i sina lärdomsstycken, så böra de väl vara helt och hållet öfverflödiga i en tid, då student-examen blifvit så betydligt skärpt, som den nu är det. Enligt vårt förmenande borde derföre alla akademiska förberedande examina, af hvad namn och beskaffenhet de vara må, fullkomligt bortfalla. Vi torde framdeles månne återkomma till dessa ämnen.

= Sednaste numret *af Skånska Correspondenten,* som i sednare tider börjat fästa allmänhetens uppmärksamhet på mycket ruttet och odugligt inom staten, isynnerhet inom den sfer af densamma, som utgöres af det akademiska samhället, innehåller några ganska grundade klagomål öfver den långsamhet, hvarmed Kanslers-sekreteraren Hr Tannström handlägger och expedierar alla de mål, som angå universitetet i Lund. Sålunda har, på Konsistorii redan den 15:de sistl. Juni gjorda anmälan hos Kanslersstyrelsen om behofvet af medels anordnande till rappning och afputsning af stora Akademibyggnaden, svar först expedierats den 16 sistlidne Oktober, hvaraf följden blifvit den, att reparationen af nämnde byggnad måst inställas till nästa vår. Vidare har, i anledning af nämnde Hr Tannströms långsamma och "sölaktiga" föredragnings- och expeditionssätt, Konsistorium sett sig nödsakad, att sjelf vända sig direkte till Statskontoret, för utbekommande af de af Riksens Ständer till universitetet anslagne allmänna medel. — "Dessa facta," yttrar till slut nämnde tidning, "erbjuda sjelfmant den reflexionen, att det för enhvar måste synas i högsta grad märkvärdigt, att medel, af Riksens Ständer anslagne till nödvändiga lärostolar och till förbättrande af illa lönta embets- och tjenstemäns lönevilkor, under ett helt år ligga oanvända, åtminstone för det ändamål, hvartill de uteslutande blifvit bestämde. Då man icke bör kunna tänka sig möjligheten deraf, att Statskontoret dristat låta dessa af Riksens Ständer till bestämdt ändamål från och med detta års början anslagne medel emellertid på annat håll disponera, (tankan kommer härvid sjelfmant på den beryktade Kabinettskassabristen), så återstår icke någon annan rimlig förklaringsgrund för det anmärkta förhållandet, än den, att Hr Tannström, som i denna fråga måste anses som Akademiens närmaste målsman, saknar allt nit för undervisningsverkets förkofran och i ingen mån ömmar för lärares trångmål." — — Vi torde kanske innan kort återkomma till Hr Tannström och gubbregimen, samt dermed sammanhängande ämnen.

= En till Red. insänd uppsats, under rubrik: *"Reflectioner öfver Judarne i Sverige",* kan ej i tidningen upptagas, af den orsak, att Insändaren icke med *fakta* styrker sina i densamma mot Judarne framkastade insinuationer. När man vill diskutera ett vigtigt och maktpåliggande ämne, måste man *"bjuda skäl för sig",* och vill Insändaren gå in på detta vil-

kor, äro vi lika villige, som pligtige, att för honom upplåta våra spalter; men ej förr, emedan man med blotta obevisade beskyllningar, hätskhet och intolerans, ingenting uträttar.

= Utom ofvanbemälte uppsats hafva vi emottagit en annan, innehållande en för Redaktören af Handelstidningen personligt kränkande fråga, hvilken ej heller kan erhålla plats i vår tidning. De med densamma åtföljande penningarne äro således, i förseglad konvolut till Hr X., att afhemta i Handlanden Hr Bergströms bod vid lilla torget.

= Slädföret och vintren äro begge nu sin kos och hafva blifvit efterträdde af dimmor, duggregn, slask och dåliga vägar.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Vi bedja våra läsare och isynnerhet våra läsarinnor tusende gånger om förlåtelse derför, att vi, i vårt sista nummer, af glömska underläto att notificera en så vigtig tilldragelse, som Hennes Majestät Drottningens af England lyckliga nedkomst med en välskapad son, som skedde i London den 9:nde dennes kl. 10 och 48 minuter förmiddagen. Så väl Drottningen som den lilla prinsen befinna sig fullkomligt väl.

FRANKRIKE.

Ransakningen i Quènissets process är nu slutad. Det tyckes, som om denna sak eger långt flera utgreningar, än man i början förmodat. Åtta af de anklagade äro svårt komprometterade. Pärskammaren skall, enligt hvad man försäkrar, ej hafva att döma endast öfver ett enskildt mordförsök, utan öfver en formlig komplott. I det ögonblick skottet lossades mot prinsen, skulle flera i närheten af Saint-Eustache posterade personer, gynnade af den genom prinsens död uppkomna förvirring, störta sig öfver posterna af municipalgardet, afväpna dem och höja upprorsfanan.

= Fråga skall vara om öppnandet af en kongress, för reglerande af de spanska och portugisiska angelägenheterna.

= General Concha har lyckligt verkställt sin flykt ur Madrid, och befinner sig redan på fransk botten.

SPANIEN.

Enligt underrättelser från Barcelona skall den dervarande juntan, på General-kaptenens uppmaning, hafva nedlagt sina funktioner. Biskopen i Barcelona och hans tjugo medfångar hafva åter blifvit försatte i frihet.

= Valencia följer Barcelonas exempel. Den 1:sta i innevarande månad sammanträdde äfven der en junta, hvars första åtgärd bestod i utfärdandet af ett dekret, af det innehåll, att den delen af citadellet, som vetter åt staden, skulle ofördröjligen förstöras.

= Espartero ärnar ofördröjligen sammankalla Cortes, för att meddela vigtiga upptäckter. Man förmodar, att dessa isynnerhet torde angå franska regeringens andel i den senaste insurrektionen. Han har nu afrest från San Sebastian till Pamplona, hvarifrån han ofördröjligen ärnar begifva sig till Saragossa, för att derstädes afbida vidare underrättelser från Barcelona.

= De spanska underofficerare och soldater, hvilka deltagit i det sednaste upproret och sedermera flyktat öfver till Frankrike, begagna den amnesti, hvilken i Regentens namn blifvit dem erbjuden. Redan har ett stort antal af dem passerat gränsen och de öfrige bereda sig till att följa exemlet.

= Brigadieren Quiroga y Frias har nyligen blifvit arkebuserad. Han dog med sällsynt lugn och själsnärvaro. Han var, liksom Diego Leon, utmärkt för kroppslig skönhet, och ej mer än 34 år gammal. En stor folkmassa, isynnerhet fruntimmer, var närvarande vid exekutionen. Snart komma äfven fyra officerare af prinsessans regemente att undergå ett lika öde.

TURKIET.

Storherrliga kabinettssekreteraren Tewfik Bey har på ångfartyget "Nil" från Alexandria åter ankommit till Konstantinopel och medför fem millioner piaster i afbetalning på Mehemed Alis tribut.

DANMARK.

N:ro 257 af det *tjugondeförsta Aftonbladet* har af polisen i Helsingör blifvit taget i beslag. Man förmodar, att detta skett i anledning af en ur danska tidningen *Fædrelandet* reproducerad artikel, med öfverskrift: *Reactionen,* för hvilken artikel sistnämnde blad blifvit aktioneradt

NÅGOT OM FOLKBILDNING.*

III.

I ett konstitutionelt land, sådant som Sverige är, der en stor del af allmogen eger en grundlagsenlig rättighet att inom sig välja fullmäktige, som skola deltaga i de representativa förhandlingarne vid Riksdagen, är en vidsträcktare och tidsenligare intellektuell folkbildning nu, mera än någonsin, af behofvet påkallad. Under Sveriges hedniska period, då samfundsförhållandena voro mindre inveckla de, statsmachinens sammansättning enkel och den frie bonden, som då utgjorde landets enda stånd, på Allshärjarthinget högt gaf tillkänna sitt missnöje, eller sitt bifall, i afseende på sin konungs eller sin Lagmans framställningar, var förhållandet helt annorlunda, än nu, då det sociala tillståndet är mera invecklad, och statsmachineriet af en så sammansatt beskaffenhet, att det ej fordras ringa kunskaper och insigter, för att någorlunda göra sig bekant med dess organisation och de drifhjul, genom hvilka det sättes i rörelse. Den tiden var den bildning, som då allmänt var rådande bland Sveriges allmoge, fullkomligt tillräcklig för den frie Odalmannen, då han på thinget skulle yttra sig öfver de då enkla allmänna angelägenheterna; nu deremot råder ibland allmogen ett stort missförhållande emellan den bildning, som den, i allmänhet taget, besitter, och de kunskaper, som erfordras för att rätt kunna sköta det vigtiga representantkallet. Om än några af naturen högt begåfvade män af det hedervärda Bondeståndet, såsom en Anders Danielsson, en Nils Månsson, en Hans Jansson m. fl. snart förmått orientera sig i de allmänna angelägenheterna, så hörer dock detta till undantagen, och säkerligen måste största delen af Bondeståndets deputerade kämpa med stora svårigheter, innan de kunna göra sig någorlunda bekanta med statsmachinens sammansättning samt ärendernas gång och behandling, hvilket allt härleder sig från en bristande intellektuell underbyggnad, som bordt grundläggas vid de publika skolorna och vidare genom en tjenlig folklitteratur utbildas, samt visar på ett nedslående sätt behofvet och nödvändigheten af en sådan bildning. De, som drifva den satsen, att en vidsträcktare och mera omfattande bildning för allmogen är obehöflig och skadlig, prata derföre antingen i fåvitsko, eller också ligga aristokratiska, inkonstitutionella, eller absolutistiska åsigter och afsigter derunder förborgade.

Ett verksamt medel till befordrande och spridande af en allmännare och tidsenligare upplysning och bildning bland de

*Fortsättning och slut från N:o 134.

lägre klasserna skulle, i vår tanka, vara, om, i likhet med hvad förhållandet är på några ställen inom det i så många hänseenden upplysta grannriket Danmark, vid hvarje kyrka inrättades ett offentligt bibliothek, innehållande på ett populärt språk författade skrifter i hvarjehanda för dessa klasser nödiga och nyttiga ämnen. Medel till inköp af sådana kunde ju anskaffas genom kollekter och andra dylika frivilliga bidrag, och säkerligen skulle de i ekonomiskt hänseende bättre lottade inom kommunen ej underlåta att genom ansenliga gåfvor bidraga till ett så värdigt ändamål. Det är klart, att inga skrifter af en skadlig tendens eller onyttigt innehåll der finge erhålla någon plats, och för att förekomma sådant, borde deras urval och inköp öfverlemnas åt presten och några andra personer inom församlingen, hos hvilka man kunde förutsätta en större bildning och följaktligen ett säkrare bedömande af deras värde. Blefve denna idé realiserad, så skulle säkerligen mången skicklig skriftställare egna sig åt författandet af sådana skrifter, och en härlig folklitteratur uppblomstra, som på nämnde klasser skulle komma att utöfva det mest välgörande inflytande, då deremot nu för tiden dessa klassers enda litteratur, med undantag af några ofta ytterst torftiga andaktsböcker, nästan blott och bart består i en hop visor och berättelser, af hvilka största delen utgöres af det uslaste och osmakligaste drafvel, som någonsin lemnat pressen.

Personer finnas dock, som framkasta den invänningen, att de lägre klasserna hafva annat att göra, än att läsa; att bokverlden ej är dessa klassers rätta verld; att det praktiska lifvet allt för mycket tager deras uppmärksamhet i anspråk, för att de skulle hafva tid att sysselsätta sig med läsning. Äfven vi veta, att omsorgen för det lekamliga lifvets uppehälle och nödtorft för dessa klasser i vår kalla, fattiga Nord är tung och mödosam, samt fordrar mycken och ihärdig ansträngning; men vi veta ock, att det för dem gifves många lediga stunder, som ofta förspillas på krogen, eller i andra fåfängliga och skadliga nöjen, och det är dessa, som vi vilja hafva egnade åt en ädlare sysselsättning, åt intellektuell upplysning och bildning. Det var fordom en sed här i Norden, att familjfadren, under de långa vinteraftnarne, vid brasans sken läste eller förtäljde sagounder om främmande länder och nordiska kämpars bedrifter och öden Liksom så mycket annat har, under seklernas lopp, äfven denna sed undergått förändring; traditionen förlorar sig allt mer och mer ur de nu lefvande menniskornas minne. Skulle dock ej denna sed ånyo kunna upplifvas? Skulle ej, då familjen om vinteraftnarna är sysselsatt med sina hus-slöjder eller annat dylikt arbete, familjfadren, eller någon annan medlem af huset, hafva tid att för de öfrige läsa högt ur någon nyttig bok? Skulle ej den möjligen lilla materiella förlust, som derigenom stundom kunde uppkomma, mer än tillräckligt ersättas af den intellektuella vinst, som deraf skördades?

Ehuruväl visserligen mycket kunde vara att orda öfver ett så vigtigt ämne, som det ifrågavarande, vilja vi dock för denna gången härmed sluta dessa våra korta betraktelser, med den hjertinnerliga önskan, att hvar och en, hvars hjerta klappar varmt för något högre i lifvet, än egen vinning, måtte i sin mån bidraga till realiserande af en för hela samhället så vigtig och maktpåliggande sak, som *de lägre klassernas religiösa, moraliska och intellektuella upplysning och bildning.* †

Hvarjehanda.

Det fatala Misstaget.

En fru, hvilken — liksom så många andra, — var en stor älskare af hundar, tog en flicka ifrån landet i sin tjenst. Så snart denna kommit i hennes hus, blef hon genast anbefalld att väl sköta och behandla dessa sin matmors favoriter. En vacker dag sitter nämnde fru helt lugnt och läser i en bok, då hon plötsligt i sin mans rum får höra sin pigas röst: "Fy då! — Nå, låt nu bli!.... Om ni ej låter bli, så talar jag om det för nådig frun." — "Skulle väl min man," tänkte nu frun, "glömma sig så långt, att han tillåter sig några friheter med min piga? Det vore förskräckligt!" Fattad af denna tanka smyger hon sig på tåspetsarne till dörren och lyssnar, då hon åter får höra pigan yttra: "Nej, åh fy då, detta går allt för långt . . . nu går jag och talar om det för nådig frun." — Straxt derpå får hon höra sin Herr man skratta. Utom sig af vrede, störtar hon in i rummet och begynner, att emot dem begge utösa sin galla. Men ju häftigare hon blir, desto mera fortfar hennes man att skratta. Slutligen lyckas det dock denne, att få ordet: "Säg mig, söta du, hvad kan då väl vara orsaken till, att du är så förskräckligt ond? Hanna, berätta du för frun, hvem det var, som du nyss talade med!" Med tårar i ögonen berättade nu den stackars pigan, "att 'lilla munsjör Moppe' (fruns favoritmops) vid städningen af rummet hade oupphörligt fattat i damborsten och ej brytt sig om alla hennes hotelser att tala om det för nådig frun." — Man tänke sig nu den stackars fruns förargelse. "Hvem har befallt dig att kalla mina hundar för *ni?*" skrek hon nu till pigan. — "Ack, nådig fru, jag trodde, att de voro nådig fruns slägtingar, emedan nådig frun anbefallt mig, att så väl bemöta dem, och derföre understod jag mig ej att kalla någon af dem *du.*" Frun lemnade straxt rummet, utan att säga ett enda ord.

För kort tid sedan störtade sig en 18 år gammal flicka, vid namn Mary Nesbitt, af god familj, kl. emellan 6 och 7 om morgonen i Themsen. Tvenne arbetskarlar, som hade åsett detta *salto mortale,* skyndade sig att rädda den olyckliga, hvilket också lyckades dem. Sedan hon återfått sansningen, gret och jemrade hon sig öfver sin misslyckade plan. Ingen kände henne, men hennes skönhet och olycka ingaf alla medlidande. En menniskovänlig familj lät föra henne hem till sitt hus, då hon berättade orsaken till sitt förtviflade beslut. En ung man hade förstått att öfvertala henne till ett hemligt möte. Han hade fört henne omkring i staden och sedan han genom hetsiga drycker berusat henne, hade hon af honom blifvit vanärad och slutligen öfverlemnad åt sitt öde. Hon hade under hela natten irrat omkring på gatorna och slutligen af fruktan och blygsel kastat sig i floden. Den ädla familjen tröstade den olycklige och behöll henne hos sig.

I Bremen finnes för närvarande en trettonårig giftblandare, som nyligen velat förgifta sina lärare och redan för några år sedan skall hafva förgiftat ett barn. Den unge missdådaren har nu utbytt det institut, der han åtnjöt undervisning och vård, mot fängelset.

Portugiska regeringen umgås nu likaledes med afväpningsplaner. Redan har *Kått-korpsen,* som underhölls i Mauth, för att skydda de derstades upplag'a

varor för råttor, blifvit upplöst och ställd på half sold. För att göra den ringa besparingen af 11 fl. i månaden, har man satt denna grymma åtgärd i verkställighet. De stackars djuren, fördrifne från sin från fader till son ärfda bostad, sägas förtviflade flykta kring gatorna med alla pojkar och hundar i hela grannskapet i hamn och häl efter sig. De jama nu på det beklagligaste ifrån alla tak; men deras öde är oåterkalleligt afgjordt, såvida ej till deras förmån en ministerförändring snart inträffar.

Tillkännagifvanden.

Tisdagen den 23:dje uppföres för andra gången, och på begäran: RICHELIEUS FÖRSTA VAPENBRAGD, Komedi i 2 akter. Derefter gifves: VILDBRÅDSTJUEVARNE, ELLER STUDENTPUTSEN, Komedi i 1 Akt, med sång.

Obs. Under öfning är, att med det första uppföras på Stora Theatern, för första gången i Sverige: DEN RIKE MANNEN ELLER VATTENKUREN, Comedie i 4 akter af Doktor Töpfer. Öfversättning af E. W. Djurström.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [526]

= Fredagen d. 26:te November uppföres å Stora Theatern, för första gången i Götheborg, till förmån för undertecknad: JESUITEN OCH HEXMÄSTAREN, Skådespel i 3 akter, af Alphonse François och Fournier; öfversättning af E. W. Djurström. Derefter gifves: TVÅ ORD, ELLER EN NATT I SKOGEN, Komedi i 1 Akt med sång, Musiken af Dalayrac. — Abonnementer och fria entréer upphöra för dagen. — Biljetterna säljas alla dagar hos Vaktmästare Magnusson, boende i Hofslagare Svenssons hus vid Kungsgatan, nära Manégen, och spektakeldagen uti Theaterns Biljettförsäljnings-kontor vid vanlig tid. De respektive Abonnenter, som gunstbenäget behålla sina platser, behagade derom låta tillsäga uti Theaterns Biljetkontor, kl. före 12 Spektakeldagen.

Af Orchestern exeqveras, för första gången i Götheborg, Ouverturen till pjesen Slösarn; musiken af C. Kreutzer.

J. H. HALL. [527]

Upplöst Bolag.

Tillkännagifves, författningarne likmätigt, att det Handels-Bolag vi idkat under firma Bergström & Lindberg den 30 sistl. September blifvit upplöst, och att vi hvar för sig under egna namn fortsätta handeln. Götheborg den 17 November 1841.

J. T. LINDBERG. C. O. BERGSTRÖM. [533]

Annonser.

Auktioner:

Genom frivillig Auction, som Tisdagen den 23 dennes kl. 10 f. m. förrättas uti Vinhandlaren Herr C. F. Lundgrens vid Stigbergsliden belägna hus försäljes åtskillig lös egendöm, såsom Guld, Silfver, Pläter, Malm, Messing, Koppar, Tenn, Bleck- och Jernsaker; Ostindiskt och Engelskt Porslin, hvaribland mindre The- och Bordserviser; Glas, Fruntimmers gångkläder, Husgerådssaker, Trädbråte m. m. Carl Johans Församling den 15 November 1841. [530]

Tisdagen den 23:dje dennes från kl. 11 f. m. kommer medelst Auktion i magasinet å Röda Sten, att försäljas för Herrar Assuradörers räkning, samt för bestämmande af tull och öfriga afgifter, följande skadade varor, ankomne med briggen Svea, Capten J. Löfgren, nemligen: 35 tunnor Råg och $139\frac{4}{36}$:dels tunnor Linfrö. Varorna kunna beses före Auktionstillfället. Götheborgs Konfiskations-kontor den 19 November 1841.

G. E. BERGVALL. [532]

Till salu:

På Hôtel Prins Carl

Hummer, Bergostron, Vinterfrukt af flere slag, samt två sorter gammal fin Jamaica Rhum på buteljer.

Stramalj-Arbeten,

ämnade till Jettonlådor, Portföljer, Plånböcker, Cigarr-etuier m. m., emottagas till montering af

C. W. KRUSE, Galanteri-arbetare;
Drottninggatan N:o 43, 44, 4:de Roten. [528]

Diverse.

Undertecknad får härmed tillkännagifva att jag öppnar min Dansskola i Masthugget Lördagen den 27 dennes på Bellevy hos Kapten Wessberg, och hoppas jag få vara innesluten uti de ärade familjers hågkomst nu såväl som förra åren. Götheborg den 20 November 1841.

MARIE ÅCKERSTRÖM. [534]

— Uti f. d. Gabrielsonska huset vid Breda Vägen serveras med glödgadt Vin, Buljong, Pastejer, äfvensom Risgryns-, Lefver- och Blodkorf, samt Stockholms Siskonkorf och Fransk Gåskorf. Äfven kunna af dessa m. fl. sorter få hämtas. [531]

Utbjudes Biljarden i Hôtel Prins Carl, med inventarier, lampor och lampetter. Den får ej tillträdas eller hämtas förr än sista Februari nästk. år, men bör $\frac{1}{4}$:del af köpesumman erläggas vid köpslutet, och resten vid afhämtningen. — Vid sistnämnde tid eller i början af Mars, försäljes äfven detta ej obetydliga lösörebo samt fina viner, likörer m. m. som till vederbörande spekulanters kunskap anmäles.

C. M. EKSTRÖM. [536]

Collect.

Nästkommande Söndag den 1:ste i Adventet upptages den af Kongl. Maj:t Allernådigst beviljade årliga kollekt till Sahlgrenska Sjukhuset uti Stadens kyrkor och Fattighuset, af högtärade Borgerskapets Herrar Äldste. Sjukhus-Direktionen anhåller att denna välgörande och mycket anlitade Barmhertighets-stiftelse äfven vid detta tillfälle måtte omfattas af detta samhälles erkända gifmildhet. Götheborg den 22 November 1841. [535]

Lottförsäljning.

För 203:dje af Staten garanterade Hamburger Penninge-Lotteriet, deruti 6 dragningar af tillsammans 16,000 N:r erhållas 9200 Vinster och 15 Præmier, samt 9084 Frilotter utdelas jemte Vinst och 6800 Frilotter till Nieter efter förlorade N:r. Vinsterne utgöras af: 40,000 M:k C:t 12,000, Fem à 10,000, Tre à 5,000, Två à 4,000, Tre à 3,000, Fem à 2,000, 6 à 1500, 45 à 1000, 4 à 500, 24 à 300, 3 à 200, 20 à 150, 34 à 100, 1000 à $77\frac{1}{2}$ M:k, 3394 à 50 o. s. v. till 5 M:k. Præmier en à 60,000, 20,000, 2,000. 3:ne à 1000, 4 à 300, 2 à 200. 125, 2 à 100 M:k C:t. I 1:sta Classen, som drages den 17 November, kostar hellott Rgr 3 Bco, och delade i $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ i förhållande dertill:

äfvensom å följande Varulotterier, alla med begagnande af förenämnde Lotteriets dragningslistor, neml.:

Större Lotteri å Guld- & Silfverpieçer samt Nipper, som kostar i alla 6 Classerne Rdr 10: 40 sk., hvaremot i minst gynnsamma fallet, eller om Lotten utkommer med Niet, dock erhålles EN SILFVER-TOILETTE-LJUSSTAKE. 1:sta Classens afgift 24 sk. Banco.

4:de Guld- & Silfver-Varu-Class-Lotteriet i alla 6 Classerne Rdr 11: 32. Nietvinst: EN TREBLADIG FIN PENNEKNIF MED SILFVERSKAFT I DRIFVET ARBETE. 1:sta Classens afgift 32 sk. Bco.

7:de Guld, Silfver, Möbel & Industri-Lotteriet kostar i alla 6 Classerne Rdr 12. Niet-vinst ETT PAR FÖRGYLDA MORGONKOPPAR AF PORCELLAINE MED SILFVER THESKED, ELLER ETT MAROQUINS-ETUI MED DRAGNÅL, SYRING & FINGERBORG AF SILFVER. 1:sta Classens afgift 32 sk. Bco.

8:de Guld, Silfver, Möbel & Industri-Lotteriet per 6 Classer R:dr 3. Nietvinst EN SEDELBOK AF PRESSADT LÄDER MED CALENDER & PERGAMENTS-BLAD. 1:sta Classens afgift 8 sk. Bco.

Lotteri å Sidenvaror, broderade med silke, samt Stramaljarbeten med silke & perlor af Consulinnan Möllers Silkesodlings-etablissement i Köpenhamn, pr 6 Classer Rdr 8: 12. 1:sta Classens afgift 36 sk. Bco.

Julklapps-Lotteri å de 3:ne första classerna af Hamb.-Lotteriet, kostar tillsammans Rdr 3: 24, Niet-vinst EN MODERN MANS- ELLER FRUNTIMMERS SIDENHALSDUK. 1:sta Classens afgift 24 sk. B:co.

Silfver-Lotteri i en Class, eller för dragningen d. 17 Nov. à 32 sk. B:co, hvaremot som Niet-vinst EN BROCHE ELLER KRÅSNÅL AF SILFVER.

Lotteri å dyrbara Oljemålningar i En Class à 16 sk. Bco.

2:dra Fortunalotteriet å Guld & Silfverpjecer i en Class à 20 sk. Banco. Niet-vinst EN VÄL UTFÖRD LITOGRAFIE.

Alla Guld- & Silfverpjeser af Svensk controllerad tillverkning.

Å alla förutnämnde Lotterier kunna Lotter erhållas till och med 22:dre November hos ÅKE OHLSSON i Bryggaren Hr J. Risbergs hus, eller S. A. SVALANDER i huset N:r 65 & 66 på Vallgatan, alladagar före kl. 9 f. m., och mellan 1 och half 4 e. m. Planer lemnas gratis, och requisitioner i bref expedieras skyndsammast.

OHLSSON & SVALANDER,
Hamb. Lott:ts authoriserade Agenter
i Götheborg.

[523]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 138 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 138. Onsdagen den 24:de November 1841.

Utrikes Nyheter.

BELGIEN.

Flere husvisitationer hafva, i anledning af den nyligen upptäckta komplotten, blifvit företagne, och ibland annat har man i den lokal, i hvilken finansbyråen befinner sig, funnit 20 gevär, hvilka blifvit tagne i beslag. — Uppsigten öfver de personer, hvilka blifvit tagne i fängsligt förvar, handhafves ytterst strängt. — Konungen har hållit en stor revy öfver nationalgardet och linietrupparne i Brüssel och dervid blifvit med mycken enthusiasm emottagen.

= En kommission, som fått sig uppdragit att undersöka Vera Paz (i Guatemala), för att der anlägga en koloni, har nyligen afgått till sin bestämmelse-ort.

PREUSSEN.

Grefven af Nassau (f. d. Konung Wilhelm I:ste af Holland) hitväntas ofördröjligen från nämnde land, der han för närvarande befinner sig. Han tros komma att för alltid bosätta sig härstädes och har nyligen åter köpt egendomar till ett värde af flera millioner, samt berättas hafva beslutat att draga sin förmögenhet ur de holländska fonderna.

= Det berättas, att en lika militärisk beväpning och beklädnad kommer att införas i alla tyska stater.

RYSSLAND.

Angående det för någon tid sedan omnämnda upproret i Lifland, vilja vi här meddela några detaljer:

Ryske biskopen i Riga, på hvilken Tyskarnes fri- och rättigheter i Östersjöprovinserna länge varit en nagel i ögat och som önskade, att, på de beskedlige Tyskarnes bekostnad, öka antalet af sin hjord, närde i tysthet missnöjet hos de visserligen fria, men dock obesuttne Littauerne och Estherne och lofvade dem, att om de ville öfvergå till grekiska religionen, skulle de i det inre af Ryssland erhålla egna besittningar. En stor mängd Letter lockades också verkligen häraf att antaga nämnde religion, men erhöllo ändå intet land, emedan biskopen hade gjort allt detta, utan regeringens vetskap. Nu sade man dem, att de egentligen voro egare till jorden och att de af Tyskarne blifvit undanträngde. Följden deraf blef ett formligt uppror, som kanske skulle hafva kunnat leda till en revolution, eller åtminstone till grofva excesser, hade regeringen ej hastigt nog mellankommit. Några hundrade Kossacker voro tillräckliga, för att återföra bönderna till derss pligt. Biskopen har, till straff för sitt åtgörande, blifvit förvisad till ett kloster, och böndernas omvändelse förklarad vara af noll och intet värde.

ITALIEN.

Don Miguel vistas för närvarande ömsom i Rom och ömsom i Albano, och kan, oaktadt alla försök af så väl Påfven, som österrikiska kabinettet, på intet sätt förmås att afsäga sig sina formenta anspråk på portugisiska kronan, eller mottaga ett årligt apanage.

= En förskräcklig storm rasade, natten emellan d. 26:te och 27:nde Okt. i Campagna. Vid Terra Nouva blefvo många träd uppryckte med rötterne och ett hus instörtade, hvarvid trenne menniskor förlorade lifvet. Äfven vid pontinska träsken hafva träd och byggnader lidit mycken skada, och på flera ställen hafva nedstörtade klippstycken tillspärrat vägarne.

AFRIKA.

General Changarnier har nyligen haft en skarp träffning med Araberna, hvarvid Fransmännen behållit segren. — Man har ej på länge haft någon underrättelse om den kolonn, som afgått under generalguvernörens befäl, hvadan man är högst bekymrad öfver dess öde.

SYDAMERIKA.

Den nya regeringen i Paraguay står på en ganska vänskaplig fot med regeringen i Corrientes och Montevideo, och man öfverlemnar sig åt förhoppningen, att detta för dem länge tillslutna land ånyo skall öppnas för fri handel. Med Buenos Ayres vill Paraguay likväl ej hafva något att skaffa. En annan vigtig underrättelse är, att Santa Cruz vunnit öfverhand i Bolivien och tillfångatagit presidenten Belazco. Om detta bekräftar sig, kommer Lavalle att vinna ett nytt stöd.

TANKAR ÖFVER ETT ARK PAPPER.

Rent och fläckfritt som ett dibarns oskuldsfulla själ ligger framför mig det snöhvita, glatta, sin tillverkare hedrande machin-pappersarket och tyckes bedja mig att icke med bläckets orena vätska besudla dess glänsande sidor .... Bah! bryr sig väl den store besudlaren *verlden* om barnasinnets ursprungliga renhet, och skulle väl *jag* lyssna till ett obesmittadt pappersarks tysta bön?! Nej: skoningslöst, som tiden menniskohjertat, vill jag förvandla en stor del af dess hvita innehåll i svart, vill med allehanda, nästan otydbara figurer fullkluddra dess sköna, ömtåliga yta, och om någon sedan skulle le åt dess plötsliga förvandling ..... nå väl! så följer han endast verldens exempel, när någon oskuld blifvit förledd, någon dygd misskänd, någon stor karakter fläckad; — derföre raskt till verket!

När jag rätt betänker hvad som kunnat blifva af detta pappersark, så fattas jag af underliga, till hälften glada, till hälften vemodiga känslor. En despot kunde på det hafva nedskrifvit sin abdikation; en vis, konstitutionell monark kunde på det hafva afsagt sig sitt absoluta, förnuftsvidriga *veto;* ett ändamålsenligt, välgångsbringande och tidens kraf motsvarande representations-förslag kunde på det af Konung och Ständer hafva blifvit sanktioneradt — med ett ord: ett helt folks lycka kunde på det hafva blifvit afgjordt. Det kunde äfven åt en dödsfånge hafva återgifvit lifvet och friheten; hafva åt förtjensten skänkt en rättvis och hedrande utmärkelse; hafva af en "man ur hopen" gjort en adelsman, en baron, en grefve; hafva af en Excellens, ja till och med af en Excellentissimus, gjort en stackare, för hvilken icke ens tiggaren lyftat på sin söndriga, buckliga, rödbruna hatt, hafva . . . . Gud vet icke allt, om det fallit i en konungs händer, i stället för en stackars obetydlig tidningsskrifvares.

Och på huru många andra ställen kunde icke slumpen hafva fört detsamma och förskaffat det värde och betydelse! Med ett enda penndrag hade en Rothschild kunnat få det att gälla millioner; med sin fina, snöhvita hand kunde ett ungt, älskvärdt fruntimmer på det hafva afgjort sin tillbedjares ve eller väl; på det kunde en ny, sjelfva ångkraften i materiell nytta öfverträffande uppfinning hafva blifvit nedskrifven; på det kunde en, millioner menniskor i förderf och och olycka störtande, krigsförklaring hafva blifvit utfärdad; på det kunde de förträffligaste och mest loyala korrespondentartiklar från landsorten hafva blifvit författade för "Svenska Biet"; som matsedel kunde det hafva kommit vår svenska Vishetsgudinna, den oförlikneliga Tant Minerva, att vattnas i munnen af bara vällust; som matt i en skräddares hand kunde det hafva kommit att omsluta en ung gardes-officers smala midja; som utslag i en exekutionsbetjents ficka kunde det hafva förpassat sjelfvaste det kungliga Sängkammare-geheimeradet, Grefve X., på gäldstugan . . . . Ja hvad stort, förträffligt och märkvärdigt kunde icke af detsamma hafva blifvit, i stället för att det nu helt simpelt måste åtnöjas med den föga afundsvärda lotten att blifva en artikel för tidningen Phoenix.

Och likval — det skulle ju icke hafva varit *papperet sjelf,* som vid allt detta kommit att gälla, utan *det,* som blifvit tecknadt på detsamma. Den heder, man i det mest gynnande fall visat det, hade således ungefär varit detsamma som den, hvilken skiltvakten visar en i uniform klädd individ: han skyldrar gevär för *kläderna*, icke för *personen.* Dock jag vill icke, o pappersark, genom upprepandet af flere dylika liknelser nedsätta ditt värde och nedslå ditt mod; jag vill hviska dig i örat, att du äfven liknar något större och förträffligare. Trösta dig bara! Du liknar mången mäktig man: sjelf är han tom och indifferent som dina hvita sidor, och hans rådgifvare fullskrifva honom med hvarjehanda saker, liksom jag nu fullskrifver dig. Likasom *du* nu skall gå ut i verlden och bedömas, icke efter ditt *eget* värde, utan efter värdet af *det*, som jag har häftat på dig, så går äfven *han* ut i verlden och bedömes, icke efter sin inre halt, utan efter det, som andra inpräglat hos honom. Likasom du, när du har uppfyllt din bestämmelse, kastas i en vrå och glömmes, medan det, som varit tecknadt på dina sidor, förvaras i några, måhända till och med mångas minne, sålunda skall äfven den prägel, som han, den mäktige, burit, förvaras i mänget, ja i mängdens minne, när redan han sjelf är kastad i en vrå af den mörka jorden, eller multnar ibland sina fäder i det tysta men dock talande grafhvalfvet. Likasom du skall han en gång blifva till stoft, och har hans lefnad då varit lika tom på ädla, mensklighelen gagnande handlingar, som din sista sida är tom på allt innehåll, så skall han, oaktadt han trott sig vara lika upphöjd öfver hopen, som du tror dig vara upphöjd öfver det skrynkliga gråpapper, hvilket nu trampas under min fot, glömmas eller — föraktas.

Men hvad har jag vågat säga? Jag har yttrat, att "det, som blifvit tecknadt på dina sidor, kunde måhända komma att förvaras i mängens minne." Detta sade jag dock endast, för att få liknelsen fullständig — ingalunda för det att jag verkligen kunde inbilla mig något sådant. När jag kastar en blick tillbaka på dig, så finner jag att dina fullskrifna sidor äro lika innehållslösa som dina toma, och för sent ångrar jag, att jag med mina toma betraktelser velat försöka fylla din tomhet. Du är sjelf tom; du talar endast tomheter — sannerligen, hade jag blott makten och en uniform till dig, så gjorde jag dig genast till hofqvartermästare eller kammarjunkare.

Gueymards apparat för att rena vatten.

Om denna uppfinning har Svenska och Norrska Konsuln i Amsterdam, G. F. Egidius, till Kongl. Kommerse-kollegium afgifvit en berättelse, hvarur följande af Statstidningen meddelade utdrag torde intressera våra läsare:

Den af Gueymard i Paris uppfunna apparat för att bereda sundt och välsmakande färskt vatten af saltvatten eller annat illasmakande vatten, har numera äfven i Nederländerna blifvit patenterad, och försök dermed anställda i Amsterdam, hvarigenom enhvar kunnat öfvertyga sig om dess verksamhet. Denne uppfinning synes ega stort värde isynnerhet för sjöfarten på långt aflägsna länder, för krigsfartyg och ångfartyg, der ett större antal menniskor äro ombord, och föga plats finnes för vattenfaten.

Hr Gueymards agent har med den till Amsterdam medförda apparaten anställt ett fullständigt försök, hvarvid jag och följande Skeppsförare voro tillstädes: Peter Norbrandt från Umeå, M. Hanson och H. Christensson från Uddevalla, N. P. Nielsen från Grimstad, B. P. Baarsen från Drammen och C. Kallenborg från Christiansand.

Den apparat, som vi sågo användas, var en *Vattenrenings-apparat, förenad med Kabyss* och beräknad för ett fartyg med 25 mans besättning. Den kostar, i fullständigt skick och med alla nödiga kopparkittlar för matlagningen och särskilt bak- eller stekugn, 1,000 Gyllen.

Åtgången af kol under två timmars kokning är 6 kilogram. Apparaten upptager ej mycket rum och kan stå i kabbelgattet. När kabyssen begagnas 10 timmar på dygnet, hvilket erfarenheten skall hafva visat vara den minsta tid, den vanligen användes till kokning af mat m. m., så gifver vattenapparaten med samma eld, som behöfves för kabyssen, 100 kannor färskt och fullkomligt välsmakande drickesvatten. — Om man icke gör afseende på åtgången af kol och eldar endast för att erhålla färskt vatten, så får man naturligtvis mera vatten, och genom begagnandet af en större apparat kan man öka vattentillgången nästan efter behag.

Det vatten, som i vår närvaro under-

gick rening, var taget vid Schewening en och befanns mycket salt samt syntes, då det slogs i ett glas, brunt till färgen. Sedan det genomgått den första processen eller afdunstningen, kom det ut genom ett i apparaten anbragt kopparrör och var, då det slogs i ett glas, fullkomligt klart, men hade ännu en stark och obehaglig lukt. Det klarade vattnet leddes derefter ned i jord-filtrum och "luft-anbringaren", hvarifrån det slutligen långsamt rinner i fatet och har då alla de ofvannämnda egenskaperna. *Vi måste alla erkänna, att vi sällan druckit mera klart, kallt och välsmakande vatten.*

En bifogad promemoria innehåller dessutom följande uppgifter om denna apparat, som skall hafva blifvit gillad af Franska Amiralen Baudin och flera Sjö-officerare; äfvensom beställningar deraf redan skola vara gjorda för flera Nederländska fartyg, hvilka nu utrustas.

Det efter ofvannämnde method renade vattnet innehåller den luft och de salter, som göra det digestivt, hälsosamt och användbart så väl till dryck som till kokning af mat, tvätt och alla andra vanliga behof.

Man kan öfver allt, genom användandet af denna apparat, erhålla rent, sundt och välsmakande vatten i tillräcklig mängd för besättningens behof och derigenom i betydlig mån förekomma skörbjugg.

Apparaten upptager ej mera rum, än en vanlig kabyss, så framt man icke, af särskilta orsaker, vill hafva den större.

Den fordrar ej mera bränsle, än som vanligen åtgår för kabyssen; och man behöfver således ej upptaga någon del af utrymmet med ett större förråd af brännmaterialier.

Den plats, som vattenfaten upptaga i fartyget, kan i stället användas till fraktgods.

Apparaten kan ställas så fast, att den icke af störtsjöar kan rubbas, och på krigsfartyg sättas i säkerhet för skott, så vidt sådant är möjligt.

Den kan inrättas så, att den, i fall man önskar det, kan afskiljas från kabyssen och eldas med särskilt ugn, eller ock förenas med denna och eldas med samma ugn.

Genom en föga betydlig utvidgning af apparaten kan man erhålla tillräckligt vatten för manskapet på det största krigsskepp, och man kan med densamma rena och göra fullkomligt lika med det bästa källvatten icke allenast hafsvattnet, utan äfven sumpigt, orent, eller förskämdt vatten på sådana orter, der naturen icke lemnar tillgång till friskt, rent och godt källvatten.

Denna method kan användas lika väl i stort, som i smått, för en talrik folkmängd, eller i offentliga byggnader och enskilta hus.

Konsul Egidius har till Kommerse-Kollegium insändt två buteljer, af hvilka den ena var fylld med det från Schewening en hemtade hafsvatten, som begagnades vid det i hans närvaro anställda försöket, och den andra innehöll prof på det deraf beredda farska vattnet. Vid öppnandet af dessa buteljer, sju veckor efter deras afsändande från Amsterdam, befanns det förstnämnda vattnet, som hade en stinkande lukt, ovanligt salt, brunt till färgen, och gyttjigt; det sednare var utan lukt, friskt, klart och välsmakande.

Insändt.

Danska Tidningen *Fædrelandet* meddelade någon gång i somras, enligt korrespondens från Lund, den underrättelsen, att "Hertha" möjligtvis icke utkom förr än nästa år, i brist på bidrag, alldenstund dess utgifvare, Docenten Cronholm, ställt sig i ett föga vänligt förhållande till flera af Sveriges yngre skalder. Denna underrättelse har Hr Cronholm nyligen i nämnde tidning förklarat för ogrundad i så fall, att Hertha äfven för nästa år utkommer, och i anledning hvaraf Fædrelandets redaktion uppmanar Danmarks yngre skalder, att äfven lemna bidrag och medverka till den litterära förening, som är idéen med nämde kalender. Ins. kan således icke annat än gratulera, så väl Herthas utgifvare till en honnett vinst, som äfven de författare, hvilka söka sig rykte genom kalender-litteraturen, till alltför briljanta recensioner både i Svenska Biet och till och med i Freja. Att det emedlertid likväl varit fråga om kalenderns inhiberande i brist på bidrag, lär vara temligen säkert, hvarföre dess utgifvare fann sig föranläten, att i somras göra en resa till "den högre norden", enkannerligen för att "vigilera", och vigilansen tros hafva lyckats förbålt väl, så att Hertha i år, enligt underrättelsen i Fædrelandet, skall till och med icke vara förfärad för att titulera sin äldre medtäflare i den vittra Julen, H:r Mellins Vinterblommor, för *Du*. Det är ett glädjande tidens tecken, att våra vittra förf. vilja uppmuntra Hr Cronholms bokhandels-spekulationer; ty någon annan är troligtvis icke idéen med Herthas utgifvande, och huru mycket än Danskarne och Stockholmarne må tala om en litterär union, så veta nog utgifvarne både af Hertha och af Brage och Idun, att deras afsigt är helt simpelt endast att — förtjena pengar. Skulle den litterära förening, som sammanbinder Sverige och Danmark, icke utgöras af andra, än dem, som lemna bidrag till Hertha, så hade densamma sannerligen icke just så mycket att skryta med. Det tyckes till och med vara narraktigt att tala om litterära föreningar vissa riken emellan, i en tid, då hela den bildade verlden egentligen utgör en enda dylik förening, hvarigenom endast både vetenskap och konst egentligen kunna utgöra ett helt. Alla andra dylika föreningar äro icke annat än små litterära kotterier, ehuru icke engång Hertha kan räknas till något sådant, alldenstund dess bidrag icke tillkomma för någon annan afsigt skull, än att publiceras, samt genom vänner och väns vänner berömmas. Att Herthas utgifvare ställt sig i mindre vänligt förhållande till flere af Sveriges yngre författare är likväl allt för bekant, för att af honom kunna vederläggas. Hvem vet icke, huru flera, som lemnat bidrag till nämde kalender, ett, tu tre blifvit till och med på ett skamligt sätt attackerade och utpekade i den af Herthas utgifvare redigerade Tidningen *Malmö Allehanda*, hvarest åter andra, af hvilka något nytt stöd kunnat väntas, blifvit smickrade! Hvem såg icke huru afunden i nämnde Tidning uppblosssade förliden Jul deröfver, att en annan liten kalender utkom i Lund, för hvilket också nämnde afund måste inför publiken utstå sin tillbörliga näpst och visa sig i all sin blygd! Mången vet ock derjemte, att den person, som i fjol redigerade Hertha, och som betydligt, dels sjelf och dels genom sina vänner, bidrog att förhöja glansen både på dess hvita omslag och dess guldsnitt, har i år, genom den onåd, hvari den händelsevis råkat, måst draga sig undan. Vi kunna icke heller underlåta att anmärka, det Herthas nuvarande utgifvare, icke på något sätt lär hafva honorerat nämnde kalenders förre utgifvare, Hr *Fbg*, oaktadt det säges varit öfverenskommit dem emellan, då Hertha 1839 åter började utgifvas, att den förre skulle förlägga den, och den senare, som stod i personliga förhållanden till flera

yngre litteratörer både i Sverige och Danmark, skulle skaffa bidrag och redigera den, samt att de för öfrigt skulle dela vinsten (som icke lär varit så obetydlig). Är icke detta blott och bart bokhandels-spekulationer, så vet Ins. ej hvad med sådane egentligen menas.

Hvarjehanda.

Grefve Bandini.

Till ett af de förnämsta hôtelen i en tysk residensstad ankom för någon tid sedan med extrapost en resande af förnämt utseende, och begärte ett rum i nedra våningen. I den journal för resande, hvilken kyparen öfverlemnade honom, tecknade han sig såsom en grefve *Bandini,* och yttrade, på tillfrågan om pass, att detsamma innan kort skulle ankomma med hans packvagn. Flera dagar förgingo, utan att någon packvagn syntes till; men grefven uppförde sig vid *table d'hôte* såsom en ganska fint bildad man, och genom sitt behagliga umgängessätt tillvann han sig snart hela sällskapets aktning. Med helt andra ögon betraktade dock polisen denne främling, och trodde, att han, enligt ett densamma tillkommet signalement, vore en bedragare. Tidigt en morgon infann sig hos grefven poliskommissarien, en listig och förslagen karl, och träffade honom ännu i sängen. Denne, förargad öfver den tidiga visiten, svär och dundrar emot kommissarien, som önskar honom god morgon och närmar sig grefvens säng, för att begära hans pass. Grefven vägrar det, under samma föregifvande som förut; men kommissarien antyder honom, sedan han jemfört grefvens ansigte med ett signalement, som han medhade, att hafva godheten göra sällskap till poliskammaren. Grefven vägrar detta, under aberopande af den hans stånd tillkommande aktning; men kommissarien låter honom förstå, att han i honom tror sig finna en känd bedragare, vid namn Lapilli. Tvenne polissoldater taga emellertid, på kommissariens uppmaning, grefven emellan sig, för att föra honom till poliskammaren, och kommissarien, som under tiden bemäktigat sig grefvens papper, anförde tåget. Inkomne i presidentens förmak, öfverlemnar kommissarien grefven åt vakthafvande polissoldaten, med det vanliga ordet: "Arrestant", och begifver sig in i presidentens rum, för att öfverlemna papperen. Under det att man här undersöker dessa, blir den vakthafvande soldaten aflöst och denne nämner väl om, hvad som förehafves derinne, men glömmer att tillsäga sin kamrat, att den i rummet befintlige manspersonen var arrestanten. Sedan grefven väntat en lång stund, yttrar han till posten sin otålighet öfver det långa dröjsmålet. Denne svarar då: "Ja det kan nog ännu komma att dröja en god stund; de hafva nyss fasttagit en ryktbar äfventyrare och undersöka nu papperen." "Nå väl," yttrar då grefven, framför min helsning till Hr Presidenten; jag skall i morgon hafva äran förnya min uppvaktning!" Derpå aflägsnade han sig; men all uppvaktning uteblef, och man har sedermera ej mera hört något talas om honom.

Tillkännagifvanden.

Fredagen den 26:te November uppföres å Stora Theatern, för första gången i Götheborg, till förmån för undertecknad: JESUITEN OCH HEXMÄSTAREN, Skådespel i 3 akter, af Alphonse François och Fournier; öfversättning af E. W. Djurström. Derefter gifves: TVÅ ORD, ELLER EN NATT I SKOGEN, Komedi i 1 Akt med sång, Musiken af Dalayrac. — Abonnementer och fria entréer upphöra för dagen. — Biljetterna säljas alla dagar hos Vaktmästare Magnusson, boende i Hofslagare Svenssons hus vid Kungsgatan, nära Manégen, och spektakeldagen uti Theaterns Biljettförsäljnings-kontor vid vanlig tid. De respektive Abonnenter, som gunstbenäget behålla sina platser, behagade derom låta tillsäga uti Theaterns Biljetkontor, kl. före 12 Spektakeldagen.

Af Orchestern exeqveras, för första gången i Götheborg, Ouverturen till pjesen Slösarn; musiken af C. Kreutzer.

J. H. HALL. [527]

Sammanträde.

Herrar Ledamöter vid Götheborgs Frivilliga Brandkorps behagade sammanträda på Stadens Börs Måndagen den 29 dennes: Herrar Beställningspersoner kl. 6, samt öfriga Herrar Ledamöter kl. 7 e. m. Götheborg den 23 November 1841.

A. F. ANDERSSON, Brandmästare. O. GARDELL, v. Brandmästare [532]

Upplöst Bolag.

Tillkännagifves, författningarne likmätigt, att det Handels-Bolag vi idkat under firma Bergström & Lindberg den 30 sistl. September blifvit upplöst, och att vi hvar för sig under egna namn fortsätta handeln. Götheborg den 17 November 1841.

J. T. LINDBERG. C. O. BERGSTRÖM. [533]

Annonser.

Auktioner:

Fredagen den 26:te dennes från kl. 10 f. m. försäljes härstädes medelst auktion följande konfiskable dömde varor, nemligen: 5 st. kläde, 2 st helylle byxtyg, 2 st. ylle fodervåf, 3 st. flanell, 2 st. half-yllevåfnad, 5 st. tryckt halfylle, 4 st. silkesfelb, 7 st. bombasin, 4 st. gardintyg, 172 st. sitz, 6 st. indiennes, 9 st. schirting, 29 st. slät kambric, 40 st. façonerad kambric, 38 st. färgad bomullsvåfnad, 24 st. svarta sikesdukar, 60 st. halfsiden förkläden, 198 st halfsiden dukar, 12 st. ylleschawlar, 2578 st. äkta och oäkta tryckte bomullsdukar, 277 st. façonerade bomullsdukar, 441 st. rutiga bomullsdukar, 12 dussin svarta silkesvantar, 15 dussin bomullsstrumpor, engelsk lin- och bomullstråd, bomullsband, 440 skålpund pudersocker, 5000 st. fina cigarrer i lådor, 44 kannor kognac, ett större parti engelskt porcellän, en större och mindre svarfmaschin för jernsvarfning, 7½ alnar siktduk af ståltråd, med flere varor, hvilka dagen före auktionen kunna härstädes beses. Götheborgs Konfiskations-kontor den 8 November 1841.

G. E. BERGVALL. [521]

Tisdagen d. 30:de November kl 12 å dagen försäljes, genom frivillig Auktion på stället, Sexton marker Smörränte-jord med åbyggnader i Frälse-hemmanet Brännås, beläget i Fässbergs socken. Vilkoren tillkännagifvas vid tillfället.

Efter anmodan,

N. R. SANDERSON. [537]

Till salu:

På Hôtel Prins Carl

Hummer, Bergostron, Vinterfrukt af flere slag, samt två sorter gammal fin Jamaica Rhum på buteljer.

Utbjudes Biljarden i Hôtel Prins Carl, med inventarier, lampor och lampetter. Den får ej tillträdas eller hämtas förr än sista Februari nästk. år, men bör ¼:del af köpesumman erläggas vid köpslutet, och resten vid afhämtningen. — Vid sistnämnde tid eller i borjan af Mars, försäljes äfven detta ej obetydliga lösörebo samt fina viner, likörer m. m. som till vederbörande spekulanters kunskap anmäles.

C. M. EKSTRÖM. [536]

Diverse.

Undervisning i Fransyska Språkets talande och läsande meddelas timvis, så väl för nybegynnare som mera försigkomna. Närmare upplysning har Herr Magister Ekbohrn gunstbenäget åtagit sig att meddela.

Undertecknad får härmed tillkännagifva att jag öppnar min Dansskola i Masthugget Lördagen den 27 dennes på Bellevy hos Kapten Wessberg, och hoppas jag få vara innesluten uti de ärade familjers hågkomst nu såväl som förra åren. Götheborg den 20 November 1841.

MARIE ÄCKERSTRÖM. [534]

— Uti f. d. Gabrielsonska huset vid Breda Vägen serveras med glödgadt Vin, Buljong, Pastejer, äfvensom Risgryns-, Lefver- och Blodkorf, samt Stockholms Siskonkorf och Fransk Gåskorf. Äfven kunna af dessa m. fl. sorter få hämtas. [531]

Collect.

Nästkommande Söndag den 1:ste i Adventet upptages den af Kongl. Maj:t Allernådigst beviljade år iga kollekt till Sahlgrenska Sjukhuset uti Stadens kyrkor och Fattighuset, af högtärade Borgerskapets Herrar Äldste. Sjukhus-Direktionen anhåller att denna välgörande och mycket anlitade Barmhertighets-stiftelse äfven vid detta tillfälle måtte omfattas af detta samhälles erkända gifmildhet. Götheborg den 22 November 1841. [535]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 139 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 139. Lördagen den 27:nde November 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Sedan Sjömanshus direktionen i Götheborg, åt hvilken Borgerskapet uppdragit styrelsen öfver den tillämnade navigations-skolan härstädes erhållit del af de i 8 mom. af Kongl. Brefvet d. 6 sistlidne Augusti bestämda vilkor för de nya navigations-skolornas öppnande innan ordinarie lärare kunde hinna att i föreskrifven ordning tillsättas, har bemälte direktion hos Kongl. kommerse-kollegium tillkännagifvit, att den icke allenast anskaffat tjenlig lokal att för den blifvande navigations-skolan begagnas, intill dess den byggnad, Borgerskapet åtagit sig lemna, blefve tillgänglig, utan äfven med läraren vid den navigations-skola, som på sjömanshusets bekostnad förut varit i Götheborg inrättad, kofferdi-kaptenen P. Åstrand, träffat öfverenskommelse, att han mot åtnjutande af ett arfvode, motsvarande den blifvande navigationslärarens lön, skulle åtaga sig att besörja undervisningen i den allmänna navigations-skolan, intill dess en ordinarie lärare kunde hinna tillsättas. Härjemte har direktionen hemställt, att Åstrand måtte erhålla uppdrag att förestå undervisningen i enlighet med berörde öfverenskommelse, samt berättigas att uppbära nämnde arfvode från den 1 sistl. Oktober, då den af sjömanshuset i Götheborg bekostade skolan upphörde och Åstrand började att åt de ynglingar, som sig dertill anmälde, meddela sådan undervisning, som i reglementet för navigations-skolorna är föreskrifven. I sammanhang härmed har sjömanshus-direktionen begärt, det Kongl. kommerse-kollegium måtte hos Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan om ändring för Götheborgs navigations-skola af den i 4 §. af reglementet bestämda tid för undervisningens meddelande, så att denna skola måtte hållas öppen hela året endast med undantag af tre veckors tid vid Jul och lika lång tid vid Midsommar.

Bemälte kollegium, som härom hos Kongl. Maj:t gjort underdånig anmälan, har dervid till nådigt bifall i underdånighet hemställt hvad sålunda blifvit föreslaget, dervid kollegium dock ansett angeläget att, i händelse detta nådiga bifall lemnades, de, som innan Kongl. Maj:ts höga beslut kunde hinna meddelas sjömanshus-direktionen härstädes, hos samma direktion anmält sig till rum å det underdåniga förslag till navigationslärare här i staden, som direktionen har att afgifva, bereddes tillfälle att utlåta sig, huruvida de ville emottaga berörde lärare-befattning under vilkor att hela året, med undantag af de föreslagna ferierna vid Jul och Midsommar, dermed fortfara.

Vid föredragningen häraf den 9 innevarande månad har Kongl. Maj:t i nåder funnit godt att tillåta, på sätt kommerse-kollegium i underdånighet hemställt, kofferdi-kaptenen Åstrand må fortfarande få bestrida undervisningen vid navigations-skolan [härstädes intilldess ordinarie lärare blifver i föreskrifven ordning tillsatt, och att Åstrand dervid må såsom arfvode åtnjuta den för ordinarie navigationsläraren härstädes bestämda lönen, beräknadt ifrån den 1 nästl. Oktober månad; derjemte har Kongl. Maj:t i nåder velat förklara, det, utan att göra någon ändring i planen för undervisningen vid navigations-skolan härstädes eller i den bestämda terminen för lärokursen derstädes, Kongl. Maj:t vill i nåder medgifva, att, i händelse vederbörande lärare derpå vill ingå, undervisning derstädes må meddelas äfven under de månader af året, som icke äro för den ordinarie läseterminen bestämda.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Drottningen och den lille prinsen fortfara att befinna sig väl. — Drottningen lärer i anledning af thronföljarens födelse hafva beslutat att benåda alla politiska fångar, äfvensom sådana personer, som äro häktade för mindre förbrytelser och under sin fångenskap hafva utmärkt sig för ett godt uppförande.

= Enkedrottningen skall vara så illa sjuk, att föga hopp är om hennes vederfående.

= De stora högtidligheter, hvilka ägt rum i alla delar af landet, visa huru stort deltagande kronprinsens födelse öfverallt har uppväckt. Den 11:te dennes infunno sig Lord-mayorn i London och Sheriffen i London och Middlesex i procession i drottningens palats, för att lyckönska Prins Albert och anhålla om att få se kronprinsen. Den unge prinsen blef derpå införd i prins Alberts rum och förevisad de begge Herrarne.

= Den stackars drottning Victoria, som ständigt varit illa ute för "vridna" personer, är äfven i sitt nuvarande läge ej befriad från sådana. Den 15:de dennes ankom till hennes palats en person, som på tillfrågan hvad han ville, yttrade, att han önskade bekomma den unga drottningens hufvud, emedan han hade lika stor rätt dertill, som hon sjelf. Han blef genast fasttagen och förpassad till dårhuset.

= I Chester har det gamla bankir-huset Ridge & Comp., bekant under namnet "gamla banken", gifvit upp staten.

= Enligt sednast ingångna underrättelser från afrikanska kusten, hade Niger-expeditionen den 15:de Augusti inlupit i den nyss upptäckta armen af Niger-floden. Den hade dittills genom döden förlorat nio personer af sin besättning.

BELGIEN.

Sinnesstämningen här i landet kan, såsom det berättas, ej vara mera gynnande för regeringen, än den för närvarande är. Den enthusiasm, med hvilken konungen och den kongl. familjen, vid kamrarnes öppnande den 11:te dennes, äfvensom vid mönstringen, mottogs, och som yttrade sig i ofta förnyade, högljudda bifallsrop, borde på det mest nedslående sätt bevisa Orangisterne, att deras inflytande i Belgien för alltid är förbi.

FRANKRIKE.

En observationskorps af 20,000 man kommer att sammandragas emellan Lille och Valenciennes. Man påstår, att de sednaste oroligheterne i Belgien skola föranledt denna åtgärd.

= Enligt *Gazette de France* skall äfven här, mera än någonsin, vara fråga om uppställandet af en observationskorps af 60,000 man i Perpignan och Bayonne, med högqvarteret i Toulouse.

= Engelska banken skall hos den franska gjort ansökning om ett lån af 50 millioner francs. Denna sednare skall dock ej vara mycket böjd för saken.

= Kamrarna komma ej att öppnas förr, än i slutet af December, och många saker af vigt lära då förekomma.

= 15 personer af dem, som varit invecklade i Quènissets process, hafva blifvit frikände och några andra förvisade till de vanliga domstolarne. Antalet af dem, öfver hvilka pärsrätten har att döma, belöper sig till 15 eller 16 personer.

= Regeringen ärnar förelägga kamrarne förslag till inrättande af fem stora jernvägar, alla med Paris till medelpunkt: den förste skulle sträcka sig ifrån Paris till belgiska gränsen, den andra ifrån Paris till Strassburg, den tredje från Paris till Marseille, den fjerde ifrån Paris till Bordeaux och den femte ifrån Paris till Nantes.

= Den beryktade madame Laffarges sista nådansökning har blifvit afslagen och dermed är nu det drama, hvars sorgliga och afskyvärda hjeltinna så länge ådragit sig allmänna uppmärksamheten, utspeladt. Den 9:nde dennes blef hon afförd till central-fängelset i Montpellier. En med trenne posthästar bespänd vagn mottog henne, och vederbörande hade erhållit uttryckliga kabinettsorder "att behandla henne med all den aktning som olyckan fordrar" (?). Derjemte berättas, att de personer, som blifvit anklagade för delaktighet i oroligheterna i Toulouse, med en kedja om halsen, till fots och åtföljde af gensdarmer, blifvit transporterade till Pau, for att der af Cour royal mottaga sin dom. Hela pressen uttalar den yttersta harm och ovilja öfver ett sådant förfarande, och till och med sjelfva *Journal des Débats* nödgas medgifva, att denna kontrast vid behandlingen af en för tjufnad och giftblandning dömd qvinna och blott för politiska förbrytelser anklagade personer måste uppröra och såra rättskänslan.

SPANIEN.

General-staben af garnisonen i Madrid har gifvit nationalgardets general-stab en politisk bankett i den stora salen i Casalonga; flera olika musikkorpser spelade under hela måltiden patriotiska stycken. Vid deserten proponerade en löjtnant vid nationalgardet följande skålar: 1) "För den lyckliga dag, då vi dricka tyrannernas blod, liksom den flytande vätskan i detta glas!" — 2) "Att Spanien, om påfven skulle understå sig att exkommunicera segerhertigen, så snart som möjligt måtte afskudda sig Romerska hofvets ok!" — 3) "För den rena demokratiens snara seger!" — 4) "Att den allsmäktige snart måtte kalla barrikad-konungen in i sin eviga härlighet!"

= Juntorna i Valencia, Alicante och Badajoz hafva, straxt efter att regentens dekret af den 2:dra d:s ingått, upplöst sig. Oaktadt en liflig opposition å folkets sida, församlade sig nationalgardet d. 3:dje i all hast, och fästets förstöring fortsattes; flera petitioner inlemnades till statsrådet, ibland andra en petition, att man skulle skjuta guvernören i Morella, kallad Don Pedro den grymme. Denne blef också verkligen den 4:de dennes arkebuserad. Äfven alla de öfriga fordringarne blefvo uppfyllde. — Befolkningen i Arcos har, i anledning af fördelningen af några åkerstycken, barrikaderat sig i staden. Några regimenter hafva blifvit afskickade ifrån Xeres och Cadix, och man tviflade ej på, att ordningen snart skulle blifva återställd. — Cortes tros komma att sammanträda den 15:nde i nästa månad. — Den lilla promenaden på Prado, bekant under namn af Pariserpromenaden, är förstörd; detta har skett af revolutionärt hat till aristokratien, som der plägade spatsera omkring; kanske också af hat emot det namn, den kommit att bära.

= Enligt till Marseille ingångna underrättelser från Spanien skall Van Halen ej hafva inryckt i Barcelona, utan med 4000 man befinna sig i Savia, något öfver ½ mil från staden, men dock hålla skansarna Attaragonas och Montjouy, hvilka beherrska staden, besatta. Han har af regeringen anhållit om nya instruktioner och kommer troligen, att, till dess dessa inträffa, förhålla sig overksam.

= Privata underrättelser från Valencia lemna närmare detaljer, rörande de der nyligen timade tilldragelser. Den 31:ste Okt. om aftonen ankommo talrika grupper till Ayuntamiento och yrkade på bildandet af en högsta regeringsjunta. Ett ibland folket utdeladt program innehöll följande fordringar: 1) nedrifvandet af tornet i det citadell, som beherrskar staden; 2) Utplånandet af Ferdinands och Christinas namn på alla offentliga monumenter; 3) afrättning af alla embetsmän, som genom sitt föregående upprande gjort sig ovärdiga det allmänna förtroendet; 4) alla de personers uteslutande från nationalgardet, hvilka icke gjort sig kända för liberala tankesätt; 5) förstöring af inqvisitionspalatset; 6) häktande af alla misstänkta personer; 7) Upphäfvande af arbetena i fängelserna, såsom görande intrång i manufaktur-industrien. — Ännu samma afton bildade sig en junta under Don Bertrands de Lis presidium. Följande dagen, d. 1:ste Nov., lät densamma, åtföljd af en stor folkmassa, borttaga namnen Ferdinand och Christina öfver porten S:t Vincent. Om aftonen församlade sig ett kompagni sappörer af national-milisen, for att förstöra citadellets torn. Förstöringen begynte med största högtidlighet. Presidenten i Juntan borttog första stenen och höll dervid ett tal. General Saluda, andre befälhafvaren i provinsen Valencia, hade träffat alla anstalter till att understödja juntan. Äfven de andliga auktoriteterna slöto sig till rörelsen och ställde en, erkebiskopen tillhörande lokal till juntans forfogande. Den 2:dre inträffade regentens dekret, hvilket upplöste samtlige juntorna. Presidenten förklarade till följe deraf juntan i Valencia för upplöst; Ayuntamiento har i dess ställe

öfvertagit att sätta programet i verkställighet. Vid kurirens afgång herrskade stor gäsning i staden; nationalmilisen var sammankallad och förstöringen af citadellets torn fortfor.

= Den bekante brigadieren Nozagaray, som blifvit dömd till lifstidsfängelse på galererna, skall, under vägen till sin bestämmelseort, hafva blifvit mördad af folket i Val de Pennas. Hans ej särdeles talrika eskort gjorde fåfänga försök att rädda honom.

= Regenten har med största enthusiasm blifvit emottagen i Navarra, så val som på sin resa i Guipuzcoa. I Pampelona, der han d. 5:te höll sitt intåg, blef han mottagen såsom en konung och betedde sig äfven såsom en sådan. Sedan han tillbragt en del af dagen med att bese den genom sista bombardementet förorsakade skada, och genomgå en förteckning på de förluster, hvilka staden derigenom lidit, befallte han, att den förmögenhet, som tillhörde fem af de förnämste och rikaste deltagarne i rebellionen, skulle användas till återställande af de hus och byggnader, som genom elden från citadellet blifvit skadade eller förstörde och hvilka belöpa sig till ett antal af 253.

= Ockupationsarmén i de norra provinserna skall bestå af 40 bataljoner, nemligen 20 i Navarra, under Ayerbe, och 20 i de baskiska provinserna, under Alcala. Rodil kommer att föra öfverbefälet öfver densamma och skall taga sitt högqvarter i Vittoria.

RYSSLAND.

Professor Schmalz i Dorpat har, på samma sätt, som Hr v. Weschniakow, uppfunnit ett brännmaterial, hvilket i en stor del af Ryssland kan erhållas till vida bättre pris, än stenkol, och har det företräde att innehålla mera specifikt brännämne, än detta. Han har sammansatt tvenne arter, hvilka han kallar Carboléin och Humoléin.

TURKIET.

Rustningarne härstädes blifva allt betydligare, och dagligen anlända ifrån provinserna nya kontingenter till den armé, hvilken till diplomatiens och den fredälskande allmänhetens förvåning koncentreras i Konstantinopel.

EGYPTEN.

Nilens öfversvämning har anställt stora förhärjningar, isynnerhet i de vestra provinserna. En tredjedel af skörden anses redan för förlorad. Enligt sednare, öfver Marseille ingångna underrättelser från Alexandria, skall Nilen lyckligtvis åter hafva fallit.

ALGIER.

Ändtligen har man nu i Algier erhållit underrättelser från expeditionskolonnen under general Bugeaud. Den har, efter flera fäktningar med Araberne, slutligen inryckt i Tlemecen.

MAROKKO.

Kejsaren i Marokko förser, tvertemot sitt löfte till Fransmännen, Abd-el-Kader ånyo med vapen och ammunition.

NORDAMERIKA.

I flera delar af de Förenta Staterna hafva nyligen betydliga eldsvådor inträffat, ibland andra i Macon (Georgia), der 20 hus nedbrunnit och en bank blifvit sprängd i luften, för att hindra elden ifrån att vidare gripa omkring sig. I Georgetown (Södra Carolina) har hela den delen af staden, der den handlande och industri-idkande klassen bor, afbrunnit, och skadan uppskattas till nära 800,000 dollars. Äfven i Kingston (New-York) och på andra orter hafva eldsvådor ägt rum.

SYDAMERIKA.

Från Paraguay låta underrättelserna gynnande. Detta land, hvilket genom den beryktade D:r Francias faderliga styrelse blifvit förvandladt till ett stort fängelse, träder så småningom i vänskapliga förhållanden till grannstaterne; flere främmande konsuler äro redan derstädes anställde och der är fråga om afslutandet af en handelstraktat med Uruguay. Efter D:r Francias död skola ej mindre än 900 personer, hvilka varit inspärrade i fängelserna, hafva erhållit friheten.

OM JAG VORE QVINNA.

Om jag vore qvinna, så ville jag älska och blifva älskad, ty jag vet att en qvinna utan hjerta är af intet värde, samt att ömhet och tillgifvenhet äro målet och vilkoret för hennes varelse. — För att lättare kunna uppnå min bestämmelse, ville jag vara mera älskvärd, än vacker, mera aktad än beundrad, mera intagande än regelmässigt skön, och dessutom ega denna lätthet i umgängessättet, hvars rätta användande så få äro i stånd uppfatta.

Om jag vore qvinna, skulle jag icke tillsluta mitt hjerta för alla ömmare känslor; men jag kan bestämt påstå, att jag aldrig skulle älska mer än en gång, och jag skulle hafva en fullkomlig borgen för min trohet genom noggranheten i valet af den, som skulle ingifva mig en sådan känsla; ty föremålet för min kärlek måste förena ett godt förstånd med hjertats ömmare egenskaper, och en ädel och upphöjd själ med ett behagligt utseende.

Om jag vore qvinna, skulle jag tidigt erinra mig, "att skönheten är den första gåfva, naturen gifvit oss, men äfven den första, som vi till följe af dess lagar måste se oss beröfvade"; jag skulle derigenom vinna den dubbla fördelen, att icke allt för mycket fästa mig vid denna förgängliga blomma, samt att, genom behag och talanger, söka ersätta det, som hon af sin första fägring kunde förlora.

Om jag vore qvinna, skulle jag vara god, för att länge synas ung, ty det är ingenting, som åldrar mera, än elakhet; jag ville vara välvillig, till och med mot *vackra* Fruntimmer; hafva öfverseende med deras fel, eller misstag, samt vid alla tillfällen gifva rättvisa åt deras förtjenster. Det ligger någonting *vackert* uti *godheten,* hvilket nästan alltid tillåter att man förvexlar dessa tvenne uttryck. Sålunda säger man: "En vacker eller en god tafla, ett godt eller ett vackert skaldestycke!" hvarföre icke äfven "*En god eller vacker qvinna?*" Afunden kunde gerna, om den så ville, förqväfvas af sin egen galla.

Om jag vore qvinna, så skulle jag icke vara kokett. Det är ett bildadt och älskvärdt fruntimmer helt och hållet ovärdigt att sätta en ära uti att vid sin triumfvagn binda en mängd suckande älskare. Det är en qvinna ovärdigt att spela kärlek med ögonen, under det att hjertat är kallt och känslolöst.

Om jag vore qvinna, nemligen en *vacker* qvinna, skulle jag icke vara nyckfull; jag känner vissa reglor för galanteriet och jag vet allt, hvad man kan säga för att rättfärdiga det. "Nycken är skönhetens krydda, den är rosens tagg", men hvad mig beträffar: "så älskar jag rosen utan taggar, ty den har derföre icke mindre vällukt", och jag vågar påstå, att de flesta hafva samma smak. — Man tål nycker hos en vacker qvinna, emedan man icke kan skilja hennes fel från hennes förtjenster; men, skulle icke den förtjena mera ömhet och mera kärlek, hvars hjerta alltid vore godt och ädelt — som aldrig visade dessa nycker, hvilka kunna väcka ens förtviflan, och

som icke egde dessa ögonblick af ondska, hvilka förorsaka så mycket lidande.

Om jag vore qvinna, skulle jag, i stället för att vara en slafvinna af modet uti min klädsel, endast rådfråga min spegel, hvilken troget och uppriktigt skulle säga mig om jag borde utbyta friserade lockar mot slätkammadt hår, om jag borde visa konturerna af min växt, eller dölja dem under vecken af en stor shawl. — Jag skulle icke längre spela ung flicka vid tjugofem års ålder; vid trettio år skulle jag icke mera dansa, och då jag hunnit mina fyratio, skulle jag icke längre kläda mig med bart hår.

Om jag vore qvinna, skulle jag aldrig visa mig med papiljotter, men icke heller med okammadt, kring ansigte och hals fladdrande hår. Jag skulle icke i aptit likna en skottsk räfjägare; aldrig höja min röst öfver dess naturliga tonsättning, och jag skulle noga akta mig för att springa, i synnerhet när jag bure hatt med plymer, eller klädning med puffärmar.

Om jag vore qvinna, skulle jag aldrig vara vårdslös uti min klädsel. Snyggheten är hos qvinnan en af hennes kardinaldygder; och alltid skulle jag erinra mig *Jean Jaques Rousseau's* ord: "En smutsig qvinna är det mest stötande i naturen, och den man, som bär afsky för en sådan, har aldrig orätt."

Om jag vore qvinna, skulle jag älska beröm; men endast det fina och grannlaga, och för att kunna skilja smickret derifrån, skulle jag *väga* och icke *räkna* berömmet. Jag vet, att qvinnan af naturen blifvit begåfvad med en viss takt i förståndet, hvilken mannen aldrig kan uppnå, och jag skulle finna mig belåten med denna fördel; jag skulle hvarken vara patetisk eller pedantisk! Om jag hade några kunskaper, skulle jag taga mig väl tillvara att icke vid hvarje tillfälle visa dem, och långt ifrån att vilja upphöja mig till domarinna öfver några konst- eller snillefoster, skulle jag noga akta mig, att icke först yttra min tanka öfver desamme; ännu mindre skulle jag blanda mig i öfverläggsna karlars allvarsamma resonnemanger; men de skulle ej heller behöfva att afbryta dem i min närvaro, såsom en person, den der hvarken kunde fatta eller sentera desamma.

Om jag vore qvinna, skulle jag vara gudfruktig, men utan affektation. Religionen är äfven kärlek, och till Gud skulle jag alltid kunna vända mig, då deremot de jordiska föremålen, så att säga, äro bundna vid tid och rum. Min gudsfruktan skulle vara stilla och enkel, och med fullkomlig förtröstan på ett tillkommande bättre lif, skulle jag lugnt insomna på den bestämda dagen, under det jag i mitt minne återkallade dessa gudomliga ord: "Det skall varda henne *mycket* förlåtet, emedan hon hafver *mycket* älskat."

Tillkännagifvanden.

Söndagen d. 28 Nov. uppföres å Stora Theatern: BRÖDERNE PÅ PROF; Skådespel i 3 akter. Derefter gifves: MORMORS DAGBOK, eller DEN TJUGEFEMTE SIDAN, Komedi i 1 akt.

I anseende till räkenskapernes afslutande kommer Götheborgs Sparbank för insättningar och uppsägningar att sista gången under innevarande år hållas öppen Lördagen d. 11.te instundande December, och kungöres alltså till Delägares efterrättelss, att för kollationering och upplupne räntors införande, emot erhållande af qvittenser, inlemna sine Motböcker uti Sparbanken Thorsdagen d. 16:de eller Fredagen d. 17:de Dec., emellan kl. 10 och 12 f. m., eller ock från kl. 4 till 6 eftermiddagen; hvarefter Banken, för nya insättningar och uppsägningar, åter öppnas Lördagen d. 22 dre nästkommande Januari; hvarjemte tillkännagifves, att, till undvikande af trängsel och uppehåll, insättningar och uppsägningar för Lördagarne d. 22:dre och 29.nde Januari äfven expedieras Fredagarne förut om eftermiddagen på vanlig tid, till ett antal af omkring 200 N:r.

Direktionen önskar och hoppas, det vederbörande icke uraktlåta, att, på förenämnde dagar inlemna Motböckerne, till förekommande af uppehåll och olägenhet vid afslutningen; och erinras, att insättningar å ny räkning för nästa år på oafslutade Motböcker icke emottagas, innan de förut till afslutning blifvit förevisade. Götheborg d. 25:te Nov. 1841.

DIREKTIONEN
för Götheborgs Sparbank. [540]

Sammanträden.

Sjömanna-Sällskapets samtelige Herrar Ledamöter behagade sammanträda i Borgerskapets Herrar Äldstes sessionsrum i 3:dje våningen af Rådhusbyggnaden, Onsdagen den 1:sta nästkommande December kl. 4 eftermiddagen, då, bland andra ärender, förekommer att anställas val till Revisorer. [542]

Herrar Ledamöter vid Götheborgs Frivilliga Brandkorps behagade sammanträda på Stadens Börs Måndagen den 29 dennes: Herrar Beställningspersoner kl. 6, samt öfriga Herrar Ledamöter kl. 7 e. m. Götheborg den 23 November 1841.

A. F. ANDERSSON, Brandmästare. O. GARDELI, v. Brandmästare. [538]

Annonser.

Auktion:

Tisdagen d. 30:de November kl. 12 å dagen försäljes, genom frivillig Auktion på stället, Sexton marker Smörränte-jord med åbyggnader i Frälse-hemmanet Brännås, beläget i Fässbergs socken. Vilkoren tillkännagifvas vid tillfället.

Efter anmodan,
N. R. SANDERSON. [537]

Tillvarataget.

Med anledning af Lofl. Kämnärsrättens härstädes lemnade föreskrift, upplyses härigenom 22 L℔ 9 ℔ takbly, som på misstanka om olofig åtkomst, blifvit anhållit, men hvartill ägare icke blifvit känd; kunnande den eller de, som tilläfventyrs sådant bly förlorat, anmäla sig om dess återfående hos bemälte Kämnersrätt, hvarest detsamma är förvaradt. Götheborgs Polisfiskals-Kontor d. 20 nde Nov. 1841.

GUSTAF ROBERG. [541]

Diverse.

Säfvedahls Härads-Rätts den 23 dennes afkunnade dom uti Traktören C. F. Lindqvists konkurs kan under vade-tiden få läsas hos undertecknad. Carl Johans församling den 25 November 1841.

M. LEVANDER,
Smeds-Mästare. [543]

Undervisning i Fransyska Språkets talande och läsande meddelas timvis, så väl för nybegynnare som mera försigkomna. Närmare upplysning har Herr Magister Ekbohrn gunstbenäget åtagit sig att meddela.

Collect.

Nästkommande Söndag den 1:ste i Adventet upptages den af Kongl. Maj:t Allernådigst beviljade årliga kollekt till Sahlgrenska Sjukhuset uti Stadens kyrkor och Fattighuset, af högtärade Borgerskapets Herrar Äldste. Sjukhus-Direktionen anhåller att denna välgörande och mycket anlitade Barmhertighets-stiftelse äfven vid detta tillfälle måtte omfattas af detta samhälles erkända gifmildhet. Götheborg den 22 November 1841. [535]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Olsson; Hammel; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grevillius.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörläck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

P. S.

Götheborg.

Bref från Jönköping och Wexiö förmäla, att Biskop *Tegnér* ånyo anfallits af den svåra sjukdom, för hvilken han för ett år sedan sökte bot i Holstein och, som man hoppades, erhöll densamma. Sjukdomen skall nu hafva antagit en så våldsam karakter, att föga eller intet hopp lärer vara om den vidtfrejdade Skaldens vederfående. Hvem skulle väl hafva kunnat tro att hans fordom så ljusa dagar skulle slutas i ett *sådant* mörker!?

= Det berättas att ett större beslag å till införsel förbjudna varor i dag på morgonen blifvit gjordt i Frölunda.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 140 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 140. Måndagen den 29:nde November 1841.

Meteorologiska Observationer.

Nov. d. 21, kl. 8 f. m. Bar. 25,53, 2½° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 25,53 3½° blidt; kl. 9 e. m Bar. 25,53, 3° blidt. Den 22, kl. 8 f. m. Bar 25,45, 6½° blidt; kl. 2 e m Bar. 25,38, 7° blidt; kl. 9 e. m. Bar 25,25, 8° blidt. Den 23, kl. 8 f. m Bar 25,30, 8½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,51, 7° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,61, 5° blidt. Den 24 kl. 8 f m. Bar. 25,76, 5° blidt; kl. 2 e. m. Barom 25,83 5° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,83, 5½° blidt. Den 25, kl. 8 f m Barom. 25,91, 1½° blidt; kl. 2 e. m Bar 25,83, 3° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,83 1½° blidt. Den 26, kl. 8 f m. Barom 25,83 2° blidt; kl. 2 e m. Bar 25,83, 4° blidt; kl. 9 e m. Bar, 25,91, 3° blidt. Den 27, kl 8 f. m. Bar. 25,91, 3½° blidt; kl 2 e. m. Bar. 25,91, 3½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,83, 3° blidt.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Det elände, som Themsens öfversvämning för kort tid sedan anstälde, skall vara öfver all beskrifning. Tusendetals familjer skola derigenom hafva blifvit alldeles utarmade.

= En mängd i omlopp varande falska statsobligationer och vexlar hafva härstädes väckt mycken oro Undersökning är anställd och en mäklare vid namn Rapallo skall isynnerhet dervid vara komprometterad.

= Ett försök har blifvit gjordt att sätta militär-departementets byrå (det så kallade Horseguards) i brand.

FRANKRIKE.

Hertiginnan af Nemours befinner sig i välsignadt tillstånd. — Enligt underrättelser från London, har den beryktade *Contemporainen* (fru S:t Elme) anställt process emot Times och fordrat 50,000 francs i ersättnings-kostnad för de af nämnde tidning henne gjorda "tillvitelser." Hon vill vid engelsk domstol förevisa originalerna till de så mycket omtalta brefven. Medel till att utföra denna mycket kostsamma process hafva blifvit henne erbjudne. Tolf engelska edsvurne skola afgöra denna episod i brefangelägenheten. Franska regeringen har för afsigt, att af denna anledning skicka en agent till London. Äfven franska journalisten Bouhain kommer att i denna process uppträda såsom vittne.

SPANIEN.

Espartero har, sedan han besökt Tudela och Saragossa, fortsatt sin resa till Lerida. Man slutar deraf med säkerhet, att han anser sin närvaro i Barcelona för nödvändig, och verkligen skall man också der redan hafva erhållit underrättelse om hans snara ankomst i spetsen för 10 bataljoner. General van Halen befinner sig ännu med sina truppar i Soria och vågar ej inrycka i Barcelona, förr än han erhållit förstärkning. Espartero skall hafva beslutat att med största energi uppträda emot juntorna, och en deputation af nationalgardet i Madrid har för detta ändamål erbjudit regeringen ett kraftigt understöd. I Tudela bildar sig under general Cressios befäl en reservkorps, som är bestämd att handla efter omständigheterna i Catalonien eller Valencia.

= Officerarne Borio och Gobernado hafva den 9:nde d:s blifvit skjutne i Madrid Zurbano har i Bilbao låtit skjuta en prest och arrestera hertigen af Castro-Torreno.

= Organisationsplanen för den armé, som skall besätta Navarra och de baskiska provinserna, har undergått en förändring. Den af general Ayerbe i Navarra kommenderade korpsen kallas den högra, och den, som general Alcala kommenderar i de baskiska provinserna, den venstra arméкorpsen. Båda tillsammans bestå af 40 bataljoner infanteri, tolf sqvadroner kavalleri och 2:ne batterier artilleri. I Tudela bildas dessutom en reservkorps under general Cressio, hvilken består af sju bataljoner fotfolk, trenne sqvadroner ryttare och ett batteri. — Man försäkrar, att general Seoane, i stället för general van Halen blifvit utnämnd till general-kapten i Catalonien.

ITALIEN.

Konungen af Neapel genomreser Sicilien och finner öfverallt på sin väg fester af alla slag, välmåga, ett lysande välstånd jemte lyckliga och nöjda ansigten; men ack! — knappt är han borta, förrän armodets och eländets vågor åter slå tillsammans bakom hans steg, och spårlöst är allt det välstånd, han skådade, försvunnit.

TURKIET.

Den från hofvet förvisade fordna storvisiren Crosrew Pascha har af Sultanen erhållit tillåtelse att få återvända till hufvudstaden. — Jordbäfningar, åtföljde af orkanlika stormar, läto natten emellan d. 27:nde och 28:nde Okt. samt 31:ste och 1:ste Nov. härstädes känna sig.

RIDA, RIDA RANKA.

Hopp! rida, rida rankeben!
Gullhofven han är icke sen:
Snart är han utom porten,
Som hjorten, som hjorten.

Och gossen sitter på hans rygg;
Han är så glad, så nöjd och trygg,
Och ut i vida verlden
Går färden, går färden.

Och mycket får han röna der,
Ty full af faror vägen är,
Och villsam ofta leden
På heden, på heden.

Men framåt går det. Hopp, hopp, hopp!
Det går i susande galopp,
Det går i kapp med hinden
Och vinden, och vinden.

Af gossen blir en ståtlig man,
Och sköld och svärd bekommer han;
Så drar han ut i striden
Mot Tiden, mot Tiden.

Men Tiden är en kämpe båld,
Som ömsom brukar list och våld,
Och riddarn han blir fången,
Som mången, som mången.

Der ligger han i tornet då,
Hans kind blir blek, hans lockar grå;
Men när sitt qval han glömmer,
Han drömmer, han drömmer. —

Han drömmer om sin barndomsverld
Och om sin första glada färd,
Om allt, som, när han vaknar,
Han saknar, han saknar.

Då sväfvar ifrån himlens höjd
En engel ned. Till fångens fröjd
Han krossar fängslets galler....
Det faller, det faller.

Snart, efter många, många år,
Vid hemmet Gullhof åter står;
Men hvit han är i mahnen
Som svanen, som svanen.

Då stiger trötte ryttarn af.
Det är så mörkt, som i en graf; —
Så mörkt, som hos de döde,
Och öde, och öde.

Men plötsligt öppnas hemmets dörr,
Och ryttaren, ett barn som förr,
Går in i fadershuset
Till ljuset, till ljuset.

E—RN.

Musikens användande såsom botemedel för vansinne.

De franska journalerna hafva i sednare tider talat mycket om en i Auxerre befintlig anstalt för sinnessvage, och isynnerhet om den musikaliska behandlingen af de sjuka. Följande bref från Markis Louvois till Hr Berlioz i Paris innehåller en intressant framställning af dessa olyckliges musikaliska öfningar och framsteg. Hr Louvois måste så mycket mera betraktas såsom en samvetsgrann observator och grundlig bedömare, som han sjelf är en utmärkt musikus. I de flesta af hans kompositioner skall råda en melodisk och från alla trivialiteter fri stil, äfvensom ett fint sinne för skön harmoni. Brefvet lyder sålunda:

"Min Herre! För några dagar sedan besökte jag den i Auxerre varande anstalten för sinnessvaga. Då jag förra året var derstädes, fann jag visserligen densamma vara ganska god och ändamålsenligt inrättad, men, liksom öfverallt annorstädes, funnos äfven der med galler försedda, dystra och mörka förvaringsrum, i hvilka ett stort antal olycklige, som ofta mera än en gång om dagen råkade i anfall af raseri, voro inspärrade liksom vilda djur. Föreställ er derföre min förundran, då jag, beledsagad af Hr Gerard de Cailleux, direktör för nämnde anstalt, en ung man, som berättigar till de största förhoppningar, vid min ankomst dit denna gången fann alla rummen förvandlade i ljusa salar, i hvilka jag ej fann en enda möbel i oordning. Rummen voro uppfyllda med ofängslade, stilla menniskor, som sysselsatte sig med åtskilliga arbeten. Frapperad af denna utomordentliga förbättring, frågade jag direktören, genom hvilka lyckliga medel han kommit till detta resultat. — "Genom mildhet, arbete och musik, med hvilken jag belönar de vansinnige, som uppföra sig väl," svarade han. — "Men, huru är det väl möjligt," frågade jag "att dessa olycklige kunna hemta någon glädje och tröst af musiken, hvilken de flesta af dem aldrig torde hafva egt någon kännedom om?" — Hr Gerard svarade mig med Cabanis ganska vigtiga observation: "Menniskosinnet finner af naturen behag i den musikaliska rhytmen; de regelbundna vexelverkningarne emellan vissa luftdallringar åstadkomma icke blott en harmonisk symmetri, utan i dessa, af sådane vibrationer beroende toner herrskar en ande, och kombinationen af desamma bildar ett mera passioneradt, ehuruväl mindre bestämdt språk än det vanliga. Barn tycka om sång, de lyssna med uppmärksamhet och nöje till densamma, långt innan de sjelfva ännu kunna uttala sina känslor i artikulerade toner. Sång lugnar dem, och i ett tillstånd af högre kultur förmår menniskorösten att frambringa rhytmiska toner, fulla af uttryck och en fortrollande tjusningskraft. Ser ni, min Herre! detta lärde mig att använda musiken såsom ett fysiskt och moraliskt botemedel!" — För att öfvertyga mig om fortraffligheten af denna theori, inträdde vi i en sal, der de med de mest fixa idéer behäftade sjuke befunno sig och voro fördelade i fyra afdelningar, d. v. s. för sopran-, alt-, tenor- och basstämman. — Professor Brun, en man af talang och förtjenster, hade på en tafla upptecknat en flerstämmig sång och frågade dem efter namnen på noterna, deras värde, deras förhållande till hvarandra, ackorderna och upplösningen af dissonanserna. Alla svaren voro bestämda och rigtiga. Jag ställde en fråga direkte till en gammal arbetskarl, som förr arbetat hos mig, men nu i fem år befunnit sig i anstalten och ännu i fjol derstädes förhöll sig mycket bullersamt och oroligt. Han svarade emellertid icke mig utan Hr Brun med en markvärdig bestämdhet och precision. Kanske, emedan han ej igenkände mig, var det honom en omöjlighet, att med mig inlåta sig i ett samtal. Derefter frågade jag honom, hvilken ackord skulle uppkomma, om jag till ett *c* och ett *a* lade tonen *f* i basen. "En qvart-sext-ackord"(?) svarade han mig i ögonblicket. Straxt derpå angaf han med sin röst tonerna. Sedan begynte de sjuke, på ett af professorn gifvet tecken, att uppstämma en fyrstämmig sång, som utgjorde en kort tacksägelse till den högste och djupt rörde mig. — Under loppet af detta år hafva 17 vansinnige botade återvändt till sina familjer från detta hospital."

Ouverturen till Mozarts Don Juan.

Denna operornas opera blef, som bekant är, komponerad af den store mästaren under hans vistande i Prag (1787) för *Guardasonis* Italienska Opera-sällskap och införd på scenen. Den för första representationen af "Don Giovanni" bestämda dag, d. 3:dje November, var för dörren, och *Mozart* hade ännu icke skrifvit någon ouverture! *Guardasoni* ansatte honom, — hans vänner bådo honom.... *Mozart* skrattade blott och sade "Jag skall nog skrifva den i eftermiddag!" Men just denna eftermiddag gjorde han med sin fru en utflygt åt landet. *Guardasoni* var förtviflad. Han utsände bud åt alla fyra väderstrecken — *Mozart* fanns ingenstädes, och *Strobach* måste lofva, att i yttersta nödfall uppföra ouverturen till "Idomenio." — Det var midnatt, då *Mozarts* vagn höll framför hans boning; hans vänner, med Guardasoni i spetsen, omringade honom genast och öfverhopade honom med förebråelser. Mästaren sprang ur vagnen, sägande: "Låt mig blott vara i fred; jag skall, på min ära, genast företaga mitt arbete." — Han inträdde i sin kammare, tillstängde

dörren efter sig, kastade sig på sin stol vid skrifbordet och började. Inom några minuter for han likväl upp, och sade med leende mine till sin hustru: ”Nej! det vill icke gå nu; jag lägger mig en stund att hvila, — väck mig sedan och laga mig ett glas punsch.“ Utan att afkläda sig kastade han sig på sängen. *Constance* tillagade punschen, och efter en timmas förlopp gick hon till sin mans säng, för att väcka honom. Men han sof så godt, att hon icke nändes störa hans sömn. Hon lät honom ännu sofva en timma, och väckte honom sedan, emedan tiden var knapp. *Mozart* gnuggade sig i ögonen, ruskade på sig, och sedan han samlat sina tankar, började han, utan vidare omständigheter, sitt arbete. *Constance* bjöd honom punsch, satte sig vid hans sida, och började, för att hålla honom vid godt lynne, berätta hvarjehanda skämtsamma eller rysliga historier om Blåskägg, den sköna Magdelone o. d., tills *Mozart,* alltjemnt fortsättande sin skrifning, började skratta, så att tårarne stodo honom i ögonen. Klockan omkring 4 låg ouverturen fix och färdig på bordet. Mästaren stod upp från sitt slutade arbete; knappast förmådde han stå upprätt. ”För denna gång gjordt!“ mumlade han, ”men ännu en gång till försöker jag det icke!“ och han lade sig åter till hvila. Kl. 7 afhemtade kopisten notorna; men han medhann icke stämmornas utskrifning förr än emot kl. half 8 på aftonen, så att representationen måste uppskjutas till kl. åtta. Ännu fuktiga och beströdda med sand bragtes de i hast afskrifna stämmorna till orchestern. Den sällsamma historien om kompositionen af denna ouverture utspriddes snart, som en löpeld, bland alla de församlade. Då Mozart inträdde i orchestern, helsades han af det uppfyllda huset med dundrande bravorop. Han bugade sig djupt, och sade sedan, i det han vände sig till orchesterns ledamöter: ”Mine herrar, vi hafva ej varit i tillfälle att anställa en repetition af ouverturen; men jag vet hvad jag med er kan våga. Således raskt till verket!“ Han fattade taktpinnen, gaf tecknet, och såsom dånet af en åska, blandadt med trumpetklang, frambrusade det första ackordet af den vördnadsbjudande andanten. Denna, så väl som det påföljande allegrot, exeqverades af orchestern med beundransvärd hållning. När ouverturen var slut öfvergingo handklappningarne till en verklig storm. ”Ett par noter hafva väl fallit under pulpeten,“ sade Mozart leende till Strobach, ”men det hela lyckades härligt. Jag är dessa herrar högligen förbunden.“ — Huru vid sjelfva operan bifallet växte från scen till scen, huru det härliga *Fin ch'han dal vino* från dess första uppförande ända till våra dagar framkallade enthusiastiska da capo's, och ännu alltid hänrycker, är icke endast kändt af det goda folket i Prag, utan af hela den bildade verlden.

Den spökande Barberaren.

En Irländare, hvilken för någon tid sedan reste genom öfra delen af staten Newyork, stannade en afton vid ett värdshus för att begära nattqvarter. Värden lät honom förstå, att det för närvarande var alldeles omöjligt att erhålla ett beqvämt logis, emedan hans hus var helt och hållet upptaget af gäster; men den resande yrkade envist på uppfyllandet af sin begäran, och på hans ytterligare föreställningar, huru så väl han sjelf, som hans häst voro alldeles uttröttade, och således i stort behof af hvila, samtyckte ändtligen värdshusvärden att hysa honom öfver natten, såvida denne nemligen kunde besluta sig till att sofva i en kammare, der anden af en barberare, som för några år tillbaka blifvit mördad i samma rum, nu hade sitt jemna tillhåll och säkert skulle oroa gentlemannen med sitt spökeri. ”Valan“, svarade denne, ”jag fruktar ej spöken.“ Sedan han derpå intagit förfriskning, frågade han värden, huru och på hvad sätt friden i den kammare, i hvilken han skulle tillbringa natten, stördes? Värden svarade, att man under den stilla nattens tysta lugn fornam en obekant röst, som i en darrande, men hotfull ton plägade säga: ”*Viljen I låfva barberade?*“ — ”A la bonheur!“ inföll den resande, i det han strök sig om hakan, ”om han kommer, så må han barbera mig.“ — Han begärde nu, att man ville visa honom hans sängkammare, och man förde honom genom en rymlig sal, der flera gäster suto församlade kring ett stort spelbord. Då han nu befann sig ensam i sin kammare öfverfölls han väl i början af en viss ängslan, sådan som nästan enhvar erfar, hvilken mycket hört talas om spökerier; och han undersökte sorgfälligt alla rummets vinklar och vrår, utan att dock upptäcka något, som på minsta sätt förefoll honom betänkligt. Nu lade han sig till sängs, för att lugnt insomna; men han hade ännu icke tillslutit sina ögon, då det förekom honom, såsom talade man de orden: ”*Vill ni låfva barberad?*“ Han stod upp, undersökte kammaren ännu en gång, och då allt åter befanns i sitt vanliga och ordentliga skick, förfogade han sig tillbaka till sitt läger. Samma fråga repeterades; han sprang åter upp ur sängen och lyssnade. Efter en stund betviflade han icke mer, att rösten kom utifrån, hvarföre han närmade sig fönstret, der han ännu tydligare uppfattade ljuden. Han öppnade, icke utan en viss beklämdhet, fönstret, och nu blef det för honom klart, att de sällsamma ljuden härrörde från grenen af en ek, som vid hvarje vindstöt knarrande gneds emot huset, och förorsakade dessa toner, till hvilka en upphetsad fantasi lätteligen kunde lägga ofvanstående ord såsom text. — Sedan han genom denna vunna öfvertygelse blifvit fullkomligt lugnad, förfogade han sig ganska belåten till sängs, men kunde numera icke insomna, emedan spelarne näst intill i deras vilda passion gingo alltför bullrande tillväga. Han tänkte nu att begagna alla dessa omständigheter till sin fördel, och sedan han invecklat sig i ett lakan, tog han tvättskålen i den ena handen, handduken i den andra, och framskred gravitetiskt till spelrummet, der han öppnade dörren, och med dof anderöst ställde på spelarne den frågan: ”*Viljen I låfva barberade?*“ Hans plötsliga uppträdande försatte dessa i en utomordentlig förskräckelse; enhvar fruktade, att under den skarpa knifven på samma gång mista både skägg och strupe, och alla grepo i hufvudlös förvirring till flykten, hvarthän de bäst kunde. Somliga sprungo genom fönstret, andra tumlade hufvudstupa utför trapporna, och vår kroppsliga ande stod skrattande af full hals i den folktomma salen. Han fann en stor summa penningar liggande i åtskilliga högar på bordet; dessa strök han helt behändigt i sin tvättskål och återvände ganska upprymd till sitt sofgemak. Ännu följande morgonen fann han hela huset i stor förvirring. Man frågade honom genast, om han befunne sig väl? — ”Förträffligt“, svarade han, ”och det med allt skäl, ty spöket har, i stället att besöka min egen kammare, gjort en liten tur till er, derifrån han förjagat alla hazardspelarne och sedan strukit de qvarlemnade penningarne i sitt rakbäcken. — Omisstänkt och inom sig högst belåten

fortsatte äfventyraren derefter sin resa, och först flera veckor derefter kom man underfund med det puts, han spelat de andra resande.

Insändt.

Den uti Handels- och Sjöfartstidningen under den 22 Nov. införda artikel angående Lotsarnes förmenta olagliga förfarande vid bergningen af koffen Christina, förd af Skepparen D. Dirks, är helt och hållet utan all sannfärdighet, och torde Redaktionen af ofvanbemälte Tidning, när den en annan gång inför notiser från Skärgården, hemta säkrare uppgifter och ej i oträngda mål angripa menniskors heder. För öfrigt skall uti nästutkommande tidning Rådhus-Rättens utslag uti målet varda meddeladt. Götheborg den 27 November 1841.

O. C. DREUTZER.

Hvarjehanda.

En Smyghandlarehistoria.

På engelska kusten blef för kort tid sedan fartyget *Jean Baptist* från Cherbourg, som innehade förbjudna varor, anhållet, just i det ögonblick som det hade börjat att utskeppa sin laddning. Den engelska tulljakten tog de franska matroserna ombord och qvarlemnade på Jean Baptist endast kaptenen jemte fyra engelska tulltjenstemän. Dessa bjödos af kaptenen ned i kajutan, och under det att de der togo sig en och annan dugtig klämm, begaf sig kaptenen upp på däcket och lyftade ankar. Douanièrerne, som sågo sig lemnade till pris åt det upprörda hafvet, besvuro kaptenen, att han ville rädda dem; men denne spelade den bestörte och försäkrade, att ankartåget sprungit, och att det ej fanns någon annan utväg, än att länsa undan för stormen. Han styrde åt franska kusten och landsatte de engelska tulltjenstemännen vid Honfleur.

Skickligheten hos en Ficktjuf i Paris hade, enligt hvad tidningen *Courrier François* berättar, nyligen nära kunnat bringa en beskedlig och hederlig främling från provinsen i den största förlägenhet. Han hörde i trängseln plötsligt helt nära sig ropas: "tag fast tjufven!" hvarefter straxt tvenne unga, elegant klädda herrar blefvo gripne och på den bestulnes begäran visiterade. Men undersökningen utföll fruktlöst, och den bestulne herrn, som, efter hvad han försäkrade, förlorat 22 guineer, bad tusende gånger om förlåtelse. Vår resande, i närheten af hvilken denna händelse tilldragit sig, återvände fördjupad i hvarjehanda funderingar till det hôtel, hvarest han tagit in; men huru förvånad blir han icke, då han vid ombyte af kläder finner den stulna börsen i sin rockficka! Ficktjufven, som ej haft tid att skaffa sitt rof i säkerhet, hade, då han såg sig förföljd, i största hast praktiserat densamma i *hans* rockficka. Tänk nu om vår beskedliga landtjunkare hade blifvit visiterad!

I Manchester har nyligen i en fabrik ångkitteln söndersprungit. Åtta personer förlorade dervid lifvet; hela machinen förstördes och byggnaden skadades betydligt. De engelska tidningarna innehålla förskräckliga skildringar af den fasansfulla tilldragelsen. De olyckliga arbetarne summo med stympade lemmar och krossade hufvuden i sitt eget blod. Dånet af explosionen liknade en jordbäfning.

Tillkännagifvanden.

Tisdagen den 30 Nov. uppföres, för första gången i Sverige: DEN RIKE MANNEN ELLER VATTENKUREN, komedi i 4 akter af Doktor Töpfer; öfversättning af E. W. Djurström.

= Fredagen den 3:dje December uppföres å Stora Theatern, till förmån för undertecknad: PAGE-INTRIGERNE, Komedi i 5 akter, öfversättning; derefter för första gången: JOSEPH HAYDN ELLER OXMENUETTEN, komedi i 1 akt med sång; musiken, hemtad utur Haydns egna kompositioner, är arrangerad af Kapellmästarn v. Seyfried. — Biljetter säljas alla dagar uti undertecknads logis hos Hr Verkmästaren Wikstedt, huset N:o 12 & 13 i hörnet af Kronhus- och Gothgatan, midt emot gamla Gästgifvaregården, samt spektakeldagen uti Theaterns Biljettkontor. De af respektive abonnenter, som vilja behålla sina platser, täcktes derom tillsäga dagen förut.

JOH. F. BLOMQVIST. [544]

Sammanträde.

Sjömanna-Sällskapets samtelige Herrar Ledamöter behagade sammanträda i Borgerskapets Herrar Äldstes sessionsrum i 3:dje våningen af Rådhusbyggnaden Onsdagen den 1:sta nästkommande December kl. 4 eftermiddagen, då, bland andra ärender, förekommer att anställas val till Revisorer. [542]

Annonser.

Auktion:

Tisdagen d. 30:de November kl. 12 å dagen försäljes, genom frivillig Auktion på stället, Sexton n:arker Smörs t:jord med åbyggnader i Frälse-hemmanet Brännås, beläget i Fässbergs socken. Vilkoren tillkännagifvas vid tillfället.

Efter anmodan,

N. R. SANDERSON. [537]

Tillvarataget.

På misstanka om olofligt åtkomst, äro följande persedlar anhållna, som rätte ägare kunna återfå, då de i Poliskammaren eller hos mig derom tillkännagifva:

5 st. nya bärkassar;

1 oberedd Renhud, märkt med A. H. i rödkrita på köttsidan, och

2 ne säckar fyllda med Bresiljeträd, vägande omkring 17 L℔.

Götheborgs Polisfiskals-kontor d. 29:nde Nov. 1841: GUSTAF-ROBERG. [545]

Diverse.

Säfvedahls Härads-Rätts den 23 dennes afkunnade dom uti Traktören C. F. Lindqvists konkurs kan under vade-tiden få läsas hos undertecknad. Carl Johans församling den 25 November 1841.

M. LEVANDER,
Smeds-Mästare. [543]

Undervisning i Fransyska Språkets talande och läsande meddelas timvis, så väl för nybegynnare som mera försigkomna. Närmare upplysning har Herr Magister Ekbohrn gunstbenäget åtagit sig att meddela.

COMMISSIONÄR I STOCKHOLM.

Undertecknad, E. O. Tjensteman i flera af här förlagde Embetsverk, erbjuder sitt biträde vid utförande af hvarjehanda kommissioner i hufvudstaden, såsom handlingars intemnande till och uttagande från Embetsverken, Penningelåns erhållande så väl från Bancodisconten och Brandförsäkringsverket, som öfrige publika kassor, fordringars bevakande och indrifvande, varors (äfven i minut) uppköpande och försändande, varu-beställningar hos härvarande Fabrikanter och Handtverkare, hvarjehanda artiklars samt böckers uppköpande på auctioner, annonsers införande i allmänna Tidningarne, eller svars afgifvande på införde annonser, samt hvarje annat lofligt uppdrag. Ferm expedition, accuratess och billigt arfvode utgöra de medel, hvarigenom jag skall söka bibehålla redan vunna och vinna nya committenters förtroende. Vid reqvisitioner å varor, äfvensom vid varubeställningar, böra penningar till fullt betäckande af alla omkostnader medfölja, och erinras att vid större varu-reqvisitioner, äfvensom penningelåns erhållande till större belopp, beräknas mitt arfvode efter ganska lågt procent. Upplysningar i här omnämnde, eller likartade, affärer meddelas, endast postporto bifogas skrifvelsen. Min adress är Stockholm och Kongl. Krigskollegium. Stockholm i Okt. 1841. A. C. ÅBERG. [507]

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 141 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft m

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 141. Onsdagen den 1:sta December 1841.

NYTT FRÅN UTOPIEN.

Gazette Utopienne innehåller följ. officiella underrättelse: Som det visat sig, att Rabulismen, framkallad af den s. k. *fria* (märk icke den "*verkligt fria*") pressens fräckhet å nyo börjat drifva sitt skändliga ofog i vårt älskade grannrike och äfven möjligen kan inträngа bland oss och undergräfva vårt sällhetstillstånd, så varder kungjordt och förordnadt följande:

1. Den gamla lagen, att ingen inhemsk får resa ur landet, förnyas.

2. Ingen främling, med eller utan pass, får beträda landet.

3. Inga utländska tidningar få mera komma öfver gränsen, ej engång för de utländska sändebudens räkning.

4. Inga bref få afgå till utlandet, och de, som komma derifrån, uppbrännas vid gränsen.

5. Köpmän och Bankirer kunna engång hvarje vecka hos Guvernements-Sekreteriatet erhålla besked, huru det står till utomlands. Annars behöfver ingen veta något.

6. Bryggor och chausséer förstöras och ångbåtarne upphöra; ångan användes i stället att slå klentroget folk blå dunster i ögonen med.

7. Som vid landtdagen i vårt kära grannrike blifvit ådagalagt, att *munväder* är ett högst kraftigt antidoton mot propagenda-miasmet och liberalism-febern, så kommer att kring gränsen dragas en kordon af munvädersfabrikanter, för att motblåsa den farliga smittan. Till en början kommer en elitbataljon att upprättas och instruktörer införskrifvas från meranämnda kära grannrike*. Hela korpsen indelas i distrikter, hvart och ett under en chef, som bär titel af Komplett-Evidens-Deduktionsråd.

8. Som priset på knutpiskor och *puder*, dessa för fadersstyrelsen och lycksalighetstillståndet så väsentliga artiklar, i anseende till den starka konsumtionen enormt stegrats, så varda dessa båda effekter till införsel tillåtna.

9. Af hvarje embets- och tjensteman tages ed, att aldrig sjelf tänka.

10. Lärare vid universiteterna och skolorna åligger att med allvar och eftertryck förehålla ungdomen dårskapen och vådan af tänkande på egen hand. Inbillningskraften är tillåten, dock må vederbörande censur bestämma arten och slaget deraf.

11. Då Styrelsen, gifvande ett nytt prof på sin benägenhet, att, till följe af långsamt mognande öfvertygelse, gå tidsandans fordringar till mötes, upphäfde censuren öfver matsedlarne, var den långt ifrån att tro, det vårt älskade folk skulle vara så litet moget för en sansad frihet, att man på de förra skulle få se "Stenborgare", *Potage à la Washington* &c.; hvadan denna licenz tills vidare är suspenderad.

Dessa Våra Nådiga förordningar, ursprungna ur vår landsfaderliga kärlek, hafva till ändamål att trygga Utopiernas lycksalighetstillstånd, befordra deras egendomliga kultur och sanna upplysning, fri från främmande inblandning, samt skydda dem emot den gräseliga, stat och kyrka hotande Rabulismen. Förblifvande &c. &c.

Bladet tillägger halfofficielt, att som man, af månstenars infallande i landet, har anledning att befara, det Rabulismen äfven i Månen utbrutit, så tros att jemval all kommunikation med denna himlakropp kommer att afbrytas.

* * *

Ofvanstående utdrag ur den utopiska gazetten, hvilket genom Red:s af *Tidning för Fahlu Län och Stad* benägna försorg kommit till den sublunariska verldens kunskap, hafva vi ansett oss icke böra förhålla våra resp. läsare, helst det utgör ett supplement till en förordning af senare datum från samma rike, hvilken på månvägen kommit Red. af Phoenix tillhanda, och hvarur vi meddela följande:

§. 1.

All forskning inom det andeliga gebitet varder härmedelst på det strängaste förbjuden. Ingen, som icke blindt tror på allt, hvad de religiösa urkunderna innehålla, kan i statens tjenst varda antagen och anställd.

§. 2.

Akademien för de Fria Konsterna förklaras härmedelst, i kraft af detta Vårt kejserliga edikt, vara för evärdeliga tider upphäfd. Af nyssbemälde konster kommer hädanefter endast danskonsten att inom Vårt rike få utöfvas.*

§. 3.

Till domare komma hädanefter endast de att utnämnas, hvilka antingen icke hafva någon egen öfvertygelse, eller ock gjort sig skyldiga till brott emot vissa

---

* *En Utopisk kalkulatör lär ha uträknat, att med den qvantitet munväder, som vid nämnda Riks- eller Herredag vant i aktivitet, skulle kunna drifvits en ångmachin af 94 oxars kraft.*

* *Vår korrespondent håller före, att denna konst blifvit tolererad af det skäl, att den i en viss sublunarisk hufvudstad gjort en hel hop individer till ök och dragare. Hans Utopiska Majestäts landsfaderliga omsorger gå nemligen isynnerhet ut på att pecorificera, det är på svenska uttydt: förfäa undersåtarne. Har nu, menar H M:t, danskonsten kunnat göra de frie, allvarsamme Svenskarne till kreatur, — huru mycket lättare bör då icke detta kunna ske med de förslafvade Utopierne.*

gamla förordningar, t. ex. duells-plakatet, o. s. v.

§. 4.

Vår glorvyrdige Kejserlige faders dethroniserade företrädares namnchiffer skall på alla offentliga monumenter, kyrkor, milstolpar, länsmärken o. s. v. varda utplånadt, och Vårt eget höga namnchiffer i stället ditsatt. Hvarje bok, i hvilken den afsatte regentens namn nämnes, skall konfiskeras. Den, som talar eller korresponderar med någon af hans efterkommande, har gjort sig skyldig till högförräderi och skall såsom Majestätsförbrytare dömas och straffas.

§. 5.

Som till Vår kunskap kommit att våra undersåtare kalla en af keglorna i kegelleken *Kung* och detta kunde gifva anledning till ovänskap med de främmande nationer, hvilkas regenter hafva en dylik benämning; fördenskull är Vår nådiga vilja och befallning, att detta opassande och vanvördiga missbruk af den kungliga titeln genast bortlägges, vid äfventyr af 28 dagars fängelse vid vatten och bröd. — Den, som på en gång omkullslår den medlersta keglan och kallar densamma *kung*, kommer att anses och straffas såsom skulle han hafva förgripit sig mot ett krönt (Trä-?) hufvud.*

§. 6.

När någon af Våra trogne undersåtare hugnas med den utmärkelsen att beträda den heliga jord, hvarpå Vår kejserliga borg är uppförd, då skall han knäböja och kyssa densamma trenne resor och derefter, krypande och med nedböjdt hufvud, nalkas Vår kejserliga thron. Hvar och en, som en gång haft den oskattbara lyckan att skåda Vårt höga, nådestrålande ansigte, han skall sedan, såsom ett tecken på den ära, honom vederfarits, i alla sina lifsdagar gå baklänges.

§. 7.

Under namn af sol-skatt** kommer hädanefter, att, af hvarje person, som kan läsa rent innantill, uppbäras en afgift af 3 demid'orer (ungefär 10 sv. specier). För ljus af vax, talg, spermaceti, stearin, o. s. v., erlägges ingen afgift, då de nemligen äro tillverkade på Vår kejserliga ljusfabrik och med dess stämpel försedde. För rättigheten att bränna ljus, som äro stöpte på andra inhemska fabriker, erlägges i skatt 2 demid'orer; ljus af Liljeholmens tillverkning äro vid lifsstraff förbjudne.

§. 8.

Bland salt-sorter, som uppräknas i den af Oss senast utfärdade nådiga tulltaxa, har genom förseelse det så kallade *sal atticum* eller attiska saltet, blifvit vid redigerandet uteglömdt, hvadan vi nu till Våra trogne undersåtares efterrättelse låte kungöra, att det, vid äfventyr af lifstidsfängelse för den, som det insmuglar eller begagnar, varder till all införsel och allt bruk i Vårt himmelska kejsaredöme förbjudet.

§. 9.

Alldenstund *snille* och *talanger* visat sig vara ytterst skadliga för menige man; fördenskull hafve Vi, hvilka Våra undersåtares välgång alltid ligger ömt om hjertat, varit betänkte på att utfinna något medel, hvarigenom bemälte förderfliga egenskaper kunde i grund utrotas, och Vi tro oss äfven nu hafva funnit ett sådant i en på planeten Jorden mycket gängse dryck, kallad *Bränvin*. Med luft-linieskeppen Asmodeus, Leviathan och Astaroth hafva vi nu bekommit trenne laddningar af detta dyrbara fluidum, äfvensom en noggrann och fullständig beskrifning på tillverkningen af detsamma. Så väl prof på varan som exemplar af nyssnämnde beskrifning äro för Våre undersåtare *gratis* att bekomma hos Vår Hofapothekare von Beelzebub i hörnet af Dryckenskaps- och Olycksgatorna, Huset N:o 11.

Ett envig emellan en Fransman och en nordamerikansk Vilde.

En fransman blef en gång, under en promenad i en amerikansk skog, varse ett tält, som var täckt med hudar och filtar; han närmade sig detsamma och fick dervid se ett ungt fruntimmersansigte. Snart uppkom genom ord och miner ett slags samtal emellan öknens dotter och mannen från ett civiliseradt land. Det ovanliga deri retade hans nyfikenhet; men som han ej förstod rätta sättet att visa sig artig mot en vild dam och han likväl hastigt ville nå sitt mål, så utstötte hon ett högt skrik, som i ögonblicket förde hennes man, en äkta indiansk kämpe, till hennes sida. Med några ord förklarade hon för honom allt, och fransmannen blef gripen, bunden och öfverlemnad åt fyra Indianer, hvilka tycktes tjena den förnärmade mannen.

Indianerne höllo derpå rådplägning, och beslutet blef, att saken följande dagen skulle afgöras genom ett envig. Vid bullret af åtskilliga instrumenter förkunnades att ett stort antal vildar skulle öfvervara denna strid. Man valde domare, som skulle afgöra de stridiga punkterna. Fransmannen blef underrättad om det förskräckliga i sin ställning. Här var ej frågan om att fäkta med värjan, eller att afskjuta en pistol; han hade endast att välja emellan klubban och tomahawken (ett slags stridsyxa). Han valde den sednare, hvilken, såsom ett ej särdeles tungt vapen, föreföll honom lättast att handtera. Hela staden Louis råkade i rörelse och man sysselsatte sig med att uppfinna medel till att afvända den, fransmannen hotande, faran; men ingenting förmådde dock rubba det beslut, hvilket "Saukis-Indianerne" en gång hade fattat.

Den af dem, hvilken fransmännen hade förolämpat, var ingen annan än "*den Store Örnen*", (Indianerne gifva nemligen i allmänhet sina anförare ett eller annat tillnamn), som härstammade från den berömde Ponthiack, hvilken näst Montezuma och Inkaerne var den förnämsta ibland de infödde.

Följande morgonen vid dagens inbrott församlades de nyfikne. Man hade aldrig förut sett en sådan församling. De kopparfärgade ansigtena, med sina utstående kindben, blixtrande ögon och rödfärgade ögonlock; den korta och tjocka näsan, den breda och fula munnen, de rakade hufvudena, de långa öronen, halsbanden, de såsom prydnad anbragte räfsvansarne och de vajande fjädrarne, allt detta gaf sammankomsten ett mäkta vidunderligt utseende. Några voro höljde i yllefiltar och buro bågar och pilar; andra åter hade endast ett bälte om lifvet; några gingo barfotade, andra buro ett slags damasker, som erinrade om Cimbrernas fotbeklädnad. Fruntimmerna infunno sig med fladdrande hår och afbidade, tysta och vördnadsfulle, som slafvinnor, signalen till striden, samt instämde endast sällan i det hurrarop, som un-

---

* *Utopierna föllo i anledning af detta Kejserliga påbud på den idéen att kalla kungen i kegel-leken:* Narren; *men äfven detta blef förbjudet, af det skäl, att "den medlersta keglan* kallats *konung och följaktligen icke utan vanvördnad kunde* kallas *narr."*

** *Vår korrespondent underrättar oss, att denna skatt väl tillkommit under pretext af att Utopierne hade sin "himmelska regering" att tacka för det yttre ljuset, eller för den lyckan att solen gick upp och ned öfver deras hufvuden; men att den i sjelfva verket hade för afsigt att hämma den intellektuella upplysningen; ty den, som icke kan läsa innantill, får i Utopien begagna dagens och solens ljus, utan någon afgift till kronan och staten.*

der kampen lät höra sig djupt in i de angränsande skogarne.

Ögonblicket var högtidligt, då man såg de båda kämparne inträffa på platsen. Fransmannen var af en adelig familj; hans förfäder hade ofta brutit lansar, och ingenting antydde, att hans mod var mindre, än deras hade varit.

Med stridsyxan i handen afbidade han lugnt sin motståndare. Den store anföraren kom ändtligen. Hans ställning var stolt; han bar sitt, med tvenne räfsvansar smyckade hufvud, med en värdighet, hvari tycktes ligga något förakt för den, mot hvilken han skulle kämpa. Han var naken, och, tatuerad med alla möjliga slags färgor, liknade han snarare ett vilddjur, som vill störta sig öfver sitt byte, än en hjelte, som med vapen i hand ville afgöra en strid. Slutligen gafs signal att kampen skulle begynna.

"Den store Örnen" uppslog straxt ett högt skratt och gjorde åtskilliga rörelser, i det han nedböjde och uppreste sig åter liksom en hyena, som lurar på rätta ögonblicket att kasta sig öfver sitt rof; men Fransmannens ögon gnistrade lika vildt som hans och visade honom, att han hade att göra med en man, som var beredd på att afvisa och återgälda hvarje anfall. Vilden lopp i en cirkel rundtomkring Fransmannen, för att på så sätt locka denne till att uttömma sina krafter; men Fransmannen inskränkte sig blott till försvar och rörde sig endast så mycket, som var oundgängligt nödvändigt, för att afvärja ett plötsligt angrepp. Ändtligen störtade sig Vilden, som dittills endast hade tröttat sig sjelf, med ett enda språng på sin motståndare och försökte att med blixtens hastighet såra honom i sidan; men Fransmannen parerade hugget med sådan köld, att man kunde begynna att fatta något hopp om honom, isynnerhet då man såg, att han tillfogat den *Store Örnen* ett djupt sår i skuldran. Då Vilden såg sitt blod flyta, förnyade han sina angrepp med den yttersta häftighet, och nu begynte en strid dem emellan, vid hvilken yxa träffade yxa, så att gnistorna flögo rundt omkring; huggen fördubblades, blodet strömmade från de kämpande ned på jorden, som tycktes darra under deras fötter. Man såg ej mera hvarken någon Vilde, eller någon Fransman, utan endast tvenne blodiga varelser, som med förtviflans raseri störtade sig på hvarandra. Slutligen utstötte den ene af dem ett förskräckligt vrål och störtade till marken. Fransmannen hade segrat: Ponthiaks sista telning, *den Store Örnen,* låg död på valplatsen. Hvilken förskräcklig syn! Ett yxhugg hade klyft hans panna; den utmattade segervinnaren stod ännu en stund slagfärdig, af fruktan för, att den besegrades död endast kunde vara en vanlig indiansk krigslist.

En allmän oro uppkom. Man trodde, att Vildarne skulle taga hämnd för detta nederlag; men detta blef alldeles icke förhållandet. De upphäfde ett segerskri, och Fransmannen blef, oaktadt sina sår, bortförd i triumf. Man förde honom hem till hans hus, och dagen derpå öfverlemnade anförarne för Saukis-stammen honom den fallnes vapen såsom segertecken. Hans boning blef sålunda likt ett indianskt vapenhus, der man öfverallt såg bågar, pilar, lansar, yxor, klubbor, dolkar, runda och äggformiga sköldar, som på mångfaldigt sätt voro utsirade.

Under det att detta försiggick, fick man utanför dörren plötsligt höra hurrarop; man dansade derutanför och en fana svajade, ty man bragte i triumf till segerherren hans fallne fiendes hustru och förkunnade honom, att han var upptagen i Saukisstammen och att det endast berodde på honom sjelf, om han ville intaga *"den store Örnens"* plats och blifva stammens öfverhufvud, hvilken heder han dock undanbad sig. Till och med den indianska skönhet, som på satt och vis var orsaken till hans vunna ära och anseende, vägrade han att emottaga.

Hvarjehanda.

Något "för Marinerne."

Nedanstående berättas i ett Amerikanskt blad, såsom en verklig tilldragelse: "Då en gång paketskeppet "Coriolanus" återvände från Liverpool till NewYork, angreps skeppstimmermannen af en häftig sjukdom, som innan kort bortryckte honom. Han hade en intressant, älskvärd son, som hjelpte honom i hans yrke och älskade honom med den innerligaste ömhet. Den arme ynglingens hjerta nästan krossades af denna bittra förlust, och ingen uppmaning kunde förmå honom att skilja sig från fadrens lik. Nu gjordes de vanliga anstalterna till en begrafning på sjön: den stackars timmermannen insyddes i ett stycke segelduk jemte en gammal slipsten, en bila och ett huggjern, för att så i oceanens djup befordras till den eviga hvilan. Den olycklige ynglingen blef nästan vansinnig, då hans fader skulle nedsänkas i djupet, och måste fasthållas af ett par matroser, på det han ej måtte störta sig efter. Men ynglingen slet sig med jättekraft ur matrosernas armar och störtade sig på liket, just i det ögonblick då detta plumsade öfver relingen. Det var för sent att rädda sonen; man fick blott se, huru den olycklige ynglingen, omfattande i vild förtviflan sin faders kropp, hastigt sjönk och för alltid försvann i oceanens outgrundliga djup. Detta skedde på 97:nde breddsgraden och 79 graders längd, såsom noga fanns antecknadt i skeppsjournalen. "Coriolanus" anlände till New-York, och återseglade till Liverpool, sedan alla tillrustningar till nästa öfverfart voro träffade. Då skeppet ankom till 69:nde bredd- och 48:nde längdgraden, fångades en oerhörd haj, och sedan vidundret blifvit draget upp på däck, tycktes ett högst ovanligt buller utgå från dess mage. Djuret öppnades och man fann deri — o, under öfver alla under! — fadren, sonen, slipstenen, bilan och huggjernet. Den arma timmermannen hade icke verkligen varit död, utan blott befunnit sig i en stark lethargi, då han insyddes, och man fann honom nu sysselsatt att slipa sin bila, under det att sonen drejade slip-stenen, emedan båda just nu hade beslutat, att genom hafsvidundrets buk öppna sig en väg till ljuset!!!

Också en dom.

I en by i Frankrike, vid namn *Seilh,* anklagade tvenne gummor hvarandra för ett och samma brott. En kalkon, hvilken begge påstodo tillhöra sig, utgjorde eris-äpplet. Chevalier *Dubourge,* som var Maire på stället, kunde ej grunda sin dom på någon af de tvistandes moralitet, alldenstund begges rättskänsla och sanningskärlek voro lika tvifvelaktiga, hvarföre han föll på följande enkla medel att skipa rätt. Han förklarade nemligen, att, alldenstund det var mycke svårt att döma i denna sak, ville han uppdraga sin myndighet åt kalkonen, och låta denne afkunna utslaget. Han befallte derföre, att kalkonen skulle, vid solens nedgång, föras till stora torget och der lösslappas. På det sättet skulle åt nämnde djur sjelf öfverlemnas valet af nattlogis, hvilket det säkert skulle taga hos sin verkliga egarinna. När kalkonen, på satt Mairen befallt, blifvit lös-

släppt, såg man honom också verkligen trippa åstad till det välbekanta hönshuset, och hvar och en gaf sitt bifall till denna dom, hvilken, änskönt den fälldes af en kalkon, som man annars anser för ett mycket dumt djur, på intet sätt vittnade om dumhet.

På en af de täckaste villor i närheten af Paris lekte man en dag en pantlek, kallad: *Korgen.* Sällskapet bildar dervid en cirkel; en herre eller dam förser sig med en liten korg och vänder sig derpå till hvarje särskilt person af sällskapet med den frågan: "*Hvad lägger ni i min korg?*" Blott ett enda ord får lemnas till svar och detta bör ända sig på *on;* i annat fall måste pant erläggas. Turen hade just kommit till en ung, skön fröken att bära korgen. Redan hade hon gjort sin rund bland hela sällskapet och i sin lilla korg skördat den barockaste samling af föremål ur både naturens och konstens rike, då ordningen kom till den sista medlemmen af den lilla kretsen, en ung, ogift herre, att lägga något i densamma. Denne stammade dervid så länge, att man just var i begrepp att utropa: "*en pant!*" då han i sin förvirring med högljudd stämma utropade: "*En million!*" Förunderligt nog har denna skänk stannat i den sköna frökens lilla korg; ty trenne månader derefter erhöll man underrättelse om hennes förlofning med samme unge herre, som verkligen skall vara egare af en million.

Den 14:nde Okt. innevarande år blefvo i Paris, kl. 8 på morgonen, flera fångar utsläppte ur Laforce, emedan de hade utstått sin strafftid. Fyra af dem gjorde straxt en visit i ett nära liggande värdshus, för att med en duktig frukost fira den lyckliga tilldragelsen. Men då, såsom bekant är, en fånges observationsförmåga vanligen är mycket skarp, så hade också det värda fyrväpplingsbladet knappt stuckit näsan väl in i en liten, intill salen stötande kammare förrän de fingo syn på en grå lärftspåse, hvars konturer utvisade några ojemnheter, liksom om femfrancsstycken deri voro förvarade. De ansågo det för sin skyldighet, att närmare öfvertyga sig om saken och lemnade straxt rummet. Värden inträdde snart derpå — och sin säck och sina franker såg han aldrig mera åter.

Scribes nya fem-akts komedi: *Une rupture* skall i intrigens inveckling, finhet i sedemålning, behag i teckning och snillrik behandling af språket öfverträffa allt, hvad denne produktive författare hittills presterat. Ämnet grundar sig ej, såsom i pjesen: *Ett glas vatten,* på ett historiskt faktum, utan utgör en ren uppfinning och är hemtadt midt ur det moderna sällskapslifvet; äfvenledes finnes i detta stycke inga politiska anspelningar.

Gutenbergs-tårtor. Konditorn Ludvig Rudolph i Berlin har för kort tid sedan annonserat Gutenbergs-tårtor till salu Förorsaka de äfven tryckning i magen, så torde de väl finna få afnämare.

Näsvurmen. Vill man lära känna löjliga personager, så bör man se sig omkring ibland Engelsmännen. I London finnes för närvarande en person, som ej sysselsätter sig med annat, än att samla näsor. Så snart han får se en näsa, som förefaller honom på något sätt pikant, aftecknar han densamma genast och förvarar den i sin talrika näs-samling.

I Trentham i England har nyligen en qvinna vid 76 års ålder och som redan förut fem gånger varit i brudstol, gift sig med en person, som är 22 år yngre än hon.

Tillkännagifvanden.

Fredagen den 3:dje December uppföres å Stora Theatern, till till förmån för undertecknad: PAGE-INTRIGERNE, Komedi i 5 akter, öfversättning; derefter för första gangen: JOSEPH HAYDN ELLER OXMENUETTEN, komedi i 1 akt med sång; musiken, hemtad utur Haydns egna kompositioner, är arrangerad af Kapellmästarn v. Seyfried. — Biljetter säljas alla dagar uti undertecknads logis hos Hr Verkmästaren Wikstedt, huset N:o 12 & 13 i hörnet af Kronhus- och Göthgatan, midt emot gamla Gästgifvaregården, samt spektakeldagen uti Theaterns Biljettkontor. De af respektive abonnenter, som vilja behålla sina platser, täcktes derom tillsäga dagen förut.

JOH. F. BLOMQVIST. [544]

MUSIKALISK SOIRÉE.

Den förste af de 4 subscriberade Musikaliska Soiréerne med dans, gifves Måndagen d. 6:te i Bloms stora Sal Subscriptions-listan är att tillgå i Hr N. J. Gamperts Bokhendel, hvarest inträdes-korten för Resp Subscribenter äro att afhämta. Biljetter äro att tillgå såväl i nämnde Bokhandel, som vid ingången till Soiréin, som börjas kl. 7. e m.

I anseende till räkenskapernes afslutande kommer Götheborgs Sparbank för insättningar och uppsägningar att sista gången under innevarande år hållas öppen Lördagen d. 11.te instundande December, och kungöres alltså till Delägares efterrättelss, att för kollationering och upplupne räntors införande, emot erhållande af qvittenser, inlemna sine Motböcker uti Sparbanken Thorsdagen d. 16:de eller Fredagen d. 17:de Dec., emellan kl 10 och 12 f. m., eller ock från kl. 4 till 6 eftermiddagen; hvarefter Banken, för nya insättningar och uppsägningar. åter öppnas Lördagen d. 22:dre nästkommande Januari; hvarjemte tillkännagifves, att, till undvikande af trängsel och uppehåll, insättningar och uppsägningar för Lördagarne d. 22:dre och 29:nde Januari äfven expedieras Fredagarne förut om eftermiddagen på vanlig tid, till ett antal af omkring 200 N:r.

Direktionen önskar och hoppas, det vederbörande icke uraktlåta, att. på förenämnde dagar inlemna Motböckerne, till förekommande af uppehåll och olägenhet vid afslutningen; och erinras, att insättningar å ny räkning för nästa år på oafslutade Motböcker icke emottagas, innan de förut till afslutning blifvit förevisade. Götheborg d. 25:te Nov. 1841.

DIREKTIONEN
för Götheborgs Sparbank. [540]

Annonser.

Auktion:

Tisdagen d. 7:nde December kl. 4 eft. m., hålles uti Sahlgrenska Sjukhuset entreprenad-auktion till den minstbjudande att under sex månader, räknadt från d 1 ste Januari 1842 derstades aflemna följande: rågmjöl, hvetemjöl, hafregryn, risgryn, ärter, salt, sill, potäter, lakritz, ingefära skarp- och kryddpeppar, ättika, bränvin, tvätt- och raktvål, ljus, såpa, honung, ost och smör. [546]

Tillvarataget.

På misstanka om oloflig åtkomst, äro följande persedlar anhållna, som rätte ägare kunna återfå, då de i Poliskammaren eller hos mig derom tillkännagifva:

5 st. nya bärkassar;

1 oberedd Renhud, märkt med A. H. i rödkrita på köttsidan, och

2:ne säckar fyllda med Bresiljeträd, vägande omkring L℔.

Götheborgs Polisfiskalskontor d. 21:ste November 1841. GUSTAF ROBERG. [545]

Diverse.

Säfvedahls Härads-Rätts den 23 dennes afkunnade dom uti Traktören C. F. Lindqvists konkurs kan under vade-tiden få läsas hos undertecknad. Carl Johans församling den 25 November 1841.

M. LEVANDER,
Smeds Mästare. [543]

Undervisning i Fransyska Språkets talande och läsande meddelas timvis, så väl för nybegynnare som mera forsigkomna. Närmare upplysning har Herr Magister Ekbohrn gunstbenäget åtagit sig att meddela.

Kollekten till Sahlgrenska Sjukhuset sistlidne Söndag utgöra 306 R:dr 25 sk. b:ko, hvarföre Direktionen får aflägga sin vördnadsfulla tacksamhet. Götheborg den 30 November 1841. [547]

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 142 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 142. Lördagen den 4:de December 1841.

Götheborg.

I N:o 134 af denna tidning omförmältes, att man på den härstädes senast hållna nykterhetssammankomsten beslutade, att ett å densamma uppläst förslag till stadgar för den blifvande Nykterhetsföreningen skulle genom något af stadens tidningsblad offentliggöras, på det att hvar och en, som intresserar sig för dess framgång, måtte på förhand kunna göra sig bekant med de grunsatser, på hvilka nyssbemälte förening kommer att hvila, och hafva tid att med sig sjelf afgöra, huruvida han vill biträda densamma eller icke. Vi meddela i dag, på ett annat ställe i det för läsaren liggande bladet, ofvannämnde förslag, och anse oss böra nämna, att ett nytt nykterhets-sammanträde kommer att hållas d. 13:de innevarande månad.

= Uti den till Statskontoret från härv. Landshöfdinge-embete insända 3:dje årsberättelse förmäles, att, inom Götheborgs och Bohuslän, afkastningen af råg, hvete, ärter, bönor och potates ej kan betraktas annorlunda än såsom under medelmåttan, och af korn, blandkorn och hafra endast medelmåttig. Skörden anses likväl ej allenast såsom tillräcklig för länets behof, utan ock, hvad vårsäden beträffar, medgifva öfverskott till afsalu. Någon foderbrist befaras ej.

= Privata underrättelser gifva vid handen, att man i en af grannstäderne firat bibelöfversättuings-jubelfesten med ottesång, högmessa som vanligt, och — *bal på aftonen.* De goda stadsboarne ville nemligen draga all möjlig nytta af den i och för jubelfestens högtidliga firande ditförskrifna musikens närvaro, och trodde sig icke kunna göra det på ett bättre och nöjsammare sätt, än att taga sig en svängom, i stället för aftonsången. Se det kan man rigtigt säga är att "gripa tillfället vid de fladdrande lockarne och slå två flugor i en smäll."

= I enskild skrifvelse af d. 20:nde d:s underrättas vi, att man i Fjärås kyrka firat nyssbemälte, för hvarje sann kristen dyrbara, högtid med *stiftandet af en nykterhetsförening,* för hvars framgång församlingens aktningsvärde själasörjares nit och verksamhet är en säker borgen. Tillika uppmanades åhörarne, att, efter råd och lägenhet, göra ett sammanskott, hvaraf hälften skulle användas till inköp af biblar, att utdelas inom församlingen, och den andra hälften öfversändas till Götheborgs Stifts Bibelsällskap — en proposition, som äfven med glädje och välvilja af sockenboarne omfattades.

= Det af Kustvakterne A. Thulin och N. Sörenssen från hemmans-egaren A. Mattsson i Frölunda d. 27:nde sistl. November gjorda beslag bestod af 117 stycken fasonerade bomullsdukar.

= Samma dag hafva vaktmästarne D. E. Liljegren, A. Olsson och B. A. Lindberg från fiskaren Johan Nilsson under beslagsanspråk anhållit 36½ dussin bomullsstrumpor.

= D. 1:ste dennas hafva Tullinspektoren S. Ryberg och vaktmästaren D. E. Liljegren från en okänd flyktande person anhållit 3:ne stycken i ett vedlass förstuckne kläden. — Samma dag har Inspektoren A. Erlandsson, vid lägenheten Pilkrogen, från en okänd flyktande person under beslagsanspråk anhållit 48 stycken Sitz. Vid en på eftermiddagen å samma ställe af bemälte Kustinspektor och Kustsergeanten Adebar anställd husvisitation påträffades, dels under trossbottnen uppå en vind, och dels i en i ett uthus liggande torfhög, diverse manufakturvaror, hvilka under beslagsanspråk anhöllos och till härv. Tullkammare under bevakning inforslades.

LITET OM MYCKET.

FÖRRA ARTIKELN.

Om den stillhet, hvilken för närvarande råder i landet, verkligen, såsom de goda tidningarne vilja inbilla oss, hade sin grund i de af Regeringen under loppet af de sistförflutna tre decennierna vidtagna åtgärder, och följaktligen utgjorde det epikureiska lycksalighets-tillstånd, hvari man försjunker, när man är rätt innerligen nöjd och icke känner till någon saknad eller några behof, — om, säga vi, detta vore fallet, så vore det icke allenast en pligt, utan äfven en nödvändighet för hvarje oppositionstidning att upphöra. Man skulle nemligen då dels icke finna någonting att tadla, och dels icke någon, som ville läsa de uppsatser, i hvilka man uttryckte sitt missnöje öfver sakernas nuvarande ställning. Då nu emellertid detta icke på något sätt är fallet, så tyckes man, till följe af alla menskliga beräkningar, vara berättigad att draga den slutsats, det den nu rådande stillheten (för att ej säga slöheten) antingen har sitt ursprung deruti, att folket blifvit trött af att vara verksamt, då det icke ser några resultater af sina uppoffringar; eller ock att det, liksom de eldsprutande bergen före ett våldsamt utbrott, förhåller sig stilla endast för att samla nya krafter, eller också att det, glömskt af det förflutna och det närvarande, endast lefver i inbillningens verld och låter Hoppet sjunga sig till sömns med melodiska vaggvisor om en bättre, skönare, mera ärorik, politisk framtid.

Må det förhålla sig härmed, huru som helst! Nekas kan emellertid icke, att ej

allt hos folket är såsom det borde och skulle vara. Brist på enighet, energi och sjelfförtröstan företer sig nästan dagligen, och vid våra riksmöten visar sig detta missförhållande i sin klaraste dager. Den ene vill hit, och den andre vill dit; det allmänna bästa måste stå efter för enskilta eller korporations-intressen; häftighet och partiskhet leda förhandlingarne, i stället för en lugn, men kraftfull fosterlandskärlek; Regeringen ger löften och förhoppningar, utan att hålla eller förverkliga desamme; folket, trött af att gäckas, blir å sin sida kallt, njuggt och motsträfvigt; de tvenne statsmakterne, i stället för att handla i den innerligaste förening med hvarandra, gå hvar sin väg, eller, om de mötas, repellera de hvarandra som tvenne motsatta poler. Hvad skall en gång blifva af allt detta? frågar sig med djup smärta den sanne fosterlandsvännen. Hvad af detta krigstillstånd mellan krafter, som ständigt borde samverka, och *utan* hvilkas samverkan ingenting för fäderneslandet nyttigt och gynnande kan åstadkommas? Man lofvar sig mycket af ett förändradt representationssätt, och äfven vi tro att m y c k e t derigenom vore att vinna; men icke räkna vi oss till dem, som i en dylik reform vilja se en nationens fullkomliga pånyttfödelse, ett radikalt botemedel för a l l t det onda, hvarmed statskroppen i så lång tid laborerat och som ännu fortfar att sprida sitt gift till de aflägsnaste delar af densamma. F o r m e n, vi vete och erkänna det, gör i våra tider ganska mycket till saken, men anden, a n d e n är väl dock det, som skall lefvandegöra, som skall väcka materien till eftertanka, till beslut, till handling. För att kunna hemta någon verklig och varaktig nytta af en reform i våra konstitutionella elementer, så genomgripande som upphäfvandet af den gamla antinationella fyrdelningen, måste således det, som utgör statens lifsprincip, *förtroendet mellan Regeringen och folket,* återställas, och detta kan icke ske utan en total omstöpning af de begge statsmakternas nuvarande inbördes förhållanden. Det blir således nödvändigt

A

FÖR REGERINGEN.

1.

Att hon i sina offentliga framställningar till folket bortlägger allt sjelfberöm och endast later de af henne utförda goda verk tala, alltid erinrande sig, att hon är t i l l för att "styra allt till det bästa"; att detta är hennes *p l i g t;* att allt berömmande af sig sjelf för uppfyllande af pligt är s k r y t, och att skryt icke anstår en vis och upplyst Regering.

2.

Att hon vid förvaltandet af statsmedlen alltid ihågkommer, att hvarje riksdaler, som hon (naturligtvis utan något smutsigt gnideri) kan spara, *är en vinst för landet,* och att således alla onödiga utgifter, af hvad namn de vara må, böra på det sorgfälligaste undvikas.

3.

Att hon, så vidt möjligt är, *sjelf* tager kännedom om landets förhållanden och icke blott förlitar sig på inkommande rapporter, eller på några lycksökares försäkringar om det i detsamma rådande allmänna välståndet.

4.

Att hon vid afgörandet af alla, hennes bepröfvande underställda, angelägenheter, af hvad beskaffenhet de än må vara, ständigt iakttager den samvetsgrannaste rättvisa och opartiskhet. Excellensen och backstugusittaren hafva i detta afseende på henne lika stora anspråk.

5.

Att hon vid tillsättandet af alla, af hennes val beroende, embetsmän, uteslutande gör afseende på *förtjensten,* och således icke på börden, eller de enskilta fördelar, hon af vissa personer, under vissa förhållanden, kan hafva haft. Det gifves ingenting, som i folkets ögon mera kan nedsätta en Regering, än om det finner, att hon, vid bortgifvande af statens embeten och tjenster, begår mannamån; ingenting, hvarigenom hon lättare kan förvärfva dess kärlek, än genom ett samvetsgrannt uppfyllande af sin pligt i detta hänseende.

6.

Att hon, så vidt möjligt är, understödjer och upphjelper *näringsfliten,* alltid ihågkommande, att den är statskroppens hjerta, och att om hjertat är sjukt, så lider och aftynar så småningom hela organismen. Att vi under ordet "näringsflit" äfven inbegripa den verksamhet, som fyller våra lador med skördar, vara ängar med betande hjordar och våra visthus med andra lifvets förnödenheter, torde knappast behöfva erinras.

7.

Att hon icke inblandar sig i kommunernas enskilta görande och låtande, så vida icke detta skulle stå i strid med gällande lagar och författningar, eller göra verkligt intrång i andras rättigheter.

8.

Att hon icke betraktar oppositionen såsom en *fiende,* utan såsom en nödvändig motstånds- eller återhålls-kraft i statsmekanismen. Att hon således *hör, ser* och *pröfvar* allt, hvad den kan hafva att framställa, samt deraf väljer *det bästa,* det med landets och nationens välgång mest förenliga, äfven om det stundom icke skulle vara öfverensstämmande med hennes egna åsigter.

9.

Att hon, så vidt möjligt är, går folkets *allmänna* önskningar till mötes. Att gifva efter för en nations billiga och på rättvisa grundade fordringar är lika långt från *svaghet,* som stridighet och motvilja äro från allvar och sann moralisk kraft i vilja och handling.

10.

Att hon erinrar sig tiden, i hvilken både hon och folket lefver, och med visshet vet att lämpa sig derefter. "En långsamt mognande öfvertygelse" u t a n r e s u l t a t e r är som en vild-apel, hvilken aldrig utan ympning kan frambringa några helsosamma och välsmakande frukter, man må gifva den aldrig så lång tid för att hinna till utveckling och mognad.

11.

Att Regenten vet att med urskiljning välja sin omgifning. Valet af densamma bör således icke bestämmas af t i l l f ä l l i g h e t e n, såsom att en eller flere individer kunna med lätthet uttrycka sig på ett visst språk; icke heller af e g e n k ä r l e k e n, i det man lämpar sitt val *så,* att man är säker om att aldrig blifva motsagd; icke heller af n y c k e n, i det man för en kort tid fäster sig vid någon viss person; icke heller af s v a g h e t f ö r b ö r d e n, i det man till höga förtroendeposter endast kallar adelsmän; icke heller af p a s s i o n e n, i det man besätter statens högsta och vigtigaste embeten med impopulära individer, *endast för att trotsa och visa sin makt.* — En Regent har af Samhället blifvit ställd på en plats, som bör höja honom öfver alla låga, småaktiga motiver. Hvarje steg, om än aldrig så ringa, hvilket han tager från det rätta, det tillbörliga, är ett steg *nedåt* — är ett förringande af de upphöjda egenskaper, hvilka man tänker sig förenade med den kungliga purpurn, med rättigheten att representera folkets ma-

jestät. "Säg mig med hvem du umgås, och jag skall säga dig hvem du är", heter det i ett gammalt talesätt, som aldrig kan finna större tillämplighet, än i fråga om en Regent och de personer, med hvilka han omgifver sig i allmänna lifvet och i rådkammaren.

Förslag till förändrad redaktion af Stadgar, antagne af Götheborgska Sällskapet för Nykterhetens befrämjande d. 13 December 1830, nu framlagdt i afsigt att tillvägabringa en sammsmältning af detta äldre Sällskap och de elementer till ett nytt, som kunna förefinnas.

§. 1.

Sällskapet, som förut kallat sig *Götheborgska Sällskapet för Nykterhetens befrämjande*, antager nu, i den förhoppning att kunna verka äfven utom den närmaste omgifningen, den utvidgade benämningen af *Nykterhets-Sällskapet i Götheborgs Stift.*

§. 2.

Då efterdömen verka kraftigare, än blotta råd, och enhvar bör känna sig sjelf i stånd till de försakelser, som han föreslår andra, äfvensom vara synbarligen genomträngd af den öfvertygelse, som han hos andra vill tillvägabringa, så blir visserligen det osvikligaste medlet till befrämjande af Sällskapets ändamål, att ej mindre för egen del aflägga bruket af spirituosa eller sådana drycker, i hvilka alkohol utgör den väsentligare beståndsdelen, än jemväl att alldeles afstå från bjudning af sådane drycker åt andra; men då den närvarande tiden, särskilt med afseende på Nykterhets-saken, just är en öfvergångsperiod, och Sällskapet så litet som möjligt vill antaga en exklusiv karakter, utan fasthellre önskar med sig införlifva hvar och en, som, med intresse för *saken*, ännu möjligen tänker olika i afseende på *sättet*, finner Sällskapet tjenligast, att också inom sig sjelft organisera sig i öfvergångs-formationer, grundade på de olika elementer, som för ändamålet kunna vara att tillgå. Sällskapet tecknar sig derföre i *trenne klasser*, nemligen:

1:sta Klassen: hvars medlemmar hvarken sjelfva förtära eller åt andra bjuda de företrädesvis så kallade Spritdryckerna eller uppblandningar deraf, utom vid styrkt medicinskt behof.

2:dra Klassen: hvars medlemmar sjelfva alldeles afhålla sig från förtäring af spritdrycker, med undantag af det medicinska bruket; men som icke frånsäga sig att deraf bjuda andra, när omständigheterna sådant fordra, enligt deras eget bedömande.

3:dje Klassen: hvars medlemmar väl icke ännu hunnit alldeles afvänja sig från spritdryckers begagnande, eller ej ännu blifvit fullt öfverens med sig sjelfve om absoluta nödvändigheten af spritdryckernas fullkomliga bortläggande, eller ej ännu blifvit tillräckligt öfvertygade om exemplets vigt, för att genast taga ut steget mot sällskapets högsta mål, men som dock, under varm önskan för fortgången af sällskapets nyttiga verksamhet, understödja densamma med minst 10 R:dr banko årligen, till skrifters utgifvande och spridande för ändamålet.

§. 3.

Ingen afgift fordras för inträde i de med *exempel* verkande begge första klasserna; men frivilliga gåfvor emottagas med tacksamhet af förvaltningen.

§. 4.

Då det är de högre stånden, från hvilka allt, som någonsin blifvit folksed, ursprungligen utgått, om också det förderfliga i seden först hos sjelfva det lägre folket påtagligast visat sig, är det en mensklighetspligt för hvar och en, som genom sin bildning eller sin plats i samhället är föremål för mångas uppmärksamhet, att genom inflytandet af antingen sitt exempel, eller sina råd, eller helst beggedera, söka utrota denna från de bättre klasserna härkomna *sed*, som hos folket urartat till *osed*. Det är derföre, som sällskapet i första rummet räknar på *alla de bättres, alla de upplystares* deltagande och medverkan till osedens utrotande, der den finnes, och till dess utestängande, der den ännu icke fått insteg, hos det uppvexande slägtet. Under denna rubrik: *de bättre, de upplystare* tror sällskapet sig kunna inbegripa äfven de fleste *mödrar* och *systrar*, hvilkas betydelse i denna fråga är större, än de kanske sjelfva betänkt, och än den stora mängden, som icke tänker, vill medgifva. Qvinnan är väl physiskt svagare, än mannen, men oberäknadt hennes i vår tid ej ovanliga intellektuella öfvervigt, är hon oftast moraliskt starkare genom sin förmåga af ädel uppoffring, genom sitt oberoende af vanor, för hvilka mannen ofta dukar under, genom sin djupare blick i menniskohjertat och sin innerligare kärlek till det, natur och pligt bjuda henne att älska. Men på samma gång sällskapet sålunda tillkännagifver sin förhoppning, att hos alla de bättre och upplystare *af begge könen* kunna påräkna det kraftigaste biträdet i sin verksamhet, bör sällskapet tillika förklara, att det anser ingen, icke ens den ringaste, stå så obemärkt, så alldeles för sig sjelf i lifvet, att icke hans exempel kan på någon verka godt, och att sällskapet således med nöje emottager äfven den ringastes medverkan, som anmäler sig att i sällskapet såsom ledamot inträda.

§. 5.

De företrädesvis så kallade *spirituösa dryckerna*, det är: de, i hvilka *alkohol* eller *sprit* till väsendtligare del ingår, äro: *bränvin, rhum, gin, konjak, arrak, whisky.* Till utrotande af dessa dryckers bruk, annorlunda än undantagsvis och såsom medicin, är det således, sällskapets verksamhet ytterst syftar. Att dit också böra hänföras sådana drycker, som beredas genom blandning af någon utaf dessa med andra ämnen, såsom: *punsch, toddi, grogg, panacé, gök,* eller hvad namn de eljest kunna hafva, fordrar konseqvensen. Slutligen är det också påtagligt, att sällskapets ledamöter vid bruket af de jästa dryckerna, hvartill hänföras: *vin, mjöd, öl* och *porter* anse sig förbundna att iakttaga en sådan måttlighet, att icke bruket af det ena tillintetgör, vare sig exemplet *af*, eller uppmaningarne *till* återhållsamhet från det andra. Dessa så kallade *jästa* drycker skilja sig från de förut nämnda, egentligen s. k. *spirituösa* eller *spritdryckerna*, utom i berednings-sättet, (i hvilket afseende spritdryckerna kallas *brände* eller *destillerade*) äfven och hufvudsakligen dels i afseende på spirithalten, så nemligen, att i de brända dryckerna gemenligen ingår omkring 50 procent alkohol, hvaremot i de starkaste viner endast 25 procent, och i mjöd, öl och porter mellan 8 och 4 procent, dels också, och till följe af nyssnämnde omständighet, i afseende på skadligheten för hälsan, enär alkoholn, som naturen ingenstädes sjelf frambringar, är en mot menniskokroppen fiendtlig konstprodukt, som ic-

ke kan af matsmältnings-organerna förvandlas, eller till nutriment förarbetas, och följaktligen de drycker, i hvilka detta ämne till någon större qvantitet ingår, i samma mån äro för menniskan onaturliga och för hälsan på längd förstörande.

§. 6.

Sällskapet använder för det i sjelfva dess benämning antydda ändamål de medel, som, jemte det egna exemplet, annorstädes befunnits verksammast, nemligen uppmuntrings-tal och upplysande historiska framställningar, samt, så vidt tillgångar och andra omständigheter det medgifva, gratis utdelade tryckta skrifter, varnande för dryckenskap och uppmuntrande till nykterhet.

§. 7.

Sällskapets Förvaltning består af en Ordförande, en vice Ordförande, en Skattmästare, hvilka väljas vid sista allmänna sammankomsten hvart år; en Sekreterare, som af Ordföranden utses, en Sekreterare-suppleant, som af Sekreteraren föreslås, samt dessutom af 5 andra Ledamöter. Denna förvaltning väljes gemensamt af hela sällskapet, men valbare äro endast ledamöter af de tvenne första klasserna.

§. 8.

Sällskapet har ordinarie sammankomst två gånger om året, i December eller Januari, samt i Juni eller Juli, på dag och ställe, som genom stadens tidningsblad tillkännagifves. Dessa sammankomster vare alltid offentliga, och inbjudes till deras bevistande ortens nykterhetsvänner samt Götheborgs innevånare af alla samhällsklasser och af begge könen. Vid dessa sammankomster hållas alltid uppmuntrings-tal eller upplysande historiska föredrag i nykterhets-frågan. Vid slutet af hvarje sammankomst framlägges sällskapets matrikel, på det att nya ledamöter må hafva tillfälle att teckna sig. Äfven mellan sammankomsterna kan teckning ske hos sekreteraren, som har matrikeln i sitt förvar.

§. 9.

Till enskilta sammankomster kallar Ordföranden sällskapets förvaltning, så ofta sällskapets angelägenheter sådant påkalla; äfvensom förvaltningen äge rätt, att, om så erfordras, sammankalla sällskapet mellan de ordinarie sammankomsterna.

§. 10.

Sällskapet har ingen solidarisk ansvarighet för hvarje särskilt Ledamots fasthet i beslutets hållande, hvaraf följer, att, i den oförmodade händelse någon Sällskapets ledamot skulle handla emot sin, genom namnets tecknande i sällskapets matrikel, offentligt uttalade öfvertygelse, han dermed de facto har ur sällskapet utträdt och hans förhållande följaktligen på intet vilkor må ligga sällskapet till last. Icke heller fordras eller förutsättes för sällskapets sammanhållning någon annan gemenskap i åsigter, än i afseende på denna fråga, hvarmed sällskapets verksamhet sysselsätter sig.

§. 11.

Det stånde hvar och en ledamot fritt, att, om han efter mogen öfverläggning dertill kan känna sig föranlåten, afgå ur sällskapet, när muntlig anmälan derom sker hos Sekreteraren; och vare ett sådant steg, då det på grund af förändrad öfvertygelse och icke af nyck, eller andra orena motiver, tages, ingalunda att anse såsom något vanhedrande. Deremot åligge det förvaltningen, att vid hvarje ordinarie sammankomst, på samma gång, som den redogör inför de församlade ledamöterne, för alla ärender, som röra sällskapet, icke underlåta att kungöra de personers namn, som, utan en sådan anmälan, att ur sällskapet vilja utträda, veterligen handlat emot de grundsatser, dem de genom sitt inträde i sällskapet gifvit sig utseende af att hylla.

§. 12

Sällskapet sätter sig i beröring med Svenska Nykterhets-sällskapet och anser sig som en filial-afdelning af detsamma.

Tillkännagifvanden.

Söndagen den 5 Dec. uppföres på Stora Theatern: DONAU-NYMFEN, ELLER SJÖDROTTNINGEN, Romantiskt skådespel i 3 akter med sång. Musiken af F. Kauer, öfversättning af E. W. Djurström.

= Tisdagen den 7 Dec. uppföres: FRIDEN; Dram i 5 akter af Richard Cumberland. Fri öfversättning. Derefter gifves: EGENDOMEN VID LANDSVÄGEN, Komedi i 1 akt.

Obs. Under öfning är att med det första uppföras: HOBERGSGUBBEN, Lyrisk komedi i 2 akter. Svenskt original.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [549]

Fredagen den 10 December uppföres på härvarande Theater, till förmån för undertecknad: SKRÄDDAREN OCH HANS SON, ELLER ALLT I GALOPP, Komedi i 5 akter af Thomas Morton, öfversättning af E. W. Djurström. Före pjesens början sjunges af M:ll Magito en aria ur TITUS. — Biljetterna säljas alla dagar uti mitt logis hos Löjtnant Ljungmarker vid Holländaregatan huset N:o 129, 130, till spektakeldagen. De respektive abonnenter, hvilka godhetsfullt bibehålla sina platser, behagade tillsäga derom senast dagen förut.

MARIA DANERUS. [547]

MUSIKALISK SOIRÉE.

Den förste af de 4 subscriberade Musikaliska Soiréerne med dans, gifves Måndagen d. 6:te i Bloms stora Sal. Subscriptions-listan är att tillgå i Hr N. J. Gumperts Bokhendel, hvarest inträdes-korten för Resp. Subscribenter äro att afhämta. Biljetter äro att tillgå såväl i nämnde Bokhandel, som vid ingången till Soiréin, som börjas kl. 7. e m. [550]

Annonser.

Auktion:

Tisdagen d. 7:nde December kl. 4 eft. m., hålles uti Sahlgrenska Sjukhuset entreprenad-auktion till den minstbjudande, att under sex månader, räknadt från d. 1:ste Januari 1842, derstädes aflemna följande: rågmjöl, hvetemjöl, hafregryn, risgryn, ärter, salt, sill, potäter, lakritz, ingefära skarp- och kryddpeppar, ättika, bränvin, tvätt- och raktvål, ljus, såpa, honung, ost och smör. [546]

Till salu:

Utmärkt godt Hvetemjöl försäljes hos LARS ZACHRISSON. [548]

Diverse.

Dame-Hattar

af siden, på åtskilliga kulörer, vackra och moderna, äfvensom flera sorter Negligéer försäljas hos undertecknad, och emottages beställningar; gamla hattar omsys och ändras såsom nu brukas, negligéer tvättas och uppsättas, plymer ombindas och friseras, alla sorter band och tyllremsor krusas, till billiga priser. Äfven förfärdigas fruntimmerskläder med ackuratess och skyndsamhet.

J. CEDERVALL,
bor i Hr Enanders hus
midtför Stora torget. [551]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Skarstedt; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Petersson.*
Uti FAIGHUS-KYRKAN *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Carlgren.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 143 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 143. Måndagen den 6:te December 1841.

Meteorologiska Observationer.

Nov. d. 28, kl. 8 f. m Bar. 25,83 $\frac{1}{2}$° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 25,83 2° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,83, 1$\frac{1}{2}$° blidt. Den 29. kl 8 f. m. Bar. 25,76, $\frac{3}{4}$° blidt; kl. 2 e m Bar 25,53, 1$\frac{1}{4}$° blidt; kl. 9 e. m Bar. 25,38, 7° blidt. Den 30, kl. 8 f. m Bar. 25,16, 8° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,18, 9° blidt; kl. 9 e m Bar. 25,15 9° blidt. Dec. d. 1, kl. 8 f. m. Bar. 25,38, 8° blidt; kl. 2 e. m. Barom. 25,61. 7$\frac{3}{4}$° blidt; kl 9 e. m. Bar 25,68, 7$\frac{1}{2}$° blidt. Den 2, kl. 8 f m. Barom. 25,53, 7$\frac{3}{4}$° blidt; kl. 2 e. m Bar 25,58. 7° blidt; kl. 9 e. m., Bar. 25,68, 5° blidt. Den 3, kl. 8 f. m. Barom. 25,83 3° blidt; kl. 2 e m. Bar 25,76. 4° blidt; kl 9 e. m Bar, 25,75, 3$\frac{1}{2}$° blidt. Den 4, kl. 8 f. m. Bar. 25,68, 5° blidt; kl 2 e. m. Bar. 25,68, 5° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,76, 4$\frac{3}{4}$° blidt.

PHOENIX,

TIDNING FÖR POLITIK, LITTERATUR OCH NÄRINGAR,

anmäles härmedelst till prenumeration för nästkommande år. Dess redaktion blir oförändradt densamma; dess tendens frisinnad; dess framställningssätt öppet, men hofsamt; dess valspråk, nu som förut: FÖR SANNING OCH RÄTT! För öfrigt kommer den att innehålla de vigtigaste in- och utländska underrättelser i sammandrag; uppsatser i politik, litteratur och ekonomi; lokala nyheter; smärre noveller, dels i original och dels i öfversättning från de bästa utländska tidskrifter; kyrkotidningar; alla legala kungörelser, äfvensom alla större auktions-annonser i sammandrag, o. s. v. Då Red. från flere håll erhållit uppmaningar att med någorlunda fullständighet redogöra för den svenska bokpressens mest läsvärda alster, i den mån de utkomma, och Red. nogsamt inser de fördelar, som både allmänheten och Herrar förläggare kunde hafva af en dylik öfverblick, så har Red. beslutat, att, med nästkommande års början, under rubriken LITTERATUR, i korthet anmäla och uttala sitt omdöme öfver dagens litterära företeelser. För att ett arbete skall i Phoenix blifva anmäldt fordras dock: **1:mo** att de Herrar förläggare, som önska en dylik anmälan, alltid låta i densamma annonsera de på deras förlag utkommande böcker, och **2:do** att de af dem, genom någon af härvarande Herrar bokhandlare, till Red. insända ett friexemplar, hvarefter arbetena, i den ordning de kommit Red. tillhanda, varda genomläste och en kort redogörelse för deras innehåll i tidningen upptagen.

Prenumeration, à R:dr 6 B:ko för helt, 3: 16 för halft och 1: 36 för fjerdedels år, emottages härstädes, dels å tidningens officin, Huset N:o 3½ vid Slottsskogsgatan i Masthugget, och dels i Handlanden Herr C. Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och lilla Torget. Sker reqvisition å rikets postkontor, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. GÖTHEBORG i December 1841.

Redaktionen.

NB. *De resp. Redaktioner, som byta tidningar med Phoenix, torde gunstbenäget, emot reciprocitet å vår sida, med görligaste första i sina blad reproducera ofvanstående anmälan!*

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref och tidningar från Lund förmäla att D:r Thomander, vid en i slutet af förra månaden hållen konsistoriisession, väckt fråga om, att Konsistorium skulle till H. K. H. Akademiens Kansler ingå med en underdånig hemställan, det måtte H. K. H. hos H. M. Konungen anhålla att Expeditions-sekreteraren, R. N. O. *J. G. Richert* blefve kallad till den vid universitetet ledigvarande lärostol i Juridik, hvarigenom den utmärkte och förtjente Professor Holmbergssons redan år 1835 enskilt yttrade önskan skulle gå i fullbordan. Det lärer äfven vara fråga om, att, i händelse den vidtfrejdade juristen erhölle och emottoge kallelsen, föreslå en förhöjning i den nuvarande professorslönen. Propositionen skall, som det förljudes, hafva af Konsistorii Herrar ledamöter omfattats med enhälligt bifall. Ett sådant val hedrar deras urskiljning och skulle, om det ginge i fullbordan, vara för universitetet af oberäknelig vinst och nytta.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Allmänna förtroendet, som en liten tid varit stördt af de förut omnämnda falska skattkammarobligationerna, har nu ånyo börjat stadga sig på börsen.

= Det skall vara fråga om afslutande af en handelstraktat emellan England och Spanien.

FRANKRIKE.

Regeringen lärer hafva öfvergifvit sin plan, att låta uppställa observations-arméer längs Belgiska gränsen och Pyreneerna.

= Engelska kabinettet skall hafva låtit kabinettet i Paris förstå, att hvarje intervention i de spanska angelägenheterna kommer att af England betraktas såsom en krigsförklaring.

BELGIEN.

I kolminan S:t Felix vid Quaregnon i Hennegau, hvilken har ett djup af 1450 fot, uppkom den 17 Nov. en stark explosion, hvilken förorsakade ett, 3 à 400 nederländska qvadratalnar stort, jordras. 29 arbetare befunno sig i densamma, af hvilka endast fem döde och lika många illa sårade blifvit återfunne.

SPANIEN.

General van Halen har den 15:nde d:s inryckt i Barcelona. Staden jemte hela provinsen äro förklarade i belägringstillstånd. Regenten var ännu den 14:nde i Saragossa. Ledamöterna af den radikala juntan i Barcelona hafva natten emellan den 13 och 14:nde stigit ombord på ett fartyg, för att rädda sig till England. Citadellets förstöring är afbruten. Regenten har utfärdat en proklamation, rigtad emot det exalterade partiet.

= Enligt underrättelser från Madrid af d. 17:de i förre månaden har blokaden af kantabriska kusten blifvit upphäfd.

RYSSLAND.

Newafloden har redan börjat lägga sig, och i Petersburg har man ett ypperligt slädföre.

ALGIER.

Den expeditionskolonn, som, under general Changarniers befäl för tredje gången provianterat Medeah, har åter inryckt i Algier. På återvägen måste arriergardet i den uti algieriska krigshistorien så bekanta olivskogen uthärda en skarp fäktning med Araberne, som dervid förlorade 300 döde jemte 40 hästar. — General-guvernören har, innan han återvände till Algier, på militärisk fot organiserat provinsen Oran. Divisionens högqvarter skall förläggas till Mascara, der general Lamorcière kommer att residera och hafva 6,000 man af alla slags vapen under sitt befal. General Bedeau skall kommendera en brigad i Mostaganem, och i Oran öfvertager öfverste Tampoure befälet.

EGYPTEN.

Rustningarne fortsättas oafbrutet, och trupperna arbeta ännu oupphörligt på kustbatterierna. Emot hvem äro dessa rustningar rigtade? Så frågar sig hvar och en, och mången tror, att Mehemed Ali, hvars ord man aldrig får tro, har ett afgörande slag i sinnet och vill sätta det yttersta på spel. Om han insöft Porten med fredsförsäkringar och underdånighetsförklaringar, så torde han kanske åter väcka den med kanonskott.

= De stora öfversvämningar, som Nilen nyligen anställt i öfra Egypten, skola hafva varit föranledda af några, till följe af de sednaste reduktionerna afskedade, distriktsembetsmän, hvilka förmått de missnöjde Araberna att genombryta dammarne. Mer än 40 byar hafva derigenom blifvit i grund förstörde. Ibrahim Paschas egendomar äro alldeles ödelagde. Denna öfversvämning är ett hårdt slag för Mehemed Ali.

TURKIET.

Organisationen af de härstädes koncentrerade truppen bedrifves med mycken energi. Arsenalerna hvimla af arbetare och Sultanen skred för några dagar sedan till utnämning af en generalissimus för hela turkiska arméen. Hans val föll på Jakub Pascha, hvilken så snart som möjligt skall tillträda sin funktion.

= Sultanen har motiverat sina krigiska rustningar dermed, att han kommit farliga förbindelser emellan sina kristna undersåtare på spåren.

= Enligt de nyaste underrättelserna från Syrien, fortfor Drusernas och Maroniternas motstånd emot Pascharne af Acre och Beyrut.

= Franska gesandten i Konstantinopel skall hafva tillställt Porten ett förslag att afträda Thessalien till Grekland, för att kunna göra en ända på röfverierna vid gränsen. Detta förslag skall ifrigt hafblifvit understödt af ryska gesandten, som på samma gång gjort Porten ett annat dylikt, rörande Serviens inre angelägenheter, hvars tendens hufvudsakligen går ut på, att detta land måtte blifva ställdt under ryskt herravälde. Dessa båda "*vänskapliga*" förslag hafva försatt Porten i icke ringa förlägenhet.

= Bref från Beiruth af d. 29:nde sistl Oktober gifva vid handen, att det mellan de på Libanon boende Druserne och Maroniterne kommit till ytterst allvarsamma och blodiga uppträden. Mera derom i nästa Nummer.

= På Samos hafva ånyo oroligheter egt rum. En Turkisk eskader har i största hast blifvit beordrad att dit afgå. — Spänningen mellan Porten och det grekiska kabinettet blir med hvarje dag allt starkare och torde komma att föranleda ett fullkomligt fredsbrott mellan dubbelkorset och den turkiska halfmånen. På begge ställena, synnerligast i Turkiet, göras stora och vidtutseende krigs-tillrustningar. — Mellan Porten och Ryssland skall det hafva kommit en kurra på tråden, af den anledning att denna förstnämnde makt icke till den senare kan utbetala en större ersättningssumma för ett år 1836 mot Ibraham Pascha lemnadt bistånd af truppar, ammunition, vapen, o. s. v.

LITET OM MYCKET.

SENARE ARTIKELN.

Efter att sålunda, på sätt föregående artikel utvisar, hafva sökt ådagalägga, hvad man *å ena sidan* har att göra för att tillvägabringa en förening mellan tvenne makter, som *aldrig* borde vara åtskiljde, våge vi nu ett försök till en kort framställning af de mått och steg, som, för vinnande af samma sköna ändamål, från *andra sidan* äro att vidtaga. Det blir sålunda nödvändigt

B.

FÖR FOLKET.

1.

Att, när Regeringen handlar i öfverensstämmelse med de under *litt. A.* framställda grundsatser, *då* med välvilja och tacksamhet erkänna och värdera hennes bemödanden för det allmänna bästa. Strängt taget är man väl hvarken skyldig Regeringen, eller någon annan, tacksamhet för det att de uppfylla deras *pligt;* men med hjertats heligaste och skönaste känsla får man icke vara så nogräknad. Utan ett ömsesidigt utöfvande af tacksamhetsdygden skulle uppfyllandet af pligtbudet blifva föga bättre, än ett slafveri under en drakoniskt sträng morallag.

2.

Att, i fråga om anslag af statsmedel, när man är öfvertygad om att de at regeringen användas till bestämda, allmäntnyttiga ändamål, väl vara försigtig och sparsam, men icke njugg och gnidande. Njugghet i statsanslag förutsätter alltid misstroende till den myndighet, som skall förvalta densamme, och måste således naturligtvis såra henne, då hon med sig sjelf vet, att hon icke gjort något, hvarigenom hon kunnat förverka det allmänna förtroendet.

3.

Att icke för obetydliga felsteg i statsförvaltningen gå till rätta med sin regering. Gemensamt med alla andra dödlige har regeringen *det,* att vara underkastad den menskliga ofullkomligheten, och man kan derföre icke af henne fordra fullkomlighet i *allt.* Att göra anmärkningar rörande småsaker vore således hvarken rätt, eller tillbörligt Småsinnet bör vara lika främmande för folket och dess ombud, som för den eller dem, hvilka innehafva högsta makten inom rikets landamären.

4.

Att icke vid valet af representanter *endast* göra afseende på, till hvilket *parti* de ifrågavarande kandidaterne höra, utan fast hellre på den karaktersfasthet, den rättskänsla, den fosterlandskärlek, den insigt i allmänna angelägenheterna, för hvilka de inom sina kommuner eller i allmänna lifvet gjort sig kände. Det är icke nog med att folkrepresentanten kan eftersäga, hvad andra hafva förestafvat honom; han bör äfven kunna tänka och handla på egen hand: icke nog med att han på sessionerna voterar *ja*, eller *nej*; han bör äfven kunna göra sig reda för, *hvarföre* han röstar *så* och ej *annorlunda*; icke nog med, att han kan nedrifva det föråldrade, utdömda, murknade; han bör äfven kunna sätta något annat och *bättre* i dess ställe. Man bör med ett ord tro sin Regering om godt; men välja sådana representanter, att hon icke, förmedelst deras moraliska styrka och anseende, ens *vågar* att motsätta sig deras billiga fordringar, äfven om hon dertill skulle känna någon håg eller böjelse.

5.

Att icke blindvis tro, *allt* hvad som berättas, skrifves eller tryckes om Regeringen (vare sig till dess beröm eller klander), utan, så vidt möjligt är, låta handlingarne tala. Hafva t. ex. skatterne verkligen blifvit nedsatte, så får man nog erfara det, när debets-sedlarne en gång ankomma; befinner sig, enligt Regeringens försäkran, landet i välstånd, så visar sig detta nogsamt, dels i en aftagande fattigdom, dels i en tilltagande industri och dels i smärre kapitalers samlande på flere händer; begår Regeringen mannamån, så ådagalägges detta snart vid tillsättningen af ledigvarande domsagor, pastorater, borgmästare-tjenster, o. s. v; beskylles hon för ovilja mot folket, så komma riksdagarne, då nationens angelägenheter skola bringas infor konungathronen, att derom bära det mest tillförlitliga och ojäfaktiga vittnesbörd. Det är först sedan folket hört, sett och *pröfvat* alla Regeringens tillgöranden som det kan fälla en säker och på rättvisa grundad dom öfver desamme.

C.

FÖR TIDNINGARNE.

A.

För den liberala Pressen.

Att icke ensamt framhålla *skuggsidorna* af Regeringens görande och låtande, utan äfven *ljussidorna*, och det med förkärlek, när någon sådan erbjuder sig. När, efter en mörk och stormig natt, morgonstjernan visar sig på östra horizonten, så gläder sig seglaren och arbetar med fördubblade krafter för att nå den önskade hamnen; bör icke den frisinnade publicisten göra på samma sätt, när han ser rättrådighetens stjerna tindra öfver det i natt och mörker stundom djupt inhöljda statsskeppet? Bör icke han, derigenom att han sjelf styr den rätta stråten, söka att vägleda det till en god och säker ankarplats, der det kan ligga i lugn för de politiska stormarna och vindkasten?

2.

Att icke eftersträfva popularitet, på bekostnad af sin bättre öfvertygelse. Hellre kroppen i bojor och samvetet fritt, än eklöfskronan kring tinningarne, och samvetet belastadt med politiska blodskulder!

3.

Att, oberoende af alla främmande inflytelser, med lugn, kraft och värdighet tala sanningens och frihetens ord inför Regering och folk. Det är icke med lidelsernas stentorsstämma, utan med *skäl* och *bevis* som man förmår öfvertyga. *Exempla sunt odiosa*, annars skulle vi lätteligen kunna anföra flere sådana.

4.

Att beräkna vinsten af sin publicistiska verksamhet efter det goda, man med den inom fäderneslandet kan uträtta, och icke efter prenumerantantalet. Efterverlden bryr sig föga om, huru många läsare en tidning hade; efter mängden af de hjertan, som den vunnit för rättvisans, sanningens och den lagbundna frihetens heliga sak skall dess värde engång uppskattas och bedömas.

B.

För den konservativa Pressen.

1.

Att icke framdeles, såsom hitintills, undskylla och försvara Regeringen, huru okloka och impopulära dess handlingar och åtgärder än må vara. Den, som lägger hyende under en orättmätig eller konstitutionsvidrig regeringshandling, är *de facto* föga bättre än en fäderneslandets förrädare.

2.

Att icke vidmakthålla och försvara det gamla, endast af en vidskeplig vördnad för dess ålderdom, eller af en fördomsfull fruktan för det nya. Den, som envisas att qvarstadna i en trång och bofällig byggnad tills den sammanstörtar öfver hans hufvud, kan väl icke sägas handla klokt och förnuftsenligt; icke eller kan han sägas handla *rätt* hvarken emot sig sjelf eller emot dem, hvilka han lockar med sig i förderfvet.

3.

Att icke, på bekostnad af sin egen bättre öfvertygelse, söka förvärfva sig de stores och mäktiges ynnest, eller andra timliga fördelar. Hellre ringhet och onåd, än en gunst, köpt med uppoffrande af samvetsfriden! Hellre tiggarstafven i handen, än trettio silfverpenningar i pungen för ett förrådt fädernesland!

4

Att icke strida med personliga invektiver och gyttja ur partihatets stinkande pölar, i stället för med skäl och bevis. I en strid, som föres med de förstnämnda vapnen, är ingen ära, inga fördelar för fäderneslandet att vinna.

Vi hafva nu uppräknat hvad vi anse oundgängligen nödvändigt för ett återställande af det mellan Regeringen och folket upphäfda förtroendet och som oundvikligen måste föregå hvarje annan reform, så vida vi skola kunna hoppas att hafva någon sann och varaktig nytta af densamma. Åtskilligt vore visserligen ännu att tillägga; men vi måste uppskjuta detta till en annan gång, för att icke helt och hållet komma ifrån den föresats, som ligger till grund för öfverskriften: *Litet om Mycket*.

GUSTAF III:S MORD.*

(Redutt-salen i operahuset, smyckad med sidoväggarne i Armidas slott.)

Klockan slog 10. Orchestrarna spelte dansmusik; men ännu visade sig ingen maskerad gäst. I De Landska kafferummet, der forfriskningar tillhandahöllos, satt Badin, med sin aftagna mask i ena handen och ett punschglas i den andra, pesterande öfver det toma huset. Under tiden tömde han några glas och skalkades med värdshusflickorna. Klockan var nära 11, då en bland uppasserskorna kom springande, med underrättelse, att nu åtminstone *en* mask anländt. Badin satte på sig sin och gick ut i salen. Der vandrade den omtalade personen, ännu helt ensam med stora steg fram och tillbaka, och syntes försjunken i djupa funde-

* *Ur Morianen, 4:de delen.*

ringar. Han var af medelmåttig växt, mera korrt än lång, klädd i svart domino med hvit mask och med hatt, med band omkring kullen; men utan kant eller fjedrar. Efter någon stund tillkommo trenne andra svarta dominomasker, hvilka genast sällade sig till den förre och talade med honom, gående af och an i rummet. Litet derefter inträdde ytterligare fem, klädda i svart domino. Desse nio följdes åt och samspråkade förtroligt. Sedan Badin först på något afstånd betraktat dem, närmade han sig; men då skingrade de sig genast. Knapt hade han åter aflägsnat sig, då de på nytt samlades och följande samtal uppstod:

"Skulle den der kunna vara en bland de våra, som glömt ord och lösen? — Tyst! Ofelbart en kunskapsälskande! — Försigtighet, mine herrar! — Här syns bra litet folk i natt. Tänk om gunstige herren osat katt, och uteblir äfven från denna maskerad? Då ha vi ingenting för de kol vi brännt. — Ingen fara! Han brukar ju aldrig visa sig innan midnatten. — Ja, och då, att börja med, först några ögonblick i gallerlogen på andra raden. — Är du försedd med requisita? — Sådan fråga! Jag har instrumenter för alla händelser. Klickar det ena, så.... (gör en åtbörd att stöta till). Glöm för all del ej det öfverenskomna tecknet, så att jag under villervallan ej må taga miste om den rätta. — Släpp du bara ej de röda klackarna ur sigte; och när jag lägger handen på hans axel så: *allons! Mig* igenkänner du alltid på de tvära stöflorna. Darra nu bara icke på manchetten! — Håller du mig för att vara en af hans harhjertade smekungar? Kom bara ihåg, att just då han faller, ropas: "elden är lös!" Herrarne skingra sig; vi undvika hvarandra *här* och råkas på beramade mötesplatsen, hemma hos kloka gubben." — — —

Salen uppfylldes småningom med masker. Dansen började Hvimlet blef mer och mer talrikt, lifligt, brokigt. På tvänne menuetter följde kontradansar. Medan stora hopar svängde sig i dem, begapades de af andra; åter andra trängdes kring karaktersmasker, som spelade sina roller, eller muntrade sig med förfriskningar i sidorummen.

Den omförmälta flocken masker höll sig oafbrutet tillsammans, utan att hvarken deltaga i dansen, bekymra sig om maskerad-upptågen, eller besöka kafferummen.

Redan brusade den fjerde kontradansens vilda fröjd genom salen: fantasien gungades på melodiska böljor: drufvors blod påskyndade pulsarnas fart: dansens vällustiga rörelser kändes elektriskt äfven af de åskådande.

Nu framtågade långsamt, med afmätta steg, vid sidan af qvadrillerna, en turkisk sultan, majestätiskt stor, majestätiskt stolt, majestätiskt grann, majestätiskt trög, majestätiskt tafatt, majestätiskt egenkär. Den svarta fjädern var med ett blixtrande spänne fästad vid den hvita turbanen. Guld blänkte i alla sömmar af den röda sammetsrocken. De vida byxorna af silfvertyg voro straxt ofvan fotknölen hopknutna kring pjexor af rödt saffian, på hvilka öfver vristen var stickad en halfmåne af perlor. Kring lifvet bar han en gördel af brokiga stenar, och i denna hängde en turkisk sabel, hvars fäste praktigt skimrade. Han omgafs af svarta slafvar: en bar hans pipa, en annan hans sorbets-dosa, en tredje flaskan med opium, o. s. v. Hvarhelst detta ståtliga sällskap gick fram, ådrog det sig de kringståendes uppmärksamhet. Sultanens alla svar på de till honom ställda frågor voro enformiga, dumma, och saknade, liksom hans rörelser, lif; och då han slutligen beskref, huru han lät undersåters hufvuden springa och andra forsmäkta i fängelser, spridde sig ett sorl af missnöje kring hela salen, och utropen: "fy, en så otäck persedel! en så gemen furste!" nödgade honom att rymma fältet, och att under en medborgerlig domino gömma sin förverkade höghet och sin uppskrämda person. *(Forts. följer.)*

Tillkännagifvanden.

Tisdagen den 7 Dec. uppföres FRIDEN, Dram i 5 akter af Richard Cumberland. Fri öfversättning. Derefter gifves: EGENDOMEN VID LANDSVÄGEN, Komedi i 1 akt.

Obs. Under öfning är att med det första uppföras: HOBERGSGUBBEN, Lyrisk komedi i 2 akter. Svenskt original.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [549]

Fredagen den 10 December uppföres på härvarande Theater, till förmån för undertecknad: SKRÄDDAREN OCH HANS SON, ELLER ALLT I GALOPP, Komedi i 5 akter af Thomas Morton, öfversättning af E. W. Djurström. Före pjesens början sjunges af M:ll Magito en aria ur TITUS. — Biljetterna säljas alla dagar uti mitt logis hos löjtnant Ljungmarker vid Holländaregatan huset N:o 129, 130, till spektakeldagen. De respektive abonnenter, hvilka godhetsfullt bibehålla sina platser, behagade tillsäga derom senast dagen förut.

MARIA DANERUS. [547]

MUSIKALISK SOIRÉE.

Den förste af de 4 subscriberade Musikaliska Soiréerne med dans, gifves Måndagen d. 6:te i Bloms stora Sal. Subscriptions-listan är att tillgå i Hr N. J. Gumperts Bokhandel, hvarest inträdes-korten för Resp. Subscribenter äro att afhämta. Biljetter äro att tillgå såväl i nämnde Bokhandel, som vid ingången till Soiréen, som börjas kl. 7. e. m. [550]

— I anseende till räkenskapernes afslutande kommer Götheborgs Sparbank för insättningar och uppsägningar att sista gången under innevarande år hållas öppen Lördagen d. 11:te instundande December, och kungöres alltså till Delägares efterrättelse, att för kollationering och upplupne räntors införande, emot erhållande af qvittenser, inlemna sine Motböcker uti Sparbanken Thorsdagen d. 16:de eller Fredagen d. 17:de Dec., emellan kl 10 och 12 f. m., eller ock från kl. 4 till 6 eftermiddagen; hvarefter Banken, för nya insättningar och uppsägningar, åter öppnas Lördagen d. 22:dre nästkommande Januari; hvarjemte tillkännagifves, att, till undvikande af trängsel och uppehåll, insättningar och uppsägningar för Lördagarne d. 22:dre och 29:nde Januari äfven expedieras Fredagarne förut om eftermiddagen på vanlig tid, till ett antal af omkring 200 N:r.

Direktionen önskar och hoppas det vederbörande icke underlåta, att, på förenämnde dagar inlemna Motböckerne, till förekommande af uppehåll och olägenhet vid afslutningen; och erinras, att insättningar å ny räkning för nästa år på oafslutade Motböcker icke emottagas, innan de förut till afslutning blifvit förevisade. Götheborg d. 25:te Nov. 1841.

DIREKTIONEN
för Götheborgs Sparbank. [540]

Annonser.

Auktion:

Tisdagen d. 7:nde December kl. 4 eft. m., hålles uti Sahlgrenska Sjukhuset entreprenad-auktion till den minstbjudande, att under sex månader, räknadt från d. 1:ste Januari 1842 derstades aflemna följande: rågmjöl, hvetemjöl, hafregryn, risgryn, ärter, salt, sill, potäter, lakritz, ingefära skarp- och kryddpeppar, ättika bränvin, tvätt- och raktvål, ljus, såpa, honung, ost och smör. [546]

Diverse.

Dame-Hattar

af siden på åtskilliga kulörer, vackra och moderna, äfvensom flera sorter Negligéer försäljas hos undertecknad, och emottages beställningar; gamla hattar omsys och ändras såsom nu brukas, negligéer tvättas och uppsättas, plymer ombindas och friseras, alla sorter band och tyllremsor krusas, till billiga priser. Äfven förfärdigas fruntimmerskläder med ackuratess och skyndsamhet.

J. CEDERVALL,
bor i Hr Enanders hus
midtför Stora torget. [551]

Vinster i Hamburger-Lotteriets

1:sta klass, hos undertecknade:
à 25 mark, N:o 1320.
à 5 mark, N:o 609, 1324, 2907, 4457, 7397, 7998, 8490 8499, 9-69, 13443, 15118, 15228, 15274, 15277,
hvilka å de i Planerne uppgifne tider utbemnas. Förnyelsen till 2:dra klassen fortgår till dragningsdagen d. 15:de December.

Lotter å 101:sta Frankfurter-

Lotteriets 1:sta klass, hvars dragning sker den 9:nde December, säljas intill den 8:nde December à R:dr 6: 36 sk B:ko per hel-lott och delade i ½ & ¼ i förhållande dertill.

ÅKE OHLSSON & S. A. SVALANDER.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 144 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft. m.

… PHOENIX,
Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 144. Onsdagen den 8:de December 1841.

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Samhället har i dessa dagar gjort en stor och smärtande förlust, då det genom Apothekaren, R. W. O., Hr *H. J. Cavallins* den 4:de dennes timade dödliga frånfälle förlorat en af sina ädlaste, mest aktningsvärda medlemmar. Hvad den saligen afsomnade i lifstiden varit för *de fattige*, det känner *bäst* Han, Belönaren derofvan, men äfven menniskorna känna något deraf, och endast detta *något* är tillräckligt att gifva Cavallin en plats bland fäderneslandets utmärktaste menniskovänner. Flärdfri i umgänget, förenade han med detta sitt yttre väsende denna *hjertats* innerliga godhet, hvilken nu för tiden börjar blifva allt mer sällsynt, men som aldrig, der den förefinnes, underlåter att göra ett varaktigt och angenämt intryck på ett för det goda och ädla öppet sinne. Vänfast, såsom få bland dödlige, var det ej underligt att han äfven var *vänsäll* i vida högre grad, än menniskor i allmänhet äro. Och för armodet, för behofvet, för nöden, hvilken hjelpare och tröstare var han icke! Kom en behöfvande och begärde läkemedel af honom, så fick han icke allenast sådane, utan äfven pekuniärt understöd. Men ej nog dermed: i de lägsta, uslaste kojor uppsökte Cavallin oombedd sin på plågobädden qvidande like, bragte honom läkemedel, tröst och hjelp, glädjande sig sedan såsom ett barn, när hans bemödanden lyckats. Från att bispringa sin sjuka, fattiga nästa kunde ingen väderlek, vare sig huru oblid som helst, ingen tid på dygnet, afskräcka honom. Dit han icke kunde komma ridande eller åkande, gick han till fots, ofta i smuts och gyttja ända upp på smalbenet. Aldrig skulle man dock höra honom nämna något om dessa sina menniskovänliga vandringar, eller söka beröm för det goda han gjorde. Hans hus var fordom lika mycket gästfrihetens, som det nu är sorgens, och detta vill säga mycket, ja, mer än någon tror, som icke känner den innerliga syskonkärlek, med hvilken den hädangångne och hans ännu efterlefvande syster älskade hvarandra. *Ett* bland de många bevisen på hans verksamhet är den i hjertat af staden liggande, om sommaren med sina skuggrika gångar och doftande blomsterparterrer till hvila och vederqvickelse inbjudande brunnsinrättningen. Äfven Jakobsdahl, der han på de senare åren för det mesta vistades, har under hans händer blifvit mycket utvidgadt och förskönadt. Frid med hans stoft! Minnet af hans medborgerliga dygder, hans försakelser, hans allt uppoffrande menniskokärlek skall icke snart dö ut ibland detta samhälles, i detta afseende sjelfva så utmärkta, innevånare.

= D. 4:de dennes har Tullinspektoren G. Bennet från flyktande personer å södra stora Hamngatan, under beslags-anspråk anhållit 27 dussin Indiennes-dukar.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Enligt några uppgifter skall franska kabinettet åter söka närma sig det spanska. Man ser väl ej gerna att drottning Maria Christinas sak tagit en så missgynnande vändning; man beklagar henne; man söker trösta henne; men man kan dock ej undgå att lemna sitt bifall åt den energi och fasthet, hvilken regenten ådagalagt emot de insurrektionella juntorna. Man betraktar honom såsom det sista bålverk, hvilket man har att ställa emot den anarki, som skulle kunna förtära Spanien och äfven slunga sina förderfliga bränder in i angränsande stater. I denna anda skall man också nyligen hafva yttrat sig till spanska gesandten i Paris. — Enligt andra berättelser åter skall det, nu mera än någonsin, vara fråga om öppnandet af en kongress, för reglerandet af de spanska angelägenheterna.

= Gelbgjutare-gesällerna i Paris hafva upphört att arbeta och på en sammankomst beslutat, att ej förr återgå till verkstäderna, än mästarne minskat arbetstimmarne och höjt arbetslönerna. Auktoriteterna hafva deremot vidtagit verksamma åtgärder.

SPANIEN.

Regenten har den 13:de Nov. hållit en stor revy öfver trupparna och nationalgardet i Saragossa, vid hvilken han helsades med de lifligaste yttringar af enthusiasm och tillgifvenhet. — Barcelona befinner sig ännu i belägrings-tillstånd.

= General Rodil har utfärdat befallning, att alla i Navarra befintliga fästningsverk inom 14 dagar skola förstöras, citadellet i Pamplona ensamt undantaget.

POHLEN.

Ryska regeringen skall hafva för afsigt att i Pohlen införa den, såsom man vet, felaktiga ryska tidräkningen.—Med hvarje dag blifva allt flera Ryssar i Pohlen anställde såsom embetsmän, allt i akt och mening, att derstädes så mycket som möjligt utbreda ryskt språk och ryska seder samt göra förvaltningen så äkta rysk, som möjligt. Hvarje sådant ryskt kreatur söker alltid öfverträffa sin företrädare i prejerier och chikaner.

TURKIET.

Ryska, engelska och franska ministrarne i Konstantinopel hafva varit inbjudne

till Hans Excellens Rifaat Paschas taffel, vid hvilket tillfälle mycket skall hafva ordats angående Grekland, isynnerhet rörande en vidare utsträckning af detta lands gebit, genom att tillägga detsamma Thessalien, en del af Macedonien och Albanien ända till 40:nde latitudsgraden, jemte några öar, ibland andra Samos. Porten, hette det, kan hvarken regera desamma, eller hålla dem i tygeln, och deras förlust vore följaktligen af ingen betydelse för Sultanen. Porten har dock ingen lust att lemna gehör åt sådana fordringar; redan har en truppkorps öfver Adrianopel afgått till dessa trakter och äfven en liten eskader af fyra fregatter kommer oförtöfvadt att afsegla till grekiska kusten.

= Den gamle Choresw Pascha tros inom kort å nyo blifva anstalld vid regeringen.

= Rörande de blodiga uppträdena emellan de på Libanon boende Druserne och Maroniterne, hvilka vi i förra numret i korthet omnämnde, vilja vi här meddela några närmare detaljer:

D. 12:te och 13:de Oktober var ett stort antal Druser och Maroniter (kristne) af båda könen och af alla åldrar församladt, hvarvid männerna skulle rådslå angående Libanons angelägenheter. Före öppnandet af förhandlingarne roade sig männen med åtskilliga gamla, mycket omtyckta och manliga lekar, och den allrabästa samdrägt tycktes dem emellan vara rådande. Men plötsligt antog förhållandet ett annat utseende. Under någon slags förevänning, som berättas på olika sätt, öfverföllo Druserne de intet ondt anande Maroniterne, och nedsablade med den vildaste grymhet gubbar, qvinnor och barn. Dervid stannade det dock icke; på ett öfverenskommet tecken framrusade hela hopar, hvilka deltogo i den synbarligen redan på förhand organiserade öfverrumplingen och stucko husen på stället i brand, af hvilka många uppgingo i lågor. Striden begynte nu på det förskräckligaste. Patriarken uppmanade de kristne att väpna sig; hans uppmaning blef straxt efterkommen och Emirerna Kandschar-Hagder och Samra tågade skyndsamt, i spetsen för en stark korps Maroniter, till stället.

= I ett bref från Alexandria af d. 6:te heter det, i afseende på denna tilldragelse: Druserna angrepo Maroniterna och slogo dem med en ofantlig förlust på flykten, uppbrände deras byar och föröfvade de skändligaste grymheter. Beirut är full af sårade Maroniter. Emirens i Der-el-Khamer palats är nedbrunnet.

DET OTROLIGA

kan således icke mer dragas i tvifvelsmål; det har blifvit förverkligadt: *Sveriges Statstidning* för d. 1:ste dennes meddelar en officiell bekräftelse på det redan länge gängse ryktet att Kammarjunkaren, vice Häradshöfdingen, Frih. *Fredrik Vilhelm Rehbinder* under d. 16:de i i förra månaden blifvit utnämnd till Häradshöfding i Hammarkinds härads och Stegeborgs skärgårds domsaga. Svenska befordrings-systemets historia har således ett blad mer, ett blad, som icke ens Friherre von Strombeck med all sin konst skall mäkta förgylla; ett blad, som lika troget kommer att förvaras i våra juristers minne, som om det hade fått sin plats i missgerningsbalken, eller blifvit uppspikadt på thingssalarnes väggar; ett blad, som hatarne af konungaväldet och nepotismen icke för alla Sveriges titlar och riddareordnar skulle vilja hafva borta ur Carl XIV Johans krönika. *Oss*, man må döma om våra politiska tänkesätt huru man vill, *oss* smärtar detta förhållande, ty medelst denna utnämning har Regeringen ådagalagt att den icke *vill* höra *oppositionen*, icke ens *då*, när den har den strängaste, ojäfaktigaste rättvisa på sin sida. Men ej nog härmed: hon har genom denna utnämning stött äfven det moderata partiet för hufvudet, och indirekte förolämpat en korporation, som med folket står i den närmaste och i timligt afseende vigtigaste beröring. Af *alla* sökande till den ledigvarande domsagan var Friherre Rehbinder, enligt de offentliggjorda och till dato obestridda meritförteckningarne, *den*, som allraminst bordt kunna komma i fråga att erhålla densamma, och *dock* blef han den utkorade. Män, som räkna från 12 till 30 i statens tjenst tillbragta år; som varit ledamöter af Lagutskott och Hofrätter; som sutit nära hundradetals thing och i mångfaldiga år på egen hand förestått domsagor; som enligt Justitiekanslerns förordnanden utfört vigtiga åtal och i 10 till 14 år innehaft kongl. fullmakter såsom Häradshöfdingar *med tur och befordringsrätt* — alla hafva fått stå tillbaka för en ung person med kammarjunkaretitel, friherrligt sköldemärke, vice Häradshöfdinge namn och heder, innehafvare af några *extra* ordinarie befattningar i rikets kollegier, och som hållit 7 (säger *sju*) lagtima och 2 (säger *två*) urtima ting. Står ett sådant förhållande rigtigt tillsammans med 16 §. Regeringsformen, der det heter att "*Konungen bör rätt och sanning styrka, och befordra; vrångvisa och orätt hindra och förtjuda*", samt med 28 §. samma grundlag, der det heter, att "*Konungen fäste, vid alla befordringar, afseende endast å de sökandes förtjenst och skicklighet, men icke på deras börd*"; så förstå vi i sanning icke hvad *rätt* är, eller huru dessa grundlagsbud, i fråga om befordringar, böra tillämpas. Väl säger oss 83:dje § Regeringsformen att grundlagarne skola i hvarje särskildt fall tillämpas "*efter deras ordalydelse*"; men vi lära icke då kunna rätt uppfatta densamma, eller, med andra ord, icke läsa rent innantill. Man har beskyllt oss för, att vi äro urbilder af allt hvad svensk ultraliberalism heter; att vi äro rabulister, konungahatare, jakobiner; — kände man oss *rätt*, så torde det dock hända att man betydligt ändrade och mildrade, dessa omdömen, — ja, det kunde till och med hända, att man funne oss vara mera *sannt monarkiskt* sinnade, än mången, som i allmänna lifvet går och gäller såsom en konungamaktens mest tillgifne anhängare. Men just derföre att vi äro sanna vänner af monarkien (den konstitutionella nemligen); just derföre, att vi från barndomen vant oss vid att betrakta konungamakten såsom någonting vördnadsvärdt, heligt, fullkomligt, från folkets väl oskiljaktigt — just derföre uppreser sig också vårt förnuft och vår rättskänsla mot våra ideella åsigter hvarje gång vi se Styrelsen förgå sig, hvarje gång vi se den handla annorlunda, än som är förenligt med dess egen värdighet och det allmänna bästa. Förgäfves söka de konservativa tidningarne att förfäkta den satsen att Regenten, till följe af 4 §. Regeringsformen, är allrådande; — *han är bunden vid grundlagen;* han *måste* styra riket *så*, som Regeringsformen föreskrifver; och *när* detta icke är fallet, så är det hvarje redlig publicists *pligt* att erinra om grundlagens föreskrifter, och fordra efterlefnad af desamme. Bland allt, som man under loppet af flere år lagt Regeringen till last, finnes ingenting, hvilket i allmänen opinionen så mycket nedtryckt hennes vågskål, som det sätt, hvarpå en stor del af statens embeten och tjenster blifvit

besatta. Hvad kan egentligen Regeringens mening vara med det befordringssystem, som hon antagit? har man gång efter annan frågat sig, utan att man kunnat göra sig någon riktig reda för densamma. Misstankar om att Regeringen med nyssnämnde embeten och tjenster ville belöna *endast dem,* hvilkas sympathier hon, i politiskt hänseende, trodde sig kunna påräkna, uppstodo väl; men i sjelfva denna tanke låg någonting för Regeringen så förnedrande, något så förhatligt, att mången, som annars icke trodde Regeringen mer än nätt och jemt, afskydde att fästa sig vid densamma. Med ordnar, titlar och dylikt lekverk kan, tänkte man, Regeringen, om hon dervid finner någon förnuftig uträkning, belöna dem, hvilka gå hennes ärender; men med sysslor och befattningar, hvilka, i grundlagsenlig väg, *endast kunna bortgifvas åt förtjensten,* kan hon icke nedlåta sig att drifva ett politiskt ocker. Blotta *klokheten,* fortfor man, måste afhålla henne ifrån att vidtaga denna åtgärd för vinnande af de önskningar, hon möjligtvis kan hysa. Hon skulle derigenom alltför mycket gifva lastarenom rum, stöta den erkända dugligheten för hufvudet, ådraga sig de rättsinnades förakt och hopens missnöje och ovilja. — Oaktadt allt, hvad man i denna väg sett och hört, var ännu för tvenne dagar sedan tron på Regeringens urskiljningsförmåga, eller, om vi så få uttrycka oss, mätta i origtigheter, så stor, att personer af det *liberala* partiet höllo vad, det ryktet om Frih. Rehbinders utnämnande till Häradshöfding med domsaga, var *ogrundadt.* Illusionen är emedlertid nu förbi och har lemnat plats för den kalla, nakna, obevekliga verkligheten. En individ, som under sjelfva ansökningstiden *gjort sig skyldig till brott* mot en ännu gällande kunglig förordning, har blifvit befordrad till ett *domare-embete,* befordrad framför 17 (säger *sjutton*) andra medsökande, hvilka *alla*, enligt deras meritlistor och grundlagens uttryckliga föreskrift, voro mera, än han, berättigade att komma i åtanka till densamma. Hvad skall följden blifva af ett sådant förfarande? Hvad skall *allmogen,* det egentliga *folket,* tänka om domarekallet, när Regeringen visar sig sätta så litet värde på detsamma? Hvad aktning och förtroende skall den kunna hysa för en domare, som, åtminstone jemförelsevis, saknar all juridisk förtjenst? Hvilken framtid för lagskipningen skall den väl emotse, om den princip, som legat till grund för Frih. Rehbinders befordran, hädanefter kommer att blifva den gällande? Skulle man icke lätteligen kunna komma på den tanken, att den, som hädanefter vill komma fram på embetsmannabanan, måste göra på samma sätt som Hr Rehbinder, d. v. s. förfäkta Regeringens satser, huru förvända de än må vara, blindvis gå hennes ärenden, förstå att förskaffa sig mäktiga relationer, och slutligen, om någon drager i betänkande, huruvida allt det der verkligen är *förtjenstfullt,* gå hem i hans hus, öfverhopa honom med smädelser, och slutligen — utmana honom. I sanning, ett vackert exempel för en lagens vårdare och upprätthållare; ett ypperligt sätt att hos folket ingjuta aktning för ett embete, som det annars af ålder vant sig att vörda!! Det förhåller sig i våra tider icke såsom förr, då undskyllningen *"gör som jag lär, och icke som jag lefver!"* ofta togs för god och fick tjena hopen till efterrättelse. Man fordrar *nu,* och det med skäl, att den, som *lär* hvad rätt är, äfven skall *föregå* med goda exempel. Deraf kommer det sig också, att embetet numera förlorar i aktning så snart innehafvaren af detsamma mistat sitt anseende. Ve den stat, der detta blir fallet med domarenas så ytterst vigtiga, ansvarsfulla och maktpåliggande kall! Må Regeringen till chefer för sina granna regementen kalla hvem hon vill; vi lefva ju i frid med alla jordens länder och behöfva således inga fältherrar. Må hon besätta de indrägtigaste tjensterna inom tull- och postverken med personer, som i dessa verks tjenst icke tillbragt en enda dag af sin lefnad; de kunna efter gammal slentrian skötas af skrifvare. Må thronen omgifvas med allt hvad underdånigt och ödmjukt heter; den sanna förtjensten kan undvara strålarna af nådasolen, när de icke kunna erhållas utan på sjelfständighetens bekostnad. Ja må Regeringen till och med besätta alla ledigblifvande, indrägtiga pastorater med sina vänner, de må vara än så illa anskrifna hos mängden; i "boken för alla böcker" kan folket, dem förutan, hemta tröst och uppbyggelse, och dessutom kunna ju *adjunkterna* föregå med de kristliga exempel, som tilläfventyrs icke äro att hoppas af prelaterne. *Men må hon taga sig tillvara att på domaresätena sätta andra, än redlige, upplyste, samvetsgranne, sina åliggande vuxne män;* ty annars underminerar hon samhällsbyggnadens grundvalar, och börja *de* engång att svigta, så står icke sjelfva konungathronen fast, icke ens om den hvilade på hundradetals kanoner eller millioner bajonettspetsar. Detta är icke något **hot** (ett sådant från vår sida skulle vara både vanmäktigt och löjligt) men det är vår fullkomliga, innerliga, på verldshistorien grundade öfvertygelse, och den *måste* vi uttala, äfven med risk att ännu en tid bortåt betraktas såsom "rabulister", exalterade och orostiftare.

GUSTAF III:S MORD.*

Helt nära det uthvisslade majestätet trängde maskerna sig kring en Lappsk spåkäring, mellan hvars tarfliga drägt afståndet var lika stort till sultanens grannlåt, som mellan hans platta svar och hennes munvighet. "Kom hit, vackra barn!" — ropade hon till en fruntimmersmask — "och drag af er handsken. Af mig skall ni få veta hvad ni önskar.... (tog den blottade handen och betraktade den noga,) nyss utsluppen i verlden, ser jag, och således ingen ring ännu på fingret näst det lilla. Nå, nå, ingen tid heller förlorad, min docka. Nog vet jag råd för den saken Jag har en fästman tillreds åt henne: ung, fin, vacker, rik och förnäm ... Håll stilla handen, min pulla! tills jag slutat. (Såg sig omkring och fattade med andra handen i en karlmask, hvilken hon drog till sig) Se så! handsken utaf, min söta herre!.... Utan krus, gör som jag säger. (Under det lappskan försökte att med våld af maskens hand slita handsken, brast denna sönder, så att handen blef bar).... *Svart!*.... Gud vare oss nådig!....

Och medan gumman, med låtsad förskräckelse, under salfvor af gapskratt från de kringstående, gjorde korstecknet, hastade de begge föremålen för hennes skämt att dölja sig bland hvimlet.

Karlmasken följdes emedlertid tätt i spåren af en bland de öfriga, hvilken, då dessa begge sammanträffade på något afstånd från spåqvinnan och hennes omgifning, sålunda tilltalade honom:

"Badin! känner ni igen mig? — Rösten liknar kammarjunkarens De Besches. — Riktigt. I hvilketdera af de furstliga hofven har ni uppehållit er i afton? — I

---

* *Fortsättning från föreg. N:r.*

hertig Carls. — Är han eller hans gemål här? — Nej, vasserra! De äro begge längesedan i säng (hvar sin säng, skulle jag väl säga!) och sofva nu som bäst på sina öron. Högheternas hof skiljdes tidigt åt i afton; ty hertigen sjelf var ovanligt trött och tillkännagaf sin önskan att snart gå till hvila."

Just då femte kontradansen slöts, undansköts de förgyllda gallerna vid konungens loge på andra raden. Gustaf, utan mask och uppvaktad af baron Essen, syntes i logen.

När ofvannämnde dominomasker, som då voro öfverst upp i salen vid orchestern, blefvo konungen varse, gingo de hastigt utföre, stadnade midt för logen, sågo på konungen och hviskade sig emellan.

Emedlertid hade Badin, vid det han blef qvitt De Besche och hans spörsmål, fästat ögonen på en herdinna, väl något starkt bygd, men utmärkt väl växt för sin storlek och under en fruntimmersmask, som kunnat kallas intagande, om någonsin detta uttryck voro lämpligt om en sådan. Rankor af blommor och blomsterqvastar voro ymnigt anbragta på hennes skira gazklädning och i den näpna halmhatten. Hon tycktes ej taga illa upp Badins enträgenhet; men afslog, med tecken, att gifva sig tillkänna förr, än närmare maskeradens slut. Under den inbördes tvisten om detta ynnestprof, hvarom morianen visade sig mer och mer angelägen, blandade dessa begge sig i det stora hvimlet af masker.

En polichinelle och en arlequin framträdde i detsamma och började sitt gyckel. De spelade sina roller fintligt och ledigt. Sorl af skratt och bifall omgaf dem.

"Bra!" — yttrade Gustaf inne i logen till Essen — "Det här har en anstrykning af Roms karnaval. Men att man då alltid här skall träffa något störande derjemte! Ser ni den der stumma flocken af svarta dominor? Ett det fulaste *hors d'oeuvre* i verlden.

"Kom och se! Kom och se!" ropade nu en marktschreier, som nedsatte sin camera optica på golfvet bredvid den svarta dominoflocken. Denna gaf hvarken akt på upptågsmakaren eller rörde sig från stället. Flere tittade emedlertid i glaset på skåpet och förevisaren slog upp sin språklåda. "Der ser ni hjeltekonungen Alexander den Store med sin hjertans kär, den aldra som sötaste Bagoas (allmän munterhet hos åskådarne); och der ser ni huru romerska senaten, medelst en dolk, skickar majestätet Romulus till andra verlden, och inbillar folket, som ligger på knä utanför Capitolium, att gudarne tagit honom till sig lifs lefvande" *(Forts. följ.)*

Dödsfall.

Apothekaren och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden Hans Jakob Cavallin afsomnade stilla på Jakobsdal vid Götheborg, den 4 Dec. kl, 10 f. m,, i sitt 68:nde lefnads år. — Anhålles om benägen tillgift i fall någon af den aflidnes många bekanta med notifikation blifvit förglömd.

= *Victualie-Handlanden Gustaf Anderssons kära maka* BENEDICTA MATHILDA *född* LANDIN, *afled stilla i Carl Johans församling d. 29:nde sistlidne November, efter en lefnad af 40 år, 4 månader och 13 dagar. Sörjd och saknad af maka och 2ne barn, och bedes om benägen ursägt om någon vid notifikationen blifvit glömd.*
[555]

Tillkännagifvanden.

Fredagen den 10 Dec. uppföres på härvarande Theater, till förmån för undertecknad: SKRÄDDAREN OCH HANS SON, ELLER ALLT I GALOPP, Komedi i 5 akter af Thomas Morton, öfversättning af E. W. Djurström. Före pjesens början sjunges af M:ll Magito en aria ur TITUS. — Biljetterna säljas alla dagar uti mitt logis hos löjtnant Ljungmarker vid Holländaregatan huset N:o 129, 130, till spektakeldagen. De respektive abonnenter, hvilka godhetsfullt bibehålla sina platser, behagade tillsäga derom senast dagen förut.

MARIA DANERUS. [547]

= I anseende till räkenskapernes afslutande kommer Götheborgs Sparbank för insättningar och uppsägningar att sista gången under innevarande år hållas öppen Lördagen d. 11:te instundande December, och kungöres alltså till Delägares efterrättelss, att för kollationering och upplupne räntors införande, emot erhållande af qvittenser, inlemna sine Motböcker uti Sparbanken Thorsdagen d. 16:de eller Fredagen d. 17:de Dec., emellan kl 10 och 12 f. m., eller ock från kl. 4 till 6 eftermiddagen; hvarefter Banken, för nya insättningar och uppsägningar, åter öppnas Lördagen d. 22:dre nästkommande Januari; hvarjemte tillkännagifves, att, till undvikande af trängsel och uppehåll, insättningar och uppsägningar för Lördagarne d. 22:dre och 29:nde Januari äfven expedieras Fredagarne förut om eftermiddagen på vanlig tid, till ett antal af omkring 200 N:r.

Direktionen önskar och hoppas, det vederbörande icke uraktlåta, att, på förenämnde dagaf inlemna Motböckerne, till förekommande ar uppehåll och olägenhet vid afslutningen; och erinras, att insättningar å ny räkning för nästa år på oafslutade Motböcker icke emottagas, innan de förut till afsutning blifvit förevisade.
Götheborg d. 25:te Nov. 1841.

DIREKTIONEN
för Götheborgs Sparbank. [540]

Nykterhets-Sammanträde.

Nästkommande Måndag den 13 Dec., 11:te årsdagen af det äldre här varande Nykterhets-Sällskapets organisation, behagade Nykterhetssakens vänner af alla stånd och åldrar, samt af begge könen, sammanträda på Gymnasii Sollennitets-sal kl. 12 på dagen, för att, då ett förslag till stadgar nu blifvit offentliggjordt, de, som anse en förening på de deri uttalade grundsatser böra bildas, må hafva tillfälle att teckna sig och derefter välja en Direktion.
[553]

Annonser.

Till salu:

AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika-rhum, fin Konjak, Batavia, Kneif, Arrak, fina och ordinära Xeres, Madeira och Portviner, på så väl fat som buteljer; godt Champagne, samt ett mindre parti omalen engelsk Blyhvitt och eng. förtenta Bleckplåtar af IX & IXX, till ytterst facila priser.

Norsk Torsk, Kabeljo nu inkommen i kommission hos AX. N. LINDBERG. [554]

Prima och Sekunda Hvetemjöl af Kejsarhvete, Borstorfer- och Citronäpplen, säljas hos ISAC CLAESSON. [552]

Utmärkt godt Hvetemjöl försäljes hos LARS ZACHRISSON. [548]

Utbjudes hyra:

Uti aflidne Juveleraren J. D. Blomstervalls arfvingars hus vid Kungsgatan, blifver bodlägenhet jemte 2:ne rum och kök samt nödiga uthus att hyra den 1 nästk. April. — Vidare underrättelse erhålles på stället.
[556]

Diverse.

Dame-Hattar

af siden, på åtskilliga kulörer, vackra och moderna, äfvensom flera sorter Negligéer försäljas hos undertecknad, och emottages beställningar; gamla hattar omsys och ändras såsom nu brukas, negligéer tvättas och uppsättas, plymer ombindas och friseras, alla sorter band och tyllremsor krusas, till billiga priser. Äfven förfärdigas fruntimmerskläder med ackuratess och skyndsamhet.

J. CEDERVALL,
bor i Hr Enanders hus
midtför Stora torget. [551]

Vinster i Hamburger-Lotteriets

1:sta klass, hos undertecknade:
à 25 mark, N:o 1320.
à 5 mark, N:o 609, 1324, 2907, 4457, 7397, 7998, 8490, 8499, 9869, 13443, 15118, 15228, 15274, 15277,
hvilka å de i Planerne uppgifne tider utlemnas. Förnyelsen till 2:dra klassen fortgår till dragningsdagen d. 15:de December.

Lotter å 101:sta Frankfurter-

Lotteriets 1:sta klass, hvars dragning sker den 9:nde December, säljas intill den 8:nde December à R:dr 6: 36 sk B:ko per hel-lott och delade i ½ & ¼ i förhållande dertill.

ÅKE OHLSSON & S. A. SVALANDER.
[557]

Rättelse.

I N:o 42 af denna tidning, kol. 2 dra, spalt. 1:sta, rad. 19:de uppifr. *står:* *motsatta poler, läs: poler af samma namn.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 145 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 145. Lördagen den 11:te December 1841.

PHOENIX,
TIDNING FÖR POLITIK, LITTERATUR OCH NÄRINGAR,

anmäles härmedelst till prenumeration för nästkommande år. Dess redaktion blir oförändradt densamma; dess tendens frisinnad; dess framställningssätt öppet, men hofsamt; dess valspråk, nu som förut: FÖR SANNING OCH RÄTT! För öfrigt kommer den att innehålla de vigtigaste in- och utländska underrättelser i sammandrag; uppsatser i politik, litteratur och ekonomi; lokala nyheter; smärre noveller, dels i original och dels i öfversättning från de bästa utländska tidskrifter; kyrkotidningar; alla legala kungörelser, äfvensom alla större auktions-annonser i sammandrag, o. s. v. Då Red. från flere håll erhållit uppmaningar att med någorlunda fullständighet redogöra för den svenska bokpressens mest läsvärda alster, i den mån de utkomma, och Red. nogsamt inser de fördelar, som både allmänheten och Herrar förläggare kunde hafva af en dylik öfverblick, så har Red. beslutat, att, med nästkommande års början, under rubriken LITTERATUR, i korthet anmäla och uttala sitt omdöme öfver dagens litterära företeelser. För att ett arbete skall i Phoenix blifva anmäldt fordras dock: **1:mo** att de Herrar förläggare, som önska en dylik anmälan, alltid låta i densamma annonsera de på deras förlag utkommande böcker, och **2:do** att de af dem, genom någon af härvarande Herrar bokhandlare, till Red. insända ett friexemplar, hvarefter arbetena, i den ordning de kommit Red. tillhanda, varda genomläste och en kort redogörelse för deras innehåll i tidningen upptagen.

Prenumeration, à R:dr 6 B:ko för hel, 3: 16 för halft och 1: 36 för fjerdedels år, emottages härstädes, dels å tidningens officin, Huset N:o 3½ vid Slottsskogsgatan i Masthugget, och dels i Handlanden Herr C. Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och lilla Torget. Sker reqvisition å rikets postkontor, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. GÖTHEBORG i December 1841.

Redaktionen.

NB. *De resp. Redaktioner, som byta tidningar med Phoenix, torde gunstbenäget, emot reciprocitet å vår sida, med görligaste första i sina blad reproducera ofvanstående anmälan!*

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Bref från hufvudstaden gifva vid handen att Kongl. Maj:t till Biskop öfver Wisby stift utnämnt Kontraktsprosten, Kyrkoherden i Ed och Eds kapell, Magister *Carl Erik Hallström,* hvilken af Stiftets presterskap blifvit hedrad med första rummet på forslaget. Måtte Regeringen vid alla befordringar hädanefter följa samma rättsenliga åsigter, som ligga till grund för *denna* utnämning! Tit. Rebbinders blefve då ännu märkvärdigare, än den redan är: den kunde nemligen betraktas såsom en minnesvärd och efterlängtad punkt i det så länge öfverklagade befordringssystemets stora skuldregister.

= Svenska Biet tyckes vilja sluta året på samma sätt som det började detsamma — med de allragröfsta personligheter. I en s. k. insänd artikel uppmanas neml. indirekte fabriksarbetarne att våldföra sig på Hr L. J. Hjertas pressar och officin. En demonstration i denna syftning har också varit å bane, men inskränkte sig för den gången till blotta hotelser. En annan gång torde det dock lyckas Biet att få sin önskan förverkligad. *Quousque Catilina* . . . . .

= Det s. k. Böndagsplakatet har nu utkommit, och skola, enligt detsamma, nästk. år, fyra allmänna faste-, bot- och bönedagar högtidligen firas Söndagarne den 6:te Mars, 8:nde Maj, 3:dje Juli och 9:nde Oktober. Plakatet innehåller, såsom sig vederbör, denna gång inga politiska häntydningar, utan andas en sann christlig fromhet, värdig både Majestätet och kontrasignanten.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Drottning Victoria befinner sig väl; den lille prinsen likaledes. Det påstås att de, d. 15:de dennes, skola flytta till Windsor, der dop-akten straxt derefter kommer att försiggå. Enligt andra berättelser åter kommer den att uppskjutas till parlamentets sammanträde i Febr. nästkommande år. — Enkedrottningen befinner sig bättre.

= Grundstenen till den nya börsen i London kommer att läggas i början af instundande år.

= Beträffande utsigterna för handeln, låta underrättelserna från Manchester och Liverpool mindre gynnande; tre à fyra större fallissementer hafva derstädes nyligen inträffat.

FRANKRIKE.

Starka symptomer till en snar ministérförändring visa sig dagligen. Det nuvarande kabinettet undergräfves af hofvet. Konungen skulle nemligen gerna önska se grefve Molé å nyo såsom konseljpresident; äfven H:r Thiers vore icke ovälkommen i detsamma, emedan hofvet hyser den tanken, att denne just är klippt och skuren till att förmå kamrarne att

bevilja hvarjehanda penningeanslag, t. ex. en dotation åt hertigen af Nemours, under namn af en civillista för vicekonungen i Algier, o. s. v.

= De orolige handtverksgesällerna hafva ännu icke återvändt till sina verkstäder; flera underhandlingar med mästarne hafva ej ledt till något resultat. Trupparne äro konsignerade i kasernerne.

= De olycklige landsflyktige Polackar, som uppehålla sig i Paris, hafva med mycken svårighet erhållit tillåtelse att fira årsdagen af sista polska revolutionen. Hvilken skuggrädsla företer icke i många fall den nuvarande franska regeringen!

= "Contemporainen," heter det i ett till Paris från London ankommet bref, skall hafva erhållit den äskade skadeersättningen, likväl icke af Times!

TYSKLAND.

Den nya börsen i Hamburg invigdes d. 2:dre December, med stor högtidlighet.

SCHWEITZ.

D. 22:dre November 1841 kommer att utgöra en ny epok i republiken Geneves annaler. Stora Rådet förkunnade nemligen denna dag utsträckning af valrätten, förminskning af statsrådet, införandet af jury, petitionsrätt, m. m.

GREKLAND.

Subskriptionen till upprättandet af ett den ädle Maurokordatos värdigt nationalmonument, hvilken i början genom intriger mötte några hinder, fortgår nu oafbrutet.

TURKIET.

Sultanen har nu öppet förklarat, att de stora krigiska rustningarne, i och omkring Konstantinopel, gälla Grekland, emedan regeringen ej fästat något afseende vid flerfaldiga, af Porten gjorda, rättmätiga reklamationer och fordringar. Man tror dock att de stora makternas ministrar skola bemedla saken, så att det ej kommer till något fredsbrott.

= Rörande de nyligen förefallna våldsamma uppträdena emellan Druserna och Maroniterna innehåller ett bref från Beirut af d. 29:nde Oktober följande:

Följderna af Drusernas strid med Maroniterna äro öfver all beskrifning sorgliga: mer än etthundrade byar hafva blifvit utplundrade och uppbrände, och å båda sidor hafva en ofantlig mängd menniskolif gått gått förlorade. Orsaken till den olyckliga striden skall hafva varit religiös fanatism. I staden Beirut befinna sig för närvarande hundratals familjer, hvilka mordfacklan fördrifvit ur deras boningar. Engelska ingeniör-öfversten Rose, hvars mod blifvit ett ordspråk, skyndade med sina adjutanter och några få truppar att göra ett försök att dämpa oväsendet; men hans bemödanden förblefvo utan framgång, äfvensom Selim Paschas och Emir-Beschirs. — Ännu är lugnet ej fullkomligt återställdt.

EGYPTEN.

Ibrahim Pascha begaf sig, straxt efter Nilens sednaste öfversvämning till flere af de byar, som lidit värst af densamma, och då han trodde sig finna, att embetsmännen på många orter ej träffat behöriga åtgärder till förekommande af nämnde olycka, lät han straxt, utan allt vidare krus, insy dem i säckar och sedan kasta dem i Nilen.

= Pesten har utbrutit i Rosette och redan de första dagarne bortryckt några hundrade menniskor.

NORDAMERIKA.

Kongressvalen hafva, så väl i senaten, som i representanthuset, utfallit till afgjord förmån för det demokratiska partiet.

SYDAMERIKA.

Santa Ana har d. 2:dre Oktober med storm intagit de i närheten af Mexiko belägna starka skansarne San Francisco och San Geronimo och dagen derpå med betydlig förlust tillbakaslagit presidenten Bustamente, som angrep honom med 1500 man infanteri och 500 man kavalleri, hvarefter general Galindo med 700 man öfvergått till Santa Ana.

CHRISTUS OCH FRIHETEN.*

Det var natt och mörker. En stjernlös himmel hvälfde sig öfver jorden, liksom ett svart marmorlock öfver en graf.

Intet afbröt den rådande stillheten, utom en aflägsen, underbar susning, hvilken, liksom ett ljud af långsamma vingslag, tid efter annan lät sig förnimma öfver land och stad.

Och mörkret blef allt djupare; enhvar kände sitt hjerta sammanpressas, och en rysning genomila sina ådror.

Och i en svart sal, svagt upplyst af en lampas rödaktiga sken, sutto på sju jernstolar sju män, klädde i purpur och med kronor på sina hufvuden. Och midt i salen höjde sig en thron, upprest af menniskoben, och vid thronens fot låg ett omstörtadt krucifix, och framför thronen stod ett bord af ebenträd, och ofvanpå det en skål, full af skummande blod, och bredvid den en dödskalle. Och de sju krönte männen syntes försänkta i sorgliga tankar, och i deras djupa ögongropar flammade det då och då till, liksom en halfslocknad vakteld vid midnattstiden.

Och en af dem reste sig upp, nalkades med vacklande steg thronen, och satte sin fot på krucifixet.

Men i samma ögonblick började han att skälfva i alla leder, och syntes nära att falla i vanmakt. — De andre betraktade honom kallt, utan allt deltagande. De rörde sig icke; men någonting hemskt, oförklarligt, for, liksom skuggan af en mörk sky öfver ett åkerfält, öfver deras anlete, och ett demoniskt leende sammanpressade deras läppar. Och den, som tyckts nära att falla i vanmakt, fattade den med blod fyllda skålen, gjöt något af dess innehåll i dödskallen och drack.

Och denna dryck syntes liksom stärka hans lifsandar.

Och när han åter uppreste hufvudet, ljöd, såsom ett doft rosslande, ur hans bröst detta rop: Ve Jesus Christus, som återfört friheten på jorden!

Och de sex andre krönte männen uppreste sig på en gång och ropade likaledes: Ve Jesus Christus, som återfört friheten på jorden.

Derefter satte de sig åter ned på sina sju jernstolar, och den förste sade till de andre:

"Bröder! hvad skole vi göra för att undertrycka och förqväfva friheten? Vårt rike nalkas sitt slut, och hennes begynner. Vårt intresse är gemensamt; yttre derföre hvar och en hvad honom synes bäst och nyttigast!"

"Jag för min del gifver följande råd: Innan Jesus kom till verlden, hvem mäktade att emotstå oss? Det är hans lära, som omstörtat vårt välde; låtom oss derför i grund utrota denna skadliga lära!

Och alla svarade och sade: "Du talar sanning: det är Christi lära, som omstörtat vårt välde: låtom oss derföre i grund utrota densamma!"

Och den andre nalkades thronen, fattade dödskallen, gjöt blod deri, drack och sade:

"Ej allenast religionen måste tillintetgöras; utan äfven vetenskaperne och tanken; ty vetenskaperna bibringa menniskorna kännedom om det, som ej är oss nyt-

* *Fritt efter la Mennais.*

tigt, och tanken är alltid färdig att sätta sig upp emot makten."

Och alla svarade och sade: "Du talar sanning; låtom oss derför utrota vetenskaperna och tanken!"

Och den tredje gjorde som de båda förste, och sade:

"Om vi hafva störtat menniskoslägtet i djuriskhetens afgrund genom att beröfva det religionens ljus, vetenskapernes slagruta och tankens vingar, så hafva vi gjort mycket; men det återstår dock ännu mera att uträtta:

"Djuret har instinkt och farliga böjelser; det ena folket bör ej höra det andras röst; ty då kunde den ena nationen följa den andras exempel, antingen i sättet att klaga öfver sitt förtryck, eller i försöket att afskudda sig detsamma. Intet ljud utifrån bör således hinna till oss."

Alla svarade och sade: "Intet ljud utifrån bör hinna till våra öron."

Och den fjerde drack ur dödskallen och sade:

"Vi hafva *vårt* intresse, och folken hafva *sitt*, i strid med vårt; om de förena sig att försvara sitt intresse mot oss, huru skola vi då kunna förmå att göra dem motstånd?

Låtom oss söndra för att herrska! Låtom oss för hvarje rike, hvarje provins, hvarje stad, ja hvarje by uppfinna ett särskilt intresse, som strider mot de öfriga rikenas, provinsernas, städernas och byarnas! Derigenom skola vi kunna bringa dem att hata hvarandra, och ej tänka på att förena sig emot oss."

Och alla svarade och sade: "Du talar visliga. Låtom oss söndra för att herrska; ty endrägt bringar oss döden!"

Och den femte fyllde tvenne gånger dödskallen, tömde densamma tvenne gånger och sade:

"Jag billigar alla dessa medel; de äro goda, men ej tillräckliga. Välan! gören folken till djur, men gören dem på samma gång fulle af räddhåga och förskräckelse! Injagen hos dem en helsosam fasa genom barbariska, vanärande och grymma straff, så framt J icke, förr eller senare, viljen uppslukas af desamme. Bödeln är en vis furstes förste tjenare."

Och alla svarade och sade: "Visheten hafver talat genom din mun! Bödeln är en klok Regents förste tjenare."

Och den sjette efterföljde sina medbröders exempel, fattade den med blod fyllda skålen, tömde af dess innehåll i dödskallen, drack och talade sålunda:

"Jag medgifver och erkänner fördelen af skyndsamma, fasansfulla och oundvikliga straff; men det gifves starka och förtviflade själar, som äfven kunna trotsa sadane. Viljen J derföre utan möda herrska öfver menniskorna, så förvekligen dem genom vällust, yppighet och dryckenskap. Dygden passar icke för oss; hon alstrar endast styrka; låtom oss derföre långsamt men säkert förgifta menniskoslägtet genom dess egna njutningar!"

Och alla med en mun ropade och sade: "Ja låtom oss bringa förderf öfver menniskorna genom deras egna njutningar!"

Da drack den sjunde, liksom de andre, ur dodskallen, trampade den korsfästes bild under fötterna och utropade:

"Icke ett ord mera om Christus! Strid på lif och död, evig fejd mellan oss och honom!

Men huru från honom afvända folken? Hvad är att göra? Hören mig! Vi måste söka vinna hans ords tjenare genom förespeglingar om makt, ära, utmärkelsetecken och andra jordiska fördelar!

Och de skola i Jesu namn befalla folken att vara oss i allt undergifne, ehvad vi än af dem komma att äska.

Och folket skall tro dem och för sin samvetsfrids skull lyda deras råd och vår makt skall varda starkare än den tillförne varit."

Och alla utropade: Du hafver talat såsom Salomo; låtom oss för våra afsigter vinna Jesu ords tjenare."

Nu slocknade plötsligt lampan, som upplyste salen, och männerne skingrade sig uti mörkret.

Och till en rättfärdig, som i detta ögonblick vakade och bad vid korset, sade en röst: "Min tid är hardt när; bed och frukta dig icke!

Och genom ett grått tjockt töcken såg jag, liksom man på jorden ser i skymningen, ett naket, öde och kalt fält, på hvars midt reste sig en klippa, hvarifrån ett svartaktigt vatten droppvis nedföll; och de fallande droppparnes afmätta och plaskande ljud var det enda man förnam i stillheten.

Och sju gångstigar, hvilka slingrade sig genom fältet, ledde fram till klippan, och nära densamma, vid ingången till hvarje stig, låg ett stenblock, öfverhöljdt af en för mig obekant vätska, liknande dreglet af en mask.

Och se, på en af gångstigarne såg jag något, liknande en skugga, långsamt röra sig. Och småningom kom skuggan närmare, och jag såg, icke en menniska, men gestalten af en menniska.

Och på det ställe, der hjertat hade haft sin plats, hade den menskliga skepnaden en mörk blodfläck.

Och gestalten satte sig på den gröna, slippriga stenen, och hans lemmar darrade, och med hufvudet nedböjdt slöt han armarne tätt intill sig, liksom ville han försöka att på det sättet bibehålla en gnista af värma qvar inom sig.

Och på de sex andra gångstigarne kommo efter hvarandra sex andra skuggor till foten af klippan.

Och hvar och en af dem darrade, slöt armarne tätt intill sig och satte sig på de gröna, fuktiga stenblocken.

Och de sutto tyste och nedtryckte under bördan af en outsäglig själaångest.

Och deras tystnad varade en stund och många stunder, jag vet ej huru länge, ty aldrig går solen upp öfver denna ödsliga nejd och man känner der hvarken afton eller morgon. Blott de svarta vattendropparne afmäta med sitt fallande en enformig, hemsk, trög och evig tiderymd.

Och det var en så fasansfull syn, att jag, om ej Gud förlänat mig en ovanlig styrka, icke skulle kunna hafva uthärdat att betrakta densamma.

Och efter en krampaktig rysning upplyfte en af gestalterne sitt hufvud och utstötte ett ljud, liknande en ufs hemska skri fjerran i en natthöljd bergsklyfta.

Och klippan återförde till mitt öra denna förskräckliga hä else:

Jesus Christus har segrat. Ve öfver honom!

Och de andra sex darrande skuggorna upplyfte på en gång sina hufvuden och återupprepade samma fasansfulla ord.

Och i ögonblicket grepos de af en ännu förfarligare fasa; töcknet blef allt tjockare, och det svartaktiga vattnet upphörde att droppa.

Och de sju skuggorna sjönko tillsamman under bördan af sin outsägliga hemliga ångest, och det blef en tystnad, långvarigare än förra gången.

Slutligen hof en af skuggorna upp sin röst och sade: Det har således gått eder på samma sätt som mig! Hvartill hafva då våra rådslag tjenat?

Och en annan svarade och sade: *tron* och *tanken* hafva krossat folkens bojor; *tron* och *tanken* hafva befriat jorden."

Och en annan sade: "Vi ville söndra menniskorna; men vårt förtryck har förenat dem emot oss."

Och åter sade en annan: "Vi hafva utgjutit blod; men detta blod har kommit tillbaka öfver våra egna hufvuden.

Då yttrade en annan, qvidande: "Vi hafva utsått förderf bland menniskorna; men det har slagit rötter inom oss sjelfva och förstört all vår lifskraft.

Då hof den sjunde skuggan upp sin röst och sade: Christus har segrat och genom honom friheten! Ve, ve, ve öfver dem båda!"

Och alla de rysliga gestalterna återupprepade den förfärliga, hjertskakande hädelsen.

Men ofvanifrån, ur det för ögat nästan ogenomträngliga töcknet, utsträckte sig en hand, och den doppade det ena fingret i det svartaktiga vattnet, hvars droppar mäta evigheten, tecknade dermed de sju skuggorna på pannan, och de fingo i evig tid bära detta förbannelsens kainsmärke på sina anleten.

Dödsfall.

Apothekaren och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden Hans Jakob Cavallin afsomnade stilla på Jakobsdal vid Götheborg, den 4 Dec. kl. 10 f. m., i sitt 68:nde lefnads år. — Anhålles om benägen tillgift i fall någon af den aflidnes många bekanta med notifikation blifvit förglömd.

= *Victualie-Handlanden Gustaf Anderssons kära maka* Benedicta Mathilda *född* Landin, *afled stilla i Carl Johans församling d. 29:nde sistlidne November, efter en lefnad af 40 år, 4 månader och 13 dagar. Sörjd och saknad af maka och 2:ne barn, och bedes om benägen ursägt om någon vid notifikationen blifvit glömd* [555]

Tillkännagifvanden.

Söndagen d. 12:te December, uppföres på Stora Theatern, för andra gången: DEN RIKE MANNEN, eller VATTENKURN, komedi i 4 Akter, af Doktor Töpfer; öfversättning af E. W. Djurström. [560]

= Fredagen den 17:de uppföres: MIN HUSTRUS MAN, komedi i 3 akter, efter Le Mari de ma Femme, af Rosier; öfversättning af E. W. Djurström. Derefter, för första gången i Götheborg: HOBERGS-GUBBEN, lyrisk komedi i 2 akter. Svenskt original. [561]

= Tisdagen d. 14:de December uppföres å Stora Theatern, till förmån för undertecknad, GUSTAF WASA, Historiskt Skådespel i 5 akter, af Kotzebue. Biljetter säljas alla dagar i mitt Logis, uti Fru Bohles f. d. hus, i hörnet af Vallen och Spanmålsgatan, till spektakeldagen, då biljetter säljas i Theaterns Biljettförsäljnings-kontor.

Obs. Denna pjes är ej den af Torslow bearbetade, utan den af Djurströmska Sällskapet förut uppförda.

De respektive Abonnenter, som behaga behålla sina platser, torde derom vara goda tillsäga dagen förut.

A. N. T. BOLINDER. [562]

Nykterhets-Sammanträde.

Nästkommande Måndag den 13 Dec., 11:te årsdagen af det äldre här varande Nykterhets-Sällskapets organisation, behagade Nykterhetssakens vänner af alla stånd och åldrar, samt af begge könen sammanträda på Gymnasii Solennitets-sal kl 12 på dagen, för att, då ett förslag till stadgar nu blifvit offentliggjordt, de, som anse en förening på de deri uttalade grundsatser böra bildas, må hafva tillfälle att teckna sig och derefter välja en Direktion. [553]

Annonser.

Till salu:

BORDKNIFVAR, med och utan Gafflar, så väl med elfenbens- som horn- och ben-skaft; TRANCHER-KNIFVAR; DESERT- och BARN-KNIFVAR; eng. SKÄRP-STÅL; INSTRUMENT-KNIFVAR: en- och fler-bladiga fina PENN KNIFVAR; RAK-KNIFVAR; RAK-ASKAR; RAK- HÅR- och TAND-BORSTAR; MAT-, THE- och FÖRLÄGGS-SKEDAR af nysilfver och Brittanniametall; THE-KANNOR af Brittanniametall, FRUKT-KNIFVAR, FISK-SPADAR och SOCKER-TÄNGER af nysilfver; SPAD-KITT LAR af polerad messing; finpolerade engelska och tyska ELD-STÄLL; VAXSTAPEL-STÄLL af nysilfver bronz och stål; LJUS-STAKAR af malm med och utan armar; LJUS-SAXAR; d:o BRICKOR; THE-BRICKOR; BRÖD-BACKAR; SOCKER-YXOR, enkla och dubbla; RID- och KÖR-STÄNGER, BRIDONGER, KINDKÄDJOR, STIGBYGLAR och SPORRAR af stål, pläter, nysilfver och messing; CIRKEL-BESTICK; större och mindre VERKTYGS-LÅDOR för barn; SNÄCK-FÄRGLÅDOR; SMÅ MORTLAR och STRYK-JERN af messing; sorterade SYNÅLAR i etuis; veritabelt eng. STRUMPSTICKOR; ordinära d:o, med och utan etuis: fina och ordinära PAPPERS-, TILLKLIPPS- och mindre SAXAR; goda STÅLPENNOR på kartor och i lådor; OBLAT-SIGILL; CIGARR-ETUIS; NATTSÄCKS-LÅSAR; BYX-SPÄNNEN; FLORETTER med och utan montering; fina och ordinära PISTOLER; SKRIDSKOR med och utan remtyg; förgylta damascherade, etsade och polerade ESKILSTUNA-ARBETEN, såsom SEDEL-KLÄMMARE, UR- och NYCKEL-HAKAR, SYKOMMODER, SAXAR, KNIFVAR, ELDSTÅL, NAGEL-TÄNGER m m; NÖT-KLÄMMOR; eng. KORK-SKRUFVAR med skaft och i båge; ÅDERSNÄPPARE; större och mindre FJEDER-RINGAR af stål; BLYERTS-PENNOR; PENN-FODRAL af nysilfver; KAPP-HAKAR; pressade TAFVEL-RAMAR; TAFVEL-SPIK; GARDIN-ORNAMENTER; STÅNG-PRYDNADER, BAND, ROSETTER, RINGAR af flera dimensioner, KLOCKBANDS- och SPJELL-HANDTAG, BORD-KLOCKOR, SPANJETTER till rullgardiner; HUND-HALSBAND af stål och messing; lakerade PLANCHETTER; skinnbeklädde d:o, DONBJELLROR och SEL-KLOCKOR; BLADGULD och GLITTER-MESSING; PAPP; fina och ordinära pressade HORNKNAPPAR med fl. varor, försäljas af

O. BRONANDER & SON. [558]

AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika-rhum, fin Konjak, Batavia, Kneif, Arrak, fina och ordinära Xeres, Madeira och Portviner, på så väl fat som buteljer; godt Champagne, samt ett mindre parti omalen engelsk Blyhvitt och eng. förtenta Bleckplåtar af IX & IXX, till ytterst facila priser.

Norsk Torsk, Kabeljo nu inkommen i kommission hos AX. N. LINDBERG. [554]

Prima och Sekunda Hvetemjöl af Kejsarhvete, Borstorfer- och Citronäpplen, säljas hos ISAAC CLAESSON. [552]

Utbjudes hyra:

Uti aflidne Juveleraren J. D. Blomstervalls arfvingars hus vid Kungsgatan, blifver bodlägenhet jemte 2:ne rum och kök samt nödiga uthus att hyra den 1 nästk. April. — Vidare underrättelse erhålles på stället. [556]

Åstundas hyra:

Tvenne tarfliga rum, med ensamt, eller del i kök från ult:imo December till April; af en Enkefru. Svar torde inlemnas i Billet till N. N:o 10, i denna Officin. [559]

Diverse.

Dame-Hattar

af siden, på åtskilliga kulörer, vackra och moderna, äfvensom flera sorter Negligéer försäljas hos undertecknad, och emottages beställningar; gamla hattar omsys och ändras såsom nu brukas, negligéer tvättas och uppsättas, plymer ombindas och friseras, alla sorter band och tyllremsor krusas, till billiga priser. Äfven förfärdigas fruntimmerskläder med ackuratess och skyndsamhet.

J. CEDERVALL,
bor i Hr Enanders hus midtför Stora torget. [551]

Undervisning i Fransyska Språkets talande och läsande meddelas timvis, så väl för nybegynnare som mera försigkomna. Närmare upplysning har Herr Magister Ekbohrn gunstbenäget åtagit sig att meddela.

Vinster i Hamburger-Lotteriets

1:sta klass, hos undertecknade:
à 25 mark, N:o 1320.
à 5 mark, N:o 609, 1324, 2907, 4457, 7397, 7998, 8490, 8499, 9869, 13443, 15118, 15228, 15274, 15277,

hvilka å de i Planerne uppgifne tider utlemnas. Förnyelsen till 2:dra klassen fortgår till dragningsdagen d. 15:de December.

ÅKE OHLSSON & S. A. SVALANDER. [557]

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN. *Olsson; Lundgren; Claesson.*

Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Dunckel; Holmqvist.*

Uti GARNISONS-KYRKAN: *Ljunggren.*

Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*

Uti CARL JOHANS KYRKA: *Hörbäck.*

Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Nyberg.*

Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841

N:o 146 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 146. Måndagen den 13:de December 1841.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Drottningen har redan gjort en utfart. 2000 man nya truppar skola åter afgå till China.

FRANKRIKE.

Ryktet rörande en ministeriell kris fortfar, och man påstår, att det redan kommit så långt, att Konungen låtit, sondera Herrar Molé och Thiers, hvilken sednare skall hafva förklarat sig villig att mottaga inrikes portföljen. — Grekiska frågan sysselsätter mycket uppmärksamheten, och Ludvig Philip skall hafva beslutat att förstärka franska eskadern i Levanten.

BELGIEN.

Ransakningen i processen rörande den tillintetgjorda komplotten går sin lugna gång. Ännu upptäcker man i de för militärmagasinerna bestämda hö- och halmförråderna en mängd fosforstickor; nyligen råkade till och med en framför ett sådant magasin stående hövagn plötsligt i brand. Man hade neml. haft för afsigt att sålunda sticka alla stadens tyghus i brand för att genom en å flera punkter på samma gång utbrytande utomordentlig eldsvåda sätta staden i förskräckelse och sålunda så mycket säkrare blifva herre öfver densamma — en verkligen djefvulsk kombination, som gör ära åt den sak, för hvilken den upptänktes! Huru populär orangismen måste vara i Belgien, är häraf lätt att sluta.

ITALIEN.

Konungen i Neapel befinner sig för närvarande på Sicilien, der eländet skall vara öfver all beskrifning. Stora beväpnade band till häst och fot genomströfva ön i alla rigtningar och fordra ofta ingenting annat än bröd och arbete. En sådan har till och med helt nyligen förgripit sig på Hans Maj:ts egna hästar och saker, men dock på erhållen uppmaning återställt alltsammans.

SPANIEN.

Segerhertigen är återkommen från sin resa till provinsen. Den 23:dje höll han, under stora högtidligheter, sitt intåg i Madrid. Kl. 11 på förmiddagen nämnde dag förfogade sig tvenne sqvadroner gardeskavalleri jemte första sqvadronen af femte bataljonen af nationalmilisen till Helge-Andsklostret, för att bilda hertigens eskort. Kl. 4 voro fönsterbalkongerna å de hus, som lågo vid de gator, hvilka tåget skulle passera, smyckade med festoner och guirlander. Ifrån alla håll strömmade folket tillsammans. Triumfbågen på gatan Alcala erbjöd en praktfull anblick. Dess pelare voro bekransade med blommor och lagrar. Vid foten af desamme skådade man fyra stafyer, föreställande Styrkan, Makten, Freden och Segren. På frontespicen läste man följande ord: *"Åt den oöfvervinnelige Segerhertigen, Spanska Konunga-rikets Regent!"* Straxt derefter lemnade medlemmarne af Ayuntamiento, i eleganta vagnar, företrädde af härolder och Alguaziler, stadshuset och begåfvo sig till Helige-Ands-klostret. Precist kl. 2 höll Segerhertigen sitt verkligen triumferande intåg, under klockornas ljud och regimentsmusikens klang. Luften genljöd af enthusiastiska vivatrop. Ayuntamientos härolder öppnade tåget; efter dem följde pukslagare, jemte en regimentsmusik-korps, och sedan, i en praktfull vagn, Segerhertigen, klädd i stor uniform. Ministrarne för inrikes- och krigs-departementet, generalerne, samt en talrik generalstab följde derpå; femte bataljonen och första sqvadronen af national-milisen slutadetåget. Sedan regenten ankommit till palatset, visade sig drottningen på balkongen, omgifven af Espartero, ministrarne, palatsets högre embetsmän och medlemmarne af Ayuntamiento; hon drog sig dock snart tillbaka derifrån, emedan kölden var ganska skarp. Trupparne defilerade, och Segerhertigen begaf sig till sitt palats. Om aftonen var stor illumination. — Triumfbågarne voro äfven följande aftonen illuminerade; äfvensom ett stort antal privata hus. Regenten bevistade samma afton representationen på theatern *de la Cruz*, der han blef emottagen med stormande vivatrop. "Lefve Regenten! Lefve Espartero!", skallade det från tusentals munnar. Icke ett ett enda rop: "Lefve Isabella II:a!" lät sig förnimma. Blommor och kronor nedregnade från alla håll i hans loge. — D. 25:te kl. 2 eft. m. förfogade sig nationalgardets officerskorps, med sin chef, general Ferrer, i spetsen, till Regenten. Generalen öfverlemnade Hertigen en präktig dosa af ciseleradt guld, i hvilken var innesluten, en mycket skön dekoration af d. 7:nde Okt., jemte en adress från nationalgardet till Regenten. Denne fästade straxt korset på bröstet och förklarade, att han kände sig så mycket stoltare och lyckligare öfver att få smycka sig med denna dekoration, som den erbjöds honom af dem, hvilka mest förtjent densamma. Han blandade sig derefter ibland officerarne, hvilka uppfyllde salen, och samtalade länge och förtroligt med dem. Oktober-korset består för öfrigt af fyra hellebarder, i midten af hvilka man ser den konstitutionella kartan med den kungliga kronan öfver densamma; en lager- och en oliv-krans omgifva hellebarderna. Korset bäres i ett rödt band med tvenne smala hvita kanter. Om aftonen voro triumfbågarne, äfvensom en mängd hus

ånyo illuminerade. På Theatern fordrade publiken, emellan akterna, Esparteros och Riegos sånger, och båda blefvo straxt af orkestern omvexlande exeqverade. — D. 24:de och 25:te anställde nationalgardets musikkorps serenader inunder Segerhertigens balkong.

= Ayuntamiento i Barcelona har utfärdat ett manifest till nationen, i hvilket den söker rättfärdiga både sitt eget och uppsigtsjuntans förfarande. Belägrings-tillståndet skall, på krigsministerns befallning, hafva blifvit upphäfdt.

TURKIET.

Turkiska arméen erhåller nya uniformer, liknande dem, hvilka Fransmännen buro under kejsarregeringen. — Spänningen med Grekland fortfar.

---

*Den nya Stånddrabantcorpsen och dess korporal.**

Med förvåning hörde vi helt nyligen en Regeringens tidning, *Svenska Biet*, rent af vådja till näfrätten och i temligen oförställda ordalag uppmana till bestormande af en tidningsbyrå uti hufvudstaden, nemligen *Aftonbladets*. Detta är åtminstone öppet spel, tänkte vi, och började rekognoscera trakten, för att lära känna den styrka, vederbörande ämnade använda till ifrågavarande korståg. Hvilken syn mötte oss ej då? En ny stånddrabantkorps af 2000 fabriksarbetare, med flygande förklän och klingande trädskor, anförde af sin korpral, f. d. utgifvaren, stod uppställd i djupa och sin anförare värdiga, grundliga leder. Dock är till att märka, det anföraren, i likhet med hvarje stor koryfé af den "stora reträtten", höll sig bakom sitt infanteri, sjelf snörflande och flåsande, som ett helt kavalleri-reg mente. Den höga, välkända stånddrabanthatten betäckte hans hufvud, och hans fötter rörde sig i ett par par bott'forer, snarlike Carl XII:s stöflor. Så utrustad, klifver han fram med stora steg i höstslasket och i den icke mindre smutsiga afsigten, att i ett enda grofhugg göra slut på liberalismen. Ho kan väl stå emot honom och hans 2000 tecknade? Sjelf är han, om ej en rese, åtminstone en reslig karl och hans 2000 arbetare allesamman "aktningsvärda medborgare." Men hjeltens stora planer gingo ej i fullbordan, ty hela arméen förmådde ej en gång lossa ett enda skramskott, oaktadt den mängd patroner, som utgjorde dess mundering, utan retirerade. Den väl uttänkta planen qvarstår icke desto mindre, röjande, om ej några djupsinniga idéer, åtminstone huru djupt en menniska kan sjunka, som, ifrån att vara frihetens förste kämpe, med ens är förvandlad till devuemangets och det despotiska våldets ifrigaste försvarare; som, ena dagen skrikande mot vädjandet till massorna, den andra söker vilseleda och uppägga till handgripliga åtgärder en hel arbetskorps.

Öfvergifven af sina stånddrabanter, försvaras han likväl ännu af Biisterna, icke mindre "aktningsvärda medborgare", hvilket, i sammanhang med Biets första uppmaning att begagna "käppråtten," låter oss ana, att vederbörande ej ogerna skulle se en dylik infam konflikt. Men hvarföre dröja då, medan den nya stånddrabantkorpsen och dess glorvördige korporal som bäst äro i tagen? Rören larmtrummorna, arrangeren er om möjligt och låtom oss en gång få se, på hvilken sida skrattsalfvorna sist stanna!

* Ur Freja.

GUSTAF III:S MORD.*

"Gif hit en svart domino med hvit mask, utan skägg"; — yttrade Gustaf i logen — "jag vill göra några slag i redutt-salen."

Nu tillslöts logen med gallerna.

Den svarta dominoflocken skingrades och delade sig i flera, två, tre till fyra i hvardera.

Klockan var treqvart till 12, då konungen inträdde på maskeraden. Han höll baron Essen under venstra armen och vinkade De Besche, som i detsamma råkade dem, att följa sig på andra sidan. I denna ordning spatserade de omkring theatern en hel rund och äfven ett stycke på den andra, hvarefter konungen och Essen ingingo i eldrummet, der de äfven gjorde ett slag omkring.

Här inne hviskade Gustaf till Essen: "Jag hade ju rätt att icke bry mig om det anonyma bref, ni såg att man lemnade mig under aftonmåltiden. Om en sammansvärjning mot mitt lif ägt rum, så kan ni vara säker på, att den blifvit verkställd, *innan jag hunnit hit.*"

Essen, förut okunnig om biljettens innehåll, uttryckte bestörtning och farhåga.

"Jag fäster aldrig uppmärksamhet vid dylika uselheter" — fortfor Gustaf; — "om jag lyssnat till alla så beskaffade underrättelser, skulle jag aldrig njuta ett ögonblicks lugn, utan beständigt frukta att bli lönnmördad."

Åtföljd af Essen, lemnade Gustaf nu eldrummet och begaf sig ånyo ut i reduttsalen.

"God afton, Pollet" — yttrade konungen till en af sina adjutanter, som han mötte, omaskerad, i trappan vid eldrummet — "huru mår ni?" — "Jag tackar underdånigst, förträffligt, Ers Maj:t." — Har ni nyligen haft någon tidning från er far?" — "Ja Ers Maj:t, han befinner sig, Gud ske lof, vid god helsa. — "Det är mig kärt.... Här börjar bli odrägligt trångt, kära Essen."

Kapten Pollet drog sig nu bakom konungen, för att lemna honom rum. Trängseln utmed de lösa sidoväggarna närmast skådeplatsen tilltog likväl så, att Essen, dock utan att släppa konungens arm, blef nödsakad att gå framför honom, till höger utmed kulissen, för att rödja rum. De måste dock flera gånger stadna och Essen bana väg med sin lediga arm. Endast med yttersta långsamhet skredo de några steg genom folkhopen.

Högligen besvärad af den ovanliga trängseln, var Gustaf i begrepp att gifva sig tillkänna; men vid det han blickade omkring sig, såg han sig sluten inom en tät ring af desse samma dominor, hvilkas åsyn från galler-logen på honom redan gjort ett så vidrigt intryck. På sin ena axel kände han tillika just i detta ögonblick taget af en hand.

Skratt och stoj beledsagade arleqvins och polichinellens spas i granskapet. Marktschreiern uppmanade sina kunder att kika i glaset.

"Da bekiken sie den allernädigsten Kajsern Heliogabalus......

Halfva meningen stadnade i halsen; ty tätt invid smällde ett skott.

Aj! .....Jag är sårad..... Tag fast honom!" utbrast Gustaf, med stadig röst, i det han ref masken från ansigtet.

"Elden är lös!" ropades, under stark handklappning och stampande, bredvid honom: *Elden är lös!* upprepades öfver allt i salen. — — —

Allmän förvirring och förskräckelse. — Största antalet masker rusade mot dörrarna; andra skockade sig kring konungen.

Rop: (af baron Essen) "Alla dörrar skola stängas!"

* *Fortsättning från N:r 144.*

(Af general Klingspor) "Vakt vid alla dörrar!"

Af baron Armfelt) "Alla masker af!"

Sorl och villervalla. — — —

Hals öfver hufvud skickades en kavaljer i vagn att hemta generaldirektören Acrel.

Konungen, som vid skottets aflossande kastat sig åt sidan, under yttrande: "det han *trodde sig vara skjuten i ryggen,*" satte sig, stödd mot Essen, på bänken under oxögat, och Essen blef med bestörtning varse i konungens kläder en kolande eld, den Essen dämpade med handen.

Blek och blödande, syntes Gustaf III likväl sjelf ensam lugn under detta gräsliga uppträde. Hans själsstyrka förnekade sig aldrig, just som omständigheterna voro som mest förtviflade.

"*Jag tror att jag kan gå,*" yttrade han, med en röst, som blodförlusten och smärtan gjorde matt, — och ledd under ena armen af Essen och under den andra af De Besche, skred Gustaf nu, med vacklande steg från reduttsalen, hvars tiljor hans kungliga blod färgat. Han återvände lilla trappan upp till sin enskilta våning på operahuset, åtföljd af en talrik samling äfven af sådana personer, som ej tillhörde hans närmare uppvaktning. Sedan han, inkommen i röda kabinettet, varsamt blifvit lagd på divanen, irrade de Brandenburgska ögonon länge kring rummets bestörta befolkning. Oaktadt plågornas bitterhet, och kallsvetten, som de frampressade i stora droppar ur pannan, sväfvade ännu ett mildt småleende öfver de af smärtan skälfvande läpparna, då han sakta och afbrutet hviskade: "*Alla store konungar ..... ha träffats af lönnmördare ..... till och med Henrik IV ...... MEN han satte lifvet till.*"

Nu vinkade konungen åt De Besche. Denne lutade ned sitt öra till Gustafs mund. Genast derefter hastade kammarpagen bort. Derefter, vändande sig till de utrikes ministrarne, hvilka skyndat till operahuset och slottet, i samma ögonblick ryktet om olyckan hunnit till dem, yttrade Gustaf, som ville göra begripligt, att *han sjelf,* men ingen annan, *ännu* var Sverges beherrskare:

"Jag har gifvit befallning ..... mine herrar ..... att tre dygn ..... hålla tullarna stängda .... Först efter denna tid ... kunnen J affärda ilbud ..... till edra hof. (Långt uppehåll) ..... J vinnen på detta dröjsmål ..... ty *då* vet man med visshet .... om det är möjligt .... att jag blir .... vid lif."

Ansträngningen att tala uttömde de sista krafterna. Konungens hufvud sönk, vanmäktigt, ned på soffdynan.

Då han åter slog upp ögonen, föllo de främst på Armfelt, som, dödsblek af bestörtning, ej kunde säga ett ord. "Nå, min vän, . . . — uppmuntrade konungen honom — "hvarföre så bedröfvad? ..... *Du* vet ju af erfarenheten ..... hvad ett sår är?"

På konungens vink måste baron Armfelt sätta sig ned, och Gustaf lät gifva honom ett glas vatten.

Derpå talte konungen, helt munter, några ord med flera af hoffolket. Det syntes som han tyckte om sig i denna nya rollen af så utomordentlig beskaffenhet.

* * *

Alla utgångar bevakades (liksom samtlige Stockholms tullar) af stark vapenstyrka med skarpladdade gevär. Ur reduttsalen släpptes blott en person i sender, efter undergånget förhör af Polismästaren Liljensparre, hvilken satt vid hufvudingången med ett bord och skrifttyg framför sig och antecknade dem, som bevistat maskraden. Alla masker hade forsvunnit, och de sinnesrörelser af fasa, raseri, eller fruktan, som målade sig i de flestes ansigten, gjorde, under löjliga maskerad-drägter, ett förfärligt och vidunderligt intryck.

* * *

Oaktadt natt och nedan, var trakten närmast operahuset ljus, som midt på dagen, dels af skimret från Konungens der rikt upplysta våning, genom hvars fönster man såg hofkretsens brokiga hvimmel, dels af den myckenhet facklor, hofbetjeningen höll, i hvars röda sken blänkte bajonetter och blottade sidogevär; ty operahuset omgafs af en stark militärvakt. Denne tillika med kungliga vagnar och personer, som ägde tillträde till hofvet, upptogo helt och hållet den ena delen af torget. Den andra, som ligger mellan Gustaf Adolfs då ännu icke aftäckta bildstod och Prinsessans den tiden under byggnad varande palats, höljdes åter af ett halfdunkel, här och der sparsamt skingradt af de kringliggande husens lyktor och af fotgängares lanternor. På denna plats sammanträffade stora hopar nyfikne, som antingen sluppit ut från maskeraden, eller blifvit ditlockade af ryktet om den föröfvade missgerningen. Mången utskickad från polismyndigheten, äfvensom från sammansvurne, undanstack sig bland dessa flockar, för att, hvar i sin rigtning, kunskapa. Befälets lystringsord, vakternas anrop, blandadt med hoffolkets rop på betjeningen, klämdes och trampades skrik, kuskars och spannridares hojtande, de åskådande skarornas inbördes samtal, slamret af gevär, klatschar af piskor, hästars stampning och folkhopars sorl, hade förflyttat karnavalens skiftande tafla från reduttsalen, der den nyss förevisats, härmad, till torget utanföre, hvarest den nu, i naturliga och lefvande drag, sjelf tecknade sin sällsamma bild.

* * *

"Plats för kungens vagn!" ropade hingstridaren, i det han sprängde upp vid trappan till konungens våning på operahuset, och under bemödanderna att rödja och lemna rum ökades öfverallt trängseln, stojet och oredan.

* * *

"Kungen!" ropades nu plötsligt vid ena hörnet af torget närmast operahuset. Kungen!" upprepades af tusentals munnar i hela trakten. På detta utrop följde en tystnad af helig vördnad, vid åsynen af ett tåg, det enda af sådan beskaffenhet, Sveriges hufvudstad framtett och, med Guds hjelp! någonsin mera kommer att förevisa.

En massa af olikartade sällsamma föremål trängde sig i detta ögonblick på de gapande hoparnas uppmärksamhet; men *endast ett* fästade den, och för *detta enda* förbisågos eller glömdes alla de öfriga, som derest intet bland dem funnits till i verlden. *Nu* såg man blott: GUSTAF III ..... icke den allrådande, den praktfulle, den stolte och lysande tjusaren, på hvars vink nöjena föddes, i hvars blick lästes ära och glans, af hvars ord man väntade sina ödens dom; — utan Gustaf, matt, lidande, snart döende, väntande sin egen ur rådplågande läkares mund: ömmare om sitt välde, än om sitt lif, begge hotade af den föröfvade illgerningen: i uttryckets *hela* mening *söndersliten* af plågor, äfvensom af grämelse att stöta på en sammansvärjning, hvilken kunde med nesa hölja namn, dem han för sitt egets skull ej ville blottställa; — och denne Gustaf, beherrskande kroppens och sinnets förenade marter: ökande sin svaghet medelst sjelfva ansträngningen att synas stark: brottandes

med dödsqvalen om det leende, hvilket han, till trots af dem, framtvingade öfver härjade läppar, — Gustaf, större, mera vördnadsbjudande och majestätisk i detta värnlösa tillstånd, än någonsin i hela majestätet af sin prunkande makt. Liksom för att i sista stunden gäckas med hans kungliga vanor och fördomar om höghet och ståt, tillät ödet honom att ännu en gång throna, — vid detta tillfälle likväl icke i karmstolen af silfver under den guldstickade purpurhimmeln, utan i en stoppad ländstol, der han satt kringbäddad med kuddar, den bleka pannan stödd mot högra handen, och i sakta, skridande mak, buren på lifdrabanternas axlar, utför operahusets trappor, ned i vagnen. I denna upphöjda stallning kunde han bemärkas af hela folkmassan, hvilken, så snart hon hunnit öfvertyga sig, att det var Gustaf sjelf, lifs lefvande, och icke hans lik, som framställdes för hennes åsyn, från den djupaste tystnad, på en gång och liksom med en mund utbröt i rop, som återskallade kring hela nejden: ”*Gud bevare Konungen!.... Gustaf vår far!..... Lefve Gustaf, länge, länge!*”

Dessa uttryck af tillgifvenhet, så kära för Gustafs qvalda hjerta, gjöto deri en helande balsam, och han tillkännagaf med lätta böjningar på hufvudet, sin erkänsla och tillfredsställelse. För att stärka folkets förtröstan på hans förbättring, antog han en skämtsam ton, som gjorde ett pinsamt afbrott mot den brutna röst, med hvilken han yttrade: ”Jag är som den helige fadren, ... man bär mig i procession.

Omgifven af drabanterne och en talrik vakt af lif- och hustruppar, samt beledsagad af fotfolk, embetsmän och tillgifne ur alla samhällsklasser, skred Gustafs vagn — eljest van att flyga öfver gatorna, — nu steg för steg mot slottet; ty äfven den lindrigaste rörelse ökade den brännande svedan af hans sår.

Aldrig skådades ett vidunderligare tåg: den förgylda vagnens prakt, inneslutande allt hvad smärtan har frätande; denna blandning af makt och elände; denna ståtliga likfärd af ännu icke stadnade pulsar; dessa högljudda välsignelser öfver offret, nästan öfverröstade af de rysligaste förbannelser öfver den ännu icke upptäckte mördaren: denna hemska skadefröjd hos andra, sorgfälligt insvept under ett hyckladt deltagandes larf; detta brokiga åtfölje af uniformer, hofdrägter, maskeradpersedlar, helgdags- och hvardagskläder, om hvarandra, ända ned till de tarfligaste handtverkares och dagakarlars forskinn, ja! ned till tiggarens slarfvor; och detta allt vid fackelsken under den djupaste natt! *(Forts. följ.)*

Tillkännagifvanden.

= Tisdagen den 14 December uppföres: DEN RIKE MANNEN eller WATTENKURN, Comedie i 4 Akter. AGATHAS ARIA ur Friskytten, sjunges af M:ll Magito, mellan 1:sta och 2:dra Akten. — Representationerne upphöra härstädes med den 21:sta dennes, då sista Spektaklet gifves för denna Saison.

= Fredagen den 17:de uppföres: MIN HUSTRUS MAN, komedi i 3 akter, efter Le Mari de ma Femme, af Rosier; öfversättning af E. W. Djurström. Derefter, för första gången i Götheborg: HOBERGS-GUBBEN, lyrisk komedi i 2 akter. Svenskt original. [561]

= Thorsdagen d. 16:de December uppföres å Stora Theatern, till förmån för undertecknad, GUSTAF WASA, Historiskt Skådespel i 5 akter, af Kotzebue. Biljetter säljas alla dagar i mitt Logis, uti Fru Bohles f. d. hus, i hörnet af Vallen och Spanmålsgatan, till spektakeldagen, då biljetter säljas i Theaterns Biljettförsäljnings-kontor.

A. N. T. BOLINDER. [562]

Annonser.

Till salu:

BORDKNIFVAR, med och utan Gafflar, så väl med elfenbens- som horn- och ben-skaft; TRANCHER-KNIFVAR; DESERT- och BARN-KNIFVAR; eng. SKÄRP-STÅL; INSTRUMENT-KNIFVAR: en- och fler-bladiga fina PENN KNIFVAR; RAK-KNIFVAR; RAK-ÅSKAR; RAK- HÅR- och TAND-BORSTAR; MAT-, THE- och FÖRLÄGGS-SKEDAR af nysilfver och Brittanniametall; THE-KANNOR af Brittanniametall, FRUKT-KNIFVAR, FISK-SPADAR och SOCKER-TÄNGER af nysilfver; SPAD-KITTLAR af polerad messing; finpolerade engelska och tyska ELD-STÄLL; VAXSTAPEL-STÄLL af nysilfver, bronz och stål; LJUS-STAKAR af malm med och utan armar; LJUS-SAXAR; d:o BRICKOR; THE-BRICKOR; BRÖD-BACKAR SOCKER-YXOR, enkla och dubbla; RID- och KÖR-STÄNGER, B RIDONGER, KINDKÄDJOR STIGBYGLAR och SPORRAR af stål pläter, nysilfver och messing; CIRKEL-BESTICK; större och mindre VERKTYGS-LÅDOR för barn; SNÄCK-FÄRGLÅDOR; SMÅ MORTLAR och STRYK-JERN af messing; sorterade SYNALAR i etuis; veritabelt eng. STRUMPSTICKOR; ordinära d:o, med och utan etuis: fina och ordinära PAPPERS- TILLKLIPPS- och mindre SAXAR; goda STÅLPENNOR på kartor och i lådor; OBLAT-SIGILL; CIGARR-ETUIS; NATTSÄCKS-LÅSAR; BYX-SPÄNNEN; FLORETTER med och utan montering; fina och ordinära PISTOLER; SKRIDSKOR med och utan remtyg; förgylta damascherade, etsade och polerade ESKILSTUNA-ARBETEN, såsom: SEDEL-KLÄMMARE, UR- och NYCKEL-HAKAR, SY-KOMMODER, SAXAR, KNIFVAR, ELDSTÅL, NAGEL-TÄNGER m. m.; NÖT-KLÄMMOR; eng. KORK-SKRUFVAR med skaft och i båge; ÅDER-SNÄPPARE; större och mindre FJEDER-RINGAR af stål; BLYERTS-PENNOR; PENN-FODRAL af nysilfver; KAPP-HAKAR; pressade TAFVEL-RAMAR; TAFVEL-SPIK; GARDIN-ORNAMENTER; STÄNG -PRYDNADER, BAND, ROSETTER, RINGAR af flera dimensioner, KLOCKBANDS- och SPJELL-HANDTAG, BORD-KLOCKOR, SPANJETTER till rullgardiner; HUND-HALSBAND af stål och messing; lakerade PLANCHETTER; skinnbeklädde d:o; DONBJELLROR och SEL-KLOCKOR; BLADGULD och GLITTER-MESSING; PAPP; fina och ordinära pressade HORNKNAPPAR med fl. varor, försäljas af

O. BRONANDER & SON. [558]

Norsk Torsk, Kabeljo nu inkommen i kommission hos AX. N. LINDBERG. [554]

Hos C. A. Fredrichson. boende i Kommersrådinnan Lambergs hus vid Kungsgatan, en trappa upp, finnes till salu: fyra och sexarmiga Bronz-Ljuskronor, i åtskilliga kulörer efter fransk modell, Sals- och Tambur-hänglampor med 1, 3 & 4 vekrör och slipade kristallglober samt regulatorer, genom hvilken nya uppfinning lågans glans betydligt ökes; nymodiga fina lackerade fortepianolampor, här förut okända; kemiska Elddon, Leksaker, med flera arbeten, hörande till Bleckslagareyrket. [563]

Åstundas hyra:

Tvenne tarfliga rum, med ensamt, eller del i kök från ultimo December till April; af en Enkefru. Svar torde inlemnas i Billet till N N:o 10, i denna Officin. [559]

Diverse.

= Af förnyad anledning erinras ytterligare en och hvar, att icke lemna penningar eller varor på min räkning till Mäklarebetjenten Johan Abraham Svensson, emedan sådant af mig icke erkännes. Götheborg d. 10:nde December 1841. JOHN V. SCHNEIDAU. [564]

Vinster i Hamburger-Lotteriets

1:sta klass, hos undertecknade:

à 25 mark, N:o 1320.

à 5 mark, N:o 609, 1324, 2907, 4457, 7397, 7998, 8490 8499, 9869, 13443, 15118, 15228, 15274, 15277,

hvilka å de i Planerne uppgifne tider utlemnas. Förnyelsen till 2:dra klassen fortgår till dragningsdagen d. 15:de December.

ÅKE OHLSSON & S. A. SVALANDER. [557]

Rättelse.

I föregående N:r 1:sta kol., 2:dra spalten 4:de raden nedifr, står: H:r L. J. Hjertas pressar och officin läs: Hr L. J. Hjertas person och officin.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 147 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 147. Onsdagen den 15:de December 1841.

Götheborg.

Bland senare tiders politiska företelser inom fäderneslandet intager den uppmärksamhet, med hvilken man öfver hela landet börjat följa riksdagsförhandlingarne, ovedersägligen ett stort och utmärkt rum. Den bevisar att folket numera anser ett riksmöte såsom någon ting annat, än en, hvart femte år återkommande, penning-ödande och skattebörd-ökande formalitet; bevisar att det vaknat till medvetande af sin i grundlagen förvarade sjelfständighet — vaknat, för att ej mera nöja sig med blotta fraser, löften, och försäkringar om att allt är, som det bör vara. Nationen vill *sjelf* se till, huru det sig med dess angelägenheter förhåller, och icke blindt förlita sig på hvad *andra* säga. Den har kommit under fund med, att skriftens uttryck: "*Salige äro de, som icke se och dock tro*", i politiskt hänseende ej ar användbart, och det är lyckligt, att den vunnit denna öfvertygelse. En följd af detta nyvaknade intresse hos nationen för dess inre förhållanden är, att man nu vid valet af folkombud ser sig något bättre före, än man fordom gjorde, och att man af dem fordrar, att de skola se på *landets* och icke på sina *egna* fördelar. Det är således numera icke nog med, att man, för att komma i fråga vid representantvalen, är känd för att vara hvad man kallar "ett godt hufvud"; man måste äfven hafva gjort sig känd för en stark, redbar och orubblig karakter — för en fosterlandskänsla, som icke bortdunstar i Hof-atmosferen, eller vid de excellenta, gomförnöjande middagsborden. Icke heller är det nog med, att man kommer hem till sina kommittenter med ordnar och medaljer på bröstet, eller med löften om feta pastorater och indrägtiga domsagor på fickan; valmännen vilja, för att med hand och hjerta kunna helsa sina ombud välkomne, att de skola hafva uträttat något godt, något för landet gagnande, eller åtminstone gjort kraftiga och ihärdiga försök att verka i denna rigtning. Det är isynnerhet efter slutet af nyssförflutne riksdag, som opinionsyttringar i denna syftning låtit sig förnimma. Af allmänna tidningarne känner man de vedermälen på valmännens erkänsla och högaktning, hvilka representanterne Petré, Wedberg, Nordvall, Foenander, Gustafsson, Hans Jansson, m. fl. fått glädjen emottaga, och man kan vara fullt och fast öfvertygad om, att de i en framtid skola bära rika och välsignelsebringande frukter. Så mycket mer glädjande är det då för oss att kunna meddela den underrättelsen, att 140 af denna stads resp. valmän till tvenne af sina ombud, Brukspatron C. F. Wærn och Grosshandlaren J. A. Kjellberg, aflåtit en adress, som i enkla, sansade och värdiga ordalag tolkar deras synnerliga tillfredsställelse med det sätt, hvarpå nyssbemälte Herrar, under loppet af sistförflutna riksmöte, sökt motsvara sina medborgares dem lemnade moraliskt ansvarsfulla förtroende. Adressen, af hvilken vi förskaffat oss en noggrann afskrift, lyder, som följer:

"*Till Herrar C. F. Wærn och J. A. Kjellberg.*

Man har länge hyst den förhoppning, att inom vår stad få välkomna och personligen betyga Er, såsom våra Representanter vid sist förflutna riksmöte, detta samhälles synnerliga erkänsla för det fosterländska nit, den osparda möda och den ihärdiga omvårdnad, J, under loppet af detsamma, hafven egnat åt Nationens stora intressen; men då ett sådant tillfälle hitintills ej blifvit oss förunnadt, och måhända ej så snart torde inträffa, anse vi oss ej längre böra lemna ouppfylld en kär pligt, den vi visserligen heldst önskat mundteligen få afbörda.

Om äfven medvetandet, att efter bästa förmåga hafva fullgjort sina åligganden, redan medför den skönaste och varaktigaste belöning, så lärer det likväl icke kunna vara Er likgiltigt att genom vår på detta sätt uttryckta tacksamhet för Edra offentligen ådagalagda värf, se ökad den aktning och tillgifvenhet, som J, ädle medborgare, redan förut genom Ert deltagande i samhällsbestyren och genom Ert enskildta lif förvärfvat, och som grundlagt det förtroende, hvilket genom nästan enhällig kallelse, uppdrog Er den befattning, som J icke allenast till vår, utan äfven till andra likasinnade medborgares tillfredsställelse, berömligen hafven utfört.

Tagen derföre med till Ert enskildta lif detta välförtjenta och uppigtiga vädermäle af Edra medborgares högaktning, erkänsla och tillgifvenhet! Vi önske att alltid få nedlägga vårt förtroende i sådane händer som Edra, och begagne detta tillfälle att försäkra Er, det större delen af detta samhälles valmän lifligt intressera sig för framgången af de grundsatser, hvilka J såsom dess ombud hyllat och försvarat. Vi önske och hoppas äfven, att den dag snart måtte randas, då frukterna af Edra, och edra med Er lika tänkande medbröders mödor och arbeten, på ett välgörande sätt, måtte komma att erkännas och rönas både i palatset och kojan!"

Underskrifter.

Alla kommentarier till ofvanstående opinionsyttring vore helt och hållet öfverflödiga. Den talar för sig sjelf och hedrar i lika måtto valmännen och de representanter, till hvilka den blifvit afläten. Hvad vi skulle vilja tillägga är den önskan, att dylika adresser måtte i en framtid blifva *allmänna*, och att folkombuden, efter slutade riksmöten, sjelfmant, i tryckta berättelser, hvilka bland valmännen utdelades, redogjorde för hvad de under de samma sökt verka, till rikets och sina kommittenters gagn och nytta! Det skulle *då* snart varda uppenbart, hvem som visat sig sina medborgares förtroende värdig eller icke. Allmänt antagen, blefve en dylik redogörelse inom några få decennier en moralisk *skyldighet*, och att en sådan kontroll skulle på representanterne utöfva ett välgörande och för landet högst gagneligt inflytande, derom torde näppeligen kunna hysas mer än en enda mening

= Nykterhets-sammanträdet den 13:de dennes medförde ändtligen det alltsedan Prosten Wieselgrens uppträdande här förl. sommar efterlängtade och åsyftade resultat: stiftandet af en Nykterhetsförening, under benämningen: *Nykterhets-Sällskapet i Götheborgs Stift.* Såsom man kunde vänta af Stiftets vördade, för allt godt nitälskande Styresman, Biskopen m. m. Doktor *Bruhn,* undandrog han sig icke att gå den enhälligt yttrade önskan till mötes, det han ville såsom *Ordförande* leda Sällskapets förhandlingar. Det i särskilt aftryck med *Handels- och Sjöfartstidningen* samt *Götheborgs Nyheter* utdelade förslag antogs med vissa modifikationer, hvaribland den var den väsendtligaste, att, utom de 3 föreslagna klasserna, ännu en skulle tillkomma, som skulle utgöras af dem, hvilka ingenting annat afsade sig, än bruket af bränvin, in- och utländskt, och som således i det närmaste kommer att sammanfalla med hvad som yrkas i adressen om aptitssup-bordens bortläggande. På grund af de beslutade förändringarne i förslaget till Stadgar, komma desse att underkastas en ny redaktion och blifva derefter gratis tillgängliga hos Sällskapets sekreterare, Lektor *Ek*, der också teckning till Ledamot af Sällskapet kan ske, alla söckendagar mellan 1 och 2. *Några och trettio* personer tecknade sig vid tillfället, och bland dem några af stadens aktningsvärdaste fruntimmer.

I förvaltningen invaldes, utom de förut nämnde, såsom v. Ordförande, Distriktchefen, Öfversten och Riddaren *I. af Ekenstam;* såsom Skattmästare, Kommerserådet och kommendören m. m. *O. Wijk;* såsom ordinarie ledamöter: Generaladjutanten m. m. Frih. *G. A. Fleming*, Stadsphysikus Hr Doktor *Ewert,* Grosshandlaren H:r *C. F. Kjellberg,* Handlanden *J. E. Andersson* samt Målaren *Bolin*, hvarjemte af Sekreteraren i enlighet med §. 7 af stadgarne till dess suppleant utsågs vice Lektorn Mag. *Trana*.

Vid sammanträdets slut gjordes bön med särskilt afseende på Nykterhetssakens framgång.

HVAD VILL DEN KONSERVATIVA PRESSEN?

är en fråga, som man redan en lång tid bortåt gjort sig, och hvilken de nyaste företeelserne inom konservatismens publicistiska ståndläger med förnyad fart bragt å bane, utan att man ännu kunnat blifva ense om något annat svar, än det, *att bemälte press icke vill, hvad den säger sig vilja.* Så t. ex. har den, en gång för alla, sagt sig vilja kämpa för upprätthållandet af samhällsordningen och lagarnes helgd, och icke desto mindre har den nyligen låtit en af sina koryféer på fullt allvar predika användandet af "käpprätten" mot den eller dem, som icke öfverensstämma med honom och hans anhängare i tankar och åsigter. detta kan väl icke kallas att stå vid sina ord, eller att verkligen *vilja* hvad man säger sig vilja. Det upppenbarade ordet, hvars försvarare den ena af det konservativa partiets organer, *Svenska Biet,* så gerna vill hafva anseende af att vara, säger uttryckligen, att *"Allt hvad J viljen att menniskorna skola göra eder, det gören J ock dem."* Nu skulle både nyssbemälte tidning och dess själsfränka, *Svenska Minerva,* gerna se att fabriksarbetarne piskade upp Hr *L. J. Hjerta* och förstörde hans boktryckeri — ja de hafva till och med indirekte uppmanat dem till ett sådant våldförande af hemfriden; — följaktligen kunde dessa begge tidningars resp. redaktioner, om deras uppmaningar horsammades, icke med skäl hafva något att knota öfver, i händelse Hr Hjerta mot dem sjelfve begagnade sig af samma argumenter, som de ansett kunna rättsenligt användas mot honom, nemligen godtyckets, lidelsens, våldets. Men är det väl så säkert, att striden inskränkte sig endast till Aftonbladets, Svenska Biets och Svenska Minervas redaktioner? Kunde det icke hända, att litet hvar fölle på den idéen att käppen och armstyrkan vore genaste vägen att vinna hvad man önskade, och började att sätta den i verkställighet på hvarandra? Vore det icke då ett vackert exempel på upprätthållande af samhällsordningen, hvilket den konservativa pressen hade gifvit Sveriges inbyggare? och vore det icke att vara "rättslärare" (publicist) i den bemärkelse, som Biets gode vän, den "store okände" i skriften "Har Sverige Publicitet och Publicister" sökt utveckla och framställa? Vi finge emellertid se huru länge denna "rätt" bure sig, och hvem som först tröttnade vid tillämpningen af den för densamma till grund liggande reciprocitets-principen! Vi betvifle icke, att äfven den konservativa pressen räknar mången, som, i politiskt och statsekonomiskt afseende, delar dess åsigter; men att den och dess anhängare befinna sig i minoriteten torde den dock icke kunna förneka. Skulle nu efter dess egen lära, käppen blifva *ultima ratio* mellan reformvännerne och vännerna af det gamla, så är att befara, det minoriteten komme att stå sig ännu sämre, än den redan gör, och vi äro fullt och fast öfvertygade om, att största delen af dess medlemmar skulle öfvergifva sina fanor i samma ögonblick som krigsförklaringen blefve promulgerad; ty helt annat är det, att under anonymitetens slöja kasta pasquillantens ruttna äplen på sina motståndare, och att stå ansigte mot ansigte med en armstyf, käppbeväpväpnad, liberal bjesse. Vår oförgripliga tanke är således, att den konservativa pressen handlat i högsta grad oklokt, när den gjort min af att proklamera Franklins skämt om käpprätten (i *Gazette Féderale* för d. 12:te Sept. 1789) såsom en i ett konstitutionellt samhälle användbar bevisningsgrund, sedan man icke *kan* eller *vill* uppställa några andra. Det konservativa partiet har alltid, så snart det liberala erinrat om svenska folkets sjelfstandighets- och rätts-känsla, skrikit om "vädjande till massorna", om "revolutionära försök", om "anarki", och så vidare; men vi fråge i all enfald: hvilket är mera revolutionärt, antingen att hota med en efterräkning från folkets sida, om grundlagen gång efter annan trampas under fötterna, eller att uppmana några tusende personer att följa ett i en annan verlds-

del gifvet straffvärdt exempel genom att våldföra personliga säkerheten och eganderätten?? Att den korporation, till hvilken uppmaningen ställdes, hade mera känsla för det rätta och tillbörliga, än uppviglaren, är icke den konservativa pressens förtjenst; den gjorde hvad den kunde, gjorde det, som vanligt, lättsinnigt och utan att beräkna hvarken de moraliska eller materiella följderna af sitt oförstånd. Man har nu emellertid fått i grund lära känna, hvars andas barn de äro, som i så prunkande ordalag gifvit sig ut för att vara ordningens, svenskhetens och de lugna reformernas vänner och försvarare: fårakläderna hafva remnat och ulfvens gulgrå, långhåriga pels synes genom slarfvorna. Den, som nu mera låter bedraga sig af bräkandet och fåraminen, är värd sitt öde. Motiverne till denna förklädnad vilja vi ej uppsöka; öfver dem må en högre makt döma: men det vete vi, att en Regering, som begagnar sig af sådana verktyg till medlare emellan sig och folket, aldrig af detsamma kan vinna den påräknade aktningen och förtroendet.

GUSTAF III:S MORD.*

Styckets sista och mest skakande uppträde väntade emedlertid sedan konungen, lyftad ur vagnen, blifvit förflyttad på sjukbåren i slottshvalfvet, öfverfylldt, oaktadt vakterne, af hundratals främmande menniskor, från utländske ministrar i guldsömmade kläder och maskeradgäster, glittrande af paljetter, eller insvepte i dominos, huller om buller med svarta sotarepojkar och trasiga tiggare. Den storartade uppgången, med sina trappsteg af granit mellan sirligt uthuggna ledstänger af slipad marmor glänste, spegelblanka, i skenet af facklor och bloss, hvilka tillika återspeglade sig i krigarnes blanka vapen. Medan djupa skuggor skockade sig i den präktiga byggnadens vinklar och fördjupningar, framstod i ett så mycket bjertare ljus styckets hufvudskepnad, den på sin sjukbår hvilande konungen, hvars aftynade drag syntes i den fantastiska dagern ännu hemskare, och hvars ögon brunno både af snillets gudaläga och af lidandets afgrundseld. Allas blickar voro fjettrade vid honom, liksom ville man i minnet fästa en bild, den man fruktade att förlora i verkligheten, och man återhöll andedrägten, för att sluka de ord, han långsamt, afbrutet, med matt röst uttalade. Suckar häfde alla bröst, tårar svällde i allas ögon. Man såg personer hålla ett bloss i ena handen och med den andra skjuta kappkragen för ansigtet, att dölja sinnesrörelsernas häftighet. Den kunglige martyren ensam bibehöll sin själsnärvaro och iakttog en hjeltes hållning. Han syntes mera känslig vid sina tillgifnes förtviflan, än vid sina egna glödande smärtor. Då bärarne hunnit den öfversta trappans sista afsats, gaf han med handen ett tecken att hvila. Man lydde, och Gustaf lyftade upp hufvudet, för att kunna sjelf öfverskåda denna majestätiska bedröfvelsens tafla, der hans egen person var det yppersta föremålet. Till Armfelt, som, sörjande, vred sina händer vid sin kungliges vänstra sida, halft hviskade han: "Förgäfves söker menniskan undfly sitt öde" .. (Uppehåll. — Den djupaste tystnad bland alla närvarande, för att kunna uppfånga konungens ord.)

"Törhända är mitt ännu icke rågadt ....
"Jag vore väl icke missnöjd att lefva;
"men .... jag är ej eller rädd att dö" ....

(Nytt uppehåll. — Gustaf gjorde en ansträngning att resa sig något litet, vände hufvudet långsamt åt alla sidor och försökte i betraktande af det dystra, stora skådespelet.)

"Om jag lefver .... (med snabbhet, under det en flamma af glädje ett par sekunder blossade upp i de Brandenburgska ögonen), "skall jag på nytt, med lätta steg, vandra utför denna trappa ....
"om icke ..... (med djupt allvar) "så härnäst .... man bär mig hit .... blir det .... för att vandra till Gustavianska grafven i Riddarholms kyrkan" .....

Gustaf tryckte med ena handen Armfelts och vinkade med den andra åt bärarne — sjukbåren lyftades — dubbeldörrarna till stånddrabantsalen flögo upp — vakten skyldrade — snyftningarna i slottshvalfvet förtogo slamret af korsgevären, som stöttes mot golfvet, då konungen bars genom stånddrabanternas leder — dubbeldörrarna tillslötos — — —

Fortsättning och slut från N:o 146.

Insändt.*

Ändtligen har man grundadt hopp om att snart se några inom detta Samhälle länge och med rätta öfverklagade oskick försvinna. Polissekreteraren, Häradshöfdingen *Ejserman* har nemligen i flera år behagat, att, såsom det i lagen heter, "lägga skatt och tunga på Konungens undersåtare", i thy, att han, tvärt mot gällande författningar, 1:o fordrat och uppburit betalning för passpåskrifning vid härv. polis-registratorskontor; 2:o fordrat och uppburit s. k. anmälningspenningar för hvarje hit ankommen och af husvärd anmäld resande; 3:o fordrat och uppburit årligt arfvode för påskrift af s. k. rättighetsbref; 4:o fordrat och uppburit betalning för utfärdande af s. k. danssedlar; och 5:o fordrat och uppburit betalning för meddelande af skriftlig tillåtelse för skeppsbefälhafvare att lossa eller lasta på *söndagarne*. Att förklara sig öfver alla dessa orättmätiga prejerier är Häradshöfdingen Hr Ejserman nu af Polisfiskalen, Advokatfiskal G. Roberg, till poliskammaren kallad och stämd. Sedan målet blifvit förvisadt till vederbörligt forum, lära ansvarspåståenden derstädes komma att göras efter 44 kap. 1 §. Missgerningsbalken.

* *Red. har, till följe af sina en gång för alla uttalade grundsatser, ansett sig icke böra vägra plats för ofvanstående uppsats, då den grundar sig på authentika handlingar, hvilka blifvit Red. förevisade. Om Red. ej missminner sig, hafva ett par af de i densamma anförda gravamina redan en gång förut varit föremål för klander och anmärkningar från publicitetens sida, utan att någon rättelse deraf följt; hvadan månngen kommit på den tanken, att Hr Häradshöfding Ejserman har rättighet att fordra och uppbära sådane afgifter, som de här ofvan uppräknade.*

Hvarjehanda.

Också ett sätt att befordra potatisodlingen.

Alldenstund Ryska bönderne ej gerna vilja låta förmå sig till att odla potatis, emedan deras förfäder ej gjort det, så har kejsaren nyligen befallt, att straxt insticka hvarje sådan gensträfvig bonde ibland soldaterne, eller insätta honom i ett arbetshus, och så länge traktera honom med potatis, till dess han börjar finna smak för dem och sålunda vinnlägga sig om deras odlande.

En Kapellmästare i W. införde en förnäm främling af sina bekanta på theatern. Denne, första gången här, bleknar af förskräckelse öfver det brusande tumultet på parterren, ty han tror att elden är lös. Med mycken möda lyckas det kapellmästaren att lugna honom. Slutligen reser sig främlingen och utbrister i följande exclamation: "Men, i alla sånggudinnornas namn! — hvadan kommer detta vrål i ett smakens tempel?" —

"Det är från offerdjuren!" svarade kamästaren torrt.

Tillkännagifvanden.

Fredagen den 17:de uppföres: MIN HUSTRUS MAN, komedi i 3 akter, efter Le Mari de ma Femme, af Rosier; öfversättning af E. W. Djurström. Derefter, för första gången i Götheborg: HOBERGS-GUBBEN, lyrisk komedi i 2 akter. Svenskt original. [561]

= Thorsdagen d. 16:de December uppföres å Stora Theatern, till förmån för undertecknad, GUSTAF WASA, Historiskt Skådespel i 5 akter, af Kotzebue. Biljetter säljas alla dagar i mitt Logis, uti Fru Bohles f. d. hus, i hörnet af Vallen och Spanmålsgatan, till spektakeldagen, då biljetter säljas i Theaterns Biljettförsäljnings-kontor.

A. N. T. BOLINDER. [562]

Bokhandelsannons.

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel à 8 ß. B:ko:

Sveriges religiösa tillstånd

sådant det blifvit uppfattadt

och

uti Amerika framstäldt

af

GEO. SCOTT. [565]

Annonser.

Till salu:

AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika-rhum, fin Konjak, Batavia, Kneif, Arrak, fina och ordinära Xeres, Madeira och Portviner, på så väl fat som buteljer; godt Champagne, samt ett mindre parti omalen engelsk Blyhvitt och eng. förtenta Bleckplåtar af IX & IXX, till ytterst facila priser.

Norsk Torsk, Kabeljo nu inkommen i kommission hos AX. N. LINDBERG. [554]

Prima och Sekunda Hvetemjöl af Kejsarhvete, Borstorfer- och Citronäpplen, säljas hos ISAAC CLAESSON. [552]

Hos C. A. Fredrichson. boende i Kommersrådinnan Lambergs hus vid Kungsgatan, en trappa upp, finnes till salu: fyra och sexarmiga Bronz-Ljuskronor, i åtskilliga kulörer efter fransk modell, Sals- och Tambur-hänglampor med 1, 3 & 4 vekrör och slipade kristallglober samt regulatorer, genom hvilken nya uppfinning lågans glans betydligt ökes; nymodiga fina lackerade fortepianolampor, här förut okända; kemiska Elddon, Leksaker, med flera arbeten, hörande till Bleckslagareyrket. [563]

Åstundas hyra:

Tvenne tarfliga rum, med ensamt, eller del i kök från ultimo December till April; af en Enkefru. Svar torde inlemnas i Billet till N. N:o 10, i denna Officin. [559]

Diverse.

= *Som underteknad utrikes ifrån fått kunskap om att förfärdiga såkallade snabb- eller snäll-vigter med decimal-beräkning, samt å dem erhållit Kongl. Kommerskollegii patent, så vågar jag härmedelst hos resp. Allmänheten rekommendera mig till erhållande af beställningar å dylika vigter, hvilka på en gång äro ytterst bequäma och säkra. Af bemälte vigter äro flere större och mindre redan färdiga, samt ännu flere under arbete. Upplysningar, rörande desamme, deras precision och ändamålsenlighet, kunna erhållas så väl hos Grosshandlaren Herr A. Lewgren, som Hr J. Benecke härstädes, hvilka ända sedan i Maj månad förl. år med mycken fördel begagnat sådane, af mig förfärdigade vigter. Hvad priserne å desamma angår, har jag sökt göra dem så billiga som någonsin möjligt, och kunna de närmare inhemtas af nedanstående*

Priskurant:

För en vigt på	skålpund.		R:dr
För en vigt på 3,000	skålpund.	R gs	R:dr 220
" " " " 2,500	" . . .	"	" 200
" " " " 2,000	" . . .	"	" 1[illegible]0
" " " " 1,500	" . . .	"	" 1[illegible]0
" " " " 1,100	" . . .	"	" 1[illegible]0
" " " " 800	" . . .	"	" 120
" " " " 500	" . . .	"	" 100
" " " " 300	" . . .	"	" 80.

Till nämnde vigter begagnas blott en 10:ndels motvigt af varans tyngd, eller ett skålpund mot tio, och följakteligen till 3000 skålpund 300 skålpunds motvigt. För att för den ovane lätta beräkningen, kommer dessutom hvarje vigt att åtföljas af en tabell, som på ett högst lätt och enkelt sätt utvisar förhållandet mellan vigter och motvigter från 1 till 3000 skålpund.

Om ackuratess och säkerhet i arbetets utförande ordar jag ej gerna sjelf. För att emellertid ådagalägga, att de af resp. Allmänheten, hvilka velja hedra mig med sitt förtroende, i detta afseende kunna vara fullkomligt trygga, förbinder jag mig att ansvara för hvarje vigt under loppet af TIO (10) år, så framt den ej belastas med större tyngd, än den för honom en gång beräknade, eller på annat sätt varder illa och vårdslöst handterad.

J. T. Tengelin,

Klensmedsmästare i Götheborg.

= Af förnyad anledning erinras ytterligare en och hvar, att icke lemna penningar eller varor på min räkning till Mäklarebetjenten Johan Abraham Svensson, emedan sådant af mig icke erkännes. Götheborg d. 10 nde December 1841. JOHN V. SCHNEIDAU. [564]

PHOENIX,

TIDNING FÖR POLITIK, LITTERATUR OCH NÄRINGAR,

anmäles härmedelst till prenumeration för nästkommande år. Dess redaktion blir oförändradt densamma; dess tendens frisinnad; dess framställningssätt öppet, men hofsamt; dess valspråk, nu som förut: FÖR SANNING OCH RÄTT! För öfrigt kommer den att innehålla de vigtigaste in- och utländska underrättelser i sammandrag; uppsatser i politik, litteratur och ekonomi; lokala nyheter; smärre noveller, dels i original och dels i öfversättning från de bästa utländska tidskrifter; kyrkotidningar; alla legala kungörelser, äfvensom alla större auktions-annonser i sammandrag, o. s. v. Då Red. från flere håll erhållit uppmaningar att med någorlunda fullständighet redogöra för den svenska bokpressens mest läsvärda alster, i den mån de utkomma, och Red. nogsamt inser de fördelar, som både allmänheten och Herrar förläggare kunde hafva af en dylik öfverblick, så har Red. beslutat, att, med nästkommande års början, under rubriken LITTERATUR, i korthet anmäla och uttala sitt omdöme öfver dagens litterära företeelser. För att ett arbete skall i Phoenix blifva anmäldt fordras dock: **1:mo** att de Herrar förläggare, som önska en dylik anmälan, alltid låta i densamma annonsera de på deras förlag utkommande böcker, och **2:do** att de af dem, genom någon af härvarande Herrar bokhandlare, till Red. insända ett friexemplar, hvarefter arbetena, i den ordning de kommit Red. tillhanda, varda genomläste och en kort redogörelse för deras innehåll i tidningen upptagen.

Prenumeration, à R:dr 6 B:ko för helt, 3: 16 för halft och 1: 36 för fjerdedels år, emottages härstädes, dels å tidningens officin, Huset N:o 3½ vid Slottsskogsgatan i Masthugget, och dels i Handlanden Herr C. Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och lilla Torget. Sker requisition å rikets postkontor, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. GÖTHEBORG i December 1841. **Redaktionen.**

NB. *De resp. Redaktioner, som byta tidningar med Phoenix, torde gunstbenäget, emot reciprocitet å vår sida, med görligaste första i sina blad reproducera ofvanstående anmälan!*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 148 utgifves nästa Lördag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 148. Lördagen den 18:de December 1841.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Drottningen begaf sig d. 6:te dennes tillika med Prins Albert och de båda kungliga barnen till Windsor. Den späde prinsen har redan blifvit utnämnd till Prins af Wales och Grefve af Chester. Drottningen skall hafva förbjudit sitt hof, att, så länge han ännu är barn, titulera honom för "Kunglig Höghet."

= I engelska fabriksstaden Nottingham skall en verkligen förskräcklig nöd vara rådande. Hundradetals menniskor försmäkta på halmbädden, utan att hafva det ringaste att nära, värma, eller betäcka sig med, och dessa äro sådana, som gerna vilja arbeta, så vida de endast kunde finna någon sysselsättning. Dagligen draga menniskor, utmerglade af hunger och höljda i lumpor, i hopar af två, tre och fyra hundrade personer, genom staden, med ett bräde framför sig, på hvilket med stora bokstäfver är skrifvet: "Nödlidande och utan arbete!" Det gifves mer än 2000 menniskor i staden, som äro nära att dö af hunger. Öfverallt ser man endast armod och elände; handeln är i lägervall; ingen enda fabrikant eller mästare sysselsätter mera den talrika skaran af arbetare och gesäller.

FRANKRIKE.

Enligt underrättelser från Paris af d. 4:de December, herrskade derstädes en obehaglig, obestämd oro. Polisens agenter och emissarier hade sorgfälligt undersökt vapenhandlarnes bodar och magasiner, för att öfvertyga sig om, att alla eldvapen befunne sig i ett tillstånd, som gör deras ögonblickliga bruk omöjligt. Trupparne voro konsignerade i kasernerna. På börsen gick det rykte, att talrika arresteringar nyss ägt rum och att husvisitationer blifvit anställde hos flera medlemmar af hemliga, demokratiska sällskaper, emedan polisen kommit under fund med, att dessa sällskaper sedan några dagars tid förklarat sig för permanenta.

= Rhône och Saône hafva stigit öfver sina bräddar och anställt mycken skada. — I Lyon och Vienne läto d. 3:dje dennes några jordstötar känna sig,

= De sedan år 1830 i Frankrike afkunnade politiska domar uppgå till mer än 14,000.

BELGIEN.

Det blir med hvarje dag allt tydligare, att Holland haft sin hand med i spelet, i fråga om de sednaste oroligheterna i Belgien. — De franska trupparne hafva åter lemnat belgiska gränsen; deras sammandragande derstädes skall hafva kostat öfver en million.

SPANIEN.

De förledda navarresiska bönderna återvända ur Frankrike tillbaka till Spanien. De äro till största delen barfotade, men se mycket förnöjda ut, röka sina långa pappers-cigarrer och sjunga patriotiska sånger.

TURKIET.

Regeringen skall hafva för afsigt att förlägga en stor del af de i och omkring Konstantinopel församlade trupper i garnison i de förnämsta städer i Rumelien, emedan den kristna befolkningen derstädes, som i antal vida öfvergår den islamitiska, sedan längre tid tillbaka visat en synnerlig böjelse för att göra uppror.

= I krigsdepartementet råder en utomordentlig verksamhet. Man befarar mycket, att ett krig med Grekland inom kort torde utbryta.

NORDAMERIKA.

I S:t Johns (New-Brunswick) utbröt d. 18:de Nov. om aftonen en förskräcklig eldsvåda, som vid postens afgång derifrån redan förtärt fyratio fartyg, af hvilka fem tremastare, samt 75 hus. Som det blåste en stark storm och elden vid postens afgång ännu ej upphört, så fruktade man, att förhärjelsen skulle blifva ännu större. Stora varuförråder skola hafva blifvit offer för lågorna.

TANKAR AF FREDRIK DEN STORE.

I.

OM VETENSKAP OCH SKÖN KONST.

Vetenskaper och konster, menniskoslägtets välgörarinnor, hafva vi att tacka för allt. Innevånaren i en stor stad njuter fördelarne af dem, utan att han i sin stolta veklighet vet, hvilket nattvak och arbete det kostar att afhjelpa hans behof och tillfredsställa hans ofta ganska sällsamma smak. — Man säge ej, att menniskorna genom odlande af vetenskaper och konster blifva odugliga till andra göromål. Det rigtigt tänkande hufvudet gör i allt, hvad det företager sig, lika framsteg. Vetenskaperna nedsätta på intet vis den menniska, som odlar desamma, utan de meddela honom i hvarje tillstånd af lifvet en ny glans. Forntidens store män bildade sig under vetenskapernas ledning (om jag får begagna detta uttryck), innan de beklädde statens värdigheter, och hvad som bidrager till förståndets upplysning, omdömesförmågans skärpande och fullkomnande, samt kunskaps-sferens utvidgande, bildar helt säkert män, som äro användbara i hvarje fack. De äro sorgfälligt vårdade plantor, hvilkas blommor och frukter blifva skönare och mera välsmakande, än andra af sådana träd, som, lemnade åt sig sjelfva, vexa på fri hand i vilda skogen, och hvilkas sällsamt om hvarandra slin-

grade grenar till och med icke en gång erbjuda ögat en behaglig anblick. Vetenskaperna hafva alltid gjort menniskorna menskligare, emedan dessa genom dem alltid blifvit mildare, rättvisare och mindre böjda för våldsamheter. Åtminstone hafva vetenskaperne lika så stor andel i folkens lycka, som lagarne. Oförmärkt utbreder sig detta älskvärda och milda tänkesätt ifrån konsternas och vetenskapernas egentliga dyrkare ibland allmänheten och den lägre klassen; ifrån hofvet sprider det sig till hufvudstadens innevånare och derifrån till provinserna. Då finner man tydligt, att naturen ej bestämt oss till att förstöra hvarandra här i verlden, utan att hjelpa och bistå hvarandra i våra gemensamma behof; att olyckor, svagheter och döden oupphörligt förfölja oss, och att det är en utomordentlig dårskap att ännu mera mångfaldiga orsakerna till vårt elände och vår förstöring.

Jag blyges att uttala, att man varit så fräck att uppkasta en fråga, hvaröfver dock ingen borde hysa något tvifvelsmål, nemligen: om vetenskaperna för det menskliga samfundet äro nyttiga eller skadliga? Äga vi några företräden framför djuren, så bestå de visst icke i kroppsliga förmögenheter, utan i andra, som naturen gifvit oss; och hvad som åtskiljer den ena menniskan ifrån den andra, är just snille och kunskaper. Hvarifrån härleder sig väl det oändliga afståndet emellan ett hyfsadt och ett barbariskt folk, om icke derifrån, att det förra är upplyst, men det sednare vegeterar i ett djuriskt dumt tillstånd? — De nationer, som kommit i åtnjutande af detta företräde, äro erkänsamme mot de män, som förskaffat dem detsamma. Och deraf kommer det förtjenta beröm, hvaraf dessa verldens upplysare, dessa Vise, blifvit delaktige, hvilka genom vetenskapliga arbeten hafva upplyst sina medborgare och sitt århundrade. Endast charlataner och bedragare kunna motsätta sig vetenskapernas och konsternas framsteg, emedan de endast och allenast för dem äro skadlige. Endast en rå själ kan vilja beröfva menniskoslägtet den tröst och det bistånd, som det emot lifvets många vedervärdigheter hemtar från de sköna konsterna och vetenskaperna.

II.

OM HISTORIEN.

Jemte poesien hade Fredrik förklarat sig för en dyrkare af historiens gudinna, och flera goda historiska verk hafva flutit ur hans penna. "Historien," säger han, "bör betraktas såsom en skola för furstar; hon framställer för dem regenter, som voro sitt lands fäder, men också tyranner, som förhärjade och ödelade det; hon visar dem orsakerna till rikens stigande och fall; hon utvecklar en så stor mängd af karakterer, att några deribland nödvändigt måste likna karaktererne hos vår tids furstar, och, då hon fäller en afgörande dom öfver de döde, dömmer hon stillatigande också de lefvande. Genom den vanära, hvarmed hon belägger lastfulla, ej mera lefvande menniskor, lemnar hon den närvarande generationen en uppmaning till dygd, och tyckes visa densamma, hvilka omdömen den sjelf har att vänta sig af efterverlden. Ehuru historiens studium egentligen är för furstar, kan det dock icke vara mindre nyttigt för enskilta personer, emedan den utgör en kedja af alla århundradens händelser ända till våra dagar. Den rättslärde, statsmannen och krigaren taga sin tillflykt till henne och lära af henne, hvilket sammanhang det närvarande har med det förflutna. De finna i den dem, som gjort sig väl förtjente om sitt fädernesland, omtalade med beröm, och dem, som missbrukat sina medborgares förtroende, nämnda med afsky; och sålunda förvärfva de sig en tidig erfarenhet.

Den, som endast inskränker sferen af sina begrepp till det ställe, der han är född och der han vistas, och ej utvidgar sina kunskaper utöfver hvad som hörer till hans brödvetenskap, han nedsjunker i den gröfsta okunnighet, ända till likhet med djuren. Den åter, som intränger i de förflutna tiderna och med hela sin andes samlade fattningsförmåga omfattar hela verlden, han besegrar verkligen okunnighet och villfarelse; han har lefvat i alla århundraden och blir i sjelfva verket en verldsborgare.

Huru lärorikt och angenämt är det icke att låta alla förflutna sekler passera förbi sina blickar, och dervid iakttaga, genom hvilken lång kedja de sammanhänga med våra tider! Att betrakta en nation i sin ursprungliga råhet, derefter följa den i dess framsteg ända derhän, då den är blifven civiliserad — sådant kan verkligen kallas att studera silkesmasken i alla dess förvandlingar, såsom puppa och såsom fjäril. Men huru nedslående är icke ett sådant studium! Det visar sig deraf endast alltför tydligt, att en oföränderlig naturlag tvingar menniskorna, att först genom en lång kedja af barbari komma till något förnuftigt.

Litteratur.

Tante Agnetas Aftonberättelser för sina unga Vänner. Götheborg; C. M. Ekbohrns officin. 1841. 172 sidd. in 8:vo.

Det är vid denna tiden ungefär ett år sedan första häftet af "Tante Agnetas Aftonberättelser för sina unga Vänner" utkom, och vi hade nöjet fästa Allmänhetens uppmärksamhet vid denna nya företeelse inom vår litterära horizont. Visserligen tillhör hon icke stjernorna af första storleken; men det göra icke eller hvarken Polstjernan eller Gemma, och dock dröjer gerna ögat vid deras milda, vänliga glans i den stilla, klara vinternatten. Men låtom oss lemna bildspråket å sido! Tante Agneta är i sina aftonberättelser så älskvärdt flärdfri och okonstlad, att en med liknelser uppfylld anmälan af desamma skulle taga sig lika illa ut som en stockros vid sidan af en halföppnad rosenknopp, eller en orientalisk målning vid sidan af ett af Claude Lorraines härliga landskapsstycken. Vi vilja således helt enkelt redogöra för det generella innehållet af det lilla häftet, öfverlemnande för öfrigt åt allmänheten att närmare skärskåda specialiteterna, hvilka, åtminstone om de på den göra samma angenäma intryck som på oss, nog skola befinnas vara värde både "oljan och mödan."

Första aftonberättelsen har till öfverskrift "Syskonbarnen" och är en fortsättning af en berättelse under samma namn, hvilken förekommer i slutet af första häftet. Läsaren förnyar der bekantskapen med dalbarnen, som nu vuxit upp och vilja se sig litet om här i verlden. Pehrs samtal med fröken Camilla om den hemsjuka, som bemäktigat sig hela hans väsende, är en af de härligaste teckningar ur menniskohjertat, som vi någonsin läst, eller kunna få läsa.

Andra berättelsen är betitlad "Väninnan" och tecknar i enkla, men lefvande drag det utomordentliga och välgörande inflytande en starkare, ädlare, upphöjdare själ kan utöfva på en annan. Vi skulle i sanning, framför alla de gåfvor, som kunna vankas julafton, önska våra unga läsarinnor en sådan väninna, som M:ll Marie! De skulle, i dag ett år till, sjelfve medgifva att vår önskan, om den kun-

de realiseras, icke varit så oäfven, som de nu måhända finna densamma.

Tredje berättelsen benämnes "Petronellas testamente" och tyckes vara ämnad att förespegla författarinnans "unga vänner" vådorna af en hastig och oförmodad lycka, när man endast och allenast fäster sig vid *den*, och icke vid de mera redbara, oförgängliga skatter, som, under en sorgfällig uppfostran, blifvit i barndomen nedlagde i det späda, för alla goda intryck öppna sinnet. Den af förf. här gifna vink om, hvad godt en älskad brors sköna föredöme kan uträtta hos en svag, oerfaren syster, önske vi ej måtte flyktigt öfverses, utan djupt kännas och begrundas!

Fjerde berättelsen har till titel: "Den halta Systern" — en liten nätt och vacker lefnadsteckning; men som har ett påfallande syskontycke med en i första häftet upptagen berättelse "Den puckelryggiga." Äfven ligger det något i den "halta systerns" karakter, som erinrar om en dylik, skildrad i den härliga familjemålningen "Hemmet" af M:ll Bremer, utan att vi derföre just vilja hafva sagt att Tante Agneta imiterat densamma.

Femte berättelsen har erhållit öfverskriften "Törnrosen," utan att vi egentligen kunna inse, hvarföre författarinnan valt just *denna* benämning. Karaktererna i densamma äro emedlertid väl hållne, teckningen trogen, koloriten bjert, men utan att stöta skönhetssinnet. Verserna kunde författarinnan likväl gerna hafva utelemnat. Vi hafva en gång förut afrådt henne från att försöka sig i den bundna stilen, och vi hafva i detta häfte icke funnit något skäl att frångå vår då i all välmening uttalade öfvertygelse.

Sjette och sista berättelsen, som fått rubriken "Så går det till," skildrar med sanna och lifliga färger de obehagligheter och missöden, för hvilka ett ungt fruntimmer blottställer sig, när hon vill lefva öfver sitt stånd, d. v. s. när hon, för att lysa, förnedrar sig till att blifva sina förnäma bekantskapers apa, då hon deremot på sin *rätta,* af natur och börd anvisade ståndpunkt kunde vara dem ett stort och värdigt föredöme. Den, som med uppmärksamhet genomläser ifrågavarande berättelse och sedermera jemför densamma med hvad han redan sett eller får se i denna väg, skall snart nog nödgas erkänna, att "*så går det till,*" och med en, i esthetiskt hänseende, vackrare kompliment för den älskvärda författarinnan kan hvarken han eller vi lägga tillsamman den lilla boken.

STUDENT-SÅNG.

Jag vet ett land, ett hem för hjeltar än,
Som alstrar jern och ammar frie män;
Midsommarsoln vet der af ingen natt,
Och syskonhafven brusa kring det gladt;
Om vunna segrar sjunga vind och våg,
På ryktets tunga ofta namnet låg.

Jag vet en stad, som namn af Saxos har,
Der stolt sig höjer tvillingtornens par;
Der jättehänder helga templet byggt,
Hvars djupa krypta står i sekler tryggt;
Der forntidsminnen blicka fram utur
Hvar halfförfallen, gammal klostermur.

Jag vet ett rum, en skuggrik tempeltrakt,
Der flit och forskning hålla vård och vakt;
Der frihetselden brinner hög och klar,
Och ljusets oriflamma ständar qvar.
Der sången tonar mången härlig qväll
Mot himlens högblå, stjernbeprydda pell.

Jag vet ett slägte, ungdomsfriskt och djerft,
Som fädrens mod och frihetskänsla ärft,
Som byter boken mot ett troget svärd,
Om fosterjorden äskar denna gärd;
Som vinner lagrar, ej af Phœbus blott,
Men ock af Ares, stridens vilde Drott.

Vet: hjeltehemmet det är *Svea* land;
I *Lund* står *templet*, byggdt af jättehand,
Och vid dess sida grönskar *Lundagård*,
Der flit och forskning hålla vakt och vård;
Men har du någon af *de Unge* känt —
Det var en trofast, Carolinsk Student.

E—RN.

LÖJLIGA MISSÖDEN.*

1.

Du är riktigt i taget med att berätta anekdoter och bland andra en, som ännu är föga bekant. När du slutat, väntar du, att din åhörare skall utbrista i ett gapskratt; men i det stället säger han helt torrt: "det der talade jag ju om för dig hos Rubenssons i förmiddags!" — Är intet det bra roligt? hä!

2.

Der står ju den gyckelmakaren P*, säger du på gatan till dig sjelf. Du smyger dig sagta bakom honom, ger honom raskt ett slag på axeln...... han vänder sig hastigt om, och du står med utsträckt arm för att låta hans näsa törna emot ditt pekfinger; men nu är det — icke din vän P:s, utan ett helt och hållet främmande ansigte, som glor på dig med ett par just icke vänliga ögon. Står du der icke vackert nu, eller hur?

3.

Du kommer och går trottoiren raskt framåt och ser icke den älskvärda fru X* förrn du är nästan inpå henne. Du viker naturligtvis i största hast åt sidan, för att göra din kompliment, men lägger i brådskan icke märke till den bakom dig varande källartrappan, hvadan det händer dig den malheurn, att du ett-tu-tre ramlar på näsan; hatten flyger ifrån dig ut på gatan, och der ligger du nu barhufvad och leker kurra-gömma i källarsvalen. Fru X* kan icke hålla sig från att skratta öfver din ofrivilliga, österländska helsning; gatpojkarne skratta, schåarne skratta, hela verlden skrattar..... och du..... ja du har väl lagom roligt, kan jag förmoda.

4.

Du är bortbjuden på bal, och har fördenskull rigtigt styrt ut dig efter nyaste pariser-journalen: i svart frack, ljus småprickig väst, hvita benkläder, silkesstrumpor och skor. Vädret är förträffligt. Du kommer lyckligt och väl igenom alla gator och gränder, utan att ens hafva fått en smula dam på dina blanka vaxläders-skor. Då möter du en flock kor, som drifvas hem från betet; du går i sakta mak förbi dem och tänker på intet ondt; men se det är varmt, och bromsarne äro då stygga mot de stackars kreaturen. En ko svänger omkring sig med sin långa, yfviga svans, för att freda sig för de gemena insekterna. Detta ser du icke; du har helt annat att tänka på än kosvansar. Du passerar; men i samma ögonblick förnyar kon den bromsförjagande rörelsen, svansen är smutsig, och du — får ett slag af densamma tvärs öfver dina hvita, präktiga permissioner...... Jo nu ser du ut! Ingen rock har du; ett par bekanta, som du springer in till, för för att få låna ett dylikt plagg, äro icke

* *Fritt, från Danskan.*

hemma, och der måste du nu, midt på ljusa dagen, trafva hem genom de folkrika gatorna med denna tvärstreck öfver dina byxor och alla dagens nöjen..... Kan icke ett sådant missöde rent af förarga gallfebern på en stackars menniska?

5.

En vacker Söndagsförmiddag är du ute och promenerar med en vän under armen. I detsamma får du se M:ll Y*, som du är dödligen förälskad i, komma dig till mötes. Du släpper genast vännens arm, antar en sirlig hållning, känner efter om halsduken sitter i behörig ordning, och skjuter upp glasögonen något, för att rigtigt få njuta af den dyrkades åsyn, när hon sväfvar förbi dig. Hastigt tar du hatten af dig och anar icke att just i samma ögonblick kommer en liten flickunge, som har ett fat mjölk att bära, ut genom porten. Du hugger bakut med hatten och slår kulln af densamma bums i mjölkfatet, så att hela dess innehåll, på grädden när, hvilken blir sittande på din hatt, yr om öronen på din älskade, dig sjelf, flickan och din följeslagare. Denne senare drar i förvirringen till med en dugtig kötted, flickungen pratar något om sprättar och glasögon, som "sitta i vägen"; din sköna mönstrar sin paryr, ger dig ett oblidt ögonkast och springer in i en förstuga..... och du?.....ja du är nog rigtigt väl till mods kan jag tänka! *(Forts. följer.)*

Dödsfall.

Att Doktorinnan **Hedvig Hylander,** *född Troberg, enka efter framl. Theol. Professorn och Ordens-Ledamoten, Doctor A. Hylander, stilla afsomnade i Lund, d. 12:te December 1841, efter en lefnad af 81 år, 3 mån. och 8 dagar, det varder för den aflidnas okända anhöriga och vänner på detta sätt tillkännagifvet.* [568]

Tillkännagifvanden.

Söndagen d. 19:de Dec. uppföres: MIN HUSTRUS MAN, komedi i 3 akter. Derefter, för första gången i Götheborg: HOBERGS-GUBBEN, lyrisk komedi i 2 akter. Svenskt original.

Representationerne, äfvensom Truppens vistande härstädes, upphör före Jul [566]

= Innehafvare af Motböcker med Götheborgs Sparbank, hvilka urakllåtit, att, på de dertill bestämda dagar, inlemna dem till afslutning, erinras att sådant fullgöra Tisdagen d. 28:de dennes emellan kl. 10 och 12 f m., eller ock från kl. 4 till 6 eft. m mot erhållande qvi.encer. Götheborgs Sparbank d. 18:de Dec. 1841. DIRECTIONEN. [566]

Bokhandelsannonser:

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel, à 8 ß. B:ko:

Sveriges religiösa tillstånd

sådant det blifvit uppfattadt
och
uti Amerika framstäldt
af
GEO. SCOTT. [565]

Tante Agnetas

Aftonberättelser

för
sina unga Vänner.
à 40 sk. B:ko. [669]

Annonser.

Till salu:

AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika-rhum, fin Konjak, Batavia Kneif, Arrak, fina och ordinära Xeres-, Madeira- och Portviner, på så väl fat som buteljer; godt Champagne, samt ettt mindre parti omalen engelsk Blyhvitt och eng. förtenta Bleckplåtar af IX & IXX, till ytterst facila priser

= Norsk Torsk, Kabeljo, nu inkommen, i kommission sos AX. N. LINDBERG. [554]

= Prima och Sekunda Hvetemjöl af Kejsarhvete; Borstorfer- och Citron-äplen, säljas hos ISAAC CLAESSON. [562]

Hos C. A. Fredrichson, boende i Kommerserådinnan Lambergs hus vid Kungsgatan, en trappa upp, finnes till salu: fyra- och sexarmiga Bronz-ljuskronor, i åtskilliga kulörer, efter fransk modell, Sals- och Tambur-hänglampor med 1, 3 & 4 vekrör och slipade kristallglober samt regulatorer, genom hvilken nya uppfinning lågans glans betydligt ökes; nymodiga fina lackerade fortepianolampor, här förut okända; kemiska Elddon, Leksaker, med flera arbeten, hörande till Bleckslagareyrket. [563]

PHOENIX,

TIDNING FÖR POLITIK, LITTERATUR OCH NÄRINGAR,

anmäles härmedelst till pr numeration för nästkommande år. Dess redaktion blir oförändradt densamma; dess tendens frisinnad; dess framställningssätt öppet, men hofsamt; dess valspråk, nu som förut: FÖR SANNING OCH RÄTT! För öfrigt kommer den att innehålla de vigtigaste in- och utländska underrättelser i sammandrag; uppsatser i politik, litteratur och ekonomi; lokala nyheter; smärre noveller, dels i original och dels i öfversättning från de bästa utländska tidskrifter; kyrkotidningar, alla legala kungörelser, äfvensom alla större auktions-annonser i sammandrag; o. s. v. Då Red. från flere håll erhållit uppmaningar att med någorlunda fullständighet redogöra för den svenska bokpressens mest läsvärda alster, i den mån de utkomma, och Red. nogsamt inser de fördelar, som både allmänheten och Herrar förläggare kunde hafva af en dylik öfverblick, så har Red. beslutat, att, med nästkommande års början, under rubriken LITTERATUR, i korthet anmäla och uttala sitt omdöme öfver dagens litterära företeelser. För att ett arbete skall i Phoenix blifva anmäldt fordras dock: **1:mo** att de Herrar förläggare, som önska en dylik anmälan, alltid låta i densamma annonsera de på deras förlag utkommande böcker, och **2:do** att de af dem, genom någon af härvarande Herrar bokhandlare, till Red. insända ett friexemplar, hvarefter arbetena, i den ordning de kommit Red. tillhanda, varda genomläste och en kort redogörelse för deras innehåll i tidningen upptagen.

Prenumeration, à R:dr 6 B:ko för helt, 3: 16 för halft och 1: 36 för fjerdedels år, emottages härstädes, dels å tidningens officin, Huset N:o 3½ vid Slottsskogsgatan i Masthugget, och dels i Handlanden Herr C. Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och lilla Torget. Sker reqvisition å rikets postkontor, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. GÖTHEBORG i December 1841. **Redaktionen.**

NB. *De resp. Redaktioner, som byta tidningar med Phoenix, torde gunstbenäget, emot reciprocitet å vår sida, med görligaste första i sina blad reproducera ofvanstående anmälan!*

Kyrkotidningar.

I morgon predika:

Uti DOMKYRKAN: *Claesson; Johansson; Olsson.*
Uti CHRISTINÆ KYRKA: *Holmqvist; Dunckel.*
Uti GARNISONS-KYRKAN: *Grundell.*
Uti FATTIGHUS-KYRKAN: *Hallén.*
Uti CARL JOHANS KYRKA: *Nyberg.*
Uti ÖRGRYTE KYRKA: *Carlgren.*
Uti HOSPITALS-KYRKAN: *Collander.*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 149 utgifves nästa Måndag, kl. 6 eft m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 149. Måndagen den 20:de December 1841.

Meteorologiska Observationer.

Dec. d. 12, kl. 8 f. m. Bar. 25,45, $7\frac{1}{2}$° kallt, kl. 2 e. m. Bar. 25,45 2° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,45, $1\frac{1}{2}$° blidt. Den 13, kl. 8 f. m. Bar 25,38, $2\frac{3}{4}$° blidt; kl. 2 e. m. Bar 25,30, $5\frac{1}{2}$° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,30, 7° blidt. Den 14, kl. 8 f. m. Bar. 25,38, 6° blidt; kl. 2 e. m. Bar 25,45, $5\frac{1}{2}$° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,61, 6° blidt. Den 15, kl. 8 f. m. Bar. 25,76, 3° blidt; kl. 2 e. m. Barom. 25,45, $4\frac{1}{2}$° blidt; kl. 9 e. m. Bar 25,68, 5° blidt. Den 16, kl. 8 f. m. Barom. 25,45, 5° blidt; kl. 2 e. m. Bar 25,45, 5° blidt; kl. 9 e. m., Bar. 25,45, 5° blidt. Den 17, kl. 8 f. m. Barom. 25,53, $4\frac{1}{2}$° blidt; kl. 2 e. m. Bar 25,53, 5° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,61, $4\frac{3}{4}$° blidt. Den 18, kl. 8 f. m Bar. 25,68, 3° blidt; kl 2 e. m. Bar. 25,76, $3\frac{1}{2}$° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,76, $1\frac{1}{4}$° blidt.

Götheborg.

Stockholmstidningarne förmäla, att Rikets Ständers Herrar Revisorer den 13:de dennes kl. 8 på aftonen gjort sin afskedsuppvaktning hos H. K. H. Kronprinsen, hvarefter de den påföljande dagen åtskiljdes. Redan den 12:te hade de haft sin afskedsaudiens hos H. M. Konungen. Revisionsberättelsen förmodas innom kort blifva synlig i det officiella bladet.

= Under patrullering i skärgården natten till sistlidne Fredag hafva Jagtuppsyningsmännen Lindgren och Lindberg i en öppen båt anträffat och under beslagsanspråk till Marstrands tullkammare infört 40 kaggar negerhead, vägande mellan 7 och 8000 skålpund.

ORD TILL FOLKET.

VII.

Det är icke nog, att J kännen edra *rättigheter;* J måsten äfven känna edra *pligter;* ty pligtuppfyllelsen är för upprätthållandet af all gudomlig och mensklig ordning lika så nödvändig som försvaret af de eder tillkommande rättigheter.

Rättigheten är värnet för er politiska tillvarelse, er frihet, ja den är, att jag så må uttrycka mig, friheten sjelf. Det är den, som verkar att J ären sjelfständiga menniskor och icke blotta ting, med hvilka man kan förfara efter godtycke.

Men är väl tillvarelsen allt? Är det väl nog att vara *fri?* Nej: ingenting i verlden står så helt och hållet ensamt; ingenting beror endast och allenast af sig sjelf. En oafbruten, om ock för det menskliga ögat osynlig, kedja sammanhåller allt. Det ena måste stödja och uppehålla det andra. Man ger for att erhålla, och erhåller för att gifva. Utan detta allmänna, ömsesidiga gifvande och tagande skulle lifvets källa uttorka, liksom en öknens vattuåder för den ihålliga, brännande samumsvinden.

Hvem är väl den djerfve dödlige, som med handen på hjertat dristar säga att han helt och hållet kan utan saknad umbära andras hjelp? Alla behöfva vi, ehuru i större och mindre grad, hvarandras bistånd, från vaggan till grafven. Föreställen er en menniska, ensam, utan all beröring med någon af sina likar, utan språk, utan kunskaper, utan kärlek, utan vänskap, och sägen mig om en sådan varelse icke vore mera beklagansvärd, än det uslaste kreatur, som dock har sin hona, sina ungar att sörja for, sin instinkt till gemensamt försvar mot en anfallande fiende. Men kan nu icke den ena, med förnuft begåfvade, varelsen umbära den andre, så måste de närma sig hvarandra, bispringa hvarandra, utbyta tankar och känslor med hvarandra. Häraf uppkommer samhällslifvet, och grundvalen för dess bestånd är: ett rättskaffens utöfvande af de ömsesidiga rättigheterna och skyldigheterna.

R ä t t i g h e t e n har, att jag så må säga, endast afseende på *individen,* såsom sådan betraktad. Att åberopa sig på sina rättigheter, är detsamma, som att fordra något för sig sjelf. Rättighet utan motsvarande skyldighet är således intet annat än den råaste egoism, eller grunden till allt förtryck och alla lidanden här i verlden.

P l i g t e n deremot har afseende på *allas* väl. Att uppfylla en pligt är att vara andra nyttig. Den är således motsatsen af rättighet; men i den ömsesidiga utöfningen af pligter och rättigheter ligger förvaradt *det,* utan hvilket ingen kärlek, ingen lycksalighet kan gifvas på jorden.

Rättigheten är helig, ty på den beror hvarje enskilt del af det hela, och utan de enskilta delarne kunde icke något helt existera; den är således att anse som roten till de sociala förhållanderna menniskorna emellan.

Pligten är helig; ty det är den, som sammanlänkar de spridda delarne till ett helt: den är således att anse såsom det hvilket gifver samfunds-roten saft och näring, och utan hvilket den aldrig kunde vinna någon utveckling och tillvext.

Huru lyckligt skulle icke allt vara här på jorden, om rättigheter och skyldigheter ständigt noggrannt afvägdes emot hvarandra!

Utan pligt intet samfundsband emellan menniskorna. Pligten omfattar, såsom förut blifvit eder förehållet, rättsenligheten och menniskokärleken.

Att icke göra andra, hvad du ej vill att de skola göra dig — det är rättsenlighet.

Att under alla förhållanden göra andra, hvad du skulle önska att de gjorde dig — det är menniskokärlek.

På uppfyllandet af dessa tu bud hän-

ger all sann glädje och lycksalighet här i jemmerdalen.

En man lefde med hustru och barn af sina händers arbete. Och alldenstund han egde god helsa, hade friska armar och fann rik tillgång på arbete, förskaffade han, utan allt för stora bekymmer, sig och de sina, hvad de till lifvets uppehälle kunde behöfva.

Men efter en tids förlopp inträffade en stockning i landets merkantila förhållanden; priserne på lifsförnödenheterna stego; arbete stod sällan att erhålla, och den fattige arbetaren måste med de sina ofta lida hunger och brist.

Så gick det en tid bortåt, under hvilken han var nödsakad att sälja allt det redbara, han hade, ja till och med kläderna på kroppen. Slutligen hade han icke något mera att afyttra, utan såg sig och de sina gifne till pris åt alla hungrens och fattigdomens fasor, till hvilka äfven nu svåra sjukdomar sällade sig.

Denne man hade två grannar, af hvilka den ene var mycket och den andre mindre förmögen.

Den fattige gick då till den rikaste af sina grannar och sade till honom: "Jag, min hustru och mina barn lida brist på allt: haf medlidande med oss!

Men den rike svarade: "Hvad rår jag derföre? Har jag icke rigtigt betalt er för ert arbete? Jag har aldrig, med mitt vetande, skadat hvarken er eller någon annan. Mina händer äro rena från all orättfärdighet. Den nöd, ni lider, gör mig ondt; men i dessa svåra tider måste hvar och en först tänka på sig sjelf.",

Den arme fadren teg och vände med bekymradt hjerta om till sitt hem. Under vägen mötte honom den andre af hans grannar.

När nu denne såg honom komma så sorgsen, sade han till honom: "Hvad fattas er? Jag ser sorgens moln på er panna och edra ögon fulla af tårar?"

Och den fattige berättade honom med få ord den olycka, af hvilken han blifvit hemsökt och den förskräckliga nöd, som rådde i hans boning.

Då han hade slutat, sade den andre till honom: "Hvi sörjer och bekymrar ni eder så svåra häröfver? Äro vi icke bröder, och huru skulle väl jag kunna öfvergifva min i nöd stadde broder? Kom! vi skola dela med hvarandra det goda Gud behagat förläna mig!"

På detta sätt fann den nödställda familjen räddning undan nöden, till dess tiderna blefvo bättre och husfadren ånyo med sina händers arbete kunde försörja sig och de sina.

Några år derefter stodo de begge rike männen inför Honom, som med oföränderlig rättvisa granskar och dömer öfver alla menskliga handlingar.

Och den högste Domaren sade till den ene af dem: "Mitt öga har oaflåtligen följt dig på din bana. Väl har du vaktat dig för att skada någon, eller våldsamt ingripa i andras rättigheter; du har strängt och noga följt pligtbudets bokstaf; men du har endast lefvat för dig sjelf; din tröga och hårda själ har aldrig velat göra sig reda för de bud, menniskokärleken förestafvade densamma. Ske dig derfore i den nya verld, i hvilken du nu inträder, *så*, som du förskyllt hafver! Det goda, jag förlänade dig, har du behållit för dig sjelf; intet deraf har du meddelat åt andra: nu varder också åt dig ingenting gifvet. Du tänkte endast på *dig*, älskade endast dig, var dig sjelf allt. Välan! gack äfven nu bort och lef för dig sjelf och älska dig sjelf allena!

Men till den andre vände sig den Högste Domaren och sade: "Emedan du icke allenast handlade efter pligtens, utan äfven efter menniskokärlekens bud; emedan din hand icke var sluten för dina nödlidande bröder; emedan du gladdes med dem, som glade voro, och aftorkade den bekymrades tårar; emedan du troget och väl förvaltade det lilla, jag dig anförtrott hade — se så vill jag sätta dig öfver mycket! Mottag den lön, som tillkommer dem, hvilka med sina pligters uppfyllande vetat förena den broderliga kärleken till sin nästa! Gack in i din Herras glädje!"

MINNE AF BRÖDERNE,

Contracts-Prosten m. m. Herr Magister S. J. CAVALLIN och Apothekaren Hr H. J. CAVALLIN.***

När berg och dal och slätter grönskat ut,
och lifvet i naturens bröst var slut,
och sommarns sköna blommor slumrat alla
vid höstens barm, den vissnadeoch kalla,
då gingo ock två Herrans såningsmän
från jordens höst till himlens vår igen.
De glade hunno till sin graf omsider
från dagens oro och från lifvets strider,
ty dagen hade kallat dem till vård
i Herrans vida, ljusa tempelgård,
der nådens stråle lyser menskoanden
från jordens dalar till de glada landen,
det rätta hemmet ofvan molnens port,
till hjertats frid och salighetens ort.
Derför de voro jemt vid strider vana
och buro hoppets fria segerfana
och oljoblad till en förnyad jord
och värmde lifvet med ett evigt ord,
som lika klart i hvarje tid är vordet,
ty ifrån Gud det gick, som sjelf är ordet.
Det fanns ej svek i deras trogna bröst,
men öfvertygelse och hopp och tröst;
och tron, som menskan genom öknen leder,
var hjertats sol, som kunde ej gå neder,
men endast skina, lefvande och klar,
kring lifvets skumma och förfrusna dar;
och dit, der nöden eller sorgen tärde,
de flydde hän, och lindrade och lärde,
ej dagens visdom, men blott himlens bud
och menskohjertats vägar hem till Gud.
Dock när de trötte grånat ut i verlden
och anden längtade till himmelsfärden,
då kläder dagen sig i frid och ljus
och vinkar dem till samma fadershus,
till samma hvila efter mödans stunder
i modrens famn och uti höstens lunder.

* *
*

Frid med Er begge, ljusets trogne bröder!
Vid grafven gråter ögat, hjertat blöder,
ty saknad finnes jemt på jorden qvar,
och hvad för mången tanken skönast har
är skaldens ord: "o, den som finge följa
och dricka lifvets läkdom, glömskans bölja"
och sofva undangömd i höstens frid
ifrån förbistringens och sorgens tid!

L—A.

* Död i Borlunda i Skåne d. 25.te November
** Död vid Göthborg d. 4.de December.

RELIKEN I NANTES.

Ehuru Nantes är en bland Frankrikes äldsta städer, är den likväl särdeles fattig på antiqviteter, ty om man undantager kathedral-kyrkan, hvars grundläggande härleder sig från Druidernas tid, samt dess befästade slott, märkvärdigt genom Henrik den IV:des valspråk, så återstår nästan intet originelt minnesmärke, eller någon historisk ruin, som kan gifva intresse åt dess krönika. Den närvarande handelsandan har utan barmhertighet utplånat hvarje spår af den fordna göthiska staden; köpmännen hafva icke frågat de gamla stenar, med hvilka de upp-

byggt sina bodar, om de icke kunde berätta dem någon gammal saga; och för det närvarande är det till och med fråga om att nedrifva tornet Bouffay, detta Nantes sista monument, vid hvilket är fästadt så många sorgliga minnen. Måtte dock Gud och H:r Mérimée beskydda det för alla förstörare och planerare!

Emellertid finnes ännu en och annan bland Nantes innevånare, som föredrager det gamla Conanska palatset för den nya börsen, och vi kunna åtminstone uppgifva tre personer, som skatta ett gammalt pergamentsbref, eller någon annan dylik antiqvitet, högre, än ett betalt hyreskontrakt. Chevalier B**, gammal direktör vid museum, är en bland det ringa antalet af dessa konstvänner. Han eger uti ett kabinett, som endast öppnas för några utvalda, åtskilliga antiqviteter, hvilka skulle kunna tillintetgöra all H:r Dusommerads glädje, midt uti dess hôtel Cluny. En dag hade chevalieren den godheten att visa förf. af denna berättelse sina rariteter, då han med en lärds träffande anmärkningar och en samlares artighet för honom förklarade deras särskilta värde. Slutligen förde han mig till ett högt men smalt skåp, som på det omsorgsfullaste var tillslutet. "Här," sade han hemlighetsfullt, "skall jag visa er min skatt." Han öppnade derpå skåpet med en vördnadsfull försigtighet, undandrog ett förhänge, som dolde dess inre, der jag upptäckte en ovanligt stor koftan af rödt siden, upphängd på en klädhängare. Jag vidrörde den med vida mindre vördnad, än min värd, och innan jag kände dess relativa värde, kunde jag endast berömma det praktfulla tyg, hvaraf den blifvit förfärdigad.

"Ja-ja," sade Hr B** leende, detta siden är i sanning dyrbart! det har kostat mig några tusende francs, men jag vill icke gifva en enda tråd deraf för samma pris! Sedan lutade han sig nära intill mig, för att anförtro mig den stora hemligheten. "Det är en koftan, som tillhört kardinalen af Retz, sade han — en af de märkvärdigaste persedlar efter den ryktbare frondören*) En tilldragelse uti hans lefnad, hvilken han endast till hälften vågat att omtala uti sina memoirer, är fästad vid densamma, och jag vill för er berätta den; men följ mig, tillade chevalieren lifligt, jag skall förtälja er denna händelse på samma ställe som den passerat. Fattande mig vid armen, förde han mig till Hertigarne af Bretagnes slott,

Sedan denna byggnad, tid efter annan, varit fästning, statsfängelse, kasern och arsenal, är den ännu i dag något af hvarje af allt detta. Vid 1830 års revolution blef den med storm intagen af folket; kort derefter blef den inredd till fängelse åt Hertiginnan af Berry; för det närvarande är stadens garnison derstädes inqvarterad, och Nationalgardet bevakar der ett krutmagasin. "Denna massa af ruiner," sade min ledsagare, i det han stannade på vindbryggan, "kallades fordom spanska tornet; den der stenhögen hette *Hundfoten;* den der, der borta, *Bageriet*, och den der, *Engelsmännen.* Denna bastion med Lothringska korset har fått sitt namn efter Hertigen af Mercoeur, som lät uppbygga det under ligans tid. Dessa trenne torn kallades: Loire och Hästskon, hvarest det kapell finnes, der Hertiginnan Anna blef vigd med Ludvig XII. Se så! nu äro vi i det gamla slottsfangelset," fortfor Hr B**, i det han införde mig uti några rum, som voro inredda efter nyare smak;" och här är det som min historia begynner, tillade han med en högtidlig ton.

(Forts. följer.)

* *La Fronde, ett parti i Frankrike under Ludvig den XIV:s minderårighet, som arbetade emot Hofvets och Kardinal Mazarins planer.* *Red. anm.*

Insändt.

Samtal emellan tvenne Qvarters-gubbar.

A. Hör på bror, hvad ville den höge gynnaren, som för en stund sedan presenterade dig en lista till påteckning, var det till Nykterhetsföreningen?

B. Åh-nej, nog har han för åtta, nie år sedan ifrat mycket derför; men nu, då Wieselgren börjat predika absolut nykterhet, har hans nit kallnat.*

A. Hvad var det då?

B. Jo, han ville, att jag skulle blifva "bidragare", det vill säga: med penningar bidraga till "Kupans" underhåll, eller, med andra ord, prenumerera på ..... Svenska Biet.

A. Nå-å! gjorde du det?

B. Nej böfveln heller! Jag tyckte, att det var många nog förut; der var, efter hvad jag i hast kunde öfverslå, omtrent tvåhundrade, och flere af dem hade, för "den goda sakens skull", tecknat sig för till och med tio exemplar. Hvartill skulle det gagna att jag och mina gelikar vräkte bort penningar på sådant?....

A. Vet bror: min enfaldiga tanka är den, att när så förnäma personer gå omkring och värfva, så måste det vara för något "högre" ändamål, t. ex. om svenska folket under tvenne år prenumererade på Biet, så finge de högt uppsatte medel att ersätta kabinettskasse-bristen, och vi papper till — husbehof.

B. Getroffen sad' Tysken!

* *Så vida vi icke helt och hållet misstaga oss om den person, på hvilken Ins. här alluderar, så råder en irring i denna uppgift. För öfrigt är det icke genom listor, utan genom handlingar och föredömen, som nykterhets-föreningens ledamöter söka att vinna hjertan för sin fosterländska sak.* *Red. anm.*

Dödsfall.

Att Doktorinnan **Hedvig Hylander,** *född Troberg, enka efter framl. Theol. Professorn och Ordens-Ledamoten, Doctor A. Hylander, stilla afsomnade i Lund, d. 12:te December 1841, efter en lefnad af 81 år, 3 mån och 8 dagar, det varder för den aflidnas okända anhöriga och vänner på detta sätt tillkännagifvet.* [568]

Sammanträde.

Sjömanna-Sällskapets samtlige Herrar Ledamöter behagade sammanträda uti Handels-Societetens rum på Rådhuset nästa Thorsdag den 23:dje dennes kl. 11 f. m., vid hvilket tillfälle de vid sista sammankomsten beslutade Bethelflaggorna komma att öfverlemnas.

DIREKTIONEN. [570]

Tillkännagifvande.

= Innehafvare af Motböcker med Götheborgs Sparbank, hvilka uraktlåtit, att, på de dertill bestämda dagar, inlemna dem till afslutning, erinras att sådant fullgöra Tisdagen d. 28:de dennes emellan kl. 10 och 12 f. m., eller ock från kl. 4 till 6 eft. m. mot erhållande qvittencer. Götheborgs Sparbank d. 18:de Dec. 1841.

DIRECTIONEN. [566]

Bokhandelsannonser:

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel, à 40 ß. B:ko:

Tante Agnetas

Aftonberättelser

för

sina unga Vänner.

[569]

Annonser.

Till salu:

Fr. Hammarén försäljer utmärkt god Bottenlax samt ett parti Norrlands och Wermlands 3-tums 9-tums 14 fots plankor.

[571]

AXEL N. LINDBERG försäljer superfin Jamaika-rhum, fin Konjak, Batavia Kneif, Arrak, fina och ordinära Xeres-, Madeira- och Portviner, på så väl fat som buteljer; god Champagne, samt ettt mindre parti omalen engelsk Blyhvitt och eng. förtenta Bleckplåtar af IX & IXX, till ytterst facila priser

= Norsk Torsk, Kabeljo, nu inkommen, i kommission sos AX. N. LINDBERG. [554]

= Flere sorter färdiggjorda moderna Négligéer, Balprydnader m. m., finnas uti huset N:o 1, midt emot Götha Källare.

Diverse.

Att andra Dans-Terminen tager sin början Onsdagen d. 6:te Januari, varder härmed tillkännagifvet. — De personer, som vilja begagna undervisning i Dans, täcktes hafva den godheten att innan dess anmäla sig hos undertecknad, boende uti tredje våningen af Herr Smiths hus. W. G. ÅBERG. [571]

COMMISSIONÄR I STOCKHOLM.

Undertecknad, E. O. Tjensteman i flera af här förlagde Embetsverk, erbjuder sitt biträde vid utförande af hvarjehanda kommissioner i hufvudstaden, såsom handlingars inlemnande till och uttagande från Embetsverken, Penningelåns erhållande så väl från Bancodisconten och Brandförsäkringsverket, som öfrige publika kassor, fordringars bevakande och indrifvande, varors (äfven i minut) uppköpande och försändande, varubeställningar hos härvarande Fabrikanter och Handtverkare, hvarjehanda artiklars samt böckers uppköpande på auctioner, annonsers införande i allmänna Tidningarne, eller svars afgifvande på införde annonser, samt hvarje annat lofligt uppdrag. Ferm expedition, accuratess och billigt arfvode blifva de medel, hvarigenom jag skall söka bibehålla redan vunna och vinna nya committenters förtroende. Vid reqvisitioner å varor, äfvensom vid varubeställningar, böra penningar till fullt betäckande af alla omkostnader medfölja, och erinras att vid större varu-reqvisitioner, äfvensom penningelåns erhållande till större belopp, beräknas mitt arfvode efter ganska låg procent. Upplysningar i här omnämnde, eller likartade, affärer meddelas, endast postporto bifogas skrifvelsen. Min adress är Stockholm och Kongl. Krigskollegium. Stockholm i Okt. 1841. A. C. ÅBERG. [507]

Anmälan.

För att i någon mån följa med sin tid, och för att någorlunda söka afhjelpa den olägenhet som åtföljer vid en tidnings utgifvande blott en gång i veckan — då de Nyheter, som deri anföras, oundvikligen måste blifva gamla och således ej ega det värde, de kunnat, derest de kommit Allmänheten tillhanda i rättan tid — har Redaktionen af Bohus Läns Tidning trott sig böra göra ett försök med att härmedelst för kommande år på så sätt afhjelpa denna olägenhet, att den hvarje Lördags eftermiddag ämnat utgifva ett Supplementblad, tryckt på ¼ ark, deri de med Fredagsposten ankomna nyheter m. m. af intresse komma att inryckas. Och kommer sålunda prenumerations-priset å denna Tidning för kommande året att ökas med 1 R:dr, så att samma blifver, för helt år B:ko R:dr 3: för dem som hemta Tidningen å Boktryckeriet, och med 16 sk. b:ko förhöjning för dem, som få sig Tidningen tillsänd antingen i husen eller per posto; och för halft år B:ko R:dr 1: 32. Å Kongl. Postkontoren kan prenumereras med förhöjning af vanligt postförvaltarearfvode. — För öfrigt blifver Tidningens plan och syfte enahanda med föregående årets, blott med den ändring, att Tidningens utgifningsdag blifver hvarje helgfri Onsdags eftermiddag. Uddevalla i December 1841. REDACTIONEN.

Anmälan.

NYA SKÅNSKA CORRESPONDENTEN kommer att under instundande år utgifvas under samma form och efter samma åsigter som under det nu tilländalöpande år. Redaktionen blir densamma, och det skall alltid utgöra högsta målet för dess sträfvan, att utan fruktan och utan väld söka göra sanningen gällande. Af själ och hjerta tillgifven liberala grundsatser, från hvilka ingenting kan förmå den att afvika, skall den äfven i deras anda redigera tidningen. — Särskild uppmärksamhet vill den egna åt allt, som angår Universiteterna, i synnerhet det Carolinska och dess styrelse, äfvensom åt undervisningsverket i allmänhet; men den skall icke heller förbise andra för Fäderneslandet vigtiga frågor. — Af inländska och utländska underrättelser anser den sig böra i tidningen referera dem, som äro af ett allmännare intresse, och, hvad de förra angår, äfven sådana, hvilka, utan att just vara af mera omfattande vigt och betydenhet, dock kunna tjena att sprida ljus öfver särskilda ställningar och förhållanden. — Med tacksamhet och nöje mottager den insända bidrag, men anser sig böra fordra att dessa mera afse sak än person, äfvensom att de böra vara affattade i ett värdigt språk — Genom införande af mindre berättelser, anekdoter o. s. v. vill Red., så vidt utrymmet tillåter, fästa billigt afseende på dem, som i tidningar äfven vilja hafva en roande lektyr. — Särskildta Bihang skola, så ofta behofvet påkallar, utgifvas. — Tidningen utgifves en gång i veckan hvarje helgfri Måndag; prenumeration derå erlägges å Lundbergska Boktryckeriet i Lund för helt år med 2 R:dr, ¾ dels år med 1 R:dr 36 sk., för halft år med 1 R:dr 8 sk., samt för ¼:dels år med 28 sk. banko. På Postkontoren tillägges vanligt Postförvaltarearfvode

Anmälan.

På UPSALA TIDNINGAR för år 1842 emottages å Boktryckeriet prenumeration för helt år med Fyra R:dr, för halft år med 2 R:dr och för tre månader med 1 R:dr 8 sk. B:ko, samt på Post-kontoren med tillägg af vanligt eller benäget modereradt arfvode. Tidningen utgifves hvarje Tisdags och Fredags förmiddag i samma format och efter samma plan som hittills. Den kommer således att innehålla Akademiska Inrikes- och Stifts-Nyheter, Utrikes Nyheter i möjligaste korthet Uppsatser i Politik och Litteratur, Noveller, Blandade Ämnen m. m.

PHOENIX,

TIDNING FÖR POLITIK, LITTERATUR OCH NÄRINGAR,

anmäles härmedelst till prenumeration för nästkommande år. Dess redaktion blir oförändradt densamma; dess tendens frisinnad; dess framställningssätt öppet, men hofsamt; dess valspråk, nu som förut: FÖR SANNING OCH RÄTT! För öfrigt kommer den att innehålla de vigtigaste in- och utländska underrättelser i sammandrag; uppsatser i politik, litteratur och ekonomi; lokala nyheter; smärre noveller, dels i original och dels i öfversättning från de bästa utländska tidskrifter; kyrkotidningar, alla legala kungörelser, äfvensom alla större auktions-annonser i sammandrag; o. s. v. Då Red. från flere håll erhållit uppmaningar att med någorlunda fullständighet redogöra för den svenska bokpressens mest läsvärda alster, i den mån de utkomma, och Red. nogsamt inser de fördelar, som både allmänheten och Herrar förläggare kunde hafva af en dylik öfverblick, så har Red. beslutat, att, med nästkommande års början, under rubriken LITTERATUR, i korthet anmäla och uttala sitt omdöme öfver dagens litterära företeelser. För att ett arbete skall i Phoenix blifva anmäldt fordras dock: **1:mo** att de Herrar förläggare, som önska en dylik anmälan, alltid låta i densamma annonsera de på deras förlag utkommande böcker, och **2:do** att de af dem, genom någon af härvarande Herrar bokhandlare, till Red. insända ett friexemplar, hvarefter arbetena, i den ordning de kommit Red. tillhanda, varda genomläste och en kort redogörelse för deras innehåll i tidningen upptagen.

Prenumeration, å R:dr 6 B:ko för helt, 3: 16 för halft och 1: 36 för fjerdedels år, emottages härstädes, dels å tidningens officin, Huset N:o 3½ vid Slottsskogsgatan i Masthugget, och dels i Handlanden Herr C. Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och lilla Torget. Sker reqvisition å rikets postkontor, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. GÖTHEBORG i December 1841. **Redaktionen.**

NB. *De resp. Redaktioner, som byta tidningar med Phoenix, torde gunstbenäget, emot reciprocitet å vår sida, med görligaste första i sina blad reproducera ofvanstående anmälan!*

P. S.

Hvarken den i går förfallna Hamburger-posten, eller dagens norra post äro ännu, klockan 12 middagen, ankomne.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 150 utgifves nästa Onsdag, kl. 6 eft. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 150. Onsdagen den 22:dre December 1841.

Utrikes Nyheter.

ENGLAND.

Parlamentet kommer att sammanträda den 3:dje nästkommande Februari. — Den regniga väderleken fortfar äfven i England och öfversvämningar af enskilta landtsträckor öka sig med hvarje dag. Man börjar redan hysa bekymmer för nästa års skörd, emedan såningstiden varit så öfver all måtta missgynnande. = Den lilla prinsen af Wales tros komma att heta Albert Edward efter sin far och morfader.

= Enligt till London ingångna underrättelser från Central-Amerika, skall staden Carthago den 2:dre Sept. blifvit helt och hållet förstörd genom en jordbäfning. Som husen till största delen voro låga och byggde af träd, samt invånarne redan hade uppstigit, så hafva af 10,000 menniskor, af hvilket antal stadens befolkning utgjordes, endast omkring 50 omkommit.

FRANKRIKE.

Enligt *Times* skola de arbetare, som förut varit sysselsatte vid befästningsarbetena kring Paris, hvilkas fortgång, i ansende till väderleken, för längre tid sedan blef hämmad, hoptals ströfva omkring i närheten af hufvudstaden, brandskatta hela trakten och till och med hafva angripit nattpatrullerne, som skulle gifva akt på dem. Kommunen Bercy har begärt och erhållit tillstånd, att på egen bekostnad få underhålla ett kompani infanteri, för att förekomma möjliga angrepp af dessa hopar.

I Toulon rustas starkt, för att förstärka flottan i Levanten, hvilken inom kort kommer att uppgå till 23 linieskepp och hvars närmaste ändamål skall vara, att hindra Turkiska flottan att agera emot Grekland eller Tunis.

GREKLAND.

Spänningen emellan Turkiet och Grekland blir allt häftigare. Grekiska regeringen skall hafva beslutat att sammandraga betydliga stridskräfter vid gränsen i trenne befästade läger, neml. i Philippopel, Adrianopel och Volo, samt dessutom afsända en eskader af 13 skepp, för att kryssa i Archipelagen.

TURKIET.

Den fordna fursten af Libanon, Emir Beschir, tros åter komma att afgå till Syrien, för att pacificera detta olyckliga land. Befolkningen derstädes skall hellre vara hugad att fördraga Ibrahim Paschas stränga herravälde, än att längre uthärda det nuvarande tillståndet. Klostren i Jaffa, Ramle, Nazareth och Jerusalem önska det egyptiska herraväldet tillbaka, emedan de under detta voro lika väl skyddade, som midt i Europa, alldenstund Mehemed Ali bestraffade hvarje dem tillfogad skymf med döden, och till och med genom en månatlig afgift af 1000 piaster förmådde den beryktade röfvaren, emellan Ramle och Jerusalem, Scheiken af Abugosh, hvilken röfvade pilegrimerna och till och med lät uppbränna presterna i en bakugn, att, i stället för att röfva, blifva de kristna pilegrimernas skyddsvakt. Detta förhållande har numera upphört och röfverierna ånyo tagit sin början. — I Damascus tyckes en dof jäsning vara rådande ibland befolkningen. Det talas mycket om, att den turkiska delen af densamma skall hafva i sinnet att vid den snart inträffande Bairamsfesten ställa till ett slags siciliansk aftonsång för de kristne. Muselmännen i Damascus äro mycket beryktade för sin fanatism, och en sådan barbarisk handling vore helt och hållet motsvarande denna karakter. — Maroniterne förbanna Engelsmännen af hela sin själ, såsom de der genom sina intriger varit förnämsta orsaken till de sednaste rysliga uppträdena. Dessa sednare skola nemligen, för att försvaga Frankrikes inflytande i dessa trakter, genom sina agenter hafva uppretat Druserna mot Maroniterna, hvilka sednare äro Frankrike tillgifne.

EGYPTEN.

Här rustas lika starkt som förr. Dagligen ankomma belgiska fartyg, lastade med kanoner af Paixhans uppfinning; tio transportskepp hafva anländt från Syrien med remonthästar för kavalleriet.

ALGIER.

Ändtligen har man med visshet fått veta, att en engelsk öfverste befinner sig hos Abd-el-Kader med det uppdrag, att lofva honom alla de subsidier, hvilka han skulle behöfva. Man påstår, att en mycket liflig korrespondens skall föras emellan denne hemlige agent och engelske konsuln i Algier. Nämnde öfverste skall hafva lofvat Emiren, att Engelsmännen skola befria honom från det franska herraväldet, till belöning hvarför de ej fordra något mera, än att Algier jemte skansen Oran måtte åt dem inrymmas.

SYDAMERIKA.

Bustamentes trupper hafva lemnat staden och befinna sig en timmas väg norr om densamma. En förlikning skall den 6:te Okt. hafva kommit till stånd, hvaraf man dock ej kände de närmare vilkoren.

Ett ord att behjerta.

Det gifves ingenting tyngre, ingenting mera nedslående här i lifvet, än att kän-

na sig genomströmmad af de bästa, ädlaste känslor för mensklighetens sak, och dock icke, med renaste uppsåt, med varmaste vilja, med innerligaste öfvertygelse om rigtigheten och rättsenligheten af sina åsigter, kunna uträtta något. I en sådan ställning befinner sig ofta publicisten, och mer än en, mer än hundrade gånger kunde han, när han ser, huru föga fruktbringande alla hans bemödanden äro, vara frestad att förtvifla om en lycklig utgång af den strid, i hvilken han är en af de kämpande, en af dem, som för realiserandet af en stor, välsignelsebringande idé, gerna skulle vilja uppoffra allt, ända till sin sista blodsdroppa. Och dock öfverger han icke sina fanor; dock hoppas han på ett bättre; dock tror han att hans varningsrop icke alltid skola vara "en ropandes röst i öknen." — Hvad som mest af allt bidrager att göra den frisinnade publicistens börda tung, är det ringa afseende, landets styrelse fäster vid de af honom uttalade åsigter, äfven om dessa äro fotade på än så rättsenliga grunder, än så antaglige och för landet nyttiga och gagnande. Det har stundom till och med händt, att Styrelsen vidtagit sådana åtgärder, att man varit frestad att tro, det den handlade orättvist endast *derföre*, att oppositionspressen fordrade rättvisa. De konservativa bladen hafva också en och annan gång låtit förstå, att om det liberala partiet önskade framgång åt den eller den saken, så gjorde det bäst i att icke yttra sig om densamma, ännu mindre påyrka eller förorda dess utförande. Inseende sanningsenligheten af denna, annars såsom en paradox klingande varning, hafva vi vid åtskilliga tillfällen, då Regeringens uppmärksamhet bort fästas vid ett eller annat föremål, tegat, tegat som grafven, i hopp om, att antingen Regeringen sjelf skulle varseblifva och afhjelpa det rådande oskicket, eller ock att de publicister, som hafva hennes öra, skulle påpeka detsamma och göra föreställningar om nödvändigheten af dess undanrödjande. Oftast har dock hvarken det ena eller det andra inträffat, och äfven vår tystnad har således icke tjenat till någonting; hvadan vi nu beslutat, att, gå hur det vill, hädanefter aldrig underlåta att uttala våra tankar öfver de angelägenheter, som vi anse förtjena en allmännare uppmärksamhet.

Bland nu rådande, af Allmänheten gynnade, af Regeringen tolererade oskick är utan tvifvel den mängd af lotterier, hvilka, under loppet af ett år, liksom flugsvampar i skogsdungarne, uppvuxit i de fleste af våra städer, ett af de förderfligaste, och, åtminstone för den fattigare klassen, mest olycksbringande. Så länge folket ännu plundrades och bedrogs i Kongl. Maj:ts och Kronans namn, d. v. s. så länge "det Kongl. Svenska Nummerlotteriet" ännu existerade, låg i dess begär att ensamt pudra de lättrogne ett slags dam mot den spelraseriets ström, som nu öfversvämmar landet, och hvilken, i förening med bränvinsfloden, förr eller senare skall bringa nationen till branten af sin undergång, så vida icke i tid kraftiga mått och steg till dess hämmande vidtagas. När man erinrar sig, huru på åtskilliga riksmöten män uppstodo, som öppet och dristigt vågade kalla Nummerlotteriet en "rofferianstalt," en "inrättning, som fläckade och förnedrade Kronans anseende," en "moralisk lönnmörderifabrik midt i folkets sköte," och Regeringen, öfvertygad om sanningsenligheten af dessa mäns utsago, bifoll Ständernas begäran att upphäfva denna förderfliga institution — när man, säga vi, erinrar sig allt detta och nu ser tjogtals dylika uppstå och tolereras, *då* kan man med skäl fråga: *vill Regeringen verkligen folkets väl,*" eller äro dessa tvenne sistnämnde ord endast en tom, intetsägande fras i alla de officiella tal och svar, i hvilka det förekommer? För utbekommande af den vinst, som den flygtiga lyckan någon gång, genom det *Kungliga* Nummerlotteriet, beskärde spelaren, hade han garanti af Staten; men hvad säkerhet har han för utbekommande af en penningesumma, vunnen på de nu inrättade, *privata*, lotterierna? Hvad slags säkerhet *kan* han begära af personer, som tillgripit lotterifödkroken *derföre*, att de finna den lättast och beqvämligast till atkommande af sin nästas goda? — Om den framgång, hvarmed likväl denna ädla näringsgren bedrifves, kan man göra sig ett begrepp, då man får veta, att mellan 30 och 40,000 lotter i en enda stad, på en enda hand, under loppet af ett enda år, blifvit försålde, utan att hufvudkollektören egt den allraringaste säkerhet att erbjuda; och om det skamlösa bedrägeri, som i denna väg föröfvas, torde det vara nog att anföra, det *flere tusende* lotter blifvit utgifne och utprånglade af moraliskt illa kända, på bysättningshäktena sittande personer. — Ingen kan i högre grad än vi älska friheten; men vi förstå med detta ord icke den sjelftagna myndigheten att göra *allt, hvad man behagar,* utan den af förnuftet utstakade och af lagarne omhägnade rättigheten att vara fri, i detta ords skönaste bemärkelse. Vi tillhöra sålunda väl dem, hvilka hålla före, att Regeringen så litet som möjligt bör blanda sig i folkets enskilta göranden och låtande, när ingens rätt derigenom kränkes; men å andra sidan anse vi äfven, att Regeringen, då missbruk och oskick bland detsamma hålla på att inmästla sig, bör i tid mellankomma och sätta en gräns för deras vidare utbredande. Regeringens emot hazardspel utfärdade förbud kunna vi således på intet vis betrakta såsom ett ingrepp i nationens fri- och rättigheter; tvertom anse vi det vara hennes pligt att söka förekomma och utrota alla sådane; men på samma gång fordra vi, att hon skall handla *konseqvent,* och icke tolerera tillvaron af lotterier, då hon vid straff af höga penningeböter förbjuder idkandet af biribi, pharao, roulette, raffel, och andra dylika spel. I vår tanka äro dessa senare icke skadligare, än de förre; snarare skulle vi vilja påstå motsatsen, emedan man, för att kunna komma in på ett spelhus, åtminstone måste vara snyggt klädd, följakteligen i allmänhet tillhöra en något mera bemedlad klass, då deremot lottekollektören icke ens gör *detta* afseende till personen, utan mottager utan åtskillnad millionären och tiggaren, *endast* han får annamma deras penningar. Det är verkligen hemskt, att, på de dagar, då de utländska dragningslistorna väntas, betrakta den folkmängd, som strömmar till en sådan der gynnares kontor — från den af siden frasande damen till den barbenta tiggegumman; från den i sin varma tulubb insvepte herremannen till dagakarlen, som af spelsjuka och fylleri knappast har en slarfva qvar att skyla sin nakenhet med. Detta är dock på långt när icke den mörkaste sidan af taflan; nej, vill man skåda den, så måste man träda närmare; man måste följa de af spelraseriet fattade individerna inom deras boningar och se, huru de, gång efter annan, foryttra det redbaraste af sin egendom, ja, till och med kläderna på kroppen, för att tillfredsställa sin olyckliga passion, beveka den nyckfulla gudinnan och — rikta en varelse, som i mjugg skrattar åt deras dårskaper och en vacker dag, om lyckan skulle kröna deras uppoffringar

med framgång, icke har en enda fyrk att gifva dem för de väntade hundradetals riksdalrarne. — Den, som nedskrifver dessa rader, var i sin ungdom ofta vittne till de mest förfärliga, af spelraseriet föranledda, uppträden mellan makar, syskon, husbönder och tjenstefolk. Han har, sedan den tiden, mer än en gång haft tillfälle att se dessa skräckscener förnyas, och han har utom dess, ur fullt trovärdiga personers mun, hört andra, lika fasansfulla berättas. När Nummerlotteriet, vid 1840 års slut, upphäfdes, gladde han sig åt att åtminstone *denna* kräftskada på statskroppen blifvit af Konung och Ständer genom en radikal-kur afhulpen; men knappast hade såret efter *den* börjat skinna sig, förrän på tjogtals andra ställen likadana kräftknölar bildade sig, utan att man från Regeringens eller åklagaremaktens sida sett ett enda steg tagas till deras bortskärande. Vill dock Regeringen i detta afseende verkligen folkets väl; föraktar hon icke varnarens röst, endast af det skäl, att han strider i de frisinnades leder, så låter hon undersöka saken, och, om hon finner att han har *rätt*, vidtaga sådana anordningar, som sätta Allmänheten i säkerhet för några tilltagsne och hjertlöse äfventyrares vinningslystnad. Vi uppmane emedlertid samtlige våra publicistiska medbröder, att, hvar i sin stad, uttala deras omdömen öfver det nu rådande lotteriväsendet och det inflytande, hvilket det, enligt deras åsigter, i moraliskt och ekonomiskt hänseende kan utöfva på nationen! I saker af sådan vigt, som den ifrågavarande, är det nödvändigt att opinionen är stadgad och samstämmig, om man skall kunna hoppas att få se de öfverklagade missbruken afskaffade, eller åtminstone, så vidt möjligt är, begränsade. — Hvad vi här ofvan yttrat om våra inhemska lotterier, gäller äfven till en stor del dem, som under utländska garantier härstädes bedrifvas, och hvilka årligen ur landet draga rätt ansenliga summor. Då emedlertid desse sistnämnde i allmänhet äro så ställda, att den fattigare klassen föga eller intet kan deltaga i desamma, så är deras inflytande på folket icke så direkt skadligt, eller, rättare sagdt, det onda de åstadkomma ligger icke i så öppen dager. Rättvisan och konseqvensen fordra dock, att äfven dessa böra förbjudas, och det tillkommer sedan allmänna åklagarne att tillse, det icke de förordningar, som i detta afseende kunna komma att utfärdas, blifva kringgångne eller gäckade. Det gifves ingenting sämre, ingenting, som mera demoraliserar ett folk, än en lag, som skall gälla, men icke handhafves och efterlefvas. Vi hafva mer än en gång förut haft detta yttrande, men det är af det slag, som nästan dagligen kunde behöfva upprepas och inskärpas hos Vederbörande.

BARBARA-DAGEN.

Under rubrik *Barbara Aftonbladet*, utgafs i hufvudstaden d. 4:de dennes, ett slags tidningsblad inom Par Bricoll, till tryck och uppställning fullkomligt lika med Aftonbladet. Åtskilliga ganska småroliga saker förekomma deri, af hvilka vi, efter Östgötha Correspondenten, reproducera följande:

Spektakel.

"Samtelige hufvudstadens Tidningsblad komma att gifva en stor *Vokal-* och *Instrumental-Concert* i medio af denna månad, och skall dagen framdeles närmare bestämmas."

Af de stycken, som komma att gifvas, anföra vi endast:

Mischmasch med variationer ur Vaudevillen Krogen Krypin, utföres af *Stockholms Dagblad* på Spikharmonika och Säckpipa.

Polonais Royal ur Bikupan; bisakerne exeqveras af några amatörer, som vilja vara okände.

Finale· "Salig Farbror Marcus Gräl", sjunges af f. d. Utgifvaren af Tidningen Argus, hvilken dervid lofvat att benäget biträda. Sockholm d. 4:de Dec. 1841."

Under rubrik Stockholm anföres här som nyheter:

= "Under sednaste starka kyla hafva flera barn blifvit framfödda med vantar på händerna.

= Redovisning för tredje qvartalet af Bacchi Privatbank under loppet af år 1841.

Ursprungliga grundfonden af skulder B:ko R:dr 1,000,000; tillkommit under året 232,480; hvaraf i utelöpande reverser utan borgen, att betalas vid anfordran, 1,232,000: 12, 4. och med borgen 480: — 3. Af detta voro hypotiserade hos Vinskänkar 1,354: — 6; Dito hos Krögerskor 100: 10, 10; Dito hos Apothekare i småstäderne 9,654: 19, 11; Dito hos Mos. Trosbekännare 666,666: 32. Dito kristna Judar 999,999: 11, 8; Dito Hyrkuskar 23: 16. Summa 5,697,658: 24, 5.

Härtill kommer under årets lopp en ny emission af skuldsedlar 751,111: 22, 8; Behållning af skulder denna dag 7,500,000: 47, 11; Bacchi Hufvudkontor d. 30:nde Sept. 1841.

Detta lyckliga resultat af Privatbankens ställning torde man i första rummet hafva att tillskrifva den goda förvaltning, det nit och ordning, hvarmed Direktionen så väl och samvetsgrannt förstått att uppfylla sina åligganden. Den förkofran af 2,284,000 R:dr i skuld, som Banken under året vunnit med tillägg af den nya emission af reverser, ger oss fullkomligt hopp, att den ännu vidare skall fortgå till sin bestämmelse under de garantier och med den tillväxt, han från sin begynnelse företett och fortfarit att förete.

= En telegraf-linia har i dessa dagar blifvit uppdragen emellan Bricolleri-logerna i Stockholm, Götheborg och Wenersborg, dels för att signalera vid skålars drickande; dels för att med möjligaste största hastighet meddela vinprisernas stigande och fallande; dels den större eller mindre behöfliga tillgång på reqvisita.

= Enligt sednaste telegrafering befanns Götheborgska Dotterlogens nederlag bland annat besta af diverse reagentia, till ett varde af 150,000 R:dr B:ko, deribland 365 fastager sillsalat.

= De för några år sedan utanför Wenersborg anlaggda anjovisdammarna gifva godt hopp om sig och måste för anjovisens enorma tillvext nästa år utvidgas.

= Med kullseglade skutan Säkerheten hafva underrättelser kommit ifrån Gottland, att Hobergsgubben aflidit i en ålder af 200 år, 9 månader och ½ dag. Till sin universalarfvinge lärer han hafva utnämnt Kongl. Operans theaterkassa."

Landsortsnyheterna i samma blad äro:

Gefle. Enligt från vederbörande Konsul ingången underrättelse, har skeppet *Nykterheten,* fördt af Kapten Bleknos, under resan härifrån till Lycksalighetens ö, strandat på de så kallade Potatoesbankarna. Lasten, som bestod af ölost och pepparkakor, gick totalt förlorad och besättningen kunde endast räddas medelst några arracksfat. Skeppet är vrak.

Upsala. En gammal fru Åbäke har i dessa dagar aflidit af combustio spontanea. Askan kommer att förvaras i någon af Akademiska Bibliothekets krukor. Mamma Joholm lärer hålla på med utarbetandet af en kokbok, innehållande, bland annat, konsten att koka bouillon på s. k. disktrasor.

Götheborg. Dotterlogen i Götheborg, styrd af sin förträfflige stormästare, och lifvad af den hofsamma glädjen, blomstrar i välmåga, hvartill äfven mycket bidrager den rika tillgången af färska ostron och hummer samt dubbelporter.

Wenersborg. Dotterdotter-logen härstädes utmärker sig för sin friska munterhet och hjertliga sällskapston, hvaraf inses, att staden gör skäl för sitt namn, att vara goda vänners borg och hem.

Linköping. P. B:s ordensprelat har anländt till staden, för att stifta en nykterhets-förening. Företaget torde dock svårligen komma att lyckas, alldenstund "Den Ende i verlden", Stormästaren för Drabbis-orden, som existerade tre dagar före verldens skapelse, och kommer att fortfara tre dagar efter verldens undergång, här har sitt högsäte.

Slutligen såsom diverse:

"Begäres ett lån på 10,000 R:dr B:ko mot inteckning i ett i Österrike beläget *Lustslott*, som den lånsökande kommer att vinna nästa Lotteri-Dragning. Närmare underrättelse meddelas af Hr Magister Thorbjörnsson.

= Ett akningsvärdt fruntimmer, som för det mästa är borta om dagarne, önskar bo hos ett fruntimmer, som är borta om nätterna.

En stor och pålitlig fähund, som vallat får hela förliden sommar, kan mot öfverenskommelse få begagnas, då adress inlemnas i gula trädbyggningen vid Gröna gatan, ingången midt emot Syriska Synagogan."

Dödsfall.

Att Doktorinnan **Hedvig Hylander,** *född Troberg, enka efter framl. Theol. Professorn och Ordens-Ledamoten, Doctor A. Hylander, stilla afsomnade i Lund, d. 12:te December 1841, efter en lefnad af 81 år, 3 mån. och 8 dagar, det varder för den aflidnas okända anhöriga och vänner på detta sätt tillkännagifvet.* [568]

Sammanträde.

Sjömanna-Sällskapets samtlige Herrar Ledamöter behagade sammanträda uti Handels-Societetens rum på Rådhuset nästa Thorsdag den 23:dje dennes kl. 11 f. m., vid hvilket tillfälle de vid sista sammankomsten beslutade Bethelflaggorna komma att öfverlemnas.

DIREKTIONEN. [570]

Tillkännagifvande.

Innehafvare af Motböcker med Götheborgs Sparbank, hvilka uraktlåtit, att, på de dertill bestämda dagar inlemna dem till afslutning erinras att sådant fullgöra Tisdagen d. 28:nde dennes emellan kl. 10 och 12 f. m., eller ock från kl. 4 till 6 eft. m mot erhållande qvittencer. Götheborgs Sparbank d. 18:de Dec. 1841. DIREKTIONEN.

Spektakler:

Söndagen d. 26:te Dec. eller Annandag Jul, uppföres å Stora Theatern: GUSTAF WASA, Historiskt Skådespel i 5 akter af Aug. v. Kotzebue, med Marscher och Combats; öfvers. af E. W. Djurström.

= Thorsdagen d. 30:nde Dec. uppföres: CHEVALIER DE SAINT GEORGES, Komedi i 3 akter. Derefter: HOBERGS-GUBBEN, Lyrisk Komedi i 2 akter. Svenskt original.

Obs. Under öfning är, att i början af nyåret uppföras för första gången i Sverige: SLÖSARN, ELLER FÉENS PERLA. Romantiskt Skådespel i tre afdelningar, med sång, af Ferdinand Raimund, musikeu af Kapellmästaren Conradin Kreutzer. Öfversättning af E. W. Djurström. Och vågar jag försäkra att ingen möda skall blifva ospard, att gifva detta Skådespel så elegant, som möjligt. De respektive Herrskaper, som önska i tid teckna sig för Biljetter, hafva lista att tillgå hos Vaktmästaren Magnusson.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [577]

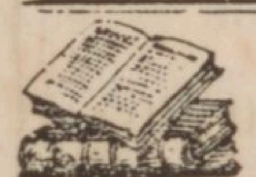

Uti N. J. GUMPERTS Bok- och Musikhandel, à 40 ß. B:ko:

Tante Agnetas

Aftonberättelser

för

sina unga Vänner.

[569]

Sveriges religiösa tillstånd

sådant det blifvit uppfattadt

och

uti Amerika framstäldt

af

GEO. SCOTT.

Annonser.

Till salu:

Fr. Hammarén försäljer utmärkt god Bottenlax samt ett parti Norrlands och Wermlands 3-tums 9-tums 14 fots plankor.

[571]

BORDKNIFVAR, med och utan Gafflar, så väl med elfenbens- som horn- och ben-skaft; TRANCHER-KNIFVAR; DESERT- och BARN-KNIFVAR; eng. SKÄRP-STÅL; INSTRUMENT-KNIFVAR: en och fler-bladiga fina PENN-KNIFVAR; RAK-KNIFVAR; RAK-ÄSKAR; RAK-, HÅR- och TAND-BORSTAR; MAT-, THE- och FÖRLÄGGS-SKEDAR af nysilfver och Brittanniametall; THE-KANNOR af Brittanniametall, FRUKT-KNIFVAR, FISK-SPADAR och SOCKER-TÄNGER af nysilfver; SPAD-KITTLAR af polerad messing; finpolerade engelska och tyska ELD-STÄLL; VAXSTAPEL-STÄLL af nysilfver, bronz och stål; LJUS-STAKAR af malm, med och utan armar; LJUS-SAXAR; d:o BRICKOR; THE-BRICKOR; BRÖD-BACKAR, SOCKER-YXOR, enkla och dubbla; RID- och KÖR-STÄNGER, BRIDONGER, KINDKÄDJOR, STIGBYGLAR och SPORRAR af stål, pläter, nysilfver och messing; CIRKEL-BESTICK; större och mindre VERKTYGS-LÅDOR för barn; SNÄCK-FÄRGLÅDOR; SMÅ MORTLAR och STRYK-JERN af messing; sorterade SYNALAR i etuis; veritabelt eng. STRUMPSTICKOR; ordinära d:o, med och utan etuis: fina och ordinära PAPPERS-, TILLKLIPPS- och mindre SAXAR; goda STÅLPENNOR på kartor och i lådor; OBLAT-SIGILL; CIGARR-ETUIS; NATTSÄCKS-LÅSAR; BYX-SPÄNNEN; FLORETTER med och utan montering; fina och ordinära PISTOLER; SKRIDSKOR med och utan remtyg; förgylta, damascherade, etsade och polerade ESKILSTUNA-ARBETEN, såsom SEDEL-KLÄMMARE, UR- och NYCKEL-HAKAR, SY-KOMMODER, SAXAR, KNIFVAR, ELDSTÅL, NAGEL-TÄNGER m. m.; NÖT-KLÄMMOR; eng. KORK-SKRUFVAR med skaft och i båge; ÅDER-SNÄPPARE; större och mindre FJEDER-RINGAR af stål; BLYERTS-PENNOR; PENN-FODRAL af nysilfver; KAPP-HAKAR; pressade TAFVEL-RAMAR; TAFVEL-SPIK; GARDIN-ORNAMENTER; STÅNG-PRYDNADER, BAND, ROSETTER, RINGAR af flera dimensioner, KLOCKBANDS- och SPJELL-HANDTAG, BORD-KLOCKOR, SPANJETTER till rullgardiner; HUND-HALSBAND af stål och messing; lakerade PLANCHETTER; skinnbeklädde d:o, DONBJELLROR och SEL-KLOCKOR; BLADGULD och GLITTER-MESSING; PAPP; fina och ordinära pressade HORNKNAPPAR med fl. varor, försäljas af

O. BRONANDER & SON. [558]

Tillvaratagel.

En Silfver-matsked är från en misstänkt person qvarhållen, som ägaren kan få bese hos undertecknad. A. F. FLYGARE.

Polisgevalgevaldiger,

[574]

Diverse:

Att andra Dans-Terminen tager sin början Onsdagen d. 6:te Januari, varder härmed tillkännagifvet. — De personer, som vilja begagna undervisning Dans. täcktes hafva den godheten att innan dess anmäla sig hos undertecknad, boende uti tredje våningen af Hr Smiths hus. W. G. ÅBERG.

[572]

Museum,

som hålles öppet om Måndagar och Thorsdagar emellan kl. 12 och ½2, varder tills vidare tillslutet från och med nästinstundande års början. [578]

= Af förnyad anledning erinras ytterligare en och hvar, att icke lemna penningar eller varor på min räkning till Mäklarebetjenten Johan Abraham Svensson, emedan sådant af mig icke erkännes. Götheborg d. 10:nde Decembeä 1841. JOHN V. SCHNEIDAU. [564]

P. S.

Just då tidningen är färdig att läggas i pressen, ingår underrättelse från Marstrand att våldsverkare för ett par nätter sedan sökt bryta sig in i derv. packhus, för att anamma den af Jagtuppsyningsmännen Lindberg och Lindgren i beslag tagne tobaken (se föreg. N:r af denna tidning). Vi återkomma härtill.

Götheborg. C. M. Ekbohrns Officin, 1841.

N:o 151 utgifves nästa Måndag kl. 6 eft m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 151. Måndagen den 27:de December 1841.

Meteorologiska Observationer.

Dec. d. 19, kl. 8 f. m. Bar. 25,76, 3° blidt, kl. 2 e. m. Bar. 25,68 3° blidt; kl. 9 e. m Bar. 25,68 3° blidt. Den 20, kl. 8 f. m. Bar 25,68, 3½° blidt; kl. 2 e. m. Bar. 25,68, 4½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,61, 5° blidt. Den 21, kl. 8 f. m Bar. 25,61, 3½° blidt; kl. 2 e. m. Bar 25,61, 4° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,61, 3½° blidt. Den 22, kl. 8 f. m. Bar. 25,53, 2½° blidt; kl. 2 e. m. Barom. 25,53, 2½° blidt; kl 9 e. m. Bar 25,53, ¾° blidt. Den 23, kl. 8 f. m. Barom 25,61, 4¼° kallt; kl. 2 e. m. Bar. 25,61 1½° kallt; kl. 9 e. m., Bar. 25,68, 2° blidt. Den 24, kl. 8 f. m. Barom. 25,76, 4° blidt; kl. 2 e. m Bar. 25,76, 4½° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,83, 5° blidt. Den 25, kl. 8 f. m Bar 25,76, 5½° blidt; kl 2 e. m. Bar. 25,68, 6° blidt; kl. 9 e. m. Bar. 25,68, 5½° blidt

Inrikes Nyheter.

GÖTHEBORG.

Sedan Regeringen åt Grosshandlaren *Liljewalch* beviljat ett anslag af allmänna medel (8000 R:dr B:ko) till understöd för de af honom företagne expeditioner på Nya Holland, under vilkor att han, med ledning af inhemtad kännedom af handeln på den förnämsta handelsplatsen i Australien, Sidney, skulle till Kommers-kollegium aflemna en så fullständig berättelse i ämnet, att den kunde tjena till upplysning för andre svenske handlande, som vilja rigta sin omtanka på handel i denna verldsdel, har Hr Liljewalch till nämnde Kollegium numera ingifvit en dylik berättelse, hvilken är att tillgå i dess Registrators-kontor.

= Regeringen har promulgerat Rikets Ständers beslut, att alla hos Banken eller dess kontor i Götheborg nu befintliga eller framdeles ingifvande våg-attester skola, så vidt de deremot utgifna lån icke under tiden varda inbetalde, inom Tolf månader från deras utgifningsdag på det sätt förnyas, att ett ytterligare, genom låntagarens försorg anskaffadt, bevis af våg betjeningen derom, att panten finnes i behåll och att derföre ansvaras, tillställes Banken eller Låne-kontoret; äfvensom att, i följd häraf, skuldförbindelserna för beläning af dylika effekter i Stockholm och Götheborg jemväl skola innefatta åliggande för låntagaren, att, vid påföljd af lånets utsökning, nyssberörde föreskrift iakttaga.

= Då, genom den nya Tull-taxan, det hittills för vissa varu-artiklar stadgade *förtullningssätt efter vigt* vunnit en allmännare tillämpning, har Regeringen, som ansett några ökade kostnader för handeln härigenom icke böra föranledas, förordnat, att, intilldess en förändrad reglering i afseende på de Städerne tillkommande våg-afgifter kan blifva tillvägabragt, dylika afgifter ej må uppbäras för *andra* i nya Tull-taxan till förtullning efter vigt upptagne varor, än sådane, för hvilka enahanda förtullningssätt enligt 1835 års Tull-taxa ägt rum.

= Med föranledande af Rikets Ständers vid nästlidne Riksdag hos Kongl. Maj:t i underdånighet gjorda anhållan, har K:gl. Maj:t under den 16 sistlidne Nov. stadgat: att då, efter hafdande utom äktenskap, äkta makars eller äkta barns rätt, i följd af parters erkännande infor domstol eller domstols beslut, någon tillkomma kan, skall underrättelse derom genom domstolens försorg ofördröjligen lemnas vederbörande presterskap i de församlingar, till hvilka personerne höra.

Utrikes Nyheter.

FRANKRIKE.

Enligt hvad Monitören påstår, skall tidningen Temps berättelse rörande en mängd exesser, som för kort tid sedan skola af befästningsarbetarne hafva blifvit begångna i trakten af Paris, sakna all grund. Temps deremot vidhåller ännu sitt förra påstående, så att man omöjligen kan få rigtigt reda på huru dermed kan förhålla sig.

= Den 15:de December, årsdagen af bisättningen af Napoleons jordiska qvarlefvor, valfärdade en mängd national-gardister i uniform, jemte afdelningar af gamla gardet och polska arméen till invalidhuset. Kapellet, som innesluter den store mannens graf, var smyckadt med immorteller.

TYSKLAND.

Man försäkrar, att Grefven af Nassau, till följd af sitt sista vistande i Holland och sasom ett svar derpå, att man ej önskade att han matte uppehålla sig i Haag, skall hafva ändrat sitt testamente.

= Till följe af det ihållande regnet och den ständiga vestanvinden befinner sig en del af Amsterdam under vatten, så att man far i båtar på gatorne. Underrättelserne från den omgifvande trakten väcka mycket bekymmer. Öfverallt äro fälten öfversvämmade och allt liknar en sjö.

SPANIEN.

De Cortes-deputerade från Cadix, som för närvarande befinna sig i Madrid, hafva öfverlemnat Segerhertigen en dyrbar och smakfull present. Espartero har befallt, att belägrings-tillståndet i Bilbao skall upphäfvas.

TURKIET.

Emellan Druserne och Maroniterne förefalla ännu ständigt partiella fäktningar, i hvilka Druserne merändels hafva öfverhanden.

= Den moslemitiska befolkningen i Damascus befinner sig i största gäsning; den håller sammankomster i moskeerna och fordrar af Paschan, att han skall förvisa alla kristna ur paschalikatet och förbjuda alla europeiska konsuler att

uppehålla sig i nämnde stad, emedan dessa främlingar söka införa förändringar, som hota islamismen.

= De till Salonichi bestämda truppar hafva redan afseglat dit. Tahir-Pascha har ännu ej stigit om hord, utan befinner sig, i anseende till ifrågavarande ministerförändring, ännu i Konstantinopel.

SYDAMERIKA.

Regeringen i Montevideo har antagit Englands bemedling i dess strid med Buenos-Ayres.

OSTINDIEN..

Den fruktansvärda *cholera morbus*, hetter det i ett bref från Java af d. 6:te Aug., "har sedan några veckors tid ganska ofta visat sig på några mindre öar i indiska hafvet (Lingin, Bentang, Bicoton, Soroto, Karemata, m. fl.), äfvensom på de fartyg, hvilka från detta haf återvända till Java. Denna sjukdom är härstädes icke så smittosam, men dock mycket mera elakartad, än koleran för några år sedan i Europa, ty den, som i ostindiska arkipelagen blir angripen af denna förskräckliga sjukdom, dör vanligen första eller andra dagen derefter, så att de fartyg, som segla i indiska hafvet, endast sällan kunna föra de på dem befintliga passagerare, som angripas af *cholera morbus*, lefvande till Java.

= I Chinesiska hafvet, isynnerhet vid norra kusten af Borneo, tillfoga sjö-röfvare sjöfarten mycken skada.

JUL-UNDER.

Somliga undra så och somliga så, men mitt under går öfver alla.
GAMMAL JULLEK.

I.

Undras hvad Thorgny Lagman, talaren på Upsala Storthing, skulle säga om ställningar och förhållanden, i händelse det låge inom möjlighetens gräns, att han kunde resa sig ur sin grafhög och en tid bortåt taga plats i Konung Carl XIV Johans rådkammare!

II.

Undras om Svenska folket, ett decennium härefter, ännu "kryper på fyra," eller om det rätat upp sig och "*sublimi feriat sidera vertice*," såsom den gamle Romareskalden sjunger!

III.

Undras när det så mycket och så ofta omordade "allmänna välståndet i landet" kommer att visa sig någorannorstädes än i de, vid högtidliga tillfällen hållna, kungliga och officiella talen!

IV.

Undras om det rykte kommer att besannas, hvilket förkunnar, att chefen för Handels- och Finans-departementet ämnar resignera, och att f. d. Utgifvaren kommer att intaga hans plats vid Konungens rådsbord!

V.

Undras hvem som egentligen är själen i det nya Trollhätte kanalbolaget och som vetat att förskaffa detsamma så enorma fördelar framför alla andra dylika associationer!

VI.

Undras om det gamla ordspråket, att "den ene korpen icke hugger ut ögonen på den andre" framdeles skall komma på skam, och om Riksrätten godkänner de af Riksens Ständers Justitieombudsman mot Konungens f. d. rådgifvare gjorda anmärkningar.

VII.

Undras, hvilka de talande skäl voro, som kunde förmå Kongl. Maj:t, att, till Häradshöfding öfver Hammarkinds och Stegeborgs skärgårds domsagor, framför *sjutton* mera förtjente medsökande, utnämna och förordna Kammarjunkaren Friherre F. W. Rhebinder!

VIII.

Undras hvad Grefvarne Brahe och Lewenhaupt hafva att i enrum berätta H. M. Konungen om den i landet rådande sinnesstämningen, och hvad inflytande dessa berättelser kunna hafva på gången af de allmänna ärenderna!

IX.

Undras, hvarföre de liberala tidningarne så ofta påyrka, att Statsråderne, till följe af den eller de frågans afgörande, borde resignera, då de likväl ända ifrån deras första inträdande i konseljen med resignation — underkastat sig en högre vilja!

X.

Undras vid hvilken tid Svenska Nationen förlorade sin "ära" och sitt "anseende", alldenstund det nu ex officio så ofta heter, att den "återvunnit" desamme! — Förlorades de väl i revolutionen 1809; återvunnos de vid liqviderandet af Sveriges utländska skuld år 1815, eller i transaktionerna med judiska Handelshuset Michaelson & Benedicks 1825??

XI.

Undras om icke både "Bivisen" och "f. d. Utgifvaren" den 28:de instundande Januari komma att hugnas med litet lulllull att bäras i knapphålen, och om icke en viss landshöfding, vid samma tillfälle, erhåller ett adeligt sköldemärke, såsom belöning för sina många och kostsamma resor till och ifrån hufvudstaden!

XII.

Undras om det rykte eger grund, att man på samhällets höjder skall vara betänkt på att instifta en ny riddareorden, kallad "Sabrez-la-canaille," med hvilken till en början alla de, som under 1838 års oroligheter utmärkte sig i Kongl. Maj:ts och Kronans tjenst, komma att dekoreras!

XIII.

Undras om icke H. M. Konungen mångfaldiga gånger haft orsak att ångra, det han ej lärt sig den nations tungomål, öfver hvilken han af ödets skickelse blifvit kallad att regera!

XIV.

Undras om det utländska ordet camarilla kan på Svenska öfversättas med sängkammar-regering, och om vid detta senare ord bör fästas bemärkelsen regera i nattmössan!

XV.

Undras om det var något annat än dumheten, som gjorde Tysken *Johan Ballhorn* odödlig, och om icke de fleste af våra talrika uniformsförändringar äro ballhornisationer i större skala.

XVI.

Undras hvad det hade blifvit af Simsons gåta, om han i skrofvet af det döda lejonet hade påträffat sådana bin, som de, hvilka surra i den Stockholmska "Bikupan," och sådan "hannog", som den, med hvilken de pläga traktera svenska Allmänheten!

XVII.

Undras hvad slags begrepp *Najaden* hyser om takt, urskillning och *decorum*, när den karrikerar sina "vänner" och sår törnen på en graf, öfver hvilken hon fordom var med om att uppresa bautastenen!

XVIII.

Undras om ej den klassiska sentensen "*Res tua tunc agitur paries cum proximus ardet*" föll Methodist-predikanten George Scott i sinnet, när Bi-predikanten för någon tid sedan företog sig att, såsom *ultima ratio*, proklamera användandet af "käppräten!"

XIX.

Undras, huru man på ett visst håll vill bära sig åt för att förtaga vissa, i landsorterna högt uttalade, sympathier för reformväsendet deras giltighet och betydelse!

XX.

Undras, hvarföre vi setat här och undrat öfver saker, som icke ens skulle hafva förefallit Salomos predikare så underliga som "ormsens väg på helleberget, skeppets väg i hafvet, fågelns väg i luften, eller "en ung mans väg till ena pigo!"

JUL-KLAPPAR.*

Julklappar jag ger åt eder alla,
Men ni måste ta dem som de falla,
Utan systematisk pretention,
Utan rang, bestämd af dagens ton.
Hocus Pocus! Hvem vill Sångmön klandra
Att hon ej rangrullan följa kan?
Hocus Pocus! Lagda om hvarandra;
Lyckan träffar nyckfullt ju sin man.
Som fru Svea uti våra dagar
Öfver slitningar och oro klagar,
Passa "Prinsens droppar" bra kanske;
Kronan vill jag — "etiketten" ge.
Skandinaviens begge dubbel-throner
Skänker jag ett dussin "illusioner."
Och åt folket, hvilket sträfvar opp,
Jag beställt ett lispund framtidshopp.
Vidare: jag har åt alla Ständer
Låtit "Jacobsson" gjort nya tänder,
På det de må — äta ut hvarann;
Pris ske den, som nu bäst äta kan!
Hofvet en atrapp jag ville gifva,
Godt — det månde Kamarillan blifva.
Åt hvart Stats-Råd bringar jag ett lod
Superfint fransyskt minister-mod.
Jag åt dig, som Stats-Råd tänker blifva,
Ger en ask med små rökgubbar i,
För att kuuna rätt ditt rökverk drifva
Tills du en — rökgubbe sjelf skall bli.
Eder alla, små och stora männer,
Styrelsens och landets varma vänner,
Vill jag gerna på vår statsvagn se,
Och souflettent ned för er jag fäller,
Stigen upp, ödmjuka tjenare!
På hundsvotten några dock jag ställer,
Andra vill jag plats på bocken ge.
Alla hofvets damer små, essencen
Af vår sekel-gamla haute volée,
Vill jag utan krus på stunden ge
Hedersplatserna i Innoncencen;
Och för hvarje fröken lägger jag
Uppå knä en Fändrik, som kan sucka.
Åt hvar gammal mö jag ger i dag
Den förmågan att sitt tidsur rucka.
Hvarje Nåd må nådigst af mig ta'
Först en mops och se'n en papegoja,
Allt för trefnaden, att sällskap ha'.
Hvar Hushållerska jag fri vill ta'
Från all dröm om äktenskapets boja.
Och åt alla Svea Rikets gracer,
Som af kärleksqval hardt när förgås,
Ger jag fästmän, födda med mustacher,
Och som skrifva kärleksvers, förstås.
Hvarje sprätt, i vår Société
Jag till nyårs-balen, då det gäller,
skänka vill ett splitternytt chassé
Som förbluffar våra små mamseller.
Åt hvarenda gammal, barsk major
Skänker jag ett duktigt postkontor;
För att raskt fördubbla postintraden
Väskor hållas genast, kära bror,
Af hvar mantalsskrifven uti staden.
Opåtaldt hvar orklös gubbe må
Alla vackra flickor kyssa få.
För att läkarns inkomst upp få skrufva
Må hans alla kunder få sig snufva,
Och en snufva som står på sig bra,
Ty ap'thekarn vill sin vinst ock ha.
Hvarje handelsman må slippa vänta,
Men qvitterad få hvar räkning in,
Så till kapital, som ock till ränta....
Blott jag — slipper att betala min.
Jag hvar snickare en hyfvel skänker,
Som ej hyflar blott, man också tänker.
Kopparslagarn, som vid städet står,
Af en ny författning i den sanna,
Enda konst att slå en bränvinspanna,
Kopparslagare i hufvud't får.
Hvar adjunkt jag skänker isterhaka,
Och en vördig mine på predikstoln,
Och en mage , rund som sjelfva sol'n,
Och en stämma som kan jorden skaka;
Har han sådana talanger, då
Svårt ej blir att pastorat sig få.
Till hvar prostfar, värdig, lärd och vitter,
Som vid stänkan sitter der han sitter.
Hela socken nu ett korftåg gör:
Ur hvar kjolsäck titta stekta grisar
Sig i barmen hvetbröds-snuten visar
Och på ryggen hänger korf och smör.
Till hvar Bisp jag kan ej bättre gifva,
Än att honom säker fullmakt skrifva,
Att en gång, då det till himlen bär,
Få ett godt kaplansboställe der.
Något jag åt klockarn ge ock skulle....
Nå! en dank, ett fårlår och en bulle,
Och åt stackars skolmagistern sen,
Ger jag resten, Gudnås, blott ett ben.
Jag åt alla högförnäma dårar,
Som nationen med sin högfärd sårar,
Skänker här till dagligt vexelbruk,
Ett förträffligt grefskap — en peruk.
Och åt en och hvar, som måste resa,
Bringar jag ett dugtigt stycke vax,
Hvaraf de åt sina björnar strax'
Forma må en lång procentar-näsa;
Alla dem, som rest och kommit ut,
Jag anställa vill i tjenst till slut
Hos det goda folk, som man plär prisa,
Hvilka fara kring och björnar visa.
Hvar Procentare i hela stan,
Ger till julklapp jag föröfrigt fan.
Till hvar en, som lefver för att spela,
Vill jag så'na kort i afton dela,
Att den lycklige, hvart och det bär,
Jemt må blifva — grand misère ouvert.
Och för dem, som spela för att lefva,
Och de äro ej så få kanske,
Vill jag äfven upp min trollstaf häfva,
Och dem ständigt gask på *sexan* ge.

* *Ur Östgötha Correspondenten.*

Insändt.

NACHRUF AN J. H. CAWALLIN.

Vom Trauerschleier umwallt, erscheint mir die holde Camöne,
Thränen im schönen Aug' und auf der Stirne den Schmerz,
Der heimisch auf Erden nur ist, ein treuer Begleiter des Menschen,
Doch oft die Himmlischen selbst mit seinem Fittig berührt,
Wenn sie zu uns hinab ins irdische Leben gekommen,
Den Geist uns zu stählen im Leid und zu erquicken das Herz.

Und die Göttliche reicht mit Wehmuth im Blick mir die Leier,
Die mit Cypressen lekränzt von dumpfer Trauer nur tönt;
Denn entflohen ist schnell der Scherz, der sonst sie beseelte,
Platz zu machen der Klag', die mit dem Schmerz sich verband.
Beide hauchen vereint ihren Geist in die bebenden Saiten,
Gleich dem Brausen des Sturms, der in bangen Seufzern verhallt.

Nichts auf Erden vermag den geliebten Todten zu wecken,
Der ein seliger Geist jezt bei den Himmlischen wohnt,
Und, im frohen Gefühl stets edel gehandelt zu haben,
Würdig der Tugend allein, findet er herrlichen Lohn.

Was uns der Dichter auch singt von den Thaten der griechischen Helden,
Wie sie mit Lanze und Schwert stritten für Ehre und Recht;
Gab eine gütige Macht Dir doch bessere Waffen zum Kampfe,
Womit vom Unglücke Du so manches Opfer befreit;
Milde und Güte allein gewannen Dir siegreich die Herzen,
Waffen, mächtig und stark, sich zu erobern die Welt.

Ach, nur Dein Name wird blos hier auf der Erde noch leben!
Doch ist er innig verknüpft mit allem was edel und gut.
Bilder, lieblich und süsz, aus schönen verflossenen Tagen,
Tauche bei seinem Klang, aus der Erinnerung auf.
Doch die Wirklichkeit kalt zerreiszt das Gewebe der Träume,
Läszt uns nichts als den Schmerz zu klagen und weinen um Dich.

Emma Bochardt.

Hvarjehanda.

I Thüringen befinner sig för närvarande en verklig under-doktor. — Ett sjukt barn blef för någon tid sedan af läkaren ansett för att vara utan all räddning; han

besökte det dock ännu en gång och fann det då i en häftig svettning. På tillfrågan huru denna kris blifvit framkallad, erfor han, att en herdegosse tagit barnet på sina armar samt klappat och smekt detsamma. Vid närmare pröfning kan läkaren, att hos gossen finnes en ovanlig magnetisk kraft. För några månader sedan kom nämnde yngling till Erfurt, der han, genom många lyckliga kurer, inom kort sig förskaffade sig ett sådant rykte, att sjuka ditkommo från hela trakten och bådo honom om hjelp, så att huset, der han bodde, ofta var helt och hållet belägradt af menniskor. Han, förmåga att bota skall isynnerhet vara verksam hos dem, som lida af gikt och nervsjukdomar, och sättet hvarpå han går tillväga, består i händers påläggning och strykning. Elektriciteten hos honom skall vara så stark, att den tydligt visar sig vid blotta berörandet af hans hand; de sjuke falla, sedan han strukit deras hufvud och lemmar, i en häftig transpiration, som varar några timmar och medför bättring.

I ett färgeri i Hildesheim har nyligen en ångkittel sönderssprungit. Tvenne arbetare blefvo straxt ihjälslagne; en tredje dog natten derpå, och flera andra blefvo illa skadade. I det tillstötande boningshuset blefvo väggarne inslagne, köksöäggen instörtade och en vid spisen sysselsatt piga blef jämmerligt bränd af det öfver henne forsande kokheta vattnet. Explosionen var så stark, att den öfra mer än 1½ centner tunga delen af kitteln slungades 60 à 80 steg bort öfver att angränsande hus.

Tillkännagifvande.

Innehafvare af Motböcker med Götheborgs Sparbank, hvilka uraktlåtit, att, på de dertill bestämda dagar inlemna dem till afslutning erinras att sådant fullgöra Tisdagen d 28:nde dennes emellan kl. 10 och 12 f. m., eller ock från kl. 4 till 6 eft. m. mot erhållande qvittencer. Götheborgs Sparbank d. 18:de Dec. 1841. DIREKTIONEN.

Spektakler:

= Thorsdagen d. 30:nde Dec. uppföres: CHEVALIER DE SAINT GEORGES, Komedi i 3 akter. Derefter: HOBERGS-GUBBEN, Lyrisk Komedi i 2 akter. Svenskt original.

Obs. Under öfning är, att i början af nyåret uppföras för första gången i Sverige: SLÖSARN, ELLER FEENS PERLA. Romantiskt Skådespel i tre afdelningar, med sång, af Ferdinand Raimund, musikett af Kapellmästaren Conradin Kreutzer. Öfversättnung af E. W. Djurström. Och vågar jag försäkra att ingen möda skall blifva ospard, att gifva detta Skådespel så elegant, som möjligt. De respektive Herrskaper, som önska i tid teckna sig för Biljetter, hafva lista att tillgå hos Vaktmästaren Magnusson.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [577]

Annonser.

Auktion:

Thorsdagen d. 30:nde December kl. 11 f. m. försäljes medelst Auktion på Fåssbergs Prestgård flera större och mindre Askträd friska och fällde. [580]

Till salu:

= Prima och Sekunda Hvetemjöl af Kejsarhvete; Borstorfer- och Citron-äpplen säljas hos ISAAC CLAESSON. [562]

Fr. Hammarén försäljer utmärkt god Bottenlax samt ett parti Norrlands och Wermlands 3-tums 9-tums 14 fots plankor. [571]

Mjölk och Grädda finnas dagligen till salu i undra våningen af f. d. Wisingska huset, vid hrnet af Magasinsgatan och Lilla Torget. [581]

Flere sorter färdiggjorda moderna Negligéer, Balprydnader m. m.. finnas uti huset N:o 1. midt emot Götha Källara [573]

Tillvarataget.

En Silfver-matsked är från en misstänkt person qvarhållen, som ägaren kan få bese hos undertecknad. A. F. FLYGARE. Polisgevalgevaldiger, [574]

Diverse:

Att andra Dans-Terminen tager sin början Onsdagen d. 6:te Januari, varder härmed tillkännagifvet. — De personer, som vilja begagna undervisning Dans. täcktes hafva den godheten att innan dess anmäla sig hos undertecknad, boende uti tredje våningen af Hr Smiths hus. W. G. ÅBERG. [572]

Museum,

som hålles öppet om Mandagar och Thorsdagar emellan kl. 12 och ½2, varder tills vidare tillslutet fran och med nästinstundande års början. [578]

= Af förnyad anledning erinras ytterligare en och hvar, att icke lemna penningar eller varor på min räkning till Mäklarebetjenten Johan Abraham Svensson, emedan sådant af mig icke erkännes. Götheborg d. 10:nde Decembea 1841. JOHN V. SCHNEIDAU. [564]

PHOENIX,

TIDNING FÖR POLITIK, LITTERATUR OCH NÄRINGAR,

anmäles härmedelst till prenumeration för nästkommande år. Dess redaktion blir oförändradt densamma; dess tendens frisinnad; dess framställningssätt öppet, men hofsamt; dess valspråk, nu som förut: FÖR SANNING OCH RÄTT! För öfrigt kommer den att innehålla de vigtigaste in- och utländska underrättelser i sammandrag; uppsatser i politik, litteratur och ekonomi; lokala nyheter; smärre noveller, dels i original och dels i öfversättning från de bästa utländska tidskrifter; kyrkotidningar, alla legala kungörelser, äfvensom alla större auktions-annonser i sammandrag; o. s. v. Då Red. från flere håll erhållit uppmaningar att med någorlunda fullständighet redogöra för den svenska bokpressens mest läsvärda alster, i den mån de utkomma, och Red. nogsamt inser de fördelar, som både allmänheten och Herrar förläggare kunde hafva af en dylik öfverblick, så har Red. beslutat, att, med nästkommande års början, under rubriken LITTERATUR, i korthet anmäla och uttala sitt omdöme öfver dagens litterära företeelser. För att ett arbete skall i Phoenix blifva anmäldt fordras dock: **1:mo** att de Herrar förläggare, som önska en dylik anmälan, alltid låta i densamma annonsera de på deras förlag utkommande böcker, och **2:do** att de af dem, genom någon af härvarande Herrar bokhandlare, till Red. insända ett friexemplar, hvarefter arbetena, i den ordning de kommit Red. tillhanda, varda genomläste och en kort redogörelse för deras innehåll i tidningen upptagen.

Prenumeration, à R:dr 6 B:ko för helt, 3: 16 för halft och 1: 36 för fjerdedels år, emottages härstädes, dels å tidningens officin, Huset N:o 3½ vid Slottsskogsgatan i Masthugget, och dels i Handlanden Herr C. Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och lilla Torget. Sker reqvisition å rikets postkontor, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. GÖTHEBORG i December 1841.

Redaktionen.

NB. *De resp. Redaktioner, som byta tidningar med Phoenix, torde gunstbenäget, emot reciprocitet å vår sida, med görligaste första i sina blad reproducera ofvanstående anmälan!*

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.

N:o 152 utgifves nästa Onsdag kl. 6 e/t. m.

PHOENIX,

Tidning för Politik, Litteratur och Näringar.

N:o 152. Onsdagen den 29n:de December 1841.

Götheborg.

Den i N:o 150 af denna tidning omformälda, å Tullkammarens i Marstrand packhus begängna våldsverkan har, enligt till härvarande Tulldistrikt-chefsembete ingången rapport, bestått deruti, att man försökt att medelst den ena vaggens sönderbrytande inträuga i packhuset, efter all anledning för att åtkomma och bortföra de derstädes förvarade, af Jagtuppsyningsmännen *H. Lindberg* och *M. Lindgren* natten mellan d. 14:de och 15:de dennes från Skepparen Anders Johansson under beslagsanspråk anhållna 40 kaggar negerhead; hvadan Tullkammaren i Marstrand låtit med den derstädes stationerade tulljakten uppföra varan till Götheborg, för att derstädes under Konfiskations-kontorets lås och nyckel förvaras.

Packhuset i Marstrand skall för öfrigt vara i hög grad förfallet och osäkert, och, enligt rapporten, tillgång på andra tjenliga förvaringsrum saknas. Oss tyckes det dock som om ett sådant icke skulle vara så svårt att erhålla inom sjelfva fästningsvallarne, helst Kronan äfven är intresserad uti att ej i beslag tagne varor förstöras eller förskingras.

Våldet upptäcktes af Uppsyningsmannen Löjtnant G. F. Röing och vaktmästrarne Möller och Pehrsson. Den konfiskerade tobaken är värderad till 2,422 R:dr B:co.

NYÅRS-GÅFVOR.

All ting hafver sin tid, säger den vise Salomos kongl. Hofpredikant, och mot en så gammal och höglärd auktoritet torde man icke hafva något att invända. Så t. ex. hafva julklappar sin tid; men när man inga har att ge, så har äfven *det* sin tid, och sanningen häraf hafva vi både i år och vid flere andra tillfällen fått erfara. Nyårsgåfvor hafva äfven sin tid; men utgifvandet af en tidning har också sin, och när man då vill gifva nyårsgåfvor i en tidning, så händer att dessa båda tider komma i kollision med hvarandra. Man måste då så godt man kan jemka dem emellan, och detta blir fallet just i dag, då vi, i anseende till tidningsutgifningsdagen, måste med våra nyårsgåfvor komma 48 timmar för tidigt. Detta hvad anakronismen beträffar. Hvad åter gåfvorna vidkommer så borde de hafva varit både flera och bättre; men när man ger så godt man har och kan, så bör ingen billigtvis fordra mera. Men nu till saken, eller rättare till sakerna!

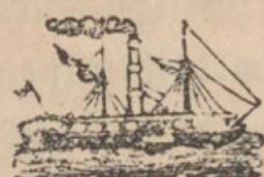

DIKTAR-FARTYGET Skidbladner, hvilket i de gamla sagorna äfven kallas Odins skepp, ha vi härmedelst nöjet förära alla unga författare och författarinnor, hvilka i tidens gyllene årsböcker, d. v. s. i kalendrar, toilettalmanackor, o. s. v., vilja hafva sina namn och signaturer förvarade åt efterverlden. För att till bemälte fartygs, från uråldriga tider kända, utmärkta egenskaper lägga en ny vår tid motsvarande, hafva vi försett detsamma med tvenne ypperliga ångmachiner, om 100 strutsars kraft hvardera, förfärdigade vid dvergen Quasers mekaniska verkstad. Fartyget, som, vid den med detsamma verkställda profsegling, af vederbörande rimsnidare och Pegasister erhållit de mest ampla videtur, är utmärkt elegant och beqvämt inredt. Såsom ett bevis på oförlikneligheten och oöfverträffligheten af dess machineri torde endast behöfva nämnas, att det kan sättas i full gång med ångan af en kopp kaffe, ett glas punsch, ja till och med ett qvarter vanligt finkel. För att öka dess styrfastighet hafva några tons "Snille och Smak" blifvit af Svenska Akademien godhetsfullt förärade till barlast.

Då det icke är mer än rätt och billigt att "gifva Kejsaren hvad Kejsaren tillhörer", få vi härmedelst i djupaste underdånighet förära Höga Vederbörande en VÅG med thy åtföljande grundlag, att begagna vid förefallande omständigheter och enkannerligen vid sådana, som röra befordringsväsendet inom landet. Om dess tillförlitlighet kan man genast öfvertyga sig, genom att lägga Friherre Rhebinders förtjenster i den ena och hans sjutton medsökandes i den andra vigtskålen.

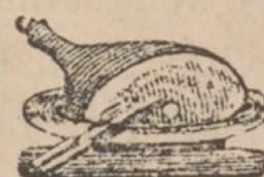

Herrar kritikaster torde, i brist på annat, gunstbenäget hålla till godo med hosföljande delikata SKINKA. Vi inse ganska väl det skenbart opassande i denna materiella gåfva till så spirituella varelser, som herrarne; men vi trösta oss med att vinna herrarnes tillgift, dels då de göra något afseende på vår välmening, och dels då de taga i betraktande att bemälta skinka är just af den sugga, hvilken af Fru Lenngren omtalas eller rättare besjunges, såsom en utmärkt konstdomarinna, synnerligast hvad björndans beträffade. Skulle emellertid herrarne försmå gåfvan, så anhålle vi, att de godhetsfullt ville hafva besvär med att öfversända densamma antingen till Friherre v. Strombeck, eller till Leipziger Allgemeine Zeitungs svenska korrespondent, då ett mål af densamma utan tvifvel skall komma bemälte herrar skriftställare att hålla än större loftal öfver vår Regerings under de sistförflutna 30 åren ådagalagda vishet, moderation och rättskänsla.

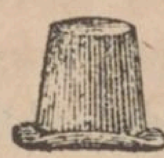

Dem af våra läsare, som ännu fullt och fast tro på underverk, hafva vi härmedelst nöjet förära den så mycket omtalade Fortunati HATT hvilken de kunna låna hvarandra, när de önska vinna några af de stora utländska herregods, hvilka dagligen till bortspelning annonseras i hufvudstadens tidningar.

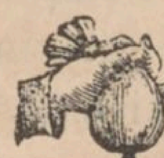

Till betäckande af Kabinetts-kassans ännu oliqviderade skulder har anden af en f. d. Excellentissimus ålagt oss förära Vederbörande hosföljande PENNINGEPUNG, hvilken innehåller *hans* andel i den beryktade rubelfonden, jemte några andra, högst dyrbara minnen från mötet i Åbo 1812.

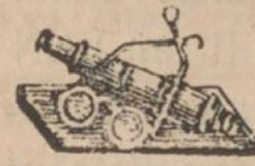

Såsom en för Herrar "Framtidsmän" synnerligen passande nyårsgåfva få vi härmedelst äran bifoga:

1:o ett par superba, illusoriska GLASÖGON och 2:do en ypperlig TUB, med hvars tillhjelp äfven de mest aflägsna, kring en ny Nådasol vandrande stjernor och andra himlakroppar kunna upptäckas, observeras och till deras omloppstid bestämmas. Så väl glasögonen som tuben äro af den berömde optiske instrumentmakaren Herr J. L. Lusions patenterade uppfinning, och deras ypperlighet således till alla delar konstaterad.

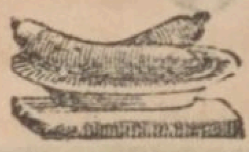

Under det sednaste, mot Aftonbladet "rysligt tillämnade KORFTÅGET" hade ett par marodörer förirrat sig till Götheborg, der de dock, när de sågo sig emottagne endast med "tystnadens förakt", icke länge qvarstadnade. I brådskan och förargelsen qvarglömde de emellertid en del af sin matsäck hvilken fogel Phoenix härmedelst, såsom *spolia opima*, får nöjet förära sin synnerligen gode vän, den beryktade Wermländska "Tuppen", med den hjertinnerliga önskan, att han icke måtte sätta något af dess innehåll i halsen, när han efter vanligheten klyfver näbb för att med sitt kukeliku lofprisa det gamla rosenblad-brahe-befängda "systemet."

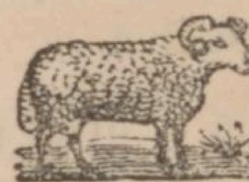

Då det helt nyligen blifvit ända till komplett evidens deduceradt, att de fårakläder, i hvilka Svenska Biets glupande ulf hitintills förstuckit sig, gått sönder, och att han således, såsom talesättet lyder, "är ganska illa *ute*" så vilja vi härmedelst för barmhertighets skull till honom öfversända en VÄDUR, på det att han med dess skinn må kunna bota refvorna i sin förklädnad och snart återtaga sin gamla, vanliga rol.

Dem, som gerna "fiska i grumligt vatten" hafva vi härmedelst nöjet förära ett väl konserveradt exemplar af en politisk HVALFISK-UNGE, fångad i en, Svenska Minerva tillhörig, karpdam, anlagd af f. d. ryska ministern Grefve P. v. Suchtelen.

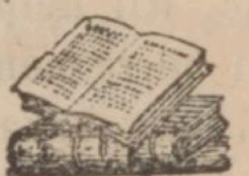

Åt Svenska folket hafva vi ingen lämpligare present, än Herr Aug. von Hartmansdorffs "GULA BOK," genom hvars flitiga studerande det nog bör blifva öfvertygadt om, att budgeten gerna kunde ökas med ännu ett par millioner, utan att skattebördorna fördenskull blefve mera besvärliga och tryckande.

Såsom minne af en här i landet ryktbar vorden rättegång torde föreståndaren för Kongl. Museum icke försmå en af vår berömde landsman Wickenberg i Paris målad tafla, föreställande Herr Advokatfiskal *Fredholm*, som bjuder upp fru *Justitia* till en STRAUSSERVALS. Om det fulländade i kompositionen och grupperingen må sjelfva målningen, af hvilken här en copia bifogas, bära vittne.

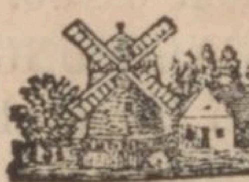

För att på *något* sätt kunna få ådagalägga den aktning vi hysa för Svenska Landtbruks-Akademiens oförtrutna och patriotiska verksamhet, utbedje vi oss den ynnesten att till dess modellkammare få förära närstående ritning till en BENQVARN, ämnad att under riksdagarne drifvas af det munväder, som hvarje plenidag utströmmar från svenska Riddarhuset. I en tid med den industriella rigtning som vår, skulle det visst icke stöta hvarken ögat eller känslan, om bemälte qvarn uppfördes vid sidan af Gustaf I:s bildstod, helst då det på densamma formalna benmjölet kunde användas till Rumfordssoppa åt de fattige, hvilkas beskyddare och vänner Ridderskapet och Adeln alltid visat sig vara, och sednast vid det tillfälle när frågan om export-tullen på ben af dess resp. ledamöter ventilerades.

Ett FAT Brown-stout-porter, bryggd på så kalladt tålamods-korn (*hordeum patientiæ popularis*. Linn.) torde anhängarne af det gamla "Systemet" icke försmå att af oss emottaga. En af dess mest utmärkta egenskaper är den: att "*komma efter som Arboga ölet*"; vi gratulere fördenskull till förträndet af välfägnaden.

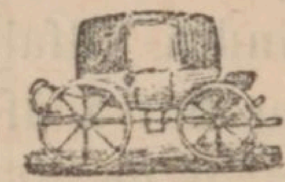

Att åt någon så högt uppsatt person som H Excellentissimus gifva en nyårsgåfva, är icke det lättaste, allraminst för några stackars tidningsskrifvare, som vi äro. Då vi emellertid på en auktion kommit öfver en gammal STATSVAGN, hvilken påstås vara densamma, i hvilken Riksmarskalken Grefve Fersen åkte sin sista färd, och vi vete att H. Excellentissimus är en stor älskare af antiqviteter, så taga vi oss härmedelst dristigten, att, såsom vice Pastor Lindblom uttrycker sig "*inför E. E:s vördade fötter* aller-ödmjukvördsammast nedlägga" bemälte vagn, under liflig önskan, att E. E. "höggunstbenäget" då och då täcktes erinra sig, icke oss, utan vår ringa gåfva!

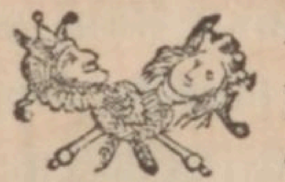

Åt det s. k. Regeringspartiets ypperste koryfé, Herr *A. v. H.*, torde det tillåtas oss få förära hosföljande tvenne MASKER — den ena, den fryntliga småleende, att begagnas då man vill att Ständerne skola lösa på pungen, och den andra, den spetshakiga, långnäsade, att brukas då "Voterings-massorna" lidit något stort, oförmodadt nederlag. Gåfvan torde, om ej förr, kunna komma till pass vid nästa riksmöte.

Sveriges Statstidning hafva vi, gudnås, ingenting annat att förära än en BOCK, hvilken dess Red. kan gifva skulden för alla syndabockar, som i bemtidnings långa spalter framdeles komma att uppenbaras.

FRIHETEN OCH RÄTTVISAN*.

Märken väl, huru man gör sig fri! Låten ej bedraga eder med tomma ord! Många skola söka öfvertyga eder, att J verkligen ären frie, emedan man på ett pappersblad skrifvit ordet FRIHET och låtit anslå det på alla gathörn.

Friheten är ej en kungörelse, som man läser i gator och gränder; det är en lefvande makt, som man känner uti och omkring sig; den husliga härdens skyddsengel, samhällsrättigheternas borgen, och den förste af dessa.

Förtryckaren, som skyddar sig med hennes namn, är den farligaste af förtryckare. Han förknippar lögnen med tyranniet, och vanhelgandet med orättvisan; ty frihetens namn är heligt.

Tagen eder derföre i akt för dem, som ropa *frihet*, *frihet*, men med sina handlingar undergräfva grundvalarne för densamma!

För att vara fri, måste man, i främsta rummet, älska Honom, som skapat oss till friheten. Den, som icke älskar Gud, fullgör icke heller hans vilja, och Guds vilja är rättvisa och menniskokärlek, ty utan den finnes ingen frihet.

När man med våld eller list beröfvar en annan, hvad honom med rätta tillhör; när man våldför sig på hans person, hindrar honom i en loflig sak att göra hvad honom täckes, eller tvingar honom att handla *så*, som han icke vill; med ett ord: när man på något sätt kränker en annans rätt.... Hvad är det? En orättvisa. Således är det orättvisan, som undergräfver friheten.

Om hvar och en blott älskade sig sjelf, utan att bekymra sig om sin nästa, så skulle den fattige ofta vara tvungen att taga hvad honom icke tillhörde, för att med det uppehålla sitt och de sinas lif; den svage skulle undertryckas af den starkare, denne åter af en annan starkare, och så vidare i oändlighet. Orättvisa skulle herrska öfverallt; — det är således menniskokärleken, som är en af frihetens grundpelare.

Rättvisans lag är att alla äro lika inför Gud; kärlekens att alla älska hvarandra inbördes såsom bröder.

Då är man fri, när ingen befaller öfver de andre, så vida han ej frivilligt af alla blifvit vald att befalla, och när ingen kan beröfvas friheten, emedan alla äro förenade att försvara densamma.

Friheten är brödet, som folken i sitt anletes svett skola förtjena. Många begynna med brinnande ifver; men låta de mötande hindren afskräcka sig innan den tid kommer, då de skola skörda frukten af sina mödor. Dessa likna de veklingar, som sky besväret att rensa sin åker från ogräs, i den mån det uppspirar, och som så utan att skörda, emedan de hafva låtit den goda skörden förqväfvas.

De likna äfven de fåvitska menniskor, som hafva byggt ett hus färdigt ända upp till takåsen, för att bo deruti; men

*) *Fritt efter La Mennais.*

försummat att lägga tak derpå, emedan de skytt att mera arbeta. Vindarne och regnet komma, huset instörtar, och de, som hafva byggt detsamma, blifva begrafne under dess ruiner.

Och om än edra förhoppningar ej blott sju utan sjuttio gånger sju resor blifva svikne, så fällen dock ej modet! Den rättvisa saken skall alltid segra, blott man hyser förtroende till densamma, och den, som blifver beståndande intill ändan, skall alltid se sina goda bemödanden krönas med framgång.

Sägen ej: "det är att uthärda förstora mödor för fördelar, hvilka för sent blifva fruktbärande!

Om än dessa fördelar först efter en lång tids förlopp kunna ernås och blifva fruktgifvande; om J än blott en kort tid, eller till och med alls icke, kommen att njuta af desamme, så skola edra barn och barnabarn göra det och välsigna edert minne. De skola ej hafva annat än hvad J lemnen efter eder; betänken derföre väl om J viljen lemna dem alla de svårigheter och vedermödor, med hvilka J nu kämpen, till arfvedel, eller friheten, försynens dyrbaraste gåfva!

Den, som frågar hvad rättvisan är värd, ohelgar densamma; och den, som uträknar hvad friheten kostar, afsäger sig i sitt hjerta rättigheten att vara fri, och är ej heller denna dyrbara förmån värdig.

Med samma vigt, som J vägen friheten och rättvisan, skola de ock eder tillvägde varda. Erkännen derföre alltid deras oskattbara värde! Det gifves folk, som aldrig erkänt detsamma, och aldrig har det funnits ett större elände, än det, som herrskar bland det folket.

Om det på jorden gifves något stort, så är det ett folks fasta, oryggliga beslut, att icke ett ögonblick afstå från eröfrandet af sina rättigheter; som hvarken räknar sina sår, sina oroliga dagar, eller sina sömnlösa nätter, utan säger för sig sjelf: Hvad betyder väl allt detta? "Friheten och rättvisan äro värde ännu större och svårare ansträngningar."

Detta folk skall väl tilläfventyrs nödsakas lida motgångar, förrädiskt säljas af någon Judas, svikas af mången, på hvilken det byggt många af sina förnämsta förhoppningar.... Men må det dock icke förlora modet! Det skall segra, så visst som vi tro på att Menniskones son öfvervann djefvulen och all helfvetets makt.

* * *

Åkerbrukaren bär dagens tunga och hetta, utsätter sig för solsken, regn och blåst, för att genom sitt arbete bereda skörden, som om hösten skall fylla hans lador.

Rättvisan är folkets skörd.

Handtverkaren står upp före gryningen, pätänder sitt ljus, arbetar från morgonen intill aftonen, ja in på sena natten, för att förtjena uppehälle åt sig och de sina.

Rättvisan är folkets bröd.

Köpmannen försakar intet arbete, klagar ej öfver någon möda; han anstränger sin kropp och sin själ och förgäter sömnen för att samla rikedomar.

Friheten är folkens rikedom.

Sjömannen plöjer hafven, blottställer sig för stormarna och böljorna, vågar sig mellan klippor och skär midt i mörka natten, utstår köld och hetta, för att förskaffa sig lugn och hvila på ålderdomen.

Friheten är folkens lugn och hvila.

Krigaren underkastar sig de största uppoffringar och försakelser, vakar, kämpar och utgjuter sitt blod för något, som han kallar ära.

Friheten är folkens ära.

Om det gifves ett folk, som skattar friheten och rättvisan mindre, än åkerbrukaren skörden, köpmannen rikedomarne, sjömannen lugnet, och krigaren äran, så uppfören omkring detta folk en mur, på det att dess andedrägt icke må besmitta de öfriga jordens innevånare!

När en gång vedergällningens stora dag kommer, skall det blifva sagdt till ett sådant folk: "Hvad har du gjort med din själ? Man har hvarken märkt tecken eller spår till verkningar af densamma. De djuriska njutningarne hafva för dig varit allt. Likt svinet har du sölat dig i slafveriets dypölar; gack äfven nu bort och förmultna i desamma!"

Men till det folk, som i sitt hjerta aktat de intellektuella fördelarne högre, än de materiella, och som, för att förvärfva de förre, hvarken sparat arbete, mödor eller uppoffringar, skall på vedergällningens dag varda sagdt: "De, som hafva en själ, skola erhålla själarnes belöning. Emedan du öfver all ting älskat frihet och rättvisa, så kom och njut för evärdeliga tider dessa Försynens härliga gåfvor!

LÖJLIGA MISSÖDEN.*

6.

Du är i ett stort, förnämt, och alltså mycket tystlåtet sällskap. Olyckan vill att du kommer att taga plats bredvid en person, som är stockdöf. Detta vet du emedlertid icke utaf, och vill, för att förkorta tiden, börja ett samtal med honom. Du begynner: "Det är ett förträffligt väder i dag!" *Han:* Hvad befalles? — Du förnyar din sublima anmärkning; han sin fråga, och slutligen måste du skrika honom in i örat något, som sällskapet hört dig berätta honom fyra eller fem gånger. Kan icke en sådan der malheur sätta en stackare i förlägenhet, eller hvad!

7.

Hofmarskalk Z* står om aftonen midtför dig i parkettet; det är endast ett par bänkar emellan er. Du känner honom något och vet att han har sig bekant, det du skrifvit några småstycken i en nyligen utkommen poetisk kalender. Han bugar sig; du, som förmodar att bugningen gäller dig, blir hjertans glad och gör en dylik, mycket djup och finurlig. Han tyckes ej blifva det varse, och du förnyar din vördnadsfulla bugning. Han bockar sig ånyo, men utan att du med säkerhet kan säga om han ser på dig ..... Hur flat blir du icke slutligen, när du af hans förnyade bugningar finner, antingen att det är något, som sticker honom i nacken, eller ock, att han helsar på någon, bakom dig stående, person, hvilken du ej förut varseblifvit.

8.

Du sitter vid ett stort middagsbord. Den lilla fröken Å*, hon med duf-ögonen, som du sjelf har ett så godt öga till, småler åt dig och böjer sig i detsamma ned för att taga upp sin servett. Du kan icke beherrska din lust att på denna lurendrejareväg tillsmugla henne en öm handtryckning, och faller också din servett, för att få tillfälle att buga dig ned under bordet. Men när du kommer ned, är fröken redan uppe; — du ser henne icke derunder.... du far upp i en hast, slår hufvudet emot bordskifvan, så att den vippar till och hvälfver hela sopptallricken i nacken på dig, öfver din halsduk, din vest, din fina veckade skjorta, o. s. v. Alla se leende på dig och soppan, som strömmar ned öfver din ynkliga figur.... Det är också ett bra löjligt missöde, det får man lof att tillstå.

Fortsättning och slut från N:o 148.

9.

Du möter händelsevis en välklädd person. Du vill gå ur vägen för honom; det vill han också, ty han är lika höflig som du. Men nu gån J begge åt samma sida; alltså rakt emot hvarandra. Nu tar du ett steg åt venster, han ett åt höger, och der stå ni nu åter midt emot hvarandra. Då fattar du det beslut att göra front för honom tätt intill väggen; men samma beslut har han fattat, och der stå ni åter som ett par vaxbilder. Nå-ja! så förblif nu stilla ett ögonblick, en liten smula bara, annars springa ni ånyo emot hvarandra!

10.

Du ropar tre eller fyra gånger på din betjent, men den slyngeln kommer icke. Du blir förargad, springer upp och skriker så, att det skallrar i fönsterrutorna. Emellertid har betjenten kommit in genom en annan dörr, står tätt invid dig och frågar mycket trankilt, hvad du befaller. Du .... ja du blir litet snopen, det kan icke nekas. — Eller ock: du ropar på samme betjent (Fredrik heter han) men han kommer icke; du har brådt om, är hetlefrad, rusar genom dörren, ropar Fred .... och, pang! får du dig en stjernsmäll mot drängens hufvud, i det han springer emot dig i den halfdunkla tamburen.... Ja-ja! hade du intet varit så het af dig, så hade du nu sluppit att frottera din panna med eau de cologne, min kära bror!

Borgenärers Sammanträde.

Den 24 Januari 1842 och derefter följande dagar emellan kl. 10 och 12 förmiddagen samt 4 och 6 eftermiddagen, utdelas på undertecknad Hægers kontor till fordringsegarne i Herr A. E. Hintzes under administration ställda bo, 33⅓:dels procent på de belopp, hvilka såsom godkända kraf äro ansedde; och böra räkningar och skuldsedlar medhafvas för derå skeende afskrifningar. Götheborg den 21 Dec. 1841.

L. BERGMAN. H. J. MATTSSON. A. E. HÆGER.
Administratorer i A. E. Hintzes Bo.
[579]

Upplöst Bolag.

Förvaltningarne likmätigt, få vi härmed tillkännagifva, att den Bolagshandel, vi här i staden idkat från början af år 1839, under firma af D. Carnegie & C:o med denna dag, enligt vanlig öfverenskommelse upphört och att jag, David Carnegie, incasserar Bolagets fordringar, och betalar dess skulder. Götheborg den 13 November 1841.

DAVID CARNEGIE. GUSTAF LAMBERG.

Tillkännagifvande.

Den Handelsrörelse, som jag idkat i Bolag med Herr Gust. Lamberg, under firma D. Carnegie, fortsättes af mig för enskild räkning under samma firma, hvilken handteckning från den 1:ste instundande Januari äfven kommer att af mig begagnas för min Socker- och Porterfabriks rörelse. Götheborg den 27 December 1841. DAVID CARNEGIE.
[582]

Spektakler:

Söndagen den 2 Januari uppföres på Stora Theatern GRAFBRUDEN, ELLER GUSTAF ADOLPH I MÜNCHEN, Historisk Skådespel i 5 akter med Prolog, af J. F. Bahrdt. Öfv. af E. W. Djurström.
[583]

= Thorsdagen d. 30:nde Dec. uppföres: CHEVALIER DE SAINT GEORGES, Komedi i 3 akter. Derefter: HOBERGSGUBBEN, Lyrisk Komedi i 2 akter. Svenskt original.

Obs. Under öfning är, att i början af nyåret uppföras för första gången i Sverige: SLÖSARN, ELLER FEENS PERLA. Romantiskt Skådespel i tre afdelningar, med sång, af Ferdinand Raimund, musiken af Kapellmästaren Conradin Kreutzer. Öfversättning af E. W. Djurström. Och vågar jag försäkra att ingen möda skall blifva ospard, att gifva detta Skådespel så elegant, som möjligt. De respektive Herrskaper, som önska i tid teckna sig för Biljetter, hafva lista att tillgå hos Vaktmästaren Magnusson.

HEDVIG CHARL. DJURSTRÖM. [577]

Annonser.

Auktion:

Thorsdagen d. 30:nde December kl. 11 f. m. försäljes medelst Auktion på Fässbergs Prestgård flera större och mindre Askträd friska och fällde.
[580]

Till salu:

Mjölk och Grädda finnas dagligen till salu i undra våningen af f. d. Wisingska huset, vid hörnet af Magasinsgatan och Lilla Torget. [581]

Utbjudes hyra:

Saltbodar samt en beqväm upplagsplats för Plankor uthyres på Majenabbe af C. F. Kjellberg. [584]

Flera bättre ungkarlsrum med tambur, garderober m. m. i 2 dra våningen, uthyras af C. F. Kjellberg. [585]

N. M. Tallqvister uthyrer i sin lokal vid breda vägen, från den 1:sta nästkommande April 3:ne nymålade och ny-tapetserade rum med nödiga uthus, kök och en mindre hushållskällare. [586]

Tillvarataget.

På misstanka om olofflig åtkomst har blifvit anhållen i en trädgård på Stampen. 1 stycke ny plåt af Messing, vägande 15 ℔, hvartill ägaren kan sig anmäla antingen i Polis-Kammaren eller hos undertecknad. Götheborgs Polis-Fiskals-Contor den 26:te December 1841.

GUSTAF ROBERG. [587]

En silfvermatsked, märkt på baksidan af skaftet med bokstäfverne J. M. M., är på misstanka om olofflig åtkomst anhållen, som rätta ägaren kan få bese å Poliskammarens Registrators-Contor. [588]

Diverse:

Museum,

som hålles öppet om Måndagar och Thorsdagar emellan kl. 12 och ½2, varder tills vidare tillslutet från och med nästinstundande års början. [578]

PRENUMERATION

å denna Tidning, à R:dr 6 B:ko för helt, 3: 16 för halft och 1: 36 för fjerdedels år, emottages härstädes, dels å tidningens officin, Huset N:o 3½ vid Slottsskogsgatan i Masthugget, och dels i Handlanden Herr C. Bergströms salubod, i hörnet af Magazinsgatan och lilla Torget. Sker reqvisition å rikets postkontor, tillägges vanligt postförvaltare-arfvode. GÖTHEBORG i December 1841. **Redaktionen**

P. S.

Götheborg.

I det ögonblick tidningen är färdig att tagas i pressen ingår från en af Redaktionens korrespondenter i skärgården den underrättelse, att vid en i går af Jakt-uppsyningsmannen H. Lindberg hos Skepparen C. J. Rorbom på Elgön, i Marstrands tullkammaredistrikt, anstalld husvisitation, påträffats och under beslagsanspråk anhållits 16 kaggar Negerhead, vägande netto 2922 ℔ och uppskattade i värde till 974 R:dr B:ko. Samtlige kaggar äro märkte med "*R. O. Sykes*" och höra troligtvis till samma parti, som natten till den 15:de dennes anträffades vid Långön i Skepparen A. Johanssons aftaklade båt, och hvarom vi i denna tidning förut meddelat underrättelse.

Götheborg. C. M. EKBOHRNS Officin, 1841.
N:o 1 utgifves nästa Måndag kl. 6 eft m.